

**Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
Trnavská cesta 52, 826 45 Bratislava**

**PROGRAMY A PROJEKTY
ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA V
SLOVENSKEJ REPUBLIKE**

odpočet plnenia k 30.06.2009

Bratislava, júl 2009

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Bardejove**

1. HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR (NEHAP III)

Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia sa podieľa na plnení časti tohto plánu - priority č. 1, ktorá spočívala v sledovaní kvality pitnej vody z verejných vodovodov v rámci monitoringu a v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru (ďalej len ŠZD).

Z 91 vyšetrených vzoriek pitných vôd boli 4 vzorky nevyhovujúce po mikrobiologickej stránke. Ani v jednom prípade nešlo o hrubú mikrobiologickú závadnosť a opakovane vyšetrené vzorky vôd boli vyhovujúce. Po chemickej stránke nevyhovovali 2 vzorky (voľný chlór, železo). V rámci ŠZD bolo vykonaných 5 kontrol verejných vodovodov.

1.3. NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA EHIS

Táto úloha sa zatiaľ neplní (pripravuje sa testovanie informačného systému pri pitnú vodu).

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Kvalita vody na kúpanie sa monitorovala z výsledkov laboratórnych rozborov vzoriek vôd, ktoré boli odobraté zamestnancami RÚVZ Bardejov a vyšetrené RÚVZ Prešov na základe objednávok prevádzkovateľov kúpalísk resp. bazénov a v rámci ŠZD. Celkové bolo vyšetrených 32 vzoriek vôd, z toho v rámci ŠZD 2 vzorky. Z uvedeného počtu bola nevyhovujúca 1 vzorka z krytej plavárne po mikrobiologickej stránke, opakovaný odber nebol vykonaný pretože po zistení výsledkov laboratórneho rozboru už bol bazén vypustený a doposiaľ nie je napustený (v mesiaci júl a august sa neprevádzkuje). Po chemickej stránke bola nevyhovujúca jedna vzorka (NH₄ – vírivá vaňa). Opakovane odobratá a vyšetrená vzorka vody bola vyhovujúca. Zo vzoriek vôd odobratých pred uvedením kúpalísk do prevádzky na LTS 2009 nevyhovovali 2 vzorky po mikrobiologickej stránke. Opakovane odobraté vzorky vôd boli vyhovujúce. Výsledky monitoringu kvality vody na kúpanie sú vkladané do informačného systému pre vodu na kúpanie.

1.6. MONITORING KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU A PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Monitoring kvality pitnej vody sa vykonával podľa vypracovaného harmonogramu. Bolo odobratých 83 vzoriek z toho 60 na minimálny rozor (kontrolný monitoring) a 23 vzoriek na úplný rozbor (preverovací monitoring). Z uvedeného počtu vzoriek boli nevyhovujúce 4 vzorky po mikrobiologickej stránke a dve po chemickej stránke (voľný chlór a Fe). Ani v jednom prípade nešlo o hrubú mikrobiologickú závadnosť. Opakovane vyšetrené vzorky vôd boli vyhovujúce. Výsledky monitoringu kvality pitnej vody sú vkladané do programu VYDRA.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNEHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V okrese Bardejov evidujeme programom ASTR 186 zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu zaradenú do 3. a 4. kategórie z hľadiska zdravotných rizík a to u 15 zamestnávateľov.

V prvom polroku 2009 boli vydané 4 rozhodnutia na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác:

- 1/. BAUEXPORT, s.r.o., Bartošovce – drevovýroba v Bartošovciach
- 2/. KORADA, spol. s r.o., Stulňany – píla v Raslaviciach,
- 3/. Jozef Šimco – ZEKO, Hlavná 2195, Bardejov – Dlhá Lúka – zámočníctvo-kovoobrábanie V Bardejove – Dlhá Lúka,
- 4/. František Krakovský, Vyšná Voľa 72 – stolárska výroba vo Vyšnej Voli, z ktorých 3 rozhodnutia boli vydané pre nové právne subjekty a 1 rozhodnutie pre spoločnosť KORADA s r.o., Raslavice, ktoré bolo vydané na základe prehodnotenia rizík a aktuálnej objektivizácii faktorov pracovného prostredia.

Rozhodnutia k novým rizikovým prácam boli vydané pre firmy, ktoré započali svoju výrobu v roku 2008 a 2009 a podali návrh na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác na základe vykonaného kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia a na základe hodnotenia zdravotných rizík.

V súvislosti s vydanými novými rozhodnutiami na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác nastal v prvom polroku 2009 oproti roku 2008 nárast zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce.

Najzávažnejším rizikovým faktorom v pracovnom prostredí je v poradí ionizujúce žiarenie, hluk a alergény.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme sa pri previerkach zameriavali na uplatňovanie Nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 300/2007 Z.z..

Previerky boli zamerané hlavne na zisťovanie používania a skladovania jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov, vypracovanie posudkov o riziku a schválenie prevádzkových poriadkov, spôsob evidencie jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov, zabezpečenie odbornej spôsobilosti zamestnancov na prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami a dĺžku odbornej praxe, poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie, zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti o zamestnancov a pod.

V súvislosti s tým je možné konštatovať, že v poľnohospodárskych subjektoch sme nezistili používanie veľmi jedovatých látok a prípravkov. Pokračuje trend z predchádzajúcich rokov, že na ochranu rastlín sa používajú prípravky klasifikované len ako jedovaté, aj to len v ojedinelých prípadoch, pretože poľnohospodárske subjekty sa zamerali skôr na používanie menej škodlivých prípravkov, ktoré nie sú klasifikované ako jedy. V prevažnej miere sa uprednostňuje nákup prípravkov na ochranu rastlín priamo pred ich aplikáciou a len v potrebnom množstve, čím sa nevytvárajú skladové zásoby, resp. si poľnohospodárske subjekty zabezpečujú ochranu rastlín dodávateľským spôsobom, ktorým im dodávateľské firmy poskytnú kompletne tieto služby.

Previerkami neboli zistené žiadne závažné nedostatky, resp. porušenie právnych predpisov.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Medzi pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity je v našom okrese zaradená práca s cytostatikami v onkologickej ambulancii Sv. Jakuba, n. o., Bardejov, ktorá je zároveň z hľadiska zdravotných rizík zaradená do tretej kategórie.

V súvislosti so znižovaním zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov sme v prvom polroku 2009 v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonali 15 previerok so zameraním na pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity, t. j. na práce, pri ktorých dochádza k expozícii zamestnancov prachu z rôznych druhov tvrdého dreva. Išlo prevažne o drevospracujúce prevádzky, respektíve stolárske dielne. Podobne ako aj v predchádzajúcich rokoch bolo zistené, že v drevospracujúcich resp. stolárskych prevádzkach sa opracovávajú alebo vyrábajú finálne výrobky z dubového a bukového dreva len sporadicky, t.j. nepravidelne na objednávky v obmedzených časových intervaloch.

V prevádzkach, v ktorých sa pracuje s tvrdým drevom dlhodobo a zamestnanci sú exponovaní prachu z tvrdého dreva, je objektivizácia faktorov pracovného prostredia ako aj hodnotenie zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície faktorov pracovných podmienok v štádiu riešenia.

V súvislosti s odstraňovaním azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb sme schválili prevádzkový poriadok pre prácu s chemickými faktormi pre firmu SAMP SLOVAKIA s.r.o., Bardejov, ktorá má oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb vydané UVZ SR dňa 10.8.2007, číslo: OPPL-6800/2007-Kr, s platnosťou do 31.8.2012.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Psychickú pracovnú záťaž nemáme vyhlásenú a zaradenú do kategórie rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže na žiadnom pracovisku v okrese Bardejov.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V našom okrese nemáme vyhlásené rizikové práce z hľadiska dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

Pri prešetrovaní a hodnotení pracovných podmienok pri podozrení na profesionálne ochorenie z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia postupujeme podľa odborného usmernenia MZ SR – HH SR číslo: HH SR – 4802/2002 – HŽPP/HU zo dňa 22.11.2002.

V prvom polroku 2009 sme nemali hlásené žiadne podozrenie na chorobu z povolania z hľadiska DNJZ.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V prvom polroku roku 2009 sme neprešetrovali žiadne podozrenie na iné poškodenie zdravia z práce so zameraním na ochorenie chrbtice.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

V rámci posudkovej činnosti sme zisťovali priestorové podmienky na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami ako aj požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie v 34 kanceláriách v súvislosti s podanými žiadosťami na RÚVZ so sídlom v Bardejove o ich posúdenie. Pri previerkach neboli zistené žiadne závažné nedostatky.

Zároveň sa pomocou kontrolných listov /58/ overovalo poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami zo strany zamestnávateľov, z ktorých sa zistilo, že:

- Väčšina respondentov využíva ZJ viac ako polovicu pracovnej zmeny
- väčšina respondentov mala vedomosti o vplyve ich práce a pracovných podmienok so ZJ na zdravie
- respondenti by uprednostnili spôsob získavania informácií účasťou na školeniach
- všetci zamestnanci majú možnosť prerušiť prácu so ZJ v určených časových intervaloch.
- jednotlivé pracoviská sú prevažne vybavené novými ergonomicky prispôsobiteľnými PC zostavami s LCD obrazovkami

3. OBLASŤ HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍNU A REZÍDUÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

V rámci tejto úlohy bolo odobratých a laboratórne analyzovaných 14 vzoriek potravín na výživu dojčiat a malých detí s obsahom mrkvy a listovej zeleniny (prioritne výroba v SR) na obsah dusičnanov a dusitanov v distribučnej sieti. Ani v jednej z vyšetrených vzoriek nebolo zistené množstvo uvedených kontaminantov, ktoré by mohlo ohrozovať zdravie detí. U dusitanov sa vykonáva len monitoring, nakoľko limit nie je stanovený v súčasnej platnej legislatíve.

Odber vzoriek na kontrolu prítomnosti mykotoxínov a patulínu vo vzorkách potravín na výživu dojčiat a malých detí bude vykonaný podľa plánu úradnej kontroly v mesiaci október 2009.

Odber vzoriek na sledovanie rezíduí pesticídov v potravinách na výživu dojčiat a malých detí bol vykonaný v mesiacoch marec a máj 2009. Bolo odobratých 10 vzoriek, vyšetrených v RÚVZ Prešov, z toho na báze mlieka boli odobrané 4 vzorky. Výsledky laboratórnych rozborov boli negatívne. V mesiaci september je plánovaný odber jednej vzorky potravín na výživu dojčiat a malých detí, ktorá bude zaslaná na laboratórne vyšetrenie ÚVZ SR Bratislava.

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Úloha spočívala v sledovaní vývoja výživového stavu, v sledovaní spotreby potravín a vybraných výživových ukazovateľov, vrátane príjmu jódu a kyseliny listovej prostredníctvom stravovacích zvyklostí a v sledovaní biochemických ukazovateľov a socio – ekonomických podmienok.

Pokračovalo sa v monitorovaní výživového stavu klientov vybraných vekových skupín dospelaj populácie stredne ťažko pracujúcich mužov a žien (vo vekových kategóriách 19 – 34 rokov a 35 – 59 rokov).

V 1. polroku 2009 bolo vyšetrených 42 klientov, z toho 7 mužov a 5 žien vo vekovej kategórii 19 – 34 rokov a 13 mužov a 17 žien vo vekovej kategórii 35 – 59 ročných.

3.3. KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI A SATURÁCIE ORGANIZMU JÓDOM

V rámci tejto úlohy bolo doteraz odobratých a laboratórne analyzovaných na množstvo KJ, KJO_3 a ferokyanidu draselného spolu 18 vzoriek kuchynskej soli, z toho 12 vzoriek soli z dovozu (vrátane morskej soli) a 6 vzoriek soli domáceho pôvodu. Ani v jednej

z vyšetrených vzoriek nebolo zistené množstvo KJ, KJO3 a ferokyanidu draselného, ktoré by mohlo ohrozovať zdravie ľudí. Obsah KJ, KJO3 a ferokyanidu draselného bol v súlade s údajmi deklarovanými na obale odobratých vzoriek.

3.4. SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTOK V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

V rámci tejto úlohy bolo z distribučnej siete spolu náhodne odobratých a laboratórne analyzovaných 7 vzoriek kozmetických výrobkov, z toho 2 vzorky lakov na nechty (odobrané v mesiaci február 2009) na chemické vyšetrenie na prítomnosť polyakrylamidu. Výsledky laboratórných rozborov vyhoveli požiadavkám NV SR č. 658/2005 Z.z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky. V júni 2009 bolo odobratých 5 vzoriek kozmetických výrobkov pre deti na chemické vyšetrenie na prítomnosť kys. benzoovej a jej sodnej soli, kys. sorbovej a jej soli, kys. salicylovej a jej soli, kys. 4 – hydrobenzoovej, jej soli a esterov, 2-fenoxyetanolu, 1-fenoxypropán-2-olu, benzylalkoholu a chlórbutanolu. Výsledky laboratórných rozborov neboli doposiaľ doručené.

3.5. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

V našom okrese sa nenachádzajú žiadni výrobcovia kozmetických výrobkov. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami boli v rámci tejto úlohy vykonané 2 kontroly pri predaji kozmetických výrobkov v distribučnej sieti. Pozornosť sa venovala kontrolám povinnej dokumentácie týkajúcej sa najmä hodnotenia bezpečnosti kozmetických výrobkov u dovozcov, sledovalo sa označovanie, spôsob skladovania, doklady o nadobudnutí predávaných kozmetických výrobkov a ďalšia povinná dokumentácia. Označovanie na obaloch sledovaných vzoriek kozmetických výrobkov boli v súlade s ustanovením právnych predpisov.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia, zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Gestorom projektu je ÚVZ SR, odb. hygieny detí a mládeže a podpory zdravia obyvateľstva.

Oddelenie hygieny detí a mládeže realizovalo projekt podľa predloženej metodiky gestora projektu. Údaje boli zisťované dotazníkmi s tým, že pre každé dieťa a úraz bol k dispozícii jeden dotazník.

V okrese boli do súboru vybrané deti nasledovne:

- veková skupina 3-6 ročných detí: 2 MŠ, a to mestská – MŠ na ul. Arm. gen. L. Svobodu v Bardejove 39 detí a vidiecka – MŠ Malcov - 40 detí, t.j. spolu 79 detí,
- veková skupina 7-10 ročných detí: 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa - mestská ZŠ na ul. Arm. gen. L. Svobodu v Bardejove – 55 žiakov, vidiecka – ZŠ Malcov - 37 žiakov, t.j. spolu 92 žiakov,
- veková skupina 11- 14 ročných detí: 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa - mestská ZŠ na ul. Arm. gen. L. Svobodu v Bardejove – 57 žiakov , vidiecka - ZŠ Malcov - 78 žiakov, spolu 135 žiakov.

Projekt sa zúčastnilo spolu 306 detí s tým, že niektoré deti mali viac úrazov, takže bolo vyplnených spolu 311 dotazníkov.

V prvom polroku bol zabezpečený zber údajov - zmapovanie úrazov dotazníkovou metódou. Napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov a ďalšie spracovanie údajov bude vykonávané priebežne počas druhého polroka roku 2009 tak, aby úloha bola splnená v požadovanom termíne.

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTKO (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou. Prieskumy sú zamerané, o. i. na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod. Gestrom projektu sú Úrad vlády SR – Národné monitorovacie centrum – Generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogové závislosti, Národné monitorovacie centrum, Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie a Úrad verejného zdravotníctva SR Bratislava.

V prvom polroku r. 2009 nebola daná požiadavka gestora na vykonanie prieskumov o alkohole a drogách u študentov základných a stredných škôl (TAD 1, TAD 2, TAD 3, resp. ESPAD).

Výsledky prieskumov užívania legálnych a nelegálnych drog u detí a mládeže v SR z predchádzajúcich rokov sú využívané v rámci aktivít zameraných na prevenciu užívania legálnych a nelegálnych drog u najviac ohrozenej skupiny populácie, ktorou sú deti a mládež. V spolupráci s oddelením podpory zdravia sú v tejto oblasti vykonávané rôzne zdravotno-výchovné aktivity (prednášky, letáky, plagáty, brožúry) pre deti a mládež, hlavne na základných a stredných školách v okrese Bardejov. Uvedené aktivity sa vykonávajú na základe požiadaviek škôl. V rámci medzinárodného dňa boja proti drogám bol v spolupráci s odd. podpory zdravia vykonaný workshop spojený s 2 prednáškami s využitím výsledkov prieskumov a drogách na SSOŠ na Hviezdoslavovej ul. v Bardejove a prednáška pre žiakov v ZŠ Raslavice. V hodnotenom období bolo zamestnancami RÚVZ vykonaných 21 prednášok a besied. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v predškolských a školských zariadeniach sa kontroluje dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

4.4. HYGIENICKÁ PROBLEMATIKA ŠKÔL A ZDRAVOTNÝ STAV ZO SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉHO PROSTREDIA

Cieľom projektu je zmapovať hygienicko-komunálnu charakteristiku škôl s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a zmonitorovať aj zdravotný stav žiakov týchto škôl.

Gestrom projektu je ÚVZ SR, odbor hygieny detí a mládeže a podpory zdravia obyvateľstva.

Predmetom navrhovaného projektu má byť sledovanie vybraných ukazovateľov zdravotného stavu rómskych detí, ako aj zmapovanie hygienicko-komunálnej situácie na školách, ktoré títo žiaci vo vyššom počte navštevujú.

Projekt sa bude riešiť oddelením hygieny detí a mládeže na dvoch vybraných základných školách dotazníkovou formou v novom školskom roku 2009/2010.

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Cieľom projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež. Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.

Gestorom projektu je RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote a UVZ SR, na projekte spolupracujú LF UK Bratislava, RUVZ Banská Bystrica a VUP Bratislava.

Oddelenie hygieny detí a mládeže na základe metodického usmernenia zabezpečilo plnenie 1. etapy projektu. Bol realizovaný dotazníkový prieskum stravovacích zvyklostí, 24 hodinovej spotreby potravín a pohybovej aktivity detí vekovej skupiny 4-6 ročných v dvoch materských školách, v jednej mestskej a jednej vidieckej. Za vidiek boli do projektu vybrané MŠ na Alejovej ul. a MŠ na Toplianskej ul., v ktorej boli odobrané aj vzorky celodennej stravy detí a nápojov. Za mesto bola vybraná MŠ na Komenského ul. 24. Z každej MŠ bolo vybraných 30 dievčat a 30 chlapcov, spolu sa prieskumu zúčastnilo 120 detí MŠ. Z obidvoch MŠ bolo zabezpečené vyšetrenie vzoriek celodenných stráv a vzoriek nápojov pripravovaných v rámci pitného režimu detí. Získané údaje a výsledky odobraných vzoriek stravy sa budú priebežne zadávať do príslušných počítačových programov podľa metodického usmernenia.

Iné projekty:

HROU PROTI AIDS

V 1. polroku roku 2009 sa oddelenie epidemiológie a oddelenie hygieny detí a mládeže v spolupráci s odd. podpory zdravia RUVZ Bardejov zúčastnilo na plnení projektu „Hrou proti AIDS“ na Spojenej škole Juraja Henischa, Slovenská 5 a Spojenej škole Štefániková 64 (2X) Bardejov. Projekt bol vykonaný 3 krát na uvedených školách za účasti 208 študentov, s veľkým ohlasom.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti jedenástim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a proti pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2009, ktorý je vypracovaný v súlade so zákonom MZ SR č.355/2007 Z. z., o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí platnou od 1.1.2009.

Vlastné očkovanie je zabezpečované praktickými lekármi pre deti a dorast a dospelých v okrese Bardejov. Trendom sú kombinované vakcíny. Očkovacia schéma, ktorá je súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2009 bola zaslaná všetkým praktickým lekárom pre deti a dorast a dospelých nášho okresu. V našom okrese pracuje 18 praktických lekárov pre deti a dorast a 23 praktických lekárov pre dospelých.

Pravidelne vykonávanou kontrolou očkovaní k 31.8. sledujeme zaočkovanosť našej populácie. Kontrola povinného očkovaní detí a dospelých v okrese Bardejov za rok 2008

bola vykonaná za obdobie od 1.9.2007 do 31.8.2008 podľa Usmernenia hlavného hygienika SR č.OE/6264/2008 z 23.7.2008 a bola zaslaná 10.10.2008. Vo všetkých ambulanciách pre deti a dorast bola v rámci povinného očkovania bola zaočkovanosť vyššia ako 99 %. Pri kontrole očkovania neboli zistené nedostatky v evidencii, dokumentácii a vo výkone očkovania.

Za uvedené obdobie kontroly očkovania sme mali 8 novorodencov HBsAg pozitívnych matiek, ktorí boli kompletne zaočkovaní tromi dávkami. Vyskytla sa len 1 trvalá kontraindikácia.

V našom okrese nie sú utečenecké tábory, preto ani problémy s tým súvisiace sa nás netýkali. Postvákcináčnej reakcie po očkovaní neboli hlásené.

Pri kontrole očkovania neboli zistené závažnejšie problémy, menšie problémy sa riešili priebežne, osobným kontaktom s lekármi, zasielaním upozornení rómskym spoluobčanom, aby sa dostavili na povinné očkovanie.

Pri kontrole očkovania bola na jednotlivých ambulanciách všeobecných praktických lekárov pre deti a dorast vykonaná kontrola so zameraním na dodržiavanie chladového reťazca. Kontrolou bolo zistené, že vo všetkých (18) ambulanciách sú k dispozícii samostatné chladničky na uchovávanie vakcín, taktiež je pravidelne vykonávaná kontrola chladového reťazca chladničkovými teplomermi a sú zaznamenávané údaje o dosiahnutej teplote.

Vyhodnotenie kontroly očkovania v našom okrese bolo zaslané do 15.10.2008 na RÚVZ so sídlom v Prešove.

V roku 2009 nastala výrazná zmena v povinnom očkovaní dojčiat, a to zavedenie očkovania proti pneumokokovým invazívnym infekciám v súlade s odporúčaniami SZO a v súlade s praxou členských štátov EÚ, taktiež došlo k vynechaniu prvého preočkovania u detí v 3.roku života proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu. Všetci praktickí lekári pre deti a dorast boli informovaní o zmene v očkovaní. Informácie im boli podané písomnou formou v informácii o mesačnej epidemiologickej situácii. (očkovanie proti pneumokokom, očkovací kalendár na rok 2009, očkovanie proti chrípke, nedostatok vakcín s obsahom difterickej zložky, očkovanie proti varicelle a pod.)

Počas Európskeho imunizačného týždňa (EIW), ktorý sa konal v dňoch od 20.4. do 26.4 2009 boli pracovníkmi nášho Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove vykonané nasledovné aktivity:

1. 21.4.2009 bol uverejnený v regionálnej tlači, v Bardejovských novostiach článok na tému Európsky imunizačný týždeň, s uvedením adresy a telefonického kontaktu na oddelenie epidemiológie pre poskytovanie informácii verejnosti o očkovaní.
2. V priebehu celého týždňa boli na teletextových stránkach našej regionálnej bardejovskej televízie uverejňované informácie o význame EIW s uvedením telefonického kontaktu na oddelenie epidemiológie pre poskytovanie informácii o očkovaní.
3. Všetkým praktickým lekárom pre deti, dorast a dospelých v okrese Bardejov (38) bola zaslaná informácia o význame EIW a o najnovších zmenách v kategorizácii vakcín. Súčasne bol všetkým uvedeným lekárom zaslaný leták „Európsky imunizačný týždeň“, ktorý bol vyvesený vo všetkých čakárňach pre pacientov. (viď príloha listu)
4. Vo vestibule budovy RÚVZ so sídlom v Bardejove bol na nástenke vyvesený leták „Európsky imunizačný týždeň“ pre informovanie verejnosti.
5. Na webovej stránke nášho RÚVZ so sídlom v Bardejove bol uverejnený článok na tému „Európsky imunizačný týždeň“, s uvedením adresy a telefonického kontaktu na oddelenie epidemiológie pre poskytovanie informácii verejnosti o očkovaní.
 - Rómski komunitní pracovníci (3), ktorí pracujú na našom RÚVZ počas uvedeného týždňa navštívili 10 rómskych osád okresu, rozdali 70 ks

zdravotno-výchovného materiálu o očkovaní, urobili pohovor so 60 rómskymi matkami o nutnosti a význame očkovania detí.

6. V školských a predškolských zariadeniach okresu boli vykonané 3 prednášky k danej problematike a boli rozdistribuované letáky s témou očkovania na všetky predškolské a školské zariadenia okresu Bardejov.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľom je znižovať chorobnosť, úmrtnosť a následky po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnuť zlepšenia kvality života, skvalitniť surveillance prenosných ochorení a zvýšiť edukáciu obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

Čo sa týka hlásenia prenosných ochorení, spolupráca s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, s infektológmi a laboratóriami, ktoré zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku je veľmi dobrá. Významné zlepšenie v tejto oblasti by nastalo zavedením elektronického hlásenia prenosných ochorení terénymi lekármi cez systém EPIS. Boli upozornení na takúto možnosť hlásenia infekčných ochorení, avšak ani jeden z nich to nevyužil.

Informovanosť a zvyšovanie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení je zabezpečovaná aj cestou programu EPIS, ktorý sprostredkováva širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Všetci lekári primárneho kontaktu boli upozornení na využívanie tohto nového zdroja informácií. Vzdelávanie verejnosti zabezpečujeme aj vydávaním článkov v mestskej tlači (články v týždenníku Bardejovské novosti – Európsky imunizačný týždeň, aktuálny výskyt VHA v našom okrese, deň hygieny rúk, chrípka a CHPO, výskyt ochorenia vyvolaného novým typom vírusu A H1N1, pandémie HIV/AIDS), podávaním aktuálnych informácií v mestskej televízii (aktuálne informácie o výskyte VHB, VHC, aktuálne informácie o výskyte salmonelóz v letných mesiacoch) a vykonávaním prednášok v školách, domovoch sociálnych služieb a pod. (očkovanie v staršom veku, infekčné ochorenia, chrípka, prednášky o HIV/AIDS, projekt HIV/AIDS a pod.).

Lekárom primárneho kontaktu zasielame mesačne aktuálne informácie o epidemiologickej situácii v našom okrese spolu aj s novinkami v očkovaní, očkovacích látkach a iné dôležité informácie.

Taktiež zdravotnícka verejnosť a ostatná verejnosť má prístup k aktuálnym informáciám, ktoré sú uverejňované na web stránke nášho RÚVZ.

Analýza prenosných ochorení za 1. polrok 2009, porovnanie výskytu prenosných ochorení s 1. polrokom 2008, a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy:

Vzhlľadom na to, že okres Bardejov má štátnu hranicu len s Poľskom nezaznamenávame nárast migrácie a nie sú v okrese zriadené ani migračné tábory. Čulý cezhraničný ruch s Poľskom však vplýva na epidemiologickú situáciu najmä vo výskyte črevných ochorení v dôsledku dovozu potravín z trhovísk, kde nie sú dodržané základné hygienické pravidlá.

Pri sledovaní zdravotného stavu obyvateľstva vidíme rozdiely v chorobnosti v porovnaní s minoritnou skupinou rómskeho obyvateľstva. V okrese žije 6 400 rómov v 24 osadách, čo je 8,30 % z celkového počtu obyvateľstva okresu. Nízky hygienický štandard bývania, často bez zásobovania rómskeho obyvateľstva nezávadnou pitnou vodou, obydlia so suchým záchodom, vysoká takmer 100 % nezamestnanosť, výrazne vplývajú nielen na šírenie prenosných ochorení, ale celkovo na zdravotný stav, pričom priemerná dĺžka života rómov v okrese je kratšia o 8 – 10 rokov.

V súvislosti s tým zaznamenávame pravidelne výskyt vírusovej hepatitídy typu „A“ (VHA). Cyklicky výskyt VHA je každých 5 – 6 rokov v našom okrese, čo potvrdzuje aj 20 ročné sledovanie. V roku 1997 ochorelo 97 osôb, v roku 2002 a 2003 bolo zaznamenaných len po jednom prípade ochorenia, v roku 2004 ochorelo 66 osôb, v roku 2005 bolo 31 ochorení, v roku 2006 len 8 ochorení, v roku 2007 3 ochorenia a v roku 2008 sme zaznamenali až 104 prípadov ochorenia. V 1. polroku 2009 to bolo 40 prípadov ochorenia, čo svedčí už o spomínanej cykličnosti výskytu tohto ochorenia. VHA postihuje zväčša populáciu detí vo vekovej skupine 1 – 4 rokov. V 1. polroku roku 2009 sa ochorenie vyskytovalo v rómskych osadách Poštárka, Varadka, Maľcov, Osikov a mesto Bardejov. V súvislosti s epidemickým výskytom VHA v našom okrese bolo vykonané rozsiahle očkovanie rómskej populácie, boli poskytnuté informačné letáky o VHA v rómskom jazyku a taktiež boli poskytnuté dezinfekčné prípravky (Chloramín 0,5 kg – 15 kusov). Vo všetkých rómskych osadách kde sa vyskytla VHA bola nariadená ohnisková dezinfekcia. V rámci plošného očkovania boli očkované deti vo vekovej skupine 1 – 4 a 5 – 9 rokov.

Celkom bol v 1. polroku roku 2009 nariadený lekársky dohľad 235 kontaktom v osadách a očkovanie – aktívna imunizácia bola vykonaná u 1254 kontaktov (počet očkovaní je aj v rámci očkovania, ktoré je súčasťou lekárskeho dohľadu).

V súvislosti s tým bola preukázaná veľmi dobrá spolupráca s oddelením klinickej mikrobiológie NsP Sv. Jakuba, n. o., Bardejov a niektorými praktickými lekármi pre deti a dorast.

Počet iných prenosných ochorení je každý rok približne rovnaký, s malým výkyvom chorobnosti na črevné ochorenia, zvlášť salmonelózy a parazitárne črevné a kožné ochorenia.

Stabilne dobrá situácia je u chorôb preventabilných očkovaním. U chorôb preventabilných očkovaním je nasledovná situácia: parotitídu sme nemali od roku 2000, pertusis od roku 1994, morbilli od roku 1997 a rubeolu od roku 1996. V roku 2008 sme zaznamenali však už 2 prípady ochorenia na pertusis, v 1. polroku roku 2009 žiadne ochorenie.

Exotické, resp. importované ochorenia, sme nezaznamenali ani v 1. polroku tohto roku.

Čo sa týka výskytu salmonelóz, od roku 2003 kedy sme zaznamenali 348 salmonelóz s chorobnosťou 459/100 000 obyvateľov, evidujeme výrazný pokles ochorení (chorobnosť v roku 2006 204/100 000 obyvateľov). V roku 2007 sme zaznamenali 123, v roku 2008 133 ochorení na salmonelózu a v 1. polroku roku 2009 sme zaznamenali 38 prípadov ochorenia. Vo výskyte salmonelóz sme nezaznamenali žiadnu explozívnu epidémiu, okrem malých rodinných výskytov (13 rodinných výskytov v roku 2008, v 1. polroku 2009 5 rodinných výskytov).

Podobná situácia bola aj u dyzentérie, kde posledným vyšším výskytom bol rok 2000/68 prípadov s chorobnosťou 90,4/100 000 obyvateľov, oproti roku 2006, kedy bolo zaznamenaných 14 prípadov s chorobnosťou 18,2/100 000 obyvateľov. V roku 2007 sme zaznamenali 13 prípadov ochorení, v roku 2008 14 prípadov ochorení a v 1. polroku roku 2009 3 prípady ochorenia. Všetky prípady sa vyskytovali sporadicky.

Počet črevných ochorení vyvolaných inými mikroorganizmami za posledné roky je približne rovnaký. Počet ochorení vyvolaných enteropatogénnymi E coli v roku 2007 bol 105, čo predstavuje mierny nárast oproti roku 2006, kedy bolo 95 prípadov ochorenia. V roku 2008 bolo 119 prípadov ochorení, najčastejšie vyvolané sérotypom O125 a v 1. polroku roku 2009 bolo hlásených 52 prípadov ochorenia.

Akútna VHB sa vyskytuje už niekoľko rokov len vzácné. V roku 2006 bol potvrdený len jeden prípad ochorenia, v roku 2007, 2008 a v 1. polroku roku 2009 nebolo zaznamenané žiadne ochorenie, čo je pravdepodobne aj vďaka zavedeniu pravidelného povinného očkovania.

Za posledné roky došlo k nárastu počtu ochorení na chronickú VHC, v roku 2005 boli 4 prípady ochorenia, v roku 2006 sa vyskytli 2 prípady ochorenia, v roku 2007 sme zaznamenali až 9 prípadov chronickej VHC, v roku 2008 bol hlásený len 1 prípad ochorenia u nezamestnaného muža a v 1. polroku roku 2009 bolo zaznamenaných 7 prípadov ochorenia. Od roku 2002 evidujeme nárast prípadov nosičstva na HBsAg. Za rok 2008 a v 1. polroku 2009 evidujeme po 11 prípadov nových nosičov HBsAg.

Počet ochorení na varičelu je už tretí rok približne rovnaký. V roku 2006 bolo hlásených 336 ochorení s chorobnosťou 436,8/100 000 obyvateľov, v roku 2007 sme zaznamenali 302 prípadov ochorenia, v roku 2008 mierny pokles počtu ochorení (192) a v 1. polroku roku 2009 sme zaznamenali 98 prípadov ochorenia. Ochorenia prebiehali bez komplikácií a vyskytovali sa prevažne u detí predškolského a školského veku.

Čo sa týka výskytu nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ojedinele zaznamenávame výskyt ochorení na trichinelózu a echinokokózu.

Už štvrtý rok evidujeme po jednom prípade meningokokovej meningitídy. V roku 2007 bol zaznamenaný nárast počtu ochorení (3), v roku 2008 nebol zaznamenaný žiaden prípad meningokokovej meningitídy a taktiež ani v 1. polroku roku 2009. Iné druhy meningitíd a encefalitíd nezaznamenávame.

Za posledných 20 rokov nebolo hlásené žiadne ochorenie na Leptospirózu. Do roku 2007 sa nevyskytol ani jeden prípad kliešťovej encefalitídy, v roku 2008 to bol však 1 prípad ochorenia u dôchodcu, pracujúceho celý život v poľnohospodárskej výrobe. V 1. polroku roku 2009 nebol hlásený žiaden prípad tohto ochorenia.

Iná situácia je u Lymeskej boreliózy. V porovnaní s rokom 2006, kedy sme zaznamenali 16 ochorení je v roku 2007 zaznamenaný nárast ochorení na boreliózu (32), v roku 2008 bolo hlásených len 5 prípadov ochorenia a v 1. polroku roku 2009 boli hlásené 4 prípady ochorenia. Väčšina uvádza akvizíciu kliešťa.

V našom okrese nemáme zatiaľ evidovaný výskyt nosičstva HIV a ani ochorenie na AIDS.

Čo sa týka analýz prenosných ochorení, tie vykonávame 1 x mesačne, štvrtročne, polročne a za rok v písomnej forme.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľom EPISu je posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení a začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do sietí EÚ.

Využívame možnosti, ktoré EPIS poskytuje - vkladanie prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, vkladanie prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne a systém rýchleho varovania (v zmysle „Štandardných postupov pre manažment prípadov infekčných ochorení“.

Za 1. polrok 2009 sme spracovali a do epidemiologického informačného systému prenosných ochorení vložili 438 nových prípadov, z toho bolo 103 otvorených prípadov, 335 uzavretých prípadov a 71 hlásení do SRV. Za uvedené obdobie sme spracovali 137 ohnísk nákaz (salmonelóz, dyzentérií, VHA, VHC, borelióz, kampylobakterióz, nosičov HBsAg, toxoplazmóz, toxokaróz). V 1. polroku roku 2009 sme ochránili 1254 kontaktov VHA očkovaním proti VHA a 235 kontaktom VHA sme nariadili lekársky dohľad. V 26 prípadoch sme kontakty nosičov HBsAg chránili očkovaním proti VHB.

Za uvedené obdobie sme nariadili opatrenia formou rozhodnutí v 242 prípadoch (235 u VHA – LD, 7 x salmonelóza, ZZD – vyradenie potravinárov).

Nariadenie opatrení inou formou ako rozhodnutím, čiže pokynom na mieste a vydaním odporúčania na očkovanie kontaktov VHA sme uplatnili v 1019 prípadoch, pri epidémii VHA v rómskych osadách. Za uvedené obdobie sme mali 1 epidémiu – akútnej vírusovej hepatitídy typu „A“ na rómskych osadách okresu Bardejov (Poštárka, Varadka).

Prístup do EPISu je umožnený 3 pracovníčkam oddelenia epidemiológie a regionálnej hygieničke, ktoré vstupujú do systému cez vstupné heslo, ktoré má každá pracovníčka oddelenia, a ktoré sa mení každých 6 týždňov.

V súvislosti s výskytom VHA v okrese Bardejov sú laickej verejnosti poskytované priebežne, aktuálne informácie o výskyte VHA, v regionálnej tlači (Bardejovské Novosti) a taktiež sú informácie poskytované aj v regionálnej bardejovskej televízii.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľom sledovania NN je zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach.

Pravidelným vykonávaním kontrol zameraných na dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky v zdravotníckych zariadeniach sa môže znížiť výskyt NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe zistených výsledkov a analýz hlásených NN. Sleduje sa aj mikrobiálna rezistencia na ATB a biocídy a endemické osídľovanie nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi.

Analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za rok 2009:

Počet hlásených NN z oddelení NsP Sv. Jakuba, n.o., sa v roku 2008 výrazne zvýšil, čo považujeme za zlepšenie v hlásnej službe. Za 1. polrok roku 2009 bolo hlásených 33 NN z oddelení, v minulom roku za uvedené obdobie bolo 59 NN. Najviac NN bolo hlásených z LDCH (15). Nemocničné nákazy najčastejšie postihovali respiračný systém, urogenitálny systém, kožu a sliznice a črevný aparát. Najčastejším etiologickým agensom vyvolávajúcim NN bol *St. aureus methicilin R* a *Klebsiella pneumoniae ESBL*.

Tab. IV.8.2 Porovnanie výskytu NN podľa oddelení v lôžkových zariadeniach v okrese Bardejov

	2006	rok 2007	rok 2008	1. polrok roku 2009
Chirurgické	2	2	14	0
Detské	4	1	3	5
Interné	2	1	1	1
Neurologické	2	3	5	1
Novorodenecké	2	1	3	1
OAIM	6	0	25	3
GeriatRIA	2	0	2	0
FRO	2	2	4	5
Gynekologické	0	2	1	2
LDCH	3	27	49	15
Psychiatrické	0	0	0	0
Spolu	25	39	107	33

Za rok 2009 bolo vykonaných 17 previerok v zdravotníckych zariadeniach, v rámci ktorých bolo preverené dodržiavanie HER oddelenia a boli odobraté nasledovné vzorky: 55 vzoriek sterilného materiálu, 180 sterov z prostredia a skontrolovali sme účinnosť 24 horúcovzdušných sterilizátorov a autoklávov (CS, OCOS, zubné ambulancie).

V rámci zabezpečenia vzdelávania zdravotníckych pracovníkov o dodržiavaní HER oddelení a prevencii vzniku NN, vykonala vedúca oddelenia epidemiológie 1 prednášku pre zdravotníckych pracovníkov Bardejovských Kúpeľov (14.6.2009).

V súvislosti s vyhlásením 5.mája za deň hygieny rúk boli pracovníkmi oddelenia epidemiológie pripravené letáky s uvedenou problematikou a boli poroznášané na všetky

predškolské a školské zariadenia okresu Bardejov, taktiež našimi 3 komunitnými pracovníkmi boli tieto letáky rozdistribuované po rómskych osadách okresu. Iné letáky boli pripravené pre zdravotníckych pracovníkov a vyvesené na jednotlivých oddeleniach NsP Sv. Jakuba, n.o., Bardejov. Taktiež v tejto súvislosti vyšiel v regionálnej tlači článok (Bardejovské Novosti) a na teletexte Bardejovskej televízie bol uverejnený príspevok k danej téme.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Aktivity súvisiace s týmito projektmi vykonáva na RÚVZ so sídlom v Bardejove oddelenie podpory zdravia.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERORIZMU

Cieľom je ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami, zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie), skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb.

Pripravenosť obyvateľov okresu Bardejov na pandémiu chrípky realizujeme organizovaním prednášok, vydávaním článkov v regionálnej tlači o aktuálnej epidemiologickej situácii a poskytovaním letákov k daným témam a pod.

Počas celej zimnej sezóny boli na ZŠ a SŠ okresu Bardejov pravidelne vykonávané prednášky o chrípke a chrípke podobným ochoreniam (14 prednášok).

V regionálnej tlači (Bardejovské novosti) sme priebežne informovali obyvateľov o situácii vo výskyte chrípky a význame očkovania proti chrípke. Taktiež podobne informácie zazneli v regionálnych médiách (Bardejovská televízia), kde bola podaná informácia pre verejnosť o význame očkovania proti chrípke ako prevencie v prípade vzniku pandémie chrípky.

Taktiež bol vypracovaný Plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v okrese Bardejov a Havárijný plán RÚVZ so sídlom v Bardejove pre prípad výskytu mimoriadnej epidemiologickej situácie a plán pre zabezpečenie dostatočného množstva dezinfekčných prípravkov a ochranných pracovných pomôcok v prípade výskytu pandémie chrípky, prípadne iných mimoriadnych epidemiologických situácií.

V súvislosti s vyhlásením 5. fázy pandemickej pripravenosti v zmysle pandemického plánu a aktuálnej epidemiologickej situácie zasadala pandemická komisia pri RÚVZ so sídlom v Bardejove. Taktiež pracovníci oddelenia epidemiológie spolu s regionálnou hygieničkou sa podieľajú na vyhľadávaní a hlásení ochorenia vyvolaného novým typom vírusu A H1N1 do SRV (EPIS) a majú pohotovostné služby od 1.5.2009, ktoré trvajú dodnes.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľom je monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Vzorky vôd sa odoberajú v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Organizačné zabezpečenie a príprava harmonogramu na odber odpadovej vody na zachytenie poliovírusu (podľa harmonogramu RÚVZ Košice) bol realizovaný v stanovenom termíne.

V 1 polroku roku 2009 bol odber odpadovej vody vykonaný 3 x na jednom odbernom mieste – kanalizačný zberač ČOV Bardejov, v termínoch: 4.2.2009, 25.3.2009 a 20.5.2009.

Všetky výsledky odpadových vôd na poliovírusy boli negatívne.

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.

Cieľom je zvýšiť úroveň informovanosti a zmenu postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Z uvedeného dôvodu oddelenie epidemiológie (MVDr. Skalová Jana) vykonáva prednášky žiakom základných a stredných škôl (6 prednášok), píše informatívne, aktuálne články do regionálnej tlače (I. december – svetový deň boja proti AIDS v Bardejovských novostiach).

Taktiež pri RÚVZ so sídlom v Bardejove pracuje „poradňa AIDS“, ktorá zabezpečuje anonymné, bezplatné vyšetrenie vzoriek krvi a poradenstvo.

V 1.polroku roku 2009 sa oddelenie epidemiológie RÚVZ Bardejov, v spolupráci s oddelením HDM a oddelením podpory zdravia zúčastnilo na plnení projektu „Hrou proti AIDS“ na Spojenej škole Juraja Henischa, Slovenská 5 a Spojenej škole Štefániková 64 (2X) Bardejov. Projekt bol vykonaný 3 krát na uvedených školách za účasti 208 študentov, s veľkým ohlasom.

V našom okrese nemáme zatiaľ evidovaný výskyt nosičstva HIV a ani ochorenie na AIDS. Na webovej stránke nášho úradu sú pravidelne uverejňované aktuálne informácie o HIV/AIDS s aktuálnymi počtami nosičstva ochorení v SR.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

Edukačno – intervenčný cyklus prednášok o zdravom životnom štýle vykonávame v rámci poradne pre tehotné na RÚVZ, ktorá je v činnosti už 5 rokov. Frekvencia prednášok je 1x týždenne. Poradenstvo pre tehotné ženy vykonávame v rámci klubu matiek. Stretnutia sa v prvom polroku uskutočnili celkom 22 krát . Bolo vykonávané cvičenia pre ženy- príprava na pôrod, zabezpečili sme oboznamovacie návštevy na pôrodnici V spolupráci s odd. gynekológie, anesteziológie a pediatrie v NsP n.o. Bardejov sme zabezpečovali besedy a prednášky na témy: Výhody a riziká epidurálnej analgézie pri pôrode, Dojčenie , Životospráva v tehotenstve, Príprava na pôrod, Starostlivosť o novorodenca. Nadviazali sme spoluprácu s ambulanciou dentálnej hygieny. Dentálna hygienička odprednášala problematiku dentálnej hygieny tehotným ženám. Zástupkyňa firmy **Ceptra** informovala tehotné ženy o využití pupočníkovej krvi.

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65 + A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Cieľom je zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Eliminovať sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí. Využiť vzájomne prospešnú aktivitu seniorov pre zdravie. Aktivovať záujem starších ľudí o vlastné zdravie. V zmysle tejto úlohy sme vykonali prednášku v Domove Dôchodcov /Penzión/ v Bardejove o rizikách z požívateľín / správne uchovávanie a manipulácia s nimi/ a o problematike TBC.

Zapojili sme sa do projektu „Seniori v rodine a spoločnosti“, ktorý prebieha ako dotazníková akcia určená pre štyri skupiny populácie .Dotazníky vyplnili žiaci 9. ročníka, študenti SŠ 3.-4. ročníky , seniori, a verejnosť. Na spracovanie budú zaslané vyplnené sumárne databázy do RÚVZ Trenčín.

9.3. „ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

V rámci programu prebieha edukácia pomocou bábk Adamko a taktiež

- v audiovizuálnej podobe ako kreslené rozprávky
- vo forme maľovanky

Celkom sme v MŠ a v 1.ročníkoch ZŠ odprednášali 16 prednášok o správnom umývaní zúbkov s názornými a praktickými ukážkami. Z toho 5 prednášok bolo pre rómske deti.

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY.

Z príležitosti „Svetového dňa zdravia“ sa uskutočnil výjazd poradne do obchodného domu BILLA. Vyšetrovali sme hladinu cholesterolu, individuálne sme radili v oblasti ozdravenia stravovacích návykov a zvýšenia pohybovej aktivity. Celkom sme oslovili 51 záujemcov.

K Svetovému dňu bez tabaku sme zorganizovali výjazd poradne do obchodného domu Centrum. Vyšetrovali sme hladinu cholesterolu záujemcom a hlavne sme oslovovali fajčiarov, ktorým sme merali obsah HbCO v krvi. Celkom sme oslovili 49 záujemcov.

Uverejnili sme článok v okresnom týždenníku Bardejovské novosti - „**Mládež bez tabaku**“ s obsahovým zameraním na škodlivosť fajčenia. Vykonali sme 17 prednášok o škodlivosti fajčenia. Zapožičali sme zdravotno-výchovné videofilmy o škodlivosti fajčenia.

„**K Svetovému dňu pohybu**“ sme zorganizovali súťaž „**Pohybom k zdraviu**“ v spolupráci s Fitnes Cactus. Súťaže sa zúčastnili študenti z 5 stredných škôl v Bardejove. Študenti súťažili v 5 disciplínach. V regionálnej tlači bol uverejnený článok o **pozitívnom vplyve pohybu na zdravie**. Zúčastnili sme sa „**Jarných športových hier telesne postihnutých**“ v Športovej hale. Vykonali sme merania tlaku krvi, podkožného tuku, fajčiarom % COHb a individuálne konzultácie **Svetový deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi**“ -vykonali sme 17 prednášok. Zabezpečili sme článok v regionálnej tlači s touto tematikou a boli zabezpečené projekcie zdravotno- výchovného videofilmu s problematikou zneužívania drog.

9.6. PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH RÓMSKYCH KOMUNIT

V roku 2009 pokračujeme v plnení Programu podpory zdravia znevýhodnených skupín populácie. Na plnení tohto programu spolupodieľajú aj 3 komunitní pracovníci.

Nadviazali sme spoluprácu s lekármi - pediatrami, obvodnými lekármi, gynekológmi a podľa konkrétnych informácií o problémoch, ktoré lekári určili za prioritné, sa v teréne vykonávajú intervencie a pohovory s jednotlivcami. Bolo vykonaných 60 návštev a pohovorov s lekármi. V teréne komunitní pracovníci zdravotno -výchovným pôsobením zabezpečili účasť 380 rómskych detí na očkovaní u pediatrov, zabezpečili 371 rómskych občanov na preventívnej prehliadke, detské poradne navštívilo na podnet KP 91 matiek s deťmi, Celkovo v rámci individuálnej edukácie bolo oslovených 2698 rómskych občanov.

Ďalej bolo vykonaných pre rómske deti 5 prednášok o stomatohygiene, 10 o osobnej hygiene, 2 prednášky o prvej pomoci a jedna o problematike TBC.

V mesiaci máj - jún vykonala firma ASANARATES s.r.o. Košice, 2 etapy plošnej deratizácie a dezinfekcie v 6 rómskych osadách, ktorú sme zabezpečili po stránke organizačno – informatívnej. Obidve etapy prebehli bez problémov a podľa kontrolných zistení bol znížený výskyt hlodavcov a hmyzu v týchto osadách.

9.7. VYZVI SRDCE K POHYBU

V spolupráci s Fitnes Cactus sme zorganizovali súťaž pre študentov zo stredných škôl v Bardejove. Študenti súťažili v 5 disciplínach. V regionálnej tlači bol uverejnený článok

o pozitívnom vplyve pohybu na zdravie.

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

V rámci poradne zdravia sledujeme a vyhodnocujeme hodnoty obsahu telesného tuku, centrálnej obezity u každého klienta a upozorňujeme na riziká z hľadiska nadváhy a obezity. K plneniu tejto úlohy prispieva poradňa optimálnej pohybovej aktivity v rámci vykonávame cvičenia a poradenstvo pre ženy s nadváhou 2x týždenne na RÚVZ. Cvičenia sa zúčastňuje skupina starších žien celkove bolo 47 stretnutí. Začali sme v máji vykonávať poradenstvo a cvičenie aj pre skupinu mladších žien /11 stretnutí/.

V rámci poradne výživy vyhodnocujeme cvičenkám jedálňičky a radíme ako upraviť stravovanie s cieľom zníženia nadváhy .

9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

V okrese Bardejov je do úlohy ŠPZ zapojených spolu 26 škôl. - z toho 5 SOŠ, 11 ZŠ, 9 MŠ a Špeciálna ZŠ Bardejov. Úloha je pokračovaním projektu a plní sa individuálne v jednotlivých predškolských a školských zariadeniach, v ktorých sa v spolupráci s odd. podpory zdravia a odd. HDM, poskytujú odborné usmernenia, vykonáva sa prednášková činnosť, zabezpečujú sa zdravotno-výchovné akcie na školách . Boli vykonané prednášky a besedy o zdravej výžive, prevencii drogových závislosti, AIDS, stomatohygiene, základných hygienických návykoch a o prvej pomoci. Pri realizácii úlohy sa spolupracuje s koordinátormi - pedagógmi v jednotlivých školách. Celkom bolo v týchto školách vykonaných 57 prednášok 3 workshopy na témy: AIDS , Drogové závislosti.

V rámci spolupráce s územným spolkom ČK sme sa zúčastnili na realizácii a vyhodnotení súťaže Hliadky mladých, kde študenti a žiaci zo škôl súťažili v znalostiach o poskytovaní prvej pomoci pri rôznych úrazoch.

10.KONTROLA TABAKU

10.1. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA SLEDOVANIA ÚČASTNÍKOV SÚŤAŽE „PRESTAŇ A VYHRAJ“ PO ROKU OD UKONČENIA FORMOU PRIESKUMU

V roku 2008 bola vyhlásená súťaž „Prestaň a vyhraj“ .V našom okrese záujem prejavilo 17 klientov, ktorí sa zapojili do súťaže a prihlášky sme v stanovenom termíne zaslali na ÚVZ SR.

V r. 2009 sme vykonali **kontrolu účinnosti dotazníkovou metódou** u 12 klientov, ktorí boli ochotní vyplniť dotazník . Z vyhodnotenia dotazníkov môžeme konštatovať : 3 klienti prestali fajčiť, 6 po skončení súťaže pokračovali vo fajčení a 3 nevydržali nefajčiť 30 dní počas súťaže.

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Terénne oddelenia RÚVZ vykonávajú kontroly fajčenia v školách ,školských zariadeniach, zariadeniach spoločného stravovania, cukrárňach, obchodných domoch a kinách. O tejto činnosti zasielame mesačne správu na ÚVZ SR. Celkom v prvom polroku roku 2009 vykonaných 451 kontrol.

10.3. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA AKCIE PRE VEREJNOSŤ – VYŠETRENIE OXIDU UHOĽNATÉHO VO VYDÝCHOVANOM VZDUCHU

K Svetovému dňu bez tabaku sme zorganizovali akciu pre verejnosť výjazd poradne do obchodného domu Centrum .Vyšetrovali sme hladinu cholesterolu záujemcom

a hlavne sme oslovovali **fajčiarov , ktorým sme merali obsah HbCO v krvi.** Celkom sme oslovili 49 záujemcov. Individuálne sme radili v oblasti odvykania fajčenia a poskytli sme zdravotno-výchovný materiál.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Banskej Bystrici**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD. – vedúca odboru

1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III.

V rámci akčného plánu bol pripravený systém informovania verejnosti, ktorý je súčasťou novelizovanej web stránky RÚVZ Banská Bystrica.

Na web stránke boli aktualizované údaje z činnosti odboru, konkrétne:

- Náplň činnosti odboru HŽPZ
- Monitoring kvality pitnej vody
- Informácie o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie
- Internetová poradňa
- Požiadavky na skúšky odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo a v úpravniach vody a pri obsluhu vodárenských zariadení, vrátane študijných materiálov
- Požiadavky na skúšky odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebiska a pohrebnej služby
- Register odborne spôsobilých osôb vo vyššie uvedených okruhoch odbornej spôsobilosti

1.2, 1.3 - úlohy sú plnené na národnej úrovni

1.4 Kvalita vnútorného prostredia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení

Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení.

Realizácia medzinárodného projektu „Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení“ je jednou z aktivít Akčného plánu pre prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky III (NEHAP III), ktorý bol schválený vo vláde SR uznesením č.10/2006. Do tohto Akčného plánu boli implementované štyri regionálne prioritné ciele Európskeho akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí (CEHAP). Medzinárodný projekt „Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení“ je jednou z aktivít v rámci regionálneho prioritného cieľa č.3, ktorý je zameraný na prevenciu a zníženie výskytu respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečisteným ovzduším. Na plnení úloh projektu sa zúčastňujú krajiny: Slovensko, Srbsko, Albánsko, Maďarsko, Bosna a Hercegovina, Taliansko .

Gestor projektu: ÚVZ SR v Bratislave

Plnenie úloh zabezpečuje: ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ hl. mesta Bratislava a RÚVZ Banská Bystrica.

V súvislosti s plánom a realizáciou úloh boli v 1. polroku 2009 vykonané tieto činnosti:

1. Aktívna účasť na medzinárodnom stretnutí odborníkov zodpovedných za plnenie úloh projektu v Bratislave v dňoch 27.-28. marca 2009. Na stretnutí boli odprednášané a diskutované doteraz realizované aktivity a prvé výsledky hodnotenia respiračného zdravia sledovaných detí - výskyt sledovaných symptómov chronických respiračných ochorení v jednotlivých zúčastnených

krajinách ako aj asociácie medzi kvalitou školského prostredia a respiračným zdravím detí. Celkovo boli analyzované údaje od 3 410 detí. Výskyt symptómov chronických respiračných ochorení (kašeľ ráno, kašeľ deň/noc, suchý kašeľ, sinusitída) bol najvyšší v Albánsku, Slovensku, Srbsku. Vzhľadom na problémy hodnotenia získaných výsledkov a ich interpretácie v jednotlivých zúčastnených krajinách z dôvodu nedostatku odborníkov v oblasti štatistiky bolo dohodnuté ustanovenie medzinárodnej pracovnej skupiny, ktorej úlohou bude pomáhať pri analyzovaní, vyhodnocovaní a interpretovaní získaných výsledkov celkovo za celú štúdiu i v jednotlivých krajinách.

2. Riaditeľom základných škôl zúčastnených na plnení úloh projektu v SR bol zaslaný list s poďakovaním za spoluprácu spolu s propagačnými materiálmi k projektu. Zároveň im bolo oznámené, že v jesenných mesiacoch pripravujeme spoločný seminár, na ktorom budú účastníci plnenia projektu oboznámení s jeho výsledkami ako aj s pripraveným školiacim programom, ktorý je zameraný na skvalitnenie údržby prostredia v školách.

1.5 Monitoring kvality vody na kúpanie

Informačný systém umožňuje kontrolu a hodnotenie kvality vôd vhodných na kúpanie v SR, podporuje výkon štátneho zdravotného dozoru a monitorovanie prírodných aj umelých kúpalísk, výmenu a spracovávanie informácií na úrovni RÚVZ a ÚVZ SR, prístup verejnosti k informáciám a spoluprácu so SAŽP pri reportovaní vyhlásených vôd vhodných na kúpanie Európskej komisii.

Pracovníci odboru HŽPZ vykonávajú monitoring kvality vody na kúpanie na kúpaliskách s celoročnou a sezónnou prevádzkou v okresoch Banská Bystrica a Brezno. Početnosť kontroly kvality vody na kúpanie je definovaná vo Vyhláske MZ SR č. 72/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská.

V prvom polroku 2009 bolo v okresoch Banská Bystrica a Brezno odobratých v rámci kontroly kvality vody na kúpanie 32 vzoriek vôd na kúpanie z 18 kúpalísk s celoročnou prevádzkou a 8 vzoriek z 4 kúpalísk so sezónnou prevádzkou. Výsledky laboratórnych rozborov odobratých vzoriek vôd na kúpanie boli vkladané do „Informačného systému o kvalite vody na kúpanie“. Prírodné kúpaliská sa v pôsobnosti RÚVZ Banská Bystrica nenachádzajú.

Všetky údaje o jednotlivých kúpaliskách a bazénoch v okrese Banská Bystrica a Brezno ako aj údaje o kvalite vody a aktuálnom stave prevádzkovania bazénov sú vkladané do Informačného systému o kvalite vody na kúpanie“, ktorý je dostupný aj pre verejnosť na internetovej stránke Úradu verejného zdravotníctva SR Bratislava (www.uvzs.sk). Prostredníctvom IS boli na ÚVZ SR zaslané textové časti správy o pripravenosti na letnú turistickú sezónu a každý týždeň sa aktualizuje priebeh LTS.

1.6 Monitoring kvality pitnej vody

Pracovníci odboru HŽPZ vykonávajú monitorovanie kvality pitnej vody na jednotlivých spotrebiskách verejných vodovodov v okresoch Banská Bystrica a Brezno odberom vzoriek pitnej vody podľa vypracovaného plánu odberu vzoriek na rok 2009. Počet odobratých vzoriek na jednotlivých spotrebiskách závisí od počtu zásobovaných obyvateľov. Plán odberu je zostavený tak aby bola odberom a následným laboratórnym vyšetrením zistená kvalita vody na každom spotrebisku verejných vodovodov. V prvej polovici roku 2009 bolo odobratých v rámci monitoringu pitných vôd v okrese Banská Bystrica a Brezno celkom 194

vzoriek pitných vôd. Výsledky laboratórných rozborov odobratých vzoriek vody v rámci monitoringu kvality pitnej vody ako aj iné údaje o verejných vodovodoch boli vkladané do programu VYDRA. Boli poskytnuté údaje na celoslovenské spracovanie NRC pre pitnú vodu RÚVZ Košice.

1.7 PHIME project „Public health impact of long-term, low-level mixed element exposure in susceptible population strata“ – Vplyv expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín

Integrovaný projekt sponzorovaný grantom EC.

Koordinátor projektu: Staffan Skerfving, MD, PhD, Lund Universita, Švédsko

Číslo kontraktu: FOOD-CT-2006/016253

Trvanie projektu: 1. 3. 2006 – 31. 12. 2010

Gestor projektu v SR: RÚVZ Banská Bystrica,

Zodpovedný riešiteľ v SR: MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD.

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ Banská Bystrica
RÚVZ Spišská Nová Ves

Integrovaný projekt je zameraný na hodnotenie expozície ľudí zo životného prostredia a vplyvu faktorov ŽP na zdravie (osteoporóza, kardiovaskulárne ochorenia, nádorové ochorenia, vplyv na neuro-vegetatívny systém a ďalšie). Zahŕňa viaceré oblasti Európy, ale i iných častí sveta. Projektu sa zúčastňuje 31 odborných inštitúcií z 20-tich krajín sveta (štáty západnej a strednej Európy, Čína, USA, Bangladéš). Zahraničným gestorským pracoviskom je Lund Univerzita, Švédsko. Projekt, v ktorom je zapojená SR, je jeho súčasťou. Zameraný je na hodnotenie expozície citlivých populačných skupín – detí a žien nízkym koncentráciám kovov – Pb, Cd, Hg, Pt, Rh, Pd).

Obsah vybraných kovov – Pb, Hg, Cd bol stanovený vo venóznej krvi 150 detí vo veku 7-10 rokov (po 50 v každej oblasti). Vo venóznej krvi žien vo fertilmom veku bude stanovený aj obsah platiny, paládia a ródia. Analýzy budú robené v laboratóriách Lund Univerzity vo Švédsku.

V prvom polroku 2009 bolo v projekte PHIME realizované:

- Bolo zabezpečené schválenie biomonitoringu žien etickou komisiou RÚVZ Banská Bystrica
- Bol urobený náhodný výber respondentiek do biomonitoringu žien z národného registra obyvateľov. Do výberu boli zaradené respondentky podľa zvolených kritérií – ženy žijúce v meste Banská Bystrica vo veku 55-59 rokov
- Vybraté respondentky boli pozývané do štúdie písomnou formou podľa adresy trvalého bydliska
- Biomonitoring sa uskutočnil v RÚVZ Banská Bystrica, s účasťou celkom 52 žien. Pri biomonitoringu bolo zabezpečené:
 - ✓ Odber vzoriek venóznej krvi na vyšetrenie obsahu Pb, Cd, Hg, uskladnenie v mrazničke
 - ✓ Vyplnenie dotazníka žien riadeným rozhovorom
 - ✓ Vyplnenie skriningového formulára žien, pre ktorý boli merané objektívne údaje: hmotnosť, výška, počet amalgámových výplní
- Vzorky krvi boli následne zaslané na vyšetrenie do Švédska (Lund Univerzita)

V časti projektu PHIME – biomonitoring detí bolo pokračované v spracovávaní a hodnotení údajov za všetky krajiny zúčastnené v WP: III., za účelom publikovania výsledkov. Bola zabezpečená účasť na dvoch pracovných stretnutiach – Lund, Švédsko (február 2009), Bratislava, SR (jún 2009) – zameraných na koordinovanie plnenia úloh v projekte a zhodnocovania dosiahnutých výsledkov.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

MUDr. Ľubica Hettychová – vedúca odboru

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

Gestor

ÚVZ SR (úlohy č. 2.1.1., 2.1.3., 2.1.4., 2.1.5.)

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (úlohy č. 2.1.2., 2.1.3., 2.1.6.)

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

rok 2009 a ďalšie roky

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viest' evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje o

- počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch, regiónoch a v SR podľa štandardných výstupov programu ASTR
- počte nových rizikových prác v danom roku
- počte a druhu sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Sledovať vývoj zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

Plnenie:

RÚVZ v Banskej Bystrici získava údaje a vedie evidenciu o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich **rizikové práce** v zamestnávateľských subjektoch pôsobiacich na území okresov Banská Bystrica a Brezno. Podľa štandardných výstupov programu ASTR bolo koncom roka 2008 v 3. a 4. kategórii rizikových prác v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica evidovaných celkom 5547 exponovaných zamestnancov, z toho 1647 žien.

Počet exponovaných zamestnancov podľa jednotlivých okresov:

- v okrese Banská Bystrica 2641 exponovaných osôb, z toho 989 žien,
- v okrese Brezno 2906 exponovaných osôb, z toho 658 žien.

V I. polroku 2009 bolo vydaných **11 rozhodnutí** o určení rizikových prác 3. a 4. kategórie, z toho v 8 prípadoch išlo o nové právne subjekty, v 3 prípadoch boli vydané nové rozhodnutia z dôvodu prehodnotenia miery rizika na základe aktuálnych výsledkov meraní a zhodnotenia expozície. Z toho v **2 prípadoch** bola **miera rizika hluku znížená zo 4. do 3.kategórie** a u niektorých profesií **z 3. do 2.kategórie**.

Zamestnávateľom, ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce, v I. polroku 2009 neboli uložené sankcie na neplnenie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov.

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (podľa výstupov z programu ASTR za posledných 11 rokov) má trvalo klesajúci trend.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Zabezpečiť poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi jedovatých látok a jedovatých látok a prípravkov a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Realizačné výstupy

Získavať údaje o

- vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami

- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie
- mimoriadnych situáciách a haváriách a ich dôsledkoch.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi jedovatým látkam a jedovatým látkam a prípravkom. Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Plnenie:

V prvom polroku 2009 bolo vykonaných **39 previerok v rámci ŠZD v okresoch Banská Bystrica a Brezno** so zameraním na skladovanie a používanie veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov. Najväčšia pozornosť bola venovaná lekárniam (12), chemickým laboratóriám výrobných podnikoch (9) a obchodným spoločnostiam (8).

Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie a skladovania veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov, či už v laboratóriách alebo skladových priestoroch podľa NV SR č.355/2006 Z.z. a ich evidencia a odborná spôsobilosť riadiacich zamestnancov. Pri previerkach boli najčastejšie zistené nedostatky súvisiace s nevhodným spôsobom skladovania veľmi jedovatých a jedovatých látok, ktoré sa okrem iných nesmú skladovať v jednej miestnosti s výbušnými látkami a prípravkami a horľavými látkami. Neustále sa vyskytuje nedostatočné vybavenie lekárničiek prvej pomoci, ale aj prostriedkov na likvidáciu mimoriadnych situácií.

Pri výkone ŠZD bolo zistené, že **2 obchodné spoločnosti** (Centrálchem s.r.o. a Mikrochem spol. s r.o.) ukončili svoju činnosť na území okresov Brezno a Banská Bystrica.

Súčasťou štátneho zdravotného dozoru vo výrobných podnikoch a chemických laboratóriách bola aj kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom **Dotazníkov informovanosti zamestnancov „C“** (v počte 15), pričom sa zistilo, že zamestnanci majú dobrú znalosť v problematike ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi, vedia s akými látkami pracujú, pravidelne sa zúčastňujú školenia, zamestnávatelia poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a vykonávajú potrebné preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov na pracoviskách.

V prvom polroku 2009 bolo vydaných celkom **45 osvedčení** o odbornej spôsobilosti **na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami**. Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s jedmi **pre oblasť Banskobystrického kraja** zasadala 4-krát, pričom **na základe úspešne vykonanej skúšky** žiadateľov bolo vydaných **7 osvedčení**. **38 osvedčení** bolo vydaných **na základe preukázaných dokumentov o dĺžke odbornej praxe** t.j. žiadatelia skúšku podľa platnej legislatívy nemuseli vykonať.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vydalo 3 rozhodnutia na manipuláciu a skladovanie veľmi jedovatých látok a prípravkov podľa § 13 ods.4 písm .i) zákona č.355/2007 Z.z. a to: 1 rozhodnutie pre nemocnicu v Brezne, 1 rozhodnutie pre lekáreň v Banskej Bystrici a 1 rozhodnutie pre spoločnosť zaoberajúcou sa farmaceutickou výrobou.

Počas polroku 2009 bolo v problematike veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov poskytnutých **53 konzultácií** týkajúcich sa vypracovania prevádzkových poriadkov a

posudkov o riziku, odbornej spôsobilosti, klasifikácie jedov, ochranných preventívnych opatrení, ako aj ďalších povinností zamestnávateľa, ktoré upravuje súčasne platná legislatíva.

V prvom polroku 2009 nebola hlásená ani riešená žiadna mimoriadna situácia ani havária v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje

- o počtoch zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika v jednotlivých organizáciách, okresoch, regiónoch a v SR
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- o jednotlivých organizáciách, v ktorých sa pracuje s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi a kde sa vyskytujú pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu. Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov. Sledovanie výskytu azbestových stien, ktoré sa používali pri montovaní bytových jadier v panelových bytových jednotkách a požiadať o spoluprácu správcov týchto bytov s príslušným orgánom verejného zdravotníctva pri búracích prácach.

Plnenie:

V prvom polroku 2009 bolo vykonaných **21 previerok v rámci ŠZD v okresoch Banská Bystrica a Brezno** so zameraním na manipuláciu a skladovanie chemických karcinogénov a mutagénov a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov. Previerky boli vykonané vo farmaceutických prevádzkach, v chemických laboratóriách, v skladoch, obchodných spoločnostiach, lekárnach a zdravotníckych zariadeniach.

Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie, skladovania a opatrenia na zníženie expozície chemických karcinogénov a mutagénov podľa NV SR č.356/2006 Z.z. Osobitná pozornosť bola venovaná hodnoteniu zdravotných rizík pri práci

s karcinogénmi a mutagénmi, vymedzeníu a označeníu oblasti nebezpečenstva (kontrolované pásmo), dodržíavaniu zákazu fajčenia v priestoroch a vedeniu zoznamov exponovaných zamestnancov so záznamami o expozícii (uchovávanie 40 rokov).

Súčasťou štátneho zdravotného dozoru vo výrobných podnikoch a chemických laboratóriách bola aj kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom **Dotazníkov informovanosti zamestnancov „K“** (v počte 28), pričom sa zistilo, že zamestnanci majú dobrú znalosť v problematike ochrany zdravia pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, pravidelne sa zúčastňujú školenia, zamestnávateľia poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a vykonávajú potrebné preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov na pracoviskách.

Vedie sa databáza organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a organizácií s pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Okrem spoločností kde sú vyhlásené rizikové práce s karcinogénnymi faktormi (napr. zdravotnícke zariadenia, drevospracujúce prevádzky, výroba asfaltových zmesí atď.) evidujeme aj pracoviská kde sa manipuluje a skladujú chemické karcinogény a mutagény (napr. lekárne, obchodné spoločnosti, chemické laboratóriá) a kde pracovné činnosti s chem. karcinogénmi predstavujú únosnú mieru zdravotného rizika – 2 kategória.

K 30.6.2009 evidujeme 241 zamestnancov z toho 162 žien , ktorí vykonávajú rizikové práce 3. kategórie s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi v okrese Banská Bystrica (celkom 206 zamestnancov z toho 144 žien) a Brezno (celkom 35 zamestnancov z toho 18 žien). V prvom polroku 2009 najviac exponovaných zamestnancov v počte 151 bolo v riziku karcinogénnych faktorov v rezorte zdravotníctva pri práci s cytostatikami. Na druhom mieste v počte exponovaných zamestnancov bol prach z tvrdého dreva, zaradený do kategórie 1 – dokázaný karcinogén. Evidujeme 90 zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce 3. kategórie -prach tvrdé drevo z toho 55 zamestnancov v okrese Banská Bystrica a 35 zamestnancov v okrese Brezno.

V sledovanom období boli tiež vykonané previerky (3) zamerané na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci. ŠZD bol vykonaný u tých organizácií, ktoré oznámili začatie výkonu prác. Dozor sa vykonával pri odstraňovaní azbestu zo stavieb, pričom bolo kontrolované dodržiavanie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov pred expozíciou azbestu.

V rámci ŠZD pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov **Dotazníkov informovanosti zamestnancov „A“** (v počte 14), bolo overené dodržiavanie požiadaviek na poskytovanie informácií v oblasti ochrany zdravia pri práci (NV SR č. 253/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu) zo strany zamestnávateľov. Kontrolné listy poukázali na dostatočnú informovanosť o vplyve pracovných podmienok pri práci s azbestom na zdravie zamestnancov.

V mesiaci jún bola bytovým družstvám, spoločenstvu vlastníkov bytov a správcom bytových domov v okrese Banská Bystrica a Brezno (v počte 16) zaslaná informácia týkajúca sa odstraňovania azbestových materiálov v budovách na bývanie, v ktorej boli uvedené informácie okrem iného o zdravotných rizikách z expozície azbestu a o povinnostiach pri odstraňovaní azbestu zo stavieb vyplývajúcich z legislatívy.

V prvom polroku 2009 RÚVZ v BB vydal:

1. **2 rozhodnutia** na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním **chemického karcinogénu** podľa § 13 ods.4 písm. j) zákona č.355/2007 Z.z. pre lekárne v okrese Banská Bystrica a Brezno, kde sa používajú chemické karcinogény kategórie 1. (dokázaný karcinogén pre ľudí) a kategórie 2. (pravdepodobný karcinogén) na vstupnú analýzu surovín v priestoroch galenického laboratória.
2. **3 rozhodnutia na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb** podľa § 13 ods.4 písm. k) zákona č.355/2007 Z.z. Odstraňovanie azbestu, ktorý bol súčasťou azbestocementových odpadových potrubí sa vykonávalo v bytových jadrách jednotlivých bytov v bytových domov v meste Brezne. Obidve spoločnosti, ktoré vykonávali predmetné práce mali Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky vydané oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb.

V sledovanom období bolo v problematike manipulácie a skladovania chemických karcinogénov a mutagénov poskytnutých **33 konzultácií** týkajúcich sa vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, klasifikácie karcinogénov a mutagénov, ochranných preventívnych opatrení, ako aj ďalších povinností zamestnávateľa, ktoré upravuje súčasne platná legislatíva.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy – vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci, pri výkone ŠZD.

Priebežne prehodnocovať psychickú pracovnú záťaž za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaž u vybraných profesií.

Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác vo faktore psychická pracovná záťaž podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií.

Realizačné výstupy

- Prehodnocovať psychickú pracovnú záťaž za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaž
- Prehodnocovať podkladové materiály (dotazníkové batérie) k návrhom zamestnávateľov na určenie rizikových prác s rizikom psychickej pracovnej záťaž, v prípade potreby vyžiadať stanovisko ÚVZ SR. Kópie rozhodnutí o určení rizikových prác zasielať na ÚVZ SR
- Evidovať určené rizikové práce (profesie) s rizikom psychickej pracovnej záťaž aj podľa prevažujúcej činnosti
- Sledovať trendy vývoja a zmien psychického zdravia populácie SR v produktívnom veku na základe štatistických údajov vybraných ukazovateľov psychického zdravia (ÚVZ SR) a usmerňovať v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení na konkrétnych pracoviskách.

Plnenie:

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo kontrolované plnenie povinností zamestnávateľa ustanovených v § 38 ods. 2 zák. NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. Kontroly boli zamerané na

zabezpečenie opatrení na predchádzanie neprimeranej psychickej pracovnej záťaži týkajúce sa ergonomických úprav na pracoviskách, zlepšenia kvality pracovného prostredia, organizácie práce a režimu práce a odpočinku. Zo záverov previerok zdravotníckych zariadení a prevádzok sociálnych služieb vyplynula povinnosť zamestnávateľa hodnotiť mieru psychickej pracovnej záťaže pri práci najmä u zamestnancov, ktorí zabezpečujú zdravotnú starostlivosť o ťažko chorých pacientov (onkologické oddelenie) a ľudí vyššieho veku (DSS).

Na našom úrade nevidujeme rizikové práce z titulu psychickej pracovnej záťaže, avšak podľa požiadaviek od zamestnávateľa sme sa podieľali na jej prehodnocovaní. V uvedenej problematike sme zabezpečovali najmä poradenstvo s cieľom minimalizovať psychickú pracovnú záťaž, tam kde to je možné úpravami na pracoviskách a znížením miery rizika prispievajúcich faktorov ako je hluk, polohová záťaž, mikroklimatické podmienky a pod.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Anotácia

Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

Realizačné výstupy

- Zber celoslovenských údajov do databáz (vedených od r. 1995)
 - a) rizikové práce - faktor DNJZ
 - b) podozrenia na choroby z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania (zdroj Národné centrum zdravotníckych informácií – ďalej NCZI)
 - c) prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29
 - d) priznané choroby z povolania v položke 29 (zdroj NCZI)
- Sledovať vývoj zmien (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- Evidovať profesie, u ktorých je ochorenie z DNJZ najčastejšie priznané ako choroba z povolania
- Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ zasielať na ÚVZ SR.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Anotácia

Pri prešetrovaní podozrení na ochorenia chrbtice vo vzťahu k profesii zamestnanca overovať v terénnej praxi metodický postup, úzko spolupracovať s odborníkmi klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. Zistené ochorenia slúžia ako indikátor stavu pracovných podmienok a spôsobu výkonu práce a podnet na prijímanie účinných opatrení v prevencii vzniku takýchto ochorení u ďalších zamestnancov.

Realizačné výstupy

- Evidovať profesie, u ktorých sa ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin vyskytujú najčastejšie
- Vytvoriť databázu celoslovenských údajov
 - a) podozrenia na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin (zdroj NCZI)
 - b) prešetrovanie podozrení na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin

- c) priznané profesionálne ochorenia chrbtice v položke 47 zoznamu chorôb z povolania (zdroj NCZI)
- Zbierať a sumarizovať odborné podklady z domácich a zahraničných zdrojov
 - Usmernenia a konzultácie pre zamestnávateľov v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení

Plnenie úloh 2.1.5. a 2.1.6. :

V záujme zníženia výskytu a **prevencie** vzniku **ochorení podporno – pohybovej sústavy - končatín a chrbtice z preťaženia**, bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru kontrolované plnenie povinností zamestnávateľa ustanovených v § 38 ods. 1 zák. NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. V hodnotenom období bola pozornosť venovaná laboratóriám v zdravotníckych zariadeniach, nakoľko výkon pracovnej činnosti pri analýzach biologického materiálu súvisí najmä s jednostrannou záťažou horných končatín a polohovou záťažou pri práci v sede, najmä pri mikroskopických analýzach. Kontroly (10 kontrol) boli vykonané na pracoviskách biochémie a centrálnej sterilizácie v NsP n.o. Brezno, patologicko-anatomického pracoviska BB Biocyt s.r.o. Banská Bystrica, pracoviska národnej transfúznej služby SR, biochemického laboratória Nemocenská BB s.r.o. a pracoviskách FN sP FDR BB – centrálnej sterilizácie, biochémie, hematológie, mikrobiológie a lekárskej genetiky. Kontroly boli zamerané na zabezpečenie opatrení na predchádzanie nadmernej fyzickej záťaži - technické opatrenia, ergonomická úprava pracovísk, organizačné a iné opatrenia podľa požiadaviek vyhl. MZ SR č.542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci. Zároveň bolo kontrolované uplatňovanie ustanovení NV č.281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami so zameraním na dodržiavanie smerných hodnôt ručne manipulovaných bremien.

Pri prešetrovaní podozrení na ochorenie končatín z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia sa postupovalo podľa odborného usmernenia Hlavného hygienika SR na zabezpečenie jednotného postupu pri hodnotení pracovných podmienok a spôsobu vykonávanej práce. Zistené skutočnosti a nedostatky boli podkladom pre návrhy opatrení za účelom znižovania úrovne zdravotných rizík.

Pri prešetrovaní neboli v jednotlivých prípadoch zistené závažné nedostatky, prípadne porušenie povinností zo strany zamestnávateľa, išlo o sporadické prípady, preto výskyt ochorení nebol dôvodom pre vyhlásenie rizikovej práce z titulu nadmernej fyzickej záťaže. Pri sledovaní vývoja, v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi, nevidujeme profesie, u ktorých by bol zaznamenaný častejší výskyt uvedených ochorení ako napr. v minulosti v profesii dorábač v Zlievárňach. V súčasnosti evidujeme fyzickú záťaž na úrovni 3. kat., v profesii dorábač v Zlievárni Hronec a najvyšší počet zamestnancov (mužov-144, žien-58) v 3. kat. je evidovaný v profesiách rovnač a delič pri výrobe rúr v Železiarňach Podbrezová a.s.

V priebehu r. 2009 nebolo vykonané prešetrenie pri podozrení na **ochorenie chrbtice podmienené prácou**.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Cieľ

Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne).

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami, harmonizovanej s právom Európskych spoločností, pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Zamerať sa najmä na umiestnenie ZJ, priestorové podmienky na pracoviskách so ZJ, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie a na režim práce a odpočinku zamestnancov.

Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overiť poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so ZJ zo strany zamestnávateľov.

Etapy riešenia

rok 2009 a ďalšie roky

Realizačné výstupy

Získavať údaje o

- zamestnancoch vykonávajúcich prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny v jednotlivých okresoch, regiónoch a v SR (názov organizácie, počet zamestnancov, profesie, prevažujúca činnosť)
- účasti zamestnancov na skriningovom vyšetrení očí a zraku pred zaradením na prácu so ZJ a v priebehu zamestnania (v prípade zrakových ťažkostí)
- účasti zamestnancov na vyšetrení pohybového a nervového systému (v súvislosti s výkonom práce)

Uvádzať

- počet previerok na pracoviskách so ZJ
- najčastejšie zistené nedostatky a uložené sankcie

Plnenie:

V prvom polroku 2009 bolo vykonaných **176 kontrol**. Štátny zdravotný dozor bol zameraný najmä na kontrolu obchodných kancelárií predaja plastových okien, administratívnych pracovísk malých podnikov a pracovísk počítačových softvérov v súlade s uplatňovaním nariadenia vlády č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Previerky boli zamerané hlavne na priestorové podmienky na pracoviskách a pracovných miestach, umiestnenie zobrazovacích jednotiek, denné aj umelé osvetlenie pracovného priestoru, ako aj na režim práce a odpočinku zamestnancov.

Pri každej previerke pracovísk bolo zabezpečené **poradenstvo** zamerané na prevenciu vzniku možných ochorení v súvislosti s prácou so zobrazovacími jednotkami a to **správny spôsob sedenia, odporúčané cvičenia pri práci v sede, zabezpečenie pitného režimu** a zároveň bol **poskytnutý zdravotno-výchovný materiál**.

Na overenie dodržiavania požiadaviek legislatívy poskytovať informácie v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov sa používajú **kontrolné listy informovanosti - /87/** ktoré sa vyhodnocujú.

Zamestnanci z kontrolovaných podnikov sa na skriningovom vyšetrení očí a zraku zatiaľ nezúčastnili.

2.3. ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

Cieľ

Na základe záverov analýzy zdravotného stavu, spôsobu života zamestnancov a výsledkov objektivizácie pracovného prostredia a pracovných podmienok vybraných organizácií určiť priority, vypracovať a realizovať intervenčné programy za účelom zlepšenia pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Bratislave hl. m. SR, Nitre, Martine, Banskej Bystrici, Rožňave, Trenčíne, Zvolene, Poprade, Žiari nad Hronom, Košiciach

Anotácia

Analyzovať riziká práce a pracovného prostredia spolu s objektivizáciou rizikových faktorov v pracovnom prostredí. Sledovať zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií pomocou objektívnych vyšetrení rizikových faktorov životného štýlu a pomocou dotazníka. Navrhovať a realizovať intervenčné aktivity zamerané na zlepšenie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov, ochranu a podporu zdravia zamestnancov.

Etapy riešenia

rok 2008 a ďalšie roky

Realizačné výstupy

Zhodnotiť výsledky objektívnych meraní faktorov práce a pracovného prostredia vo vybranej organizácii a vyhodnotiť ich v spolupráci s vedením organizácie. Realizovať intervenčné programy na ochranu a podporu zdravia zamestnancov a kontrolovať ich efektivitu. Overiť a zaviesť indikátory na meranie účinnosti prijatých programov vo forme indikátorov vstupov, procesov a výstupov .

Plnenie:

V I. polroku 2009 boli aktivity zamerané najmä na kontrolu hodnotenia zdravotných rizík v stredných a malých podnikoch. V nadväznosti na celoeurópsku informačnú kampaň Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v Bilbao pre roky 2008 a 2009 na tému „**Zdravé pracoviská – hodnotenie rizík**“ bola v rámci štátneho zdravotného dozoru pozornosť venovaná **hodnoteniam zdravotných rizík**, vyplývajúcich najmä **z expozície karcinogénom** – chemické karcinogény a ionizujúce žiarenie v zdravotníckych prevádzkach:

- Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta, Banská Bystrica

- Poliklinika Banská Bystrica

Okrem kontroly hodnotenia zdravotných rizík bolo zamestnávateľom poskytované **poradenstvo pri ich hodnotení a poradenstvo na zabezpečenie opatrení na znižovanie rizík.**

Skríningové vyšetrenia u zamestnancov boli vykonané v DSS Hronec (15 zamestnancov) a DSS Banská Bystrica (15 zamestnancov).

Bolo poskytnuté spektrum vyšetrení (celkový cholesterol, HDL cholesterol, TG, GLU, meranie krvného tlaku, antropometrické vyšetrenie, OA, RA), ktoré orientačne určia hladinu individuálneho rizika kardiovaskulárnych chorôb klienta, a poradenstvo v oblasti životného štýlu. V prípade potreby bola klientom v zmysle štandardných diagnostických postupov odporučená návšteva ošetrojúceho lekára a ďalšie potrebné vyšetrenia.

Poradenstvo zamestnancom bolo zamerané aj na **predchádzanie rizikám súvisiacich s prácou**, najmä pri práci s **bremenami**.

2.4. PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

2.4.1 *Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP) – pilotná štúdia a plná štúdia*

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Martine, Žiline, Trenčíne, FN sP F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici, BB Biocyt diagnostické centrum Banská Bystrica, Jeséniova lekárska fakulta UK v Martine, FN sP akad. L. Déreza v Bratislave, Martinská fakultná nemocnica, N sP v Žiline, FN v Trenčíne a ďalšie vybrané zdravotnícke zariadenia

Anotácia

Epidemiologická štúdia typu prípad – kontrola zameraná na objasnenie vplyvu faktorov životného prostredia, pracovného prostredia a životného štýlu na výskyt ochorení a nádorov pankreasu. Práca bude zameraná na rizikové faktory životného štýlu (fajčenie, stravovacie zvyklosti, fyzická aktivita), osobnú a zdravotnú anamnézu, biologické rizikové faktory a pracovnú expozíciu.

Realizačné výstupy

- Zvýšiť úroveň poznania o etiológii vzniku nádorov pankreasu uplatnením epidemiologických metód a metód molekulárnej epidemiológie
- Skúmaním genetickej vnímavosti a vonkajších faktorov identifikovať biomarkery pre včasnú detekciu zdravotných rizík
- Objasniť etiologickú súvislosť medzi chronickou pankreatitídou a rakovinou pankreasu
- Odhadnúť úlohu možných rizikových faktorov životného štýlu a prostredia v etiológii vzniku rakoviny pankreasu (fajčenie, konzumácia alkoholu a mäsa, pohybová aktivita, pracovná expozícia)
- Zhodnotiť úlohu osobnej a rodinnej anamnézy (diabetes mellitus, chronická pankreatitída, cholelitiáza, hereditárna pankreatitída) a reprodukčnej anamnézy u žien
- Pátrať po možných súvislostiach medzi pracovnou expozíciou chemickým faktorm a rakovinou pankreasu

- Odobrať a uchovať vzorky biologického materiálu (krv, nádorové tkanivo, pankreatická šťava) na genetickú analýzu a analýzu helikobakteriovej infekcie v spolupráci s IARC
- Publikovať výsledky v odbornej domácej a zahraničnej tlači, prezentovať ich na odborných vedeckých podujatiach, výsledky zakomponovať do preventívnych a poradenských činností v rámci špecializovaných úloh RÚVZ.

Plnenie:

Epidemiologická štúdia typu prípadov a kontrol je zameraná na objasnenie vplyvu faktorov životného prostredia, pracovného prostredia a životného štýlu **na výskyt ochorení a nádorov pankreasu**. Gestorom štúdie je RÚVZ v Banskej Bystrici a realizuje sa v spolupráci s Medzinárodnou agentúrou pre výskum rakoviny (IARC) v Lyone. Riešiteľskými pracoviskami sú vybrané RÚVZ v SR, spádové nemocnice a ďalšie vybrané zdravotnícke zariadenia.

V r.2008 bol na túto štúdiu poskytnutý grant z MZ SR, ktorý umožnil pokračovať v jej realizácii, najmä z hľadiska dobrej (obojsstrannej) spolupráce so zdravotníckymi zariadeniami, čo je nevyhnutným predpokladom úspešnosti štúdie. Hlavným prostriedkom a metódou na získavanie informácií od prípadov aj kontrol je dotazník zameraný na otázky životného štýlu (fajčenie, stravovacie zvyklosti, fyzická aktivita), osobnú a zdravotnú históriu (rodinný výskyt ochorení pankreasu a iných ochorení respondenta), ktoré môžu zohrávať v etiológii nádorov pankreasu významnú úlohu. Prípady boli vyhľadávané na zodpovedajúcich oddeleniach participujúcich nemocníc. Dotazovatelia vykonali riadený pohovor a vyplnili príslušný dotazník. Ich kvalitu možno hodnotiť ako veľmi dobrú. Vzhľadom na poskytnuté finančné prostriedky je ďalšie vyhľadávanie prípadov a kontrol plánované až do konca roka 2010. Počas tohto obdobia sa plánuje získať v jednotlivých centrách 400 prípadov a 400 kontrol.

Súčasťou štúdie je odber biologického materiálu (krv, nádorové tkanivo, pankreatická šťava), na rôzne druhy analýz. Vzorky krvi budú slúžiť na vyšetrenia genetickej vnímavosti na rakovinu pankreasu metódou zobrazenia asociácií celého genómu, na vyšetrenia zhodnotenia účinku na opravy DNA pomocou viabilných lymfocytov a na zistenie odlišností podľa individuálneho genotypu.

Počas pracovnej porady dňa 28.5.2009 sa podľa referovania spoluriešiteľov doplnila sumárna databáza počtu prípadov a kontrol z pilotnej a plnej štúdie. V plnej štúdii sa do 28.5.2009 identifikovalo 61 prípadov a 14 kontrol. Nakoľko u niektorých prípadov v čase porady ešte neboli k dispozícii všetky diagnostické údaje, niektoré prípady sa pred definitívnym zaradením do štúdie budú musieť overiť prostredníctvom úzkej spolupráce s klinikmi a patológmi.

Listom generálnej riaditeľky sekcie financovania Ministerstva zdravotníctva SR bolo dočasne od 28.4.2009 pozastavené poskytovanie finančných prostriedkov na riešenie projektov z výzvy MZ SR na rok 2007. Týka sa to aj projektu 2007/17 – RÚVZ BB - 02 epidemiologickej štúdie nádorov pankreasu. Dôvodom bolo riešenie finančnej krízy.

2.4.2. Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad-kontrola

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Nitre, Bratislave hl. m. SR
v spolupráci s riešiteľskými zahraničnými zdravotníckymi pracoviskami

Anotácia

Epidemiologická štúdia typu prípad-kontrola nadväzuje na štúdiu realizovanú uvedenými riešiteľskými pracoviskami v rokoch 1998 – 2003. Štúdia je zameraná na preskúmanie najvýznamnejších ukazovateľov podmieňujúcich prežívanie a prognózu pacientov s nádormi pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému v krajinách Strednej a Východnej Európy. Práca bude zameraná na preskúmanie faktorov životného štýlu, zdravotných zvyklostí, terapeutických postupov, zamestnania, stravovacích zvyklostí a ich výsledného vplyvu na prežívanie pacientov s definovanými onkologickými ochoreniami.

Realizačné výstupy

- Monitorovať dĺžku a okolnosti prežívania u pacientov
- Monitorovať výskyt mnohopočetných primárnych nádorov u pacientov s nádormi pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému
- Vyhodnotiť rozdiely v prežívaní a vo výskyte druhého primárneho nádoru medzi mužmi a ženami s definovanými onkologickými ochoreniami
- Preskúmať determinanty prežívania súvisiace s pacientom, nádorom, liečbou a viacnásobnými primárnymi nádormi
- Zistené poznatky uplatniť v štátnom zdravotnom dozore nad chemickými faktormi a osobitne karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi pri práci a v rámci poradenstva v oblasti zdravia pri práci.

Termín ukončenia: 31.3.2009

Plnenie:

Pokračovanie v štúdiu, realizovanej v r. 1998 – 2003 (INCO-COPERNICUS), v zmysle anotácie predchádzali konzultácie s IARC-om (Lyon) a zabezpečenie nevyhnutných podkladov, informácií a údajov:

- Získať súhlas etických komisií participujúcich inštitúcií (RÚVZ v Banskej Bystrici, RÚVZ Nitra a UVZ SR v Bratislave).
- Vyhľadať v archívoch zúčastnených RÚVZ pôvodné údaje o prípadoch.
- V registri evidencie obyvateľov zistiť vitálny status, t.j. tých osôb, ktoré prežili a ktoré neprežili.
- Sprístupniť zdravotnú dokumentáciu zo zdravotníckych zariadení /NsP) príslušných území, kde štúdia prebiehala.
- Na sprístupnenie tejto dokumentácie IARC poslal podporné listy pre riaditeľov nemocníc s odôvodnením významu štúdie pre potreby vedeckého skúmania.
- IARC vypracoval dotazníky, ktoré boli preložené do slovenčiny a rozposlané participujúcim RÚVZ.
- Získané údaje z dotazníkov budú kódované a vkladané do databázy (IARC) centrálnu na RÚVZ v Banskej Bystrici.

Vo všetkých 3 centrách bola zaznamenaná dobrá spolupráca s klinickými pracoviskami. V Banskej Bystrici boli vyhľadané zdravotné záznamy (k 5 prípadom nebola k dispozícii žiadna zdravotná dokumentácia). V Nitre boli vyplnené všetky 3 dotazníky. V Bratislave bolo vyplnených všetkých 17 dotazníkov. V oboch centrách pred vkladáním do databázy bola nevyhnutná revízia niektorých údajov.

Na spracovávaní údajov, dotazníkov, vkladaní dát do programu sa podieľali regionálna hygienička v Banskej Bystrici, odborní pracovníci odboru HŽPaZ a odboru OZIŠ, odboru PPLaT a EaR RÚVZ Banská Bystrica; RÚVZ Nitra – OPPLaT a ÚVZ SR – OPPLaT.

Hodnotiaca správa bola zaslaná spolu s databázou údajov za Slovensko na I.A.R.C Lyon. Plná štúdia bude nadväzovať na túto pilotnú štúdiu.

Projekt Synergy

Projekt Synergy sa realizuje od roku 2008 v spolupráci s Medzinárodnou agentúrou pre výskum rakoviny (IARC) v Lyone a Univerzitou v Utrechte.

Cieľ

- Štúdium interakcie profesionálnych karcinogénov na rozvoji rakoviny pľúc, ktorý nadväzuje na štúdie prípadov a kontrol INFO COPERNICUS (1998 – 2003).
- Hodnotenie rizika rakoviny pľúc po kombinovanej expozícii vytipovaným karcinogénom z pracovného prostredia a fajčenia na základe výsledkov analýz z predchádzajúcej európskej štúdie.
- Vytvorenie európskej databázy údajov z meraní v pracovnom ovzduší zahŕňajúcich nasledovné karcinogény: azbest, chróm, nikel, PAU, kryštalický oxid kremičitý.

Projekt je fokusovaný na všetky krajiny Európy ale hlavne na tie, ktorá participovali na štúdiu prípadov – kontrol (t.j. aj SR).

Gestor

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (odbor chemických analýz)

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Bratislave hl. m. SR, Nitre, Žiline, Prešove, Košiciach a Banskej Bystrici

Plnenie:

V prípravnej fáze (október – december 2008) prebiehalo v spolupráci so zúčastnenými RÚVZ v SR zmapovanie počtu dostupných údajov z meraní pracovného ovzdušia od roku 1950 až do súčasnosti. V roku 2009 sa uskutočnil zber, spracovanie a expedícia 3669 archívnych dát (1205 za RÚVZ Banská Bystrica).

2.5. PRACOVNÉ PODMIENKY AKO DETERMINANTY RODOVEJ NEROVNOSTI PRÁCE (Iniciatíva Spoločenstva EQUAL)

Cieľ

Overovanie a aplikovanie nových riešení a prístupov zameraných na elimináciu a odstraňovanie všetkých foriem diskriminácie a nerovnosti na trhu práce z rodového hľadiska. Optimalizácia pracovných podmienok zameraných na rovnosť príležitosti na trhu práce z rodového hľadiska. Systematické monitorovanie podmienok práce z rodového hľadiska a napomáhanie včlenenia tejto problematiky do riadiacich systémov organizácií.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
v spolupráci s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Rožňave, Košiciach, Bratislave hl. m. SR

Anotácia

Projekt je zameraný na ciele monitorovanie situácie žien a mužov na trhu práce, a to špecifickým terénnym výskumom pracovných podmienok z aspektu bezpečnosti a zdravia pri práci vo vybranej skupine zamestnávateľských subjektov a na analýzy rizík pri práci a chorôb z povolania z rodového hľadiska. Zámerom je doplniť nedostatočné informácie z hľadiska pracovných podmienok, identifikovať a overiť možnosti optimalizácie pracovných podmienok pre rovnaké uplatnenie sa žien a mužov v určitých profesiách a odvetviach hospodárstva.

Etapy riešenia

rok 2008 a ďalšie roky

Realizačné výstupy

- Identifikovať podmienky práce, ktoré prispievajú alebo bránia rovnosti príležitostí mužov a žien na trhu práce
- Vypracovať návrhy eliminačných opatrení vedúcich k rodovo neutrálnym podmienkam práce a overiť ich implementáciu do praxe
- Zvyšovať právne vedomie zamestnancov a zamestnávateľov v tejto oblasti so zameraním na uplatňovanie ustanovenia § 52 ods. 1 písm. g) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Publikovať a prezentovať výsledky v odbornej tlači, na odborných konferenciách, seminároch, workshopoch
- V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru upozorňovať zamestnávateľov, aby na pracoviskách vytvárali možnosti na výkon práce so zohľadnením zásad ochrany a podpory zdravia žien aj mužov, zakomponovať do poradenských činností RÚVZ.

Plnenie:

Záver a výstupy projektu EQUAL boli v r. 2009 uplatňované v rôznych odborných činnostiach najmä:

- pri výkone ŠZD s prihliadnutím na plnenie ust. § 52 ods. 1, písm. g) zák. č. 355/2007 Z.z. a iných všeobecne platných predpisov, ktorými sa ukladá povinnosť zamestnávateľa zohľadňovať špecifické riziká a požiadavky vyplývajúce z rodových príslušností pri optimalizácii pracovných podmienok. Išlo najmä o kontroly dodržiavania zákazov výkonu práce a vybraných činností pre ženy (vrátane tehotných a dojčiacich žien do 9. mesiaca po pôrode) spojených so špecifickými rizikami z fyzikálnych, chemických a biologických faktorov;
- pri posudkovej činnosti orgánu verejného zdravotníctva (podľa § 13 zák. č. 355/2007 Z.z.) preukázaním splnenia príslušných legislatívnych opatrení zo strany zamestnávateľa, ktoré zabezpečil na ochranu a podporu zdravia pri práci aj s ohľadom na rodovú príslušnosť (muži, ženy);
- zvyšovaním právneho vedomia, zamestnávateľov i zamestnancov, vrátane zamestnancov RÚVZ a BOZP v tejto oblasti, najmä prezentáciou odborných prednášok v rámci odborného vzdelávania na seminároch, konferenciách, poskytovaním poradenstva.
- Boli spracované odporúčania na program „dôstojnej práce“ a poskytnuté Inštitútu pre výskum práce a rodiny k ďalšiemu konaniu (regionálna hygienička).

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY

MUDr. Ivana Sedliačiková, MPH – vedúca odboru

3.1. SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍNU a REZÍDUÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Vo vzorkách detskej a dojčenskej výživy boli sledované dusičnany a dusitany (10 vz.), reziduá pesticídov (2 vz.), patulín (3 vz.), aflatoxín B₁ (2 vz.).

Ani v jednej vzorke nebol zachytený nadlimitný obsah sledovaných kontaminantov.

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V I. polroku 2009 bolo v rámci projektu sledovania výživového stavu vyšetrených 19 klientov v okrese Banská Bystrica a Brezno. Každý klient vyplnil dotazník o životospráve, fyzickej aktivite, 1 dňový jedálny lístok a absolvoval somatometrické a biochemické vyšetrenia, v rámci ktorých boli zisťované údaje o výške, hmotnosti, obvode pása a bokov, tlaku krvi a biochemické ukazovatele lipoproteínového metabolizmu /C CHOL, TGL, HDL,LDL/ a glykémie v krvi. Na plnení tohto projektu sa podieľajú aj pracovníčky odboru podpory zdravia.

3.3. KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Odobratých bolo zatiaľ 18 vzoriek kuchynskej soli z dovozu (vrátane morskej soli) a domáceho pôvodu, v ktorých bolo analyzované množstvo KJ, KJO₃ a ferokyanidu draselného. Nevyhovujúce výsledky neboli zaznamenané.

3.4. SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTOK V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

K tejto úlohe je pripravovaná záverečná správa ÚVZ SR.

3.5. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Vyšetrených bolo 5 vzoriek kozmetických výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením, v ktorých boli stanovované vybrané regulované látky – UV filtre a boli sledované mikrobiologické ukazovatele. Neboli zistené nevyhovujúce výsledky ani označovanie.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

MUDr. Katarína Slotová - vedúca odboru

Úloha č. 4.1. Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže.

Gestorm tejto úlohy je ÚVZ SR a ÚH LF UK v Bratislave, riešiteľským pracoviskom je ÚVZ SR v Bratislave

Úloha č. 4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

V rámci plnenia projektu bola zabezpečená distribúcia dotazníkov, ktoré vyplnilo 153 detí zo Základnej školy a Materskej školy v Nemeckej, Materskej školy Brezno Hradby a Základnej školy Pionierska 4 Brezno. Údaje boli vložené do databázy.

Úloha č. 4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, Tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V mesiaci máj 2009 bola zahájená ďalšia fáza realizácie projektu Európskeho školského prieskumu o alkohole a iných drogách („European School Survey Project on Alcohol and other Drugs“ – ESPAD), ktorá je zameraná na populáciu detí a mládeže základných a stredných škôl. V Banskobystrickom okrese bol prieskum vykonaný na Základnej škole Golianova v Banskej Bystrici a Strednej priemyselnej škole Juraja Murgaša v Banskej Bystrici, pričom dotazníky vyplnilo 100 študentov.

Zároveň bolo poskytnutých 6 odborných konzultácií so zameraním na prevenciu závislostí študentke Prírodovedeckej fakulty UMB v Banskej Bystrici pre účel záverečnej bakalárskej práce. Údaje z celoslovenskej štúdie ESPAD 2008 boli porovnávané s údajmi, ktoré získala analýzou reprezentatívnej vzorky, ktorú tvorilo 200 vysokoškolských študentov 4 fakúlt UMB Banská Bystrica.

Úloha č. 4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Gestor plnenia úlohy ÚVZ SR mal podľa plánu etáp riešenia úlohy vypracovať metodiku vrátane dotazníkov do 30.6.2009.

Úloha č. 4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

V mesiaci apríl 2009 bola zahájená II. etapa riešenia projektu. – monitorovanie stravovacích zvyklostí a individuálnej spotreby potravín u detí vo veku 4-6 rokov. Uskutočnil sa výber 2 predškolských zariadení, jednej mestskej a jednej vidieckej. Dotazníkovou metódou boli získané údaje od 119 detí. Oslovených rodín bolo 154. Súčasne boli vykonané odbery celodennej stravy v školských jedálňach a podávaných nápojov vo vybraných školách za účelom posúdenia dodržiavania a plnenia odporúčaných výživových dávok pre príslušnú vekovú kategóriu detí a to v energetických a nutričných ukazovateľoch (KJ, obsah bielkovín, tukov, cukrov) a obsahu NaCl, Pb, Cd, Hg, dusičnanov, farbív v podávaných pokrmoch a nápojoch. V priebehu mesiaca máj bolo vykonané u zapojených detí základné antropometrické meranie (výška, hmotnosť, obvod pásu, brucha) a hodnoty tlaku krvi. Priebežne sa uskutočňuje tvorba databázy získaných údajov a vyhodnocovanie celkového príjmu stravy za 24 hodín pomocou softwaru ALIMENTA verzia 4.3.

Úloha č. 4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

Gestor projektu ZDZR2, oddelenie sledovania zdravotného stavu HDM, zorganizoval v prvom polroku 2009 tri porady riešiteľov, z toho 2 celoslovenské a 1 krajskú. Metodického dňa, ktorý bol pripravený pre pracovníkov existujúcich poradenských centier pre deti a rodiny RÚVZ sa zúčastnili aj spoluriešitelia z radov pediatrov a odborná pracovníčka z Akadémie vied BA – ako konzultanti pre vybraté oblasti plánovanej intervencie. V príprave je Manuál pre poradenstvo, na ktorom sa intenzívne pracuje. V okrese BB a BR bolo distribuovaných 400 skriningových formulárov 16-tim pediatrickým ambulanciám s cieľom získať dôležité údaje z preventívnych prehliadok detí vo veku 11 a 17 rokov : údaje z biochemických vyšetrení, antropometrických vyšetrení, z rodinnej a osobnej anamnézy jednotlivého dieťaťa.

Zároveň boli retrospektívne zozbierané údaje o hodnote cholesterolu u 11 ročných detí, ktoré participovali na štúdiu Primárna prevencia aterosklerózy v detskom veku (2001), z preventívnych prehliadok v roku 2007, kedy uvedené deti dovŕšili 17 rokov. V okrese Banská Bystrica boli zozbierané údaje od 200 detí a v okrese Senica od 350 detí. Vykonané boli čiastkové analýzy. Poradňu zdravia pre deti a rodiny navštívilo 8 detských klientov s rodinnými príslušníkmi, pričom počet výkonov 50 zahrňoval oblasti : vyšetrenie biochemických parametrov: TCH, HDL, LDL, TG, glukóza; psychosociálnych rizík; vyhodnotenie 24- hodinového príjmu; testovanie pohybovej aktivity a zdatnosti.

5. ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

MUDr. Pavol Adámek – vedúci odboru

5.1. VYHLADÁVANIE, INVENTARIZÁCIA A ODSTRAŇOVANIE NEPOUŽÍVANÝCH RÁDIOAKTÍVNYCH ŽIARIČOV A OPUSTENÝCH ŽIARIČOV

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a kontroly na pracoviskách s rádioaktívnymi žiaričmi a na pracoviskách, na ktorých sa najčastejšie vyskytujú opustené žiariče zistiť, identifikovať a následne zabezpečiť bezpečnú likvidáciu nepoužívaných žiaričov a opustených žiaričov. Vytvorením podmienok na včasnú indikáciu opustených žiaričov a odstraňovaním nepoužívaných žiaričov znížiť riziko neodôvodneného ožiarenia obyvateľov.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

V roku 2009 pokračovalo plnenie úlohy vyplývajúcej z požiadaviek §9 nariadenia vlády SR č. 348/2006 Z. z. a z úlohy 5.1 projektov ÚVZ: „Vyhľadávanie, inventarizácia a odstraňovanie nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a opustených žiaričov. Na základe skúseností z uvedených kontrol v roku 2007 a 2008 boli aj v roku 2009 súčasťou kontrol školenia pre pracovníkov zberní. Školenia mali osobitný význam najmä v okresoch, kde sú prevažne malé zberne, ktoré nie sú súčasťou veľkých firiem.

Prítom cieľovou skupinou pre tento druh školení boli radoví pracovníci zberní, ktorí denne manipulujú so šrotom a majú možnosť rozoznať vo vykúpenom šrote nebezpečné zdroje ionizujúceho žiarenia. Prípady nálezov zdrojov žiarenia pracovníkmi zberní na základe poznatkov zo školení a možnosti porovnať nález s obrázkami na plagátoch ukazujú, že ide o efektívny spôsob dozoru.

Okrem uvedených aktivít pracovníci odboru opakovane preškolili v mesiaci apríli viac ako 20 pracovníkov výkupní kovového šrotu z akciovej spoločnosti Zberne surovín Žilina.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

MUDr. Mária Avdičová – vedúca odboru epidemiológie

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Úloha:

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Manažment očkovania:

Kontrola očkovania v SR

Plnenie:

Kontrola priebehu imunizácie sa vykonávala pribežne ako súčasť metodických návštev pracovísk vykonávajúcich očkovanie, prípadne pri výskyte infekčného ochorenia a vykonávaní opatrení. Pracovníci odboru epidemiológie vykonávali individuálne konzultácie pre očkujúcich lekárov zamerané na usmernenie postupov po očkovaní, pri kombinácii vakcín. 1x bolo riešené odmietnutie očkovania.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Úlohy:

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Zlepšenie komunikácie s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti

Plnenie

Hlásenie chrípky a ChPO bolo riešené opakovanými upozorneniami PZS, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť tieto ochorenia a tiež počas odborných seminárov určených pre všeobecných lekárov. PZS boli vyzvaní, aby všetci začali používať internet a tým zrýchlili výmenu informácií medzi RÚVZ a nimi. Zatiaľ sa nepodarilo dosiahnuť ideálny stav, riešenie problematiky je v procese.

Edukácia obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení sa vykonáva pribežne najmä cestou médií.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ - EPIS

Úlohy

- pribežné a rýchle hlásenie prípadov prenosných ochorení do systému EPIS
- dodržiavanie kompletnosti požadovaných údajov v zmysle požiadaviek ECDC pre systém TESSY ako aj národných požiadaviek
- pribežná kontrola kvality údajov
- pribežná kontrola funkčnosti systému
- aktualizácia premenných v systéme podľa nových požiadaviek a poznatkov
- kontrola výstupov v tlačových zostavách, grafoch a mapách
- komunikácia s dodávateľom softvéru -

Plnenie

Úloha sa plní pribežne, vykonávajú sa pravidelné kontroly kvality údajov vložených do systému, ktoré sa exportujú do ECDC – TESSY. V súvislosti s výskytom nového typu chrípky bolo potrebné ad hoc aktualizovať premenné pre možnosť vkladania údajov o novej chrípke. Čiastočne sa úloha zabezpečila vlastnými silami, časť úloh je závislá na firme Softec.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Úlohy

- pribežná analýza výskytu nozokomiálnych nákaz
- skvalitnenie surveillance a kontroly nozokomiálnych nákaz zabezpečením:
 - vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz
- zvýšenie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach

- kontrola užívania štandardných čistiacich, dezinfekčných a sterilizačných postupov pre manipuláciu so zdravotníckymi pomôckami
- kontrola dodržiavania štandardných postupov hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk
- vykonávanie priebežnej kontroly hygienicko-epidemiologického režimu v ZZ okresov Banská Bystrica a Brezno
- edukácia zdravotníckych pracovníkov v prevencii NN
- **organizácia vzdelávacích aktivít pre pracovníkov verejného zdravotníctva a LPS úseku.**

Plnenie

V rámci tejto úlohy sú dôležité požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení najmä chirurgických smerov, intenzívnej starostlivosti, OAIM.

Odborom epidemiológie boli v I. polroku 2009 vykonané v tejto úlohe nasledovné aktivity:

- analyzovaných bolo 142 nozokomiálnych nákaz,
- kontrolovaných bolo 182 sterilizačných prístrojov na funkčnosť sterilizačnej techniky,
- odobraných bolo 2848 vzoriek z prostredia a ovzdušia, 207 vzoriek vysterilizovaných predmetov, 6 vzoriek vody na kúpanie z rehabilitačných bazénov, 7 vzoriek vody z dialyzačných prístrojov.
- v apríli 2009 bola zorganizovaná medzinárodná konferencia o problematike nozokomiálnych nákaz v Brusne,
- v apríli a máji 2009 boli realizované prednášky s problematikou nozokomiálnych nákaz pre zdravotníckych pracovníkov Rooseveltovej nemocnice.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Úlohy

Realizácia kampane „Vyzvi srdce k pohybu“:

V roku 2009 prebehne v poradí už 3. kampaň „Prestaň a vyhraj“.

Hodnotenie účastníkov kampane „Prestaň a vyhraj“:

- oslovenie účastníkov po roku od kampane a sledovanie fajčiarskych návykov. Kampaň je súčasťou projektu „Slovensko bez tabaku“.

Organizácia dotazníkovej štúdie Health Monitor na národnej úrovni

- výber respondentov
- zaslanie dotazníka
- zber údajov
- vkladanie do programu
- analýza výsledkov
- publikácia výsledkov

Analýza výsledkov skríningu zdravotného stavu obyvateľov modelovej oblasti pre program CINDI

- Uloženie dát do pripraveného softvéru
- Spracovanie dát
- Analýza výsledkov
- Publikovanie výsledkov

Plnenie

V prvom polroku 2009 sa ukončila kontrola kvality vložených údajov a vykonali sa analýzy. Tieto sa pripravujú na publikačné vydanie v II. polroku.

Materiálno technicky sa pripravila súťaž Vyzvi srdce k pohybu, ktorá sa uskutoční v septembri 2009.

Organizačne sa pripravil seminár pre realizujúce pracoviská, ktorý sa uskutoční v auguste 2009.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Úlohy:

- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na pandémiu chrípky
- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na krízové situácie
- príprava stratégie krízovej komunikácie
- príprava koordinovaného postup v prípade pandémie chrípky alebo inej mimoriadnej epidemiologickej situácie

V rámci tejto úlohy sa kladie dôraz na rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie pri ohrození biologickými látkami alebo v súvislosti s očakávanou pandemiou chrípky.

Plnenie

Od 30. apríla sme venovali maximálnu pozornosť zavlečeniu ochorení na nový typ chrípky do SR.

- Navrhovali a zabezpečovali sme preventívne opatrenia pri výskyte sporadických prípadov ochorení u občanov SR s pozitívnou cestovateľskou anamnézou. Informovali sme všetkých lekárov prvého kontaktu, zdravotnícke zariadenia v okresoch, Banskobystrický samosprávny kraj, lekárne, všetky ZŠ, SŠ, VŠ a predškolské zariadenia o všetkých opatreniach vyplývajúcich z tejto situácie, o spôsobe hlásenia a možnej diagnostike. Pri riešení situácie sme spolupracovali sme tiež s Obvodným úradom Banská Bystrica a Brezno, Krajskou veterinárnou a potravinovou správou, s Krajským riaditeľstvom PZ, Krajským školským úradom, Hasičským a záchranným zborom, Krajským operačným strediskom (RZP a RLP. V rámci RÚVZ sme spolupracovali s dotknutými oddeleniami najmä s odborom lekárskej mikrobiológie.

- Postupne sme rozpracovali opatrenia pre fázu 5.1. podľa „Pandemického plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR“ a informáciu o opatreniach prijatých v SR

- vzhľadom na vyhlásenie pandemickej fázy č. 6 SZO.- pandémie sa pokračovalo v realizácii opatrení opäť v zmysle pandemického plánu.

- V rámci RÚVZ bola zriadená v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zák. č. 140/2008 Z.z. protiepidemickej komisia, ktorej členmi sú zástupcovia všetkých dotknutých zložiek . V súvislosti s hrozbou rozvoja pandémie bol aktualizovaný Pandemický plán BBSK

- Uskutočnilo sa 2x zasadnutie Pandemickej komisie pri Obvodnom úrade

6.7. OSTATNÉ ÚLOHY

6.7.1. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ZZ

- zdravotnícke zariadenia okresu Banská Bystrica a Brezno a to ambulantné i lôžkové, lekárne, kúpele Brusno

Vykonaných bolo 46 previerok hygienicko-epidemiologického režimu lôžkových kliník a oddelení zdravotníckych zariadení FNsP F.D.Roosevelta, Detskej FNsP a Stredoslovenského ústavu srdcových a cievnych chorôb v Banskej Bystrici, NsP v Brezne a súkromných zdravotníckych zariadeniach Novamed a Logman s dôrazom na uvedené rizikové pracoviská a nariadením nápravných opatrení,

- v rámci metodických previerok a kontrol bolo kontrolovaných 23 ambulatných zdravotníckych zariadení, 10 lekární a 1x kúpele Brusno.

6.7.2. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ohniskách nákaz v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

- Kontrola plnenia odporúčaní uložených na mieste a kontrola uložených opatrení na rozhodnutím regionálneho hygienika.

Plnenie

Úloha sa bezproblémovo plnila podľa aktuálnej epidemiologickej situácie. Bolo spracovaných 425 ohnisk v okrese Banská Bystrica a 176 ohnisk v okrese Brezno.

6.7.3. Posudková činnosť

zameraná na zdravotnícke zariadenia novovznikajúce, so zmenou pôsobnosti alebo po rekonštrukcii. Bolo vydaných 24 rozhodnutí a 3 záväzné stanoviská.

6.7.4. Zdravotná výchova obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení

- Preventívna-cestou médií – TV, rozhlas, printové média, web stránka RÚVZ, - www.vzbb.sk, systému epis – www.epis.sk o osobnými alebo telefonickými informáciami
- V ohniskách nákaz – osobnými konzultáciami a pohovormi s osobami, ktoré boli v kontakte s osobami, chorými na prenosné ochorenie, tiež prostredníctvom tlačenej informácií – skladačky, brožúry, ...

6.7.5. Vedenie poradne na prevenciu AIDS a realizácia projektu „Hrou proti AIDS“.

- Komunikácia so záujemcami o informácie a vyšetrenia na HIV protilátky
- Vykonávanie odberov, interpretácia výsledkov,

Plnenie:

- Konzultácie a informácie boli poskytnuté 140 telefonujúcim klientom,
- klientom bolo vykonaných 86 odberov krvi na zistenie protilátok proti HIV, z toho 18 anonymných,
- klientom bolo vystavených 35 certifikátov v anglickom jazyku o HIV negativite
- Interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“ sa zúčastnilo 125 mladých ľudí zo ZŠ, SŠ a Detského domova

6.7.6. Metodické vedenie odborov epidemiológie BBSK

- Poskytovanie konzultácií
- Usmerňovanie plnenia HÚ a programov odboru epidemiológie
- Organizácia porád pracovníkov odboru epidemiológie RÚVZ Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen a Žiar nad Hronom.

Plnenie:

1x sa uskutočnila porada epidemiológov Banskobystrického samosprávneho kraja. Počas polroka bolo poskytnutých 27 konzultácií ohľadne plnenia úloh a v druhom štvrtroku aj 21 konzultácií ohľadne zabezpečovania opatrení pri výskyte podozrení na nový typ chrípky.

6.7.7. Práca v odborných pracovných skupinách a zboroch podľa nominácie ÚVZ SR, MZ SR, OÚ Banská Bystrica a RÚVZ Banská Bystrica

Členstvo a plnenie

- Vedenie PS pre EPIS – konzultácie prebiehali pomocou internetu.
- Práca v PS pre kategorizáciu vakcín (MZ SR) – podpredseda - PS zasadala 2x, vypracovala stanoviská k zaradeniu 5 nových vakcín
- Práca v PS pre podporu zdravia – poradne zdravia (ÚVZ SR)
- Členstvo v Poradnom zbere pri ECDC (ÚVZ SR, MZ SR). Zasadnutie 1x
- Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení do ECDC – TESSY (ÚVZ SR) – úloha sa plní kontinuálne, 1x sa uskutočnilo pracovné stretnutie v ECDC
- Člen Pandemického strediska pri krízovom štábe Obvodného úradu Banská Bystrica – zasadnutie sa uskutočnilo 2x, riešili sa otázky pripravenosti na hroziacu pandémiu.
- Člen poradného zboru HH pre epidemiológiu (ÚVZ SR) účasť na zasadnutí poradného zboru vo februári 2009.
- Vedenie CINDI programu v SR (MZ SR). Účasť na každoročnom mítingu riaditeľov CINDI programu v dňoch 14. až 17.6.2009 Liverpool – UK.
- člen PS pre kontrolu drog pri Úrade vlády SR - zasadnutie 2x + vypracovanie správy o VHB a VHC vo vzťahu k drogám

6.7.8. Komisia pre skúšky na výkon epidemiologicky závažných činností pre prácu v erotických salónoch

Skúšobná komisia má 5 členov a skúšky sa vykonávajú podľa potreby uchádzačov – v I. polroku boli preskúšané 3 pracovníčky masážnych erotických salónov, všetkým bolo vydané osvedčenie o epidemiologicky závažnej činnosti.

6.7.9 Koordinácia deratizácie v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica

Úlohy

- Organizácia jarnej a jesennej akcie
- Prieskumy premnoženia hlodavcov
- Odporúčania na vykonanie deratizácie
- Kontrola účinnosti deratizácie
- Kontrola likvidácie uhynutých hlodavcov

Plnenie:

V jarných mesiacoch prebehla deratizačná akcia v Meste Banská Bystrica a Brezno pod odborným dohľadom pracovníkov odboru epidemiológie. V Banskej Bystrici bolo trvanie akcie od 26.3. do 30.6. 2009 s likvidáciou živočíšnych škodcov v 38 miestach zvýšeného výskytu, v Brezne sa vykonávala deratizačná akcia od 8.4. do 30.6.2009 s likvidáciou živočíšnych škodcov v 15 miestach zvýšeného výskytu.

6.7.10 Komisia pre skúšky spôsobilosti na výkon DD

Úloha

- Prednášky v príprave uchádzačov o skúšku

- Účasť na skúškach
- Hodnotenie
- Príprava podkladov pre vydanie potvrdenia o spôsobilosti

Plnenie

V prvom polroku prebehli 2 kurzy so záverečnými skúškami a vydaním osvedčenia.

Kurzov sa zúčastnilo 60 pracovníkov DDD firiem, ktorým boli po záverečných skúškach vydané osvedčenia o odbornej spôsobilosti.

7. Odbor chemických analýz

Ing. Zuzana Vassányi - vedúca odboru chemických analýz

Kapitola 7.

Objektivizácia faktorov životných podmienok –

A./ Úlohy ktorých gestorom alebo riešiteľom je OCHA RÚVZ Banská Bystrica:

7.11. STANOVENIE OXIDU KREMIČITÉHO V RESPIRABILNEJ FRAKCII AEROSÓLU

Plnenie:

Stanovenie oxidu kremičitého v respirabilnej frakcii sa vykonáva na prístroji FTIR-8400S podľa NIOSH 7602 na princípe infračervenej spektrofotometrie – FTIR.

V 1. polroku 2009 bola odobratá vzorka respirabilnej frakcie aerosólu na stanovenie oxidu kremičitého vo firme Majk s.r.o., Heľpa a jedna vzorka bola dodaná na analýzu z firmy VEGA.

7.12. STANOVENIE PAU V OVZDUŠÍ A HYDROXYPYRÉNU V MOČI U PRACOVNÍKOV VYBRANÝCH PROFESIÍ

Plnenie:

Metóda na stanovenie 16 PAU a koronénu sa vykonáva technikou HPLC-FLD/UV v súlade s normami NIOSH 5506 a STN ISO 11338-2 a je akreditovaná.

V marci 2009 sa laboratórium zúčastnilo medzinárodného porovnávacieho testu stanovenia PAU v pracovnom ovzduší (CSlab, Praha) a získalo osvedčenie na stanovenie všetkých 16 derivátov PAU.

V prvom polroku 2009 boli vzorky odobraté z prevádzok Detox Rimavská Sobota a Elektrokarbon Topoľčany, kde odber vykonali pracovníci RÚVZ Nitra. Personálne odbery pozostávali z filtra na zachytávanie pevného aerosólu aj zo sorbentu na záchyt PAU v plynnej frakcii pracovného ovzdušia. Počet vyšetrených vzoriek bol 8 a počet stanovených ukazovateľov 136.

Stanovenie 1-OHP v moči technikou HPLC-FLD podľa Jongeneelena je od roku 2007 akreditovaná. Laboratórium zabezpečuje internú kontrolu kvality referenčným materiálom ClinCheck (Recipe) a pravidelne sa zúčastňuje externej kontroly kvality - medzinárodného porovnávacej skúšky G-EQUAS.

V prvom polroku 2009 bolo v laboratóriu vyšetrených dodaných 5 vzoriek moču u pracovníkov Elektrokarbon Topoľčany, 2 vzorky pracovníkov Detoxu a 2 vzorky medzilaboratórnej porovnávacej skúšky. Počet vyšetrených vzoriek bol 9 a počet stanovených ukazovateľov 18 (1-OHP, kreatinín).

7.13. STANOVENIE OLOVA V KRVI EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV

Plnenie:

V 1. polroku 2009 bolo v laboratóriu OCHA RÚVZ BB vyšetrených 10 vzoriek biologického materiálu (5 vzoriek krvi a 5 vzoriek moča) na stanovenie obsahu olova. Olovo vo vzorkách bolo stanovené akreditovanou metódou na princípe GF AAS so Zeemanovou korekciou pozadia.

2 vzorky (krv, moč) boli zaslané na analýzu z NsP v Lučenci za účelom diferenciálnej diagnostiky. Ďalej 4 vzorky moča a 4 vzorky krvi boli analyzované v rámci medzinárodného porovnávacieho testu G-EQUAS na dvoch koncentračných úrovniach, ktoré predstavujú profesionálnu a environmentálnu záťaž olovom. Výsledky testov zatiaľ neboli vyhodnotené.

V sledovanom období neboli požiadavky na stanovenie olova v krvi a v moči u profesionálne exponovaných osôb.

7.15. STANOVENIE CHEMICKÝCH KONTAMINÁNT V PIESKU DETSKÝCH PIESKOVÍSK

Plnenie:

V prvom polroku 2009 boli v súvislosti s úlohou 7.15 Stanovenie chemických kontaminantov v piesku (Programy a projekty ÚVZ v SR) zahájené validácie nových metód pre stanovenie anorganických ukazovateľov (As, Cd, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb, Zn, Sb) a organických ukazovateľov (benzén a zmes 15 polyaromatických uhlíkovodíkov).

Na stanovenia jednotlivých ukazovateľov sa využívajú nasledovné analytické metódy:

benzén – GC/FID v kombinácii s „purge and trap“,

15 derivátov PAU – HPLC s UV a fluorescenčnou detekciou; Hg – ortuťový analyzátor AMA 254; prvky As, Cd, Sb – ETA AAS; prvky Cr, Cu, Ni, Pb, Zn – Flame AAS.

V mesiacoch apríl - jún z 3 okresov Banskobystrického kraja (Banská Bystrica, Brezno, Žiar nad Hronom) bolo dodaných 17 vzoriek piesku z detských ihrísk. Celkový počet vyšetrených ukazovateľov bol 425.

7.16. STANOVENIE MARKEROV EXPOZÍCIE TABAKOVÉMU DYMU V OVZDUŠÍ A V BIOLOGICKOM MATERIÁLI

Plnenie:

V prvom polroku 2009 plnenie tejto úlohy bolo zamerané na stanovenie nikotínu a jeho metabolitu v moči. V spolupráci s RÚVZ Trenčín v ukazovateľoch kotinín a kreatinín boli zrealizované 2 testy medzilaboratórneho porovnávania. Počet vyšetrených vzoriek bol 9. Vzorky svojim charakterom predstavovali rôzne stupne expozície tabakovému dymu z prostredia (moč aktívneho fajčiara, pasívneho fajčiara, nefajčiara, obohatená vzorka moča, referenčný materiál ClinCheck, ako aj roztok štandardu). Medzilaboratórne porovnávania boli prínosom pre proces optimalizácie analytickej metódy HPLC/UV na našom pracovisku aj pre hodnotenie citlivosti a selektivity použitých metód (spektrofotometria a HPLC).

V júni 2009 sa laboratórium OCHA zúčastnilo medzinárodného porovnávacieho testu G-EQUAS 42 – v ukazovateľoch stanovenie nikotínu a kotinínu v moči pri environmentálnej expozícii (pasívne fajčenie).

Ďalej boli vyšetrené opakovane t.j. v dvojmesačných intervaloch 3 vzorky v rámci sledovania stability kotinínu počas dlhodobého skladovania biologického materiálu.

Celkový počet analyzovaných vzoriek bol 18 a celkový počet stanovených ukazovateľov 54 (nikotín, kotinín a kreatinín).

B./ Plnenie úloh v ďalších kapitolách v spolupráci s odborními - HŽP, HV, HDM a PPL:

Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
1.6	Monitoring kvality prírodných kúpacích oblastí	28	122
1.8	Monitoring pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou	676	13809
2.1	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	90	365
2.4	Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl – Spolupráca na medzinárodnom projekte Synergy: zber a spracovanie údajov do databázy pracovnej expozície z meraní inhalačných karcinogénov (azbest, Cr, Ni, PAU a kryštalický oxid kremičitý) v pracovnom ovzduší	spracovanie, zadávanie 1205 dát	kompletizácia súboru 3669 dát
3.1	Sledovanie dusičnanov a dusitanov v potravinách pre dojčatá a malé deti	53	106
3.3	Kontrola jodácie kuchynskej soli	103	309
4.5	Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie	125	808
7.3	Minerálne pramenité balené vody	76	1040
7.5	Materské mlieko	2	28
7.6	Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu	2	12

8. ODBOR LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE (vrátane MŽP, BŽP)

h.doc. MUDr. Cyril Klement, CSc. – vedúci odboru

Vzťahuje sa k bloku 6., 7., 8.

Úloha 6.7.

ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Gestor ÚVZ SR ; Riešiteľské pracoviská RÚVZ v SR

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných surveillancie poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov vyšetovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillancie poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

V roku 2003 bol po prvý krát na území SR zo vzorky odpadovej vody odobratej v čističke odpadových vôd vo Vrakuni a Skalici izolovaný vakcínou derivovaný poliovírus typ 2. Vyšetrenie v Regionálnom referenčnom laboratóriu v Helsinkách poukázalo na takmer 15% divergenciu od vakcinálneho kmeňa a genetická identita zo Sabinovým vakcinálnym kmeňom bola len 86,6%.

V roku 2005 bola v SR potencionálne infekčná orálna poliovakcína nahradená inaktivovanou vakcínou.

Environmentálna surveillancie spočíva vo virologickom vyšetovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa pokynov riaditeľa ÚVZ SR. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Etapy riešenia

I. etapa: január – február 2007 (resp. 2008):

Organizačné zabezpečenie. Príprava harmonogramu odberov.

II. etapa marec – november 2007 (resp. 2008):

Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonávajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov riaditeľa ÚVZ SR vypracovaných NRC ÚVZ SR. Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách.

Materiál a metodika:

ŠPP_OLM 16/03 LV – akreditovaná metodika

Odpadové vody odobraté z ústia čističiek odpadových vôd vo vybraných mestách. Vody boli odoberané z každého odberového miesta cca každé dva mesiace.

Izolácia bola vykonávaná na 4 druhoch bunkových kultúr – RD, Hep2, L20B a LEP. Vykonávali sa najmenej dve pasáže na všetkých druhoch bunkových kultúr. Cytopatogénny efekt (CPE) bol na bunkových kultúrach sledovaný každý deň mikroskopicky pri 40-násobnom zväčšení. Pasáž bola v prípade negatívneho výsledku udržiavaná najmenej po dobu 7 dní pri 36°C, alebo bola ukončená, ak bol na bunkových kultúrach CPE 3+ alebo 4+.

Pozitívne materiály boli otypované v NRC pre poliomyelitídu v Bratislave, prípadne aj v Regionálnom referenčnom laboratóriu pre poliomyelitídu v Helsinkách, vo Fínsku.

Vyhodnotenie:

Gestorom tohto projektu je ÚVZ SR a je zameraný na monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetovaním odpadových vôd, s osobitným

zreťom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses). Virologické oddelenie OLM na RÚVZ v Banskej Bystrici je jedným z riešiteľských pracovísk.

rok 2007

V roku 2007 sme vyšetrili spolu 84 odpadových vôd odobratých z mestských čističiek odpadových vôd v 13-tich okresoch Banskobystrického a Žilinského kraja a z jednej ČOV z utečeneckého tábora vo Veľkom Krtíši.

Odpadové vody boli určené na izoláciu poliovírusov a iných enterálnych vírusov na bunkových kultúrach. Z materiálov, kde bolo ukončené vyšetrenie boli pozitívne 2 odpadové vody. Izolovaným kmeňom bol vírus ECHO7 z ČOV v okrese Banská Bystrica a ECHO 11 z ČOV v okrese Dolný Kubín. Zároveň boli v tomto roku potvrdené izolácie vírusov v odpadových vodách odobratých v roku 2006. Boli to nasledovné vírusové kmene: ECHO 13 a ECHO 11 z ČOV Martin, Coxsackie B5 z ČOV Čadca, ECHO 7 a Coxsackie B5 z ČOV Banská Bystrica, Coxsackie B4 a ECHO 7 z ČOV Čadca, Coxsackie B5 z ČOV Liptovský Mikuláš, Coxsackie B5 z ČOV Dolný Kubín. Spolu bolo teda izolovaných 11 vírusových kmeňov.

Výsledky vyšetrenia vzoriek odpadových vôd z ČOV v Stredoslovenskom regióne za rok 2007.

Odberová lokalita/Protokolové číslo	Dátum odberu	Výsledky kultivácie na BK			
		RD	HEP-2	L20B	LEP
Dolný Kubín / 1	16.1.	negat.	negat.	negat.	negat.
Liptovský Mikuláš / 2	16.1.	negat.	negat.	negat.	negat.
Banská Bystrica / 3	16.1.	ECHO7	negat.	negat.	negat.
Čadca / 4	16.1.	negat.	negat.	negat.	negat.
Žilina / 5	23.1.	negat.	negat.	negat.	negat.
Martin / 6	23.1.	negat.	negat.	negat.	negat.
Považská Bystrica / 7	23.1.	negat.	negat.	negat.	negat.
Veľký Krtíš / 8	23.1.	negat.	negat.	negat.	negat.
Veľký Krtíš– Opatovská / 9	23.1.	negat.	negat.	negat.	negat.
Zvolen / 10	30.1.	negat.	negat.	negat.	negat.
Žiar nad Hronom / 11	30.1.	negat.	negat.	negat.	negat.
Rimavská Sobota / 12	30.1.	negat.	negat.	negat.	negat.
Prievidza / 13	30.1.	negat.	negat.	negat.	negat.
Lučenec / 14	30.1.	negat.	negat.	negat.	negat.
Banská Bystrica / 15	13.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
Čadca / 16	13.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
Liptovský Mikuláš / 17	13.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
Dolný Kubín / 18	13.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
Žilina / 19	20.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
Považská Bystrica / 20	20.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
Martin / 21	20.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
Veľký Krtíš / 22	20.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
Veľký Krtíš - Opatovská / 23	20.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
Rimavská Sobota / 24	27.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
Prievidza / 25	27.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
Zvolen / 26	27.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
Lučenec / 27	27.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
Žiar nad Hronom / 28	27.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
Čadca / 29	15.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
Banská Bystrica / 30	15.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
Liptovský Mikuláš / 31	15.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
Dolný Kubín / 32	15.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
Martin / 33	22.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
Žilina / 34	22.5.	negat.	negat.	negat.	negat.

Považská Bystrica / 35	22.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
Veľký Krtíš / 36	22.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
Veľký Krtíš - Opatovská / 37	22.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
Lučenec / 38	29.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
Prievidza / 39	29.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
Žiar nad Hronom / 40	29.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
Rimavská Sobota / 41	29.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
Zvolen / 42	29.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
Čadca / 43	17.7.	negat.	negat.	negat.	negat.
Liptovský Mikuláš / 44	17.7.	negat.	negat.	negat.	negat.
Dolný Kubín / 45	17.7.	negat.	ECHO 11	ECHO 11	negat.
Banská Bystrica / 46	17.7.	negat.	negat.	negat.	negat.
Martin / 47	24.7.	negat.	negat.	negat.	negat.
Žilina / 48	24.7.	negat.	negat.	negat.	negat.
Považská Bystrica / 49	24.7.	negat.	negat.	negat.	negat.
Veľký Krtíš / 50	24.7.	negat.	negat.	negat.	negat.
Veľký Krtíš-Opatovská / 51	24.7.	negat.	negat.	negat.	negat.
Zvolen / 52	31.7.	negat.	negat.	negat.	negat.
Žiar nad Hronom / 53	31.7.	negat.	negat.	negat.	negat.
Lučenec / 54	31.7.	negat.	negat.	negat.	negat.
Prievidza / 55	31.7.	negat.	negat.	negat.	negat.
Rimavská Sobota / 56	31.7.	negat.	negat.	negat.	negat.
Liptovský Mikuláš / 57	11.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
Dolný Kubín / 58	11.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
Banská Bystrica / 59	11.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
Čadca / 60	11.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
Žilina / 61	17.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
Považská Bystrica / 62	18.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
Martin / 63	18.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
Veľký Krtíš / 64	18.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
Veľký Krtíš-Opatovská / 65	18.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
Zvolen / 66	25.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
Žiar nad Hronom / 67	25.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
Lučenec / 68	25.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
Prievidza / 69	25.9.	vyš. sa	negat.	negat.	negat.
Rimavská Sobota / 70	25.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
Banská Bystrica / 71	13.11.	negat.	negat.	negat.	negat.
Dolný Kubín / 72	13.11	vyš. sa	negat.	negat.	negat.
Čadca / 73	13.11	negat.	negat.	negat.	negat.
Liptovský Mikuláš / 74	13.11	vyš. sa	negat.	negat.	negat.
Martin / 75	20.11	negat.	negat.	negat.	negat.
Považská Bystrica / 76	20.11	negat.	negat.	negat.	negat.
Žilina / 77	20.11	negat.	negat.	negat.	negat.
Veľký Krtíš / 78	20.11	negat.	negat.	negat.	negat.
Veľký Krtíš-Opatovská / 79	20.11	negat.	negat.	negat.	negat.
Zvolen / 80	27.11	negat.	negat.	negat.	negat.
Prievidza / 81	27.11	negat.	negat.	negat.	negat.
Rimavská Sobota / 82	27.11	negat.	negat.	negat.	negat.
Žiar nad Hronom / 83	27.11	negat.	negat.	negat.	negat.
Lučenec / 84	27.11	negat.	negat.	negat.	negat.

rok 2008

V roku 2008 sme vyšetrili spolu 84 odpadových vôd odobratých z mestských čističiek odpadových vôd v 13-tich okresoch Banskobystrického a Žilinského kraja a z jednej ČOV z utečeneckého tábora vo Veľkom Krtíši.

Odpadové vody boli určené na izoláciu poliovírusov a iných enterálnych vírusov na bunkových kultúrach. Z materiálov, kde bolo ukončené vyšetrenie boli pozitívne dve odpadové vody. Izolovanými kmeňmi boli vírus ECHO 11 z ČOV v okrese Lučenec a vírus ECHO 30 z ČOV v okrese Dolný Kubín.

Zároveň boli v tomto roku ukončené izolácie vírusov v odpadových vodách odobratých v roku 2007 (por. čísla 80-84/ 2007). Tieto štyri odpadové vody boli vyhodnotené ako negatívne.

Výsledky vyšetrenia vzoriek odpadových vôd z ČOV v Stredoslovenskom regióne za rok 2008.

Protokolo- vé číslo	Odberová lokalita	Dátum odberu	Výsledky kultivácie na BK			
			RD	HEP-2	L20B	LEP
1	Čadca	05.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
2	Banská Bystrica	05.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
3	Liptovský Mikuláš	05.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
4	Dolný Kubín	05.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
5	Žilina	12.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
6	Považská Bystrica	12.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
7	Martin	12.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
8	Veľký Krtíš-Opatovská	12.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
9	Veľký Krtíš	12.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
10	Žiar nad Hronom	19.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
11	Prievidza	19.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
12	Rimavská Sobota	19.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
13	Lučenec	19.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
14	Zvolen	26.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
15	Banská Bystrica	25.03.08	negat.	negat.	negat.	negat.
16	Dolný Kubín	25.03.08	negat.	negat.	negat.	negat.
17	Čadca	25.03.08	negat.	negat.	negat.	negat.
18	Liptovský Mikuláš	25.03.08	negat.	negat.	negat.	negat.
19	Martin	01.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
20	Žilina	01.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
21	Považská Bystrica	01.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
22	Veľký Krtíš- Opatovská	01.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
23	Veľký Krtíš	01.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
24	Zvolen	08.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
25	Lučenec	08.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
26	Žiar nad Hronom	08.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
27	Prievidza ²⁷	08.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
28	Rimavská Sobota	08.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
29	Čadca	20.05.08	negat.	negat.	negat.	negat.
30	Banská Bystrica	20.05.08	negat.	negat.	negat.	negat.
31	Dolný Kubín	20.05.08	negat.	negat.	negat.	negat.
32	Liptovský Mikuláš	20.05.08	negat.	negat.	negat.	negat.
33	Žilina	27.05.08	negat.	negat.	negat.	negat.
34	Považská Bystrica	27.05.08	negat.	negat.	negat.	negat.
35	Martin	27.05.08	negat.	negat.	negat.	negat.

36	Veľký Krtíš- Opatovská	27.05.08	negat.	negat.	negat.	negat.
37	Veľký Krtíš	27.05.08	negat.	negat.	negat.	negat.
38	Žiar nad Hronom	03.06.08	negat.	negat.	negat.	negat.
39	Zvolen39	03.06.08	negat.	negat.	negat.	negat.
40	Prievidza	03.06.08	negat.	negat.	negat.	negat.
41	Lučenec	03.06.08	ECHO 11	negat.	negat.	negat.
42	Rimavská Sobota	03.06.08	negat.	negat.	negat.	negat.
43	Banská Bystrica	15.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
44	Liptovský Mikuláš	15.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
45	Čadca	15.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
46	Dolný Kubín	15.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
47	Martin	22.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
48	Žilina	22.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
49	Považská Bystrica	22.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
50	Veľký Krtíš	22.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
51	Veľký Krtíš- Opatovská	22.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
52	Rimavská Sobota	28.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
53	Prievidza	29.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
54	Lučenec	29.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
55	Žiar nad Hronom	29.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
56	Zvolen	29.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
57	Dolný Kubín	16.09.08	ECHO 30	negat.	negat.	negat.
58	Liptovský Mikuláš	16.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
59	Banská Bystrica	16.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
60	Čadca	16.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
61	Martin	23.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
62	Považská Bystrica	23.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
63	Žilina	23.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
64	Veľký Krtíš	23.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
65	Veľký Krtíš- Opatovská	23.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
66	Rimavská Sobota	30.09.08	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa
67	Prievidza	30.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
68	Lučenec	30.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
69	Žiar nad Hronom	30.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
70	Zvolen	30.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
71	Čadca	11.11.08	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa
72	Dolný Kubín	11.11.08	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa
73	Liptovský Mikuláš	11.11.08	negat.	negat.	negat.	negat.
74	Banská Bystrica	11.11.08	negat.	negat.	negat.	negat.
75	Martin	18.11.08	negat.	negat.	negat.	negat.
76	Považská Bystrica	18.11.08	negat.	negat.	negat.	negat.
77	Žilina	18.11.08	negat.	negat.	negat.	negat.
78	Veľký Krtíš- Opatovská	18.11.08	negat.	negat.	negat.	negat.
79	Veľký Krtíš	18.11.08	negat.	negat.	negat.	negat.
80	Žiar nad Hronom	24.11.08	vyšetr. sa	vyšetr. sa	negat.	negat.
81	Zvolen	25.11.08	vyšetr. sa	vyšetr. sa	negat.	negat.
82	Lučenec	25.11.08	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa	negat.
83	Prievidza	25.11.08	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa
84	Rimavská Sobota	25.11.08	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa

rok 2009

V roku 1. polroku 2009 sme vyšetrili spolu 42 odpadových vôd odobratých z mestských čističiek odpadových vôd v 13-tich okresoch Banskobystrického a Žilinského kraja a z jednej ČOV z utečeneckého tábora vo Veľkom Krtíši.

Odpadové vody boli určené na izoláciu poliiovírusov a iných enterálnych vírusov na bunkových kultúrach. Z materiálov, kde bolo ukončené vyšetrenie, neboli izolované žiadne enterálne vírusy. Zároveň boli v tomto roku ukončené izolácie vírusov v odpadových vodách

odobratých v roku 2008 (por. čísla 66, 69, 71, 72/ 2008). Z toho 2 odpadové vody boli vyhodnotené ako negatívne, u dvoch ďalších vôd bol 4 x vyizolovaný kmeň vírusu Coxsackie B3.

Výsledky vyšetrenia vzoriek odpadových vôd z ČOV v Stredoslovenskom regióne za obdobie 01.01.2009-30.06.2009.

Protoko- lové číslo	Odberová lokalita	Dátum odberu	Výsledky kultivácie na BK			
		Začiatok a koniec vyšetrenia	RD	HEP-2	L20B	LEP
1	Dolný Kubín	03.02.2009 09.02.- 23.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
2	Liptovský Mikuláš	03.02.2009 09.02.- 23.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
3	Čadca	03.02.2009 09.02.- 23.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
4	Banská Bystrica	03.02.2009 09.02.- 23.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
5	Martin	10.02.2009 16.02.- 23.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
6	Žilina	10.02.2009 16.02.- 6.4.	negat.	negat.	negat.	negat.
7	Veľký Krtíš	10.02.2009 16.02.- 6.4.	negat.	negat.	negat.	negat.
8	Veľký Krtíš- Opatová	10.02.2009 16.02.- 6.4.	negat.	negat.	negat.	negat.
9	Zvolen	17.02.2009 23.02.- 6.4.	negat.	negat.	negat.	negat.
10	Považská Bystrica	17.02.2009 23.02.- 27.4.	negat.	negat.	negat.	negat.
11	Prievidza	17.02.2009 23.02.- 27.4.	negat.	negat.	negat.	negat.
12	Lučenec	17.02.2009 02.03.- 4.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
13	Rimavská Sobota	17.02.2009 02.03.- 4.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
14	Žiar nad Hronom	23.02.2009 9.3. - 4.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
15	Banská Bystrica	17.3.2009 23.3.- 4.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
16	Dolný Kubín	17.3.2009 23.3.- 4.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
17	Liptovský Mikuláš	17.3.2009 23.3.- 4.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
18	Čadca	17.3.2009 23.3.- 4.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
19	Žilina	24.3.2009 30.3.- 4.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
20	Považská Bystrica	24.3.2009 30.3.- 4.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
21	Martin	24.3.2009 30.3.- 4.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
22	Veľký Krtíš- Opatová	24.3.2009 20.4.- 4.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
23	Veľký Krtíš	24.3.2009 20.4.- 4.5.	negat.	negat.	negat.	negat.

24	Zvolen	31.3.2009 20.4.- 4.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
25	Prievidza	31.3.2009 20.4.- 25.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
26	Lučenec	31.3.2009 20.4.- 4.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
27	Rimavská Sobota	31.3.2009 20.4.- 25.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
28	Žiar nad Hronom	31.3.2009 20.4.- 25.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
29	Čadca	11.5.2009 18.5.- 8.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
30	Banská Bystrica	12.5.2009 18.5.- 8.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
31	Dolný Kubín	12.5.2009 18.5.- 8.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
32	Liptovský Mikuláš	12.5.2009 18.5.- 8.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
33	Žilina	18.5.2009 25.5.- 6.7.	negat.	negat.	negat.	negat.
34	Martin	19.5.2009 25.5.- 6.7.	negat.	negat.	negat.	negat.
35	Považská Bystrica	19.5.2009 1.6.- 6.7.	negat.	negat.	negat.	negat.
36	Veľký Krtíš- Opatová	19.5.2009 1.6.- 6.7.	negat.	negat.	negat.	negat.
37	Veľký Krtíš	19.5.2009 1.6.-	negat.	negat.	negat.	vyšetr.sa
38	Prievidza	26.5.2009 1.6.-	negat.	negat.	negat.	vyšetr.sa
39	Rimavská Sobota	26.5.2009 1.6.-	negat.	negat.	negat.	vyšetr.sa
40	Žiar nad Hronom	26.5.2009 15.6.-	negat.	negat.	negat.	vyšetr.sa
41	Zvolen	26.5.2009 15.6.-	negat.	negat.	negat.	vyšetr.sa
42	Lučenec	26.5.2009 15.6.-	negat.	negat.	negat.	vyšetr.sa

Publikačná činnosť:

Rok 2009

1. Kissová, R.: Poliomyelitída. In: Klement, C. a kol.: Medzinárodné zdravotné predpisy. Teória, legislative, implementácia, súvislosti. 1. vyd., PRO, Banská Bystrica 2009, s. 181 – 187.

Úloha 8.5

DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

Cieľom projektu je diagnostika respiračných ochorení vírusového aj bakteriálneho pôvodu pomocou kultivačných, sérologických a molekulárno-biologických metód.

Riešiteľské pracovisko RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, odbor lekárskej mikrobiológie.

Anotácia Metódou kultivácie vírusov na bunkových kultúrach a na kuracích embryách budeme vyšetrovať vírusy chrípky A a B. Pomocou sérologických metód budeme vyšetrovať

vírusy chrípky A a B, parachrípky 1,2,3; RSV, adenovírusy a baktérie ako *Bordetella pertussis*, *Bordetella parapertussis*, *Chlamydia pneumoniae* a *Mycoplasma pneumoniae*. Metódou bakteriálnej kultivácie sme pripravení vyšetrovať *Bordetellu pertussis* a *Bordetella parapertussis*, hemofilové, streptokokové, stafylokokové a pneumokokové respiračné ochorenia. Metódami molekulárnej biológie (PCR, RT-PCR, real-time PCR) budeme vyšetrovať vírusy chrípky A (vrátane vírusov H5 a H7) a B, parachrípky, RSV, adenovírusy a baktérie ako *Bordetella pertussis*, *Bordetella parapertussis*, *Chlamydia pneumoniae*, *Mycoplasma pneumoniae* a *Pneumocystis carinii*. V blízkej budúcnosti pripravujeme diagnostiku vybraných ochorení aj metódou pulznej gélovej elektroforézy.

Etapy riešenia Etapy projektu sú rozvrhnuté na obdobie troch rokov s ročnými hodnoteniami etáp projektu.

Výstupy Čiastkové uzávery a výsledky budú publikované v odborných časopisoch, prezentované na odborných podujatiach formou prednášok a posterov. *strana 101*

Metodika:

ŠPP_OLM 14/01 LV – akreditovaná metodika

Virologická kultivácia bola vykonávaná v súlade so štandardnými virologickými technikami a v súlade s manuálom SZO. Vzorky boli odoberané počas chrípkovej sezóny pacientom so suspektnou chrípkou. Biologický materiál bol od dospelých aj detí odoberaný sentinelovými aj nesentinelovými lekármi z regiónu stredného Slovenska (Banskobystrický a Žilinský kraj).

Vzorky boli očkované na bunkové kultúry MDCK buniek (Madin Darby Canine Kidney) a na 8-10 dňové kuracie embryá. U každej vzorky boli vykonané najmenej tri pasáže na bunkových kultúrach alebo na kuracích embryách, kým bola vzorka prehlásená za negatívnu.

Bunkové kultúry boli kontrolované denne na prítomnosť cytopatogénneho efektu (CPE). Každá pasáž bola udržiavaná najmenej po dobu 7 dní. V prípade spozorovania CPE 3+ alebo 4+ bola ukončená. Každý druhý deň kultivácie bol vykonávaný hemaglutinačný test (pozitívne aj negatívne vzorky) s tromi druhmi červených krviniek. Použili sa kuracie krvinky, morčacie (morča) a ľudské krvinky skupiny 0.

Inokulované 8-10 dňové kuracie zárodoky boli inkubované 2-3 dni pri 34°C. Následne bola vykonaná hemaglutinácia s tekutinou vytiahnutou z vajícok na troch druhoch červených krviniek, rovnakým spôsobom ako pri bunkových kultúrach.

Biologické materiály na kultivačný dôkaz prítomnosti pôvodcov ochorení respiračného traktu (výter z krku a nosa) odobraté na tampónoch boli očkované na krvný agar s obsahom 7% sterilnej nezrazenej baranej krvi, McConkey agar a čokoládový agar. Kultivačné vyšetrenie sa vyhodnocovalo po 24 a 48 hodinovej inkubácii pri 37°C. Suspektne kolónie za účelom bližšej identifikácie boli podrobené makroskopickej, mikroskopickej, fyziologickej, molekulárno-biologickej príp. biochemickej a sérologickej analýze.

Sérologické metódy

Diagnostika bola vykonávaná v súlade so ŠPP, všetky metódy na sérologickú diagnostiku respiračných ochorení sú akreditované, tiež metóda dôkazu *B. pertussis* a *B. parapertussis*, v nazofaryngeálnom výtere, ktorá sa vykonáva v rámci sérologie je akreditovaná.

ELISA ŠPP_19_OLM

ELISA ŠPP_20_OLM

ELISA metódou sa vyšetrovala prítomnosť resp. neprítomnosť protilátok triedy IgG, IgM, IgA na diagnostiku postačovala jedna vzorka séra, odobratá v akútnom štádiu ochorenia. Jedná sa o kvalitatívnu metódu. Na diagnostiku sa používali komerčne dodávané diagnostické sety firmy HYCOR, NovaLisa.

Aglutinácia ŠPP_22_OLM

Komplement viažúca reakcia ŠPP_23_OLM

Hemaglutinačno inhibičný test ŠPP_24_OLM

Aglutinácia ŠPP_25_OLM

Aglutináciou, komplement viažúcou reakciou a hemaglutinačno inhibičnou reakciou sa vyšetrovali vždy len párové vzorky séra, z ktorých prvá bola odobratá v akútnom štádiu ochorenia a druhá v rozmedzí 14-21 dní po odbere prvej vzorky, pri diagnostike *B. pertussis* a *B. parapertussis* aj neskôr (do 6 týždňov po akútnej vzorke). Vzorky sa spracovali, vyšetrovali a uskladnili podľa hore uvedených ŠPP. V analyzovaných vzorkách sa sledoval 4-násobný vzostup titra protilátok alebo sérokonverzia. Vzorky na sérologickú diagnostiku chrípky boli odoberané počas chrípkových sezón pacientom so suspektou chrípkou. Vzorky boli od dospelých aj detí odoberané sentinelovými a nesentinelovými lekármi z regiónu stredného Slovenska. Vzorky na diagnostiku *B. pertussis* a *B. parapertussis* boli odoberané priebežne počas celého roku. Diagnostika sa na sérologickom oddelení RÚVZ vykonávala komerčne dodávanými diagnostikami z firmy Sevafarma, Virion, Denka Seiken. Hemaglutinačné antigény na dôkaz hemaglutinačno-inhibičných protilátok Chrípka A a B boli z NRC pre chrípku.

Kultivácia ŠPP_62_OLM

Kultivácia *B. pertussis* a *B. parapertussis* sa vykonáva z odobratých nazofaryngeálnych výterov, výtery musia byť odobraté v akútnom štádiu ochorenia. Po dopravení sa odobrané tampóny opracujú a naočkujú na špeciálne kultivačné médium (Bordet- Gengou agar) a uložia do termostatu pri 37°C, v ktorom sa kultivujú 10 dní. Denne sa sledujú kultivačné platne a izolujú podozrivé kolónie. Po narastení podozrivých kolónií sa vykoná diferenciálna diagnostika pomocou biochemických reakcií, aglutinácie a pomocou real-time PCR na oddelení molekulárnej biológie.

Diagnostiká na kultiváciu *B. pertussis* a *B. parapertussis* sú komerčne dodávané.

Molekulárno-biologické metódy

PCR, ŠPP_34_OLM- Akreditovaná metodika

Touto reakciou sa zisťuje prítomnosť DNA respiračných vírusov a baktérií prípadne iných mikroorganizmov vo vyšetrovanej vzorke. Jedná sa o rýchlu, citlivú a vysoko špecifickú reakciu na priamy dôkaz patogéna vo vyšetrovanej vzorke, ktorá využíva princípy molekulárnej biológie.

Pomocou krátkych špecifických oligonukleotidových reťazcov DNA (primerov) dôjde za špecifických podmienok ku namnoženiu hľadanej DNA vo vyšetrovanej vzorke, ktorá bola pôvodne prítomná v tak malom množstve, že jej priama detekcia by nebola možná. Po amplifikácii (namnožení) je detekcia patogénnej DNA jednoznačná a jednoduchá.

Na dôkaz prítomnosti DNA jednotlivých agens vo vyšetrovaných vzorkách sa používajú na oddelení molekulárnej biológie odboru lekárskej mikrobiológie, RÚVZ BB komerčne dodávané diagnostické súbory (kity) GenePak® DNA PCR Test firmy GENTECH (Moskva) resp diagnostické sety Amplisens® DNA PCR firmy Interlabservice, Ukrajina.

RT-PCR, ŠPP_43_OLM - Akreditovaná metodika

Touto reakciou sa zisťuje prítomnosť RNA respiračných vírusov vo vyšetrovanej vzorke. Jedná sa o rýchlu, citlivú a vysoko špecifickú reakciu na priamy dôkaz patogéna vo vyšetrovanej vzorke, ktorá využíva princípy molekulárnej biológie.

Využívajú sa dve spojené reakcie- reakcia spätnej (reverznej) transkripcie (RT), kedy dochádza ku prepisu z RNA do cDNA (komplementárna DNA) a následne polymerázová reťazová reakcia (PCR) kedy sa namnožuje (amplifikuje) cDNA získaná prvou reakciou.

Amplifikácia prebieha za pomoci krátkych špecifických oligonukleotidových reťazcov DNA (primerov). Za špecifických podmienok dochádza ku namnoženiu hľadanej nukleovej kyseliny vo vyšetrovanej vzorke, ktorá bola pôvodne prítomná v tak malom množstve, že jej priama detekcia by nebola možná. Po amplifikácii (namnožení) je detekcia nukleovej kyseliny jednotlivých agens jednoznačná a jednoduchá.

Na dôkaz prítomnosti RNA jednotlivých agens vo vyšetrovaných vzorkách sa používajú na oddelení molekulárnej biológie odboru lekárskej mikrobiológie, RÚVZ BB komerčne dodávané diagnostické súbory (kity) GenePak® RNA PCR Test firmy GENTECH (Moskva) resp. Amplisens® RNA PCR firmy Interlabservice, Ukrajina

Real-time PCR na diagnostiku Bordetella pertussis a Bordetella parapertussis, ŠPP_42_OLM- Akreditovaná metodika

Touto reakciou sa zisťuje prítomnosť DNA *Bordetella pertussis* resp. *Bordetella parapertussis* vo vyšetrovanej vzorke, pričom sa zisťuje prítomnosť oboch patogénov naraz z jednej vzorky. Dokazuje sa prítomnosť opakujúcej sa inzerčnej sekvencie *IS 481* u *Bordetella pertussis* a prítomnosť opakujúcej sa inzerčnej sekvencie *IS 1001* u *Bordetella parapertussis*. Reakcia sa vyhodnocuje kvalitatívne. Každá reakcia obsahuje okrem vyšetrovaných vzoriek aj pozitívnu kontrolu (DNA *Bordetella pertussis* a DNA *Bordetella parapertussis*), negatívnu kontrolu (H₂O) a negatívnu kontrolu izolácie DNA. Reakcia prebieha v uzavretom systéme sklenených kapilár a vyhodnocuje sa na počítači.

Vyhodnotenie rok 2007

Vyhodnotenie sledovania cirkulácie vírusov chrípky pomocou virologickej kultivácie v roku 2007 na RÚVZ Banská Bystrica

RÚVZ	Lekár	Počet odberov	Z toho pozitívnych
	Sentinelový(SPL)/iný		
Čadca	SPL pre dospelých		
	SPL pre deti		
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)		
Dolný Kubín	SPL pre dospelých	2	
	SPL pre deti	4	
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	3	
Liptovský Mikuláš	SPL pre dospelých	4	
	SPL pre deti		
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	1	
Martin	SPL pre dospelých	1	
	SPL pre deti	1	1
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	1	
Žilina	SPL pre dospelých	2	1
	SPL pre deti	2	
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	13	2
Banská Bystrica	SPL pre dospelých	13	
	SPL pre deti	3	
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	54	
Lučenec	SPL pre dospelých	2	

	SPL pre deti		
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	9	
Rimavská Sobota	SPL pre dospelých		
	SPL pre deti	2	
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	25	
Veľký Krtíš	SPL pre dospelých		
	SPL pre deti		
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)		
Zvolen	SPL pre dospelých	2	
	SPL pre deti		
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	6	
Žiar nad Hronom	SPL pre dospelých	2	
	SPL pre deti	4	1
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)		
Revúca	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	10	
Poprad	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)		
Spolu	SPL pre dospelých	28	1
	SPL pre deti	16	2
	Iní (nesentineloví lekári)	122	2
Spolu všetci		166	5

* 17 materiálov ešte nie je uzavretých

Kultivačne pozitívne odbery– rok 2007

Od-ber	Lekár	Odosielateľ	Sen-tinel	Kal. týždeň odberu	Dátum ochor.	Dátum odberu	Dni od zač. och. po odber	Došlo do lab.	Dni od odberu po doruč. do lab.	Výsledok		
										Spolu dni od zač. och.	Bunk. kultúry	Kuracie embryá
1.	Dr. Barčíková	Žiar nad Hronom	áno	2.	?	11.01. 07	?	12.01. 07	2.	?	A/H3N2	A/H3N2
2.	Dr. Kročková	Žilina	áno	7.	12.02. 07	14.02. 07	3	15.01. 07	2.	4	A/H3N2	A/H3N2
3.	Dr. Šuleková	Žilina	nie	6.	08.02. 07	09.02. 07	2	15.02. 07	7.	8	A/H3N2	negat.
4.	Dr. Borošin-cová	Žilina	nie	2.	19.11. 07	20.11. 07	2	23.11. 07	4.	5	A/H1N1	nerobené
5.	Dr. Dragulová	Martin	áno	51.	17.12. 07	17.12. 07	1	18.12. 07	2.	2	A/H1N1	nerobené

Vyhodnotenie diagnostiky chrípky a diferenciálnej diagnostiky respiračných ochorení molekulárno-biologickými metódami v roku 2007

Obdobie	Vyšetrované agens	Počet vzoriek	Z toho pozitívnych
01.01.2007-30.06.2007	Chrípka A	115	12
01.07.2007-27.11.2007	Chrípka A	18	5
01.01.2007-30.06.2007	Chrípka B	108	1
01.07.2007-27.11.2007	Chrípka B	18	2
01.01.2007-30.06.2007	Parachrípka	36	0
01.07.2007-27.11.2007	Parachrípka	18	0
01.01.2007-30.06.2007	RSV	45	1
01.07.2007-27.11.2007	RSV	19	0
01.01.2007-30.06.2007	Adenovírus	38	0
01.07.2007-27.11.2007	Adenovírus	18	0
01.01.2007-30.06.2007	Human metapneumovírus(HMPV)	23	0
01.07.2007-27.11.2007	HMPV	4	0
01.01.2007-30.06.2007	<i>Bordetella pertussis</i>	34	1
	<i>Bordetella parapertussis</i>	34	0
01.07.2007-27.11.2007	<i>Bordetella pertussis</i>	16	1
	<i>Bordetella parapertussis</i>	16	0
01.01.2007-30.06.2007	<i>Chlamydia pneumoniae</i>	20	0
01.07.2007-27.11.2007	<i>Chlamydia pneumoniae</i>	17	0
01.01.2007-30.06.2007	<i>Mycoplasma pneumoniae</i>	34	0
01.07.2007-27.11.2007	<i>Mycoplasma pneumoniae</i>	18	0
01.01.2007-30.06.2007	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	128	99
01.07.2007-27.11.2007	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	124	82
01.01.2007-30.06.2007	<i>Pneumocystis carinii</i>	34	1
01.07.2007-27.11.2007	<i>Pneumocystis carinii</i>	20	1
Spolu všetkých vzoriek		955	205

Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky respiračných ochorení
kultivačnými metódami v roku 2007

rok 2007

Obdobie	01.01.2007-31.12.2007	
Vyšetrovaný materiál	Tampón tonzíl	Tampón nosa
Počet vzoriek	245	246
Z toho pozitívnych	50	130

Prehľad pozitívnych nálezov kultivačných vyšetrení
v roku 2007

Vyšetrovaný materiál Agens	Tampón tonzíl	Tampón nosa
<i>Staphylococcus aureus</i>	21	28
<i>Haemophilus influenzae</i>	1	29
<i>Streptococcus agalactiae</i>	2	-
<i>Proteus mirabilis</i>	2	4
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	1	-
<i>Streptococcus anginosus</i>	4	1
<i>Klebsiella sp.</i>	1	1
<i>Escherichia coli</i> - hemolytické	5	1
<i>Streptococcus pyogenes</i>	3	2
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	5	60
<i>Candida sp.</i>	5	4

rok 2008

Vyhodnotenie sledovania cirkulácie vírusov chrípky pomocou virologickej kultivácie v roku 2008 na RÚVZ Banská Bystrica

RÚVZ	Lekár	Počet odberov	Z toho pozitívnych
	Sentinelový(SPL)/iný		
Čadca	SPL pre dospelých		
	SPL pre deti		
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)		
Dolný Kubín	SPL pre dospelých	3	
	SPL pre deti		
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	4	
Liptovský Mikuláš	SPL pre dospelých	3	1
	SPL pre deti		
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	3	2
Martin	SPL pre dospelých	1	
	SPL pre deti		
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	21	6
Žilina	SPL pre dospelých		
	SPL pre deti	3	1
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	2	
Banská Bystrica	SPL pre dospelých	25	8
	SPL pre deti	6	2
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	12	
Lučenec	SPL pre dospelých	6	
	SPL pre deti	13	6
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	9	7
Rimavská Sobota	SPL pre dospelých		
	SPL pre deti	14	2
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	20	11
Veľký Krtíš	SPL pre dospelých		
	SPL pre deti		
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	3	2
Zvolen	SPL pre dospelých		
	SPL pre deti		
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	9	2
Žiar nad Hronom	SPL pre dospelých	2	1
	SPL pre deti	8	4
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	4	1
Revúca	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	8	7
Poprad	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)		
Spolu	SPL pre dospelých	40	10
	SPL pre deti	44	15
	Iní (nesentineloví lekári)	95	38
Spolu všetci		179	63

*u jedného materiálu nie je ukončené vyšetrenie

**Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky respiračných ochorení
molekulárno-biologickými metódami v roku 2008**

Obdobie	Vyšetrované agens	Počet vzoriek	Z toho pozitívnych	Nevyšetrovaných
01.01.2008-31.12.2008	Chrípka A	245	61	-
01.01.2008-31.12.2008	Chrípka B	245	28	-
01.01.2008-31.12.2008	Parachrípka	45	0	28
01.01.2008-31.12.2008	RSV	92	6	-
01.01.2008-31.12.2008	Adenovírus	115	4	-
01.01.2008-31.12.2008	<i>Bordetella pertussis</i>	168	6	-
	<i>Bordetella parapertussis</i>	168	0	-
01.01.2008-31.12.2008	<i>Chlamydia pneumoniae</i>	122	2	-
01.01.2008-31.12.2008	<i>Mycoplasma pneumoniae</i>	98	0	-
01.01.2008-31.12.2008	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	1016	266	-
01.01.2008-31.12.2008	<i>Pneumocystis carinii</i>	109	0	-
Spolu všetkých vzoriek		2423	373	28

**Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky respiračných ochorení
kultivačnými metódami v roku 2008**

rok 2008

Obdobie	01.01.2008-31.12.2008	
Vyšetrovaný materiál	Tampón tonzíl	Tampón nosa
Počet vzoriek	457	459
Z toho pozitívnych	44	78

**Prehľad pozitívnych nálezov kultivačných vyšetrení
za obdobie 01.01.2008-31.12.2008**

Vyšetrovaný materiál Agens	Tampón tonzíl	Tampón nosa
<i>Staphylococcus aureus</i>	17	27
<i>Haemophilus influenzae</i>	1	10
<i>Streptococcus agalactiae</i>	20	-
<i>Proteus mirabilis</i>	-	2
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	2	-
<i>Streptococcus anginosus</i>	3	-
<i>Escherichia coli</i> - <i>hemolytické</i>	-	1
<i>Streptococcus pyogenes</i>	4	1
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	6	34
<i>Candida sp.</i>	1	-
<i>Branhamella catharalis</i>	1	9

rok 2009

Vyhodnotenie sledovania cirkulácie vírusov chrípky pomocou virologickej kultivácie v 1. polroku 2009 na RÚVZ Banská Bystrica

RÚVZ	Lekár Sentinelový(SPL)/iný	Počet odberov na izoláciu vírusu	Z toho		Počet odberov na PCR	Z toho	
			Pozit. kultiva čne	%		Pozit. PCR	%
Čadca	SPL pre dospelých						
	SPL pre deti						
	Iní lekári - spolu						
Dolný Kubín	SPL pre dospelých						
	SPL pre deti						
	Iní lekári - spolu	4			4	3	
Liptovsk ý Mikuláš	SPL pre dospelých	3			3	1	
	SPL pre deti						
	Iní lekári - spolu	9	1		9	5	
Martin	SPL pre dospelých						
	SPL pre deti						
	Iní lekári - spolu	7	2		7	3	
Žilina	SPL pre dospelých						
	SPL pre deti						
	Iní lekári - spolu	2			2		
Banská Bystrica	SPL pre dospelých	3			3	3	
	SPL pre deti						
	Iní lekári - spolu	5	1		5	1	
Lučenec	SPL pre dospelých	8			8	3	
	SPL pre deti	9	1		9	5	
	Iní lekári - spolu						
Rimavsk á Sobota	SPL pre dospelých						
	SPL pre deti	26	8		22	14	
	Iní lekári - spolu	55	10		47	30	
Veľký Krtíš	SPL pre dospelých						
	SPL pre deti						
	Iní lekári - spolu						
Zvolen	SPL pre dospelých						
	SPL pre deti						
	Iní lekári - spolu	15	3		15	8	
Žiar nad Hronom	SPL pre dospelých	1			1	1	
	SPL pre deti	22	3		22	15	
	Iní lekári - spolu	4	2		3	3	
Spolu	SPL pre dospelých	15	0	0	15	8	53,3
	SPL pre deti	57	12	21,1	53	34	37
	Iní lekári - spolu	101	19	18,8	92	53	57,6
Spolu všetci		173	31	17,9	160	95	59,4

*okrem vzoriek podozrivých na prítomnosť prasacej chrípky (osobitná tabuľka)

**Výšetrenia vzoriek podozrivých na prasaciu chrípku
za 1. polrok 2009**

Okres	Počet vzoriek	Rýchly test pozit. chr. A	PCR pozit. chr. A/B	NRC pre chrípku
BB	21	2A	2A+2B	2(swA/H1N1)
CA	4	0	0	0
DK	1	0	0+1B	0
LM	7	1A	2A	2(A/H3)
MT	6	0	1A	1(swA/H1N1)
RS	3	0	0+1B	0
VK	1	0	0	0
ZA	8	0	1A+1B	1(swA/H1N1)
ZH	4	0	1	1(swA/H1N1)
ZV	4	0	0	0
Spolu	59	3A	7A+5B	2(A/H3)

**Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky respiračných ochorení
molekulárno-biologickými metódami za prvý polrok 2009**

Obdobie	Vyšetrované agens	Počet vzoriek	Z toho pozitívnych
01.01.2009-30.06.2009	Chrípka A	288	49 + 5x H1N1
01.01.2009-30.06.2009	Chrípka B	300	79
01.01.2009-30.06.2009	RSV	82	17
01.01.2009-30.06.2009	Adenovírus	33	1
01.01.2009-30.06.2009	<i>Bordetella pertussis</i> <i>Bordetella parapertussis</i>	94	0
01.01.2009-30.06.2009	<i>Chlamydia pneumoniae</i>	2	0
01.01.2009-30.06.2009	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	266	37
01.01.2009-30.06.2009	<i>Pneumocystis carinii</i>	51	0
Spolu všetkých vzoriek		1116	188 (5xH1N1)

**Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky respiračných ochorení
kultivačnými metódami za prvý polrok 2009**

Obdobie	01.01.2009-30.06.2009	
Vyšetrovaný materiál	Tampón tonzíl	Tampón nosa
Počet vzoriek	12	12
Z toho pozitívnych	3	1

**Prehľad pozitívnych nálezov kultivačných vyšetrení
za prvý polrok 2009**

Vyšetrovaný materiál Agens	Tampón tonzíl	Tampón nosa
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	2	1
<i>Candida sp.</i>	1	

Publikačná činnosť

rok 2007

1. Maďarová, L., Klement, C.: Využívanie molekulárno-biologických metód v mikrobiologických laboratóriách verejného zdravotníctva I. Hygiena č.3-4, 2006, s.110-115.
2. Maďarová L., Klement C., Kohútová D., Tináková K., Krajčíková Ľ. 2007. First confirmation of Bordetella pertussis occurrence in Slovakia by using real-time PCR. Cent Eur J Public Health, 15(1): 38-43.

rok 2008

2. Maďarová, L., Feiková, S., Kissová, R., Klement, C., Blaškovičová, H., Takáč, B., Dluholucký S.: Polymerase Chain Reaction (PCR) – an Efficient Tool for Diagnosis of Influenza and Acute Respiratory Illnesses during Influenza Season. Cent Eur J Publ Health, 2008, Vol. 16(2): 59-64
3. Feiková S, Klement C. Pulzná elektroforéza a jej využitie. Klin mikrobiol inf lék 2007;13(6):236-241

rok 2009

1. Kissová, R.: Chrípka. In: Klement, C. a kol.: Medzinárodné zdravotné predpisy. Teória, legislative, implementácia, súvislosti. 1. vyd., PRO, Banská Bystrica 2009, s. 124 – 134.
2. Kissová, R.: SARS. In: Klement, C. a kol.: Medzinárodné zdravotné predpisy. Teória, legislative, implementácia, súvislosti. 1. vyd., PRO, Banská Bystrica 2009, s. 188 – 191.
3. Kissová, R.: Chrípka – všeobecná charakteristika. Antibiotiká a rezistencia, 2, 7, 2008, s. 28 – 34.

Prednášková činnosť

rok 2007

1. Kissová R.: V. Červenkové dni preventívnej medicíny Donovaly, SEA RÚVZ Banská Bystrica, 8.-10.11.2006, poster na tému: Surveillance chrípky na virologickom oddelení OLM, RÚVZ Banská Bystrica.
2. Kissová R.: KONZULTAČNÝ DEŇ NÁRODNÝCH REFERENČNÝCH CENTIER PRE SURVEILLANCE INFEKČNÝCH OCHORENÍ V SR, SZU, Limbová 12, Bratislava, SR ÚVZ SR Bratislava, 22.5.2007, poster: Surveillance poliomyelitídy na virologickom oddelení OLM RÚVZ so sídlom v B. Bystrica.
3. Kissová R. V. Martinské dni hygieny – verejné zdravotníctvo s medzinárodnou účasťou, 14.-15.11.2007, aktívna účasť, poster: Vyhodnotenie chrípkových sezón

2005/06 a 2006/07 na odbore lekárskej mikrobiológie RÚVZ V Banskej Bystrici – prínos molekulárno-biologickej diagnostiky.

rok 2008

1. Kisoová R., Abrahámová I., Gondová Ž. XXXVI. pracovná Konferencia mikrobiologických laborantov, 23.-24.5.2008, Banská Bystrica, poster na tému: „Chrípková sezóna 2007/2008 na virologickom oddelení OLM, RÚVZ Banská Bystrica.“
2. Kisoová R., Abrahámová I., Gondová Ž. XXXVI. pracovná Konferencia mikrobiologických laborantov, 23.-24.5.2008, Banská Bystrica, poster na tému: „Laboratórna diagnostika poliovírusov a iných enterálnych vírusov na virologickom oddelení OLM, RÚVZ Banská Bystrica.“
3. Kisoová R., Maďarová L., Feiková S. Prednáška na celoústavnom seminári VŠ RÚVZ BB, 29.1.2008: „Surveillance a diagnostika chrípky na OLM RÚVZ v BB“.
4. Maďarová L., Feiková S., Klement C. Prehľad PCR diagnostiky vírusových a bakteriálnych agens na odbore lekárskej mikrobiológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici. Poster. XLIII. dni klinickej mikrobiológie: Molekulárna biológia v klinickej mikrobiológii, Bobrovecká dolina, 7.11.-9.11. 2008
5. Feiková S., Maďarová L., Siráži P., Klement C., Dluholucký S., Bucko M. Diagnostika *Streptococcus pneumoniae* na odbore lekárskej mikrobiológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici pomocou PCR a pulznej elektroforézy. Poster. XLIII. dni klinickej mikrobiológie: Molekulárna biológia v klinickej mikrobiológii, Bobrovecká dolina, 7.11.-9.11. 2008
6. R. Kisoová, L. Maďarová, S. Feiková, C. Klement. Vyhodnotenie chrípkových sezón 2005/2006 a 2006/2007 na odbore lekárskej mikrobiológie RÚVZ v Banskej Bystrici – prínos molekulárno-biologickej diagnostiky. In: Szárazová, M., Kavcová, E.: *Podpora zdravia, prevencia a hygiena v teórii a praxi – V.* LF UK Martin, 2008, s. 344-349.
7. Feiková S., Maďarová L., Siráži P., Klement C., Dluholucký S., Hupková H., Bucko M. Typizácia *Streptococcus pneumoniae* pomocou pulznej elektroforézy. Poster. XVI. Moravskoslovenské mikrobiologické dni, Tatranská Lomnica, 19.09.-21.09. 2008.

rok 2009

1. Maďarová L., Kisoová R.: Prednáška na celoústavnom seminári VŠ RÚVZ BB, 5.5.2009: „Aktuálne informácie o diagnostike Novel flu vírus.“

Úloha 8.6

DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA HNAČKOVÝCH OCHORENÍ

Cieľom projektu je diferenciálna diagnostika hnačkových ochorení vírusového a bakteriálneho pôvodu pomocou kultivačných, sérologických a molekulárno-biologických metód.

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici - odbor lekárskej mikrobiológie.

Anotácia

Metódou kultivácie vírusov na bunkových kultúrach budeme vyšetrovať enterálne vírusy typu Coxsackie, Echo a Polio, s využitím imunohistochemických metód vyšetrujeme rotavírusy a adenovírusy.

Pomocou sérologických metód (vírus neutralizačným testom) budeme vyšetrovať enterálne vírusy Coxsackie a Poliovírus.

Metódou bakteriálnej kultivácie sme pripravení vyšetrovať salmonely, šigely a *Campylobacter jejuni*.

Metódami molekulárnej biológie – PCR, RT-PCR budeme vyšetrovať adenovírusy, Norwalk-like vírusy, *Vibrio cholerae*, *Campylobacter jejuni*.

V blízkej budúcnosti pripravujeme typizáciu salmonel a *Campylobacter jejuni* metódou pulznej gélovej elektroforézy.

Etapy riešenia

Etapy projektu sú rozvrhnuté na obdobie troch rokov s ročnými hodnoteniami etáp projektu.

Výstupy

Čiastkové uzávery a výsledky budú publikované v odborných časopisoch, prezentované na odborných podujatiach formou prednášok a posterov.

Metodika

ŠPP_OLM 16/03 LV – akreditovaná metodika

ŠPP_OLM 17/04 LV – akreditovaná metodika

Virologická kultivácia

Vyšetrovaným materiálom boli stolice a dvojice sér (akútne a rekonvalescentné) od pacientov z Banskobystrického a Žilinského kraja.

Kultivačná virologická diagnostika sa vykonávala metódou izolácie enterálnych vírusov na 4 druhoch bunkových kultúr – RD, Hep2, L20B a LEP. Vykonávali sa najmenej dve pasáže na všetkých druhoch bunkových kultúr. Cytopatogénny efekt (CPE) bol na bunkových kultúrach sledovaný každý deň mikroskopicky pri 40-násobnom zväčšení. Pasáž bola v prípade negatívneho výsledku udržiavaná najmenej po dobu 7 dní pri 36°C, alebo bola ukončená, ak bol na bunkových kultúrach CPE 3+ alebo 4+. Pozitívne materiály boli posielané na typizáciu do NRC pre poliomyelitídu na ÚVZ SR v Bratislave.

Vyšetrovania sér sa vykonávali metódou sérumneutralizačného testu na bunkových kultúrach Vero buniek, s antigénmi Polio 1, 2, 3 a Coxsackie B 1-6, A7 a A9. Odčítanie testu sa vykonalo mikroskopicky pri 40-násobnom zväčšení. Za signifikantný vzostup protilátok bola považovaná sérokonverzia alebo štvornásobný vzostup protilátok v rekonvalescentnom sére oproti akútnemu séru.

Kultivačné vyšetrenie na prítomnosť pôvodcov črevných infekcií

Odobratý a do laboratória dopravený biologický materiál (stolica, rektálny výter, moč, žlč, kostná dreň, krv) bol očkovaný na neselektívny krvný agar, selektívny dezoxycholát citrátový (DC) agar, McConkey agar, slaný agar s manitolom a tekutú pomnožovaciu selenitovú pôdu, z ktorej po 16-18 hodinovej inkubácii pri 37°C bol materiál očkovaný na dezoxycholát citrátový pôdu, McConkey agar a xylóza-lyzín-deoxycholátový (XLD) agar.

Kultivačné vyšetrenie sa vyhodnocovalo po 24 a 48 hodinovej inkubácii pri 37°C. Podozrivé kolónie boli izolované a podrobené morfolologickej, mikroskopickej, fyziologickej, biochemickej, príp. sérologickej analýze na ich presné určenie.

Molekulárno-biologické metódy

PCR, ŠPP_34_OLM- Akreditovaná metodika

Touto reakciou sa zisťuje prítomnosť DNA vírusov a baktérií, spôsobujúcich hnačkové ochorenia, vo vyšetrovanej vzorke. Jedná sa o rýchlu, citlivú a vysoko špecifickú reakciu na priamy dôkaz patogéna vo vyšetrovanej vzorke, ktorá využíva princípy molekulárnej biológie.

Pomocou krátkych špecifických oligonukleotidových reťazcov DNA (primerov) dôjde za špecifických podmienok ku namnoženiu hľadanej DNA vo vyšetrovanej vzorke, ktorá bola pôvodne prítomná v tak malom množstve, že jej priama detekcia by nebola možná. Po amplifikácii (namnožení) je detekcia patogénnej DNA jednoznačná a jednoduchá.

Na dôkaz prítomnosti DNA jednotlivých agens vo vyšetrovaných vzorkách sa používajú na oddelení molekulárnej biológie odboru lekárskej mikrobiológie, RÚVZ BB komerčne dodávané diagnostické súbory (kity) GenePak® DNA PCR Test firmy GENTECH (Moskva) resp. Amplisens® DNA PCR firmy Interlabservice, Ukrajina.

RT-PCR, ŠPP_43_OLM- Akreditovaná metodika

Touto reakciou sa zisťuje prítomnosť RNA hnačkových vírusov vo vyšetrovanej vzorke. Jedná sa o rýchlu, citlivú a vysoko špecifickú reakciu na priamy dôkaz patogéna vo vyšetrovanej vzorke, ktorá využíva princípy molekulárnej biológie.

Využívajú sa dve spojené reakcie- reakcia späťnej (reverznej) transkripcie (RT), kedy dochádza ku prepisu z RNA do cDNA (komplementárna DNA) a následne polymerázová reťazová reakcia (PCR) kedy sa namnožuje (amplifikuje) cDNA získaná prvou reakciou. Amplifikácia prebieha za pomoci krátkych špecifických oligonukleotidových reťazcov DNA (primerov). Za špecifických podmienok dochádza ku namnoženiu hľadanej nukleovej kyseliny vo vyšetrovanej vzorke, ktorá bola pôvodne prítomná v tak malom množstve, že jej priama detekcia by nebola možná. Po amplifikácii (namnožení) je detekcia nukleovej kyseliny jednotlivých agens jednoznačná a jednoduchá.

Na dôkaz prítomnosti RNA jednotlivých agens vo vyšetrovaných vzorkách sa používajú na oddelení molekulárnej biológie odboru lekárskej mikrobiológie, RÚVZ BB komerčne dodávané diagnostické súbory (kity) GenePak® RNA PCR Test firmy GENTECH (Moskva) resp. Amplisens® RNA PCR firmy Interlabservice, Ukrajina

Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení virologickými kultivačnými metódami

V roku 2007 sme vyšetřili spolu 49 stolíc určených na izoláciu enterálnych vírusov na bunkových kultúrach. Izolované boli 2 kmene ECHO 6 od 5 ročného dieťaťa z Banskej Bystrice s ACHO diagnózou. Zároveň boli potvrdené ďalšie vírusové kmene z odberov v predchádzajúcom roku a to 2 x ECHO 18 od 34 ročnej pacientky zo Sliacha s hnačkovým ochorením a Coxsackie A2 od 14 ročnej pacientky z Banskej Bystrice.

Rotavírusy a adenovírusy sme imunohistochemickou metódou v roku 2007 nevyšetřovali.

Vyšetřili sme 12 dvojíc sér na prítomnosť protilátok proti vírusom Polio 1,2,3 a 10 dvojíc sér na prítomnosť protilátok proti vírusom Coxsackie B 1-6, A7 a A9, s použitím sérumneutralizačného testu. Ani v jednom prípade nebol zaznamenaný signifikantný vzostup protilátok proti uvedeným vírusom.

Štatistika vyšetrení na enterálne vírusy za rok 2007

Klinické materiály ACHO/ z toho pozit. Neuroinfekcie/pozit. Ostatné/pozit.

Stolice/pozit.:	49/2	25/2 ECHO6	14/0	10/0
Ostatné				
<u>Likvory</u>	48/0	14/0	24/0	10/0
<u>Výtery</u>	30/0	5/0	16/0	9/0
<u>Spolu ostatné</u>	78/0	19/0	40/0	19/0
<u>Spolu všetko</u>	127/2	44/0	54/0	29/0

Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení virologickými kultivačnými metódami (obdobie 01.01.2008-30.06.2008)

V roku 2008 sme vyšetřili spolu 63 stolíc určených na izoláciu enterálnych vírusov na bunkových kultúrach. Z dvoch stolíc bol izolovaný vírus ECHO 17 od 6 ročného dieťaťa zo Závadky, okres Brezno.

Rotavírusy a adenovírusy sme imunohistochemickou metódou v roku 2008 nevyšetřovali.

Vyšetřili sme 9 dvojíc sér na prítomnosť protilátok proti vírusom Polio 1,2,3 a 46 dvojíc sér na prítomnosť protilátok proti vírusom Coxsackie B 1-6, A7 a A9, s použitím sérumneutralizačného testu. Ani v jednom prípade nebol zaznamenaný signifikantný vzostup protilátok proti uvedeným vírusom.

Štatistika vyšetrení na enterálne vírusy za rok 2008

Klinické materiály ACHO/ z toho pozit. Neuroinfekcie/pozit. Ostatné/pozit.

Stolice/pozit.:	63/2	32/2	18/0	13/0
Ostatné				
<u>Likvory</u>	64/0	10/0	37/0	17/0
<u>Výtery</u>	48/0	8/0	21/0	19/0
<u>Spolu ostatné</u>	112/0	18/0	58/0	36/0
<u>Spolu všetko</u>	175/2	50/2	76/0	49/0

Rok 2009

V 1. polroku 2009 sme vyšetřili spolu 18 stolíc určených na izoláciu enterálnych vírusov na bunkových kultúrach. Nebol izolovaný žiadny enterálny vírus.

V 1. polroku 2009 neboli vyšetřované dvojice sér sérumneutralizačným testom.

Štatistika vyšetrení na enterálne vírusy za 1. polrok 2009

Klinické materiály **ACHO/ z toho pozit.** **Neuroinfekcie/pozit.** **Ostatné/pozit.-**

Stolice/pozit.:	18/0	8/0	5/0	5/0
Ostatné				
<u>Likvory</u>	19/0	1/0	10/0	8/0
<u>Výtery</u>	17/0	2/0	7/0	8/0
Spolu ostatné	36/0	3/0	17/0	16/0
Spolu všetko	54/0	11/0	22/0	21/0

Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení molekulárno-biologickými metódami v rokoch 2007-jún 2009.

V roku 2007 bola, v rámci diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení, molekulárno-biologickými metódami zisťovaná prítomnosť Norwalk-like vírusu a *Campylobacter jejuni* v tampónoch stolice.

V roku 2008 boli do diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení pomocou molekulárno-biologických metód zavedené diagnostické metódy na dôkaz prítomnosti Adenovírusu, Coxsackie vírusu B3, Enterovírusov a Rotavírusov. V druhej polovici roku 2008 sa od vyšetovania prítomnosti coxsackie B3 vírusu upustilo, v dôsledku opakovaných problémov s diagnostickou súpravou na dôkaz tohto patogénnu.

V roku 2008 sme na oddelení molekulárnej biológie úspešne zaviedli metodiku pulznej elektroforézy na podrobnejšie štúdium *Campylobacter jejuni* (podrobnejšie informácie sú uvedené v kapitole: „Pulzná elektroforéza (PFGE) na štúdium *Campylobacter*

jejuni, ktoré budú testované pomocou PFGE a bude určená ich genetická príbuznosť, či naopak rozdielnosť.

Tab.: Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení molekulárno-biologickými metódami v rokoch 2007-2008.

Obdobie	Vyšetrované agens	Počet vzoriek	Z toho pozitívnych
01.01.2007-31.12.2007	Norwalk-like vírus	22	0
01.01.2008-30.06.2008	Norwalk-like vírus	38	0
01.01.2007-31.12.2007	<i>Campylobacter jejuni</i>	43	2
01.01.2008-31.12.2008	<i>Campylobacter jejuni</i>	62	18
01.01.2009-30.06.2009	<i>Campylobacter jejuni</i>	19	9
01.01.2008-31.12.2008	Adenovírus	40	0
01.01.2009-30.06.2009	Adenovírus		
01.01.2008-30.06.2008	Coxsackie vírus	38	0
01.01.2008-31.12.2008	Enterovírusy	48	0
01.01.2009-30.06.2009	Enterovírusy	14	0
01.07.2008-31.12.2008	Rotavírusy	5	0
01.01.2009-30.06.2009	<i>Vibrio cholerae</i>	74	73

jejuni“.

Pulzná elektroforéza (PFGE) na štúdium *Campylobacter jejuni*.

V roku 2008 sme na oddelení molekulárnej biológie Odboru lekárskej mikrobiológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici zaviedli metodiku pulznej elektroforézy na štúdium *C. jejuni*. Vypracovali sme postup založený na modifikácii viacerých postupov z dostupnej literatúry, aplikovaný na naše podmienky. Metodiku sme vyskúšali na kmeňoch *C. jejuni* zozbieraných z viacerých zdrojov.

V súčasnosti sme pripravení na typizáciu *C. jejuni* v širšom meradle a porovnávanie kmeňov izolovaných z jednotlivých alebo hromadnejších prípadov výskytu a hľadanie príbuznosti medzi týmito kmeňmi.

PFGE – Pulsed-Field Gel Electrophoresis je metodika založená na delení dlhých fragmentov DNA v premenlivom elektrickom poli.

V mikrobiológii sa pulzná elektroforéza predovšetkým využíva na typizáciu bakteriálnych kmeňov. Z bakteriálnej kultúry sa izoluje genómová DNA, ktorá sa následne štiepi špecifickými restriktívnymi enzýmami na fragmenty. Pomocou pulznej elektroforézy sa potom fragmenty rozdelia v agarózovom géle a získa sa tzv. elektroforetický profil.

Sú vypracované všeobecne platné štandardy na porovnávanie týchto profilov a na interpretáciu výsledkov v tom zmysle, kedy možno porovnávané vzorky považovať za geneticky identické, veľmi príbuzné, menej príbuzné, alebo odlišné.

Tieto porovnania sa využívajú aj v epidemiologických štúdiách. Pri výskyte nejakého ochorenia sa vykultivuje mikroorganizmus, pomnoží a vyizoluje sa z neho DNA. Po PFGE analýze viacerých vzoriek sa porovnaním ich elektroforetických profilov dá rozhodnúť, či ochorenie vyvolal ten istý kmeň alebo nie. Toto môže byť veľmi nápomocné pri hľadaní zdroja epidémie.

Pri štúdiu patogéna zažívacieho traktu *Campylobacter jejuni* sa pulzná elektroforéza uplatnila vo viacerých smeroch. V minulosti bola pomocou PFGE určená veľkosť genómov a zostavená restriktívna mapa viacerých druhov rodu *Campylobacter* (*C. jejuni*, *C. coli*, *C. fetus*, *C. laridis*). V súčasnosti sa pulzná elektroforéza pri štúdiu *Campylobacter* využíva hlavne na diferenciaciu izolátov, čo je dôležité pre identifikáciu zdroja nákazy, určenie cesty prenosu a zabránenie ďalšieho šírenia nákazy.

Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení kultivačnými metódami

rok 2007

	01.01.2007-31.12.2007
Materiál	Tampón stolice
Počet vzoriek	61
Z toho pozitívnych	9

**Prehľad pozitívnych nálezov kultivačných vyšetrení
diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení
za obdobie 01.01.2007-31.12.2007**

rok 2008

Agens	Tampón stolice
<i>Staphylococcus aureus</i>	3
<i>Streptococcus agalactiae</i>	-
<i>Streptococcus pyogenes</i>	1
<i>Salmonella enteritidis</i>	5

01.01.2008-30.06.2008	
Materiál	Tampón stolice
Počet vzoriek	45
Z toho pozitívnych	7

**Prehľad pozitívnych nálezov kultivačných vyšetrení
diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení
za obdobie 01.01.2008-31.12.2008**

rok 2009 (do

Agens	Tampón stolice
<i>Staphylococcus aureus</i>	2
<i>Streptococcus agalactiae</i>	2
<i>Streptococcus pyogenes</i>	-
<i>Salmonella enteritidis</i>	2
<i>Haffnia alvei</i>	1

júna 2009)

01.01.2009-30.06.2009	
Materiál	Tampón stolice
Počet vzoriek	397
Z toho pozitívnych	91

**Prehľad pozitívnych nálezov kultivačných vyšetrení
diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení
za obdobie 01.01.2009-30.06.2009**

Agens	Tampón stolice
<i>Campylobacter jejuni</i>	90
<i>Salmonella enteritidis</i>	1

Úloha 8.7

DIAGNOSTIKA NAEGLERIA FOWLERI VO VODNOM PROSTREDÍ

Projekt zameraný na zisťovanie prítomnosti patogénneho druhu *Naegleria fowleri* vo vzorkách zo životného prostredia pomocou kultivačných a molekulárno-biologických metód.
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, odbor lekárskej mikrobiológie

Anotácia

Vyvinúť a zaviesť novú metódu polymerázovej reťazovej reakcie (real-time PCR) na identifikáciu patogénneho druhu *Naegleria fowleri* vo vodnom prostredí kúpalísk a vo vodovodných sieťach.

Metódou kultivácie environmentálnych vzoriek zisťovanie prítomnosti potenciálne patogénneho druhu *Naegleria fowleri*.

Overiť účinnosť použitých postupov na elimináciu améb v distribučných systémoch vôd.

Etapy riešenia

1. vývoj real-time PCR metodiky
2. monitoring
3. vyhodnotenie

Výstupy

Postupy metód molekulárnej biológie na identifikáciu patogénneho druhu *Naegleria fowleri* pomocou real-time PCR, využiteľných pre vybrané pracoviská verejného zdravotníctva.

Čiastkové uzávery a výstupy monitoringu budú publikované v odborných časopisoch a prezentované na odborných podujatiach.

Návrh správnej stratégie na elimináciu zdravotných rizík z kolonizácie vodných systémov patogénnym druhom *Naegleria fowleri*.

Virulentné kmene voľne žijúcej meňavky *Naegleria fowleri* (Carter 1970) sú patogénne pre ľudí a môžu vyvolať infekciu centrálného nervového systému nazývanú primárna amébová meningoencefalitída (PAM). Ochorenie prejavujúce sa hnisavým zápalom mozgových blán patrí k vzácnym ale zároveň veľmi závažným, s vysokou mortalitou (95%). *N. fowleri* je všadeprítomná v životnom prostredí, izolovaná bola z prírodného i umelého sladkovodného prostredia a pôdy po celom svete. Prírodné i umelé vodné telesá môžu predstavovať riziko ako zdroj týchto infekcií. Predovšetkým s ohľadom na predpoklady rozvinutia ochorenia PAM, ktoré je v priamej súvislosti s kúpaním a potápaním, sledovanie výskytu virulentných kmeňov pripadá do úvahy ako účinný preventívny prostriedok.

Sledovanie prítomnosti améb vo vodách na kúpanie je upravené v legislatíve SR v súčasnosti platným nariadením vlády 252/06 Z.z. o podrobnostiach o prevádzke kúpalísk a podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu.

Kultivačným stanovením pri 36°C a 44 °C podľa akreditovanej metódy ŠPP_OLM_05 je na pevnom agarovom médiu zo vzoriek bazénových vôd zisťovaná prítomnosť druhov améb významných z hľadiska ochrany zdravia. Následná identifikácia na základe morfológických znakov je vykonaná mikroskopickým pozorovaním. Je dôležité dodať, že identifikácia na základe morfológických znakov musí byť vždy doplnená o ďalšie nemorfológické prístupy. Na identifikáciu *N. fowleri* a jej odlíšenie od iných príbuzných druhov je v súčasnosti vyvinutých mnoho metód: imunochemické postupy, izoenzymová elektroforéza, RFLP, ale všetky tieto metódy si vyžadujú zdĺhavú, časovo náročnú primárnu kultiváciu vzoriek zo životného prostredia pred ich použitím.

Zdravotné riziká spojené s PAM a časovo náročné postupy konvenčne využívaných detekčných metód zdôrazňujú potrebu rýchlych a spoľahlivejších analytických testov pre identifikáciu a kvantifikáciu tohto patogénneho mikroorganizmu vo všetkých typoch vôd využívaných verejnosťou. Takúto možnosť predstavujú metódy PCR (predovšetkým real-time PCR) – rýchle, vysoko špecifické a na kultivácii nezávislé metódy.

Vyhodnotenie

V období od 01.01. 2007-30.06.2007 bolo na prítomnosť druhov améb významných z hľadiska ochrany zdravia vyšetrených **245** vzoriek, z toho **83** vzoriek bolo pozitívnych, prítomnosť patogénneho druhu *Naegleria fowleri* v týchto vzorkách nebola potvrdená (viď tab. rok 2007).

Boli zavedené nové kultivačné techniky, doplnené o axenickú kultiváciu v tekutom médiu, príprava trvalých preparátov farbením trichrómom podľa Gomoriho, príprava metodického postupu pre kryoprezerváciu .

V období od 01.07.2007- 27.11.2007 bolo na prítomnosť druhov améb významných z hľadiska ochrany zdravia vyšetrených **255 vzoriek**, z toho **156 vzoriek** bolo pozitívnych,

prítomnosť patogénneho druhu *Naegleria fowleri* v týchto vzorkách nebola potvrdená (viď tab. rok 2007).

V období od 01.01. 2008 - 30.06.2008 bolo na prítomnosť druhov meňaviek významných z hľadiska ochrany zdravia vyšetrených 47 vzoriek, z toho 14 vzoriek bolo pozitívnych (viď tab. rok 2008). V dvoch vzorkách bola potvrdená termotolerancia kmeňa aj pri 44 °C, preto tieto vzorky budú v ďalšom období vyšetrené aj pomocou real-time PCR metodiky pre potvrdenie alebo vylúčenie prítomnosti patogénneho druhu *Naegleria fowleri* v týchto vzorkách.

V období od 01.07. 2008 - 31.12.2008 bolo na prítomnosť druhov meňaviek významných z hľadiska ochrany zdravia vyšetrených 52 vzoriek, z toho 20 vzoriek bolo pozitívnych na prítomnosť améb, pričom 2 vzorky sa javia ako suspektné, ale je potrebné vykonať ďalšie testy a dôkazové postupy na potvrdenie prítomnosti patogénneho druhu *Naegleria fowleri* (viď tab. rok 2008).

rok 2007

Obdobie	Vyšetrované agens	Počet vzoriek	Z toho pozitívnych
01.01.2007-30.06.2007	Améby kultivovateľné pri 36°C a 44 °C <i>Naegleria fowleri</i>	245	83 0

Obdobie	Vyšetrované agens	Počet vzoriek	Z toho pozitívnych
01.07.2007- 27.11.2007	améby kultivovateľné pri 36°C a 44 °C <i>Naegleria fowleri</i>	255	156 0

rok 2008

Obdobie	Vyšetrované agens	Počet vzoriek	Z toho pozitívnych
01.01.2008-30.06.2008	améby kultivovateľné pri 36°C a 44 °C <i>Naegleria sp.</i>	47	14 2

Obdobie	Vyšetrované agens	Počet vzoriek	Z toho pozitívnych
01.07.2008-31.12.2008	améby kultivovateľné pri 36°C a 44 °C <i>Naegleria sp.</i>	52	20 2

Vyhodnotenie 1. polrok 2009

V dôsledku platnosti Vyhlášky MZ SR č.72/08 o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská, ktorá priniesla zmenu v rozsahu a početnosti kontroly kvality vody na kúpanie, prítomnosť améb kultivovateľných pri 36°C a 44 °C sa vyšetruje len v prípade, ak sa opakovane zistí biologické a mikrobiologické znečistenie.

V súvislosti s touto zmenou nebola v období od 01.01. 2009 - 30.06.2009 z terénnych oddelení banskobystričského kraja zadaná žiadna požiadavka na vyšetrenie vzoriek v tomto ukazovateli.

Obdobie	Vyšetrované agens	Počet vzoriek	Z toho pozitívnych
01.01.2009-30.06.2009	améby kultivovateľné pri 36°C a 44 °C <i>Naegleria sp.</i>	0	0

Real-time PCR

Pred samotným vyšetrowaním prítomnosti DNA *Naegleria fowleri* vo vzorkách vody a biologického materiálu je nevyhnutné nastaviť a upraviť podmienky real-time PCR.

Touto reakciou sa zisťuje prítomnosť DNA *Naegleria fowleri* vo vyšetrowanej vzorke. Reakcia sa vyhodnocuje kvalitatívne. Každá reakcia obsahuje okrem vyšetrowaných vzoriek aj pozitívnu kontrolu (DNA *Naegleria fowleri*), negatívnu kontrolu (H₂O) a negatívnu kontrolu izolácie DNA. Reakcia prebieha v uzavretom systéme sklenených kapilár a vyhodnocuje sa na počítači.

Vyhodnotenie

rok 2007

V období od 01.01.2007-31.12.2007 bola vybraná viažúca sekvencia z genómu *Naegleria fowleri*. Boli vybrané a nasyntetizované primery a sondy, slúžiace na dôkaz prítomnosti viažúcej sekvencie vo vyšetrowaných vzorkách. V ďalšom kroku sme nastavili a optimalizovali podmienky real-time PCR.

rok 2008

V období od 01.01.2008-30.06.2008 bola testovaná real-time PCR na dôkaz *Naegleria fowleri*. Ako pozitívna kontrola bol vybraný kmeň *Naegleria fowleri* ATCC® 30214. Ako negatívna kontrola priebehu real-time PCR bola použitá „PCR- grade“ voda. Po prebehnutí real-time PCR, bol naamplifikovaný produkt zaslaný na klonovanie firme TibMolBiol (Nemecko). Amplifikovaný úsek bol vložený do plazmidu, čím sme získali pozitívnu kontrolu o koncentrácii 10¹⁰ kópií DNA.

V nasledujúcom období bola testovaná špecificita reakcie, detekčný limit reakcie, reprodukovateľnosť a opakovateľnosť.

Špecificita bola testovaná za použitia DNA z ekologicky príbuzných aj ekologicky nepríbuzných mikroorganizmov (*Acanthamoeba sp.*, *Hartmanella sp.*, *Toxoplasma gondii*, *Bordetella pertussis*, *Pneumocystis carinii*, *Streptococcus pneumoniae*, *Francisella tularensis*). Bola zistená 100% špecificita len s *N. fowleri*.

Pomocou desiatkového riedenia pozitívnej kontroly (10⁸-10⁻¹) bol určený limit detekcie reakcie.

Opakovanými meraniami a paralelnými stanoveniami boli určené aj koeficient variácie opakovateľnosti a koeficient variácie reprodukovateľnosti.

jún 2009

V období od 01.01.2009 – 30.06.2009 sme pristúpili ku príprave tzv. modelových vzoriek, ktoré budú v nasledujúcom období vyšetrowané na prítomnosť *Naegleria fowleri*. Jedná sa tak o vzorky vody ako aj o klinický materiál (likvor).

Publikácie, prednášková činnosť, školiace akcie:

1. Trnková K., Maďarová L., Klement C.: Je neglerióza verejno-zdravotníckym problémom? Primary Amoebic Meningoencephalitis (Naegleriasis) – Problem of Public Health? In: Hygiena, Roč. 53, č. 2 (2008), s. 17 – 23.
2. V období od 22.09.2008-27.09.2008 Ing. Katarína Trnková a RNDr. Lucia Maďarová absolvovali tréningový kurz v Biologickom centre AV ČR, Parazitologický ústav, České Budějovice, zameraný na metódy prípravy a spracovania izolátov voľne žijúcich meňaviek pre ich molekulárno – biologickú charakterizáciu, pod odborným

vedením prof. MVDr. Ivy Dykovej DrSc. na Jihočeskej Univerzite v Českých Budějoviciach

3. V období 27.04. 2009- 28.04.2009 Ing. Katarína Trnková a RNDr. Lucia Maďarová absolvovali stáž na oddelení parazitológie HPL s.r.o. v Bratislave pod vedením Doc. RNDr. Františka Ondrisku, PhD.

9. ODBOR PODPORY ZDRAVIA

MUDr. Silvia Kontrošová, MPH – vedúca odboru

Vzťahuje sa k bloku úloh 9. Podpora zdravia a 10. Kontrola tabaku

Úloha 9.1.

MATERSKÉ CENTRÁ

V prvom polroku 2009 OPZ nerealizoval aktivity v materských centrách

Úloha 9.2

„ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

- **Vzdelávacie aktivity:**

Naša pracovníčka - absolventka školenia školiteľov - ukončila v Brezne prvý a realizuje ďalší cyklus vzdelávania s novou skupinou seniorov formou 2-hodinových aktivít - prednášok s besedami. Od 26.1. za 1. polrok bolo 15 takýchto vzdelávacích aktivít – bývajú 2 - 3x mesačne.

Mimo 2 cyklov vzdelávania mala 3 prednášky pre dôchodcov - záujemcov o zdravom spôsobe života v KD Brezno.

- **Prieskum na tému „Seniori v rodine a v spoločnosti“.**

Zapojili sme sa do zbierania dát v okresoch Banská Bystrica a Brezno pre celoštátny monitoring vnímania zdravia seniorov a názorov na ich sociálne postavenie v rodine a v spoločnosti, ktorý sa realizuje pod gesciou RÚVZ Trenčín. V 1. polroku sme získali spolu 480 respondentov:

- Žiaci 9. ročníka a študenti str. škôl: 120 v okrese BB, 120 v okrese Brezno
- Verejnosť v produktívnom veku : 60 v okrese BB, 60 v okrese Brezno
- Seniori: 60 v okrese BB, 60 v okrese Brezno

- **Poradenstvo:**

V spolupráci so seniorskými klubmi a organizáciami JDS vykonáva OPZ **výjazdy poradne zdravia** s vyšetrovaním klientov na rizikové faktory KVCH, s následným poradenstvom a individuálnymi zdravotno-výchovnými konzultáciami s lekárkou a s Mgr. v odbore ošetrovateľstvo. Pravidelne 1x mesačne robíme výjazdy do Klubu dôchodcov v meste Brezno, v 1. polroku 2009 bolo počas 5 výjazdov vyšetrených 70 klientov. Ďalšie 3 takéto výjazdy boli v DD v Banskej Bystrici na Hornej ul., v DD Hronec a v Helpe, na ktorých bolo vyšetrených 74 klientov.

Okrem toho v kluboch seniorov dlhodobo zabezpečujeme aj pohybovú inštruktáž a inštruktáž o možnostiach nefarmakologického ovplyvňovanie krvného tlaku.

Ďalšie preventívne programy zamerané na seniorov:

- Cvičenia s pohybovou inštruktážou od našej kvalifikovanej pracovníčky spojené s meraním krvného tlaku pred cvičením a po ňom: v priestoroch klubov dôchodcov pre členov klubov, 3 skupiny cvičia v priestoroch RÚVZ
- Pre študentov Univerzity 3.veku – 1x týždenne pohybová aktivita na krytej plavárni UMB.

Úloha 9.3

ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Realizátorom projektu je Odbor hygieny detí a mládeže. V 1. polroku 2009 rozvíjali aktivity súvisiace s programom dentálnej hygieny v MŠ v Banskej Bystrici na ul. 29. augusta

Úloha 9.4

PROJEKTY A ÚLOHY PODPORY ZDRAVIA REALIZOVANÉ NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI – DATABÁZA DOBRÝCH POSTUPOV.

9.4.1

PRIMÁRNA PREVENCIA ATEROSKLERÓZY V DETSKOM VEKU – ZDRAVÉ DETI V ZDRAVÝCH RODINÁCH

OPZ sa podieľa na príprave a realizácii kontrolných vyšetrení a intervenčných programov pre rodiny detí, ktorým boli v rámci pediatrického skríningu vo veku 11 a 17 rokov zistené mierne zvýšené hodnoty cholesterolémie a triglyceridémie.

V prvom polroku 2009 sme vyšetrili a poskytli poradenstvo 8 klientom.

9.4.2

PREVENCIA ÚRAZOV A VÝUKA V POSKYTOVANÍ PRVEJ POMOCI

Vďaka intenzívnej spolupráci OPZ so SČK je naša pracovníčka Mária Parobeková lektorkou školení v poskytovaní prvej pomoci. Pravidelne máva na témy poskytovanie prvej pomoci a úrazová prevencia prednášky spojené s praktickými ukázkami pre rôzne vekové a profesijné skupiny obyvateľstva, veľkú pozornosť venuje vzdelávaniu seniorov a ich opatrovateľov. V r. 2009 do 30.5. 2009 mala 14 takýchto aktivít. Na školách pripravuje deti, ktoré sa zúčastňujú súťaží hliadok ČK a študentov, ktorí majú záujem pomáhať ako dobrovoľní zdravotníci.

9.4.3

PRIMÁRNA PREVENCIA DROGOVÝCH ZÁVISLOSTÍ

V 1. polroku 2009 sa uskutočnili 3 aktivity spojené s prednáškami, videoprojekciami a besedami proti zneužívaniu návykových látok na cirkevnej ZŠ v Banskej Bystrici, na SOU v Kremničke a na Katolíckom gymnáziu Štefana Moyzesa v Banskej Bystrici.

Uskutočnila sa tiež 1 prednáška s besedou pre žiakov na tému životospráva a hygiena dospelievajúceho školáka, okrajovo zahrňujúca aj prevenciu drogovej závislosti najmä poukazovaním na fyziológiu vzniku závislostí a upozorňovaním na existenciu zdravých možností stimulácie centra odmeny a saturácie endorfínových receptorov, napr. pri pohybových aktivitách, alebo pri tvorivých a umeleckých spôsoboch sebarealizácie mladého človeka.

Aktivity vzťahujúce sa k znižovaniu prevalence tabakizmu budú uvedené pri úlohe 10. - Kontrola tabaku, významným preventívno-intervenčným podujatím bola prednáška s videoprojekciou, besedou, meraniami, testami a poradenstvom pre 55 žiakov na SOU v Kremničke.

9.4.4

ZDRAVÁ VÝŽIVA PRE ZDRAVÉ SRDCE

Informácie o správnej výžive sú súčasťou každej intervencie a poradenstva u všetkých vyšetrených klientov, s veľkým dôrazom najmä u tých, ktorí mali zistenú dyslipidémiu, abnormálnu hladinu glykémie, ďalej u klientov s hodnotami BMI, WHR, OP v rizikovom pásme a u klientov s nadmerným podielom tuku v zložení tela.

Správna výživa je jeden z nosných pilierov prevencie chronických chorôb a tejto problematike sa venujeme prakticky pri všetkých našich skupinových aktivitách.

Vďaka intenzívnej spolupráci s podnikom Alfa-Bio sú viaceré naše poradenské výjazdy spojené s ochutnávkou alebo distribúciou ich sójových výrobkov s protektívnym účinkom na zdravie. Nadviazali sme spoluprácu s predajňou biopotravín, ktorá prisľúbila ceny do súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“

9.4.5

ZMENA ŽIVOTNÉHO ŠTÝLU VO VYŠŠOM VEKU

Program, ktorého cieľom je najmä zvýšenie pohybovej aktivity a zlepšenie životosprávy u starších ľudí navštevujúcich Univerzitu 3.veku, sa kontinuálne realizuje v spolupráci s doc. Šniderovou z UMB, zabezpečujúcou poskytnutie priestorov krytej plavárne na UMB, kde naše inštruktorky vedú s klientkami cvičenie vo vode.

Úloha 9.5

AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ

Pri príležitosti všetkých významných dní WHO na viacerých miestach v BB aj v Brezne robíme nástenky a vkladáme informácie do vývesiek, prípadne distribuujeme informačné materiály podľa cieľových skupín do zdravotníckych zariadení, škôl, na pracoviská, do klubov a pod. Významné dni SZO a podujatia k nim sú propagované mestským rozhlasom v Brezne a v regionálnych novinách Horehronie v rubrike Viete, že...

Okrem toho sme k **Svetovému dňu zdravia** pripravili zdravotnovýchovné a poradenské aktivity. Naše pracovníčky v Brezne sa priamo podieľali na spoluorganizovaní zbierky **Deň narcisov** na podporu Ligy proti rakovine

K **svetovému dňu pohybu pre zdravie** sme ponúkli poradenstvo POPA pracovníkom RÚVZ.

Ku **dňu ošetrovateliek** sa naša pracovníčka v Brezne zúčastnila na vernisáži výstavy „90 rokov SČK a vznik ošetrovatelstva“. Ďalšie aktivity: prednášky a školenia v poskytovaní prvej pomoci Brezne, účasť našich inštruktoriek na súťaži ČK hliadok mladých vo funkcii rozhodcov

K **svetovému dňu bez tabaku** sme merali CO ppm smokerlyserom počas podujatí Dni mesta Brezno a Župné leto v BB, počas poradenskej výjazdovej aktivity v nákupnom a kultúrnom centre Európa, pri akcii Deň polície v Banskej Bystrici a pri vzdelávacej aktivite pre žiakov ZŠ Badín.

Úloha 9.6

PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Od 02.03.2009 pracuje na našom odbore 1 komunitná asistentka z osady v obci Telgárt a 1 komunitná asistentka - koordinátorka. Ich úlohou je zvyšovať informovanosť a šíriť zdravotnú

výchovu v rómskej komunite a sprostredkovať komunikáciu medzi RUVZ v Banskej Bystrici, všeobecným lekárom, pediatrom, gynekológom a komunitou v danom regióne. Pokračuje monitoring zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia znevýhodnených rómskych komunít a priebežná kontrola efektivity realizovaných preventívnych programov v rómskej kolónii obce Telgárt a v sociálnej ubytovni KOTVA v Banskej Bystrici.

- **Protiepidemické opatrenia:**

- Dohľad nad realizáciou odporúčaných hygienických opatrení v osade Telgárt a v komunitnom centre Kotva
 - správna likvidácia odpadov
 - oprava WC a riešenie havarijného stavu kanalizácie v areáli Kotvy
 - zavedenia systému a vypracovanie harmonogramu upratovania spoločných priestorov ubytovania /hyg. zariadenia, chodba/ pre Kotvu I, II
 - depedikulizácia
- Odborný dohľad, kontrola, korekcie, pripomienky a usmernenia pri DDD činnostiach v rómskych osadách (Dr. Kontrošová)
- Spolupráca pri očkovaní v osadách Telgárt a Šumiac, vrátane následných kontrol
-

- **Prevenia chronických chorôb:**

Pokračujú výjazdy PZ (2 výjazdy v rámci CINDI skrúingu (20 vyšetrených) a 2 výjazdy Poradne zdravia - 20 vyšetrených klientov základnej poradne, ďalších 37 klientov sa zúčastnilo meraní a testov POF), kontinuálne sa vykonáva monitoring zdravotného stavu a kontrolné vyšetrenia klientov, individuálne poradenstvo, zdravotno-výchovné poradenstvo v komunitách ad hoc podľa potreby alebo zistených problémov.

- **ZV aktivity komunitných asistentiek v 1. polroku r. 2009**

- *pre deti predškolského veku* formou napodobňovania, kreslenia a diskusie na témy: Osobná, orálna hygiena., Zdravá výživa, význam športovania a pohybu, Hygiena prostredia, Prevencia pred domácimi úrazmi, správanie sa na ceste
- *s dospelými* sa diskutovalo o témach Význam preventívnych prehliadok u lekárov, Prevencia infekčných chorôb - dodržiavanie osobnej hygieny, hygieny vlasov, Prevencia pred možnou nákazou hepatitídy typu „A“, Zdravá výživa, manipulácia s potravinami, uskladnenie potravín, dodržiavanie pitného režimu hlavne v lete, Škodlivosť fajčenia, Pestovanie správnych hygienických návykov, Antikoncepcia- plánované rodičovstvo
- *distribúcia edukačných materiálov, nástenky*

- **Sociálne programy:**

- Pomoc komunitných asistentiek a pracovníčok OPZ pri informovanosti členov rómskych komunít a konkrétna pomoc pri riešení ich individuálnych problémov v oblasti hygieny bývania a ich práv a povinností vo vzťahu k starostlivosti o zdravie
- OPZ opäť organizuje zbierku ošatenia a plánujeme burzy pre komunity v Banskej Bystrici a v obci Telgárt za symbolické ceny, získané financie sa použijú na zakúpenie školských potrieb pre deti danej komunity.

Úloha 9.7

„VYZVI SRDCE K POHYBU“ - CELONÁRODNÁ MEDZINÁRODNE KOORDINOVANÁ KAMPAŇ NA ZVÝŠENIE POHYBOVEJ AKTIVITY DOSPELEJ POPULÁCIE

- príprava ročníka 2009, získavanie sponzorov, partnerov a podporovateľov

Úloha 9.8

NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Uplatňuje sa v rámci práce PZ a POPA, pri klubových stretnutiach seniorov s programom telesných cvičení, pri skupinových aktivitách pre predškolskú a školskú mládež, pre pedagógov a pre rodičov školákov, pre seniorov a ich opatrovatelky. Inštruktorka v Brezne participuje aj v tomto roku na projekte hodnotenia efektivity každodenného intenzívneho 7-týždňového cvičenia Spinning, robila úvodné testy v apríli 2009 i na konci kurzu.

Úloha 9.9

CINDI PROGRAM

- **IV. CINDI skrining**

V prvom polroku 2009 ešte prebiehali vyšetrenia probandov IV. CINDI skriningu z okresu Brezno a z BB (2. a 3. pozvanie). Celkovo boli získané údaje a vyšetrenia od 1009 klientov. Pracovníčky OPZ nahadzujú do programov EpiData a TZS údaje z dotazníkov, ako aj výsledky meraní a biochemických vyšetrení. Posielame vyhodnotenia účastníkom IV. CINDI skriningu.

- **Poradne zdravia**

Program CINDI sa celoštátne uplatňuje najmä formou vyhľadávania rizikových faktorov KV, niektorých metabolických a onkologických chorôb u príslušníkov bežnej populácie bez manifestného ochorenia a bez evidentných klinických známkov. Návštevníci poradní zdravia sú vyšetrovaní s následným individuálnym poradenstvom a nefarmakologickou intervenciou v prípade potreby, ak je zistená závažná porucha, sú odosielaní do starostlivosti lekárov v kuratíve. Od svojho vzniku v r. 1993 do 30.6. 2009 PZ v Banskej Bystrici vyšetřila 13552 klientov (4165 mužov a 9387 žien) počas 23098 návštev.

Celkový počet klientov vyšetřených v Základnej poradni zdravia v I. polroku 2009 počas 944 návštev bol 868, z toho 630 klientov (72,6%) navštívilo poradňu prvýkrát. 314 vyšetření bolo kontrolných (33,3% z celkového počtu za prvý polrok 2009), absolvovalo ich 238 klientov.

Hodnotu svojho krvného tlaku nepoznalo 376 klientov. Krvný tlak v medziach normy malo spolu 496 klientov (57,1%). U 256 nových klientov (40,6% z prvovýšetřených) bol zistený krvný tlak v pásme hypertenzie.

Zvýšenú hodnotu cholesterolu nad 5 mmol/l malo 411 klientov (47,35%), z prvovýšetřených klientov to bolo 322 (51,11%) - 106 (49,53%) mužov a 216 (51,92%) žien.

Glykémia bola zvýšená u 58 klientov (6,7%), resp. u 51 prvovýšetřených klientov (8,1%).

V sledovanom období bola nadváha zistená u 487 klientov (56,1%), z toho obezita u 177 (20,4% z celk. počtu klientov v 1. polroku). Z prvovýšetřených klientov malo nadváhu 53% - 61% mužov a 49% žien.

Nadstavbové poradne:

- **Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity (POPA)** vyšetřovala a otestovala v prvom polroku 2009 v priestoroch ambulancie POPA 10 klientov (7 žien a 3 mužov), ktorým poskytla poradenstvo, z toho 8 klienti boli novoevidovaní. Počet výkonov: 130
Skupinové cvičenia: Prebiehajú 3 kurzy na OPZ, ďalšie 2 v kluboch dôchodcov, 1 v Agentúre sociálnych služieb, 1 na Krytej plavárni UMB, v každom z nich sa 1x týždenne odcvičila 1-hodinová cvičebná jednotka pre klientov pod vedením našich inštruktoriek s monitoringom krvného tlaku pred cvičením a po ňom.
V Brezne naša inštruktorka viedla 2-hodinový kurz relaxačných cvičení pre členky spolku Živena a testovala cvičencov intenzívneho programu Spinning.
- **Poradňa pre odvykanie od fajčenia** realizovala 2 kurzy pre 2 klientov. V rámci 6 stretnutí im okrem individuálneho poradenstva bol zameraný aj TK (6) a CO (6) vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer.
- **Poradňa pre nefarmakologické ovplyvňovanie krvného tlaku** – 1x mesačne práca s klientmi v každom z klubov a penziónov dôchodcov, ktorý má s naším OPZ dohodu a v Agentúre sociálnych služieb, TK sa monitoruje a hodnotí aj u cvičení zúčastňujúcich sa skupinových cvičení, monitoring TK a poradenstvo ponúkame aj pracovníkom nášho RÚVZ a klientom PZ, u ktorých boli novozachytené vyššie hodnoty TK, s pomocou komunitnej asistentky pod metodickým vedením vedúcej odboru aj rizikovým klientom v rómskej komunite v Telgárte.
- **Poradňa pre deti a rodiny a Poradňa pre podporu duševného zdravia (Dr. Ďateľová z HDM):** 155 výkonov u 69 klientov
- **Poradňa zdravej výživy (Dr. Sediačiková z OHV)**
Poskytla poradenstvo na podklade analýzy jedálneho lístka 17 novým klientom (19 výkonov)
- **Poradňa pre ochranu a podporu zdravia pri práci (Dr. Beláková z OPPL):** 190 výkonov u 30 klientov
- **Poradňa environmentálneho zdravia (Dr. Koppová z HŽP):** Poskytla poradenstvo cez internet 13 klientom
- **Poradňa pre problematiku AIDS (Dr. Lokša z OE):** Konzultácie a informácie boli poskytnuté 140 telefonujúcim klientom, klientom na ambulancii bolo vykonaných 86 odberov krvi na zistenie protilátok proti HIV a vystavených 35 certifikátov v anglickom jazyku o HIV negativite. Interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“ sa zúčastnilo 125 mladých ľudí zo ZŠ, SŠ a Detského domova

Úloha 9.10.

ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

OPZ spolupracuje s pedagógmi ŠPZ a ZMŠ, metodicky ich podporuje, poskytuje im podľa potrieb a požiadaviek videokazety a lektorov k aktuálnym skupinovým aktivitám, participuje na organizácii a príprave podujatí, ktoré rozširujú poznanie a zručnosti žiakov a ich rodičov v oblasti podpory zdravia

Aktivity OPZ v 1. polroku 2009:

- Distribúcia plagátov propagujúcich súťaž pre mladých ľudí „Zdravie mojimi očami“ na školy v regiónoch BB a Brezno
- Výjazdy základnej Poradne zdravia a jej nadstavbových poradní na školy: 2 x na ZŠ Moskovská (BB), v ZŠ Heľpa, ZŠ Šumiac, v MŠ Karpatská (BB)
- Vzdelávacie a podporné aktivity pre pedagógov:

- Školenie učiteľov – zdravotníkov v okrese Brezno
- Školenie v poskytovaní prvej pomoci pre učiteľov Spojenej školy v Brezne
- pre učiteľky z MŠ v Pohronskej Polhore beseda o prvej pomoci pri úrazoch
- Prednášky a aktivity pre rodičov:
 - cyklus vzdelávania pre rodičov žiakov Špeciálnej ZŠ v Brezne – témy: poskytovanie prvej pomoci, prevencia úrazov, zdravý životný štýl, zdravá výživa,
 - pre rodičov z MŠ v Pohronskej Polhore beseda o prvej pomoci pri úrazoch
- Prednášky a skupinové aktivity pre deti:
 - cyklus ZV besied so žiakmi Špeciálnej ZŠ v Brezne na témy: poskytovanie prvej pomoci, prevencia úrazov, zdravý životný štýl, zdravá výživa
 - prednášky pre žiakov 9. ročníka ZŠ v Brezne
 - školenia žiakov 7., 8. a 9. ročníkov breznianskych škôl v poskytovaní 1. pomoci (ZŠ Mazorník Brezno – 2x, ZŠ Pionierska Brezno, ZŠ Čierny Balog,
 - ZV besedy s deťmi z MŠ - 2 aktivity (MŠ Clementisova, Brezno a MŠ v Pohronskej Polhore o predchádzaní úrazom s ukážkami prvej pomoci pri úrazoch)
 - Prednášky o nebezpečnosti návykových látok spojené s videoprojekciami, besedami a s meraniami obsahu CO vo vydychovanom vzduchu pre 40 žiakov cirkevnej ZŠ a 29 terciánov z KGŠM v Banskej Bystrici
 - Prednáška pre 30 žiakov ZŠ Baďín o škodlivosti fajčenia a prevencii tabakizmu spojená s videoprojekciou a s meraním obsahu CO vo vydychovanom vzduchu
 - Prednáška o škodlivosti fajčenia, prevencii tabakizmu a liečbe tabakovej závislosti spojená s videoprojekciou, besedou, s meraním obsahu CO vo vydychovanom vzduchu a s poradenstvom pre 55 študentov SOU v Kremničke
 - Prednáška pre terciánov z KGŠM v Banskej Bystrici o význame pohybovej aktivity pre zdravie a o životospráve a hygiene dospelujúceho školáka spojená s meraniami krvného tlaku a podielu telesného tuku
 - 2 prednášky pre študentov Gymnázia v Brezne o prvej pomoci (2x 120 študentov)
 - Školenie študentov Gymnázia v Banskej Bystrici v poskytovaní prvej pomoci
- Iné aktivity:
 - Výchova mladých zdravotníckych dobrovoľníkov spomedzi študentov breznianskych stredných škôl a zabezpečovanie ich participácie na zdravotnovýchovných podujatiach v okrese Brezno a pri verejných zbierkach (napr. Deň narcisov)
 - Edukatívne hry pre deti na breznianskych MŠ - predchádzanie dopravným a domácim úrazom, poskytovanie pomoci
 - účasť a organizačná pomoc našich pracovníčok na Olympiáde MŠ v Brezne
 - Príprava žiakov ZŠ na súťaže mladých zdravotníkov v máji 2009
 - Účasť našich inštruktoriek ZV v porote na súťaži SČK pre žiakov ZŠ (Hliadky mladých záchranárov)
 - účasť a organizačná pomoc našich pracovníčok na Olympiáde MŠ v Brezne

10. KONTROLA TABAKU

- **Kontrola dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov**
 V 1. polroku bolo v okresoch Banská Bystrica a Brezno vykonaných 1235 kontrol na dodržiavanie zákona na ochranu nefajčiarov. V 2 prípadoch pracovníci odboru HDM uložili blokové pokuty. V jednom prípade bolo zistené porušenie § 7 ods.1 písm. g) zákona č. 377/2004 Z.z. a po konzultácii s právnym oddelením bolo začaté správne konanie vo veci správneho deliktu.

- **Poradňa pre odvykanie od fajčenia** realizovala popri individuálnom poradenstve počas 2 kurzov pre 2 klientov 12 výkonov
- **Zdravotnovýchovné a poradenské aktivity na školách**
 O škodlivých účinkoch aktívneho aj pasívneho fajčenia, ale aj o možnostiach liečby tabakovej závislosti boli v dňoch prednesené 3 prednášky a premietnuté 4 videofilmy s tematikou nikotinizmu pre 99 žiakov (Cirkevná ZŠ, Katolíckeho gymnázium Štefana Moyzesa a ZŠ v Badíne, 17.03.2009 bola pre 55 študentov SOU stavebného v Kremničke prednesená prednáška a premietnuté 2 videofilmy na tému nikotínovou závislosť, poradenstvo a liečba tabakovej závislosti.
 V rámci týchto zdravotno-výchovných akcií boli zrealizované merania CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer u 66 žiakov. Školám a žiakom bol poskytnutý edukačný materiál s problematikou fajčenia.
- **Zdravotnovýchovné a poradenské aktivity k Svetovému dňu bez tabaku**
 - 25.05.2009 pri príležitosti Dni mesta Brezna v priestoroch múzea vyšetrenia 28 klientov na kardiovaskulárne rizikové faktory: CHOL (27), GLU (6) a TG (3), meranie TK (28), % tuku (28) a CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer (11). Na námestí mesta Brezna bolo oslovených 20 fajčiarov, z ktorých si 15 dalo zmerať CO prístrojom Smokerlyzer.
 - 27.05.2009 – v klube dôchodcov Nemecká-Zámostie vyšetrenia 53 klientov, meranie CO sa nevykonávalo, lebo medzi dôchodcami neboli fajčiari. Diskusia bola venovaná problematike pasívneho fajčenia.
 - 28.05.2009 – „Župné leto“ v B.B. – (merania TK - 61, % tuku – 47) , 5 klientom zmerané CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer.
 - 29.05.2009 – individuálne poradenstvo a vyšetrenia klientov v obchodnom centre „Európa“ - merania TK (31), % tuku (18), u 9 klientov meranie CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer. Spolu s pracovníčkami Odboru výživy a Osobného úradu boli vykonané 3 kontroly dodržiavania zákona na ochranu nefajčiarov v priestoroch obchodného centra „Európa“. Porušenie zákona bolo zistené v 1 prípade.
 - 29.05.2009 - v obci Telgárt merania CO (37) a TK (25) klientom v rómskych rodinách.

Súčasťou všetkých hore uvedených zdravotno-výchovných podujatí bolo poskytovanie individuálneho poradenstva a informácií o problematike pasívneho fajčenia pre fajčiarov a exponovaných ľudí, informácie o POF a distribúcia edukačných materiálov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Bratislave**

Odbor hygieny životného prostredia

Úloha 1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III

- Odbor spolupracoval s odborom hygieny detí a mládeže na súčasť akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí (CEHAPE), najmä vo veci hodnotenia vplyvu kvality ovzdušia vybraných škôl na zdravie žiakov. Podieľal sa najmä na tvorbe charakteristiky znečistenia ovzdušia v daných lokalitách. Rovnako spolupracoval pri vyhodnocovaní kvality vody na kúpanie, používanej v zariadeniach pre deti a mládež.
- V súvislosti s úlohami č. 31 a 32 akčného plánu sa začalo s prípravou na vypracovanie prehľadu hlavných zdrojov znečisťovania životného prostredia v Bratislavskom kraji. Boli vytipované dominantné zdroje znečisťovania ovzdušia, najmä z dopravy, ktorá celkovými emisnými hodnotami prekračuje množstvo emisií zo stacionárnych zdrojov.
- Priebežne sa poskytovalo environmentálne-zdravotné poradenstvo na úseku hodnotenia vplyvov faktorov životného prostredia na zdravie, najmä v oblasti kvality ovzdušia, pitnej vody a hluku. Informácie sa poskytovali na základe písomných, e-mailových i telefonických žiadostí a pri osobných kontaktoch. Bolo pripravených 17 vstupov do masmédií.

Úloha 1.4. Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení

- Odbor hygieny životného prostredia spolupracoval s odborom hygieny detí a mládeže na plnení uvedenej úlohy.
- V Bratislave bolo preverených 6 základných škôl, dotazníkovou formou i spirometrickým vyšetrením detí. Spracované výsledky sa budú prezentovať a budú využité na zlepšenie situácie na školách.

Úloha 1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

- Monitoring vôd na kúpanie na území Bratislavského kraja predstavoval v 1. polroku 2009 predsezónnu kontrolu vybraných ukazovateľov kvality vody na 5 jazerách vo vyhlásených kúpacích oblastiach Krajským úradom životného prostredia v Bratislave (Zlaté piesky, Veľký Draždiak, Vajnorské jazerá, Slnčné jazerá Senec, Ivanka pri Dunaji). Rozbory vzoriek preukázali vyhovujúcu kvalitu vody, nebolo potrebné prijímať žiadne opatrenia. Správa o pripravenosti bola zaslaná v termíne na ÚVZ SR.
- V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo ďalej sledovaných ďalších 7 prírodných kúpalísk v kraji, ktoré sú intenzívne využívané obyvateľmi na rekreáciu (Kuchajda, Rusovce, Čunovo, Rovinka, Košiariská, Malé Leváre a Plavecký Štvrtok). Boli zabezpečené odbery vzoriek vody a ich vyhodnotenie. Rovnako neboli zistené odchýlky kvality vody od stanovených ukazovateľov. Celkový počet vyšetrených vzoriek z prírodných kúpalísk bol 22.
- Ďalej sa overovala príprava na sezónu na 13 sezónnych bazénových kúpaliskách (z toho Aqatermal Senec má celoročnú i sezónnu prevádzku). Okrem kvality vody sa zisťovalo aj plnenie opatrení na zabezpečenie hygieny prevádzky. Celkový počet

odobratých a vyšetrených vzoriek vody na kúpanie bol 13. Kvalita vody i prevádzkový režim kúpalísk boli vyhovujúce a nebolo potrebné prijímať nápravné opatrenia. Súhlasné rozhodnutie k prevádzke bolo dosiaľ vydané 10 kúpaliskám.

Úloha 1.6. Monitoring a vyhodnotenie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

- V 1. polroku 2009 sa pokračovalo v monitoringu pitných vôd na území Bratislavského kraja podľa platných európskych a našich predpisov. Vzorky sa odoberali zo 196 odberových miest v zásobovacích oblastiach 27 vodovodov v Bratislavskom kraji. Väčšina vodovodov je prevádzkovaná Bratislavskou vodárenskou spoločnosťou a.s., iba 7 z nich prevádzkujú obce.
- V rámci monitoringu bolo v roku 2009 dosiaľ podľa metodiky odobratých a vyšetrených 168 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov v Bratislavskom kraji. Neboli evidované prekročovania limitných hodnôt. Platnosť výnimiek bola v r. 2008 ukončená a o nové výnimky prevádzkovatelia vodovodov nepožiadali.
- Kvalita pitnej vody v sledovanom regióne sa overovala aj v rámci štátneho zdravotného dozoru a na základe výsledkov objednávok na rozbor vody – platených služieb. Celkový počet takto odobratých a vyšetrených vzoriek v 1. polroku 2009 bol 249.
- Pracovníci úradu participovali na príprave nového informačného systému o pitnej vode, zúčastnili sa dvoch stretnutí pracovnej skupiny a operatívne riešili sporné otázky. Výsledky rozborov boli priebežne evidované v tomto novom programe, ktorý je predbežne v skúšobnej prevádzke, na ktorej sa náš úrad podieľa.

Úloha 7.1. Cyanobaktérie

- Pracovníci pripravili plán odberov z prírodných kúpalísk na letnú sezónu 2009, súčasťou budú odbery na cyanobaktérie. Vyšetrenie vody na cyanobaktérie z bratislavských jazier vykonáva aj ÚVZ SR, výsledky rozborov sú na náš úrad zasielané na vedomie.

Úloha 7.2. Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach

- Pracovníci sa zúčastnili na seminári o plnení uvedenej úlohy na ÚVZ SR. Na r. 2009 sú v harmonogramu odberov vôd na kúpanie aj odbery a vyšetrenie vôd z vodných atrakcií na prítomnosť améb a legionel. Odbery z ďalších lokalít sa uskutočnia po upresnení metodiky tejto úlohy.

Odbor hygieny výživy

Úloha 3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Za účelom sledovania dusičnanov, dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí prípravkov na ochranu rastlín v potravinách pre dojčatá a malé deti sa v 1. polroku 2009

odobralo podľa plánu odberu vzoriek 10 vzoriek na laboratórne zistenie reziduí prípravkov na ochranu rastlín, 15 vzoriek detskej a dojčenskej výživy na stanovenie aflatoxínu B1 a ďalších 15 vzoriek na stanovenie obsahu patulínu. Všetky uvedené vzorky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy.

Odber 5 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti na stanovenie obsahu dusičnanov a dusitanov bude realizovaný v 2. polroku 2009 v zmysle plánu výkonu úradnej kontroly potravín.

Úloha 3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelých populácie

Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava, hl. m., so sídlom v Bratislave, Ružinovská 8 - odbor hygieny výživy sa každoročne zapája do riešenia projektu "Sledovanie výživového stavu u vybraných vekových skupín dospelých populácie" v rámci vládou prijatého „Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR“.

Cieľom projektu je získanie informácií o spôsobe stravovania populácie v jednotlivých regiónoch.

Cieľová skupina: stredne ťažko pracujúci muži a ženy v produktívnom veku (v zmysle Odporúčaných výživových dávok pre obyvateľstvo v SR - Vestník MZ SR čiastka 7-8/1997, číslo SOZO -1586/1997-08).

V r. 2009 je naplánované vyšetrenie a spracovanie údajov od 80 respondentov v nasledujúcom zložení:

- mladší muži (19 - 34 roční) – 20 respondentov
- starší muži (35 - 59 roční) – 20 respondentov
- mladšie ženy (19 - 34 ročné) – 20 respondentov
- staršie ženy (35 - 59 ročné) – 20 respondentov

V rámci plnenia projektu účastníci vyplnia dotazník, ktorý tvorí:

- 1-denný jedálny lístok (záznam všetkých jedál a nápojov, ktoré respondent skonzumoval v priebehu jedného ľubovoľného dňa)
- dotazník o stravovacích zvyklostiach a pohybovej aktivite
- údaje: meno, vek, výška, hmotnosť, obvod pásu a bokov

Súčasťou projektu bude vyšetrenie každého účastníka, ktoré pozostáva z merania krvného tlaku, pulzu a z odberu kapilárnej krvi prístrojom Reflotron na stanovenie parametrov lipoproteínového metabolizmu (cholesterol, HDL, LDL, triglyceridy, glukóza).

Získané údaje z vyplnených jedálnych lístkov budú spracované v programe Alimenta, verzia 4.3e. Z výsledkov jednotlivých respondentov bolo následne vyhodnotené % plnenia odporúčaných denných dávok živín pre dané vekové skupiny.

Údaje z dotazníkov a vyšetrení respondentov sa zaznamenávajú do jednotných tabuliek a budú zaslané v požadovanom termíne na RÚVZ Poprad na ďalšie spracovanie.

Úloha 3.3. Jodidácia kuchynskej soli

1. etapa: odber vzoriek

V rámci monitorovania obsahu jódu v kuchynskej soli, ktoré prebieha od r. 1992 sa za účelom kontroly jodidácie kuchynskej soli v 1. polroku 2009 odobralo a vyšetrilo 9 vzoriek kuchynskej soli domáceho pôvodu a soli z dovozu. Všetky odobraté vzorky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy.

2. etapa: kontrola používania jodidovanej soli výrobcami

Pri kontrole používania soli výrobcami potravín bolo zistené, že pri ich výrobe je používaná jodidovaná jedlá soľ.

Úloha 3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

V zmysle úloh na cielené sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch sa priebežne podľa harmonogramu na rok 2009 odobrali na laboratórne vyšetrenie a posúdili kozmetické výrobky nasledovných kategórií:

- **dekoratívna kozmetika pre deti – 4 vzorky**
mikrobiologické vyšetrenie - CPM, Staphylococcus aureus, Pseudomonas aeruginosa, Candida albicans, prítomnosť ťažkých kovov a konzervačných látok
- **výrobky na ochranu pred slnečným žiarením – 10 vzoriek**
mikrobiologické vyšetrenie - CPM, Staphylococcus aureus, Pseudomonas aeruginosa, Candida albicans, prítomnosť ťažkých kovov a konzervačných látok
fyzikálno - chemické vyšetrenie - prítomnosť a obsah UV filtrov – OMC, OCR, OSAL, PBS, BDM, BF-5, PABA

U žiadnej z vyšetrených vzoriek sa nezistilo prekročenie povoleného limitu regulovaných zložiek prípadne prítomnosť zakázanej zložky. Výsledky mikrobiologickej analýzy u vyšetovaných vzoriek boli vyhovujúce.

Úloha 3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Pri sledovaní bezpečnosti kozmetických výrobkov sa okrem kontroly dodržiavania regulovaných zložiek kontrolovalo dodržiavanie ustanovení platnej legislatívy – označovanie kozmetických výrobkov, uvádzanie povinných upozornení o prítomnosti niektorých zložiek resp. uvádzanie návodov na použitie. Kontroly boli zamerané hlavne na označenie výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením v zmysle odporúčania Komisie/2006/647/ES a na označenie zubných pást s obsahom fluoridov v rozmedzí od 0,1 až 0,15 % hm. v zmysle Nariadenia vlády SR č. 124/2008 Z. z.. U jedného distributéra sme uložili opatrenie na doplnenie označenia výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením a u jedného distributéra bolo uložené opatrenie na doplnenie označenia zubných pást v zmysle citovaných legislatívnych úprav.

V zmysle usmernenia bola vykonaná kompletná dokumentárna kontrola k zdravotnej bezpečnosti výrobkov detskej kozmetiky. Preverili sme jedného výrobcu na území Bratislavského kraja a 2 dovozcov, ktorí dovážajú výrobky vyrobené mimo krajín EÚ a sídlia na území Bratislavského kraja. Kontrolované firmy mali k dispozícii kompletnú dokumentáciu, ktorá potvrdzovala bezpečnosť týchto výrobkov.

Pri sledovaní regulovaných látok v kozmetike pre deti sme dostali na došetrenie nevyhovujúce výsledky laboratórnych rozborov 2 výrobkov detskej kozmetiky, ktoré zistili pracovníci iných RÚVZ v SR. Išlo prítomnosť nadlimitných hodnôt olova a pričom dovozcovia týchto výrobkov majú sídlo na území Bratislavského kraja. V oboch prípadoch bolo rozhodnutím vydané opatrenie na zákaz predaja a distribúcie týchto kozmetických výrobkov a zistené skutočnosti aj s podkladmi sme odstúpili ÚVZ SR za účelom nahlásenia týchto výrobkov do rýchleho výstražného systému RAPEX.

Pri preverovaní podnetov od spotrebiteľov, ktorí spochybňovali zdravotnú bezpečnosť kozmetických výrobkov, sme pri 2 podnetoch nezistili možné ohrozenie zdravia u spotrebiteľov, v 1 prípade distribučná firma pristúpila k dobrovoľnému opatreniu, stiahla

výrobky z trhu a ukončila obchodovanie s daným výrobkom vzhľadom na jeho potenciálne zdravotné riziko.

Pri predaji kozmetiky sme v rámci bežných kontrol sledovali aj spôsob manipulácie s výrobkami, uskladnenie, dodržiavanie hygieny predaja, doby minimálnej trvanlivosti pri predaji výrobkov.

Odbor hygieny detí a mládeže

Úloha 1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III)

- **Zúčastňovať sa na úlohách v súvislosti s minimalizáciou rizík vyplývajúcich zo životného prostredia v spolupráci s odborom hygieny životného prostredia. Regionálne prioritné ciele budú zamerané na kvalitu pitnej vody v detských zariadeniach, technický stav školských budov a prevenciu úrazov.**

Plnenie:

1. Kontrola kvality pitnej vody

V rámci úlohy bolo na laboratórne vyšetrenie odobratých 6 vzoriek pitnej vody, z toho 3 v rámci novej výstavby v okresoch Bratislava I. a IV. a 3 z individuálnych vodných zdrojov okresov Senec, Malacky a Pezinok. Všetky vzorky vyhovovali požiadavkám na pitnú vodu.

2. Technický stav školských budov

Z celkového počtu 2758 zariadení do hygienickej kategórií A je zaradených 1012 zariadení (36,69 %), do kategórie B – 1 715 (62,18 %), do C – 29 (1,05 %) a do kategórie D – 2 zariadenia (0,07 %).

V prvom polroku 2009 sa zaznamenal mierny posun z kategórie B do kategórie A -o 14 zariadení (0,4 %) následkom realizácií opatrení na nápravu, zlepšenia technického stavu objektov a otvorením nových prevádzok.

Vo všeobecnosti aj naďalej pretrváva nedostatok finančných prostriedkov najmä na opravy a rekonštrukcie zariadení pre detí a mládež.

3. Prevencia úrazov detí a mládeže

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru osobitná pozornosť je venovaná opatreniam smerujúcim k prevencii úrazovosti detí a mládeže. V školách a školských zariadeniach všetkých typov pri hygienických previerkach sa sleduje plnenie opatrení na prevenciu úrazov napr. celistvosť a protišmykovosť podláh, zabezpečenie radiátorov a osvetľovacích telies ochrannými krytmi, údržba školského nábytku ako aj vonkajších športových areálov pri školách a detských ihriskách, vrátane pieskovísk . V školách a školských zariadeniach je zabezpečená lekárnička prvej pomoci a evidencia úrazov. Väčšinou ide o drobné úrazy – odreniny pri pádoch v školách a na školskom dvore, ktoré sú ošetrené zdravotníkom školy.

Do 30.06. 2008 neboli evidované vážnejšie úrazy, ktoré by si vyžiadali ošetrovanie lekárom.

Mapovanie úrazovosti je predmetom samostatnej úlohy č. 4.2.

Úloha 1.4. Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení (medzinárodný projekt CEHAP)

- **Využitie výsledkov prieskumu o kvalite vnútorného prostredia v školách pri výkone štátneho zdravotného dozoru.**

Plnenie:

Na Slovensku sa projekt realizoval v 2 mestách (6 ZŠ v Bratislave a 4 ZŠ v Banskej Bystrici). Z 1070 dotazníkov bolo vrátených 908 ks. Merania, vrátane spirometrie, sa uskutočnili v decembri 2007 – marci 2008. Výsledky meraní neboli priaznivé.

V rámci plnenia úlohy sme sa v dňoch 27. – 28. 3. 2009 zúčastnili medzinárodného stretnutia a konzultácie odborníkov pod názvom „Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách, prevencia a zníženie respiračných ochorení“, na ktorom boli prezentované niektoré z výsledkov.

Pripravuje sa pracovné stretnutie zúčastnených škôl, kde budú prezentované výsledky projektu a bude odovzdaný tréningový materiál na zlepšenie upratovania na školách. Tento tréningový materiál bude následne rozdistribúovaný do všetkých škôl Bratislavského kraja.

Úloha 4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

- **Zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu z hľadiska úrazovosti a pod.**
- **Realizácia dotazníkového prieskumu.**
- **Priebežná tvorba databázy.**

Plnenie:

V rámci úlohy bol zrealizovaný dotazníkový prieskum v 2 mestských školských zariadeniach - ZŠ a MŠ na Malokarpatskom nám. v Bratislave - Lamač a 2 vidieckych – ZŠ a MŠ Vištuk 44 okres Pezinok.

Prieskumu sa celkovo zúčastnilo 150 respondentov, z toho 30 detí predškolského veku (3-6 r.), 60 žiakov I. stupňa ZŠ (7-10 r.) a 60 žiakov II. st. ZŠ (11-14 r.).

Spracovanie dotazníkov a tvorba databázy je plánovaná na mesiace júl a august.

Úloha 4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

- **Zamerat' sa a sledovať závislosti, a to fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog u žiakov vybraných základných stredných škôl Bratislavského kraja.**

Plnenie:

Na základe požiadaviek bol realizovaný anonymný prieskum a vyplnenie dotazníkov (TAD1,2 a 3) u najstarších žiakov ZŠ, prvých ročníkov stredných škôl a pedagógov zúčastnených škôl, v celkovom počte 165 respondentov:

- Dotazníky TAD1 25 žiakov 9.ročníka ZŠ na Sibírskej ul., 25 žiakov /kvinta/ 8.ročného gymnázia na Gröslingovej ul. a 28 žiakov /kvinta/ 8.ročného gymnázia na Čachtickej ul. Bratislava.
- Dotazníky TAD2 63 študentov SOŠ - Združenej strednej školy na Račianskej ul. 105 Bratislava.
- Dotazníky TAD3 12 pedagogických pracovníkov 8.ročného gymnázia na Gröslingovej ul. a 12 pedagógov Združenej strednej školy na Račianskej ul. 105 v Bratislave.

Vyplnené dotazníky boli zaslané na ďalšie spracovanie na UVZ SR.

Úloha 4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

- **Sledovanie vybraných ukazovateľov zdravotného stavu rómskych detí, zmapovanie hygienicko-komunálnej situácie v Základnej škole Plavecký Štvrtok č.351.**
- **Priebežná tvorba databázy.**

Plnenie:

Dotazníkový prieskum bude zrealizovaný v druhom polroku 2009.

Úloha 4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál.

- **Realizácia dotazníkového prieskumu stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 4-6 ročných.**
- **Vyšetrenie vzoriek pokrmov a vybraných potravinových komodít.**
- **Priebežná tvorba databázy.**

Plnenie:

V rámci plnenia úlohy bol u 120 respondentov z 2 MŠ (mestskej a vidieckej) zrealizovaný dotazníkový prieskum :

- „Dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa“,
- „Frekvenčný dotazník“,
- „24 hodinová stravovacia anamnéza“
- „24 hodinový pohybový režim“

Súčasne bolo vykonané meranie krvného tlaku Syst./Diat. a základné antropometrické merania (hmotnosť, výška, obvod pása a obvod bokov).

V priebehu jedného týždňa bolo na laboratórne vyšetrenie odobratých 10 vzoriek celodennej stravy - energetická hodnota, B, T, S, soľ, ťažké kovy - Pb, Cd, Hg, dusičnany a 11 vzoriek nápojov na stanovenie farbív.

Návratnosť kompletých dotazníkov je asi len 10%. Rodičia aj napriek vynaloženému úsiliu zo strany odborných pracovníkov úradu a pedagogických pracovníkov predškolského zariadenia neboli ochotní spolupracovať.

Spracovanie dotazníkov a tvorba databázy je plánovaná na júl a august.

Úloha 4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

- **Rozšírenie spolupráce s pediatrickými ambulanciami a sledovanie výskytu hypercholesterolémie a hypocholesterolémie u detí vo veku 11 a 17 rokov**
- **Dotazníkový prieskum**

Plnenie:

Spolupráca bola nadviazaná len s MUDr. Šimovičovou, ktorej bolo odovzdaných 30 dotazníkov. V rámci preventívnych prehliadok sa vykonávajú merania hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov a poznatky o stravovaní, drogových závislostiach a ďalších atribútoch životného štýlu sú zaznamenané do dotazníka.

Uvedené údaje majú poslúžiť na aktualizáciu intervenčných opatrení v rámci poradní zdravia.

Úloha 7.15 Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk

- **Monitorovanie kontaminácie piesku detských pieskovísk vo vybraných lokalitách za účelom hodnotenia zdravotného rizika ako podklad pre zavedenie vhodných laboratórnych postupov na izoláciu a kvantifikáciu chemických kontaminantov (anorganických a organických) v piesku.**

Plnenie:

Od začiatku sezóny na detských ihriskách a pieskoviskách bolo odobratých 20 vzoriek piesku na chemické vyšetrenie.

Z neplánovaných úloh :

- Zúčastnili sme sa na distribúcií plagátov vydaných ÚVZ SR v rámci celonárodnej súťaže esejí stredoškóľákov na tému „Zdravie mladých ľudí mojimi očami“, ktorá sa konala pod záštitou HH SR . Úloha bola splnená podľa požiadaviek a v stanovenom termíne.
- Pre realizáciu úlohy “Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena“ a distribúciu DVD „Lakomý sysel“ bol odd. zdravotnej výchovy poskytnutý zoznam predškolských zariadení vrátane adres.

Odbor preventívneho pracovného lekárstva

Úloha 2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovať mieru zdravotných rizík (rizikové práce)

Rizikové práce predstavujú pre zamestnancov zvýšené riziko poškodenia zdravia pri práci. Za účelom znižovania miery zdravotných rizík zamestnancov sa v r. 2009 priebežne vykonával štátny zdravotný dozor a prehodnocovali rizikové práce na základe hodnotenia zdravotných rizík vyplývajúcich z konkrétnych faktorov práce a pracovného prostredia. Podkladom pre hodnotenie zdravotných rizík boli objektívne merania faktorov práce a pracovného prostredia vrátane biologických expozičných testov. Vyhlásenie rizikových prác pre zamestnávateľa bolo spojené s povinnosťami na úseku ochrany zdravia pri práci, medzi ktoré patrí najmä vykonávanie preventívnych opatrení na zníženie alebo odstránenie rizika poškodenia zdravia pri práci, zvýšený zdravotný dohľad vrátane zabezpečenia cielených lekárskeho preventívnych prehliadok zamestnancov prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby. V r. 2009 pokračoval trend znižovania počtu exponovaných zamestnancov, najmä v organizáciách so zahraničnou spoluúčasťou. Rizikové práce zaradené do kategórie 4 sa určovali na časovo vymedzené obdobie max. 1 roku. Podkladom pre rozhodnutie vo veci vyhlásenia rizikových prác boli zamestnávateľom garantované opatrenia a časový horizont ich realizácie za účelom zníženia expozície zamestnancov faktorom práce a pracovného prostredia.

V roku 2009 sa vykonalo 15 previerok na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami. Opatrenia, uložené organizáciám na odstránenie zistených hygienických nedostatkov na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami sa v prevažnej miere týkali realizácie technických opatrení na zníženie rizika, aktualizácie prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku na základe objektívnych meraní, biologických expozičných testov a cytogenetických

vyšetrení a zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby (PZS) pri zabezpečovaní ochrany zdravia zamestnancov pri práci.

V r. 2009 bolo vydaných 21 rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác pre DURISOL-STAV, spol. s r.o., Bratislava; hameln rds a.s., Modra; Kraft Foods Slovakia,a.s., Bratislava; R&F STEEL, s.r.o., strojárská a zámočnícka výroba, Malacky; Istrochem Explosives a.s., výroba priemyselných trhavín, Bratislava, Duslo,a.s., Administratívna budova č. 1236, Šaľa, Útvar ŽP, úsek majetku a služieb –linka MCHBČOV, Nobelova 34, Bratislava; SWEDWOOD Slovakia, s.r.o., OZ Malacky I.-Drevotrieska, Továrenská 19, Malacky; Doprastav,a.s., Závod Oceľové konštrukcie, Mlynské Nivy 70, Bratislava; Doprastav,a.s. – Technický a skúšobný servis, Mlynské Nivy 68, Bratislava; TVG Klima Slovakia, s.r.o., Za stanicou 1, Bratislava; SWEWOOD Slovakia, s.r.o., OZ Malacky II – Nábytok; TESCO STORES SR,a.s., Pekáreň v HM TESCO, Cesta na Senec 2, pekár; ALPINE SLOVAKIA, spol. s r.o., Mokráň záhon 2, Bratislava, pracovisko asfaltérov; hameln rds a.s., Horná 36, Modra, zverinec; FNŠP Bratislava, Ružinovská 6, Nemocnica akad. L. Déřera, Limbová 5, Klinika infektológie a geografickej medicíny (KIGM)-Oddelenie dospelých; SLOVNAFT, a.s., Vlčie hrdlo 1, 824 12 Bratislava, Z-1 Destilácia ropy, Z-3 Výroba palív a arómátov, Z-5 Petrochémiá, Kontrola kvality; PERI spol. s r.o., Vysokotlakové čistenie debniacich prvkov, Šamorínska 18, Senec; SND, balet, Pribinova 17, Bratislava; FNŠP Bratislava, Ambulancie č. 5 a 9 Kliniky oftalmológie na 3A poschodí Nemocnice Ružinov, laser; Zuzana Bystroňová-XADIN, výroba hliníkových okien, dverí a vetracích mriežok, Nádražná 927, Lozorno; INGSTEEL, spol. s r.o., Šamorínska cesta 10, Senec, výroba oceliarskych konštrukcií pre stavby; Nafta, a.s. CA PZZP Láb so sídlom v Plaveckom Štvrtku, kontrolná a údržbárska činnosť pri vtláčaní, ťažbe, úprave a meraní parametrov zemného plynu skladovaného v podzemných zásobníkoch.

K návrhom na vyhlásenie, resp. zrušenie rizikových prác bolo vydaných viacero rozhodnutí o prerušení konania z dôvodu chýbajúceho súhlasu k uvedeniu pracovných priestorov do prevádzky, nepredloženia výsledkov objektivizácie škodlivín, nenavrhnutia technických opatrení na vylúčenie alebo minimalizovanie škodlivín, nepreukázania zdravotnej spôsobilosti pracovníkov lekárom PZS a odbornej spôsobilosti pracovníkov na výkon konkrétnej činnosti, nepredloženia prevádzkového poriadku a posúdenia expozície pracovníkov faktorom práce, neuvedenia podrobného spôsobu manipulácie s karcinogénnymi faktormi, nepredloženia hodnotenia psychickej pracovnej záťaž a senzorickej záťaž pri práci, hodnotenia tepelno-vlhkostnej mikroklimy a nepredloženia návrhu na vyhlásenie rizikových prác s náležitosťami podľa príl. č. 2 k vyhl. MZ SR č. 448/2007 Z.z. (TERMSTAV a.s., Bratislava vo veci zaradenia pracovných činností pri odstraňovaní materiálov s obsahom azbestu zo stavieb do kategórie rizikových prác; BVS a.s., oddelenie kontroly kvality odpadových vôd Divízie laboratórných činností v prevádzke ÚČOV Vraľuňa vo veci zaradenia pracovných činností s karcinogénnymi faktormi do kategórie rizikových prác; Dopravný podnik Bratislava, a.s. vo veci zaradenia profesie vodič mestskej hromadnej dopravy do 3. kategórie rizikových prác s rizikovým faktorom psychická a senzorická záťaž a zvýšená záťaž teplom; CHIRMED PLUS, s.r.o., Bratislava chirurgická ambulancia s laserom 4. triedy; Regionálna veterinárna a potravinová správa, Bitúnok Albert Arpád, Senec vo veci zrušenia rizikových prác s faktorom M.tb; AVIANA PLUS, s.r.o., Pezinok vo veci zaradenia profesie zámočník do 3. kategórie rizikových prác;). Zastavené boli 2 konania vo veci návrhu na zaradenie pracovných činností pri odstraňovaní materiálov s obsahom azbestu zo stavieb do 3. kategórie rizikových prác s rizikovým faktorom chemický karcinogén-azbest pre TERMSTAV a.s., z dôvodu nepreukázania protokolom o meraní koncentrácie azbestových vlákien prekročenie TSH pre azbest podľa prílohy č. 2 k vyhl. MZ SR č. 448/2007 Z.z.; konanie vo veci zaradenia pracovných činností – výskumné práce

s uzatvorenými a otvorenými žiaričmi a urýchlovačom častíc (neutrónový generátor) a zdrojmi RTG žiarenia na rádioizotopových a RTG laboratóriách vo Fyzikálnom ústave SAV, Dúbravská cesta 9 do 3. kategórie, nakoľko sa nepreukázalo, že LPP pracovníkov vykonal lekár PZS a účastník konania nepreukázal uvedenie pracovných priestorov do prevádzky orgánom na ochranu verejného zdravia.

V r. 2009 bolo vydaných 13 rozhodnutí o zrušení rizikových prác pre: PALMA Group, a.s., Račianska 76, Bratislava; Technické sklo, a.s., Agátova 22, Bratislava (olovo, oxid kremičitý z dôvodu zrušenia sklárskej výroby a uzavretia prevádzok Kmenárne); Regionálna veterinárna a potravinová správa Senec, Bitúnok Schwinger Takács, Dunajská Lužná; Regionálna veterinárna a potravinová správa Senec, Hydinársky Bitúnok VHŠ, a.s., Ivanka pri Dunaji; Regionálna veterinárna a potravinová správa Senec, Sanitárny bitúnok Horný Dvor, Senec; Regionálna veterinárna a potravinová správa Senec, Kafiléria, a.s., Šamorínska 43, Senec (bovinná TBC, brucelóza z dôvodu zrušenia prevádzok); A.R.S., spol. s r.o., Výrobná hala na protektorovanie pneumatík, Ivanská cesta 22/A, Bratislava (z dôvodu zrušenia výroby); LFUK, Ústav súdneho lekárstva, Sasinkova 4, Bratislava (Mcb. tbc z dôvodu vykonávania prác pracovníkmi inej organizácie); PD IGRAM, rastlinná výroba (z dôvodu zabezpečenia opatrení pri práci s agrochemickými prípravkami – vyradenie toxických a veľmi toxických látok z používania, výkon chemickej ochrany cca 30 dní v roku počas sezóny), ťažká mechanizácia (hluk z dôvodu vyradenia strojov z používania); Volkswagen Slovakia, a.s., J. Jonáša 1, Bratislava, Karosáreň H 6A, AFO 150 (zinok z dôvodu ukončenia výroby vozidiel POLO a skončenia prác v hale H 6A- Karosáreň); BVS, a.s., ČOV, Veľkomoravská 2881, Malacky, Lisovňa, Dúcháreň, Obchôdzka ČOV, hluk (na základe vykonania technických a organizačných opatrení (premiestnenie tlakového kompresora z lisovne do stavebne oddeleného priestoru, výmena trysiek na potrubí oplachu lisu, zmena organizácie práce skrátením pracovnej činnosti na pracovisku lisovne kalu a predložených opakovaných meraní hlukovej expozície strojníka); MATADOR Automotive Vráble, a.s., Bojnická 3, Bratislava, výroba komponentov- Lisovňa, Repasné pracovisko-razenie dátumov, zvarovňa, hluk (z dôvodu zrušenia pracovísk); Volkswagen Slovakia, a.s., J. Jonáša 1, Bratislava –Karosáreň/ zvarovňa (lasery triedy 4 z dôvodu plnoautomatizácie pracoviska laserových staníc bez obsluhy monitorovaním kamerovým systémom).

K zániku rizikových prác (bez rozhodnutia RÚVZ Bratislava, hl.m.) z dôvodu zrušenia organizácie, resp. jej prevádzky prišlo v 1 prípade (A.R.S., spol. s r.o. Pneuservis, Ivanská cesta 22/A, Bratislava, hluk, z dôvodu ukončenia činnosti výroby protektorov a demontáže technologickej linky).

V r. 2009 bola riešená problematika rizikových prác u profesie vodič mestskej hromadnej dopravy Dopravného podniku Bratislava, a.s., ktorý prostredníctvom PZS Medfin družstvo predložil návrh na vyhlásenie rizikových prác 3. kategórie u vyššie uvedenej profesie s rizikovým faktorom psychická a senzorická záťaž a zvýšená záťaž teplom. Konanie bolo prerušené a účastník konania bol vyzvaný doplniť podanie o hodnotenie psychickej pracovnej záťaže a senzorickej záťaže pri práci, hodnotenie tepelno-vlhkostnej mikroklimy a predloženie návrhu na vyhlásenie rizikových prác s náležitosťami podľa príl. č. 2 k vyhl. MZ SR č. 448/2007 Z.z.

2.1.2. Znižovať zdravotné riziká z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V rámci štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) bola v roku 2009 vykonávaná kontrola dodržiavania opatrení na ochranu zdravia pri práci s toxickými a veľmi toxickými látkami. ŠZD bol zameraný na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich zo zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a NV SR č. 355/2006 Z.z.

o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, a to:

- používanie a skladovanie toxických a veľmi toxických látok a prípravkov
- používanie a skladovanie látok uvedených v prílohe č. 3 k zák. č. 355/2007 Z.z., na ktorých odborné využívanie je potrebné vykonať skúšku
- používanie a skladovanie vybraných chemických faktorov, ktoré sú zakázané podľa prílohy č. 3 k NV SR č. 355/2006 Z.z.
- schválenie používania veľmi toxických látok a prípravkov orgánom verejného zdravotníctva
- schválenie prevádzkového poriadku orgánom verejného zdravotníctva, predloženie posudku o riziku
- zabezpečenie evidencie veľmi toxických látok a prípravkov
- preukázanie odbornej spôsobilosti zamestnancov na manipuláciu s toxickými a veľmi toxickými látkami a prípravkami
- poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie
- likvidácia prázdnych obalov a nespotrebovaných zvyškov prípravkov na ochranu rastlín a zaobchádzanie s nebezpečným odpadom
- zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti o zamestnancov.

V roku 2009 sa vykonalo 31 cielených kontrol na pracoviskách s toxickými a veľmi toxickými látkami. Nedostatky, zistené pri ŠZD, sa týkali najmä neznalosti platnej legislatívy, manipulácie s veľmi toxickými látkami a prípravkami bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva, nedostatočnej, resp. nepreukázanej účinnosti digestorov a vzduchotechnických zariadení, nepreukázania výkonu zdravotnej a odbornej spôsobilosti u zamestnancov, nevypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, likvidácie nepoužívaných veľmi jedovatých látok a prípravkov a jedovatých látok a prípravkov, nezabezpečenia evidencie veľmi jedovatých látok a prípravkov, nezabezpečenia špecifických podmienok skladovania veľmi jedovatých látok a prípravkov a jedovatých látok. Štátnym zdravotným dozorom bolo zistené, že dodávatelia vyžadujú od odberateľov preukázanie sa povolením orgánu verejného zdravotníctva na manipuláciu s veľmi toxickými látkami a prípravkami. Nedostatky naďalej pretrvávajú najmä v organizáciách, ktoré v minulosti nepotrebovali povolenie na používanie veľmi jedovatých látok a prípravkov (zdravotnícke zariadenia, vysoké školy, vedecké a výskumné ústavy, organizácie veterinárnej služby), ale aj v iných organizáciách, v ktorých doposiaľ nepoznajú platnú legislatívu v oblasti zaobchádzania s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami (malé organizácie, ktoré prevádzkujú v prenajatých laboratóriách na pôde vysokých škôl a iných vedeckých inštitúcií) a ktoré nedisponujú rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva na uvedenie priestorov do prevádzky. V r. 2009 bolo zistené používanie veľmi toxických látok bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva v 3 organizáciách: Gymnázium Jána Papánka, Vazovova 6, Bratislava; ÚKSUP, Matúškova 21, Bratislava; vo Farmaceutickej fakulte UK v Bratislave. Nedostatky, zistené ŠZD, boli riešené uložením opatrení v počte 9. Aplikácia požiadaviek na ochranu zdravia zo strany zamestnávateľa bola posudzovaná v prevádzkových poriadkoch predkladaných na schválenie orgánu verejného zdravotníctva. V roku 2009 bolo schválených 108 prevádzkových poriadkov pracovísk s nebezpečnými chemickými faktormi, pričom množstvo konaní bolo prerušených z dôvodu nedostatočnej odbornej úrovne predložených materiálov. Naďalej bola venovaná pozornosť manipulácii a skladovaniu veľmi toxických látok a prípravkov v lekárnach a zdravotníckych zariadeniach i keď lekárne zväčša už vypustili z používania látky uvedené v prílohe č. 3 k zák. č. 355/2007 Z.z., na ktorých odborné využívanie je potrebné vykonať skúšku (fluoridy) prípadne i látky veľmi toxické a toxické. Osobitná pozornosť bola venovaná zamestnancom pri aplikácii prípravkov na ochranu rastlín, skladovým priestorom v poľnohospodárskych subjektoch

a maloobchodným predajniam. Prípravky na ochranu rastlín sú sezónnym tovarom, ktorý sa najčastejšie nakupoval len podľa aktuálnej situácie na priamu spotrebu a neskladoval sa, aplikácia prípravkov na ochranu rastlín sa zabezpečovala zväčša dodávateľským spôsobom. Vo všeobecnosti sú uprednostňované prípravky, ktoré nie sú klasifikované ako veľmi toxické alebo toxické. Počas postrekovacích prác boli vykonané 2 previerky (PD Vajnory, PD IGRAM) zamerané na zaobchádzanie s chemickými látkami, podmienky skladovania, zdravotnú a odbornú spôsobilosť pracovníkov, zabezpečenie a používanie OOPP, vybavenie lekárničiek. Z previerok vyplynulo, že postreky sú pripravované v množstve, ktoré je celé aktuálne použité pri postreku. PD Vajnory boli uložené opatrenia na odstránenie zistených hygienických nedostatkov týkajúcich sa prevádzkového poriadku a posudku o riziku, poskytovania OOPP, zaistenia bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci, požiadaviek na skladové priestory. Schválený bol prevádzkový poriadok pre sklad postrekových látok v PD IGRAM. V maloobchodných predajniach sa toxické látky a prípravky vyskytovali len ojedinele, prípadne sezónne a v malých množstvách. Z dôvodu nepreukázania odbornej spôsobilosti na práce s toxickými látkami (metanol) bolo prerušené konanie vo veci uvedenia modelárskej predajne v AVION Shopping Park, Ivánska cesta do prevádzky. Kontroly boli vykonané aj v chemických laboratóriách a v priemyselných závodoch. Na týchto pracoviskách neboli zistené žiadne závažné nedostatky, čo možno zdôvodniť praktickými skúsenosťami a znalosťou legislatívy u zamestnancov zodpovedných za riadenie prác s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami. Situáciu možno hodnotiť ako stabilizovanú. Do prevádzky bol uvedený sklad DDD prípravkov v Rovinke pre D-KOD, s.r.o. V r. 2009 bolo vydaných 7 rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. i) zák. č. 355/2007 Z. z. k návrhom na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a prípravkami v priemyselných organizáciách, zdravotníctve, vedecko-výskumných spoločnostiach a v školstve, pre: pre Farmaceutickú fakultu UK v Toxikologickom a antidopingovom centre na Odbojárov 10 v Bratislave; LFUK, Ústav patologickej anatómie, Špitálska 24, BA; LFUK, Ústav histológie a embryológie, Anatomický ústav, Mikrobiologický ústav, Špitálska 24, BA; Istrochem Explosives a.s., Výroba priemyselných trhavín, Nobelova 34, Bratislava; CMS CHEMICALS, s.r.o., Nobelova 34, Bratislava; NAFTA, a.s. CA PZZP Láb – Centrálny areál podzemných zásobníkov zemného plynu so sídlom v Plaveckom Štvrtku; TAU-CHEM, s.r.o., Výskum a výroba chemikálií, Nobelova 34, Bratislava. Prerušené bolo konanie spoločnosti BEL/NOVAMAN International, s.r.o. vo veci skladovania a manipulácie s veľmi toxickými látkami v Skúšobnom laboratóriu na Kollárovo nám.9 v Bratislave z dôvodu nepredloženia všetkých aktuálne používaných veľmi toxických látok. Problémy v oblasti ochrany zdravia pri práci s toxickými a veľmi toxickými látkami a prípravkami spočívali v neznalosti predpisov, v čom majú naďalej veľké rezervy hlavne malí podnikatelia ale i rezort školstva, vedy a zdravotníctva. Riadiaci pracovníci z týchto odvetví, ktorí spĺňajú podmienky vydania osvedčenia na prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami bez skúšania, nepoznajú platnú legislatívu a v žiadosti o overenie uvádzajú látky, ktoré nie sú toxické. Zo žiadostí o vydanie osvedčenia odbornej spôsobilosti vypúšťajú látky uvedené v prílohe č. 3 k zák. č. 355/2007 Z.z., na ktorých odborné využívanie je potrebné vykonať skúšku. Vykonalo sa 1 školenie na zaobchádzanie s nebezpečnými chemickými látkami a prípravkami pre 19 účastníkov.

V roku 2009 Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a prípravkami, zriadená na RÚVZ Bratislava zaevidovala 26 žiadostí o vydanie osvedčenia odbornej spôsobilosti. Vydaných bolo 39 osvedčení odbornej spôsobilosti (v počte sú zahrnuté žiadosti z roku 2008), z toho na základe overenia odbornej spôsobilosti bolo vydaných 27 osvedčení. V 1 prípade žiadateľ na skúške neuspel. Za účelom doplnenia podania bolo zaslaných 12 výziev. V 1 prípade žiadateľ vzal svoju žiadosť späť, v 2 prípadoch látky neboli klasifikované ako T, resp. T+, v 1 prípade bola žiadosť odstúpená

miestne príslušnému RÚVZ. Viacero žiadateľov na výzvy nereagovalo, i keď im boli doručené. Skúšky sa uskutočnili 2 x. Na odborné využívanie chemických látok, uvedených v prílohe č. 3 k zák. č. 355/2007 Z.z. bolo vydávané osvedčenie výlučne na základe vykonanej skúšky. Viacerí žiadatelia dodatočne vypustili tieto látky zo svojej žiadosti, na základe čoho získali osvedčenie bez skúšania. V r. 2009 pracovala komisia s 5 členmi.

Z pohľadu komisie sa ako problematická javila pravdivosť potvrdenia dĺžky odbornej praxe žiadateľov s toxickými a veľmi toxickými látkami a prípravkami zamestnávateľmi, ktorým záleží na tom, aby zamestnanec disponoval požadovaným osvedčením. Na základe uvedeného skúšku absolvoval minimálny počet žiadateľov. Ďalšími problémami boli: neznalosť platnej legislatívy, neznalosť klasifikácie chemických faktorov žiadateľmi (žiadosti o vydanie osvedčenia obsahovali žieravé, karcinogénne, mutagénne, dráždivé, škodlivé látky a prípravky), ktorým sú vydávané osvedčenia na základe overenia predložených dokladov; problematické overenie manipulácie s látkami, uvedenými v prílohe č. 3 k zák. č. 355/2007 Z.z., ktoré žiadateľ dodatočne vypustil zo zoznamu.

2.1.3. Znižovať zdravotné riziká z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V rámci štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) boli v roku 2009 vykonané preverky v počte 20, zamerané na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z NV SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacim s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. Posudzovali sa pracoviská s výskytom týchto faktorov najmä v odvetví zdravotníctva, chemického priemyslu a vedecko-výskumné pracoviská. K najčastejšie zisteným nedostatkom v rámci ŠZD patrili najmä:

- chýbajúce súhlasné rozhodnutie na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov
 - chýbajúce, resp. neaktualizované posudky o riziku
 - nevypracované, resp. neaktualizované prevádzkové poriadky
 - chýbajúce označenie so zákazom vstupu do kontrolovaného pásma, chýbajúca evidencia záznamov a zoznamov o zamestnancoch vystavených karcinogénnym a mutagénnym faktorom a záznamy o výsledkoch objektivizácie uvedených faktorov
 - nevyhovujúce priestory pre prípravu a riedenie cytostatík
 - nevyhovujúce digestory a nedostatočná, resp. neobjektivizovaná rýchlosť prúdenia vzduchu v odsávacích boxoch na pracoviskách s cytostatikami
 - nezabezpečenie výkonu PZS a lekárskech preventívnych prehliadok zamestnancov
- používanie zakázaných látok a prípravkov podľa prílohy č. 3 k NV SR č. 355/2006 Z.z. (benzidín)**

V r. 2009 bolo zistené používanie karcinogénnych a mutagénnych látok bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva v Gymnáziu Jána Papánka, Vazovova 6, Bratislava v rámci prešetrovania novej choroby z povolania u učiteľky chémie; v ÚKSUP, Matúškova 21,

Bratislava. Zistené hygienické nedostatky boli riešené uložením opatrení. Spoločnosť DETOX s.r.o., Banská Bystrica požiadala o predĺženie termínu plnenia rozhodnutia RÚVZ Bratislava, hl.m., ktorým jej bolo uložené preukázať, že disponuje súhlasným rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva na činnosti spojené s manipuláciou a prepravou chemických

karcinogénov a mutagénov (dusičnan kademnatý tetrahydrát, chlorid kobaltnatý, síran nikelno-amónny), ktoré zlikvidovala v The British International School, J.V. Dolinského 1, Bratislava a preukázať odbornú spôsobilosť vedúceho pracovníka na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a prípravkami (oxid ortuťnatý) z dôvodu vybavovania kópie dokladu na RÚVZ BB. Prerušené bolo konanie spoločnosti BEL/NOVAMANN International, s.r.o. vo veci skladovania a manipulácie s chemickými karcinogénmi a mutagénmi v Skúšobnom laboratóriu na Kollárovom nám.9 v Bratislave z dôvodu zisteného používania benzidínu v rozpore s § 9 ods. 1 NV SR č. 355/2006 Z.z., ktorým sa zakazuje používanie benzidínu na akékoľvek účely a nepredloženia všetkých aktuálne používaných karcinogénov a mutagénov kategórie 1 a 2. Rozhodnutím boli schválené činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov v 8 prípadoch pre: LFUK, Ústav patologickej anatómie, Špitálska 24, Bratislava s ročnou spotrebou 100 - 500 ml karcinogénov kategórie 1 a 2; LFUK, Ústav histológie a embryológie, Anatomický ústav, Mikrobiologický ústav, Špitálska 24, Bratislava s ročnou spotrebou 100 - 500 ml karcinogénov kategórie 1 a 2; Istrochem Explosives a.s., Výroba priemyselných trhavín, Nobelova 34, Bratislava, s ročnou spotrebou 9 kg benzénu, 180t DNT, 1000g dichrómanu didraselného, kyseliny chromsírovej, chrómanu draselného; Slovenská správa ciest, Laboratórium pre rozbor asfaltových zmesí na Studenej ul. 9 v Bratislave, s mesačnou spotrebou 25 l trichlóretylénu; BASF Coating Services, s.r.o., Laboratórium v hale H2 Volkswagen Slovakia a.s., so spotrebou v mg množstvách dichrómanu draselného, oxidu chrómového, azorubínu v kvetových setoch; Bratislavskú teplárenskú a.s., Chemické laboratórium a vodné hospodárstvo Teplárne východ na Turbínovej ul. 3 v Bratislave, s ročnou spotrebou 5 000 ml dichrómanu draselného, 4 000 ml benzénu, 100 g o –tolidínu a 100g síranu hydrazínu; Bratislavskú vodárenskú spoločnosť, a.s., ÚČOV Vračuňa s ročnou spotrebou 250 g dichrómanu draselného; hameln rds a.s., Modra s ročnou spotrebou cytostatík a karcinogénov kat. 2 200g/500 ml jednotlivých látok.

Na základe vykonaných organizačných a technických opatrení (zrušenie dislokovaných laboratórií a presun výkonov medzioperačných analýz do útvaru Kontroly kvality, inštalácia uzavretého systému vzorkovania na Reformingoch a aromátoch, Hydrogenačnej rafinácii palív, Etylbenzéne a Kuméne, zabudovanie priemyselných analyzátorov odpadových vôd na MCHBČOV), ktorými sa znížila expozícia zamestnancov karcinogénnym a mutagénnym faktorom – benzén, spoločnosť Slovnaft,a.s. v r. 2009 ohlásila zmenu vyhlásených kontrolovaných pásiem s povinnosťou zamestnávateľa viesť a uchovávať evidenciu pobytu zamestnancov v kontrolovanom pásme. FNŠP Bratislava, Nemocnica akad. L. Déreza oznámila používanie cytostatík zaradených podľa IARC do skupiny 1 a 2A na Klinike Rádiológie- angiografia a na 1. Internej klinike so spotrebou nižšou ako 100 amp./rok. Súčasne predložila prevádzkový poriadok pracovísk na schválenie, vrátane posúdenia rizika, ktorým boli práce na týchto pracoviskách zaradené podľa vyhl. MZ SR č. 448/ 2007 do 2. kategórie. Riedenie cytostatík sa na vyššie uvedených pracoviskách nevykonáva.

Prerušené bolo konanie vo veci schválenia prevádzkových poriadkov a vyhlásenia rizikových prác v organizácii BVS, a.s. Oddelenie kontroly kvality odpadových vôd, Divízia chemicko-technologických a laboratórnych činností prevádzky ÚČOV Vračuňa, v ktorej sa vykonáva pracovná činnosť v laboratóriu s malými množstvami karcinogénnych faktorov, pričom nebol podrobne popísaný spôsob zaobchádzania s karcinogénmi. Spoločnosti bolo uložené vyšpecifikovať miesta vykonávania činností s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami a látkami, protokolom z merania rýchlosti prúdenia vzduchu preukázať účinnosť digestorov, prehodnotiť riziká. Po doplnení podania boli práce zaradené do 2. kategórie. Rozhodnutím bol v 11 prípadoch schválený prevádzkový poriadok pre práce s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pre organizácie: Slovenská správa ciest, Laboratórium pre rozbor asfaltových zmesí na Studenej ul. 9 v Bratislave (trichlóretylén);

FNsP Bratislava, 1. interná klinika, Nemocnica akad. I. Déreya (cytostatiká); FNsP Bratislava, Klinika Rádiológie - Angiografia, Nemocnica akad. I. Déreya (cytostatiká); BASF Coating Services, s.r.o., Laboratórium v hale H2 Volkswagen Slovakia a.s. (dichróman draselný, oxid chrómový, azorubín); Slovnaft,a.s., Z 5 Petrochémia, P-5.3 Expedícia stredisko SKP 1 a SKP 2, (benzén, 1,3 butadién); ALPINE SLOVAKIA, spol. s r.o., Mokráň záhon 2, Bratislava, Pokladanie živičných zmesí na vozovku (PAU); Farmaceutická fakulta UK, Odbojárov 10A, Toxikologické a antidopingové centrum, Bratislava, (karcinogény skupiny 1,2); Medicyt, s.r.o., Bioptické a cytologické laboratórium, Tehelná 26, Bratislava (karcinogény skupiny 1,2); BVS,a.s., ÚČOV Vrakuňa, Hlohová 46, BA (dichróman draselný); Slovnaft,a.s., Závod 5 Petrochémia, OJ P-5.1 Etylénoxid a glakoly, P-5.2 Fenol a etylbenzén, P-5.3 Expedícia, VJ Sklady petrochemických výrobkov (SPCHV) (etylénoxid, benzén); Bratislavská teplárenská,a.s., Tepláreň východ, Chemické laboratórium a vodné hospodárstvo, Turbínová 3, BA (dichróman draselný, benzén, o-tolidín, síran hydrazínu) a v 44 prípadoch pre organizácie, ktoré vykonávali odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu zo stavieb.

Opatrenia na odstránenie hygienických nedostatkov pri manipulácii s karcinogénnymi látkami boli v r. 2009 uložené organizáciám: Slovenská správa ciest, Cestné laboratórium pre rozbor asfaltových zmesí, Studená 9 (preukázať zdravotnú spôsobilosť zamestnancov lekáarskymi preventívnymi prehliadkami vrátane biologického monitoringu - kys. trichlóroctová pri práci s trichlóretylénom, dodržiavať obmedzenie nadmernej expozície pracovníkov); FaF UK v Bratislave, Odbojárov 1 (vypracovať a predložiť na schválenie prevádzkový poriadok); Gymnázium Jána Papánka, Vazovova 6, Bratislava (zlikvidovať karcinogénne a mutagénne faktory). Na základe opatrení, uložených tunajším úradom, preukázal Dopravný podnik Bratislava, a.s. likvidáciu 5,64 t. galvanických kalov s obsahom chrómu.

V r. 2009 boli vyhlásené rizikové práce s rizikovým faktorom chemické karcinogény v 3 organizáciách: hameln rds a.s., Modra, Oddelenia API, biologických štúdií a Quality Affairs, (karcinogény 1. a 2. kategórie); Istrochem Explosives a.s., Nobelova 34, Bratislava Linka výroby želatínových trhavín, Linka výroby poloplastických a sypkých trhavín, Finalizácia a expedícia priemyselných trhavín, prevádzky údržby, Odbor technologicko-výrobný (dinitrotoluén, benzén); Duslo,a.s., Administratívna budova č. 1236, Šaľa, Útvar ŽP, Úsek majetku a služieb –linka MCHBČOV, Nobelova 34, Bratislava (dinitrotoluén, zlúčeniny 6-mocného chrómu). Aktualizované boli rizikové práce v SLOVNAFT, a.s., Vlčie hrdlo 1, 824 12 Bratislava, Z-1 Destilácia ropy, Z-3 Výroba palív a arómátov, Z-5 Petrochémia, Kontrola kvality, (benzén, PAU, etylénnoxid) na základe realizovaných genotoxických vyšetrení.

Cielene sa vykonával dozor pri búraní a demoláciách stavieb obsahujúcich azbestocementový materiál a pri rekonštrukciách a opravách objektov, pri ktorých bol použitý stavebný materiál s obsahom azbestu. V súvislosti s rozsiahlou výstavbou bytových komplexov a polyfunkčných centier sa posudzovali viaceré stavby v Bratislave, ktoré boli určené na asanáciu. V každom prípade bolo požadované predloženie dokumentácie na posúdenie s prehlásením projektanta, že objekt určený na odstránenie neobsahuje azbestocementový materiál (asanácia trafostanice v Ružinovke žiadateľa KORUNA Invest a.s.; odstránenie stavby rodinného domu na Strojníckej 17 v Bratislave; búracie práce v SOU Stavebnom, Ružinovská 1, Bratislava; BA II – Hotel Junior, Drieňová ul. žiadateľa Športreal invest s.r.o.). V prípade preukázania materiálu s obsahom azbestu v stavbe bol stavebník zaviazaný preukázať zmluvnou dohodou, že demontáž a likvidáciu AZC materiálu bude vykonávať firma, ktorá má na túto činnosť oprávnenie ÚVZ SR podľa § 5 ods. 2 písm. n) zák. NR SR č. 355/2007 Z.z. a pred uvedením dočasných pracovných priestorov s kontrolovaným pásmom počas demontáže a likvidácie AZC materiálu do prevádzky stavebník požiada orgán verejného zdravotníctva o ich posúdenie podľa § 13 zák. č.

355/2007 Z.z. (prestavba rodinného domu Haydnova 20B v Bratislave s AZC strešnou krytinou; odstránenie dielne a skladu prevádzky trakčných zariadení v areáli DPBA, Olejkárska ul. s eternitovou krytinou; odstránenie RD na ul. Podháj 33 v Lamači s eternitovou krytinou; odstránenie rodinného domu a prístrešku na Donskej ul. 35 v Bratislave – Záhorskej Bystrici; búracie práce v SOU stavebné, Ružinovská 1, Bratislava). Odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu bolo realizované na 44 stavbách v Bratislavskom kraji za použitia zapuzdrovacích a viažucích prípravkov firmami OK- plus, s.r.o.; VÝŠKOP, s.r.o., A.A.SERVICE, s.r.o.; TERMOTECHNA, a.s.; TERMSTAV, a.s.; CINDEL, s.r.o.; Správa domov Gelnica, s.r.o.; Milan Marčan COBRA; KOVOMAT SLOVAKIA, s.r.o.; PR QUERKUS, s.r.o., SAMP SLOVAKIA s.r.o., LAMA-Ladislav Magda, s.r.o.; JEVEL s.r.o., ktoré disponujú povolením ÚVZ SR na odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu. V Bratislave a jej okolí boli odstraňované staré stavby so zabudovaným azbestocementovým materiálom, resp. bol odstraňovaný azbestocementový materiál pri rekonštrukcii a nadstavbách objektov a vyradené zariadenia obsahujúce voľný azbest. Išlo o izolačné dosky káblových látok rozvodní, vnútorné obklady stropov, obloženia stien, deliace priečky, strešné krytiny a fasády rodinných domov, bytových domov, hospodárskych budov, garáží, teplárne a iných objektov, opláštenie sila a mlynice, izolačné materiály vo výhrevniach, obklady atík. Z väčších akcií je potrebné spomenúť najmä o odstraňovanie stavebných materiálov s obsahom azbestu z objektu budovy Zimného štadióna Ondreja Nepelu a tréningovej haly v Bratislave v množstve 120t, ktorú realizovala spoločnosť A.A.Service, spol. s r.o. Prerušené bolo konanie účastníka VÝŠKOP, s.r.o., Šamorín vo veci návrhu na likvidáciu azbestového materiálu zo strechy rodinného domu na Donskej ul. 31 v Bratislave z dôvodu nepredloženia plánu práce, prevádzkového poriadku a posudku o riziku pre práce s expozíciou chemickým, karcinogénnym a mutagénnym faktorom, nepredloženia posúdenia rizík pri ručnej manipulácii s bremenami, nepreukázania odbornej a zdravotnej spôsobilosti pracovníkov. V r. 2009 nebolo v Bratislavskom kraji zistené odstraňovanie azbestového materiálu v rozpore s platnou legislatívou a prvý raz po viacerých rokoch nebola uložená sankcia za nelegálne odstraňovanie stavebného materiálu s obsahom azbestu.

Kontrolné merania prachu s obsahom azbestu v pracovnom prostredí (podľa NV SR č. 253/2006 Z.z.) boli uložené spoločnosti OK-plus, s.r.o. v objekte divadla P. O. Hviezdoslava, počas demontáže dupronitového obloženia v miestnostiach vzt, strojovne vzt, miestnostiach vetracej šachty, v objekte Slovenského rozhlasu na Mýtnej ul. 1 v Bratislave, v objektoch bytového domu Baltská 5, Bratislava počas demontáže azbestocementových odpadových rúr (protokol RÚVZ Bratislava zo dňa 20.4.2009- kontrolované pásmo počas demontáže- $0,0039 \text{ vl.cm}^{-3}$, po vyčistení priestoru 0 vl.cm^{-3}); spoločnosti TERMSTAV, a.s. počas demontáže vnútorného obloženia stien z 2 skladových objektov v areáli Novplasta s.r.o., Cérovského 152, Šenkvice, počas demontáže AZC izolačných dosiek káblových látok rozvodne na Pionierskej ul. v Bratislave; počas demontáže AZC strešnej krytiny z obytného domu na Dostojevského rade 19 v Bratislave (schodisko, 4. podlažie). Elektrónovou mikroskopiou nebolo vo vzorkách počas demontáže zistené prekročenie TSH - počtu azbestových vlákien podľa NV SR č. 356/2006 Z.z. Kontrolné merania prachu s obsahom azbestu po realizácii demontážnych prác (v súlade s vyhl. MZ SR č. 259/2008 Z.z.) boli nariadené spoločnosti OK-plus, s.r.o. v objektoch 11 výhrevní v Dúbravke a Devínskej Novej Vsi po odstránení izolačných materiálov, s obsahom azbestu v množstve 3 t, ktoré slúžili na utesnenie kotlov spoločnosti Dalkia, a.s., v objekte divadla P. O. Hviezdoslava, po demontáži dupronitového obloženia v miestnostiach vzt, strojovne vzt, miestnostiach vetracej šachty, objekte Slovenského rozhlasu po demontáži dupronitovej priečky a obloženia stropu na 9. poschodí SR, v objekte bytového domu Baltská 5, Bratislava a Ušiakova 10-16, Bratislava po demontáži azbestocementových odpadových rúr; spoločnosti TERMSTAV, a.s. po demontáži vnútorného obloženia stien z 2 skladových objektov v areáli Novplasta s.r.o., Cérovského

152, Šenkvice, po demontáži AZC izolačných dosiek káblových látok rozvodne na Pionierskej ul. v Bratislave; po demontáži AZC strešnej krytiny z obytného domu na Dostojevského rade 19 v Bratislave (povala). Elektrónovou mikroskopiou neboli vo vzorkách po demontáži zistené azbestové vlákna respirabilných rozmerov.

V r. 2009 boli vykonané pri odstraňovaní materiálov s obsahom azbestu, ktoré realizovali právnické osoby disponujúce oprávnením UVZ SR dve spoločné previerky s Inšpektorátom práce Bratislava v rozsahu stanovenom v pláne spoločných previerok a 2 previerky bez účasti IP Bratislava. Previerky boli vykonané v spoločnostiach:

- OK-plus s.r.o., Bratislava pri odstraňovaní azbestocementovej strešnej krytiny z objektu rodinného domu Vápencová 11, Devínska Nová Ves, Bratislava v množstve 4 t
- CINDEL, s.r.o., Bratislava pri odstraňovaní azbestocementovej krytiny z fasády bytového domu na Kadnárovej ul. 36 - 40 v Bratislave v množstve 500 kg
- A.A.Service, spol. s r.o., Bratislava pri odstraňovaní azbestocementového materiálu, ktorý sa nachádzal v strešnom plášti budovy Zimného štadióna Ondreja Nepelu a tréningovej haly ako vyrovnávajúca podkladová vrstva pod tepelnou izoláciou rovnej strechy vo forme rovných dosiek voľne uložených na trapézovom plechu v množstve 85 t. Previerka sa uskutočnila bez účasti IP Bratislava.
- LAMA-Ladislav Magda, s.r.o., Veľký Šariš-Kanaš pri odstraňovaní azbestocementovej strešnej krytiny z objektu rodinného domu ul. SNP 7, Limbach v množstve 1 750 kg. Previerka sa uskutočnila bez účasti IP Bratislava.

2.1.4. Znižovať psychickú pracovnú záťaž

Hodnotenie psychickej pracovnej záťaže požadoval RÚVZ Bratislava v roku 2009 predložiť od viacerých organizácií (Dopravný podnik Bratislava, a.s. z dôvodu návrhu na zaradenia profesie vodič mestskej hromadnej dopravy do 3. kategórie rizikových prác s rizikovým faktorom psychická a senzorická záťaž; VÚB, a.s. na pracovisku Redesing pobočky VÚB, Polus City Center; UniCredit Bank Slovakia, a.s. na pracovisku pobočka Polus City Center) Na základe opatrení, uložených RÚVZ Bratislava, hl. m., predložili psychologickú správu k subjektívnemu a objektívnemu posúdeniu psychickej pracovnej záťaže organizácie:

- IBM Slovensko, spol. s r.o., pracovisko Tower 115 pre profesie manažér, tím líder, finančný analytik, finančný účtovník v počte 1082 na pracovisku typu „open space“ na 20.-26. poschodí budovy J&T na Pribinovej ul. v Bratislave, ktorí používajú pri svojej práci minilaptopy s monitorom 15,2 palcov. Pracovná poloha pri práci so ZJ – minilaptop si vyžaduje zvýšenú statickú záťaž podporno pohybového aparátu (krčnej a bedrovej chrbtice) a zraku. Pracovisko nespĺňa všetky požiadavky pracovného miesta podľa NV SR č. 276/2006 o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so ZJ. Úroveň pracovných podmienok z hľadiska psychickej záťaže senzorickej a mentálnej dosiahla podľa hodnotenia PZS Medicover, s.r.o. 2. stupeň senzorickej záťaže a 3. stupeň mentálnej záťaže na všetkých pracovných pozíciách. V subjektívnom hodnotení psychickej pracovnej záťaže prevládalo preťaženie 1. stupňa. Počet probandov s negatívnou subjektívnou odozvou (záťaž stupňa č. 3) bol výrazne nízky, nedosiahol ani 15%. Chronické zrakové ťažkosti sa objavili počas práce u viac ako 30% hodnotených zamestnancov na pracovných pozíciách finančný analytik, tím líder a finančný účtovník. Podľa § 6 vyhl. MZ SR č. 542/2007 Z.z. psychická pracovná záťaž na pozíciách manažér, tím líder finančný analytik a finančný účtovník je zvýšená. Podľa vyhl. MZ SR č. 448/2007 Z.z. boli práce na všetkých pracovných pozíciách zaradené do kategórie 2 vo faktore psychická pracovná záťaž.

- VÚB,a.s., pobočka Polus City Center, Vajnorská 10, Bratislava pre profesie riaditeľ pobočky, manažér obsluhy, vzťahový manažér, poradca klienta senior, poradca klienta, hypotekárny špecialista, klientský pracovník v počte 11. Úroveň pracovných podmienok z hľadiska psychickej záťaže senzorickej a mentálnej dosiahla podľa hodnotenia PZS Novapharm, s.r.o. 2. stupeň senzorickej záťaže na všetkých pracovných pozíciách a 3. stupeň mentálnej záťaže na pracovných pozíciách riaditeľ pobočky a manažér obsluhy. Hodnotenie subjektívnej odozvy pracovníkov VÚB a.s. na psychickú záťaž podľa Meistera preukázalo prevažne 1. stupeň psychického preťaženia a nešpecifickej záťaže. Podľa prevodu hrubého skóre do troch skupín a individuálnej odozvy na psychickú záťaž sa u pracovníkov potvrdilo primerané prežívanie záťaže. Podľa vyhl. MZ SR č. 448/2007 Z.z. boli práce na pracovných pozíciách riaditeľ pobočky a manažér obsluhy zaradené do kategórie 2 vo faktore psychická pracovná záťaž. Ostatné profesie boli zaradené do kategórie 1.
- Holcim (Slovensko), a.s. Rohožník v zastúpení Team Prevent s.r.o. spolu s návrhom na vyhlásenie rizikových prác z hľadiska psychickej záťaže, kategória 3. Nakoľko boli zistené nezrovnalosti najmä v nepriamom hodnotení PZS Team Prevent s.r.o. prostredníctvom charakteristík práce a pracovného prostredia u pracovníkov top manažmentu a senior manažmentu, bolo podanie postúpené na zaujatie odborného stanoviska na ÚVZ SR. S pripomienkami RÚVZ Bratislava, hl.m. a ÚVZ SR k hodnoteniu bola oboznámená PZS, na základe čoho predložila nové, prepracované hodnotenie psychickej pracovnej záťaže a kategorizáciu prác, v ktorom po zohľadnení pripomienok boli pracovné činnosti špecialistov, obchodníkov a účtovníkov zaradené do kategórie 1 a činnosti prvá úroveň riadenia, top manažment a senior manažment do kategórie 2 podľa vyhl. MZ SR č. 448/2007 Z.z.

Spoločnosť IBM International Services Centre, s.r.o. s prevádzkou v Polus Milenium Tower, Vajnorská 100/A (Millennium Tower1) s celkovým počtom zamestnancov 283, z toho 107 žien, požiadala o predĺženie termínu predloženia hodnotenia psychickej pracovnej záťaže zamestnancov z dôvodu zmeny dodávateľa hodnotenia (pôvodne PZS TeamPrevent, s.r.o.), ktorý nemal dostatočné kapacity pre výkon tejto činnosti a preto hodnotenie v stanovenom termíne nevykonal.

2.1.5. Znižovať výskyt chorôb z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Pri prešetrovaní a hodnotení pracovného prostredia a podmienok práce zamestnancov, u ktorých vzniklo podozrenie na profesionálne ochorenie z DNJZ RÚVZ Bratislava, hl. m. postupoval podľa odborného usmernenia MZ SR – hlavného hygienika SR (č. HH SR – 4802/2002-HŽPP/Hu zo dňa 22.11.2002). V roku 2009 boli prešetrené 3 podozrenia na chorobu z DNJZ (2x sy. canalis carpi, 1x epikondylitída), v 1 prípade bol súvis s výkonom práce potvrdený, v 1 prípade nebol potvrdený, 1 prípad sa nedal objektívne posúdiť:

1. 42 r. elektromechanik a strojník v Holcim (Slovensko),a.s. Rohožník : Sy karpálneho tunela bilat. Podozrenie na chorobu z povolania sa nedalo objektívne posúdiť, nakoľko pracovník si neželal vykonať prieskum v BAUMIT, spol. s r.o., Bratislava, kde pracoval od 01.07.2008
2. 31 r. predavačka, Lahôdky-potraviny-drogéria Adrian Gramblička, Bratislava: Sy karpálneho tunela bilat., praec.l.dx. Podmienky pre vznik profesionálnej choroby na pracovisku sa nepotvrdili, okrem expozície chladu miestne (chladené údenárske výrobky pri krájaní) a cca 2-ročnej expozície chladu celkovo(z klimatizačnej jednotky)
3. 46 r. montér vedení VN-lezec ELCON Bratislava, a.s.: Ochorenie z DNJZ horných končatín Epicondylitis rad. humeri l. sin. Súvis s výkonom povolania preukázaný. Preťažovanie nadmernými pohybmi nebolo možné vylúčiť, pracovník vystavený zároveň

nepriaznivým mikroklimatickým podmienkam. Profesionalita choroby priznaná 03.04.2009.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou, prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Podozrenie na ochorenie chrbtice (zaradené do položky „iné“) sa v 1. polroku 2009 neprešetrovalo.

Úloha 2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Výkon štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) bol v roku 2009 zameraný cielene na sledovanie pracovných podmienok a režimu práce a odpočinku zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami a na plnenie povinností vyplývajúcich pre zamestnávateľov z NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. ŠZD bol orientovaný na pracoviská, na ktorých zamestnanci pracujú so zobrazovacími jednotkami prevažnú časť pracovnej zmeny (viac ako 4 hodiny denne). RÚVZ Bratislava, hl. m. vykonal na týchto pracoviskách celkovo 49 previerok, ktoré boli zamerané najmä na:

- posúdenie rizík pri práci so ZJ zo strany zamestnávateľa,
- používané zariadenia (obrazovky, klávesnice a ďalšie príslušenstvo) - ich umiestnenie na pracovnej ploche, orientácia v priestore vo vzťahu k osvetľovacím otvorom a osvetľovacím telesám,
- požiadavky na pracovné miesto (pracovnú plochu a sedadlo),
- priestorové podmienky pracoviska,
- celkové a miestne osvetlenie, oslnenie a svetelné odrazy na monitoroch,
- mikroklimatické podmienky na pracovisku,
- režim práce a odpočinku zamestnancov,
- subjektívne pociťované zdravotné problémy zamestnancov v nožnej súvislosti s vykonávanou prácou so ZJ,
- vykonávanie lekárskeho preventívneho prehliadok,
- zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby,
- informovanosť zamestnancov o zdravotných rizikách pri práci so ZJ.

ŠZD bol v r. 2009 vykonaný na pracoviskách pobočiek bánk, v poisťovaciach a daňových spoločnostiach, v spoločnostiach poskytujúcich softvérové služby, služby v oblasti informačných technológií, poštové a poradenské služby, v projekčných kanceláriách, call centrách, bussines centrách, centrách mobilných operátorov, v administratívnych prevádzkach právnických osôb, vo výrobných prevádzkach, na pracoviskách bezpečnostných služieb, na pracoviskách vykonávajúcich činnosť v oblasti kultúry, v reklamných a propagačných kanceláriách, v prevádzke internetového obchodu a tlačiarenskej prevádzke, v obchodných prevádzkach, na kontrolných a skúšobných pracoviskách na ktorých zamestnanci pracujú so zobrazovacími jednotkami prevažnú časť pracovnej zmeny (viac ako 4 hodiny denne).

Na odstránenie zistených nedostatkov bolo zamestnávateľom nariadené vykonať opatrenia (vydaných 29 rozhodnutí) zamerané najmä na objektivizáciu umelého osvetlenia na pracovisku, zaškolenie a informovanie zamestnancov, usporiadanie pracoviska, zabezpečenie vhodných obrazoviek, ergonomické úpravy pracovného miesta (oddelenie obrazovky od klávesnice, prídavná klávesnica k notebookom), zabezpečenie výkonu lekárskeho preventívneho prehliadok - vyšetrenie očí a zraku a predloženie

hodnotenia psychickej pracovnej záťaže zamestnancov (UniCredit Bank Slovakia, a.s., pobočka Polus City Center, Bratislava; VÚB, a.s., pobočka Polus City Center). V kontrolovaných 49 prevádzkach zamestnávateľa zmluvne zabezpečili pracovnú zdravotnú službu v 38 spoločnostiach, v 2 bolo zistené zabezpečenie PZS vlastnými zamestnancami. Vyšetrenie očí a zraku pred zaradením na pracovisko bolo uskutočnené v 17 prípadoch, vyšetrenie pohybového a nervového systému nebolo zamestnancami požadované ani v jednom prípade.

Sankčné opatrenia neboli uplatnené.

Úloha 2.3. Zdravé pracoviská

2.3.1. Realizovať intervenčné aktivity zamerané na ochranu a podporu zdravia zamestnancov vo vybranej organizácii (VUKI, a.s., Rybníčná 38, Bratislava - Výskum, vývoj a výroba káblov a vodičov, káblových spojov a elektroizolačných materiálov

V roku 2009 RÚVZ Bratislava, hl. m. v rámci plnenia úloh vyplývajúcich z Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR a zahraničných programov a projektov pokračoval v riešení úlohy „Zdravé pracoviská“ v organizácii **VUKI, a.s., Rybníčná 38, Bratislava**. Činnosť spoločnosti je zameraná na výskum, vývoj a výrobu káblov a vodičov, káblových strojov a elektroizolačných materiálov. V spoločnosti pracuje 73 zamestnancov, z toho 22 žien, na úseku výroby káblov 18 zamestnancov, z toho 5 žien, na úseku výroby izolovaných vodičov 6 mužov. V profesii robotník je zaradených 38 zamestnancov, z toho 6 žien. Spoločnosť uzatvorila zmluvu s PZS, s.r.o., Československej armády 20/1632, Banská Bystrica v auguste 2008. PZS doposiaľ neuskutočnila audit v spoločnosti VUKI a.s. Pracovná činnosť pozostáva z prípravy izolácií káblov, plášťov káblov a káblového príslušenstva, z manipulácie s obalom, balenia, skladovania a expedície výrobkov. V spoločnosti neevidujeme rizikové práce, pracovná činnosť sa vykonáva prevažne v jednozmennej prevádzke, v prípade väčších zákaziek sa vykonávajú aj práce v noci. Pracovné priestory sú umiestnené v starších objektoch, z ktorých mnohé v súčasnosti už nespĺňajú kritériá podľa nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.

Na pracoviskách sa používajú chemické látky a prípravky klasifikované ako zdravie škodlivé (styrén, maleínanhydrid), dráždivé (neopentylglykol, Peroximon 801), žieravé (Luperox k 12), veľmi horľavé (acetón, etanol), výbušné (Luperox P) a oxidujúce (Peroximon 801, Luperox K 12). Cieľom aktivít RÚVZ Bratislava v spoločnosti VUKI, a.s. je najmä riešenie mikroklimatických podmienok na pracovisku opletáreň (zvýšenie teplotného faktora v Hale I) a v chemických laboratóriách, kontrola funkčnosti digestorov v laboratóriách, zníženie prašnosti pri šaržovaní sypkých materiálov, objektivizácia styrénu v pracovnom prostredí varne elektroizolačných lakov a živíc doplnená výsledkami biologických expozičných testov, ako aj výchovne pôsobiť na pracovníkov za účelom zníženia rizika poškodenia zdravia dodržiavaním technologických postupov, predchádzanie vzniku vystavenia pracovníkov faktorom práce zlepšením pracovných podmienok technickými opatreniami a vylúčením faktorov práce, ktoré zaťažujú pracovníkov a ktorých pôsobenie na zamestnancov je možné odstrániť, resp. znížiť, zistenie rizikových trendov v životospráve a výživovom režime pracovníkov, cieleňé nutričné usmernenie pracovníkov za účelom zlepšenia ich zdravotne – nutričného stavu a na základe objektivizácie pracovného prostredia, analýzy zdravotného stavu a spôsobu života a práce zamestnancov realizovať intervenčné aktivity zamerané na ochranu a podporu zdravia zamestnancov. V r. 2008 boli realizované objektívne merania, ktorými bolo preukázané, že vzduchové výkony digestorov nie sú

dostatočné pre činnosť s používanými chemickými látkami (acetón, metanol, dietylftalát, akrylát, styren). Celozmenové koncentrácie styrenu v pracovnom prostredí varne boli v súlade s NPEL. Biologickými expozičnými testami (kyselina mandľová v moči u 6 pracovníkov) bolo zistené prekročenie v jednej vzorke. Namerané hodnoty teplotných faktorov tepelnovlhkostnej mikroklímy na pracoviskách navijárne, opletárne, varne I a haly III pre teplé obdobie roka prekročili hodnoty prípustných mikroklimatických podmienok v dôsledku záťaže teplom z technologických zdrojov. Horná akčná hodnota expozície hluku bola prekročená na pracovisku opletárne. Limitná hodnota nebola prekročená, nakoľko pracovníci používajú chrániče sluchu s útlmom 27 dB. Na základe výsledkov meraní bolo spoločnosti uložené vykonať technické a organizačné opatrenia (technické úpravy digestorov, preventívne lekárske prehliadky vo vzťahu k práci s audiometrickým vyšetrením pracovníkov, poskytovanie ochranných nápojov, rekonštrukcia haly III), z ktorých časť už zrealizovala v r. 2008 (inštalácia klimatizačnej jednotky v chemických laboratóriách). V roku 2008 sa v rámci preventívnej výjazdovej činnosti Poradne zdravia a ako súčasť projektu „Zdravé pracoviská“ realizovalo skreeningové vyšetrenie pracovníkov. Vyšetrenie bolo zamerané na prevenciu tzv. voľnoradikálových ochorení (KVCH, DM, onkologické), ktorých prevalencia má v našej populácii stúpajúci trend a kardiovaskulárne ochorenia sú napriek mnohým osvetovým a zdravotno – preventívnym projektom na poprednom mieste v chorobnosti a úmrtnosti našej populácie. Súbor tvorilo 48 zamestnancov - 29 mužov a 19 žien, priemerný vek bol 48 rokov. Zistený spôsob výživy a životosprávy zamestnancov VUKI sa môže prejaviť na vyššej prevalencii rizikových faktorov uplatňujúcich sa v etiopatogenéze voľnoradikálových ochorení. Z tohoto dôvodu boli všetci probandi individuálne o možných rizikách poučení a cielene nutrične usmernení. V prípade výrazne nepriaznivých klinických či biochemických nálezov boli klientom ponúknuté opakované kontrolné vyšetrenie, resp. trvalejšia preventívna starostlivosť v Poradni zdravia. Hodnotiacia správa skriningového vyšetrenia pracovníkov bola zaslaná organizácii VUKI Bratislava.

V r. 2009 spoločnosť pokračovala v plnení uložených opatrení. Za účelom zníženia hlučnosti na pracoviskách bola vykonaná generálna oprava opletačky WW 24 v hale I a výmena kompresoru. Za účelom zníženia expozície zamestnancov chemickým faktorom spoločnosť vyregulovala a zmodernizovala linku na výrobu plášťov káblov v hale I, vrátane odsávania splodín vznikajúcich pri spracovávaní plastov; zabezpečila lokálne odsávanie nad miešacím zariadením DREIS (primiešavanie plnív do elektroizolačných materiálov); zabezpečila odsávanie splodín, vyregulovanie a modernizáciu linky na výrobu žíl v hale II a zavedením skin technológie farbenia žíl bola znížená spotreba farebných koncentrátov s obsahom kovov; zvýšila účinnosť digestorov v laboratóriách skúšok výroby elektroizolačných materiálov. K celkovému zlepšeniu pracovného prostredia prispelo vybudovanie nového priestoru pre zákazníkov a premiestnenie expedície do nových priestorov s prirodzeným vetraním a denným osvetlením ako i rekonštrukcia strechy na výrobnnej hale III a prístrešku k výrobnnej hale II – Výroba káblov, v ktorých dochádzalo k zatekaniu.

V 2. polroku 2009 RÚVZ Bratislava zameria pozornosť na objektivizáciu pracovísk, kde boli vykonané technické opatrenia, najmä z hľadiska hluku a mikroklimatických podmienok.

Úloha 2.4. Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

2.4.2. Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad - kontrola

Etická komisia pri RÚVZ Bratislava, hl.m. so sídlom v Bratislave obdržala a posúdila všetky podklady a dokumenty k Nadväzujúcej štúdiu nádorových ochorení pľúc a hornej časti dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad – kontrola z hľadiska dodržiavania etických noriem a platných legislatívnych požiadaviek ustanovených v zákone 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona NR SR č. 140/1998 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach v znení neskorších predpisov. V súvislosti s tým, že boli splnené vyššie uvedené požiadavky Etická komisia pri RÚVZ Bratislava, hlavné mesto so sídlom v Bratislave schválila uvedenú štúdiu ako eticky prijateľnú.

V r. 2009 RÚVZ Bratislava, hl. m. úlohu neriešil.

Úloha 2.5. Pracovné podmienky ako determinanty rodovej nerovnosti práce (výskumný projekt v rámci Európskeho sociálneho fondu – Iniciatívy Spoločenstva EQUAL

Odbor PPL RÚVZ Bratislava, hl. m. sa zapojil v r. 2006 do riešenia výskumného projektu v rámci Európskeho sociálneho fondu – Iniciatívy Spoločenstva EQUAL „Pracovné podmienky ako determinanty rodovej nerovnosti práce“ terénnym výskumom v 3 organizáciách v odvetviach hotely a reštaurácie, peňažníctvo a poisťovníctvo, školstvo, ktorého súčasťou bolo vyplnenie 46 dotazníkov pre zamestnancov a riadené interview pre zamestnávateľov. Následne sa doplnili údaje z terénnych sledovaní do dotazníkov a RÚVZ Bratislava, hl. m. vypracoval profil rezortu školstva. Po ukončení terénneho výskumu bol vypracovaný návrh opatrení pre zamestnávateľské subjekty vo forme dotazníka, ktorý sa použil v 2 sledovaných organizáciách Bratislavského kraja na otestovanie možnosti implementácie týchto odporúčaní do praxe. V r. 2008 sa odbor PPL RÚVZ Bratislava, hl. m. podieľal na spracovaní odpovedí na otázky, ktoré vyplynuli z konferencie uskutočnenej v máji 2008, do pripravovanej publikácie EQUAL.

V r. 2009 RÚVZ Bratislava, hl. m. úlohu neriešil.

Úloha 2.6. Zdravotné a bezpečnostné riziká v stavebníctve s osobitným zameraním na zdravotné riziká z azbestu pri búracích prácach

Na základe Dohody o spolupráci a koordinácii činností medzi MPSVR SR a MZ SR v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci boli vykonané v r. 2009 dve spoločné previerky s Inšpektorátom práce Bratislava v rozsahu stanovenom v pláne spoločných previerok a 2 previerky bez účasti IP Bratislava. Previerky boli vykonané pri odstraňovaní materiálov s obsahom azbestu, ktoré realizovali právnické osoby disponujúce oprávnením UVZ SR, a to:

- OK-plus s.r.o., Bratislava: odstraňovanie azbestocementovej strešnej krytiny z objektu rodinného domu Vápencová 11, Devínska Nová Ves, Bratislava v množstve 4 t
- CINDEL, s.r.o., Bratislava: odstraňovanie azbestocementovej krytiny z fasády bytového domu na Kadnárovej ul. 36 - 40 v Bratislave v množstve 500 kg
- A.A.Service, spol. s r.o., Bratislava: odstraňovanie azbestocementového materiálu, ktorý sa nachádzal v strešnom plášti budovy Zimného štadióna Ondreja Nepelu a tréningovej haly ako vyrovnávajúca podkladová vrstva pod tepelnou izoláciou rovnej strechy vo forme rovných dosiek voľne uložených na trapézovom plechu v množstve 85 t. Previerka sa uskutočnila bez účasti IP Bratislava.

- LAMA-Ladislav Magda, s.r.o., Veľký Šariš-Kanaš: odstraňovanie azbestocementovej strešnej krytiny z objektu rodinného domu ul. SNP 7, Limbach v množstve 1 750 kg. Previerka sa uskutočnila bez účasti IP Bratislava.

Za IP Bratislava sa previerok zúčastnil Ing. Miroslav Kobela, ktorý pri previerkach kontroloval: výpis z obchodného registra, agenda a dokumenty z oblasti BOZP (politika BOZP, prevádzkové predpisy bezpečnosti práce, smernicu o poskytovaní OOPP, posúdenie rizík podľa nebezpečenstiev, menovanie zástupcov zamestnancov, zabezpečenie bezpečnostno-technickej služby a pracovnej zdravotnej služby, školenia zamestnancov). Štátny zdravotný dozor RÚVZ Bratislava bol vykonaný podľa platnej legislatívy na ochranu verejného zdravia (NV SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci) a metodického usmernenia na zabezpečenie jednotného postupu orgánov na ochranu zdravia pri výkone štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách. Súčasťou výkonu štátneho zdravotného dozoru boli dotazníky informovanosti zamestnancov v počte 16. Pri previerkach neboli zistené hygienické nedostatky. Kontrolované spoločnosti dodržiavali schválený pracovný postup, pracovníci pracovali v kontrolovanom pásme, používali jednorazové OOPP a boli školení a informovaní o nebezpečenstve prachu z azbestu.

Záznamy z previerok budú zaslané na ÚVZ SR.

Odbor ochrany zdravia pred žiarením

Úloha 5.1. Vyhľadávanie, inventarizácia a odstraňovanie nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a opustených žiaričov

Cieľ: Prostredníctvom monitoringu a kontroly na pracoviskách s rádioaktívnymi žiaričmi a na pracoviskách, na ktorých sa najčastejšie vyskytujú opustené žiariče zistiť, identifikovať a následne zabezpečiť bezpečnú likvidáciu nepoužívaných žiaričov a opustených žiaričov. Vytvorením podmienok na včasnú identifikáciu opustených žiaričov a dôsledným odstraňovaním nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov sa zníži riziko nelegálnej manipulácie s nimi, riziko ich teroristického zneužitia ako aj riziko neodôvodneného ožiarenia obyvateľov. Pokračovanie v plnení úlohy je aktuálne aj v ďalších rokoch, pretože v súčasnej dobe dochádza približne v 20-tich % k zmene majiteľov pracovísk, kde sa opustené žiariče môžu nachádzať.

Odpočet: V minulom roku sme dokončili návštevu všetkých 37 zberných kovového odpadu, ktoré sa nachádzajú v Bratislavskom kraji. V prvom polroku 2009 sme sledovali hospodársku činnosť v niektorých zberniach kovového odpadu podľa náhodného výberu. Hospodárska činnosť nás zaujímala preto, že pri zvýšenej hospodárskej činnosti sa zvyšuje úmerne aj pravdepodobnosť nálezov opustených rádioaktívnych žiaričov na skládkach kovového odpadu. V prvom polroku sme sa takto kontaktovali so štyrmi zberňami a ďalšími šiestimi sme sa spojili telefonicky. Vo všetkých zberniach sme zaznamenali výrazne nižšiu obchodnú činnosť až stagnáciu. Znížil sa výrazne nákup kovového odpadu. Na navštívených skládkach sme nenašli žiadny opustený rádioaktívny žiarič.

Ďalším problémom je odstraňovanie nepotrebných žiaričov, ktoré z rôznych príčin už nevyhovujú danej prevádzke pracoviska. V súčasnosti je na území Bratislavského kraja 65 pracovísk s uzavretými a otvorenými žiaričmi, z ktorých s uzavretými žiaričmi je 38. Na všetkých pracoviskách sú vybudované sklady pre rádioaktívny odpad. Všetky sklady spĺňajú požadované kritériá

radiačnej ochrany a kritériá zabraňujúce odcudzeniu zdrojov nepovolnými osobami. Likvidácia kvapalného rádioaktívneho odpadu z krátkodobými izotopmi je riešená uspokojivo pomocou vymieracích nádrží a následným kontrolovaným vypúšťaním do verejnej kanalizácie. U ostatných kvapalných žiaričov sa zahusťovaním alebo chemickou úpravou výrazne zmenší ich objem a potom sa umiestňujú dočasne na ďalšie skladovanie v príručných skladoch na to určených. Skladovanie sa uskutočňuje až po dobu konečnej likvidácie rádioaktívneho odpadu v uložisku inštitucionálneho rádioaktívneho odpadu na území Jadrovej elektrárne Mochovce. Rovnako sa ukladajú na uložisko aj nepotrebné uzavreté rádioaktívne zdroje. Tento proces je ekonomicky veľmi drahý a veľa pracovník likviduje svoje nepotrebné žiariče pomaly po malých častiach. Výsledok je, že skoro na všetkých pracoviskách sa nachádzajú nepoužívané zdroje žiarenia. V prvom polroku 2009 rovnako ako aj v minulom období sme nezaznamenali žiadnu mimoriadnu udalosť zo straty alebo radiačnej nehody zdrojov na pracoviskách v Bratislavskom kraji.

Odbor epidemiológie

Úloha 6.1. Národný imunizačný program SR

V rámci Národného imunizačného programu sa od 1.1. do 26.6.2009 priebežne vykonávala surveillance ochorení preventabilných očkovaním. Hlásené a epidemiologicky vyšetrené boli 4 ochorenia, ktoré sú preventabilné očkovaním. V jednom prípade bola u riadne očkovanej 16 ročnej študentky hlásená parotitída. Ochorenie bolo laboratórne potvrdené (ELISA IgM – pozit). V ďalších 3 prípadoch boli zaznamenané ochorenia na pertussis u 3-mesačného vzhľadom k veku ešte neočkovaného dieťaťa a dvoch riadne očkovaných 13 a 14 ročných detí. Vzhľadom na zmeny v očkovacom kalendári na rok 2009 a novú vyhlášku č. 585 MZ SR z 10.12.2008, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení, boli všetci 147 všeobecní lekári pre deti a dorast formou seminára informovaní o zmenách v povinnom pravidelnom očkovaní detí. Ide hlavne o zavedenie vakcíny proti pneumokokom do pravidelného očkovania, vynechania očkovania proti diftérii, tetanu a pertussis v 3. roku života a zavedenie acelulárnej vakcíny proti pertussis v 6. roku života dieťaťa. Taktiež boli všeobecní lekári pre deti a dorast informovaní o spôsobe úhrady vakcíny proti pneumokokom u detí rozočkovaných v roku 2008. O uvedených zmenách boli všetci pediatri informovaní i písomne listom regionálneho hygienika. Prostredníctvom kampane SZO prebiehajúcej pod názvom Európsky imunizačný týždeň boli vykonané zdravotno-výchovné aktivity, ktorých cieľom bolo zvýšiť povedomie širokej verejnosti o význame a nutnosti očkovania v prospech zdravia jednotlivca i celej spoločnosti.

Úloha 6.2. Surveillance infekčných chorôb

V mesiacoch január – jún 2009 bolo evidovaných a analyzovaných celkom 2311 infekčných ochorení. Neboli hlásené žiadne exotické ochorenia. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím v roku 2008 došlo v Bratislavskom kraji k značnému nárastu rotavírusových enteritíd (o 534,2%) a akútnych enteritíd vyvolaných vírusom Norwalk (o 111,0%). Mierny vzostup (o 27,3%) bol zaznamenaný i u primárneho genitálneho syfilisu. V skupine vírusových hepatitíd bol evidovaný 100% vzostup u vírusovej hepatitídy typu A a takmer 1,7 násobný vzostup u chronickej vírusovej hepatitídy typu C. Na zabezpečenie informovanosti obyvateľstva o možnostiach predchádzania prenosným ochoreniam, o očkovaní alebo ďalších preventívnych opatreniach využívali pracovníci epidemiológie

mediálnu komunikáciu (tlač, rozhlas, televízia). Jednalo sa najmä o chrípku a chrípke podobné ochorenia, vírusové hepatitídy, kliešťovú encefalitídu, lymfskú boreliózu a črevné nákazy a možnostiach očkovania pred cestou do zahraničia .

Úloha 6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Od 1.1.2009 do 26.6.2009 bolo v informačnom systéme spracovaných 2285 prípadov ochorení, z toho v 465 prípadoch išlo o nozokomiálny charakter výskytu. Z celkového počtu ochorení bolo 1361 potvrdených a 924 nepotvrdených. Na odbore epidemiológie bolo spracovaných 1306 ohnisk nákazy a vydaných 135 rozhodnutí orgánu na ochranu zdravia o lekárskom dohľade. Očkovanie bolo vykonané u 101 priamych kontaktov. Za sledované obdobie bola v Bratislavskom kraji zaznamenaná lepidémia:

- Gastroenteritídy pravdepodobne infekčnej etiológie vo FNsP Bratislava Nemocnica Staré Mesto, I. Interná klinika v počte 6 ochorení.

Úloha 6.4. Nozokomiálne nákazy

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EU HELICS – IPSE

V 1. polroku 2009 sa na Klinike anestéziológie a intenzívnej medicíny FNsP Bratislava Nemocnica akad. L. Déreza pokračovalo v plnení programu EU HELICS – surveillance nozokomiálnych nákaz, ktorý koordinuje centrála DB v Lyone (v SR koordinuje RÚVZ Trenčín). Sledujú sa pacienti hospitalizovaní na uvedenej klinike viac ako 48 hodín s osobitným zreteľom na tých, u ktorých v priebehu hospitalizácie vzniklo nozokomiálne ochorenie (pneumónia alebo infekcia krvného riečišťa). Pokračuje sa v zbere dát a pripravuje sa ich elektronické spracovanie. Súčasne sa do počítačového systému vkladajú údaje o pacientoch a nozokomiálnych nákazách, ktoré sa vyskytli v tomto zdravotníckom zariadení v roku 2008.

Úloha 6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

V Bratislavskom kraji existuje stav pripravenosti na očakávanú pandémiu chrípky a vykonávajú sa činnosti súvisiace s prevenciou sezónnej chrípky (monitorovanie chrípky a akútnych respiračných ochorení, sledovanie cirkulácie vírusov chrípky v populácii a informovanie o očkovaní). Od konca apríla 2009 došlo vo svete k šíreniu nového vírusu chrípky typu A/H1N1 a SZO postupne vyhlásila 5. a 6. fázu pandémie chrípky. Od 30.4.2009 bola na epidemiológii RÚVZ zabezpečená nepretržitá 24 hodinová služba v rámci ktorej sa sledujú všetky osoby podozrivé z nákazy a vykonávajú sa protiepidemické opatrenia u kontaktov osôb s potvrdeným novým vírusom A/H1N1. V spolupráci s VÚC boli oslovené taktiež všetky LSPP a lekárne Bratislavského kraja, ktoré hlásia prípady ochorení na RÚVZ a monitorujú spotrebu liekov na chrípku a ARO. Od 30.4. do 26.6.2009 bolo u osôb s pozitívnou cestovateľskou anamnézou odobratých celkom 162 nazofaryngeálnych výterov, z toho 7 prípadov bolo pozitívnych. Pracovníci epidemiológie taktiež zabezpečujú službu na telefonickej linke MZ SR (call centrum).

Úloha 6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Po eradikácii poliomyelitídy v SR sa i naďalej pokračuje vo vykonávaní surveillance tohto ochorenia, ku ktorej patrí i pravidelné virologické vyšetrenie odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. V priebehu 1. polroka 2009 bolo

v Bratislavskom kraji vykonaných a virologicky vyšetrených celkom 8 odberov odpadových vôd z dvoch lokalít (ČOV Vrakuňa a ČOV Malacky). Virologické vyšetrenie na poliovírusy bolo vo všetkých prípadoch negatívne.

Úloha 6.8. Prevencia HIV/AIDS

V 1. polroku 2009 boli pripravené podmienky na uskutočnenie projektu na dvoch gymnáziách a jednej strednej zdravotníckej škole v priebehu mája a júna. Vzhľadom na zaneprázdnenie pracovníkov odboru výskytmi podozrení a potvrdení prípadov novej chrípky sa tieto akcie neuskutočnili a realizovať sa budú na začiatku nového školského roka.

Odbor hygienických laboratórií

Úloha 1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v súlade s platnou legislatívou

Oddelenie mikrobiológie životného prostredia vykonalo mikrobiologickú analýzu u 40 vzoriek a biologickú analýzu u 37 vzoriek vody z prírodných kúpalísk. Oddelenie hygienických laboratórií vykonalo fyzikálno-chemický rozbor u 33 vzoriek vôd z prírodných kúpalísk, čo predstavuje 132 ukazovateľov.

Úloha 1.6. Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

Mikrobiologicky bolo vyšetrených 177 vzoriek pitných vôd. Fyzikálno-chemicky bolo vyšetrených 265 vzoriek pitných vôd, čo predstavuje 2724 ukazovateľov.

Úloha 2.3. Zdravé pracoviská

V roku 2009 nebola zatiaľ vykonaná objektivizácia pracovísk vo Výskumnom ústave káblov a izolantov.

Úloha 3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Na obsah dusitanov a dusičnanov neboli za obdobie prvého polroku vyšetované vzorky potravín.

Úloha 3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Vyšetrených bolo 16 vzoriek soli, čo predstavuje 32 ukazovateľov.

Úloha 3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Mikrobiologicky bolo vyšetrených 229 vzoriek kozmetických výrobkov. Fyzikálno-chemicky bolo vyšetrených 104 vzoriek kozmetických výrobkov, čo predstavuje 247 ukazovateľov.

Úloha 4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Fyzikálno-chemicky bolo vyšetrených 20 vzoriek stravy, čo predstavuje 153 ukazovateľov.

Úloha 6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Mikrobiologicky bolo vyšetrených 22 vzoriek potravín z dôvodu sťažností na tráviace potiaže.

Úloha 7.1. Cyanobaktérie

Z prírodných kúpalísk bolo odobratých 37 vzoriek, ktoré boli mikrobiologicky vyšetrené na obsah daného ukazovateľa.

Úloha 7.2. Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach

Mikrobiologicky boli vyšetrené 3 vzorky vody z bazénov na obsah améb.

Úloha 7.3. Minerálne a pramenité balené vody

Mikrobiologicky bolo vyšetrených 23 vzoriek minerálnych vôd, fyzikálno-chemicky bolo vyšetrených 23 vzoriek minerálnych vôd, čo predstavuje 230 ukazovateľov.

Úloha 7.6. Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Chemicky nebola vyšetrená ani jedna vzorka potravín pre dojčenskú a detskú výživu.

Úloha 7.15. Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk

Chemicky bolo vyšetrených 35 vzoriek piesku na obsah kovov a benzénu, čo predstavuje 120 ukazovateľov.

Odbor ochrany a podpory zdravia

Úloha 9.1. Materské centrá

- **zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov prostredníctvom výchovy a vzdelávania mladých matiek v oblasti zdravého životného štýlu**

RÚVZ Bratislava hl. m. prostredníctvom odboru v 1. polroku 2009 pripravil v spolupráci s Úniou materských centier v Slovenskej republike formy a metódy spolupráce, ktoré sa budú v 2. polroku realizovať v jednotlivých materských centrách Bratislavského kraja. Úloha sa bude realizovať formou ponuky a záujmu jednotlivých materských centier. V 1. polroku sa vykonali dve pracovné stretnutia na pôde Únie materských centier, na ktorých sa prediskutovali rôzne možnosti spolupráce. Poradne zdravia pravidelne na požiadanie poskytovali rôzne informácie najmä z oblasti životosprávy a výživy dojčiacich matiek ako aj

deti po ukončení dojčenia. V prípade záujmu poskytli i kompletne vyšetrenie matiek z spojené s poradenstvom.

Úloha 9.2. Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo

V prvom polroku 2009 v rámci poradní zdravia boli v rámci plnenia projektu vyšetrených 592 klientov starších ako 65 rokov. Okrem toho v Petržalke 80 klientov navštevuje praktické ukážky špeciálneho cvičenia pre zlepšenie fyzickej a psychickej kondície seniorov. Osobitne bolo vyšetrených v kluboch dôchodcov Petržalke 50 občanov starších ako 65 rokov. Špeciálne pre túto skupinu obyvateľstva bola vykonaných päť prednášok.

Odbor podpory a ochrany zdravia v 1. polroku začal s realizáciou dotazníkovej štúdie projektu na tému „Seniori v rodine a spoločnosti“.

Úloha 9.3. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

- **zlepšenie orálneho zdravia v detskej populácie a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu orálneho zdravia aj v dospelosti.**

Riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu, masového chronického ochorenia obyvateľov SR je v realizácii širokej a systematickej prevencie zubných ochorení. V dôsledku toho, že sa preukázal vplyv kazivosti dočasných zubov na stálu dentitu, intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu je potrebné robiť už v útlom veku u detí s dočasnou dentitou. Uvedený vek je optimálny aj z vývinovo - psychologického hľadiska, keď si dieťa relatívne ľahko osvojuje nové návyky a spôsoby správania.

Projekt je v štádiu prípravy riešenia. Začal sa vykonávať prieskum záujmu jednotlivých materských škôl, kde by sa mohol projekt realizovať. Objednal sa jeden model trvalého chrupu, ktorý bude slúžiť pre praktické ukážky realizovania stomatohygieny detí v materských školách.

Úloha 9.4. Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov

- **získať prehľad o realizovaných regionálnych projektoch a úlohách podpory zdravia, vypracovať databázu dobrých postupov (príkladov dobrej praxe) a umožniť ich výmenu a ďalšie využitie v rámci siete regionálnych úradov verejného zdravotníctva.**

Poradňa zdravia na Ružinovskej ulici vykonala mimoriadne zdravotno-výchovné aktivity spojené s preventívnym vyšetrením u 507 rôznych skupín obyvateľstva. Okrem toho sa zapojila do regionálneho projektu „Objav mlieko“, ktorý má za cieľ informovať obyvateľov o benefitoch mlieka a mliečnych výrobkov.

Poradňa zdravia v Petržalke v 1. polroku 2009 v spolupráci s mestskou časťou Bratislava - Petržalka začala realizovať vlastný projekt Regionálneho úradu verejného zdravotníctva hlavné mesto Bratislava pod názvom „Efektívna podpora kardiovaskulárneho zdravia v prostredí základných škôl v mestskej časti Petržalka.“

V rámci konkrétnej činnosti tohto projektu realizovalo sa vyšetrenie rizikových faktorov kardiometabolických ochorení u 180 učiteľov a 151 žiakov navštevujúcich 1. a 2. stupeň základných škôl.

Úloha 9.5. Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

- **zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie. Prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia. Mobilizovať obyvateľstvo k aktívnej ochrane a podpore zdravia.**

Odbor ochrany a podpory zdravia sa aktívne zapojil do preventívnych aktivít pri príležitosti Svetového dňa zdravia, Svetového dňa mlieka, Svetového dňa výživy a zdravého trávenia, Svetového dňa darcov krvi, Svetového dňa bez tabaku a Svetového dňa boja proti drogám, kde sa vystúpilo s príspevkom „Koordinácia úloh Národného programu boja proti drogám v pôsobnosti Regionálneho úradu verejného zdravotníctva hlavného mesta Bratislavy“. Odbornú konferenciu uskutočnil Bratislavský samosprávny kraj pod názvom „Drogové závislosti v Bratislavskom kraji“.

V dôsledku účinnosti zákona č. 87/2009 Z.z. o ochrane nefajčiarov odbor vykonal dvoch štátnych zariadení v Bratislave hygienickú obhliadku.

Úloha 9.7. „Vyzvi srdce k pohybu“ – Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

- **zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska- znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov- pohybovej in-aktivity**

Projekt sa v rámci Slovenskej republiky v realizačnej časti presunul na 2. polrok 2009.

Úloha 9.8. Národný program prevencie obezity

Cieľom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločenský prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie, prevalencie nadhmotnosti, obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity. Sekundárnym efektom programu by malo byť vo vzájomnej interakcii s preventívnymi programami špecificky orientovanými na vybrané chronické ochorenia zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou, ako aj zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení. V rámci tohto programu Poradne zdravia úradu poskytujú poradenské aktivity zamerané na prevenciu nadváhy a odborne nutrične poradenstvo spojené s úpravou výživového režimu. Poradne zdravia v Petržalke realizuje v spolupráci s mestkou časťou Petržalka ukážky špeciálneho cvičenie pre zlepšenie fyzickej a psychickej kondície seniorov. Takýmto spôsobom bolo vykonaných 44 zdravotno-výchovných hodín pre 80 seniorov.

Úloha 9.9. CINDI program SR

Skríning zdravotného stavu metódou Condi programu - prierezová štúdia zdravotného stavu spojená s vyšetrovaním základných parametrov pre určenie zdravotného rizík chronických ochorení.

Dlhodobý a konečný cieľ programu: znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové. Eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 roku veku a predĺžiť strednú dĺžku života najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu : zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska- znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov RF (tzv. civilizačných) ochorení

Krátkodobý cieľ programu : znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov - osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládnuť stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

V rámci tohto programu bolo celkovo v poradniach zdravia úradu vyšetrených 2 731 občanov Bratislavského kraja, ktorým bola poskytnutá základná a špecializovaná poradenská činnosť.

Úloha 9.10. Školy podporujúce zdravie

V rámci venovania osobitnej pozornosti zdravotnej uvedomelosti detí a mládeže, ich emóciám, hodnotovej štruktúre, orientácii osobnosti, jej pohotovosti a schopnosti správať v rôznych situáciách a vo vzťahoch sa akcent projektu posúval k budovaniu individuálnej zodpovednosti za vlastné zdravie u detí a mládeže. Týmto smerom je potom dôležité pôsobiť v príprave a v ďalšom vzdelávaní učiteľov. Práca učiteľov sa následne orientuje najmä na vytvorenie aktívnej osobnosti vo vzťahu k zdraviu - aby získané poznatky a uvedomelosť mali svoj prejav v správaní a konaní v bežných životných situáciách ako aj v celom živote vytvorením zdravého životného štýlu.

Poradňa zdravia na Ružinovskej ulici naďalej pokračuje v spolupráci s Detskou fakultnou nemocnicou a Lekárskou fakultou UK v monitorovaní spôsobu výživy v desiatich regiónoch Slovenskej republiky. Cieľom projektu je vypracovanie opatrení pre skvalitnenie školského stravovania a racionalizácie jedálnych lístkov a diétnych režimov.

Poradňa zdravia v Petržalke začala realizovať projekt "Efektívna podpora kardiovaskulárneho zdravia v prostredí základných škôl v mestskej časti Bratislava-Petržalka". V rámci tohto projektu celkovo bolo vyšetrených 331 osôb.

Odbor podpory a ochrany zdravia uskutočnil tri zdravotno-výchovné prednášky spojené s besedou na tému „Prevencia drogovej závislosti“ na základných školách okresu Pezinok v spolupráci s Policajným zborom.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Čadci**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

Plnenie: v zmysle plánu činnosti bola úloha riešená v týchto oblastiach:

A – monitoring pitnej vody – do zberu údajov a dozornej činnosti bolo zaradených pre rok 2009 v okrese Čadca 33 vodovodov a v okrese Kysucké Nové Mesto 15 vodovodov. Laboratórne spracovanie vzoriek sa centrálnie spracováva RÚVZ so sídlom v Žiline a rádiologické vyšetrenia RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Boli odobraté nasledovné počty vzoriek: **preverovací monitoring** (minimálna analýza vzoriek vody) okres Čadca a okres Kysucké Nové Mesto **80 =46+34** a **kontrolný monitoring** (úplná analýza) okres Čadca a okres Kysucké Nové Mesto **18 =12+6**. Celkový počet vzoriek odobratých v monitoringu **98**. Boli vykonané 3 odbery pre rádiologické stanovenie vo vzorkách pitnej vody. Počas uplynulého obdobia nebola zaznamenaná epidémia vodou prenosných ochorení a taktiež v zmysle platnej legislatívy nebolo treba udeliť výnimky v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou. Nekvalita vody sa prejavila v mikrobiologických ukazovateľoch u vodovodov Staškov, Vysoká nad Kysucou a Kysucký Lieskovec. Príčiny sú v nedodržaní dezinfekcie vody, a tým mikrobiologicky vzorky boli pozitívne. V mesiaci marec sa uskutočnilo stretnutie s prevádzkovateľmi verejných vodovodov a zdrojov pitnej vody slúžiacich pre zásobovanie zariadení v rámci cestovného ruchu.

Prebehla akcia „Deň vody“. Nakoľko nemáme vlastné laboratórne pracovisko, boli vykonané len ústne a telefonické konzultácie v počte **17** v dňoch 20. 03. a 23. 03. 2009.

B – monitoring kvality vody z vlastných vodných zdrojov – Na požiadanie **občanov** bolo vykonaných **20** odberov vzoriek vôd za účelom zistenia kvality vody a vhodnosti využívania vlastného vodného zdroja.

C- posudzovanie územných plánov, stavebných dokumentácií – celkový počet posúdených stavebných dokumentácií pre stavebné povolenie ako platená služba nad rámec zákona bolo **64** a v **3** prípadoch bolo vypracované **odborné stanovisko** pre tzv. **integrované povoloňovanie stavieb pre Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky**. V celkovom počte **3** bolo posúdených **územnoplánovacích dokumentácií pre obce a mestá (ÚPD)**.

1.3. NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA (EHIS)

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

Plnenie: táto úloha bola napĺňaná nasledovne:

Na webovskej stránke sú zverejnené dozorované zariadenia v tejto oblasti, kvalita kúpacích vôd je sprístupnená na portáli IS kúpacie vody, kde sa vkladajú údaje, zoznam ľudí s absolvovanými skúškami pre odbornú spôsobilosť. Na web stránke sú zverejnené údaje o získaní odbornej spôsobilosti pre výkon epidemiologicky závažnej činnosti Regionálnym hygienikom Čadca.

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

Plnenie: V okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto nie sú sústredené a vyhradené lokality ako rekreačné územia s možnosťou prírodných kúpalísk a ani neboli zaevidované lokality s tzv. divokým kúpaním.

Zber a spracovanie údajov a následné evidovanie je zamerané a sústredené na dodržiavanie prevádzkovej a osobnej hygieny, legislatívy a hygienických požiadaviek na Krytej plavárni v Čadci. Zariadenie tvorí komplex pre športovú a relaxačnú činnosť. Sú tu situované a využívané sauna, fitnescentrum, ktoré prešli rekonštrukciou a vylepšením prevádzkovej hygieny. Nosnú časť však tvorí športové a rekreačné plávanie. V zmysle platnej legislatívy stanoveného **monitoringu kvality vôd sú vykonávané analýzy kvality bazénovej vody**. Majiteľom objektu je mesto Čadca a prevádzkovateľom ZZO Čadca, Ing. Droščák. Pre informovanie verejnosti je zavedený IS informačný systém cez internetovú sieť s týždenným dopĺňaním údajov o počte vzoriek a kvalite bazénovej vody.

Celkovo za uplynulé obdobie bolo odobratých z bazénovej vody na Krytej plavárni Čadca **12 vzoriek, ktoré vykázali vyhovujúcu kvalitu**. Prevádzkovateľ má objednaný výkon odberu vzoriek bazénovej vody prostredníctvom RÚVZ so sídlom v Žiline a odberom vzoriek prostredníctvom RÚVZ so sídlom v Čadci. V rámci štátneho zdravotného dozoru je v písomnej forme pripravená výzva pre rekreačné zariadenia na predloženie osvedčení pre EZČ vo vodárenstve a preukázanie kvality bazénových a pitných vôd v ich zariadeniach. V období LTS budú preverené zariadenia cestovného ruchu, ktoré prevádzkujú podľa záujmu relaxačné bazény. Bola preverená kvalita vody v Hoteloch Horný Vadičov, Husárik Čadca - nedošlo k porušeniu legislatívy.

1.6. MONITORING A VYHODNOCOVANIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

Plnenie: jedná sa o úlohu, ktorá je zavedená na úradoch ako prioritná a ako úloha stála a je plnená v súlade s legislatívou. Získané údaje za rok I. polrok 2009 sú uvedené v **bode 1.1. bod A** - rozpísané podrobne. Pripravované je tabuľkové spracovanie cez IS systém internetu.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Plnenie: Prioritou znižovania miery zdravotných rizík bolo vyžadovanie zabezpečovania technických opatrení už pri uvedení pracovných priestorov do prevádzky, tam, kde to technológia výroby neumožní, boli požadované organizačné a iné opatrenia. V ostatných prípadoch na znižovanie miery zdravotného rizika pracovníkov boli uplatňované náhradné opatrenia.

Súčasťou tejto činnosti bolo i zisťovanie informovanosti zamestnancov o výskyte faktorov pracovného prostredia a pôsobení na ich zdravie v 16 subjektoch a zo 141 dotazníkov sa oddeleniu vrátilo vyplnených 124.

V zmysle príslušných nariadení vlády bolo požadované spracovanie podkladov pre vypracovanie posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov. V hodnotenom polroku v počte 20.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Plnenie: V zmysle Vyhlášky MZ SR číslo 448/2007 sa pokračovalo v prehodnotení evidencie rizikových prác za príslušné okresy podľa predložených návrhov, resp. z nášho podnetu. Po prehodnotení boli postupne podľa platnej legislatívy vydávané rozhodnutia o určení rizikových prác pre novovzniknuté organizácie, resp. zamestnávateľov s podstatnými zmenami, doteraz bolo vydaných 9 rozhodnutí a 2 oznámenia o ukončení právoplatnosti rozhodnutí. K neobjektívnej miere znižovania zdravotných rizík vedie tá skutočnosť, že objektívne hodnotenia faktorov v pracovnom prostredí vykonávané na žiadosť organizácií nie sú v súlade s poznatkami zo štátneho zdravotného dozoru a títo zamestnávatelia zámerne znižujú kategóriu rizika.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Gestor úlohy: RÚVZ v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Plnenie: Miera hodnotenia zdravotných rizík pri práci s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami v priemyselných organizáciách okresov nebola vykonávaná, pretože situácia to nevyžadovala a toto hodnotenie bolo vykonané v predchádzajúcom roku. I naďalej takéto prípravky používa 5 priemyselných organizácií a doposiaľ rozhodnutie na nakladanie s kyanidom sodným bolo vydané pre a.s. OMNIA Kysucké Nové Mesto a pre INA Kysuce, a.s. Kysucké Nové Mesto na nakladanie s kyanidom draselným. Podľa platného odborného usmernenia pracovníci poskytujú informácie ako získať osvedčenie o odbornej spôsobilosti, ktoré spadá do kompetencie RÚVZ so sídlom v Žiline.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Gestor úlohy: RÚVZ v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Plnenie: Výskyt karcinogénnych látok bol zaznamenaný v s.r.o. Tilo Slovakia Krásno nad Kysucou z dôvodu používania tvrdého dreva. Požadované nápravné opatrenia boli realizované, stanovené limity prašnosti neprekračovali a posúdený prevádzkový poriadok zaručuje, že pracovníci nebudú nadmieru exponovaní tejto škodlivine.

Kategorizácia rizika ionizujúceho žiarenia bola prehodnocovaná s vedením Kysuckej nemocnice v Čadci a Polikliniky Kysucké Nové Mesto a Turzovka. Na základe odborného posudku pracoviská Polikliniky Kysucké Nové Mesto boli preradené z kategórie 3 do kategórie 2. O pracoviskách Kysuckej nemocnice v Čadci, čo sa týka kategórie, bude rozhodnuté po vypracovaní posudku o riziku.

Vzhľadom na charakter okresov do úvahy prichádza nové prehodnocovanie miery rizika pracovísk, kde sa spracováva tvrdé drevo.

Požiadavky na zaistenie ochrany a bezpečnosti zdravia pracovníkov pri rekonštrukcii bytových jadier v obytných domoch boli zaslané odborným usmernením 4 spoločnostiam, ktoré tieto domy spravujú, resp. majú na starosti ich údržbu.

2.1.4. Znižovanie psychickej záťaž

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Plnenie: Pracoviská s psychickou pracovnou záťažou budú zaradené do kategórie práce 3 len vtedy, keď hodnotenie bude vykonané podľa metodík príslušného nariadenia vlády. Pretože pracovné zdravotné služby toto hodnotenie vykonávali len kvalifikovaným odhadom a návrh neobsahoval všetky náležitosti podania, vec bola postúpená na konzultáciu ÚVZ SR Bratislava, stanovisko tohto úradu bolo sprístupnené pracovným zdravotným službám s tým, aby podanie prehodnotili v zmysle tohto stanoviska, doposiaľ tak nebolo vykonané. Pracoviská evidované s touto záťažou v domovoch dôchodcov a sociálnych služieb by mali byť postupne prehodnotené na dožiadanie zamestnávateľa pracovnou zdravotnou službou, lebo tak to ukladá príslušné nariadenie vlády.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Plnenie: Tieto ochorenia majú v pôsobení RÚVZ sporadický výskyt, a preto mohli byť so zamestnávateľmi riešené opatrenia ako výskytu týchto ochorení predchádzať. V I. polroku 2009 bolo u živnostníka – piliara hlásené KPL MFN Martin podozrenie na ochorenie horných končatín z DNJZ, podnikateľ i napriek opakovanej výzve tunajším oddelením sa šetrenia podozrenia z profesionality ochorenia nezúčastnil.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenie chrbtice

Gestor úlohy: RÚVZ v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Plnenie: Úloha je plnená priebežne, odborné usmernenie ÚVZ SR slúži pre hodnotenie pracovných podmienok a spôsobu výkonu práce ako prevencia výskytu týchto ochorení a je uplatňované už pri vydávaní posudku k prevádzkovaniu takéhoto pracoviska. V roku 2009 do t. č. takéto podozrenie z ochorenia nebolo prešetrované.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Plnenie: V sledovanom období sa pokračovalo v plnení tejto úlohy podľa platnej legislatívy a previerka bola vykonaná v VŠZP Čadca, v Slovenskej sporiteľni Čadca a VÚB Čadca. Bolo zistené, že všetky uvedené organizácie zamestnávajú pracovníkov, ktorí so zobrazovacími jednotkami pracujú prevažnú časť zmeny. Ide o pracoviská s administratívnym charakterom práce. Dozorom bolo zistené, že vo Všeobecnej zdravotnej poisťovni zamestnávateľ bezozvyškovu zabezpečuje úlohy nariadenia vlády na zaistenie ochrany zdravia pracovníkov. Obdobná situácia bola zistená i na pracoviskách VÚB Čadca. V Slovenskej sporiteľni vykonali celkovú rekonštrukciu interiéru objektu a prestavbu jednotlivých pracovísk, dozorom boli zistené nedostatky, ktoré boli uvedené v zápisnici z dozoru. Zamestnávateľ v stanovenom termíne opatrenia, hlavne týkajúce sa zabezpečenia denného osvetlenia pracovísk, splnil a požiadal o uvedenie priestorov do prevádzky. Dotazníkovou metódou bola zisťovaná informovanosť zamestnancov o bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na ochranu ich zdravia. Z 95 dotazníkov sa oddeleniu preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie vrátilo 72 vyplnených, ktoré budú ďalej prehodnotené a výsledky budú využité v dozornej činnosti.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍNU A REZÍDUÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ Poprad

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny výživy a PBP

Plnenie: Úloha je plnená odberom potravín pre dojčatá a malé deti za účelom monitorovania hodnôt NO₃, NO₂. Sledovanie hodnôt je i s cieľom stanovenia záväzného limitu vyšetrovaných kontaminantov ako podklad k prijatiu legislatívnych ukazovateľov. Súčasťou odberu je i výkon štátneho zdravotného dozoru v rozsahu kontroly podmienok skladovania a označovania daných výrobkov. Vzorky sú odoberané v súlade s MANCP plánom na r. 2009, vyšetrované RÚVZ so sídlom v Žiline. T. č. spracovaných **6 vzoriek**.

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ Poprad a Banská Bystrica

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny výživy a PBP

Plnenie: V I. polroku bolo vyšetrených 60 klientov dospeléj populácie v kategórii stredne ťažkej práce, v úlohe sa pokračuje v spolupráci s oddelením podpory zdravia. Súčasťou úlohy bolo spracovanie podkladov pre Výskumný ústav potravinársky, a to v rozsahu spracovania údajov respondentov vyšetovaných v r. 2008 so zadávaním informácie o váhe a výške, veku, pohlavia, energetickej spotrebe ako i jednotlivých jedál s pridelením kódov z programu ALIMENTA a EFSA vrátane popisu všetkých spotrebovaných jedál v slovenskom i anglickom jazyku.

3.3. KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ Košice

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny výživy a PBP

Plnenie: Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu je v pravidelných mesačných intervaloch realizované odberom vzoriek s rozdelením do jednotlivých etáp. Bolo odobratých celkom **14 vzoriek** kuchynskej soli. Odbery boli vykonávané vo výrobných prevádzkach a v rezorte obchodu. Laboratórne výsledky vykázali zdravotnú bezpečnosť.

3.4. SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTOK V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny výživy a PBP

Plnenie: V zmysle plnenia úlohy boli vykonané **4 kontroly** zamerané na zistenie úplnosti dokumentácie výrobkov u distribútorov dovážaných do prevádzkových jednotiek, ako i na označovanie vybraných regulovaných látok v zložení a na obale kozmetických výrobkov v zmysle platnej legislatívy. Súčasťou národného plánu odberu vzoriek je i odber vzoriek kozmetiky na cielené sledovanie vybraných látok v kozmetických výrobkoch (detská kozmetika - kontrola deklarovaných konzervačných látok). Celkom bolo odobratých **5 vzoriek**.

3.5. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny výživy a PBP

Plnenie: V I. polroku 2009 bola vykonávaná kontrola povinnej dokumentácie u distribútorov kozmetických výrobkov, ako i kontrola podmienok skladovania v obchodnej sieti. Na základe hlásení o nebezpečných kozmetických výrobkoch prostredníctvom rýchleho výstražného systému RAPEX bolo vykonaných cielené **46 kontrol** v distribučnej sieti.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny detí a mládeže

Plnenie: Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod.

Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia, zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Gestor úlohy: ÚV SR, Národné monitorovacie centrum, VúDP a P, ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny detí a mládeže v spolupráci s oddelením podpory zdravia

Plnenie: Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t. j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod.

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ Rimavská Sobota

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny detí a mládeže

Plnenie: Cieľom projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti u vybraných vekových skupín populácie detí SR vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach pre deti a dorast.

Dlhodobým cieľom projektu je hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál v jednej z citlivých skupín populácie, a to populácie detí SR.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie epidemiológie

Plnenie: V I. polroku 2009 boli realizované následné zmeny očkovacieho kalendára:

- zavedenie pravidelného povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám, a to simultánne s očkovaním hexavakcínou,
- vynechanie prvého preočkovania detí v 3. roku života proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu,
- rozšírenie preočkovania detí v 6. roku života o preočkovanie proti poliomyelitíde a očkovanie proti DTP vakcínou s acelulárnou pertusickou zložkou,
- zrušenie očkovania detí v 11. roku života proti VHB,
- rozšírenie kalendára o povinné očkovanie dospelých proti diftérii bivačínou dT.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním sa vykonáva priebežne. Boli zaznamenané 2 ochorenia preventabilné očkovaním na pertussis, ktoré boli riadne očkované i preočkované.

Manažment očkovania – v mesiaci január 2009 boli všetci lekári prvého kontaktu oboznámení s novou vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z. z.. Priebežne sú im poskytované poštovou formou a prostredníctvom web. stránky všetky aktuálne informácie.

Kontrola očkovania - vykonáva sa podľa odborného usmernenia na kontrolu očkovania v mesačných intervaloch zo všetkých pediatrických obvodov okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto. Podľa očkovacieho kalendára bolo zaočkovaných za I. polrok 2009 6149 detí. Neboli zistené žiadne nedostatky.

Vlastná administratívna kontrola očkovania bude vykonaná k 31. 08. 2009.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie epidemiológie

Plnenie: Aj napriek propagovaniu využívania on-line hlásenia prenosných ochorení do existujúceho informačného systému EPIS, hlásna služba sa uskutočňuje len poštovou formou. Systém rýchleho varovania sa využíva priebežne na hlásenie mimoriadnych epid. situácií v regióne Kysúc. Pre zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení sa priebežne aktualizuje web stránka RÚVZ. V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení, s ich následným uzatváraním.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie epidemiológie

Plnenie: Priebežne sa vykonáva systematický zber, sumarizácia, analýza o infekčných ochoreniach. K 30.6.2009 je evidovaných 530 prenosných ochorení. Nové požiadavky ECDC v rámci TESSY boli priebežne implementované do položiek programu EPIS. Manažment kontaktov a ohnísk sa vykonáva priebežne. Denne sa dopĺňa centrálna databáza prípadov infekčných ochorení. Pravidelne v týždenných intervaloch sa evidujú prípady ARO a CHPO a dopĺňajú výsledky vyšetrení vykonaných v NRC, v mimoriadnych situáciách sa využíva systém rýchleho varovania (SRV).

6.4. SURVEILLANCE VYBRANÝCH NOZOKOMIÁLNYCH NÁKAZ V PROGRAME EÚ HELICS - IPSE

Gestor úlohy: RÚVZ Trenčín

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie epidemiológie

Plnenie: V rámci skvalitnenia surveillance sa vykonáva kontrola NN v zdravotníckych zariadeniach. Hlásených bolo z KNsP Čadca 40 NN. Celkovo bolo odobratých 670 sterov z prostredia, z toho 210 pozitívnych. Zo sterilného materiálu 187 sterov, z toho 2 pozitívne. Na oddeleniach s pozitívnymi výsledkami sterov boli vykonané opakované kontrolné stery. V rámci kontroly funkčnosti sterilizačnej techniky sa otestovalo 63 sterilizátorov, 3 mali pozit. výsledok. Následne bola vykonaná kontrola s negat. výsledkom. Otestovaných bolo 31 autoklávov s negat. výsledkom.

V spolupráci s oddelením klinickej mikrobiológie KNsP sa sleduje mikrobiálna rezistencia na ATB a biocídy a endemické osídľovanie nemocnice nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi. Analýza výskytu NN sa vykonáva v mesačných intervaloch.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie epidemiológie

Plnenie: Dňa 29. 04. 2009 SZO vyhlásila 5. fázu pandemickej pripravenosti v súvislosti s výskytom nového typu chrípky A(H1N1), 11. 06. 2009 vyhlásila pandemickú fázu č. 6.I. Všetci praktickí lekári boli upozornení na nutnosť zisťovania cestovateľskej anamnézy chorých, na posilnenie epid. surveillance ARO a CHPO, na odbory biologického materiálu od chorých. O priebehu situácie a odporúčaní SZO sú priebežne informovaní prostredníctvom web stránky RÚVZ a poštových zásielok. Základné informácie o novom type chrípky sú poskytované verejnosti prostredníctvom web stránky RÚVZ so sídlom v Čadci a ÚVZ SR. Od začiatku mája t.r. je na oddelení epidemiológie zabezpečená pracovníkmi pohotovostná služba 24 hod. denne počas pracovných dní, sviatkov a víkendov prostredníctvom vyhradeného mobilného telefónu so zabezpečením potrebných opatrení. V mesiaci máj bola vykonaná aktualizácia „Pandemického plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky v RÚVZ Čadca“. Dňa 04. 05. 2009 zasadala protiepidemická komisia v Čadci, na ktorej boli rozpracované opatrenia pre fázu 5.I. podľa pandemického plánu s úlohami pre štátne a neštátne zdravotnícke zariadenia, lekárenskú službu, dopravnú zdravotnú službu, ústavnú mikrobiológiu, organizácie v odbore školstva. V našom regióne v I. polroku 2009 boli hlásené 4 podozrenia na nový typ chrípky A(H1N1) s negatívnym výsledkom, u ktorých boli vykonané príslušné protiepidemické opatrenia.

6.7. ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Košice

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie epidemiológie

Plnenie: Na základe prípisu MZ SR, HH SR podľa § 5 ods. 4, písm. k/ zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. a príslušného harmonogramu boli vykonané 3 odbory vzoriek odpadových vôd na prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov z mestskej ČOV Čadca s negatívnymi výsledkami.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: V MC Čmeliačik v Oščadnici bola pre 11 mamičiek pripravená prezentácia na tému „Obezita v detskom veku“, ktorá bola spojená s meraním telesného tuku u 9 žien prístrojom OMRON BF 300. Prezentácia bola doplnená cvičením zameraným na pohybový aparát. Mamičkám MC Čmeliačik boli rozdane propagačné materiály.

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ Trenčín

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: Bola zrealizovaná prierezová dotazníková štúdia v čase od 15. mája do 15. júna 2009. Dotazníkový prieskum sa realizoval v štyroch skupinách populácie, a to seniori, žiaci, študenti a verejnosť. Celkovo bolo rozdanych 240 dotazníkov, návratnosť dotazníkov bola 87 % (208 dotazníkov), 13 % dotazníkov (32 dotazníkov) sa nevrátilo.

9.3. „ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ Košice

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: V Materskej škôlke v Oščadnici a v Materskej škôlke Fraňa Kráľa v Čadci bola pripravená prezentácia pre deti predškolského veku na tému dentálne pomôcky a správna technika čistenia zubov. V MŠ v Oščadnici sa prezentácie zúčastnilo 23 detí predškolského veku a 2 pedagógovia. V MŠ Fraňa Kráľa v Čadci sa zúčastnilo na prezentácii 33 detí predškolského veku a 2 pedagógovia. Pre pedagógov materskej škôlky boli pripravené hlavolamy, maľovanky, básničky na tému dentálne zdravie a stomatohygiena (hra Zubná hliadka). V rámci Svetového dňa zdravia a projektu venovanému stomatohygiene bola pre 30 detí predškolského veku a 2 pedagógov MŠ v Oščadnici zrealizovaná prezentácia na tému dôsledok nesprávnej starostlivosti o mliečny chrup. Daná téma bola odprezentovaná aj v MŠ Fraňa Kráľa v Čadci pre 33 detí predškolského veku a 2 pedagógov. Deti na záver cyklu interaktívnych prednášok venovaných dentálneho zdravia dostali diplom s názvom „Bojovník proti zubnému kazu“.

9.4. PROJEKTY A ÚLOHY PODPORY ZDRAVIA REALIZOVANÉ NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI – DATABÁZA DOBRÝCH POSTUPOV

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ Košice

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: Oddelenie Podpory zdravia zorganizovalo akciu pre verejnosť s názvom „Týždeň zdravia pre verejnosť“ v dňoch od 11. do 15. mája 2009 v čase od 7:00 hod. do 12:00 hod. v supermarkete Terno Čadca. Akcia pre verejnosť s názvom „Týždeň zdravia pre verejnosť“ bola spropagovaná v elektronických, printových médiách a taktiež i na internetovej stránke RÚVZ v Čadci. Celkový počet vyšetrených klientov bol 133, z toho 30 mužov a 103 žien. Výsledky „Týždňa zdravia pre verejnosť“ boli uverejnené v týždenníku Kysuce a na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Čadci.

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA – AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SVETOVOU ZDRAVOTNÍCKOU ORGANIZÁCIOU

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: Aktivity pri príležitosti významných dní s osobitým zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou boli zabezpečené uverejňovaním článkov v printových a elektronických médiách a edukačno, intervenčnými prednáškami.

4. február - Svetový deň rakoviny

Na internetovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Čadci bol uverejnený článok s názvom „Detská obezita a fyzická aktivita“, článok sa zaoberal heslom tohtoročného Svetového dňa proti rakovine. Článok s názvom „4. február v znamení Svetového dňa boja proti rakovine“ bol uverejnený na internetovej stránke Kysuckého Nového Mesta a v mesačníku Zvesti Kysuckého Nového Mesta.

24.marec - Svetový deň tuberkulózy

Článok zaoberajúci sa výskytom tuberkulózy v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto bol uverejnený na internetovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci, MY Kysucké noviny, Zvesti Kysuckého Nového Mesta.

7. apríl - Svetový deň zdravia

V rámci Svetového dňa zdravia a projektu zameraného na dentálne zdravie bola pre 30 detí predškolského veku a 2 pedagógov MŠ v Oščadnici pripravená prezentácia na tému nedostatočná stomatohygiena a dentálne zdravie.

31.máj - Svetový deň bez tabaku

V súvislosti s týmto dňom bola pripravená a zorganizovaná akcia pre verejnosť s názvom „Meranie oxidu uhoľnatého v dychu prístrojom Smokerlyzer“ a prednášky pre študentov na tému fajčenie. V rámci spomínanej akcie bolo Smokerlyzerom vyšetrených 31 osôb, a to 20 mužov a 11 žien, Spirometrom bolo vyšetrených 49 osôb, a to 19 mužov a 30 žien. Prednášky na tému fajčenie boli zrealizované na základnej škole Jána Amosa Komenského v Čadci, prednášky sa zúčastnilo 23 žiakov 7. ročníka. Ďalšie prednášky na tému fajčenie boli odprednášané v priestoroch Kysuckej knižnice pre 34 študentov Strednej odbornej školy obchodu a služieb Čadca, 28 študentov Gymnázia Jozefa Miloslava Hurbana, 40 študentov Bilingválneho gymnázia v Čadci. Prednášky boli doplnené meraním oxidu uhoľnatého v dychu pomocou prístroja Smokerlyzer u 46 žiakov a študentov.

26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodu s nimi

V súvislosti s týmto dňom oddelenie podpory zdravia uskutočnilo cyklus prednášok na tému „Drogy, raj plný utrpenia“, pre 33 žiakov 7. ročníka Základnej školy v Staškove, pre 40 študentov 2. ročníka Gymnázia v Turzovke, pre 53 žiakov 8. ročníka Základnej školy Jána Amosa Komenského v Čadci. Súčasťou prednášky bolo zdôraznenie negatívnych účinkov fajčenia, dopad alkoholu a taktiež legálnych a nelegálnych drog na zdravý organizmus človeka a dieťaťa. Prednáška bola taktiež doplnená premietnutím filmu „Alkohol - Skrytý

nepriateľ“ a „Vraždiaci návyk fajčenie“. Článok zaoberajúci sa Medzinárodným dňom boja proti drogám a obchodovaniu s nimi bol uverejnený na internetovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci.

9.7. „VYZVI SRDCE K POHYBU“

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: Tretí ročník kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ bude prebiehať v mesiaci november 2009.

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: V Kysuckom Novom Meste bola pre študentov 1. ročníka Odborného učilišťa pripravená prezentácia na tému obezita a zdravie. Prezentácie sa zúčastnilo 38 študentov a 5 pedagógov, so študentmi sme pracovali v dvoch menších skupinách (24 študentov a 14 študentov). Prezentácia bola doplnená príbehmi obéznych ľudí, vedomostným kvízom, testom Svetovej zdravotníckej organizácie s názvom Nutričné skóre, meraním percenta telesného tuku u 7 žiakov a 2 pedagógov a iné. Na ZŠ E. E. Cernana bola pre 42 žiakov 8. a 9. ročníka pripravená prezentácia na tému obezita a poruchy prijímania potravy. Prezentácia bola doplnená kvízom, výpočtom BMI pomocou počítačového programu. Prístrojom Omron bolo u 33 žiakov zmerané percento telesného tuku.

9.9. CINDI PROGRAM SR

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: Poradenské centrum ochrany a podpory zdravia zorganizovalo vyšetrenie ukazovateľov kardiovaskulárneho rizika na Základnej škole v Nesluši, v Únii nevidiacich a slabozrakých Slovenska, v priestoroch supermarketu Terno Čadca. Na ZŠ v Nesluši bolo vyšetrených 31 pedagógov, z toho 28 žien a 3 muži, v Únii nevidiacich a slabozrakých Slovenska bolo vyšetrených 21 členov organizácie, a to 18 žien a 3 mužov, v supermarkete Terno v Čadci bolo vyšetrených 133 klientov, a to 103 žien a 30 mužov. Vyšetrenie bolo doplnené o štandardné meranie tlaku krvi a pulzu, poradenstvo z oblasti zdravej výživy a zdravotno - výchovnými materiálmi. Počet klientov, ktorí boli vyšetrení k 30. júnu 2009, v Základnej poradni predstavuje počet 330 klientov.

10. KONTROLA TABAKU

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia a oddelenie vykonávajúce ŠZD

Plnenie: Kontrola zákona o ochrane nefajčiarov sa vykonáva priebežne každý mesiac v spolupráci s ostatnými oddeleniami Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci.

10.3. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA AKCIE PRE VEREJNOSŤ – VYŠETRENIE OXIDU UHOĽNATÉHO VO VYDYCHOVANOM VZDUCHU

Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: V súvislosti s Medzinárodným dňom bez tabaku pripravilo a zorganizovalo oddelenie podpory zdravia akciu pre verejnosť s názvom „Meranie oxidu uhoľnatého v dychu prístrojom Smokerlyzer“. Vyšetrenie sa uskutočnilo v priestoroch supermarketu Terno Čadca. Pracovníčky oddelenia podpory zdravia merali pomocou prístroja Smokerlyzer hladinu oxidu uhoľnatého i karboxyhemoglobínu vo vydychovanom vzduchu, prístrojom Spirometer merali vitálnu kapacitu pľúc a vydychovaný vzduch za 1 sek. a štandardne merali tlak krvi a pulz. Smokerlyzerom vyšetrili 31 osôb, a to 20 mužov a 11 žien, Spirometrom vyšetrili 49 osôb, a to 19 mužov a 30 žien. Liga proti rakovine nám poskytla propagačné materiály k Svetovému dňu bez tabaku.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Dolnom Kubíne**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. /NEHAP III/

Projekt sledujúci prevenciu a zníženie respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečistením ovzdušia pod názvom „Kvalita vnútorného ovzdušia v Európskych školách, prevencia a zníženie respiračných ochorení“ /zapojených 8 krajín/ – sa realizuje na školách v Bratislave a v Banskej Bystrici. V RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne sa zatiaľ nerealizuje.

Problematiku bývania RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne sleduje v rámci posudzovania projektových dokumentácií pre územné konania stavieb bytových domov, príp. v rámci vydávania stanovísk k územnoplánovacím dokumentáciám obcí. Kvalita vnútorného ovzdušia sa nesledovala.

Informačný systém environmentálnych a zdravotných indikátorov zatiaľ na RÚVZ nebol vytvorený z dôvodu nezavedenia jednotnej formy pre RÚVZ. Na www stránkach sú uvádzané údaje o kvalite pitnej vody

1.3. NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA EHIS

Na www stránkach RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne sú uverejňované informácie pre verejnosť aj z oddelenia hygieny životného prostredia. Informácie sú zamerané na novú legislatívu a postupy pri jej uplatňovaní v praxi /napr. návrhy prevádzkových poriadkov.../, výsledky laboratórnych analýz pitných vôd. Výsledky laboratórnych analýz vôd na kúpanie sú uvedené v Informačnom systéme o kvalite vody na kúpanie /www.uvzsr.sk/. Zatiaľ nie sú uvádzané informácie charakteru zdravotno– environmentálneho.

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Monitoring kvality vody prírodných oblastí je vykonávaný podľa usmernenia ÚVZ SR a v súlade s požiadavkami Európskej komisie pre vyhodnotenie kvality vôd v celoeurópskom porovnávacom meradle. K 15.06.2009 bola vypracovaná písomná správa o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na kúpaciu sezónu 2009 a vložená do Informačného systému o kvalite vody na kúpanie. Aktuálne zhodnotenie situácie na kúpaliskách a iné dôležité informácie súvisiace s priebehom kúpacej sezóny sú pravidelne /každý štvrtok/ nahadzované do databázy informačného systému o vode na kúpanie.

V okresoch Námestovo a Tvrdošín sa nachádza vodná nádrž Oravská priehrada, ktorá nebola vyhlásená ako kúpacia oblasť. V jej okolí sú najmä v letných mesiacoch poskytované ubytovacie a stravovacie služby. Pláže so zariadeniami osobnej hygieny a bufetmi sú vybudované pri ATC Slanica v okrese Námestovo a pri ATC Stará Hora v okrese Tvrdošín. Priestory ATC sú vykosené. Návštevníci sa kúpu vo vyhradenom priestore vodnej plochy len za veľmi horúcich dní. Vzorky vody na laboratórnu analýzu sú počas LTS odoberané v rámci ŠZD /podľa vypracovaného plánu/, nakoľko prevádzkovatelia ATC nežiadajú RÚVZ o rozhodnutie k prevádzkovaniu prírodných kúpalísk. Prevádzkovatelia zariadení ATC žiadajú len o súhlas k prevádzkovaniu ATC počas LTS 2009. Oravská priehrada bola vybudovaná za účelom výroby elektrickej energie a vyrovnávania hladiny rieky Orava /zamedzenie povodní/. Vodná plocha je využívaná najmä na vodné športy /bicyklovanie,

surfovanie, plachtenie, plavby loďou/ a rybolov. Vzorky vôd na kúpanie z Oravskej priehrady sú odoberané v rámci ŠZD pri ATC Slanica a ATC Stará Hora. Boli odobraté dňa 02.06.2009. Vyšetrované ukazovatele nevyhovovali medznej hodnote ukazovateľov uvedených v nariadení vlády SR č. 87/2008 Z.z. o prírodných kúpaliskách, pre prekročenie medznej hodnoty farby. Vzorky boli odobraté po daždi. Ďalší odber je naplánovaný v mesiaci júl.

1.6. MONITORING A VYHODNOTENIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Monitoring je na RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne vykonávaný podľa plánu monitoringu. V zákone č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov a v nariadení vlády č. SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu sú uvedené požiadavky na kvalitu vody určenej na ľudskú spotrebu. V týchto legislatívnych predpisoch je implementovaná smernica Európskej únie 98/83/EC o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu.

V okresoch pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne /Dolný Kubín, Námestovo, Tvrdošín/ bolo v rámci monitoringu odobratých /na spotrebisku/ a vyšetrených 82 pitných vôd /z toho 66 v rámci kontrolného monitoringu pitnej vody a 16 v rámci preverovacieho monitoringu pitnej vody/. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek bolo 7 vzoriek chybných, čo predstavuje 8,54 % z celkového počtu. Vo fyzikálno - chemických ukazovateľoch nevyhovovali 2 vzorky /Babín a Oravské Veselé pre nadlimitnú hodnotu železa/, v mikrobiologických ukazovateľoch nevyhovovalo 5 vzoriek /Oravská Polhora, Krušetnica, Breza, Horná Lehota a Chlebnice/. Ak výsledky ukazovateľov vo vzorkách pitných vôd neboli v súlade s hodnotami uvádzanými v nariadení vlády č. SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, boli v rámci ŠZD uplatňované nápravné opatrenia a sankcie. Monitoring pitnej vody je spracovávaný počítačovým programom Vydra. Získané výsledky o kvalite vody boli zasielané začiatkom roka do NRC RÚVZ so sídlom v Košiciach pre celoslovenské spracovanie. Na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne sú uvedené výsledky z monitoringu pitnej vody.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Riešené bolo najmä:

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Boli vykonané kontroly v 184 spoločnostiach, kde sú vyhlásené RP. Uplatňované boli postupy v zmysle platných odborných usmernení ÚVZ SR (VS-Mont a.s., Hoval s.r.o., ZTS Námestovo a.s., ...)

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Počet spoločností, ktoré manipulujú s T a T⁺ je minimálny. Jedovaté chemické faktory sa sporadicky používajú v galvanických procesoch, v poľnohospodárstve už nie.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Manipulácia sa sleduje v zdravotníctve pri podávaní cytostatík, v priemysle sa vo výrobnom procese nevyskytujú. V priebehu polroka sme neobdržali žiadosť o povolenie manipulácie s azbestom pri demolačných prácach.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Pri riešení problematiky najmä v rámci štátneho zdravotného dozoru v súlade s koncepciou poradne zdravej práce sa vykonávali konzultácie so zamestnávateľom, ale najmä sa zamestnancami priamo na pracovisku. Tam, kde je to účelné sa poskytuje písomný materiál s problematikou. Intenzívna spolupráca bola najmä so **zdravotníckymi zariadeniami**. Vypracovali sa podklady – objektívne hodnotenie v Dolnooravskej nemocnici s poliklinikou MUDr. L. Nádaši Jégeho.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ

Boli vypracované odborné posudky na prácu s bremenami a DNJZ (Primalex Slovakia a.s. po zavedení novej technológie pri prácach s bremenami)

- Bolo vykonaných 8 prešetrení na podozrenie na ChzP z DNJZ pri riešení ktorých boli vykonané tieto opatrenia:
 - o zabezpečenie správneho režimu práce (napr. striedanie vykonávaných prác)
 - o používanie OOPP pri práci
 - o preradenie zamestnancov na prácu primeranú ich zdravotnému stavu a schopnostiach
 - o dodržiavanie legislatívy, najmä zákonníka práce

2.1.6 Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné

poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V priebehu štátneho zdravotného dozoru sme sa zamerali na poskytovanie konzultácií zameraných na poskytovanie informácií zamestnávateľom ale aj zamestnancom pri práci:

- o v stoji
- o s bremenami
- o so zobrazovacími jednotkami
- o náročnej na fyzickú kondíciu

V sledovanom období sme poskytli tieto informácie v 199 spoločnostiach.

2.2 ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Posudzovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne) a následne vykonávanie opatrení na zmiernenie nepriaznivých účinkov. Kontrolované a sledované boli pracoviská v ZTS Námestovo a.s. a Johnson Controls International Námestovo spol. s r.o.,

2.3 ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

- **OFZ, a. s. Istebné** - pokračovanie bolo pozastavené, výroba v prvom polroku bola

prakticky zastavená, pokračovanie je málo pravdepodobné.

- **PUNCH s.r.o. Námestovo** – ukončené, spoločnosť je v agónii.
- **PD Tvrdošín**

Pri sledovaní vplyvu pracovného prostredia na zdravie zamestnancov boli kontrolované uložené tieto opatrenia:

1. Predloženie na RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne návrhu prevádzkového poriadku vypracovaný v zmysle nariadenia vlády č. 115/2006 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku.
2. Dôsledné dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.
3. Zosúladenie zariadení pre osobnú hygienu zamestnancov v súlade s Nariadením vlády SR č. 391/2006 Z. z.
4. Posúdenie práce v zmysle Nariadenia vlády SR č. 281/2008 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami.

Uložené opatrenia boli splnené.

Vzhľadom na to, že u sledovaných 31 zamestnancov boli okrem iného aj tieto výsledky:

- **dotazník spokojnosti zamestnancov** - s prácou jednoznačne, alebo skôr áno je spokojných 60%
- **dotazník subjektívneho hodnotenia záťaže a zdravotných ťažkostí pohybového aparátu pri práci** - 80% uvádza záťaž drieku a chrbta, 75% pleca, iné do 10% (štatisticky nevýznamný súbor)
- **dotazník informovanosti zamestnancov** - 80% respondentov uvádza informovanosť vo všetkých bodoch,

bude intervenčná aktivita pokračovať v roku 2010.

- **Sledovanie vplyvu pracovného prostredia na zváračov**

V spoločnostiach ZTS a.s. Námestovo, VS Mont s.r.o. Dolný Kubín a Miba Slovakia s.r.o. Dolný Kubín bolo sledovaných 84 zváračov a 54 kovorobotníkov.

Významnejšie zistenia:

- nepriaznivé chemické faktory: silikát, hliník, železo uhlík, cín, nitrózne plyny
- fajčiarov bolo 37 %
- produktívny kašeľ s vykašliavaním hlienov resp. spúta 32% zváračov
- astmu bronchiálne diagnostikoval odborný lekár u **2%** zváračov!!!
- poškodenie sluchu 17%

V priebehu 2 polroka budú vykonané opatrenia na zníženie expozície zamestnancov nepriaznivými faktormi pracovného prostredia .

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍNU V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

V 1. polroku 2009 bolo odobratých:

Dusičnany, dusitany

6 vzoriek

Druhy odobraných potravín: ostatné potraviny na výživu dojčiat a malých detí s obsahom mrkvy a listovej zeleniny (prioritne domáca výroba)

Miesto odberu : distribučná sieť, lekáreň

Výsledok vyšetrenia: všetky vzorky vyhovujú

PCB (polychlórované bifenyly)

1 vzorka

Druhy odobraných potravín: Sunarka jogurtová s lesným ovocím

Miesto odberu : distribučná sieť

Výsledok vyšetrenia: výsledok nebol zaslaný

Kumarín

1 vzorka

Druhy odobraných potravín: Sunarka „sušená“ mliečna kaša ryžová so škoricou HERO

Miesto odberu : lekáreň

Výsledok vyšetrenia: vzorka vyhovuje

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V rámci riešenia predmetného projektu bolo v regióne Orava v priebehu 1. polroka 2009 vyšetrených **70 klientov**.

Všetci respondenti vyplnili dotazníky o životospráve a pohybovej aktivite s cieľom zistenia stravovacích návykov. Ďalej sa podrobili vyšetreniu klinickému, somatologickému a biochemickému. Bola hodnotená konzumovaná strava z jedného dňa u všetkých respondentov, ktorá bola počítačovo spracovaná v programe Alimenta č.4-3e – nadstavbová verzia a bola porovnávaná s odporúčanými výživovými dávkami.

Pracovníci oddelenia hygieny výživy spracovali údaje získané v rámci projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR“, ktoré boli použité z dôvodu kvalitnejšieho a presnejšieho vyhodnocovania odhadu rizika z expozície v rámci úlohy „Compilation of existing individual food consumption data collected within the most recent national dietary surveys in Europe“.

3.3. KONTROLA JODIZÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI a SATURÁCIE ORGANIZMU JÓDOM

Na základe vypracovaného plánu pre odber vzoriek boli z výrobní, distribúcie a zo skladov odobrané vzorky tuzemskej a zahraničnej soli na stanovenie jodidu draselného, jodičnanu draselného a feroxyanidu draselného. Počas 1.polroka 2009 bolo odobratých 11 vzoriek tuzemskej soli a 7 vzoriek zahraničnej soli.

3.4. SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTOK V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

V predajniach drogérie bolo odobratých podľa plánu ÚVZ SR 14 vzoriek kozmetických výrobkov, 9 vyhovuje, 5 vzoriek - výsledky z ÚVZ SR Bratislava neboli zaslané. Odborní pracovníci oddelenia hygieny výživy vykonali preverky, ktoré boli zamerané na kontrolu označovania kozmetických výrobkov i dodržiavania prevádzkovej a osobnej hygieny.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Odd. HDM sa bude podieľať na plnení tejto úlohy v IV. Q r. 2009 v zmysle anotácie ÚVZ SR.

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

V mesiaci apríl 2009 pracovníčky odd. HDM vykonali klinické (TK) a somatologické vyšetrenia (meranie hmotnosti, výšky, obvodu pása a bokov) u 60 detí z vidieckej Materskej školy Hruštín 207 a 60 detí z mestskej Materskej školy Dolný Kubín, ul. Odbojárov (30 chlapcov a 30 dievčat z každej materskej školy vo vekovej kategórii 4-6 ročných).

Rodičia detí vyplnili dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa, frekvenčný dotazník. V jednotnom čase v 17. kal. týždni rodičia vyplnili 24 hodinovú stravovaciu anamnézu a 24 hod. pohybový režim detí a zároveň odd. HDM odobralo celotýždňovú stravu spolu 10 vzoriek stráv (desiata, obed, olovrant) vrátane nápoja. Výsledky laboratórnych rozborov stráv sme zatiaľ nedostali.

T. č. prebieha spracovanie dotazníkov a vkladanie údajov do programu Excell a Alimenty ver. 4.3.E. Databázy budú zaslané na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote v termíne do 30.9.2009.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

V rámci plnenia hlavných cieľov bola realizovaná metodická a konzultačná pomoc očkujúcim lekárom.

Ďalej bolo vykonávané:

- usmernenie lekárov ku kategorizácii a k indikačným obmedzeniam vakcíny Infanrix polio
- usmernenie lekárov ku kategorizácii a k indikačným obmedzeniam vakcíny Prevenar
- informácia o realizácii Európskeho imunizačného týždňa 2009, realizácia Európskeho imunizačného týždňa - informácia v lokálnych periodikách a na seminároch s lekármi prvého kontaktu, tiež na stránke RUVZ so sídlom v Dolnom Kubíne
- usmerňovanie lekárov prvého kontaktu o očkovaní v povinnom pravidelnom očkovaní, aj v odporúčanom očkovaní,

- priebežné konzultácie pre lekárov a laickú verejnosť
- očkovací kalendár pre rok 2009-informácia o zmenách v očkovaacom kalendári na r. 2009 (zavedenie povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým infekciám simultánne s hexavakcínou, zrušenie prvého preočkovania proti diftérii, tetanu a pertussis v 3. roku života, rozšírenie preočkovania detí v 6. roku života o preočkovanie proti poliomyelitíde a očkovanie proti diftérii, tetanu a pertussis acelulárnou vakcínou, zrušenie očkovania detí v 11. roku života proti vírusovej hepatitíde B, rozšírenie kalendára o povinné očkovanie dospelých proti diftérii bivakcínou dT) bola odoslaná všetkým lekárom prvého kontaktu, uverejnená na stránke RUVZ so sídlom v Dolnom Kubíne, informácie o zmenách v zložení vakcín a typoch vakcín, plán očkovacích výkonov pre spádovú oblasť RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne na podklade očkovacieho kalendára na rok 2009, vypracovaného ÚVZ SR v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí platnou od 1.1.2009. -informácia o novom kategorizačnom zozname, nová kategorizácia vakcín rozposlaná všetkým očkujúcim lekárom prvého kontaktu
- zabezpečenie laboratórnej diagnostiky u pacientov, u ktorých bolo podozrenie na ochorenie, ktoré podlieha povinnému očkovaniu
- pripomienkovanie odborného usmernenia na vykonávanie kontroly očkovania,
- pripomienkovanie aktualizácie tabuliek na kontrolu očkovania
- oboznámenie lekárov prvého kontaktu s vyhláškou č. 585/2008
- článok v regionálnej tlači „ Nepodceňujte očkovanie- je dôležité“

Očkujúci lekári zasielajú na oddelenie epidemiológie mesačne hlásenia o očkovacích výkonoch v ich spádovej oblasti. Na základe týchto hlásení sa mesačne vykonáva register výkonov na jednotlivých ambulanciách a v okresoch. V zmysle usmernení z ÚVZ SR budeme postupovať pri príprave registra očkovaných, ako aj evidencie o očkovaní, chladovom reťazci a hospodárení s vakcínami.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH OCHORENÍ

V 1. polroku 2009 bola vykonaná mesačná analýza prenosných ochorení za región.

Dôraz je kladený na surveillance v prípade výskytu ochorení imunizačného programu sa zabezpečuje laboratórna verifikácia diagnózy, v našom regióne tak ako v celej SR cieľ SZO č. 7 „ Zdravie pre všetkých v 21.storočí“. Vykonávaný bol odber odpadových vôd v ČOV Gácel' na sledovanie cirkulácie poliovírusov v zmysle nariadenia ÚVZ SR a harmonogramu lekárske virológie RÚVZ v Banskej Bystrici.

V oblasti výskytu chrípky a ARO aktuálne celé chrípkové obdobie mailom informujeme dotknuté organizácie o aktuálnej situácii, informáciu zverejňujeme na webovej stránke. Každý rok sa vykonáva kampaň na podporu očkovania proti chrípke a pneumokokovým infekciám v lokálnych médiách, na seminároch pre verejnosť a lekárov prvého kontaktu. Na seminári Spolku lekárov Oravy, praktických lekárov pre deti a dorast a praktických lekárov pre dospelých boli zabezpečené prednášky“ Možnosti prevencie chrípky a pneumokokových infekcií“. U pacientov s príznakmi virózy boli vykonané 4 odbery na virologické (vírus chrípky typ A bol izolovaný u 2- och pacientov. V rámci skvalitnenia individuálnej prevencie obyvateľstva v oblasti prenosných ochorení zverejňujeme mesačné analýzy na webovej stránke RÚVZ a na stránke zverejňujeme aj informácie o aktuálne sa vyskytujúcich ochoreniach.

Spracovaných bolo 987 hlásení prenosných ochorení a epidemiologické šetrenie spojené s protiepidemickými opatreniami a edukáciou obyvateľstva boli realizované v 259 ohniskách. Nedostatky v laboratórnej spolupráci a v hlásení prenosných ochorení boli riešené priebežne.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Novovytvorený program EPIS je plne v prevádzke a využíva sa aj pre manažment epidémií. Lekári prvého kontaktu majú možnosť priamo z ambulancie vstupovať do užívateľského portálu, zatiaľ túto možnosť nevyužívajú aj napriek opakovanej propagácii programu v teréne. V programe EPIS sa zaviedol a je plne využívaný systém rýchleho varovania a začali sme pracovať aj s manažérskym informačným systémom - MIS.

Mesačne sú realizované analýzy hlásených ochorení a výstupy z portálu sú zverejňované na webovej stránke RUVZ so sídlom v Dolnom Kubíne.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V prvom polroku 2009 sme realizovali opatrenia na prevenciu nozokomiálnych nákaz:

- v zmysle zvyšovania bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach bolo realizovaných 42 kontrol hygienicko-epidemiologického režimu na oddeleniach NsP a v súkromných zdravotníckych zariadeniach

- odobratých 50 sterov zo sterilného materiálu, 506 sterov z prostredia

- overená funkčnosť 33 sterilizačných zariadení

- na základe výsledkov kontrol a analýzy hlásených NN boli realizované hodnotenia a navrhnuté opatrenia pre jednotlivé oddelenia NsP 35x

- začlenenie výskytu NN medzi indikátory kvality poskytovania zdravotníckej starostlivosti

- v mesiaci január sú realizované ročné analýzy hlásenia nozokomiálnych nákaz a na ich základe budú prijaté postupy pre manažment jednotlivých NsP (k 30.6.2009 bolo hlásených 29 ochorení nozokomiálneho charakteru)

- na základe spolupráce s laboratóriami je zabezpečené pravidelné monitorovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB, výskyt multirezistentných kmeňov, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi a následná aplikácia správnych režimových opatrení

Na realizáciu uvedených úloh je potrebné zabezpečiť finančné prostriedky na dostatočnú edukáciu pracovníkov oddelenia v rozsiahlej a zložitej problematike prevencie nozokomiálnych nákaz.

Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych:

- podľa záverov z porady epidemiológov sa pripravuje prevalenčná štúdia nozokomiálnych nákaz, v I. polroku 2009 úloha zatiaľ nerealizovala.

V rámci prevencie šírenia nozokomiálnych nákaz sme v máji 2009 realizovali národnú kampaň „Zvýšenie hygieny a dezinfekcie rúk v zdravotníckych zariadeniach“

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Projekt riešime prostredníctvom činnosti poradne zdravia. V prvom polroku sme vyšetrili a následne urobili intervenciu u 418 klientov. Realizovali sme 11 výjazdových vyšetrení do vzdialenejších miest a obcí nášho regiónu.

V rámci spoluúčasti na projekte „Obezita“, sme urobili 82 aktivít na ozdravenie výživy, ktorých sa zúčastnilo 1584 detí a 70 dospelých., 20.aktivít na podporu pohybovej aktivity, ktorých sa zúčastnilo 403 detí a 20 dospelých.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

V prvom polroku 2009 bola riešená mimoriadna epidemiologická situácia, ktorá vznikla v súvislosti s objavením nového vírusu chrípky „novel“ A1H1, s vyhlásením 5. fázy

pandemického obdobia a následne pandémie , ktorú vyhlásila 11.6.2009 WHO v súvislosti so šírením nového vírusu chrípky.

Od apríla 2009 bola monitorovaná bola situácia vo výskyte novej chrípky vo svete , c SR a v regióne. Boli spracované informácie pre laickú verejnosť, lekárov prvého kontaktu a zdravotnícke zariadenia. Lekári boli usmernení ohľadom odberu biologického materiálu a prevencie šírenia nákazy.

V súvislosti s mimoriadnou epidemiologickou situáciou bolo zvolané zasadnutie členov Regionálnej protiepidemickej komisie.

U osôb s pozitívnou anamnézou a klinickými príznakmi ochorenia bola zabezpečená laboratórna diagnostika. V záujme ochrany verejného zdravia bolo zabezpečené aktívne vyhľadávanie týchto pacientov.

V mesiacoch máj a jún pracovníci oddelenia v rámci služieb monitorovali c regióne situáciu vo výskyte chrípke podobných ochorení na pohotovostiach- LSPP, lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení, v školských a predškolských zariadeniach. Bolo zabezpečené aktívne vyhľadávanie

Bol spracovaný podrobný plán opatrení pre prípad pandémie ľudskej chrípky pre okresy Dolný Kubín, Námestovo a Tvrdošín.

Bola realizovaná aktualizácia Krízového plánu.

Bol spracovaný štatút a rokovací poriadok Regionálnej protiepidemickej komisie a regionálnym hygienikom boli menovaní členovia Regionálnej protiepidemickej komisie.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Priebežne sa plnia úlohy surveillance poliomyelitídy.

Epidemiologické vyšetrenie každej aseptickéj meningitídy a suspektnej ACHP.

Pokračovali sme v monitorovaní cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

K 30.6.2009 boli vykonané 3 odbery odpadových vôd na virologické vyšetrenie- zistenie prítomnosti poliovírusov resp. iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí

Odbery na ČOV Gäcel' v Dolnom Kubíne. Výsledky virologických vyšetrení boli negatívne.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY

V 1. polroku 2009 oddelenie HV odobralo:

Prírodné minerálne vody, pramenité vody a balené pitné vody spotrebiteľsky balené

7 vzoriek pramenitých vôd

Miesto odberu: výrobný podnik NEALKOORAVAN Podbiel

Výsledok vyšetrenia: všetky vzorky vyhovujú

Veľkoobjemovo balené vody v zariadeniach na výdaj veľkoobjemovej balenej vody tzv. watercooleroch

2 vzorky

Miesto odberu: závody Panasonic Trstená, Johnsons Controls Námestovo

Výsledok vyšetrenia: 1 vzorka nevyhovovala pre nadlimitný počet CPM pri 36 °C, prítomnosť koliformných baktérií a E.coli

7.4. RADIAČNE OŠETRENÉ POTRAVINY

Podľa plánu úradnej kontroly (MANCP) na rok 2009 je termín odberu vzoriek stanovený na september 2009.

7.6. REZIDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VYŽIVU

V 1. polroku 2009 oddelenie HV odobralo:

2 vzorky

Druhy odobieraných potravín: Mliečna kaša medová – Nestlé, Roláda - zelenina s teľacím mäsom - Hami

Miesto odberu: distribučná sieť

Výsledok vyšetrenia: výsledok nebol zaslaný

7.8. GLUTÉN V DIÉTNYCH POTRAVINÁCH

Podľa plánu úradnej kontroly (MANCP) na rok 2009 je termín odberu vzoriek stanovený na september 2009.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. MATERSKÉ CENTRÁ

Projekt riešime v rámci projektu stomatohygieny, edukáciou rodičov v oblasti racionálnej výživy ako prevencie chronických chorôb a zubného kazu.

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Téma: „Seniori v rodine a v spoločnosti“.

Projekt sme realizovali prostredníctvom dotazníkového prieskumu podľa rozdeľovníka (spolu 240 dotazníkov určených pre seniorov, dospelú populáciu a pre deti a mládež). Bude nasledovať etapa spracovania a vyhodnocovania dotazníkov v programe epi info.

9.3. „ZDRAVOTNOVÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU - STOMATOHYGIENA“

Projekt riešime prostredníctvom intervenčných, zdravotno-edukačných pôsobení u detí v materských školách a na prvom stupni základných škôl, spojené s nácvikom správnej techniky umývania zubov, upevňovania návykov celodenného udržiavania orálnej hygieny, rozvíjania kladných postojov k prehliadke a ošetrovaniu zubov.

Urobili sme 43 aktivít pre 859 detí materských škôl a 17 aktivít pre 344 detí základných škôl.

9.4. PROJEKTY A ÚLOHY PODPORY ZDRAVIA REALIZOVANÉ NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI – DATABÁZA DOBRÝCH POSTUPOV.

Neriešime.

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Projekt riešime hlavne aktivitami pri príležitosti významných dní, na témy odporúčané SZO. Pri príležitosti 31. mája, Svetového dňa bez tabaku, v areáli Združenej strednej školy v Dolnom Kubíne – Kňažej. Akcie sa zúčastnilo cca. 100 ľudí, hlavne adolescentov. Fajčiari si mali možnosť zmerať obsah CO vo vydychovanom vzduchu. Prítomní dostali informácie o zdravotných následkoch fajčenia, možnosti navštíviť poradňu odvykania od fajčenia zriadenej na RÚVZ, ako aj informácie o zákone na ochranu nefajčiarov.

9.5. PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Neriešime.

9.7. VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelých populácie

Projekt budeme realizovať na jeseň, podľa pokynov gestora z RÚVZ Banská Bystrica.

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Projekt realizujeme prostredníctvom práce v poradni zdravia, zdravotno-výchovnou prácou pre cieľové skupiny detí a mládež a dospelú populáciu.

9.9. CINDI PROGRAM SR

Projekt realizujeme prostredníctvom práce v poradni zdravia, kde uplatňujeme individuálnu stratégiu zameranú na individuálne riziko, ktorá zahŕňa vyhľadávanie zdravých osôb v riziku a chorých, nepodchytených v kuratíve.

Vyšetřili sme a urobili intervenciu u 418 klientov.

Druhou formou realizácie je populačná stratégia, zameraná na populačné riziko, ktorá zahŕňa skupinové intervenčné aktivity (prednášky, besedy, hry), prácu s médiami a súťaže (Prestaň a vyhraj, Vyzvi srdce k pohybu).

V rámci populačnej stratégie sme urobili 199 aktivít, z toho 181 pre deti a mládež a 18 aktivít pre dospelú populáciu.

9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Projekt sme riešili prostredníctvom zdravotno-výchovných vstupov na školy. Témy besied sme mali na základe záujmu jednotlivých škôl.

Podpora pohybovej aktivity: 19 aktivít pre 423 detí

Zdravá výživa: 82 aktivít pre 1589 detí.

Podpora nefajčenia: 42 aktivít pre 1048 detí.

Prevenia alkoholizmu a drogových závislostí: 29 aktivít pre 773 detí.

Prevenia sexuálne prenosných chorôb a HIV/AIDS: 7 aktivít pre 180 detí.

10.KONTROLA TABAKU

10.1. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA SLEDOVANIA ÚČASTNÍKOV SÚŤAŽE PRESTAŇ A VYHRAJ 2008 PO ROKU OD UKONČENIA SÚŤAŽE FORMOU DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

V roku 2009 neriešime, ďalšia súťaž bude v roku 2010.

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Kontrola zákona o ochrane nefajčiarov je vykonávaná v rámci štátneho zdravotného dozoru. Za 1. polrok 2009 vykonali pracovníci jednotlivých oddelení RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne spolu **479** kontrol dodržiavania uvedeného zákona. Porušenia zákona neboli zisťované. Oznámenia iných kontrolných orgánov neboli na RÚVZ zaslané. Pravidelne mesačne boli na ÚVZ SR zasielané hlásenia o vykonaných kontrolách.

10.3. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA AKCIE PRE VEREJNOSŤ – VYŠETRENIE OXIDU UHOĽNATÉHO VO VYDYCHOVANOM VZDUCHU

Projekt sme realizovali z príležitosti 31. mája, Svetového dňa bez tabaku, v areáli Združenej strednej školy v Dolnom Kubíne – Kňážež. Akcie sa zúčastnilo cca. 100 ľudí, hlavne adolescentov. Fajčiari si mali možnosť zmerať obsah CO vo vydychovanom vzduchu. Prítomní dostali informácie o zdravotných následkoch fajčenia, možnosti navštíviť poradňu odvykania od fajčenia zriadenej na RÚVZ, ako aj informácie o zákone na ochranu nefajčiarov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Dunajskej Strede**

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Zabezpečiť realizovanie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III) s osobitným dôrazom na detskú populáciu

V sledovanom období boli v rámci monitoringu nad kvalitou pitných vôd na spotrebisku vykonávané odbery vzoriek na laboratórne vyšetrenie (113 vzoriek). Doposiaľ nebolo zistené ani zhoršenie kvality vody vo verejných vodovodoch v dôsledku poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a ani vznik zdravotných dôsledkov u detskej populácie.

Do monitoringu bolo zaradené aj sledovanie ťažkých kovov a dusíkatých látok v pitných vodách so zameraním na zníženie rizika ochorenia a poškodenia zdravia detskej populácie.

V 11 prípadoch sme posudzovali rozšírenie verejných vodovodných sietí v obciach, resp. prepojenie existujúcich vodovodov na nové spoľahlivé vodovodné sústavy, čo prispeje k minimalizácii rizika ohrozenia zdravia obyvateľov najmä detskej populácie v dôsledku použitia vody nevyhovujúcej kvality z nevyhovujúcich domových studní.

Na základe spracovaného harmonogramu bol začatý monitoring kvality vody na prírodných kúpaliskách (Šulianske a Vojčianske jazero). Na začiatku letnej turistickej sezóny bol na uvedených lokalitách vykonaný miestny prieskum, a v júni boli realizované prvé plánované odbery vzoriek na laboratórne vyšetrenie (04.6. a 25.06.2009). Na uvedených lokalitách nebolo zistené zhoršenie kvality vody prírodného kúpaliska v dôsledku ľudských aktivít. Získané údaje sú pre širokú verejnosť uverejňované na internete v informačnom systéme „vodanakupanie“.

Vo vykazovanom období sme neboli zo strany Slovenskej obchodnej inšpekcie požiadaní o súčinnosť pri výkone kontrol malospotrebitel'ského balenia nebezpečných chemických látok a nebezpečných chemických prípravkov na trhu z hľadiska ochrany zdravia a životného prostredia podľa zákona NR SR č. 163/2001 Z. z. o chemických látkach a chemických prípravkov v znení neskorších predpisov.

V I. polroku 2009 nebolo hlásené ochorenie ani úmrtnosť detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody zo strany detských lekárov. Vo výchovných a výchovno-vzdelávacích zariadeniach pre deti a mládež pracovníci oddelenia HDM pri každej kontrole sledujú výsledky laboratórnych vyšetrení vôd, ktorými je kontrolované zariadenie zásobované. Pracovníci týchto zariadení úzko spolupracujú s naším oddelením a rešpektujú potrebu a častosť vyšetrení vôd, v prípade odchýlky od zákonom stanovených parametrov sa starajú o zabezpečenie zdravotne nezávadnej pitnej vody odberom od dodávateľov, ktorí majú povolenie na dodávanie pitnej vody vo veľkom balení.

V rámci kontroly vo výchovných zariadeniach sa kontroluje aj prostredie, v ktorom deti trávia voľný čas (ihriská, pieskoviská).

V rámci projektu úrazov, ktorého gestorom je ÚVZ SR prebieha komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. Prieskum prebieha formou dotazníka v materských školách a základných školách v mestách a na dedine. Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia, zamerané na zníženie počtu úrazov u detí.

Vykonávať monitoring nad kvalitou vody prírodných kúpacích oblastí okresu v súlade s platnou legislatívou a pripravovať podklady pre EÚ

Na prevádzkovaných termálnych kúpaliskách v našom okrese kvalitu vody na kúpanie v plnom rozsahu sleduje prevádzkovateľ.

Na začiatku tohto roka bol spracovaný harmonogram odberov vôd na prírodných kúpaliskách. Do tohto monitoringu sú v našom okrese zaradené dve lokality a to Šulianske a Vojčianske jazero. Pri spracovaní harmonogramu sa vychádzalo z platnej legislatívy SR a EÚ. Vychádzajúc z platnej legislatívy bol určený rozsah vyšetrenia vzoriek ako aj frekvencia odberov vzoriek. Na začiatku letnej turistickej sezóny bol na uvedených lokalitách vykonaný miestny prieskum, a boli realizované prvé plánované odbery vzoriek vôd na laboratórne vyšetrenie (04.6. a 25.06.2009). Získané údaje sú priebežne vkladané do informačného systému „vodanakupanie“.

1.6 Zabezpečiť monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou a pripravovať podklady pre správu EÚ

Monitoring nad kvalitou pitnej vody na spotrebisku je zabezpečovaný v súlade s platnou legislatívou SR a EÚ. Aj pre tento rok bol spracovaný harmonogram odberov vzoriek vôd. Odbery sú vykonané v určený odberový deň a dopravené na laboratórne vyšetrenie do laboratória RÚVZ so sídlom v Trnave. Za hodnotené obdobie bolo odobraných spolu 113 vzoriek, z toho 12 vzoriek bolo vyšetrovaných v rozšírenom rozsahu ukazovateľov a 101 v minimálnom rozsahu ukazovateľov. Výsledky laboratórných analýz boli priebežne spracovávané v programe „Vydra“.

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Údaje o rizikových prácach sme spracovali pomocou programu ASTR. Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Dunajská Streda k 30.06.2009 je 999 z toho 134 žien.

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa rizikových faktorov je najvyšší v riziku hluku (710 z toho 77 žien), na druhom mieste v riziku chemických látok (159 z toho 2 ženy) a na treťom mieste v riziku alergény dýchacích ciest (47 z toho 0 žien).

Podľa prevažujúcej činnosti najviac zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce je v priemyselnej výrobe (705 z toho 77 žien), ďalej v poľnohospodárstve, poľovníctve a v lesnom hospodárstve (190 z toho 15 ženy), v zdravotníctve a v sociálnej starostlivosti (52 z toho 42 žien).

K zvýšeniu počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu došlo najmä v rizikovom faktore hluk z dôvodu zvýšenia počtu zamestnancov na pracoviskách, kde sa vykonáva riziková práca.

Vo vykazovanom období sme pokračovali v prehodnocovaní rizikových prác podľa vyhlášky MZ SR č. 448/07 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií, avšak nové rozhodnutia neboli vydané.

K 30.06.2009 sme vykonali 9 hygienických previerok na pracoviskách, kde sa vykonáva riziková práca. Kontroly boli zamerané na pracovné podmienky zamestnancov, mieru

expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde sa vykonávajú rizikové práce, ako aj na zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme sledovali aj výsledky a intervaly preventívnych lekárskech prehliadok a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe výsledkov preventívnych lekárskech prehliadok a súčasne sme aktualizovali v 9 prípadoch evidenčné karty pracovísk. Nápravné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov boli ukladané v záznamoch z hygienických kontrol. Nedostatky sme zistili najmä v nezabezpečení pracovnej zdravotnej služby. Zistené nedostatky boli kontrolovanými subjektami odstránené ku koncu tohto vyhodnoteného obdobia, až na zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v sledovanom období sankcie neboli uplatnené. Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce, sme v 13 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol v sledovanom období zameraný na kontrolu uplatňovania nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení NV SR č. 300/2007 Z. z.

V 13 prípadoch sme cielene kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a jedovatými látkami a prípravkami na pracoviskách vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín. Súčasne sme sledovali ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“ a spôsob likvidácie obalov a nepoužiteľných zbytkov od týchto látok a prípravkov. Kontrolou boli zistené najmä tieto nedostatky: organizácie nemali zmluvne zabezpečenú pracovnú zdravotnú službu, prevádzkové poriadky s posudkami o riziku neboli zosúladené s platnou legislatívnou úpravou. Niektoré zistené nedostatky boli prevádzkovateľmi odstránené ešte počas kontroly. Nápravné opatrenia na odstránenie ostatných zistených nedostatkov s termínmi ich realizácie boli ukladané v záznamoch z hygienických kontrol. Prepracované prevádzkové poriadky na prácu s nebezpečnými chemickými faktormi s posudkami o rizikách boli predložené tunajšiemu orgánu verejného zdravotníctva na schválenie.

Mimoriadne situácie ani havárie v sledovanom období v našom okrese sa nevyskytli.

Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov veľmi jedovatým látkam a prípravkom a jedovatým látkam a prípravkom sme v 13 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Fyzické osoby – podnikatelia a právnické osoby, ktoré vykonávajú dezinfekciu a reguláciu živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť nám túto činnosť písomne oznámili v 19 prípadoch.

V sledovanom období sme priebežne zabezpečovali poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V sledovanom období nenastali zmeny v počte zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi v našom okrese. V NsP v Dunajskej Strede na oddelení POKO je 7 zamestnancov exponovaných chemickým karcinogénom –

cytostatikám. Na tomto pracovisku priebežne aktualizujeme register exponovaných zamestnancov.

V sledovanom období tunajší orgán verejného zdravotníctva vydal 1 rozhodnutie k návrhu na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

Zo strany správcov panelových bytových domov neboli oznámené žiadne práce súvisiace s odstraňovaním azbestových stien, ktoré sa používali pri montovaní bytových jadier.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Rizikové práce s rizikovým faktorom - psychická pracovná záťaž v našom okrese neevidujeme.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Vo vykazovanom období sme neboli požiadaní o prieskum práce a pracovných podmienok z dôvodu podozrenia na chorobu z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia. Neevidujeme organizáciu, v ktorej by sa tieto choroby z povolania vyskytli.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V sledovanom období sme neboli požiadaní o prešetrovanie podozrení na ochorenia chrbtice vo vzťahu k profesii zamestnanca. Neevidujeme pracoviská ani profesie, u ktorých by sa vyskytlo ochorenie chrbtice z profesionálnych príčin.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Vo vykazovanom období sme vykonali cieľný štátny zdravotný dozor u 1 zamestnávateľa a preverili sme celkom 3 pracoviská s 5 pracovnými miestami, na ktorých zamestnanci pracujú so zobrazovacími jednotkami viac ako polovicu pracovnej zmeny. Pri výkone ŠZD sa kontrolovalo uplatňovanie NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný najmä na používané zariadenia, ich umiestnenie, priestorové podmienky na pracoviskách, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie, na režim práce a odpočinku zamestnancov, vykonávanie lekárske preventívnych prehliadok a na informovanosť zamestnancov o zdravotných rizikách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov sme u 3 zamestnancov overili poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami zo strany zamestnávateľov. Najčastejšie zisťované nedostatky na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami pri výkone ŠZD boli: neinformovanie zamestnancov o bezpečnosti a ochrane zdravia zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami, zamestnanci absolvovali len všeobecne zamerané lekárske preventívne prehliadky, zamestnávatelia nezabezpečili posudzovanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu so zobrazovacími jednotkami. Nápravné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov s termínmi ich realizácie boli ukladané v záznamoch z hygienických kontrol, sankcie uplatnené neboli.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY A PBÚ

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Na zistenie obsahu dusičnanov a dusitanov bolo odobratých z distribučnej siete vrátane lekární a v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Trnave vyšetrených 20 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti s obsahom mrkvy a listovej zeleniny. Uvedené ukazovatele podľa protokolov o skúške boli vo vyšetrených vzorkách pod medzou dôkazu.

Na sledovanie obsahu mykotoxínov (patulín, aflatoxín B₁) bolo spolu odobratých 7 vzoriek potravín na výživu dojčiat a malých detí. Na zistenie obsahu patulínu boli odobraté 4 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti s obsahom jablák a na zistenie aflatoxínu B₁ 3 vzorky ostatných potravín určených pre dojčatá. Vzorky boli zaslané na laboratórne vyšetrenie do laboratória RÚVZ so sídlom v Poprade. Na základe výsledkov laboratórnych rozborov vyšetované vzorky v sledovaných ukazovateľoch boli vyhovujúce.

Podľa prijatého harmonogramu ÚVZ SR boli v marci 2009 odobraté 2 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti na zeleninovom resp. ovocnom základe, 1 vzorka na báze obilia a 1 vzorka na báze mlieka na zistenie rezíduí pesticídov. Odobraté vzorky boli zaslané na laboratórne vyšetrenie do laboratória ÚVZ SR. Výsledky sme ešte neobdržali.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie

Sledovanie výživového stavu sa uskutočňuje priebežne u stredne ťažko pracujúcich žien a mužov v dvoch vekových kategóriách (19-34 ročné a 35 – 54 ročné). Na realizácii projektu sa má zúčastniť 80 klientov, po 20 osôb v každej skupine.

Každý už zúčastnený klient vyplnil 24 hodinový retrospektívny jedálny lístok, ktoré sú na odbore hygieny výživy počítačovo spracované v programe ALIMENTA 4.3. U každej osoby sa vyhodnotí biologická a energetická hodnota skonzumovanej stravy a zistené hodnoty sa porovnávajú s odporúčanými výživovými dávkami, ďalej sú vypočítané BMI a WHR hodnoty.

Dotazníkovým spôsobom je priebežne sledovaná ich životospráva - stravovacie zvyklosti (spotreba vybraných druhov potravín a pokrmov a požívatín so zvýšeným obsahom jódu) a pohybová aktivita. V spolupráci so zamestnankyňami poradne zdravia u klientov je odmeraný krvný tlak, a je odobratá krv pre zistenie biochemických ukazovateľov lipoproteínového metabolizmu (celkový cholesterol, HDL - cholesterol, LDL - cholesterol, glukóza, triglyceridy).

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Na zistenie obsahu KJ a KJO₃ v kuchynskej soli bolo v sledovanom období 2009 z distribučnej siete odobratých 18 vzoriek, z toho 7 vzoriek z domácej výroby a 11 vzoriek z dovozu. Na základe výsledkov laboratórnych rozborov obsah KJ a KJO₃, prepočítaný na obsah KJ v 3 vzorkách z dovozu bol vyšší ako 35 mg/kg. V ostatných vzorkách pohyboval v rozmedzí 15 – 35 mg/kg.

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

V zmysle odborného usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu ŠZD nad kozmetickými výrobkami na rok 2009 sa v mesiaci apríl 2009 bolo odobratých 5 vzoriek kozmetických výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením, za účelom vyšetrení povolených

ÚV filtrov a mikrobiologických vyšetrení. Výsledky laboratórnych analýz boli v súlade s požiadavkami nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z. z.

3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

V zmysle odborného usmernenia ÚVZ SR na rok 2009 hodnotenie bezpečnosti kozmetických výrobkov bude realizované u výrobcov a dovozcov detskej kozmetiky, ktorí však nie sú v registri RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

V rámci projektu úrazov, ktorého gestorom je ÚVZ SR, odbor hygieny detí a mládeže a odbor podpory zdravia obyvateľstva, prebieha komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. Prieskum prebieha formou dotazníka v materských školách a základných školách v mestách a na vidieku. Dotazníky boli vytlačené a roznesené do jednotlivých zariadení pracovníkmi oddelenia HDM, riaditeľkám bolo vysvetlené, ako sa majú dotazníky vyplniť. Riaditeľky dotazníky rozdávali rodičom na vyplnenie, následne ich od rodičov pozbierali. Toho času prebieha vkladanie údajov z dotazníkov do mustry v Excelli, ktorá bude po dokončení poslaná na gestorský úrad na spracovanie. Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia, zamerané na zníženie počtu úrazov u detí.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Pri kontrolách v zariadeniach základných a stredných škôl zvyčajne sa práca oddelenia podpory zdravia a poradenského centra. Ich poradňa prevencie protidrogovej závislosti sa zameriava na zdravotno-výchovné aktivity: prednáškami, besedami a premietaním videofilmov snaží na elimináciu behaviorálnych rizík a prevenciu drogovej závislosti tejto vrstvy mládeže.

Plánuje sa znovu celoslovenský prieskum zameraný na zneužívanie návykových látok v zariadeniach pre deti a mládež, inštrukcie k tomu sme zatiaľ nedostali.

4.5 Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Monitorovanie stravovacích zvyklostí a individuálnej spotreby potravín je rozdelený na 4 roky podľa vekovej kategórie, v roku 2009 prebieha monitorovanie vekovej skupiny 4-6 ročných detí v jednej mestskej a v jednej vidieckej materskej škole. V každej materskej škole sa vyberie 30 dievčat a 30 chlapcov, ktorých rodičia dostanú balík dotazníkov, ktoré majú vyplniť. Pracovníci oddelenia HDM rozmnožovali a rozniesli balíky dotazníkov do jednotlivých zariadení, riaditeľkám vysvetlili vyplnenie jednotlivých dotazníkov, následne ju poprosili o rozdistribúovanie dotazníkov k rodičom.

- zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu,

- na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoríť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR,
- získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež a v rámci výkonu ŠZD v zariadeniach spoločného stravovania detí a mládeže,
- dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u detí SR,
- základom pre vytvorenie databázy bude dotazníková metóda, údaje sa budú čerpať z dotazníkov pre rodičov, deti a pedagógov,
- časť údajov bude získaná laboratórnym rozborom vzoriek stráv a stanovením nutričov a cudzorodých látok v preferovaných potravinových komoditách,
- celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 4-6 ročných,
- priebežná tvorba databázy,
- vyšetrovanie vzoriek stráv a vybraných potravinových komodít,
- prvé hodnotenie, spracovanie správy.

6. ODDIELNIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 Imunizačný program

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním
V I. polroku 2009 nebolo hlásené ani 1 ochorenie preventabilné očkovaním.

Administratívna kontrola očkovania a vyhodnotenie získaných údajov s následnými nápravnými opatreniami bude splnená v II. polroku.

6.2 Surveillance infekčných chorôb

Hlásenie prenosných ochorení lekármi 1. kontaktu a hlavne mikrobiologickými laboratóriami je na dobrej úrovni. Mikrobiologické laboratóriá hlásia pozitívne výsledky vyšetrených biologických materiálov podľa vzoru určeného zákonom NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Pri vykonávaní protiepidemických opatrení odborní referenti oddelenia epidemiológie v každom navštívenom ohnisku nákazy vykonávajú prevenciu prenosných ochorení aj zvýšením informovanosti osôb podozrivých z nákazy o možnostiach predchádzania vzniku infekčných ochorení.

Osoby podozrivé z nákazy sú v rámci opatrení na predchádzanie ochorení rozhodnutím regionálneho hygienika pod lekárske dohľadom alebo zvýšeným zdravotným dozorom u svojho zmluvného lekára. V I. polroku 2009 lekárske dohľad bol nariadený 6 osobám, ktorí boli v kontakte s infekčne chorým pacientom. Zdravotný dozor formou dovolenky bol riešený u 4 osôb a u 2 osôb formou práceneschopnosti.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Nový informačný systém EPIS a nový systém rýchleho varovania sa používa priebežne na monitorovanie a surveillance infekčných ochorení. V systéme rýchleho varovania sa denne hlási a monitoruje sa aj výskyt ochorení a podozrení na „Novel Flu“vírus.

6.4 Nozokomiálne nákazy

V prvom polroku 2009 sa vykonávalo monitorovanie hlásených nozokomiálnych nákaz, ktorých analýza a porovnanie výskytu s rokom 2008 bude k určenému termínu splnenia úlohy vykonané. V I. polroku bolo hlásených 37 nozokomiálnych nákaz.

6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

Plán opatrení pre prípad výskytu pandémie chrípky a výskytu vtácej chrípky bol aktualizovaný. V dôsledku objavenia sa nového vírusu chrípky A(H1N1) boli vykonané všetky opatrenia nariadené HH SR

6.7 Environmentálna surveillance poliomyelitídy

Podľa harmonogramu virologického laboratória ÚVZ SR boli vykonané odbery vzoriek vôd systematicky z kanalizácie mesta Dunajská Streda a z kanalizácie utečeneckých táborov v Gabčíkove, v Medveďove a v Rohovciach. Vzorky vôd sa vyšetrujú na zistenie prítomnosti divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov s osobitným zreteľom na sledovanie VDPV (Vakcína Derived Polio Víruses) a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí. Celkom v I. polroku 2009 bolo odobratých 16 vzoriek odpadových vôd. Výsledky vyšetrenia všetkých vyšetrených vzoriek boli negatívne.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.3. Minerálne a pramenité vody

Cieľom overovania kvality a zdravotnej neškodnosti balených prírodných minerálnych a pramenitých vôd pri ich predaji v mesiaci máj bolo v súlade s harmonogramom odberu vzoriek laboratória RÚVZ v Trnave na rok 2009 odobratých z distribučnej siete 7 vzoriek spotrebiteľsky balenej minerálnej resp. pramenitej vody. Výsledky rozborov sme ešte neobdržali. Podľa Viacročného národného plánu úradnej kontroly ďalšie 2 vzorky spotrebiteľsky balenej vody boli odobraté na laboratórne vyšetrenie na odbore objektivizácie faktorov životných podmienok ÚVZ SR. Na základe výsledkov laboratórných rozborov vzoriek v oboch vzorkách bola zistená prítomnosť *Staphylococcus epidermidis* a mikroskopických húb (prekročená medzná hodnota v počte 10 jedincov resp. 6 jedincov na mililiter). O zistených výsledkoch boli informované miestne príslušné RÚVZ za účelom vykonania opatrenia u výrobcov.

7.4 Radiačne ošetrené potraviny

Podľa prijatého harmonogramu v rámci Trnavského kraja náš úrad nebol zapojený do realizácie tejto úlohy.

7.7. Rezídua pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Podľa prijatého harmonogramu ÚVZ SR boli v marci odobraté 2 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti na zeleninovom resp. ovocnom základe, 1 vzorka na báze obilia a 1 vzorka na báze mlieka na zistenie rezíduí pesticídov. Odobraté vzorky boli zaslané na laboratórne vyšetrenie do laboratória ÚVZ SR. Výsledky sme ešte neobdržali.

7.9. Glutén v diétnych potravinách

Podľa prijatého harmonogramu v rámci Trnavského kraja náš úrad nebol zapojený do realizácie tejto úlohy.

9. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA A PORADENSKÉ CENTRÁ

9.1. „Materské centrá“

V tomto roku bola nadviazaná spolupráca s Materským centrom, ktoré sídli v Mestskom kultúrnom stredisku v Dunajskej Strede. Mamičky so svojimi deťmi vo veku od 1 roku do 3 rokov pravidelne raz mesačne navštevujú poradenské centrum podpory a ochrany zdravia, kde v rámci poradní zdravia je im poskytnutá možnosť preventívneho vyšetrenia mamičiek (GLU, CHOL, TG, HDL-CHOL, meranie TK, meranie celkového telesného tuku v tele) a poskytnuté odborné poradenstvo v rámci jednotlivých poradní. Pre mamičky, ktoré majú jednostranne zaťaženú chrbticu sú organizované skupinové cvičenia a ukážky špeciálnych cvikov na prevenciu vzniku plochých nôh u detí. Za I. polrok navštívilo poradenské centrum podpory a ochrany zdravia 36 mamičiek a 36 detí.

9.2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma že žijem zdravo“.

Je nadviazaná dobrá spolupráca s Centrom sociálnej starostlivosti v Dunajskej Strede a klubmi dôchodcov v okrese. Obyvatelia v poproduktívnom veku pravidelne navštevujú poradňu optimalizácie pohybovej aktivity, poradňu podpory psychického zdravia a výživovú poradňu, kde poskytujeme dôchodcom odborné poradenstvo zamerané na zlepšenie kvality ich života, tak aby sa upevnila ich fyzická a duševná pohoda. Podľa požiadaviek im je poskytnutý a aj rozdáný zdravotno-výchovný materiál.

V rámci projektu „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma že žijem zdravo“, ktorého hlavná téma bola „Seniori v rodine a v spoločnosti“, bolo vyplnených 240 dotazníkov. Dotazníky budú zadávané do programu, ktorý nám bude zaslaný z RÚVZ so sídlom v Trenčíne a vyhodnotené budú v druhom polroku.

9.3. „Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“

Na zlepšenie vedomostí a upevnenie stomatohygienických návykov u detí predškolského veku bolo počas I. polroka 2009 zabezpečené premietanie zdravotno-výchovných videofilmov „Zúbky, Colgate a Lakomý sysel“ pre 21 detí z materských škôl.

9.4. Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov

Súčasťou „Intervenčného programu podpory zdravia a primárnej prevencie neinfekčných ochorení v okrese Dunajská Streda“ je sledovanie zdravotného stavu obyvateľov. Na týchto aktivitách sa za rok 2009 zúčastnilo 3916 osôb z okresu.

Prieskum zdravotného uvedomenia a správania sa obyvateľov okresu sa uskutočnil dotazníkovou metódou v roku 2008 u 1500 respondentov.

V súčasnosti sa realizuje počítačové spracovanie získaných údajov.

9.5. Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou

V rámci Svetového dňa zdravia bolo pre zamestnancov Katastrálneho úradu v Trnave – Správe katastra v Dunajskej Strede vykonané preventívne vyšetrenie na zistenie hladiny cukru, cholesterolu, triglyceridov, HDL cholesterolu, meranie tlaku krvi a bolo im poskytnuté odborné poradenstvo.

Priamo na pracovisku pre širokú verejnosť bolo zabezpečené v poradenskom centre podpory a ochrany zdravia meranie krvného tlaku a bola k dispozícii aj linka zdravia, na ktorej sa mohli obyvatelia okresu informovať o ochrane zdravia.

Spropagovanie významu tohto dňa sa uskutočnilo aj na panelovej výstave.

Z príležitosti Svetového dňa bez tabaku sme pre 35 žiakov 6 ročníka Základnej školy zabezpečili prednášku s besedou na tému: „Vraždiaci návyk – fajčenie“. Po prednáške, bol žiakom rozdán dotazník. V obrazovom spravodajstve Dunajskostredskej káblovej televízii bola odvysielaná reportáž o činnosti poradne prevencie odvykania fajčenia zameraná na prevenciu fajčenia u školskej mládeže.

Článok pod názvom: „31.máj Svetový deň bez tabaku“ bol uverejnený v týždenníku Csallóköz - Žitný ostrov, na webovej stránke RÚVZ v online novinách Parameter. V denníku Új Szó bol uverejnený krátky oznam o aktivitách poradne prevencie odvykania od fajčenia k Svetovému dňu bez tabaku.

V rámci týždňa boja proti drogám a Medzinárodného dňa boja proti drogám bolo prostredníctvom poradne prevencie drogovej závislosti uskutočnené premietanie filmu v poradenskom centre podpory a ochrany zdravia s protidrogovou tematikou, rozdáný bol zdravotno-výchovný materiál pre žiakov Strednej zdravotníckej školy.

Aktuálne informácie v oblasti odvykania fajčenia a drogovej závislosti mohli občania okresu Dunajská Streda získať aj prostredníctvom linky zdravia a na panelovej výstave v poradenskom centre podpory a ochrany zdravia.

9.7. “Quit and win“(párny kalendárny rok)

„Vyzvi srdce k pohybu“(nepárny kalendárny rok)

Medzinárodná kampaň sa bude organizovať v druhom polroku.

Počas celého roka majú obyvatelia okresu - fajčiari možnosť individuálnou formou osobného kontaktu s inštruktorkou poradne odvyknúť si od fajčenia, prípadne získať nové informácie v odvykaní fajčenia prostredníctvom oddelenia podpory zdravia a poradne prevencie a odvykania fajčenia.

V medziobdobí sa prostredníctvom poradne optimalizácie pohybovej aktivity uskutočnili aktivity zamerané na boj proti obezite, zvýšením pohybovej aktivity dospeléj populácie a detí a vytvorenie návyku na pravidelnú pohybovú aktivitu.

Poradňu pre optimalizáciu pohybovej aktivity za I. polrok 2009 navštívilo 2089 osôb.

9.8. Národný program prevencie obezity

V rámci aktivít poradenského centra podpory a ochrany zdravia bola venovaná osobitná pozornosť k zdravému spôsobu života a prevencii nadváhy a obezity. Za I. polrok 2009 sa na týchto akciách zúčastnilo 2089 osôb.

V súčasnosti prostredníctvom poradne detí a mládeže, cieľom ovplyvnenia determinantov detskej obezity organizujeme prednášky a premietanie filmov pre školskú mládež

(Tučibomba, Zrkadlo- zrkadielko, O chlapčensťve a dievčensťve“), ktoré sú zamerané na správnu výživu, zníženie nadhmotnosti, podporu pohybovej aktivity a na otázky dospievania. Na týchto akciách sa zúčastnilo 226 detí.

Cieľom upevnenia fyzického a duševného zdravia a zníženia nadváhy dospelých osôb boli pravidelne zabezpečené kondičné a redukčné cvičenia pre ľudí s nadváhou.

Pre 90 klientov, ktorí sa rozhodli aktívnym pohybom redukovať nadváhu, sa pomocou prístroja Futrex vypracoval individuálny redukčný program na zníženie nadváhy. Pri zaradovaní klientov do jednotlivých skupín podľa náročnosti cvičenia u 82 klientov bolo vykonané spirometrické vyšetrenie.

V školách a v školských jedálňach bolo vykonaných 30 kontrol.

9.9.CINDI program SR

Stratégia zdravotno-výchovných aktivít v rámci programu je rozpracovaná v „Intervenčnom programe podpory zdravia a primárnej prevencie neinfekčných ochorení v okrese Dunajská Streda“. Úlohy sa plnia v poradni zdravej výživy, v poradni podpory psychického zdravia, v poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity, v poradni pre deti a mládež a v poradni prevencie protidrogovej závislosti. Súčasťou „Intervenčného programu podpory zdravia a primárnej prevencie neinfekčných ochorení v okrese Dunajská Streda“ je sledovanie zdravotného stavu obyvateľov.

Zdravotno-výchovné aktivity sú zamerané na odstránenie negatívnych faktorov zo životosprávy a na podporu a upevnenie pozitívnych postojov vedúcich k upevneniu zdravia. Zvýšená pozornosť bola venovaná prevencii kardiovaskulárnych a onkologických chorôb, presadzovaniu zásad správnej životosprávy, prevencii behaviorálnych rizík.

Na týchto aktivitách sa zúčastnilo 3916 osôb.

V spolupráci s Mestským úradom Šamorín a Územným spolkom SČK v Dunajskej Strede sme usporiadali akciu pre občanov mesta Šamorín pod názvom „Deň zdravia“, ktorý sa uskutočnil v priestoroch Mestského kultúrneho strediska v Šamoríne.

Akcia bola zameraná hlavne na prevenciu srdcovo-cievnych ochorení a pohybového aparátu. Z návštevníkov „Dňa zdravia“ 759 občanov aktívne využilo poradenské služby.

V priebehu dňa bolo realizovaných 2074 preventívnych výkonov na zistenie hodnoty krvného tlaku, hmotnosti, kapacity pľúc, celkového telesného tuku v tele, merania CO vo vydychovanom vzduchu fajčiara, osteoporózy a poradenstva.

Súčasťou tejto akcie bolo odborné poradenstvo v oblasti ochrany zdravia, ochutnávka potravinárskych výrobkov racionálnej výživy, ktorú zabezpečili sponzori, rozdávanie zdravotno-výchovného materiálu, výstava brožúrok a kníh poskytujúcich informácie o správnej životospráve.

Na panelovej výstave sa mohli obyvatelia okresu oboznámiť s prevenciou civilizačných ochorení a s činnosťou Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede.

Príprava na akciu bola medializovaná na regionálnej úrovni prostredníctvom mesačníka Publikum, denníka Új Szó, a plagátov, ktoré boli rozdane do všetkých inštitúcií a väčších obchodov v meste.

V spolupráci so zdravotnou poisťovňou Dôvera sme organizovali „Deň zdravia“ v obci Holice a Gabčíkovo, so zameraním na propagovanie správneho životného štýlu, cieľom zníženia nadhmotnosti a zvýšenia prirodzenej odolnosti organizmu. Boli vykonané aj preventívne biochemické vyšetrenia, meranie CO vo vydychovanom vzduchu, vyplnený dotazník zameraný na zmapovanie životného štýlu, poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti ochrany zdravia pre 71 osôb. Počas dňa bola zabezpečená prednáška lekárom odborníkom

s rehabilitačno – relaxačného centra Balneo-Med s.r.o., na tému: Ochorenie a liečba pohybového aparátu a Skolióza u detí, ktorá bola doplnená špeciálnymi ukázkami cvikov na rozvoj sily svalstva a ohybnosti, ktoré predviedla pracovníčka poradne optimalizácie pohybovej aktivity.

Akcie boli spropagované prostredníctvom miestnych rozhlasov a plagátov, ktoré boli vyvesené v obciach.

9.10. Školy podporujúce zdravie

Spolupráca so školami podporujúce zdravie sa realizuje cestou poradní pre deti a mládež a poradňou prevencie protidrogovej závislosti. Pre žiakov základných a stredných škôl boli usporiadané prednášky a besedy spojené s premietaním videofilmov s tematikou drogovej závislosti, škodlivosti užívania alkoholu, dospievanie, prevencia nadváhy a obezity.

Na týchto akciách sa za I. polrok 2009 zúčastnilo 618 žiakov.

10. KONTROLA TABAKU

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách je venovaná zvýšená pozornosť kontrole dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov. V rámci ŠZD bolo odbornými zamestnancami vykonaných 240 kontrol na pracoviskách, v zdravotníckych zariadeniach, v zariadeniach detí a mládeže, v zariadeniach poskytujúcich služby, v zariadeniach spoločného stravovania a v cukrárniach. V jednom prípade bola uložená bloková pokuta v hodnote 9,-€

10.3. Príprava a realizácia akcie pre verejnosť'- Vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu

V rámci Národného akčného plánu na kontrolu tabaku bolo realizované vyšetrenie CO vo vydychovanom vzduchu v Dunajskej Stredě na nám. sv. Štefana dňa pracovníčkou poradne prevencie a odvykania fajčenia a pracovníčkou poradne zdravia. Každému dobrovoľnému klientovi - fajčiarovi bola poskytnutá možnosť odvyknúť si od fajčenia prostredníctvom poradne prevencie a odvykania od fajčenia a odborné poradenstvo pri odvykaní fajčenia. Bolo uskutočnených 28 meraní z toho 12 mužov a 16 žien. Vyšetrenie CO vo vydychovanom vzduchu sa uskutočnilo aj v rámci dní zdravia prostredníctvom mobilnej poradne u 51 osôb.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Galante**

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1.

Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

Oddelenie sa podieľa na plnení časti tohto plánu – a to

a) redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody nasledovne: výkon monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch - v priebehu roku 2009 bolo v rámci 5 odberov spolu odobraných 35 vzoriek pitných vôd; navyše v rámci ŠZD 16 vzoriek pitných vôd. Výkon ŠZD sa zameriava na dodržiavanie predpisov na ochranu verejného zdravia pri prevádzke verejných vodovodov prevádzkovateľmi. V prvom polroku bol vykonaný ŠZD v štyroch zariadeniach.

b) regionálny prioritný cieľ I – monitorovanie kvality vody na kúpanie. Monitorovanie sa vykonáva na umelých kúpaliskách (5 kúpalísk a tri kryté plavárne). Na umelých kúpaliskách sa vykonal v 12 prípadoch ŠZD zameraný na kontrolu kvality bazénovej vody, v rámci ktorého bolo odobraných spolu 30 vzoriek bazénových vôd, 1x bol vykonaný ŠZD zameraný na dodržiavanie prevádzkového poriadku a prevádzkovej hygieny.

Na území okresu sa nenachádzajú vyhlásené kúpacie oblasti, avšak počas letnej sezóny sa na vybraných vodných plochách s neorganizovanou rekreáciou kontroluje kvalita vody na kúpanie, odbery sú plánované v mesiaci júl.

1.2

Koordinácia národných programov výskumu v oblasti enviromentálneho zdravia – ERA-NET

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení.

1.3.

Národný Informačný systém životného prostredia a zdravia EHIS

Do plnenia tejto úlohy zatiaľ nie sme zapojení, plnenie na základe usmernenia gestora.

1.4.

Kvalita vnútorného prostredia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení, náš úrad nebol vybraný medzi riešiteľské pracovisko.

1.5.

Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

Na území okresu sa nenachádzajú vyhlásené kúpacie oblasti, avšak počas letnej sezóny sa na vybraných vodných plochách (8 lokalít) s neorganizovanou rekreáciou kontroluje kvalita vody na kúpanie, odbery sú plánované v mesiaci júl.

V rámci tejto úlohy sa monitoruje kvalita vody na kúpanie aj na umelých kúpaliskách (5 kúpalísk a tri kryté plavárne). Na umelých kúpaliskách sa vykonal v 12 prípadoch ŠZD zameraný na kontrolu kvality bazénovej vody, v rámci ktorého bolo odobraných spolu 30 vzoriek bazénových vôd, 1x bol vykonaný ŠZD zameraný na dodržiavanie prevádzkového poriadku a prevádzkovej hygieny.

Výsledky z monitoringu kvality vody na kúpanie sa zhromažďujú v IS pre vodu na kúpanie, ktorý sa pravidelne dopĺňa o výsledky ŠZD a výsledky prevádzkovateľa.

K 15.06.2009 bola podaná správa o pripravenosti kúpalísk na letnú turistickú sezónu 2009 a v pravidelných týždenných intervaloch sa aktualizuje správa o priebehu letnej turistickej sezóny.

1.6.

Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

V okrese evidujeme 38 verejných vodovodov. Za účelom kontroly kvality pitnej vody sa každoročne vypracováva program monitoringu kvality pitnej vody, podľa ktorého sa monitoring a ŠZD vykonáva. V rámci jeho plnenia bolo počas 5 odberov odobratých spolu 35 vzoriek pitných vôd (kontrolný monitoring). Navyše, v rámci ŠZD bolo odobraných 16 vzoriek pitných vôd (verejné studne, studne na hromadné zásobovanie, kontrolné odbery). Výsledky monitoringu kvality pitnej vody spracovávame v programe Vydra.

Pravidelne sa vykonáva aj ŠZD zameraný na dodržiavanie predpisov na ochranu verejného zdravia pri prevádzke verejných vodovodov. V prvom polroku 2009 bol vykonaný ŠZD v štyroch zariadeniach.

1.7.

PHIME projekt „Public health impact of longterm, low-level mixed element exposure in susceptible population strata“ – Vplyv dlhodobej expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín.

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení.

1.8

Projekt LIFE⁺ pre ľudský biomonitring

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení.

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1.

Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Nadalej bol evidovaný pokles počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce. Pokračuje hlavne prehodnocovanie prác zaradených na určitú dobu do 4. kategórie, po vykonaní technických a organizačných opatrení.

V rámci ŠZD bolo v prvom polroku 2009 do t. č. vykonaných 30 kontrol rizikových prác a plnenia opatrení. Na základe zistených zmien, vzniku nových prevádzok a objektivizácie rizikových faktorov boli vydaných 4 rozhodnutia o určení, resp. prehodnotení rizikových prác a 1 rozhodnutie, ktorým boli RP zrušené.

2.2.

Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Štátny zdravotný dozor bol aj nadalej zameraný na sledovanie pracovných podmienok a kontrolu uplatňovania NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Previerky boli väčšinou vykonané ako súčasť výkonu ostatných previerok v rámci ŠZD.

2.3.

Zdravé pracoviská

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1.

Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

V rámci plnenia úlohy bolo v I. polroku 2009 odobraných 28 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti najmä na zeleninovom základe za účelom laboratórnych vyšetrení na dusitany a dusičnany.

Za účelom kontroly mykotoxínov a patulínu (aflatoxín B₁, patulín) v potravinách na obilno - mliečnom, a ovocnom základe bol, v rámci plánov úradnej kontroly potravín, realizovaný odber 7 vzoriek (v laboratóriách NRC-RÚVZ so sídlom v Poprade).

Odber vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti za účelom vyšetrení na reziduá prípravkov na ochranu rastlín nie je podľa regionálneho plánu úradnej kontroly na r. 2009 plánovaný.

Na základe výsledkov laboratórnych analýz výsledky laboratórnych analýz boli v súlade s príslušnou hlavou potravinového kódexu.

3.2.

Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie

Začiatok realizácie úlohy je plánovaný v priebehu II. polroka 2009 v spolupráci s oddelením podpory zdravia, 80-tich respondentov stredne ťažko pracujúcich vo vybranej prevádzke okresu (Logistické centrum Sered').

3.3.

Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Počas I. polroka 2009 bol v mesačných intervaloch realizovaný odber 15 vzoriek tuzemskej a dovozovej soli za účelom laboratórnych analýz zameraných na obsah KJ/KJO₃ a ferokyanidu draselného. Na základe výsledkov laboratórnych vyšetrení v 1 vzorke z dovozu bolo prekročené NPM jodidu draselného.

3.4.

Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

V zmysle odborného usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu ŠZD nad kozmetickými výrobkami na rok 2009 sa v I. polroku realizovali odbery:

- 4 vzoriek lakov na nechty za účelom dôkazu a stanovenia koncentrácie akrylamidu,
- 5 vzoriek rôznych kozmetických výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením iných kozmetických výrobkov deklarujúcich prítomnosť UV filtrov, za účelom vyšetrení povolených UV filtrov a mikrobiologických vyšetrení,
- 3 vzoriek kozmetických výrobkov určených na farbenie vlasov za účelom sledovania prítomnosti oxidačných farbív.

Výsledky laboratórnych analýz 9 vzoriek kozmetických výrobkov (laky na nechty, výrobky na ochranu pred slnečným žiarením) boli v súlade s požiadavkami nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z. z., vzorky farieb na vlasy sú v štádiu vyšetovania.

3.5.

Bezpečnosť kozmetických výrobkov

V zmysle odborného usmernenia ÚVZ SR na rok 2009 hodnotenie bezpečnosti kozmetických výrobkov bude realizované u výrobcov a dovozcov detskej kozmetiky, ktorí nie sú v registri RÚVZ so sídlom v Galante – oddelenia hygieny výživy.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2.

Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

V priebehu mesiaca marec-apríl 2009 sa zrealizoval dotazníkový prieskum úrazovosti detí na dvoch vybraných základných a materských školách v okrese (mesto Sládkovičovo, obec Abrahám). Do súboru každej MŠ bolo zaradených 15 detí (vek. skupina 3-6 ročné) a 60 žiakov ZŠ (vek. skupina 7-10 roční a 11-14 roční). Na monitoringu spolupracovali rodičia, ktorí údaje o úrazoch detí za posledné dva roky uviedli do vopred pripravených dotazníkov. Získané dáta pracovníčky oddelenia zadali do pripravenej masky a v termíne do 31.12.2009 zašlú na celoslovenské spracovanie na ÚVZ SR, za účelom vytvorenia registra detských úrazov v rámci SR.

4.3.

Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Projekt sa v I. polroku 2009 realizoval len na krajských RÚVZ v SR.

4.5.

Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

V priebehu mesiaca marec-apríl 2009 sa celoplošne zrealizovala II. etapa projektu na vybraných materských školách v okrese (MŠ sídl. SNP Galanta - mesto a MŠ Šoporňa – vidiek) u vekovej skupiny 4-6 ročných detí (v každej súbor 60 detí).

Dotazníkový prieskum bol zrealizovaný v spolupráci s rodičmi, zameraný na zhodnotenie stravovacích zvyklostí, 24-hodinovú spotrebu potravín a pohybový režim.

V 17. KT sa vykonal odber celotýždňovej stravy (10 vzoriek) z vybraných MŠ, v rozsahu požadovaných vyšetrení v zmysle metodického usmernenia.

Databázy z analýzy údajov z dotazníkov (program Alimenta, EPI INFO a Excel) budú do 30.9.2009 zaslané na celoslovenské spracovanie na RÚVZ Rimavská Sobota.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1.

Národný imunizačný program SR (NIP SR)

V rámci výročnej správy RÚVZ za rok 2008 bola vypracovaná analýza plnenia imunizačného programu. Zabezpečili sme pravidelné informovanie odbornej verejnosti o všetkých pripravovaných a už realizovaných zmenách týkajúcich sa očkovacieho kalendára a samotných vakcín formou prílohy k mesačným hláseniam pre očkujúcich lekárov a elektronickou poštou. Všeobecným lekárom pre deti a dorast sme zaslali očkovací kalendár na rok 2009.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa (EIW) v dňoch 20.-26.4.2009 sme zabezpečili publikovanie článku s tematikou významu očkovania v lokálnych médiách, pri zdravotno-výchovných akciách pre obyvateľov okresu boli distribuované informačné letáky o rôznych druhoch očkovania, problematika očkovania bola zaradená do náplne školenia pre

pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažné činnosti. Informácie o EIW aj článok o očkovaní boli zverejnené na WEB stránke RÚVZ a na informačnom panele.

6.2.

Surveillance infekčných chorôb

K 31.1.2009 sme vypracovali výročnú správu oddelenia epidemiológie za okres Galanta za rok 2008.

Vypracovali sme týždenné a mesačné analýzy výskytu prenosných ochorení, mesačné a štvrtročné analýzy nozokomiálnych nákaz. Súčasťou mesačných analýz boli aj informácie pre očkujúcich lekárov týkajúce sa očkovacích látok, aktuálnej epidemiologickej situácie u nás a vo svete a protiepidemických opatrení.

Počas chrípkovej sezóny 2008/2009 sme zabezpečili pravidelný sentinelový zber biologického materiálu od chorých a zabezpečili sme jeho transport do NRC pre chrípku. V 1. polroku sa odobralo 10 biologických materiálov, z toho 7 od detí (3x izolovaný vírus chrípky A/H3 a 1x vírus chrípky B/MALAYSIA/2506/2004 LIKE) a 3 materiály od dospelých. V súvislosti s aktuálnou epidemiologickou situáciou vo výskyte nového chrípkového vírusu „NOVEL FLU VIRUS“ sme zabezpečili realizáciu opatrení Pandemickej fázy č.5 a 6, vrátane zaistenia informovanosti laickej i odbornej verejnosti o prijatých opatreniach, odber materiálu na virologické vyšetrenie u osôb s ARO a pozitívnou cestovateľskou anamnézou a následne jeho transport do NRC pre chrípku. K 30.6.2009 bolo vyšetrených 13 osôb (2 deti, 11 dospelých osôb). Nový vírus chrípky A H1N1 bol potvrdený v jednom prípade.

Ochorenia preventabilné očkovaním neboli hlásené. V rámci sledovania exantémových ochorení bolo hlásených 9 ochorení diagnostikovaných ako šiesta choroba.

Boli hlásené 4 podozrenia na ochorenie na vírusový zápal pečene, 1 ochorenie na akútnu VHC, 8 ochorení na akútnu VHB, 18 bezpríznakových nosičstiev HCV a 4 bezpríznakové nosičstvá HBV, protiepidemické opatrenia v ohniskách nákazy boli v plnom rozsahu realizované.

Bolo vydaných:

- 19 rozhodnutí pre osoby v kontakte s chorým na VHA (chorí na VHA boli z iných okresov)
- 2 rozhodnutia pre osoby v kontakte s chorým na VHC
- 35 rozhodnutí pre osoby v kontakte s chorým na VHB
- 56 rozhodnutí pre osoby v kontakte s chorým na meningokokovú meningitídu.

Zaznamenali sme 2 rodinné výskyty salmonelózy s počtom prípadov 4 a 2, výskyt 4 ochorení na stafylokokovú enterotoxikózu u pracovníčok potravinárskej firmy.

Bolo vydaných 7 rozhodnutí pre osoby vykonávajúce epidemiologicky závažnú činnosť v kontakte s chorými na salmonelózu.

Z nemocničných zariadení okresu bolo hlásených 45 nozokomiálnych nákaz, z toho 32 prebehlo pod obrazom sepsy, ktoré boli aktívne vyhľadane.

Kontrola hygienicko-epidemiologického režimu bola vykonaná v 38 zdravotníckych zariadeniach, z toho 3x na lôžkovom zariadení, 4x na operačných sálach, 5x na centrálnej sterilizácii, 7x v ambulantnom zariadení všeobecného lekára pre dospelých, 1x v ambulantnom zariadení všeobecného lekára pre deti a dorast, 12x v odbornom ambulantnom zariadení, 1x v spoločných vyšetrovacích zložkách, 1x v lekárni, 3x na stomatologickej ambulancii a 1x v dialyzačnom centre.

V rámci preventívneho zdravotného dozoru bolo vydaných 20 rozhodnutí na súhlas na uvedenie pracovných priestorov do prevádzky, resp. odsúhlasenie prevádzkového poriadku.

Bolo vydaných 32 rozhodnutí na vykonanie celoplošnej celoobecnej deratizácie na reguláciu živočíšnych škodcov.

Zabezpečili sme pravidelné informovanie verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte infekčných ochorení prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ Galanta.

6.3.

Informačný systém prenosných ochorení

Zabezpečili sme rutinné zadávanie prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, prípadov chrípky a CHPO hlásených hromadne do informačného systému EPIS a údajov do systému rýchleho varovania.

6.4.

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS - IPSE

Oddelenie epidemiológie RÚVZ so sídlom v Galante sa nepodieľa na programe EÚ HELICS – IPSE. Pravidelne sledujeme mikrobiálnu rezistenciu nozokomiálnych kmeňov izolovaných u hospitalizovaných pacientov.

V rámci národnej kampane „Dezinfekcia rúk“ sme zabezpečili tieto aktivity – prednáška pre spolok lekárov, prednáška pre spolok sestier, distribúcia odborných materiálov všetkým lekárom prvého kontaktu, uverejnenie odborných materiálov na WEB stránke RÚVZ.

6.5.

Surveillance chronických ochorení

Pokračovali sme v realizácii programu Cindi formou individuálneho poradenstva v centre podpory zdravia pri RÚVZ Galanta ako aj formou skupinového poradenstva výjazdmi pracovníkov centra na pracoviská a rôzne spoločenské a hromadné akcie pre obyvateľstvo. V centre podpory zdravia bolo vyšetrených 461 klientov, z toho prvýkrát navštívilo centrum 162 klientov a opakovane vyšetrených bolo 299 klientov. Sme spoluúčastníkmi projektu „Obezita“.

6.6.

Mimoriadne epidemiologické situácie

Aktualizovali sme okresný plán pre prípad pandémie chrípky a plán pre prípady mimoriadnej epidemiologickej situácie. Pripravili sme podklady pre zriadenie protiepidemickej komisie.

Všetkým ošetrojúcim lekárom prvého kontaktu, starostom a primátorom boli zaslané pokyny pri výskyte podozrenia na ochorenie na nový typ chrípky.

V rámci opatrení Pandemickej fázy č.5 a 6 sme zabezpečili pohotovostné služby pracovníkov oddelenia epidemiológie, denné hlásenie aktuálnej epidemiologickej situácie do systému EPIS vrátane hlásenia susp. prípadov ochorenia na nový typ chrípky.

Prostredníctvom riaditeľov školských a predškolských zariadení, vedúcich lekární, vedúcich pracovníkov lekárskeho pohotovostného oddelenia a vedúcich pracovníkov NsP sme zabezpečili hlásenie všetkých mimoriadnych udalostí v súvislosti s možným výskytom ochorenia na nový typ chrípky.

Prostredníctvom starostov a primátorov obcí a miest sme zabezpečili informovanosť obyvateľstva o preventívnych opatreniach počas Pandemickej fázy č.5 a 6.

6.7.

Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V rámci surveillance poliomyelitídy a sledovania VDPV sme zabezpečili 3 odbery odpadovej vody podľa harmonogramu NRC pre poliomyelitídu s negatívnym výsledkom.

Vedíme evidenciu pravidelných týždenných hlásení ACHO z príslušných nemocničných oddelení. V tomto roku nebolo hlásené podozrenie na akútnu chabú obrnu. Vykonali sme analýzu situácie vo výskyte akútnych chabých obŕn vo výročnej správe za rok 2008.

6.8.

Prevenia HIV/AIDS

V 1. polroku 2009 sa nerealizoval projekt primárnej prevencie HIV/AIDS „Hrou proti AIDS“.

9. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1.

Materské centrá

Výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu s cieľom ovplyvniť a zmeniť životný štýl celej rodiny. Vzdelaná matka vzdeláva svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa.

V meste Galanta pracuje Materské centrum Bambuľkovo. RÚVZ v Galante je i naďalej odborným garantom.

OPZ ako odborný garant edukačno intervenčných zv. aktivít sa podieľalo na odbornej náplni činnosti centra ako i lektorskej činnosti k odbornej problematike.

V I. polroku 2009 boli zrealizované prednášky a besedy na témy :

- Adamko učí deti : Zdravá životospráva a vitamíny – formou tvorivej dramatiky pomocou mimickej bábky
- Výživa v období tehotenstva, rast a vývin dieťaťa
- Výživa v prvých troch rokoch života, význam dojčenia
- Hygiena detí, stomatohygiena
- Prvá pomoc pri úrazoch detí – beseda

Pohybové aktivity v Materskom centre Bambuľkovo pravidelne zabezpečovalo OPZ :

- cvičenie pre tehotné mamičky (1x týždenne)
- cvičenie pre mamičky s deťmi (1x za 2 týždenne)
- kondično – relaxačné cvičenie pre ženy (1x za 2 týždenne)

O svojej činnosti Materské centrum Bambuľkovo informuje prostredníctvom webovej stránky.

9.2.

**Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo
Vzbudiť záujem starších ľudí o svoje vlastné zdravie, zvýšiť kvalitu života a zdravotného uvedomenia starších občanov, ktorí dosiahli a presiahli vek 65 rokov.**

Monitoring – realizácia dotazníkového prieskumu na tému: „Seniori v rodine a spoločnosti“, do ktorého sa zapojili žiaci ZŠ, SŠ, verejnosť v produktívnom veku, seniori z klubov dôchodcov a seniori v domovoch dôchodcov.

9.3.

Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena.

Zlepšiť vedomosti a stomatohygienické návyky u cieľovej skupiny 4–6 ročných detí MŠ , ich rodičov a pedagógov.

OPZ zrealizovalo intervenčné – zdravotnovýchovné aktivity s využitím mimickej bábky Adamko formou tvorivej dramatiky a názornou demonštráciou správnej techniky čistenia zubov a správneho používania pomôcok v stomatohygiene (zubná kefka, zubná pasta) pre MŠ a I. stupeň ZŠ bolo zrealizovaných 12 prednášok, počet zúčastnených detí - 265.

Pre II. stupeň ZŠ a ŠZŠ boli zrealizované 2 prednášky formou mediálnej prezentácie a názornej demonštrácie správnej techniky čistenia zubov, doplnené zdravotno-výchovným materiálom – počet zúčastnených - 48 žiakov.

9.4.

Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov.

V prvom polroku 2009 bola zameraná pozornosť na prehodnotenie realizovaných projektov a úloh podpory zdravia na regionálnej úrovni s cieľom vytypovať vhodné projekty a úlohy, ktoré by bolo vhodné zaradiť do databázy dobrých postupov následne stanovených požiadaviek a obsahovej náplni.

9.5.

Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

Cieľom zdravotno-výchovných aktivít je zvýšiť informovanosť obyvateľstva o ak- tívnej ochrane a podpore zdravia, zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva (chorobnosť na ochorenia srdca a ciev, nádory, diabetes) pozitívnym ovplyvnením vedomostí, postojov a rizikového správania sa vylúčením rizikových faktorov – fajčenie, nesprávna výživa a stravovanie, nedostatok telesnej aktivity, zdôrazniť význam pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovať minimálny objem a intenzitu pohybovej aktivity, ktoré môžu byť efektívne v priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca a vytvorením návyku na pravidelnú pohybovú aktivitu a tak prispieť k zvýšeniu zdatnosti k zlepšeniu zdravotného stavu všetkých vekových skupín a k predĺženiu aktívneho života v pokročilom veku.

Svetový deň vody:

V rámci Svetového dňa vody boli realizované prednášky pre žiakov I. a II. stupňa Šoporňa a ZŠ SNP Galanta II. stupeň.

Deň narcisov:

1. V spolupráci s Ligou proti rakovine a MsKS bol realizovaný „Deň zdravia“ pre občanov mesta Galanty.
2. V spolupráci s OÚ Veľké Úľany a SČK bol realizovaný „Deň zdravia“ pre občanov s možnosťou zakúpenia narcisov a tak podporiť dobročinnú akciu - Liga proti rakovine. Akcia bola medializovaná regionálnou televíziou RTV Krea.

Svetový deň zdravia :

1. Oddelenie podpory zdravia každoročne realizuje týždeň zdravotno-výchovných aktivít k Svetovému Dňu zdravia v spojení s Dňom narcisov. V roku 2009 boli realizované Dni zdravia mobilnou poradňou so zameraním na prevenciu civilizačných ochorení a vyhľadávanie skrytých rizikových faktorov u zdravých osôb v produktívnom veku (vyšetrenie biochemických parametrov Reflotronom, meranie TK, výživové poradenstvo). V spolupráci s MsKS Galanta bolo vyšetrených 62 klientov, s MsKS Sereď bolo vyšetrených 14 klientov, s OÚ Váhovce bolo vyšetrených 21 klientov, v ÚS SČK Veľké Úľany bolo vyšetrených 44 klientov - akcia bola medializovaná

prostredníctvom regionálnej televízie RTV Krea, s OÚ Kráľov Brod bolo vyšetrených 64 klientov.

Uvedené zdravotno-výchovné aktivity sa dostali do povedomia klientov a stretávajú sa so záujmom a kladným postojom občanov, o čom svedčí aj horeuvedený počet vyšetrení.

2. Dni zdravia boli realizované aj na školách (SNP Galanta, ŠZŠ Galanta, MŠ Sever, MŠ a ZŠ Šoporňa) deťom sa prihovárala mimická bábka ADAMKO – hravo a zdravo, podporujúca zdravý životný štýl, kladný vzťah k pohybovej aktivite a správne výživové návyky u detí a ich rodičov.

Deň zeme:

V rámci svetového Dňa zeme boli pre žiakov I. a II. stupňa ŠZŠ Galanta, MŠ Sever Galanta realizované prednášky a besedy na tému ekológia a ochrana životného prostredia. Deťom sa prihovarila mimická bábka Adamko a boli aktívne zapojené do motivačných hier zameraných na ochranu životného prostredia, vodných zdrojov a triedenie komunálneho odpadu.

Svetový deň astmy:

V spolupráci s MÚ Sereď boli v rámci Svetového dňa astmy realizované vyšetrenia prístrojom Smokerlyzér a Spirometer zamerané na prevenciu astmy a chronickej obštrukčnej choroby pľúc.

Svetový deň – Pohybom ku zdraviu:

1. V spolupráci s vedeniami MŠ v Galante bol zrealizovaný športový deň – škôlkárska olympiáda. Pohybových aktivít spojených s interakciou s mimickou bábkou Adamko sa zúčastnilo 140 predškolákov.
2. Pri príležitosti Dňa matiek MC Bambuľkovo realizovalo zdravotno-výchovnú akciu – „Míľa pre mamu.“, ktorej sa zúčastnilo okolo 150 ľudí. Okrem merania TK bola akcia zameraná na dôležitosť pohybu pre zdravie. Najmenším účastníkom sa prihovarila mimická bábka Adamko a deti spolu s rodičmi súťažnou formou odpovedali na otázky so zameraním na dôležitosť zdravej výživy a pohybu pre naše zdravie.

Svetový deň bez tabaku:

1. **Zdravotno-výchovné aktivity z príležitosti Svetového dňa bez tabaku v spolupráci s vedeniami ZŠ v Galante, Sereďi, Šoporni, Zemianske Sady a ŠZŠ Jelka boli realizované zdravotno-výchovné akcie zamerané na riziko vzniku nikotínovej závislosti a škodlivosti fajčenia na zdravie detí a mládeže s praktickou ukážkou detekcie CO prístrojom Smokerlyzér vo vydychovanom vzduchu. Zároveň boli žiaci oboznámení so zákonom č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov. Prístrojom Smokerlyzér bolo vyšetrených 87 žiakov. Pre širokú verejnosť bolo realizované z príležitosti Svetového dňa bez tabaku meranie CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzér v MsKS Sereď.**
2. **V priestoroch RÚVZ a NsP Galanta boli realizované propagačné panely s tématickým zameraním v zmysle tohtoročného hesla: „Varovania na tabakových výrobkoch“.**

Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi:

V spolupráci s Osvetovým strediskom v Galante, Hasičským záchranným zborom v Galante, Mestskou políciou v Galante a Policajným zborom SR v Galante bude zorganizovaná zdravotno-výchovná akcia „Drogám povedz nie“ pre deti MŠ v okrese Galanta. Z dôvodu nepriaznivého počasia bola z.v. akcia preložená na mesiac september.

V priestoroch RÚVZ a NsP Galanta boli vyhotovené propagačné panely k danej problematike.

Iné zdravotno-výchovné aktivity :

1. Pre žiakov ZŠ SNP Galanta, ZŠ Štefánikova Galanta, ZŠ Komenského Sereď, ZŠ P.O.Hviezdoslava, ZŠ Šoporňa, ZŠ Zemianske Sady, – spolu 343 žiakov boli zrealizované prednášky a besedy na tému alkohol, fajčenie, drogy. Zv. aktivity boli doplnené vhodnými videofilmami, zv. materiálom a oboznámením so zákonom č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov.
2. Boli distribuované propagačné materiály o škodlivosti pasívneho fajčenia a informácie o zákone č. 377/2004 o ochrane nefajčiarov a realizované propagačné panely v priestoroch RÚVZ a NsP Galanta s tematickým zameraním v zmysle vyhláseného hesla.

9.7.

„Vyzvi srdce k pohybu“

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity.

Zdravotno – výchovná kampaň bola presunutá na september 2009.

9.8.

Národný program prevencie obezity

Zdravotnovýchovná intervencia bola zameraná na zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľstva, vytváranie pozitívnych postojov a správania sa ku zdraviu, na motivovanie k aktívnemu pohybu ako významnej zložky zdravého spôsobu života a ku skvalitneniu výživy. U klientov v Poradenskom centre v rámci poradenskej činnosti bola doporučená pohybová aktivita ako jedna z možností ovplyvnenia zistenej nadváhy v nadväznosti na doporučenia týkajúce sa úpravy stravovacích návykov.

V rámci prevencie obezity boli na I. stupni ZŠ SNP Galanta, ZŠ Štefánikova Galanta, ZŠ Zemianske Sady, ZŠ Pusté Úľany zrealizované prednášky a besedy o význame správneho zloženia stravy, o dôležitosti pitného režimu a správneho výberu nápojov, zvýšenia pohybovej aktivity.

9.9.

CINDI PROGRAM SR

Cieľom CINDI programu je znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov, zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

V roku 2009 bola v okrese Galanta zameraná zdravotno-výchovná činnosť na zníženie chorobnosti a úmrtnosti na vybrané skupiny civilizačných ochorení so zameraním na zníženie prevalencie osôb s rizikovým životným štýlom. Cestou činnosti Poradenského centra zdravotno-výchovná intervencia bola realizovaná individuálnou, skupinovú a mediálnou formou poradenskej činnosti so zameraním na správnu výživu, prevenciu fajčenia, požívanie alkoholu, nedostatočnú pohybovú aktivitu, hypertenziu, stres a zmenu životného štýlu. Ťažiskom poradenskej činnosti bolo poskytnúť základné informácie o zdravotnom stave a poradenstvo čo najväčšiemu počtu klientov, čo bolo realizované mobilnou poradňou v spolupráci s MÚ, OÚ, GOS, s vedeniami ZŠ, CVČ Nebojsa, spoločnosť Samsung a SČK.

K 30.06.2009 bolo vyšetrených spolu 461 klientov, z toho bolo 162 klientov prvovýšetrených a 299 klientov opakovane vyšetrených.

9.10.

Školy podporujúce zdravie

V rámci projektu bola venovaná pozornosť zdravotnej uvedomelosti detí a mládeže, ich emóciám, hodnotovej štruktúre, orientácii osobnosti, jej pohotovosti a schopnosti správať sa v rôznych situáciách a vzťahoch, k budovaniu individuálnej zodpovednosti za vlastné zdravie a vytvoriť aktívnu osobnosť vo vzťahu k zdraviu – aby získané poznatky a uvedomelosť mali svoj prejav v správaní a konaní v bežných životných situáciách, ako aj v celom živote vytvorením zdravého životného štýlu.

Pokračovalo sa vo vzdelávacích a zdravotno – výchovných aktivitách, orientovaných na aktívne zapojenie a samostatné uvažovanie mladých ľudí o svojom zdraví.

K tematike vytvárania zdravého životného prostredia, boli realizované z. v. aktivity k Dňu Zeme pre žiakov I. a II. stupňa ŠZŠ Galanta, MŠ Sever Galanta na tému ekológia a ochrana životného prostredia. Deťom sa prihovarila mimická bábka Adamko a boli aktívne zapojené do motivačných hier zameraných na ochranu životného prostredia, vodných zdrojov a triedenie komunálneho odpadu.

Racionálna výživa a životospráva, pitný režim a zdravý životný štýl bol tematikou z. v. aktivít pre ZŠ SNP Galanta, ŠZŠ , ZŠ Štefánikova Galanta, ZŠ a MŠ Šoporňa, ZŠ Veľké Úľany – počet zúčastnených 208 žiakov.

VLASTNÉ PROJEKTY ODDELENIA PODPORY ZDRAVIA

Na základe výziev č. 4/2008, 5/2008 TTSK zameraných na tému Podpora zdravia a prevencia chorob a Podporu športových aktivít pre všetkých v Trnavskom kraji boli vypracované nasledovné projekty:

1. Projekt: Podpora zdravia a prevencia obštrukčnej choroby pľúc obyvateľstva v okrese Galanta.

Predkladateľ a riešiteľ : RÚVZ Galanta – OPZ

Odborný garant : RÚVZ Galanta – OPZ

Cieľom projektu je zvýšiť informovanosť a zdravotné uvedomenie obyvateľstva v oblasti prevencie chronickej obštrukčnej choroby pľúc ako významného faktora vzniku civilizačných ochorení s dôsledkom na fajčenie ako významného rizikového faktora vzniku CHOCHP.

2. Projekt: Organizácia a zabezpečenie Dní zdravia v regióne Galanty.

Predkladateľ a riešiteľ : RÚVZ Galanta - OPZ

Odborný garant : RÚVZ Galanta – OPZ

Hlavnou náplňou tejto oblasti projektu je realizácia preventívnych vyšetrení zdravých osôb v produktívnom veku so zameraním na vyhľadávanie rizikových faktorov civilizačných ochorení, formou preventívnych biochemických vyšetrení prístrojom Reflotrón (cholesterol, glukóza, triglyceridy), antropometrických meraní, meraní TK a meranie percenta telesného tuku s tukovým analyzátorom a formovanie správnych postojov k zdravému životnému štýlu a ochrane zdravia v regióne Galanty.

10. KONTROLA TABAKU

10.2.

Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Pracovníci RÚVZ so sídlom v Galante venujú kontrole dodržiavania ustanovení zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení zákonov v znení zákona č. 465/2005 Z. z. pozornosť priebežne počas celého roka a to pri výkone štátneho zdravotného dozoru a potravinového dozoru.

V nadväznosti na príkazný list Úradu verejného zdravotníctva SR zo dňa 26.02.2008 pod č. CKTA/3046/2008, príslušné oddelenia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Galante v mesačných intervaloch hlásia počet vykonaných kontrol, zameraných na dodržiavanie ustanovení zákona o ochrane nefajčiarov.

K 30.06.2009 bolo pracovníkmi RÚVZ Galanta celkovo vykonaných 470 kontrol.

Za uplynulé obdobie neboli v blokovom ani priestupkovom konaní uložené žiadne pokuty. Neriešili sa ani priestupky pokarhaním.

10.3.

Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – Vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu

Z príležitosti Svetového dňa bez tabaku bola verejnosti ponúknutá možnosť vyšetrenia CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzér v MsKS Sereď.

**Úlohy nad rámec a iné úlohy
riešené na RÚVZ so sídlom v Galante k 30.06.2009**

príloha

Názov úlohy	riešilo odd., odbor	spoluriešilo
Mimoriadne úlohy na základe ÚVZ SR v Bratislave postúpených hlásení zo systému RAPEX „o nebezpečných kozmetických výrobkoch“ (7 prípadov/87vzoriek)	Odd. HV	
Mimoriadne úlohy na základe ÚVZ SR v Bratislave postúpených informatívnym hlásením zo systému RASFF (2 prípadov/2 kontroly)	Odd. HV	
Poradňa zdravia : Hromadné vyšetrenia - OÚ Kráľov Brod, Mestský úrad Sereď, spoločnosť Samsung, CVČ Nebojsa, MsKS Galanta, MsKS Sereď, OÚ Veľké Úľany, OÚ Váhovce, Sereďský jarmok, SČK Veľké Úľany počet vyšetrených – 222 Zamestnanci podnikov – 145 Zamestnanci MŠ, ZŠ + rodičia – 58 Individuálne poradenstvo – 36 Spolu vyšetrených – 461 Horeuvedená z.v. prevencia zahŕňa aj aktivity k projektom Zdravé mestá, Zdravé školy.	OPZ	odd.epid.,PPL MÚ,OÚ, vedenia MŠ a ZŠ, vedenia podnikov
Projekt: Adamko hravo – zdravo - počet detí ZŠ zúčastnených prednášok a besied - 573 - počet detí MŠ zúčastnených prednášok a besied - 139	OPZ	vedenia MŠ, ZŠ
Projekt: Monitorovanie zdravotného stavu orálneho zdravia a zdravotnovýchovné pôsobenie na deti predškolského veku – oboznámenie pedagógov a rodičov s projektom, vyplnenie dotazníkov, vyšetrenie stomatológom, besedy so zameraním na starostlivosť o chrup a predchádzanie zub. kazu – počet detí - 139	OPZ	MŠ Galanta, MŠ Abrahám, MŠ a ZŠ Zemianske Sady, ZŠ Galanta, ZŠ Šoporňa
Projekt: Materské centrá – cvičenie s deťmi, cvičenie s tehotnými mamičkami, dojčenie, masáže dojčiat, Prvá pomoc pri úrazoch detí – počet stretnutí - 26	OPZ	MC Bambuľkovo MŠ Sever Galanta
Projekt: Mám 65 + a teší ma, že žijem zdravo Monitoring – realizácia dotazníkového prieskumu na tému: „Seniori v rodine a spoločnosti“	OPZ	DD Patria GA DD Sereď KD Sereď
Projekt: Prevenie protispoločenskej činnosti mládeže s dôrazom na problematiku záškoláctva a požívania alkoholu a tabakových výrobkov na území mesta Galanty	OPZ	MÚ Galanta, vedenia ZŠ a SŠ
Prevenia fajčenia, alkoholu a drogových závislostí: - na prednáškach a besedách sa zúčastnilo 343 žiakov II. stupňa ZŠ - prístrojom Smokerlyzér bolo vyšetrených 87 žiakov	OPZ	GOS, vedenia ZŠ v okrese

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Humennom**

1. Odbor hygieny životného prostredia a zdravia

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

1.1. Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III)

V podmienkach RÚVZ so sídlom v Humennom s pôsobnosťou pre okresy Humenné, Snina a Medzilaborce sme v rámci výkonu rozhodovacej činnosti a štátneho zdravotného dozoru venovali pozornosť týmto aktivitám:

- sledovaniu dopadov na zdravie u detskej populácie z poklesu spotreby pitnej vody – neboli zaznamenané ochorenia v súvislosti s poklesom spotreby pitnej vody,
- monitorovanie ťažkých kovov a dusíkatých látok v podzemných vodách so zameraním na zníženie rizika ochorenia a poškodenia zdravia - v rámci tejto aktivity bolo z verejných vodovodov na obsah ťažkých kovov vyšetrených 22 vzoriek a na obsah dusíkatých látok 94 vzoriek vody. Skúšky preukázali dodržanie ustanovených limitov. Oddelením HDM bolo v rámci predchádzaniu ochoreniu na methemoglobinémiu zabezpečované aj vyšetrovanie IZ na obsah dusíkatých látok. Vzorky boli odoberané v prípadoch narodenia dieťaťa v lokalite bez prístupu k vode z verejného vodovodu. Bolo vyšetrených 6 vzoriek, z toho v 5 prípadoch bolo zistené prekročenie limitov. Užívatelia vody z uvedených IZ boli o výsledkoch informovaní aj s poučením o ďalšom postupe. Ochorenie na methemoglobinémiu nebolo zaznamenané,
- monitorovanie kvality vôd na kúpanie v prírodných rekreačných oblastiach – na začiatku letnej kúpaciej sezóny boli pred vydaním rozhodnutia na povolenie prevádzky kúpaliska od prevádzkovateľov vyžiadané protokoly o výsledkoch skúšok vôd na kúpanie. Na základe predložených výsledkov bola prevádzka povolená na Letnom kúpalisku v Humennom, Kúpalisku v DRZ Sninské rybníky, Kúpalisku Barnova Rika v Zemplínskych Hámroch a Kúpalisku v RO Sninské rybníky.

1.3. Národný informačný systém životného prostredia a zdravia (EHIS)

Cieľom tohto projektu je zaviesť informačný systém v oblasti životného prostredia a zdravia, ktorý je založený na zbere a spracovaní údajov o indikátoroch ako nástroja pre hodnotenie stavu environmentálneho zdravia na národnej aj regionálnej úrovni. Gestor úlohy (ÚVZ SR) zatiaľ nepožadoval súčinnosť.

Na internetové stránky RÚVZ Humenné bola v prvom polroku aktualizovaná informácia o kvalite pitnej vody dodávanej verejnými vodovodmi. Zverejnením uvedenej informácie bolo zároveň zabezpečené plnenie povinnosti RÚVZ vyplývajúcej s §17 ods. 5 zák.č. 355/2007 Z.z. V mesiaci jún bola na stránkach RÚVZ Humenné uverejnená aj informácia o pripravenosti kúpalísk na letnú sezónu 2009.

1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

V rámci plnenia uvedenej úlohy je zabezpečené sledovanie kvality vody v umelých bazénoch a hygienickej úrovne rekreačného areálu RO Rybníky pri Snine, kúpaliska v Humennom, kúpaliska v Zemplínskych Hámroch a kúpaliska v DRZ Sninské rybníky.

Pripravenosť uvedených rekreačných lokalít bola preverená v mesiaci jún. Na základe výsledkov previerok a výsledkov rozborov vzoriek vôd boli vydané kladné rozhodnutia na prevádzkovanie v LTS roku 2009. Správa o pripravenosti kúpalísk na kúpaciu sezónu v roku 2009 bola zverejnená v Informačnom systéme pre vody na kúpanie. V rámci uvedeného

informačného systému sa priebeh LTS a údaje o kvalite vody na kúpanie aktualizujú týždenne každý štvrtok.

V regióne s pôsobnosťou RÚVZ so sídlom v Humennom nie sú vyhlásené prírodné kúpaliská.

1.6. Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

RÚVZ zabezpečuje monitoring a ŠZD v oblasti zásobovania pitnou vodou z verejných vodovodov v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce.

V rámci vykonaného kontrolného monitoringu (minimálny rozbor) bolo celkovo odobratých a vyšetrených 72 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov. Preverovací monitoring (úplné rozbor) bol zrealizovaný u 22 vzoriek. Vzorky boli odoberané z vodovodných sietí.

Plánovaný počet odberov vzoriek bol u kontrolného monitoringu splnený na 54,9%, u preverovacieho monitoringu na 62,8%. Je predpoklad, že plánovaný monitoring pre rok 2009 bude zabezpečený.

Prehľad o odobratých vzorkách a ich kvalite za jednotlivé okresy je uvedený v tabuľke.

Okres	Počet vzoriek		Počet nevyhovujúcich vzoriek							
	PM	KM	Fyz.- chem.		Mikrobiol.		Biologicky		Celkovo	
			abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Humenné	14	48	2	3,2	3	4,8	12	1,6	5	8,1
Snina	5	12	0	0	0	0	0	0	0	0
Medzilaborce	3	12	2	13,3	1	6,6	1	6,6	3	20,8
Spolu	22	72	4	4,25	4	4,25	2	2,12	8	8,51

Z prehľadu o mikrobiologickej, biologickej a fyz.-chemickej závadnosti vzoriek vôd vyšetrených v rámci vykonávaného monitoringu je možné konštatovať, že podiel nevyhovujúcich vzoriek v porovnaní s rokom 2008 výrazne poklesol (celkovo o cca 12%).

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo celkovo v troch okresoch odobratých a vyšetrených 8 vzoriek. Vzorky boli odoberané z vodovodných sietí, ako opakované odbery v prípade nevyhovujúceho nálezu vzorky vody vyšetrenej v rámci monitoringu a úpravnej vôd. Za opakované vyšetrenia boli prevádzkovateľom uložené náhrady nákladov.

Projekty vyplývajúce z aktuálnych potrieb regiónu

1. Ublianska dolina – kvalita vody v individuálnych zdrojoch a jej vplyv na zdravie spotrebiteľov

Cieľom projektu je získanie objektívnych údajov o kvalite vody v individuálnych zdrojoch vody v obciach Ublianskej doliny, ktoré nemajú vybudované verejné vodovody a zhodnotenie možných vplyvov užívanej vody na zdravie spotrebiteľov. Monitorovanie kvality pitnej vody v individuálnych zdrojoch vody je zamerané na obce Kalná Roztoka, Kolonica, Ladomírov, Klenová, Ruská Volová, Brezovec, Michajlov, Dúbrava, Šmigovec a Hrabová Roztoka.

V I. polroku boli vyhodnotené dostupné údaje z protokolov o skúškach vôd v záujmovej oblasti za obdobie od roku 2004. Celkovo bolo dostupných 81 protokolov a údaje o 46 individuálnych zdrojoch vody. Z 81 vyšetrených vzoriek bolo 52 nevyhovujúcich z dôvodu prekročenia limitov v mikrobiologických ukazovateľoch, 19 v biologických a 49 vo fyzikálno-chemických. Bola nadviazaná spolupráca s predsedom Záujmového združenia

Ublianska dolina a vyšetrené vzorky vody odobraté z obcí Kolonica a Klenová. Závěrečné vyhodnotenie projektu sa predpokladá v mesiaci december 2009.

2. Kontrola kvality vody a režimu hospodárenia v PHO VN Starina

Na úpravni vody v Stakčine bolo v priebehu I. polroka 2009 odobratých na vyšetrenie 6 vzoriek surovej a 6 vzoriek upravenej vody, ktoré boli skúšané v rozsahu minimálneho rozboru. Z výsledkov skúšok vzoriek vody vyplýva, že surová voda zodpovedala kategórii A1 podľa vyhlášky MŽP SR č. 636/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu surovej vody a na sledovanie kvality vody vo verejných vodovodoch, v ukazovateli živé organizmy kategórii A2. Upravená voda zodpovedala požiadavkám stanoveným vyhláškou NV SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu (ďalej vyhl.č. 636/2004 Z.z.) až na v dvoch prípadoch zistené prekročenie limitu živých organizmov a jeden prípad prekročenia limitu v ukazovateľoch železo, vláknité baktérie a železo. Na uvedené nedostatky bol prevádzkovateľ upozornený písomne. V rámci projektu bolo odobratých aj 8 vzoriek vôd z prítokov na VN Starina - Cirocha, Stružnica, Berezovec a z hladiny pri priehradnom múre. Vo vzorkách z prítokov boli vyšetované NEL, CHsK_{Mn}, reakcia vody, vodivosť a zákal. Všetky ukazovatele zodpovedali kategórii A1 podľa vyhl.č. 636/2004 Z.z.

V rámci plnenia projektu bola v I. polroku 2009 dvakrát (marec, jún) zabezpečená aj kontrola režimu hospodárenia v PHO VN Starina. Kontrola bola vykonávaná v rámci kontrolných dní zvolávaných orgánom štátnej vodnej správy.

2. Odbor preventívneho pracovného lekárstva

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Cieľom projektu je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci, vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev a odborné usmernenia ÚVZ SR. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V I. polroku 2009 sme viedli evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Rizikové práce boli prehodnotené: Bola vyradená z evidencie riziková práca v 4 organizáciách na 5 pracoviskách pre rizikové faktory hluk a chemické faktory. Zaradenie do evidencie rizikových prác bolo v 5 organizáciách na 19 pracoviskách. Z toho do kategórie rizika 3. na 12 pracoviskách a do kategórie rizika 4 na 7 pracoviskách pre rizikové faktory pevné aerosóly a hluk. V rámci ŠZD sme sledovali pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové

práce. Bolo vykonaných 58 previerok. V rámci výkonu ŠZD sme sledovali výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V I. polroku sme uplatňovali legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cieľom bolo zabezpečiť ochranu zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Bolo vykonaných 13 previerok. Zabezpečovali sme poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Pri previerkách sme upozorňovali na skladovanie a likvidáciu obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi jedovatých látok a jedovatých látok a prípravkov a ďalej sledovali ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

V I. polroku neevidujeme vydanie osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami, nezaznamenali sme žiadnu mimoriadnu situáciu ani haváriu.

Zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi jedovatým látkam a jedovatým látkam a prípravkom sme overovali formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov. Bolo preverených 6 zamestnancov.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V I. polroku sme uplatňovali legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Upriamili sme sa na vyhľadávanie pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Boli vydané 3 súhlasné rozhodnutia na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. Boli vykonané 4 previerky na pracoviskách pri odstraňovaní azbestu a materiálov s obsahom azbestu. Bol riešený 1 podnet na výkon ŠZD pri odstraňovaní azbestových materiálov v bytových domoch v Humennom. Za účelom zvyšovania uvedomenia si zdravotných rizík a účinnej prevencie sme sa konzultačne podieľali na vydaní propagačného materiálu pre vykonávanie prác s likvidáciou azbestových materiálov pre bytové družstvá.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

Pri výkone ŠZD sme uplatňovali legislatívne úpravy – vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickej pracovnou záťažou a sensorickou záťažou pri práci. V I. polroku 2009 sme nezaradovali do kategórií pre riziko psychickej záťaž.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V I. polroku 2009 sme zdokonalili systém prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Pri šetrení sme sa zameriavali na širší a podrobnejší postup činností a zabezpečovali aj fotodokumentáciu z vykonávaných prešetrovaných činností.. Skvalitnili sme hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ). Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania sú zasielané aj na ÚVZ SR. V I. polroku sme prešetrovali 1 chorobu z povolania pre DNJZ. Bola priznaná 1 choroba z povolania (prešetrovaná v roku 2008) na ochorenie pre DNJZ. Pri prešetrovaní choroby z povolania sa jednalo o pracovníčku pri výrobe káblových zväzkov v JAS ELMONT Snina. V porovnaní s rokom 2008 došlo k poklesu prešetrovaní chorôb z povolania s touto diagnózou. O prešetrovaní chorôb z povolania je na oddelení vedená evidencia.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V I. polroku 2009 sme neprešetrovali podozrení na ochorenia chrbtice. Usmerňovali sme a konzultovali pri výkone ŠZD zamestnávateľov o preventívnych opatreniach na predchádzanie chorôb.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru na jednotlivých pracoviskách sme získavali údaje a uplatňovali legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Zamerali sme sa najmä na umiestnenie ZJ, priestorové podmienky na pracoviskách so ZJ, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie a na režim práce a odpočinku zamestnancov. Bolo vykonaných 7 previerok na pracoviskách so ZJ. Na oddelení je vedená evidencia previerok. Zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík pri práci so zobrazovacími jednotkami sme overovali formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov. Bolo preverených 63 zamestnancov a vyplnených 126 dotazníkov v zmysle NV SR č. 276/2006 Zz..

Projekty vyplývajúce z aktuálnych potrieb regiónu.

1. Znižovanie rizika chorôb podmienených prácou v prevádzkach drevovýrob

V dozorovanom regióne evidujeme 162 prevádzok drevovýrob z rizikom ohrozenia zdravia expozíciou hluku. Z uvedeného počtu cca 102 prevádzok spracúva aj tvrdé drevo, kde pretrváva riziko poškodenia zdravia karcinogénnym faktorom – prach z tvrdého bukového a dubového dreva. V rámci plnenia projektu sme vykonali v I. polroku 39 previerok. Boli vydané 2 rozhodnutia s 3 uloženými pokynmi na odstránenie zistených nedostatkov. Pri ŠZD sme pozornosť zamerali na konzultácie a besedy o možnom riziku a poškodení zdravia zamestnancov. Neprešetrovali sme žiadnu chorobu z povolania ani ohrozenie. Boli spracované dotazníky informovanosti zamestnancov v počte 21 ks.

Z evidencie rizikových prác bola vyradená riziková práca v 4 organizáciách pre rizikový faktor hluk a chemický faktor a v 1 drevovýrobe bol prehodnotená riziková práca z kategórie rizika 4 do kategórie rizika 3.

2. Zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby

Podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov zamestnávateľia zabezpečovali pre svojich zamestnancov posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu. Posudzovanie zdravotnej spôsobilosti sa vykonáva na základe lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci. Prehliadky sú vykonávané lekármi PZS najmä u pracovníkov zaradených do tretej a štvrtej kategórie. Od 1.4.2008 v zmysle zákona 140/2008 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z.z. a o zmene a doplnení zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, lekárske prehliadky u pracovníkov, ktorí vykonávajú práce zaradené do prvej alebo druhej kategórie vykonávajú lekári so špecializáciou všeobecné lekárstvo. Pri výkone ŠZD sme kontrolovali aj zabezpečenie PZS a zistili sme zabezpečenie PZS v 34 organizáciách. Pri ŠZD sme tiež upozorňovali na zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z nedôsledného posudzovania zdravotnej spôsobilosti na prácu

3. Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Cieľ:

Prostredníctvom trvalého monitoringu zistiť hladinu kontaminácie dusičnanmi a dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom a rezíduami pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablák, hrozna a živočíšnych zložiek.

Plnenie:

V I. polroku bolo odobratých 24 vzoriek dojčenskej a detskej výživy na zistenie kontaminácie dusičnanmi, dusitanmi a ťažkými kovmi. V plnení úlohy sa pokračuje podľa etáp, pričom v druhej polovici roka 2009 je plánovaný odber 4 vzoriek na množstvo patulínu a mykotoxínov a jednej vzorky na prítomnosť pesticídov.

Vyhodnotenie:

Všetky vyšetrené vzorky vyhovovali požiadavkám Potravinového kódexu SR.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie

Cieľ:

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospeljej populácie (so zameraním na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Plnenie:

Priebežne pokračuje zber údajov z monitoringu jednotlivých vekových skupín dospeljej populácie. Zároveň prebieha monitorovanie regionálnych odlišností v stravovacích

zvyklostiach a štruktúre stravy, sledovanie a porovnanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách a sledovanie spotreby potravín podľa druhov v sledovaných populačných skupinách. Získané podklady budú použité pri zbere dát a vyhodnocovaní štatistických údajov v rámci programu EFSA. V súčasnej dobe prebieha zber údajov z monitoringu a spracovanie týchto údajov za rok 2009. Doposiaľ bolo monitorovaných 20 respondentov. Hlavná časť úlohy bude realizovaná v II. polroku.

Vyhodnotenie:

Správa bude spracovaná do 30.12.2009.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli a saturácie organizmu jódom

Cieľ:

Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli, vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

Plnenie:

VI. polroku bolo odobratých v prvej etape plnenia 18 vzoriek kuchynskej soli. Plnenie úlohy pokračuje podľa harmonogramu. V druhej etape bude realizovaná kontrola používania jodidovanej soli výrobcami (pekárska výroba, mäsová výroba, výroba syrov). Správu vypracujeme k 30.12.2009.

Vyhodnotenie:

Všetky doteraz odobraté vzorky boli vyhovujúce.

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Cieľ:

Kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok a dodržiavania povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov.

Plnenie:

V prvom polroku 2009 sme nerealizovali odber vzoriek v súvislosti s úlohou č. 3.4. V zmysle Usmernenia a zabezpečenia jednotného výkonu ŠZD nad kozmetickými výrobkami bude odber vzoriek zabezpečený nasledovne: v priebehu septembra 2009 budú realizované odbery vzoriek na zistenie konzervačných látok v kozmetických výrobkoch pre dospelých a v októbri 2009 zrealizujeme odber vzoriek vonnej kozmetiky.

Vyhodnotenie:

Vyhodnotenie laboratórnych analýz a kontrol zameraných na označovanie kozmetických výrobkov bude zrealizované do 10. 12. 2009, správa bude vypracovaná do 30.01.2010.

3.5 Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

Cieľ:

1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov
3. kampaň zameraná na získanie správnych návykov na ochranu pokožky počas pobytu na slnku

4. kampaň na zníženie vzniku alergických reakcií v dôsledku používania „black hena“ dočasnej farby na pokožku

Plnenie:

V I. polroku bolo odobratých v prvej etape plnenia 8 vzoriek kozmetických výrobkov pre deti. Z toho boli tri vzorky dekoratívnej kozmetiky a päť vzoriek detskej kozmetiky. Prvé tri vzorky boli všetky vyhovujúce, ostávajúcich päť vzoriek sa v súčasnej dobe vyhodnocuje. Získané výsledky použijeme na spracovanie informačnej kampane na upevnenie správnych návykov na dosiahnutie ochrany pokožky detí pred nežiaducimi účinkami ÚVA a ÚVB žiarenia.

Vyhodnotenie:

Všetky doteraz odobraté vzorky boli vyhovujúce. Správa bude pripravená k 30.12.2009. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov. Ukončenie úlohy sa predpokladá k 30. marcu 2011.

4. Odbor hygieny detí a mládeže

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

4.2 „Monitoring úrazovosti detí predškolského a školského veku“

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí v predškolských a školských kolektívoch v širšom kontexte, t.j. sleduje sa druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus poranenia, prognóza, následky.

Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Úrazy sa môžu prihodiť v každom prostredí, ale najrizikovejším prostredím je domov, kde zohráva úlohu detská zvedavosť a nedbanlivosť rodičov. Na druhom mieste sa deti často zrania na ihrisku pri hrách a športovaní. Tretie miesto patrí úrazom na ulici (kolobežka, bicykel).

Databáza bola realizovaná v I. polroku 2009 prostredníctvom dotazníkovej metódy, kde sa údaje získali od rodičov, resp. ich zákonných zástupcov. Vybraných bolo 30 detí MŠ 3 – 6 ročných, 60 žiakov ZŠ 7 – 10 ročných a 60 žiakov ZŠ 11 – 14 ročných, zo zariadení MŠ Třebíčska Humenné, MŠ Koškovce, ZŠ Dargovských hrdinov Humenné, ZŠ Lesná Humenné, ZŠ Udavské a ZŠ Papín.

K 30.06.2009 boli všetky dotazníky zozbierané. Okódované údaje budú spracované v programe Excel v priebehu II. polroka 2009.

4.3 „Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku“

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v SR zistiť trendy v danej oblasti, porovnať naše výsledky s výsledkami vybraných európskych krajín, ktoré sa realizovali porovnateľnou metodikou. Projekt sa týka žiakov ZŠ, študentov SŠ ako aj učiteľov a koordinátorov prevencie vo vybraných školských zariadeniach v našom regióne. Plnenie je plánované na rok 2009 na základe požiadavky gestora. V I. polroku 2009 nebola daná požiadavka, aby sa RÚVZ do projektu zapojil.

4.5 „Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybrané populace dětí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál“

Cieľom tohto projektu je zhodnotenie stravovacích zvyklostí vybraných vekových skupín detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín bude vytvorená databáza so zohľadnením veku a regiónov SR.

Takto vzniknutá databáza vytvorí reálny základ pre ovplyvňovanie stravovacích zvyklostí v populačných skupinách detí na báze poradne zdravia a v rámci výkonu ŠZD v zariadeniach spoločného stravovania detí a mládeže.

Základom pre vytvorenie databázy je dotazníková metóda z dotazníka pre rodičov detí a pedagógov. Časť údajov sa získa laboratórnym rozborom vzoriek stravy a stanovením živín a cudzorodých látok v preferovaných potravinových komoditách. Ďalšie údaje sa budú získavať aj metódou 24 hodinovej retrospektívnej stravovacej anamnézy. Táto metóda dovoľuje kvantifikovať zastúpenie jednotlivých potravinových komodít vo výžive a identifikovať hlavné potravinové zdroje jednotlivých živín. Projekt je rozdelený do viacerých etáp, v roku 2009 sa plní I. etapa – t.j. sledovanie stravovacích zvyklostí u detí 4 – 6 ročných. V priebehu I. polroka 2009 bol zamestnancami odd. HDM monitoring vykonaný vo vekovej kategórii 4 – 6 ročných detí v týchto zariadeniach : MŠ Zemplínske Hámre, MŠ Belá nad Cirochou, MŠ Dlhé nad Cirochou, MŠ Osloboditeľov, MŠ Mierová a MŠ Štefánikova Humenné. Zastúpené boli dedinské i mestské MŠ, celkovo bolo do prieskumu zapojených 120 detí.

Dotazníkový prieskum bol realizovaný v čase od 16.03.2009 – 30.06.2009. Odber vzoriek stravy bol realizovaný v 17. kal. týždni, rozsah požadovaných vyšetrení bol : energetická hodnota, B,T,C, NaCl, Pb, Cd, Hg, dusičnany.

Údaje z dotazníkov sa budú vkladať v programe Excel a Alimenta verzia 4.3 v termíne do 30.09.2009 a budú zaslané na RÚVZ Rimavská Sobota.

4.6 „Zdravé deti v zdravých rodinách“

Cieľom je získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej i populačnej úrovni.

I. etapa tohto projektu sa uskutočnila v rokoch 2001 – 2003 na celoslovenskej úrovni. V tejto etape ide o rozšírenie spolupráce s pediatrickými ambulanciami a sledovanie výskytu hypercholesterolemie u detí vo veku 11 a 17 rokov.

Ďalej bude sledovaný rast a vývoj detí od narodenia a životný štýl rodičov. V okrese Humenné boli prim. MUDr. Kovalom, PhD. určené pre plnenie tohto projektu tieto detské lekárky : MUDr. Grecová, MUDr. Kusendová, MUDr. Tornyosová, MUDr. Ševčíková a MUDr. Olšová.

Na zber údajov sa používa spracovaný a overený skrínigový formulár, ktorý bol doplnený o dotazníkovú časť, ktorá je zameraná na sledovanie frekvencie konzumácie jednotlivých potravín.

Skrínigové formuláre s dotazníkmi zabezpečilo odd. HDM, boli rozdane detským lekárom, ktorí ich vyplnia s rodičmi detí. K 30.12.2009 budú zozbierané a v programe Epi-info analyzované a databáza zaslaná na RÚVZ Banská Bystrica.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V priebehu I. polroka nás na plnenie úlohy č. 4.3 ÚVZ SR a Národné monitorovacie centrum Bratislava doposiaľ neoslovilo.

4.4. Prevencia chybného držania tela u školských detí

V priebehu prvého polroka 2008 boli vyhodnotenú výsledky III. etapy projektu „Prevencia chybného držania tela u školských detí“, cieľom ktorej bolo zmonitorovanie prostredia počítačových učební na stredných školách v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia študentov pri práci s počítačom. Pre tento prieskum boli náhodným výberom vybrané dve stredné školy v meste Humenné a Medzilaborce (SZŠ Humenné a Gymnázium v Medzilaborciach). Účastníkom prieskumu boli zaslané hodnotiace správy a odporúčania na odstránenie zistených nedostatkov, resp. usmernenie, ako má počítačová miestnosť vyzerat', ako má byť vybavená, aby zodpovedala požiadavkám na ochranu zdravia ľudí.

Celý projekt je vo fáze intervencie, kedy na základe výsledkov monitorovania kvality a rozmerových parametrov školského nábytku, usmerňujeme a kontrolujeme riaditeľov ZŠ, aby úpravou, výmenou nábytku zlepšili ergonomické podmienky na školách spolu s kladením dôrazu na aktívny fyzický pohyb u školských detí. Veríme, že tieto navrhnuté opatrenia povedú k zlepšeniu ich posturálneho zdravia a zároveň sa zníži pravdepodobnosť vzniku degeneratívnych ochorení chrbtice v dospelosti. Pri presadzovaní potreby zvýšenej pohybovej aktivity je problémom, na ktorý narážame, aké veľké percento detí je oslobodených od telesnej výchovy. Nemáme možnosť overiť, do akej miery je to skutočne zodpovedajúce zdravotnému stavu.

6. Odbor epidemiológie

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

6.1. Národný imunizačný program SR

Cieľ:

Cieľom plnenia imunizačného programu je udržanie a zvyšovanie úrovne imunity populácie v Slovenskej republike proti nákazám preventabilným očkovaním. Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke a mumpsu. V tomto roku už aj proti pneumokokovým infekciám.

Na plnení imunizačného programu sa podieľajú všetci detskí lekári, dorastoví a praktickí lekári. Očkovanie vykonávajú podľa očkovacieho kalendára, ktorý sme v mesiaci január doručili na jednotlivé ambulancie v okresoch Humenné, Snina, Medzilaborce. Lekári boli pravidelne informovaní o zmenách v očkovaní.

K 31.8.2009 bude vykonaná kontrola očkovania za obdobie od 1.9.2008 do 31.8.2009 v okresoch Humenné, Snina, Medzilaborce na všetkých pediatrických ambulanciách zo zdravotnej dokumentácie.

V tomto termíne bude vykonaná kontrola očkovania zdravotníckych pracovníkov proti VHB, ako aj kontrola očkovania na ftizeologických ambulanciách.

V prvom polroku 2009 bolo vykonaných 20 kontrol očkovania, ako aj manipulácie a skladovania očkovacích látok na zdravotných strediskách. Zamerali sme sa hlavne na doočkovávanie detí z predchádzajúcich rokov.

Pri kontrolách bola zistená veľmi zlá situácia zaočkovanosti u základného povinného očkovania na detských ambulanciách v okrese Medzilaborce. Narušilo sa očkovanie proti diftérii, tetanu, pertusissis - nedostatkom očkovacej látky.

Opakovane sme navštívili rómske rodiny, ktoré nedošli na očkovanie so svojimi deťmi.

K základnému očkovaniu a preočkovaniu v Medzilaborciach v I. polroku pribudlo i očkovanie proti VHA u kontaktov chorých na vírusovú hepatitídu. Spolu bolo vakcinovaných 162 detí.

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2009:

Zmeny v očkovačom kalendári

- Zavedenie pravidelného očkovania proti pneumokokovým infekciám v súlade s odporúčaním SZO. Očkovanie proti pneumokokovým infekciám sa postupne dostáva do povedomia lekárov ako aj rodičov. Nezaznamenali sme problémy s očkovaním u malých detí do 2 rokov. Záujem o očkovanie však prejavujú aj rodičia starších detí, kde lekári predpisujú u dispenzarizovaných detí Pneumo 23, alebo si rodič túto očkovaciu látku priamo zaplatí.
- Vynechanie očkovania detí v 3. roku života sa v očkovačom kalendári na rok 2009 objavilo, očkujú sa už len 5 ročné deti.

Aktivity a zabezpečenie Európskeho imunizačného týždňa:

1. Informácie pre detských a praktických lekárov - informačný materiál a leták, ktorý umiestnili na nástenných tabuliach pred ambulanciami vo všetkých troch okresoch Humenné, Snina, Medzilaborce.
2. Zverejnenie informácií na informačnej tabuli RÚVZ Humenné, osada Podskalka a osada Stakčín.
3. Cieľová skupina zdravotníckych pracovníkov Nemocnice A.Leňa,n.o. Humenné.
4. Relácia pre Humenskú televíziu, spracovaný materiál zverejnený na teletexte. Informácia na webovej stránke RÚVZ Humenné.
5. Informačný materiál a leták zaslaný na obecné úrady všetkých obcí okresov Humenné, Snina, Medzilaborce.
6. Informačný materiál a leták na zverejnenie zaslaný na ZŠ okresov Humenné, Snina, Medzilaborce.
7. Informačný materiál poskytnutý dvom regionálnym denníkom - Podvihorlatské noviny a Pod Vihorlatom.
8. Vakcinačná poradňa pre verejnosť aj zdravotníckych pracovníkov na odd. epidemiológie RÚVZ Humenné.
9. Prednáška pre pracovníkov RÚVZ Humenné. Spracovaný vlastný leták, informačný materiál, prednáška.

6.2 Surveillance infekčných ochorení

Ciel':

Znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení, surveillance prenosných ochorení, edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

Hlásením a protiepidemickými opatreniami znižujeme riziko prenosu infekčných ochorení. Pravidelne týždenne sledujeme výskyt osýpok, detskej obrny, meningitíd a hlavne akútnych chabých paréz.

Podľa stanoveného harmonogramu zabezpečujeme odber odpadových vôd z ČOV na poliovírusy a enterálne vírusy. V I. polroku bolo odobratých 5 vzoriek vody s negatívnym nálezom. Vzhľadom na to, že v meste Humenné je zriadený Utečenecký tábor, ktorý nemá vlastnú ČOV, po dohode s príslušným laboratóriom sme navýšili odber vôd na vyšetrenie z pôvodných 3 vzoriek na 5 vzoriek. Týždenne vykonávame zber chrípky a ARO z jednotlivých zdravotníckych zariadení. Situáciu v hlásenej službe môžeme hodnotiť ako dobrú, hlásna služba sa pohybuje okolo 85 - 100 % z jednotlivých obvodov.

Hlásenie prenosných ochorení z jednotlivých obvodov nie je pravidelné. Najväčší počet hlásených ochorení je z infekčného oddelenia a ambulancie.

Pravidelne jednotlivé ambulancie, ako aj zdravotnícke zariadenia informujeme o výskyte inf. ochorení, ako aj o nariadeniach, očkovacích látkach atď. Celkove sme 460 x navštívili zdravotnícke zariadenia za účelom poskytnutia informácií. Analýzu epidemiologickej situácie robíme denne, týždenne, mesačne, štvrťročne do spravodaja RÚVZ.

V rámci edukácie obyvateľstva sa zameriavame hlavne na poradenstvo v rodinách chorých /177/, ako aj v zdravotníckych zariadeniach /44/.

V I. polroku 2009 bolo hlásených na RÚVZ so sídlom v Humennom 347 ochorení. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi sa nám zvýšil počet hlásených ochorení na tuberkulózu, hlavne u mladších vekových skupín, na syfilis, VHC /náhodne zistené ochorenia/, meningitídy, vírusovú hepatitídu typu A v okrese Humenné a Medzilaborce.

Situácia vo výskyte infekčných ochorení je ovplyvnená nielen hlásnou službou, ale aj laboratórnymi vyšetreniami. Lekári iba sporadicky odoberajú materiál, či už na mikrobiologické, sérologické, ale aj na virologické vyšetrenie. V prvom polroku došlo k zmenám hlavne pri odoberaní materiálu na vyšetrenie VHA a chrípky.

V I. polroku 2009 sme poskytli 17 informácií pre tlač a televíziu :

- 30.01.2009 - inf. o výskyte chrípky – Humenská televízia, vysielanie
- 30.01.2009 - inf. o výskyte chrípky – denník Korzár, písomne
- 05.02.2009 - inf. o výskyte chrípky – Humenská televízia, písomne
- 10.02.2009 - informácia o výskyte VHA - Humenská televízia, vysielanie
- 12.02.2009 - informácia o detskej poliklinike – vysielanie, Humenská televízia
- 12.02.2009 - informácia o epid. situácii - denník Korzár, písomne
- 20.02.2009 - informácia o chrípke - denník Korzár, písomne
- 20.02.2009 - informácia o chrípke - Humenská televízia, písomne
- 20.02.2009 - informácia o výskyte chrípky - Podvihorlatské noviny, písomne
- 17.03.2009 - Slovenský rozhlas – telefonicky, informácia o výskyte VHA v Humennom
- 22.04.2009 - Európsky imunizačný týždeň - 20.4.2009 – 26.4.2009 - denník Korzár
- 22.04.2009 - Európsky imunizačný týždeň – Podvihorlatské noviny
- 22.04.2009 - Európsky imunizačný týždeň – Humenská televízia

05.05.2009 - dezinfekcia rúk - písomne, denník Pod Vihorlatom
05.05.2009 - dezinfekcia rúk – písomne, Humenská televízia
02.06.2009 - Slovenský rozhlas – písomne, VHA Medzilaborce
04.06.2009 - Televízia Joj - písomne, VHA Medzilaborce

Ďalšie informácie o očkovaní a o výskyte infekčných ochorení boli poskytované v rámci imunizačného týždňa.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Cieľ:

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení, začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do siete EÚ.

Do systému EPIS pravidelne denne vkladáme údaje o výskyte infekčných ochorení, hlásených z jednotlivých obvodov, infekčného oddelenia a laboratória. Týždenne vkladáme údaje o výskyte chrípky a ARO ochorení. Hlásna služba sa pohybuje od 85% do 95%. V medzi epidemickým obdobím je narušená z dôvodu čerpania dovolení v letných mesiacoch. Hlásenie je vykonávané telefonicky vždy vo štvrtok do 14.00 hod.

V I. polroku 2009 bolo do systému nahlásených 324 ochorení, počet vyšetrených osôb 417, lekársky dohľad bol nariadený 576 kontaktom, zdravotná výchova, ako aj dezinfekcia bola nariadená v 117 prípadoch. Opakované návštevy v ohniskách nákazy boli vykonané 20 krát. V 54 prípadoch diagnóza nebola potvrdená, ale opatrenia v rodinách boli vykonané. Išlo hlavne o salmonelózy, bolesti hlavy nejasnej etiológie, nahlásené ako meningitídy a pohryznutia. V prípade, že zviera bolo vakcinované a vyšetrené veterinárnym lekárom, pacient nebol vakcinovaný, do hlásenia sme ho nedávali. Do systému EPIS vkladáme len vakcinovaných pacientov.

Do SRV sme v I. polroku hlásili 3 epidémie. Situáciu vo výskyte infekčných ochorení môžeme hodnotiť ako priaznivú, okrem ochorení na VHA v okrese Humenné a v okrese Medzilaborce.

Systém EPIS je prínosom pre poskytovanie informácií, ako aj získavania informácií o výskyte infekčných ochorení v jednotlivých regiónoch.

6.4. Nozokomiálne nákazy

Cieľ:

Zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach, ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN a predloženie návrhu na začlenenie NN medzi indikátory kvality poskytovania zdravotníckej starostlivosti.

Pri plnení tohto projektu sme sa zamerali na :

- sledovanie výskytu nozokomiálnych nákaz na jednotlivých oddeleniach zdravotníckych zariadení v okresoch Humenné, Snina, Medzilaborce
- priebežný monitoring mikrobiálnej kontaminácie prostredia zdravotníckych zariadení, sterilných zdravotníckych materiálov a dezinfekčných roztokov
- vykonávanie kontrol funkčnosti sterilizačnej techniky na oddeleniach nemocníc a neštátnych ambulanciách
- hlásenie výskytu nozokomiálnych nákaz do IS EPIS

Analýzu výskytu nozokomiálnych nákaz vykonávame pravidelne každý rok. Počet hlásených nozokomiálnych nákaz nezodpovedá skutočnému výskytu NN. Jednotlivé zdravotnícke zariadenia majú vytvorené nozokomiálne komisie pre sledovanie, výskyt a analýzu NN. V rámci prevencie nozokomiálnych nákaz, všetky zdravotnícke zariadenia majú vypracovaný ako dodatok k prevádzkovému poriadku aj hygienicko – epidemiologický režim.

Pri kontrolách dodržiavania hygienicko – epidemiologického režimu v I. polroku 2009 sme vo všetkých troch okresoch vykonali 129 previerok zdravotníckych zariadení, odobrali sme 200 vzoriek zo sterilného materiálu a 290 vzoriek sterov z prostredia. Odobrali sme 24 roztokov na kontrolu účinnosti.

Počet otestovaných sterilizačných prístrojov HS - 20, AUT - 27 a Formaldehydový sterilizátor v centrálnej sterilizácii bol otestovaný 4 x.

Sledovanie výskytu nozokomiálnych nákaz na jednotlivých oddeleniach zdravotníckych zariadení:

v okrese Humenné - počet hlásených NN : 29

v okrese Snina - počet hlásených NN : 2

v okrese Medzilaborce - počet hlásených NN : 0

Epidemický výskyt nozokomiálnych nákaz sme nemali hlásený. Detské oddelenie NsP Humenné od novembra 2008 hlási opakovane výskyt hlavne rotavírusových ochorení. Na oddelení boli vykonané stery z prostredia, sterilných predmetov a odber dezinfekčných roztokov. Oddelenie bolo vymaľované, vydezinfikované. Aj napriek týmto opatreniam sú opakovane hlásené NN – rotavírusové enteritídy.

6.5 Surveillance chronických ochorení

Úloha je vyhodnotená oddelením podpory zdravia.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Na oddelení epidemiológie využívame program EPIS – Systém rýchleho varovania. Údaje sú vkladane do systému denne.

Mimoriadne situácie a ich riešenia sú rozpracované v Havarijnom pláne RÚVZ a Pandemickom pláne pandémie chrípky. Tieto materiály sú pravidelne aktualizované. V I. polroku sme mali hlásenú 1 epidémiu výskytu vírusovej hepatitídy typu A v okrese Humenné, celkove bolo hlásených 9 ochorení. LD nariadený u 284 kontaktov. Závažnú epidemiologickú situáciu sme riešili v Medzilaborciach, kde bolo nahlásených od 2.3.2009 - 28 ochorení na VHA, hlavne u detí predškolského a školského veku (rómska komunita). Pri epidémiách sme celkovo nariadili 576 lekárskeho dohľadov a bolo vydaných 576 rozhodnutí.

9. Podpora zdravia

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

9.1. „Materské centrá“

Projekt má byť v spolupráci s NsP Humenné plnený v druhom polroku 2009 a v ďalších rokoch.

9.2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

Tento projekt aj naďalej prebieha v spolupráci s Klubom dôchodcov na Sídl. II v Humennom. Rozširovanie a osvojenie si informácií sa deje prostredníctvom pracovníčok nášho oddelenia. V januári sme seniorom zo spomenutého Klubu dôchodcov merali množstvo telesného tuku, krvný tlak a pracovníčka PCOAPZ viedla besedu o zdravom životnom štýle a pohybovej aktivite vo vyššom veku. V priestoroch Obecného úradu v Topoľovke sa v januári tohto roka konala prednáška s názvom „Zdravá staroba“, ktorú pripravila pracovníčka OPZ.

V máji nás ÚVZSR požiadal o spoluprácu pri vyplňovaní dotazníkov na tému „Seniori v rodine a v spoločnosti“. Tohto času zadávame údaje do systému EPI INFO.

9.3. „Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“

Projekt bude v súlade s pokynmi gestora plnený v druhom polroku 2009.

9.5. Populačná stratégia - Aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

Svetový deň proti rakovine – 4. február, pri príležitosti tohto svetového dňa bol na internetovej stránke nášho RÚVZ uverejnený článok s názvom „Detská obezita a fyzická aktivita“, čo bolo zároveň aj tohtoročným heslom. Keďže stúpa výskyt detskej obezity, snažili sme upozorniť rodičov na narastajúci výskyt konzumného spôsobu života detí a na nedostatok fyzickej aktivity.

Deň **7. apríl 2008** bol vyhlásený za **Svetový deň zdravia**. Pri tejto príležitosti bol na našom RÚVZ Deň otvorených dverí, kedy klienti mali možnosť zistiť hodnoty svojho krvného tlaku a pulzu, hodnoty cholesterolu. Súčasne mali zmeraný telesný tuk a vypočítali sme klientom BMI. Poradenské centrum v tento deň navštívilo 32 klientov. Tejto akcie sa zúčastnilo aj 13 študentov z Gymnázia J. Zlatoústeho v Humennom a 20 žiakov ZŠ na Budovateľskej ulici v Snine, ktorých sme oboznámili s pravidlami zdravej výživy. Štrnástim žiakom zo ZŠ J. Švermu v Humennom sme poskytli informácie o činnosti PCOAPZ a merali sme im krvný tlak a množstvo telesného tuku.

Prednášky o dôležitosti absolvovania preventívnych prehliadok sme prezentovali študentom Strednej odbornej školy v Medzilaborciach, Strednej zdravotníckej školy v Humennom a študentom Gymnázia v Snine.

10. máj – Svetový deň – Pohybom ku zdraviu – pri príležitosti tohto svetového dňa sme v priestoroch Domu potravín 48 klientom zmerali množstvo telesného tuku. Zároveň sme upozornili občanov na pozitívne pôsobenie pravidelnej fyzickej aktivity.

31.5.2008 – Svetový deň bez tabaku, keďže tento deň pripadol na nedeľu, zamestnanci OPZ 29. mája v priestoroch Domu potravín v Humennom pripravili akciu, ktorej cieľom bolo upozorniť na škodlivosť fajčenia. Zároveň sme záujemcom merali hladinu CO v dychu smokerlyzerom. Na tento významný deň sme upozornili občanov plagátmi, kde bolo uvedené aj tohtoročné heslo - Varovania na tabakových výrobkoch.

Na ZŠ na Laboreckej ulici, na ŠZŠ v Humennom sa uskutočnili prednášky o škodlivosti fajčenia spojené s meraním obsahu CO v dychu prístrojom smokerlyzer.

26. jún – Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi – tento deň sme pripomenuli širokej verejnosti prostredníctvom článku na internetovej stránke nášho úradu.

K niektorým uvedeným významným dňom boli uverejnené články do regionálnych novín a do Humenskej televízie.

9.6. Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009-2015

Od 1.3.2009 do 17.4.2009 na RÚVZ so sídlom v Humennom pracovala asistentka KPZV, ktorá sa zamerala na osadu Podskalka v Humennom a osadu v Zbudskom Dlhom. Po zoznámení sa so starostami obecných úradov, lekármi a lídrami komunít asistentka KPZV spolupracovala najmä s pediatrami, aby podporila preventívne prehliadky a povinné očkovanie detí. Edukovala mladé tehotné ženy o dôležitosti pravidelných preventívnych prehliadok a o správnej starostlivosti o dieťa. V osade v Zbudskom Dlhom sa stretla s veľmi negatívnymi ohlasmi, pričom bola aj slovne napadnutá.

V osadách v Stakčíne, v Zbudskom Dlhom a na Podskalke v Humennom sa v mesiaci jún konala deratizácia a dezinfekcia, pri ktorej bola prítomná pracovníčka PCOAPZ.

9.7. „Vyzvi srdce k pohybu“

Projekt bude v súlade s pokynmi gestora realizovaný v druhom polroku 2009.

9.8. Národný program prevencie obezity

OPZ realizuje na školách prednášky z oblasti zdravej výživy a prevencie obezity. V prvom polroku 2009 bolo týchto prednášok 33 na školách v Humennom, Snine a Medzilaborciach. Pedagógovia na ZŠ v Udavskom pripravili pre svojich žiakov preventívnu akciu a pracovníčka OPZ si pre žiakov pripravila zaujímavú prednášku o zdravom životnom štýle a spôsoboch predchádzania stresu.

V štyroch materských školách v Humennom pracovníčka OPZ realizovala projekt „Chceme žiť zdravo“, ktorý pozostával z troch častí – „Chcem jesť zdravo, Chcem vyzerat' zdravo, Chcem byť zdravý“.

PCOAPZ vykonáva vyšetrenia biochemických ukazovateľov (hladina cholesterolu, triglyceridov, glukózy a HDL cholesterolu v krvi), merania krvného tlaku a množstva telesného tuku, počíta BMI, WHR. Súčasťou PCOAPZ je aj Poradňa zdravej výživy, kde lekár poskytuje poradenstvo v oblasti zdravej výživy a prevencie obezity.

9.9. CINDI program SR – Shape up

Táto úloha sa zhoduje s úlohou 6.5. Surveillance chronických ochorení (Programy a projekty odboru epidemiológie).

6.5. Surveillance chronických ochorení (Programy a projekty odboru epidemiológie)

V I. polroku 2009 sme vykonávali prostredníctvom činnosti poradenského centra individuálnu intervenciu rizikových faktorov v životnom štýle obyvateľov regiónu. Poradenské centrum navštívilo 177 klientov. Kontrolné vyšetrenie hladiny glukózy a triglyceridov v krvi podstúpilo ďalších 21 klientov. V rámci činnosti základnej poradne bol

vykonávaný skrining rizikových faktorov zdravia (biochemické ukazovatele, hypertenzia, obezita, fajčenie, fyzická inaktivita) a stanovené celkové riziko pre kardiovaskulárne choroby Testom zdravé srdce.

Činnosť poradne zdravej výživy bola zameraná na intervenciu v oblasti ozdravenia výživy u jednotlivých klientov i klientov v rámci nových i existujúcich skupín.

V rámci činnosti poradne prevencie a odvykania od fajčenia sme naše intervenčné aktivity sústredili okrem prevencie fajčenia u mládeže formou prednášok aj na odvykanie od fajčenia u fajčiarov – klientov POF v rámci individuálneho poradenstva. Počas prvého polroka 2009 bolo poskytnuté poradenstvo 27 klientom.

V skupinovej intervencii sme pokračovali pri akciách organizovaných pri príležitosti významných dní, akým bol napr. Svetový deň zdravia, kedy sme usporiadali Deň otvorených dverí, kde sme záujemcom zmerali krvný tlak, telesný tuk a z biochemických ukazovateľov cholesterol a Svetový deň – Pohybom ku zdraviu a Svetový deň bez tabaku.

9.10. Školy podporujúce zdravie

V I. polroku 2009 sa v materských, na základných a stredných školách realizovali prednášky a besedy na témy týkajúce sa zdravia a zdravého životného štýlu. Počas školského roka boli oslovené školy miest a okresov Humenné, Medzilaborce a Snina ponukovým listom, ktorý obsahoval názvy prednášok. V rámci drogovej prevencie bolo prezentovaných 28 prednášok, 14 prednášok na témy týkajúce sa predčasného sexuálneho života a 5 besied o možných negatívnych následkoch piercingu a tetovania. 37 prednášok bolo realizovaných na témy týkajúce sa zdravej výživy, základných hygienických návykov a správneho pitného režimu. Prednášky sú prezentované v programe PowerPoint a sú spojené s diskusiou. Školy môžu požiadať aj o tému, ktorá sa v ponukovom liste nenachádza.

Programy, projekty a úlohy riešené na regionálnej úrovni

S oddelením hygieny výživy a bezpečnosti kozmetických výrobkov spolupracujeme na dlhodobom projekte, ktorého cieľom je sledovanie stravovacích zvyklostí a biochemických parametrov u dvoch skupín učiteľov základných škôl. Obe skupiny podstúpili vyšetrenie v PCOAPZ pomocou prístroja Replotron a údaje boli zaznamenané v Teste zdravé srdce. Prvá skupina je intervenčná, učitelia budú vyšetrení 2x ročne po dobu 5 rokov, pričom budú realizované pravidelné intervencie o zdravom životnom štýle každé dva mesiace a druhá skupina je kontrolná, kedy učitelia podstúpia vyšetrenie raz ročne bez následnej intervencie.

Spoluprácu na preventívnom programe pre mládež sme ponúkli aj Klubu mladých v Centre voľného času v Humennom. Stretnutia so žiakmi a študentmi sa realizujú raz mesačne, súčasťou stretnutí sú besedy o zdravej výžive a prevencii závislostí, resp. témy sa menia podľa záujmu študentov.

V rámci prieskumných úloh sme zisťovali výskyt metabolického syndrómu u prvovýšetrených klientov v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Humennom. Údaje sme získali retrospektívne z Testu zdravé srdce a sledovaný súbor tvorili prvovýšetrení klienti (muži aj ženy) vo veku od 25 rokov zo spádovej oblasti RÚVZ (okresy HE, SV a ML), ktorí absolvovali vyšetrenie v období od januára 2007 do decembra 2008. Výsledky boli publikované v júni na odbornom seminári, ktorý usporadúva RÚVZ so sídlom v Michalovciach. Na tomto seminári bola taktiež prezentovaná téma „Oxidačný stres“.

Vo februári a marci tohto roka sme zisťovali stravovacie zvyklosti žiakov 7. a 8. ročníkov na ZŠ J. Švermu a na ZŠ Pugačevovej v Humennom a u žiakov 4. ročníka ZŠ v Belej nad Cirochou.

Počas mesiacov február – marec sme pripravili dotazníky o absolvovaní preventívnych prehliadok pre študentov 4. ročníkov stredných škôl. Naším cieľom bolo zmonitorovať využívanie preventívnych prehliadok a očkovaní. Dotazníky sme rozdali na Gymnázium a Strednej odbornej školy služieb v Humennom a na Gymnázium a Strednej odbornej škole v Medzilaborciach.

Pracovníčka PCOAPZ 453-om študentom stredných škôl merala množstvo telesného tuku, vypočítala BMI a zároveň ich edukovala v oblasti zdravej výživy, fyzickej aktivity a správneho pitného režimu.

RÚVZ má vlastnú edičnú činnosť – časopis Cesta k zdraviu (vydávaný 4x ročne), ktorý je zameraný najmä na témy zdravého spôsobu života, významu pohybovej aktivity, fajčenie a drogy a iné. Tento časopis je distribuovaný pre MŠ, ZŠ, SŠ, obecné úrady, zdravotnícke aj nezdravotnícke zariadenia.

Pracovníčka OPZ pripravila dva články pre časopis, ktorý vydáva Klub diabetikov v Humennom – Obúvanie diabetikov v lete, Analgetiká bez predpisu.

Na internetovej stránke nášho úradu boli uverejnené články pri príležitosti Svetového dňa boja proti rakovine a Medzinárodného dňa boja proti drogám a ilegálnemu obchodovaniu s nimi a oznamy k Svetovému dňu zdravia a k Svetovému dňu bez tabaku.

Prednášková činnosť OPZ v materských školách, na základných a stredných školách – celkový počet realizovaných prednášok v prvom polroku 2009 bol 129, a to:

- 34 prednášok o zdravom životnom štýle, 3 prednášky o správnych hygienických návykoch, 1 o poruchách príjmu potravy a 1 pre členov klubu diabetikov o voľne dostupných liekoch;
- 28 prednášok o škodlivosti fajčenia, alkoholu a drog, 1 prednáška o dôsledkoch nedostatočného obliekania, 14 o následkoch predčasného sexuálneho života a 5 prednášok o možných negatívnych následkoch piercingu a tetovania;
- 1 prednáška bola určená pre seniorov v Topoľovke, 7 besied o dôležitosti absolvovania preventívnych prehliadok, 1 prezentácia o chrípke pre 1. a 2. ročník ZŠ, besedy v Centre voľného času, 8 prednášok o škodlivosti hluku a 19 pre materské školy.

Aktívna účasť pracovníčok OPZ na odbornom seminári v Michalovciach – 2 prednášky.

10. Kontrola tabaku

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

V mesiacoch január – jún 2009 zamestnanci RÚVZ so sídlom v Humennom pravidelne v rámci ŠZD vykonávali kontroly dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov na pracoviskách a verejných miestach.

Celkový počet vykonaných kontrol fajčenia:	436
Celkový počet uložených pokút v blokovom konaní a výška pokuty:	0
Celkový počet ulož. pokút na základe priestupkov. konania a výška pokút:	0
Celkový počet priestupkov riešených pokarhaním:	0

Počet vykonaných kontrol fajčenia za dané obdobie na jednotlivých oddeleniach:

Oddelenie HDM	99
Oddelenie PPL	19
Oddelenie HVBKV	153
Oddelenie HŽP	165

10.3. Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – Vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu

V rámci zlepšenia zdravotného povedomia o škodlivosti fajčenia a možnostiach jeho zanechania sme pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku (31. máj 2009) realizovali v priestoroch Domu potravín akciu pre verejnosť – meranie CO vo vydychovanom vzduchu smokerlyzerom u fajčiarov. Fajčiarom sme podali informácie o dôsledkoch fajčenia a možnostiach zanechania fajčenia. Zároveň sme zistili fakt, že veľa fajčiarov si nechce pripustiť negatívny dopad fajčenia na ich zdravie.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Komárne**

Na oddelení hygieny životného prostredia sa zabezpečuje plnenie nasledovných programov resp. projektov:

Č. 1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. /NEHAP III/

- v rámci regionálneho prioritného cieľa I zameraného na prevenciu a podstatné zníženie chorobnosti v dôsledku porúch tráviaceho ústrojenstva sa monitoruje kvalita vody na kúpanie a kvalita pitnej vody. V rámci preventívnej a kontrolnej činnosti sa venuje pozornosť podmienkam zdravého bývania, rekreácie a športu.
- V rámci regionálneho prioritného cieľa III v súvislosti s aktivitami na podporu nefajčenia sa priebežne sledovalo dodržiavanie ustanovení zák. č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov pri každom výkone štátneho zdravotného dozoru na prevádzkach dozorovaných oddelením. Celkom bolo vykonaných 123 kontrol.

Č. 1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou.

V regióne Komárno nie sú žiadne prírodné kúpaliská vyhlásené KÚ ŽP za vody na kúpanie. Zabezpečuje sa priebežný monitoring kvality vôd v lokalitách prírodných kúpalísk – ktoré sú k dispozícii na neorganizovanú rekreáciu osôb, a to Míťve rameno Váhu, Komárno-Apáli, štrkovisko Hurbanovo -Bohatá a štrkoviskové jazero Komárno-Kava. Na získanie aktuálneho prehľadu o kvalite vody boli v uvedených lokalitách odobrané vzorky vody v mesiaci marci a máji, spolu 6 vzoriek. Podľa vykonaných laboratórnych analýz vody v daných lokalitách sú mikrobiologicky nezávadné, prekračované sú zatiaľ len ukazovatele priehľadnosť, farba a fenoly.

Čo sa týka umelých kúpalísk v okrese Komárno sú naďalej predmetom sledovania umelé kúpaliská pre verejnosť s termálnou a netermálnou vodou v 3 lokalitách okresu – v meste Komárno, v Rekreačnom stredisku v Patinciach a v obci Čalovec. Orgán verejného zdravotníctva vydal súhlas na uvedenie priestorov kúpalísk v LTS 2009 do prevádzky na všetkých uvedených kúpaliskách v mesiaci máj a jún 2009. V lokalitách umelých kúpalísk bolo odobratých spolu 131 vzoriek vody. Výsledky laboratórnych analýz boli vyhovujúce.

Č. 1.6. Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EU

Vykonáva sa aktívne podľa vypracovaného harmonogramu. Celkom bolo k 30.06.2009 z verejných vodovodov odobratých 137 vzoriek vôd, z toho v rámci preverovacieho monitoringu 28 a kontrolného monitoringu 109 vzoriek vody. Z celkového počtu odobratých vzoriek vody bolo 20,43 % závadných z dôvodu prekročenia stanovených fyzikálno – chemických ukazovateľov kvality pitnej vody, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť sensorickú kvalitu vody (Mn, Fe, amónne ióny). Prekročenie hodnôt mikrobiologických ukazovateľov kvality vody predstavuje len 0,73 % V jednom prípade bolo zistené na odbernom mieste u spotrebiteľa (Bodza) prekročenie limitnej hodnoty olova na rozvodnej sieti (stará budova), nápravné opatrenie uložené už v predchádzajúcom roku. Poškodenie zdravia požívaním alebo používaním pitnej vody v regióne nebolo zistené.

Na oddelení hygieny detí a mládeže

Č. 4.1 :Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže

V súčasnom období prebieha prípravná fáza projektu, ktorý ma byť v terénnych podmienkach realizovaný a ukončený v roku 2010. Oddelenie HDM vykoná antropometrické

merania detí v rámci celoštátneho prieskumu telesného vývoja detí a mládeže v SR na vybraných základných a stredných školách podľa zadanej úlohy.

Č. 4.2 :Súčasný stav výživy a výskyt obezity u detí vo veku od 6 do 15 rokov života vo vybraných regiónoch Slovenska

Projekt je realizovaný v spolupráci s II. detskou klinikou v Bratislave a Ústavom fyziológie LFUK Bratislava za účasti 10 Regionálnych úradov verejného zdravotníctva SR vrátane RÚVZ so sídlom v Komárne / oddelenie HDM / , kde sme vykonávali a vykonávame dôležitú organizačnú aktivitu. Projekt je rozpracovaný na roky 2006 – 2009.

Výsledky uvedeného projektu boli rovnako publikované formou prednášky na X. dňoch hygieny detí a mládeže /21.22. máj 2009 v Bratislave pod názvom „Fyzická aktivita a skladba voľného času detí na Slovensku – spoluautor vedúci odd./O priebehu realizácie uvedeného projektu sme podávali správu na UVZ SR.

Č. 4.3 :Zneužívanie návykových látok / alkohol, tabak, drogy / u detí a mládeže na Slovensku

Pracovníci oddelenia HDM sa zapoja do realizácie projektu v zmysle jednotlivých etáp riešenia ,vykonávať zber údajov v rámci realizácie celoslovenského prieskumu TAD 1, TAD 2 TAD 3, pripravovať realizáciu a zber údajov európskeho školského prieskumu o alkohole a drogách podľa pokynov gestora projektu, ktorým je Úrad vlády SR – Národné monitorovacie centrum – generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogovej závislosti a Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie Bratislava

Projekt : Hrou proti AIDS

Projekt „ Hrou proti AIDS “ je interaktívny projekt primárnej prevencie HIV/AIDS ktorého cieľom je dať mládeži možnosť netradičným spôsobom, t.j. hrou, osvojiť si základné znalosti o možnostiach prenosu vírusu HIV, ostatných pohlavne prenosných infekciách, ochrane pred nežiadúcim tehotenstvom a premýšľať o vlastných postojoch a chovaní v možných rizikových situáciách.

V súčinnosti s odd. epidemiológie a výchovy k zdraviu sme realizovali projekt na Základnej škole Ul.Komenského v Komárne, na Strednej odbornej škole, Budovateľská č. 32 v Komárne, na Strednej odbornej škole Bratislavská cesta v Komárne a v Gymnáziu L.J.Šuleka, Pohraničná ul. v Komárne, spolu sa projektu zúčastnilo 324 žiakov a študentov. Projekt bude realizovaný aj v septembri v roku 2009 na stredných školách v Komárne a v okrese Komárno.

Projekt: Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie SR.

- projekt rozpracovaný na roky 2009 až 2012.

V prípravnej fáze projektu sa získavali informácie o problematike stravovacích návykoch detí štatistické materiály a bola urobená príprava dotazníkov. V prvom polroku 2009 boli vykonané antropometrické merania /výška, váha, obvod pása, obvod bokov,meranie krvného tlaku a distribúcia a zber štyroch druhov dotazníkov , ktoré zahŕňali oblasť stravovania detí v materskej škole mestskej / Komárno – 60 detí / a vidieckej -/ Nesvady – 60 detí /.Získané výsledky priebežne spracovávajú pracovníci odd. HDM v programe ALIMENTA -4.3.e. V rámci realizácie uvedeného projektu bola v mesiaci apríl odobratá celodenná strava počas jedného týždňa - spolu 10 vzoriek celodennej stravy /desiata,obed,olovrant / v zmysle pokynov gestora projektu.

Projekt : Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku.

Projekt rieši komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti. Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia, zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov. Gestorom projektu je ÚVZ SR, odbor hygieny a mládeže a podpory zdravia obyvateľstva a riešiteľskými pracoviskami všetky RÚVZ v SR.

Uvedený projekt sa priebežne realizuje, pracovníci odd. HDM rozdali dotazníky o úrazoch v mestských a vo vidieckych materských a základných školách.

Projekt : Zdravé deti v zdravých rodinách:

Cieľom projektu je na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej a populačnej úrovni. Gestorom projektu je RÚVZ Banská Bystrica a ÚVZ SR a riešiteľskými pracoviskami sú vybrané RÚVZ v SR, medzi nimi aj RÚVZ so sídlom v Komárne. Uvedený projekt je v súčasnosti v realizačnej fáze, pracovníci odd. HDM rozposlali 22 praktickým lekárom pre deti a dorast vo vidieckych a mestských obvodoch okresu Komárno pokyny a materiály k realizácii projektu.

Projekt: Zdravie matiek a detí vo vzťahu k expozícii k fajčeniu v domácnosti.

Medzinárodný projekt vypracovaný prof. Michaelom Weicmanom z NEW York Univerzity.

V septembri 2008 bola zabezpečená odborná stáž študentky NEW York Univerzity (Alexis Burakoff). S týmto pracoviskom pripravujeme spoločný projekt – „Pasívne fajčenie v rodinách a jeho vplyv na detský organizmus“. Spoločný tímový projekt bude riešený v spolupráci s Ústavom hygieny LK UK Bratislava (prof. Ševčíková) a II. Detskou klinikou FN SP Bratislava (prof. Kovács). Projekt bude realizovaný vo vybraných RÚVZ SR v septembri 2009, koordinátorom projektu je vedúci odd. HDM.

Na oddelení preventívneho pracovného lekárstva

Č. 2.1. - Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

2.1.1. – Znižovanie miery zdravotných rizík / rizikové práce /.

Pravidelne sa vykonával štátny zdravotný dozor zameraný na plnenie nariadených opatrení na pracoviskách s rizikovými profesiami ako aj na pracoviskách, na ktorých nie sú evidované rizikové profesie.

Na základe výsledkov merania boli vydané určenia rizikovej profesie z titulu hluku v kategórie rizika č.3 v počte 5.

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v počte 255, pri ktorom dôsledne sa sledovalo zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby a ochrana nefajčiarov.

Zatiaľ má v okrese 56 organizácií uzavretú zmluvu na výkon PZS. Najväčšie organizácie uzavreli zmluvy s firmami zabezpečujúcimi PZS.

Vykonával sa prieskum informovanosti zamestnancov o rizikových faktoroch v pracovnom prostredí v počte 30, na pracoviskách s výskytom hluku.

Rizikové profesie sú spracované priebežne v programe ASTR. V 4. kategórií rizika sú naďalej evidované len pracoviská zväračov v montážnych halách SLKB a.s. Bratislava, závod Komárno.

2.1.2. – znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov. Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s výskytom chemických faktorov bol vykonaný v počte 49, z uvedeného počtu 6 bolo vykonaných pri maloobchodnom predaji agrochemikálií a 17 v skladoch agrochemikálií poľnohospodárskych organizácií.

2.1.3. – Znižovanie zdravotných rizík karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.

V I. polroku bola podaná 1 žiadosť o vydanie súhlasu na odstraňovanie strešnej krytiny s materiálom obsahujúcim azbest. Práce budú vykonávané v mesiacoch júl a august 2009.

2.1.4. – Znižovanie psychickej pracovnej záťaž.

Zatiaľ psychická záťaž nebola prehodnocovaná a nie sú zaradené práce do kategórií rizika.

2.1.5. - Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

V I. polroku nebolo hlásené podozrenie na chorobu z povolania.

2.1.6. - Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia práce so zameraním na ochorenia chrbtice.

Do 30.6.2008 nebolo hlásené podozrenie na ochorenie chrbtice vo vzťahu k profesii zamestnanca.

Č. 2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Boli dozorované pracoviská so zobrazovacími jednotkami, na ktorých zamestnanci prevažne časť pracovnej doby pracujú pred obrazovkovými jednotkami a nariadili sme opatrenia na odstránenie nedostatkov. Dozor bol vykonaný na 40 pracoviskách a bolo spracovaných 5 dotazníkov informovanosti zamestnancov.

Na oddelení hygieny výživy:

Č.3.1.Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Odber vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti je vykonávaný na základe Viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín. V 1.polroku 2009 boli odobraté vzorky potravín pre dojčatá a malé deti na stanovenie dusitanov 5 vzoriek, dusičnanov 5 vzoriek, patulínu 3 vzorky a rezíduí pesticídov 2 vzorky.

Č.3.2.Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

RÚVZ so sídlom v Komárne sa podieľa na plnení celoslovenského projektu:“ Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“, v rámci ktorého bolo k 30.06.2009 poskytnuté poradenstvo a urobené vyšetrenia 58 respondentom.

Č. 3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli .

V rámci kontroly jodidácie kuchynskej soli bolo v 1.polroku odobratých 18 vzoriek soli, z toho 6 tuzemských a 12 z dovozu. Správa v tejto súvislosti bola zaslaná.

Č.3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Odber vzoriek kozmetických výrobkov je vykonávaný na základe usmernenie ÚVZ SR v rámci ktorého bolo za rok 2008 odobratých 19 vzoriek kozmetických výrobkov. Záverečná správa v tejto súvislosti bola zaslaná v stanovenom termíne.

Č.3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti.

Odber vzoriek kozmetických výrobkov je vykonávaný na základe usmernenie ÚVZ SR na rok 2009, k 30.06.2009 boli odobraté 2 vzorky na stanovenie deklarovaných konzervantov , ťažkých kovov a na mikrobiologické vyšetrenie.

10.3. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru na prevádzkach dozorovaných oddelením HV bolo vykonaných 59 kontrol dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov. Na základe oznámení kontrolných inštitúcií neboli vykonané kontroly resp .neobdržali oznámenia. Pokuty za nedržanie zákona o ochrane neboli udelené.

Na oddelení epidemiológie

Č. 6.1. Národný imunizačný program.

Realizácia vlastného očkovania:

Vlastné očkovanie podľa očkovacej schémy zabezpečujú lekári prvého kontaktu. Riadia sa pri tom platným očkovacím kalendárom a sú naďalej metodicky vedení a usmerňovaní zamestnancami odd. epidemiológie.

Zabezpečenie prioritných úloh:

V roku 2009 boli realizované nasledovné zmeny očkovacieho kalendára:

- Zavedenie pravidelného povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám v súlade s odporúčaniami SZO a v súlade s praxou členských štátov EÚ. Táto zmena bola realizovaná podľa pokynov UVZ SR.
- Vynechanie prvého preočkovania detí v 3. roku života proti záškrtu , tetanu a čiernemu kašľu.

V sledovanom období prebiehalo povinné očkovanie podľa schváleného očkovacieho kalendára a podľa pokynov UVZ SR.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Pre ochorenia preventabilné očkovaním je zabezpečený monitoring a dostupná laboratórna diagnostika. Lekári prvého kontaktu sú vedení k dôslednej diagnostike každého podozrivého prípadu , vrátane odberu biologického materiálu a laboratórnej analýzy.

Oddelenie epidemiológie sa v apríli 2009 aktívne zapojilo do kampane Európskeho imunizačného týždňa, ktorá bola zameraná na zvýšenie upovedomenia laickej verejnosti a lekárov prvého kontaktu vykonávajúcich očkovanie o tejto problematike. Pozornosť bola venovaná aj narastajúcim antivakcinačným aktivitám a ich negatívnemu dopadu na zdravie obyvateľstva a kolektívnu imunitu.

Manažment očkovania

Zamestnanci oddelenia epidemiológie naďalej metodicky usmerňovali lekárov vykonávajúcich očkovanie. V úvode roka boli všetci oboznámení s platným očkovacím kalendárom pre rok 2009, ako aj o postupoch u rozočkovaných detí. Opakovane boli informovaní o vytvorených centrách pre pacientov s kontraindikáciami očkovania.

Všetci zamestnávateľia, ktorých sa týka povinnosť zabezpečiť očkovanie svojich zamestnancov boli oboznámení o tejto skutočnosti, ako aj o ďalších odporúčaných očkovaniach a boli im dané na vedomie zásady očkovania osôb profesionálne vystavených zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz vypracované hlavným hygienikom.

Opakovane boli poskytované informácie aj ohľadne dobrovoľného očkovania širokej verejnosti a zdôrazňovaná potreba jednotlivých druhov očkovania u rizikových skupín obyvateľstva.

Očkováním boli chránené kontakty vírusovej hepatitídy typu B a pacienti potencionálne ohrození besnotou.

Kontrola očkovania

Pravidelná kontrola očkovania bude realizovaná v 2. polroku 2009

Č. 6.2. Surveillance infekčných chorôb

Zlepšenie laboratórnej spolupráce

RÚVZ so sídlom v Komárne nemá vlastné laboratóriá, spolupracuje s laboratóriom RÚVZ so sídlom v Nitre.

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení

RÚVZ opakovane upozornilo na povinnosť hlásenia prenosných ochorení všetkých zdravotníckych pracovníkov, ktorých sa táto povinnosť týka. Odborná verejnosť bola opakovane informovaná o možnosti využívania elektronického systému hlásenia cestou portálu informačného systému EPIS.

Oddelenie pri získavaní informácií naďalej úzko spolupracovalo s mikrobiologickým laboratóriom, infektológom a lekármi prvého kontaktu.

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení

V 1. polroku 2009 bola osobitá pozornosť venovaná problematike hrozby a neskôr samotnému rozvoju pandémie chrípky spôsobenej novým typom vírusu.

Pravidelne sa vykonáva aj surveillance ďalších ochorení a analyzujú sa zhromaždené informácie, na základe ktorých prijímajú a nariaďujú príslušné opatrenia. V informovanosti je využívaný aj systém rýchleho varovania cestou portálu informačného systému EPIS.

Pracovníci oddelenia sa za účelom získavania nových informácií pravidelne vzdelávajú formou samoštúdia a účasťou na vzdelávacích aktivitách. Jedna zamestnankyňa ukončila I. stupeň vysokoškolského vzdelávania v odbore verejné zdravotníctvo, ďalšia získala špecializáciu v odbore epidemiológie.

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov

V regióne okresu Komárno nie sú zriadené utečenecké tábory a strediská.

V priebehu roka 2009 bola vzhľadom na lokalizáciu okresu v hraničnom pásme ďalej rozvinutá spolupráca s orgánom verejného zdravotníctva Maďarskej republiky (ANTSZ). Spoločne sú riešené opatrenia u osôb, ktoré boli v kontakte s prenosným ochorením a majú ošetrujúceho lekára event. zamestnávateľa v Maďarskej republike.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Odd. epidemiológie opakovane informovalo laickú aj odbornú verejnosť o aktuálnej problematike v oblasti prenosných ochorení a potrebných preventívnych opatreniach cestou médií, informačných letákov, webovej stránky RÚVZ so sídlom v Komárne. Osobitá pozornosť bola venovaná predovšetkým novému typu chrípky, ale aj ďalším prenosným ochoreniam (kliešťová encefalitída, borelióza, a i.) Pri zvyšovaní edukácie obyvateľstva odd. úzko spolupracuje aj s odd. podpory zdravia .

Č. 6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Vytvorenie špecializovaných pracovných skupín: Pracovné skupiny sú vytvorené na úrovni krajov.

Manažment epidémií

Oddelenie epidemiológie manažuje epidémie regionálneho rozsahu. V roku 2009 sme zaznamenali a riešili epidémiu akútnych gastroenteritíd v Domove sociálnych služieb spôsobených norovírusmi.

Manažment kontaktov a ohnísk

Zamestnanci oddelenia pravidelne vykonávali šetrenia v ohniskách nákaz a prijímali príslušné opatrenia. Všetky druhy opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko boli evidované a dokumentované aj v informačnom systéme EPIS. Zamestnanci RÚVZ pri svojej činnosti úzko spolupracovali s ošetrojúcimi lekármi, infektológom, spádovým infekčným oddelením a pracovníkmi mikrobiologického laboratória.

Č. 6.4. Nozokomiálne nákazy

- Zavádzanie surveillancie vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS: Zamestnanci oddelenia epidemiológie sú zapojení do programu HELICS, v prvom polroku prebiehala príprava podkladov pre 2. rok sledovania.
- Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencii NN: Pracovníci oddelenia epidemiológie sa vzdelávajú a pravidelne sa zúčastňujú vzdelávacích aktivít v oblasti nozokomiálnych nákaz. Získané poznatky sa ďalej odovzdávali zdravotníckym pracovníkom v zdravotníckych zariadeniach so snahou o ich aplikáciu v praxi. Realizovaná bola prednáška ohľadne prevencie nozokomiálnych nákaz pre vrchné sestry nemocnice s dôrazom na hygienu rúk a ďalšie 2 prednášky pre pomocných pracovníkov lôžkového zdravotníckeho zariadenia ohľadne dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu.

Č. 6.5. Surveillancie chronických ochorení

V rámci RÚVZ so sídlom v Komárne sa touto problematikou prednostne zaoberá oddelenie podpory zdravia, s ktorým oddelenie epidemiológie v danej problematike spolupracuje. Zamestnanec oddelenia epidemiológie sa v 1. polroku v rámci prehĺbovania vedomostí v tejto oblasti zúčastnil konferencie “Surveillance chronických ochorení“ v Trenčíne.

Č. 6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

- Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioteroristické útoky).

V súvislosti s hrozbou a neskorším nástupom pandémie chrípky bolo zabezpečené plnenie jednotlivých úloh vyplývajúcich z pandemického plánu SR a okresného pandemického plánu. Overené boli kontakty na členov krízového štábu obvodného úradu v Komárne a vytvorená regionálna protiepidemická komisia. Aktualizovaný a RÚVZ predložený bol aj pandemický plán lôžkového zdravotníckeho zariadenia, vrátane plánu reprofilizácie lôžok a postupov ošetrovateľskej starostlivosti u pacientov s nákazou novým typom vírusu chrípky. O potrebných opatreniach boli informovaní aj lekári prvého kontaktu, LSPP, ZZS. V rámci surveillancie bola zabezpečená aj spolupráca škôl, školských úradov a lekárni v okrese.

Informovaná bola aj široká verejnosť o potrebných preventívnych opatreniach. Pre zamestnancov RÚVZ boli zabezpečené OOPP v potrebnom množstve na výkon činnosti v ohnisku nákazy.

Zamestnanci oddelenia epidemiológie boli od 1.5.2009 v nepretržitej pohotovosti a k 30.6.2009 zaznamenali 10 podozrivých prípadov nákazy novým typom chrípky, z toho 2 boli potvrdené.

- Pandemická pripravenosť:
RÚVZ má vypracovaný Podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v okrese Komárno, v súlade s ktorým boli prijímané aj príslušné opatrenia.

Č. 6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV.

V stanovených intervaloch podľa pokynov ÚVZ SR boli pravidelne vykonávané odbery odpadových vôd v meste Komárno. Výsledky boli vyhovujúce.

Č. 6.8. Prevencia HIV/AIDS

RÚVZ so sídlom v Komárne je riešiteľom projektu „Hrou proti HIV/AIDS“. Pracovníci oddelenia plánujú konkrétne aktivity na 2. polrok 2009.

II. Domáce programy a projekty

Oddelenie epidemiológie spolupracuje s NRC pre vibriónace na projekte: Analýza tvorby biofilmu u nozokomiálnych bakteriálnych kmeňov ako základ pre prevenciu infekcií v zdravotníckych zariadeniach.

Na oddelení podpory zdravia

Č.9.1. Materské centrá

Oddelenie podpory zdravia (OPZ) Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne (RÚVZ v KN) v prvom polroku 2009 – v spolupráci s územným spolkom Slovenského červeného kríža a s Regionálnym osvetovým strediskom v Komárne – zabezpečilo realizáciu prednášky o prvej pomoci v Materskom centre Eszter – Komárno (MCE). OPZ ponúklo spoluprácu pre MCE aj na druhý polrok 2009 (prednášky, poradenstvo, výjazd Poradenského centra ochrany a podpory zdravia /PCOaPZ/, event. p.p.).

V Komárno Shopping Center bol zriadený detský kútik (DK). Prevádzkovatelia DK majú v pláne realizovať aj zdravotno-výchovné aktivity pre rodičov detí. Vedúci OPZ a prevádzkovatelia DK sa dohodli o budúcej spolupráci pri organizovaní prednášok, poradenstva a výjazdov PCOaPZ, event. p.p.

Č.9.2. „ŽIŤ ZDRAVO ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

OPZ v súvislosti s uvedeným projektom zabezpečilo / realizuje:

- vyplnenie (vytlačenie, distribúcia) dotazníkov:
 - 30 žiakmi 9. ročníka mestskej ZŠ
 - 30 žiakmi 9. ročníka vidieckej ZŠ
 - 30 študentmi 3.- 4. ročníkov SŠ s maturitou
 - 30 študentmi 3.- 4. ročníkov SŠ bez maturity
 - verejnosťou vo veku do 55 rokov – 60 ľudí

-30 seniormi nad 65 rokov a

-30 seniormi nad 65 rokov v inštitucionálnych zariadeniach

- zber dotazníkov a zadávanie údajov z dotazníkov do programu EPI INFO

Č.9.3.,,ZDRAVOTNOVÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU - STOMATOHYGIENA“

OPZ realizovalo 9 prednášok pre celkovo 239 detí vybraných MŠ a ZŠ okresu Komárno. Ústna hygiena bola súčasťou aj 4 prednášok pre 49 detí v dvoch špeciálnych ZŠ v okrese Komárno.

Č.9.4.PROJEKTY a ÚLOHY PODPORY ZDRAVIA REALIZOVANÉ NA REGIONALNEJ

ÚROVNI – DATABÁZA DOBRÝCH POSTUPOV

OPZ v prvom polroku 2009 neriešilo uvedený program.

Č.9.5.POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

OPZ / PCOaPZ v prvom polroku 2009 realizovalo nasledovné aktivity pri príležitosti významných dní:

- 7. 4. 2009 - Svetový deň zdravia:

Z príležitosti Svetového dňa zdravia OPZ požiadalo o spoluprácu všetky základné školy okresu Komárno pri realizovaní 3. ročníka súťaže výtvarných prác detí 1. a 2. stupňa ZŠ na tému „Zdravý životný štýl očami detí“. V rámci súťaže bolo vytvorených 175 výtvarných prác v 7 ZŠ. Porotu tvorili pracovníci RÚVZ v KN. Okrem výhercov, ocenení boli aj pedagógovia, ktorí zabezpečili najviac výtvarných prác do súťaže. Ceny do súťaže zabezpečilo OPZ cestou zdravotnej poisťovne APOLLO a. s., ďalej cestou Programu HELP a vybraných firiem a spoločností okresu KN.

V mesiacoch september a október 2009 OPZ plánuje organizovať prezentáciu výtvarných prác verejnosti vo forme výstavy v Knižnici J. Szinnyeiho v Komárne.

- 31. 5. 2009 - Svetový deň bez tabaku:

V súvislosti so Svetovým dňom bez tabaku OPZ realizovalo meranie množstva CO vo vydychovanom vzduchu a meranie tlaku krvi u 32 návštevníkov obchodného domu Komárno Shopping Center.

OPZ pripravilo aj nástenku s aktuálnou témou v priestoroch RÚVZ v KN.

- 26. 6. 2009 - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami:

Vedúci OPZ realizoval prednášku o zdravom životnom štýle pre 48 študentov v Gymn. H. Selyeho v Komárne.

OPZ pripravilo aj nástenku s aktuálnou témou v priestoroch RÚVZ v KN.

Č.9.6. PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU

NA ROKY 2009-2015

OPZ v prvom polroku 2009 neriešilo uvedený program.

Č.9.7.,,QUIT AND WIN“ (párny kalendárny rok)

„VYZVI SRDCE K POHYBU“ (nepárny kalendárny rok)

OPZ dňa 28. apríla 2009 realizovalo – v spolupráci s Regionálnym osvetovým strediskom v Komárne, s Katedrou telesnej výchovy Univerzity J. Selyeho v Komárne a Mestom Komárno – celodennú akciu na podporu pohybovej aktivity obyvateľstva v priestoroch Univerzity J. Selyeho v Komárne v rámci 18. Komárňanských dní.

Súčasťou akcie boli:

- Beh na bežeckom páse
- Prednášky o vývoji pohybu, o význame pohybu u seniorov, o plochej nohe a možnostiach prevencie, o deformitách chrbtice, ďalej o zdravom životnom štýle a o význame strukovín v stravovaní.
- Meranie stupňa plochosti nôh a deformít chrbtice u detí
- Meranie tlaku krvi a hladiny cholesterolu v krvi u dospelých návštevníkov (pracovníkmi PCOaPZ)
- Pohybové aktivity:
 - pre deti MŠ a ZŠ (športové a spoločenské hry)
 - pre verejnosť (ukážky športov s možnosťou zapojenia sa)
- Poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu a vývoja pohybu
- Vystúpenie tanečného súboru detí
- Videoprojekcia – masáž detí, detské plávanie, nordic walking.

Akcie sa zúčastnilo – okrem dospelej verejnosti - 91 detí zo 4 MŠ a 115 detí zo 4 ZŠ v Komárne, merania tlaku krvi sa zúčastnilo 55 ľudí, hladina cholesterolu v krvi bola určená 60 záujemcom.

Č.9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

V roku 2005 OPZ pripravilo vlastný projekt „Zdravý životný štýl“, ktorého cieľom je poskytnúť možnosť obyvateľstvu okresu Komárno oboznámiť sa so zásadami zdravého životného štýlu.

Projekt pozostáva z prednášok, jednotlivé prednášky pozostávajú z 3 častí. V prvej časti sa realizuje ľahké cvičenie, po cvičení nasleduje prednáška o zdravom životnom štýle, na záver prednášky je ochutnávka zdravých jedál (Mesto Komárno má poskytnúť financie na ochutnávku od mesiaca júl 2009).

OPZ realizuje pravidelné a nepravidelné prednášky. Pravidelné prednášky sú plánované 1x mesačne v priestoroch RÚVZ v KN, striedavo v jazyku slovenskom a maďarskom, nepravidelné prednášky sa realizujú na základe dohody. OPZ nepravidelné prednášky realizuje „úplné“, resp. „neúplné“ (bez cvičenia, bez cvičenia a ochutnávky jedál).

V prvom polroku 2009 boli realizované 3 nepravidelné prednášky pre 78 záujemcov. Pravidelné prednášky neboli realizované kvôli nezájmu zo strany verejnosti.

Pracovníci OPZ v rámci svojich prednášok o stomatohygiene, o zdravej výžive a o zdravom životnom štýle sa pravidelne venujú problematike optimálnej hmotnosti. Realizovaných bolo celkovo 20 prednášok pre 451 záujemcov z MŠ, ZŠ, SŠ, z radov pedagógov a z verejnosti.

Vedúci OPZ je členom pracovnej skupiny ÚVZ SR pre zdravú výživu.

Č. 9.9. CINDI PROGRAM SR

Pracovníci Základnej poradne PCOaPZ v prvom polroku 2009 vyšetřili 117 klientov, realizovali 7 výjazdov na vybrané pracoviská (škola, úrad, obchodný dom, 3 firmy) v okrese Komárno.

Pracovníci PCOaPZ spolupracovali aj s hygienou výživy pri plnení projektu „Sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR“, v rámci daného projektu k 30. 6. 2009 bolo vyšetrených 51 ľudí.

Poradňu podpory duševného zdravia do 30. 6. 2009 vyhľadalo 31 klientov, poradenstvo v oblasti zdravého / diétneho (cukrovka, dna) stravovania využilo 7 klientov, poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu využilo 6 klientov, v poradni na odvykanie od fajčenia neevidujeme klienta.

Vedúci OPZ sa v mesiaci jún 2009 zúčastnil metodického dňa pracovníkov poradenských centier pre deti a rodiny na RÚVZ v Banskej Bystrici s cieľom spolupráce pri príprave spoločného odborného postupu, ktorý bude štandardne používaný v poradenských centrách pre deti a rodiny.

Č.9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

PCOaPZ už tretí rok spolupracovalo so ZŠ Ul. Eötvösa v Komárne pri organizovaní Dňa otvorených dverí (DOD) začiatkom mesiaca jún 2009. PCOaPZ zabezpečovalo meranie hladiny cholesterolu v krvi u dospelých návštevníkov DOD a individuálne poradenstvo. Vyšetrených bolo 30 ľudí.

Pracovníci PCOaPZ spolupracovali aj so Strednou priemyselnou školou v Komárne pri organizovaní športovej akcie koncom mesiaca jún 2009. Pracovníci PCOaPZ zabezpečovali meranie hladiny cholesterolu v krvi u študentov, vyšetrených bolo 22 ľudí.

OPZ sa dohodlo s 2 školskými zariadeniami (1 ZŠ a 1 špeciálna ZŠ) o spoluprácu pri riešení zdravotno-výchovného projektu od septembra 2009. Forma spolupráce bude konkretizovaná pred začiatkom aktívnej spolupráce.

Č.10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Pracovníci OPZ aj v prvom polroku 2009 zbierali informácie o počte kontrol a výške pokút z ostatných oddelení RÚVZ v KN. Vykonaných bolo celkovo 349 kontrol, výška pokút: 0,- Sk. Zistené informácie boli odoslané na ÚVZ SR.

Č.10.3. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA AKCIE PRE VEREJNOSŤ – VYŠETRENIE OXIDU UHOĽNATÉHO VO VYDYCHOVANOM VZDUCHU

Vid'. bod. č. 9. 5.

Č.10.4. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV PRESTAŇ A VYHRAJ 2010

Pracovníci OPZ propagovali nefajčenie v rámci svojich prednášok o závislostiach, ďalej v prednáškach o zdravom životnom štýle a o základoch hygieny. Realizovaných bolo celkovo 13 prednášok pre 277 detí

Národné referenčné centrum pre Vibrionaceae plní nasledovné úlohy

Okrem plnenia úloh stanovených ako hlavné zameranie činnosti tohto pracoviska realizuje sa účasť na riešení projektov

1.- Analýza tvorby biofilmu u nozokomiálnych bakteriálnych kmeňov ako základ prenosu infekcií v zdravotníckych zariadeniach

Cieľom projektu, ktorého gestorom je ÚPKM Bratislava je získať informácie o aktivite kmeňov z rôznych oddelení nemocničného prostredia pri tvorbe biofilmu. Projekt bol prijatý rozhodnutím MZ SR v decembri 2005 a jeho realizácia je rozpracovaná na roky 2006 - 2009. V rámci projektu bolo vyšetrených 208 materiálov od pacientov s predpokladom

nosokomiálnej infekcie ako aj z prostredia jednotlivých oddelení. Izolovaných bol 73 kmeňov *Pseudomonas*, *Klebsiella* a *Acinetobacter*. Izolované kmene boli zaslané v rámci spolupráce na Ústav preventívnej a klinickej medicíny v Bratislave za účelom ďalších špecifických vyšetrení. Projekt bol ukončený k 30.06.2009 s vypracovaním záverečnej správy, ktorá bola postúpená na MZSR,

2.- „ Improving Enviromental Health Research and Management in Newly Associated States / NAS / “.

Cieľom projektu je študovanie špecifickej patogenity *Plesiomonas shigelloides* u kmeňov izolovaných zo životného prostredia. Úlohou NRC je izolácia a identifikácia kmeňov baktérií z čelade *Vibrionaceae* a ich sérologická typizácia. V I.polroku 2009 bolo izolovaných 116 kmeňov *Vibrio cholerae* non O1, 65 kmeňov *Plesiomonas shigelloides* a 92 kmeňov *Aeromonas* sp.. Gestorom rojektu je Slovenská zdravotnícka univerzita – vedeckovýskumná základňa ÚPKM Bratislava.

3. Clostridium defficile a jeho úloha v nozokomiálnych infekciách.

- Gestorom je odd.všeobecnej mikrobiológie SZÚ – Ústav preventívnej a klinickej medicíny Bratislava-prof.Čižnár, NRC pre *Vibrionaceae* bude spoluriešiteľom .

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Košiciach**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

Mikrobiologická a biologická analýza piesku

Podľa Vyhlášky MZ SR zo 16. augusta 2007 o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská sa za I. polrok 2009 analyzovalo 59 vzoriek pieskov, z toho pre odbor HDaM RÚVZ Košice 40 vzoriek, pre RÚVZ Michalovce 11 vzoriek a pre RÚVZ Trebišov 8 vzoriek. Z uvedeného počtu v 1 vzorke bol prekročený limit pre termotolerantné koliformné baktérie. Okrem mikrobiologických ukazovateľov sa sledovala aj prítomnosť vajčiek helmintov, v 1 vzorke bol pozitívny nález vajčiek helmintov *Toxocara cati*.

Sledovanie koncentrácie peľových zŕn a spór plesní v ovzduší

V rámci peľového monitoringu bolo analyzovaných 134 vzoriek ovzdušia. Priebežné výsledky výskytu peľových zŕn a spór plesní sú týždenne uvádzané na webovej stránke nášho úradu. Druhý marcový týždeň sa zahájil peľový monitoring pre rok 2009, pričom boli zaznamenané zvýšené koncentrácie peľových zŕn liesky, brezy, jelše a topoľa. V apríli boli zvýšené hodnoty brezy a javora. V máji sa zaznamenali zvýšené hodnoty borovicovitých, tráv a spór plesní *Cladosporium*. V mesiaci jún boli zaznamenané vysoké hodnoty tráv a veľmi vysoké hodnoty spór plesní *Cladosporium* a *Alternaria*.

Odbor HŽP sa do plnenia úloh vyplývajúcich z Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III) na roky 2006-2010, ktorý bol prijatý uznesením č. 10/2006 zapojil niektorými aktivitami, a to v rámci :

- Regionálneho cieľa I - aktivita 4 : Monitorovanie kvality vôd na kúpanie v prírodných rekreačných oblastiach.

Cieľom bolo sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí a teda aj detí v súlade s platnou legislatívou, na základe získaných informácií usmerňovať štátny zdravotný dozor a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Vyhlásené prírodné lokality v Košiciach sú : Pod Bukovcom a Ružín. V prvom polroku bolo v stanovenom termíne odobratých 12 vzoriek vôd. Z prírodného kúpaliska Jazero, ktoré bolo uvedené do prevádzky rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva dňa 30. 6. 2009, boli odobraté 2 vzorky vody. Pravidelné informácie o vode na kúpanie sú zverejňované na webovej stránke RÚVZ Košice. Zároveň boli poskytnú informácie podľa požiadaviek aj miestnym médiám.

- Regionálneho cieľa III – aktivita 22 : Hygienické nedostatky prejavujúce sa plesňami v budovách na bývanie. Pracovníci odboru hygieny životného prostredia vykonali v polroku 2009 na žiadosť obyvateľov bytov mesta Košice 3 obhliadky bytov, prítomnosť plesní v bytoch bola spôsobená stavebnými a stavebnotechnickými nedostatkami, majitelia bytov boli poučení o účinkoch plesní na zdravie a o možnostiach riešenia vzniknutého stavu.

1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR V súlade s platnou legislatívou

Odbor vzoriek vody sa vykonáva v súlade s platnou legislatívou a odborným usmernením hlavného hygienika. Pred kúpacou sezónou bol vypracovaný harmonogram odberu vzoriek vôd z vodných nádrží, v ktorých je voda vyhlásená za vhodnú na kúpanie. V prvom polroku bolo v stanovenom termíne odobratých 12 vzoriek vôd. Z prírodného kúpaliska Jazero, ktoré bolo uvedené do prevádzky rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva dňa 30. 6. 2009, boli odobraté 2 vzorky vody.

Pravidelné informácie o vode na kúpanie sú zverejňované na webovej stránke RÚVZ Košice. Zároveň boli poskytnú informácie podľa požiadaviek aj miestnym médiám.

Vody vyhlásené za vhodné na kúpanie:

Z vodnej nádrže Ružín bolo odobratých celkovo 6 vzoriek vôd z dvoch odberných miest. Prekročenie limitnej hodnoty v zmysle NV SR č. 87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská zatiaľ nebolo zistené. Rekreačia pri vodnej nádrži je naďalej neorganizovaná.

Z vodnej nádrže Pod Bukovcom bolo celkovo odobratých 6 vzoriek vôd z dvoch odberných miest. Prekročenie medznej hodnoty v zmysle NV SR č. 252/2006 Z.z. bolo zistené 1x v ukazovateli pH (limit 9,00, stanovená hodnota 9,02).

Vo vodnej nádrži zatiaľ nebol zaznamenaný výskyt makrofýta, zrejme aj v dôsledku nasadenia amura bieleho pracovníkmi miestneho rybárskeho zväzu v roku 2006.

V júni 2009 uskutočnili zamestnanci RÚVZ Košice rokovania so starostom obce Bukovec, v ktorého katastri je vodná plocha umiestnená a so zástupcami U.S. Steel Košice, s.r.o., ktorí sú vlastníkami nádrže ako aj pozemku pod vodnou plochou, hrádze a vodohospodárskych objektov. Vodná nádrž bola v 60-tych rokoch minulého storočia vybudovaná ako havarijná nádrž pre potreby hutníckeho kombinátu a na tento účel je využívaná dodnes. Z týchto dôvodov (predovšetkým bezpečnostných) je časť vodnej nádrže v okolí odberného objektu vyhradená bójami a nie je určená na kúpanie. Taktiež je zakázaný vstup nepovolaných osôb do priestoru hrádze, na čo sú návštevníci upozornení informačnými tabuľkami. Okolo nádrže dal jej vlastník taktiež rozmiestniť informačné tabule, ktoré upozorňujú návštevníkov, že kúpanie sa vykonáva na vlastnú zodpovednosť. V prípade nevyhovujúcej kvality vody, budú na tieto tabule umiestnené upozornenia, že voda nie je vhodná na kúpanie zo zdravotných dôvodov.

Nevyhlasené prírodné lokality:

Štrkovisko Jazero bude v letnej sezóne 2009 opäť prevádzkované ako prírodné kúpalisko. Kvalita vody vyhovuje na kúpanie, prekročená je len priehľadnosť vody, ktorá je v súčasnosti 0,70 m. vody nevyhovela 3x v ukazovateli priehľadnosť vody, 2x v ukazovateli celkový fosfor.

V okrese Košice - okolie je aj štrkovisko Čaňa, v minulosti intenzívne využívané na kúpanie a rekreáciu. Každoročne vykonáme jeden kontrolný odber vody v mesiacoch júl alebo august, podľa počasia. Kvalita vody v minulom roku nebola vhodná na kúpanie.

Sezónne kúpaliská:

V LTS 2009 bolo do 30. 6. 2009 uvedených do prevádzky 8 kúpalísk.

Celoročné kúpaliská

Celkovo bolo odobratých a vyšetrených pracovníkmi RÚVZ Košice na základe objednávok v prvom polroku 42 vzoriek bazénových vôd, v iných laboratóriách bolo vyšetrených 26 vzoriek vôd. Z celkového počtu 68 vzoriek vôd bolo nevyhovujúcich 14. Najčastejšie prekračovaným ukazovateľom bolo pH, voľný a viazaný chlór a Pseudomonas aeruginosa.

Na RÚVZ v Košiciach zatiaľ nebolo hlásené žiadne ochorenie spôsobené kúpaním v umelých bazénoch.

Podľa platnej legislatívy sa v I. polroku na odbore MŽP analyzovalo 35 vzoriek rekreačných vôd, 16 vzoriek pre RÚVZ Košice z vodných nádrží: Bukovec, Ružín, Košice Jazero a 19 vzoriek pre RÚVZ Michalovce z vodných nádrží: Zemplínska Širava a Vinianske jazero. Všetky analyzované vzorky boli v súlade s limitmi pre mikrobiologické a biologické ukazovatele. V hodnotenom období sa sledovala aj mikrobiologická a biologická kvalita bazénových vôd. Analyzovalo sa 181 vzoriek bazénových vôd, z toho pre RÚVZ Košice 150 vzoriek bazénových vôd, RÚVZ Michalovce 23 vzoriek, RÚVZ Rožňava 4 vzorky a RÚVZ

Trebišov 4 vzorky. Z celkového počtu analyzovaných bazénových vôd bolo po mikrobiologickej stránke pozitívnych 6 vzoriek bazénových vôd (3%). V 3 vzorkách bol izolovaný *Pseudomonas aeruginosa* a v 4 vzorkách *Staphylococcus aureus*.

V súlade s cieľom úlohy „sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných a umelých rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí“, bolo na OCHA analyzovaných 12 vzoriek, v ktorých sa sledovalo 122 ukazovateľov. K ukazovateľom, ktoré boli najčastejšie nevyhovujúce patrilo pH.

1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ.

Monitoring pitnej vody vo verejných vodovodoch je vykonávaný podľa harmonogramu vypracovaného na dva kalendárne roky (z dôvodu frekvencie preverovacích monitoringov u menších vodovodov 1x za dva roky). V meste Košice bolo v rozsahu kontrolného monitoringu odobratých 68 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov (Košický skupinový vodovod, vodovod Kavečany), z ktorých 59 vzoriek, t.j. 86,8 % vyhovelo vo všetkých skúšaných ukazovateľoch. Nevyhovujúcich bolo 9 vzoriek, t.j. 13,2 % (išlo o prekročenie ukazovateľa železo - 7 vzoriek, mangán - 1 vzorka, kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C - 2 vzorky, kultivovateľné mikroorganizmy pri 22 °C - 1 vzorka, abiosestón - 1 vzorka). V rozsahu preverovacieho monitoringu bolo v okrese Košice mesto odobratých 6 vzoriek pitných vôd, z ktorých 4 vzorky, t.j. 66,7 % vyhovovali vo všetkých skúšaných ukazovateľoch Nariadeniu vlády SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. 1 vzorka nevyhovela v ukazovateli mangán a 1 vzorka nevyhovela v ukazovateli železo. Tieto výsledky nekorešponujú s výsledkami prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody, ktoré priebežne predkladá orgánu verejného zdravotníctva VVS, a.s., Závod Košice. V týchto vzorkách nebolo zistené prekročenie limitnej hodnoty ani v jednom prípade. V okrese Košice - okolie bolo v rozsahu kontrolného monitoringu odobratých 63 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov, z ktorých 48 vzoriek, t.j. 76,2 % vyhovelo kritériám NV SR č. 354/2006 Z.z. vo všetkých skúšaných ukazovateľoch. Nevyhovujúcich bolo 15 vzoriek, t.j. 23,8 % (išlo o prekročenie ukazovateľa železo - 6 vzoriek, dusičnany - 1 vzorka, kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C - 8 vzoriek, kultivovateľné mikroorganizmy pri 22 °C - 4 vzorky, enterokoky - 1 vzorka). V rozsahu preverovacieho monitoringu bolo v okrese Košice - okolie odobratých 25 vzoriek, z ktorých 21 vzoriek, t.j. 84 % vyhovelo kritériám vyššie uvedeného NV SR č. 354/2006 Z.z.. Nevyhovujúce boli 4 vzorky, t.j. 16 % (prekročenie limitov bolo v ukazovateli železo - 2 vzorky, dusičnany - 1 vzorka, kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C - 1 vzorka, hliník - 1 vzorka).

Pri plnení úlohy sa sledovala biologická a mikrobiologická kvalita pitných vôd v rozsahu Nariadenia vlády č. 354/2006 Z.z.. Za hodnotené obdobie sa pri plnení úlohy analyzovalo 746 vzoriek pitných vôd, z toho 401 vzoriek pitných vôd pre RÚVZ Košice, pre RÚVZ Košického kraja sa analyzovalo 345 vzoriek pitných vôd (RÚVZ Michalovce 106, RÚVZ Rožňava 126, RÚVZ Trebišov 113). Z celkového počtu vzoriek pitných vôd bolo po mikrobiologickej stránke pozitívnych 79 vzoriek vôd z vodovodov, 78 zo studní a 4 vzorky z prameňov, spolu je to 161 pozitívnych vzoriek, čo predstavuje 22%. Biologickým požiadavkám na kvalitu pitnej vody nevyhovelo 16 vzoriek (t.j. 2,1%) a to v ukazovateľoch abiosestón, živé organizmy a železité baktérie.

V hodnotenom období bolo na OCHA analyzovaných 324 vzoriek v ktorých sa sledovalo 6 290 ukazovateľov v súlade so Zákonom č. 355/2007 Z.z.. K ukazovateľom, ktorých limit bol najčastejšie prekročený patrili: horčík (23), železo (14), vápnik (13), vápnik+horčík (14).

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V I. polroku 2009 bol štátny zdravotný dozor naďalej zameraný na dodržiavanie predpisov na pracoviskách s rizikovými prácami.

- a) Na základe prehodnotenia zdravotných rizík bolo vydaných **18** rozhodnutí, tzn. pôvodné rozhodnutia o zaradení prác do rizika stratili účinnosť právoplatnosťou vydaných nových rozhodnutí.
- b) Na základe objektivizácie pracovného prostredia, hodnotenia zdravotného rizika a predloženia návrhov na kategorizáciu prác bolo vydaných **16** nových rozhodnutí.
- c) Na základe prehodnotenia zdravotných rizík bolo zrušených **22** rozhodnutí.

V sledovanom období na rizikových pracoviskách bolo vykonaných **81** kontrol. Evidencia rizikových prác je v programe ASTR priebežne doplňovaná.

Údaje v tabuľke porovnávajú počty vydaných rozhodnutí v rovnakom období za prvý polrok rokov 2008 a 2009.

<i>Rok</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>trend</i>
Nové rozhodnutia	17	16	- 1
Prehodnotenú rozhodnutia	10	18	+ 8
Zrušené rozhodnutia	17	22	+ 5
ŠZD – previerky	51	81	+ 30

Prehľad o počte exponovaných rizikovým faktorom podľa okresov:

rok 2008				za I. polrok 2009		
Okres	Počet zariadení	Počet zamestnancov v riziku		Počet zariadení	Počet zamestnancov v riziku	
		celkom	z toho ženy		celkom	z toho ženy
Košice I.	16	293	107	15	309	106
Košice II.	23	13 151	1 005	22	12 213	922
Košice III.	-	-	-	-	-	-
Košice IV.	28	843	199	30	994	211
Košice – okolie	37	507	65	36	510	69
Spolu:	98	14 794	1 376	102	14 026	1 308

Prehľad počtu exponovaných rizikovým faktorom za obdobie od roku 2005 po I. polrok 2009

Počet exponovaných rizikovým faktorom									
I. polrok 2009		2008		2007		2006		2005	
spolu	ženy	spolu	ženy	spolu	ženy	spolu	ženy	spolu	Ženy
14 026	1 308	14794	1376	14065	1497	15009	1852	15194	2145

Z prehľadov je zrejmé, že v I. polroku 2009 došlo k zníženiu v počte exponovaných zamestnancov v riziku práce, pričom najväčšie zníženie je zaznamenané v okrese Košice II., a to z dôvodu zníženia celkového počtu zamestnancov v spoločnosti U. S. Steel Košice, s.r.o..

Chemické faktory

a) Pevný aerosol

Za účelom objektivizácie pracovného prostredia a zaradenia pracovníkov do rizikových kategórií bolo vykonávané stanovenie koncentrácie pevných aerosólov. Odbery vzoriek boli vykonané na zvaračských, drevárskych pracoviskách, v kameňolomoch, mlyne, kamenárstve a podobných prevádzkach. Najväčšie prekročenie prípustných limitov bolo zistené v nasledujúcich prevádzkach:

Mlyn Gubek Moldava nad Bodvou – zo 7 odberov vzoriek v šiestich dvoj až trojnásobné prekročenie

Výroba izolátorov Krompachy – viac ako 10 násobné prekročenie respirabilnej koncentrácie v súvislosti s vysokým obsahom oxidu kremičitého vo vzorke pevného aerosólu

Výroba žiaruvzdorných materiálov Refrako – z 22 osobných odberov v 10 prípadoch prekročenie viac ako dvojnásobné, v 4 prípadoch viac ako 10 násobné prekročenie koncentrácie pevných aerosólov, taktiež dvojnásobné prekročenie limitnej koncentrácie oxidu horečnatého u troch osobných odberov.

Rozsah vykonaných odberov a analýz je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Pevný aerosól

Odber	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
osobný	138	217	272
stacionárny	29	58	48
spolu	167	275	320

b) Chemické faktory v ovzduší

Na zvaračských pracoviskách sa v odobratých vzorkách ovzdušia stanovovali chemické ukazovatele so zameraním na oxidy dusíka, oxid uhoľnatý a uhličitý. Z ďalších faktorov to boli prchavé organické látky pri povrchovej úprave na zvaračských a drevárskych pracoviskách. V spoločnosti Refrako boli odobraté formou stacionárnych odberov vzorky na stanovenie formaldehydu, etylénglykolu fenolu a etylalkoholu. V Galvanizovni Krompachy bol stanovený oxid zinočnatý, nikel, cín, meď, chlorovodík, kyselina sírová, kyanovodík. Ďalej bol stanovovaný formaldehyd a etylénoxid na pracovisku sterilizácie v Košiciach. V spoločnosti Kerko pri nanášaní olovnatých glazúr na kachle striekaním bola opakovane sledovaná koncentrácia olova osobným odberom pod ochrannou kuklou pracovníka. Tieto odbery boli vykonané na podnet pracovnej zdravotnej služby ProCare, nakoľko pracovníci mali vysoký obsah olova v krvi. Koncentrácie chemických faktorov na uvedených pracoviskách neprekračovali najvyššie prípustné expozičné limity.

V prešovskom kraji sme v spoločnosti MKW zaoberajúcej sa výrobou WC sedadiel vykonali odber vzoriek pracovného ovzdušia na stanovenie formaldehydu. Bolo zistené 1,5 až 2,4-násobné prekročenie prípustných expozičných limitov priemerných aj krátkodobých na štyroch stacionárnych odberových miestach z piatich sledovaných. Rozsah vykonaných odberov a analýz je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Chemické faktory v ovzduší

Odber	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
osobný	27	150	430
stacionárny	71	76	357
spolu	98	226	787

c) Biologické expozičné testy

Zo Železničného zdravotníctva Košice bolo dodaných a analyzovaných 23 vzoriek moču na stanovenie obsahu fenolu, ako metabolitu aromatických uhľovodíkov. Ani v jednej vzorke nebol prekročený stanovený limit. Súčasne sa vo vzorkách sledoval obsah kreatinínu, z dôvodu prepočtu koncentrácie fenolu na kreatinín.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V priebehu I. polroka bolo vykonaných 9 kontrol zameraných na prácu s jedovatými alebo veľmi jedovatými látkami a prípravkami. V prevažnej miere sa jednalo o prevádzky pôsobiace v oblasti poľnohospodárstva, na pôvodných hospodárskych dvoroch. Konkrétne boli predmetom dozoru tieto spoločnosti: Poľnohospodárske družstvo – hospodársky dvor v Paňovce, Poľnohospodárske družstvo Klatov so sídlom v Nižnom Klatove, Poľnohospodárske družstvo Perín, MOLD TRADE, s.r.o. – hospodársky dvor Veľká Ida, MKM – STRED, s.r.o.- hospodársky dvor Malá Vieska, OSIVEX „Záhradkár“ na Košickej 2 v Moldave nad Bodvou, Katarína Orosová – záhradkárske a chovateľské potreby na Zubkovej 11 v Košiciach. Ďalšie previerky boli vykonané v spoločnostiach EUROCAST a.s. Košice a PROBUGAS a.s.. Súhlas na **používanie veľmi jedovatých látok a prípravkov** bol vydaný v troch prípadoch a to spoločnosti VULKMONT, a.s., Univerzite veterinárskeho lekárstva, Komenského 73, Košice a UPJŠ, Šrobárova 2, Košice.

V princípe možno konštatovať, že sa nemení počet organizácií, v ktorých sa používajú veľmi jedovaté a jedovaté látky a prípravky (spolu 72 organizácií), keďže o súhlas na používanie žiadajú už evidované spoločnosti v súvislosti s používaním nových veľmi jedovatých látok a prípravkov.

Porušenie predpisov na ochranu zdravia v súvislosti s používaním jedovatých látok a prípravkov nebolo zaznamenané ani v jednom prípade.

V priebehu polroka bolo vydaných spolu **47 osvedčení**, z toho **33 na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami** a **14 osvedčení na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie**.

Komisia – jedy: zasadala 1x , **Komisia – DDD prípravky:** zasadala 1x

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V rámci plnenia tejto úlohy sa naša pozornosť sústredila na tri chemické ukazovatele a to (**azbest, PAU, benzo(a)pyrén, 1-hydroxypyren, a genetické analýzy**). Stanovenie PAU, benzo(a)pyrénu a 1-hydroxypyrénu je súčasťou plnenia úlohy 7.12, preto všetky informácie sú uvedené pri plnení tejto úlohy. V tejto časti sú uvedené výsledky merania prítomnosti azbestových vlákien a výsledky genetickej analýzy.

a) Azbest

OCHA zabezpečuje odber vzoriek v ktorých sa sleduje prítomnosť azbestových vlákien. Tieto vzorky sú zasielané na analýzu do NRC v Nitre, kde sa analyzujú elektrónovým mikroskopom. Koncentrácia azbestu bola sledovaná pri demontáži AZC rúr v bytových domoch v Spišskej Novej Vsi a Humennom. Zo 7 odobratých vzoriek boli 3 z vnútorného ovzdušia, 2 vzorky z pracovného ovzdušia a 2 vzorky materiálu (1 vzorka v Humennom, 1 vzorka v ZŠ Krosnianska v Košiciach).

b) Genetická toxikológia

V roku 2009 sme monitorovali nasledovné pracoviská s vyhláseným rizikom karcinogenity:

- U.S.Steel, s.r.o. Košice, prevádzka DZ Koksovňa
- EBSTER SK, s.r.o. Michalovce

U.S.Steel, s.r.o. Košice, prevádzka DZ Koksovňa, EBSTER SK, s.r.o. Michalovce

- 11.3.2009 boli expedované výsledky cytogenetickej analýzy ľudských periférnych lymfocytov u 59 pracovníkov VKB 3 a Chémie
- 11.3.2009 boli expedované výsledky cytogenetickej analýzy ľudských periférnych lymfocytov u probandov - 17 kontrolných vzoriek
- 6.4.2009 boli odobratí 3 pracovníci EBSTER SK, s.r.o. Michalovce
- 7.5.2009 boli expedované výsledky cytogenetickej analýzy ľudských periférnych lymfocytov u 3 pracovníkov EBSTER SK, s.r.o. Michalovce
- v priebehu júna 2009 boli vykonané odbery u 10 probandov kontrolnej skupiny pre rok 2009, z ktorých bola 1 vzorka vyexpedovaná 25.6.2009
- v priebehu júna 2009 boli vykonané odbery u 31 pracovníkov VKB 1, vzorky krvi boli spracované metódou CALPL a priebežne prebieha mikroskopické vyšetrenie
- v júni 2009 sme zaevidovali 12 vzoriek na analýzu CALPL z referenčného laboratória GT ÚVZ SR Bratislava - pre medzilaboratórne testovanie
- v júni sme splnili podmienky pre akreditáciu OGT

CALPL vyšetrenie u zamestnancov prevádzky VKB 1, DZ Koksovňa U.S.Steel Košice s.r.o. sa vykonáva v roku 2009 v rámci objednávky č. 2009/717 zo dňa 16.6.2009. 90 pracovníkov VKB 3, VKB1 a Chémie sa vyšetří v rámci pripravovanej objednávky na dopyt č. OD – 163/09. Výsledky opakovaného CALPL vyšetrenia u pracovníkov VKB1 U.S.Steel Košice s.r.o. sa urobili v záujme zachovania kontinuity monitorovania prevádzky s rizikom karcinogenity. Analýza určitého negatívne vybočujúceho stavu monitorovania pracovného prostredia v prevádzke DZ Koksovňa vyplynula z výsledkov CALPL v roku 2008 a viedla k prijatým opatreniam, ktoré Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach navrhol vykonať U.S. Steelu Košice s.r.o.. Pre GTO vyplynula úloha rozšíriť počet monitorovaných pracovníkov z DZ Koksovňa U.S.Steel Košice s.r.o. o 60 vzoriek ročne do času nápravy a zmeny rozhodnutia v danej prevádzke.

SMZ Jelšava, a.s.

- U pracovníkov SMZ Jelšava, a.s. v dôsledku zníženia výroby nebol vykonaný plánovaný odber biologického materiálu pre CALPL v prvom polroku 2009. Tento odber je plánovaný do konca roka 2009.
- 1.4.2009 boli expedované výsledky Amesovho testu u 18 pracovníkov SMZ Jelšava s.r.o.

Na dozorovanom území evidujeme **62 organizácií, v ktorých sa používajú chemické karcinogény a mutagény.** V priebehu I. polroku 2009 pribudli 2 organizácie, v ktorých sme zistili používanie chemických karcinogénov. Jedná sa o spoločnosti **UVL Komenského 73, Košice a UPJŠ, Šrobárova 2, Košice**, kde sa používajú chemické

karcinogény a mutagény pri výskumných a laboratórnych činnostiach. Týmto dvom organizáciám bolo vydané súhlasné rozhodnutie na činnosti spojené s používaním, manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov podľa ust. NV SR č. 356/2006 Z.z..

V rámci výkonu Štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných 6 kontrol v 4 organizáciách zameraných na dodržiavanie povinností požadovaných NV SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci a to v spoločnosti U. S. Steel Košice s.r.o., DZ Oceliareň – Útvar manažéra prípravy a podpory výroby, U. S. Steel Košice - Labortest, s.r.o. na pracoviskách - kvantometrické laboratórium, laboratórium koksovňa a laboratórium studenej valcovne, UVL Komenského 73, Košice a UPJŠ, Šrobárova 2, Košice.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

V priebehu roka sa táto úloha neplnila, na úrad neboli zamestnávateľmi predkladané návrhy na zaradenie prác do rizika pre faktor psychická záťaž. V rámci štátneho zdravotného dozoru boli len sporadicky zamestnávateľmi predkladané posudky rizík spracované pracovnými zdravotnými službami na základe hodnotenia zdravotných rizík pre tento faktor.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Vykonaných bolo celkom 21 hygienických šetrení pri podozrení na chorobu z DNJZ a 1 prešetrenie bolo vykonané opakovane za účelom doplnenia predchádzajúcich šetrení. V 9 prípadoch bola v závere hygienického šetrenia pripustená profesionálna súvislosť.

Šetrenia, v závere ktorých bola pripustená priama súvislosť, boli vykonané v spoločnostiach: U. S. Steel Košice, s.r.o. (2 prešetrenia u profesie žeriavnik), u SZČO (2x pilar), Mestský podnik lesov Medzev spol. s.r.o. (1 pilar), VSS, a.s. Košice u zlievarenského robotníka, VSS Foundry, s.r.o. Košice u zlievača, Reliningserv, s.r.o. u hutného murára a EUROVIA - Kameňolomy, s.r.o. u zámočníka.

Profesie, u ktorých bola najčastejšie priznaná priama súvislosť v závere hygienického šetrenia: pilar (3x), žeriavnik (2x), zlievač (2x), hutný murár (1x) a zámočník (1x).

Všetky ochorenia boli lokalizované v oblasti horných končatín, vrátane oblasti ramena. Vo všetkých prípadoch sa postupovalo podľa možností aspoň orientačne podľa návrhu metodického postupu.

V súvislosti s častými ochoreniami horných končatín u žeriavnikov v spoločnosti U. S. Steel Košice boli vykonané opakované konzultácie s PZS ako zástupcu zamestnávateľa v danej veci. V spoločnosti sa na niektorých prevádzkach realizujú opatrenia na zníženie rizika z fyzickej záťaže tým, že sa postupne nahrádzajú staré sedačky a ovládacie pulty elektrických mostových žeriavov za novšie typy, ktoré sú väčšinou otočné spolu so sedačkami.

2.1.6 Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V sledovanom období bolo vykonaných celkom 7 šetrení pre podozrenie na chorobu z povolania z dôvodu poškodenia chrbtice (z toho sa jednalo v jednom prípade o doplnenie šetrenia na túto diagnózu). Priama súvislosť bola potvrdená v 4 prípadoch, a to v spoločnosti U. S. Steel, s.r.o. Košice (3x v profesiách žeriavnik, valciar – operátor pozinkovacej linky a ostrič nástrojov), VSH, a.s. (1x u obsluhy kolesového nakladača).

Vzhľadom na častý výskyt poškodení chrbtice u žeriavnikov v spoločnosti U. S. Steel Košice, s.r.o., ktoré je často vyvolané aj prenosom nadlimitných vibrácií na celé telo

v súvislosti s posunom mostu po nerovnej koľajovej dráhe, boli na vybraných pracoviskách vymenené staré koľajové dráhy.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

V rámci tejto úlohy bol ŠZD zameraný na zisťovanie pracovných podmienok a plnenie povinností v súvislosti s výkonom prác pri zobrazovacích jednotkách **v spoločnosti VSE IT služby, s.r.o.** V úhrne boli získané údaje od **50 respondentov na 6 pracoviskách (útvaroch)**. Vo všetkých prípadoch sa jednalo sa o administratívne, resp. výpočtové pracoviská. Ďalej boli vytypované ďalšie organizácie a pracoviská, na ktorých zamestnanci pracujú viac ako 4 hodiny čistého času za zmenu so zobrazovacími jednotkami. Pri výkone ŠZD neboli zistené žiadne závažnejšie nedostatky.

2.3. Zdravé pracoviská

V 1. polroku 2009 bola v rámci projektu Zdravé pracovisko **VSE IT služby, s.r.o.** realizovaná II. etapa zameraná na fyzickú záťaž pri práci za PC. Bol vykonaný a skompletizovaný zber dotazníkových údajov od 50 zamestnancov zameraných na individuálne hodnotenie ergonomických požiadaviek na pracovisku, na subjektívne hodnotenie záťaže pri práci, na zdravotné ťažkosti podporno-pohybového aparátu a na životný štýl súvisiaci s fyzickou záťažou na pracovisku aj mimo pracoviska. Taktiež boli skompletizované skriningové vyšetrenia podporno-pohybového aparátu u zúčastnených zamestnancov. Údaje boli zadané do databázového systému v tabuľkovom programe Excel a vyhodnotené. V priebehu 1. polroka 2009 bolo vykonané aj objektívne hodnotenie ergonomického usporiadania pracovísk u zúčastnených zamestnancov, boli vytypované a zdokumentované nesprávne polohové a pohybové návyky zamestnancov. Získané výsledky boli čiastočne vyhodnotené a prezentované zamestnávateľovi a následne zamestnancom. V nadväznosti na to, bola naplánovaná a zahájená intervencia zameraná na odstránenie nesprávnych polohových a pohybových návykov zamestnancov pri práci nielen s PC, ale aj pri bežných úkonoch. V menších skupinkách boli zamestnanci prakticky oboznámení s všeobecne odporúčanými cvikmi v prevencii poškodení podporno-pohybového aparátu na ciele odstránenie zistených svalových disbalancií.

V spoločnosti **Kodex Plus, a.s.** sa v súvislosti s prevádzkovými ťažkosťami a znižovaním počtu zamestnancov nepokračovalo v intervenčnom programe zameranom na prevenciu ochorení z preťaženia podporno-pohybového aparátu.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.

Úloha je priebežne plnená podľa celoročného plánu odberu vzoriek, ktorý bol vypracovaný na základe viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín vykonávaných orgánmi štátnej správy v oblasti verejného zdravotníctva predložený ÚVZ SR na obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2011 aktualizovaný na rok 2009.

Monitoring dusitanov a dusičnanov:

V tomto polroku bolo v laboratóriu na RÚVZ Košice vyšetrených **5 vzoriek** dojčenskej a detskej výživy s obsahom mrkvy a listovej zeleniny na sledovanie množstva dusitanov a dusičnanov. Výsledky t. č. nie sú k dispozícii.

Monitoring mykotoxínov a patulínu:

Úloha bude plnená v II. polroku 2009 podľa celoročného plánu odberu vzoriek, ktorý bol vypracovaný na základe viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín vykonávaných orgánmi štátnej správy v oblasti verejného zdravotníctva predložený ÚVZ SR na obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2011 aktualizovaný na rok 2009.

Monitoring rezíduí pesticídov:

V júni t. r. bolo odobratých z distribučnej siete **3 vzorky potravín na výživu dojčiat a malých detí na báze mlieka** na vyšetrenie rezíduí chlórovaných pesticídov v laboratóriu na tunajšom úrade. Výsledky t. č. nie sú k dispozícii.

OCHA - V rámci plnenia tohto programu bolo na základe požiadaviek odboru HV analyzovaných 34 vzoriek dojčenskej a detskej výživy s cieľom sledovať obsah dusitanov a dusičnanov v potravinách pre dojčatá a malé deti. V analyzovaných vzorkách bolo sledovaných 120 ukazovateľov. Prekročenie limitnej hodnoty pre dusičnany bolo zistené v 4 vzorkách.

3.2. Sledovanie výživového stavu u vybraných vekových skupín dospeljej populácie

Plnenie projektu sa vykonávalo tak ako v predchádzajúcich rokoch podľa aktuálnej osnovy. Projektom sú sledovaní klienti v 2 vekových kategóriách mužov a žien, ktorí vykonávajú stredne ťažkú prácu najmä z profesií: pracovníci potravinárskych zariadení a to v každej kategórii v danom roku po 20 klientov nasledovne:

- a) stredne ťažko pracujúce ženy, veková kategória 19-34 rokov
- b) stredne ťažko pracujúce ženy, veková kategória 35-54 rokov
- c) stredne ťažko pracujúci muži, veková kategória 19-34 rokov
- d) stredne ťažko pracujúci muži, veková kategória 35-54 rokov

V 1. polroku 2009 celkovo bolo sledovaných 29 klientov z toho v kategórii a) – 6 klientov, v kategórii b) - 14 klientov, v kategórii c) - 5 klientov a v kategórii d) - 4 klienti. Každý klient vypracoval jednoduchý jedálny lístok podľa predtlaču, vyplnil klinicko-somatometrický dotazník a dotazník o životospráve. Zároveň mu bolo vykonané somatometrické a biochemické vyšetrenie. Vyhodnotenie získaných údajov a hodnôt u jednotlivých klientov sa vykonáva priebežne podľa kritérií stanovených pre predmetný projekt. Po získaní údajov od všetkých klientov podľa stanoveného počtu pre projekt bude vykonané celkové vyhodnotenie.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

V rámci kontroly jodidácie kuchynskej soli bolo analyzovaných 55 vzoriek rôznych druhov kuchynskej soli, v ktorých sa sledovalo 154 ukazovateľov. Požiadavkám nevyhovela jedna vzorka v parametri jodičnanu (ako KI).

Pred začiatkom plnenia úlohy bol rozpracovaný plán plnenia úlohy na odber vzoriek kuchynskej soli z distribučnej siete okresov Košice. Výroba resp. baliareň kuchynskej soli sa na dozorovanom území nenachádza. Podľa vypracovaného plánu bol stanovený odber vzoriek na jednotlivé mesiace počas celého roka a 2 vzorky z toho 1 vzorka z dovozu (vrátane morskej soli) a 1 vzorka domáceho pôvodu.

V rámci plnenia úlohy boli odoberané vzorky kuchynskej soli z distribučnej siete okresov Košice. Za hodnotené obdobie polroka 2009 bolo celkom odobratých **15 vzoriek kuchynskej soli**, s cieľom stanovenia jodidu resp. jodičnanu draselného. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek bolo 7 vzoriek z dovozu (z toho 6 vzoriek morskej soli) a 8 tuzemskej výroby.

Všetky vyšetrené vzorky kuchynskej soli **domácej výroby**, v obsahu jódu **vyhoveli** požiadavke potravinového kódexu SR (15 – 35 mg/kg), z vyšetrených vzoriek dovozovej soli u jednej (morskej) bolo zistené, že neobsahovala jodid draselný, resp. jodičnan draselný čo bolo v rozpore s označením výrobku. Na nedostatky v označení výrobku bol upozornený predajca. (Výsledky jednej vzorky do t. č. nie sú k dispozícii).

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Na plnenie úlohy bolo gestorským pracoviskom ÚVZ SR vypracované usmernenie na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami s harmonogramom odberu vzoriek kozmetických výrobkov v rámci SR.

V zmysle usmernenia bol vypracovaný plán plnenia tejto úlohy s plánom odberu vzoriek kozmetických výrobkov na laboratórne skúšanie.

Podľa vyššie uvedeného plánu výkonu dozoru boli:

- vo februári odobraté vzorky dekoratívna kozmetika pre deti (3 vzorky), za účelom mikrobiologického vyšetrenia a chemického skúšania v ukazovateľoch chemické prvky - Pb, Hg, Cr, Cd a Ni a deklarované konzervačné látky - kyselina benzoová a jej soli, kyselina sorbová a jej soli, kyselina salicylová a jej soli, kyselina 4-hydroxybenzoová a jej soli a estery;
- v apríli 5 vzoriek zubných pást pre deti cieľom chemického vyšetrenia - obsah fluóru a dietylénglykolu;

Vyššie uvedené laboratórne rozbory boli vykonané na RÚVZ so sídlom v Porade.

- v júni bolo odobratých 5 vzoriek rôznych druhov kozmetických výrobkov pre deti za účelom mikrobiologického vyšetrenia a overenia deklarovaných konzervačných látok na obale výrobkov.

Laboratórne vyšetrenia boli vykonané na RÚVZ so sídlom v Žiline.

Z vyšetrených 13-tich vzoriek kozmetických výrobkov **3 vzorky nevyhoveli** mikrobiologickým požiadavkám odporúčaným európskou komisiou v ukazovateli celkový počet mikroorganizmov. Na základe týchto výsledkov boli z distribučnej siete odobraté ďalšie vzorky (5-tica) na mikrobiologického vyšetrenia. Výsledky chemických skúšok a opakovaného mikrobiologického vyšetrenia kozmetických do t. č. nie sú k dispozícii.

Pri odberoch vzoriek bolo kontrolované **označenie kozmetických výrobkov** s ohľadom na laboratórne skúšky a prítomnosť regulovaných látok vo vyšetrených vzorkách. V označovaní neboli zistené nedostatky všetky kontrolované vzorky v označení vyhoveli požiadavkám ustanoveným nariadením vlády SR č. 658/2005, ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov.

3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Na dozorovanom území je jeden výrobca kozmetického výrobku kontrola dokumentácie je plánovaná v druhej polovici roka.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže

Neparticipujeme, rieši ÚVZ SR.

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Ide o taký významný podiel na detskej úmrtnosti, ktorý bezpodmienečne vyžaduje ciele sledovanie a účinné preventívne pôsobenie v tejto oblasti.

Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Na spracovanie údajov bude použitý program EXCEL. Na zbere údajov budú participovať pracovníci odborov hygieny

detí a mládeže jednotlivých RÚVZ v SR. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bude súbor obsahovať deti ako z mestských, tak vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín. Celkový počet respondentov má predstavovať cca 5 400 detí.

Realizácia projektu v danom období:

Príprava dotazníkov, nadväzovanie kontaktov na spoluprácu s jednotlivými školami a hľadanie vhodných respondentov pre daný projekt. V sledovanom období sa upresňovala metodika riešenia s gestorom projektu.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V súlade s programami a projektmi úradov verejného zdravotníctva v SR na rok 2009 a na ďalšie roky a v nadväznosti na predchádzajúce celoslovenské prieskumy TAD 1,2 a 3 sa v mesiaci apríl (posledný týždeň) konal pilotný projekt prieskumu užívania legálnych a nelegálnych drog u žiakov základných a študentov stredných škôl a ich učiteľov. Prieskum bol uskutočnený dotazníkovou formou, bol dobrovoľný a anonymný. Do projektu na území mesta Košice boli zapojené školy : TAD1 - 8-ročné gymnázium, Trebišovská 12, Košice (kvinta), TAD2 -Gymnázium Trebišovská 12, Košice (1.ročník) a Odborná škola zdravotnícka, Kukučínova 40, Košice (1.ročník), ako aj učitelia z uvedených škôl – TAD3. Spolu bolo zozbieraných 178 dotazníkov. Pri dotazníkoch TAD1 sa nám nepodarilo celkom naplniť počet požadovaných dotazníkov pre neprítomnosť študentov. Po zosumarizovaní materiálov boli tieto odoslané na ÚVZ SR v Bratislave na ďalšie spracovanie.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Projekt je navrhovaný ako prierezová štúdia pre 4 vekové skupiny detí v pomernom zastúpení pohlaví. Cieľom projektu bude zhodnotenie stravovacích zvyklostí u vybraných vekových skupín populácie detí SR vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu.

Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín sa vytvorí databáza spotreby potravín u detí. Na zber údajov sa použijú spracované a overené frekvenčné dotazníky. Po informovanom súhlase rodičov sa vyšetrí časť respondentov a ich rodičov na vybrané kardiometabolické rizikové faktory v poradni zdravia (cca 50 detí a 50 dospelých). Ďalej sa odoberú vzorky stráv (desiata, obed, olovrant) vo vybranom vidieckom a mestskom školskom zariadení a to na laboratórne vyšetrenie vybraných výživových ukazovateľov. Získané informácie budú využívané v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí zriadených v poradniach zdravia pre deti a dorast.

Gestorom projektu boli zaslané na jednotlivé RÚVZ v SR mistry na zadávanie údajov, vzory dotazníkov a pokyny na konkrétnu realizáciu projektu. Spôsob realizácie uvedeného projektu bol prerokovaný na krajskej porade vedúcich pracovníkov HDaM Košického kraja, ako aj na pracovnom stretnutí na odbore chemických analýz RÚVZ v Košiciach. Podrobne boli rozpracované jednotlivé kroky a materiálne zabezpečenie potrebné pre realizáciu projektu. Do projektu boli zapojené 2 materské školy a to na území mesta Košice MŠ Družicová a na území okresu Košice – okolie MŠ Čaňa. Spolu sa ho zúčastnilo 120, 4 – 6 ročných detí. V 17. kalendárnom týždni sa v rámci realizácie projektu odobrala celodenná strava a to počas jedného týždňa (spolu 10 vzoriek), samostatne sa odoberali vzorky nápojov (čaj, sirupová voda a pod.) spolu 10 vzoriek.

V rámci daného projektu sa zbierali aj údaje dotazníkovou metódou od rodičov zúčastnených detí (dotazník stravovacích návykov, stravovací frekvenčný dotazník, výživové preferencie, 24 hodinový jedálny lístok a 24 hodinová fyzická aktivita), zároveň sa vykonali

antropometrické merania detí (hmotnosť, výška, obvod pása a bokov, a meranie krvného tlaku). Spracovávanie získaných podkladov bude v mesiaci júl – august.

4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

V sledovanom období sa uskutočnilo pracovné stretnutie u gestora projektu na RÚVZ Banská Bystrica, kde boli konkretizované jednotlivé kroky pri realizácii projektu. Už na tomto stretnutí sme ako jedno z riešiteľských pracovísk upozorňovali na fakt, že podmieniť realizáciu projektu na dobrovoľnosti a dobrej vôli pediatrov, ktorí majú poskytnúť požadované údaje, je počin, ktorý zákonite povedie k neúspechu daného projektu. Keďže sme aj v našom regióne predpokladali problémy, gestor projektu požiadal krajského odborníka pre pediatriu Doc. MUDr. Kuchtu z II. detskej kliniky LF UPJŠ v Košiciach o spoluprácu. Na pracovnom stretnutí boli jednoznačne definované kompetencie. Keďže obvodní pediatri sú zmluvní partneri zdravotných poisťovní, nie je im možné direktívne nariadiť spoluprácu pri realizovaní daného projektu. O výsledku daného stretnutia sme informovali kolegov na odboroch HDM v našom kraji, nakoľko aj oni majú identické problémy. Aj napriek všetkým počítačovým problémom boli oslovení niektorí pediatri a boli im poskytnuté materiály vo forme dotazníkov a krátka metodika .

5. ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

5.1. Vyhľadávanie, inventarizácia a odstraňovanie nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a opustených žiaričov

Plnenie úlohy bolo v súlade s postupmi, ktoré boli navrhnuté na porade odborných pracovníkov odboru ochrany zdravia pred žiarením, konanej v Látkach v dňoch 19. – 21.6.2007. Vykonávaný bol štátny zdravotný dozor na pracoviskách, na ktorých je riziko výskytu opustených žiaričov s hlavným dôrazom na zabezpečenie informovania a poučenia osôb, ktorým hrozí riziko ožiarenia. Pracovníci Odboru ochrany zdravia pred žiarením vykonali štátny zdravotný dozor na šrotoviskách Košického a Prešovského kraja.

- Dňa 10.2.2009 - Zberné suroviny, a.s., Žilina, prevádzka Poprad
- Dňa 4.3.2009 - KOVOZBER, s.r.o., Spišská Nová Ves, prevádzka Spišská Nová Ves
- Dňa 5.3.2009 - ZBERKO , s.r.o., Košice, prevádzka Košice-Šaca
 - K.P KOV, s.r.o., Košice, prevádzka Veľká Ida
 - P.R.K., s.r.o., Košice, prevádzka Veľká Ida
- Dňa 12.3.2009 - Zberné suroviny, a.s., Žilina, prevádzka Spišská Nová Ves
 - P.R.K., s.r.o., Košice, prevádzka Spišská Nová Ves
- Dňa 8.6.2009 - Zberné suroviny, a.s., Žilina, prevádzka Stará Ľubovňa
- Dňa 12.6.2009 - MIZIA MICHAL, Slanec, prevádzka Slanec
 - JBG – BABA – BALLA, Streda nad Bodrogom, prevádzka Streda nad Bodrogom
 - POMA INTERNATIONAL, s.r.o., Košice, prevádzka Kráľovský Chlmec
 - Jozef Gergely, Kráľovský Chlmec, prevádzka Kráľovský Chlmec
 - Zberné suroviny, a.s., Žilina, prevádzka Čepel'
 - Imrich Kovacs, výkup druhotných surovín, Vojany, prevádzka Vojany
- Dňa 19.6.2009 - Eva Smolejová, M.E.S.S., Ruskov, prevádzka Ruskov
 - KOV-NZPU, Fígel' Jozef, Novosad, prevádzka Trebišov
 - ROHRETRANS, s.r.o., Trebišov, prevádzka Trebišov
 - Ing. Valéria Vaľovská – KOVA, Tušická Nová Ves, prevádzka Trebišov
 - K.P. KOV, s.r.o., Košice, prevádzka Trebišov
 - Maroš Krupša, Sečovce, prevádzka Trebišov
 - KOV-NZPU, Fígel' Jozef, Novosad, prevádzka Novosad

- Dňa 25.6.2009 - Nakladanie s odpadmi Gabriel Šoltés, Michalovce, prevádzka Michalovce
- KOV-NZPU, Fígel Jozef, Novosad, prevádzka Medzilaborce
 - INGOT, KUNC RÓBERT, Humenné, prevádzka Humenné
 - KOVOD RECYCLING, s.r.o., Banská Bystrica, prevádzka Humenné

Pracovníci šrotovísk boli informovaní o možnostiach výskytu rádioaktívnych materiálov v dodávkach šrotu. Poučení boli o postupe pri zaregistrovaní a ďalšej identifikácii podozrivého materiálu v šrote. Vhodným zdrojom sú aj poskytnuté plagáty o možných materiáloch identifikovaných v dodávkach šrotu vo výrobniciach ocele.

V rámci štátneho zdravotného dozoru boli vykonané okamžité merania príkonu dávkového ekvivalentu, vypracovaný bol záznam, ktorý podpísali pracovníci odboru aj pracovníci šrotovísk.

Zvolený postup má opodstatnenie, čo potvrdzujú aj mimoriadne udalosti vo výkupniciach kovového šrotu v Poprade, Spišskej Novej Vsi a Starej Ľubovni. Dňa 10.2.2009 vykonali pracovníci Odboru ochrany zdravia pred žiarením v zberni kovového šrotu Zberné suroviny, a.s., Žilina, prevádzka Poprad kontrolu a meranie rádioaktivity v uvedenej zberni. Pri previerke sa zistilo, že v kovovom šrote sa nachádzajú oceľové rúry s inkrustom, ktorý vykazuje zvýšené hodnoty rádioaktivity. Dňa 4.3.2008 pri previerke v zberni kovového šrotu KOVOZBER, s.r.o., Spišská Nová Ves sa našla pásovina z poľnohospodárskej súčiastky, ktorá vykazovala zvýšenú hodnotu rádioaktivity. Po telefonickom oznámení pracovníka zberne kovového šrotu Zberné suroviny, a.s., Žilina, prevádzka Stará Ľubovňa dňa 8.6.2009 vykonali pracovníci Odboru ochrany zdravia pred žiarením merania. Po premeraní sa zistilo, že v kovovom šrote sa nachádza súčiastka z elektrotechnického zariadenia, ktorá vykazuje zvýšenú hodnotu rádioaktivity. Nájdené kontaminované predmety v kovovom šrote boli odstránené z predmetných zberní a odovzdané na ďalšiu analýzu. Aj konatelia firiem, ktorí sa zaoberajú výkupom kovového šrotu zabezpečujú pracoviská meracími zariadeniami, konzultujú postup pri likvidácii rádioaktívneho materiálu v kovovom odpade na šrotoviskách a oboznamujú s ním pracovníkov, ktorí vykupujú šrot.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2009

Prípisom ÚVZ SR HH SR č. OE/9480/2008 zo dňa 22.12.2008 bol *aktualizovaný očkovací kalendár* pre rok 2009.

Aktualizovaný očkovací kalendár bol uverejnený dňa 5.1.2009 na web stránke RÚVZ a bol predmetom odborného seminára praktických lekárov pre deti a dorast a dospelých v rámci pôsobnosti RÚVZ Košice, konaného dňa 27.5.2009 a 28.5.2009 s cieľom týchto metodicky informovať a usmerniť o realizovaných zmenách vo vykonávaní očkovania a zmenách v očkovacom kalendári pre rok 2009:

- zavedenie povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým infekciám a to simultánne s očkovaním hexavakcínou
- zrušenie prvého preočkovania proti diftérii, tetanu a pertussis (DTP) v 3. roku života vzhľadom na krátky interval od ukončenia základného očkovania
- rozšírenie preočkovania detí v 6. roku života o preočkovanie proti poliomyelitíde a očkovanie proti DTP vakcínou s acelulárnou pertusickou zložkou
- zrušenie očkovania detí v 11. roku života proti vírusovej hepatitíde typu B
- povinné očkovanie dospelých proti diftérii bivačcínou dT.

Ďalšou témou týchto seminárov bol výskyt ochorení na pertussis a preventívne opatrenia.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním, manažment očkovania

Priebežne je vykonávaný monitoring ochorení preventabilných očkovaním, vrátane sledovania laboratórnej diagnostiky. Výskyt ochorení, proti ktorým sa vykonáva pravidelné povinné očkovanie je nulový s výnimkou ochorení na **pertussis**. Realizuje sa priebežne vzdelávanie zdravotníckeho personálu, i rodičov o význame očkovania vzhľadom na opakované antivakcinačné aktivity.

Aj cieľom kampane Euroregiónu WHO - Európskeho imunizačného týždňa, ktorý prebiehal v čase od 20.4.2009 do 26.4.2009, bolo zlepšenie povedomia o dôležitosti očkovania, zlepšenie zaočkovanosti a informovanosti o význame očkovania. V pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Košiciach pre laickú verejnosť, zdravotníckych pracovníkov, rómsku populáciu bolo realizovaných 26 aktivít so zameraním na tieto okruhy:

1. *Význam a efektivita očkovania, význam dostatočnej kolektívnej imunity, riziká vyplývajúce z odmietania očkovania pre **zdravotníckych pracovníkov**:*
 - organizačne pripravené 2 prednášky s dôrazom na ochorenie pertussis pre pediatrov a praktických lekárov pre dospelých
 - spracovaná informácia o prebiehajúcich aktivitách a ich význame pre pediatrov a praktických lekárov pre dospelých (227), pre web stránku RÚVZ, na informačné panely na všetkých pracoviskách RÚVZ
2. *Zvýšenie informovanosti **rodičov** o povinnom očkovaní, o očkovacích látkach, význame a efektivite očkovania, rizikách vyplývajúcich z odmietania očkovania:*
 - aktívna účasť v 3 rozhlasových médiách o význame a efektivite očkovania a rizikách vyplývajúcich z odmietania očkovania
 - spracovaný článok o význame očkovania a rizikách vyplývajúcich z odmietania očkovania v denníku Korzár
 - dostupné letáky distribuované do čakární a ambulancií pediatrov na území mesta Košice a okresu Košice okolie, praktických lekárov pre dospelých a čakární infekčných oddelení, (v počte 319)
 - spracovaná informácia o prebiehajúcich aktivitách a ich význame distribuovaná do ambulancií pediatrov (92)
3. *Zvýšenie zaočkovanosti sociálne **neprispôsobivých skupín** populácie*
 - organizačne zabezpečené besedy v rómskych komunitách v okrese Košice okolie: Moldava n/B. , Jasov, Drienovec, Štós, Medzev, Turňa n/B. so zameraním na kalmetizáciu a očkovanie proti TBC v spolupráci s detskou ftizeologičkou, spojené s vakcináciou
 - organizačne zabezpečená beseda v rómskej komunite na Demetri v okrese Košice I
 - spracovaná a distribuovaná informácia o význame očkovania a rizikách vyplývajúcich z odmietania očkovania (pre 84 rodičov tejto skupiny obyvateľstva)
4. *Význam prevencie ochorení očkovaním u **rizikových skupín** obyvateľstva:*
 - zdravotno-výchovné aktivity u narkomanov s i.v. aplikáciou drog o možnosti prevencie infekčných ochorení očkovaním s dôrazom na vírusové hepatitídy (6).

Problémy s odmietaním očkovania zo strany rodičov sú hlásené praktickým lekárom pre deti a dorast na RÚVZ a riešené v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny. V I. polroku 2009 bol takto riešený iba 1 prípad.

Na organizácii každoročného *Východoslovenského vakcinačného dňa*, ktorý sa konal 9.6.2009, sa podieľalo 6 zamestnancov odboru epidemiológie a 1 lekár aktívne s odbornou prednáškou.

Pretrvávajúci stav nižšieho percenta v preočkovaní školských detí proti *tbc* a nedôsledná informácia o preočkovaní proti *tbc* medzi pneumoftizeológom a pediatrom bol riešený cieľovým metodickým jednaním na úrovni epidemiológa a krajského odborníka pre

tuberkulózu. Pozitívne možno hodnotiť spoluprácu s komunitnou pracovníčkou zdravotnej výchovy pri riešení očkovania u rómskej populácie.

Kontrola očkovania

Kontrola očkovania sa vykoná v zmysle odborného usmernenia na kontrolu očkovania a daných kritérií v časovom období september až november 2009, vrátane spracovania a vyhodnotenia výsledkov na okresnej a krajskej úrovni

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

V zmysle pokynov z ÚVZ SR boli spracované podklady a vypracovali sa *výročné správy* za rok 2008 za okresy Košice I-IV, Košice okolie a Košický kraj v termíne a požadovanej kvalite a rozsahu. Pravidelne sa vykonávali analýzy a vyhodnocovala *epidemiologická situácia* v spádovom území RÚVZ. Monitorovala sa *rezistencia na ATB* (pneumokokové nákazy). V hodnotenom období boli hlásené 2 ochorenia vyvolané *Streptococcus pneumoniae* - bakteriálna meningitída (G00.1) u 17 ročného študenta z okresu Košice II a septikémia (A40.3) u 6 ročného dieťaťa z okresu Košice okolie. Citlivosť u ochorení na Penicilín bola overená, v oboch prípadoch bol citlivý na PNC. Naďalej priebežne pri metodických návštevách lekárov prvého kontaktu a v rámci odborných seminárov sú informovaní zdravotnícki pracovníci o možnosti *využívania systému EPIS* v lekárskej praxi. Dosiaľ túto možnosť využívajú len 2 praktickí lekári pre deti a dorast z okresu Košice I. Cielene podľa aktuálnej epidemiologickej situácie sa sledoval stav *zaočkovanosti u nákaz* zaradených do NIP (ACHO, osýpky, tbc...) . V sledovanom období nebolo hlásené ochorenie na osýpky a rubeolu. Opatrenia u ochorenia na tbc, ako i očkovanie proti tbc v zmysle očkovacieho kalendára sú realizované priamo ambulanciami TAPCH. Zo strany RÚVZ je problematike očkovania proti tbc venovaná pozornosť v riešení pretrvávajúcich problémov v koordinácii očkovania proti tbc s ostatnými očkovaniami v rámci povinného pravidelného očkovania osôb, ktoré dosiahli určitý vek. Pretrváva výskyt ochorení na pertussis. V okresoch Košice I-IV hlásených v sledovanom období 63 ochorení a v okrese Košice okolie 19 ochorení.

Vyhodnotila sa *chrípková sezóna 2008/2009*.

V okresoch **Košice I-IV** bolo hlásených spolu 61 990 ARO, čo predstavuje chorobnosť 58 888,85/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho ako chrípka bolo hlásených 3915 ochorení. Chorobnosť na 100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov dosiahla hodnotu 3719,14. Z celkového počtu hlásených ARO tvorila chrípka 6,3%. Spolu bolo hlásených 724 komplikácií.

Zvýšený výskyt ochorení bol zaznamenaný od 4. do 8. KT (spolu 5 kalendárnych týždňov) . Spolu počas epidemického výskytu bolo zo zdravotníckych zariadení na území okresov Košice I-IV hlásených 16 873 ARO, z toho 1784 chrípok. Celková chorobnosť bola 16 028,90/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov a 175 komplikácií.

Najvyšší výskyt bol zaznamenaný v 8. KT, kedy bolo hlásených 4271 ARO, chorobnosť 3484,36 osôb v starostlivosti hlásených lekárov (z toho 694 chrípok, chorobnosť 566,18).

Najviac komplikácií 46 bolo hlásených v 4. KT.

V okrese **Košice – okolie** bolo hlásených 26 890 ARO, čo predstavuje chorobnosť 57 955,62/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho ako chrípka bolo hlásených 2120 ochorení. Chorobnosť na 100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov dosiahla hodnotu 4569,20. Z celkového počtu hlásených ARO tvorila chrípka 7,9%. Spolu bolo hlásených 116 komplikácií. Zvýšený výskyt ochorení bol zaznamenaný od 5. do 9. KT (spolu 5 kalendárnych týždňov). Spolu počas epidemického výskytu bolo zo zdravotníckych zariadení na území okresu Košice okolie hlásených 6740 ARO, z toho 702 chrípok a 40 komplikácií. Celková chorobnosť na ARO bola 14526,62/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich. Najvyšší výskyt bol zaznamenaný v 8. KT, kedy bolo hlásených 1882 ARO,

chorobnosť 3089,8 osôb v starostlivosti hlásených lekárov (z toho 212 chrípkov, chorobnosť 348,1). Najviac komplikácií 14 bolo hlásených v 9. KT.

V okresoch Košice I-IV bolo z dôvodu viac ako 30% absencie prerušené vyučovanie v 1 MŠ, 14 ZŠ a 7 SŠ, v okrese Košice okolie v 4 MŠ a 11 ZŠ. V sezóne 2008/2009 bolo sentinelovými lekármi odobratých spolu 9 vzoriek krvi a 6 výterov z hrdla a z nosa, z ktorých vo virologickom laboratóriu RÚVZ Košice v tejto sezóne bol izolovaný vírus chrípkový typ B (Malaysia 2506/2004-like). Pravidelne sa uverejňovali na webových stránkach RÚVZ aktuálne informácie o rizikách infekčných ochorení a aktuálne informovalo obyvateľstvo prostredníctvom masmédií.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Dokumentujú sa všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Údaje slúžia pre posúdenie objemu práce v ohniskách, ako aj pre zadministrovanie opatrení. V rámci SR zodpovednými osobami za vybrané nákazy boli spracované relevantné údaje podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sieti, ktoré boli implementované do položiek programu EPIS a boli predmetom odbornej inštrukcie dňa 26.2.2009v Banskej Bystrici. Pre zabezpečenie rozšírených údajov v novom programe EPIS a posúdenie sa objemu práce v ohnisku nákaz sa komplexne spracovávali ohniska nákaz vírusových hepatítid, meningokokovej meningitídy a pertussis.

V roku **2009** bolo spracovaných a do systému vložených prípadov: 1830, z toho

- potvrdených : 1830
- nepotvrdených: 0
- počet spracovaných ohnisk: 29
- počet chránených kontaktov: 76
- očkovaním: 2
- inak: ATB 23
- opatrenia prijaté: rozhodnutím – 2, pokynom na mieste – 57
- zoznam epidémií: v sledovanom období hlásené 2
- počet lekárov, ktorí využili hlásenie cez internet : 2.

Odber biologického materiálu na CHPO je realizovaný počas chrípkovej sezóny, vykonávalo sa zadávanie laboratórných výsledkov vyšetrení do EPIS.

Vo virologickom laboratóriu RÚVZ Košice v tejto sezóne bol izolovaný vírus chrípkový typ B (Malaysia 2506/2004-like).

Úplnosť a validita povinných údajov zadávaných DAHE do programu EPIS je kontrolovaná vedúcim pracovníkom oddelenia.

6.4. Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS-IPSE

- Evidencia a analýza hlásených nozokomiálnych nákaz.
- Analýza etiologických agensov u izolovaných polyrezistených kmeňov v lôžkových zdravotníckych zariadeniach (pacient, prostredie).
- Analýza polyrezistencie pôvodcov nozokomiálnych nákaz.
- Odber cielených vzoriek z prostredia, predmetov a plôch na mikrobiologické vyšetrenia a chemickú analýzu s cieľom objektivizácie vykonávaných dekontaminačných postupov a bariérovej ošetrovacej techniky.
- Vykonávanie kontrol dodržiavania hygienicko – epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovacej techniky na vybraných oddeleniach v lôžkových zdravotníckych zariadeniach:

FN L. Pasteura Košice, ul. Rastislavova 43- vybrané pracoviská Kliniky úrazovej chirurgie, pracovisko Tr. SNP 1- Ortopedická klinika, **Nemocnica Košice-Šaca a.s.**,

1.súkromná nemocnica- III. Chirurgická klinika SZU, **DFN Košice**- Jednodňová zdravotná starostlivosť v odbore otorinolaryngológia.

V nadväznosti na plnenie úlohy v predchádzajúcich rokoch v roku 2009 bude plnenie úlohy zamerané na kontrolu evidencie a hlásenia nozokomiálnych nákaz, na kontrolu dodržiavania bariérovej ošetrovacej techniky a hygienicko – epidemiologického režimu na vybraných oddeleniach chirurgického smeru.

Evidencia a analýza hlásených nokomiálnych nákaz za obdobie 1. polroku 2009:

V pravidelných mesačných intervaloch je vykonávaná analýza a evidencia hlásených nozokomiálnych nákaz. Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz je predovšetkým zameraná na analýzu septických infekcií v lôžkových zdravotníckych zariadeniach vyvolaných rezistentnými mikroorganizmami.

Za obdobie 1.polroku 2009 lôžkové hlásili zdravotnícke zariadenia **184** nozokomiálnych nákaz (ďalej NN), z toho **sepsy** boli zastúpené **47x**. Za rovnaké obdobie bolo v r.2008 hlásených 197 NN, z toho 48 prípadov septických infekcií. Na hlásení sa v prevážnej miere podieľali oddelenia anesteziológie a intenzívnej medicíny.

FN L. Pasteura Košice hlásila 97 NN (r.2008-99x), DFN Košice 61 ochorení (r. 2008- 65x), VÚSCH a.s. Košice 0 prípadov (r.2008- 10x), VOÚ a.s. Košice 4 ochorenia (r.2008-3x), Nemocnica Košice-Šaca, a.s., 1.súkromná nemocnica 13 ochorenia (r. 2008- 6x) a Vysokošpecializovaný odborný ústav geriatrický n.o. 9 prípadov (r.2008-12x).

Za uvedené obdobie bolo zaznamenané 1 úmrtie v príčinnej súvislosti s nozokomiálnou nákazou (sepsa): z I. KAIM vo FN L.Pasteura bola hlásená sepsa vyvolaná *Candidou parapsilosis* u 55-ročnej pacientky po relaparotómii pre purulentnú peritonitídu pri dehiscencii gastrojejunoanastomózy. Postupne sa vyvíja multiorgánové zlyhanie. Napriek intenzívnej liečbe dochádza k progresii septického šoku a na 17.deň hospitalizácie je konštatovaný exitus letalis. Pitva bola robená. Dg. základnej príčiny smrti: kardiálne zlyhanie-dg. I50 Dg. priamej príčiny smrti: sepsa- dg. B 37.7

Analýza polyrezistencie pôvodcov nozokomiálnych nákaz

Z lôžkových zdravotníckych zariadení bolo za obdobie 1.polroku 2009 nahlásených 11 prípadov septických infekcií vyvolaných polyrezistentnými mikrobiálnymi kmeňmi, a to:

DFN Košice – hlásených bolo 21 ochorení na sepsu,

Klinika neonatológie hlásila výskyt 15 prípadov sepsy, mikroorganizmus *Staphylococcus haemolyticus* MRSH sa podieľal na výskyte sepsy v jednom prípade.

FN L. Pasteura Košice - hlásených bolo 22 ochorení na sepsu,

I. KAIM hlásila 7 ochorení na sepsu, mikroorganizmus *Staphylococcus epidermidis* MRSE bol izolovaný 1x,

I. Interná klinika hlásila sepsu vyvolanú mikroorganizmom *Klebsiella pneumoniae* ESBL pozit.,

I. Chirurgická klinika hlásila 2 prípady septickej infekcie, v jednom prípade bol ako etiologický agens potvrdený mikroorganizmus *Klebsiella* sp. ESBL pozit.,

na Klinike hematológie bolo potvrdených 5 prípadov sepsy, v odobratých hemokultúrach boli potvrdené mikroorganizmy - *Staphylococcus epidermidis* MRSE (2x), *Klebsiella* sp. ESBL pozit. (1x) a *Aeromonas* sp. ESBL pozit. (1x),

OAIM hlásilo 5 prípadov septickej infekcie, v jednom prípade bola sepsa spôsobená mikroorganizmom *Staphylococcus epidermidis* MRSE.

Nemocnica Košice – Šaca, a.s. 1. súkromná nemocnica Košice - Šaca, ul. Lúčna 57 - hlásila 4 ochorení na sepsu,

Klinika popálenín a rekonštrukčnej chirurgie bola potvrdená sepsa vyvolaná mikroorganizmom *Staphylococcus epidermidis* MRSE.

Interné oddelenie hlásilo sepsu s etiologickým agensom *Staphylococcus aureus* MRSA.

Za uvedené obdobie nebol v zdravotníckych zariadeniach zaznamenaný epidemický výskyt septických infekcií spôsobených meticilín – rezistentným mikrobiálnym kmeňom. Ochorenia sa vyskytovali sporadicky. Účinnými nariadenými opatreniami (včasná izolácia chorého, dodržiavanie barierovej ošetrovacej techniky) sa predišlo ďalšiemu šíreniu ochorení medzi pacientami.

Do programu HELICS v súčasnej dobe nie je zapojené žiadne lôžkové zdravotnícke zariadenie.

Výsledky kontrol hygienicko - epidemiologického režimu (HER) a objektivizácie prostredia:

Za obdobie 1.polroku 2009 boli vykonané kontroly na týchto pracoviskách:

a) FN L. Pasteura Košice, pracovisko Rastislavova 43, Košice- Klinika úrazovej chirurgie

- *Oddelenie elektívnych výkonov a úrazov detí, Spinálna jednotka a JIS-* laboratórne výsledky odobratých vzoriek a kontrola HER svedčia o správne vykonávanej dekontaminácii prostredia, predmetov a plôch.

- *Operačný trakt-* z priamej kultivácie cielene odobratých sterov patogénne a fakultatívne patogénne mikroorganizmy izolované neboli, čo svedčí o správne vykonávanej dezinfekcii na operačnom trakte. Z pomnoženia bol v dvoch steroch odobratých v operačnej sále medzi výkonmi izolovaný mikroorganizmus *Staphylococcus haemolyticus* s rezistenciou na 2 -3 vyšetovaných ATB.

Vykonanou kontrolou čistoty ovzdušia prístrojom RCSplus bolo zistené podľa Vyhlášky MZ SR č.553/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia **prekročenie najvyšších prípustných koncentrácií** prachových častíc a mikrobiologických faktorov podľa triedy čistoty M 4,5 na dvoch kontrolovaných miestach v operačnej sále č.1 (pripravenej na výkon) a podľa triedy čistoty M 5,5 na jednom stanovišti v operačnej sále č.2 (odber vykonaný po 2.operačnom výkone).

b) DFN Košice, Tr. SNP č.1, Košice - Jednodňová zdravotná starostlivosť v odbore ORL

Na kontrolu účinnosti vykonávanej dezinfekcie bolo z prostredia, predmetov a plôch, cielene odobratých 20 sterov. Z priamej kultivácie patogénne mikroorganizmy neboli izolované.

Na uvedených pracoviskách bol vykonaný odber cielených sterov z prostredia, predmetov a plôch, odber vzoriek používaných dezinfekčných prostriedkov na kontrolu účinnosti, sterilných predmetov na kontrolu sterility a liečiv na kontrolu mikrobiálnej nezávadnosti. Kontrola čistoty ovzdušia bola vykonaná sedimentačnou metódou a prístrojom RCSplus.

V steroch cielene odobratých na uvedených pracoviskách z prostredia, predmetov a plôch polyrezistentné kmene mikroorganizmov izolované neboli.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bol zdravotnícky personál upozorňovaný na správny postup vykonávania hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk za použitia alkoholových dezinfekčných prípravkov.

V rámci **Národnej kampane na zvýšenie compliance hygieny a dezinfekcie rúk** v zdravotníctve pod heslom: „Ochraňuj životy: umývaj si ruky“ boli v mesiaci máj zabezpečené aktivity týkajúce sa propagácie správnych postupov umývania a dezinfekcie rúk. Aktivity realizované počas kampane boli určené pre:

- personál v lôžkových zdravotníckych zariadeniach (tvorba a distribúcia letákov v počte 70, vyplnenie dotazníkov zameraných na zistenie vedomostí v oblasti hygieny rúk v počte 286),
- pre pacientov na poliklinikách a klientov v domovoch dôchodcov, vo Vysokošpecializovanom odbornom ústave geriatrickom sv. Lukáša n.o. (tvorba a distribúcia letákov v počte 270).

V rámci monitoringu hygienicko - epidemiologického režimu ako prevencie vzniku nozokomiálnych nákaz bolo odborom MŽP analyzovaných 2823 vzoriek, čo predstavuje 3866 ukazovateľov a 14378 analýz. Súčasťou vykonaných kontrol v zdravotníckych zariadeniach bolo skúšanie účinnosti vzoriek dezinfekčných roztokov, celkovo bolo vyšetrených 16 vzoriek. Na kontrolu účinnosti sterilizačnej techniky bolo vyšetrených 528 sterilizačných prístrojov. V zdravotníckych zariadeniach bola sledovaná účinnosť sanitácie a dekontaminácie povrchov plôch, predmetov a ovzdušia. Na tento účel bolo celkovo vyšetrených 2279 vzoriek. Z uvedeného počtu vzoriek bolo vyšetrených pre RÚVZ Košice 1314 vzoriek, RÚVZ Rožňava 566 vzoriek, Michalovce 567 vzoriek a Trebišov 376 vzoriek.

6.5. Surveillance chronických ochorení

A. Realizácia individuálneho poradenstva

V I. polroku 2009 bolo v stabilnej Poradni zdravia vyšetrených spolu 587 osôb, z toho 433 žien a 154 mužov. Práca bola zameraná najmä na monitoring zdravotného stavu klientov, ktorí poradňu navštívili. U všetkých bola odobratá kapilárna krv na vyšetrenie parametrov, sledovaných pri metabolickom syndróme (glukóza, celkový cholesterol, HDL cholesterol, triacylglyceroly) prístrojom Reflotron, uskutočnené boli antropometrické merania s určením percenta tuku v tele a meranie krvného tlaku. Respondenti zároveň vyplnili dotazník, týkajúci sa životného štýlu. Na základe nameraných hodnôt sa individuálne hodnotili výsledky a hľadali sa možnosti pozitívneho ovplyvnenia zníženia rizika metabolického syndrómu.

Analýza výsledkov vyšetrení všetkých klientov poradne je v nižšie uvedenej tabuľke

Rizikový faktor	počet dotazovaných	spolu	muži	ženy
fajčenie	počet dotazovaných	555	238	317
	z toho fajčiarov	166	85	81
	percent. vyjadrenie	29,91	35,71	25,55
BMI	počet vyšetrených	494	114	380
	nadváha – BMI ≥ 25 , <30	178	52	126
	percentuálne vyjadrenie	36,03	45,61	33,16
	obezita – BMI ≥ 30	84	17	67
	percent. vyjadrenie	17,00	14,91	17,63
krvný tlak	počet vyšetrených	425	119	306
	počet meraní	571	155	416
	z toho TK $\geq 140/90$ mmHg	202	62	140
	percent. vyjadrenie	35,38	40,00	33,65
cholesterol celkový	počet vyšetrených	536	147	389
	z toho chol $\geq 5,2$ mmol/l	193	41	152
	percent. vyjadrenie	36,01	27,89	39,07
glukóza	počet vyšetrených	296	72	224
	z toho glukóza $\geq 6,0$ mmol/l	30	5	25
	percent. vyjadrenie	10,14	6,94	11,16

konzumácia alkoholu	počet dotazovaných	178	37	141
	vôbec	66	7	59
	príležitostná	112	30	82
	pravidelná	0	0	0
fyzická aktivita	počet dotazovaných	178	37	141
	žiadna	13	1	12
	rekreačná	133	23	110
	pravidelná	32	13	19
príjem ovocia a zeleniny	počet dotazovaných	178	37	141
	do 2 porcií/deň	126	32	94
	3 – 5 porcií/deň	50	5	45
	> 5 porcií/deň	2	0	2

V I. polroku 2009 sme v rámci spoluúčasti pri plnení projektu: 3.2. „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“, zabezpečili pre odd. fyziológie výživy kompletné vyšetrenia, stanovili sme riziko výskytu MS a odborne sme poradili 29 klientom – 9 mužov a 20 žien.

B. Realizácia skupinového poradenstva

V rámci epidemiologickej štúdie „Prevalencia metabolického syndrómu u pedagogických pracovníkov“ sa vykonali vyšetrenia v :

1. Strednej odbornej škole zdravotníckej, Moyzesova ul., Košice u 38 zamestnancov, (7 mužov a 31 žien);
2. Gymnáziu Alejová ul., Košice u **29 zamestnancov**, (2 muži a 27 žien).

Na základe dohody medzi ÚVZ SR a VŠZP pokračovala spolupráca a vybrané parametre na riziko MS sa vyšetřili na :

1. školiacej akcii o ročnom zúčtovaní poistenia na verejné zdravotné poistenie pre mzdových účtovníkov Košického kraja – 53 účastníkov školenia (1 muž, 52 žien),
2. hromadnej akcii – JUNIÁLES pre zamestnancov UPJŠ, spolu 40 osôb – 2 muži a 38 žien.

Na základe dohody so zdravotnou poisťovňou UNION boli počas akcie Deň zdravia vo firme T - Systems Slovakia, s.r.o., Košice, na dvoch pracoviskách vyšetřené vybrané ukazovatele rizika MS u 82 zamestnancov - 37 mužov a 45 žien.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

V rámci plnenia úlohy č.6.6. *Mimoriadne epidemiologické situácie* sa priebežne sledovali odozvy správy v SRV s využitím filtra „vlastné hlásenie“.

Pre posilnenie surveillancie a kontroly infekčných ochorení sa využíval týždenne systém rýchleho varovania SR.

Prvá informácia o výskyte prasacej chrípky u ľudí v USA a Mexiku bola zaslaná z ÚVZ SR dňa 27.4.2009. Na základe tejto informácie boli upozornení všetci praktickí lekári v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Košiciach na nutnosť zisťovania cestovateľskej anamnézy chorých s príznakmi akútnych respiračných ochorení a na pokračovanie odberu biologického materiálu od chorých aj v mimo chrípkovej sezóny.

Dňa 29.4.2009 vyhlásila SZO 5. fázu a 11.6.2009 6. fázu pandemickej pripravenosti. Dňa 6.5.2009 sa konalo na RÚVZ so sídlom v Košiciach 1. zasadnutie protichrípkovej komisie, na ktorom boli prijaté príslušné protiepidemické opatrenia zahŕňajúce zabezpečenie zintenzívnenia epidemiologickej a virologickej surveillancie, týždenné hlásenie chrípky

vrátane hlásenia z pohotovostných lekárskejších služieb počas víkendu. Je zabezpečené okamžité hlásenie z pohotovostných lekárskejších služieb, infekčných a detských oddelení jednotlivých nemocníc v prípade podozrenia z ochorenia novej chrípky. Sú zabezpečené pohotovostné služby pracovníkov odboru epidemiológie 24 hodín denne počas pracovných dní, sviatkov a víkendov.

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV.

V rámci plnenia úlohy č. 6.7. *Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV* sa v hodnotenom období vykonali odbery odpadových vôd v lokalitách spádového územia v zmysle harmonogramu virologického laboratória RÚVZ Košice.

Spolu odobratých 6 vzoriek odpadových vôd v lokalitách spádového územia ČOV Kokšov-Bakša a ČOV Moldava nad Bodvou v zmysle vypracovaného harmonogramu. Výsledky vyšetrení sú negatívne s výnimkou vzoriek odpadových vôd odobratých dňa 17.6.2009 – vyšetrenie neukončené. Sledoval sa výskyt akútnych chabých obrn u detí do 15 rokov. Hlásené ochorenie *na G.Barré* u 5 ročného dievčaťa z okresu Košice II.

V okresoch Košice I-IV bolo zaznamenaných 7 ochorení dg. parézu nervu facialis (G51), z toho 2 do 15 rokov a v okrese Košice okolie 3 ochorenia, z toho 2 u detí do 15 rokov.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

V I. polroku 2009 sa vykonala edukácia na 7 základných školách v Košiciach.

Spoluúčasť na ostatných, úzko súvisiacich projektoch :

EÚ projekt SUNFLOWER & No 2007305 – asociovaný partner

„*Young and HIV: European Network to Arrange an Innovative Prevention Campaign and to Exchange Good Practices-Experiences in Europe.*“ - „Mladí a HIV : Európska sieť na vytvorenie a inovovanie preventívnej kampane výmenou dobrých postupov - skúseností v Európe“. V I. polroku 2009 :

- bol odoslaný informatívny list na MZ SR;
- **Zdravotnícke noviny** (Ročník XIV/LVIII I, č. 8, zo dňa 26. február 2009) **uverejnili** článok „**Mladí a HIV. Projekt SUNFLOWER**“ v ktorom je uvedená aj adresa **internetovskej** stránky www.sunflower-project.eu (všetky informácie aj v slovenskom jazyku), dostupná priamo a z WEB stránky RÚVZ so sídlom v Košiciach;
- pre pracovníkov RÚVZ Košice s VŠ vzdelaním bola na seminári prednesená podrobná informatívna prezentácia o projekte;
- zrealizovali sa **dva dotazníkové prieskumy** (preklad a prispôsobenie dotazníkov, rozposlanie, spracovanie, vyhodnotenie a preloženie späť do angličtiny) mapujúce aktuálnu situáciu v prevencii HIV/AIDS. Prvý dotazník bol určený vládnyim a mimovládnyim organizáciám a druhý dotazník analyzoval stanoviská a skúsenosti pracovníkov, ktorí sa priamo podieľajú na preventívnych opatreniach, určených najmä pre mladých;
- vypracované boli **tri doplňujúce kapitoly** súvisiace s problematikou HIV/AIDS na Slovensku, a to história, šírenie sa infekcie medzi mladými ľuďmi a súčasná situácia v SR.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA

7.1. Cyanobaktérie

Pri plnení úlohy v I. polroku 2009 bolo analyzovaných 35 vzoriek vôd z rekreačných nádrží, 16 z RÚVZ Košice a 19 vzoriek z RÚVZ Michalovce. Všetky analyzované vzorky vyhoveli limitom pre cyanobaktérie.

7.3. Minerálne a pramenité balené vody

V rámci plnenia mimoriadnych cielených kontrol v potravinárskych prevádzkach supermarketov a hypermarketov všetkých obchodných reťazcov bolo vykonaných v týchto zariadeniach spolu 50 kontrol o. i. aj so zameraním na dodržiavanie hygienických požiadaviek skladovania, manipulácie a predaj minerálnych, pramenitých, balenej pitnej vody a na označovanie v zmysle požiadaviek platnej legislatívy. Nedostatky pri manipulácii neboli zistené, ani výrobky po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti. Odber vzoriek predmetných výrobkov bude realizovaný v II. polroku 2009 podľa celoročného plánu odberu vzoriek, ktorý bol vypracovaný na základe viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín vykonávaných orgánmi štátnej správy v oblasti verejného zdravotníctva predložený ÚVZ SR na obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2011 aktualizovaný na rok 2009.

V oblasti kontroly minerálnych a pramenitých vôd bolo na analýzu dodaných 22 vzoriek, v ktorých sa sledovalo 339 ukazovateľov. Štyri vzorky nesplnili kritérium pre obsah dusičnanov a dusitanov.

Pri plnení úlohy sa vykonávali mikrobiologické a biologické skúšky minerálnych a pramenitých balených vôd podľa Prílohy č.1 k 28 hlave tretej časti Potravinového kódexu SR. Za I. polrok 2009 sa analyzovalo spolu 32 vzoriek, z toho 3 vzorky pramenitých a 29 vzoriek minerálnych vôd. Pre RÚVZ Košice sa analyzovalo 5 vzoriek, pre RÚVZ Michalovce 3 vzorky, pre RÚVZ Rožňava 10 a RÚVZ Trebišov 14 vzoriek. Z celkového počtu vzoriek bolo pozitívnych po mikrobiologickej stránke 5 vzoriek (15,6%) Vo všetkých vzorkách boli prekročené limity pre kultivovateľné mikroorganizmy pri 22°C.

7.4. Radiačne ošetrené potraviny

Úloha bude plnená v II. polroku 2009 podľa celoročného plánu odberu vzoriek, ktorý bol vypracovaný na základe viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín vykonávaných orgánmi štátnej správy v oblasti verejného zdravotníctva predložený ÚVZ SR na obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2011 aktualizovaný na rok 2009.

7.6. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

V rámci plnenia tejto úlohy bola v 3 vzorkách analyzovaná prítomnosť chlórovaných pesticídov (hexachlórbenzén, lindan, heptachlór, aldrin, dieldrin, trans-heptachlórperoxid, metoxychlór, endrin p,p' DDT, p,p' DDE), pričom sa sledovalo 30 ukazovateľov. V týchto vzorkách bol stanovený aj obsah kongenéroov PCB.

7.8. Glutén v diétnych potravinách

Úloha bude plnená v II. polroku 2009 podľa celoročného plánu odberu vzoriek, ktorý bol vypracovaný na základe viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín vykonávaných orgánmi štátnej správy v oblasti verejného zdravotníctva predložený ÚVZ SR na obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2011 aktualizovaný na rok 2009.

7.11. Stanovenie oxidu kremičitého v respirabilnej frakcii aerosólu

Oxid kremičitý sa stanovuje v respirabilnej frakcii pevného aerosólu za účelom posúdenia jeho fibrogenity a stanovenia najvyššieho prípustného expozičného limitu v prípade fibrogénnych pevných aerosólov. Analýza sa vykonáva metódou IČ spektrometrie s Fourierovou transformáciou. Prehľad o počte odobratých vzoriek je v nasledujúcej tabuľke:

	POČET VZORIEK	POČET UKAZOVATEĽOV	POČET ANALÝZ
<i>Košice</i>	11	11	22
<i>Nové Zámky</i>	3	3	6
<i>Spišská Nová Ves</i>	1	1	2
Spolu	15	15	30

Oxid kremičitý bol stanovovaný vo vzorkách pevného aerosólu v spoločnosti Refrako US Steel, kde sa hodnoty pohybovali od 0,64 do 2,46%, v kameňolome Ametys bola koncentrácia nedetekovateľná, najvyššia koncentrácia bola zistená v pevnom aerosóle z pracoviska Výroba izolátorov Krompachy, kde sa stanovil obsah 58,4%. 3 vzorky boli dodané z Nových Zámkov, kde bol stanovený v 1 prípade obsah 5,56%.

7.12. Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrenu v moči u pracovníkov vybraných profesií

a) PAU

V rámci tejto úlohy bolo analyzovaných 16 vzoriek PAU, ktoré boli odobraté v roku 2008. V tomto roku bolo odobratých 8 vzoriek PAU formou celozmenových osobných odberov v DZ Koksovňa U. S. Steel. Tieto vzorky ešte neboli analyzované. Analýza sa vykonáva metódou HPLC, pričom sa sleduje prítomnosť 16 druhov PAU vybraných americkou organizáciou pre ochranu životného prostredia EPA. V 16 analyzovaných vzorkách bola prekročená technická smerná hodnota pre benzo(a)pyrén v jednom prípade, v troch prípadoch bola prekročená suma PAU $100\mu\text{g}/\text{m}^3$, čo je limit doporučený pre sumu PAU americkým národným inštitútom pre bezpečnosť a zdravie v pracovnom prostredí (NIOSH) a v 1 prípade suma $200\mu\text{g}/\text{m}^3$ (limit OSHA)

b) benzo(a)pyrén

Benzo(a)pyrén v pracovnom ovzduší sledujeme na vybraných stacionárnych miestach DZ Koksovňa U. S. Steel raz ročne. V tomto roku ešte odbery neboli realizované.

c) 1-hydroxypyren

Jeho stanovenie v moči slúži ako doplnujúce vyšetrenie pri expozícii pracovníkov PAU. Z analyzovaných 16 vzoriek moču na stanovenie 1-hydroxypyrenu ako metabolitu pri expozícii PAU bolo v piatich prípadoch zistené prekročenie doporučenej limitnej hodnoty (český limit $1,95\mu\text{mol}$ 1-HP/mol kreatinínu), nakoľko u nás nie je stanovená biologická medzná hodnota pre 1-hydroxypyren v moči. Tieto vzorky boli odobraté u pracovníkov, ktorí mali zvýšený počet % aberovaných buniek vyšetovaných na oddelení genetickej toxikológie. **Porovnanie s predchádzajúcim obdobím:** pri plnení tejto úlohy došlo k nárastu počtu analyzovaných vzoriek.

Plnenie úlohy 7.12 sa vplnej miere kryje s úlohou 2.1, pri hodnotení ktorej sa získané výsledky môžu využiť.

7.13. Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov

V 1. polroku 2009 bolo analyzovaných 74 vzoriek krvi exponovaných pracovníkov koksárenskej batérie US Steel Košice.

V žiadnej z analyzovaných vzoriek nebol prekročený povolený limit ($100\mu\text{g}\cdot\text{l}^{-1}$ pre ženy do 45 rokov a $400\mu\text{g}\cdot\text{l}^{-1}$ pre mužov a ženy nad 45 rokov veku). Pretrvávajú problémy so zabezpečením vzoriek pre plnenie tohto programu. Laboratórium sa zúčastnilo na medzinárodnom porovnávacom teste G-EQUAS, ktorý ešte nebol vyhodnotený.

7.15. Sledovanie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk

Pracovníci odboru HDaM v danom období sa spolupodieľali na realizácii projektu. Pri výbere lokalít sa zohľadňovala predpokladaná environmentálna záťaž. Odbery boli vykonávané v mesiaci apríl a máj, Celkove bolo odobratých 40 vzoriek piesku (20 vzoriek z pieskovísk s predpokladanou environmentálnou záťažou a 20 vzoriek z lokalít, kde nie je predpokladaná environmentálna záťaž) a to na území mesta Košice a okresu Košice okolie. Opakované odbery z tých istých lokalít budú vykonané v mesiaci september a október.

V 1. polroku bolo analyzovaných 40 vzoriek, ktoré boli odobraté pracovníkmi odboru hygieny detí a mládeže. Sledovalo sa 15 PAU a 8 kovov (As, Pb, Cd, Hg, Cr, Cu, Ni, Zn). Celkovo bolo sledovaných 920 ukazovateľov. Obsah kovov bol stanovený metódou AAS, PAU metódou HPLC s fluorescenčnou detekciou. Zistené koncentrácie jednotlivých kovov boli porovnané s limitnými hodnotami uvedenými vo Vyhláske 292/2006 MZ ČR. Prekročenie limitnej hodnoty bolo zistené v prípade As (1 vzorka), Cd (2), Pb(1), Zn(1), Ni(1), Cu(2) a z PAU to bol antracén (1 vzorka) a chryzén (3). Pri stanovení Hg v piesku bola v 11 vzorkách zistená koncentrácia na úrovni $0,0010 \text{ mg.kg}^{-1}$, v ďalších 11 vzorkách na úrovni $0,0020 \text{ mg.kg}^{-1}$. Najvyššia zistená koncentrácia bola $0,0110 \text{ mg.kg}^{-1}$ v troch vzorkách.

8. LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

8.5. Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení

Priamy dôkaz – kultivácia vírusov

V prvom polroku 2009 bolo vyšetrených 97 materiálov od pacientov s ochorením horných ciest dýchacích. Z toho bolo 40 materiálov od sentinelových lekárov. Suspektne pozitívne vzorky boli zaslané do NRC pre chrípku v Bratislave, kde v ôsmich materiáloch boli identifikované vírusy chrípky B/Malaysia/2506/2004-like a v troch materiáloch bol metódou TR-PCR dokázaný vírus chrípky A (humánny vírus). Celkovo sme rýchlo testom vyšetřili 56 materiálov z nich 8 bolo pozitívnych.

Nepriamy dôkaz – dôkaz protilátok

V hodnotenom období bolo na respiračné vírusy vykonaných 11 385 sérologických vyšetření. Štandardná sada vyšetření obsahuje 5 antigénov: vírusy chrípky A a B, adenovírusy, RS- vírusy a Mykoplasma pneumoniae, z čoho na každé etiologické agens pripadá 1923 vyšetření. V priebehu hodnoteného obdobia bol do sady pridaný 6. antigén: antigén parachrípky a spolu s ním bolo vykonaných 295 vyšetření.

Výsledky vyšetření:

Chrípka A bola potvrdená v 12 prípadoch jednotlivých sér. Chrípka B bola potvrdená v 32 prípadoch (29 jednotlivých sér, 3 dvojice sér). Adenovírusy boli potvrdené v 10 prípadoch (9 jednotlivých sér, 1 dvojica sér). RS-vírusy boli potvrdené v 6 prípadoch jednotlivých sér. Mykoplasma pneumoniae bola diagnostikovaná v 7 prípadoch jednotlivých sér. Parachrípka bola potvrdená v 3 prípadoch jednotlivých sér. Materiál na vyšetřenie od pacientov s akútnym respiračným ochorením odoberajú v spolupráci s pracovníkmi odborov epidemiológie jednotlivých RÚVZ Košického a Prešovského kraja sentineloví lekáři v priebehu chrípkovej sezóny minimálne 2-krát týždenne. Laboratórium pripravuje odberové médiá a v priebehu celej sezóny vykonáva laboratórnu diagnostiku chrípky a chrípke podobných ochorení ekcií izoláciou vírusov, priamym dôkazom antigénov respiračných vírusov a nepriamym dôkazom – sérologicky. Hlásenie o výsledkoch posielala v týždenných intervaloch do NRC pre chrípku.

8.6. Diferenciálna diagnostika hnačkových ochorení

1. Systém práce pri riešení tejto úlohy spočíva v dodržiavaní vypracovaného časového harmonogramu odberu odpadových vôd, ich zaslanie do virologického laboratória RÚVZ Košice /v týždenných intervaloch z dvoch okresov/, následné spracovanie a laboratórne vyšetřenie na výskyt poliovírusov a iných enterálnych vírusov. V 1. polroku 2009 bolo vyšetřených 47 vzoriek odpadových vôd. U 5 vzoriek vyšetřovanie ešte nie je ukončené, ostatné sú negatívne. V hodnotenom období nebola požiadavka na vyšetřenie stolíc od pacientov s diagnózou suspektná akútna chabá obrna (ACHO).

2. V hodnotenom období bola požiadavka na vyšetřenie 15 vzoriek stolíc od pacientov

s diagnózou hnačkové ochorenie suspektne vírusového pôvodu. Päť stolíc bolo pozitívnych na prítomnosť rotavírusov. U piatich stolíc bola navyše požiadavka na vyšetrenie na norovírusy a astrovírusy. Vyšetrenie bolo vykonané v laboratóriách ÚVZ SR v Bratislave s jedným pozitívnym výsledkom na norovírusy. Ostatné výsledky boli negatívne. V uvedenom období sa na území mesta Košíc vyskytli 4 lokálne epidémie hnačkových ochorení. Kultivačným bakteriálnym vyšetrením ani v jednej nebola dokázaná salmonelová etiológia. Vo všetkých prípadoch gastroenteritíd boli vykultivované podmienené patogénne baktérie (*Citrobacter* spp., *Proteus* spp., *Pseudomonas aeruginosa*).

V uvedenom období sa na území mesta Košíc vyskytlo 15 lokálnych epidémií hnačkových ochorení. Kultivačným bakteriálnym vyšetrením bola v šiestich epidémiách dokázaná salmonelová etiológia. V jednom prípade epidémie s podozrením na stafylokokovú enterotoxikózu, bol z horných ciest dýchacích u piatich postihnutých izolovaný *Staphylococcus aureus*. Z uvedených piatich kmeňov tri produkovali enterotoxín. Typ A bol detekovaný 2x a typ D 1x (Špecializované pracovisko pre detekciu stafylokokového enterotoxínu RÚVZ Košice). V ostatných prípadoch boli vykultivované podmienené patogénne baktérie (*Citrobacter* spp., *Proteus* spp.).

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných aktivitách surveillance poliomyelitídy na udržanie stavu bez poliomyelitídy predovšetkým v rýchlej detekcii zavlečených divokých vírusov a v detekcii cirkulácie vírusov derivovaných z vakcíny. Významnou aktivitou je vyšetrovanie odpadových vôd, preto bol pre obdobie rokov 2008/09 vypracovaný a Regionálnym úradom verejného zdravotníctva Košického a Prešovského kraja zaslaný časový harmonogram odberu odpadových vôd na obdobie marec 2008 – február 2009.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

Plnenie celoslovenského projektu nadväzuje na činnosť z predchádzajúceho obdobia zameranú na vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu. V rámci harmonogramu úloh sme aktualizovali zoznam materských centier (MC) z hľadiska ich sídla a počtu v spádovom území RÚVZ Košice.

V rámci informačno-propagačnej činnosti sme všetky materské centrá (v počte 9) a centrá voľného času (v počte 10) na území mesta Košice a okolia intervenovali ohľadom dvoch aktuálnych tém zaslaním zdravotno-výchovných materiálov z celoslovenských kampaní. Konkrétne išlo o materiály z edície mimovládnej organizácie Detského fondu SR k prevencii úrazovosti – leták s názvom „Urobme všetko preto, aby deti nezomierali“ a plagát „Aby deti nezomierali, chráňme ich!“ (bližší popis kampane uvádzame v časti NPPZ – Cieľ č. 5). Ďalej sme informovali rôzne inštitúcie vrátane materských centier o kampani s názvom „Čo robiť počas horúčav?“, zameranej na predchádzanie problémom súvisiacim s letnými horúčavami, ktorej iniciátorom bol ÚVZ SR v spolupráci s Kanceláriou WHO na Slovensku.

9.2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

V zmysle propozícií gestorov predmetného projektu sme sa podieľali na realizácii celoslovenskej dotazníkovej štúdie „Seniori v rodine a v spoločnosti“. Prieskum je navrhnutý ako prierezová štúdia pre štyri skupiny populácie. Podľa zadaných kritérií, súbor v rozsahu 720 respondentov (z troch okresov) tvorili žiaci 9. ročníka ZŠ z mesta a vidieka, študenti 3. - 4. ročníka SŠ s maturitou a bez maturity, verejnosť (v produktívnom veku) a seniori aktivizujúci sa v JDS, denných centrách (kluboch dôchodcov) a z inštitucionálnych zariadení. Zber údajov sa uskutočnil v termíne od 15. mája do 15. júna 2009. Z hľadiska materiálneho

zabezpečenia, realizácia prieskumu bola hrazená z rozpočtu RÚVZ Košice. Distribuované boli tri druhy dotazníkov (pre skupiny: žiaci a študenti, verejnosť, seniori). Získané údaje sa toho času zadávajú do mistry v programe Epi Info. Kompletná databáza bude v mesiaci júl 2009 zaslaná gestorom na sumárnu analýzu.

V priebehu hodnoteného obdobia sme aktualizovali zoznam denných centier pre seniorov zriadených v Košiciach a okolí. V troch z nich sme uskutočnili návštevu, náplňou ktorej bolo poskytnutie služieb mobilnej Poradne zdravia, ponuka tlačенých zdravotno-výchovných informácií a premietnutie vybraných filmových titulov.

Kontaktovali sme členov Republikovej rady Jednoty dôchodcov Slovenska – predsedu krajskej organizácie a zástupcov na okresných úrovniach (Košice – mesto a Košice – okolie) so zámerom opätovne zorganizovať vzdelávací program pre seniorov – budúcich aktivistov v rovesníckom prostredí, v rodine a okolí. V nadchádzajúcom období tiež plánujeme osloviť absolventov vzdelávacieho kurzu z roku 2006 a formou ankety – spätnej väzby – zistiť s odstupom času situáciu v ich lektorskej činnosti a v praktickom využívaní nadobudnutých vedomostí.

Zapojili sme sa do dvoch informačných kampaní a v tej súvislosti sme ohľadom spolupráce v propagácii oslovili okrem iných inštitúcií i denné centrá pre seniorov v Košiciach a okolí (celkovo 27). Išlo o medzinárodnú kampaň pod heslom „Umývaj si ruky – zachrániš život“ (Save Lives: Clean Your Hands), ktorú na Slovensku koordinoval ÚVZ SR. Bola súčasťou programu SZO (pod názvom „First Global Patient Safety Challenge, Clean Care is Safer Care“) - globálnej výzvy pre zdravie pacientov, zdravotníckeho personálu a verejnosti. Jednou z úloh programu bola propagácia hygieny rúk. Adresátom sme spolu s metodickým listom zaslali 2 informačné letáky pod názvom „Národná kampaň – Hygiena a dezinfekcia rúk“ s rôznym cieľovým určením z hľadiska veku. Ďalšia celoslovenská kampaň mala názvom „Čo robiť počas horúčav?“, iniciovali ju ÚVZ SR a Kancelária WHO na Slovensku (pozri tiež bod 9.1.). V rámci nej bol zaslaný monotematický leták doložený metodickým listom.

9.3 „ZDRAVOTNOVÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

Na pôvodnej verzii celoslovenského projektu sme participovali od roku 2005. V roku 2008 sme vypracovali pracovnú verziu projektovej úlohy regionálneho charakteru „Stomatohygiena u detí predškolského veku - zdravotnovýchovné pôsobenie a monitorovanie stavu orálneho zdravia“. Uvedená úloha nadväzuje na pôvodný celoslovenský projekt, avšak jej obsahový rámec bol z hľadiska stratégie a metodického postupu doplnený a rozpracovaný na podmienky regiónu mesta Košice a okresu Košice-okolie. Hlavnými riešiteľmi a odbornými garantmi na regionálnej úrovni sú dve pracoviská: Odbor podpory zdravia, Oddelenie výchovy k zdraviu pri RÚVZ so sídlom v Košiciach a Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie UPJŠ LF a FN L. Pasteura v Košiciach.

Uvedená úloha (pilotná časť) ako aj potreba prehodnotenia realizovaného projektu v celoslovenskom merítku sa stali podkladom pre aktualizáciu dokumentu Programy a projekty ÚVZ v SR na rok 2009 a ďalšie roky (časť Podpora zdravia). Na základe požiadavky ÚVZ SR a hlavnej odborníčky HH SR pre odbor podpory zdravia, MUDr. Jany Kollárovej, sme koncom roka 2008 spracovali a zaslali: 1. anotáciu na úlohu č. 9.3. „Zdravotnovýchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“ a 2. stručnú charakteristiku uvedenej úlohy pre materiál Špecializácia odborných činností ÚVZ v SR (v odbore Podpora zdravia).

Spoluriešiteľmi pilotného projektu sú vybrané materské školy z Košíc a okolia (v celkovom počte 19, t. j. 9 mestských a 10 vidieckych, z toho 3 MŠ sú rómske), príslušná samospráva podľa miestne spadajúcich MŠ a ďalšie oslovené subjekty (partneri a donori), menovite Union zdravotná poisťovňa, a. s., Interpharm Slovakia, a. s., MČ Košice – Staré

mesto, Všeobecná zdravotná poisťovňa, KK Dent, s. r. o. Prešov, Listerine[®], Zdravé zuby – franšízová predajňa spoločnosti Profimed international, s r. o. Košice, Magistrát mesta Košice, Mesto Medzev, Anežka centrum, s. s r. o.

Informáciu o predmetnej projektovej úlohe, resp. ponuku k spolupráci na jej riešení od nás písomnou formou dostalo 44 inštitúcií, konkrétne zapojené MŠ (v počte 19), samosprávne orgány - zriaďovatelia škôl (v počte 11), zdravotné poisťovne (v počte 6), firmy zaoberajúce sa distribúciou a predajom liečiv, výrobkov a zariadení pre stomatológiu (v počte 8). Realizácia pilotnej časti celoslovenského projektu je predbežne časovo vymedzená na dvojročné obdobie 2008 – 2010. Cieľovou skupinou sú deti materských škôl vo veku 3 – 4 rokov. Do preventívno-edukačného programu sú doplnkovo zaradení rodičia a pedagógovia. Podľa metodického plánu sú vytvorené dve intervenčné skupiny škôl s odlišne načasovanou intervenčnou etapou projektu vzhľadom ku vstupnej a výstupnej kontrole stavu chrupu. Do prvotného súboru 16 participujúcich MŠ boli dodatočne v rokoch 2008/2009 pričlenené 3 MŠ zo sociálne znevýhodneného prostredia.

O postupnosti riešenia a harmonograme činností sme pedagógov príslušných škôl informovali prostredníctvom úvodnej inštruktáže a Metodického listu k projektovej úlohe. Vo všetkých 19 zapojených materských školách - súbežne v oboch intervenčných skupinách - prebehla I. etapa - vstupné monitorovanie stavu orálneho zdravia u detí (zabezpečené stomatológmi spolupracujúcimi na úlohe) a dotazníkový prieskum v oblasti stomatohygieny u rodičov, detí, pedagógov (realizovaný cez RÚVZ Košice). Distribuovali sme tri druhy dotazníkov, ktoré boli zostavené a modifikované podľa predlohy ÚVZ SR. Vstupnú prehliadku chrupu absolvovalo 452 detí, dotazníkového šetrenia sa zúčastnilo 374 respondentov – rodičov, resp. ich detí a 99 učiteľiek (v 3 rómskych MŠ sa monitoring chrupu detí a dotazníkové šetrenie ukončuje). Obdržané údaje z prieskumu priebežne spracovávame.

Intervenčnú etapu – zdravotno-edukačné pôsobenie sme zahájili už v roku 2008 a naďalej v ňom pokračujeme. Preventívne aktivity vzdelávacieho charakteru sme uskutočnili vo vzťahu k trom cieľovým skupinám – učiteľky (na 8 MŠ, z toho na dvoch opakovane), rodičia (na 10 MŠ) a deti (na 9 MŠ, z toho na 8 MŠ boli realizované štyri intervencie). Edukačné aktivity s deťmi v MŠ boli svojím obsahom zamerané na objasnenie podstaty rastu, vývinu zubov a ich funkcie. Z hľadiska metodického prístupu preferujeme interaktívny a hravý spôsob (zahrňujúc aj výklad a besedu) s využitím výučbových pomôcok, ako magnetická tabuľa Flipchart s použitím symbolov a piktogramov (znázorňujúcich zdravé a pokazené zuby, ovocie, zeleninu, sladkosti) – zo sponzorských prostriedkov MČ Košice – Staré mesto, maľovanky k danej téme z vlastnej produkcie, nafukovacia zubná pasta, plyšová myška, pexesá (sponzorské dary od Interpharm Slovakia a. s.), mimická bábka „Adamko“ (z dielne Burda toys s. s r. o. v rámci projektu riešeného s ÚVZ SR), ďalej 2 modely chrupu (získané zdarma z ÚVZ SR a zo sponzorských prostriedkov MČ Košice – Staré mesto), DVD a videofilmové rozprávky (dodané z ÚVZ SR). Nakoľko naše pracovisko sa spolupodieľa na gestorstve celoslovensky riešeného projektu, oslovili sme elektronicky všetky RÚVZ v SR vo veci aktualizácie zoznamu riešiteľov projektu. Na základe odpovedí, v rámci SR na plnení daného projektu participuje, resp. plánuje ho riešiť 34 RÚVZ v SR, zvyšné 2 RÚVZ projekt nerealizujú. Na riešiteľských pracoviskách sa uvedenej problematike venujú útvary podpory zdravia alebo hygieny detí a mládeže. Svoju činnosť sústreďujú na predškolské zariadenia, v niektorých prípadoch aj na základné školy. O osvetu v oblasti orálneho zdravia prejavujú záujem okrem materských škôl aj základné školy a materské centrá, podľa možností na ich požiadavky reflektujeme (pozri NPPZ - Cieľ č. 1).

V problematike stomatohygieny sme v júni 2009 ukončili školiteľskú činnosť vypracovaním posudku k diplomovej práci na tému „Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiéna“ študentky Univerzity Komenského v Bratislave -

Jesseniovej lekárskej fakulty v Martine, študijného programu Verejné zdravotníctvo (externá forma).

9.4. Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov.

V súlade s anotáciou tejto úlohy bolo jej plnenie v I. polroku 2009 zamerané na vypracovanie požiadaviek na štruktúru a zaradenie projektov a úloh do databázy dobrých postupov.

9.5. Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou.

7. apríl - Svetový deň zdravia :

- Na základe oslovenia redaktorom J. Demeterom sme poskytli *interview pre TV Naša*, košickú lokálnu televíziu, do spravodajskej relácie „Aktuality – správy z Košíc“, na tému „7. apríl – Svetový deň zdravia – Úloha verejného zdravotníctva a zdravotníckych zariadení v krízových situáciách“ (príspevok MUDr. J. Kollárovej bol odvysielaný dňa 7. 4. 2009).

- *V rámci informačno-propagačnej činnosti* sme písomnou formou aj osobne oslovili zdravotnícke zariadenia (nemocnice a polikliniky) v Košiciach a okolí (spolu 20) ohľadom spolupráce pri propagácii témy svetového dňa.

- *Tematické zameranie svetového dňa vo vzťahu k činnosti Odboru podpory zdravia a Poradenského centra ochrany a podpory zdravia* pri RÚVZ Košice *sme spropagovali pre päť subjektov*. Konkrétne, navštívili sme 2 kluby dôchodcov v Košiciach, t. j. na Laboreckej ul. 2 a na Železiarskej ul. v Šaci, kde sme služby mobilnej Poradne zdravia poskytli celkovo 40 klientom – seniorom. Poradenské služby obdobného rozsahu sme taktiež ponúkli pracovnému kolektívu Základnej školy Krosnianska 4 v Košiciach, kde bolo vyšetrených 24 záujemcov. V spolupráci s Ligou proti rakovine – pobočkou Košice, pracoviskom Klinickej onkológie a rádioterapie pri FN L. Pasteura na Rastislavovej ulici 43 v Košiciach a Klubom turistov „Medicína“ sme sa podieľali na usporiadaní spoločnej turisticko-osvetovej akcie pod názvom Onkokardioturistika (22. ročník - jarná časť) na Alpinke dňa 5. apríla 2009. O poradenstvo v otázkach prevencie rizikových faktorov životného štýlu (spojené s meraním celkového cholesterolu, krvného tlaku, obvodu pása a bokov) prejavilo záujem 51 účastníkov akcie. Na dožiadanie Všeobecnej zdravotnej poisťovne v Košiciach a pobočiek v Trebišove, Michalovciach, Spišskej Novej Vsi a Rožňave sme zorganizovali na ich pôde osvetové podujatie zamerané na propagáciu nefajčenia na pracoviskách. Okrem spropagovania mobilnej Poradne na odvykanie od fajčenia sme u záujemcov z radov zamestnancov merali tlak krvi a CO vo výdychu prostredníctvom prístroja Smokerlyzer. Poradenstvu predchádzalo úvodné slovo. Doplnkom hovoreného slova bola powerpointová prezentácia a premietnutie videofilmu o škodlivosti fajčenia. Účastníkom podujatia sme rozdali letáky k danej téme a vzorky preparátov náhradnej nikotínovej terapie (náplasti, pastilky, žuvačky). Uvedená reťaz akcií v sieti 5 pracovísk VZP v Košickom kraji bola spropagovaná na webovej stránke RÚVZ Košice a intranete poisťovne.

5. máj – Národná kampaň na zvýšenie dodržiavania hygieny a dezinfekcie rúk v zdravotníctve, *realizovaná ako súčasť globálnej výzvy Svetovej zdravotníckej organizácie pre bezpečnosť pacientov :“Clean Care is Safer Care“*.

Odbor podpory zdravia v spolupráci s odborom epidemiológie zabezpečil:

- preloženie plagátu SZO „*How to handrub?*“ o alkoholovej dezinfekcii rúk do slovenčiny;
- vytvorenie mustry pre zadávanie údajov z dotazníkov v programe MS Excel
- vytvorenie databázy;
- vyhodnotenie 286 dotazníkov, a to :

- a) úspešnosť testu podľa pracovného zaradenia (lekári, zdravotné sestry a ostatní SZP,

NZP – hranica hodnotenia v %),

b) percentuálne vyhodnotenie správnych odpovedí podľa jednotlivých otázok a pracovného zaradenia respondentov,

c) vyhodnotenie správnosti testov podľa zdravotníckych zariadení (12 pracovísk).

Gestor národnej kampane „Dezinfekcia rúk“ - Odbor epidemiológie.

10. máj - Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“ Mesto Košice, MČ Košice Juh, ŠK Šport pre všetkých v spolupráci s RÚVZ Košice zorganizovali dňa 8.5.2009 v športovo-zábavnom areáli MČ Košice JUH, Alejová 2, akciu - **1. ročník „Šport Troch Generácií“**.

K 31. máju - Svetovému dňu bez tabaku, ktorý tohto roku bol zameraný na tému Zdravotné varovania pred škodlivosťou tabaku, sme realizovali aktivity pre rôzne vekové skupiny z radov verejnosti. Nižšie uvádzame ich prehľad.

Vo vzťahu ku školskej populácii sme sa zamerali na nasledovné druhy činností:

1. *Informačno-propagačnú* – oslovili sme základné a stredné školy v Košiciach a okolí (spolu 175) písomnou cestou ohľadom spolupráce pri propagácii témy svetového dňa. Spolu so sprievodným listom im bol distribuovaný informačný leták pod názvom „31. máj – Svetový deň bez tabaku – Zdravotné varovania pred škodlivosťou tabaku“ (obojsmerný vo formáte A₄) z našej edície. Z hľadiska spracovania bol určený pre žiacku aj dospelú populáciu s možným využitím k nástennému vystaveniu, resp. ako podklad k výučbe.

2. *Výchovno-vzdelávaciu* – na základe požiadaviek o edukáciu k prevencii tabakizmu a nikotínovej závislosti u mladých ľudí (zahrňujúcu výklad k problematike, besedu, premietnutie videofilmu, distribúciu zdravotnových materiálov a skupinové poradenstvo v oblasti prevencie fajčenia), sme intervenovali žiakov 4 základných škôl. Každý zo žiakov dostal rôzne druhy zdravotnových materiálov ako aj písťalky a plastové náramky s logom osvetovej kampane Európskej komisie „Help - Za život bez tabaku“).

Vo vzťahu k dospelaj populácii bolo tematické zameranie svetového dňa spropagované cez aktivity Poradne na odvykanie od fajčenia. *Pre verejnosť, resp. jej vybrané skupiny sme pripravili tieto podujatia:*

– V spolupráci s Union zdravotnou poisťovňou, a. s. sme participovali poradenskou činnosťou na Zdravotnom programe 2009 pre T-Systems Slovakia, s. s. r. o. v Košiciach v dňoch 18. 5. 2009 a 25. 5. 2009. Priamo v spoločnosti sme záujemcom spomedzi zamestnancov poskytli služby mobilnej protifajčiarskej a základnej poradne zdravia. Poradenstvo na odvykanie od fajčenia absolvovalo celkovo 23 klientov v produktívnom veku, z toho 13 mužov a 10 žien. Individuálna intervencia bola zameraná na zistenie nikotínovej závislosti a motivácie správania fajčiara, na oblasť ostatných rizikových faktorov životného štýlu, stanovenie obsahu CO vo výdychu prostredníctvom Smokerlyzeru, meranie celkového cholesterolu a vybraných somatometrických parametrov, ako tlak krvi, pulz, obvod pása, bokov, hmotnosť, výška.

– Význam Poradne na odvykanie od fajčenia v spojitosti s témou svetového dňa a prevencie závislostí sme v rámci Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015 spropagovali dňa 15. 5. 2009 pre 2 peer aktivistky – Rómky z Komunitného centra Boliarov z okresu Košice - okolie. Zároveň sa dohodla nadväzujúca spolupráca poradensko-vzdelávacieho charakteru pre tamojšiu komunitu mladých rómskych aktivistov.

– V spolupráci s Akadémiou vzdelávania – pobočkou Košice, na Rooseveltovej ul. 4 v Košiciach sme usporiadali poradensko-osvetovú akciu pod názvom „Zdravotné varovania pred škodlivosťou tabaku“ dňa 1. júna 2009 (v čase 14.00 – 16.30 hod.). Záujemcom (v počte 5) boli ponúknuté konzultácie a služby mobilnej protifajčiarskej a základnej poradne zdravia.

Významný termín OSN – **26. jún – Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nelegálnemu obchodovaniu s nimi**, tohto roku zameraný na zvyšovanie povedomia o nebezpečenstve užívania nelegálnych drog v populácii a špeciálne medzi mladými ľuďmi,

sme dali do pozornosti všetkým základným a stredným školám v Košiciach a okolí. Prostredníctvom sprievodného listu sme ich informovali o význame celosvetovej protidrogovej kampane s odkazom na propagačné materiály z internetu. Zároveň sme im zaslali 2 informačné letáky (po obsahovej stránke vhodné pre žiacku aj dospelú populáciu) s názvami: „Potrebujete sa zbaviť závislosti od tabaku? Máte 3 nové správy“ a „26. jún – Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nelegálnemu obchodovaniu s nimi“.

9.6. Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015.

Dňa **1.3. 2009** boli medzi RÚVZ Košice a Komunitnými pracovníkmi zdravotnej výchovy (KPZV): Bc. Františkou Ondraškovou, Denisou Gáborovou a Slavomírom Pechom, podpísané Príkazné zmluvy na rok 2009.

Osady, v ktorých komunitní pracovníci zdravotnej výchovy pôsobili: Rankovce, Boliarov, Bidovce, Kecerovce, Vtáčkovce, Veľká Ida, Jasov, Medzev, ďalšie lokality v rámci mesta Košice: Poliklinika Sever, Na Demetri, Luník IX..

Organizácia práce KPZV v teréne:

- Oslovenie a komunikácia so subjektmi: lekári prvého kontaktu, obecné úrady, komunitné centrá, občianske združenia, Úrad splnomocnenca vlády SR pre RK,
- Realizácia plánu činnosti v teréne

Spolupráca so zdravotnými strediskami

V spolupráci s lekármi prvého kontaktu a odbornými lekármi KPZV pozvali na preventívne prehliadky 96 dospelých a adolescentov. Na základné očkovanie novorodencov sa dostavilo 96 matiek, 70 matiek bolo pozvaných do poradne pre matku a dieťa na preočkovanie. Na povinné očkovanie proti TBC bolo do ambulancií pľúcnych lekárov odoslaných 136 adolescentov. Do tejto akcie boli zapojení aj sociálni pracovníci, asistenti učiteľa a učiteľia zo ZŠ Jasov, Moldava n/Bodvou a z Luníka IX. Ďalších 114 osôb bolo v rámci preventívnych prehliadok zaočkovaných proti tetanu. V súvislosti s ochorením alebo s preventívnou prehliadkou bolo zrealizovaných 159 odberov krvi. Z podnetu KPZV bola u dospelých zahájená liečba ochorenia 68 krát a 61 krát sa chorí dostavili na kontrolu po ochorení. Dospelým osobám, starším a chorým, bol 321 krát odmeraný tlak krvi.

Edukácia – Osveta

KPZV navštevovali rodiny novorodencov a dozerali na zabezpečenie riadnej starostlivosti o novorodenca (zdravotné poistenie, podpora dojčenia, výživa). Mnohohodným ženám a ženám so zlým zdravotným stavom sa poskytlo poradenstvo v oblasti zabezpečenia antikoncepcie. Pri výskyte niektorých zo symptómov choroby alebo už pri ochoreniach, usmerňovali a povzbudzovali pacientov k návšteve lekára. V rodinách šíрили osvetu o životospráve, o bezpečnosti a čistote životného prostredia, o odkladaní a triedení odpadu, riešili problémy túlavých psov. S adolescentmi viedli rozhovory na tému sexuálne zdravie, drogová závislosť a alkohol.

Spolupráca so školami:

Pre zvýšený výskyt Pedikulózy vykonali KPZV na požiadanie riaditeľov v 3 základných a v jednej materskej škole kontrolu hláv, spojenú s vlasovou kúrou 283 žiakom. Pre deti zo ZŠ Boliarov a Herľany bolo pripravené bábkové predstavenie, ktoré sa nieslo pod názvom: Ako víla Alenka skoro pokazila oslavu (Nachladenie) a Prevencia proti infekčnými ochoreniami (Chrípka). Námet pre rozprávkové postavičky čerpali z knihy: Rozprávky z čistého lesa. Pre žiakov 2. a 3. ročníka bola pripravená vzdelávacia aktivita na tému: „Je alkohol škodlivý?“. Aktivita bola realizovaná formou zábavného kvízu a zapojilo sa do nej 34 žiakov.

Projekt STOPA (Systém Tínedžerskej Osvety, Prevencie Alkoholizmu a iných závislostí): V každej zo 4 obcí (Vtáčkovce, Rankovce, Kecerovce, Boliarov) existuje klub

STOPA, ktorý je vedený peer aktivistami. KPZV v nich pôsobia ako tútori a lektori. V mesiaci máj bolo pre kluby z obcí Boliarov a Rankovce zorganizované spoločné stretnutie, kde si peer aktivisti vymieňali skúsenosti a vedomosti prostredníctvom vedomostného kvízu, scénky a besedy. Témy kvízu: Alkoholizmus a Pohlavné choroby. Aktivity sa zúčastnilo 60 mladých ľudí.

Spolupráca s komunitnými centrami:

- V KC v Rankovciach, pre deti zorganizovali štyri výchovné a motivačné aktivity.
- V spolupráci s KC v Kecerovciach, pre delegátky z OSI z Budapešti a New Yorku zorganizovali exkurziu, na nej si vymieňali skúsenosti s prácou s marginalizovanými skupinami obyvateľstva a nadviazali aj spoluprácu.
- So sociálnymi pracovníkmi z KC na Luníku IX a z Popradskej ulici, konzultovali zložité prípady v rómskych rodinách a nachádzali spoločné riešenie.
- V KC v Rankovciach, zorganizovali súťaž pre deti: „Najlepší čitateľ“, ktorej cieľom bolo podnieť deti k väčšiemu záujmu o čítanie a akciu „Detské voľby prezidenta“.

Iné:

- Pri výkone deratizácie v obci Vtáčkovce, pôsobili KPZV zdravotno-výchovne na obyvateľov obce.
- Príprava a realizácia prezentácie „Programu“, určená pre delegáciu komunitných pracovníkov zo Srbska (KC Kecerovce) Organizátorom akcie bola organizácia UNDP.
- Na pozvanie donorskej organizácie – ED z Bratislavy, bola na seminári v Sv. Jure pri Bratislave uskutočnená prezentácia - Sociálna práca s mládežou.
- Pre organizáciu CKR, boli pripravené podklady pre prípadovú štúdiu, ktorá sa týka komunitnej práce - budovanie kapacít (lídrov) v rómskych komunitách, ktorá bude zahrnutá do zborníka prípadových štúdií .
- Pravidelné aktivity pre mladých ľudí, príprava na vystúpenia, festivaly a súťaže v tanci.
- Podiel na distribúcii a zbere dotazníkov v rámci vyhodnocovania efektivity komunitnej práce v Programe podpora zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015,
- Príprava a organizácia návštevy 2 zdravotných sestier zo Sheffieldu, UK. Oboznamovali ich so životom Rómov z osád Kecerovsko-Oľšavského mikroregiónu.

Športové aktivity

- Organizácia športových aktivít pre 223 detí a mladých ľudí z Kecerovsko – Oľšavského mikroregiónu. Pre žiakov zo ZŠ pripravili „športový deň“, ktorého zmyslom bola motivácia k zdravému životnému štýlu a k akceptácii pravidiel v tímovej práci. Pre adolescentov zo štyroch klubov zrealizovali športový deň - Turnaj STOPA.

V nadväznosti na I. etapu programu realizovanú v rokoch 2007 – 2008 a jej časti zameranej na Monitorovanie zdravotného stavu vybranej populačnej skupiny v regióne, realizujeme úlohy regionálneho charakteru: 1. „Primárna prevencia črevných parazitárnych nákaz u detí predškolského veku“, do riešenia ktorej sú zainteresované odbory: podpora zdravia, lekárska mikrobiológia (NRC pre črevné parazitózy) a komunitní pracovníci (pozri NPPZ - Ciele č. 1, 2), 2. „Stomatohygienu u detí predškolského veku – zdravotno-výchovné pôsobenie a monitorovanie stavu orálneho zdravia“ (pre bližšiu špecifikáciu pozri projekt č. 9.3.). Obe úlohy v sebe zahŕňajú okrem sledovania zdravotného stavu aj edukačnú činnosť vo vzťahu k marginalizovanej skupine populácie.

Vybrané aktivity KPZV sú zhrnuté v nasledovnej tabuľke :

Aktivita	Počet osôb		
	Muži	Ženy	Spolu
Preventívna prehliadka / na podnet KPZV	48	48	96
Očkovanie /na podnet KPZV	161	175	336

Odber krvi na/na podnet KPZV	73	86	159
Detské poradne /na podnet KPZV	29	41	70
Liečba choroby u lekára/ na podnet KPZV	30	38	68
Kontrola/ na podnet KP	26	35	61
Zdravotný preukaz poistenca/ na podnet KPZV	17	15	32
Prieskum monitorovania zdravotného stavu	14	19	33
Edukácia/ Osveta	385	498	883
Iné:			
Návšteva novorodencov	11	25	36
Počet návštev obvodní lekári			74
Počet návštev obecnej úradu			56
Počet návštev základnej školy			48
Spolupráca s terénnymi sociálnymi pracovníkmi			52
Meranie tlaku krvi	127	194	321
Odvšivenie	139	144	283
Vypísanie žiadostí	1	11	12
Športové aktivity	116	107	223

9.7. „VYZVI SRDCE K POHYBU“ - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Úloha sa rieši bez časového obmedzenia – kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity obyvateľstva sa uskutočňuje v 2-ročných intervaloch, najbližšie v roku 2009. K nadchádzajúcemu ročníku kampane sme zatiaľ usmernenie zo strany gestora nedostali.

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Činnosť v súvislosti s plnením Národného programu prevencie obezity je možné charakterizovať z viacerých hľadísk:

Formou individuálneho a skupinového poradenstva (včítane telefonických konzultácií) sa podieľame na aktivitách základnej mobilnej Poradne zdravia, v rámci ktorej sme zorganizovali a uskutočnili akcie pre seniorov združujúcich sa v kluboch dôchodcov, pre pracovné kolektívy a verejnosť.

Z hľadiska prehľadu, navštívili sme 3 denné centrá pre seniorov (na Železiarenskej ul. v Šaci, na Laboreckej ulici č. 2 a Hlavnej ul. č. 100 v Košiciach), kde sme poskytli poradenstvo v otázke zdravého životného štýlu.

Na základe požiadavky, sme zamestnancom Miestneho úradu Košice – Staré mesto opätovne ponúkli služby mobilnej Poradne zdravia. Vyšetrenie základnej poradne podstúpilo 19 zamestnancov, z toho 6 absolvovalo aj poradenstvo na odvykanie od fajčenia.

MÚ v spolupráci s nami pripravil polročný odvykací program pre tých, ktorí sa chcú zbaviť závislosti na nikotíne. Skupinové poradenstvo bude obsahovať okrem prednášok, premietania zdravotno-výchovných videofilmov aj špeciálne techniky, konzultácie a inštruktáž k možnostiam náhradnej nikotínovej terapie (vrátane obdržania substitučných nikotínových preparátov). V spolupráci so zdravotnou poisťovňou Union sme pre zamestnancov firmy T-Systems – pobočkou v Košiciach na Moldavskej ceste zorganizovali akciu, na ktorej sme predstavili činnosť mobilnej Poradne zdravia. Celkový cholesterol sme vyšetřili u 53 klientov. V mobilnej Poradni na odvykanie od fajčenia sa poradenstva a vyšetřenia Smokerlyzerom zúčastnilo 16 zamestnancov. Na ďalšej akcii, ktorá sa konala v pobočke T-Systems na ul. Boženy Němcovej sa poradenstvo na odvykanie od fajčenia sa zúčastnilo 7 záujemcov.

9.9. CINDI PROGRAM SR

Našu činnosť v rámci plnenia programu CINDI je možné charakterizovať z viacerých hľadísk: Formou individuálneho a skupinového poradenstva sa podieľame na aktivitách základnej mobilnej Poradne zdravia a Poradne na odvykanie od fajčenia. Rozsiahla je prednášková činnosť, orientovaná prioritne na školskú mládež, v rámci ktorej sú najviac preferované témy zdravý životný štýl a prevencia závislostí. Dlhoročne spolupracujeme s občianskymi iniciatívami, ktoré združujú ľudí v poproduktívnom veku, ako sú denné centrá (predtým kluby dôchodcov). Podobne je tomu v prípade mladých mamičiek s deťmi, ktoré sa zapájajú do činnosti v materských centrách. So všeobecne kladnou odozvou sa stretávajú naše intervencie pre pracovné kolektívy, napr. u zamestnancov samosprávy, kde majú pravidelnú periodicitu. Angažujeme sa v celoslovensky prebiehajúcich akciách, kampaniach.

9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

V rámci projektu Školy podporujúce zdravie sme v spádovom území realizovali zdravotno-výchovné aktivity uvedené v bode 9.5. a v NPPZ – Cieľoch č. 1, 4, 5.

Dominovali skupinové intervenčné metódy – prednášková činnosť doplnená o aktivizačné metódy, uskutočnená k 7 témam (prevencia drogových závislostí, prevencia fajčenia, zdravý životný štýl a zdravá výživa, prvá pomoc, onkologická výchova, výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu, prevencia pohlavných ochorení a infekcie HIV/AIDS). Kvôli zvýšeniu účinnosti nášho vplyvu tvoríme a distribuujeme propagačno-náučný materiál najmä letáky a plagáty. Priebežne poskytujeme metodické usmernenia a individuálne konzultácie podľa potrieb žiadateľa.

V hodnotenom období sme zdravotnovýchovnú činnosť realizovali na 14 základných školách (I. a II. stupni) a 2 SŠ. Intervenovaných v rámci uvedených tém bolo spolu 1245 žiakov.

10. KONTROLA TABAKU

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií.

V súvislosti s prijatím zákona č.87/2009, ktorým sa zmenil a doplnil zákon č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, sa na základe prípisu HH SR značka: RKTA/3202/2009 mesačne podávala informácia o počte vykonaných kontrol zameraných na dodržiavanie uvedeného zákona na Odbor podpory zdravia. Za sledované obdobie bolo vykonaných **1103 kontrol fajčenia** v dozorovaných zariadeniach. Kontroly sa vykonávali v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, pričom **blokové pokuty uložené neboli**.

V mesiaci jún **prešetrovali pracovníci odboru HDaM podnet** poukazujúci na nedodržiavanie citovaného zákona v priestoroch Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach. Kontrolou bolo zistené, že **podnet bol čiastočne opodstatnený** v časti poukazujúcej na neúplnosť oznamu (chýbala informácia, kde a na ktorých kontrolných orgánoch je možné podať oznámenie o porušení zákona o ochrane nefajčiarov), ktorý bol následne odstránený.

V sledovanom období bolo **v priestupkovom konaní** uložených **7 pokút** vo výške **112 €**.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Leviciach**

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III)

Cieľom Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí (CEHAPE) je znížiť a kde je to možné eliminovať vystavenie detí rizikovým faktorom životného prostredia. V rámci jeho štyroch regionálnych prioritných cieľov sú plnené aktivity zamerané na monitorovanie kvality vôd na kúpanie v prírodných a rekreačných vodách, monitorovanie kvality pitnej vody - na prevenciu a zníženie ochorení a úmrtnosti detí spôsobené gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody, na prevenciu a zníženie zdravotných dôsledkov z dôvodu nehôd a úrazov, na prevenciu a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečisteným ovzduším, na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia v dôsledku účinku nebezpečných chemických látok (napr. ťažkých kovov), fyzikálnych javov (napr. nadmerný hluk) a biologických látok.

Oddelenie HŽP zabezpečovalo monitoring pitnej vody z verejných vodovodov v okrese Levice (pričom mnohé odberné miesta sú v základných a materských školách), bolo vyšetrených 98 vzoriek pitných vôd zo 72 obcí v okrese Levice zásobovaných prostredníctvom verejných vodovodov. Na základe požiadavky boli bezplatne vyšetrené 3 kojenecké vody.

Monitorovanie kvality vôd na kúpanie bolo v prvom polroku 2009 zabezpečené oddelením HŽP ako aj prevádzkovateľov jednotlivých lokalít v celoročných zariadeniach aj v sezónnych. V rámci ŠZD bolo k 30.6.2009 odobratých 12 vzoriek vôd na kúpanie zamestnancami oddelenia HŽP, prevádzkovatelia predložili 27 vzoriek vôd na kúpanie.

Počas uvedeného obdobia sa spolupracovalo so samosprávami pri riešení problémov ohľadne zásobovania obyvateľov pitnou vodou a pri výstavbe nových vodovodov, zvyšuje sa informovanosť obyvateľov o potrebe konzumácie zdravotne nezávadnej pitnej vody a o rizikách.

Pri posudzovaní projektových dokumentácií sa venuje zvýšená pozornosť dodržiavaniu požiadaviek na vnútorné prostredie budov určených na dlhodobý pobyt ľudí podľa vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.

Pri umiestňovaní športovísk a hracích plôch pre deti sú vyžadované zariadenia, ktoré zabezpečia prevenciu nehôd a úrazov detí.

Na prevenciu ochrany zdravia detí bolo k 30.6.2009 odobratých oddelením HDM 40 vzoriek piesku z pieskovísk v meste Levice.

Počas prvého polroka 2009 bolo vykonaných oddelením HŽP 53 kontrol zameraných na ochranu zdravia nefajčiarov.

1.3. Národný Informačný systém životného prostredia a zdravia EHIS

Tento projekt by mal nadviazať na predchádzajúce aktivity z medzinárodného projektu ENHIS2.

Oddelenie HŽP v prvom polroku 2009 uverejnilo na internetovej stránke úradu údaje o zásobovaní obyvateľov pitnou vodou a verejných vodovodoch v okrese Levice, všeobecné informácie o pitnej vode, umiestnení individuálnych vodných zdrojov a spôsobe ich dezinfekcie, výsledky monitoringu pitných vôd priebežne aktualizované počas roka, článok o rizikách rekreačného kúpania. Údaje z monitoringu vody na kúpanie sú celoročne spracovávané v Informačnom systéme voda na kúpanie, v súčasnosti sa pracuje na novom Informačnom systéme o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu, obidva tieto systémy budú slúžiť aj na poskytovanie informácií pre verejnosť.

1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

Sledovanie kvality vody, vybavenosti a prevádzky rekreačných lokalít zohráva dôležitú úlohu v preventívnej ochrane zdravia ľudí. Najprísnejšie požiadavky sú kladené na kvalitu vody a frekvenciu odberov na vyhlásených prírodných lokalitách. V okrese Levice sa nenachádza vyhlásená prírodná lokalita na kúpanie.

V rámci štátneho zdravotného dozoru boli v prvom polroku 2009 odobraté 2 vzorky vody na kúpanie zamestnancami oddelenia hygieny životného prostredia z vodnej nádrže s neorganizovanou rekreáciou Bátovce – Lipovina, ktoré nevyhovovali požiadavkám platnej legislatívy pre zvýšenú farbu, fenoly a zníženú priehľadnosť. Z uvedeného dôvodu bola pri vodnej nádrži umiestnená tabuľa s upozornením „Voda nie je vhodná na kúpanie zo zdravotných dôvodov“.

Údaje z monitoringu vôd na kúpanie boli priebežne spracovávané v informačnom systéme Voda na kúpanie pre prírodné aj umelé kúpaliská. Výsledky monitoringu sú k dispozícii aj pre verejnosť a budú slúžiť pre prípravu podkladov pre EÚ.

Monitorovanie kvality vôd na kúpanie sa realizovalo priebežne v celoročných zariadeniach aj v sezónnych zariadeniach.

K 30.6.2009 boli na LTS 2009 uvedené do prevádzky Rekreačné zariadenie Margita – Ilona a Wellness Santovka. Prevádzkovateľ Kúpeľa Margita ešte nepožiadal o uvedenie do prevádzky. K uvedenému termínu bolo na umelých kúpaliskách odobratých v rámci štátneho zdravotného dozoru 6 vzoriek vôd na kúpanie. Odobraté vzorky vôd z jednotlivých bazénov vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy.

Prevádzkovatelia zabezpečovali kontrolu kvality vôd na kúpanie na vlastné náklady a predkladali výsledky rozborov na RÚVZ so sídlom v Leviciach, k 30.6.2009 predložili 12 vzoriek vôd na kúpanie.

V celoročných zariadeniach bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru odobratých oddelením HŽP 6 vzoriek bazénových vôd. Prevádzkovatelia predložili na RÚVZ so sídlom v Leviciach 15 vzoriek vôd na kúpanie odobratých v rámci prevádzkovej kontroly.

1.6. Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

Konzumovanie pitnej vody nevyhovujúcej kvality môže spôsobiť vážne poškodenie zdravia ľudí a zvýšený výskyt niektorých ochorení prenášaných vodou.

V rámci štátneho zdravotného dozoru v oblasti hromadného zásobovania pitnou vodou v uvedenom období neboli zistené závažné nedostatky ohrozujúce zdravie obyvateľov ani významné zmeny v kvalite vody, ktoré by boli v rozpore s nariadením vlády SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. V prvom polroku 2009 nebola v okrese Levice udelená výnimka na použitie vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody.

Zamestnanci oddelenia hygieny životného prostredia vykonávali monitoring kvality pitnej vody z verejných vodovodov na spotrebisku počas celého roka. V okrese Levice je v súčasnosti v 73 obciach verejný vodovod. V rámci monitoringu kvality pitnej vody bol zamestnancami oddelenia hygieny životného prostredia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach realizovaný k 30.6.2009 odber 98 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov. V rámci kontrolného monitoringu bolo odobratých 67 vzoriek pitných vôd, z ktorých nevyhovovalo 9 vzoriek po fyzikálnochemickej stránke (13,4 %) pre zvýšený obsah železa, mangánu a zvýšenú farbu. V rámci preventívneho monitoringu bolo odobratých 31 vzoriek pitnej vody, z toho 5 vzoriek (16,1%) nevyhovovalo po

fyzikálnochemickej stránke pre zvýšený obsah železa, mangánu, zvýšenú farbu, zákal a chlórdioxid.

Údaje získané z monitoringu pitnej vody budú slúžiť na prípravu podkladov pre správu, ktorá bude spracovaná pre EÚ.

Prevádzkovatelia verejných vodovodov v okrese Levice zabezpečovali kontrolu kvality pitnej vody v rámci prevádzkovej kontroly na spotrebiskách ako aj na zdroji pitnej vody, výsledky boli predložené na RÚVZ so sídlom v Leviciach. V prípade nevyhovujúcej kvality pitnej vody boli prijaté opatrenia na zlepšenie kvality pitnej vody ako aj opakovane odoberané vzorky pitnej vody. Počas sledovaného obdobia neboli zistené závažné nedostatky v oblasti hromadného zásobovania obyvateľov pitnou vodou v okrese Levice. V prvom polroku 2009 boli oddelením HŽP vykonané 3 kontroly v oblasti zásobovania obyvateľov pitnou vodou.

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO PROSTREDIA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Evidencia rizikových prác sa vedie podľa Nariadenia vlády SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradovanie prác do kategórií.

Ku dňu 30.6.2009 za okres evidujeme 63 subjektov, v ktorých sú vyhlásené rizikové práce. Počty exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce sa vedú v programe ASTR. Do uvedeného obdobia boli vyhlásené v 4 organizáciách pracoviská s rizikovými faktormi, v 5 organizáciách boli rizikové práce zrušené a v 7 organizáciách boli rizikové práce prehodnotené. K 1.1.2009 sme v okrese evidovali 3214 zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce z toho 484 žien. Počty týchto zamestnancov budú aktualizované k 31.12.2009.

Vývoj zmien počtu zamestnancov je závislý od stále sa zvyšujúcej zamestnanosti aj rozvoja nových výrobných kapacít a ich zamerania. Do 30.6.2009 bol v bývalom areáli Levitexu uvedený do prevádzky závod ZF SACHS Slovakia a.s., ktorý sa zaoberá výrobou a opravou spojok. Do skúšobnej prevádzky bol uvedený - závod SLOVINTEGRA ENERGY s.r.o., Levice jedná sa o paroplynový cyklus 80 MWE Levice a časť závodu ZF Levice s.r.o. – Kataforéza – linka povrchových úprav.

V uvedených organizáciách prebieha objektivizácia pracovného prostredia, na základe ktorých sa vykoná hodnotenie pracovného prostredia.

Ochrana zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci sa uskutočňuje podľa Nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z.

Pre prevádzky s expozíciou faktora chemických škodlivín bolo schválených 13 prevádzkových poriadkov.

Do 30.6.2009 nedošlo k mimoriadnej situácii alebo havárii.

Pri znižovaní zdravotného rizika zamestnancov karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu sledujeme firmu VIALLE s.r.o. Levice, ktorej činnosť je zameraná na opravu miestnych komunikácií. Do uvedeného obdobia bolo v okrese Levice schválených 5 plánov práce na likvidáciu azbestu..

V prvom polroku roku 2009 nebolo na náš úrad postúpené na prešetrenie ani jedno podozrenie na chorobu z povolania.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Zamestnanci oddelenia vykonávajú štátny zdravotný dozor v organizáciách so zameraním na pracovné podmienky a režim práce a odpočinku zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami. Pri uvedenom štátnom zdravotnom dozore sa opakovane zisťujú nevhodné mikroklimatické podmienky, nevhodná úprava povrchu podlahy, vysoké umiestnenie obrazovky, chýbajúce vhodné opierky nôh, nevhodné stoličky, nevhodne umiestnený monitor v návaznosti na klávesnicu, nesprávna orientácia monitorov počítačov smerom k oknám s následným vznikom odleskov a svetelných odrazov a nevhodné pracovné stoly pod počítačmi. Zlepšenie situácie sa dosahuje inštaláciou LCD obrazoviek.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

3.1 Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Celkom bolo vyšetrených 12 vzoriek detskej výživy na prítomnosť obsahu dusitanov a dusičnanov. Vo vyšetrených vzorkách detskej výživy sa vykonáva monitoring na obsah cudzorodých látok, preto nie sú vyhodnocované.

Na prítomnosť aflatoxínu B1 boli vyšetrené 3 vzorky

Patulínu boli vyšetrené 3 vzorky

Všetky vyšetrené vzorky vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy.

3.2 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie

Uvedená úloha je plnená v spolupráci s oddelením podpory zdravia.

3.3 Kontrola jodidácie kuchynskej soli

K dnešnému dňu bolo odobratých 18 vzoriek soli, z toho 8 z domácej produkcie a 10 z dovozu. V 2 prípadoch bol prekročený obsah jodidčnanu draselného nad limitnú hodnotu – 40,6 a 42,9 mg/kg.

3.4 Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Úloha je plnená priebežne v zmysle vypracovaného plánu. K dnešnému dňu bolo odobratých k laboratórnemu vyšetreniu celkom 10 vzoriek kozmetických výrobkov. Z odobratého množstva boli k dnešnému dňu doručené laboratórne výsledky 5 vzoriek. Všetky vyšetrené vzorky vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy.

7.3 Minerálne a pramenité balené vody

V sledovanom období bolo odobratých celkom 16 vzoriek minerálnej vody, 1 vzorka pramenitej vody vo veľkoobjemovom balení a 1 vzorka pramenitej vody k laboratórnemu šetreniu. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek 1 vzorka minerálnej vody nevyhovovali požiadavkám platnej legislatívy pre zvýšený obsah mangánu.

7.4. Radiačne ošetrené potraviny

Odber týchto potravín k dnešnému dňu nebol zrealizovaný. Je plánovaný na 2. polrok 2009.

7.6 Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Bude realizovaná v druhej polovici roku 2009 v súlade s plánom úradnej kontroly potravín.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MÁDEŽE

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku. Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

V I. polroku 2009 sme sa podieľali na príprave dotazníkov k uvedenému projektu. Do súboru bolo zaradených 30 detí 3 – 6 ročných /2 triedy MŠ/, 60 žiakov I. stupňa ZŠ vekovej skupiny 7 – 10 ročných a 60 žiakov II. stupňa ZŠ vek. skupiny 11 – 14 ročných. Celkový počet respondentov za okres Levice je 150 detí z mesta a vidieka. Na začiatku šk. roka 2009/2010 vykonáme realizáciu projektu – distribúciu dotazníkov do vybraných materských a základných škôl a následne PC spracovanie do príslušnej databázy

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

V I. polroku 2009 bola vykonaná realizácia projektu do ktorého boli zapojené 2 MŠ: MŠ Ul. Dopravná č. 60 Levice a MŠ, Nám. Odborárov 7 Tlmače. Podľa metodického pokynu bolo vybraných z každej MŠ 30 chlapcov a 30 dievčat, celkom 120 detí. Po informovanom súhlase rodiča, pracovníčky RÚVZ odmerali deťom TK, výšku, hmotnosť, obvod pása a obvod bokov. Následne sa na zber údajov použil dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa, frekvenčný dotazník, ktorý zahŕňa hlavné potravinové komodity, pričom sa zisťovala frekvencia, ako často dieťa danú potravinu konzumuje, spolu s priemernou veľkosťou jednej porcie. Zaznamenávali sa podrobnosti o druhu konzumovaných potravín relevantné pre hodnotenie príjmu živín. Dotazník umožní zhodnotenie príjmu základných potravinových komodít a vybraných živín u jednotlivých detí. Ďalšie údaje o výžive sa získali metódou 24 hodinovej retrospektívnej stravovacej anamnézy. Informácie o fyzickej aktivite detí sa získali dotazníkom 24 hodinovej fyzickej aktivity, kde sa zhodnotí vyváženosť energetického príjmu a výdaja.

V 17. kalendárnom týždni sa uskutočnil odber vzoriek stravy (desiata, obed, olovrant, vrátane podávaných nápojov v priebehu dňa) – celotýždňová strava spolu 10 vzoriek. Rozsah požadovaných vyšetrení pre stravu bol: energetická hodnota, B,T,C,NaCl, Pb, Cd, Hg, dusičnany. Samostatne sa odobrali nápoje podávané ku obedu na stanovenie farbív.

Výsledky vzoriek stravy, ako aj údaje z vyplnených dotazníkov budú v II. polroku 2009 zadávané do PC v programe Excel a Alimenta.

4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

Cieľom projektu je na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže 11 a 17 ročných získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej a populačnej úrovni.

V I. polroku 2009 sme vytypovali pediatrické ambulancie v rámci okresu, oslovili sme detských lekárov a poprosili o spoluprácu na uvedenom projekte. Jednotlivo sme každého

lekára navštívili a oboznámili s projektom. Ide o 4 lekárov z vidieka a 4 lekárov z mesta. Podľa výberu populácie pripadlo na okres Levice počet 11-ročných: 48 detí z mesta a 44 detí z vidieka a u 17-ročných 22 detí z mesta a 20 detí z vidieka, celkom 134 detí. Databázu na dotazník sme obdržali na diskete a priebežne budeme vkladať údaje do PC

9.3. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Projekt je zameraný na vekovú skupinu 4 – 6 ročných detí, ich rodičov a pedagógov, na zlepšenie vedomostí a stomatohygienických návykov u nich. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme v predškolských zariadeniach vykonávali zdravotno-výchovné pôsobenie formou prednášok. V intervenčnom pôsobení sa zameriavame na motiváciu čistenia zubov, poukázanie na správnu výživu v prevencii stomatohygienických ochorení, vysvetlenie dôležitosti čistenia zubov. Počas prednášok používame maketu zubov, kefku a DVD nosiče, ktoré sú deťom premietnuté.

7.15. Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk

Projekt je zameraný na monitorovanie vybraných chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk v určených lokalitách. V rámci uvedeného projektu sme odobrali 4 vzorky piesku na stanovenie toxických prvkov (arzén, olovo, kadmium, ortuť, chróm, nikel, meď, zinok) vo vybraných lokalitách mesta Levice. Výsledky vzoriek piesku budú zaslané gestorovi projektu na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný imunizačný program

Hlásenia výkonov očkovania v rámci okresu sa pravidelne v mesačných intervaloch zabezpečuje z jednotlivých ambulancií lekárov prvého kontaktu, na oddelenie epidemiológie RÚVZ elektronickou (diskety) alebo písomnou formou – **úloha sa plní**, v pravidelných mesačných intervaloch príslušní lekári podávajú písomnú alebo elektronickú správu o zahájení očkovania vo svojom obvode – 6 mesiacov. Kontrola očkovania sa vykonáva každoročne v priebehu mesiaca september, kontrolované obdobie je od 1.9.2008 – 31.8.2009.

6.2. Surveillance infekčných ochorení

Vykonávaním opatrení na predchádzanie ochoreniam uložených rozhodnutím

o zvýšenom zdravotnom dozore – 10 prípadov kontaktov s hnačkovým ochorením u osôb vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť

o lekárskej dohode – 1 prípad pri akútnom vírusovom zápale pečene typu B, **1 prípad** pri poranení zdravotníckeho pracovníka použitou ihlou

o vykonaní očkovania – bolo potrebné zahájiť očkovanie u **6 novorodencov** HBsAg pozitívnych matiek, **2 rodinných kontaktov** u pozitívnych nosičov HBsAg, **2 rodinných kontaktov** s akútnou VH-B

o podávaní protilátok – nebolo potrebné zahájiť

o podávaní profylaktickej antibiotickej liečby – bolo potrebné zahájiť u **11 rodinných kontaktov** v prípade podozrenia na bakteriálnu meningitídu

Na základe hlásenia výskytu prípadov ochorení infekčnej etiológie bolo vykonané:

šetrenie v ohniskách nákaz – 165 epidemiologických šetrení v ohniskách nákaz prenosných ochorení

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Nový systém hlásenia EPIS, ktorý je plne funkčný od 1.1.2007.

prenosné ochorenia i nozokomiálne nákazy – pravidelným denným vkladáním informácií, následným spracovaním a zasielaním v pravidelných týždenných intervaloch - od 1.1.2009 = **970 prípadov prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz**

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Elektronickou formou (e-mail) sa v pravidelných týždenných intervaloch zasiela informácia o mimoriadnych epidemiologických situáciách na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre (aj v prípade negatívnych výsledkov). Táto správa obsahuje údaje o:

akútnych respiračných ochorení a chrípky - pravidelne v týždenných intervaloch - **26** týždňov

epidémie tzv. systém rýchleho varovania (SRV) – jedná sa o systém okamžitého zadávania údajov po výkone šetrenia v ohnisku nákazy:

- **3x výskyt hnačkových ochorení v epidemiologickej súvislosti**
- **menigitídy (len bakteriálne), sepsy** **1x meningitída, 1x septický stav**
- **akútne chabé obrny** **0 prípad**
- **osýpky, rubeola, parotitídy** **0 prípad**
- **vírusové hepatitídy –** **1 prípad** (zadávajú sa len akútne prípady a nie chronické)
- iné informácie** **72x** prasačia chrípka (denné negatívne hlásenia + podozrivé prípady)

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Oddelenie epidemiológie sa podieľa na celoplošnom vyšetrení odpadových vôd v SR na prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí v určených termínoch.

Na základe nariadenia ÚVZ SR zo dňa 8.1.2008 č. OLM/171/2008, 290/2008 bola dňa 11.2. 2009 odobratá a do virologického laboratória ÚVZ SR v Bratislave zaslaná **1 vzorka** odpadovej vody.

Na základe nariadenia ÚVZ SR zo dňa 21.1.2009 č. OLM/ 1318/2009, 1007/2009 boli v dňoch 1.4. a 10.6.2009 odobraté a do virologického laboratória ÚVZ SR v Bratislave zaslané **2 vzorky** odpadovej vody.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

Ambulancie na výkon prevencie HIV/AIDS sa nachádzajú na RÚVZ - och v sídlach krajov. V prípade výskytu pozitívneho prípadu HIV zisťujeme všetky údaje potrebné k vyplneniu podrobnej správy, s následným zasielaním správy na RÚVZ so sídlom v Bratislave. Vedúca oddelenia zabezpečuje na požiadanie škôl prednášky pre žiakov 8. a 9. ročníka ZŠ

a študentov stredných škôl v okrese Levice. Za obdobie od 1.1. – 31.6.2009 boli odprednášané 4 prednášky.

9. ODDELNENIE PODPORY ZDRAVIA

9.2 „ Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

Pre rok 2009 je stanovená úloha pre všetky RÚVZ v SR „ **Seniori v rodine a v spoločnosti**“, cieľom je zmeniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenia seniorov v spoločnosti. V RÚVZ Levice bolo zozbieraných 240 kusov dotazníkov žiaci ZŠ - 60, študenti SŠ- 60, verejnosť - 60, seniori – 60. Spolu **240 respondentov**. Spracovanie dotazníkov v programe EPI-INFO bude vykonané v mesiacoch júl, august 2009.

9.3 „ Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“

Úlohu vykonáva oddelenie HDM.

Pracovníčky HDM vykonávajú v rámci štátneho zdravotného dozoru zdravotno-výchovné pôsobenie ohľadom stomatohygieny u detí predškolského veku formou **prednášok**. V intervenčnom pôsobení sa zameriava na motiváciu čistenia zubov, poukázanie na správnu výživu v prevencii stomatohygienických ochorení, vysvetlenie dôležitosti čistenia zubov. Počas prednášok sa používa **maketa zubov, kefka a DVD nosiče**, ktoré sa deťom premietajú.

9.4 Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov.

Regionálny projekt Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov okresu Levice dlhodobo pretrváva. Naďalej sa zameriavame na sledovanie a následné zlepšenie životného štýlu, zdravotného uvedomenia a zdravotného stavu obyvateľov okresu s cieľom znížiť rozdiel v ukazovateľoch chorobnosti a úmrtnosti, zníženie počtu fajčiarov, zníženie spotreby alkoholických nápojov s preventívnym zameraním na ostatné toxikománie, zlepšenie stravovacích návykov, zvýšenie spotreby zeleniny, ovocia, vlákniny . Vykonávame intervenciu a poradenstvo v prevencii srdcovo-cievnych ochorení, spojené s vyšetrovaním rizikových faktorov. Mobilnou poradňou zdravia bolo vyšetrených 66 obyvateľov (región Šahy, Želiezovce, Tlmače).

9.5 Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou.

Svetový deň vody – 2 krát článok v regionálnej tlači a na WEB RÚVZ Levice, panel 5 krát, **Svetový deň TBC** – 3 krát článok v regionálnej tlači a na WEB RÚVZ Levice, panel 4 krát **Svetový deň zdravia** – 2 krát článok v regionálnej tlači a na WEB RÚVZ Levice, 1 krát vysielanie v regionálnej televízii, panely na verejných priestranstvách 4 krát, vyšetrovanie rizikových faktorov v MsÚ LV 28 obyvateľov.

Svetový deň – Pohybom ku zdraviu - 4 krát článok v regionálnej tlači a na WEB RÚVZ Levice, materiál bol poskytnutý aj LTS. Boli zhotovené 4 panely.

Svetový deň bez tabaku – 2 krát článok v regionálnej tlači a na WEB RÚVZ Levice, 4 krát zhotovený panel na verejných priestranstvách mesta.

9.7 „ Vyzvi srdce k pohybu“ /nepárny kalendárny rok/

Celonárodná kampaň bola preložená na september 2009.

9.8 Národný program prevencie obezity.

Na OPZ naďalej pokračuje vlastný projekt „Pyramída zdravej výživy školáka“, zameraný na osvojenie si zásad racionálnej výživy. Zamerali sme sa na prvý stupeň ZŠ. Deti si osvojujú zásady správneho stravovania hlavne zážitkovou formou. s použitím názorných zdravotno – výchovných pomôcok, vytvorených na OPZ. Na ZŠ okresu boli prednášané 4 prednášky. V rámci prevencie obezity bolo odprednášaných 6 prednášok a vyhotovených 5 panelov na verejných priestranstvách mesta o zdravej výžive.

9.9 CINDI program SR

V základnej poradni zdravia bolo v 1 1/2 roku vyšetrených **230** obyvateľov okresu. Mobilnou poradňou sme uskutočnili **17** výjazdov .

9.10 Školy podporujúce zdravie

V rámci spolupráce so školami bolo vykonané:

- prednášky a besedy **15** krát
- zapožičiavanie zdravotno - výchovných videofilmov – **11 titulov**
- distribúcia zdravotno-výchovného materiálu – **5** titulov
- vyšetovanie rizikových faktorov KVO pre pedagógov – **16** vyšetrení

3.2 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR

V prvom polroku bolo zozbieraných **74 dotazníkov**, ktoré sa postupne spracúvajú v programe ALIMENTA.

Vyplnenie dát v súvislosti s plnením úloh vyplývajúcich z riešenia úloh medzinárodnej spolupráce EFSA/ European Food Safety Authority.

Spracovanie údajov získaných v rámci projektu “Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR“ za rok 2008 do tabuľkovej predlohy.

10.2 Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Vykonávame mesačný zber informácií o počte kontrol a výške pokút za RÚVZ so sídlom v Leviciach - bolo vykonaných **447** kontrol fajčenia.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Liptovskom Mikuláši**

1. Odbor hygieny životného prostredia a zdravia

1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

Na internetovej stránke odboru hygieny životného prostredia a zdravia je uvedená náplň činnosti odboru, hlavné úlohy odboru a najčastejšie a súvisiace predpisy používané v problematike HŽP a zdravia. Doplnené boli vzory žiadostí na vydanie záväzného stanoviska alebo rozhodnutia.

Ďalej sú na internetovej stránke z oblasti problematiky HŽP a zdravia pre žiadateľov uvedené vzory študijných materiálov na získanie odbornej spôsobilosti v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo a študijné materiály na získanie odbornej spôsobilosti v úpravniach vody a vodárenských zariadeniach. K dispozícii sú aj vzory prevádzkových poriadkov na výkon epidemiologicky závažných činností (napr. pre pracoviská kozmetiky, holičstiev, kaderníctiev, manikúr, pedikúr, masáží, telovýchovných zariadení, sáun, tetovania, piercingu, solárií), ďalej vzory prevádzkových poriadkov pre prevádzku pohrebísk a pohrebných služieb a tiež vzor prevádzkového poriadku pre poskytovanie ubytovania.

O aktuálnej situácii v oblasti vôd na kúpanie sa môžu záujemcovia dozvedieť aj z **Informačného systému pre vody na kúpanie**, ktorý je k dispozícii na stránke www.uvzsr.sk, a to v časti Informácie - Kúpaliská - Informačný systém o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie - Úvod - Mapy kúpalísk SR. Po otvorení mapy je možné si vybrať ktorékoľvek zariadenie v SR, o ktorom sa zobrazia všetky dostupné informácie.

1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

V okrese Lipt. Mikuláš je za prírodnú lokalitu vhodnú na kúpanie vyhlásená vodná nádrž Lipt. Mara. Prvý odber bol vykonaný pred začatím kúpacej sezóny dňa 23.6.2009. Vzorka vody vyhovela limitom ustanoveným vo vyhláske MZ SR č. 72/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu. Pracovníci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši, oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia vykonali štátny zdravotný dozor zameraný na pripravenosť zariadenia na LTS dňa 18.6.2009.

Pracovníci oddelenia HŽPaZ zadávajú týždenne v určený deň aktuálne informácie o stave kúpalísk a o kvalite vody na kúpanie do Informačného systému o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie, kde cieľom projektu je zabezpečenie plnenia povinností SR vyplývajúcich zo zmluvy o pristúpení k EÚ v oblasti reportingu podľa právnych predpisov EÚ v sektore voda.

1.8 Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ.

V prvom polroku 2009 bolo odobratých 138 vzoriek pitnej vody na laboratórne vyšetrenie. Z toho 122 bolo odobratých v rámci monitoringu pitnej vody a 16 vzoriek v rámci štátneho zdravotného dozoru. V 42 vzorkách odobratých v rámci monitoringu bola vykonaná úplná analýza, v 60 vzorkách minimálna analýza, v 20 vzorkách boli vyšetrené rádiologické ukazovatele.

Štyri vzorky nevyhoveli limitom uvedeným v nariadení vlády SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. V prípade prekročenia medzných hodnôt ukazovateľov kvality pitnej vody bol odber vzorky pitnej vody a jej rozbor zopakovaný a na základe zisteného stavu boli prevádzkovateľom predmetných vodovodov nariadené nápravné opatrenia na predchádzanie ochoreniam.

2. Odbor preventívneho pracovného lekárstva

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Úloha bola plnená v rozsahu PVV

- štátny zdravotný dozor – **počet kontrol 202 (ŠZD na základe písomného podnetu, žiadostí o uvedenie priestorov do prevádzky, kolaudácií a kontrola rizikových prác),**
- posudzovaných prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku – **počet schválených prevádzkových poriadkov 55**
- počet nariadených opatrení rozhodnutím:
187 opatrení (**prerušené konania, v rozhodnutiach o uvedenie priestorov do prevádzky, v pokynoch a v rozhodnutiach o vyhlásení rizikových prác**)
- konzultácie a usmernenia – **počet 25**

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce):

Štátny zdravotný dozor na rizikových pracoviskách sa zameriava najmä na pracoviská kde sú vyhlásené rizikové práce 4. kategórie. Rozhodnutia o vyhlásení rizikových prác v prípade, že ide o práce 4. kategórie sú vydané na obmedzenú dobu – na jeden rok. Počas tejto doby je zamestnávateľ povinný zabezpečiť zníženie hluku najmä technickými opatreniami. Zamestnávateľom sú ďalej uložené povinnosti, pracovníkom poskytnúť oddychové prestávky v súlade s § nar. vl. č. 115/2006 a § 85 a 91 Zákonníka práce. Pre oddych vyčleniť oddychové miestnosti. Evidencia rizikových prác je vykonávaná programom ASTR.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov:

Štátny zdravotný dozor je orientovaný aj na zisťovanie používania a manipulácie jedovatých látok a prípravkov a veľmi jedovatých látok a prípravkov. Zo zistení boli účastníci konania povinní získať Osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami – spolu vydaných **5 osvedčení /RÚVZ so sídlom v Žiline/.**

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu:

V rámci tejto úlohy bola posúdená 1 žiadosť na manipuláciu s azbestom pri odstraňovaní azbestových materiálov zo stavieb – práce zabezpečovala oprávnená organizácia a bolo vydané **1 súhlasné rozhodnutie. K problematike odstraňovania azbestových materiálov v budovách na bývanie (odstraňovanie a opravy odpadových a kanalizačných rúr v bytových jadrách a v budovách na bývanie) RÚVZ vydal k veci písomné usmernenie 6-im inštitúciám (bytové družstvá, bytové podniky a mestské úrady v regióne).**

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž:

Požiadavky zamestnávateľov na hodnotenie psychickej pracovnej záťaž (zväčša za účelom možnosti priznávania príplatkov zamestnancov a poskytovanie iných výhod) sme odborne usmerňovali s odkazom na hodnotenie tohto faktora pracovnými zdravotnými službami, hodnotenie psychickej pracovnej záťaž RÚVZ prostredníctvom odboru PPL nezabezpečoval.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia:

Podozrenia na chorobu z povolania v tejto položke neboli prešetrované.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenie zdravia z práce so zameraním na ochorenie chrbtice:

Podozrenia na chorobu z povolania v tejto položke neboli prešetrované.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Úloha bola plnená priebežne. Plnenie úlohy je súčasťou štátneho zdravotného dozoru. Pri zistení práce so ZJ vykonávanej prevažnú časť z pracovnej doby sú používané kontrolné listy zamestnancov - vyhodnotených 34 **kontrolných listov, počet kontrol – 2.**

3. Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických prípravkov

Stanovené programy plnenia úloh na r.2009 boli zahrnuté do „Aktualizácie viacročného národného plánu úradnej kontroly vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva na rok 2009“, upraveného na podmienky regiónu Liptov a v rámci harmonogramu odberov vzoriek podľa jednotlivých vybraných komodít RÚVZ Žilinského kraja.

3.1. – „Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti“

- dusičnany, dusitany – realizovaný odber 15 vzoriek – vyhoveli
- mykotoxíny, patulín – odber nere realizovaný v I.polroku
- rezidua pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti - odber nere realizovaný v I.polroku, úloha zastavená listom ÚVZ SR č.OHVBP KV/5334/2009/Kr zo dňa 3.7.2009

3.3. – „Kontrola jodidácie kuchynskej soli“

- realizovaný odber za I.polrok 2009 - 12 vzoriek (nevyhoveli 2 vzorky pre zvýšený obsah KJO3), vyhodnotenie úlohy bolo zaslané e-mailom na RÚVZ so sídlom v Žiline dňa 24.6.2009, úloha patrí do skupiny monitorovacích úloh

Plnenie projektov:

V I. polroku nebolo realizované plnenie projektu č.ú. **3.2. – „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“.**

3.4.a 3.5. – „Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch“, „Bezpečnosť kozmetických výrobkov“ – úlohy sú plnené priebežne v zmysle stanoveného plánu odberu vzoriek kozmetických výrobkov na r.2009, počet odobratých vzoriek kozmetických výrobkov 8 (5 zubné pasty, 3 farby na vlasy), vzorky vyhoveli v sledovaných ukazovateľoch. Počet RAPEX hlásení v I. polroku 2009 – 7, nebezpečné kozmetické výrobky v distribučnej sieti neboli zistené.

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 18 prevádzkach (drogérie, ľudovky...) na základe RAPEX-ových hlásení z Národného kontaktného bodu pre RAPEX, postúpených z Úradu verejného zdravotníctva SR o nebezpečných kozmetických výrobkoch v Európskej únii. Priebežne sú zasielané aj správy podľa stanoveného harmonogramu. Termíny sú dodržané.

4. Odbor hygieny detí a mládeže

4.1. Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže

Na plnení tejto úlohy sa nepodieľame, plní ÚVZ SR.

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

V rámci plnenia tejto úlohy sme v prvom polroku 2009 začali realizovať dotazníkový prieskum úrazovosti u detí vo vekových kategóriách: 3-6 rokov (deti materských škôl), 7-10 rokov (I. stupeň ZŠ) a 11-14 rokov (II. stupeň ZŠ). Dotazníky boli distribuované na vybrané mestské a vidiecke materské a základné školy tak, aby bol naplnený stanovený počet 150 respondentov.

Spracovanie údajov, získaných z dotazníkov, bude realizované v druhom polroku 2009.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Na plnení tejto úlohy sa nepodieľame, plní ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR.

4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Na plnení tejto úlohy sa nepodieľame, plní ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

V rámci plnenia tejto úlohy sme realizovali dotazníkový prieskum vo vekovej kategórii 4 – 6 ročných detí. Dotazníky boli zamerané na monitoring stravovacích zvyklostí detí (3 dotazníky – dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa, stravovací frekvenčný dotazník a dotazník o výživových preferenciách), 24 – hodinovú spotrebu potravín a 24 – hodinovú fyzickú aktivitu. V 17. k.t. (od 20.04. do 24.04.2009) boli vykonané merania detí (zisťovaná hmotnosť, výška, obvod pása, obvod bokov, tlak krvi) a súčasne boli vykonávané odbery vzoriek celodennej stravy z 2 školských jedální (1 vidiecka, 1 mestská).

Celkovo bolo do projektu zapojených 120 detí vo veku 4-6 rokov, konkrétne:

- z 2 vidieckych MŠ - 30 dievčat a 30 chlapcov
- z 1 mestskej MŠ – 30 dievčat a 30 chlapcov

V termíne do 30.09.2009 budú získané údaje spracovávané a zadávané do zaslanej databázy.

4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

Na plnení tejto úlohy sa nepodieľame, plní ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR.

6. Odbor epidemiológie

6.1. Národný imunizačný program SR

Realizácia vlastného očkovania :

Je realizovaná podľa platnej schémy- očkovacieho kalendára schváleného pre rok 2009 v ktorom sú už zapracované dve hlavné zmeny :

1. zavedenie pravidelného povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám.
2. vynechanie prvého preočkovania detí v 3.roku života proti DITEPE.

Pretože tieto dve zmeny boli stanovené ako prioritné úlohy , ich realizáciou bolo teda splnené **zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2009 .**

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním :

V rámci hlásneho systému EPIS monitorujeme každé hlásené ochorenie, ktoré je preventabilné očkovaním . Takéto ochorenie podrobne prešetrujeme, hlavne s dôrazom na jeho laboratórne potvrdzujúcu diagnostiku. V prvom polroku sme takto prešetrovali 2 ohniská pertussis z toho jedno u dieťaťa, ktoré ešte nepodliehalo očkovaniu a druhé u očkovaného dieťaťa a tiež epidemický výskyt opuchu parotickej žľazy v jednej triede Gymnázia v L.Mikuláši u 5-tich spolužiakov- toto ohnisko sa však virologickým vyšetrením nepreukázalo ako ochorenie spôsobené vírusom parotitídy, ale virologicky boli preukázané coxackie vírusy. Ohniská pertussis boli potvrdené.

Manažment očkovania :

V rámci kvalítne vykonávanej kontroly a riadenia očkovania pracovníkmi odd. epidemiológie RÚVZ zabezpečujeme pre terénnych pediatrov pravidelné semináre a školenia s problematikou očkovania. Očkujúci lekári sú ďalej tiež odborne usmerňovaní mesačne zasielaním mesačných výkazov o infekčných ochoreniach. **V mesačných intervaloch (vždy nasledujúci týždeň po skončení mesiaca) nám očkujúci pediatri zasielajú zoznamy očkovacích výkonov. Tieto zoznamy sú však zväčša v písomnej podobe, bez výstupov z počítačov, čím sú neprehľadné a následne sa tieto údaje zatiaľ nijak nevyužívajú. Počítačové prepojenie na fungujúci EPIS nie je urobené a ani pediatri nemajú očkovací program, ktorý by bol kompatibilný s našim.**

Register očkovaných v rámci okresov neexistuje, rovnako tak nie je register celoslovenský.

Kontrola očkovania v SR :

Kontrola očkovania je vykonávaná každoročne v mesiaci september a október podľa predloženej anotácie. Priebežne je vykonávaná kontrola námatková a hlavne pri zisťovaní očkovania u ochorenia, ktoré je preventabilné očkovaním, ako tomu bolo v prvom polroku 2009 u ochorení pertussis a parotitídy, ktoré sme prešetrovali.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

- zlepšenie laboratórnej spolupráce

u každého ochorenia, u ktorého je možné vykonať laboratórny dôkaz vyžadujeme, aby toto vyšetrenie bolo vykonané. Je k tomu potrebná dobrá spolupráca s niekoľkými laboratóriami v okrese – štátnymi aj súkromnými , ale tiež dobrá spolupráca s nadregionálnymi laboratóriami, ktoré vykonávajú špecifickú diagnostiku: virologické laboratória a laboratória NRC.

- zlepšenie hlásenia prenosných ochorení

Naša spolupráca s lekármi primárneho kontaktu, ako aj s lekármi styčných odborností je veľmi intenzívna, nemáme problémy z ich strany s včasným hlásením infekčných ochorení. Lekári prvého kontaktu, ako aj laboratória nie sú zatiaľ naklonení elektronickému spôsobu hlásenia. Na našu písomnú výzvu zareagovalo len niekoľko málo lekárov.

- analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení :

ktorý pri takýchto ochoreniach budeme využívať a momentálne ho využívame na V rámci nového programu EPIS sme sa zapracovali do systému rýchleho varovania, hlásenie všetkých mimoriadnych udalostí.

- zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

V rámci edukácie širokej laickej aj odbornej verejnosti o prenosných ochoreniach vedúca oddelenia epidemiológie vystupuje v médiach, píše články do regionálnych novín, ale aj do

nadregionálnych časopisov, zúčastnila sa s aktívnymi prednáškami o epidemiológii hepatítid, varicelly a chrípky na edukácii lekárov prvého kontaktu Žilinského a Trenčianskeho kraja. V rámci vakcinačného týždňa v mesiaci apríl, napísala do dvoch týždenníkov odborné články pre laickú verejnosť, propagujúce očkovanie.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Intenzívne využívame nový informačný systém prenosných ochorení, v ktorom monitorujeme hlásené infekčné ochorenia, nozokomiálne nákazy, chrípku a chrípke podobné ochorenia, využívame systém rýchleho varovania a sami si vyrábame potrebné výstupy pre zasielanie hlásiacim spolupracujúcim subjektom. Z hlásiacich subjektov však využívajú tento systém na hlásenie prenosných ochorení len dve terénne lekárske.

6.4. Nozokomiálne nákazy :

Naša jediná dozorujúca nemocnica (NsP L.Mikuláš) neparticipuje na programe HELICS, vie však o tomto programe. Nemocnica má svojho lekára, ktorý vedie nozokomiálnu komisiu v rámci nemocnice a tiež jednu nozokomiálnu sestru so vzdelaním Mgr., ktorá sa stará o problémy nemocničnej hygieny a nozokomiálnych nákaz v tejto nemocnici.

Nemocnica si tiež sama vykonáva kontroly stermi z prostredia oddelení a s výsledkami nás pravidelne oboznamuje.

V rámci edukácie lekárov tohto lôžkového zariadenia sme v prvom polroku 2009 realizovali dva krát seminár pre personál všetkých oddelení s tematikou katérové sepsy a tiež s tematikou umývania rúk.

6.5. Surveillance chronických ochorení

Úlohu plní OPZ RÚVZ.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

Vytvorili sme Regionálnu protiepidemickú komisiu

V rámci pripravenosti na pandémiu chrípky sme opätovne prebrali a oživilí Pandemický plán

V rámci stratégie krízovej komunikácie máme vytvorené plány zvolania a vedúci pracovníci majú služobné mobilné telefóny.

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV.

Celkom 3x (február, marec,máj)sme brali odpadnú vodu na vyšetrenie poliovírusov a podľa harmonogramu sme ju doručili do virologického laboratória v Banskej Bystrici. Ani v jednom prípade sme nemali zaznamenaný pozit. výsledok.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

Pravidelne denne funguje poradňa HIV/AIDS , v ktorej ráno do 9,00 hod. vykonávame odbery krvi na anonymné,alebo neanonymné vyšetrenie. Vyšetrenie následne zabezpečuje laboratórium RÚVZ B.Bystrica. V rámci poradne každý pacient vyplňuje dotazník, kde zisťujeme jeho epidemiologickú anamnézu a následne poučíme pacienta o možných rizikách akvirácie nákazy. V prvom polroku 2009 sme vyšetrili 7 osôb. Zaznamenali jeden prípad HIV pozitívneho homosexuálne orientovaného mladého muža.

9. Odbor podpory zdravia

9.1. „Materské centrá“

Zdravotno-výchovné intervencie sa uskutočňovali v dvoch materských centrách: Materské centrum Zornička v okrese Liptovský Mikuláš a v Materskom centre Nevedko v okrese Ružomberok.

V okrese Liptovský Mikuláš sa uskutočnilo pracovné stretnutie zástupcov Materského centra Zornička, v rámci ktorého bola odovzdaná ponuka zdravotno-výchovných aktivít a besied.

V Materskom centre Zornička sa uskutočnili nasledovné zdravotno-výchovné intervencie :

– 7 besied na tému:

- „Nedostatky v stravovaní“,
- „Privykajte dieťa na čistenie ústnej dutiny“,
- „Stravovanie a zubný kaz“
- „Demonštrácia čistenia chrupu pomocou modelu“,
- „Správna výživa“,
- „Význam pohybovej aktivity“
- „Národný program prevencie nadváhy a obezity“.

Ďalšie zdravotno-výchovné intervencie:

- meranie hodnôt telesného tuku prístrojom Omron (7 klientov),
- meranie antropometrických ukazovateľov (výška, hmotnosť, obvod pásu a bokov), vypočítaním indexu WHR, BMI (7),
- individuálne poradenstvo (7).

V Materskom centre Nevedko sa uskutočnili nasledovné zdravotno-výchovné intervencie :

4 besedy na tému:

- „Správna pohybová aktivita“,
- „Ovocie a zelenina vo výžive“,
- „Zásady správnej výživy“,
- „Spôsob života v prevencii chronických ochorení“.

Ďalšie zdravotno-výchovné intervencie:

- meranie hodnôt telesného tuku prístrojom Omron (6 klientiek),
- meranie antropometrických ukazovateľov (výška, hmotnosť, obvod pásu a bokov), index WHR (6),
- individuálne poradenstvo(6),
- meranie TK a P (6).

Pre občianske združenie „Život a zdravie“ bola odoslaná ponuka na spoluprácu pri realizácii besied v Materskom centre Nevedko, ktorá bola obratom potvrdená.

Spolu výkony : 60

9.2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

V skupinách seniorov sa uskutočnili nižšie uvedené intervencie:

Besedy:

- pre obyvateľov Domova dôchodcov, DSS a útulku, Jefremovská, Liptovský Mikuláš na tému: „Prevencia osteoporózy“ (26 zúčastnených),
- pre členov Klubu dôchodcov mestskej časti Ondrašová v Liptovskom Mikuláši na témy: „Ischemická choroba srdca – rizikové faktory spôsobu života“, „Ateroskleróza a rizikové faktory spôsobu života“ a „Náhla cievna mozgová príhoda – rizikové faktory spôsobu života“ (23 zúčastnených),
- pre členov Klubu dôchodcov mesta Liptovský Mikuláš na tému: „Cudzorodé látky v potravinách“ (36 zúčastnených),

- pre účastníkov Akadémie tretieho veku v Bjornsonovom dome v Ružomberku (10 zúčastnených) a v Domove dôchodcov, DSS a útulku, Jefremovská, Liptovský Mikuláš (15 zúčastnených) na tému: „Diabetes mellitus a jeho prevencia“ ,
- pre členov Miestneho spolku Slovenského červeného kríža (9) v Liptovskom Hrádku na témy: „Osteoporóza a pohybová aktivita“, „Osteoporóza a správna výživa“, „Osteoporóza a jej prevencia“ ,
- pre účastníkov Akadémie tretieho veku v Bjornsonovom dome v Ružomberku na témy: „Chrípka“ a „Práva pacientov“.

Ďalšie intervencie:

- u členov Klubu dôchodcov mestskej časti Bodice v Liptovskom Mikuláši meranie TK a P, hodnôt podkožného tuku, antropometrických údajov, stanovenie indexov BMI a WHR, vrátane konzultácií (36 zúčastnených).

V rámci projektu bol realizovaný aj dotazníkový prieskum o senioroch, ktorého gestorom je RÚVZ Trenčín. Celkovo bolo dotazovaných 280 respondentov. Zber dotazníkov bol vykonaný v nasledovných organizáciách:

- ZŠ Bobrovec,
- ZŠ Dr. A. Stodolu, Liptovský Mikuláš,
- Obchodná akadémia, Ružomberok,
- Spojená škola, Vrbická 632, Liptovský Mikuláš,
- Stredoškolský internát, Ružomberok,
- Materské centrum Zornička,
- Domov dôchodcov, Palučanská, Liptovský Mikuláš,
- Domov dôchodcov, DSS a útulok, Jefremovská, Liptovský Mikuláš,
- Jednota dôchodcov, Liptovský Mikuláš,
- o.z. Kadioklub, Liptovský Mikuláš,

Do počítačového programu boli vkladané údaje z 60 dotazníkov.

Spolu výkony : 514

9.3. „Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“

Zdravotno-výchovné intervencie v rámci projektu boli realizované nasledovne:

- v Materskej škole v Kvačanoch boli realizované besedy na témy: „Stomatohygiena“ a „Nácvik správnej techniky čistenia chrupu“. V rámci besied boli použité názorné pomôcky (model chrupu, pracovný zošit) (23 Detí a 3 Pedagógovia),
- v Materskom centre Zornička boli realizované besedy na témy: „Privyknite dieťa na čistenie ústnej dutiny“, „Stravovanie a zubný kaz“ a „Demonštrácia čistenia chrupu pomocou modelu“,
- v MŠ Palučanská 22, Liptovský Mikuláš (2 triedy), v MŠ Komenského 13, Liptovský Mikuláš (2 triedy) a v ZŠ s MŠ Jána Lajčiaka, Pribylina u žiakov I. stupňa (3 triedy) boli realizované besedy pre deti na témy: „Stavba zuba a parodont“, „Správna výživa“, „Význam čistenia zubov“, vrátane inštruktáže čistenia zúbkov s modelom chrupu. Taktiež boli do predškolských zariadení distribuované názorné materiály (pracovné zošity: „Zdravie pre všetky deti“, leták: „Zdravé a pekné zuby“ a DVD: „Maškrtná veвериčka“, „Čo sa stalo medvedíkovi“ a „Lakomý sysel“ k predmetnej téme).
- V rámci projektu bol z ÚVZ SR doručený nový DVD film pre deti s názvom „Lakomý sysel“, ktorý bol a bude priebežne distribuovaný do predškolských zariadení pri aktivitách projektu. Do 30.6.2009 boli distribuované 4 DVD.
- Gestorovi projektu „Stomatohygiena“ – Odbor podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Košiciach bola zaslaná stručná informácia o realizácii projektu a požiadavka na zakúpenie nových modelov chrupu a zúbkov.

Spolu výkony : 39

9.4. „Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov“

1. Projekt „Zdravé mesto“

V spolupráci s koordinátorkou projektu Mestského úradu v Liptovskom Mikuláši boli realizované aktivity:

- vyšetovanie krvi Reflotronom (34 klientov) (vyšetrené parametre :TCHOL, GLU, TG, HDL, LDL), meranie TK a P (60 meraní), antropometrické vyšetrenia (obvod pásu, obvod bokov, hmotnosť, výška), stanovenie indexov BMI a WHR (61 klientov), meranie hodnoty podkožného tuku prístrojom Omron (46 klientov) vrátane poradenstva v oblasti zdravého spôsobu života zameranej na oblasť výživy a pohybovej aktivity (35 klientov).

Spolu výkony : 416

2. Projekt „Chorobnosť rómskeho etnika v regiónoch Turiec a Liptov“

Vedecký projekt grantovej agentúry Ministerstva školstva SR sa realizuje v spolupráci s pracovníkmi Ústavu sociálneho lekárstva Jesseniovej lekárskej fakulty UK v Martine posledný rok. V rámci projektu prebiehala evidencia a kopírovanie zdravotnej dokumentácie rómskej populácie, pracovníci Oddelenia podpory zdravia sa zúčastnili jednodňového pracovného stretnutia, za účelom zhotovenia harmonogramu činností v rámci projektu na posledný rok realizácie. K 30.6.2009 bolo odovzdaných 45 kópií za okres Liptovský Mikuláš.

Spolu výkony : 26

9.5. „Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou“

7. apríl – Svetový deň zdravia

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia bola zhotovená nástenka vo vstupných priestoroch RÚVZ na tému: „Zdravotnícke zariadenia v krízových situáciách“ (heslo: „Zachraňujme životy. Kľúčová úloha nemocníc v krízových situáciách“).

10. máj – Svetový deň pohybu

Pri príležitosti Svetového dňa pohybu sa uskutočnili nasledovné aktivity:

- odborný seminár RÚVZ na tému: „Motivácia k pohybovej aktivite u detí a mládeže v regióne Liptov“,
- motivačná beseda v Gymnáziu Š. Moyzesa v Ružomberku na tému: „Negatívny vplyv nedostatočnej pohybovej aktivity“.

31. máj – Svetový deň bez tabaku

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku boli realizované nasledovné aktivity:

- v ZŠ Okoličné, Liptovský Mikuláš bolo realizovaných 5 skupinových intervencií (besied) v triedach II. stupňa, vrátane merania CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer (36 meraní),
- v Strednej odbornej škole lesníckej v Liptovskom Hrádku bola realizovaná 1 beseda a 2 individuálne merania CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer (zúčastnilo sa 51 žiakov a 3 pedagógovia),
- v ZŠ Zarevúca, Ružomberok boli realizované 3 besedy na tému: „Prevencia užívania tabaku“ (76 žiakov a 3 pedagógovia),

- pre verejnosť mesta Liptovský Mikuláš bolo v spolupráci s Mestským úradom v Liptovskom Mikuláši realizované meranie TK a P, meranie hodnôt CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer a odborné poradenstvo (18 TK, P a 5 Smokerlyzer), taktiež pre verejnosť mesta Ružomberok v spolupráci s Mestským úradom v Ružomberku v priestoroch Bjornsonovho domu,
- v Gymnázium Š. Moyzesa v Ružomberku a v ZŠ Zarevúca v Ružomberku boli realizované besedy pre študentov na tému: „Prevencia zneužívania tabaku“ (10 besied).

26.jún – Medzinárodný deň boja proti drogám

V rámci „Medzinárodného dňa boja proti drogám“ sa uskutočnili nasledovné intervencie:

- besedy (6) pre študentov Strednej odbornej školy polytechnickej, Ružomberok na témy: „Mechanizmus vzniku závislosti“, „Prevencia zneužívania legálnych drog - vplyv fajčenia“ a „Prevencia zneužívania legálnych drog – vplyv nadmerného užívania alkoholu“,
- besedy (5) pre študentov Gymnázia Š. Moyzesa a Obchodnej akadémie, Ružomberok na tému: „Prevencia užívania alkoholu“,
- študenti Strednej odbornej školy polytechnickej v Ružomberku anonymne vyplnili 29 dotazníkov na určenie stupňa konzumenta alkoholu,
- vedúcim odborom školstva, mládeže a športu MsÚ Liptovský Mikuláš, Ružomberok a riaditeľke odboru školstva – Úrad žilinského samosprávneho kraja bola e-mailom zaslaná informácia pre stredné školy v okrese Liptovský Mikuláš a Ružomberok na základe žiadosti o distribúciu informácií z Generálneho sekretariátu Výboru ministrov pre drogovú závislosť a kontrolu drog.

Spolu: 156

9.6. „Program podpory zdravia znevýhodnených rómskych komunít“

RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši tento projekt nerealizuje.

9.7. „Vyzvi srdce k pohybu“

K 30.6.2009 súťaž nebola realizovaná.

9.8. „Národný program prevencie obezity“

V rámci programu boli realizované nasledovné intervencie:

Besedy:

- v spolupráci s Krajským školským úradom v Žiline na témy: „Príčiny obezity“, „Následky obezity“ a „Národný program prevencie obezity“ (3témy),
- v ZŠ Černová, Ružomberok na tému: „Udržiavanie správnej hmotnosti“ (5besied),
- v Obchodnej akadémii, Scota Viatora 4, Ružomberok na tému: „Udržiavanie správnej hmotnosti“ (2besied),
- v ZŠ Liptovské Revúce na tému: „Udržiavanie správnej hmotnosti“ (4 besied),
- v Súkromnej strednej škole, Klačno, Ružomberok na tému: „Udržiavanie správnej hmotnosti“ (3 besied),
- v ZŠ Pribylina na tému: „Udržiavanie správnej hmotnosti“ (3 besedy),
- v Gymnázium sv. Andreja, Ružomberok na tému: „Udržiavanie správnej hmotnosti“ (1 beseda),
- v Strednej odbornej škole elektrotechnickej, Liptovský Hrádok na tému: „Prevencia nadváhy“ (2besedy, 35 dotazníkov o spôsobe života),
- v Klube dôchodcov mestskej časti Bodice, Liptovský Mikuláš na tému: „Udržiavanie správnej hmotnosti“ (1beseda),

- v Materskom centre Zornička, Liptovský Mikuláš na tému: „Národný program prevencie obezity“ (1beseda)
- v Študentskom domove, Ružomberok na témy: „Dôsledky nedostatočného príjmu antioxidantov v strave mladých ľudí“, „Príčiny nadváhy a obezity“ a „Zdravotné dôsledky obezity“ (3 besedy),
- v ZŠ Jána Lajčiaka, Pribylina na tému: „Udržiavanie správnej hmotnosti“ (3 besedy).

Ďalšie intervencie, t.j. meranie TK a P (81meraní), hodnôt podkožného tuku prístrojom Omron (101meraní), antropometrických údajov (46), individuálne konzultácie (81), vyplnenie dotazníkov o spôsobe života (47) boli realizované v:

- v Súkromnej strednej škole, Klačno, Ružomberok,
- v Gymnáziu sv. Andreja, Ružomberok,
- v Strednej odbornej škole elektrotechnickej, Liptovský Hrádok,
- v Klube dôchodcov mestskej časti Bodice, Liptovský Mikuláš,
- v Materskom centre Zornička, Liptovský Mikuláš,
- v Materskom centre Nevedko, Ružomberok.

Spolu výkony : 440

9.9. „CINDI program SR“

V rámci projektu bolo realizované individuálne poradenstvo v Poradni zdravia.

V základnej poradni bolo vyšetrených 137 klientov. V špecializovaných poradniach bolo založených 604 kariet klientov. Títo klienti vyplnili dotazník a zároveň im bolo poskytnuté poradenstvo.

Skupinové zdravotno -výchovné aktivity boli realizované pre cieľové skupiny:

1. deti a študenti základných a stredných škôl – počet 164 besied
2. dospelá populácia , produktívny vek - 12 besied
3. pre obyvateľov poproduktívneho veku – 17 besied.

9.10. „Školy podporujúce zdravie“

K 30.6.2009 bolo realizovaných 164 skupinových intervencií (besied) v 4 materských školách, 14 základných školách a 11 stredných školách.

10. Kontrola tabaku

10.3. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Za obdobie 1. polroku 2009 bolo vykonaných 121 kontrol v rámci výkonu ŠZD so zameraním na dodržiavanie zák.č. 377/2004 o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

10.4. Hodnotenie účinnosti súťaže pre fajčiarov „Prestaň a vyhraj“

Súťaž v I. polroku 2009 neprebíhala.

10.5. Školenie koordinátorov prevencie užívania tabaku a tabakových výrobkov

Školenie koordinátorov prevencie v užívaní tabakových výrobkov nebolo v I.polroku 2009 realizované

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Lučenci**

1. Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov III. (NEHAP III)

Gestor

ÚVZ SR

Cieľ

Posilniť jeden zo základných determinantov zdravia populácie v SR, osobitne vo vzťahu k detskej populácii, realizovaním aktivít a programov z ktorých pozostáva tretia aktualizovaná verzia akčného plánu (NEHAP III).

Úloha:

- Podieľať sa na realizácii Akčného plánu pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III) s osobitným dôrazom na detskú populáciu.
- Redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody, sledovaním a hodnotením kvality pitnej vody v rámci monitorovania kvality v školských a predškolských zariadeniach, zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov.

Termín: priebežne

Vyhodnotenie

V rámci Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov na ochranu zdravia detí bola monitorovaná kvalita vody z verejných vodovodov na spotrebiskách školských a predškolských zariadení. V týchto zariadeniach celkom bolo odobratých 9 vzoriek pitnej vody, z toho 7 vzoriek na kontrolný a 2 vzorky na preverovací monitoring.

V 1 vzorke z materskej školy v obci Tomášovce bolo zistené prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli Živé organizmy (1 jedinec/ml). Po vykonaní opatrení (odkalení rozvodnej siete, zvýšení dezinfekcie) následný, opakovaný rozbor vzorky potvrdil bezchybnosť vody.

Prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli železo bolo zistené u 4 vzoriek, (zistené hodnoty sa pohybovali v rozmedzí 0,33 – 0,45 mg/l), v ostatných ukazovateľoch prekročenie limitných hodnôt nebolo zistené.

Gastrointestinálne poruchy v dôsledku používania nevyhovujúcej pitnej vody v školských a predškolských zariadeniach v sledovanom období neboli hlásené.

1.3. NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA (EHIS)

Gestor

ÚVZ SR

Cieľ

Zaviesť informačný systém v oblasti životného prostredia a zdravia, ktorý je založený na zbere a spracovaní údajov o indikátoroch ako nástroja pre hodnotenie stavu environmentálneho zdravia na národnej a regionálnej úrovni.

V I. polroku nebol zavedený informačný systém v oblasti životného prostredia a zdravia.

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Gestor

ÚVZ SR

Cieľ

Sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných a umelých rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou a na základe získaných informácií usmerňovať štátny zdravotný dozor a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Osobitnú pozornosť venovať monitoringu prírodných lokalít v okrese Lučenec, ktoré sú zaradené medzi vody vhodné na kúpanie a údaje o kvalite ich vody sú hodnotené aj Európskou komisiou.

Vedľajším cieľom je aktualizácia a doplnenie informačného a databázového systému na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa novej smernice č. 2006/7/ES.

Vyhodnotenie

V rámci tohto projektu je sledovaná a hodnotená kvalita vody, vybavenosť a prevádzka prírodných a umelých kúpalísk z hľadiska ochrany verejného zdravia.

V roku 2009 sú sledované prírodné kúpaliská Ružiná – pri obci Divín s organizovanou rekreáciou a prírodné kúpalisko Ružiná – pri obci Ružiná s neorganizovanou rekreáciou. Tieto prírodné kúpaliská boli v roku 2005 Krajským úradom životného prostredia v Banskej Bystrici vyhlásené za vody vhodné na kúpanie.

Monitoring kvality vody na kúpanie v prírodných a umelých kúpaliskách je RÚVZ zabezpečovaný podľa zákona č. 355/2007 Z.z., NV SR č. 87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská, vyhlášky MZ SR č. 72/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská a Pokynov Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky značky OHŽP – 3945/2009 zo dňa 18.05.2009 na zabezpečenie monitoringu a výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie pre LTS 2009.

- pred začiatkom letnej sezóny vypracovať písomnú správu o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na kúpaciu sezónu 2009 – úloha splnená - písomná správa o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na kúpaciu sezónu 2009 bola vypracovaná v IS – voda na kúpanie v termíne podľa pokynov ÚVZ SR,
- zabezpečiť monitoring vody na kúpanie na vyhlásených prírodných kúpaliskách v okrese Lučenec – úloha sa plní priebežne
- V 1. polroku 2009 na prírodnom kúpalisku Ružiná - pri obci Ružiná boli odobraté 2 vzorky vody, z toho 1 vzorka v rámci pripravenosti na letnú sezónu a 1 vzorka v rámci monitoringu. Prírodné kúpalisko je bez prevádzkovateľa. Odber vzoriek vody na kúpanie zabezpečujú zamestnanci RÚVZ podľa programu monitorovania kvality vody. Prekročenie medzných hodnôt nebolo zistené, voda je vhodná na kúpanie. Verejnosť je priebežne informovaná o kvalite vody prostredníctvom Informačného systému o kvalite vody na kúpanie.
- Prírodné kúpalisko Ružiná – pri obci Divín je s organizovanou rekreáciou, kontrolu kvality vody na kúpanie zabezpečuje podľa schváleného prevádzkového poriadku prevádzkovateľ kúpaliska. V rámci ŠZD bola odobratá 1 vzorky vody pred vyhlásením kúpackej sezóny (koncom mája). Medzná hodnota stanovených ukazovateľov nebola prekročená, voda je vhodná na kúpanie. Prírodné kúpalisko je v prevádzke od 18.6.2009. Verejnosť je priebežne informovaná o priebehu prevádzky a o kvalite vody prostredníctvom Informačného systému o kvalite vody na kúpanie.
- Sledovanie kvality vody na umelých kúpaliskách zabezpečujú prevádzkovatelia. V okrese Lučenec je v prevádzke letné kúpalisko v meste Lučenec (od 08.06.2009) a v okrese Poltár verejné kúpalisko v meste Poltár (od 25.06.2009). Pred zahájením letnej sezóny na týchto kúpaliskách bola RÚVZ vykonaná kontrola ich pripravenosti na LTS 2009. Na

základe predložených protokolov o kvalite vody voda je vhodná na kúpanie, opatrenia prevádzkovateľom nebolo potrebné uložiť.

- počas letnej sezóny v týždenných intervaloch podávať aktuálne informácie o priebehu LTS v prírodných a umelých kúpaliskách pre ÚVZ SR – úloha sa plní priebežne podľa pokynov ÚVZ SR, počas LTS od 12.6.2008 do 15.9.2008 vo štvrtok je aktualizácia výsledkov v IS – voda na kúpanie,
- zadávať údaje o kvalite vody v prírodných kúpaliskách a umelých kúpaliskách do Informačného systému o kvalite vody na kúpanie – úloha sa plní priebežne,
- vypracovať písomnú správu o vyhodnotení letnej sezóny na prírodných a umelých kúpaliskách prostredníctvom IS a zaslať na ÚVZ SR, ich hodnotenie bude poskytnuté EK – úloha bude splnená do 5.10.2009.

1.6. MONITORING A VYHODNOCOVANIE KVALITY PINEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Gestor
ÚVZ SR
Cieľ

Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na základe získaných informácií usmerňovanie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v okrese Lučenec a Poltár a nariadovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Vyhodnotenie

- Zabezpečiť monitoring kvality pitnej vody Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci v roku 2009 podľa zákona č. 355/2007 Z.z. a Nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z.z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu – úloha v I. polroku 2009 sa plnila priebežne.

Monitoring kvality pitnej vody z verejných vodovodov bol vykonávaný podľa programu monitorovania na rok 2009. V 1. polroku bolo odobratých 39 vzoriek v rámci monitoringu pitných vôd na spotrebiskách verejných vodovodov, z toho 32 vzoriek na kontrolný a 7 vzoriek na preverovací monitoring. Vzorky vody sa vyšetrovali v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek bolo 15 vzoriek nevhodných (38,5 % nevhodnosť). Najčastejším ukazovateľom, v ktorom pitná voda nevyhovuje stanoveným limitom bolo železo - 11 vzoriek. Zistené boli hodnoty v rozmedzí od 0,2 – 0,4 mg/l (4x), od 0,4 – 0,5 mg/l (3x), nad 0,5 mg/l (4x). Prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli farba bolo zistené v 2 vzorkách a nedosiahnutie minimálnej hodnoty voľného chlóru v distribučnej sieti v 3 vzorkách. Mikrobiologická závadnosť bola zistená v 3 vzorkách (v 1 vzorke prekročenie NMH v ukazovateli Enterokoky, MH v ukazovateľoch Kultivovateľné mikroorganizmy pri 22 °C a Kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C, v 1 vzorke prekročenie MH v ukazovateľoch Koliformné baktérie, Kultivovateľné mikroorganizmy pri 22 °C a Kultivovateľné mikroorganizmy pri 37°C a v 1 vzorke prekročenie NMH v ukazovateľoch Escherichia coli a Enterokoky a MH v ukazovateľoch Kultivovateľné mikroorganizmy pri 22 °C a Kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C). Biologická závadnosť bola zistená v 3 vzorkách (z toho 1 vzorka vykazovala aj mikrobiologickú závadnosť). V biologických ukazovateľoch bolo zistené prekročenie MH

v ukazovateli Živé organizmy v 2 vzorkách a prekročenie MH v ukazovateľoch Bezfarebné bičičkovce, Živé organizmy, Mŕtve organizmy a IH Mikromycéty v 1 vzorke (bola zistená nedostatočná dezinfekcia vody). Prevádzkovateľ bol vyzvaný, aby zabezpečil opatrenia na vylepšenie kvality vody. Po vykonaní zvýšenej dezinfekcie pitnej vody následný, opakovaný rozbor vzorky potvrdil bezchybnosť vody.

Laboratórne výsledky slúžia pre mesačné a polročné vyhodnotenie kvality vody na jednotlivých verejných vodovodoch a na upozornenie prevádzkovateľov na zistené nedostatky v kvalite vody.

- Pripraviť program monitorovania kvality pitnej vody z verejných vodovodov na rok 2009 v okrese Lučenec a Poltár – úloha bola splnená
- Zabezpečiť hodnotenie kvality vody a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov – úloha bola splnená, v 1. polroku 2009 opatrenia nebolo potrebné nariaďiť
- Na základe výsledkov monitoringu kvality pitnej vody a ŠZD vypracovať výročnú správu z monitoringu kvality pitnej vody a štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v okrese Lučenec a Poltár – úloha sa plní, ukončená bude v určenom termíne
- Upozorniť prevádzkovateľov vodovodov na zabezpečenie splnenia limitov ukazovateľov kvality pitnej vody a požiadaviek zdravotnej bezchybnosti dodávanej pitnej vody v prípade zistenia nedostatkov v kvalite vody – úloha sa v 1. polroku plnila priebežne, pre prevádzkovateľov verejných vodovodov bolo zaslaných 10 písomných upozornení
- Spracovávať výsledky z monitorovania kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov v programe VYDRA – úloha bola plnená priebežne vždy po obdržaní výsledkov rozborov z RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
- Poskytovať podklady z programu VYDRA pre Národné referenčné centrum pre pitnú vodu na RÚVZ so sídlom v Košiciach – úloha bude splnená v II. polroku 2009.

7.1. CYANOBAKTÉRIE

Gestor

ÚVZ SR

Cieľ

- monitorovanie výskytu cyanobaktériových vodných kvetov na vodárenských a rekreačných nádržiach
- včasné varovanie obyvateľstva pred možnými zdravotnými rizikami

Anotácia

Identifikácia a kvantifikácia cyanobaktériových vodných kvetov a ich toxínov vo vodárenských nádržiach a na rekreačných vodných plochách s cieľom zníženia zdravotného rizika obyvateľstva pri zásobovaní pitnou vodou a pri kúpaní

Lokality:

Vodárenská nádrž Málinec v okrese Poltár, rekreačná nádrž Ružiná v okrese Lučenec

Vyhodnotenie

- na prírodnom kúpalisku Ružiná - pri obci Ružiná boli odobraté 2 vzorky vody, z toho 1 vzorka v rámci pripravenosti na letnú sezónu a 1 vzorka v rámci monitoringu (vzorka vody bola odobratá dňa 16.6.2009, výsledky nie sú k dispozícii). Prírodné kúpalisko je bez prevádzkovateľa. Odber vzoriek vody na kúpanie zabezpečujú zamestnanci RÚVZ podľa programu monitorovania kvality vody. Prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli Cyanobaktérie so schopnosťou tvoriť vodný kvet nebolo zistené, voda je vhodná na kúpanie.
- prírodné kúpalisko Ružiná – pri obci Divín je s organizovanou rekreáciou, v rámci pripravenosti na letnú sezónu bola pracovníkmi RÚVZ Lučenec odobratá 1 vzorka vody v

máji. Medzná hodnota v ukazovateli Cyanobaktérie so schopnosťou tvoriť vodný kvet nebola prekročená, voda je vhodná na kúpanie. Prírodné kúpalisko je v prevádzke od 18.6.2009.

- Verejnosc' je priebežne informovaná o kvalite vody prostredníctvom Informačného systému o kvalite vody na kúpanie.

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Gestor

ÚVZ SR

Anotácia

Sledovanie a následne hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov v praxi predstavuje jeden z dôležitých indikátorov merania jeho možnosti na ďalšie skvalitnenie cestou jeho novelizácie. Údaje o počte vykonaných kontrol a počte udelených pokút môžu viesť k novým návrhom, ktoré budú viesť k skvalitneniu kontroly zo strany poverených inštitúcií.

Vyhodnotenie za 1. polrok 2009

RÚVZ so sídlom v Lučenci – odd. HŽPaZ v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru kontrolovali dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov v 66 zariadeniach, a to v zariadeniach sociálnych služieb, zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v zdravotníckych zariadeniach a v uzavretých verejne prístupných priestoroch predajní (second hand). Pri kontrolách prevádzkovateľom boli uložené opatrenia na upozornenie návštevníkov týchto zariadení na zákaz fajčenia oznamom, ktorý má byť umiestnený na viditeľnom mieste aj s informáciou, kde a na ktorých orgánoch je možné podať oznámenie v prípade porušenia zákona o ochrane nefajčiarov.

Vypracovala:

25.06.2009 Ing. Korcsogová

2. Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ so sídlom v Lučenci vedie evidenciu o počte exponovaných pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce u zamestnávateľov v okresoch Lučenec a Poltár. Podľa aktualizovaných výstupov v programe ASTR k 30.6.2009 vykonávalo rizikové práce 2229 zamestnancov, z toho 504 žien u 137 zamestnávateľov. V okrese Lučenec 1690 z toho 377 žien a v okrese Poltár 539, z toho 127 žien. Zmena oproti rovnakému obdobiu roku 2008 predstavuje mierny pokles vo všetkých hodnotených položkách – počet pracovníkov v riziku celkom, počet žien aj počet pracovísk, na ktorých sú práce v riziku vykonávané.

V riziku 3 kategórie evidujeme 2032 zamestnancov, z toho 439 žien, práce zaradené do 4. kategórie rizika vykonáva 290 zamestnancov, z toho 66 žien.

Najviac zamestnancov je exponovaných hluku – 1886, prachu – 485 a nešpecifickým faktorom – 143.

Kontroly, ktoré sme priebežne vykonávali, boli zamerané na plnenie opatrení, ktoré vyplývajú zamestnávateľom z rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác. Hodnotili sme dodržiavanie

schválených prevádzkových poriadkov, plnenie plánovaných opatrení na zníženie rizík, prevádzkové podmienky a zabezpečenie zdravotného dohľadu.

V 1. polroku roku 2009 sme vydali 24 rozhodnutí, ktorými boli pracovné činnosti zaradené do kategórie rizikových prác. Zamestnávateľa boli upozorňovaní na dodržiavanie náležitostí a kritérií pri posudzovaní a kategorizácii prác. Predkladané návrhy na zaradenie prác do 3. a 4. kategórie často neobsahovali všetky náležitosti, alebo boli informácie neaktuálne a nepostačujúce. Navrhované opatrenia na zníženie zdravotných rizík boli hlavne u novovzniknutých subjektov teoretické a nepopisovali reálne vykonateľné opatrenia.

Niektoré firmy vykonali také technické a organizačné opatrenia, že sa zdravotné riziká znížili na únosnú mieru (kategória rizika 2) a rozhodnutia o určení rizikových prác boli zrušené. Rozhodnutia o zrušení rizikových prác boli vydané 6 subjektom. V niektorých prípadoch bolo prehodnotením miery rizika na základe vykonaných opatrení, zníženej doby expozície, zmenou používanej technológie a podobne, zistené čiastočné zníženie rizika a boli vydané nové rozhodnutia.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov

Štátny zdravotný dozor je zameraný na skladovanie, manipulácie a používanie veľmi toxických a toxických látok a prípravkov a kontrolu povinností zamestnávateľa pri ochrane zdravia zamestnancov. Zároveň preverujeme platnosť osvedčenia o odbornej spôsobilosti riadiacich pracovníkov. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v laboratóriu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou - pracovisko súdno – lekárske a patologicko – anatomické Lučenec. Boli zistené nedostatky pri evidencii a skladovaní toxických a veľmi toxických látok a prípravkov (dvojchróman draselný a chlorid ortuťnatý).

V spoločnostiach JOHNSON CONTROLS s.r.o. Lučenec a JP foam manufacturing s. r. o. Lučenec sme sa zúčastnili na spoločnej previerke s inšpektorátom životného prostredia so zameraním na prevenciu priemyselných havárií. V spoločnosti JP foam manufacturing sme vykonali aj štátny zdravotný dozor zameraný na pracovné podmienky pri výrobe veľkých penových dielcov do automobilov, kde sa používa veľmi toxická látka – toluéndiisokyanát (TDI). Riadiaci pracovníci majú platné osvedčenie o odbornej spôsobilosti pre prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a prípravkami. Vstupné, výstupné ako aj preventívne lekárske prehliadky pre zamestnancov zabezpečuje pracovná zdravotná služba (ProCare, a. s. Bratislava). Zamestnanci sú oboznámení s prevádzkovým poriadkom. Pracovné prostredie je vybavené vzduchotechnikou a nepretržite je monitorované detektormi, ktoré sledujú koncentráciu TDI v ovzduší výrobných hál – doteraz úniky do pracovného prostredia neboli zaznamenané. Pracovná zdravotná služba vykonala meranie chemických faktorov v pracovnom ovzduší (2,4-tolulén-di-izokyanátu a 2,6-toluén-di-izokyanátu) na robotizovanom pracovisku napeňovania do foriem a koncentrácie celkového pevného aerosólu na pracovisku brúsenie výrobkov z PUR peny. Celozmenové expozície v sledovaných profesiách neprekračovali povolený limit.

V Slovglass, a.s. Poltár sme vykonali kontrolu skladovania a manipulácie s kyselinou fluorovodíkovou. Na pracovisku leštiarne, kde sa pri technologickom procese používa, boli realizované opatrenia za účelom zlepšenia kvality pracovného ovzdušia a bezpečnosti práce.

V Slovglass, a. s. Poltár, závod Katarínska Huta bola ukončená povrchová úprava sklárskych výrobkov leštením, pri ktorej sa používala kyselina fluorovodíková a z toho dôvodu boli zostatkové kyseliny prevezené do závodu v Poltári. Odpadové vody z leštenia boli zlikvidované oprávnenou firmou.

V poľnohospodárskej výrobe bol štátny zdravotný dozor zameraný na zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri manipulovaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a prípravkami

v 13 poľnohospodárskych spoločnostiach (družstvá, s. r. o.), u 9 samostatne hospodáriacich roľníkov a v troch predajniach záhradkárskych potrieb. Sledovali sme používanie prípravkov podľa aktuálneho zoznamu povolených prípravkov na ochranu rastlín vydaného pre tento kalendárny rok. V prevádzkach, kde bola kontrola vykonaná nebolo zistené používanie veľmi toxických a toxických látok a prípravkov.

Dezinfekciu a reguláciu živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť vykonávajú naďalej traja podnikatelia v regióne a pre vlastnú potrebu družstvo Agrospol, Boľkovce. Okrem subjektov z nášho regiónu používanie prípravkov na uvedený druh činnosti v 1. polroku 2009 oznámili firmy Deratizácia-dezinfekcia-dezinsekcia-depaserizácia, ddd-team, s. r. o. Prešov, Agronova servis, s. r. o. Malý Kiár, Chemeko, s. r. o. SvitFedorex, stredisko DDD, Vrútky.

Oddeleniu hygieny životného prostredia a zdravia sme poskytli 3 konzultačné vyjadrenia pri posudzovaní návrhov k uvedeniu priestorov lekární do prevádzky, kde sme posudzovali manipuláciu a skladovanie veľmi toxických látok a prípravkov. Vedúci pracovníci pred vydaním rozhodnutia požiadali o overenie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a prípravkami. Iné rozhodnutia na manipuláciu a skladovanie veľmi toxických látok a prípravkov neboli vydané.

Mimoriadne situácie a havárie sa v sledovanom období nevyskytli.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Firma	Počet pracovníkov	Riziko	Kategória
Všeobecná nemocnica s poliklinikou n. o. Lučenec	14/13	Cytostatiká	3.
LC-Oncomed s.r.o. Lučenec	3/3	Cytostatiká	3.
K-Kart s.r.o. Lučenec	3/0	dvojchróman draselný	3
Perosa s.r.o. Lučenec	6/0	prach – tvrdé drevo	3
EUSA s.r.o. Vidiná	5/0	prach – tvrdé drevo	3
Card Produkt s.r.o. Zvolen – výroba schodíšť Píla	3/0	prach – tvrdé drevo	3
Urbančok Ján, Mýtna	1/0	prach – tvrdé drevo	3
Mäspoma s.r.o. Zvolen – výroba štiepky Rovňany	2/0	prach – tvrdé drevo	3
Quercus s.r.o. Lučenec	38/14	prach – tvrdé drevo	3
KOLEK – Ing. Mrva, Lučenec	7/0	liaty asfalt	3

V kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie, skladovania a opatrenia na zníženie expozície chemických karcinogénov a mutagénov podľa NV SR č. 356/2006 Z.z. osobitnú pozornosť venujeme hodnoteniu zdravotných rizík na pracoviskách a prevádzkach, na ktorých prichádza do úvahy riziko chemických karcinogénov a mutagénov.

Nástupnícka spoločnosť Slovglass a.s., Poltár – SLOVGLAS POLTÁR s.r.o. zrušila tokársku výrobu v závode Poltár (rizikový faktor prach z tvrdého dreva). V spoločnosti Quercus s.r.o., Lučenec došlo k rozšíreniu výroby a evidujeme nárast pracovníkov v riziku prachu z tvrdého dreva.

V laboratórnych podmienkach evidujeme používanie a skladovanie karcinogénnych látok, ale pracovné činnosti predstavujú únosnú mieru rizika – 2 kategória.

Pri výkone ŠZD hlavne v prevádzkach, ktoré sú umiestnené v bývalých objektoch poľnohospodárskej živočíšnej výroby, upozorňujeme prevádzkovateľov na povinnosti v prípade zásahov do objektov, ktoré obsahujú azbestocementové dosky.

Na základe nášho upozornenia fyzická osoba - podnikateľ, ktorý vykonával rekonštrukciu budovy obecného úradu v obci Veľká zabezpečil na likvidáciou azbestocementovej krytiny oprávnenú firmu. Demontáž vykonala firma Š-Strechy, s.r.o., Banská Bystrica, ktorej sme na základe predloženého návrhu vydali rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 13 ods. písm. k zákona č. 355/2007 Z.z.. Počas realizácie búracích prác sme vykonali cielený štátny zdravotný dozor a zistili sme, že likvidácia krytiny zo strechy prebiehala v súlade s vydaným rozhodnutím. Poskytovanie informácií zamestnancom bolo overené formou kontrolných listov (3 pracovníci) .

Po prijatí odborného usmernenia ÚVZ SR, vo veci odstraňovania a opráv odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v budovách na bývanie, sme upozornili listom dvoch najväčších správcov bytov v meste Lučenec (SPOOL a.s. a SBD) na postupy pri odstraňovaní a opravách odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov. Pre menšie správcovské spoločnosti a bytové spoločenstvá bolo uverejnené upozornenie formou oznamu v mestských novinách a na internetovej stránke RÚVZ.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

Rizikové práce s rizikom psychickej pracovnej záťaž nemáme vyhlásené, ani neboli od zamestnávateľov požiadavky na hodnotenie tejto záťaž.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia

Rizikový faktor DNJZ máme vyhlásený v a.s. Žiaromat Kalinovo v počte 2 zamestnanci na pracoviskách výrobná linka č.1, 2 a odoberanie šamotových predliskov.

V 1. polroku 2009 sme prešetrili 8 podozrení na chorobu z povolania v položke č. 29. Z uvedeného počtu boli 3 prípady zo Slovglass a.s. Poltár a to v profesiách leštič skla, hladinárka a tavič skla.. Šetrenie podozrenia na chorobu z povolania sme ďalej vykonali u šičky, zamestnávateľa B6, s.r.o.Slovakia, Lučenec, u ručného kamenára v Eurobazalt, s.r.o. Veľké Dravce, u prepaľovačky materiálu v ITR, s.r.o. Lučenec a po jednom prípade u kuchárky v SOU stavebné a textilné Lučenec a Koliba – samoobslužná jedáleň Lučenec. Z celkového počtu prešetrovaných podozrení na chorobu z povolania v položke 29 boli doteraz priznané doteraz 3 prípady.

Za hodnotené obdobie bolo v položke 29 priznaných celkove 29 chorôb z povolania. Pri hodnotení podľa počtu v organizáciách bolo najviac chorôb priznaných v a.s. Slovglass, Poltár s celkovým počtom 16 prípadov choroby z DNJZ a to v profesiách: hladinár - 5 prípadov, sklár - 5 prípadov, lešič skla - 2 prípady, brusič skla - 1 prípad, tavič skla - 1 prípad, lisiar - 1 prípad, a murár-šamotár - 1 prípad..

Na druhom mieste je a.s. Lovinit Lovinobaňa, kde bolo priznaných 5 chorôb v pol.č.29. V profesii robotník na torkrétovacej linke – 2 prípady, lisiar, údržbár – 1 prípad, prevádzkový zámočník – 1 prípad a strojný zámočník, 1 – prípad.

Poradie výskytu priznaných chzp v ostatných organizáciách :

Slovglass a.s., závod Katarínska Huta – 1 chzp z DNJZ

Tibor Svediak, P.C.E. – Výroba kartónov, Tomášovce – 1 chzp z DNJZ

Quercus, s.r.o., Lučenec – 1 chzp z DNJZ

B6 Slovakia s.r.o., Lučenec – 1 chzp z DNJZ
Žiaromat a.s. Kalinovo – 1 chzp z DNJZ
CGS s.r.o. Málinec – 1 chzp z DNJZ
Eurobazalt a.s. Veľké Dravce – 1 chzp z DNJZ
SAO s.r.o., Lučenec – 1 chzp z DNJZ

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÚCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Štátny zdravotný dozor, zameraný na dodržiavanie minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadaviek pri práci so zobrazovacími jednotkami podľa nariadení vlády SR č. 126/2006 Z.z. a č. 276/2006 Z.z., bol už v minulých rokoch vykonaný vo veľkých spoločnostiach okresov Lučenec a Poltár, kde sú vytvorené pracoviská, na ktorých je sústredené komplexné spracovanie dát. Zamestnanci tu pracujú väčšinu pracovnej doby so zobrazovacími jednotkami.

V I. polroku 2009 sme v rámci štátneho zdravotného dozoru sledovali podmienky práce so zobrazovacími jednotkami v Úrade pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou – súdno – lekárske a patologicko – anatomické pracovisko Lučenec (vyplnené dotazníky 5 zamestnancami). Práca so zobrazovacími jednotkami predstavuje väčšinu pracovnej doby u administratívnej pracovníčky 6 hodín, u primárky oddelenia 5 hodín, lekári spracúvajú údaje 3 – 5 hodín, laborantky 3 hodiny denne. Zamestnanci majú k dispozícii 6 ks zobrazovacích jednotiek, z toho 2 ks sú nové monitory HPL 1750. Podľa stanoviska ÚDZS Bratislava v priebehu roka 2009 podľa ekonomických možností úradu budú vymenené všetky monitory a individuálne aj pracovné sedadlá.

Zamestnanci sa zúčastňujú preventívnych lekárskeho prehliadok (biologické faktory), skrínigové vyšetrenie zraku nie je ich súčasťou. Zamestnávateľa sme upozornili na dodržiavanie Nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z.z. aj v tejto oblasti.

Zobrazovacie jednotky sú umiestňované v priestore tak, aby zamestnanec mal dostatočný priestor na pohyb, vhodnú stoličku, aby nedochádzalo k oslňovaniu, s možnosťou tienenia denného osvetlenia okennými roletami, s doplnením vhodného umelého osvetlenia. Sledované pracoviská majú vyhovujúce mikroklimatické podmienky.

Režim práce a odpočinku – závisí od konkrétnej náplne práce, od množstva odborných činností, výsledky ktorých sú potom zaznamenávané na počítači, stanovená je 30 minútová prestávka na obed. Administratívna činnosť umožňuje prerušenie prác so zobrazovacou jednotkou podľa potrieb zamestnanca.

Po konzultácii nedostatkov so zamestnávateľom a oboznámení s legislatívnymi úpravami sme sa stretli s ústretovým prístupom zamestnávateľa v kontrolovanej oblasti.

3. Oddelenie hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

3.1 Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Gestor úlohy : ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Lučenec
Termín ukončenia : 30.december 2009

Cieľ: Prostredníctvom monitoringu zisťovať hladinu kontaminácie dusičnanmi a dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom, reziduami pesticídov v dojčenskej a detskej výžive hlavne s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka, hrozna a živočíšnych zložiek

Vzorky potravín pre dojčatá a malé deti v rámci hlavných a cieľových úloh boli pravidelne odoberané v zmysle harmonogramu a plánu odberu vzoriek úradnej kontroly potravín na rok 2009 podľa Viacročného národného plánu úradnej kontroly.

V roku 2009 bolo celkovo odobratých 22 vzoriek detskej a dojčenskej výživy na báze ovocia, zeleniny, mlieka a obilia na mikrobiologické a chemické vyšetrenia v akreditovanom laboratóriu na RÚVZ v Banskej Bystrici, ÚVZ Bratislava a RÚVZ Poprad. Z uvedených bolo vyšetrených 10 vzoriek detskej výživy na báze mlieka a obilia, ovocia a zeleniny len na mikrobiologické ukazovatele, pričom 3 vzorky boli nevyhovujúce pre prítomnosť *Enterobacter sakazaki*, 5 vzoriek detskej výživy na báze zeleniny – mrkvy a listovej zeleniny na stanovenie dusičnanov a dusitanov. U 5 vzoriek detskej výživy bolo zisťované sledovanie mykotoxínov – z toho 2 vzorky detskej výživy baby foods na báze obilia na sledovanie aflatoxínu B1 a 3 vzorky potravín detskej výživy na báze ovocia s obsahom hrozna a jablka na sledovanie patulínu. U 2 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti na báze mlieka, obilia, ovocia a zeleniny boli sledované reziduá prípravkov na ochranu rastlín. Vzorky boli zaslané na laboratórne analýzy a budú vyhodnotené priebežne podľa zasielaných protokolov.

3.2 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Gestor úlohy : ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Lučenec

Termín ukončenia : 30.december 2009

Cieľ: Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie so zameraním na **stredne ťažkú prácu** . Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách .

Projekt bol realizovaný v spolupráci s oddelením poradne zdravia na RÚVZ Lučenec. Z vybraného súboru 80 respondentov dospelaj populácie bolo vyšetrených v 1. polroku 2009 26 respondentov so zameraním na stredne ťažkú prácu , z toho zastúpených 9 mužov dvoch vekových kategórií / 19-34, 35-59 roční / a 17 žien tiež dvoch vekových kategórií / 19-34, 35-54 ročné / stredne ťažko pracujúcich (prevažne pracujúcich v potravinárskej výrobe a maloobchode). Následne projekt bude spracovávaný v programe ALIMENTA 4.3e a v závere roku 2009 vyhodnotený tabuľkovou formou v štyroch výstupných súboroch / Somat, Faktory, Pohyb, Spotreba / za celé obdobie roku 2009 a zaslaný na celoslovenské vyhodnotenie na RÚVZ Banská Bystrica a Poprad. V období realizácie projektu v roku 2009 sa vyskytli problémy (napr. s neochotou zo strany respondentov o spoluprácu pri vyplňovaní dotazníkov ako aj s návštevou v Poradni zdravia hlavne veková kategória 19-34 ročných). Nakoľko v Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení bol prijatý Program ozdravenia výživy obyvateľov SR, ktorý bol aktualizovaný v roku 2008.

3.3 Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Gestor úlohy : ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Lučenec

Termín ukončenia : 30.december 2009

Cieľ: Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli, vo vybraných potravinách s cieľom zabezpečenia kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu.

V rámci plnenia tejto úlohy boli pracovníkmi oddelenia hygieny výživy odoberané vzorky kuchynskej soli v maloobchodných predajniach potravín a v potravinárskych výrobniciach (napr. pekárne) v lokalitách okresu Lučenec a Poltár na laboratórne vyšetrenie stanovenia jodidu draselného, jodičnanu draselného a feroxyanidu draselného. Spolu bolo odobratých **18 vzoriek** kuchynskej soli, z čoho 6 vzoriek bolo z tuzemskej výroby a 12 vzoriek kuchynskej soli z dovozu, pričom 1 vzorka z dovozu nevyhovela pre znížený obsah jodidu draselného. Úloha bude spracovaná v tabuľkovej verzii formou vyhodnotenia sledovania ukazovateľov chemického vyšetrenia - stanovenia KJ a KJO_3 a u vzoriek z dovozu aj feroxyanidu draselného, ako aj prehľady o obsahoch samostatných hodnôt KJ a KJO_3 s následným prepočtom na celkové hodnoty KJ a KJO_3 vo vyšetrených vzorkách za rok 2009.

3.4 Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Gestor úlohy : ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Lučenec

Termín ukončenia : 15.január 2010

Cieľ: Cieľom úlohy je kontrola dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok, dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov.

V rámci plnenia úlohy bolo pracovníčkami RÚVZ Lučenec odobratých z distribučnej siete **5 vzoriek** rôznych druhov kozmetických výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením pre deti a dospelých za účelom stanovenia deklarovania prítomnosti ultrafialových filtrov a **5 vzoriek** detskej kozmetiky na stanovenie konzervačných látok. Vzorky boli podrobené chemickej analýze v akreditovaných laboratóriách RÚVZ Bratislava a Žilina. Z celkového počtu odobratých kozmetických výrobkov bolo 5 vzoriek KV na ochranu pred slnečným žiarením vyhovujúcich a 5 vzoriek detskej kozmetiky sa podrobuje analýze.

Pri odbere vzoriek sa sledovalo a hodnotilo aj ich označovanie. Dátum minimálnej trvanlivosti bol u všetkých 5 výrobkov označený symbolom otvoreného téglika. Všetky kontrolované kozmetické výrobky určené na ochranu pred slnečným žiarením boli označené kategóriou ochrany podľa odporúčaní Komisie 2006/647/ES.

Kontrola regulovaných látok v kozmetických výrobkoch vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie ľudí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

3.5 Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Gestor úlohy : ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Lučenec

Termín ukončenia : 15.január 2010

Cieľ: Cieľom úlohy je kontrola dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti mikrobiologickej bezpečnosti

V rámci plnenia úlohy sledovania bezpečnosti kozmetických výrobkov bolo odobratých **5 vzoriek** detskej kozmetiky za účelom sledovania mikrobiologickej čistoty kozmetických výrobkov. Laboratórnym vyšetrením boli sledované ukazovatele CPM, Candida albicans, Sdtaphylococcus aureus a Pseudomonas aeruginosa. Uvedené druhy kozmetických výrobkov sa ku dňu 30.6.2009 podrobujú laboratórnym analýzám a výsledky ich vyhodnotenia nie sú zatiaľ k dispozícii.

4. Oddelenie hygieny detí a mládeže

Úloha : 4.1 Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže

Gestor: ÚVZ SR, ÚH LF UK Bratislava

Riešiteľské pracoviská : ÚVZ SR

Termín ukončenia : rok 2010

RÚVZ Lučenec sa na plnení tohto projektu nepodieľalo.

Úloha : 4.2 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Gestor: ÚVZ SR, Odbor hygieny detí a mládeže a podpory zdravia obyvateľstva

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR

Trvanie projektu : rok 2009 – 31.12.2010

Termín ukončenia : rok 2010

V roku 2009 prebieha 2. etapa uvedeného projektu. V tejto etape sme realizovali dotazníkový prieskum vo vekovej skupine 3 – 6 ročných detí v dvoch triedach MŠ a to v jednej vidieckej MŠ Cinobaňa – 15 detí a v jednej mestskej MŠ – štvrť. M.R.Štefánika Lučenec – 15 detí.

Vo vekovej skupine 7 – 10 ročných detí sa dotazníkového prieskumu zúčastnilo vo vidieckej základnej škole (ZŠ Cinobaňa) - 30 detí a v jednej mestskej základnej škole (ZŠ Vajanského Lučenec) – 30 detí.

Vo vekovej skupine 11 – 14 ročných detí sa dotazníkového prieskumu zúčastnilo vo vidieckej základnej škole (ZŠ Cinobaňa) - 30 detí a v jednej mestskej základnej škole (ZŠ Vajanského Lučenec) – 30 detí.

Údaje v dotazníku boli získavané od rodičov resp. zákonných zástupcov detí. V druhom polroku budú dotazníky spracované v počítačovom programe Excel.

Úloha: 4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Gestor: Úrad vlády SR – Národné monitorovacie centrum – Generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogové závislosti, Národné monitorovacie centrum, VÚDPaP, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Termín ukončenia: priebežne podľa požiadaviek gestora

RÚVZ Lučenec sa na plnení tohto projektu nepodieľalo.

Úloha : 4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Gestor: ÚVZ SR, Odbor hygieny detí a mládeže a podpory zdravia obyvateľstva

Riešiteľské pracoviská : RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ so sídlom v Bardejove, RÚVZ so sídlom v Košiciach, RÚVZ so sídlom v Michalovciach, RÚVZ so sídlom v Poprade, RÚVZ so sídlom v Prešove, RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, RÚVZ so sídlom v Rožňave, RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi, RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni

Trvanie projektu : rok 2009 – 31.12.2010

Termín ukončenia:31.12.2010

RÚVZ Lučenec sa na plnení tohto projektu nepodieľalo.

Úloha : 4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Gestor : RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, ÚVZ SR

Spolupracuje : LF UK Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica, VÚP Bratislava

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR

Trvanie projektu : 22.05.2008 – 31.12.2013

V roku 2009 prebieha druhá etapa riešenia. V prvom polroku sme realizovali dotazníkový prieskum stravovacích zvyklostí a 24-hodinovej spotreby potravín, pohybových aktivít detí vekovej skupiny 4 – 6 ročných. Dotazníkový prieskum sme vykonali v MŠ na vidieku – MŠ Cinobaňa, MŠ Divín, MŠ Halič a MŠ Tomášovce v počte 60 detí a v MŠ v meste – MŠ Dr. Herza Lučenec a MŠ Ul. partizánska Lučenec – tiež v počte 60 detí.

Okrem dotazníkov sme vykonali antropometrické merania (hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov a merania krvného tlaku) zúčastnených detí.

V 17. kalendárnom týždni sme odobrali vzorky stravy a vybraných potravinových komodít na zistenie energetickej hodnoty, bielkovín, tukov, cukrov, NaCl, Pb, Cd, Cr, Ag, Ni.

V ďalšej etape riešenia projektu sa budú podľa pokynov dotazníky spracovávať a vyhodnocovať.

Úloha: 4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská : vybrané RÚVZ v SR

Termín ukončenia: rok 2012

V druhej fáze projektu realizujeme zber údajov z preventívnych prehliadok v pediatrických ambulanciách. V štyroch vidieckych ambulanciách sa zbierajú údaje u populácii detí vo veku 11 rokov v počte 40 a detí vo veku 17 rokov v počte 20. V takých istých počtoch a vekových kategóriách sa zbierajú údaje aj v štyroch mestských pediatrických ambulanciách.

Pediatri zaznamenávajú údaje do formulára „Skríning detskej populácie“. Do formulára zaznamenávajú identifikačné údaje dieťaťa, antropometrické údaje, výsledky vyšetrení celkového cholesterolu, tlak krvi a rodinnú anamnézu. Súčasťou formulára je aj dotazník, ktorý zahŕňa hlavné potravinové komodity, pričom sa zisťuje frekvencia ako často vyšetovaná osoba danú potravinu konzumuje. Pediatri boli odborne usmernení o postupe vyplňovania skríningových formulárov. V ďalšej etape projektu sa budú údaje vkladať do databáz.

5. Oddelenie epidemiológie

Vypracovala: MUDr. Simona Fančiová
vedúca oddelenia epidemiológie
V Lučenci dňa 29. 6. 2009

Č.Ú.

6.1. Národný imunizačný program SR

6.2. Surveillance infekčných chorôb

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

6.4. Nozokomiálne nákazy

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

6.1. Národný imunizačný program SR:

IMUNIZAČNÝ PROGRAM KONTROLA OČKOVANIA

Dôsledným plnením Imunizačného programu (NIP SR) sa naďalej udržal priaznivý trend výskytu tých prenosných ochorení, ktorým možno predchádzať očkovaním.

Iné - metodické vedenie okres Lučenec-631
okres Poltár- 178

Výsledky administratívnej kontroly očkovania v okrese Lučenec a Poltár a porovnanie z výsledkami SR zaslané všeobec. lekárom pre deti a dorast za obdobie od 1.9.2007 do 31.8.2008.

Oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti formou odborného článku do mestských novín bolo vykonané.

Publikovanie a oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti sa uskutočnilo v rámci kampane s názvom **Európsky imunizačný týždeň**, ktorá prebiehala v dňoch **20.-26.4.2009**.

17.4.2009- článok Mestské noviny mesta Lučenec (MN) číslo 14, ročník 5: **Informácia pre očkujúcich lekárov a laickú verejnosť v rámci EIW**. Propagácia očkovania v súvislosti s EIW (prevencia, ochrana, očkovanie).

Vyhodnotenie aktivít EIW vykonané RÚVZ so sídlom v Lučenci odoslané e-mailom a poštou dňa 18.5.2009 vedúcemu odboru epidemiológie ÚVZ SR MUDr. RNDr. Jánovi Mikasovi.

Aktivity boli zamerané na rómske komunity, na zdravotníckych pracovníkov, na laickú verejnosť v počte 257 aktivít.

Vydávanie medzinárodných očkovacích preukazov (certifikátov) (MOP): 0

Vydávanie medzinárodných certifikátov o negativite protilátok HIV (anti HIV 1,2/AIDS agent antibodies): 0

6.2. Surveillance infekčných chorôb

V rámci projektu PHARE pre odbory epidemiológie sme zapojení do posilnenia epidemiologickej a laboratórnej surveillance infekčných ochorení.

Mesačné analýzy prenosných ochorení za I. polrok 2009 sa vykonávajú podľa platnej legislatívy.

Vypracovanie výročnej správy za rok 2008 za okresy Lučenec a Poltár bolo vykonané podľa pokynov hlavného hygienika ÚVZ SR Bratislava.

Epidemiologické vyšetrowanie v ohniskách nákaz sa vykonávalo priebežne v závislosti na epidemiol. situácii vo výskyte prenosných ochorení.

Protiepidemické opatrenia sa zabezpečujú v plnom rozsahu.

Mikrobiologické monitorovanie prostredia pri preventívnych previerkach HER sa vykonáva.

Mikrobiologickú diagnostiku nám zabezpečuje neštátne oddelenie klinickej mikrobiológie K-M-lab., spol s r.o. vo VŠNsP, n.o. Lučenec. Dobrú spoluprácu máme pri dg VHA, VHB, VHC v neštátnom klinickom laboratóriu klinickej biochémie S-K-lab., spol s r.o.

EPIS zabezpečenie komunikácie so sieťami EÚ a SZO pre surveillance infekčných ochorení.

Programy systému Epis sa využívajú na zber a analýzu mesačných výkazov o výskyte prenosných ochorení vrátane chrípky. Epidémie sa analyzujú v systéme EPIS. V rámci surveillance chrípky a ARO sa v chrípkovej sezóne vykonáva diferencovaný zber údajov o chorobnosti populácie od vybraných lekárov prvého kontaktu. Hlásenie chrípky a chrípke podobných ochorení je na dobrej úrovni. V spádovom území RÚVZ hlásenie ARO zabezpečuje pravidelne 6 sentinelových lekárov.

BSN (Basic Surveillance network)-hlásenie prenosných ochorení do európskej siete podľa špecifikácie a požiadaviek EÚ CDC. V priebehu roku 2005 sa zaviedlo hlásenie všetkých 49 druhov ochorení podľa požadovanej štruktúry, v čom sa pokračuje.

23.2.2009 – účasť 2 referentiek na školení EPIS v B.Bystrici – hlásenie TESSY sa vykonáva

6.7. ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrowaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Sledujeme výskyt ACHO, serózných meningitíd a encefalitíd s dôrazom na odber materiálu na diagnostiku.

V okrese Lučenec je jedno odberné miesto odpadovej vody – kanalizačný zberač ČOV v meste Lučenec.

Za I. polrok 2009, k 30.6.09 sme vykonali 3 odbery na monitorovanie cirkulácie enterovírusov v odpadových vodách podľa pokynov referenčného laboratória pre poliovírusy, neboli izolované VDPV. Výsledky odberov odpadových vôd na virologické vyšetrenia boli negatívne v počte 3.

V okrese Poltár je ČOV, neboli nariadené odbery odpadovej vody.

Týždenné spracovanie chrípky a chrípke podobných ochorení:

V okrese Lučenec-26

V okrese Poltár-26

PROJEKT-Prevencia chrípky a pneumokokových ochorení (Projekt preventívneho očkovania proti pneumokokovým infekciám a chrípke).

Riešený na regionálnej úrovni, realizovaný od r.2004, pokračovanie v roku 2005.

Je žiadúce kontinuálne pokračovať v začatom projekte.

RÚVZ Lučenec pokračuje v projekte.

Cieľové skupiny pre tieto očkovania sú ľudia vo veku nad 65 rokov (65-roční a starší), ďalšia skupina chronicky chorých bez ohľadu na vek (dispensarizovaní), deti + do 65-roč.

Vyhodnotenie počtu zaočkovaných dospelých, detí a dorastu za okres Lučenec a Poltár v sezóne 2008/2009.

Lučenec deti:			dispenzarizovaní
	chrípka-612		33
	pneumo- 574		24
Lučenec dospelá populácia:	do 65 rokov	nad 65r.	dispenzarizovaní
			Do 65 r.
	Chrípka 1734	1813	836
	Pneumo 46	45	14
Poltár deti:			dispenzarizovaní
	Chrípka-179	30	
	Pneumo- 112	15	
Poltár dospelá populácia:	do 65 rokov	nad 65 r.	dispenzarizovaní
	Chrípka-1026	816	607
	Pneumo- 13	14	19

OKRES LUČENEC:

Počet zaočkovaných proti chrípke deti + dospelí do 65 rokov: 2346

Počet zaočkovaných proti chrípke dospelí nad 65 rokov: 1813

OKRES POLTÁR:

Počet zaočkovaných proti chrípke deti+dospelí do 65 rokov: 1205

Počet zaočkovaných proti chrípke dospelí nad 65 rokov: 816

EPIDEMIOLOGICKÉ VYŠETROVANIE V OHNISKÁCH NÁKAZY(okrem NN):

Prvá návšteva v ohnisku:okres Lučenec-15,okres Poltár-6

Opakované návštevy v ohnisku:okres Lučenec-0,okres Poltár-0

Počet vyšetrených osôb:okres Lučenec-6,okres Poltár-4

Zvýšený zdravotný dozor:okres Lučenec-5,okres Poltár-0

Lekársky dohľad:okres Lučenec-5,okres Poltár-0

Iné protiepidemické opatrenia:okres Lučenec-50, okres Poltár-8

ODBER VZORIEK NA MIKROBIOLOGICKÉ VYŠETRENIE(okrem NN):

Vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia:

Potraviny:okres Lučenec-0,okres Poltár-0

VÝPISY POTREBNÝCH ÚDAJOV K SPRACOVANIU NÁKAZ, ev. ANALÝZ:

Z chorobopisov:okres Lučenec-1,okres Poltár-1

Zo zdravotných záznamov:okres Lučenec-12,okres Poltár-3

Iné:okres Lučenec-131,okres Poltár-16

ANALÝZA EPIDEMIOLOGICKEJ SITUÁCIE:

Denná:IS EPIS:okres Lučenec-78,okres Poltár-26

Týždenná:zvodka:okres Lučenec-26,okres Poltár-26

Mesačná:mesačník:okres Lučenec-6,okres Poltár-6
Ročná:okres Lučenec-0,okres Poltár-0
Príprava podkladov:zvodka:okres Lučenec-29,okres Poltár: 27

NN-ŠZD-KONTROLA HER a BOT + Mikrobiálny monitoring + kontrola nápravných opatrení: Spolu:

Kontroly pracoviska okres Lučenec-42
Okres Poltár-5

Opakované návštevy okres Lučenec-1
Odber vzoriek zo sterilných materiálov Lučenec-29
Odber vzoriek z prostredia Lučenec-240
Odber vzoriek z ovzdušia Lučenec-65
Odber iných vzoriek Lučenec- 0
Počet testovaných HVS okres Lučenec-41
Okres Poltár-6
Počet testovaných AUT Lučenec-7
Poltár-0
Počet testovaných FS Lučenec-1
Poltár-0

OKRES LUČENEC:

Celkový počet HVS:82
Z toho kontrolovaných:41,t.j.50%

Celkový počet AUT:17
Z toho kontrolovaných: 7,t.j.41%

Celkový počet FS:1
Z toho kontrolovaných:1,t.j.100,0%

OKRES POLTÁR:

Celkový počet HVS: 14
Z toho kontrolovaných: 6, t.j.42%

Celkový počet AUT:3
Z toho kontrolovaných: 0

Celkový počet FS:0

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

**IS EPIS-Epidemiologický informačný systém verejného zdravotníctva
Projekt PHARE EÚ**

HODNOTENIE za I. polrok 2009 okres Lučenec:

Počet spracovaných a do systému vložených prípadov: **131**

Z toho potvrdených **59**

Možných 69

Pravdepodobných 2

Nepotvrdených 0

Nosič 1

Počet spracovaných ohnísk: 15

Počet chránených kontaktov očkovaním: 2
Inak: 2

Opatrenia prijaté-rozhodnutím: 5 (ZZD)
Pokynom na mieste: 15

Zoznam epidémií: 0

Počet lekárov, ktorí využili hlásenie cez internet (aj negatívne hlásenie): žiadny

HODNOTENIE za I. polrok 2009 okres Poltár:

Počet spracovaných a do systému vložených prípadov: **16**

Z toho potvrdených 4

Možných 12

Pravdepodobných 0

Nepotvrdených 0

Počet spracovaných ohnísk: 6

Počet chránených kontaktov očkovaním: 0
Inak: 4

Opatrenia prijaté-rozhodnutím: 0

Pokynom na mieste: 6

Zoznam epidémií: 0

Počet lekárov, ktorí využili hlásenie cez internet (aj negatívne hlásenie): žiadny

6.4. Nozokomiálne nákazy

Zdravotnícke zariadenia v spádových okresoch neboli zapojené do programu HELICS na surveillance vybraných NN. VŠNsP, n.o. Lučenec má vlastné oddelenie prevencie NN-oddelenie hygieny a dezinfekcie (marketingové oddelenie) s hlavnou hygieničkou a námestníčkou pre ošetrovatel'stvo, ktoré pracuje v kontrolnej činnosti nezávisle od oddelenia epidemiológie. V zariadení majú informačný systém NN cez program MEDEA, ktorý je inštalovaný na lôžkových oddeleniach. V zariadení sa robí vlastný monitoring sterov z prostredia podľa aktuálnosti na jednotlivých oddeleniach - v spolupráci s mikrobiológiou K-M lab. neštátne ZZ.

Priebežné monitorovanie závažných NN sa vykonáva.

V regióne sa nachádza jedno ústavné ZZ-VŠNsP, n.o. Lučenec.

Jedná sa o neziskovú organizáciu od r. 2005.

V areáli nemocnice sa prevádzkuje viac budov (5 budov: 4 pavilóny a 1 budova polikliniky).

V okrese Lučenec sú 2 neštátne polikliniky, v okrese Poltár 1 neštátna poliklinika.

Výkon štátneho zdravotného dozoru: Úlohy v rámci ŠZD sú evidované v administratívnom systéme úradu. Každá žiadosť je evidovaná pod číslom a priradená k spisu - vrátane rozhodnutia a kontroly plnenia termínov vybavenia.

Výkon ŠZD - pri steroch-odd. VŠNsP, n.o. Lučenec:

Stery: 240

Vzdušný spad: 65

Sterilné stery: 0

Sterilný materiál: 29

Kontrola nápravných opatrení:5x Lc

Mikrobiálny monitoring: 5x Lc

ŠZD-ambulancie+VšNsP,n.o. Lučenec:33
Poltár :5

Vydané:

Rozhodnutia k schváleniu prevádzk. poriadku: Lučenec: 3
Poltár: 1

Rozhodnutia k uvedeniu priestorov do prevádzky a schválenie prevádzkového poriadku:
Lučenec:15
Poltár:6

Konzultačné vyjadrenia písomné k prevádzkovému poriadku pre OHŽP:Lučenec: 7
Poltár: 1

Závazné stanoviská: Lučenec: 3
Poltár: 1

Iné stanovisko: Lučenec: 5

Výzva: Lučenec: 1

Epidémia ,alebo zvýšený výskyt klinicky sa manifestujúcich NN zaznamenané neboli, podobne ani úmrtie v súvislosti s NN.

NN v I. polroku 2009 mali charakter sporadický.

Hlásených bolo 7NN zo VšNsP,n.o.Lučenec(v roku 2008- 5 NN).

NN podľa diagnóz a etiolog.agens:

7 x T81.3: Rozpad OP rany nezatriedený inde:

Klinická forma: ranová, lokalizácia infekcie: infekcia v mieste OP rany - EA: 2x E. coli, Staphylococcus aureus, Staphylococcus epidermidis, Proteus mirabilis, Serratia marcescens, Staphylococcus iný špecifikovaný.

Výskyt závažných patogénov, napr.MRSA z celkového počtu Staphylococcus aureus nebol hlásený.

Vírusové črevné NN neboli hlásené.

NN boli vyličené.

Na úseku prevencie nozokomiálnych nákaz je dobrá spolupráca s jednotlivými oddeleniami. Hlásna služba NN sa mierne zlepšila,jedná sa o pasívny zber údajov. Pri závažných NN sú sledované jednotlivé etiologické agensy a rezistencia na antibiotiká.

V roku 2009 bolo odobratých v rámci ŠZD 334 vzoriek zo zdravotníckych zariadení. Kontrola funkčnej schopnosti sterilizačných prístrojov bioindikátormi bola dokladovaná protokolom v 73 prípadoch (aj opakované kontroly). V rámci prevencie NN oddelenie epidemiológie RÚVZ úzko spolupracuje s oddelením hygieny a dezinfekcie VšNsP, n.o. Lučenec. Zamestnanci RÚVZ usmerňujú zodpovedných pracovníkov VšNsP, n.o. Lc v rámci ŠZD alebo represívnymi opatreniami.

Vedúca lekárka a 1 hlavná referentka sa zúčastnili v dňoch 6.4.-7.4.09 XIII.ročník odbornej konferencie- NN Brusno-kúpele s pasívnou účasťou.

Vedúca lekárka sa zúčastnila odbornej konferencie v dňoch „VIII. Červenkové dni preventívnej medicíny“ Brusno-kúpele s pasívnou účasťou.

Regionálna kampaň – Dezinfekcia rúk – 5.5.2009:

Aktivity:

Odborný článok v printovom médiu: Mestské noviny mesta Lučenec, uverejnený 30.4.2009.

Webova stránka, 3 x nástenky, zisťovanie vedomostí o hygienickej dezinfekcii rúk pri výkone ŠZD, zisťovanie spotreby alkoholových dezinfekčných prostriedkov na ruky v zdravotníckych zariadeniach, Rozposlanie odborného článku o hygiene a dezinfekcii rúk zdravotníckym pracovníkom spolu **221 ks**.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioteroristické útoky).

Rýchla a koordinovaná reakcia na zdravotné hrozby:

Za I. polrok 2009 v spádovom území RÚVZ nebolo potrebné riešiť mimoriadnu situáciu hrozby úmyselného vypustenia biologických a chemických látok.

V prípade výskytu mimoriadnej epidemiologickej udalosti alebo situácie sa využíva hlásenie v systéme rýchleho varovania, ktoré bolo za I. polrok 2009 uskutočnené v 6 prípadoch a iné informácie : 62x – A (H1N1).

Pandemická pripravenosť, havarijná pripravenosť

K 17.5.2009 boli aktualizované **Havarijné plány pri výskyte mimoriadnej epidemiologickej situácie** pre okres Lučenec a Poltár osobitne s konkrétnymi úlohami a kontaktnými osobami.

K 17.5.2009 bol aktualizovaný samostatný plán pre prípad výskytu pandémie ľudskej chrípky a výskytu vtáčej chrípky (**pandemický plán**). Všetci zamestnanci oddelenia epidemiológie sú členmi výjazdovej skupiny pre prípad výskytu vtáčej chrípky a sú kompletne vybavení OOPP a materiálom vybavením pre potreby dezinfekcie.

Je zabezpečená vzájomná pružná informovanosť s praktickými lekármi a zamestnancami RVaPS- spolupráca pri vyšetrovaní niektorých zoonóz.

Dôsledne sa plnili prípisy a listy ÚVZ SR.

Kapacity na zvládnutie pandémie chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb

Za I. polrok 2009 boli aktualizované údaje kontaktných osôb pracovných skupín na ÚVZ SR v prípade výskytu mimoriadnej epidemiologickej situácie.

Surveillance chrípky.

Hlásenie výskytu ochorení na chrípku a chrípke podobné ochorenia je na dobrej úrovni, vkladanie dát v programe EPIS sa uskutočňuje každý pracovný týždeň počas celého roka.

V spádovom území RÚVZ Lučenec hlásenie ARO zabezpečuje pravidelne 6 sentinelových lekárov (3 pediatri a 3 všeobecní lekári pre dospelých) a 2 iné PLDD a aj hlásenie ostatných lekárov prvého kontaktu je na dobrej úrovni. V chrípkovej sezóne, alebo pri podozrení na chrípkové ochorenie aj mimo sezóny, sentineloví lekári odoberajú biologický materiál na verifikáciu chrípky, ktorá bola v našom regióne verifikovaná v chrípkovej sezóne 2008/2009 v počte 8 izolácií: 7x RT-PCR (6x chrípka A, 1x chrípka B) a 1x kultivačne Chrípka B/Malaysia/2506/2004-like

Dňa 4.6.2009 zasadala regionálna protiepidemická komisia zriadená na RÚVZ so sídlom v Lučenci, kde formou prezentácie pripravenej ved. odd. epidemiológie RÚVZ Lc informovala o aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte nového typu vírusu chrípky A H1N1 vo svete, EÚ a na Slovensku + 3x informačné nástenky

Pracovníkmi odd. epidemiológie sú zabezpečené 24 hod. pohotovost. služby v súvislosti s vyhlásením 6.pandemickej fázy SZO.

Rozposlanie opatrení pre fázu 5 – 1 v súvislosti s výskytom chrípky typu A H1N1 bolo zabezpečené v plnom rozsahu a priebežne aktualizované odporúčania v rámci okresov Lučenec a Poltár.

Aktualizované zloženie výjazdových skupín:

Zloženie troch pracovných skupín na likvidáciu možných ohnísk vtácej chrípky za RÚVZ so sídlom v Lučenci:

1. MUDr. Simona Fančiová, odborný radca, vedúca oddelenia epidemiológie-vedúci zásahovej skupiny-mobil:0918621924

Členovia: MUDr. Mária Martišová, Jarmila Červenáková, Alexander Kolenkáš

2. MUDr. Jarmila Lehotayová, MPH, regionálny hygienik-vedúci zásahovej skupiny-mobil:0905536551

Členovia: Mgr. Alžbeta Nagyová, Tatiana Abelovská, Miroslav Lukniš

3. Ing. Edita Krekáčová, poverená vedením OPPL a toxikológie -vedúci zásahovej skupiny-mobil:0915 803 730

Členovia: Mária Baroníková, Eva Hanesová, Július Svoreň

Aktualizácia Podrobného plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky za rok 2008.

Členovia výjazdovej skupiny RÚVZ Lučenec pre územný obvod okresov Lučenec a Poltár.

Aktuálne platné kontaktné údaje za RÚVZ Lučenec.

MUDr. Jarmila Lehotayová, MPH, regionálna hygienička:

Telefónne číslo: 047/43 225 67

Fax: 047/43 225 67

Služobný mobil: 0905 536 551

e-mail: jarmila.lehotayova@uvzsr.sk

MUDr. Simona Fančiová, vedúca oddelenia epidemiológie:

Telefónne číslo: 047/43 235 72

Služobný mobil: 0918 601 924

e-mail: simona.fanciova@uvzsr.sk

Členovia výjazdovej skupiny pri výskyte mimoriadnej epidemiologickej situácie (hrozby a naliehavé situácie), t.z. úmyselné vypustenie biologických a chemických látok)

MUDr. Jarmila Lehotayová, MPH-regionálny hygienik

Ing. Edita Krekáčová- poverená vedením OPPL a toxikológie - za poľnohosp. pracovné priestory

MUDr. Mária Martišová - pri ohrození potravín

Tatiana Abelovská-pri mimoriadnej epidemiologickej situácii(MES)

Miroslav Lukniš-pri ohrození ovzdušia a vôd

Do IS EPIS-SRV zoznam za okres Lučenec za I. polrok 2009 boli vložené tieto MES:

1. Iné závažné sporadické ochorenia: 4

2. Iné informácie: 62x - A(H1N1)

Za okres Poltár za I. polrok 2009 do SRV tieto MES:

1. Iné závažné sporadické ochorenia: 2

2. Iné informácie: 61x -A(H1N1)

9. Oddelenie podpory zdravia

9.1. „ MATERSKÉ CENTRÁ

Cieľ projektu: výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu.

Edukáciou matiek ovplyvňujeme a meníme životný štýl celej rodiny. Vzdelaná mama ďalej vzdeláva svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa.. Vzdelaná a zdravá rodina je základom pre prosperujúcu spoločnosť.

Materské centrum „Nezábudka“ v Lučenci je miesto pre stretávanie sa matiek prevažne na materskej dovolenke.

Umožňuje matkám s malými deťmi vyjsť z pozície sociálnej izolácie, ktorú im navodzuje celodenná náročná starostlivosť o malé deti.

Materské centrum CESPOM združuje mamičky zo sociálne slabších a rómskych rodín. V rámci spolupráce s týmito centrami realizujeme prednáškové bloky a besedy (zdravý životný štýl, zdravá výživa....).

Podľa tematického okruhu poskytujeme písomný informačný materiál k jednotlivým témam.

9.2. MÁM 65 + A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO

Charakteristika projektu : zvýšenie kvality zdravia ľudí a zdravotného uvedomenia starších ľudí, ktorí dosiahli a presiahli vek 65 rokov.

Cieľová skupina: obyvatelia SR vo veku nad 65 rokov.

Hlavný cieľ: zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí.

Realizácia uvedeného projektu na RÚVZ Lučenec prebiehala nasledovne:

V domovoch dôchodcov boli realizované tieto odborné- výchovné aktivity :

Domov dôchodcov a sociálnych služieb Sušany

odborná prednáška pre klientov na tému :

Bolest' – dňa 23.04.2009 , spojená s diskusiou k danej problematike a odborným poradenstvom , meranie krvného tlaku – 36 klientov.

Klub dôchodcov – Vidiná

Informácie o výskyte vírusu chrípky A (H1N1) - 28.05.2009 – odborná prednáška, štandardné meranie krvného tlaku, individuálne poradenstvo , biochemické vyšetrenie a realizácia dotazníkového prieskumu na tému „*Seniori v rodine a v spoločnosti*“ . Počet klientov na prednáške – 23.

Klub dôchodcov – České Brezovo

„*Seniori v rodine a v spoločnosti*“ - 25.05.2009 - realizácia dotazníkového prieskumu, biochemické vyšetrenia, individuálne poradenstvo a meranie krvného tlaku

Penzión AMBRA - Lučenec

„*Seniori v rodine a v spoločnosti*“ - 09.06.2009 - realizácia dotazníkového prieskumu , odborná prednáška *Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku*, meranie krvného tlaku a individuálne poradenstvo – 30 klientov.

9.3. ZDRAVOTNO – VYCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU - STOMATOHYGIENA

Distribúované edičné materiály a DVD nosiče pre deti v rámci stomatohygieny ako doplnok edukačnej činnosti v materských školách. Edičné materiály boli rozdane na materských školách v okrese Lučenec a Poltár.

V rámci edukačnej činnosti v materských školách a prvý stupeň ZŠ pokračujeme, premietali sme videokazety „O maškrtnej veвериčke“ a „ Čo sa stalo medvedíkovi“ po premietaní sme

uskutočnili besedu s deťmi na tému – zdravé a čisté zúbky, ovocie zelenina – sladkosti a distribúcia zdravotno-výchovného materiálu. Uvedené aktivity sa realizovali na jednotlivých materských školách vo Filákovke.

9.5. AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ

22. marec – svetový deň vody – informácie na internetovej stránke RÚVZ Lučenec, poskytovanie informácií a odborné poradenstvo o zdravotnej nezávadnosti a ďalšie informácie týkajúce sa pitnej vody a pitného režimu

7. apríl – svetový deň zdravia – prednáška na tému Zdravý životný štýl v obci České Brezovo a distribúcia zdravotno-výchovného materiálu., propagácia Európskeho imunizačného týždňa v mestských novinách a na informačnej nástenke v budove v RÚVZ a v miestnosti pohybovej aktivity

10.máj – svetový deň - pohybom ku zdraviu – informácie pre klientov poradne zdravia, prednáška pre klientov poradne pohybovej aktivity a poradne pre budúce mamičky

31.máj – svetový deň bez tabaku – článok v mestských novinách, akcia propagovaná na webovej stránke www.ruvzlc.sk , v mestskom rozhlase a v elektronickej podobe na miestnych úradoch v okrese Lučenec a Poltár, deň otvorených dverí na oddelení zdravotnej výchovy - odborné poradenstvo, meranie krvného tlaku, telesného tuku a vyšetrenie obsahu CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer

26.jún – medzinárodný deň boja proti drogám a obchodovanie s nimi – odborné informácie odoslané elektronickou poštou na obecné úrady v okrese Lučenec a Poltár

9.7. „ VYZVI SRDCE K POHYBU“

Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelej populácie

Realizácia projektu – 2. polrok kalendárneho roka 2009

9.8. NÁRODNÁ PLATFORMA BUDOVARIA KAPACITY

V PODPORE ZDRAVIA V SR

NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIA NADVÁHY A OBEZITY

NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE CHRONICKÝCH

SRDCOVO – CIEVNÝCH OCHORENÍ

Členovia Klubu kardiakov pravidelne navštevujú telocvičňu zriadenú v budove RÚVZ Lučenec, kde okrem pohybovej aktivity môžu vypočuť rôzne prednášky na tému *Úprava životného štýlu, srdcovo - cieвне ochorenia* prípadne ponúkame štandardné meranie krvného tlaku.

9.9. CINDI PROGRAM

V rámci poradne zdravia v prvom polroku bolo celkovo vyšetrených 82 klientov.

Počas výjazdov a prednáškovej činnosti bolo vyšetrených 137 klientov (cholesterol, glukóza, štandardné meranie krvného tlaku, % telesného tuku , v niektorých prípadoch celkové biochemické vyšetrenie).

V spolupráci s oddelením hygieny výživy realizujeme plnenie projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospelej populácie SR“ -antropometrické a biochemické vyšetrenie, vyplnenie dotazníkov, odborné poradenstvo po získaní výsledkov a individuálna intervencia /80 respondentov /.

9.10. INICIOVAŤ A ORGANIZOVAŤ ZDRAVOTNO – VÝCHOVNÉ AKCIE PRE OBYVATEĽOV S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

V rámci zdravotno-výchovných akcií bol organizovaný deň zdravia v Českom Brezove so sprievodnými akciami ako : meranie krvného tlaku a telesného tuku, biochemické vyšetrenia Reflotronom spojená s individuálnym poradenstvom, distribúcia zdravotno-výchovného materiálu a prednáška o zdravej výžive, zníženie hladiny cholesterolu bez liekov.

V spolupráci s gynekológmi pokračujeme s programom pohybová rehabilitácia tehotných žien (vedie kvalifikovaná inštruktorka) spojená s besedami o správnej výžive v tehotenstve, priebeh pôrodu , o starostlivosti o novorodenca (gynekológ, pediater).

V spolupráci so základnými školami sa realizovali prednáškové bloky na tému *zdravá výživa pre detskú populáciu a vší – problém aj v 21.storočí*. Prednášky boli spojené meraním krvného tlaku, telesného tuku a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

Pod názvom „Seniori v rodine a v spoločnosti“ sa realizoval dotazníkový prieskum na Strednej zdravotnej škole v Lučenci, v kruhu študentov bez maturity a na základných školách v meste a na dedine.

10. Kontrola tabaku

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Údaje o počte vykonaných kontrol so zameraním na dodržiavanie zákona č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov za RÚVZ Lučenec:

Hygiena detí a mládeže :	66
Hygiena výživy :	85
Hygiena životného prostredia:	63
Epidemiológia :	40

10.3. Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – Vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu

Informačná kampaň má za cieľ zvýšiť povedomie verejnosti o možnostiach zanechania fajčenia a ochrany nefajčiarov na verejných miestach.

Podujatie „ Príprava a realizácia akcie pre verejnosť - vyšetrenie CO vo vydychovanom vzduchu“ bolo realizované 29.mája 2009 v rámci dňa otvorených dverí na oddelení zdravotnej výchovy v Lučenci. Uvedenú akciu sme propagovali na webovej stránke www.ruvzlc.sk, v mestských novinách, v mestskom rozhlase a na všetkých obecných úradoch v rámci okresu Lučenec a Poltár.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Martine**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

Aktivity NEHAP III sú zamerané na štyri hlavné ciele:

Cieľ č.1 redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody

odd. HŽP zabezpečovalo:

- systematickým monitorovaním kvality pitnej vody v rámci hromadného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou (spolu bolo odobratých 90 vzoriek v rozsahu minimálneho rozboru a 5 vzoriek v rozsahu úplného rozboru podľa NV SR č.354/2006 Z.z.), pričom všetky vzorky vyhoveli limitom ukazovateľov kvality pitnej vody s výnimkou dvoch vzoriek, v ktorých boli zistené koliformné baktérie a kultivovateľné mikroorganizmy pri 37°C. V opakovaných rozboroch sa mikrobiologická závadnosť nevyskytla.
- nápravné opatrenia pri zistení prekročenia medzných hodnôt ukazovateľov kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch nebolo potrebné uložiť.
- zvyšovaním povedomia ľudí v otázkach dôležitosti pitnej vody formou informovania verejnosti s využitím www stránky, ako aj individuálnymi konzultáciami poskytovanými občanom.

Cieľ č.2 prevencia a redukcia zdravotných dôsledkov spôsobených nehodami a zraneniami detí

odd. HŽP zabezpečuje priebežne v rámci posudzovania projektových dokumentácií so zameraním na prevenciu zranení a nehôd presadzovaním všeobecných požiadaviek na ochranu zdravia.

Cieľ č.3 prevencia a zníženie respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečistením ovzdušia

Cieľ č.4 zníženie rizika chorôb a invalidity detí spôsobenej expozíciami nebezpečných chemických látok (napr. ťažkým kovom) a biologickým činiteľom

odd. HŽP zabezpečuje priebežne v rámci posudzovania projektových dokumentácií umiestňovanie stavieb s vylúčením negatívnych vplyvov faktorov životného prostredia na obytnú a rekreačnú funkciu objektov - vyžadovaním objektivizácie možných dopadov okolia na stavbu, resp. stavby na obytnú zástavbu v rámci schvaľovania návrhov na územné konanie stavieb, ktoré majú prispieť k zníženiu rizika chorôb.

1.2. Koordinácia národných programov výskumu v oblasti environmentálneho zdravia – ERA-NET

Do plnenia úlohy nie je odd. HŽP zapojené

1.3. Národný informačný systém životného prostredia a zdravia ENHIS

Do plnenia úlohy sa odd. HŽP zapojí podľa pokynov UVZ SR. Zatiaľ do plnenia úlohy nie je odd. HŽP zapojené.

1.4. Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách, prevencia a redukcia respiračných ochorení

Plnenie úlohy: rieši RÚVZ Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica.

1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

Plnenie úlohy:

RÚVZ Martin sa podieľa na plnení úlohy v oblasti monitoringu a výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie v letnej turistickej sezóne 2009 na umelých kúpaliskách podľa pokynov UVZ SR. Štátny zdravotný dozor sa vykonával so zameraním na kontrolu pripravenosti jednotlivých prevádzkovateľov na začiatok prevádzky. Predmetom posudzovania pripravenosti bolo zhodnotenie stavu bazénov, rekreačných plôch, vybavenosti pre návštevníkov, funkčnosti technologických zariadení na úpravu vody, overenie zdravotnej a odbornej spôsobilosti zamestnancov, zhodnotenie výsledkov kontroly kvality vody na základe výsledkov laboratórnych rozborov zabezpečených z prostriedkov prevádzkovateľov.

V súlade s usmerneniami k využívaniu jednotného informačného systému o kvalite vody na kúpanie boli zaznamenané potrebné údaje o pripravenosti kúpalísk na letnú turistickú sezónu 2009 k termínu 12.06.2009, ktoré sú v pravidelných týždňových intervaloch aktualizované. Priebežne je vykonávaný štátny zdravotný dozor na umelých kúpaliskách s celoročnou prevádzkou. Zároveň sú zaznamenávané údaje o výsledkoch kontroly kvality vody, ktoré vykonal RÚVZ v rámci štátneho zdravotného dozoru a tiež výsledky prevádzkovateľov. K dátumu vyhodnotenia vykonal RÚVZ na umelých kúpaliskách s celoročnou prevádzkou, vrátane bazénov v zariadení SPA a AQUAPARK v areáli Slovenských liečených kúpeľov, ktoré sú k dispozícii verejnosti: 10 odberov vzoriek z bazénov, 3 vzorky z vírivých bazénov. V dvoch vytipovaných zariadeniach boli odbery vody na kúpanie doplnené o odber sterov z prostredia, spolu 20 vzoriek. Všetky odobraté vzorky boli hodnotené ako vyhovujúce.

V okresoch Martin a Turčianske Teplice nie sú vyhlásené prírodné kúpacie oblasti. V okrese Martin sa nachádzajú dve jazerá využívané pre neorganizovanú rekreáciu, s návštevnosťou nižšou ako 1000 (Ontáριο Biele brehy Sučany a Lipovecké jazerá – štrkovisko). Tieto prírodné lokality neboli vyhlásené krajským úradom životného prostredia za vody vhodné na kúpanie. Monitoring vzoriek vôd sa v súlade s pokynmi ÚVZ SR na zabezpečenie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie nevykonáva. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Martine v časti aktuality je informovaná verejnosť o situácii na kúpaliskách v okresoch Martin a Turčianske Teplice, článok poskytuje aj všeobecné informácie a doporučované zásady pre návštevníkov kúpalísk, resp. vodných plôch. Zdôraznená je skutočnosť, že v našom regióne je kúpanie na vodných plochách, ktoré nemajú na prevádzku súhlas a neboli vyhlásené a zaradené do zoznamu prírodných kúpalísk - vôd vhodných na kúpanie, na vlastné riziko, pričom sú uvedené doporučená pre ochranu zdravia .

Bol poskytnutý príspevok o prírodných vodných plochách na kúpanie do regionálnych novín.

1.6 Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

Plnenie úlohy:

V rámci monitoringu je určených 87 kontrolných odberových miest z verejných vodovodov v obciach okresu Martin a Turčianske Teplice. Pitná voda dodávaná systémom verejných vodovodov v našom regióne dlhodobo vykazuje veľmi dobrú kvalitu, nie sú prekračované limity zdravotne významných ukazovateľov. Výnimky pre používanie pitnej vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody nebolo potrebné udeliť.

Za hodnotené obdobie bolo odobratých 90 vzoriek pitnej vody na spotrebiskách verejných vodovodov v obciach okresov Martin a Turčianske Teplice (spolu bolo odobratých 85 vzoriek v rozsahu minimálneho rozboru a 5 vzoriek v rozsahu úplného rozboru podľa NV SR č.354/2006 Z.z.), pričom všetky vzorky vyhoveli limitom ukazovateľov kvality pitnej vody s výnimkou dvoch vzoriek, v ktorých boli zistené koliformné baktérie a kultivovateľné mikroorganizmy pri 37°C. Nízke prekročenie uvedených mikrobiologických ukazovateľov, je možné pripísať nedostatočnej starostlivosti o čistotu výtokových armatúr u odberateľov vody. V opakovaných rozboroch sa mikrobiologická závadnosť nevyskytla. Pri opakovanom odbere na spotrebisku zdôrazňujeme potrebu starostlivosti o čistotu vodovodných armatúr, vrátane ich dezinfekcie.

1.7. PHIME projekt – Vplyv dlhodobej expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín

Do plnenia úlohy nie je odd. HŽP zapojené, rieši RÚVZ Banská Bystrica a RÚVZ Spišská Nová Ves.

1.8. Projekt LIFE + pre ľudský biomonitring

Do plnenia úlohy nie je odd. HŽP zapojené, riešia vybrané RÚVZ v SR

Vlastné programy a projekty odd. HŽP nerieši.

Zahraničné programy a projekty odd. HŽP nerieši.

7.1. CYANOBAKTÉRIE

RÚVZ Martin, odd. HŽP sa zapojilo do projektu ÚVZ SR, ktorý rieši odbor Objektivizácie faktorov prostredia, formou spolupráce. Spoluprácu začal RÚVZ Martin na základe skutočnosti, že na vodárenskej nádrži Turček boli vo vzorkách odobratých odbornými pracovníkmi ÚVZ SR Bratislava zistené cyanobaktérie. Odbery boli uskutočnené opakovane a to aj z jednotlivých horizontov, z ktorých sa odoberá voda na úpravu, odbery surovej vody v Úpravni vody Turček a upravenej vody určenej na odber v rámci diaľkového vodovodu. Oživenie vody cyanobaktériami bolo zistené aj v jednotlivých odberných horizontoch. Boli identifikované cyanobaktérie so schopnosťou tvoriť vodný kvet s dominantným taxónom fytoplanktónu *Aphanizomenon flos-aquae*, bolo zistené aj prekročenie limitnej hodnoty chlorofylu a) v surovej vode. Vzorky nevykazovali toxicitu Pri danom stupni podľa doporučení WHO je potrebné sledovať, či úpravňa vody je schopná účinne odstrániť cyanobaktérie a ich toxíny. V prípade, že úprava vody nie je účinná, je bezpodmienečne nutné

sledovať cyanotoxíny v upravenej vode a pri prekročení limitnej hodnoty 1 µg/l okamžite vykonať nápravné opatrenia.

Vzhľadom na to, že sa jedná o zistený druh cyanobaktérií so schopnosťou tvoriť vodný kvet, ktoré produkujú celý rad látok, ktoré môžu negatívne ovplyvňovať ľudské zdravie (najmä vysoká pravdepodobnosť prieniku cyanotoxínov do vody), je potrebné sa problematikou včas a zodpovedne zaoberať.

Na základe týchto skutočností bolo zaslané prevádzkovateľovi VEOLIA VODA, Stredoslovenská vodárenská spoločnosť a.s. Banská Bystrica oznámenie o výsledkoch kontroly kvality vody vo vodárenskej nádrži s cieľom zabezpečenia preventívnych opatrení pri odbere surovej vody a následnej úprave pitnej vody tak, aby sa zdraviu škodlivá voda nedostávala do systému zásobovania obyvateľstva z verejných vodovodov.

Prevádzkovateľ bol vyzvaný, aby oznámil na RÚVZ Martin postup pri zabezpečení výberu horizontu s najnižším výskytom cyanobaktérií na úpravu vody, program kontroly kvality vody spôsob a termíny predkladania výsledkov na RÚVZ Martin, zdokumentovanie terajšieho spôsobu úpravy vody z hľadiska zabezpečenia prieniku cyanotoxínov do upravenej vody, resp. návrh účinnej úpravy vody najneskôr k začiatku sezónneho výskytu cyanobaktérií.

V odpovedi vodárenská spoločnosť uvádza spôsob zabezpečenia opatrení, ktorými plánuje zabezpečiť zlepšenie kvality vody vo vodárenskej nádrži Turček v spolupráci so správcom vodárenského zdroja a RÚVZ Banská Bystrica u ktorého bude zabezpečovať odbery vzoriek a analýzy výskytu cyanobaktérií chlorofylu a) a merania toxicity dodateľsky. Okrem uvedených cieľných sledovaní je zabezpečená priebežná kontrola kvality vody vo verejnom vodovode podľa vypracovaného harmonogramu odberov vzoriek Prevádzkovateľ VN Turček Slovenský vodohospodársky podnik š.p. Piešťany vykonáva systematické sledovanie kvality vody v nádrži vo všetkých horizontoch a surovej vody na 4 odberných miestach.

Súčasná technológia úpravy vody vo VN Turček, dvojstupňová úprava vody s koagulačnou filtráciou, pričom prvý stupeň úpravy je riešený modernou technológiou lamelových usadzovákov, ktorý zabezpečí, že sú cyanobaktérie zachytávané už týmto stupňom úpravy, by mala zabezpečiť potrebnú kvalitu vody o čom svedčí aj výsledok doteraz urobených rozborov upravenej vody.

V spolupráci s ÚVZ SR na projekte bude RÚVZ Martin aj naďalej pokračovať. Jedná sa najmä o pomoc pri vybavovaní vstupov do vodárenských objektov a priebežné preverovanie rozvoju vodného kvetu na nádrži, informovanie ÚVZ SR o prípadnom výskyte pre vykonanie cieľných odberov na ekotoxikologické testy a cyanotoxíny.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Rizikové práce predstavujú pre zamestnancov zvýšené riziko poškodenia zdravia pri práci a ich vyhlásenie je pre zamestnávateľa spojené s povinnosťami na úseku ochrany zdravia pri práci, medzi ktoré patrí najmä vykonávanie preventívnych opatrení na zníženie alebo odstránenie rizika poškodenia zdravia pri práci a zabezpečenie cieľných lekárskech preventívnych prehliadok zamestnancov pracovnou zdravotnou službou.

K 30. 06. 2009 bolo vyhlásených v okrese Martin a Turčianske Teplice **4 080** pracovníkov v rizikových profesiách, z toho **1615** žien. Jedná sa o **115** právnych subjektov.

Najviac rizikových prác evidujeme v priemyselnej výrobe, zdravotníctve a poľnohospodárstve.

Počet pracovníkov zaradených do rizikových prác podľa faktorov:

Hluk: 2302 osôb, z toho 323 žien, v 4. kategórii je zaradených 161 osôb, z toho 5 žien;

Chemické látky + karcinogénne a mutagénne faktory: 711 osôb, z toho 394 žien, v 4. kategórii sú zaradení 2 pracovníci;

Prach: 439 osôb, z toho 68 žien, v 4. kategórii je zaradených 10 osôb, z toho 3 ženy;

Psychická pracovná záťaž: 747 osôb, z toho 648 žien;

Fyzická záťaž: 570 osôb, z toho žien 469, v 4. kategórii rizika je vyhlásených 61 pracovníkov, z toho 52 žien;

Biologické faktory: 231 osôb, z toho 203 žien;

Ionizujúce žiarenie: 312 osôb, z toho 207 žien;

Vibrácie: 293 osôb, z toho 23 žien, v 4. kategórii sú zaradení 2 muži;

Záťaž teplom a chladom: 266 osôb, z toho 130 žien;

V takmer všetkých právnych subjektoch sa vyskytuje kombinácia 2 a viac faktorov (aktuálnym problémom sa stala kombinácia 5 a viac rizikových faktorov).

Ako najčastejšie sa vyskytujúci škodlivý rizikový faktor v pracovnom prostredí stále dominuje hluk – najvyšší počet exponovaných pracovníkov je najmä v priemyselnej výrobe, čo je logické, vzhľadom ku charakteru výrobných činností – strojárstvo, drevárstvo, hutníctvo....

Veľký počet pracovníkov, najmä žien, je vyhlásených v riziku psychická pracovná záťaž, fyzická záťaž, biologické faktory a chemické faktory, vrátane karcinogénov a mutagénov. Sú to prevažne pracovníci, ktorí svoju činnosť vykonávajú v zdravotníckych zariadeniach, domovoch sociálnych služieb, detských domovoch a školách.

V 1. polroku 2009 RÚVZ so sídlom v Martine vydal 6 rozhodnutí, ktorými vyhlásil rizikové práce, z toho 2 na dobu určitú. V 1 prípade to bolo kvôli vyhlásenej kategórii 4 u profesie kováč – rizikový faktor hluk a v ďalšom rozhodnutí to bolo kvôli tomu, že prevádzka mala vydané rozhodnutie na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky.

1 rozhodnutie o vyhlásených RP bolo zrušené – prevádzkovateľ vytvoril 2 nové subjekty – fyzickú osobu – podnikateľa a právnickú osobu – s.r.o. a prestal zamestnávať osoby v pracovnoprávnom vzťahu. Uzavrel dohodu s 5 živnostníkmi, od ktorých si kupuje prácu. Chceme poukázať na schválenú legislatívu, ktorá v praxi veľmi komplikuje výkon ŠZD, kedy napr. v tomto prípade musíme problematiku na jednej prevádzke riešiť namiesto s jedným subjektom, hneď so 7 subjektami. Je to časovo a personálne náročné – nehovoriac o zosúladení všetkých právnych predpisov.

1 subjekt požiadal o preradenie pracovníkov z kategórie 2 do kategórie 3 rizika z dôvodu expozície zamestnancov biologickým faktorom, na základe predložených podkladov, ktoré neboli vypracované v súlade s platnou legislatívou, orgán verejného zdravotníctva nesúhlasil s predloženým návrhom pre nekompletnosť podkladov a ich nedostatočné spracovanie.

Martinská teplárenská a.s. Martin požiadala o vyjadrenie k rekondičným pobytom pre zamestnancov, ktorí pracujú na pracovných pozíciách, kde sú potvrdené rizikové faktory – hluk, vibrácie a chemický faktor – prach v kategórii 3 a 4. Subjektu bol vydaný súhlas.

V regióne Turiec má do dnešného dňa uzatvorenú zmluvu o vykonávaní PZS 73 firmami. Zhodnotenie prínosu pre konkrétne podniky, resp. kvalitu vykonávania práce jednotlivými PZS môžeme začať hodnotiť ako veľmi premenlivú z hľadiska poskytovanej kvality služieb.

1 právnická osoba má vlastnú PZS, ostatné si ju zabezpečujú dodávateľským spôsobom.

V 1. polroku 2009 bol pracovníkmi odd. PPLaT vykonaný cieľový ŠZD vo firmách, kde sú vyhlásené rizikové práce. Výkon ŠZD bol zameraný na kvalitu a obsahovú stránku hodnotiacej správy (k 31. 12. každoročne) podľa platnej legislatívy, činnosť PZS v jednotlivých subjektoch, posúdenie rizík zamestnávateľom, aktuálnosť vyhlásených RP rozhodnutím, vypracované posudky o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnych činností u jednotlivých pracovníkov.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že veľká časť prevádzkovateľov má minimálnu snahu znižovať riziká, vyskytujúce sa v pracovnom procese (až na pár výnimiek) a ich pozornosť sa v lepšom prípade zameriava iba na splnenie legislatívnych povinností tak, aby bola splnená litera zákona, teda nie na to, aby sa riziká na pracoviskách znižovali. V súčasnosti pri výkone ŠZD je najčastejšia argumentácia prevádzkovateľov „budte radi, že zamestnávame, resp. pracujeme, je finančná a hospodárska kríza“ (pozn. v niektorých prípadoch je to okúzľujúca formulka, lebo na pracoviskách to len tak sviští).

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Výrazným spôsobom sa zlepšila situácia vo firmách ohľadom PZS. Takmer všetky organizácie majú uzavretú zmluvu s niektorou PZS – až na malé výnimky, sú všetky PZS z regiónu Turiec – MFN Martin, PZS – zdravotka s.r.o., NZZ Praktik s.r.o., Tokywill s.r.o..

V súčasnosti, čo sa týka poľnohospodárskych družstiev a podnikov, nemá uzavretú zmluvu s PZS len PD Mošovce.

Vo všetkých poľnohospodárskych organizáciách sú vyhlásené rizikové práce v oblasti chemickej ochrany rastlín – rizikový chemický faktor – pesticídy, jedná sa celkovo o 50 zamestnancov, z toho 4 ženy. Bol v nich vykonaný ŠZD – na RÚVZ boli doručené hodnotiace správy, pracovníci sa priebežne zúčastňujú PLP – sleduje sa zdravotná spôsobilosť na výkon konkrétnej činnosti, kontroluje sa, či zodpovední zamestnanci majú platné osvedčenia o odbornej spôsobilosti, resp. overenie odbornej spôsobilosti.

RÚVZ vykonal školenie pre postrekovačov so zameraním na legislatívu, prvú pomoc, toxikológiu, odbornú časť týkajúcu sa pesticídnych prípravkov – školenie bolo ukončené testom na overenie vedomostí. Školenia sa zúčastnilo cca 5 agronómov a 53 postrekovačov (vrátane skladníkov a pomocných robotníkov pri postrekovaní).

Na RÚVZ so sídlom v Martine bolo zaslaných 138 oznámení o vykonaní činností DDD v rôznych organizáciách, ktorú realizovala Firma Fedorex Vrútky, ddd-team, s.r.o., Prešov, CHEMEKO, spol. s.r.o. Svit, DE-AQUA s.r.o. Martin.

V 100 prípadoch poľnohospodárske podniky a družstvá nahlásili postreky – používanie prípravkov na ochranu rastlín, najmä herbicídov, fungicídov a insekticídov. Všetky postreky boli pozemné. Používajú sa len také prípravky na chemickú ochranu rastlín, ktoré sa nachádzajú v platnom zozname povolených prípravkov na daný kalendárny rok, v každom sklade sa vedie evidencia pesticídov.

Mimoriadne situácie v roku 2009 neboli zaznamenané.

Pre organizácie, kde sa používajú jedovaté a veľmi jedovaté látky a prípravky :

- bol vydaný 1 pokyn (Agromajetok s.r.o. Sučany)
- bolo vydané 1 rozhodnutie na nakladanie s NO (MAR SK Martin)
- boli vydané 4 rozhodnutia k uvedeniu priestorov do prevádzky (ÚPDZ Martin, Istrochem Sklené, MAR SK Martin...)
- bolo vydané 1 rozhodnutie na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky

- boli vydané 3 odborné stanoviská (TVS a.s. Martin, Veolia Turček, ÚPDZ Martin)
- 1 žiadosť bola vrátená (Veolia Turček)
- v 2 prípadoch boli vyžiadané podklady k neúplnému podaniu
- 1 krát bola výzva na termíny na odstránenie nedostatkov (UK JLF Martin)
- boli vydané 3 zastavenia konania (Agromajetok s.r.o. Sučany, ÚPDZ Martin...)
- boli vydané 2 rozhodnutia o vyhlásených RP (MFN Martin, MAR SK Martin)

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V rámci problematiky znižovania zdravotných rizík z uvedených faktorov RÚVZ so sídlom v Martine (odd.PPLaT) rozhodol v posudzovaných predložených podaniach nasledovne:

1 zrušené rozhodnutie o vyhlásených rizikových prácach pre Vladimír Šebesta – Liate asfalty Martin. Prevádzkovateľ vytvoril 2 nové subjekty – fyzickú osobu – podnikateľa a právnickú osobu – s.r.o. a prestal zamestnávať osoby v pracovnoprávnom vzťahu. Uzavrel dohodu s 5 živnostníkmi od ktorých si kupuje prácu,

1 rozhodnutie o vyhlásených RP v MFN Martin,

2 stanoviská k projektovej dokumentácii (TVS a.s. Martin, Veolia Turček),

2 rozhodnutia k uvedeniu priestorov do prevádzky (ÚPDZ Martin),

1 výzva na predloženie termínov na odstránenie nedostatkov (UK JLF Martin),

2 vyžiadania podkladov k neúplnému podaniu, 1 vrátená žiadosť, 2 zastavenia konania.

Z ďalších aktivít v danej problematike je nutné spomenúť:

Na operačných sálach MFN Martin sa vykonalo meranie anestetických plynov v pracovnom prostredí.

Na mnohých operačných sálach sa využíva tzv. regionálna blokáda – neoperuje sa v celkovej anestéze, ale v lokálnej anestéze...

V súčasnosti evidujeme cca 27 subjektov, kde sú nami evidované a zdokladované chemické faktory s karcinogénnymi a mutagénnymi účinkami (výskyt, resp. využitie).

- počty zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika:

rizikový faktor: benzidín – 14 osôb, z toho 10 žien, kategória 3;

etylénoxid – 7 žien, kategória 3;

cytostatiká – 55 osôb, z toho 48 žien, kategória 3;

olovo a jeho zlúčeniny – 2 muži, kategória 4;

trichlóretylén – 2 muži, kategória 3;

benzén – 5 osôb, z toho 4 ženy, kategória 3;

benzo(a)pyrén – 6 mužov, kategória 3;

formaldehyd – 106 osôb, z toho 88 žien, kategória 3;

halotan – 181 osôb, z toho 106 žien, kategória 3;

hormonálne roztoky – 12 osôb, z toho 11 žien, kategória 3;

oxid kremičitý - 38 osôb, z toho 10 žien, kategória 3;

Celkový počet zamestnancov vykonávajúcich práce s rizikovým karcinogénnym a mutagénnym faktorom je 421 osôb, z toho 277 žien. Najviac zamestnancov zaradených do rizikového faktora karcinogén a mutagén pracuje v MFN Martin a Jesseniova lekárska fakulta v Martine.

Počet zamestnancov aj v ostatných odvetviach, ktorí sú vystavení pôsobeniu karcinogénnym a mutagénnym rizikovým faktorom, má vzostupný trend, napr. kým v roku 2003 bolo v kategórii 3 vyhlásených 115 zamestnancov (z toho 104 žien), v roku 2004 - 196 zamestnancov (z toho 169 žien), v roku 2006 – 216 osôb (z toho 179 žien).

V roku 2009 neboli vydané žiadne rozhodnutia k nakladaniu s azbestom, resp. azbestovými materiálmi.

V prevádzkach s výskytom karcinogénov a mutagénov sa kontrolujú pracovné podmienky, individuálna a kolektívna úroveň ochrany zdravia zamestnancov, pracovníci sa priebežne zúčastňujú PLP – sleduje sa zdravotná spôsobilosť na výkon konkrétnej činnosti.

V roku 2009 bol použitý dotazník informovanosti zamestnancov K – pre prácu s karconogénmi a mutagénmi v organizácii MFN Martin na pracovisku POKO – Onkologické centrum (lôžková časť, ambulatná časť, pracoviská aplikácií ionizujúceho žiarenia) v počte 10 ks.

Spoločnosť Cestné stavby spol. s.r.o. Žilina uhradila uloženú pokutu za zistené nedostatky, spoločnosť zároveň požiadala o uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky.

Bolo vydané stanovisko k PD (v spolupráci s HŽP) „Rekonštrukcia 1. budovy SNM – Múzea Andreja Kmeťa v Martine“, na konaní bolo zistené, že podhl'ad na najvyššom podlaží je z azbestových dosiek, preto boli do stanoviska dané podmienky k činnostiam spojeným s manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním azbestu a materiálov obsahujúcich azbest podľa platnej legislatívy, do dnešného dňa sa rekonštrukcia nezačala realizovať z dôvodu nedostatočného finančného krytia.

Sledovanie CHF klasifikovaných ako jedovaté, veľmi jedovaté, karcinogénne, mutagénne chemické látky a prípravky sa navzájom prelína a je veľmi ťažké ich rozlíšiť, resp. oddeliť, nakoľko mnohé karcinogény sú zároveň klasifikované ako jedovaté, resp. veľmi jedovaté, alebo škodlivé.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

Odd. PPLaT eviduje určené rizikové práce (profesie) s rizikom psychickej pracovnej záťaž :

- k 30.06.2009 je evidovaných v riziku psychickej pracovnej záťaž
 - v kategórii 3
 - celkom 747 zamestnancov, z toho žien 648;

Oproti rovnakému obdobiu v roku 2008 je to nárast cca o 1/3.

Najviac osôb z dôvodu psychickej pracovnej záťaž je vyhlásených v zdravotníctve, školstve a zariadeniach sociálnej starostlivosti. Aj keď je v spoločnosti kríza a organizácie ohlasujú hromadné prepúšťanie a znižovanie počtu zamestnancov, v oblasti sociálnych služieb a zdravotníctve je to naopak, požiadavky obyvateľov na poskytovanie sociálnych služieb a zdravotníckej starostlivosti stúpajú neadekvátne personálnemu a materiálno technickému vybaveniu.

Okrem toho sú to oblasti, ktoré sú na okraji záujmu kompetentných tejto spoločnosti, a tak aj tie zariadenia vyzerajú – nevhodné stavebnotechnické a dispozičné riešenie priestorov, nedostatočná vybavenosť pracovnými prostriedkami a pomôckami na uľahčenie práce, nie dobré celkové pracovné podmienky a úroveň ochrany zdravia pracovníkov, nedostatočné personálne obsadenie na pracoviskách (jedným z dôvodov je aj finančné a spoločenské

nedocenenie), spolupôsobenie ďalších rizikových faktorov – hluk, mikroklíma, fyzická záťaž, zmennosť v nepretržitých prevádzkach...

Odd. PPLaT RÚVZ Martin za obdobie 1. polroka 2009 pri prehodnocovaní psychickej pracovnej záťaže za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže a prehodnocovaní podkladových materiálov k návrhom zamestnávateľov na určenie rizikových prác s rizikom psychickej pracovnej záťaže využívalo metodiky odporúčané v legislatíve SR s použitím dotazníkových metód: Meister, N-5, test koncentrácie pozornosti, dotazník informovanosti zamestnancov – celkovo bolo použitých 123 dotazníkov pre posudzovanie individuálnej psychickej pracovnej záťaže.

V roku 2009 bol použitý dotazník informovanosti zamestnancov P – psychická pracovná záťaž v organizácii MFN Martin – Klinika onkológie v počte 31 kusov a na RÚVZ so sídlom v Martine v počte 41 kusov.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V prvom polroku 2009 bol použitý dotazník informovanosti zamestnancov R – pre prácu s bremenami a fyzickú záťaž v organizácii MFN Martin – Klinika onkológie v počte 13 kusov.

V databáze rizikových prác je evidovaný počet zamestnancov vykonávajúcich prácu v regióne Turiec s rizikom

- fyzická záťaž – DNJZ (celkom 166/ žien:107)
 - kat.3 celkom :166 /žien:107
 - kat.4 0

Tak ako po minulé roky, posudzovanie dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia je posúdené len v niekoľkých prevádzkach, pretože problematika posudzovania je náročná a zložitá. Vzhľadom k tomu, väčšina prác, kde sa reálne nadmerná fyzická záťaž, prípadne DNJZ vyskytuje, nie je vyhlásená ako riziková, pričom práve DNJZ je jedno z najčastejšie sa vyskytujúcich podozrení na profesionálne ochorenie.

Od začiatku roka 2009 bolo šetrených 10 podozrení na profesionálne ochorenie, z toho 9 prípadov bolo podozrenie na ochorenie z DNJZ. V prvom polroku 2009 priznaných chorôb z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania bolo 7.

Profesie, u ktorých sa vyskytlo podozrenie na profesionálne ochorenie z DNJZ sú: šička autopoťahov, zvärač v ochrannej atmosfére, kuchár, brusič kovov, finišér (manipulant na páse/sprayovač), šička – Strobel a šička kartónových krabíc.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Výkon štátneho zdravotného dozoru je zameraný na kontrolu zdravých životných a pracovných podmienok na pracoviskách. V rámci ŠZD sú poskytované usmernenia a konzultácie pre zamestnávateľov v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení na pracoviskách, na predchádzanie možným rizikám vzniku ochorení chrbtice, t.j. najmä pri identifikácii, objektivizovaní, ale aj hodnotení rizík pri práci, s ohľadom na ergonomické a fyziologické požiadavky v súlade s legislatívou SR a EÚ a najnovšími vedeckými poznatkami.

Výkon ŠZD je zameraný aj na usmerňovanie zamestnávateľov k zriaďovaniu, resp. zmluvnému zabezpečeniu PZS za účelom skvalitnenia pracovných podmienok pre

zamestnancov, zabezpečenia zdravej a bezpečnej práce, prevencie úrazov a všetkých ochorení, nielen ochorení chrbtice, vplyvom práce a pracovného prostredia.

Za obdobie 1. polroka 2009 odd. PPLaT neprešetrovalo žiadne podozrenie na ochorenie chrbtice v položke 47 zoznamu chorôb z povolania z profesionálnych príčin.

V rámci štátneho zdravotného dozoru a poradne zdravej práce odborní pracovníci PPLaT usmerňujú zamestnávateľov a poskytujú konzultácie pre zamestnávateľov v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení z hľadiska predchádzania profesionálnych ochorení chrbtice a iných profesionálnych poškodení zdravia so zameraním na ochorenia.

V súčasnosti kolektív PPLaT RÚVZ Martin pracuje na systéme verifikácie fyzickej záťaže – t.j. výber a stanovenie metodík, systém objektivizácie fyzickej záťaže, spôsob hodnotenia výsledkov objektivizácií fyzickej záťaže v súlade s platnou legislatívou SR a legislatívou EÚ.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Sledovanie pracovných podmienok a režimu práce a odpočinku zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami sa vykonáva priebežne, väčšinou ako súčasť výkonu ŠZD kontrolovaného subjektu – výkon ŠZD je vždy zameraný na viacero povinností dozorovaného subjektu, ako sú pracovné podmienky, priestorové usporiadanie a vybavenie, zdravotná spôsobilosť pracovníkov na výkon práce, všetky rizikové faktory, ktoré sa vyskytujú na pracoviskách u jednotlivých profesií.

Pri zistení nedostatkov počas výkonu ŠZD sú prevádzkovatelia upozornení na zistené nedostatky aj pri práci so zobrazovacími jednotkami, je dohodnutý postup ich odstránenia. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru je zamestnancom aj zamestnávateľom poskytnuté poradenstvo v oblasti posudzovania rizík pri práci so zobrazovacími jednotkami a tiež poradenstvo v oblasti preventívnych lekárskeho prehliadok zamestnancov, u ktorých tvorí práca s počítačom nosnú časť ich pracovnej činnosti.

V roku 2009 bol použitý dotazník informovanosti zamestnancov Z – pre prácu so zobrazovacími jednotkami v organizácii MFN Martin – Klinika onkológie v počte 7 kusov.

2.3. Zdravé pracoviská

Trim Leader a.s. Košťany nad Turcom

Hlavnou výrobnou činnosťou subjektu je šitie autopoťahov pre automobilový priemysel. V organizácii je zamestnaných cca 750 pracovníkov, prevažne žien.

V posledných rokoch bol v spoločnosti zaznamenaný opakovaný nárast podozrení na choroby z povolania, prevažne z titulu DNJZ, ktoré boli šetrené odbornými pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Martine, viac ako 90 % z nich bolo priznaných ako profesionálne ochorenie.

Zamestnanci sú vystavení pôsobeniu viacerých rizikových faktorov súčasne – hluk, vibrácie, prašnosť, chemické faktory, fyzická záťaž, mikroklíma, senzorická záťaž (aj keď výsledky objektivizácií jednotlivých faktorov v pracovnom prostredí neprekračujú povolené limity podľa platnej legislatívy). Expozícia je cca 80 % z pracovnej doby (mimo prestávok), je nutné brať do úvahy vek zamestnancov, prácu v noci (za nočnú prácu sa považuje práca po 22.00 hod.), nadčasovú prácu, prevaha zamestnancov je ženského pohlavia, rovnaké zdravotné problémy u zamestnancov, ktorých vznik je podmienený prácou.

Na základe toho bol vydaný pokyn na mimoriadne preventívne lekárske prehliadky. PZS NZZ- Praktik s.r.o. Martin, vykonáva tieto nariadené PLP, pracovný lekár pravidelne podľa

dohodnutého časového harmonogramu predkladá na RÚVZ posudky o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnych činností, konzultuje výsledky s odbornými pracovníkmi odd. PPLaT, konzultuje preradovanie pracovníkov na inú prácu, ohrozenia ChzP, frekvenciu PLP pri začínajúcom profesionálnom ochorení, dočasné vyradenia z pracovného procesu. Zistené skutočnosti sa prejednávajú súčasne aj so štatutárnym orgánom spoločnosti. Možno konštatovať, že spolupráca PZS, zamestnávateľ, RÚVZ je na veľmi dobrej úrovni a na základe našich praktických skúseností je jedna z mála, o ktorej sa dá hovoriť ako o spolupráci. V roku 2009 boli v organizácii šetrené 2 podozrenia na CHzP u profesie šička autopotáhov – obidve CHzP boli šetrené z titulu DNJZ, z toho 1 hlásenie bolo doručené na RÚVZ ešte v roku 2008, to znamená, že v roku 2009 sme zatiaľ mali len 1 prípad ChzP.

Vzhľadom k opatreniam zo strany zamestnávateľa a vykonaných PLP sa počet hlásených podozrení na CHzP podstatne znížil, v roku 2008 sme mali hlásených 6 prípadov.

V roku 2009 boli priznané 3 CHzP, z toho len 1 bola šetrená v roku 2009, ostatné boli šetrené v roku 2008.

V rámci výkonu ŠZD bolo zistené, že opatrenia, ktoré prijal zamestnávateľ na zlepšenie pracovných podmienok plní:

- a) Systém preventívnych lekárskech prehliadok funguje, zabezpečuje ich zmluvná PZS, PLP vykonáva pracovný lekár:
 - vstupné;
 - periodické;
- b) Spôsob vykonávania práce – na pracovisku je zavedená rotácia na pracovných miestach, striedajú sa ľahšie a ťažšie operácie, rotácia je po 1, resp. 2 hodinách
- c) Prehodnotenie noriem – normy sú „mäkšie“, je to aj dôsledkom súčasnej krízy, nakoľko zamestnávateľ nešiel cestou znižovania stavu zamestnancov, ale obmedzenia výroby, pracovného časového fondu....
- d) Zamestnávateľ zaviedol systém nových prestávok v práci: jedna trvá od 8.40 do 8.55 a obedná je od 11.40 do 12.00 hod., od 10.00 do 10.05 hod. je povinné strečingové cvičenie.
- e) Nadčasové hodiny sa prakticky nevykonávajú.
- f) Zamestnanci majú možnosť využívať krytú plaváreň v Martine, posilňovňu, fyzioterapeutickú poradňu, fyzioterapeut je na 4-hodinový úväzok, pracovníčky sa striedajú počas pracovnej doby na masážach, masér vykonáva masáže priamo v organizácie, bezplatný rehabilitačný pobyt v Turčianskych Tepliciach ...

TATRAnábytkáreň Martin a.s.

Jedná sa o organizáciu, kde hlavnou výrobnou činnosťou je výroba stoličiek a stolov. Spoločnosť zmenila v roku 2009 majiteľa, už nie je so zahraničnou účasťou, majitelia sú slovenskí podnikatelia.

V roku 2009, v dôsledku finančnej a hospodárskej krízy, spoločnosť ohlásila hromadné prepúšťanie a výrazným spôsobom obmedzila výrobnú činnosť.

V roku 2009 bolo hlásené 1 podozrenie na chorobu z povolania z titulu DNJZ na pracovisku ohybáreň. Na tomto pracovisku nie sú (neboli) vyhlásené rizikové práce, práca je (bola) zaradená do kategórie 2.

V súčasnosti má spoločnosť k dispozícii výsledky objektivizácii jednotlivých škodlivých faktorov v pracovnom prostredí, ale nie sú posúdené všetky vyskytujúce sa rizikové faktory u jednotlivých profesií. Orgán verejného zdravotníctva má vážne pochybnosti o výsledkoch meraní z titulu vibrácií, vzhľadom ku charakteru pracovnej činnosti – brúsenie jednotlivých dielcov stoličiek na brúske, vrátane kefy – sú namerané hodnoty nízke (vzhľadom na skúsenosti s tým istým pracoviskom, obdobnou činnosťou a vzniknutými vazoneurózami).

Keďže RÚVZ so sídlom v Žiline objektivizácie vibrácií zatiaľ nevykonalo, orgán verejného zdravotníctva nemá možnosť kontrolného merania (overenia si skúšky správnosti) v rámci výkonu ŠZD.

Spoločnosť má uzavretú zmluvu s PZS Praktik – NZZ, s.r.o. Martin, ktorá vykonáva PLP, ale zamestnávateľ posudky o zdravotnej spôsobilosti nemá k dispozícii, nakoľko PZS za poskytnuté služby neobdržala dohodnutý finančný obnos.

V rámci výkonu ŠZD boli prejednané zaradenia jednotlivých profesií do konkrétnych rizikových faktorov, za prítomnosti zástupcu PZS, štatutárneho orgánu a odborného pracovníka RÚVZ.

Na ústnom jednaní štatutár predniesol zámer spoločnosti: zrušiť prevádzku v existujúcich priestoroch, zriadiť výrobnú činnosť v nových priestoroch s obmedzením výrobného programu a obmedzeným počtom zamestnancov.

AFE Foundry, s.r.o.,

Hlavný výrobný program prevádzky pozostával z opracovania odliatkov z oceľoliatiny. V roku 2009 boli naplánované objektivizácie rizikových faktorov (hluk, prach, vibrácie) pracovného prostredia a následné prehodnotenie zdravotných rizík a zaradenie rizikových faktorov pracovného prostredia do kategórií. Spoločnosť má zabezpečenú zmluvnú PZS NZZ Praktik s.r.o. Martin. Podľa vyjadrenia zmluvnej PZS od 01.07. do 01.09.2009 plynú výpovedné lehoty pre zamestnancov. Týmto bola pozastavená výrobná činnosť prevádzky. Následne budú zrušené rizikové pracoviská.

3. Európska kampaň „Zdravé pracoviská – hodnotenie rizík“

Na základe informácií o Európskej kampani – Zdravé pracoviská (list UVZ SR, č.j.: OPPL-51321-1/2008-Kr, zo dňa: 18. 08. 2008)

EUROVIA Kameňolomy – Dubná Skala – Vrútky – stavebníctvo

Kameňolom Dubná Skala patrí do spoločnosti EUROVIA - Kameňolomy s.r.o. Košice, ktorej majiteľom je francúzska firma, výrobná činnosť je zameraná na ťažbu horninových surovín – žuly.

V spoločnosti sú na jednotlivých pracoviskách vyhlásené rizikové práce z titulu hluku a prachu, kategória 3 u pracovníkov obsluhujúcich technologické zariadenia a zemné a stavebné stroje.

Spoločnosť má uzavretú zmluvu s PZS - Martinská fakultná nemocnica.

V spolupráci s oddelením výchovy ku zdraviu RÚVZ Martin boli vyšetrené rizikové faktory srdcovo-cievnych ochorení (celkový cholesterol, HDL cholesterol, glukóza, triglyceridy), vyšetrenie krvného tlaku, zistenie BMI a WHR, poskytnutie odborného poradenstva v oblasti zdravého životného štýlu.

Bolo vyšetrených 25 mužov, z toho 3 ženy.

Namerané zvýšené hodnoty krvného tlaku boli u 17 pracovníkov – mužov.

Zvýšené hodnoty cholesterolu boli zistené u 8 mužov a 1 ženy.

Zvýšené hodnoty glukózy boli zaznamenané u 14 mužov a 2 žien, z toho u 3 mužov boli mimoriadne vysoké hodnoty glukózy, a to 9,0; 12,2; 19,3 mmol/l.

Triglyceridy – zvýšené hodnoty boli zistené u 9 mužov a 1 ženy.

Nízka hodnota HDL cholesterolu bola zistená u 7 mužov.

4. Podpora zdravia pri práci

Odborní pracovníci oddelenia PPLaT pravidelne v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru aj mimo ŠZD vykonávajú odborné zdravotno – výchovné aktivity u zamestnávateľov, zamestnancov, obyvateľov, ale aj PZS, formou poradenskej a metodickéj činnosti, konzultácií, prednášok, školení, seminárov, publikácií v odborných médiách, alebo vo verejných masmédiách – rozhlas, televízia, tlač, odborná tlač...

Pre pracovníkov a prevádzkovateľov je to najčastejšie priamo na pracoviskách subjektu, na ktorých sú zamestnanci vystavení expozícii rizikovým faktorom (hluk, prach, vibrácie, chemické látky, biologické faktory...).

Poradenstvo pre celú škálu populácie je zamerané aj na možné riziká, vyplývajúce z nevhodného životného štýlu, nesprávnej výživy vo vzťahu k pracovnému prostrediu, samotnej vykonávanej práci a rizikovým faktorom pracovného prostredia.

Individuálne poradenstvo pre zamestnancov vykonávajú odborní pracovníci taktiež formou osobného pohovoru na oddelení PPLaT alebo telefonicky (otázky, alebo konzultácie sú často anonymné).

V roku 2009 odborní pracovníci odd. PPLaT poskytli:

- 133 konzultácií
- 4 odborné prednášky
- 49 poradenstiev a metodické usmernenie pre 1 osobu
- 12 poradenstiev a metodické usmernenie pre skupinu
- 23 poradenstiev v rámci poradne zdravia, zdravej a bezpečnej práce
- 66 x boli prejednávané úlohy s PZS
- v čase plynovej krízy boli poskytnuté informácie ohľadom teplôt na pracovisku pre médiá – TV Markíza, TA 3, Rádio Expres
- 1 školenie pre postrekovačov v rámci chemickej ochrany rastlín (CHOR)

5. Spoločné preverky orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce v roku 2009

V roku 2009 bola vykonaná spoločná preverka orgánu verejného zdravotníctva a orgánu inšpekcie práce, ktorá bola zameraná na kontrolu pracovných postupov, technológií a požiadaviek na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci v stavebnej spoločnosti STAMART REAL, s.r.o. Martin, IČO: 36 434 736, ktorá podľa výpisu z obchodného registra vykonáva stavebný dozor. Stavebná spoločnosť vykonáva od 04/2008 až doteraz stavebné úpravy Hotela Turiec. Na stavebné úpravy Hotela Turiec bolo Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Martine vydané vyjadrenie k projektovej dokumentácii s podmienkami, ktoré treba pri realizácii stavebných úprav riešiť. Riešená stavba sa nachádza v historickom centre mesta Martin. Jedná sa o existujúci šesťpodlažný objekt, ktorý bol postavený pred štyridsiatimi rokmi. Stavebné úpravy v Hoteli Turiec spočívajú v úprave dispozičného riešenia jednotlivých podlaží, ubytovacej časti, z výstavby vstupu a nového parkoviska zo severnej časti hotela a nadstavby II.NP, kde bude umiestnené wellness. Spoločnosť STAMART REAL, s.r.o. Martin zamestnáva na rekonštrukčné práce 14 zamestnancov. Na stavebných úpravách sa podieľajú aj iné spoločnosti, a to: ALUSTEEL, spol. s.r.o., Žiar nad Hronom, IČO: 36 054 950 – 5 zamestnancov, INKUR, s.r.o., Martin, IČO: 31 568 700 – 4 zamestnanci, O.S.T. – REMO, Mošovce, IČO: 36 786 756 – 3 zamestnanci, KODET ART, s.r.o. – IČO: 36 407 437 – 3 – 4 študenti na praxi, PAUL – rekonštrukcia strechy – 4 zamestnanci, DIKOŠ – prenájom lešenia – 6 zamestnanci.

Pracovná doba je od Po – Pia: 7.00 – 15.30, prestávka 30 min. nadčasy občasne, nie

pravidelne, podľa našich zistení, 1 Sobota: 7.00 -15.30.

PZS podľa predbežných údajov je zabezpečená u spoločnosti STAMART REAL, s.r.o. Martin MUDr. Tomíkovou, zdravotka – PZS, s.r.o., Martin.

Spoločné preverky sú zamerané na zdravotné a bezpečnostné riziká v stavebníctve, osobitne na otázky ochrany zdravia a bezpečnosti pracovníkov pri prácach (búracie, rekonštrukčné práce, nakladanie so stavebným odpadom, likvidácia....), kde sa vyskytuje azbest, alebo materiály obsahujúce azbest.

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ MÚZEUM MARTIN - MÚZEUM ANDREJA KMEŤA V MARTINE

Bola schválená projektová dokumentácia k rekonštrukcii budovy Múzea Andreja Kmeťa v Martine.

V rámci výkonu ŠZD bolo zistené, že podhľad na najvyššom poschodí budovy je celý z azbestového materiálu.

Prevádzkovateľ bol písomne upozornený nato, že:

- a) v priestoroch, kde sa vyskytuje azbest alebo sa s ním manipuluje a inak nakladá, v súčasnosti riešia problematiku azbestu z hľadiska ochrany zdravia ľudí všeobecne platné právne predpisy,
- b) na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku vrátane azbestu a materiálov obsahujúcich azbest, vydáva rozhodnutie príslušný orgán verejného zdravotníctva,
- c) činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku vrátane azbestu a materiálov obsahujúcich azbest môžu vykonávať len firmy, ktoré majú vydané oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb, ktoré vydáva Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v Bratislave,
- d) pri akejkoľvek manipulácii s materiálom obsahujúcim azbest musí oprávnená firma na nakladanie s azbestom zabezpečiť objektivizáciu azbestových vlákien v ovzduší pred stavebnou začatím prác a po ich skončení.

V súčasnosti sa rekonštrukčné práce v tomto objekte nevykonávajú z toho dôvodu, že múzeum nemá finančné prostriedky na realizáciu schválenej PD.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍNU A REZÍDUÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Na stanovenie obsahu dusičnanov a dusitanov bolo odobratých 6 vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom mrkvy alebo listovej zeleniny. V ukazovateli dusičnany vyhovel všetky vzorky, hodnota dusitanov vo všetkých vzorkách bola ND.

Na stanovenie množstva obsahu patulínu a mykotoxínov a rezíduí pesticídov neboli v 1. polroku 2009 odobraté vzorky (plánované sú na júl, august).

3.2 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V rámci danej úlohy bolo vyšetrených 40 respondentov - 2 vekové kategórie mužov a žien pre stredne ťažkú prácu, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu.

Analýza 1-dňového záznamu sa spracuje na počítačovom programe ALIMENTA. Výstup po spracovaní údajov poskytne údaj o energetickom príjme, príjme základných živín – T,S,B, vitamínov, minerálií, hrubej vlákniny, cholesterolu zo stravy, NaCl a tekutín v porovnaní s OVD. Vytvára obraz o stravovacích zvyklostiach klienta a je východiskom pre intervenciu.

3.3 KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI a SATURÁCIE ORGANIZMU JÓDOM

V rámci danej úlohy bolo odobratých na laboratórne vyšetrenie 12 vzoriek kuchynskej soli, z toho 7 vzoriek bolo z dovozu a 5 vzoriek z domácej produkcie. Na obsah KI bolo vyšetrených 12 vzoriek, na KIO_3 12 vzoriek a na obsah feroxyanidov 10 vzoriek. V dvoch vzorkách bol zistený nízky obsah KI, KIO_3 .

3.4 SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTOK V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Podľa usmernenia na výkon štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami bolo v 1. polroku 2009 odobratých 14 vzoriek kozmetických výrobkov (9 vzoriek pre dospelú populáciu, 5 vzoriek pre deti) na laboratórne vyšetrenie zakázaných a regulovaných látok v kozmetických výrobkoch.

Jedna vzorka nevyhovela požiadavkám zdravotnej bezpečnosti v mikrobiologických ukazovateľoch a požiadavkám označenia kozmetických výrobkov určených na ochranu pred slnečným žiarením. Jednalo sa o výrobok : „Opal'ovacie mlieko OF 4 Lilien SUN active, Sun LOTION, objem : 275 ml, dátum výroby : 14.06.2007 31, dátum minimálnej trvanlivosti : 14.06.2010 2441, výrobca : UNION COSMETIC s.r.o., Václavské nám. 28 č.p. 785, Praha 1, Česká republika, distribútor pre SR: UC TRADE s.r.o., Dolný Šianec 1, Trenčín“.

Laboratórnym vyšetrením mikrobiologických ukazovateľov (5 – vzorkovým systémom) podľa prílohy č. 2 daného usmernenia bolo zistené, že uvedená vzorka nevyhovuje mikrobiologickým požiadavkám pre prítomnosť *Pseudomonas aeruginosa* (v množstve : 550 000 KTJ/g, 150 000 KTJ/g, 600 000 KTJ/g, 1 900 000 KTJ/g, 1 300 000 KTJ/g) a pre prekročenie celkového počtu mikroorganizmov (v množstve 720 000 KTJ/g, 7 500 000 KTJ/g, 2 600 000 KTJ/g, 7 500 000 KTJ/g, 5 700 000 KTJ/g). Zároveň bolo zistené, že uvedený výrobok nebol označený v súlade s odporúčaním Komisie 2006/647/ES z 22. septembra 2006 o účinnosti opaľovacích prípravkov a o nich uvádzaných súvisiacich údajoch (výrobok deklaruje OF 4, odporúčanie Komisie hovorí o minimálnom OF 6, nie je uvedená kategória opaľovacieho prípravku, na výrobku je deklarované cit. “spoľahlivo chráni pred spálením a znižujú riziko vzniku slnečných alergií”, na výrobku nie sú uvedené rady alebo preventívne opatrenia, ktoré je pri používaní výrobku potrebné dodržiavať).

3.5 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

V okrese Martin a Turčianske Teplice sa nenachádzajú výrobcovia kozmetických výrobkov, preto sa bezpečnosť kozmetických výrobkov overuje v distribučnej sieti podľa

usmernenia na výkon štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2009.

V 1. polroku 2009 bolo odobratých 5 vzoriek kozmetických výrobkov určených pre deti, ktoré majú v zozname zložiek uvedené konzervačné látky. Výsledky laboratórneho vyšetrenia nie sú t. č. k dispozícii.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. TRENDY V TELESNOM RASTE A VÝVINE SLOVENSKÝCH DETÍ A MLÁDEŽE

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR.

4.2. SÚČASNÝ STAV VÝŽIVY A VÝSKYT OBEZITY U DETÍ VO VEKU OD 6 DO 15 ROKOV ŽIVOTA VO VYBRANÝCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR.

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku. Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy (3 – 14 ročné deti), údaje sa budú získavať od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov.

V roku 2009 bude vykonaná realizácia dotazníkového prieskumu jednotlivých vekových kategórií detí. Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Termín ukončenia projektu - rok 2010.

Úlohu budeme riešiť v priebehu 2. polovice roku 2009

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR

Úloha sa bude riešiť priebežne podľa požiadaviek gestora, k 30.6.2009 požiadavky neboli zadané.

4.4. PREVENCIA CHYBNÉHO DRŽANIA TELA U ŠKOLSKÝCH DETÍ

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR.

Úloha sa bude riešiť priebežne podľa požiadaviek gestora, k 30.6.2009 požiadavky neboli zadané.

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Riešiteľské pracovisko: všetky RÚVZ v SR

V 1. polroku 2009 bol v dvoch materských školách (1 mestská, 1 vidiecka: MŠ Sučany a MŠ a ul. Hviezdoslavova, Martin), vykonaný celotýždenný odber 10 vzoriek celodennej stravy na energetickú a biologickú hodnotu, 10 vzoriek nápojov na farbivá a konzervačné látky a bola odobratá 1 vzorka nápoja aj na kvantitu.

Ďalej boli 120 deťom vykonané antropometrické merania a meranie tlaku krvi a predložené a zozbierané vyplnené dotazníky od rodičov týchto detí. V súčasnosti sa realizuje kompletizácia získaných údajov a ich zadávanie do databázy.

Termín ukončenia projektu - rok 2013.

4. 6. ZDRAVÉ DETI V ZDRAVÝCH RODINÁCH

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR

Úloha sa bude riešiť priebežne podľa požiadaviek gestora, k 30.6.2009 požiadavky neboli zadané.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)SR

V rámci plnenie toho programu sa vychádzalo z jeho anotácie a postupovali sme v súlade s navrhnutými etapami riešenia.

Ad Realizácia vlastného očkovania:

- v rámci tejto etapy odborní pracovníci odd. epidemiológie:
 - o usmerňovali lekárov prvého kontaktu pre deti i dospelých v problematike pravidelného povinného očkovanie v rámci NIP, ako aj odporúčaného očkovania,
 - o informovali o očkovacím kalendári na rok 2009 a vysvetľovali jeho význam, odborne zdôvodňovali a rozširovali informácie medzi zdravotníckymi pracovníkmi i laickou verejnosťou,
 - o informovali o zmenách v zložení vakcín a a nových typoch vakcín,
 - o aktuálne informovali o novej kategorizácii vakcín pre očkujúcich lekárom prvého kontaktu,
 - o poskytovali konzultácie v rámci okresu týkajúce sa špecifických problémov v súvislosti s očkovaním, očkovaním pred cestou do zahraničia - počet konzultácií 92 (43 osobne, 49 telefonicky),
 - o poskytovali konzultácie na regionálnej a národnej úrovni – problematika očkovacích látok, kategorizácie vakcín, odborné stanoviská,
 - o aktívna účasť na príprave Národného imunizačného programu SR (Pracovná skupina pre imunizáciu).

Ad Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2009:

- metodická a konzultačná pomoc očkujúcim lekárom pri zmene v rámci očkovacieho kalendára SR na rok 2009:
 - o zavedenie pravidelného povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám v súlade s odporúčaním SZO a v súlade s praxou členských štátov EÚ,
 - o vynechanie prvého preočkovania detí v 3. roku života proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu, nakoľko z imunologického hľadiska ide o zbytočné preočkovanie v krátkom časovom odstupe po základnom očkovaní tromi dávkami v 1. roku života.
- metodická a konzultačná pomoc očkujúcim lekárom pri odporúčaných očkovaniach proti:
 - o rotavírusovým infekciám u dojčiat,

- HPV (dievčatá, mladé ženy)
- varicele
- chrípke a pneumokokom.

Ad Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

- v rámci tejto surveillance odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:
 - epidemiologické vyšetrovanie všetkých pravdepodobných diagnóz ochorení imunizačného programu, odbery vzoriek a zabezpečenie laboratórnych vyšetrení v rámci diferenciálnej diagnostiky:
 - počet odobratých vzoriek a laboratórnych vyšetrení : 0
 - informovanosť lekárov prvého kontaktu o výskyte týchto ochorení a príslušných opatreniach v ohniskách nákazy
 - priebežné konzultácie lekárov a laickej verejnosť v problematike ochorení preventabilných očkovaním
 - odborné prednášky v problematike očkovania na:
 - celoslovenskej úrovni:
 - Hudečková, H.: Očkovanie v rámci Národného imunizačného programu SR. „Škola očkovania“, - Nový Smokovec, 13.-14.2.2009, Patince, 27.2-28.2.2009, Sielnica, 13.3.-14.3.2009
 - Hudečková, H.: Očkovanie na Slovensku a súvisiaca legislatíva – vyhláška a očkovací kalendár. Cyklus – Medifór – Očkovanie, Bratislava, 2.4.2009
 - Hudečková, H.: Legislatívne zabezpečení očkovania dospelých populácie. XIII. Kongres SLS, 23.4. – 25.4.2009
 - Hudečková, H.: Aplikácie vakcín a ich nové formy. Odborný seminár lekárov prvého kontaktu. Žilina, 19.5.2009

Ad Manažment očkovania:

- odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili v okresoch Martin a Turčianske Teplice:
 - včasnú a dostatočnú informovanosť zdravotníckych pracovníkov, ktorí vykonávajú očkovanie, o zmenách a novinkách v oblasti v oblasti vakcinológie
 - kontrola chladového reťazca vakcín na pediatrických ambulanciách okresov Martin, Turčianske Teplice
- podklady a podnety pre zasadania Pracovnej skupiny pre imunizáciu ÚVZ SR (doc. Hudečková – podpredsa PSPI)
- podklady pre zasadanie Pracovnej skupiny J07 pre kategorizáciu vakcín (predseda doc. Hudečková)
- podklady pre kategorizáciu vakcín, zmeny indikačných a preskripčných obmedzení vakcín (Prevenar, Infanrix Polio, IDFlu, Synflorix),
- účasť na zasadaní PSPI ÚVZ SR – 2x (Hudečková)
- účasť na zasadaní Pracovnej skupiny J07 pre kategorizáciu vakcín (Hudečková)
- účasť na zasadaní Kategroizačnej komisie 2x (Hudečková)
- kontrola chladového reťazca vakcín na pediatrických ambulanciách okresov Martin, Turčianske Teplice v počte 15.

Ad Kontrola očkovania v SR:

- odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili v okresoch Martin a Turčianske Teplice:
 - priebežnú kontrolu zaočkovanosti v okr. Martin a Turčianske Teplice,

- kontrolu dodržovania štandardných postupov pri manipulácii, skladovaní a aplikácii vakcín,
- kontrolu evidencie o očkovaní,
- kontrolu chladového reťazca vakcín na pediatrických ambulanciách a ambulanciách všeobecných lekárov.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie vykonali:

- analýzu prenosných ochorení za rok 2008 v regióne Turiec (okres Martin a Turčianske Teplice),
- pravidelne mesačné analýzy v regióne Turiec (okr. Martin a Turčianske Teplice),
- analýzy epidemických výskytov v rámci mesačných analýz,
- analýzy chrípky a chrípke podobných ochorení – pri zvýšenom výskyte týchto ochorení v mesiacoch február – marec,

Pri realizácii surveillancie infekčných ochorení pracovníci oddelenia epidemiológie spolupracovali s:

- lekármi primárneho kontaktu pre deti a pre dospelých (spolupráca s pediatrami je už tradične na vyššej úrovni)
- Klinikou infektológie a cestovnej medicíny MFN – u hospitalizovaných pacientov s infekčnými ochoreniami,
- Oddelením lekárskej mikrobiológie MFN Martin,
- vedením ZŠ a SŠ v čase zvýšeného výskytu chrípky a chrípke podobných ochorení (denné hlásenie z jednotlivých škôl v okr. Martin a Turčianske Teplice),
- Neurologickou klinikou MFN – pri surveillancie akútnych chabých obrn,
- jednotlivými lôžkovými oddeleniami v rámci epidemiologického vyšetřovania pri vzniku a hlásení nozokomiálnych nákaz.

V rámci edukácie obyvateľstva regiónu Turiec v problematike prenosných nákaz sme spolupracovali s televíziou TURIEC.

Iné aktivity:

- konzultácie (celkový počet 64) k očkovaní v súvislosti s novým očkovacím kalendárom na rok 2009 a jeho zmenami,
- odborné prednášky o očkovaní pre odbornú verejnosť – vid'. vyššie

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- plynulú prevádzku programu EPIS
- jeho využívanie pre sporadické prípady prenosných ochorení ako aj pre epidemické výskyty
- v programe EPIS sa plne využíval systém rýchleho varovania, najmä v súvislosti s vyhlásením fázy 4.-6. pandémie chrípky
- kontrola údajov zadaných do databázy EPIS na celoslovenskej úrovni - časť ochorení preventabilné očkovaním (doc. Hudečková zabezpečuje)
- od 1.1.2009 do 30.6.2009 – bolo hlásených a zaznamenaných do EPISu celkovo 746 prípadov prenosných ochorení hlásených za okres Martin 593 a 153 prípadov za okres Turčianske Teplice.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- manažment a koordinovaný postup pri sledovaní a riešení závažných nozokomiálnych nákaz v MFN Martin v spolupráci s pracovníkmi príslušných oddelení
- kvalitnú surveillance nozokomiálnych nákaz
- pravidelné kontroly HER a BOT v rámci zdravotníckych zariadení príslušných okresov (nemocničných a ambulantných)
- pokračovanie európskeho projektu IPSE (Improving Patient Safety in Europe), konkrétne do pracovného balíka HELICS (Hospital in Europe Link for Infection Control and Surveillance)
 - o zber údajov je vykonávaný na základe dobrovoľnej spolupráce s lekármi KAIM MFN Martin s následným spracovaním dotazníkov v programe HELICS
- za obdobie od 1.1.2009 do 30.6.2009 bolo v EPISe evidovaný celkom 75 prípadov NN hlásených z MFN Martin.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

- v zmysle anotácie jednotlivé etapy tohto projektu sú realizované v okr. Martin a Turčianske Teplice poradňou zdravia RÚVZ Martin.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- aktualizácia pandemického plánu a havarijného plánu pre mimoriadne situácie
- odborný seminár pre lekárov primárneho kontaktu k pripravenosti na pandémiu chrípky,
- zasadanie pandemickej komisie na úrovni regiónu Turiec,
- rozpracovanie pandemickej pripravenosti podľa Pandemického plánu SR pre fázy 4.-6.
- od 30.4.2009 zabezpečenie 24-hodinových služieb v rámci zabezpečenia opatrení pre fázy 5.-6. pandémie chrípky,
- monitoring ochorení, laboratórna surveillance pôvodcu novej chrípky A H1N1 na území regiónu Turiec,
- sledovanie a hlásenie do systému rýchleho varovania EPIS,
- zabezpečenie protiepidemických opatrení pri výskyte ochorení novým typom chrípky A H1N1,
- zabezpečenie kontaktov s chorými na chrípku vyvolanú novým typom vírusu A H1N1.

6.7 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- odber vzoriek odpadových vôd na sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliomyelitídy podľa pokynov hlavného hygienika
- výsledky v roku 2009:
 - o negatívne na záchyt divých a vakcinálnych kmeňov poliomyelitídy - počet odobratých vzoriek odpadových vôd -3
- surveillance akútnych chabých paréz – k 30.6.2009 neboli hlásené prípady ACHP

6.8 PREVENCIA HIV/AIDS

- v tomto projekte oddelenie epidemiológie RÚVZ Martin nie je zapojené

Ostatné lokálne projekty a spoluúčasť na projektoch :

- spoluúčasť na projekte Epidemiológia nádorov pankreasu – projekt realizovaný ÚVZ JLF v Martine v spolupráci s RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Martin, RÚVZ Žilina, RÚVZ Trenčín a ÚVZ SR. V roku 2009:

- vyhodnotenie pilotnej štúdie so zberom dát a odberom biologického materiálu,
- zahájenie riadnej štúdie – v našom regióne zatiaľ spracovaný 1 prípad ochorenia.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

V rámci okresu Martin prevádzkuje činnosť niekoľko materských centier, ktoré si zabezpečujú svoj program samostatne. Poradenské centrum zdravia na požiadanie je ochotné poskytnúť svoje vedomosti a zručnosti pre potreby materského centra. Materiály týkajúce sa zdravia a bezpečnosti detí boli distribuované do každého materského centra.

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

V rámci tohto projektu boli v prvom polroku 2009 realizované 2 aktivity a to 1 prednáška na tému :“Výživa v staršom veku“ a druhá prednáška spojená s besedou, kde boli seniori informovaní o možnostiach prevencie kardiovaskulárnych ochorení a oboznámení s možnosťami spolupráce PCZV a VKZ pri RÚVZ Martin.

V máji 2009 bol ÚVZSR vydaný pokyn na realizáciu projektu s témou „SENIORI V RODINE A SPOLOČNOSTI“.

Na základe uvedeného pokynu boli v našom okrese vybrané 4 skupiny populácie u ktorých sa formou dotazníkov zisťoval postoj spoločnosti k skupine seniorov.

Štúdia bola realizovaná u žiakov ZŠ / 9 ročník- mesto/, vybraná bola ZŠ MUDROŇOVA –30 respondentov, ZŠ /9 ročník – vidiek/, ZŠ Krpeľany – 30 respondentov, študenti SŠ s maturitou vybrané bolo Bilingválne gymnázium Sučany / študenti 4. roč./- 30 respondentov, SŠ bez maturity / študenti 4. roč.- SOUPaS Jahodníky / -30 respondentov, seniori organizovaní v klube dôchodcov Martin - 30 respondentov, seniori žijúci v domove dôchodcov v Turčianskych Tepliciach – 30 respondentov a zo strany verejnosti bolo zahrnutých do štúdie 60 respondentov. Spolu bolo do štúdie zaradených za okres Martin 240 respondentov.

Štúdia bude spracovaná RÚVZ v priebehu mesiacov júl - august a vyhodnotená ÚVZSR v priebehu roku 2009.

9.3. „ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

V roku 2009 projekt pokračuje v materských školách a je zabezpečovaný pedagogickými pracovníkmi, ktorí sa zúčastnili 1. etapy projektu. Poradenské centrum zdravia zabezpečilo distribúciu zdravotno-výchovných materiálov /plagáty, omalovánky, DVD nosiče/ materským školám.

9.4. „PLNENIE HARMONOGRAMU REALIZAČNÝCH PROJEKTOV NPPZ“

„Sledovanie výživového stavu obyvateľstva“ spolupráca s oddelením HV

Poradenské centrum zdravia organizuje výjazdové akcie do rôznych firiem a podnikov, v ktorých vybrané skupiny participujú na projekte, formou analýzy ich stravovacích návykov. Do 30. júna 2009 bolo vyšetrených a analyzovaných stravovacích návykoch u 37 klientov.

„Správne hygienické návyky“

V prvom polroku 2009 sme vypracovali návrh projektu s tvorbou materiálov potrebných pre realizáciu projektu. V druhej polovici roka 2009 dôjde k informovaniu predškolských zariadení o možnosti zapojiť sa do tohto projektu, ktorý bude realizovaný pracovníkmi VkJ RÚVZ so sídlom v Martine

„Quitline“ - telefonické poradenstvo odvykania od fajčenia“

Od roku 2009 je linka prevádzkovaná RÚVZ so sídlom v Martine. Jej činnosť sa začala 3. januára 2006. Klienti môžu volať každý pracovný deň v čase od 17.00 – 19.00 hod.. Cena hovoru je 1.90 Sk s DPH. Poradenstvo poskytujú vyškolení odborní operátori. Za obdobie od 01.01 2009 do 30.06.2009 bolo realizovaných 103 telefonických hovorov.

Cieľom projektu je

- poskytovanie interaktívnej pomoci pri odvykaní od fajčenia a prekonávaní závislosti na nikotíne
- zlepšenie informovanosti o spôsoboch odvykania od fajčenia, dostupných voľnopredajných farmakologických preparátov
- zvýšenie motivácie pre ukončenie fajčiarskeho návyku
- lepšie využívanie voľnopredajných farmakologických preparátov
- zvýšenie stupňa spoločenského vedomia o význame odvykania od fajčenia

Riešiteľským pracoviskom projektu je RVZ so sídlom v Martine, Národná koalícia pre kontrolu tabaku v SR, Jesseniova Lekárska fakulta UK Bratislava

Realizačným výstupom projektu je

- poskytovanie interaktívnej pomoci pri odvykaní od fajčenia a prekonávaní závislosti na nikotíne
- zvýšenie stupňa spoločenského vedomia o význame odvykania od fajčenia
- zlepšenie informovanosti o spôsoboch odvykania od fajčenia, dostupných voľnopredajných farmakologických preparátov
- nárast pravdepodobnosti úspešného ukončenia fajčiarskeho návyku
- nárast motivovaných fajčiarov rozhodnutých ukončiť fajčiarsky návyk
- zvýšenie motivácie fajčiara pre odvykanie
- lepšie prekonávanie problémov počas odvykania

9.5. „AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ“

7. apríl „Svetový deň zdravia“ - Oddelenie Výchovy k zdraviu pripravilo v spolupráci s inými oddeleniami a organizáciami cyklus akcií a podujatí, ktorých hlavným zámerom bola propagácia zdravého životného štýlu, prevencie kardiovaskulárnych ochorení, podpory nefajčenia a zdravej výživy.

25. marca 2009 bola zorganizovaná akcia so Slovenskou národnou knižnicou kde sme poskytli klientom vyšetrenie rizikového faktora kardio-vaskulárnych ochorení celkového

cholesterolu, meranie krvného tlaku a poradenstva v oblasti zdravého životného štýlu. Vyšetrenie sme poskytli 57 klientom, z toho 10 mužom a 47 ženám.

17. apríla 2009 v rámci pracovnej náplne Poradenského centra zdravia sme v spolupráci s Občianskym združením „Turčianske Venuše“ zoorganizovali zdravotno – výchovnú akciu pre verejnosť v oblasti prevencie nádorových ochorení. Vyšetrených bolo 42 klientov, z toho 31 žien a 10 mužov.

7. mája 2009 a 15. júna 2009 sme zoorganizovali v spolupráci s zdravotnou poisťovňou UNION „Deň zdravia“ v COOP Jednote Žilina. Klientom sme poskytli vyšetrenie celkového cholesterolu, glukózy a meranie krvného tlaku. Každému klientovi bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu. Vyšetrených bolo 89 klientov.

12. máj „Svetový deň hypertenzie“

Poradenské centrum zdravia v spolupráci so zdravotnou poisťovňou UNION zorganizovala „Deň zdravia“ pre pracovníkov firmy Neografia a KINEX Žilina. Klientom sme poskytli vyšetrenie celkového cholesterolu, glukózy a meranie krvného tlaku s krátkym poradenstvom o zdravom životnom štýle a nefarmakologickom ovplyvňovaní krvného tlaku. Vyšetrených a poradenstvo bolo poskytnuté 91 ľuďom.

31. máj „Svetový deň bez tabaku“

Pracovníci Poradenského centra zdravia v spolupráci s Mestským úradom Martin /Kanceláriou zdravé mesto Martin/ zorganizovali osvetové podujatie podpory nefajčenia na Mestskom úrade. Klientom sme poskytli vyšetrenie krvného tlaku a obsahu CO vo vydychovanom vzduchu. Celkovo sme vyšetrili 43 ľudí, z toho bolo 20 meraní CO. Každému fajčiarovi bolo poskytnuté poradenstvo v odvykaní od fajčenia.

9.9. „CINDI PROGRAM SR“

V prvom polroku 2009 bolo zorganizovaných 6 prednášok a 6 besied na témy podpory nefajčenia, zdravého životného štýlu a nefarmakologického ovplyvňovania krvného tlaku. Zúčastnených bolo 117 detí a dospelých.

Za obdobie od 01.01.2009 do 31.06.2009 sme uskutočnili 19 výjazdov do rôznych firiem, organizácií a inštitúcií, ktorých úlohou bolo vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení v rámci prevencie chronických neinfekčných ochorení a poskytnutie krátkeho poradenstva o zdravom životnom štýle. Prvovyšetrených bolo celkovo 454 klientov, opakovane vyšetrených 69. U klientov vyšetovaných po prvý krát bolo realizované komplexné vyšetrenie, ktoré zahŕňa anamnézu, odber kapilárnej krvi na Glu, celkový Chol, HDL chol, TAG, TK a vyplnenie dotazníka pre projekt Sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR.

Distribúcia osvetových materiálov na všetky základné, stredné školy a detské domovy.

V rámci spolupráce medzi RÚVZ Martin a Jeseniovou lekárskou fakultou sme v priebehu mesiacov február až jún zabezpečili výuku absolventov JLF UK v Martine. Súčasťou výuky boli aj preventívne vyšetrenia v PCZ, ktoré pozostávali z merania TK, percenta tuku, BMI, odberu kapilárnej krvi, z ktorej sa vyšetrovali: glukóza, celkový cholesterol, TG, HDL cholesterol. Absolventi boli oboznámení s prácou v poradni zdravia a ZV.

V prvom polroku 2009 sme vytvorili 10 propagačných materiálov na rôzne aktuálne témy: Hazardná hra s melamínom, Zdravotné riziká tetovania a piercingu, Poradňa zdravia /2x/,

Elektronická cigareta, Optimalizácia diabetes mellitus, Svetový deň zdravia, CINDI program, Problematika detí a žiakov so zdravotným postihnutím, Galéria odborných pracovísk RÚVZ so sídlom v Martine

10. KONTROLA TABAKU

10.8. „QUITLINE“ - TELEFONICKÉ PORADENSTVO ODVYKANIA OD FAJČENIA“

Linka je realizovaná prostredníctvom RÚVZ Martin. Klienti môžu volať každý pracovný deň v čase od 17.00 – 19.00 hod.. Cena hovoru je 1.90 Sk s DPH. Poradenstvo poskytujú vyškolení odborní operátori. Za obdobie od 01.01 2009 do 30.06.2009 bolo realizovaných 103 telefonických hovorov.

Cieľom projektu je

- poskytovanie interaktívnej pomoci pri odvykaní od fajčenia a prekonávaní závislostí na nikotíne
- zlepšenie informovanosti o spôsoboch odvykania od fajčenia, dostupných voľnopredajných farmakologických preparátov
- zvýšenie motivácie pre ukončenie fajčiarskeho návyku
- lepšie využívanie voľnopredajných farmakologických preparátov
- zvýšenie stupňa spoločenského vedomia o význame odvykania od fajčenia

Riešiteľským pracoviskom projektu je RVZ so sídlom v Martine, Národná koalícia pre kontrolu tabaku v SR, Jesseniova Lekárska fakulta UK Bratislava

Realizačným výstupom projektu je

- poskytovanie interaktívnej pomoci pri odvykaní od fajčenia a prekonávaní závislosti na nikotíne
- zvýšenie stupňa spoločenského vedomia o význame odvykania od fajčenia
- zlepšenie informovanosti o spôsoboch odvykania od fajčenia, dostupných voľnopredajných farmakologických preparátov
- nárast pravdepodobnosti úspešného ukončenia fajčiarskeho návyku
- nárast motivovaných fajčiarov rozhodnutých ukončiť fajčiarsky návyk
- zvýšenie motivácie fajčiara pre odvykanie
- lepšie prekonávanie problémov počas odvykania

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Michalovciach**

Oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia

Úloha 1.1. Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR III

V rámci NEHAP III, regionálneho prioritného cieľa Akčný plán pre životné prostredie a zdravie detí sú RÚVZ Michalovce plnené aktivity:

- monitoring kvality pitných vôd dodávaných verejnými vodovodmi
- monitoring kvality vôd na kúpanie v prírodných a umelých kúpaliskách

V I. polroku 2009 bolo odobratých a vyšetrených:

- 80 pitných vôd, z okresu Michalovce 48 vzoriek pitných vôd, z okresu Sobrance 32 pitných vôd. Z celkového počtu 80 vzoriek bolo 65 vzoriek vyšetrených v rámci kontrolného monitoringu a 15 vzoriek vôd v rámci preverovacieho monitoringu.
- odobratých a vyšetrených 22 bazénových vôd z 10 bazénov, ktoré až na ukazovateľ pH (bazén pri hoteli Eurobus, bazén pri hoteli Sĺňava) vyhovel Vyhláške MZ SR č. 72/2008 Z.z.. Z prírodných kúpalísk bolo odobratých 19 vzoriek vôd, ktoré až na ukazovateľ priehľadnosť (4 vzorky z VJ) vyhovel NV SR č. 87/2007 Z.z..

Úloha 1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

Cieľom úlohy je sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných a umelých rekreačných lokalít. V I. polroku 2009 sa sledovali umelé kryté kúpaliská, umelé nekryté kúpaliská a prírodné kúpaliská. Z krytých kúpalísk bolo odobratých 10 vzoriek bazénových vôd, ktoré vyhovel požiadavkám stanoveným Vyhláškou MZ SR č. 72/2008 Z.z.. Z nekrytých bazénov bolo odobratých 12 vzoriek bazénových vôd, ktoré až na 2 vzorky (pH, bazén pri hoteli Eurobus a pri hoteli Sĺňava) vyhovel požiadavkám stanoveným Vyhláškou MZ SR č. 72/2008 Z.z.. Z prírodných kúpalísk bolo odobratých 19 vzoriek vôd, ktoré až na ukazovateľ priehľadnosť (4 vzorky z VJ) vyhovel NV SR č. 87/2007 Z.z..

Výsledky vôd sú priebežne zadávané do IS.

Úloha 1.8. Monitoring a vyhodnotenie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

V I. polroku 2009 bolo odobratých a vyšetrených 80 vzoriek pitných vôd, z okresu Michalovce 48 vzoriek pitných vôd, z okresu Sobrance 32 pitných vôd. Z celkového počtu 80 vzoriek bolo 65 vzoriek vyšetrených v rámci kontrolného monitoringu a 15 vzoriek vôd v rámci preverovacieho monitoringu. Z celkového počtu vzoriek bola v 7 vzorkách pitných vôd (8,75%) prekročená limitná hodnota stanovená NV SR č. 354/2006 Z.z., a to v 5 vzorkách (6,25%) boli prekročené limitné hodnoty v chemických ukazovateľoch (Fe, mangán, hliník), 4 vzorky vôd (5,0%) nevyhoveli v mikrobiologických ukazovateľoch (koliformné baktérie, Enterokoky, kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C). Opakovanými laboratórnymi rozborami vzoriek pitných vôd nebolo potvrdené prekročenie limitných hodnôt. Výsledky vzoriek pitných vôd sú pravidelne zadávané a spracované v programe VYDRA.

Úloha 3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

V I. polroku 2009 bolo odobratých 10 vzoriek kozmetických výrobkov, z ktorých bolo vyšetrených len 5 vzoriek výrobkov pre deti, odobratých za účelom stanovenia ÚV filtrov a mikrobiologické vyšetrenie. Predmetné výrobky vyšetrené v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Bratislave vyhovel požiadavkám uvedeným v Prílohe č. 7 k NV SR č. 658/2007 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky (Zoznam povolených ultrafialových filtrov v kozmetických výrobkoch) a Prílohe č. 2 (Mikrobiologické požiadavky na kozmetické výrobky) Usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2009.

ŠZD nad nebezpečnými kozmetickými výrobkami v rámci systému RAPEX

V I. polroku 2009 bolo v rámci systému RAPEX vykonaných 130 kontrol v obchodných centrách (Tesco, Kaufland, Hypernova, LIDL), predajniach drogérie a kozmetiky. Predmetné nebezpečné kozmetické výrobky neboli v obchodnej sieti zistené.

Úloha 7.1. Cyanobaktérie

S plnením tejto úlohy sa začalo v II. Q 2009, v rámci ktorej sa vykonávajú vizuálne obhliadky prírodných kúpalísk a odbery vzoriek vôd. Na základe laboratórnych rozborov vzoriek vôd nebola prekročená medzná hodnoty cyanobaktérií so schopnosťou tvoriť vodný kvet.

Oddelenie hygieny výživy

Názov úlohy:

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

- úloha sa plní, na zistenie obsahu dusičnanov a dusitanov v potravinách pre dojčatá a malé deti bolo odobratých 10 vzoriek detskej a dojčenskej výživy v originálnom balení z obchodnej siete domácej produkcie. Všetky boli vyšetrené v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Košiciach. Na základe laboratórnych výsledkov v ukazovateli dusičnany boli vyšetrené vzorky posúdené ako vyhovujúce požiadavkám platnej legislatívy.

Na ukazovateľ dusitany v predmetných komoditách nie je určený limit, avšak nameraná hodnota vo všetkých vyšetrených vzorkách bola ND (nedetekovateľná).

- sledovanie mykotoxínov (aflatoxín B₁ a patulín) a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti je plánované v druhom polroku 2009.

Termín ukončenia: 30.december 2009

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie.

- plnenie tohto projektu je súčasťou plnenia „Programu ozdravenia výživy obyvateľov v SR“ a „Národného programu prevencie obezity“. Vyšetrených by malo byť 80 klientov, polovica mužov, vo vekovej skupine 19-54 ročných (59 ročných mužov) stredne ťažko pracujúci. U každého klienta je spracovaný klinicko – somatometrický dotazník, záznamový list pre biochemické vyšetrenie a dotazník o životospráve. Za sledované obdobie bolo vyšetrených 40 klientov v zložení 17 žien a 23 mužov, údaje sú spracované v programe ALIMENTA.

Termín ukončenia: 30.december 2009

Názov úlohy:

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

- úloha sa plní, za sledované obdobie bolo odobratých 17 vzoriek jedlej soli jódoanej a jódidovanej v originálnom malospotrebitel'skom balení z obchodnej siete. Vzorky boli odoberané z odberových miest okresov Michalovce a Sobrance.

V týchto vzorkách bol stanovený obsah KI a KIO₃ a u vzoriek z dovozu aj feroxyanid draselný. Všetky vzorky boli vyšetrené v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Košiciach metódami doporučenými hlavným odborníkom SR pre chemické analýzy – odmernou analýzou.

6 vzoriek bolo domáceho výrobcu Solivary a.s. Košická č.8, Prešov a 11 vzoriek zahraničnej produkcie. Všetky odobraté vzorky soli boli v čase laboratórneho vyšetrenia vo výrobcom doporučenej spotrebnej lehote. Všetky vzorky boli posúdené ako vyhovujúce platnej legislatíve.

V čase odberu vzoriek neboli zistené hygienické nedostatky v ich skladovaní a uchovávaní.

Termín ukončenia: 30. december 2009

Názov úlohy:

7.3. Minerálne a pramenité balené vody

- v rámci plnenia tejto úlohy za prvý polrok 2009 boli odobraté **3 vzorky originálne balenej minerálnej vody z obchodnej siete Michalovce**, ktoré boli vyšetrené v laboratóriách RÚVZ Košice. Všetky 3 vzorky boli posúdené ako vyhovujúce platnej legislatíve. Zároveň boli kontrolované podmienky skladovania týchto vôd ako aj označovanie. Nedostatky neboli zistené.

Termín ukončenia: december 2009

Názov úlohy:

7.4. Radiačne ošetrované potraviny

- plnenie tejto úlohy je plánované v druhom polroku 2009.

Termín ukončenia: december 2009

Oddelenie hygieny detí a mládeže

4.1 Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR
RÚVZ Michalovce nie je zapojený

4.2 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku.

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ SR

Riešenie projektu a výstupy:

- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 3-6 roč. detí
- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7-10 roč. detí
- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 11-14 roč. detí
- priebežné napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov

Realizácia projektu je plánovaná v III. Q 2009.

Termín ukončenia: 31.12.2009

4.3 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

- realizácia dotazníkového prieskumu na školách

Gestor projektu pripravuje dotazníky a po ich zaslaní na RÚVZ bude projekt riešený na vybraných školách, predpokladaný termín realizácie III. Q 2009.

Termín ukončenia: podľa požiadaviek gestora

4.4 Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR
RÚVZ Michalovce je zapojený

Riešenie projektu a výstupy:

Projekt sa bude riešiť dotazníkovou formou a bude zameraný na dve oblasti – hygienickú problematiku základných škôl (dotazník č. 1) a zhodnotenie zdravotného stavu žiakov (dotazník č. 2) na dvoch základných školách, ktoré zodpovedajú stanoveným kritériám (s vyššou koncentráciou žiakov rómskeho pôvodu).

Realizácia je naplánovaná na školský rok 2009/2010, odd. HDM ho bude riešiť spolu s odd. VkJ vo IV. Q 2009.

Termín ukončenia: 30.4.2010

4.5 Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál.

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Monitorovanie stravovacích zvyklostí a individuálnej spotreby potravín je rozdelené na 4 etapy podľa vekových skupín sledovaných detí a mládeže počas 4 rokov. V roku 2009 prebieha I. etapa u vekovej skupiny 4-6 roč. detí - 120 detí z vidieckej a mestskej MŠ:

- realizácia dotazníkového prieskumu stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 4-6 roč. detí
- priebežná tvorba databázy
- vyšetrenie vzoriek stravy a nápojov pripravovaných a podávaných v MŠ
- hodnotenie a spracovanie správy

Realizácia projektu odd. HDM:

Odber vzoriek stravy a nápojov na laboratórne vyšetrenie v zmysle metodiky projektu. Zabezpečenie realizácie dotazníkového prieskumu, koordinácia pri vypĺňaní dotazníkov: 24 hod. stravovacia anamnézy a 24 hod. pohybového režimu, dotazníka o stravovacích návykoch dieťaťa a frekvenčného dotazníka. Získané údaje sú priebežne vkladané do vytvorenej databázy.

Termín ukončenia: 30.9.2009

4.6 Zdravé deti v zdravých rodinách.

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská: vybrané RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom je na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej a populačnej úrovni.

Realizácia projektu odd. HDM:

Odd. HDM začalo s distribúciou skринingových hárkov pre pediatrov na nami dozorovanom území.

Termín ukončenia: 31.12.2009

LOKÁLNY PROJEKT „ČAKÁME NA BOCIANA“

Gestor: RÚVZ Michalovce

Riešenie projektu a výstupy:

- Konanie kurzov o zdravom tehotenstve a materstve za účasti odborníkov, v rámci ktorých boli poskytované budúcim mamičkám a oteckom potrebné informácie o priebehu tehotenstva, pôrodu a prvého roka života dieťaťa. Každý kurz pozostával zo 4 tematicky rozdielne zameraných stretnutí, pričom prvé stretnutie bolo zamerané na tehotenstvo, druhé na pôrod, tretie na šestonedelie (výživa matky a dojčenie, očkovanie, starostlivosť o dieťa v prvom roku života), tretie na praktické ukážky starostlivosti o dieťa, prezentácia výrobkov pre kojencov, film. Na každom stretnutí sa cvičilo (posilnenie panvového dna, dýchacie techniky pri pôrode, ukážky cvikov po pôrode, relaxačné techniky). Konal sa jeden kurz vo februári 2009, ktorého sa zúčastnilo sa 10 budúcich mamičiek a 3 oteckovia.

Termín: Pokiaľ možno stály – mesačne, okrem letných prázdninových mesiacov a decembra.

Ďalšie úlohy vyplývajúce z Programov a projektov RÚVZ

- „Program ozdravenia výživy obyvateľstva v SR“ a „Národný program prevencie obezity“ - poradenská a kontrolná činnosť v ZSS zameraná na podporu rozvoja školského stravovania, presadzovanie racionálnej výživy, energeticky a biologicky hodnotnej stravy pre jednotlivé vekové skupiny detí a mládeže, dodržiavanie zásad na zostavovanie jedálnych lístkov, dodržiavanie pitného režimu s obmedzením nápojov s obsahom kofeínu, chinínu a nápojov s vysokým obsahom cukru (v školských bufetoch), podporu školského mliečneho programu. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme presadzovali vytváranie zodpovedajúcich podmienok pre telesnú výchovu na školách (telocvične, ihriská, základná telesná výchova, telovýchovné aktivity mimo vyučovania). Z našich zistení vyplýva, že zostavovanie jedálnych lístkov a dodržiavanie pitného režimu je na dobrej úrovni. Pestrosť podávanej stravy je zabezpečená, zvýšilo sa aj zastúpenie zeleniny a ovocia. V školských bufetoch nebol zistený predaj sortimentu nevhodného pre deti a mládež. K rozvoju pohybovej aktivity prispieva aj konanie športových podujatí na školách.

Termín plnenia: rok 2009

- „**Národný program úradnej kontroly potravín**“ – dozor v zariadeniach spoločného stravovania (nad podmienkami skladovania, prípravy, prepravy a podávania pokrmov a nápojov). V priebehu hodnoteného obdobia bolo v tejto súvislosti vykonaných 54 kontrol. Nedostatky zistené pri kontrolách (v skladovaní potravín, dodržiavaní chladiaceho reťazca, označovaní potravín, nedostatky technického charakteru) boli riešené s prevádzkovateľom zariadenia. Boli uložené 4 opatrenia na mieste podľa § 20 ods. 9 zák. č. 152/1995 Z.z. o potravinách a jedna úhrada nákladov v sume 65 € za vyšetrenie vzorky „Obložená bageta šunková“.

Termín plnenia: rok 2009

Oddelenie PPL a T

V roku 2009 oddelenie PPLaT plní tieto úlohy:

Úloha č. 2.1. – Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia,

pracovných podmienok a spôsobu práce, ktorá pozostáva z týchto bodov:

- 2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce
- 2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov
- 2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu
- 2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže
- 2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ
- 2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenie zdravia z práce so zameraním na ochorenie chrbtice – za uvedené obdobie v okresoch Michalovce a Sobrance neevidujeme ochorenia chrbtice v súvislosti s vykonávanou prácou.

Úloha č. 2.2 – Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Plnenie úlohy č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Bod č. 2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce:

V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme k 30.6. 2009 v 3 kategóriách rizikových prác spolu 2026 zamestnancov z toho 504 žien, a 19 zamestnancov, z toho 1 ženu, ktorí vykonávajú rizikové práce v 4 kategóriách. Celkovo evidujeme vykonávanie rizikových prác v 38 organizáciách. V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme zamestnancov exponovaných týmto rizikovým faktorom: hluk, vibrácie, chemické faktory vrátane prachu, chem. karcinogény, kožné alergény, ionizujúce žiarenie, infekčné ochorenia, JNDZ + fyzická záťaž, elektromagnetické žiarenie a záťaž teplom. K 30.6.2009 bolo vydaných 8 rozhodnutí na vyhlásenie rizikových prác, pričom v 3 prípadoch išlo o prehodnotenie rizikových prác, v 1 prípade išlo o novú organizáciu a v 4 prípadoch išlo o organizácie, v ktorých už evidujeme rizikové práce, ale na základe posúdenia rizika a objektivizácie faktorov boli do rizika zaradené ďalšie profesie. Okrem toho v 1 organizácii bola rozhodnutím RÚVZ zrušená riziková práca v 1

profesii, nakoľko uvedená profesia bola zrušená. V 6 prípadoch boli organizácie vyradené z rizika na základe zmeny v pracovnej náplni, resp. zániku organizácii, čo bolo zistené pri výkone ŠZD – napr. LLEMI Slovakia, s.r.o. prevádzka Strážske, METAL KM – Michal Karch, prevádzka Strážske, v dôsledku čoho došlo k poklesu počtu zamestnancov exponovaných hluku a prachu. Tiež došlo k prehodnoteniu kategorizácie zamestnancov v spoločnosti Eustream, a.s. prevádzka Veľké Kapušany, kde zamestnanci boli prekategorizovaní z 4 kategórie do 3 kategórie pre rizikový faktor hluk. V spoločnosti Unomedical, s.r.o. Michalovce boli zaradené do 3 rizikovej kategórie práce na pracoviskách Výrobných centier 1-4 pre fyzickú záťaž pre ženy vo vekovej kategórii nad 50 rokov. V rámci ŠZD na pracoviskách s rizikovými prácami bolo vykonaných k 30.6. 2009 celkom 80 previerok. K prevádzkovým poriadkom pre prácu s chemickými faktormi a pre prácu s expozíciou hluku bolo vydaných celkom 19 rozhodnutí. V tomto počte nie sú zahrnuté rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky, ktorými súčasne boli schválené aj prevádzkové poriadky. Bolo vyplnených celkom 135 dotazníkov. K 30.6.2009 bolo prešetrených 34 podozrení na choroby z povolania z toho v 29 prípadoch išlo o ochorenie z DNJZ, v 1 prípade išlo o poruchu sluchu z hluku, v 1 prípade o kombinované ochorenie –DNJZ+ Hypacusis perceptiva a v 2 prípadoch o kombinované ochorenie: Astma bronchiálne + DNJZ, v 1 prípade o Noduli vocales bialt.. K 30.6.2009 sme obdržali hlásenie o priznaní CHzP v 9 prípadoch u podozrení šetrených v I. polroku 2009, 1 hlásenie o priznaní choroby z povolania, ktorá bola prešetrovaná v roku 2007 a 3 hlásenia, ktorými boli priznané 3 choroby z povolania prešetrované v roku 2008. V prvom polroku 2009 sa uskutočnilo 1 pracovné rokovanie so zástupcami spoločnosti Yazaki Wiring Slovakia, s.r.o. Michalovce vzhľadom na zvýšený výskyt podozrení na CHzP na pracovisku Stredná výroba. Z rokovania vyplynulo, že išlo o pracovníčky z pracoviska, ktoré je už v súčasnosti v útlme.

Bod č. 2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov (veľmi toxické a toxické látky a prípravky)

K 30.6.2009 bol kontrolovaný predaj prípravkov na chemickú ochranu rastlín – celkom v 9 predajniach záhradkárskeho potrieb. Pri uvedených previerkach neboli zistené nedostatky, prípravky na chemickú ochranu rastlín sú predávané buď pultovým spôsobom predaja, alebo sú uzamknuté v skrinkách a zákazníkom sú vydané na požiadanie. V uvedených predajniach nebolo zistené predávanie hračiek a požívatín, prevádzkovatelia sú držiteľmi osvedčení o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a prípravkami. V poľnohospodárstve evidujeme vykonávanie rizikových prác len v 2 organizáciách s celkovým počtom 21 exponovaných zamestnancov. Previerky zamerané na kontrolu manipulácie s prípravkami na chemickú ochranu rastlín boli vykonané celkom v 17 poľnohospodárskych organizáciách, pričom bolo zistené, že nie sú používané VTLaP a TLaP. Organizácie a firmy, ktoré pri práci používajú chemické faktory predkladajú aj v roku 2009 na schválenie prevádzkové poriadky pre prácu s nebezpečnými chemickými látkami a prípravkami, celkom 15. K 30.6.2009 bolo vydané 1 rozhodnutie pre práce s VTLaP a TLaP. K 30.6.2009 neevidujeme žiadnu mimoriadnu, či havarijnú situáciu v oblasti nakladania s VTLaP a TLaP. V roku 2009 je vedúca oddelenia členkou komisie na overenie a preskúšanie odbornej spôsobilosti pre prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a jedovatými látkami a prípravkami pri RÚVZ Košice.

Na web. stránke RÚVZ Michalovce sú uverejnené informácie o podmienkach pre získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami

a prípravkami a toxickými látkami a prípravkami. Taktiež tu boli uverejnené vzory jednotlivých tlačív a informácia o spôsobe podania žiadosti na získanie osvedčenia.

V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme celkom 14 organizácií na pracoviskách ktorých zamestnanci pri práci používajú VTLaP a TLaP.

Bod č. 2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.

V okrese Michalovce evidujeme prácu s chemickými karcinogénmi celkom v 11 organizáciách, v okrese Sobrance evidujeme tieto práce v 1 spoločnosti – spracovanie bukového a dubového dreva. K 30.6.2009 v riziku chemickej karcinogenity evidujeme celkom 58 zamestnancov, pričom celkovo evidujeme 116 zamestnancov (z toho je 92 žien), ktorí pri práci prichádzajú do kontaktu s chemickými karcinogénmi, resp. zabezpečujú ich skladovanie. K 31.6.2009 bolo vykonaných 10 previerok na pracoviskách, kde sú pri práci používané chemické karcinogény. V rámci previerok na pracoviskách, kde sú zamestnanci exponovaní chemickým karcinogénom sú zástupcovia firiem upozorňovaní na povinnosti, ktoré pre nich vyplývajú zo zákona č. 355/2007 Z. z. a NV SR č. 355/2006 Z. z. v znení NV SR č. 300/2007 Z. z. a NV SR č. 356/2006 Z. z. v znení NV SR č. 301/2007 Z. z.. Pokiaľ ide o práce spojené s azbestom, 30.6. boli v 2 prípadoch vydané rozhodnutia pre práce s materiálom obsahujúcim azbest, bola vykonaná 1 previerka – odstraňovanie AZC rúr v bytovej jednotka a v 1 prípade bolo vydané stanovisku k územnému konaniu, kde projektant riešil odstraňovanie strechy s AZC materiálu.

Bod č. 2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

V roku 2009 k 30.6. boli zamestnancami odd. PPL, HDM, HŽP a Epidemiológie – RÚVZ Michalovce vyplnené testy za účelom hodnotenia psychickej záťaž u zamestnancov podľa NV SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci. Okrem toho v rámci výkonu ŠZD bolo vyplnených zamestnancami 36 dotazníkov pre psychickú záťaž.

Bod 2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ

Táto úloha je zameraná na hodnotenie pracovného prostredia a spôsobu práce vo vzťahu k výskytu ochorení z DNJZ, ale súčasne sú hodnotené pracovné podmienky aj pri šetrení podozrení na choroby z povolania u ostatných diagnóz. Pri plnení tejto úlohy vychádzame z odborného usmernenia MZ SR - HH č. HH SR - 4802/2002-HŽPP/PPL zo dňa 21. 11. 2002 na zabezpečenie jednotného postupu štátnych zdravotných ústavov v SR pri prešetrovaní a hodnotení pracovných podmienok pri podozrení na profesionálne ochorenie z DNJZ. K 30.6. 2009 sme v okresoch Michalovce a Sobrance prešetrovali celkom 29 podozrení na choroby z povolania z DNJZ, v 1 prípade sme prešetrovali kombinované ochorenie z DNJZ+ Hypacusis perceptiva a v 2 prípadoch kombinované ochorenie: Astma bronchiále + DNJZ. Jednotlivé oznámenia o prešetrení podozrení na choroby z povolania sú zasielané na FNŠP - KPL Košice, RÚVZ Košice - odbor PPL a ÚVZ SR - odbor PPL. K šetreniu podozrení na choroby z povolania z DNJZ sú pozývaní aj zástupcovia zamestnávateľa, zamestnancov, prešetrovaní pracovníci a tiež zástupcovia príslušnej PZS. Súčasťou prešetrení je aj zobrazenie vykonávanej pracovnej činnosti pomocou digitálneho fotoaparátu a videokamery, čo prispieva k zvýšeniu kvality prešetrenia. Hlásenie o priznaní choroby z povolania z DNJZ z FNŠP- KPL v Košiciach sme zatiaľ obdržali za rok 2007 v 1 prípade, za rok 2008 v 3 prípadoch a v roku 2009 v 9 prípadoch. Vo firme Zekon, a.s.

Michalovce evidujeme práce v profesii šička ako rizikové v 3 kategórii rizikových prác s celkovým počtom 151 exponovaných zamestnancov. Najviac podozrení na CHzP z DNJZ v I. polroku 2009 evidujeme v YWTS, s.r.o. Michalovce, celkom 13, z toho 9 bolo na pracovisku strednej výroby v profesii zvárač káblových zväzkov a 4 z pracoviska konečná výroba – montáž kabeľáže. Vzhľadom na uvedené konalo sa pracovné stretnutie orgánu verejného zdravotníctva so zástupcami YWTS, s.r.o. Michalovce. Z uvedeného stretnutia vplynulo, že u pracovníčok strednej výroby išlo o zamestnankyne, s ktorými bol koncom roku 2008 ukončený pracovný pomer a uvedené pracovisko je t.č. v útlme vzhľadom na zmenu výrobného programu.

Bod 2.1.6. – Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenie zdravia z práce so zameraním na ochorenie chrbtice

V roku 2009 k 30.6. sa v okresoch Michalovce a Sobrance nevyskytlo podozrenie na chorobu z povolania na iné poškodenie zdravie z práce s ochorením chrbtice.

Úloha č. 2 – Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Pri plnení tejto úlohy postupujeme v súlade s NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami Podmienky pri práci so zbrazovacími jednotkami sú kontrolované na pracoviskách, kde sa pracuje so zobrazovacími jednotkami. Podrobný prieskum bol vykonaný v 7 organizáciách pričom zamestnanci vyplňovali aj dotazníky typu Z, celkom 37. Na základe hodnotenia zdravotného stavu u zamestnancov YWTS, s.r.o. pri práci so zobrazovacími jednotkami, ktoré vykonala PZS, bolo spoločnosť v roku 2008 rozhodnutím uložené zabezpečiť u týchto zamestnancov vykonanie mimoriadnych PLP so zameraním na vyšetrenie zraku. Nakoľko išlo o väčší počet zamestnancov, organizácia požiadala o predĺženie termínu na vykonanie PLP do konca roku 2009. Žiadosti bolo vyhovené.

Ďalšie činnosti odd. PPL – RÚVZ so sídlom v Michalovciach:

1. NV SR č. 281/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami

Previerka zameraná na kontrolu prác s bremenami k 30.6.2009 bola vykonaná v 1 organizácii, práca s bremenami je taktiež sledovaná pri šetrení podozrení na CHzP z DNJZ. Pri uvedenej previerke bolo konštatované, že pri práci s bremenami sú dodržiavané smerné hmotnostné hodnoty. Organizácie pri práci využívajú technické zariadenia (vysokozdvížne a nízkozdvížne el. vozíky, ručné vozíky, tzv. skejty na presun bremena a pod.). Súčasne na základe posúdenia rizika, ktoré vypracovala PZS, boli v spoločnosti Unomedical, s.r.o. Michalovce vyhlásené rizikové práce pre nadmernú fyzickú záťaž u žien- operátoriek výroby nad 50 rokov, ktoré manipulujú s bremenami, pričom dochádza k prekročeniu smerných hmotnostných hodnôt podľa NV SR č. 281/2006 Z.z..

2. Kontrola zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 465/2005 Z. z.

Pri previerkach vykonávaných v rámci ŠZD odborní zamestnanci súčasne kontrolujú opatrenia, ktoré zamestnávateľia realizujú na pracoviskách na ochranu nefajčiarov. K 30.6.2009 bola vykonaná kontrola na 221 pracoviskách. Pri týchto

previerkach bolo zistené, že fajčiarske miestnosti sú riešené v súlade s § 2 ods. 4 písm. c) zák. č. 377/2004 Z. z. v znení zák. č. 465/2005 Z. z.

Oddelenie epidemiológie

6.1. Národný imunizačný program

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke a mumpsu, v súlade s Nariadením vlády SR č. 337/2006 o podrobnostiach a prevencii a kontrole prenosných ochorení. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním a tým zlepšenie kvality života, pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej, okresnej a lokálnej úrovni. NIP SR v roku 2007 bude v súlade s cieľmi "Zdravie 21", s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými programami, pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013)

Národný Imunizačný program v Slovenskej republike zahŕňa pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých, očkovanie osôb vo vysokom riziku infekcie a očkovanie všeobecne odporúčané v záujme prevencie ochorení.

V súvislosti s plnením tejto úlohy bolo zabezpečené metodické usmerňovanie príslušných pediatrických NZZ a NZZ pre dospelých v okresoch Michalovce a Sobrance.

Bolo zrealizované:

1. Doočkovanie detí z ročníka 2003 proti diftérii, tetanu a pertussis - informácia
 - NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance: 32
 - **spolu: 32**
2. Zásady povinného a odporúčaného očkovania osôb, ktoré sú profesionálne vystavené zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz - informácia (písomná informácia, web stránka RÚVZ Michalovce)
 - PZS: 13
 - iné /NsP MI, RN Sobrance, PN MI, TaZS MI, TS mesta Sobrance, VVS MI, VVS Sobrance, HaZZ MI, HaZZ Sobrance: 9
 - **spolu: 22**
3. Usmernenie ku kategorizácii a indikačným usmerneniam vakcín Infanrix polio a Prevenar
 - NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance: 32
 - **spolu: 32**

Previerky očkovania: 64

- kontrola dodržiavania očkovacieho kalendára pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých v roku 2009: **32**
- kontrola zaočkovanosti detí v NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance, zameraná na očkovanie detí nar. v r. 2002 proti DiTePer, 1995 proti DT a poliomyelitíde, 1997 proti morbilám, mumpsu, ružienke a VHB: **32**

Súčasťou kontroly zaočkovanosti detí v NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance bola kontrola dodržiavania chladového reťazca v chladiacom zariadení na uskladnenie vakcín, doočkovanie restov z predchádzajúceho kontrolovaného obdobia, doočkovanie detí s dočasnými kontraindikáciami a kontrola evidencie a dokumentácie o očkovaní.

V skupine nákaz preventabilných očkovaním sme zaznamenali v okrese Michalovce 1 ochorenie na hemofilovú meningitídu u 0-ročného neočkovaného dieťaťa, nar. 2008, žijúceho v neštandardných hygienických podmienkach. Ochorenie potvrdené klinicky a kultivačne (*Haemophilus influenzae* typ B). U ostatných nákaz preventabilných očkovaním výskyt nulový.

V období od 1.1.2009 do 30.6.2009 bola odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie priebežne poskytovaná poradenská, prednášková a konzultačná činnosť v problematike imunizácie a výskytu prenosných ochorení, prednášky na tému pravidelné povinné očkovanie detí v SR v rámci projektu RÚVZ Michalovce „Čakáme na bociana“/.
Spolu: 36x

6.2. Surveillance infekčných ochorení

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a na základe analýz epidemiologickej situácie v SR za rok 2005 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi.

Surveillance prenosných infekčných ochorení vykonáva oddelenie epidemiológie RÚVZ Michalovce v spolupráci s primárnou zdravotníckou starostlivosťou, nemocničnou starostlivosťou, rôznymi sociálnymi a inými službami mimo zdravotnícky systém.

Hlásna služba výskytu prenosných ochorení, ktoré podliehajú povinnému hláseniu podľa Zoznamu povinne hlásených prenosných ochorení, podozrení na ochorenia a nosičstiev choroboplodných mikroorganizmov je realizovaná od lekárov línie prvého kontaktu, lekárov odborných ambulancií, lôžkových oddelení a laboratórií v zmysle Zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Epidemiologické vyšetrowanie v ohniskách nákaz sa vykonávalo priebežne v závislosti na epidemiologickej situácii vo výskyte prenosných ochorení. V období od 1.1.2009 do 30.6.2009 bolo v okrese Michalovce a Sobrance spracovaných 69 ohnisk /počet opatrení – 169/. Súčasne sa vykonávala v rámci prevencie prenosných ochorení aj edukačná činnosť v rodinách chorých a tiež v školských a predškolských zariadeniach, kde sa jednotlivé prípady vyskytli.

Do informačného systému EPIS bolo vložených za uvedené obdobie 427 hlásení o prenosných ochoreniach v okrese Michalovce a Sobrance. Okrem toho prebiehalo pravidelné týždenné spracovanie hlásení o výskyte chrípky a ostatných ARO, ako aj

mimoriadnych epidemiologických situáciách. V rámci SRV bolo vložených do inf. systému 72 hlásení, z toho v súvislosti s výskytom ochorení vírusom chrípky A (H1N1) 65 hlásení.

V skupine nákaz preventabilných očkovaním sme zaznamenali v okrese Michalovce 1 ochorenie na hemofilovú meningitídu u 0-ročného neočkovaného dieťaťa, nar. 2008, žijúceho v neštandardných hygienických podmienkach. Ochorenie potvrdené klinicky a kultivačne (*Haemophilus influenzae* typ B). U ostatných nákaz preventabilných očkovaním výskyt nulový.

V rámci surveillance prenosných ochorení sa vykonáva aj enviromentálna surveillance poliomyelitídy. V období od 1.1.2009 do 30.6.2009 boli odobraté 3 vzorky odpadovej vody na záchytnosť enterovírusov, polio, resp. polio like vírusov s negatívnym výsledkom.

Okrem enviromentálnej surveillance sa sleduje a organizačne zabezpečuje aj epidemiologická surveillance, ktorá spočíva v sledovaní výskytu ACHO, polio like ochorení, ktoré sa povinne hlásia a informácia sa týždenne spracováva a hlási v rámci havarijnej situácie na RÚVZ Košice a následne na ÚVZ SR Bratislava. V období od 1.1.2009 do 30.6.2009 výskyt ochorení nulový.

Očkovanie polio: priebežne sa očkuje v priebehu roka inaktivovanou vakcínou proti poliomyelitíde.

V súvislosti so vznikom mimoriadnej epidemiologickej udalosti výskytu „novel flu vírus“ (prasacej chrípky) u ľudí pracovníci oddelenia epidemiológie RÚVZ Michalovce vykonali opatrenia v súlade s Pandemickým plánom opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR.

- ⇒ bola zabezpečená zintenzívnená epidemiologická a virologická surveillance
- ⇒ od 24.5.2009 bola zabezpečená pohotovostná služba odborných pracovníkov RÚVZ (odd. epidemiológie) 24 hodín denne počas pracovných dní, sviatkov a víkendov
- ⇒ bolo zabezpečené aktívne vyhľadávanie chorých ošetrojúcimi lekármi prostredníctvom zisťovania cestovateľskej a epidemiologickej anamnézy
- ⇒ bola zabezpečená informovanosť lekárov prvého kontaktu a širokej verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii, vrátane osobných ochranných opatrení na zníženie rizika prenosu chrípky
- ⇒ bolo zabezpečené týždenné hlásenie chrípky, CHPO a ARO, ako aj hlásenie z LSPP, infekčných a detských oddelení jednotlivých nemocníc počas víkendov
- ⇒ bolo zabezpečené okamžité hlásenie z LSPP, infekčných a detských oddelení jednotlivých nemocníc v prípade podozrenia z novej chrípky A H1N1
- ⇒ bol zabezpečený monitoring spotreby liekov proti nádche, kašľu, prechladnutiu prostredníctvom lekární
- ⇒ v spolupráci s nemocnicami bolo zabezpečené sledovanie a hlásenie počtu hospitalizovaných s ochorením na chrípku, ARO, ochorením zodpovedajúcim definícii ochorenia vyvolaného vírusom chrípky A H1N1
- ⇒ bola zabezpečený monitoring absencie v školských a predškolských zariadeniach formou týždenného hlásenia RÚVZ, odd. epidemiológie
- ⇒ bola zabezpečená informovanosť osôb prichádzajúcich a odchádzajúcich do krajín výskytu o klinických príznakoch ochorenia, vrátane pokynov ako sa zachovať v prípade ich objavenia
- ⇒ riaditeľom lôžkových spádových zdravotníckych zariadení v okrese Michalovce a Sobrance bolo písomne nariadené aktualizovanie krízových plánov v prípade mimoriadnych udalostí, resp. v prípade rozvinutia pandémie

- ⇒ bol overený stav osobných ochranných pomôcok na RÚVZ Michalovce a stav reprofilizovaných lôžok v spádových nemocniciach v okr. Michalovce a Sobrance v prípade vzniku mimoriadnej epidemiologickej situácie
- ⇒ členovia pandemickej komisie pri RÚVZ Michalovce boli priebežne informovaní o aktuálnom priebehu epidemiologickej situácie v SR, okr. Michalovce a Sobrance, ako aj o odporúčaní WHO a prijatých opatreniach zo strany RÚVZ Michalovce na zabránenie zavlečeniu a šíreniu vírusu v okresoch Michalovce a Sobrance

V rámci plnenia tejto úlohy bola zabezpečovaná edukácia širokej verejnosti v problematike prenosných ochorení prostredníctvom bezplatnej konzultačnej činnosti, web stránky RÚVZ Michalovce, informačných paneloch v priestoroch budovy RÚVZ Michalovce a v ohniskách nákaz.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním nového informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje – centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

Pracovníci oddelenia epidemiológie sú zodpovední za zber údajov o prenosných ochoreniach na okresnej úrovni, vykonávanie týždenných, mesačných a ročných analýz. V rámci mesačných analýz sa vykonáva analýza mesačného hodnotenia epidemiologickej situácie v okrese Michalovce a Sobrance, vrátane popisu mimoriadnych a závažných výskytov a epidémií. Uvedené analýzy za jednotlivé mesiace sú pravidelne uverejňované aj na webovej stránke RÚVZ Michalovce www.ruvzmi.sk.

V období od 1.1.2009 do 30.6.2009 bolo do informačného systému EPIS vložených 427 hlásení o prenosných ochoreniach v okrese Michalovce a Sobrance /podľa klasifikácie prípadu: pravdepodobný – 50, potvrdený – 152, možný – 223, nepotvrdený – 0, nosič - 2/. V okrese Michalovce a Sobrance bolo spracovaných 69 ohnisk /počet opatrení – 169/.

V uvedenom období sme nezaznamenali v okrese Michalovce a Sobrance profesionálne a importované ochorenia.

V okrese Michalovce bolo zaznamenané 1 úmrtie na prenosné ochorenie – Dg G00.8 u ženy – dôchodkyne, nar. 1931, bytom Michalovce.

Výskyt ochorení: epidemický, rodinný, sporadický

Epidemický:

- Bol zaznamenaný epidemický výskyt Dg A08.1 (gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk) u klientov a zamestnancov Domova dôchodcov Súcit, Veľké Kapušany. Z celkového počtu 64 exponovaných osôb ochorelo 31 osôb. V 11

prípadoch boli vo vzorkách biologického materiálu (stolica) potvrdené NRC pre enterálne vírusy v Bratislave vírusy Norwalk.

- o bol zaznamenaný epidemický výskyt Dg A08.1 (gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk) u klientov Domova dôchodcov Súcit, Veľké Kapušany – kláštor (Jesienka). Z celkového počtu 32 exponovaných osôb (27 klientov, 5 personál) ochorelo 13 osôb. V 3 prípadoch bol vykonaný odber stolice na virologické vyšetrenie. Vo vzorkách biolog. materiálu boli NRC pre enterálne vírusy v Bratislave potvrdené metódou PCR vírusy Norwalk.
- o varicella – ZŠ , Ul. mlynská Michalovce, I. ZŠ Sobrance, II. ZŠ Sobrance, MŠ , Ul. Vajanského Michalovce

Rodinný:

- o Rotavírusová enteritída (1x 2 prípady)
- o varicella (2x2 prípady, 2x4 prípady)
- o salmonelóza (2x2 prípady)
- o iné špec. bakteriálne infekcie (1x2 prípady)
- o ostatné ochorenia mali sporadický charakter

V rámci protiepidemických opatrení v ohniskách vírusových hepatitíd bolo vydaných rozhodnutí 16 opatrení, v 2 prípadoch boli opatrenia zrušené z dôvodu nepotvrdenia Dg, spolu bolo chránených 5 kontaktov v ohniskách VH očkovacou látkou proti VHA / Havrix/. Nebolo zaznamenané ochorenie po podaní očkovacej látky proti VHA V období od 1.1.2009 do 30.6.2009 bolo v NZZ pre deti a dorast a v NZZ pre dospelých vykonaných 11 kontrol nariadených opatrení /vírusové hepatitídy/.

Okrem toho prebiehalo pravidelné týždenné spracovanie hlásení všetkých akútnych respiračných ochorení a z nich chrípke podobných ochorení na základe stanovených definícií, sledovanie proporcie hlásiacich lekárov, výpočet chorobnosti na populáciu pokrytú hlásením proporcionálne z počtu hlásiacich lekárov, rozšírili sa sledované vekové skupiny zo štyroch (0-5, 6-14, 15-59, 60+) na päť (0-5, 6-14, 15-19, 20-59, 60+). V súčasnosti EPIS umožňuje po zaregistrovaní vkladať hlásenia priamo poskytovateľom zdravotníckej starostlivosti. V okrese Michalovce a Sobrance sú zaregistrovaní 3 poskytovatelia zdrav. starostlivosti /MUDr. Fučko L., MUDr. Paľová M., MUDr. Žužo J./, ktorí sú oprávnení týždenne hlásiť údaje o výskyte akútnych respiračných ochorení a z nich chrípke podobných ochorení.

Súčasťou EPIS-u je aj systém rýchlej výstrahy. Dôvodom na hlásenie môže byť výmena informácií, podozrenie na výskyt, jeho potvrdenie, návrh opatrení, prijatie a koordinácia opatrení. Informácie vkladané do systému v priebehu celého týždňa sa každý piatok sumarizujú do materiálu Týždenná informácia o mimoriadnych epidemiologických situáciách. V období od 1.1.2009 – 30.6.2009 oddelenie epidemiológie vložilo do systému rýchlej výstrahy za okres Michalovce a Sobrance 72 hlásení, z toho v súvislosti s výskytom ochorení vírusom chrípky A (H1N1) 65 hlásení. Informácie o epidemiologickej situácii vo výskyte ochorení vírusom chrípky A H1N1 boli aktualizované v SRV denne.

Bolo zabezpečené pravidelné informovanie verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ v Michalovciach a web stránky informačného systému EPIS www.epis.sk.

6.4.Nozokomiálne nákazy

Anotácia

Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby

k ošetrojúcim lekárom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov.

Surveillance nemocničných nákaz sa vykonáva najmä v lôžkových zdravotníckych zariadeniach:

NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. /569 lôžok na 20 lôžkových oddeleniach/

PN Michalovce, n.o /260 lôžok na 3 lôžkových oddeleniach/

Regionálna nemocnica Sobrance, n.o /58 lôžok na 3 lôžkových oddeleniach/

Za obdobie od 1.1.2009 do 30.6.2009 bolo hlásených 23 NN

- NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. 21 NN /viď analýza výskytu NN/
- PN Michalovce, n.o. - 2
- RN Sobrance, n.o. – 0

Kontrola funkčnosti sterilizačných prístrojov: 197 kontrol

- v uvedenom období bolo podľa harmonogramu výkonov ŠZD vykonaných:
 - NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. - 22 kontrol funkčnosti autoklávov, 86 kontrol funkčnosti HS
 - PN Michalovce, n.o. – 3 HS
 - Regionálna nemocnica Sobrance, n.o – 1 AUT, 3 HS
 - iné štátne zdrav. zariadenia v okrese Michalovce: 2
 - NZZ v okrese Michalovce: 48 HS, 13 AUT
 - NZZ v okrese Sobrance: 19

Odbery sterov na jednotlivých oddeleniach v lôžkových zariadeniach:

- v NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. bolo na 12 oddeleniach odobratých 264 vzoriek zo sterilných predmetov /z toho 3,79 % s pozit. výsledkom/, 197 vzoriek z vonkajšieho prostredia /z toho s pozit. výsledkom 14,72 %/, 1 vzorka dezinfekčného roztoku s negatívnym výsledkom a 2 vzorky vody z endoskopického pracoviska /v 1 prípade s pozitívnym výsledkom - práčka Olympus mini EDT /
- boli vykonané 2 ciele kontroly v DD Súcit, Veľké Kapušany v súvislosti s epidemickým výskytom gastroenteropatií zapríčinených vírusom Norwalk u klientov v zariadení, spolu bolo odobratých 34 vzoriek z prostredia na kontrolu vykonávania dekontaminácie prostredia /29,41 % vzoriek s pozitívnym výsledkom/

Kontroly v rámci vykonávania ŠZD v NZZ

- v rámci vykonávania ŠZD v NZZ v okrese Michalovce a Sobrance bolo v uvedenom období vykonaných 24 kontrol NZZ, 9 obhliadok pred uvedením priestorov NZZ do prevádzky
- schválené prevádzkové poriadky: 30

Celkový počet odobratých sterov v okresoch Michalovce a Sobrance v I. polroku 2009

P.č.	Stery	Sterilný materiál			prostredie		
		testov	z toho pozit.		sterov	z toho nevyhovujúcich	
		abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
1.	NsP Š.K. Michalovce	264	10	3,79	197	29	14,72
2.	PN, n.o. Michalovce	0	0	-	84	10	11,90
3.	RN Sobrance, n.o.	0	0	-	0	0	-
4.	Cielené kontroly	0	0	-	34	10	29,41
5.	Platená služba	14	1	7,14	0	0	-
SPOLU :		278	11	3,96	315	49	15,56

**Nozokomiálne nákazy podľa oddelenia v okrese Michalovce
NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. + PN Michalovce, n.o.**

Diagnóza/ Oddelenie	ARO	deťské	geriatrické	gynekologické	chirurgické	kožné	psychiatrické	traumatologické
A418	1	0	0	0	0	0	0	0
B86	0	0	1	0	0	0	0	0
J00	0	0	0	0	0	1	0	0
J151	2	0	0	0	0	0	0	0
J153	2	0	0	0	0	0	0	0
J156	1	0	0	0	0	0	0	1
J158	1	0	0	0	0	0	0	0
J159	2	0	0	0	0	0	0	0
J18	0	0	0	0	0	0	2	0
J20	0	1	0	0	0	0	0	0
T813	0	0	0	2	6	0	0	0
T814	0	0	0	0	0	0	0	2

Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie okres MICHALOVCE /vyhodnotenie za obdobie od 1.1.2009 – 30.6.2009/

Druh oddelenia	Počet NN	Lokalizácie infekcie															
		v mieste operácií		DCD		HCD		kože a sliznic		rany a popáleniny		sepsy		gynekologická		Iné	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o																	
OAAIM	9	-	-	8	88,8	-	-	-	-	-	-	1	11,11	-	-	-	-
Detské	1	-	-	1	100,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
geriatrické	1	-	-	-	-	-	-	1	100,00	-	-	-	-	-	-	-	-
Chirurgické	6	6	100,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ODCH	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Interné	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kožné	1	-	-	-	-	1	100,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ortopedické	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Traumatologické	1	-	-	1	100,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Urologické	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ženské	2	2	100,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

			0														
Spolu	21	8	38,09	10	47,61	1	4,76	1	4,76	-	-	1	4,76	-	-	-	-
PN Michalovce, n.o.																	
Akútne II	2	-	-	2	100,0 0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Spolu	2	-	-	2	100,0 0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie okres **S O B R A N C E** /vyhodnotenie za obdobie od 1.1.2009 – 30.6.2009/

Druh oddelenia	Lokalizácie infekcie															
	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>
Interné oddelenie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ODCH - VONS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Spolu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

/vyhodnotenie za obdobie od 1.1.2009 – 30.6.2009/

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení), alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

V súvislosti s plnením tejto úlohy je na RÚVZ Michalovce vypracovaný krízový plán opatrení pre prípad pandémie chrípky /Pandemický plán/ a krízový plán pre zabezpečenie mimoriadnych hygienických situácií v okresoch Michalovce a Sobrance. Súčasťou tohto plánu sú aj opatrenia na predchádzanie vzniku a šírenia ľudskej chrípky, vrátane pandemickej a opatrenia na predchádzanie vzniku a šírenia ochorení spôsobených vírusom vtácej chrípky.

Chorobnosť na chrípku a chrípke podobné ochorenia sa sleduje na základe hlásenia, ktoré vykonávajú lekári prvého kontaktu. Hlási sa pravidelne týždenne v priebehu celého roka za obdobie 7 dní začínajúcich v piatok a končiacich vo štvrtok s označením kalendárneho týždňa, v ktorom je zber ukončený. Hlásenie obsahuje počet hlásení všetkých akútnych respiračných ochorení a z nich chrípke podobných ochorení podľa 5 vekových skupín, počet komplikácií podľa druhu a uvedených vekových skupín. Hlásené údaje sa spracovávajú prostredníctvom nového softvéru na monitorovanie chrípky v súlade s odporúčaniami Európskej siete pre surveillance chrípky EISS.

Na Slovensku bol podľa odporúčaní Európskej siete pre surveillance chrípky EISS zavedený sentinelový spôsob sledovania vírusov chrípky cirkulujúcich v populácii. Je založený na systematickom odbere vzoriek biologického materiálu tzv. sentinelovými lekármi, ktorí v priebehu celého roka odoberajú od chorých na suspektnú chrípku vzorky na virologické vyšetrenie.

Sentinelový spôsob monitorovania chrípky a chrípke podobných ochorení je zabezpečovaný v okrese Michalovce a Sobrance 3 lekármi (2 lekári pre detskú populáciu a 1 lekár pre dospelých)

V uvedenom období bol zaznamenaný v okrese Michalovce a Sobrance epidemický výskyt ARO a chrípke podobných ochorení. V okrese Michalovce bol vyučovací proces prerušený v 15 ZŠ, 3 MŠ, 4 SŠ, 1 CVC a 2 ŠZŠ, v okrese Sobrance 3 ZŠ, 2 MŠ, 2 SŠ. Súčasťou EPIS-u je aj systém rýchlej výstrahy, ktorého cieľom je včas rozpoznať situáciu, ktorá vyžaduje rýchle a koordinované prijímanie opatrení, ale aj rýchlu výmenu informácií o takýchto situáciách. Tzv. „zdola nahor“ sa hlási každá mimoriadna epidemiologická situácia (výskyt nad očakávanú úroveň na danom území aj v danom čase). Sú to lokalizované epidémie na okresnej úrovni, epidémie s potenciálom šíriť sa do susedných okresov, prípadne celoslovensky, ale aj za hranice Slovenska. Ďalej sú to sporadické ochorenia, ktoré sa v súlade s legislatívou hlásia ihneď (detská obrna, variola, osýpky, vtáčia chrípka a pod.) a sporadické ochorenia osobitného významu v rámci surveillance (ACHO, rubeola, parotitída, meningitída, pertussis, diftéria, VH a pod.),

prípadne iné závažné situácie. Dôvodom na hlásenie môže byť výmena informácií, podozrenie na výskyt, jeho potvrdenie, návrh opatrení, prijatie a koordinácia opatrení. Informácie vkladané do systému v priebehu týždňa sa sumarizujú do materiálu „Týždenná informácia o mimoriadnych epidemiologických situáciách“. V období od 1.1.2009 – 30.6.2009 oddelenie epidemiológie vložilo do systému rýchlej výstrahy za okres Michalovce a Sobrance 72 hlásení, z toho v súvislosti s výskytom ochorenia vírusom chrípky A (H1N1) 65 hlásení. Informácie o epidemiologickej situácii vo výskyte ochorenia vírusom chrípky A H1N1 boli aktualizované v SRV denne.

Z mimoriadnych epidemiologických situácií bol zaznamenaný v okrese Michalovce epidemický výskyt Dg A08.1 (gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk) u klientov a zamestnancov Domova dôchodcov Súcit, Veľké Kapušany.

Z celkového počtu 64 exponovaných osôb ochorelo 31 osôb. V 11 prípadoch boli vo vzorkách biologického materiálu (stolica) potvrdené NRC pre enterálne vírusy v Bratislave vírusy Norwalk.

V mesiaci apríl 2009 bol zaznamenaný ďalší epidemický výskyt Dg A08.1 (gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk) u klientov Domova dôchodcov Súcit, Veľké Kapušany – kláštor (Jesienka). Z celkového počtu 32 exponovaných osôb (27 klientov, 5 personál) ochorelo 13 osôb. V 3 prípadoch bol vykonaný odber stolice na virologické vyšetrenie. Vo vzorkách biolog. materiálu boli NRC pre enterálne vírusy v Bratislave potvrdené metódou PCR vírusy Norwalk

V skupine nákaz preventabilných očkovaním sme zaznamenali v okrese Michalovce 1 ochorenie na hemofilovú meningitídu u 0-ročného neočkovaného dieťaťa, nar. 2008, žijúceho v neštandardných hygienických podmienkach. Ochorenie potvrdené klinicky a kultivačne (*Haemophilus influenzae* typ B). U ostatných nákaz preventabilných očkovaním výskyt nulový.

V súvislosti so vznikom mimoriadnej epidemiologickej udalosti výskytu „novel flu vírus“ (prasacej chrípky) u ľudí pracovníci oddelenia epidemiológie RÚVZ Michalovce vykonali opatrenia v súlade s Pandemickým plánom opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR.

- bola zabezpečená zintenzívnená epidemiologická a virologická surveillanca
- od 24.5.2009 bola zabezpečená pohotovostná služba odborných pracovníkov RÚVZ (odd. epidemiológie) 24 hodín denne počas pracovných dní, sviatkov a víkendu
- bolo zabezpečené aktívne vyhľadávanie chorých ošetrojúcimi lekármi prostredníctvom zisťovania cestovateľskej a epidemiologickej anamnézy
- bola zabezpečená informovanosť lekárov prvého kontaktu a širokej verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii, vrátane osobných ochranných opatrení na zníženie rizika prenosu chrípky
- bolo zabezpečené týždenné hlásenie chrípky, CHPO a ARO, ako aj hlásenie z LSPP, infekčných a detských oddelení jednotlivých nemocníc počas víkendu
- bolo zabezpečené okamžité hlásenie z LSPP, infekčných a detských oddelení jednotlivých nemocníc v prípade podozrenia z novej chrípky A H1N1
- bol zabezpečený monitoring spotreby liekov proti nádche, kašľu, prechladnutiu prostredníctvom lekární
- v spolupráci s nemocnicami bolo zabezpečené sledovanie a hlásenie počtu hospitalizovaných s ochorením na chrípku, ARO, ochorením zodpovedajúcim definícii ochorenia vyvolaného vírusom chrípky A H1N1
- bola zabezpečený monitoring absencie v školských a predškolských zariadeniach formou týždenného hlásenia RÚVZ, odd. epidemiológie

- bola zabezpečená informovanosť osôb prichádzajúcich a odchádzajúcich do krajín výskytu o klinických príznakoch ochorenia, vrátane pokynov ako sa zachovať v prípade ich objavenia
- riaditeľom lôžkových spádových zdravotníckych zariadení v okrese Michalovce a Sobrance bolo písomne nariadené aktualizovanie krízových plánov v prípade mimoriadnych udalostí, resp. v prípade rozvinutia pandémie
- bol overený stav osobných ochranných pomôcok na RÚVZ Michalovce a stav reprofilizovaných lôžok v spádových nemocniciach v okr. Michalovce a Sobrance v prípade vzniku mimoriadnej epidemiologickej situácie
- členovia pandemickej komisie pri RÚVZ Michalovce a lekári prvého kontaktu boli priebežne informovaní o aktuálnom priebehu epidemiologickej situácie v SR, okr. Michalovce a Sobrance, ako aj o odporúčaniach WHO a prijatých opatreniach zo strany RÚVZ Michalovce na zabránenie zavlečeniu a šíreniu vírusu v okresoch Michalovce a Sobrance

počet vyšetrených vzoriek na identifikáciu vírusu chrípky A H1N1: krv – 8x, výtery H+N – 8x – vo všetkých prípadoch boli **výsledky virologických vyšetrení negatívne**

počet vyšetrených osôb podozrivých z nákazy vírusom chrípky A H1N1: 7x (1 osoba prešetrená RÚVZ Vranov n/Topľou)

6.7. Enviromentálna surveillanca poliomyelitídy a sledovanie VDPV

/vyhodnotenie za obdobie od 1.1.2009 – 30.6.2009/

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses)

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v SR je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných surveillancie poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov vyšetrovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillancie poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalizáciách Slovenska v roku 1970.

Enviromentálna surveillanca spočíva vo virologickom vyšetrovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa pokynov riaditeľa ÚVZ. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

V rámci surveillancie prenosných ochorení sa vykonáva aj enviromentálna surveillanca poliomyelitídy. V období od 1.1.2009 do 30.6.2009 boli odobraté 3 vzorky odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov, polio, resp. polio like vírusov s negatívnym výsledkom.

Okrem enviromentálnej surveillancie sa sleduje a organizačne zabezpečuje aj epidemiologická surveillanca, ktorá spočíva v sledovaní výskytu ACHO, polio like ochorení, ktoré sa povinne hlásia a informácia sa týždenne spracováva a hlási v rámci havarijnej situácie na RÚVZ Košice a následne na ÚVZ SR Bratislava. V uvedenom období výskyt ochorení nulový.

Oddelenia podpory zdravia

Účasť na plnení Programov a projektov:

9.1. Materské centrá

- letáky a plagáty, materiály – distribúcia
- pokračovanie v projekte „Čakáme na bociana“

9.2. Žiť kvalitnejší a zdravší život v staršom veku alebo „Mám 65 + a teší ma, že žijem zdravo“

V prvom polroku roka 2009 sa uskutočnilo opakované stretnutie s vedením Jednoty dôchodcov Michalovce a vytýčil program zdravotno výchovných aktivít pre dôchodcov okresu na II. polrok 2009 do klubov, v ktorých sa doposiaľ nerealizoval predmetný projekt a kde by javili záujem. Stretnutia plánujeme obohatiť o prezentácie videofilmov vhodných pre tretí vek. V mesiaci máj sa uskutočnila úvodná prednáška pre novozaložený klub dôchodcov v obci Zemplínska široká v okrese Michalovce, spojená s prezentáciou Poradne zdravia pri RÚVZ Michalovce.

9.3 Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Na základe vypracovaného plánu aktivít na školách (MŠ a ZŠ) uskutočňujeme dobre prepracovaný a môžeme povedať a úspešný program „Zdravé zúbky“. V hodnotenom období sa uskutočnilo 6 zdravotno-výchovných aktivít tohoto druhu a to na ZŠ Moskovská, MŠ Masarykova, ZŠ Moussona a ZŠ vo Vinnom a ŠZŠ v Sobranciach.

K podpore tohto programu sme obdržali od ÚVZ SR animovaný film „Lakomý sysel“, ktorý bol ponúknutý MŠ na premietnutie v rámci podpory zdravia ústnej dutiny.

9.4. – Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov

V I. polroku 2009 sa uskutočnilo pokračovanie úspešného projektu RÚVZ Michalovce „Primárna prevencia onkologických ochorení prsníka u adolescentných dievčat“ – uskutočnili sa 4 stretnutia s dievčatami – študentkami Gymnázii mesta Michalovce spojené s dotazníkovým prieskumom ich poznatkov a názorov v počte 93 a dve prednášky v Gymnázii Sobrance v počte študentov 42.

V mesiaci február sa v rámci tohoto projektu uskutočnilo stretnutie lektora s klubom Venuša pri pobočke Liga proti rakovine, pobočka Michalovce s odliečenými onkologickými pacientkami po diagnóze karcinóm prsníka. Taktiež téma prevencie rakoviny prsníka bola odprezentovaná na stretnutí s pedagógmi základnej školy Zalužice v okrese Michalovce.

9.5. Aktivity pri príležitosti významných dní

V prvom polroku sa uskutočnili aktivity k nasledovným vyhláseným významným dňom

- 4. február - Svetový deň rakoviny – pútač, článok do miestnych novín a infotext do mestskej televízie Mistral
- 24. marec – Svetový deň tuberkulózy – článok do miestnych a krajských novín, infotext do mestskej televízie Mistral , pútač a nástenka
- 7. apríl - Svetový deň zdravia – akcia pre študentov Gymnázia P. Horova Michalovce a Strednej odbornej školy zdravotníckej Michalovce – beseda s lekárkou ktorá

pôsobila v nemocnici v africkom Sudáne, propagácia akcie v mestskej televízii, aj v mestských a krajských novinách

téma : "Health facilities in emergencies." – „Zdravotnícke zariadenia v krízových situáciách“

- 3. máj – Svetový deň astmy – článok do lokálnych médií, infotext mestskej televízie Mistral
- 10. máj - Svetový deň pohybu – článok do mestských a krajských novín, infotext Tv Mistral, pútač
- 31. máj – Svetový deň bez tabaku – akcia v meste v spolupráci so študentmi Gymnázia P. Horova Michalovce – dotazníkový prieskum a použitie Smokerlyzera u fajčiacich klientov, článok do mestských novín a krajského denníka Korzár, infotext mestskej Tv Mistral
- 26. jún – Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s nimi – vyškolenie komunitných pracovníkov pôsobiacich pri RÚVZ a zorganizovanie stretnutí v rómskych osadách, v ktorých pôsobia, s ich prezentáciou významu prevencie proti drogovým závislostiam (jednalo sa o drogy inhalačného charakteru), akcia bola spropagovaná v mestských novinách ako aj krajských novinách, mestskej TV
- všetky akcie k významným dňom boli spropagované a pravidelne aktualizované na webovej stránke RÚVZ Michalovce, o každej akcii bola v predstihu zaslaná mailová informácia do všetkých škôl, obecných a miestnych úradov a väčších podnikov. Taktiež ku každému významnému dňu bol článok odoslaný na zverejnenie do mestského rozhlasu – mestá Michalovce, Sobrance a Strážske.
- Pri každej akcii bol zvýraznený význam prevencie chorôb a možnosti návštevy Poradne zdravia pri RÚVZ
- Všetky spomínané významné dni boli zakomponované do prednáškovej činnosti lektorov RÚVZ v čase v ktorom sa uskutočnili

9.6. Program podpory zdravia v znevýhodnenej rómskej komunite je to program vyplývajúci z Programového vyhlásenia vlády.

V hodnotenom období sa v rámci programu PZvZRK uskutočnili nasledovné práce:

- Hodnotiaca správa o činnosti KP za rok 2008, písomná a štatistický prehľad
- Úprava správy pre Programové vyhlásenie vlády SR, a VS za rok 2008
- Od 1. 3. 2009 na základe príkaznej zmluvy nastúpili KP do plnenia programu v roku 2009. Rozhodnutím RH MUDr. Janky Staškovej, MPH bolo pôsobenie KP rozšírené o ďalšie osady v ktorých budú KP pôsobiť 3 dni v týždni. K Veľkým Kapušanom bola priradená osada v Čičarovciach . Angi Mlyn v Michalovciach pre jeho veľkosť zatiaľ ostáva nezmenený.
- Na tretieho KP bolo vypísané výberové konanie, ktoré sa uskutoční 17. 4. 2009
- KP pracovali na základe týždenných plánov a vypracovali 1. mesačnú správu o svojej činnosti, ktorá bola zaslaná koordinátorovi projektu na UVZ SR Dr. Vande Kráľovskej
- V rámci Dekády začleňovania rómskej populácie 2005- 2015, v období kedy predsedá SR, sme na základe požiadania UVZ SR a Splnomocnenkyne vlády pre rómsku menšinu nahlásili pre kalendár aktivít krátky program pre žiakov II. st. ZŠ zo segregovaných a

separovaných rómskych komunít pod názvom " Ideme k lekárovi", ktorý uskutoční v mesiaci október 2009 na vybraných ZŠ. Zdravotno-výchovné aktivity budú zamerané na upevnenie vedomostí, postojov a zodpovednosti súvisiacich s návštevou lekára.

- KP sa zapojili do realizácie jarnej etapy DDD akcie, ktorú uskutočnila f. ASANARATES s.r.o. z Košíc v dvoch etapách a to 7. 5. a 10. – 11. 5.v osadách v obci Kačanov, Žbince a vo Veľkých Kapušanoch. Akcie sa za náš RÚVZ zúčastnil odborný pracovník odd. HŽP Ján Ciberej. Akcia mala pokojný priebeh. Z hodnotenia f. ASANARATES s. r. o. vyplynulo, že v osade „Tehelňa“ vo Veľkých Kapušanoch nebola viditeľná účinnosť deratizácie v dôsledku nevykonania hrubej očisty. Na túto skutočnosť bol písomne upozornený primátor mesta V. Kapušany Mgr. Peter Petrikán.
- Z príležitosti svetového dňa boja proti drogám KP uskutočnili zdravotno-výchovné akcie na školách zamerané na prevenciu fetovania prchavých látok, ktoré je v osadách veľmi rozšírené. Akcia bola postavená na filme „Aj my Rómovia dokážeme veľké veci“. K akcii sme zostavili informačnú brožúrku o drogách, trojjazyčne a to po slovensky, rómsky a maďarsky. Taktiež sme vyhotovili pre žiakov záložku do knihy s protidrogovou tematikou, taktiež trojjazyčne. Akcia sa uskutočnila v dňoch 25. – 26. 6. na ZŠ v Michalovciach na Moskovskej a na ZŠ v Žbinciach pre deti z Vrbnice a Žbinciev. Vo V. Kapušanoch sa akcia uskutočnila ŠZŠ. Akcia bola spropagovaná v novinách Michalovčan a Korzár a v TV Markíza. Na úspešnom priebehu akcie sa podieľali aj MUDr. P. Herman a Mgr. Radko Moško.
- Prehľad aktivít KP k 30. júnu 2009:

Počet klientov podľa predmetu činnosti v roku 2009				
Aktivita	Počet osôb:			
	Batka	Banomová	Miľo	Spolu
Preventívna prehliadka/na podnet KP	29	72	13	114
Očkovanie/na podnet KP	24	38	0	62
Odber krvi na/na podnet KP	8	21	6	35
Detské poradne/na podnet KP	28	17	7	52
Liečba choroby u lekára/na podnet KP	39	33	17	89
Kontrola/na podnet KP	29	26	9	64
Zdravotný preukaz poistenca/na podnet KP	25	12	0	37
Prieskum monitorovania zdrav. stavu	106	73	46	225
Edukácia/Osveta	187	208	43	438
Iné:	9	0	0	9
Spolu	484	500	141	
Vstupy	Batka	Banomová	Miľo	Spolu
Počet návštev lekára	35	36	9	80
Počet návštev Obecného úradu	16	9	8	33
Počet návštev Základnej školy	43	18	10	71
Počet návštev terénnych sociálnych pracovníkov	36	56	0	92
Spolu	130	119	27	

9.7. - Národný program prevencie obezity

V rámci tohto programu bolo uskutočnených 17 prednášok pre základné a stredné školy v regióne. V poradni zdravia bolo cielene vyšetrených 111 klientov so zameraním na správnu výživu a úpravu hmotnosti, ktorí okrem základného a cieľového vyšetrenia so zameraním na analýzu ich tela a výživové doporučené obdržali materiály – brožúru a leták s návodom na zdravý spôsob stravovania. Po vzájomnej dohode bola téma prevencie nadhmotnosti a obezity odprezentovaná okrem žiakov aj pedagogickému zboru základnej školy v Trhovišti. Klientom ktorí prejavili záujem boli zasielané materiály a informácie aj formou emailu. Zodpovedný MUDr. Pavel Herman.

9.8. – CINDI program SR

V rámci CINDI programu ako programu prevencie srdcovo-cievnych a onkologických ochorení bolo uskutočnených 18 prednášok pre základné a stredné školy v regióne. Prevencia SCO bola zakomponovaná i do zdravotno-výchovných aktivít ktoré boli primárne zamerané na prevenciu nikotínovej závislosti, či národného programu prevencie obezity.

Prevencia SCO a ozdravenie životného štýlu bola pracovníkmi oddelenia podpory zdravia zakomponovaná do všetkých ZV aktivít pre verejnosť i do individuálnych aktivít aj poradenstva.

V I. polroku navštívilo individuálne Poradňu zdravia 272 klientov, z toho 12 absolvovalo kontrolné vyšetrenie. Nadstavbové poradne : poradňa správnej výživy a úpravy hmotnosti – 111 klientov, protifajčiarska 13 klientov.

Ďalšie aktivity:

- V spolupráci s Mgr. Moškom bol dopracovaný prehľad vybraných demografických ukazovateľov a ukazovateľov zdravotného stavu obyvateľov okresov Michalovce a Sobrance za roky 1999 -2007
- AUDIT – aktívna účasť na prácach týkajúcich sa procesného auditu
- Vypracovanie podkladov do prvej správy pre Národný informačný focal point k projektu WHO/EC - Monitoring progres on improving nutrition and physical activity and preventing in the EU. K bodom č. 3,4,5, za náš Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Michalovciach (Monitoring na zdokonalenie postupov výživovej a telesnej aktivity pre účely prevencie obezity v EU)
- Vypracovanie podkladov pre správu týkajúcu sa problematiky PCB v regióne

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Nitre**

Oddelenie hygieny životného prostredia

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. /NEHAP III/

Cieľ: Posilniť jeden zo základných determinantov zdravia populácie v SR, osobitne vo vzťahu k detskej populácii realizovaním akčného plánu NEHAP III.

V rámci realizácie Akčného plánu pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III s osobitným dôrazom na detskú populáciu pre zníženie rizika chorôb detí oddelenie HŽP pokračovalo v spolupráci s MsÚ Nitra – oddelením komunálnych činností v sledovaní hygienického režimu verejných pieskovísk v meste Nitra – Staré mesto a na sídliskách Chrenová, Klokočina, Čermáň. V mesiaci máj a jún 2009 bola vykonaná preverka režimu 42 verejných pieskovísk, ktorá bola spojená s odberom vzoriek na laboratórne mikrobiologické a biologické vyšetrenie. Z laboratórnych analýz vyplynulo, že 3 pieskoviská nevyhovovali požiadavkám Vyhl. MZ SR č.531 /2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská, nakoľko prekračovali najvyššie prípustné množstvo vybraných indikátorov mikrobiálneho znečistenia piesku v sledovaných pieskoviskách. Prevádzkovateľovi pieskovísk bolo zaslané zhodnotenie stavu pieskovísk i s nápravnými opatreniami pre odstránenie zistených nedostatkov.

Preverky boli opätovne ako v roku 2008 zamerané aj na technický stav pieskovísk a ich vybavenosti.

1.1. Zavedenie registra sledovania úrazovosti detí a mladistvých v dôsledku vonkajších príčin v SR

Cieľ: Zaviesť systém sledovania úrazovosti u detí a mladistvých v dôsledku vonkajších príčin

V rámci prevencie úrazov detí sledovať vybavenie verejných detských pieskovísk v mestách z hľadiska ich bezpečnosti, zistené nedostatky riešiť s prevádzkovateľom pieskovísk. Preverky verejných pieskovísk v mesiaci máj a jún 2009 boli zamerané aj na technický stav pieskovísk a ich vybavenosť.

1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetovej stránky RÚVZ – oddelenia HŽP

Cieľ: Zaviesť jednotnú formu – druh, rozsah a obsah informácií, ktoré musia byť zverejňované na www stránkach úradu

Zabezpečiť v zmysle zavedeného jednotného systému zverejňovanie zdravotno – výchovných informácií z problematiky oddelenia HŽP

Na internetovú stránku RÚVZ bol spracovaný príspevok k príprave LTS 2009 a prevádzke letných kúpalísk v okrese Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce, ktorý je priebežne aktualizovaný.

Na stránku RÚVZ a oddelenia HŽP boli uverejnené príspevky:

- aktuálny stav v zásobovaní obyvateľov pitnou vodou i s vyhodnotením kvality vody verejných vodovodov v okrese Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce za rok 2008

- pitný režim
- študijný materiál pre skúšky odbornej spôsobilosti pracovníkov vodárenstve, zariadeniach starostlivosti o ľudské telo a v pohrebníctve

1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou

Cieľ: Sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou, na základe získaných informácií usmerňovať ŠZD a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

a/ I keď v pôsobnosti RÚVZ Nitra nevidujeme vyhlásenú prírodnú kúpaciu oblasť zabezpečí sa overenie kvality vody z vodných nádrží Jelenec, Vráble a zo štrkoviska Veľký Cetín

V rámci tejto úlohy bola vykonaná previerka uvedených vodných nádrží a štrkoviska spojená s odberom vzoriek a to v mesiaci máj 2009. Z laboratórnych analýz vyplynulo, že vzorky vôd opätovne vykazovali nevyhovujúcu kvalitu vody – prekročený limit v ukazovateli farba a vo vodnej nádrži Jelenec aj fenoly. Ani v roku 2009 vzhľadom k dlhodobej nevyhovujúcej kvalite vody ako aj k nedostatkom vo vybavenosti týchto vodných plôch nebola povolená prevádzka vodných plôch na kúpanie a rekreáciu. Prevádzkovatelia vodných plôch boli upozornení na nevyhovujúcu kvalitu vody s cieľom označenia lokalít – zákaz kúpania.

1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

Cieľ : Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Na základe získaných informácií usmerňovanie výkonu ŠZD nad pitnou vodou v SR a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov

Zabezpečiť systematické sledovanie – monitoring kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v zmysle spracovaného harmonogramu oddelenia HŽP v okrese Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce, riešenie zistených nedostatkov

V zmysle spracovaného harmonogramu zamestnanci oddelenia HŽP priebežne zabezpečovali monitoring kvality vody verejných vodovodov u spotrebiteľov v okrese Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce v súlade so zákonom o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. V rámci monitoringu bolo odobratých a vyšetrených 169 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov.

Oddelenie HŽP bude sa tiež podieľať na realizácii projektov :

V rámci objektivizácie faktorov prostredia :

7.2. Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach

Cieľ: Zistiť výskyt legionel a améb vo vodovodných sieťach a klimatizovaných priestoroch vo vybraných nebytových budovách a v zdravotníckych zariadeniach, vo fontánach a na tobogánoch letných kúpalísk

- zhodnotiť súvislosti medzi výskytom legionel a améb v sledovaných objektoch
- overiť účinnosť použitých postupov na elimináciu legionel a améb v distribučných systémoch vôd a v aerosoloch

V spolupráci s oddelením MŽP RÚVZ

a/ sledovať v oddychových zónach mesta Nitry a Zlaté Moravce legionely a améby vo fontánach, vo vodných atrakciách a tobogánoch na letných kúpaliskách a v krytých plavárňach dozorovaných RÚVZ Nitra v okrese Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce

- plnenie úlohy bude v II. polroku 2009

V rámci podpory zdravia :

9.4. Aktivity pri príležitosti významných dní

Cieľ: Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie, prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia a mobilizovať obyvateľov k aktívnej ochrane a podpore zdravia

Zabezpečiť zdravotno – výchovné relácie z príležitosti významných dní v rámci problematiky oddelenia HŽP ako sú: Svetový deň zeme, vody, životného prostredia a zdravia.

V I. polroku 2009 sme v rámci zdravotnej výchovy a informovanosti obyvateľov zabezpečili:

V rámci Svetového dňa vody bolo:

- vyšetrenie vzoriek vôd z individuálnych vodných zdrojov obyvateľov v laboratóriu RÚVZ N-testom na prítomnosť dusičnanov v 17 vzorkách a v 2 vzorkách ak na prítomnosť dusitanov

- obyvateľom bolo poskytované odborné poradenstvo v oblasti zabezpečenia ochrany vlastných vodných zdrojov a kvalite vody z verejných vodovodov a verejných vodných zdrojov, jej úpravy v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce, k problematike čistenia odpadových vôd a ich vypúšťania do podzemných a povrchových vôd a pod. v celkovom počte 40 klientov /poradenstvo bolo poskytované pri osobnej návšteve na RÚVZ, telefonicky resp. v teréne v rámci výkonu ŠZD /.

- poskytnutý bol príspevok pre RTV obce Močenok o kvalite vody artézskych studní v obci Močenok, na internetovú stránku RÚVZ bol daný príspevok Zhodnotenie kvality vody verejných vodovodov okresu Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce – výsledky monitoringu za rok 2008.

- k problematike pitnej vody boli zhotovené panely na tému :

- Individuálne zásobovanie vodou a jeho zdravotné riziká

- Zhodnotenie kvality vody verejných vodovodov a verejných studní za rok 2008 v skrinke pred RÚVZ.

- Zhodnotenie kvality vody verejných prameňov na území mesta Nitry za r. 1996-2008

V rámci spolupráce s médiami možno uviesť poskytnuté rozhovory:

- redaktorke Slov. rozhlasu k problematike rekreácie na vodných plochách a jej rizikách,
- príspevok pre redakciu Nitrianskych novín o verejných pieskoviskách /uverejnený v ECHU/ a o rekreácii na vodných plochách
- rozhovor pre RTV Močenok k stavbe vodovodu a kanalizácie v časti Balajka
- rozhovor pre redakciu Nitriansky patriot k prevádzke mestského kúpeľa v Nitre
- pre Regionálnu TV Centrál rozhovory zamerané na tému : Kvalita vody nitrianskych prameňov a Vodné plochy na rekreáciu a ich zdravotné riziká

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva

Úloha č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

- 2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)
- 2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov
- 2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu
- 2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže
- 2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia
- 2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Úloha č. 2.2 Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Úloha č. 2.3. Zdravé pracoviská

Úloha č. 2.4. Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

- 2.4.2. Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad-kontrola**

Plnenie úloh za I. polrok 2009 bolo nasledovné:

Úloha č.2.1.: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce .

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný predovšetkým na plnenie povinností ktoré pre zamestnávateľov vyplývajú s legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskeho spoločenstva.

Pri výkone dozoru boli používané kontrolné listy na overenie informovanosti zamestnancov o otázkach súvisiacich s ochranou zdravia pri práci. V 75 prípadoch boli použité kontrolné listy zamerané na práce v prostredí s rizikovým faktorom hluk, prach a chemické látky.

Zamestnávateľa predkladali na schválenie prevádzkové poriadky najmä v rámci vydávania rozhodnutí o uvedení pracovných priestorov do prevádzky, pričom bolo vydaných 197 rozhodnutí. Súčasťou týchto dokumentov bol i posudok o riziku. Celkovo bolo predložených zo strany zamestnávateľov 10 návrhov na určenie kategórie rizika a 2 návrhy na zrušenie rizika práce. V prípadoch, kedy zamestnávateľa nezabezpečujú dohľad nad pracovnými podmienkami a dohľad nad zdravím zamestnancov prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby, zdravotné riziká pri práci hodnotia často bezpečnostní technici, prípadne iné osoby bez zdravotníckeho vzdelania. V týchto prípadoch je prístup k hodnoteniu zdravotných rizík často nedostatočný a lekárske preventívne prehliadky zamestnancov sa nevykonávajú vo vzťahu k práci. Z uvedených dôvodov bol štátny zdravotný dozor zameraný na plnenie povinností zamestnávateľov podľa § 21 zák. č. 124/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov – zriaďovať pracovnú zdravotnú službu alebo ju zabezpečovať dodávateľským spôsobom. Z kontrol 64 subjektov, ktoré boli zamerané na túto oblasť bolo v 42 prípadoch konštatované zabezpečenie PZS a v 22 prípadoch riešenie jej zabezpečovania v štádiu výberového konania. Ďalší vývoj rizikových prác bude vo veľkej miere závisieť od zabezpečovania hodnotenia zdravotných rizík pre zamestnávateľov odbornými zdravotníckymi pracovníkmi tímov PZS, ale i od ďalšieho rozvoja alebo útlmu najmä priemyselnej výroby v regióne. V priemyselných parkoch ktoré sa budujú postupne najmä v okrajových častiach Nitry, Vrábeľ a Zlatých Moraviec sú závody zamerané najmä na doplnkovú výrobu pre automobilový priemysel a elektroniku (výroba televízorov SONY, čipové karty Muehlbauer Technologies). Najvýznamnejším podnikom na území dozorovanom RÚVZ so sídlom v Nitre je však spoločnosť Duslo, a. s. Šaľa. Je dôležitá z hľadiska počtu zamestnancov a z hľadiska výskytu rizikových faktorov a ich kombinácií. Je zameraná na výrobu priemyselných hnojív, gumárenských chemikálií, prípravkov na ochranu rastlín, disperzných lepidiel typu Duvilax, výrobkov horčíkovej chémie a pod. Na všetkých pracoviskách s rizikom chemických faktorov a hluku boli zamestnávateľom vypracované prevádzkové poriadky a posudky o riziku so zaradením do príslušnej kategórie.

Osobitne sme sa zamerali na kontrolu plnenia povinností zamestnávateľov znižovať existujúce riziká v pracovnom prostredí.

Úloha č. 2.1.1. Rizikové práce

Údaje o rizikových prácach v dozorovanom území sa spracovávajú v programe ASTR. V priebehu roka sa aktualizujú počty zamestnancov v riziku práce priebežne na základe údajov získaných pri štátnom zdravotnom dozore. Týmto spôsobom sa vytvorila databáza závodov, pracovísk, počty exponovaných osôb podľa jednotlivých rizikových faktorov a podľa prevládajúcich činností. Závery z protokolov meraní a analýz škodlivých faktorov v pracovnom prostredí, ktoré sú vykonané laboratórnym pracoviskom RÚVZ v Nitre sú použité pre hodnotenie zdravotných rizík v rozhodovacom konaní RÚVZ. V 1.polroku 2009 bolo vydaných 12 rozhodnutí (vyhlásenie RP: 10, zrušenie RP: 2).

Štátny zdravotný dozor bol v roku 2009 zameraný najmä na pracoviská s výskytom zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia. V dozorovanom území v sledovanom období pribudlo 956 zamestnancov v riziku práce, z toho je 255 žien. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sa zamerali najmä na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev najmä z ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov.

Zvýšenie odbornej úrovne hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zisťujeme u zamestnávateľov, ktorí majú zabezpečené pracovné zdravotné služby. Problémom je ich nedostatok na pokrytie potrieb všetkých zamestnávateľov, osobitne v prípade subjektov zamestnávajúcich malý počet pracovníkov, ktoré sú pre PZS finančne nezaujímavé. Ďalší vývoj rizikových prác v dozorovanom území sa bude odvíjať i od skvalitnenia doterajšieho spôsobu ich posudzovania zamestnávateľmi.

Dozorná činnosť vychádza z priorit a je osobitne zameraná na:

- práce pri ktorých sú pracovné činnosti zaradené do 3. alebo 4. kategórie rizika a na pracovné činnosti pri ktorých sa používajú jedovaté, veľmi jedovaté látky, karcinogény, chemické látky zakázané, či s obmedzeným použitím.
- prehodnotenie pracovných podmienok v súvislosti s výskytom profesionálnych ochorení.
- výkon spoločných dozorných aktivít /IP, IŽP/.

Úloha č. 2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

➤ Dozorná činnosť bola zameraná na uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády č. 355/2006 Z. z. v praxi a následne nariadenia vlády č. 300/2007 Z. z. Previerky boli zamerané na dodržiavanie povinností zamestnávateľov pri ochrane zdravia zamestnancov pri výrobe, predaji, skladovaní a inom zaobchádzaní s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami. Vykonaná bola spoločná previerka s IŽP v Dusle a.s. Šaľa zameraná na prevenciu priemyselných havárií. Pri previerke nebolo zistené porušenie zákona č. 261/2002 Z. z. v oblasti nakladania s nebezpečnými chemickými látkami.

➤ Vydaných bolo 35 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami.

➤ Evidovali sa hlásenia o použití chemických prípravkov na ochranu rastlín a pri DDD činnosti. Vo všetkých prípadoch sa používali povolené prípravky a zodpovedné osoby mali doklad o odbornej spôsobilosti.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že práce s veľmi jedovatými a jedovatými chemickými faktormi riadia iba odborne spôsobilé osoby.

Celkovo bolo schválených 19 prevádzkových poriadkov pre práce spojené s vystavením zamestnancov nebezpečným chemickým faktorom, ktoré obsahovali posudok o riziku so zaradením do príslušnej kategórie rizika.

3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.

➤ Dozorná činnosť bola zameraná na uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. a následne nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. v praxi . Bolo vydaných 18 posudkov na odstraňovanie stavebného materiálu obsahujúceho azbestocement zo stavieb a 2 kontroly na používanie chemických karcinogénov.

➤ Posudzovali sa prevádzkové poriadky a hodnotenie zdravotných rizík zamestnancov pri práci s chemickými karcinogénmi (Duslo, a.s. Šaľa, Kem-WOOD, s.r.o., Martin nad Žitavou).

➤ Pri posudzovaní projektovej dokumentácie boli stavebníci upozorňovaní na povinnosti, ktoré sú povinní plniť pri likvidácii stavebných materiálov s obsahom azbestu.

➤ ŠZD bol tiež zameraný na používanie chemických látok, ktoré sú zakázané alebo obmedzené. Pri dozornej činnosti nebolo zistené porušenie týchto povinností.

Úloha č. 2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Profesionálne ochorenia podľa z položky 29 - ochorenia kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín z DNJZ sa v priebehu obdobia do 30.6.2009 prešetrovali v 2 organizáciách (SE Bordnetze – Slovakia, s.r.o., Nitra, prevádzka Zlaté Moravce – diagnóza Suspektné ochorenie z DNJZ-deštruktívna monoartróza artik. Interphalanges digiti V. man. Dx a MEDART, s.r.o. Nitra – diagnóza Epicondylitis ulnaris HK). Významným preventívnym opatrením na zabránenie vzniku ďalších ochorení z DNJZ v závode SE Bordnetze s.r.o. Nitra bolo zabezpečenie PZS na dohľad nad pracovnými podmienkami a výkon cielených preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci priamo v ambulancii v závode.

Úloha č. 2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v jednotlivých výrobných organizáciách sa v administratívnych priestoroch analyzovali i pracovné podmienky zamestnancov pri zobrazovacích jednotkách z ergonomických hľadísk (v prípade trvania práce pri zobrazovacích jednotkách viac ako 4 hodiny počas zmeny). Následné intervenčné aktivity boli zamerané na poskytovanie odborného poradenstva pri usporiadaní a ergonomickom riešení jednotlivých pracovných miest (zmena orientácie monitorov na stoloch, zmena typu pracovného sedadla s možnosťou nastavenia výšky sedadla, vyriešenie vhodných spôsobov opierok rúk, umiestnenie dokumentov, výmena starých CRT monitorov za nové typy LCD, vhodné tienenie okien, doplnenie nastaviteľných podložiek pod nohy podľa požiadaviek zamestnancov a pod.).

Zamestnávateľom bolo odporúčané umožniť zamestnancom počas prestávok pri práci individuálne cvičenie zamerané na uvoľnenie najviac namáhaných svalových skupín. Zároveň sa použili aktuálne dotazníky informovanosti zamestnancov.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (podľa NV SR č. 276/2006 Z. z.)	P o č e t
Previerka (ukončená záznamom)	2
Kontrolné listy	74
Pokyny na odstránenie nedostatkov (od 1.9.2007)	-
Sankčné opatrenia	-

Úloha č. 2. 3. Zdravé pracoviská

Vzhľadom na súčasné podmienky a dôsledky hospodársko-ekonomickej krízy, ktoré sa v podnikoch a závodoch pomerne výrazne prejavili v ich výrobnej činnosti a v stave

zamestnanosti, bolo potrebné prehodnotiť výber organizácií na realizáciu aktivít v rámci projektu Zdravé pracoviská.

Pre realizáciu projektu Zdravé pracoviská bola vybraná spoločnosť SONY Slovakia, s.r.o., Dolné Hony 2, Nitra zameraná na výrobu televízorov, ktorá v súčasnej dobe zamestnáva cca 500 zamestnancov a spoločnosť DUSLO a.s., Šaľa zameraná na chemickú výrobu ako relatívne najstabilnejší podnik v regióne.

V závode SONY Slovakia, s.r.o. sa v rámci štátneho zdravotného dozoru pozornosť zameria na hodnotenie fyzickej a polohovej záťaže a problematiku ergonómie práce pri montážnych prácach vykonávaných dlhodobo v stoji.

Závod DUSLO, a.s. Šaľa je významný z hľadiska počtu zamestnancov a z hľadiska výskytu rizikových faktorov a ich kombinácií. Spoločnosť je zameraná na výrobu priemyselných hnojív, gumárenských chemikálií, prípravkov na ochranu rastlín, disperzných lepidiel typ Duvilax, výrobky horčíkovej chémie. Ide o stabilný závod s počtom zamestnancov 1685, z toho v riziku rôznych škodlivých faktorov v pracovnom prostredí 640 (chemické látky, hluk, pevné aerosóly, ionizujúce žiarenie, laser). Výber na realizáciu projektu bol podmienený rôznorodosťou pracovných podmienok v organizácii a najmä závažnosťou expozície chemickým látkam. V rámci plnenia programu bola pozornosť zameraná na hodnotenie úrovne a účinnosti opatrení vykonávaných zamestnávateľom na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou a na ich obmedzenie, zabezpečenie zdravotného dohľadu nad pracovnými podmienkami a zabezpečenie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci oprávnenou pracovnou zdravotnou službou a sústavné monitorovanie úrovne expozície zamestnancov rozokovým faktorom. V Dusle a.s. Šaľa bola vykonaná spoločná previerka s IŽP zameraná na prevenciu priemyselných havárií. Pri previerke nebolo zistené porušenie zákona č. 261/2002 Z. z. v oblasti nakladania s nebezpečnými chemickými látkami.

Úloha č. 2.4. Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

2.4.2. Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad-kontrola

ÚLOHA BOLA UKONČENÁ K 30.3.2009, RÚVZ SO SÍDLOM V NITRE POKRAČUJE V ŠTÚDII „PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL“- FOLLOW UP NADVÄZUJÚCOU ŠTÚDIOU NÁDOROVÝCH OCHORENÍ PĽÚC A HORNEJ ČASTI TRÁVIACEHO A DÝCHACIEHO SYSTÉMU U PACIENTOV STREDOEURÓPSKEJ MULTICENTRICKEJ ŠTÚDIE TYPU PRÍPAD-KONTROLA .

V SÚVISLOSTI S PRÍPRAVOU UVEDENEJ ŠTÚDIE SME SA ZÚČASTNILI PRACOVNÉHO STRETNUTIA, KTORÉ SA USKUTOČNILO DŇA 28.5.2009 NA RÚVZ SO SÍDLOM V BANSKEJ BYSTRICI, NA KTOROM SA PREJEDNÁVALI A ROZPRACOVÁVALI TÉZY A KONKRETIZOVALI PRACOVNÉ POSTUPY PRI RIEŠENÍ ŠTÚDIE.

Oddelenie hygieny výživy , bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

1. Sledovanie dusitanov a dusičnanov, mykotoxínov, patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Program je plnený v rámci plánu úradnej kontroly potravín na rok 2009. Jedná sa o potraviny pre dojčatá a malé deti na báze ovocia (prioritne s obsahom hrozna a jablák),

s obsahom mrkvy a listovej zeleniny, na báze mlieka a cereálne výrobky s obsahom škorice. Vzorky boli odoberané v zmysle stanoveného harmonogramu a analyzované z hľadiska chemickeho a mikrobiologickeho rizika na RÚVZ so sídlom v Nitre a Úradu verejného zdravotníctva SR. Vzorky boli odoberané v predajniach a lekárňach. Analýzou vzoriek nebolo zistené prekročenie limitov kontaminantov a všetky doteraz analyzované vzorky vyhoveli mikrobiologickým požiadavkám.

2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie

Do projektu bude v roku 2009 zapojených 80 klientov – zamestnancov Fakultnej nemocnice v Nitre na Špitálskej ul. (ženy vekových skupín 19-34, ženy 35-59, muži 19-34, muži 35-39).

Okrem prieskumu stravovacích návykov sa v klinicko – somatometrickom dotazníku merali aj antropometrické ukazovatele (telesná výška, hmotnosť, BMI a WHR a vykonávali sa biochemické vyšetrenia krvi zamerané na zistenie hladiny celkového cholesterolu, HDL cholesterolu, LDL cholesterolu, triacylglycerolu a glykémie.

Projekt bude plnený v 2. polroku 2009.

Výsledky dotazníkov a biochemického vyšetrenia budú počítačovo spracované a správa bude zaslaná na RÚVZ so sídlom v Poprade na celoslovenské vyhodnotenie.

3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Vzorky z domácej produkcie a zo zahraničia boli odobraté z obchodnej siete a analyzované v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Nitre. Celkovo bolo odobratých 17 vzoriek z toho 6 vzoriek tuzemskej produkcie a 6 vzoriek z dovozu. Všetky vyšetrené vzorky vyhoveli požiadavkám PK SR.

Výsledky z plnenia tejto úlohy sú v tomto štádiu spracovávané za celý kraj. Súhrnná správa bude zaslaná na RÚVZ Košice.

4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch a ich bezpečnosť

V rámci uvedenej úlohy sa v priebehu 1. polroka 2009 zabezpečovala kontrola úplnosti požadovanej dokumentácie u dovozcov, monitoring dodržiavania požiadaviek pri hodnotení bezpečnosti kozmetických výrobkov. Kontroly boli vykonávané námatkovo, nakoľko RÚVZ so sídlom v Nitre nebol zahrnutý do plánu plnenia tejto cielenej úlohy na rok 2009.

Oddelenie hygieny detí a mládeže

4.2. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

V súlade s plánovanými etapami riešenia projektu bol v mesiaci jún 2009 zabezpečený zber dotazníkových údajov od rodičov, resp. zákonných zástupcov vo vekových skupinách 3-6, 7-10 a 11-14 ročných detí ako z mestských, tak vidieckych predškolských a školských zariadení. Základný súbor predstavuje 30 detí 3-6 ročných, 60 detí 7-10 ročných a 60 detí 11-14 ročných s rovnomerným zastúpením detí z mesta a vidieka. Do projektu boli zapojené deti navštevujúce MŠ Lužianky, ZŠ Tesárske Mlyňany. Ako mestské zariadenia boli vybrané MŠ Štefánikova, Piaristická v Nitre a ZŠ Škultétyho, Nitra. V súčasnosti zabezpečujeme priebežné

napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov. Na spracovanie údajov bude použitý program EXCEL.

Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Odd. HDM spolupracuje s Mestom Nitra **na projekte Bezpečná komunita**. Ide o dlhodobý program zameraný na znižovanie množstva a závažnosti úrazov. Cieľom je pomôcť a prispieť mestu Nitra k získaniu titulu Bezpečná komunita. Tento titul udeľuje WHO komunitě, ktorá prijala dlhodobý program prevencie úrazov a podarilo sa jej na lokálnej úrovni aplikovať také intervenčné opatrenia, ktoré nĺžia počet a závažnosť úrazov ľudĺ v o všetkých vekových skupinách v danom prostredĺ. Hlavnými partnermi projektu sú odd. HDM RÚVZ so sídlom v Nitre, odd. traumatológie FN v Nitre, Inšpektorát práce v Nitre, územný spolok SČK v Nitre, Dopravný inšpektorát v Nitre, KR PZ v Nitre, Hasičský a záchranný zbor SR, CPPPaP v Nitre, Fakulta ošetrovateľstva a sociálnych vied UKF v Nitre, Správa materských škól v Nitre, Odbor školstva pri MsÚ v Nitre a ďalší.

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Zamestnankyne oddelenia hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Nitre zabezpečili zber údajov pilotného projektu prieskumu užívania legálnych, nelegálnych drog a výskytu agresie a šikany u žiakov ZŠ, študentov SŠ a ich učiteľov vo vzorke, ktoré vybral štatistik ŠÚ SR. Nebolo možné dodržať požadované počty respondentov podľa rozpisu na základných školách, nakoľko vybrané školy navštevuje len polovica z požadovaného počtu žiakov. Na vybraných ZŠ boli do prieskumu zapojení nielen žiaci 9.ročníkov, ale všetci 15-roční žiaci aj v nižších ročníkoch. Pri zbere údajov boli ostatné inštrukcie koordinátora prieskumu dodržané.

Prieskum bol zrealizovaný na nasledovných školách:

1. ZŠ Krčméryho ul., Nitra - TAD 1: 11 dievčat, 7 chlapcov, spolu 18 respondentov, TAD 3: 8 učiteľov,
2. ZŠ Novozámocká ul., Nitra - TAD 1: 7 dievčat, 8 chlapcov, spolu 15 respondentov, TAD 3: 9 učiteľov,
3. Piaristické gymnázium sv. Jozefa Kalazanského, v Nitre - TAD 2: 36 dievčat, 20 chlapcov, spolu 56 respondentov, TAD 3: 8 pedagógov,
4. Stredná odborná škola, Levická cesta, Nitra - TAD 2: 13 dievčat, 37 chlapcov, spolu 50 respondentov, TAD 3: 9 pedagógov.

Celkovo bolo do projektu zapojených v prieskume TAD 1: 33 žiakov, TAD 2: 106 študentov, TAD 3: 35 učiteľov.

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

V súlade s plánovanými etapami výskumu bol zrealizovaný dotazníkový prieskum stravovacích zvyklostí, výživových preferencií, 24-hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít 4-6 ročných detí žijúcich v meste a na vidieku. Do projektu boli zapojené deti navštevujúce MŠ Nábregie mládeže a Štiavnická v Nitre a na vidieku MŠ Veľké Zálužie a Topoľčianky. Základný súbor tvorí 60 detí z mesta a 60 detí z vidieka. Pre naplnenie požadovanej veľkosti základného súboru bolo potrebné zvýšiť počet oslovených respondentov

o 20 %. Výber detí nebol náhodný, bol na základe dobrovoľnej účasti a písomne potvrdeného informovaného súhlasu zákonného zástupcu dieťaťa. Dotazníky vyplňali rodičia sledovaných detí v 24. kalendárnom týždni. Po získaní tohto súhlasu a vyplnení dotazníkov bolo uskutočnené meranie vybraných somatometrických a ďalších ukazovateľov. Deti boli merané použitím štandardných metodík. V 24. kalendárnom týždni sme zabezpečili aj odbery vzoriek stravy, vrátane nápojov v súlade s metodickými pokynmi. V súčasnosti začíname zabezpečovať priebežné naplnenie databázy. Na spracovanie údajov z laboratórnych rozborov stravy sa využije softwarový produkt ALIMENTA verzia 4.3. Na spracovanie dotazníkov stravovacích zvyklostí sa použije MS Excel a EPI INFO.

4.6. ZDRAVÉ DETI V ZDRAVÝCH RODINÁCH

Oddelenie HDM zabezpečilo spoluprácu na realizácii projektu so všeobecnými lekármi pre deti a dorast na území krajského mesta Nitra. Celkovo bolo oslovených 22 pediatrov v Nitre, pričom každý zabezpečí vyplnenie 12-tich skriningových formulárov. Na zabezpečenie respondentov z vidieckych oblastí bolo oslovených ďalších 20 prevádzkovateľov NZZ – ambulancií pre deti a dorast v okrese Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce, ktorí zabezpečia vyplnenie 6-tich formulárov s dotazníkmi. Termín na vyplnenie dotazníkov je do konca septembra. Po ich navrátení bude zabezpečované priebežné naplnenie databázy.

Odbor epidemiológie

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

V mesiaci marec 2009 zabezpečili zamestnankyne oddelenia HDM a odd. EPI RÚVZ so sídlom v Nitre plnenie úlohy č. 6.8. Prevencia HIV/AIDS. Do projektu Hrou proti AIDS bolo zapojených celkovo 309 žiakov a študentov zo škôl v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra:

1. 114 žiakov 9. ročníkov 2 základných škôl (56 žiakov ZŠ na Benkovej ulici v Nitre a 58 žiakov ZŠ na Nábřeží mládeže v Nitre),
2. 106 študentov 1. ročníka stredných odborných škôl (61 študentov Spojenej školy na Slančíkovej ulici v Nitre a 45 študentov Strednej odbornej školy stavebnej na Cabajskej ceste v Nitre),
3. 89 žiakov 1. ročníka učňovských odborov na stredných odborných školách (47 žiakov SOŠ na Levickej ulici v Nitre a 42 žiakov OUI v Novej Vsi nad Žitavou).

Dotazníkovú metódu sme v roku 2009 neuskutočnili. Realizáciu projektu hodnotíme ako úspešnú, v každej zo škôl sme sa stretli s pozitívnym prístupom a podporou zo strany pedagógov i samotných študentov. Pri samotnej realizácii projektu považujeme za najnáročnejšiu prácu so žiakmi 9. ročníkov. Študenti na stredných školách bez rozdielu v type SOŠ sa projektu zúčastňovali veľmi aktívne. Možno konštatovať, že porovnaním oproti predchádzajúcim dvom rokom sa vedomostná úroveň študentov zvyšuje. Ich postoje k infekcii HIV a chorobe AIDS sú však naďalej veľmi pasívne až ľahostajné. Preto naším cieľom bude v nasledujúcich rokoch naďalej ovplyvňovať zvyšovanie vedomostnej úrovne študentov, ale predovšetkým formovať ich postoje.

Podpora zdravia

9.3. „ZDRAVOTNOVÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU - STOMATOHYGIENA“

V roku 2009 sme pokračovali v realizácii projektu zameraného na podporu ústneho zdravia a pozitívne zdravotno-výchovné pôsobenie na zlepšenie starostlivosti o hygienu ústnej dutiny detí predškolského veku. Materským školám v našej územnej pôsobnosti sme poskytli edukačné materiály k projektu Podpora orálneho zdravia u detí predškolského veku, ako aj o možnosť realizácie hodiny stomatohygieny spojenej s premietaním videofilmov, príp. DVD nosičov a s praktickým nácvikom umývania zúbkov u detí. Projekt zabezpečujeme v meste Nitra v spolupráci so Správou materských škôl.

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

4. február 2009 Svetový deň rakoviny.

Zamestnankyne odd. HDM spracovali 3 zdravotno-výchovné panely na témy: Desatoro proti rakovine, Výživa a pohyb v prevencii onkologických ochorení, Mám rád moje aktívne detstvo.

20.-24. máj 2009 Európsky imunizačný týždeň.

Edukačný materiál zameraný na význam očkovanie detí bol elektronicky zaslaný do predškolských a školských zariadení v pôsobnosti RÚVZ Nitra. Materiály boli v týchto zariadeniach sprístupnené rodičom detí.

31. máj 2009 Svetový deň bez tabaku.

V súvislosti s aktivitami pri príležitosti tohtoročného Svetového dňa bez tabaku pod heslom Varovanie na tabakových výrobkoch zabezpečili zamestnankyne oddelenia HDM RÚVZ so sídlom v Nitre celodennú akciu na SOŠ, Cintorínska ul. v Nitre. Počas vyučovania boli žiakom poskytnuté 3 zdravotno-výchovné prednášky spojené s diskusiou študentov. U 60 žiakov bolo následne vykonané meranie CO₂ vo vydychovanom vzduchu prístrojom smokerlyzer.

Edukačný materiál, ktorý sme zamerali na aktuálnu tohtoročnú tému Varovanie na tabakových výrobkoch, bol elektronicky zaslaný dňa 19. mája 2009 pre 140 základných škôl a 30 gymnázií a stredných odborných škôl v pôsobnosti RÚVZ Nitra.

Informácia o aktivitách pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku bola zverejnená na web stránke RÚVZ so sídlom v Nitre. Na poskytovanie celodenného telefonického poradenstva bola k dispozícii MUDr. Katarína Pešeková.

9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

V rámci projektu zabezpečujeme pokračovanie vo vzdelávacích a zdravotno-výchovných aktivitách. Aktivity sú cieľené predovšetkým na vykonávanie edukácie za účelom dosiahnutia zdravšieho spôsobu života všetkých, ktorí v škole pracujú, učia alebo s ňou prichádzajú do styku.

1. Aktivity realizované v školách a škôlkach boli zameriavané na podporu zdravej výživy, a to zvyšovaním konzumácie ovocia a zeleniny, nahrádzaním sladkých jedál ovocím

- a zeleninou, ochutnávkami zdravých jedál pre rodičov, podporou pitného režimu, prístupňovaním poznatkov o zdravej výžive deťom i rodičom.
2. V rámci výkonu ŠZD v školských jedálňach pri školách všetkých typov sledujeme zostavovanie jedálnych lístkov so zameraním na správne zloženie podávanej stravy v zmysle zásad racionálnej výživy a v súlade so zásadami na zostavovanie vzorových jedálnych lístkov, presadzujeme pravidelné zaraďovanie menej atraktívnych a obľúbených jedál (ryba, čerstvé ovocie, zelenina, strukoviny), a tým podporujeme aj edukatívnu funkciu školského stravovania a podporu zabezpečenia zdravého vývoja detí a mládeže.
 3. Na školách sledujeme zabezpečenie pitného režimu deťom a najmä podávanie zdravotne vhodných nápojov hygienicky vyhovujúcim spôsobom.
 4. Výkonom ŠZD na školách sledujeme a podporujeme konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov v rámci zariadení školského stravovania. Priebežne sledujeme počet škôl zapojených do školského mliečného programu. Školský mliečny program realizuje v regióne RÚVZ Nitra 38 MŠ, 17 ZŠ, 2 SŠ. Možno konštatovať, že v tomto školskom roku sa konečne podarilo úspešne naštartovať školský mliečny program.
 5. Ďalšie aktivity boli cielené na zlepšovanie telesného, duševného a sociálneho zdravia detí: ranné rozcvičky, plavecké výcviky, branné vychádzky a podpora pohybu na čerstvom vzduchu, školy v prírode, športové krúžky, aktívnejšie využívanie hodín telesnej výchovy, protidrogová, prosociálna a environmentálna výchovy, výchova k prevencii úrazov. Pri požiadaní poskytujeme jednotlivým školám prednášky na vybrané témy.
 6. Ďalej informuje pedagógov o výsledkoch projektov hygieny detí a mládeže a podpory zdravia – TAD, ESPAD, Správne držanie tela detí, Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR.

Školy, ktoré sa aktívne zapájajú do aktivít, uvádzajú nasledovné dosiahnuté výsledky: zlepšenie dochádzky a zníženie chorobnosti u detí, hlavne predškolského veku, zvýšenie telesnej zdatnosti, zvýšený záujem o pohybové aktivity aj vyššia úspešnosť v športových aktivitách, zlepšenie stravovacích návykov, slušnosť a ohľaduplnosť v správaní detí voči sebe navzájom i voči dospelým, negatívny postoj a odmietavý postoj k drogám, zlepšenie vzťahu detí k prírode a záujem o jej ochranu, pocit zodpovednosti za vlastné zdravie a snaha viesť zdravý spôsob života.

Samostatným realizačným výstupom je celoslovenská súťaž esejí pre stredoškolákov „Zdravie mladých ľudí mojimi očami“ pod záštitou Hlavného hygienika SR. Zamestnankyne oddelenia hygieny detí a mládeže pri RÚVZ so sídlom v Nitre zabezpečili do termínu 15.01.2009 distribúciu plagátov k celonárodnej literárnej súťaži na všetky stredné školy, celkom na 36 stredných škôl. Vyhlásenie súťaže sa stretlo na školách prevažne s pozitívnymi ohlasmi zo strany pedagógov a s prísľubom ústretovosti a snahy prispieť spoločne k naplneniu cieľa tohto projektu.

Kontrola tabaku

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Súčasťou každej previerky pri výkone ŠZD je aj kontrola dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach pre deti a mládež v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce. Kontroly boli vykonané v MŠ, ZŠ, SŠ, školských bufetoch a v zariadeniach mimoškolskej výchovy detí. Nebolo zistené porušenie zákazu fajčenia v zariadeniach pre deti a mladistvých podľa zákona o ochrane nefajčiarov.

10.3. Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vdychovanom vzduchu

V súvislosti s aktivitami pri príležitosti tohtoročného Svetového dňa bez tabaku pod heslom Varovanie na tabakových výrobkoch zabezpečili zamestnankyne oddelenia HDM RÚVZ so sídlom v Nitre celodennú akciu na Strednej odbornej škole na Cintorínskej ulici v Nitre pre študentov tejto školy. Počas vyučovania boli žiakom poskytnuté 3 zdravotno-výchovné prednášky zamerané na historický prehľad Svetových dní bez tabaku a ich hesiel v období predchádzajúcich rokov, na aktuálnu tému Varovných obrázkových varovaní, ktoré zachraňujú život, ďalej na zdravotné následky fajčenia a možnosti prevencie. Prednášky boli spojené s diskusiou študentov.

U 60 žiakov (49 chlapcov a 11 dievčat) bolo následne vykonané meranie CO₂ vo vdychovanom vzduchu prístrojom smokerlyzer. Na základe výsledkov meraní sme zistili, že vo vyšetrenom súbore bolo 21 nefajčiarov, 34 fajčiarov a 5 silných fajčiarov.

Edukačný materiál, ktorý sme zamerali na aktuálnu tohtoročnú tému Varovanie na tabakových výrobkoch, bol elektronicky zaslaný dňa 19. mája 2009 pre 140 základných škôl a 30 gymnázií, stredných odborných škôl a konzervatórium. O spôsoboch využitia zaslaných materiálov bola doručená riaditeľmi škôl spätná informácia. Materiály boli poskytnuté triednym učiteľom k využitiu na triednických hodinách v týždni od 25. do 29. mája 2009. Ďalej tieto materiály využili koordinátori prevencie drogových závislostí a prevencie zneužívania návykových látok na vytvorenie nástieniek a informačných panelov umiestnených v priestoroch školy, ako aj na školské rozhlasové relácie.

Informácia o aktivitách pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku bola zverejnená na web stránke RÚVZ so sídlom v Nitre. Na poskytovanie celodenného telefonického poradenstva bola k dispozícii MUDr. Katarína Pešeková, odborný radca odd. HDM. Poskytla 3 telefonické poradenstvá.

Ďalšie projekty:

Podpora zdravého vývoja detí

Odd. HDM participovalo na projekte Podpora zdravého vývoja detí. Odbornými garantmi projektu sú pracovníci Ústavu hygieny LF UK v Bratislave (Doc. MUDr. Ševčíková, CSc.) a RÚVZ so sídlom v Nitre. Cieľom štúdie je zhodnotenie endogénnych a exogénnych faktorov ovplyvňujúcich rast a vývoj detí a následný návrh primárne preventívnych opatrení na ich ochranu a podporu. Predpokladom zapojenia dieťaťa do štúdie bol písomný informovaný súhlas zákonného zástupcu dieťaťa. Súčasťou sledovania bol dotazníkový prieskum zameraný na

získovanie základných anamnestických údajov z osobnej, rodinnej a sociálnej anamnézy dieťaťa, ďalej získovanie aktuálnych výživových zvyklostí a základných režimových ukazovateľov u detí. Do prieskumu boli zaradené 2 súbory detí predškolského veku (5 - 6 ročné deti) z dvoch vybraných regiónov (mesto Nitra a obce v okrese Šaľa), celkom 105 detí v Nitre a 77 detí v okrese Šaľa. V Nitre to boli deti zo 4-och MŠ na sídlisku Klokočina: Zvolenská, Čajkovského, Beethovenova a Alexyho a v okrese Šaľa deti z MŠ v 7 obciach: Močenok, Trnovec nad Váhom, Hájske, Horná Kráľová, Tešedíkovo a Cabaj - Čápor. Okrem dotazníkového prieskumu boli u detí robené základné antropometrické vyšetrenia a niektoré merania: telesná výška, telesná hmotnosť, obvodové miery (obvod hlavy, hrudníka, pása, bokov, ľavého ramena), krvný tlak, pulz, % telesného tuku a aktívna telesná hmota, vitálna kapacita pľúc a FEV1. Zo zistených vyšetrení budú získané ďalšie ukazovatele, hlavne rastové indexy (BMI, WHR, Rohrerov index, Queteletov index) a všetky namerané hodnoty budú porovnávané s referenčnými hodnotami individuálne u každého dieťaťa formou percentilov a formou priemerných hodnôt sledovaných znakov s rozptylom hodnôt vyjadrených smerodajnou odchýlkou. Celkom bolo zozbieraných od detí 182 dotazníkov. U týchto 182 detí bolo vykonaných celkom 2184 vyšetrení (182 detí a 12 ukazovateľov u každého dieťaťa). Ďalej budeme pokračovať v analyzovaní zistených dotazníkových údajov vo vzťahu k nameraným antropometrickým ukazovateľom a pokúsime sa definovať vplyv vybraných vonkajších a vnútorných faktorov na telesný rast a vývoj detí predškolského veku a navrhnuť preventívne opatrenia.

Bona via

Jedná sa o autorský projekt zamestnancov oddelenia hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Nitre, na ktorom spolupracujeme s mestom Nitra. Základným cieľom projektu je prevencia úrazov detí predškolského veku. Dieťa sa už od najútlejšieho veku dostáva do priameho kontaktu s dopravnými situáciami a úlohami cestnej premávky. Cieľom je naštartovať u detí proces získania vedomostí, utvárania postojov, upevňovania návykov a získavania zručností, ktoré potrebuje každý človek pre bezpečný pohyb na komunikácii každej triedy. V roku 2009 sme zabezpečili realizáciu projektu v ďalších MŠ mesta Nitra a do projektu bolo zapojených 80 detí predškolského veku.

SUNFLOWER

PhDr. Gregušová zabezpečila spoluprácu pri realizácii medzinárodného projektu SUNFLOWER, zaoberajúceho sa problematikou prevencie HIV/AIDS, ktorá spočívala vo vyplnení a vrátení priloženého dotazníka, mapujúceho aktuálnu situáciu v tejto problematike v našej republike. Do projektu SUNFLOWER je pod vedením talianskej organizácie ANLAIDS so sídlom v Miláne zapojených 10 inštitúcií z ôsmich krajín Európy, vrátane RÚVZ so sídlom v Košiciach. Hlavným cieľom projektu SUNFLOWER je získať konkrétne informácie a názory, ktoré umožnia zmapovať stanoviská a postoje opýtaných k prevencii HIV/AIDS v krajinách zapojených do projektu, a následne vytvoriť a realizovať inovatívnu kampaň zameranú na prevenciu HIV/AIDS, podporovanú na lokálnej, regionálnej a národnej úrovni.

Súčasný stav a spôsob výživy u detí vo veku od 6 do 15 rokov života vo vybraných regiónoch Slovenska

V I. polroku 2009 boli výsledky projektu ďalej štatisticky spracovávané, analyzované a následne publikované:

1. VI. Martinské dni hygieny - verejné zdravotníctvo. 11.-12. marca 2009. Konferencia s medzinárodnou účasťou pri príležitosti 40. výročia založenia J LF UK pod záštitou dekana JLF UK v Martine.

Poster: A. Gregušová, K. Pešková Vplyv výživy na úroveň telesného rastu a vývoja detí školského veku.

In: VI. Martinské dni hygieny - verejné zdravotníctvo s medzinárodnou účasťou. Zborník abstraktov. Martin, BERISS 2009. 80 s.

2. ANTIOXIDANTY 2009. 6. mája 2009. I. ročník vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou. Konferencia určená odbornej verejnosti z oblasti výživy, genetiky, environmentu, prevencie a liečby civilizačných ochorení s cieľom prezentácie najnovších poznatkov z výskumu i praxe.

Prednáška: Fatrcová-Šramková, K., Gregušová, A. 2009. Potravinové zdroje antioxidantov vo výžive detí školského veku. In Antioxidanty 2009 : Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. Nitra : SPU, 2009. ISBN 978-80-552-0209-9

Poster: Gregušová, A., Fatrcová-Šramková, K. 2009. Zastúpenie prirodzených nízkomolekulových antioxidantov vo výžive detí školského veku v nitrianskom regióne. In Antioxidanty 2009 : Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. Nitra : SPU, 2009. ISBN 978-80-552-0209-9

Abstrakty oboch príspevkov budú publikované v zahraničnom vedeckom časopise Journal of Central European Agriculture, momentálne sú v tlači. Časopis JOURNAL OF CENTRAL EUROPEAN AGRICULTURE, ISSN 1332-9049 je indexovaný v Thomson Reuters Master Journal List a v SCOPUS.

3. Vedecko - odborná konferencia s medzinárodnou účasťou pod záštitou dekana LF UK prof. MUDr. Petra Labaša, CSc. pri príležitosti 90. výročia založenia LF UK X. DNI HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE. 21.-22. mája 2009.

Organizátor: SSH, ÚH LFUK Bratislava, ÚVZ SR Bratislava

Miesto konania: Nové teoretické ústavy (NTÚ) LF UK na Sasinkovej ulici č. 4 v Bratislave

Prednáška: PhDr. Alena Gregušová, Ing. Katarína Fatrcová-Šramková, PhD., MUDr. Katarína Pešková, RNDr. Jozef Rosinský, MPH. Mlieko a mliečne výrobky vo výžive detí školského veku v nitrianskom regióne.

Poster: PhDr. Alena Gregušová, MUDr. Katarína Pešková. Nízkomolekulové prirodzené antioxidanty a ich zastúpenie vo výžive vybranej skupiny školských detí.

4. Jarný odborný seminár RÚVZ so sídlom v Nitre. 4. júna 2009.

Prednáška: Gregušová A., Fatrcová-Šramková K., Pešková K. Monitoring vybraných stravovacích zvyklostí a výživových preferencií u detí školského veku v nitrianskom regióne

Sledovanie výživovej hodnoty pokrmov a nápojov podávaných vo vybraných školských jedálňach pri MŠ a ZŠ v meste Nitra

V zmysle § 26 ods. 4 zákona 355/2007 Z.z. vyplýva prevádzkovateľom zariadení spoločného stravovania povinnosť zabezpečiť výživovú hodnotu podávaných pokrmov a nápojov v súlade s OVD pre obyvateľov SR. Podľa § 10 Vyhlášky MZ SR č. 533/2007 Z.z. sa môžu za časové obdobie jedného mesiaca odlišiť priemerné hodnoty obsahu energie a základných živín od hodnôt OVD v rozpätí 5-10 % a obsah vedľajších živín v rozpätí 10-20%. Podľa § 140 ods. 4 zákona 245/2008 Z.z. (školský zákon) školská jedáleň pripravuje a poskytuje jedlá a nápoje pre

stravníkov podľa odporúčaných výživových dávok a materiálno-spotrebných noriem a receptúr pre školské stravovanie podľa vekových skupín stravníkov.

Na kontrolu týchto ustanovení bol zamestnankyňami RÚVZ so sídlom v Nitre vykonaný štátny zdravotný dozor spojený s odberom vzoriek obedov v ŠJ pri vybraných MŠ a ZŠ v meste Nitra na orientačné overenie výživovej hodnoty podávaných pokrmov.

V každom zariadení bola odobratá 1 porcia obeda priamo od stravníka. Vzorky boli v deň odberu doručené do Akreditovaného skúšobného laboratória pri RÚVZ so sídlom v Nitre za účelom ich chemickej analýzy.

Overením predpísanej hmotnosti jednotlivých porcií bolo zistené, že z celkového počtu 15 preverených ŠJ nebola v 5-tich prevádzkach (33,3 %) dodržaná predpísaná hmotnosť porcií podľa použitých MS noriem. V týchto ŠJ bol rozdiel hmotnosti porcie väčší ako -5% oproti norme: MŠ Alexyho -28,1 %, MŠ Vansova -25 %, MŠ Mostná -13,7 %, MŠ Za humnami -13,1 % a MŠ Okánika -12,1 %. V ostatných 10-tich ŠJ (66,7%) bol rozdiel v hmotnosti porcie v intervale $\pm 5\%$.

Následne bola laboratórnou analýzou zistená skutočná výživová hodnota pokrmov, ktorá bola porovnaná oproti MS norme. Prípustný rozdiel v intervale $\pm 5\%$ medzi skutočnou energetickou hodnotou pokrmov a energetickou hodnotou podľa MS normy bol len v 5-tich ŠJ (33,3%): MŠ Golianova, ZŠ Nábregie mládeže, ZŠ Šulgana, ZŠ Topoľova, ZŠ Cabajská. Rozdiel -19,2% bol zistený v MŠ Piaristická, ďalej MŠ Vansova -26,6%, MŠ Benkova -29,3%, ZŠ Škultétyho -29,5%, MŠ Za humnami -33,8%.

Za veľmi závažné považujeme zistenie, že v 5-tich ŠJ (33,3%) bola reálna energetická hodnota pokrmov takmer o polovicu nižšia ako energetická hodnota podľa MS normy: MŠ Alexyho -42,4%, MŠ Rázusova -44,3%, MŠ Dolnočermánska -44,6%, MŠ Mostná -49,1% a MŠ Okánika -53,9%. Na základe týchto laboratórných výsledkov a po posúdení dodržania hmotnosti porcií možno konštatovať, že v týchto zariadeniach nebolo dodržané normovanie surovín a potravín v požadovanom množstve na počet stravníkov podľa MS normy.

Porovnaním skutočného laboratórne zisteného zastúpenia bielkovín, cukrov a tukov oproti hodnotám týchto živín podľa noriem sme zistili ich absolútne nedostatočné zastúpenie. Najvýraznejšie rozdiely sú v bielkovinách a tukoch, na základe čoho možno predpokladať, že sa nebolo dodržané najmä normovanie potravín živočíšneho pôvodu, predovšetkým mäsa. Toto zistenie je podložené aj v zápisniciach z výkonu ŠZD, v ktorých sú porovnané vážením zistené a predpísané hmotnosti jednotlivých súčastí pokrmov. Najvýraznejšie rozdiely boli zisťované v skutočnej oproti predpísanej gramáži mäsa.

Možno konštatovať, že v 5-tich ŠJ, ktoré dodržali predpísanú hmotnosť porcie a aj normovanie potravín (MŠ Golianova, ZŠ Nábregie mládeže, ZŠ Šulgana, ZŠ Topoľova, ZŠ Cabajská) bolo dodržané aj zastúpenie základných živín – bielkovín, cukrov a tukov.

Hodnotenie výživovej hodnoty pokrmov oproti odporúčaným výživovým dávkam považujeme len za orientačné, nakoľko sa jednalo len o jednorazové odbery. Porovnávanie oproti OVD má výpovednú hodnotu za ucelenejšie obdobie minimálne jedného mesiaca. Na druhej strane musíme uviesť, že ak sa jedlá nepripravujú a neposkytujú podľa MS noriem nemôžu dosahovať výživovú hodnotu podľa odporúčaných výživových dávok.

Záverom možno uviesť, že laboratórne zistené výsledky jednoznačne potvrdzujú, že v niektorých ŠJ neboli poskytnuté jedlá a nápoje stravníkom podľa materiálno-spotrebných noriem a receptúr pre školské stravovanie podľa vekových skupín stravníkov.

Zamestnankyne odd. HDM sa v rámci ŠZD v ŠJ zameriavajú popri overovaní úrovne prevádzkovej a osobnej hygieny aj na dodržiavanie zachovávaní výživovej hodnoty

podávaných pokrmov. Od začiatku šk. roka 2008/2009 všetky vedúce po skončení každého mesiaca vypočítajú priemernú energetickú a výživovú hodnotu podávaných pokrmov pre príslušnú vekovú kategóriu stravníkov podľa jedálneho lístka zostaveného na daný mesiac a prepočítanú podľa použitých materiálo-spotrebných noriem a podľa počtu stravníkov. Vypočítaná hodnota sa následne porovná oproti OVD.

Pracovná skupina ochrany zdravia pred žiarením

Úloha č. 5.1.: Vyhľadávanie, inventarizácia a odstraňovanie nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a opustených žiaričov.

Predmetná úloha sa plní od roku 2007. Jej cieľom je prostredníctvom monitoringu a kontroly na pracoviskách s rádioaktívnymi žiaričmi a na pracoviskách, na ktorých sa najčastejšie vyskytujú opustené žiariče zistiť, identifikovať a následne zabezpečiť bezpečnú likvidáciu nepoužívaných žiaričov a opustených žiaričov. V I. polroku 2009 bolo vykonaných 6 previerok tých subjektov, ktoré v rámci svojej činnosti používajú rádioaktívne žiariče. Ani v jednom prípade nebol zistený prípad skladovania takých žiaričov, ktoré sú už nepotrebné a nepočíta sa ani do budúcnosti s ich používaním. V tomto smere boli preverené tieto subjekty: Forlife, n.o., Všeobecná nemocnica Komárno, Inžinierske stavby, a.s., Košice – Centrálna stavebná skúšobňa Nitra, Izotopcentrum, s.r.o. Nitra, Fakultná nemocnica Nitra, Smurfit Kappa, a.s. Štúrovo a SES, a.s. Tlmače. Pracovníci RÚVZ Nitra osobne kontrolovali zabezpečenie celkových podmienok priebehu demontáže a odvozu už nepotrebného kobaltového žiariča z rádioterapeutického pracoviska Forlife, n.o., Všeobecná nemocnica Komárno.

Pokračovalo sa s preverovaním zberní druhotných surovín v Nitrianskom kraji (v rámci pracovísk odboru ochrany zdravia pred žiarením v SR dohodnutá ročná realizácia kontrol v min. 20% všetkých zberní v spádovej oblasti) s cieľom dozimetrického preverenia kovového šrotu na možný výskyt rádioaktívneho materiálu, poučenia zamestnancov manipulujúcich s kovovým šrotom o postupe v prípade nálezu podozrivých predmetov a poskytnutia informačného materiálu. Dozimetricky bolo preverených celkom 9 takýchto prevádzok, pričom v 2 prípadoch u toho istého prevádzkovateľa – Zberné suroviny, a.s. Žilina – závod 44 00 Nitra, Štúrova ul. č. 151 bol zaznamenaný záchyt opusteného rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu. V prvom prípade išlo o 10 litrové vedro s rádioaktívnym žiaričom ¹³⁷Cs zaliatym do olova nájdené dňa 25.2.2009, ktorého pôvodca bol neskoršie identifikovaný (bývalý vlastník Syenit, a.s. Púchov). V danej veci bolo podané trestné oznámenie Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru Nitra, ktoré sa podľa písomného oznámenia zo dňa 18.5.2009 preklasifikovalo na prečin nedovolenej výroby a držania jadrových materiálov, rádioaktívnych látok, vysokorizikových chemických látok a vysokorizikových biologických agensov a toxínov. V druhom prípade zo dňa 8.6.2009 išlo o 3 elektrosúčiastky – snímače, ktorých súčasťou boli neznáme rádioaktívne žiariče, neskôr identifikované ako rádionuklidy ²⁴¹Am z protipožiarnych hlásičov. V oboch prípadoch boli rádioaktívne predmety na základe výzvy RÚVZ Nitra odvezené na analýzu a bezpečné uskladnenie poverenou spoločnosťou JAVYS, a.s. Bratislava. Záchyty rádioaktívneho materiálu boli oznámené UVZ SR a zapísané do programu ILTRAM slúžiaceho na evidenciu nálezov rádioaktívneho materiálu na území Slovenskej republiky.

Pracovisko ochrany zdravia pred žiarením zabezpečuje v kraji Nitra aj nepretržitú pohotovosť pre prípady nálezu rádioaktívnych žiaričov, resp. rádioaktívne

kontaminovaných predmetov v životnom a pracovnom prostredí. V I. polroku 2009 sa okrem vyššie uvedených nálezov rádioaktívneho materiálu v zberni druhotných surovín prešetrovali ďalšie dva prípady:

- v súvislosti s informáciou ÚVZ MDPT SR o záchyte rádioaktívne kontaminovaných kotúčov v kovovom šrote, ktoré pôvodne slúžili na obrusovanie skla v spoločnosti Preciosa International, spol. s r.o., Továrenská 58, Tlmače bol v spolupráci s regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v Nitrianskom kraji vykonaný prieskum spracovateľov skla v rámci kraja, či pri svojej činnosti nepoužívajú predmetný druh brúsnych kotúčov. Výsledok bol negatívny.
- na základe informácie ÚVZ SR Bratislava o zistení rádioaktívnej kontaminácie ovládačov (tlačítok) výtáhov dodávaných a inštalovaných na území SR spoločnosťou OTIS Výtahy, s.r.o. Bratislava bolo v I. polroku 2009 dozimetricky preverených 28 panelov ovládačov výtáhov. Ani v jednom prípade nebola zistená ich rádioaktívna kontaminácia.

Úloha č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Hlavným cieľom úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov.

Posudzovanie rizikovosti vykonávaných prác, resp. profesií je súčasťou každej previerky vykonanej v rámci štátneho zdravotného dozoru. V hodnotenom období, kedy pracovisko vykonalo spolu 30 takýchto previerok, bolo v 1 prípade na základe prehodnotenia predloženého návrhu zrušené rozhodnutie o vyhlásení rizikovej práce (Ing. Sliacky, VIMPS Nitra vykonávajúci defektoskopické práce pomocou technických rtg prístrojov), v 2 prípadoch - Forlife, n.o., Všeobecná nemocnica Šaľa a Slovenská poľnohospodárska univerzita Nitra bolo pre neúplnosť podkladov prerušené konanie a v dvoch prípadoch (Nemocnica Topoľčany, n.o., Nemocnica s poliklinikou Levice, n.o.) boli podané odborné stanoviská pre rozhodovaciu činnosť príslušných úradov verejného zdravotníctva. Na pracovisku sa vedie databáza počítačového programu ASTR, v ktorom sa priebežne aktualizujú údaje o počtoch pracovníkov v riziku ako aj ďalšie údaje súvisiace s vyhlásenými rizikovými prácami.

Oddelenie epidemiológie

Dôsledné zabezpečovanie realizácie IP patrí medzi prioritné úlohy v oblasti surveillancie a kontroly prenosných ochorení, čo je jeden zo základných cieľov **Programového vyhlásenia vlády na úseku verejného zdravotníctva**

6.1. Národný imunizačný program

v rámci plnenia programového vyhlásenia vlády v oblasti surveillancie a kontroly prenosných ochorení sme aj v roku 2009 naďalej zabezpečovali:

- organizáciu všetkých druhov očkovania, administratívna kontrola očkovania je naplánovaná k 31.8.2009

- sledovanie a dispenzarizáciu osôb vylučujúcich choroboplodné zárodoky (najmä brušného týfu, paratyfu , nosičov HBsAg, anti HCV pozit. osôb)
- epidemiologické vyšetovanie v ohniskách nákaz, vrátane zabezpečovania protiepidemických opatrení,
- spracovanie výskytu prenosných ochorení do informačného systému EPIS na okresnej úrovni a regionálnej úrovni,
- využívame SRV na zabezpečenie výmeny informácií medzi odborníkmi v oblasti verejného zdravotníctva,
- surveillance nemocničných nákaz , vrátane kontrol HER,
- výchovu obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

Veľmi úzko spolupracujeme s klinikou lek. mikrobiológie vo FN v Nitre a s ďalšími subjektami na regionálnej, národnej úrovni (NRC v BB, BA, LF UK, SAV), ktoré zabezpečujú a zaručujú vyššiu kvalitu diagnostických možností.

Spolupracujeme s lekármi primárneho kontaktu, pre dospelých, deti a dorast, ako aj s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavne prenosné ochorenia.

U kontaktov novozistených nosičov HBs Ag (19 x) a v ohniskách nákazy pri vírusových hepatitídach (21 prípadov) boli vykonané protiepidemické opatrenia, s odberom materiálu na serologické vyšetrenia. Pri neg. výsledkoch bolo zahájené očkovanie u 44 osôb.

V ohniskách hepatitíd boli vydávané rozhodnutia RH o lekárskom dohľade a zvýšenom zdravotnom dozore. Pozornosť sa venuje aj predchádzaniu profesionálnym nálezom v zdravotníctve sústavným sledovaním poranení ihlou a ostrými krvou kontaminovanými predmetmi (zaznamenali sme 13 poranení).

V roku 2009 evidujeme v 1. polroku novodiagnostikovaných 16 anti HCV pozitívnych osôb 21 (hlásených zo zariadení justičnej a väzenskej stráže).

Kontinuálne sledujeme a v týždenných intervaloch analyzujeme výskyt chrípky a ARO v pôsobnosti RÚVZ Nitra. Od sentinelových lekárov sme v chrípkovej sezóne 2008/2009 zabezpečili (19)odberov biologického materiálu na vyšetrenie do NRC pre chrípku.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Spracovávame výskyt prenosných ochorení do informačného systému EPIS na okresnej a regionálnej úrovni. Využívame všetky možnosti, ktoré poskytuje- centrálnu databázu prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnu databázu prípadov chrípky, CHPO, ARO hlásených hromadne – tieto údaje sú spracovávané aj na krajskej úrovni, systému rýchleho varovania. Podobne ako aj systém rýchleho varovania.

5. Surveillance chronických ochorení

V spolupráci s oddelením HDM sme sa podieľali na projekte Hrou proti AIDS.

V mesiacoch apríl, máj, sme zabezpečili zber údajov o zdravotnom stave obyvateľstva okresov NR, ZM s cieľným zameraním na analýzu úmrtnosti –túto aktivitu robíme každoročne z Listov o prehliadke mŕtveho.

Neoddeliteľnou súčasťou surveillance prenosných ochorení je výchova obyvateľov v prevencii prenosných ochorení, ktorá je rutinnou súčasťou práce v ohnisku nákazy a je teda určená

jednotlivcom a kolektívom, v prostredí ktorého sa prenosné ochorenie vyskytlo. Okrem toho sa vykonávala výchova obyvateľstva k zdravému spôsobu života prostredníctvom všetkých dostupných mediálnych foriem.

V oblasti prevencie neinfekčných ochorení pracovníci odd. epidemiológie sa podieľali aj na činnosti poradni zdravia pri akciách individuálnych aj hromadných zameraných na prevenciu ochorení a to meraním TK, cholesterolu, glukózy, telesného tuku.

6.6.Mimoriadne epidemiologické situácie

Uplatňujeme opatrenia proti vzniku a šíreniu prenosných ochorení, vrátane mimoriadnych opatrení jednak pri:

1. pri hromadnom výskyte prenosných ochorení, v tomto roku sme vykazovali 15 epidémií: A-03 (1x), A-05 (1x), A-08(11x), A-09 (2x)

2. v súvislosti so zabezpečením opatrení pri výskyte prípadov chrípky spôsobených A H1N1 pracovníci epidemiológie zabezpečili:

- realizáciu protiepidemických opatrení v súlade s odporúčaniami SZO, EK
- zintenzívnenie epidemiologickej a virologickej surveillancie
- pohotovostné služby odborných pracovníkov 24 hodín denne, vrátane pracovných dní, sviatkov a víkendov
- aktívne vyhľadávanie chorých ošetrojúcimi lekármi prostredníctvom zisťovania cestovateľskej a epidemiologickej anamnézy.
- týždenné hlásenie chrípky, chrípke podobných ochorení (CHPO) a akútnych respiračných ochorení (ARO) ako aj hlásenie z pohotovostných lekárskejších služieb, infekčných a detských oddelení jednotlivých nemocníc počas víkendov.
- pozornosť sa venovala zvýšenej návštevnosti pohotovostných lekárskejších služieb, ochoreniam s neobvykle ťažkým priebehom ARO, ochoreniam u osôb prichádzajúcim zo zahraničia.
- okamžité hlásenie z pohotovostných lekárskejších služieb, infekčných a detských oddelení jednotlivých nemocníc (ev. ďalších nemocničných oddelení) v prípade podozrenie z novej chrípky A(H1N1).
- Monitoruje sa spotreba liekov proti nádche, kašľu a prechladnutiu prostredníctvom lekární.
- V spolupráci s riaditeľmi škôl (materských, základných, stredných, tiež detské jasle) sa monitorovala absencia v školských a predškolských zariadeniach.
- V spolupráci s nemocnicami sa sleduje a hlási počet hospitalizovaných s ochorením na chrípku, ARO, ARO s ťažkými priebehmi, ochorením zodpovedajúcim definícii ochorenia vyvolaného vírusom novej chrípky A (H1N1).

Celkový počet hlásených podozrivých a vyšetrených prípadov ochorení bol 19 (z toho v 4 prípadoch zabezpečbný LD)

6.7.Environmentálna surveillancie poliomyelitídy

V rámci vyhlásenia certifikácie eradikácie poliomyelitídy v Európskom regióne surveillancie pozostávala zo sledovania výskytu akútnych chabých paréz, serózných meningitíd, a encefalitíd s dôrazom na odber materiálu na diagnostiku. Vykonávame úlohy vyplývajúce z akčného plánu a v rámci environmentálnej surveillancie polio-like sme vykonali odbery odpadových vôd podľa stanoveného harmonogramu na odsledovanie cirkulácie enterovírusov vo vonkajšom prostredí . Preočkovanosť proti Polio na úrovni okresov je vo všetkých vekových skupinách nad 98%.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

V rámci poradní prevencie HIV a AIDS vykonávame preventívne aktivity, testovanie , poradenstvo a konzultácie.

(vykonali sme 7 serologických odberov u -7 –mich klientov, a zároveň poskytli poradenstvo a konzultácie pred odberom a po odbere krvi.)

9.10. Iniciovat' a organizovat' zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

V súvislosti s kampanou EIW, ktorý sa uskutočnil v dňoch 20. 4 - 26. 4. 2009 sme realizovali nasledovné aktivity:

1. V Nitrianskych novinách boli uverejnené články o prebiehajúcom EIW pre laickú verejnosť
2. Na RÚVZ bola vytvorená nástenná tabuľa a pred úradom inštalovaný informačný panel s materiálom k danej veci
3. Na webovskej stránke RÚVZ boli zverejnené informácie o EIW pre laickú verejnosť a pre zdravotníckych pracovníkov články o očkovaní rizikových skupín populácie proti chrípke, o význame pravidelného očkovania detí, o očkovaní pred cestou do zahraničia , o vakcinácii proti besnote pri poraneniach zvieratami
4. Bola realizovaná prednáška o význame a efektívite očkovania spojená s diskusiou pre matky na materskej dovolenke v materskom centre „ Klokanček“, taktiež tu boli inštalované nástenné tabule a zanechaný propagačný materiál k danej téme
5. V spolupráci s Ústavom romologických štúdií katedry Univerzity Konštantína filozofa v Nitre bola zabezpečená distribúcia letákov pre rómsku komunitu
6. V spolupráci s riaditeľmi MŠ a ZŠ v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce boli umiestnené v daných zariadeniach propagačné materiály o očkovaní pre rodičov detí navštevujúcich predškolské a školské zariadenia
7. Pre študentov Strednej zdravotníckej školy a poslucháčov SPU v Nitre boli realizované prednášky o očkovaní – význame, efektívite, rizikách z odmietania
- 8. Pre rizikovú skupinu dialyzovaných pacientov bol vytvorený informačný materiál o význame očkovania proti VHB**
9. Pre študentov SZŠ v Nitre a poslucháčov Katedry ošetrovateľstva UKF v Nitre bol zabezpečený edukačný materiál o význame očkovania
10. Počas EIW, podobne ako v priebehu roka, sa v rámci vakcinačnej poradne prostredníctvom odborného lekára odd. epidemiológie poskytovali konzultácie k očkovaniu pre pediatrov okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

Odosielanie informácií lekárom prostredníctvom e-mailových adries, informácie v mesačných výkazoch na web stránke RÚVZ Nitra, priebežné poskytovanie konzultácií v oblasti očkovania pred cestou do zahraničia pre lekárov a pre laickú verejnosť,

Činnosť odboru/oddelenia epidemiológie

Odbor/oddelenie epidemiológie		Počet
Epidemiologické vyšetrowanie v ohniskách nákazy (okrem NN)	o prvá návšteva v ohnisku	1033
	o opakované návštevy v ohnisku	308
	o počet vyšetrených osôb	331
	o zvýšený zdravotný dozor	1
	o lekársky dohľad	145
	o iné protiepidemické ochorenia	137
Odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie (okrem NN):	o vzorky biologického materiálu celkom	263
	o vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia:	0
	o voda	6
	o potraviny	16
	o iné	19
Výpisy potrebných údajov k spracovaniu nákaz, ev. analýz	o z chorobopisov	682
	o zo zdravotných záznamov	313
	o z laboratórnych protokolov	518
	o iné	1
Imunizačný program	o metodické návštevy lekárov	0
	o kontrola očkovania (počet očkovaných)	0
	o kontrola skladovania očkovacích látok	0
	o iné	11
Evidencia sérologických vyšetrení	o VH	55
	o ochorenia imunizačného programu	2
	o iné sérologické vyšetrenia	98
Analýza epidemiologickej situácie	o denná	369
	o týždenná	78
	o mesačná	18
	o ročná	3
	o iná	0
	o príprava podkladov	1033
Poradenstvo	o v zdravotníctve	203
	o v ohniskách rodinných	501
	o v ohniskách kolektívnych	51
	o v rámci prevencie (očkovanie, postupy ...)	130
Odborné expertízy	o správa	0
	o rozbor	0
	o podklad	0
	o stanovisko	3
	o expertíza	0

Prednášková činnosť	o Prednášky	22
Publikačná činnosť	o Publikácie	1
Účasť na konferenciách	o aktívna	1
	o pasívna	25
Práca na osobitných štúdiách a programoch		
	o zber podkladov	0
	o sumarizácia	1
	o analýza	0
	o iné (príprava)	22
Potvrdenie o epidemiologickej situácii		4
Vydané certifikáty (AIDS)		0
NN – cieleňá kontrola HER a BOT v súvislosti s výskytom NN	o kontroly pracoviska	1
	o opakované návštevy	1
	o odber vzoriek zo sterilných materiálov	0
	o odber vzoriek z prostredia	0
	o odber vzoriek z ovzdušia	0
	o odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	0
	o odber iných vzoriek	0
	o počet testovaných HVS	0
	o počet testovaných AUT	0
	o počet testovaných EO	0
	o počet testovaných FS	0
	o iná sterilizačná technika	0
NN – ŠZD - kontrola HER a BOT	o kontroly pracoviska	168
	o opakované návštevy	16
	o odber vzoriek zo sterilných materiálov	155
	o odber vzoriek z prostredia	622
	o odber vzoriek z ovzdušia	39
	o odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	61
	o odber iných vzoriek	1
	o počet testovaných HVS	169
	o počet testovaných AUT	115
	o počet testovaných EO	0
	o počet testovaných FS	6
	o iná sterilizačná technika	6
Epidemiologické vyšetovanie v súvislosti s chorobou z povolania	o počet osôb	0
	o počet vzoriek odobratého materiálu	0
	o počet vyžiadovaných potvrdení	0
Týždenné spracovanie chrípky a chrípke podobných	o v okrese	75
	o v kraji	22

ochoreni		
ŠZD	o štúdie projektov	0
	o konzultácie	20
	o spracovanie	4
	o kolaudácia	0

9. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

ODDELENIE CHEMICKÝCH ANALÝZ, NRC PRE ZDRAVOTNÚ PROBLEMATIKU VLÁKNITÝCH PRACHOV A ODDELENIE OBJEKTIVIZÁCIE FAKTOROV PRACOVNÉHO PROSTREDIA:

1.)V rámci projektu č.1.6. **Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EU** sa naďalej sledujú ukazovatele v prírodných kúpaliskách. Do hodnoteného obdobia sa analyzovalo 10 vzoriek s 251 ukazovateľmi.

2.)Projekt č.2.1 **Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.** Cieľom oddelenia objektivizácie faktorov pracovného prostredia je zabezpečiť znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce (hluk, vibrácie, nebezpečné chemické faktory), najmä zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce a prehodnocovanie vyhlásených rizikových prác. V rámci hlavnej úlohy sme vykonali objektivizáciu hluku v 10 organizáciách (91 meraní na pracovných miestach), meranie mikroklimatických podmienok v 1 organizácii na 3 miestach a meranie osvetlenia v 1 organizácii na 99 miestach. Na oddelení chemických analýz sa analyzovalo 138 vzoriek ovzdušia (prašnosť a chemické škodliviny) a 25 vzoriek biologického materiálu. V rámci NRC pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov sa analyzovali vzorky ovzdušia (80) i stavebného materiálu (18 vzoriek).

3.)V rámci projektu „Synergy“, ktorý má za cieľ vytvoriť európsku databázu dostupných údajov z meraní pracovnej expozície inhalačnými karcinogénmi - azbest, chróm, nikel, PAU a respirabilné SiO₂ participujeme na projekte č.2.4. **Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl.** Bola vytvorená databáza so 770 údajmi o odbere a analýzach vzoriek.

4.)V priebehu I. polroka 2009 vo vzorkách detskej a dojčenskej výživy sa metódou HPLC/UV stanovil obsah dusitanov a dusičnanov v 41 vzorkách detskej výživy, čo bolo 82 ukazovateľov. Metódou GC/ECD sa vyšetrili 4 vzorky detskej výživy na prítomnosť rezíduí pesticídov, čo predstavuje 48 ukazovateľov. OCHA s výsledkami týchto analýz participuje na riešení projektu č. **3.1. Sledovanie dusičnanov, dusitanov a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti, resp.č. 7.6. Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu.**

5.)V súlade s plánom úloh sa naďalej vykonáva monitoring jodidácie kuchynskej soli vo

vzorkách soli na obsah jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného. Monitoring je napojený na riešenie projektu č. **3.3 Kontrola jodidácie kuchynskej soli**. Za hodnotené obdobie sa vykonala analýza 80 vzoriek s 529 ukazovateľmi.

6.)Participujeme na projekte oddelenia HDM č.**4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík s konzumáciou jedál**. V 50 vzorkách obedov bolo vyšetrených 650 ukazovateľov.

7.)V rámci projektu č. **7.3. Minerálne a pramenité balené vody** sa pokračovalo v analýzách minerálnych a pramenitých vôd. Analyzovalo sa 52 vzoriek s 1625 ukazovateľmi.

8.)V rámci projektu č.**7.15. Stanovenie chemických kontaminánt v piesku detských pieskovísk** sa analyzovalo 12 vzoriek z okresu Nitra a 4 vzorky z okresu Levice na obsah ťažkých kovov (7 ukazovateľov) a na obsah PAU (6 ukazovateľov). Vzorky boli odobrané z exponovaných aj neexponovaných oblastí priemyslom, dopravou, atď.

Programy a projekty, na ktorých sa oddelenie MŽP podieľa:

Počty vzoriek k 30.6.2009.

1.6. Monitoring kvality rekreačných vôd v súlade s európskou legislatívou – vyšetrených bolo 648 vzoriek rekreačných vôd t.j. 2268 ukazovateľov.

1.8. Monitoring kvality pitných vôd v súlade s európskou legislatívou – bolo vyšetrených 1792 vzoriek pitných vôd t.j. 10752 ukazovateľov.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie (203 depistážnych vzoriek a 128 vzoriek potravín).

7.1. Cyanobaktérie - 0

7.2. Legionelly a améby v zdravotníckych zariadeniach, v nebytových budovách a oddychových zónach (2 vzorky vody na vyšetrenie prítomnosti legionel).

7.3. Minerálne a pramenité balené vody (52 vzorky t.j. 572 ukazovateľov).

7.6. Materské mlieko - 0

Podpora zdravia

9. ODBOR PODPORY ZDRAVIA

V I. polroku 2009 pracovníci oddelenia Podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Nitre kontinuálne zabezpečovali ciele NPPZ v súlade so stratégiou SZO Zdravie 21. storočí. Pri realizovaní úloh NPPZ vychádzame z jeho hlavného cieľa – za účasti všetkých zabezpečiť ochranu, posilňovanie, ako aj trvalé zlepšovanie zdravia obyvateľov SR v období rokov 2000 – 2010.

9.1. MATERSKÉ CENTRÁ

Oddelenie Podpory zdravia priebežne podľa potrieb a požiadaviek vykonáva cyklus prednáškových aktivít o zdravom životnom štýle detí a ich mamičiek v MC Klokanček s frekvenciou približne 2x do mesiaca. Prednášky prebiehajú interaktívnym spôsobom, s priestorom pre otázky matiek a diskusiu mamičiek v rámci klubu výmeny skúseností vo výchove.

Bolo uskutočnených 8 prednášok, 2 besedy (Výživa dieťaťa v prvých troch rokoch života: Dojčenie, Význam podávania mlieka 1. a 3. rokom života, Zásady správneho stravovania detí, Šťastné dieťa v šťastných rodinách, výchova šťastných detí, rodičia určujú hranice, „malý tyran“) pre 125 návštevníčok centra. Prípravy jednotlivých materiálov sú uskutočňované v spolupráci PPP, ale aj možností personálneho obsadenia odd. PZ. K prednáškam bol vypracovaný aj informačný leták 6 druhov a priebežne bola uskutočňovaná propagácia Poradňa dojčenia, fungujúca v priestoroch oddelenia Podpory zdravia.

9.2. "ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO"

V spolupráci Okresnou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku a úspešného realizovania vzdelávacích seminárov pre členov z radu seniorov bolo ďalšie fungovanie vyššie uvedeného projektu uspôsobené možnostiam a regionálnym podmienkam v Nitrianskom kraji. Následne sme realizovali v KOS v Nitre s frekvenciou každý štvrtok v mesiaci (12 prednášok, 3 besedy) v klube zdravia cyklus voľných prednášok pre seniorov so zameraním na zdravý životný štýl v živote starších občanov – seniorov (cukrovka, vysoký krvný tlak, predchádzanie stresu a depresiám v staršom veku, prevencia srdcovo-cievnych ochorení, zvládanie stresovej záťaže a zmeny štýlu života v dôchodkovom veku, riešenie manželských kríz v staršom veku, škodlivosť fajčenia a užívanie alkoholu atď.) celovo pre 472 účastníkov z radov seniorov a ich rodinných príslušníkov v rámci Nitry a nitrianskeho regiónu (okresy Šaľa, Vráble, Zlaté Moravce).Cyklicky boli ponúkané a doplňované jednotlivé zdravotno-výchovné materiály s uvedenou zdravotno-výchovnou problematikou.

Zároveň boli v rámci zapojenia seniorov do spoločnosti spoluorganizované zážitkové podujatia, distribúcia materiálov, videofilmy („Srdce – ten zdravý sval“, „Skôr než bude príliš neskoro“, „cukrovka“, „zdravie v bylinkách“ a iné) pre 217 účastníkov.

V zmysle témy projektu 2009 (vyhlásenej na tento rok) v otázke riešenia otázky postavenia seniorov v rodine a v spoločnosti sa oddelenie PZ zapojilo do projektu „ Monitorovania zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia starších ľudí “. Monitoring dopĺňuje subjektívne hodnotenie vlastného zdravia, sociálneho postavenia v rodine a v spoločnosti, vnímanie staroby v spoločnosti- mladou generáciou a rodinnými príslušníkmi seniorov. Celkovo (5 druhov dotazníkov) bolo v mesiaci Máj rozdávaných 240 ks dotazníkov /Povodie Váhu a.s.(30 ks) , Slovenská sporiteľňa (30 ks), SOŠ Levická kuchár – čašník (60 ks), ZŠ Veľký Lapáš (15 ks), ZŠ Benkova (30 ks), Penzión Považská (15), Jednota dôchodcov Slovenska Mojmírovce (30 ks), JDS Vráble (30 ks).

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

04. februára 2009 – Svetový deň rakoviny

Pripravilo oddelenie Podpory zdravia akciu v spolupráci s KOS v Nitre zameranú na prevenciu rakoviny u žien, spojenú s premietnutím zdravotno-výchovnej videokazety spojenú s demonštráciou samovyšetrenia prsníkov u žien. Oddelenie nadviazalo spoluprácu s OZ ružová stužka (MUDr. Kallayová) v rámci prípravy besied. Akcie sa zúčastnilo 12 žien. Boli pripravené 2 propagačné materiály. Oddelenie podporilo zbierku Ligy proti rakovine (kúpou narcisov a iných symbolov boja proti rakovine).

10. februára 2009 – Internetová bezpečnosť

Boli pripravené 2 prednášky pre II. stupeň ZŠ zamerané na počítačovú bezpečnosť a „úsalia internetovej komunikácie“ pre 137 žiakov a 37 študentov (SOŠ – Kuchár – čašník).

Marec - apríl 2009 – mesiac prevencie stresu, pohybom ku zdraviu

Oddelenie Podpory zdravia uskutočňovalo počas I. polroku v rámci klubu zdravia prednášky pre seniorov zamerané na zdravie a zdravý životný štýl (okresy Šaľa, Zlaté Moravce). Priebežne poskytovalo výpožičnú činnosť zdravotno-výchovných video titulov venovaných problematike srdca a srdcovo-cievnych ochorení.

07. apríla 2009 – Svetového dňa zdravia

Pripravilo oddelenie PZ regionálnu akciu pod názvom: „Aktívnym pohybom bojujeme proti obezite“, v rámci primárnej prevencie chronických neinfekčných ochorení. Organizovanie pohybových aktivít v období 07.apríla do 31.mája 2009

máj 2009 – Svetový deň bez tabaku

Priebežne počas celého mesiaca boli organizované prednášky, besedy (7) ZŠ sv. Svorada a Benedikta Nitra, ZŠ sv. Marka, ZŠ Veľký lapáš, SOŠ Potravinárska pre 277 študentov. a otvorené diskusné fóra na témy Prevencia fajčenia, zneužívanie tabakových výrobkov resp. rešpektovanie nefajčiarskeho zákona, problematika zanechania fajčenia pre stredoškolskú mládež. V zmysle projektu: Nitra mesto prevencie bol pripravený panel „Normálne je nefajčiť“

V I. polroku 2009 bolo v rámci vlastnej edičnej činnosti, pripravované 6 informačných materiálov (rizikové faktory zdravia, nízkocholesterolová diéta, základné zásady pri prevencii rakoviny a i) Zároveň bola nadviazaná úzka spolupráca s príslušnými klinickými odborníkmi ktorý môžu adekvátnou medializáciou daných zdravotných tém prispieť k vyššej úrovni informovanosti verejnosti. Spolupráca prostredníctvom internetu (8) distribúcia materiálov určené na prevenciu samovrážd, sociálna prevencia, poskytovanie zoznamu intervenčných poradní na zanechanie fajčenia, problematika zásad dodržiavania pitného režimu a iné.

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE OBEZITY

V zmysle cieľov Národného programu prevencie obezity, k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii, elimináciou epidemického výskytu nadhmotnosti a obezity oddelenie Podpory zdravia pripravilo v období (07.04.2009 – 31. mája 2009) regionálnu akciu „Aktívnym pohybom bojujeme proti obezite“. Vo vzájomnej interakcii s preventívnymi programami, špecificky orientovanými na vybrané chronické ochorenia, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, ako aj zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení. Akcie sa zúčastnilo 3 ZŠ Benkova (počet žiakov 379, 217 dievčat a 162 chlapcov, ZŠ sv. Marka 180 žiakov 127 dievčat a 53 chlapcov), ZŠ sv. Svorada a Benedikta 218 žiakov 156 dievčat a 62 chlapcov, organizácia ZPMP 27 členov (12 chlapcov a 15 dievčat), SOŠ Levická v počte 117 študentov (62 dievčat, 55 chlapcov), 5 základných organizácií JDS v počte 572 členov, z toho 312 žien a 260 mužov.

9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Oddelenie Podpory zdravia uskutočnilo I. polroku 2009 v rámci DNI ZDRAVIA 2009 každoročnú akciu na školách zameranú na prevenciu zdravia na školách, ako aj prevenciu nelátkových závislostí. Akcie na ZŠ sv. Marka sa zúčastnilo celkovo 180 žiakov tak na I. ako aj na II. stupni základnej školy. Zamestnancom boli poskytnuté merania tlaku krvi, výpočet BMI, merania cholesterolu. V rámci prednáškovej, vzdelávacej a zdravotno-výchovnej činnosti v nadväznosti na ciele a priority projektu oddelenie v I. polroku 2009 pokračovanie vo vzdelávacích a zdravotno-výchovných aktivitách, orientovali aktívne zapojenie a samostatné uvažovanie mladých ľudí o svojom zdraví. K posúvaniu a k budovaniu individuálnej zodpovednosti za vlastné zdravie u detí a mládeže vo vzťahu k zdraviu - aby získané poznatky a uvedomelosť mali svoj prejav v správaní a konaní v bežných životných situáciách, ako aj v celom živote vytvorením zdravého životného štýlu.

Celkovo bolo priebežne vykonaných 27 prednášok so zameraním (Vytváranie zdravého životného prostredia, jeho tvorba a ochrana, Racionálna životospráva, pitný režim, zdravý životný štýl, Podpora a ochrana zdravia, prevencia civilizačných ochorení, environmentálna a ekologická výchova a vzdelávanie, environmentálne zdravie, podpora duševného zdravia, výchova k manželstvu rodičovstvu, sexuálne zdravie, prevencia závislostí pre 114 študentov.

Kontrola tabaku

E. POLITIKA KONTROLY TABAKU A PREVENCIE FAJČENIA

Úlohy

3. Sledovať a hodnotiť výkon kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií.

Plnenie:

Realizácia hlavných úloh:

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Súčasťou každej preverky pri výkone ŠZD je aj kontrola dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach pre deti a mládež v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce. Nebolo zistené porušenie zákazu fajčenia v zariadeniach pre deti a mladistvých.

10.3. Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu

V súvislosti s aktivitami pri príležitosti tohtoročného Svetového dňa bez tabaku pod heslom Varovanie na tabakových výrobkoch zabezpečili zamestnankyne oddelenia HDM RÚVZ so sídlom v Nitre celodennú akciu na Strednej odbornej škole na Cintorínskej ulici v Nitre pre študentov tejto školy. Počas vyučovania boli žiakom poskytnuté 3 zdravotno-výchovné prednášky zamerané na historický prehľad Svetových dní bez tabaku a ich hesiel v období predchádzajúcich rokov, na aktuálnu tému Varovných obrázkových varovaní, ktoré zachraňujú život, ďalej na zdravotné následky fajčenia a možnosti prevencie. Prednášky boli spojené s diskusiou študentov.

U 60 žiakov (49 chlapcov a 11 dievčat) bolo následne vykonané meranie CO₂ vo vydychovanom vzduchu prístrojom smokerlyzer. Na základe výsledkov meraní sme zistili, že vo vyšetrenom súbore bolo 21 nefajčiarov, 34 fajčiarov a 5 silných fajčiarov.

Edukačný materiál, ktorý sme zamerali na aktuálnu tohtoročnú tému Varovanie na tabakových výrobkoch, bol elektronicky zaslaný dňa 19. mája 2009 pre 140 základných škôl a 30 gymnázií, stredných odborných škôl a konzervatórium.

POLITIKA KONTROLY TABAKU A PREVENČIE FAJČENIA

3. Sledovať a hodnotiť výkon kontroly zákona o ochrane nefajčiarov v okresoch Nitra , Šaľa a Zlaté Moravce (RÚVZ so sídlom v Nitre)

Z.: Oddelenie životného prostredia, Oddelenie hygieny výživy, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva, Oddelenie hygieny detí a mládeže

Plnenie za 1. polrok 2009

V súvislosti s touto problematikou, terénne pracoviská RÚVZ priebežne vykonávajú kontrolu dodržiavania zákona NR SR 377/ 2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov , mesačne vyhodnocujú a hlásia na ÚVZ SR.

V I. polroku bolo vykonaných 652 kontrol dodržiavania zákona na ochranu nefajčiarov- v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce . Porušovanie zákona o ochrane nefajčiarov nebolo zistené.

K svetovému dňu bez tabaku dňa 29.5.2009 boli na RÚVZ so sídlom v Nitre zabezpečené tieto aktivity:

Zamestnanci oddelenia hygieny detí a mládeže pripravili edukačný materiál so zameraním na prevenciu fajčenia, materiál bol prostredníctvom e-mailových adries v týždni od 18.05. do 22.05.2009 distribuovaný riaditeľom predškolských a školských zariadení v spádovom území RÚVZ Nitra . Riaditeľom bolo doporučené prečítať obsahový dokument počas triednickej hodiny dňa 29.05.2009. O vykonanej aktivite nás riaditelia škôl spätne informovali. Zároveň na Združenej škole obchodu a služieb na Cintorínskej ul. v Nitre v dvoch triedach bolo vykonané u študentov meranie CO₂ vo vydychovanom vzduchu pomocou smokerlyzéra a následne boli vykonané intervenčné aktivity so zameraním na prevenciu fajčenia. Výsledky boli spracované a zaslané na ÚVZ SR. Informácia o tohtoročnom Svetovom dni bez tabaku, ktorý sa nesie pod heslom " Varovania na tabakových výrobkoch " bola zverejnená aj na Web stránke RÚVZ so sídlom v Nitre. Zároveň bolo poskytované poradenstvo prostredníctvom elektronickej pošty cez pracovníkov hygieny detí a mládeže .

Dňa 2.7.2009 o 13,00 hod sa uskutočnilo pracovné stretnutie vedúcich terénnych oddelení za účelom dojednanie jednotných krokov pri kontrole dodržiavania zákazu fajčenia na verejných miestach v zmysle zákona. Záverom stretnutia bolo navrhnuté iniciovanie spolupráce s riaditeľom Agrokomplexu (výstaviská). Dňa 3.7.2009 sa uskutočnilo stretnutie s náčelníkom mestskej polície, ktorého predmetom bolo navrhnutie vytvorenia inšpekčného tímu pri kontrolách počas plánovaných výstav v priestoroch Agrokomplexu. V súvislosti s kontrolou na pieskoviskách iniciujeme spoluprácu s Mestským úradom v Nitre. Pracovníci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva pri porušovaní zákazu fajčenia u zamestnávateľov počas výkonu ŠZD, skutočnosť poznamenávajú v zázname z výkonu ŠZD a dajú podnet na prešetrenie orgánom inšpekcie práce.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Nových Zámkoch**

Oddelenie hygieny životného prostredia:

1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III)

Hlavné ciele:

- a) **Redukcia ochorení a úmrtnosť detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody**
- b) **Prevenia a redukcia zdravotných dôsledkov spôsobených nehodami a zraneniami detí**
- c) **Prevenia a zníženie respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečistením ovzdušia**
- d) **Zníženie rizika chorôb a invalidity detí spôsobenej expozíciami nebezpečných chemických látok napr. ťažkými kovmi) a biologickými činiteľmi**

Plnenie:

V rámci výkonu monitoringu kvality pitnej vody, odberové miesta, pokiaľ to dovoľuje odberová sieť, sú stanovené tak, aby čo v najväčšej miere zahŕňali predškolské a školské zariadenia v okrese. V roku 2009 z celkového počtu 124 odberových miest je 28 odberových miest v predškolských zariadeniach a 17 odberových miest v školských zariadeniach. Vzhľadom k tomu, že všetky predškolské a školské zariadenia sú napojené na obecné vodovody, v tomto smere nie sú problémy s kvalitou pitnej vody. V priebehu roka 2009 neboli zaznamenané v okrese Nové Zámky epidémie vodou prenosných ochorení, nebol zaznamenaný prípad dusičnanovej alimentárnej methemoglobinémie.

V rámci okresu Nové Zámky (62 sídelných útvarov) okrem jednej obce (Pavlová, počet obyvateľov cca 270) majú všetky obce a mestá vybudovaný obecný vodovod.

Problematiky vody na kúpanie:

Pred začatím letnej turistickej sezóny jednotliví prevádzkovatelia kúpalísk dokladovali kvalitu vody v zdrojoch termálnej vody, chladiacej a pitnej vody na kúpaliskách.

V prípadoch, kedy orgán na ochranu zdravia ľudí vydal posudok k uvedeniu priestorov kúpalísk do prevádzky v letnej turistickej sezóne 2009, kvalita ich vody vyhovovala požiadavkám Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č.72/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská.

V prvom polroku bol realizovaný 1 odber (3 vzorky) vody zo štrkoviska Tona Šurany. Kvalita vody vyhovovala požiadavkám nariadenia Vlády Slovenskej republiky č.87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská.

1.2 Koordinácia národných programov výskumu v oblasti enviromentálneho zdravia - ERANET

Nie sme riešiteľské pracovisko.

1.3 Národný Informačný systém životného prostredia a zdravia EHIS

Nie je zatiaľ spracovaný.

1.4 Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevenia a redukcia respiračných ochorení

Nie sme riešiteľské pracovisko projektu.

1.5 Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

Prírodné kúpaliská:

Krajský úrad životného prostredia v Nitre pod č.3/2008 dňa 20.11.2008 vyhlásil novú všeobecne záväznú vyhlášku, ktorou vyhlásil vody vhodné na kúpanie a určil povrchové vody vhodné pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb. Do vyhlášky nezahrnul štrkovisko Tona Šurany, z uvedeného dôvodu v rámci monitoringu kvality vody v uvedenom štrkovisku budú realizované len 3 odbery vody (po tri vzorky) v rámci orientačného sledovania počas letnej kúpaciej sezóny. Výsledky sledovania kvality vody na uvedenom štrkovisku boli dňa 12.5.2009 prerokované s mestom Šurany, ktorému vodná plocha patrí. Mesto Šurany bolo upozornené na povinnosť aj naďalej zabezpečiť označenie vodnej plochy nápisom „Voda nie je vhodná na kúpanie zo zdravotných dôvodov“ - kontrola označenia vodnej plochy bola vykonaná dňa 12.5.2009 - vodná plocha bola označená.

Umelé kúpaliská:

Monitoring je vykonávaný v súlade s platnou legislatívou, výsledky sú vkladané do informačného systému „Voda na kúpanie“, ktorý je počas celého roka pravidelne doplňaný novými údajmi o kvalite vody na kúpanie vkladáním údajov - laboratórnych rozborov vzoriek vody v rámci prevádzkovej kontroly (predkladajú prevádzkovatelia) a štátneho zdravotného dozoru (vzorky odobraté RÚVZ Nové Zámky) a o prevádzke umelých kúpalísk (zmeny na kúpaliskách, prevádzkované bazény, prerušenie prevádzky kúpaliska a jeho dôvody a pod.) aj prírodného kúpaliska.

Správa o pripravenosti na LTS 2009 bola prostredníctvom informačného systému spracovaná a zaslaná dňa 11.6.2009.

RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch vydal rozhodnutie k uvedeniu týchto kúpalísk na území okresu Nové Zámky do prevádzky v kúpaciej sezóne 2009:

Názov kúpaliska:	Kapacita (osôb):	Počet bazénov:
TK Nové Zámky	3 500	6
TK Štúrovo I	12 300	8
TK Štúrovo II	200	1
TK Podhájska	5 500	9
TK Tvrdošovce	140	1

Celková kapacita týchto kúpalísk je 21 640 osôb, zloženie návštevníkov kúpalísk presahuje hranice regiónu resp. hraníc SR.

Rozhodnutia boli vydané na základe:

- obhliadky kúpalísk a zhodnotenia ich pripravenosti na kúpaciu sezónu 2009
- dokladovania kvality termálnej a chladiacej vody vo vodných zdrojoch, ktoré slúžia na napúšťanie bazénov
- dokladovania kvality pitnej vody v areáloch uvedených kúpalísk

V rámci kúpaciej sezóny, okrem hodnotenia kvality vody na umelých kúpaliskách na základe predkladaných laboratórnych vyšetrení vzoriek vody prevádzkovateľmi kúpalísk budú odobraté kontrolné vzorky vody na kúpanie z každého bazénu, ktorý bude v prevádzke v priebehu sezóny.

1.6 Monitoring a vyhodnotenie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

Oddelenie v sledovanom období zabezpečilo opatrenia na predchádzanie ochoreniam, ktoré súvisia s užívaním pitnej vody:

- Spracovaním ročných a týždenných plánov monitoringu pitnej vody a odberom vzoriek pitnej vody na analýzu.

Vzorky vody boli odobraté v rozsahu 153 vzoriek, z toho:

kontrolný monitoring 121 vzoriek
preverovací monitoring 21 vzoriek
v rámci ŠZD 11 vzoriek

- s vyhodnotením výsledkov: nevyhovovalo 9 odobratých vzoriek, z toho v ukazovateľoch:
- mikrobiologických 3
- biologických 1
- fyzikálno-chemických 6

V prípade nevyhovujúcich rozborov vzoriek vody, odobratých v rámci monitoringu (ukazovatele MH, NMH) bol realizovaný opakovaný odber vzorky vody z verejnej vodovodnej siete v rámci štátneho zdravotného dozoru - počet takto odobratých vzoriek bol 11 - závadnosť nebola potvrdená.

- Vedením jednotnej evidencie o zbere údajov a sledovaní kvality pitnej vody (informačný systém Vydra)

V hodnotenom období neboli vydané výnimky na kvalitu pitnej vody.

1.7 PHIME projekt „Public health impact of longterm, low-level mixed element exposure in susceptible population strata“ – Vplyv dlhodobej expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín

Nie sme riešiteľské pracovisko projektu.

1.8 Projekt LiFE+ pre ľudský organizmus

Nie sme riešiteľské pracovisko projektu.

Kontrola tabaku:

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o nefajčiaroch na základe oznámení kontrolných inštitúcií.

Oddelenie pokračovalo v kontrole dodržiavania ustanovení zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v dozorovaných prevádzkach.

Plnenie:

Kontrola sa vykonáva v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v dozorovaných zariadeniach. Dodržiavanie zákona č.377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov resp.zákona č.87/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. č.377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je uvedené v zápisniciach zo ŠZD (označovanie zákazu fajčenia a jeho dodržiavanie). V dozorovaných zariadeniach nebolo zistené porušenie uvedených zákonov.

Vykonané kontroly za rok 2009:

- zariadenia starostlivosti o ľudské telo: 49
- administratívne priestory: 2
- kryté haly kúpalísk: 5
- ubytovanie – zariadenia cestovného ruchu: 13
- zariadenia sociálnej starostlivosti: 8
- ambulantné zdrav.zariadenia: 13
- kultúrne domy: 1

- obchodné prevádzky samostatné: 27
- nemocničné oddelenia: 2
- športové zariadenia: 2
- očná optika: 1

O vykonaných kontrolách je každý mesiac informovaný Úrad verejného zdravotníctva SR.

Oddelenie hygieny detí a mládeže

4.1. Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže

Cieľom úlohy je na základe výsledkov pravidelne vykonávaných antropometrických meraní detí a mládeže vo veku 0-18 rokov získať poznatky o rastovej akcelerácii a sekulárnom trende mladej slovenskej populácie.

Z údajov získaných z celoštátneho antropometrického prieskumu vykonaného v r. 1991 sa v I. etape riešenia projektu (v roku 2007) uskutočnila analýza trendov antropometrických ukazovateľov výšky, hmotnosti a BMI u detí a mládeže. Tieto boli porovnané so zachovanými údajmi z antropometrických prieskumov z predchádzajúcich meraní (na nich sa od roku 1951 podieľajú všetky odd. HDM regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR).

V rámci II. etapy tejto úlohy (roky 2008-2009) riešiteľské pracovisko – ÚVZ SR Bratislava vyhodnocuje vzťahy medzi vybranými genetickými, behaviorálnymi faktormi, sociálno-ekonomickými ukazovateľmi rodiny a telesným rastom a proporcionalitou detí a mládeže.

Výsledky sa po spracovaní poskytnú WHO, Regional office for Europe, Nutrition and food security programme, Dánsko pre účely porovnania výskytu nadhmotnosti a obezity u slovenských detí a mládeže vo veku od 7-18 rokov s ostatnými európskymi krajinami. Budú slúžiť aj pre vypracovanie Národného programu prevencie nadhmotnosti a obezity v SR.

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR Bratislava

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte(druh úrazu, miesto vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, prognóza, najexponovanejšia veková skupina detí z hľadiska úrazovosti atď.), ako aj následné vypracovanie účinných intervenčných opatrení zamerané na zníženie počtu úrazov.

Praktická fáza realizácie projektu (II. etapa riešenia) sa v okrese Nové Zámky uskutočnila formou vyplnenia dotazníkov rodičmi, resp. zákonnými zástupcami detí v mesiaci jún 2009. Do súboru - v zmysle metodického usmernenia - boli zaradené deti z mestskej aj vidieckej MŠ (30 detí), žiaci ZŠ I. stupňa (mestská, vidiecka ZŠ, 60 žiakov) a žiaci ZŠ II. stupňa (mestská, vidiecka ZŠ, 60 žiakov)- spolu 150 detí a žiakov. Spracovanie získaných údajov z dotazníkov v programe Excell zrealizujeme do konca roka 2009, v termíne budú zaslané na ÚVZ SR odbor HDM na sumarizáciu za Slovensko.

Celkové vyhodnotenie projektu, prípravu záverečnej správy a tiež aj vypracovanie intervenčných opatrení zameraných na zníženie detskej úrazovosti zabezpečí ÚVZ SR v III. etape riešenia predmetného projektu, v roku 2010.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, a tiež porovnať ich s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa realizovali porovnateľnou metódikou.

Gestorom úlohy sú: Úrad vlády SR - Národné monitorovacie centrum - Generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogové závislosti, Národné monitorovacie centrum, Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie a ÚVZ SR.

Za obdobie 1. polroka 2009 pre odd. HDM RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch nebola daná požiadavka od gestora na riešenie uvedeného projektu.

4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Cieľom projektu je zmapovanie hygienicko - komunálnej charakteristiky škôl s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a zmonitorovať aj zdravotný stav žiakov týchto škôl.

Gestorom úlohy je ÚVZ SR, odbor hygieny detí a mládeže a podpory zdravia obyvateľstva. RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch nie je vybrané za riešiteľské pracovisko.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Cieľom projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k odporúčaným výživovým dávkam a pohybovému režimu, vytvorenie databázy spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR a využitie získaných informácií v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v poradniach zdravia.

Gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote a ÚVZ SR.

V roku 2009 sa celoplošne realizuje II. etapa projektu (I. etapa bola prípravná fáza v roku 2008) u vekovej skupiny 4-6 ročných detí. Celoplošná realizácia rovnomenného prieskumu u žiakov základných škôl, ako aj študentov stredných škôl je plánovaná na roky 2010-2012.

V mesiaci apríl 2009 sa dotazníkovou formou vykonal prieskum stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí, v 17. kalendárnom týždni sa uskutočnil odber stravy (desiata, obed, olovrant) vo vybranom vidieckom a mestskom zariadení na energetickú hodnotu, B,T, S, NaCl, Pb, Cd, Hg, dusičnany a samostatne odber nápojov na stanovenie farbív a selénu. Vykonal sa zároveň aj meranie antropometrických ukazovateľov u detí (váha, výška, obvod bokov, pása) a meranie krvného tlaku. Prieskumu sa zúčastnilo 60 detí z MŠ Ďorocká Nové Zámky a 60 detí z MŠ Bánov.

Údaje z dotazníkov a z výsledkov laboratórnych rozborov sa v priebehu mesiacov júl - september budú vkladať v programe Alimenta a Excell a do 30.09.2009 sa zašlú na RÚVZ Rimavská Sobota.

4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

Cieľom projektu je na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže (meranie vykonávajú praktickí lekári pre deti a dorast) vo veku 11 rokov a 17 rokov a doplňujúcich údajov z rodinnej anamnézy, ako aj údajov o stravovaní a pohybovej aktivite - získať poznatky o životnom štýle a zdraví mládeže

populácie. Výsledky z uvedeného prieskumu poslúžia aj na aktualizáciu intervenčných opatrení v oblasti životného štýlu detí a mládeže v rámci poradenstva vykonávaného na RÚVZ.

Plnenie: v apríli 2009 odd. HDM nadviazalo spoluprácu s vybranými praktickými lekármi pre deti a dorast (MUDr. Lórandová, MUDr. Haramia, MUDr. Végh, MUDr. Halzl), ktorí obdržali dotazníky na zaznamenávanie biochemických parametrov, krvného tlaku, ako aj údajov z rodinnej anamnézy, o stravovacích návykoch a pohybovej aktivite.

Medzinárodný projekt: Zdravie matiek a detí vo vzťahu k expozícii fajčeniu v domácnosti v SR Projekt bol kreovaný na Univerzite School of Medicine v New Yorku pod vedením prof. MUDr. Michaela Weitzmana . Bude sa riešiť v II. polroku 2009 v rámci medzinárodnej spolupráce s Lekárskou fakultou UK v Bratislave (gestor projektu za Slovensko) a vybranými RÚVZ v SR. Odd. hygieny detí a mládeže Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch je jedno z vybraných RÚVZ.

6.8. Prevencia HIV/AIDS, Hrou proti AIDS

Ide o interaktívny projekt primárnej prevencie HIV/AIDS, ktorého cieľom je dať mládeži možnosť (formou hry) získať a osvojiť si čo najviac vedomostí o prenose vírusu HIV, ostatných pohlavne prenosných infekciách, o možnostiach ochrany pred nežiaducim tehotenstvom, o antikoncepcii, sexuálnom správaní a tiež možnosť vytvoriť si vlastné postoje a vyjadriť spôsob zachovania sa v rôznych rizikových situáciách. RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch tento projekt riešil už aj v roku 2008 (100 žiakov ZŠ, 100 študentov SOŠ).

Na riešení projektu participujú pracovníci odd. epidemiológie, pracovníci odd. hygieny detí a mládeže a pracovníci odd. výchovy ku zdraviu. V roku 2009 sa bude riešiť na iných školách okresu, v jesenných mesiacoch.

9.2. Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65 a teší ma, že žijem zdravo

Cieľom projektu je zmeniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenia seniorov v spoločnosti len ako problém sociálnej a ekonomickej záťaž spoločnosti.

Projekt je navrhovaný ako prierezová štúdia pre štyri skupiny populácie, zúčastňujú sa na ňom žiaci 9. ročníkov ZŠ (mestská, vidiecka ZŠ), študenti stredných škôl (s maturitou a bez maturity), verejnosť a seniory.

Na riešení projektu za RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch participuje odd. hygieny detí a mládeže aj odd. podpory zdravia. V mesiaci máj 2009 dotazníky pre odd. HDM vyplnilo 30 žiakov ZŠ Palárikovo, 30 žiakov ZŠ Devínska Nové Zámky, 30 študentov SOŠ zdravotníckej v Nových Zámkoch a 30 študentov SOŠ na Nitrianskej ceste v Nových Zámkoch.

Získané údaje si zúčastnené oddelenia zaevidujú v programe EPI INFO a do stanoveného termínu zašlú gestorovi úlohy - RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

9.3. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygienu

Uvedený projekt (zameraný na vekovú skupinu 4-6 ročných detí, ich rodičov a pedagógov), s cieľom zlepšiť vedomosti a stomatohygienické návyky detí sa aj v 1. polroku 2009 riešil formou zdravotnovýchovných aktivít - besied s deťmi na tému zdravá výživa a hygiena dutiny ústnej v súvislosti s prevenciou zubného kazu. Súčasťou týchto aktivít bola aj praktická ukážka na nácvik správnej techniky umývania zubov, kontrola dentálnych

pomôcok, poskytnutie edukačného materiálu pre deti aj personál MŠ a premietanie videofilmu „ Prečo vlk šušlal“ a animovaných filmov „ Čo sa stalo medvedíkovi, Maškrtná veverička a Lakomý sysel’.“

Za sledované obdobie sa projekt riešil v 8 - ich materských školách.

9.10. Školy podporujúce zdravie

Zamestnanci oddelenia odborne a metodicky usmerňujú prácu škôl pri realizácii projektu WHO “ Zdravie podporujúce školy ” a „ Zdravé materské školy „,

Štátny zdravotný dozor v týchto zariadeniach je zameraný predovšetkým na sledovanie vytvárania a ochrany životného prostredia detí a mládeže, na sledovanie úrovne a kvality spoločného stravovania, na kontrolu podmienok pre pohybovú aktivitu, na zvyšovanie bezpečnosti pri práci, znižovanie rizika úrazov a výchovu k zdravému spôsobu života.

Projekt v okrese Nové Zámky realizuje 41 základných škôl a 26 materských škôl.

Kontrola tabaku

10.2.Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámenia kontrolných inštitúcií

Kontrola dodržiavania ust. zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov (ako súčasť riešenia hlavnej úlohy 10.2. ÚVZ SR: Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámenia kontrolných inštitúcií) v zariadeniach pre deti a mládež sa vykonáva v rámci štátneho zdravotného dozoru - od 1.01.2009 - 30.06.2009 sa vykonalo celkom 155 kontrol.

V praxi ide o sledovanie a následne hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov, a to predstavuje jeden z dôležitých indikátorov merania jeho možností na ďalšie skvalitnenie cestou novelizácie zákona.

Konštatujeme, že prevádzkovatelia zariadení pre deti a mládež si povinnosti vyplývajúce z § 8, ods.3 citovaného zákona plnia - rešpektujú zákaz fajčenia a upozorňujú verejnosť na zákaz fajčenia oznamom umiestneným na viditeľnom mieste. Porušenia týkajúce sa plnenia ust. zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov zistené neboli.

Plnenie úloh, vyplývajúcich zo Špecializácie odborných činností ÚVZ SR

Oddelenie hygieny detí a mládeže Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch v súčasnosti neparticipuje na plnení žiadnych úloh, ktoré vyplývajú zo Špecializácie odborných činností ÚVZ SR.

Oddelenie hygieny výživy

Sledovanie dusičnanov a dusitanov , mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

1. Sledovanie mykotoxínov a patulínu v potravinách pre dojčatá a malé deti

V rámci úlohy bolo zaslaných 6 vzoriek dojčenskej a detskej výživy (ovocnej, mliečnej, obilninovej) na RÚVZ Poprad, výsledky sú vyhovujúce.

2. Sledovanie reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Boli zaslané 3 vzorky na ÚVZ SR so sídlom v Bratislave, výsledky rozborov sú vyhovujúce.

3. Sledovanie dusičnanov a dusitanov v potravinách pre dojčatá a malé deti Bolo vyšetrených 18 vzoriek dojčenskej výživy na obsah dusičnanov a dusitanov. Vzorky vyhovovali požiadavkám legislatívy

Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie SR.

V súlade s obdržanou osnovou na spracovanie hlavnej úlohy bolo do úlohy zapojených zatiaľ 14 respondentov (plán do konca roku 80 respondentov). Všetkým 14 respondentom (stredne ťažko pracujúcich v podnikoch okresu Nové Zámky a klienti základnej poradne zdravia RÚVZ Nové Zámky) bola odobratá krv na vyšetrenie a pomocou prístroja „Reflotron“ boli vykonané biochemické vyšetrenia na glykémiu, C. cholesterol, HDL – chol., LDL- chol., TGL a ďalej boli vykonané somatometrické a anamnestické vyšetrenia (výška, váha, BMI, obvod pásu, obvod bokov, WHR (pás/boky), TK – systolický, TK – diastolický jednotlivých respondentov).

Zistené údaje spolu s údajmi o spôsobe stravovania respondentov - 24 hodinové jedálne lístky a dotazníky (údaje sa spracujú a budú vyhodnotené v počítači pomocou programu „ALIMENTA“).

Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Bolo vyšetrených 14 vzoriek soli. 1 vzorka nevyhovovala.

Glutén v diétnych potravinách bola odobratá 1 vzorka beľpkového výrobku a zaslaná na vyšetrenie na ÚVZ SR. Vzorka vyhovuje požiadavkám legislatívy. Výsledky nie sú ešte k dispozícii.

Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

V roku 2009 bolo odobratých 9 vzoriek kozmetických výrobkov. Z uvedených 9 vzoriek boli 4 laky na nechty (vyšetrené na prítomnosť polyakrylamidu) a 5 vzoriek zubných pást, (vyšetrených na obsah fluóru a dietylglýkolu). Vzorky vyhovovali v sledovaných ukazovateľoch podmienkam platnej legislatívy. V rámci kontrol predajní kozmetiky neboli zistené nedostatky v označovaní výrobkov (10 kontrol).

Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných ištítúcií.

Činnosť oddelenia: Pri výkone štátneho zdravotného dozoru a potravinového dozoru sa zameriavame na kontrolu dodržiavania zákazu fajčenia v dozorovaných zariadeniach s dôrazom na zariadenia spoločného stravovania, prevádzky cukrární, lahôdok a rýchleho občerstvenia.

V zmysle prípisu zn. CKTA/3046/2008 zo dňa 26.2.2008, doručeného Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkach dňa 3.3.2008 a prípisu zn. RKTA/3202/2009 zo dňa 3.4.2009 doručeného Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkach dňa 16.4.2009 zamestnanci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkach, oddelenia hygieny výživy vykonali od 1.1.2009 do 30.6.2009 spolu 126 cielených kontrol v zariadeniach spoločného stravovania, obchodných centrách a supermarketoch okresu Nové Zámky so zameraním na dodržiavanie ustanovení zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov. V 7 prípadoch bolo prevádzkovateľom

uložené opatrenie o označení zákazu fajčenia piktogramom a (oznam s informáciou, kde a na ktorých kontrolných orgánoch je možné podať oznámenie o porušovaní tohto zákona) Hlásenie o vykonaných kontrolách podľa vyššie uvedeného zákona je zasielané každý mesiac na ÚVZ SR.

Oddelenie epidemiológie:

6/1 Úloha – Národný imunizačný program SR - pravidelné povinné očkovanie je vykonávané proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke a mumpsu, v súlade s vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, pri dosiahnutí minimálne 95% zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni. Okrem zaočkovanosti sa kontroluje aj evidencia a dokumentácia očkovania, postvaccinačné reakcie, kontraindikácie očkovania a dodržiavanie chladového reťazca pri manipulácii s vakcínami. Zo záverov previerky očkovania vykonanej k 31.08.2008 vyplynuli nasledovné výsledky:

Základné očkovanie detí proti DiTePe, VHB a Hib a Polio bolo vykonané na 98,9%. Prvé i druhé preočkovanie proti DiTePe bolo vykonané na 99,0% – 99,4%. Tretie preočkovanie detí proti DiTe bolo realizované na 99,8%. Základné očkovanie novorodencov proti TBC bolo vykonané na 98,6%. Preočkovanie tuberkulín negatívnych detí bolo vykonané na 100%. Očkovanie detí proti MMR bolo v ročníkoch 2005 a 2006 vykonané na 99,8% a 99,4%. Následné preočkovanie detí v 11. roku života proti MMR bolo vykonané v ročníku narodenia 1996 na 99,8%. Očkovanie adolescentov proti VHB bolo v ročníku narodenia 1996 vykonané na 99,9%. Preočkovanie proti poliomyelitíde IPV v ročníku narodenia 1994 bolo realizované na 99,7%. Očkovanie zdravotníckych pracovníkov je naďalej na dobrej úrovni, percento zaočkovania sa pohybuje od 82,1% - 100%. Taktiež očkovanie študentov SZŠ bolo vykonané na 100%. Taktiež 100% zaočkovanosť je u novorodencov HBsAg pozitívnych matiek a hemodialyzovaných pacientov. Očkovanie kontaktov osôb infikovaných vírusom hepatitídy B bolo vykonané u 11 kontaktov nosičov HBsAg. Očkovanie proti vírusovej hepatitíde B bolo vykonané u 5 osôb DSS a upratovacích služieb vo FNsP. Očkovanie proti chrípke v kolektívnych zariadeniach, bolo vykonané u 825 obyvateľov a zaočkovanosť dosahuje 89,9%. Iné druhy očkovania u detí do 15 rokov boli vykonané u 2909 detí – 580x KE, 842x Chrípka, 46x VHA, 116x VHB, 42x VHA+VHB, 2x Meningokoková meningitída a 1245x proti Streptokokovým nákazám, 3x proti Rotavírusovým infekciám, 2x proti Varicelle a 31x proti Rakovine krčka maternice.

6/2 Úloha – surveillance infekčných chorôb - je vykonávaná v súlade s pracovným plánom na rok 2009 akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia. Aktívnym výkonom surveillance je zabezpečovaná vysoká úroveň ochrany obyvateľov pred infekčnými ochoreniami s dodržaním etických hodnôt a kódexov správania. Je zabezpečená aktívna spolupráca s laboratórnymi zložkami v rámci okresu, krajskými pracoviskami a s jednotlivými NRC. K zlepšeniu hlásenia infekčných ochorení praktickými lekármi jednotlivými oddeleniami FNsP i laboratórnymi zložkami sú vykonávané pravidelné kroky. Cestou systému rýchleho varovania sú prezentované i prijímané dôležité informácie o epidemiologickej situácii v rámci SR, ako i o mimoriadnych situáciách prezentovaných cestou ECDC a WHO. K zlepšeniu informovanosti

a edukácie verejnosti je aktívne dávany do povedomia nový informačný systém EPIS, ďalšie informácie sú prezentované na internetovej stránke RÚVZ a pravidelne uverejňované v okresných i krajských médiách.

6/3 Úloha – Informačný systém prenosných ochorení - systém posilnenia surveillance a kontroly infekčných ochorení je vykonávaný cestou informačného systému EPIS, ktorý bol v súlade s požiadavkami EÚ inovovaný. Bol prepracovaný na základe podkladov z terénnych epidemiologických pracovísk jednotlivých vybraných RÚVZ v SR. Poskytuje možnosti centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne. Taktiež centrálnej databázy prípadov akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení hlásených hromadne. Ďalej je tu vedená centrálna databáza vykonaných vyšetrení v NRC v rámci projektu systému rýchleho varovania. Cestou novelizovaného informačného systému EPIS je zabezpečovaný systematický zber, sumarizácia a analýza informácií o infekčných ochoreniach a o monitorovaní zdravia obyvateľov. Na základe podrobných databáz údajov sú spracované kvalitné výstupy a podrobné správy - informácie o epidemiologickej situácii na Slovensku. Tieto, ako i ďalšie odborné informácie sú voľne prístupné občanom na internetovej stránke portálu Epidemiologického informačného systému.

Hlásenie infekčných ochorení cestou systému EPIS v I. polroku 2009 realizovali dvaja lekári/1 praktický lekár pre deti a dorast a 1 praktický lekár pre dospelých/, ktorí aktívne využívajú možnosti elektronického hlásneho systému.

6/4 Úloha – Nozokomiálne nákazy - je realizovaná celoročne s cieľom posilnenia prevencie, kontroly a znižovania výskytu prenosných ochorení - nemocničných nákaz súvisiacich s pobytom osôb v zdravotníckych zariadeniach. Redukciou príčin vzniku nemocničných nákaz, rezistencie bakteriálnych kmeňov na antimikrobiálne látky. Realizujú sa preverky štátnych i neštátnych zdravotníckych zariadení, ktoré sú zamerané na kontrolu dodržiavania Vyhlášky MZ SR č. 553/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia. Aktívne sa realizujú stretnutia lekárov poverených sledovaním a analýzou NN v rámci „nozokomiálnych komisií“, v priebehu I. polroka 2009 sa zasadnutie komisie uskutočnilo 1x. Operatívne sa rieši realizácia represívnych opatrení pri nedostatkoch zisťovaných v rámci FNŠP s vedením nemocnice. Úroveň sledovania a hlásenia NN jednotlivými oddeleniami hodnotíme v priebehu I. polroka 2009 ako dobrú.

6/6 Úloha – mimoriadne epidemiologické situácie - je založená na rýchlej koordinovanej reakcii na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie. Rozvíjajú sa stratégie a postupy pre stanovenie, testovanie, hodnotenie a revidovanie nepredvídaných udalostí na okresnej a miestnej úrovni. Tieto môžu vzniknúť v súvislosti s napr. očakávanou pandémiou chrípky, alebo nečakanými bioteroristickými aktivitami, prípadne rozšírením staronových ochorení. Prioritnú úlohu na úrovni okresnej zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, ktorá sa opiera o vypracované krízové plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. Na úrovni okresu sú spracované aktualizované materiály „Okresný havarijný plán“ a „Okresný plán pre prípad pandémie chrípky“. V I. polroku 2009 bola zriadená regionálna protiepidemická komisia pri RÚVZ v Nových Zámkoch. Zároveň bol vypracovaný i jej štatút a rokovací poriadok. Vedúci

oddelenia epidemiológie je i členom Krízového štábu obvodného úradu Nové Zámky. Všetci pracovníci oddelenia epidemiológie boli podrobne oboznámení s materiálom „Podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR“. Ich súčasťou je i problematika aktuálnej informovanosti obyvateľov. Dôležitú úlohu zohráva kvalitný monitoring so zabezpečením systému rýchleho varovania, ktorý je vykonávaný cestou informačného systému EPIS, v spolupráci s ECDC a WHO. V súvislosti so vznikom pandémie Novel Flu Virus /prasacej chrípky/ boli od 01.05.2009 nepretržite vykonávané všetky opatrenia pre fázu 5 a 6, podľa „Pandemického plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR“.

6/7 Úloha – environmentálna surveillance poliomyelitídy v SR - po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v SR je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetřovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. V I. polroku 2009 sa vyšetřovanie uskutočnilo v ČOV Nové Zámky a ČOV Štúrovo. Odobrali sa vzorky odpadových vôd pred ich vyústením do ČOV. Bolo vykonaných šesť odberov vzoriek odpadových vôd /3x ČOV Nové Zámky, 3x ČOV Štúrovo/ na vyšetřenie prítomnosti enterálnych vírusov s negatívnym výsledkom.

6/8 Úloha - prevencia HIV/AIDS - Cílené aktivity vo vybraných kolektívach študentov budú na základe krajskej koordinácie priebehu projektu vykonané v okrese v II. polroku 2009, začiatkom nového školského roka 2009/2010, v mesiaci september – november.

7/ Špecializácia odborných činností je založená na surveillance infekčných a chronických ochorení, identifikácii príčin, príprave preventívnych a represívnych opatrení, konzultačnej a metodologickej činnosti i doškoľovania. Oddelenie epidemiológie vykonáva špecializované činnosti v spolupráci s pracoviskom ÚVZ SR v Bratislave v nasledovných oblastiach:

- imunizačný program
- surveillance poliomyelitídy
- surveillance osýpok, rubeoly a parotitídy
- surveillance chrípky
- surveillance meningokokových invazívnych ochorení
- surveillance kliešťovej encefalitídy
- surveillance HIV/AIDS
- surveillance alimentárnych infekcií
- surveillance vírusových hepatítid
- problematika bioterorizmu
- problematika chronických ochorení, vrátane CINDI
- surveillance vybraných zoonóz
- nozokomiálne nákazy
- sterilizácia a DDD
- surveillance hemofilových a pneumokokových invazívnych infekcií

8/ Výskumná úloha:

V priebehu I. polroku 2009 MUDr. Benko a Mgr. Matušková pokračovali v spolupráci s fi. GlaxoSmithKline z Belgicka a 9 obvodnými lekármi pre deti a dorast okresu Nové Zámky v ukončení fázy A štúdie OKAH 181 EXT179Y1 s očkovacou látkou /Varilrix/.

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva

Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce.

Na oddelení preventívneho pracovného lekárstva vedieme aktuálnu evidenciu rizikových prác v celoslovenskom programe ASTR, ktorý sa pravidelne aktualizuje. V okrese Nové Zámky v prvom polroku 2009 sú evidované rizikové práce vo výrobných závodoch a v súkromných firmách s celkovým počtom pracovníkov 2 726. Z tohto počtu vykonáva rizikové práce 613 žien. Rizikové práce do 3. kategórie rizika podľa Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií boli vyhlásené v 3 prípadoch, zrušenie rizikových prác bolo vykonané v 5 prípadoch. Evidencia rizikových prác v druhej kategórii rizika je vedená v 3 prípadoch. Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru na rizikových pracoviskách sa kládol dôraz na zaraďovanie pracovníkov do pracovného procesu na základe výsledkov preventívnych lekárskech prehliadok, na poskytovanie, používanie a údržbu osobných ochranných pracovných prostriedkov, na pravidelnú objektivizáciu faktorov pracovného prostredia a na vypracovanie aktuálnych prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce bol vykonaný v 41 prípadoch a bol medzi inými zameraný aj na dodržiavanie povinnosti zamestnávateľov o zabezpečení pracovnej zdravotnej služby vyplývajúcej zo Zákona NR SR č. 124/2006 Z.z. „O bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci“ a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007.

Znižovanie zdravotných rizík pri práci s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami.

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru sa zameriavame na uplatňovanie požiadaviek Nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, v znení Nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z. V okrese Nové Zámky sa veľmi jedovaté, alebo jedovaté látky a prípravky nevyrábajú. Pri zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami sme vykonali štátny zdravotný dozor v 6 prípadoch. Používanie veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov podľa jednotlivých druhov a skupín (hlavne pri leteckej aplikácii) sa vykonáva podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“. Rozhodnutie o návrhu na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami sme nevydali v ani jednom prípade. Pri došlých hláseniach o vykonaní plánovanej dezinfekcii a regulácii živočíšnych škodcov preverujeme u fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb dodržiavanie uvedeného Nariadenia vlády.

Odbornú prednášku pre pracovníkov v poľnohospodárstve na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami pracovníci RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch vykonali v 1 prípade.

Od 1.9.2007 – od platnosti Zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov nie je na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch zriadená komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami podľa Nariadenia Vlády SR č. 360/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o rozsahu požadovaných

vedomostí pre skúšky odbornej spôsobilosti, o zriaďovaní a činnosti skúšobných komisií a o obsahu osvedčenia o odbornej spôsobilosti.

Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.

V prvom polroku 2009 pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme vo firme Smurfit Kappa a.s. Štúrovo, Továrenská 1 Štúrovo sa zamerali na vyhľadávanie prác súvisiacich s expozíciou karcinogénnych a mutagénnych faktorov a dodržiavanie požiadaviek Nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom. V priebehu roka 2008 v meste Nové Zámky bola zriadená nová ambulancia klinickej onkológie a vnútorného lekárstva na ul. SNP 42/A v Nových Zámkoch, ktorá slúži aj na podávanie cytostatík. V okrese Nové Zámky pracuje na rizikových pracoviskách šesť pracovníkov s výskytom karcinogénov. Búracie práce (odstránenie strešnej krytiny zo stavby), kde sa vyskytuje v stavebnom materiáli azbest boli vykonané v 2 prípadoch. Tieto práce vykonali dve firmy, ktoré vlastnia kladné rozhodnutie na vykonávanie týchto prác od Úradu verejného zdravotníctva SR, Trnavská cesta, 52 Bratislava.

Znižovanie psychickej pracovnej záťaž.

V prvom polroku 2009 sme nevyhlásili rizikové práce s výskytom nadmernej psychickej záťaž. V jednom prípade a to u pracovníkov Hypermarketu Tesco na Nitrianskej ceste 111/A v Nových Zámkoch, evidujem práce z titulu psychickej záťaž v druhej kategórii rizika.

Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia.

V okrese Nové Zámky sa v prvom polroku 2009, ani v minulých rokoch nevyskytlo podozrenie na chorobu z povolania na dlhodobé jednostranné nadmerné zaťaženie. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v priebehu roka sme sa zamerali na pracovné činnosti, kde sa môžu vyskytnúť podozrenia na chorobu z povolania na dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie. Ďalej vo firme Roffelsen Plastics Slovakia, s.r.o. Novozámocká 104 Nitra, pracovisko Nitrianska 59, Šurany, ktorá sa zaoberá výrobou prádelných šnúr vykonávame pravidelne štátny zdravotný dozor, nakoľko je tu podozrenie, že u pracovníkov môže vzniknúť podozrenie na chorobu z povolania z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

Prevenia ochorení chrbtice súvisiaca s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce, so zameraním na ochorenia chrbtice.

V okrese Nové Zámky sa v priebehu roka 2009, ani v minulých rokoch nevyskytlo podozrenie na chorobu z povolania na ochorenie chrbtice. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sledovali pracovné činnosti, kde sa môžu vyskytnúť podozrenia na chorobu z povolania na ochorenie chrbtice najmä na tých pracoviskách, kde sa pracuje s bremenami. Cieľom na dodržiavanie požiadaviek NV SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na prácu s bremenami požadujeme od firiem, kde sa pracuje s bremenami vypracovať prevádzkový poriadok a posudok o riziku na prácu s bremenami.

Sledovanie pracovných podmienok, režimu práce a odpočinku zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Na uvedenú problematiku sme sa zamerali v uplynulom období v 3 prevádzkach a to : Peti Press, a.s. Lazaretská 12 Bratislava, kancelária v Dome Fubor, M.R. Štefánika 4 Nové Zámky, KORUND desktop, spol. s r.o. Mlynské Nivy 36, Bratislava, prevádzka na vykonávanie reklamnej a propagačnej činnosti Považská ul 18 Nové Zámky a Mgr. Silvia Kaláziová, Reklamná agentúra – ART, Devínka 20 Nové Zámky. Celkovo bolo sledovaných 22 pracovných miest, kde sa pracovalo so zobrazovacími jednotkami.

Pri práci so zobrazovacími jednotkami neboli zistené závažné nedostatky, menšie nedostatky sa zamestnávateľia snažili ihneď odstrániť. Častejšie sa vyskytujúcim nedostatkom bolo nezabezpečenie skríningového vyšetrenia očí a zraku pred zaradením pracovníka na prácu so zobrazovacími jednotkami u tých pracovníkov, ktorí nenosia okuliare. Počas výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo použitých 22 dotazníkov informovanosti zamestnancov. S vedením firiem a s pracovníkmi sa pri vyplňaní dotazníkov informovanosti dobre spolupracuje.

Oddelenie podpory zdravia

F . OBLASŤ PODPORY ZDRAVIA

CHARAKTERISTIKA

Podpora zdravia je významnou súčasťou verejného zdravotníctva, je to proces umožňujúci jednotlivcovi a spoločnosti prevziať zodpovednosť za vlastné zdravie, jeho kontrolu a rozvoj. Poslaním podpory zdravia je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov a zároveň zvýšenie kvality života ľudí pozitívnym ovplyvnením spôsobu života. Podpora zdravia zahŕňa komplexný proces systémov vo vzťahu k posudzovaniu zdravotného stavu od jednotlivca k spoločnosti. Z toho vyplýva nutnosť pôsobenia na viacerých úrovniach – na obecnej, regionálnej, národnej aj medzinárodnej úrovni a taktiež na úrovni rezortov vlády SR, jednotlivých organizácií a ďalších zložiek spoločnosti, ktoré sa navzájom dopĺňajú.

Ad1: Iniciovat' a organizovat' zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané WHO.

Cieľ: Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie, prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia, mobilizovat' obyvateľov k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

- **Zorganizovali sme zdravotno-výchovné intervencie s využitím všetkých dostupných metód a foriem skupinového a hromadného zdravotno-výchovného pôsobenia pre vybrané skupiny obyvateľov okresu s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou; prednášky: „Zdravá životospráva“ 8x**

„Drogové závislosti“ 8x

„AIDS“ 7x

- **v miestnych masmédiách sme uverejnili prednášky, šoty, reprodukované prednášky a využili sme možnosť vysielania zdravotno-výchovných videofilmov z tvorby**

**odborníkov NCPZ; uverejnenie článkov a spropagovanie „Svetového dňa darcov krvi“
1x**

nad'alej sme pokračovali v zdravotno-výchovných aktivitách Svetových dní zdravia, ktoré sa nám niekoľko rokov osvedčili hlavne v spolupráci so strednými školami, Miestnym spolkom SČK, Centrom voľného času, Zväzom pacientov postihnutých civilizačnými ochoreniami, Domovom dôchodcov, Domovom – penziónom pre dôchodcov a pod.

Ad 2: rozvíjať poradensko-konzultačnú činnosť na úseku ochrany a podpory zdravia v Poradenských centrách zdravotnej výchovy a podpory zdravia (PCZVPZ) za účelom vedenia obyvateľstva k zdravému životnému štýlu.

Cieľ: Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva pozitívnym ovplyvňovaním vedomostí, postojov a správania sa klientov formou individuálneho a skupinového poradenstva zameraného na prevenciu zdravotných problémov minimalizovaním rizikových faktorov zdravia.

- **Pokračovali sme v poradenskej činnosti podľa koncepcií PCZVPZ s využitím rozšírenej spolupráce s ostatnými odbormi RÚVZ;**
- **nad'alej sme spolupracovali so štátnymi a neštátnymi odborníkmi a všeobecnými obvodnými lekármi okresu v rámci monitorovania negatívnych rizikových faktorov životného štýlu obyvateľstva;**
- **priebežne sme vykonávali v PCZVPZ skrining lipidového metabolizmu, somatické a antropometrické vyšetrenia: počet vyšetrených :16 osôb, vyšetrenie TK: 326, 326 vyšetrení % celkového tuku tukomerom, 16 stanovení BMI na základe telesnej výšky a váhy. Pre ciele poradensko-konzultačné intervencie a ciele intervenciu pri prevencii civilizačných ochorení; počet individuálnych konzultácií: 18x**
- **počas nezmenených ordinačných hodín sme nad'alej poskytovali širokej verejnosti služby v Poradni zdravia;**

V Poradni pre tehotné matky – Klub matiek:

- **nad'alej sme pokračovali v spolupráci s Klubom matiek a neonatologickou ošetrovatelkou Mgr. Mad'arovou z novorodeneckého oddelenia NsP Nové Zámky na úrovni informovania mamičiek o mieste a čase konania klubu, zapožičiavania ZV videofilmov s tematikou gravidity a pôrodu v počte: 14ks a poskytovania zdravotno-výchovných materiálov s dôrazom na výživový , imunologický a psychologický význam dojčenia pre dieťa; v počte :10 ks**
- **psychoprophylaktická príprava gravidných žien na pôrod a dojčenie sme pokračovali v spolupráci s neštátnou psychologickou poradňou PhDr. Verešovej; počet odporučených mamičiek : 16**

V rámci ostatných poradní zdravia:

- **vypracovali sme letáky, propagačné materiály a 2 odborné články so zameraním na témy WHO i aktuálnu zdravotno-výchovnú problematiku ktoré sme pravidelne uverejňovali v miestnych a okresných masmédiách Castrum Novum, Naše Novosti a Štúrovo a okolie;**
- **cieleno sme spolupracovali so zdravotníckymi i nezdravotníckymi organizáciami;:**

Ad 3 :Využívať vhodné formy a spôsoby informovania obyvateľov okresu o výsledkoch činnosti RÚVZ a problémoch životného štýlu pôsobiacich na ich zdravie, monitorovať zdravotné uvedomenie a správanie sa jednotlivých skupín obyvateľstva v záujme zisťovania aktuálnych potrieb, foriem a rozsahu ZV intervencií.

Cieľ: Zvýšiť záujem a aktivizovať štátne orgány, organizácie i dobrovoľné združenia na riešení prioritných enviromentálnych a behaviorálnych rizík zdravia obyvateľstva, získať spätné informácie o stave uvedomenia a záujme.

- **zapojili sme sa do celoslovenského projektu „Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“**
- **spolupodielali sme sa na sledovaní výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie ako súčasť spolupráce s oddelením HV; počet vyšetrených: 16 ľudí**
- **v rámci programu „Zdravé pracoviská“ sme uskutočnili odbery a odborné poradenstvo zamestnancom inštitúcií, ktoré nás o to požiadajú; počet vyšetrených: 16 ľudí**
- **podľa výsledkov ukazovateľov sme vypracovali aktuálne a vhodné formy a spôsoby účinnej zdravotno-výchovnej intervencie s cieľom zvýšiť záujem a aktivizovať štátne orgány na riešení prioritných enviromentálnych a behaviorálnych rizík zdravia obyvateľstva okresu so získaním spätnej väzby a prehľadu o zdravotnej uvedomelosti a postojov k zdraviu;**
- **v záujme informovania obyvateľov o výsledkoch činnosti RÚVZ v účinnej ochrane a podpore zdravia a problémov životného štýlu sme informovali miestne a okresné masmédiá a káblovú televíziu 2x**
- **masmédiá sme využili aj na podnietenie aktívnej zainteresovanosti štátnych orgánov a organizácií na riešení prioritných enviromentálnych a behaviorálnych rizík zdravia obyvateľstva;**
- **zúčastnili sme sa v spolupráci s NTS Nové Zámky na odberoch v rámci „ Svetového dňa darcov krvi““ Šaľa, Nové Zámky, Štúrovo (počet vyšetrených 326)**

Ad 4 :Zdravotno-výchovne podporovať dané priority aktualizovaného NPPZ a NEHAP a realizovať úlohy vyplývajúce z harmonogramu NPPZ (Projekty č.19-21).

Cieľ: Vyššia efektivita celospoločenských zdravotníckych, zdravotno-výchovných aktivít primárnej prevencie aktualizovaného NPPZ, ktorej predpokladom je riešenie aktuálnych problémov na úrovni regiónov.

- **Oddelenie podpory zdravia sa spolu podieľalo na aktívnej podpore zdravia s hlavným zameraním na priority NPPZ a projekty WHO. Naše úsilie bolo zamerané hlavne na projekty Zdravé školy, Zdravé mestá, Zdravie podporujúce pracoviská a Zdravá voda;**
- **OPZ a PCZVPZ sa v spolupráci so všetkými oddeleniami RÚVZ sa podieľalo na výchove a vzdelávaní v podpore zdravia a na zvyšovaní zdravotnej uvedomelosti obyvateľov okresu na všetkých úrovniach populácie v rámci projektov ochrany zdravia obyvateľstva;**

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Poprade**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1. 1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

V rámci Akčného plánu pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III) je implementovaný Akčný plán pre životné prostredie a zdravie detí (CEHAPE) a jeho štyri regionálne prioritné ciele. V rámci týchto cieľov sú plnené ďalšie aktivity:

Pitná voda

Okres Poprad

Napojenosť obyvateľstva na verejný vodovod v okrese Poprad je 95,5 %, verejné vodovody sú väčšinou v správe Podtatranskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti a.s. Poprad, niektoré vodovody vo Vysokých Tatrách sú v správe liečebných ústavov.

Podľa vypracovaného harmonogramu bolo v rámci úlohy 1.6 monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku odobratých 36 vzoriek pitnej vody so závadnosťou 8,3 %.

Z verejných studní je v okrese Poprad zásobovaných cca 620 obyvateľov a to v obci Vydrník, ktorá ako jediná v okrese nemá verejný vodovod (stavba vodovodu je dlhodobou v štádiu príprav). Z verejnej studne v obci Vydrník bola odobratá vzorka vody, v ktorej bola opakovane preukázaná mikrobiologickú závadnosť.

V okrese Poprad bolo odobratých 5 vzoriek vody z minerálnych prameňov, z toho bola 1 vzorka nezávadná (kyselka Starý Smokovec), 4 vzorky boli závadné (2 minerálne pramene Gánovce, 1 vzorka z min. prameňa v Hôrke, 1 vzorka a min. prameňa Jánovce – Čenčice).

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo odobratých 11 vzoriek vody z vodárenských zdrojov (v Tatranskej Štrbe, zo Žiakovskej Poľany, zo Štôly, z Tatranskej Kotliny), s mikrobiologickou závadnosťou – 9,1 % (1 vzorka - prameň Štôla).

Okres Kežmarok

V okrese Kežmarok je napojených na verejné vodovody 81,2 % obyvateľov. V správe obcí sú 4 vodovody (Osturňa, Zálesie, Lendak, Ihľany), ostatné sú v správe PVPS a.s. Poprad.

Pri plnení úlohy 1.6 – monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku bolo vyšetrených v okrese Kežmarok 28 vzoriek pitnej vody so závadnosťou 17,9 %.

Verejné studne na zásobovanie pitnou vodou využíva v okrese Kežmarok asi 3,6 % obyvateľov z celkového počtu obyvateľov okresu Kežmarok – predovšetkým v obciach Bušovce, Havka, Hradisko, Jurské, Malá Franková, Podhorany, Veľká Franková, Výborná.

Z verejných studní v okrese Kežmarok bolo odobratých celkovo 8 vzoriek, z toho boli 4 závadné (50 %). Väčšinou sa jednalo o mikrobiologickú závadnosť, vo verejných studniach v Bušovciach aj chemickú závadnosť (mangán, železo).

V rámci štátneho zdravotného dozoru boli v okrese Kežmarok vyšetrené 4 vzorky pitnej vody z vodárenských zdrojov – Tatranská Kotlina, Červený Kláštor, z toho boli 3 vzorky mikrobiologicky závadné (75 %).

Okres Levoča

V okrese Levoča napojenosť na verejný vodovod predstavuje 84,3 %. Verejné vodovody sú v správe PVPS a.s. Poprad (10 verejných vodovodov), 1 verejný vodovod je v správe VVS a.s. Košice (Vyšný Slavkov) a 11 verejných vodovodov je v správe obcí.

V rámci úlohy 1.6 – monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku bolo v okrese Levoča odobratých 30 vzoriek pitnej vody so závadnosťou 3,3 % (1 vzorka).

Z verejných studní v okrese Levoča boli odobraté 2 vzorky pitnej vody so závadnosťou 100 % (v obci Domaňovce).

Z vodárenských zdrojov v okrese Levoča boli odobraté 3 vzorky pitnej vody so závadnosťou 66,2 % (2 vzorky mikrobiologicky závadné – prameň Peklisko a prameň Smrdiace mláky v Levoči).

Voda na kúpanie

Prírodné kúpacie oblasti

V spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade sa nenachádza prírodná kúpacia oblasť, ktorá by bola vyhlásená Krajským úradom životného prostredia.

V okrese Levoča v k.ú. Mesta Levoča – Levočská dolina je v areáli vodnej nádrže vyhradená časť vodnej plochy, ktorá je sporadicky využívaná na kúpanie. V tejto lokalite je k dispozícii základné vybavenie – zariadenia pre osobnú hygienu, bufet, športové plochy.

Umelé kúpaliská

V okresoch Poprad a Kežmarok sa nachádzajú umelé kúpaliská jednak ako súčasť ubytovacích zariadení s celoročnou prevádzkou a jednak ako komplexné areály s využívaním niektorých bazénov celoročne, iných len sezónne (Aquacity Poprad, TK Vrbov).

Pred letnou turistickou sezónou 2009 bola zaslaná správa o pripravenosti umelých kúpalísk na letnú turistickú sezónu na ÚVZ SR.

Okres Poprad

V okrese Poprad eviduje RÚVZ 25 umelých celoročných kúpalísk s počtom vnútorných bazénov 30 a 6 vonkajších bazénov (v areáli Aquacity Poprad 5 bazénov a 1 bazén v hoteli Hubert v Gerlachove).

Z vonkajších a vnútorných bazénov v areáli Aquacity Poprad bolo celkovo odobratých 23 vzoriek bazénovej vody so závadnosťou 4,3 % (1 vzorka – prekročená hodnota voľného chlóru).

Z ostatných bazénov s celoročnou prevádzkou bolo odobratých 25 vzoriek bazénovej vody so závadnosťou 36 % (9 vzoriek). Jednalo sa o chemickú závadnosť predovšetkým v ukazovateľoch voľný a viazaný chlór a v hoteli Smokovec v ukazovateli amónne ióny.

Okres Kežmarok

V okrese Kežmarok bola sledovaná kvalita bazénovej vody v netermálnych bazénoch v ubytovacích zariadeniach: Hotel Kontakt v Starej Lesnej, Hotel TEKO Šarpanec v Spišskej Belej, Hotel International vo Veľkej Lomnici, Hotel Hills v Starej Lesnej a v termálnych bazénoch Termálneho kúpaliska vo Vrbove.

Na Termálnom kúpalisku vo Vrbove boli celoročne v prevádzke dva bazény – plavecký a kľudový bazén. Od 20. 6. 2009 sú v prevádzke detské bazény a rekreačný bazén. Plánuje sa v priebehu mesiaca júl 2009 sprevádzkovanie zrekonštruovaného sedacieho bazéna a kolaudácia prevádzkovej budovy, v ktorej bude aj detský bazén Lienka a výplavový bazén. Na Termálnom kúpalisku vo Vrbove bolo odobratých 10 vzoriek bazénovej vody, z toho boli 3 vzorky závadné t.j. 30 % závadnosť (detský zadný bazén, malý detský bazén – prekročená hodnota viazaného chlóru a sedací bazén – mikrobiologická závadnosť).

V ostatných bazénoch bolo odobratých 6 vzoriek bazénovej vody, z toho 1 vzorka bola závadná (16,7 %). Jednalo sa o prekročenú hodnotu voľného chlóru v bazéne hotela Golf International vo Veľkej Lomnici.

Okres Levoča

V okrese Levoča sa umelé kúpalisko nenachádza.

1.5 Monitoring kvality vody na kúpanie SR v súlade s platnou legislatívou

Úloha vyhodnotená v bode 1.1.

1.6. Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou

Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch bola pravidelne sledovaná podľa vypracovaného harmonogramu v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane a podpore a rozvoji verejného zdravia a doplnení niektorých zákonov a NV SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, vo všetkých troch okresoch, spadajúcich do pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Poprade.

V okrese Poprad bolo odobratých v rámci monitoringu 36 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov, pričom 3 vzorky (2 x vodovod Smokovce a vodovod Tatranské Zruby) boli závadné (8,3%) .

V okrese Kežmarok bolo odobratých 28 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov so závadnosťou 17,9 % (5 vzoriek z vodovodov Spišská Belá, Červený Kláštor, Zálesie, Reľov a Ihl'any).

V okrese Levoča bolo odobratých 30 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov s 3,3 % závadnosťou (1 vzorka z vodovodu v Baldovciach).

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Pri kontrole rozhodnutí o zaradení prác do 3. resp. 4 kategórie bolo zistené, že evidujeme veľké množstvo rozhodnutí, ktoré nezodpovedajú súčasnej legislatíve. Preto bola v súlade s úlohou zahájená kontrola týchto rozhodnutí priamo u zodpovedného subjektu. V prvom polroku bolo vykonaných 25 kontrol právnych subjektov s vyhlásenými rizikovými prácami, u 13 subjektov boli dohodnuté termíny podania žiadosti o vydanie rozhodnutia, u 12 právnych

subjektov bolo zistené ukončenie činnosti. Z dôvodu útlmu až pozastavenia výroby nás požiadali ďalšie spoločnosti o predĺženie termínov vykonania objektivizácie a tým aj vydania – zosúladienia rozhodnutia o vyhlásení rizikových prác s novou legislatívou. Za obdobie prvého polroku bolo vydaných 10 rozhodnutí o rizikových prácach. Aj naďalej sa vedie evidencia rizikových prác za okresy Poprad, Kežmarok a Levoča.

Kontroly na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami zameriavame hlavne na plnenie povinností z hľadiska platnosti osvedčení o odbornej spôsobilosti osôb manipulujúcich s týmito látkami. Od začiatku roka sme vydali 3 rozhodnutia na odstránenie azbestu zo stavieb s vykonávaním v druhom polroku tohto roku.

V prvom polroku neboli žiadne návrhy zamestnávateľov na zaradenie prác s rizikom psychickej pracovnej záťaže.

Za sledované obdobie sme prešetrovali 3 prípady poškodení zdravia v položke 29 (Traumatická vazoneuróza, Sy. canalis carpi l.dx., epikondylitis radialis et ulnaris humeri bilat., arthrosis acromioclavicularis l. sin., Arthrosis DIP man. L. utrq., Raynaudov sy. HK. so záverom – potvrdená). Dva prípady sú v štádiu šetrenia. V spolupráci s KPLaT sme prešetrovali 1 podozrenie na ochorenia chrčtice vo vzťahu k profesii šička z hľadiska PPL nepredpokladáme súvislosť s prácou.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Pracovníci oddelenia pri každom ŠZD sa okrem iného zameriavajú na dodržiavanie uplatňovania NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Štandardné podmienky pre prácu so zobrazovacími jednotkami sú vytvárané hlavne u novoovtváraných prevádzkach.

2.3. Zdravé pracoviská.

So spoločnosťou Whirlpool Slovakia, s.r.o., Poprad vznikla dohoda o pokračovaní projektu zdravé pracoviská formou druhej etapy vyšetrenia pracovníkov. V súčasnosti je vytvorený menný zoznam pracovníkov, ktorí sa zúčastnia projektu, z 350 pracovníkov zúčastnených v prvej etape je stále k dispozícii 80 pracovníkov. Podľa dohody by druhá etapa mala začať v septembri 2009.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu, reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Sledovanie mykotoxínov a patulínu v potravinách pre dojčatá a malé deti – podľa plánu MANCP budú vzorky v počte 5 vzoriek odobraté až v septembri.

Sledovanie dusitanov a dusičnanov v potravinách pre dojčatá a malé deti. Spolu bolo odobratých a vyšetrených 5 vzoriek, všetky vyhoveli hygienickým požiadavkám.

Sledovanie reziduí pesticídov – vzorky budú odobraté v mesiaci september.

3.2 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie

obyvateľov SR

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a Banskej Bystrici
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Sledovanie výživového stavu:

Projekt pokračuje na základe schválenej metodiky v programe ALIMENTA 2. Spolu bolo vyšetrených 2850 klientov v rámci SR v stredne ťažkej práci v týchto vekových kategóriách, v počte za každý RÚVZ 80 klientov:

- a) stredne ťažká práca ženy – veková kategória 19-34 r. v počte 20
- b) stredne ťažká práca ženy – veková kategória 35-54 r. v počte 20
- c) stredne ťažká práca muži – veková kategória 19-34 r. v počte 20
- d) stredne ťažká práca muži – veková kategória 19-59 r. v počte 20

3.3 Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Monitoring obsahu jodidu a ferokyanidu draselného v kuchynskej soli

V prvom polroku bolo na laboratórne vyšetrenie a stanovenie obsahu KI, KIO₃ a ferokyanidu draselného spolu odobratých 9 vzoriek, z toho 4 vzorky z dovozu a 5 vzoriek z domácej produkcie. Všetky vzorky vyhovelí hygienickým požiadavkám.

3.4 Výkon štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami

Počet kontrol:	6
Počet inšpekcií s odberom:	3
Počet vzoriek:	11

RÚVZ Poprad má vypracovaný vlastný plán previerok výrobcov, dovozcov a distribútorov: spolu 21, za prvý polrok bolo vykonaných 6 kontrol, plán odberu vzoriek je 20 vzoriek, za prvý polrok bolo odobratých 11 vzoriek.

Plán odberu vzoriek:

1. Zakázaná látka: a) akrylamid v lakoch na nechty
b) ťažké kovy v dekoratívnej kozmetike pre deti
c) ferbivá v oxidačných farbách na vlasy a pokožku
2. Regulované látky: a) konzervačné látky vo výrobkoch pre deti a dospelých
b) UV filtre
c) zubné pasty
d) potenciálne alergény vo výrobkoch vonnej kozmetiky
3. Mikrobiologická čistota kozmetických výrobkov
4. Dokumentárna kontrola výrobkov pre deti u výrobcov a dovozcov

Samostatnou úlohou bola kontrola označovania zubných pást s obsahom fluóru.

Systémom RAPEX bolo šetrených 8 hlásení.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže

Ide o celoštátny prieskum telesného vývoja detí do 18 rokov veku. RÚVZ v rámci SR túto úlohu neplnia v r. 2009. V priebehu r. 2009 gestor úlohy – ÚVZ SR zabezpečí prípravu po metodologickej a odbornej stránke realizáciu VII. Celoštátneho antropometrického merania (na r. 2011).

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod.

Do výberu (podľa kritérií pre štatistické hodnotenie) sú vybrané deti predškolského veku (30), mladšieho školského (60) a staršieho školského veku (60).

Výsledky majú poslúžiť pre prehľad situácie na úseku úrazovosti.

Podľa anotácie projektu je v druhom polroku 2009 naplánovaná realizácia zberu údajov (dotazníky) a naplnenie databázy. Do konca roka budú výstupy zaslané gestorovi.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Podľa gestora úlohy – Generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogové závislosti, VÚDPaP, ÚVZ SR a jeho požiadaviek bude prebiehať monitoring za účelom zistenia trendov vývoja v danej oblasti a porovnávať s európskymi krajinami. Veľkosti súborov a obdobie sledovania určí gestor úlohy.

Podľa informácií získaných z ÚVZ SR gestor úlohy vybral pre monitoring na celoslovenskej úrovni iba RÚVZ sídliace v krajských mestách. Naše RÚVZ tak, ako aj v roku 2008, zabezpečilo zber údajov monitoringom podľa štandardizovaných dotazníkov (TAD1, TAD2) na štyroch ZŠ (Liptovská Teplička, Šuňava, ul. Štefánikova Spišská Belá, ul. G. Haina Levoča). Do monitoringu bolo celkovo zapojených 587 žiakov a 70 učiteľov. Do monitoringu na stredných školách (TAD2) boli v I. polroku 2009 zapojené dve školy (SOŠ Kušníerska Kežmarok a SOŠ Kukučínova Levoča) s celkovým počtom 281 žiakov.

V priebehu letných prázdnin budú údaje zadávané do programu, analyzované a výsledky v tabuľkovej a grafickej forme spolu so správou zasielané v septembri a októbri každej škole.

Na konci roka 2009 v rámci hodnotenia tejto úlohy budú uvádzané konkrétne výstupy a prípadné porovnanie s minulým obdobím.

4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Na základe návrhu koncepcie výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov má byť zmapovaná aj situácia na školách s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia z hľadiska hygieny a vplyv prostredia na zdravotný stav žiakov.

Podľa anotácie projektu a metodických pokynov ÚVZ SR predpokladá sa výber 30 žiakov I. stupňa a 30 žiakov II. stupňa ZŠ. Každé RÚVZ zapojené do projektu vyberá dve základné školy, ktoré zodpovedajú stanoveným kritériám (s vyššou koncentráciou žiakov rómskeho pôvodu). Bude monitorovaná hygienická problematika na školách a formou dotazníkov hodnotený zdravotný stav žiakov.

V našom regióne boli vybrané Základné školy v obciach Hranovnica, okres Poprad a vo Veľkej Lomnici v okrese Kežmarok. V prípravnej fáze sme oslovili riaditeľov uvedených školských zariadení a pripravili sme materiály pre plnenie úlohy.

Predpokladá sa, že koncom septembra bude realizovaný zber údajov na týchto školách.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Cieľom tejto úlohy je zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu a hodnotiť expozíciu vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

V I. etape tejto úlohy do monitoringu bola vybraná jedna vidiecka a jedna mestská materská škola (MŠ Lendak a MŠ Spišská Belá). Dotazníkovou metódou (dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa, stravovací frekvenčný dotazník, pohybová aktivita, 24-hodinový jedálny lístok, dotazník o výživových preferenciách) sme potrebné informácie získavali od rodičov, v stanovenom termíne (od 20.4. do 24.4.2009) bol zabezpečený zber hotových pokrmov na laboratórne vyšetrenie (energetická hodnota, základné živiny, vybrané ťažké kovy, dusičnany). Odberom nápojov (300 ml) v stanovenom týždni sa zisťovala prítomnosť farbív. Do súboru bolo vybraných podľa metodiky 120 detí vo veku 4-6 rokov tak, aby polovicu tvorili chlapci a druhú polovicu dievčatá.

Vzorky hotových pokrmov a nápojov už máme laboratórne vyšetrené. Teraz sa kontrolujú údaje z dotazníkov od rodičov, ktoré sa budú zadávať počas prázdnin do mustry v programe Excell. Využije sa aj program Alimenta, verzia.3e pre hodnotenie energetického príjmu. Predpokladáme, že do stanoveného termínu – 30.9.2009 budú výsledky zaslané gestorovi úlohy – RÚVZ Rimavská Sobota.

4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

Cieľ projektu je na základe pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia.

Podľa informácií z RÚVZ Prešov, ktorý spolupracuje s hlavným odborníkom Prešovského kraja, v druhej polovici roka 2009 sa začne skrining v uvedenej populácii. V našom regióne (okresy PP, KK, LE) v spolupráci s vybranými pediatrami hlavným odborníkom, budú zisťované v rámci preventívnych prehliadok hodnoty celkového cholesterolu, v prípade rizikových, resp. zvýšených hodnôt budú vyšetrované aj hodnoty LDL cholesterolu. Realizáciou sa majú získať údaje o životnom štýle a zdraví detskej populácie, porovnať trendy r. 2001 a aktualizovať intervenčné opatrenia.

Gestormi projektu je RÚVZ B. Bystrica a ÚVZ SR.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

Z populácie žiakov 2. stupňa ZŠ a žiakov stredných škôl každoročne vyberáme jedno školské zariadenie, kde realizujeme Projekt „Hrou proti AIDS“ ako formu vzdelávania a informovanosti žiakov o rizikách možného prenosu tohto ochorenia, jeho zdravotných

dôsledkoch, tolerancie zdravých voči nakazeným a najdôležitejšími preventívnymi opatreniami voči tejto nákaze.

Aj pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS (1.12.) koncom roka 2009 zabezpečíme informovanosť o rizikách tohto ochorenia, vrátane epidemiologickej situácie na Slovensku.

9.3. Stomatohygiena u detí predškolského veku

Cieľom je zdravotné výchovné pôsobenie u detí predškolského veku za účelom zlepšenia orálneho zdravia a vytvorenie správnych návykov aj do dospelosti.

Tento projekt je v našom regióne rozšírený, cca 56 % predškolských zariadení ho plní v rámci svojho výchovného programu. Materské školy pozitívne vnímajú túto aktivitu a v mnohých predškolských zariadeniach projekt prebieha už niekoľko rokov.

Začiatkom júna 2009 prišla z RÚVZ so sídlom v Košiciach ponuka na zakúpenie dentálnych modelov aj pre predškolské zariadenia.

Elektronickou poštou bola z nášho úradu zaslaná ponuka materským školám (60 %) s možnosťou zakúpenia si uvedených pracovných pomôcok.

9. 10. Školy podporujúce zdravie

Do projektu Škola podporujúca zdravie je v našom regióne zapojených 37 základných škôl. V rámci zvyšovania zdravotnej uvedomelosti detí a mládeže podieľame sa na intervenčných aktivitách tejto populačnej skupiny (prednášky, besedy, videoprojekcia, distribúcia informačných letákov podľa kalendára WHO).

V prvom polroku bolo zabezpečených 29 prednášok pre 687 žiakov a pri príležitosti Svetových dní podľa WHO (Sv. deň zdravia, Sv. deň bez tabaku, Medzinárodný deň boja proti zneužívaniu drog, Podpora konzumácie ovocia a zeleniny) boli distribuované elektronickou poštou letáky so zdravotníckou tematikou.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Realizácia imunizačného programu prebiehala v I. polroku 2009 v pôsobnosti RÚVZ Poprad podľa plánu. Imunizačný program sa realizoval podľa vydaného očkovacieho kalendára, zaslaného začiatkom roka 2009 (február) očkujúcim lekárom a zdravotníckym zariadeniam. Na internetovej stránke nášho úradu a mailovou poštou sme priebežne informovali o zmenách týkajúcich sa očkovania (očkovací kalendár, kategorizácia vakcín, indikačné obmedzenia).

V rámci surveillance ochorení preventabilných očkovaním bolo hlásené 1 ochorenie na divý kašeľ z okresu Kežmarok u kompletne očkovaného adolescenta.

Kontrola očkovania bude vykonaná podľa pokynov ÚVZ SR.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Surveillance infekčných ochorení sa realizovala v zmysle platnej legislatívy (zák. č. 355/2007 Z.z.) a štandardných definícií prenosných ochorení.

Hlásenie infekčných ochorení podľa skupín A, B, C, D sa prevažne dodržiava. Každý mesiac bola vypracovaná analýza výskytu prenosných ochorení v našom regióne, ktorá bola zaslaná ošetrovateľom a ústavným zdravotníckym zariadeniam (od mája zasielame mailovou poštou pre tých poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí nám zadali svoje mailové adresy.)

Informovali sme verejnosť o výskyte prenosných ochorení formou mesačných hlásení o výskyte prenosných ochorení a týždenných hlásení o výskyte ARO a CHPO na internetovej stránke nášho úradu.

Osobitná pozornosť bola venovaná ochoreniam preventabilných očkovaním, najmä pokiaľ ide o laboratórnu dg. týchto chorôb. V uvedenom období bolo hlásené 1 ochorenie na divý kašeľ.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Pokračovali sme v surveillancie a kontrole infekčných ochorení používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC, systému rýchleho varovania, manažmentu epidémií a manažmentu kontaktov a ohnísk.

Za I. polrok 2009 bolo hlásených a v informačnom systéme spracovaných 1129 prípadov infekčných ochorení, z nich 113 bolo NN. ARO a chrípka sa hlásili telefonicky. Hlásenia zadávali do informačného systému pracovníci oddelenia epidemiológie. Zabezpečoval sa aj systém rýchleho varovania, kde bolo zadaných 79 hlásení. Nedostatočné je hlásenie prípadov do systému od samotných ošetrovujúcich lekárov.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz sa vykonáva v rámci hlásenia v EPISe. Hlásených bolo 113 nozokomiálnych nákaz. Naďalej sa prešetroval každý pozitívny výsledok hemokultúry hlásený OKM Nemocnice Poprad, a.s. Nedostatky v hlásení NN pretrvávali a to hlavne u infekcií rán a močových infekcií.

V rámci ŠZD bolo vykonaných 30 kontrol hygienicko – epidemiologického režimu aj so zameraním na kontrolu dodržiavania bariérovej ošetrovateľskej techniky, pri ktorých bolo odobraných 210 vzoriek z prostredia, 74 vzoriek na sterilitu, 4 vzorky dezinfekčných roztokov. Súčasťou kontroly bolo aj testovanie funkčnej schopnosti sterilizačných prístrojov a to u 100 horúcovzduchových a 71 parných sterilizačných prístrojov.

Zapojili sme sa do národnej kampane – Dezinfekcia rúk s využitím edukačného materiálu RÚVZ Trenčín.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Pracovníci oddelenia epidemiológie sa podieľali na plnení programu CINDI a to 1 lekár, 1 AHS. Aktívne pracovali v základnej poradni zdravia na RÚVZ v Poprade pri poskytovaní poradenstva.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

V I. polroku 2009 sa priebežne aktualizovali plány opatrení pre prípad pandémie chrípky a havarijného plánu hlavne so zameraním na počty reprofilizovaných lôžok v jednotlivých zariadeniach.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V rámci tejto surveillancie hlásenie ACHO v týždenných intervaloch zainteresovanými oddeleniami je nedostatočné. Tieto informácie sa získavajú aktívne epidemiológmi.

V pravidelných intervaloch podľa plánu virologického laboratória RÚVZ so sídlom v Košiciach sa vykonávali odbery odpadových vôd na čističke odpadových vôd vo Veľkej Lomnici na sledovanie VDPV. V priebehu I. polroka 2009 boli odobraté 3 vzorky odpadových vôd podľa harmonogramu virologického laboratória RÚVZ so sídlom v Košiciach s negatívnym výsledkom.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA - MŽP

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Cieľ

Hlavným cieľom je sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných a umelých rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou a na základe získaných informácií usmerňovať štátny zdravotný dozor a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Osobitnú pozornosť venovať monitoringu prírodných lokalít, ktoré sú zaradené medzi vody vhodné na kúpanie a údaje o kvalite ich vody sú hodnotené aj Európskou komisiou.

Vedľajším cieľom je aktualizácia s doplnenie informačného a databázového systému na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa novej smernice č. 2006/7/ES

Výstupy

Vyšetrených 107 vzoriek bazénových vôd 6 vzoriek vôd z nádrží.

Dr. Viravcová absolvovala v máji školenie na ÚVZ SR o kultivácii legionel. Máme zabezpečené pôdy i suplementy potrebné na kultivácie, urobený ŠPP. Kultivácie zahájime do konca júla.

1.6. MONITORING KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA A PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Cieľ

Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na základe získaných informácií usmerňovanie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Výstupy

Vyšetrených 463 vzoriek pitných vôd.

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY

Cieľ

- overenie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody pri skladovaní v predpísaných podmienkach
- overenie doby trvanlivosti minerálnych a pramenitých balených vôd,
- kontrola zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých balených vôd v obchodnej sieti

Výstupy

Vyšetrených 50 vzoriek balených vôd.

NRC pre mykológiu

NRC pre mykológiu životného prostredia sa v rámci výkonu úradnej kontroly potravín orgánmi verejného zdravotníctva podľa zákona č. 152/1995 Z.z. o potravinách podieľalo na monitorovaní mykotoxínov v potravinách pre dojčatá a malé deti v rámci plnenia úlohy 3.1. - Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.

K 30.6.2009 bolo v NRC pre mykológiu životného prostredia vyšetrených 123 vzoriek, z toho 64 na obsah patulínu a 59 vzoriek na obsah aflatoxínu B₁.

Z celkového počtu vyšetrených vzoriek (123) bolo 101 vzoriek zo zahraničnej a 22 vzoriek z domácej produkcie:

- na obsah patulínu bolo vyšetrených 64 vzoriek, z toho 42 vzoriek zahraničnej produkcie, 22 vzoriek z domácej produkcie
- na aflatoxín B₁ bolo vyšetrených 59 vzoriek – všetky zo zahraničnej produkcie.

Všetky vyšetrované vzorky na obsah patulínu spĺňali požiadavky ustanovené Nariadením komisie č.1881/2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách – t.j. maximálna hodnota obsahu 10,0 ug/kg. V dvoch vzorkách bol zistený obsah patulínu pod limitom kvantifikácie, t.j. menej ako 5,0 ug/kg, v ostatných vyšetrených vzorkách prítomnosť patulínu nebola dokázaná.

Z 59 vzoriek vyšetrených na obsah aflatoxínu B₁ bol v 4 vzorkách stanovený obsah aflatoxínu B₁ v koncentráciách: 0,050 ug/kg, 0,062 ug/kg, 0,096 ug/kg a 0,106 ug/kg. Všetky vzorky pochádzali zo zahraničnej produkcie, 3 vzorky výrobcu HERO GIDA SANAYÍ VE Ticaret A.S., Turecko s rovnakým názvom Hero Sunarka s ôsmimi cereáliami a medom - sušená nemliečna kaša a jedna vzorka Nutrilon obilno-mliečna kaša medová so stanovenou hodnotou aflatoxínu B₁ 0,050 ug/kg. Limit určený Nariadením komisie č.1881/2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách - 0,10 ug/kg bol prekročený v 1 vzorke, v ktorej bol zistený obsah aflatoxínu B₁ 0,106 ug/kg, čo mierne presahuje ustanovenú maximálnu hodnotu, aj keď vo vzorke so stanoveným obsahom 0,096 ug/kg po zohľadnení neistoty merania môže zistená hodnota aflatoxínu B₁ tiež presahovať povolenú maximálnu hodnotu.

Prehľad o počte vyšetrených vzoriek zahŕňajú Tab. 1 a 2.

Tab. 1 – Prehľad o počte vyšetrených vzoriek na vybrané mykotoxíny

ukazovateľ	počet vyšetrených vzoriek	
patulín	zo zahraničnej produkcie	42
	z domácej produkcie	22
	spolu	64
aflatoxín B1	zo zahraničnej produkcie	59
	z domácej produkcie	0
	spolu	59
spolu	zo zahraničnej produkcie	101
	z domácej produkcie	22
	spolu	123

Tab. 2 - Prehľad o počte vzoriek podľa množstva stanoveného mykotoxínu

ukazovateľ	patulín	aflatoxín B1
limit podľa Nariadenia komisie č. 1881/2006*	10,0 ug/kg	0,10 ug/kg
počet vyšetrených vzoriek	64	59
počet vzoriek so zisteným obsahom mykotoxínu <LOQ	2	3
počet vzoriek so zisteným obsahom mykotoxínu v rozsahu LOQ - limit	0	3
počet vzoriek s obsahom mykotoxínu prekračujúcim limit	0	1

Vysvetlivky:

* - ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách

LOQ – limit kvantifikácie: pre patulín – 5,0 ug/kg

pre aflatoxín B₁ – 0,05 ug/kg

9. PODPORA ZDRAVIA

9. 2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku – Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“.

V I. polroku sa v rámci tohto projektu realizovali prednášky v kluboch dôchodcov a domovoch dôchodcov na rôzne témy. V priebehu mesiaca jún sa realizoval dotazníkový prieskum pre seniorov, mladú generáciu a verejnosť, spolu sa jednalo o 240 respondentov.

9. 3. Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena.

Na plnení tejto úlohy sme sa podieľali v spolupráci s HDM. Vyhodnotenie projektu je uvedené v časti HDM. Okrem toho sme zabezpečovali plnenie projektu v rámci realizácie „Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku“, ktorý sa realizoval v troch lokalitách (5 rómskych osád) regiónu a zdravotno – výchovné aktivity v súvislosti s DDD akciou v počte 14 rómskych osád.

9. 4. Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni.

Na regionálnej úrovni sa realizovali projekty Zdravie podporujúce školy, Zdravie podporujúce materské školy, CINDI program v okresoch Poprad, Kežmarok a Levoča. Do projektu bolo zapojených 41 MŠ a 37 ZŠ. Projekt bol plnený v spolupráci s HDM. Okrem uvedených projektov sa zabezpečoval projekt Zdravé pracoviská v závode Whirlpool Slovakia spol. s r.o. Poprad s dohodou o začatí v septembri 2009. Projekt pokračoval edukačnou činnosťou, v rámci ktorej bolo v závodných novinách uverejnených 7 článkov zameraných na zdravú výživu, zdravý životný štýl a prevenciu poškodenia zdravia faktormi pracovného prostredia alebo prácou.

9. 5. Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou.

V I. polroku 2009 sme venovali pozornosť zabezpečovaniu pravidelných informácií obyvateľstva zameraných na zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľstva. Pri plnení tejto úlohy sme využívali podávanie informácií prostredníctvom webovej stránky RÚVZ, ktorá bola pravidelne doplňovaná najmä v závislosti na významné dni vyhlasované WHO v problematike ochrany a podpory zdravia a zdravotného stavu vôbec. Využívali sme možnosti podávania pravidelných informácií prostredníctvom regionálnych masmédií (Chemosvitské noviny, noviny Whirlpool, Podtatranské noviny, noviny Poprad, denník Korzár, noviny Kežmarok a TV Poprad).

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku – 31.máj 2009 sa pre verejnosť uskutočnila akcia v OC Max Poprad. Vyšetruvalo sa prístrojom Smokerlyzer zapožičaným z RÚVZ SNV CO₂ vo vydychovanom vzduchu. Klientom bolo poskytnuté poradenstvo prostredníctvom odborných pracovníkov RÚVZ. Aktuálne informácie sú pre verejnosť dávané aj prostredníctvom nástenky na RÚVZ a v čakárni poradne zdravia.

9. 6. Program podpory zdravia znevýhodnených rómskych komunít.

Od marca 2009 pracovníčky oddelenia koordinovali realizáciu projektu „Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku“. Komunitní pracovníci zdravotnej výchovy plnili úlohy zamerané na zvýšenie zdravotného povedomia rómskeho obyvateľstva predovšetkým detí, pomáhali pri protiepidemických opatreniach v osadách a podľa pokynov lekárov zabezpečovali účasť na očkovaní a preventívnych prehliadok rómov. V máji 2009 sa začala I. etapa DDD akcie v rómskych osadách v okresoch Poprad, Kežmarok, Levoča, II. etapa

pokračovala v júni 2009. Komunitní pracovníci zdravotnej výchovy s koordinátorkou zabezpečovali kontrolu pri poučovaní rómskych obyvateľov s pracovníkmi firmy o zásadách ochrany a bezpečnosti v súvislosti s akciou, zdôrazňovali a vysvetľovali význam prebiehajúcej akcie pre zlepšenie stavu obytného prostredia v rómskych osadách v návaznosti na ochranu zdravia obyvateľstva.

9. 7. Súťaž „Vyzvi srdce k pohybu“.

Súťaž „Vyzvi srdce k pohybu“ organizujú RÚVZ v SR, gestorom je RÚVZ v Banskej Bystrici v rámci programu CINDI a je zameraná na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie. 3. ročník kampane by mal prebiehať od 14. 9 – 19.11. 2009. RÚVZ sa bude podieľať na propagácii tejto kampane s materskými školami, základnými školami, strednými školami, detskými lekármi a lekármi pre dospelých.

9. 8. Národný program prevencie obezity.

Plneniu Národného programu obezity sa venuje veľká pozornosť prostredníctvom ovplyvňovania klientov, ktorí navštevujú základnú poradňu zdravia. Okrem všeobecných zásad zdravej výživy, ktoré obdržia v základnej poradni bolo v priebehu I. polroka 2009 odporúčaných navštíviť poradňu pre zdravú výživu 67 klientov. Problematika obezity sa rieši aj pri návšteve poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity, ktorú v I. polroku 2009 navštívilo 6 klientov. V spolupráci s HDM sa tejto problematike venuje pozornosť v rámci zvyšovania zdravotného uvedomenia u detí v základných a materských školách, kde sú pripravované pri príležitosti významných dní akcie týkajúce sa propagácie správnej výživy.

9. 9. CINDI program SR.

Dlhodobým a konečným cieľom programu je znižovanie celkovej úmrtnosti populácie na chronické neinfekčné ochorenia, predovšetkým na choroby srdcovo – cievne a nádorové a v konečnom dôsledku znížiť celkovú úmrtnosť populácie a predĺžiť tak strednú dĺžku života.

Tento program je realizovaný formou poradenskej činnosti v základnej poradni zdravia RÚVZ, v poradni zdravej výživy a poradni na odvykanie od fajčenia. V základnej poradni zdravia bolo v I. polroku vyšetrených 273 klientov, okrem toho sa uskutočňujú výjazdové vyšetrenia s prístrojom reflotrón, na zistenie rizikových faktorov SCO. Vyšetrenie prebehlo v materskej škole Kežmarok, základnej škole Sp. Štiavnik u učiteľov a zamestnancov, v podnikoch u zamestnancov, u rómskeho obyvateľstva v Ľubici a miestneho spolku ČK Ľubica. V I. polroku sa vykonali 4 výjazdy v počte 78 klientov.

Ďalšie tri výjazdy sa týkali držania tela a vyšetrenia spirometrie u majoritnej a rómskej populácie v základných školách 6. ročníka v okrese Poprad a Kežmarok v celkovom počte 100 detí.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Považskej Bystrici**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

Na regionálnej úrovni sme poskytovali informácie verejnosti z oblasti environmentálneho zdravia aj detskej populácie - prevencie chronických ochorení, ktoré môžu mať súvis napr. s nevhodnými podmienkami bývania, nedostatkom pohybovej aktivity, drogovými závislosťami, resp. požívaním návykových látok a fajčením, nedostatkom alebo nevyhovujúcou kvalitou pitnej vody a pod. V prípade doporučenia pediatra vyšetriť vzorku vody z vodného zdroja, ktorý je využívaný na zásobovanie pitnou vodou a slúži pre ľudskú spotrebu na účely potvrdenia diagnózy (napr. gastroenteritídy, methemoglobinémiá) zabezpečujeme jej odber a posudzujeme výsledok. V prípade potreby doporučujeme príslušné opatrenia (napr. dezinfekciu). V spolupráci s obecnými úradmi, mestskými úradmi, samotnými školskými a predškolskými zariadeniami a samozrejme s oddelením HDM nášho úradu sme vykonávali kontrolu vodných zdrojov, ktoré zásobujú školské a predškolské zariadenia pitnou vodou a zároveň kontrolu zdravotného zabezpečenia vody ako aj celkovej kvality pitnej vody na spotrebiskách. Naďalej poskytujeme poradenstvo v uvedenej oblasti (zdravotný význam vody, dezinfekcia, odborná spôsobilosť zodpovedných za prevádzkovanie vodovodov...)

1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou.

V našom regióne nie sú vyhlásené žiadne prírodné kúpacie oblasti iba umelé kúpaliská.

Pre verejnosť sú v našom regióne prístupné tieto umelé kúpaliská s celoročnou prevádzkou: Krytá plaváreň MŠK Považská Bystrica s.r.o., Krytá plaváreň MŠK Púchov s.r.o., Stredisko rekondičných služieb ÚS VSP Belušké Slatiny, Hotel Podjavorník - QUICTRANS Slovakia s.r.o., Čertov Hotel, Lazy pod Makytou - KDP s.r.o. Púchov, Krytá plaváreň Nová Dubnica a SALUS - relaxcentrum, Dubnica nad Váhom (detský bazén).

V rámci letnej turistickej sezóny boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici nasledovné letné kúpaliská : Letné kúpalisko MŠK Považská Bystrica s.r.o., Letné kúpalisko MŠK Púchov s.r.o., Letné kúpalisko Dubnica nad Váhom - Janka Múčková, Letné kúpalisko Košeca, Letné kúpalisko Lednické Rovne - LEDROV spol. s.r.o. Lednické Rovne a Krytá plaváreň Nová Dubnica - Magula.

Výsledky z monitoringu kvality vôd vhodných na kúpanie umelých kúpalísk sú zhromažďované a vyhodnocované odbornými pracovníkmi úradu. Evidované sú v Informačnom systéme o kúpaliskách a o kvalite vody na kúpanie. Na začiatku letnej turistickej sezóny bola vypracovaná správa o pripravenosti umelých kúpalísk na LTS 2009 a každý kalendárny týždeň sú aktualizované informácie o stave letných kúpalísk v našom regióne na internetovej stránke www.uvzsr.sk.

Priebežne sú poskytované informácie prostredníctvom masmédií - tlač (týždenník MY), regionálna televízia itv a aktuálny stav je pravidelne zverejňovaný na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Pov. Bystrici.

1.6. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprav a podkladov pre EÚ

Pracovníci oddelenia vykonávajú dôslednú kontrolu týkajúcu sa dodržiavania sledovania ukazovateľov kvality pitnej vody dodávanej prevádzkovateľmi do verejnej vodovodnej siete. Obyvatelia nášho regiónu, ktorí sú zásobovaní pitnou vodou z verejných vodovodov, dostávajú prostredníctvom nich pitnú vodu, ktorá spĺňa požiadavky Nariadenia vlády SR č. 354/2006,

ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. Zdravotné zabezpečenie pitnej vody vo verejných vodovodoch je realizované dezinfekciou, v našich podmienkach chlórovaním.

V I. polroku 2009 sme zabezpečili odber a analýzy kvality pitnej vody z verejnej vodovodnej siete u spotrebiteľa. Odozatých bolo 124 kontrolných vzoriek na stanovenie mikrobiologických, biologických a fyzikálno-chemických ukazovateľov v zmysle Nariadenia vlády SR č. 354/2006, ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. Pracovníci odobrali 15 vzoriek pitnej vody na vykonanie rozšíreného rozboru. Celkový počet vodovodov je 30, z toho je 22 vodovodov pod správou Považskej vodárenskej spoločnosti, a.s., Považská Bystrica a 8 vodovodov je v správe obecných úradov (prevádzkované sú odborne spôsobilými osobami na prevádzkovanie verejného vodovodu).

Monitorovanie kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov je spracovávané v programe VYDRA.

Aktuálny stav monitoringu pitných vôd je zverejnený na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Za účelom znižovania miery zdravotných rizík zamestnancov v prvom polroku 2009 bol vykonávaný ŠZD podľa odborného usmernenia ÚVZ SR zameraný na dodržiavanie ustanovení jednotlivých nariadení vlády.

ŠZD zameraný na kontrolu dodržiavania požiadaviek NV SR č. 115/2006 o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku bol vykonaný na 15 pracoviskách.

Za účelom overenia informovanosti pracovníkov o rizikách vyplývajúcich z expozície hluku pri práci podľa § 7 citovaného nariadenia vlády bolo zamestnancami vyplnených 96 dotazníkov informovanosti.

ŠZD zameraný na kontrolu dodržiavania požiadaviek NV SR č. 355/2006 o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci bol vykonaný na 4 pracoviskách. Za účelom overenia informovanosti pracovníkov podľa § 10 citovaného nariadenia vlády bolo zamestnancami vyplnených 27 dotazníkov informovanosti.

Oddelenie PPL vedie evidenciu rizikových prác za jednotlivé okresy podľa prevažujúcej činnosti a podľa druhu a kategórií rizikových faktorov v programe ASTR.

K 30.6. 2009 bolo vydaných 12 rozhodnutí na vyhlásenie rizikových prác. Rizikové práce boli vyhlásené na základe výsledkov vykonaných meraní, posúdenia rizík a splnenia kritérií na zaradenie prác do kategórie z hľadiska zdravotných rizík podľa Vyhlášky č.448/2007 Z.z.. Na zrušenie rizikových prác bolo vydaných 5 rozhodnutí - pracovné činnosti nespĺňali kritéria pre ich zaradenie do kategórie rizikových prác. Jedna prevádzka ukončila svoju činnosť.

V rámci ŠZD na rizikových pracoviskách boli sledované pracovné podmienky zamestnancov, miera expozície a realizácie opatrení zo strany zamestnávateľov uložených v rozhodnutí o

zaradení pracovných činností do kategórie rizikových prác. Súčasťou výkonu ŠZD bola kontrola plnenia povinnosti na posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu - výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Pri výkone ŠZD sa kontroluje zabezpečenie ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s veľmi jedovatými (veľmi toxickými) a jedovatými (toxickými) látkami a prípravkami. Pri výkone ŠZD v prvom polroku 2009 sme nezistili v žiadnej kontrolovanej prevádzke prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a prípravkami. Na základe návrhu prevádzkovateľa bolo vydané jedno rozhodnutie na nakladanie s toxickými a veľmi toxickými látkami a prípravkami.

V prípade dopytu o overenie odbornej spôsobilosti na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici sú žiadatelia odporúčaní na RÚVZ v sídle kraja (RÚVZ Trenčín).

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici eviduje práce s rizikom chemickej karcinogenity pri práci s cytostatikami na ambulancii klinickej onkológie. Počet použitých ampuliek sa eviduje. ŠZD zameraný na vyhľadávanie pracovných činností s rizikom chemickej karcinogenity bol vykonávaný v drevospracujúcich prevádzkach, v ktorých dochádza k spracovávaniu tvrdého dreva ako dokázaného karcinogénu pre ľudí. Pri výkone ŠZD bolo opakovane zisťované, že spracovávanie tvrdého dreva nie je hlavnou činnosťou týchto prevádzok, vykonáva sa ojedinele na základe objednávky. V pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici evidujeme vykonávanie rizikových prác v prevádzke na výrobu schodísk a spracovanie guľatiny, kde sú zamestnanci exponovaní prachu z tvrdého dreva a v prevádzkach na povrchovú úpravu kovov, kde sú pracovníci exponovaní zlúčeninám šesťmocného chrómu. V rámci ŠZD upozorňujeme na zdravotné riziká vyplývajúce z expozície zamestnancov a obyvateľov karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu.

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici vydalo k 30.6.2009 jedno rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavby SSE a.s. Považská Bystrica - káblový priestor pod dozorňou. Odstraňovanie azbestového materiálu vykonávala spoločnosť Ronar, s.r.o., Szakkayho 1, 040 01 Košice, ktorá vlastní oprávnenie ÚVZ SR na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

K 30.6. 2009 RÚVZ neeviduje žiadosť o prehodnotenie psychickej pracovnej záťaž.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného jednostranného zaťaženia

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici eviduje vykonávanie rizikových prác s rizikovým faktorom fyzická záťaž - DNJZ u pracovníkov v sklárskom priemysle - sklári a brusiči skla.

K 30.6. 2009 bolo pracovníkmi OPPL prešetrených celkom 5 podozrení na chorobu z povolania s diagnózou "ochorenie z DNJZ". Prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania sa vykonalo u nasledovných profesií: krajčírka, miesič/pekár, pilčík, robotník pri obsluhu baliacej linky, pomocný robotník v stavebníctve a zlievarenský robotník. Do 30.6. 2009 boli priznané tri podozrenia na chorobu z povolania u profesie krajčírka, pilčík a zlievarenský robotník.

Pri prešetrovaní chorôb z DNJZ pretrváva absencia možnosti objektivizácie frekvencie pohybov a vynakladaných svalových síl pri jednotlivých pracovných úkonoch.

Vedíme evidenciu profesií, u ktorých je vyslovené podozrenie na ochorenie z DNJZ, priznané choroby z povolania. Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJ zasielame na ÚVZ SR so sídlom v Bratislave.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

K 30.6. 2009 neevidujeme hlásenie o podozrení na chorobu z povolania s diagnózou "profesionálne poškodenie chrbtice".

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

ŠZD podľa NV SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami bol vykonaný na 5 pracoviskách, na ktorých sa vykonáva práca so zobrazovacími jednotkami prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hod. denne). ŠZD na týchto pracoviskách bol zameraný najmä na umiestnenie zobrazovacej jednotky v rámci pracovnej plochy, jej umiestnenie vo vzťahu k osvetľovacím otvorom a osvetľovacím telesám, ergonomické riešenie a usporiadanie pracoviska, celkové a miestne osvetlenie, mikroklimatické podmienky na pracovisku, režim práce a odpočinku, posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu a overenie informovanosti pracovníkov o rizikách vyplývajúcich z práce so zobrazovacou jednotkou.

Umiestnenie osvetľovacích telies je riešené tak, aby nedochádzalo k odrazom a rušivým jasom. Prestávky si pracovníci zaraďovali sami podľa potreby (minimálne 15 min. po dvoch hodinách so ZJ). Pracovná plocha stola má dostatočné rozmery a je vybavená stabilným držiakom na dokumenty. Pracovné sedadlo je nastaviteľné na výšku a sklon.

V rámci výkonu ŠZD bolo pracovníkom rozdáných 15 dotazníkov informovanosti zamestnancov „Z“ na overenie splnenia povinnosti vyplývajúcej z § 5 citovaného nariadenia vlády. Ide o THP pracovníkov. Všetky pracovníčky nosia okuliare. Vek sa pohybuje od 40 do 53 rokov. Z celkového počtu 15 pracovníkov, 11 absolvovalo skriningové vyšetrenie očí a zraku pred zaradením na prácu so zobrazovacou jednotkou. Podľa vyplnených dotazníkov informovanosti sú pracovníci informovaní o rizikách vyplývajúcich z práce so zobrazovacími jednotkami. Informácie získavali najčastejšie od zamestnávateľa účasťou na školeniach, ale aj z médií či časopisov. V kontrolovanej firme sa počítače vyradujú po štyroch rokoch.

Na základe ŠZD na pracoviskách so ZJ neboli uplatnené sankčné opatrenia.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti:

Plnenie úlohy bolo zabezpečené odberom 35 vzoriek potravín na výživu dojčiat a malých detí s obsahom mrkvy a listovej zeleniny. Ani v jednej z vyšetrených vzoriek nebolo zistené množstvo uvedených kontaminantov (dusičnany, dusitany), ktoré by mohlo ohrozovať zdravie detí. Výsledky boli v súlade s limitom uvedeným v nariadení Komisie (ES) č. 565/2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č.1881/2006. Vzorky boli analyzované v RÚVZ Trenčín.

Mykotoxíny, patulín a ochratoxín A - úloha bola zabezpečená odberom 10 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti na báze obilia, označené aj ako baby foods, diétne potraviny na osobitné

medicínske účely, určené špeciálne pre dojčatá, za účelom monitoringu mykotoxínov - patulínu a Aflatoxínu B1, pričom laboratórny rozbor bol vykonaný v NRC Poprad. Výsledný protokol nebol zaslaný.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Táto úloha je plnená priebežne v spolupráci s oddelením podpory zdravia, kde sa vykonáva plnenie projektu sledovanie výživového stavu obyvateľstva vybraných vekových skupín dospelaj populácie. Vyšetrených bolo celkom 25 respondentov, ktorých materiály sú priebežne spracovávané a zaslané po ukončení projektu na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

V rámci plnenia hlavnej úlohy pre I.polrok 2009 bolo odobratých 11 vzoriek kuchynskej soli, z toho 9 vzoriek domácej produkcie a 2 vzorky soli z dovozu. Vzorky boli vyšetrené v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Trenčíne. Na základe protokolov laboratórnych vyšetrení nebolo vo vyšetrených vzorkách zistené porušenie požiadaviek výnosu MP a MZ SR č.2089/2005-100 zo 6. apríla 2005, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu SR upravujúca pochutiny. Zo zistenia používania jódovanej/nejódovanej soli v potravinárskej výrobe bolo zistené, že pri výrobe lahôdkárskych výrobkov sa používa jodidovaná soľ.

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

V rámci úlohy boli vykonané kontroly dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok. Podľa časového harmonogramu boli odobraté vzorky, ktoré boli podrobené laboratórnej analýze so zameraním na zistenie prítomnosti potenciálnych alergénov a zakázaných látok vo vybraných laboratóriách , celkovo 10 vzoriek. Kontrola bola zameraná i na dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov, pričom ani v jednom prípade nebolo zistené porušovanie platnej legislatívy.

3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

V rámci kontroly nad kozmetickými výrobkami bolo v rámci RAPEXU zaslaných a preverených 8 hlásení v počte vykonaných kontrol 74. Tak ako u potravinových výrobkov sa tieto už nenachádzali v obchodnej sieti v rámci nášho regiónu.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku, pokiaľ ide o druh úrazu miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti.

Na základe získaných údajov budú vypracované účinné interventné opatrenia, zamerané na zníženie počtu úrazov u detí , ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

V roku 2009 boli do súboru zaradené deti 3 až 6 ročné z 2 materských škôl, jedna mestská MŠ Mládežnícka Púchov - 15 detí a jedna vidiecka MŠ Papradno – 15 detí.

Do súboru boli zaradení žiaci 7 až 10 roční , z 2 základných škôl. Jedna mestská ZŠ Stred Považská Bystrica- 30 žiakov a 1 vidiecka ZŠ Lednické Rovne s počtom 30 žiakov. Získané

údaje boli zapracované do pripravenej masky v programe excel a v termíne do 31.12.2009 budú odoslané na ÚVZ SR.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Cieľom projektu " Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál. " projekt je navrhovaný pre štyri vekové skupiny detí s reprezentatívnym zastúpením jednotlivých vekových skupín. Monitorovanie stravovacích zvyklostí a individuálnej spotreby potravín je rozdelený na 4 roky. Za RÚVZ Pov. Bystrica boli vybrané dve materské školy, jedna mestská MŠ Železničná Považská Bystrica a jedna materská škola vidiecka MŠ Beluša. Z každej MŠ bolo vybraných 30 chlapcov a 30 dievčat. Celkove bolo vyšetrených 120 detí príslušnej vekovej skupiny. Dotazníkovou metódou sa získavali údaje o frekvencii, ako často vyšetovaná osoby danú potravinu konzumuje a veľkosťou porcie, podrobnosti o druhu konzumovaných potravín. Ďalej sa údaje získavali metódou 24 hodinovej retrospektívnej stravovacej anamnézy, získavajú informácie o fyzickej aktivite detí dotazníkom hod. fyzickej aktivity, zhodnocuje sa vyváženosť energetického príjmu a výdaja. V 17. kalendárnom týždni sa odoberala celotýždňová strava 10 vzoriek stravy (desiata, obed, olovrant) v uvedených dvoch materských školách na energetickú hodnotu, B, T, C, NaCl, Pb, Cd, Hg a dusičnany. Samostatne sa denne odoberali nápoje (čaj, sirupová voda a pod.) v množstve 300 ml na stanovenie farbív.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný imunizačný program SR

Cieľ:

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégie a opatrení pre NIP SR, aplikácia očkovacích látok a odporúčaní na ich vykonávanie
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie v problematike imunizácie

Riešenie :

- realizácie vlastného očkovania- vlastné očkovanie si vyžaduje funkčný zdravotnícky systém, výkon je daný očkovacou schémou a trendom sú kombinované vakcíny

Časové obdobie : priebežne

- surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním- monitoring, hodnotenie a laboratórna diagnostika ochorení preventabilných očkovaním

Časové obdobie : priebežne

- manažment očkovania - stanovenie štandardných postupov pre manažment v očkovaní, dobrá evidencia o očkovaní, chladovom reťazci a hospodárení s vakcínami, ako aj register očkovaných

Časové obdobie : priebežne

- kontrola očkovania v SR- vlastná administratívna kontrola očkovania v SR

Časové obdobie : september- október 2008

Realizačné výstupy :

- pravidelne usmerňujeme a informujeme všeobecných lekárov pre deti a dorast a všeobecných lekárov pre dospelých - telefonicky, písomne a osobne o problémoch súvisiacich s očkovaním, poskytujeme odborné poradenstvo pri očkovaní osôb cestujúcich do zahraničia.
- pravidelne usmerňujeme a písomne informujeme všeobecných lekárov pre deti a dorast a všeobecných lekárov pre dospelých o všetkých zmenách týkajúcich sa plánovania, organizácie a realizácie imunizačného programu.
- v rámci mesačného hlásenia výskytu prenosných ochorení sme usmerňovali lekárov pre deti a dorast a všeobecných lekárov pre dospelých o zmenách v oblasti očkovania.
- informovanie laickej verejnosti o význame očkovania prostredníctvom regionálnej tlače (MY OBZOR, Považskobystrické novinky, Ilavský mesačník) a prostredníctvom regionálnej TV (ITV Považská Bystrica).
- propagácia očkovania a edukácia obyvateľstva prebiehala formou vytvorenia a obnovovania web stránky RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.
- v rámci ŠZD vykonávame kontrolu povinného pravidelného očkovania podľa očkovacieho kalendára v ambulanciách praktických lekárov pre deti a dorast a praktických lekárov pre dospelých. Kontrolujeme dodržiavanie chladového reťazca, vybavenie ambulancie chladničkami s teplomeri a pravidelnú kontrolu a evidenciu teplôt v chladničkách, správne uskladnenie očkovacích látok .
- v rámci EIW sme informovali prostredníctvom regionálnej tlače a médií (MY OBZOR, Považskobystrické novinky, Ilavský mesačník, ITV) o kampani, vytvorili sme článok na web stránku úradu so zameraním na dôležitosť očkovania a taktiež sme vytvorili informačný panel na RÚVZ o dôležitosti očkovania.
- kontrola očkovania v SR -vyhodnotenie administratívnej kontroly očkovania k 31.8.2009 v okrese Považská Bystrica, Púchov a Ilava - vyhodnotenie kontroly očkovania spadá do II. polroka 2009

6.2. Surveillance infekčných chorôb

Ciel':

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Riešenie :

- zlepšenie hlásenia prenosných ochorení aktívnou spoluprácou s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých a deti, infektológmi, mikrobiológmi a pod..

Časové obdobie : priebežne

- analýza rizika hrozby nových alebo "staronových" infekčných ochorení

Časové obdobie : priebežne

- zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Časové obdobie : priebežne

Realizačné výstupy :

- analýza prenosných ochorení v roku 2009

- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení

- zvýšenie informovanosti obyvateľstva v oblasti prevencie prenosných ochorení formou

článkov, rozhovorov s médiami, konzultácii, besedami

- o zvýšenie informovanosti obyvateľstva v oblasti prevencie prenosných ochorení prostredníctvom regionálnej tlače (MY OBZOR, Považskobystrické novinky, Ilavský mesačník) a prostredníctvom regionálnej TV (ITV Považská Bystrica).
- o zvýšenie informovanosti obyvateľstva v oblasti prevencie prenosných ochorení prebieha aj formou informácii z web stránky RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Cieľ

- posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení
- začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do siete EU

Riešenie:

Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí:

Manažment epidémií

Manažment kontaktov a ohnisk

Realizačné výstupy

- dopĺňanie a udržiavanie centrálnej databázy:

Zbieranie údajov o výskyte prenosných ochorení je vykonávané cestou lekárov prvého kontaktu, pediatrov, odborných lekárov a mikrobiologických laboratórií. K 30.06.2009 sme spracovali a vložili do epidemiologického informačného systému **583** prípadov z toho **226 možných, 171 pravdepodobných, 184 potvrdených a 5 nosičov**. Spracovali sme **195** ohnisk, **95** kontaktov bolo chránených očkovaním, **93** opatrení bolo prijatých rozhodnutím, **51** opatrením na mieste. Spracovali sme 6 epidemických výskytov

1. Epidem 1 – N s P Považská Bystrica – Dg. J 11 (7 prípadov) – doliečovacie odd.
2. Epidem 2 - N s P Považská Bystrica – Dg. J 11 (6 prípadov) – kožné odd.
3. Epidem.3 – Púchov – Dg. A02 – (11 prípadov) – RV
4. Epidem. 4 – Dubnica nad Váhom – Dg. A09 (62 prípadov) – výrobný podnik
5. Epidem. 5 – Beluša – Dg. A08.0 (68 prípadov) – Základná škola
6. Epidem 6 - Ilava – Dg. A38 (5 prípadov) – Základná škola

6.4. Nozokomiálne nákazy

Cieľ:

- zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
- ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN

Riešenie:

Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľským lekárom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými poly rezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach. Podobná situácia vzniká aj v zariadeniach pre starších obyvateľov (ÚSS, DD, apod.) a je ju potrebné riešiť.

Realizačné výstupy:

- na základe pravidelného harmonogramu vykonávame mikrobiálny monitoring v lôžkovej časti zdravotníckych zariadení, kontrolu účinnosti sterilizačnej techniky, pravidelne kontroly dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu ako v lôžkových zdravotníckych zariadeniach tak v ambulantnom sektore .

Kontrolou dodržiavania HER tak prispievame k eliminácii výskytu nozokomiálnych infekcií.

Oddelením epidemiológie boli v hodnotenom období vykonané v tejto úlohe nasledovné aktivity . Bolo vykonaných 132 previerok v rámci ŠZD (kontrola sterov z prostredia a sterility a kontrola účinnosti HVS a AUT) z toho 46 previerok hygienicko – epidemiologického režimu s dôrazom na uvedené rizikové pracoviská a nariadením nápravných opatrení. Bolo analyzovaných 63 prípadov nozokomiálnych nákaz. Z toho 62 v NsP Považská Bystrica a 1 v N s P Ilava n.o.

- V rámci prevencie nozokomiálnych nákaz boli realizované prednášky a semináre pre zdravotníckych pracovníkov v N s P Považská Bystrica a v N s P Ilava n.o.
- V rámci programu WHO „Clean Care is Safer Care“ sa dňa 5. mája 2009 organizovali národné kampane na zvýšenie compliance hygieny a dezinfekcie rúk v zdravotníctve pod heslom: „Save Lives: Clean Your Hands“. V rámci kampane sme realizovali prednášky pre lekárov a stredný zdravotnícky personál. Taktiež bola informácia zverejnená na web stránke úradu a bol vytvorený informačný panel na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.

6.5. Surveillance chronických ochorení

Realizácia projektov v rámci programu CINDI

Spoluúčasť na projekte „Obezita“

Spoluúčasť na Národnom kardiovaskulárnom programe

- v zmysle anotácie jednotlivé etapy tohto projektu sú realizované v okresoch Považská Bystrica, Púchov a Ilava oddelením podpory zdravia RÚVZ Považská Bystrica.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlosť pri ich riešení, skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb

Riešenie :

- stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioterorizmus)

Realizačné výstupy:

- aktualizovanie spracovaného pandemického plánu a krízového plánu na regionálnej úrovni so zapracovaním aktuálnych kontaktných adries, telefónnych čísiel všetkých zložiek, ktoré sa bezprostredne podieľajú pri zvládnutí mimoriadnej epidemiologickej situácie.
- vytvorenie protiepidemickej komisie pri RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici a taktiež zvolanie zasadnutia protiepidemickej komisie v súvislosti s výskytom nového vírusu chrípky A (H1N1) .

6.7. Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Cieľ :

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na tzv. VDPV

Realizačné výstupy:

- na základe stanoveného harmonogramu odberov v pravidelných intervaloch sa vykonáva odber vzoriek odpadovej vody pred jej vyústením do čističky odpadovej vody, v čističke odpadových vôd Považská Bystrica .
- kontrola očkovania proti poliomyelitíde

6.8. Prevencia HIV/AIDS

Cieľ:

Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Realizácia projektu v r. 2009 :

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici sa v rámci Trenčianskeho kraja zapojil v roku 2008 do projektu - Prevencia HIV/AIDS.

Vlastná realizácia projektu v roku 2009 bude realizovaná v mesiaci október a november na vybraných Základných školách .

7. Objektivizácia faktorov prostredia (Hygiena výživy)

7.3. Minerálne a pramenité vody

V rámci plnenia úlohy bolo odoratých u výrobcov a v distribúcii 41 vzoriek minerálnych, pramenitých a balených pitných vôd (vrátane Veľkoobjemových balení). Z celkového počtu odobratých vzoriek boli 3 vzorky vyšetrené v ÚVZ SR a ostatné vzorky boli vyšetrené v RÚVZ Trenčín. Všetky vyšetrené vzorky vyhoveli požiadavkám 28. hlavy Potravinového kódexu SR.

7.4. Radiačne ošetrené potraviny

Pre plnenie úlohy bola odobratá 1 vzorka potraviny, vyšetrovaná je v spolupráci s ÚVZ SR. Výsledok protokolu laboratórneho vyšetrenia nebol zaslaný.

7.6. Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Úloha bola plnená odberom 3 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti na obilnia, mlieka a na báze zeleniny a ovocia, ktoré boli doručené na analýzu na ÚVZ SR. Výsledok laboratórneho vyšetrenia nebol zaslaný.

7.8. Glutén v diétnych potravinách

V rámci plnenia úlohy bola pozornosť zameraná na laboratórnu kontrolu obsahu gluténu v potravinách určených pre celiatikov, odobratá bola 1 vzorka na vyšetrenie v spolupráci s ÚVZ SR a vyhovela národným požiadavkám Potravinového kódexu SR.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. "Materské centrá"

1.4.2009 bol vypracovaný list pre materské centrá regionu Pov. Bystrica, Púchov, Ilava / MC Včielka Pov. Bystrica, MC Stromček v Košeckom Podhradí, MC Dubáčik v Ilave, MC Mimčo v Ladcoch a MC Bambuľka v DnV/ a s ním distribuovaný zv. materiál: "Urobme všetko preto, aby deti nezomierali, Život deťom nekúpiš, prilbu áno".

9.2. "Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo"

- ✓ 20.2.2009 bola realizovaná z.v. aktivita počas výročnej schôdze ZO Jednoty dôchodcov na Slovensku v Pov. Bystrici. Témy prednášky boli: "Možnosti prevencie u seniorov" a "Osteoporóza". Po odbornom poradenstve sa besedovalo na danú tému. Nechýbal dostatok z.v. materiálu.
- ✓ 17.3.2009 KD Lysá pod Makytou bola uskutočnená prednáška na tému: "Zásady prevencie u seniorov" a "Osteoporóza" /v power pointe/ spojená s besedou, meraním TK a % tuku u členov klubu. Členom klubu bol poskytnutý z.v. materiál.
- ✓ 19.3.2009 Press club - nefajčiarska kaviareň v Pov. Bystrici - pre členov Denného centra seniorov Strojárska štvrť bola zrealizovaná z. v . prednáška na tému: "Osteoporóza". Súčasťou bolo meranie TK, celkového množstva tuku v tele. Nechýbal aktuálny z.v. materiál. Zdrav. výchovná aktivita bola medializovaná v spravodajstve TV Považie.
- ✓ 15.5.2009 - 15.6.2009 - sa uskutočnila realizácia dotazníkovej štúdie projektu "Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo"- téma "Seniori v rodine a spoločnosti". Celkový počet dotazníkov určených pre náš región je 240 kusov. Aktivity uskutočnené v rámci dotazníkovej štúdie:
 - 60 dotazníkov - 3. ročníky SŠ / z toho 30 dotazníkov študentov končiacich maturitou a 30 dotazníkov študentov končiacich bez maturity - zber uskutočnený v SOŠ Pov. Bystrica/
 - vypracovaný list /pre riaditeľku DD a DSS v Pov. Bystrici, pre ZO JDS, Denné centrum seniorov v Pov. Bystrici, pre riaditeľov škôl / týkajúci sa realizácie projektu /
 - 60 dotazníkov - pre seniorov / z toho 30 dotazníkov realizovaných v DD a DSS v Považskej Bystrici a 30 dotazníkov realizovaných v ZO Jednoty dôchodcov na Slovensku a Dennom centre seniorov/
 - 60 dotazníkov - pre verejnosť / vyplnili zamestnanci SOŠ v Pov. Bystrici v počte 37 dotazníkov, 23 dotazníkov vyplnili občania mesta Pov. Bystrica /
 - 60 dotazníkov - pre žiakov / zber sa uskutočnil u žiaci 9. ročníkov , z toho 30 dotazníkov v ZŠ Brvnište - vidiek a 30 dotazníkov v ZŠ Slovanská ul.v Pov. Bystrici-mesto/

9.3. "Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena"

- 6.5.2009 v ZŠ s MŠ Lysá pod Makytou boli realizované 2 zv. prednášky a inštruktáže pre žiakov 1. a 2. ročníka. Pedagógom bola odovzdaná metodika zv. pôsobenia k danej aktivite. Pripravený a odovzdaný bol i aktuálny zv. materiál.
- 12.6.2009 v ZŠ s MŠ Lysá pod Makytou boli zrealizované 2 zv. prednášky a inštruktáže pre deti MŠ. Pedagógom bola odovzdaná metodika zv. pôsobenia, poskytnutý zv. materiál a CD nosiče k danej problematike /Lakomý sysel, O maškrtnej veвериčke, Čo sa stalo medvedíkovi, Prečo vlk šušlal/.

9.4. Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni - databáza dobrých postupov

- V druhom polroku 2008 v spolupráci s firmou Sauer Danfoss, a.s. / závod v Dubnici nad Váhom a v Považskej Bystrici / sme začali riešiť projekt "Nefajčiarska firma", na základe ktorého od 1.1.2009 boli priestory firmy označené ako "Nefajčiarske pracovisko". V prvom polroku 2009 v rámci projektu prebiehalo individuálne poradenstvo u zamestnancov, ktorí mali záujem o poradenstvo pri odvykaní od fajčenia. Využili ho 12 zamestnanci. Zrealizovaná bola i názorná propagácia týkajúca sa ankety, ktorá bola uskutočnená v rámci riešenia uvedeného projektu.
- 4.3.2009 - vytvorená spolupráca so ZŠ SNP v Pov. Bystrici a odd. HDM v rámci projektu "Dajme šancu deťom s diétou". Následne sme sa podieľali pri tvorbe projektu napísaním časti tematicko- odbornej a intervenčno-poradenskej. Zároveň sme prebrali odbornú garanciu za realizáciu projektu. Projekt bol schválený, jeho realizácia prebehne v II. polroku 2009.
- 24.4.2009 bola vytvorená spolupráca so ZŠ Prečín v rámci realizácie projektu "Jedno jablko denne". Následne sme sa podieľali pri tvorbe projektu napísaním časti tematicko - odbornej a intervenčno-poradenskej. Zároveň sme prebrali odbornú garanciu za realizáciu projektu. Schvaľovanie projektu sa uskutoční v II. polroku 2009.
- V rámci projektu "Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín obyvateľstva SR" pracovníci PZ v prvom polroku 2009 zabezpečovali vyplňovanie dotazníkov k projektu sledovania výživového stavu u vybraných vekových skupín dospeljej populácie. V Poradni zdravia boli klienti vyšetrení v rámci TZS, vyplnili sa klinicko-somatometrické dotazníky a záznamové listy pre biochemické vyšetrenie. V rámci menovaného projektu v I.polroku 2009 bolo vyšetrených v základnej PZ 32 respondentov.
- V mesiaci jún sme sa venovali príprave odborného seminára pre zamestnancov RÚVZ Pov. Bystrica pod názvom: "Národný program prevencie obezity" a zhotoveniu panela, týkajúceho sa trendov BMI u klientov v základnej PZ v čase od r. 1999-doteraz. Na základe výsledkov sme konštatovali, že prevalencia BMI v sledovanom období sa zvýšila u oboch pohlaví, u žien o 0,6% a u mužov o 6,1%.
- V rámci NPPO sme dňa 12.5.2009 uskutočnili meranie BMI, WHR a celk.množstva tuku v tele v dvoch triedach 3. ročníka SZŠ v Pov. Bystrici /celkovo u 43 študentov/ a dňa 18.2.2009 meranie celkového množstva tuku s následným odborným individuálnym lekárskeým poradenstvom u študentov so zvýšenými rizikovými hodnotami u študentov 1.ročníka /celkovo 31 študentov/. Pri analýze vyšetrení sme zistili, že nadváhu u študentov 3. ročníka malo 9,3 % a obezitu 7% študentov. WHR index malo zvýšený 4,65%. Celkové množstvo tuku v tele malo zvýšený 13,95 % študentov. V 1. ročníku nadváhu malo 13% a obezitu tiež 13% študentov. Celkové množstvo tuku v tele malo zvýšený až 35,48% študentov.

9.5. Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitým zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

Aktivity pri príležitosti významných dní

24. marec - Svetový deň tuberkulózy

- Spracovaný bol príspevok do region. tlače s názvom " Tuberkulóza nezmizla - 24. marec je svetovým dňom TBC". V priestoroch NsP Pov. Bystrica bola uskutočnená zv. nástenka venovaná tejto problematike.

7. apríl - Svetový deň zdravia

- 16.4.2009 - realizácia Dňa zdravia pre širokú verejnosť okresu P.B. v nefajčiarskej kaviarni "Press club" v spolupráci so SZŠ v Pov. Bystrici. Poskytnuté bolo meranie celk. cholesterolu, tlaku krvi, celk. % tuku v tele, CO vo výdychu spolu s odborným lekársym poradenstvom a dostatkom zv. materiálu. Aktivitu využilo 38 občanov. Aktivita bola zmedializovaná v region. televízii "TV Považie" a na webových stránkach RÚVZ. Príspevok bol pripravený i do region. tlače MY-Považský obzor", avšak pre nedostatok miesta /podľa vyjadrenia šefredaktorky/ nebol uverejnený.
- 22.4.2009 - realizácia Dňa zdravia pre širokú verejnosť okresu Púchov v priestoroch lekárne "Dentur" v spolupráci so SZŠ v Pov. Bystrici. Poskytnuté bolo meranie tlaku krvi, celk. % tuku v tele, CO vo výdychu spolu s odborným lekársym poradenstvom a dostatkom zv. materiálu. Aktivitu využilo 48 občanov. Zmedializovaná bola v region. televízii TV Púchov, v region. tlači "Púchovské noviny" a na webových stránkach RÚVZ.
- 28.4.2009 - realizácia Dňa zdravia v priestoroch lekárne "Purus" pre obyvateľov okresu Ilava v spolupráci so SZŠ v Pov. Bystrici. Poskytnuté bolo meranie tlaku krvi, celk. % tuku v tele, CO vo výdychu spolu s odborným lekársym poradenstvom a dostatkom zv. materiálu. Aktivitu využilo 25 občanov. Propagácia bola uskutočnená v priestoroch lekárne a na webových stránkach RÚVZ.
- 26.3.2009 v PD Mestečko bol zrealizovaný Deň zdravia v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Apollo. Uskutočnené vyšetrenie rizikových zamestnancov v rámci TZS, zabezpečený i aktuálny zv. materiál. Z uvedenej aktivity bola spracovaná správa pre zdrav. poisťovňu Apollo.
- 4.4.2009 v spolupráci s RÚVZ so sídlom v Trenčíne sme sa zúčastnili výstavy Trenčín Expo center, kde sme uskutočnili vyšetrenie celkového cholesterolu /v počte 50 respondentov/ spojené s odborným lekársym poradenstvom u návštevníkov výstavniska / v počte 44 respondentov/.
- 04. - 05.6. 2009 v priestoroch fy Matador Continental, Púchov v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Apollo bolo uskutočnené vyšetrenie celkového cholesterolu /40+82 klientov/ a meranie množstva CO vo výdychu u zamestnancov menovanej firmy. Poskytnuté bolo i odborné poradenstvo lekárom.

28. apríl - Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci

- 23.4.2009 bola zrealizovaná názorná propagácia umiestnená v priestoroch RÚVZ a NsP Pov. Bystrica.
- 23.4.2009 bol spracovaný a odoslaný príspevok do redakcie MY - Považský obzor
- 18.6.2009 sme uskutočnili meranie CO vo výdychu u rizikových zamestnancov kaliarne fy PSL /4 klienti/, Považská Bystrica

10. máj - Svetový deň - Pohybom ku zdraviu

- 30.4.2009 bola zrealizovaná názorná propagácia s názvom "Pohyb je nie len prejavom, ale aj podmienkou života" umiestnená v priestoroch NsP Pov. Bystrica.
- 12.6.2009 v ZŠ Lysá pod Makytou boli uskutočnené 2 prednášky pre 3. a 4. ročník na tému "Pohybová aktivita detí" spojené s nácvikom správneho držania tela. Pedagógom I. stupňa bol odovzdaný súbor cvikov v elektronickej a printovej forme.

31. máj - Svetový deň bez tabaku

- 29.5.2009 v nefajčiarskej kaviarni "Press club" v P.B. bola uskutočnená zv. aktivita pre širokú verejnosť pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku. Poskytnuté bolo meranie tlaku krvi, celk. % tuku v tele, CO vo výdychu spolu s odborným lekársym poradenstvom a

dostatkom zv. materiálu. Medializácia bola uskutočnená v regionálnej tlači - Považsko bystrické novinky, Považský obzor MY, TV Považie a web. stránkach RÚVZ. Propagácia bola zrealizovaná i vo vývesných skrinkách mesta , v priestoroch NsP a v priestoroch kaviarne formou informačných letákov. Zhotovené boli i panely venované problematike "Škodlivosti fajčenia" a "Varovaniam na tabakových výrobkoch", ktoré vzbudili veľký záujem.

- Názorná propagácia bola umiestnená v priestoroch RÚVZ a NsP Pov. Bystrica.
- 18.2.2009 v SZŠ PB boli zrealizované dve prednášky " Bud' IN - moderné je nefajčiť" spojené s besedou pre študentov 1. ročníkov - 2 triedy /celkovo 31 študentov/ spojené s meraním CO vo výdychu Smokerlyzerom.
- 17.3.2009 - ZŠ Lysá pod Makytou - uskutočnená prednáška a beseda na tému "Škodlivosť fajčenia" pre žiakov 8. ročníka - celkovo 28 žiakov, prezentácia v power-pointe, spojená s meraním CO vo výdychu
- 4.6. 2009 - v ZŠ Slovanská ul., Považská Bystrica uskutočnené meranie množstva CO vo výdychu u žiakov 9. ročníkov, spojené s besedou o škodlivosti fajčenia /30 žiakov/.
- 9.6.2008 na Špeciálnej ZŠ v Púchove zrealizované meranie množstva CO vo výdychu u vybraných žiakov /18 žiakov/ spojené s besedou o škodlivosti fajčenia.

26. jún - Medzinárodný deň boja proti drogám a obchodovaniu s nimi

- 26.6.2009 bola uskutočnená zv. aktivita v spolupráci so VŠZP pri príležitosti "Medzinárodného dňa proti drogám a obchodovaniu s nimi. Poskytnuté bolo meranie tlaku krvi, celk. % tuku v tele, CO vo výdychu spolu s odborným lekárskeým poradenstvom a dostatkom zv. materiálu. Aktivitu využilo 27 občanov. Pracovníčky VŠZP poskytovali i rôzne poradenské služby týkajúce sa orientácie v systéme zdravotného poistenia. Medializácia bola uskutočnená v regionálnej tlači - Považsko bystrické novinky, Považský obzor MY, TV Považie, iTV Pov. Bystrica a web. stránkach RÚV. Propagácia bola zrealizovaná i vo vývesných skrinkách mesta , v priestoroch NsP, VŠZP a v priestoroch kaviarne formou informačných letákov. Zhotovené boli i panely venované problematike " Medzinárodný deň boja proti drogám" a "Tvár drogy".
- 16.6.2009 bola umiestnená názorná propagácia k Medzinárodnému dňu boja proti drogám a obchodovaniu s nimi v priestoroch RÚVZ
- 17.6.2009 bol vypracovaný list pre riaditeľov ZŠ a SŠ týkajúci sa "Sociálnych determinantov zdravia školákov" spolu s informáciou o Medzinárodnom dni boja proti drogám, ktorý bol následne rozposielaný e-mailom pre ZŠ a SŠ okresov PB, PU, IL.

9.7. "Quit and win"

V prvom polroku 2009 sme neuskutočnili žiadne aktivity.

"Vyzvi srdce k pohybu"

Realizácia prebehne v druhom polroku 2009.

9.8. "Národný program prevencie obezity "

- V mesiaci jún sme sa venovali príprave odborného seminára pre zamestnancov RÚVZ Pov. Bystrica pod názvom: "Národný program prevencie obezity" a zhotoveniu panela, týkajúceho sa trendov BMI u klientov v základnej PZ v čase od r. 1999-doteraz. Na základe výsledkov sme konštatovali, že prevalencia BMI v sledovanom období sa zvýšila u oboch pohlaví, a to u žien o 0,6% a u mužov o 6,1%.

- V rámci NPPO sme dňa 12.5.2009 uskutočnili meranie BMI, WHR a celk.množstva tuku v tele v dvoch triedach 3. ročníka SZŠ v Pov. Bystrici /celkovo u 43 študentov/ a dňa 18.2.2009 meranie celkového množstva tuku s následným odborným individuálnym lekárskeym poradenstvom u študentov 1.ročníka /celkovo 31 študentov/. Pri analýze vyšetrení sme zistili, že nadváhu u študentov 3. ročníka malo 9,3 % a obezitu 7% študentov. WHR index malo zvýšený 4,65%. Celkové množstvo tuku v tele malo zvýšený 13,95 % študentov. V 1. ročníku nadváhu malo 13% a obezitu tiež 13% študentov. Celkové množstvo tuku v tele malo zvýšený až 35,48% študentov.
- V priestoroch RÚVZ sme umiestnili názornú propagáciu týkajúcu sa "Výskytu dyslipoproteinémie a obezity u klientov PZ".
- 4.3.2009 bola vytvorená spolupráca so ZŠ SNP v Pov. Bystrici a odd. HDM v rámci projektu "Dajme šancu deťom s diétou". Následne sme sa podieľali pri tvorbe projektu napísaním časti tematicko- odbornej a intervenčno-poradenskej. Zároveň sme prebrali odbornú garanciu za realizáciu projektu. Projekt bol schválený, jeho realizácia prebehne v II. polroku 2009. Súčasťou projektu bude aj anketa zameraná na zisťovanie vedomostí žiakov v oblasti výživy a identifikácia možných rizikových faktorov životného štýlu na zistenie determinantov detskej nadváhy a obezity spolu s meraním celkového množstva tuku v tele.
- 24.4.2009 bola vytvorená spolupráca so ZŠ Prečín v rámci realizácie projektu "Jedno jablko denne". Následne sme sa podieľali pri tvorbe projektu napísaním časti tematicko - odbornej a intervenčno-poradenskej. Zároveň sme prebrali odbornú garanciu za realizáciu projektu. Schvaľovanie projektu sa uskutoční v II. polroku 2009. Súčasťou projektu bude aj anketa zameraná na zisťovanie vedomostí žiakov v oblasti výživy a identifikácia možných rizikových faktorov životného štýlu na zistenie determinantov detskej nadváhy a obezity spolu s meraním celkového množstva tuku v tele.

9.9. CINDI program SR

- Celkovo bolo vyšetrených v **základnej PZ** v prvom polroku 2009 - **541** klientov, z toho podľa pohlavia bolo 200 vyšetrení u mužov a 341 vyšetrení žien. Počet štandardných vyšetrení u klientov, ktorým sa vyšetrovalo riziko na kardiovaskulárne ochorenie je uskutočnených **121**, z toho podľa pohlavia bolo 36 vyšetrení u mužov a 85 vyšetrení u žien.
- **Nadstavbová poradňa: poradňa na odvykanie od fajčenia** pracuje od októbra 2008. V prvom polroku 2009 využilo individuálne poradenstvo **12** klientov.

Pracovníčky PZ pri práci v teréne /7x/ zrealizovali tieto vyšetrenia:

- 19.2.2009 uskutočnené vyšetrenie zamestnancov kuchyne SOŠ v Považskej Bystrici v rámci TZS, zabezpečený i aktuálny zv. materiál.
 - 03.3.2009 vyšetrenie zamestnancov ekonomického úseku SOŠ v Považskej Bystrici v rámci TZS, zabezpečený i aktuálny zv. materiál.
 - 26.3.2009 v PD Mestečko zrealizovaný Deň zdravia v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Apollo. Uskutočnené vyšetrenie rizikových zamestnancov v rámci TZS, zabezpečený i aktuálny zv. materiál. O aktivite bola spracovaná správa pre zdrav. poisťovňu Apollo.
 - 19.-20.5 a 26.-27.5.2009 uskutočnené vyšetrenie majstrov a pedagógov SOŠ v P.Bystrici
- V prvom polroku 2009 boli priebežne vyšetrení v priestoroch PZ členovia KD v Považskej Bystrici, Strojárska štvrť.

9.10. Školy podporujúce zdravie

- 4.3.2009 - vytvorená spolupráca so ZŠ SNP v Pov. Bystrici a odd. HDM v rámci projektu "Dajme šancu deťom s diétou". Následne sme sa podieľali pri tvorbe projektu napísaním časti tematicko- odbornej a intervenčno-poradenskej. Zároveň sme prebrali odbornú garanciu za realizáciu projektu. Projekt bol schválený, jeho realizácia prebehne v II. polroku 2009.
- 17.3.2009 - ZŠ Lysá pod Makytou - uskutočnená prednáška a beseda na tému "Škodlivosť fajčenia" pre žiakov 8. ročníka - celkovo 28 žiakov, prezentácia v power-pointe, spojená s meraním CO vo výdychu.
- 24.4.2009- vytvorená spolupráca so ZŠ Prečín v rámci realizácie projektu "Jedno jablko denne". Následne sme sa podieľali pri tvorbe projektu napísaním časti tematicko - odbornej a intervenčno-poradenskej. Zároveň sme prebrali odbornú garanciu za realizáciu projektu. Schvaľovanie projektu sa uskutoční v II. polroku 2009.
- 27.4.2009 - bola poskytnutá informácia pre riaditeľov ZŠ v našom regióne, týkajúca sa zv. materiálu: "Prevenia samovrážd" formou príručky pre učiteľov a ostatných pracovníkov školstva" / odoslaná e-mailom/.
- 21.5.2009 - pre žiakov ZŠ v Lysej pod Makytou /5.,6.,7.,8. a 9. ročník/ zrealizované interaktívne vzdelávanie venované problematike "Sexuálneho zdravia".
- 1.6.2009 - v ZŠ Brvnište uskutočnená realizácia dotazníkovej štúdie "Seniori v rodine a v spoločnosti" u 30 žiakov 9. ročníka.
- 4.6. 2009 - v ZŠ Slovanská ul., Považská Bystrica uskutočnené meranie množstva CO vo výdychu u žiakov 9. ročníkov, spojené s besedou o škodlivosti fajčenia /30 žiakov/.
V tento deň na menovanej škole bola zrealizovaná aj dotazníková štúdia "Seniori v rodine a v spoločnosti" u 30 žiakov 9. ročníka.
- 12.6.2009 - v ZŠ Lysá pod Makytou uskutočnené 2 prednášky pre 3. a 4. ročník na tému "Pohybová aktivita detí" spojené s nácvikom správneho držania tela. Pedagógom I. stupňa bol odovzdaný súbor cvikov v elektronickej a printovej forme.
- 12.6.2009 - v ZŠ s MŠ Lysá pod Makytou uskutočnená prednáška pre deti MŠ v rámci projektu "Stomatohygiena" spojená s praktickým nácvikom správneho spôsobu čistenia zubov a doplnená aktuálnym zv. materiálom.
- 12.6.2009 - v ZŠ Lysá pod Makytou zrealizovaná prednáška s besedou pre žiačky 5.- 6. ročníka naväzujúca na zv. aktivitu venovanú "Sexuálnemu zdraviu", uskutočnenú 21.5.2009.
- 19.6.2009 - rozposielanie e-mailom pre ZŠ a SŠ okresov PB, PU, IL odborný materiál s názvom " Sociálne determinanty zdravia školákov" spolu s informáciou týkajúcou sa Medzinárodného dňa boja proti drogám 2009.

10. KONTROLA TABAKU

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

V I. polroku 2009 neboli podané na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici oznámenia kontrolných inštitúcií na porušenie zákona o ochrane nefajčiarov.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo v I. polroku 2009 vykonaných 166 kontrol dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov.

10.3. Príprava a realizácia akcie pre verejnosť - vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu

- 29.5.2009 v nefajčiarskej kaviarni "Press club" v P.B. bola uskutočnená zv. aktivita pre širokú verejnosť pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku. Poskytnuté bolo meranie tlaku krvi, celk. % tuku v tele, CO vo výdychu spolu s odborným lekársym poradenstvom a dostatkom zv. materiálu. Medializácia bola uskutočnená v regionálnej tlači - Považsko bystrické novinky, Považský obzor MY, TV Považie a web. stránkach RÚV. Propagácia bola zrealizovaná i vo vývesných skrinkách mesta, v priestoroch NsP a v priestoroch kaviarne formou informačných letákov. Zhotovené boli i panely venované problematike "Škodlivosti fajčenia" a "Varovaniam na tabakových výrobkoch", ktoré vzbudili veľký záujem.
- Názorná propagácia bola umiestnená v priestoroch RÚVZ a NsP Pov. Bystrica /2x/.
- 18.2.2009 - SZŠ PB - zrealizované dve prednášky " Buď IN - moderné je nefajčiť" spojená s besedou a pre študentov 1. ročníkov - 2 triedy /celkovo 31 študentov/ spojená s meraním CO vo výdychu Smokerlyzerom.
- 17.3.2009 - ZŠ Lysá pod Makytou - uskutočnená prednáška a beseda na tému "Škodlivosť fajčenia" pre žiakov 8. ročníka - celkovo 28 žiakov, prezentácia v power-pointe, spojená s meraním CO vo výdychu
- 4.6. 2009 - v ZŠ Slovanská ul., Považská Bystrica uskutočnené meranie množstva CO vo výdychu u žiakov 9. ročníkov, spojené s besedou o škodlivosti fajčenia /30 žiakov/.
- 9.6.2008 na Špeciálnej ZŠ v Púchove zrealizované meranie množstva CO vo výdychu u vybraných žiakov /18 žiakov/ spojené s besedou o škodlivosti fajčenia.
- V prvom polroku 2009 počas rôznych zv. aktivít oddelenia podpory zdravia a pri činnosti v PZ bolo uskutočnených **celkovo 163 meraní CO vo výdychu.**

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Prešove**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie / NEHAP / -Monitorovanie kvality povrchovej vody odoberanej pre pitné účely v regióne

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Cieľ:

Sledovanie dynamiky zmien kvality povrchovej vody v zmysle platnej legislatívy - Nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, Vyhlášky MŽP SR č.636/2004, ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu surovej vody a na sledovanie kvality vody vo verejných vodovodoch a NV SR č.296/2005, ktorým sa ustanovujú požiadavky na kvalitu a kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

V okrese Sabinov a Prešov pre vodárenské účely sa využíva infiltrovaná voda z toku Torysa (cca 82 %) - Prešovský skupinový vodovod. Na hornej časti toku sa voda doberá priamo z toku – priemerne 80 l/s. Táto voda je dodávaná priamo do mesta Prešov, kde sa vo vodojemoch zmiešava s vodou ďalších vodovodných systémov.

Termín plnenia : priebežne

Stav plnenia k 30.6.2009:

Z povrchového toku Torysa sa v roku 2009 vykonávali odbery povrchových vôd v profiloch Tichý Potok – priamy odber a Tichý Potok pred vstupom na úpravu. Celkovo bolo vykonaných 12 odberov vôd. V rámci komisionálneho jednania pri kontrole dodržiavania režimu hospodárenia v ochranných pásmach uvedeného odberu bolo opakovane konštatované, že kvalita povrchovej vody je po mikrobiologickej stránke nevyhovujúca. Jediným riešením pre zlepšenie kvality vody v toku Torysa je vybudovanie kanalizácií a ČOV pre obce Nižné Repaše, Vyšné Repaše, Oľšavica, Brutovce a dobudovanie VN Tichý Potok, čím by sa zabezpečila stabilizácia kvality vody určenej pre odber. Na podnet VVS a.s. Košice zistenú situáciu toho času rieši Slovenská inšpekcia životného prostredia IŽP Košice.

1.3. Národný informačný systém životného prostredia a zdravia (EHIS)

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR a RÚVZ SR

Cieľ

Cieľom tohto projektu je zaviesť informačný systém v oblasti životného prostredia a zdravia, ktorý je založený na zbere a spracovaní údajov o indikátoroch ako nástroja pre hodnotenie stavu environmentálneho zdravia na národnej aj regionálnej úrovni.

Anotácia

Informačný systém životného prostredia a zdravia (EHIS) je účinným nástrojom na podporu tvorby politiky, umožňuje nastavenie priorít na základe súboru dôkazov, zdokonaľuje prístup k informáciám a posilňuje komunikáciu s verejnosťou. Štvrtá ministerská konferencia o životnom prostredí a zdraví odporučila ďalšie aktivity na rozvoj systému, ktoré sú tiež dôležitými prvkami Európskeho programu verejného zdravotníctva a európskej stratégie životného prostredia a zdravia. Na základe skúseností z predchádzajúcich projektov (ENHIS, ENHIS2) a zahrnutia veľkého počtu krajín do tejto úlohy sa zistilo, že je potrebné takýto informačný systém rozvíjať aj naďalej, a to na príslušnej regionálnej úrovni členských krajín.

Tento projekt bude zahŕňať vývojové metódy a praktické skúsenosti z predchádzajúcich skúseností krajín, ktoré sa v rokoch 2004-2007 do vývoja informačného systému zapojili. Prostredníctvom aktívneho zapojenia sa Úradu verejného zdravotníctva SR a regionálnych úradov verejného zdravotníctva projekt prispeje k rozvoju trvalo udržateľného národného informačného systému ŽP a zdravia. V projekte sa budú sledovať indikátory, ktoré vznikli selekciou na základe dostupnosti požadovaných údajov v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky.

Etapy riešenia: 15.7.2008 – 30.6.2010

Tento projekt by mal nadviazať na predchádzajúce aktivity z medzinárodného projektu ENHIS2. V prvej fáze projektu bude prebiehať overenie relevantnosti údajov o stave životného prostredia a zdravia. Súbor predbežne vytipovaných indikátorov v rámci jednotlivých regionálnych prioritných cieľov CEHAPE sa po štúdiu uskutočniteľnosti môže pozmeniť v súlade s dostupnosťou údajov v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky. Údaje potrebné pre rozhodovanie v oblasti životného prostredia a zdravia sú získavané z viacerých rezortov. Patrí sem najmä Ministerstvo zdravotníctva SR, Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo pôdohospodárstva SR a iné. Harmonické spojenie údajov životného prostredia a zdravia predstavuje dlhoročnú prácu, pričom jedným z nástrojov na ich vytvorenie je zostavenie indikátorov životného prostredia a zdravia a zber údajov na základe týchto indikátorov. Jednou z prvotných úloh patrí zostavenie pracovnej skupiny na zavedenie informačného systému životného prostredia a zdravia na národnej úrovni, v ktorej by mali participovať predovšetkým zástupcovia z regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike v sídlach krajoch. Spôsob zberu údajov na regionálnej úrovni bude v súlade s metodikou zberu údajov na medzinárodnej úrovni.

Stav plnenia k 30.6.2009:

Bola zostavená pracovná skupina na zavedenie informačného systému životného prostredia a zdravia na národnej úrovni. Do konca roka by mal byť spracovaný návrh na metodické usmernenie a až po jeho vydaní ÚVZ SR – HH SR môže byť táto úloha plnená na regionálnej úrovni.

RÚVZ Prešov toho času túto úlohu neplní.

1.5. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Cieľ:

Hlavným cieľom je sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných a umelých rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou a na základe získaných informácií usmerňovať štátny zdravotný dozor a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Osobitnú pozornosť venovať monitoringu prírodných lokalít, ktoré sú zaradené medzi vody vhodné na kúpanie a údaje o kvalite ich vody sú hodnotené aj Európskou komisiou. Vedľajším cieľom je aktualizácia s doplnenie informačného a databázového systému na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa novej smernice č. 2006/7/ES.

Termín plnenia: priebežne

Výstupy

Výsledky z monitoringu kvality vôd vhodných na kúpanie sú zhromažďované a vyhodnocované ÚVZ SR. ÚVZ SR vypracováva každoročne:

- pred začiatkom letnej turistickej sezóny metodické usmernenie pre spoluriešiteľské pracoviská pre postup pri riešení v príslušnom roku,
- na začiatku letnej turistickej sezóny správu o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na LTS,
- po ukončení LTS správu o výsledkoch sledovania kvality vody a prevádzky rekreačných lokalít v LTS,
- v decembri Správa Slovenskej republiky o kvalite vody na kúpanie pre Európsku komisiu, ktorú predkladá Slovenská agentúra životného prostredia, ako inštitúcia zodpovedná za reporting voči Európskej komisii,
- v marci nasledujúceho roku výročnú správu za uplynulý rok,
- priebežne informácie na internetovú stránku – do IS o kúpaliskách a vode na kúpanie
- priebežne informácie do médií

Stav plnenia k 30.6.2009:

RÚVZ so sídlom v Prešove dozoruje len jedno prírodné kúpalisko a to v okrese Prešov – Delňa. V roku 2009 sa z nádrže prírodného kúpaliska odobrali 2 vzorky vôd. Kvalita vody vyhovovala kritériám NV SR č. 87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská a areál pre letnú turistickú sezónu 2009 je pripravený od 30.6.

Správa o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na LTS bola odoslaná prostredníctvom IS o kúpaliskách a vode na kúpanie 15.6.2009.

Priebežne sa vytvára informačný a databázový systém na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa EÚ.

1.6. Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Cieľ:

Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na základe získaných

informácií usmerňovanie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR a nariad'ovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Termín plnenia: priebežne

Výstupy

Na základe výsledkov z monitoringu kvality pitnej vody ÚVZ SR vypracúva

- každoročne výročnú správu z monitoringu kvality pitnej vody a štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR,
- každé tri roky správu Slovenskej republiky o kvalite pitnej vody pre Európsku Komisiu, ktorú predkladá SAŽP ako inštitúcia zodpovedná za reporting pre EK,
- priebežné informácie do médií a na internetovú stránku ÚVZ SR.

Národné referenčné centrum pre pitnú vodu vypracúva a publikuje

- každoročne hodnotiacu národnú správu z výsledkov monitorovania kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov, ktorá je uverejnená aj na stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach.

Všetky RÚVZ v SR

- publikovanie výročnej správy a informácií o monitoringu pitnej vody na webových stránkach jednotlivých RÚVZ.

Stav plnenia k 30.6.2009:

Bolo vykonaných celkovo 179 odberov pitných vôd. Z verejných vodovodov v rámci monitoringu sa vykonalo 88 odberov pitných vôd z toho bolo na úplný rozbor vyšetrených 16 vzoriek vôd. Ak bola v rámci monitoringu zistená zhoršená kvalita pitnej vody, odber vzorky sa opakoval, pričom zistené nedostatky týkajúce sa kvality vody boli prejednané so správcom vodovodu a následne odstránené.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Zabezpečovanie znižovania miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík /rizikové práce /

Cieľ:

Znižovať počet pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom pri práci a znižovať mieru ich vystavenia pôsobeniu škodlivých faktorov z pracovného prostredia. Ukladaním opatrení dosiahnuť postupné zlepšovanie pracovného prostredia.

Gestor: Oddelenie PPL

Riešiteľské pracoviská: oddelenie PPL, OLAČ

Anotácia úlohy:

V rámci ŠZD kontrolovať plnenie opatrení nariadených rozhodnutím o určení rizikových prác. V prípade ich neplnenia ukladať sankcie. Prehodnocovať rizikové práce na základe predložených návrhov zamestnávateľov. Usmerňovať zamestnávateľov v oblasti znižovania expozície

zamestnancov rizikovým faktorom. Ukladať pokyny na znižovanie miery expozície, alebo na realizáciu náhradných opatrení.

Etapy riešenia:

Každoročne preveriť všetky organizácie v ktorých RÚVZ rozhodnutím určil rizikové práce

Realizačné výstupy:

Získanie aktuálnych údajov o :

1. počte exponovaných pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce
2. vývoji zmien v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
3. počte nových rizikových prác v danom roku
4. počte a druhu sankcií za neplnenie uložených opatrení na pracoviskách, kde sa vykonávajú rizikové práce.

Realizácia úlohy k 31.12.2009

Stav plnenia k 30.6.2009

Úloha je plnená priebežne počas celého roka. Spravidla každý rok sú organizácie, v ktorých boli vyhlásené rozhodnutím RÚVZ rizikové práce kontrolované v rámci ŠZD. Kontrolované je dodržiavanie podmienok daných v rozhodnutí o zaradení prác do kategórií.

V prvom polroku r. 2009 boli vykonané previerky v 31 organizáciách s vyhlásenou RP v okresoch Prešov a Sabinov. Oproti uplynulým rokom sa stalo samozrejmosťou predkladanie prevádzkových poriadkov a hodnotení rizík firmami. Tieto bývajú v prevažnej miere vypracované PZS.

Z celkového počtu 99 organizácií má zmluvu s PZS 87 subjektov. Jedná sa hlavne o organizácie s počtom zamestnancov nad 30 . Naďalej sa však pri posudkovej činnosti / návrhy na uvedenie pracovných priestorov do prevádzky / firmy upozorňujú že v prípade, ak sa očakáva riziková práca je potrebná objektivizácia rizikových faktorov, hodnotenie rizika, predloženie návrhu na zaradenie prác do rizika a vypracovanie prevádzkových poriadkov. Povinnosť predkladania prevádzkových poriadkov, objektivizácie faktorov práce a hodnotenia rizík rešpektujú práve organizácie, ktoré majú uzavreté zmluvy s PZS.

2.1.2. Znižovanie miery zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Cieľ:

Usmerňovať zamestnávateľov aby obmedzovali používanie látok a prípravkov deklarovaných ako jedovaté a veľmi jedovaté a nahrádzali ich menej nebezpečnými látkami.

Gestor: Oddelenie PPL

Riešiteľské pracoviská: oddelenie PPL

Anotácia úlohy:

V rámci ŠZD v organizáciách , v ktorých sa používajú jedovaté a veľmi jedovaté látky a prípravky kontrolovať dodržiavanie ustanovení zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. ako aj zákona NR SR č. 163/2001 Z. z. o chemických látkach a prípravkoch . V prípade porušovania zákonných noriem uložiť sankčné opatrenia.

Aktívne vyhľadávať organizácie, v ktorých sa takéto látky používajú.

Etapy riešenia:

Každoročne preveriť všetky organizácie evidované v databáze RÚVZ, kde sa používajú jedovaté a veľmi jedovaté látky a prípravky. Aktívne vyhľadávať organizácie, v ktorých sa používajú jedovaté a veľmi jedovaté látky a prípravky.

Realizačné výstupy:

Získanie aktuálnych údajov o :

- organizáciách, v ktorých sa nakladá s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami
- o druhoch a množstve jedovatých látok a prípravkoch a spôsoboch ich použitia
- vývoji zmien v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- úrovni pracovného prostredia a podmienkach práce v uvedených firmách
- o odbornej spôsobilosti na prácu s týmito látkami

Realizácia úlohy do 31.12.2009

Stav plnenia k 30.6.2009

Úloha je plnená priebežne a súvisí s vykonávaním postrekovej činnosti v poľnohospodárskych podnikoch v sezóne t.j. marec – apríl. V prvom polroku roku 2009 boli preverené 3 subjekty, ktoré pracujú s jedovatými a veľmi jedovatými látkami.

V rámci previerok ŠZD bola kontrolovaná odborná a zdravotná spôsobilosť, zabezpečenie OOPP, zdravotný dohľad, prevádzkové poriadky, podmienky skladovania a evidencie látok deklarovaných ako jedovaté a veľmi jedovaté. Neboli zistené žiadne závažné nedostatky.

Oproti uplynulým rokom došlo na trhu k poklesu chemických látok a prípravkov, ktoré sú deklarované ako jedovaté a veľmi jedovaté látky a prípravky. Na základe našich zistení a na základe návrhov firiem a zmeny používaných látok a prípravkov boli z evidencie rizikových prác v r. 4. Q roku 2008 vyradené 2 organizácie - PD Svinia a UKSUP Jakubovany. V tomto trende pokračujú aj iné organizácie a predpokladáme že do konca roka 2009 budú z evidencie rizikových prác vyradené ďalšie subjekty vykonávajúce postrekové činnosti.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov, vrátane azbestu

Cieľ:

Znižovať riziko vzniku rakoviny podmienenej pracovnými podmienkami obmedzovaním rozsahu používania chemických karcinogénov a mutagénov a znižovaním počtu pracovníkov vystavených ich pôsobeniu.

Gestor: Oddelenie PPL

Riešiteľské pracoviská: oddelenie PPL, OLAČ

Anotácia:

- každoročne preveriť všetky organizácie z databázy RÚVZ, kde používajú chemické karcinogény a mutagény a kontrolovať dodržiavanie ustanovení platnej legislatívy. V prípade ich porušovania ukladať sankcie .

- Cielene vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov.
- Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmito látkami (BET, priame, nepriame).
- Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénom a mutagénom a procesom s rizikom chemickej karcinogenity.
- Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a prijímať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície pracovníkov a obyvateľstva.
- Usmerňovať zamestnávateľov, aby obmedzovali používanie karcinogénov a mutagénov a nahrádzali ich látkami menej nebezpečnými

Etapy riešenia:

Každoročne preveriť organizácie z databázy RÚVZ, kde používajú v pracovnom procese chemické karcinogény a mutagény.

Realizačné výstupy: Získanie aktuálnych údajov:

1. databáza organizácií, kde sa používajú karcinogénne a mutagénne faktory
2. počet exponovaných pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénmi a mutagénmi
3. vývoj zmien v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
4. úroveň pracovného prostredia a podmienok práce na pracoviskách, kde sa karcinogény používajú

Realizácia úlohy do 31.12.2009

Stav plnenia k 30.6.2009

Úloha je plnená priebežne. V rámci ŠZD sa zameriavame na udržiavanie zodpovedajúcej úrovne alebo primeraného vylepšenia pracovných podmienok v organizáciách používajúcich karcinogénne a mutagénne látky.

Evidujeme 21 organizácií, kde sa používajú karcinogény, respektíve sa jedná o pracovný proces s rizikom chemickej karcinogenity, v 10 organizáciách je to prach z tvrdého dreva. Zlúčeniny Cr⁶⁺ sa používajú najmä na povrchovú úpravu výrobkov

V prvom polroku 2009 boli vydané 6 rozhodnutia k sanačným prácam súvisiacim s azbestom.

Každá organizácia žiadajúca vydanie rozhodnutia k sanácii azbestu predkladá prevádzkové poriadky a hodnotenie rizík. V letnom období plánujeme v rámci spoločných dozorných aktivít s inšpekciou práce vykonať štátny zdravotný dozor na pracovisku, kde sa likvidujú azbestocementové kanalizačné stúpačky v obytných domoch.

V organizáciách, kde evidujeme výskyt drevného prachu z tvrdého dreva a ktorým bol súhlas k prevádzke vydaný v skoršom období, vyžadujeme dodatočné doplnenie o návrh prevádzkového poriadku a hodnotenie zdravotných rizík.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

Anotácia:

Uplatňovanie legislatívnej úpravy –vyhl. MZ SR č. 542/2007 pri výkone ŠZD. Priebežné prehodnocovanie tejto záťaž za účelom zaradenia prác do kategórií. Prehodnotenie vydaných rozhodnutí o určení RP v tomto faktore.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská : všetky RÚVZ v SR

Termín: priebežne počas roka

Realizačné výstupy :

prehodnocovanie psychickej pracovnej záťaže , podkladových materiálov, evidencia RP s týmto rizikovým faktorom, sledovanie trendov a zmien psychického zdravia populácie SR .

Realizácia úlohy k 31.12.2009

Stav plnenia k 30.6.2009

RÚVZ so sídlom v Prešove neviduje organizáciu s rizikovou prácou – psych. prac. záťaž.

V rámci výkonu ŠZD ale aj posudkovej činnosti v organizáciách, kde by mohol byť náznak takejto práce , bolo vyplnených 18 dotazníkov .

RÚVZ v Prešove nie je personálne vybavené na túto úlohu / nemáme psychológa/.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ

Cieľ:

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k výskytu ochorení z DNJZ. Pri prešetrovaní príčinnej súvislosti profesionálnych poškodení zdravia s výkonom práce v položke 29 zoznamu chorôb z povolania dôsledne postupovať podľa odborného usmernenia MZ SR – hlavného hygienika SR na zabezpečenie jednotného postupu RÚVZ v SR pri prešetrovaní a hodnotení pracovných podmienok pri podozrení na profesionálne ochorenie z DNJZ .

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR

Anotácia:

Zjednotiť a skvalitniť posudzovanie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov a tým prispieť k jednoznačnému záveru pri priznávaní chorôb z povolania z DNJZ v SR.

Etapy riešenia:

Rok 2005 a ďalšie roky.

Realizačné výstupy:

- Na hodnotenie podozrení na ochorenia z DNJZ využívať citované odborné usmernenie MZ SR – hlavného hygienika SR. Kópie podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ zasílať na ÚVZ SR
- Zber celoslovenských údajov do databáz (vedených od roku 1995)
 - a) rizikové práce – faktor DNJZ
 - b) podozrenia na choroby z povolania v položke 29
 - c) prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29
 - d) priznané choroby z povolania v položke 29

- Sledovať vývoj zmien (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- Evidovať profesie, u ktorých je ochorenie z DNJZ najčastejšie priznané ako choroba z povolania
- Výsledky prezentovať na odborných konferenciách a seminároch, publikovať v odborných časopisoch

Realizácia úlohy k 31.12.2009

Stav plnenia k 30.6.2009

RÚVZ so sídlom v Prešove neeviduje organizáciu s rizikovou prácou – DNJZ.

V prvom polroku 2009 nebolo ani jedno hlásenie o podozrenie na profesionálne poškodenie zdravia v položke 29 .

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Cieľ:

Pripraviť návrh metodického postupu na posudzovanie a hodnotenie pracovného prostredia pracovných podmienok a spôsobu práce z hľadiska položky 47 zoznamu chorôb z povolania (iné poškodenia zdravia z práce), s osobitným zameraním na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR

Anotácia:

Návrh metodického postupu overovať v terénnej praxi pri prešetrovaní podozrení na ochorenia chrbtice vo vzťahu k profesii zamestnanca, úzko spolupracovať s odborníkmi KPLaT

Etapy riešenia:

Rok 2005 a ďalšie roky.

Realizačné výstupy :

- Zbierať a sumarizovať odborné podklady z domácich a zahraničných zdrojov
- Pripraviť odborné usmernenie MZ SR – hlavného hygienika SR na zabezpečenie jednotného postupu RÚVZ v SR pri prešetrovaní a hodnotení pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce pri podozrení na profesionálne ochorenie chrbtice
- Evidovať profesie , u ktorých sa ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin vyskytujú najčastejšie
- Vytvoriť databázu celoslovenských údajov
- b) podozrenia na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin
- c) prešetrovanie podozrení na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin
- d) priznané profesionálne ochorenia chrbtice v položke 47
- Výsledky prezentovať na odborných konferenciách a seminároch, publikovať v odborných časopisoch

Realizácia úlohy k 31.12.2009

Stav plnenia k 30.6.2009

V prvom polroku 2009 neevidujeme žiadne podozrenie na profesionálne poškodenie zdravia v položke 47 ani sa žiadne neprešetruje. Tak isto k tomuto dátumu nemáme priznané žiadne poškodenie zdravia v tejto položke.

Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Cieľ :

Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne)

Gestor: UVZ SR

Riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

Anotácia:

V rámci ŠZD sa zamerať na ciele kontrolu uplatňovania NV SR č. 276/2006/ Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami zo strany zamestnávateľov

Umiestnenie ZJ a priestorové podmienky na pracoviskách so ZJ

- denné a umelé osvetlenie
- mikroklimatické podmienky
- požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie
- režim práce a odpočinku zamestnancov

Pomocou kontrolných listov (dotazníkov informovanosti zamestnancov) overiť u zamestnancov dodržiavanie požiadaviek cit. legislatívnej úpravy na poskytovanie informácií v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

Etapy riešenia:

Rok 2005 a ďalšie roky

Realizačné postupy : Získavať údaje o :

- zamestnancoch vykonávajúcich prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (názov organizácie, počet zamestnancov, profesie, prevažujúca činnosť)
- účasti zamestnancov na skríningovom vyšetrení oči a zraku pred zaradením na prácu so ZJ a v priebehu zamestnania (v prípade zrakových ťažkostí)
- účasti zamestnancov na vyšetrení pohybového a nervového systému (v súvislosti s výkonom práce)

Uvádzať počet

- previerok na pracoviskách so ZJ
- vydaných pokynov na odstránenie zistených nedostatkov (vrátane charakteristiky najčastejšie zistených nedostatkov)
- uložených sankcií

Realizácia úlohy k 31.12.2009

Stav plnenia k 30.6.2009

Úloha je plnená priebežne, formou dotazníkov informovanosti pri práci so zobrazovacími jednotkami. Bolo vyplnených 21 dotazníkov.

Nadalej sa pokračuje v plnení úlohy na Úrade práce v Prešove a Sabinove. Po ukončení úlohy budú závery prerokované vo vedení Úradu práce s možnosťou prijatia nápravných opatrení. Z doteraz zistených údajov vyplýva, že vo väčšine prípadov sa stále jedná o prácu rozmanitú a čistý výkon práce pri počítači je 1,5 – 2 hodiny. V prvom štvrtroku 2009 bola vykonaná objektivizácia osvetlenia a mikroklimatických podmienok. Vyhodnotené sú stravovacie zvyklosti.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Cieľ:

Prostredníctvom trvalého monitoringu zistiť hladinu kontaminácie dusičnanmi a dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom a rezíduami pesticídov v dojčenskej a detskej výžive s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka, hrozna a živočíšnych zložiek.

Gestor:

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Prešove – OHVBPKV – 9 pracovníčiek
pracovníčky laboratória

Termín ukončenia: 30. december 2009

Etapy riešenia:

Odber vzoriek v počte a termíne určenom ÚVZ SR z distribučnej siete a lekárni. Koncom roka sumarizácia výsledkov.

Vyhodnotenie výsledkov k 30.6.2009

K uvedenému termínu bolo odobratých a vyšetrených –

- 5 vzoriek detskej výživy na stanovenie obsahu dusičnanov a dusitanov,
- 4 vzorky detskej výživy na stanovenie pesticídov (vzorky boli vyšetrené na RÚVZ so sídlom v Prešove).

Všetky vzorky vyhoveli v sledovaných ukazovateľoch stanoveným limitom.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie

Cieľ:

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospeléj populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Gestor:

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici

Spoluriešitelia: RÚVZ so sídlom v Prešove – OHVBPKV – 4 pracovníčky
poradňa zdravia – 2 pracovníčky

Termín ukončenia: 30. december 2009

Etapy riešenia:

Riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi. Pokračovanie v monitorovaní výživového stavu, regionálnych odlišností, spotreby potravín atď. Vytvorenie relevantných podkladov pre regionálnu a celoštátnu realizáciu výživovej politiky u obyvateľov SR.

Vyhodnotenie výsledkov k 30.6.2009

K uvedenému termínu bolo vyšetrených spolu 45 klientov v poradni zdravia RÚVZ so sídlom v Prešove podľa stanovených vekových kategórií.

Súčasťou projektu sú

- klientmi vyplnené jednodenné jedálne lístky podľa formulára,
- dotazník o životospráve,
- klinicko-somatický dotazník – BMI, WHR, TK systolický, TK diastolický,
- biochemické vyšetrenie – odber krvi na prístroji reflotron pre vyhodnotenie biochemických ukazovateľov lipoproteínového metabolizmu – celkový cholesterol, triglyceridy, HDL, LDL, glukóza.

Všetky údaje sú spracované v programe ALIMENTA.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Cieľ:

Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu

Gestor:

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Prešove - OHVBPKV – 8 pracovníčiek
pracovníčky laboratória

Termín ukončenia: 30. december 2009

Etapy riešenia:

1. etapa: odber vzoriek kuchynskej soli z dovozu a domáceho pôvodu,

2. etapa: kontrola používania jodidácie soli výrobcami

Vyhodnotenie výsledkov k 30.6.2009

K uvedenému termínu bolo odobratých 25 vzoriek soli, a to 6 vzoriek z dovozu a 19 vzoriek od domáceho výrobcu. Všetky vyšetrené vzorky vyhoveli v sledovaných ukazovateľoch stanoveným limitom.

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Cieľ:

Kontrola dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok, povinnosť ich označovania na obale kozmetických výrobkov, zavedenie laboratórnych metód na kontrolu vybraných regulovaných látok

Gestor:

ÚVZ SR

Spoluriešitelia: RÚVZ so sídlom v Prešove – OHVBPKV – 3 pracovníčky

Termín ukončenia: 28. február 2009

Etapy riešenia:

Zber vzoriek , analýzy v určených laboratóriách, vyhodnotenie , príprava záverečnej správy

Vyhodnotenie výsledkov ku 30.6.2009

- Stanovenie ťažkých kovov, deklarovaných konzervačných látok a mikrobiologické vyšetrenie vzoriek dekoratívnej kozmetiky určenej pre deti – odobraté boli 4 vzorky z 1 maloobchodnej prevádzky. Vyšetrované vzorky v sledovaných ukazovateľoch vyhoveli požadovaným limitom.
- Stanovenie dietylénglykolu a fluridov vo vzorkách zubných pást- odobratých bolo 5 vzoriek z prevádzky veľkoobchodného skladu. V žiadnej z vyšetrených vzoriek sa nezistila prítomnosť DEG, hodnoty fluoridov zodpovedali požiadavkám prílohy č. 3 (26 až 43,47,56) nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 658/2005, ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky.

V období do 30.6.2009 boli v rámci ŠZD vykonané kontroly v 2 prevádzkach zamerané na dodržiavanie správnosti označovania, podmienok skladovania. Pri kontrolách neboli zistené nedostatky.

3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Cieľ:

Kontrola úplnosti požadovanej dokumentácie u výrobcu a dovozcu kozmetických výrobkov, monitoring dodržiavania požiadaviek pri hodnotení bezpečnosti vybraných kozmetických výrobkov, monitoring dodržiavania zákazu testovania kozmetických výrobkov na zvieratách

Gestor:

ÚVZ SR

Spoluriešitelia: RÚVZ so sídlom v Prešove – OHVBPKV – 4 pracovníčky

Termín ukončenia: 30. marec 2001

Etapy riešenia:

Kontrola povinnej dokumentácie u výrobcu a dovozcu kozmetických výrobkov v priebehu roka 2009. Dodržiavanie právnych predpisov (vyrábať v zmysle správnej výrobnéj praxe).

Vyhodnotenie výsledkov k 30.6.2009

V pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Prešove sme registrovali 2 výrobcov kozmetických výrobkov, a to výrobcov kúpeľových solí (EZO, s.r.o., SOLIVARY, a.s. Prešov). K uvedenému dátumu nebola vykonaná dokumentárna kontrola u výrobcu kúpeľových solí, nakoľko výrobca SOLIVARY a. s, Prešov ukončil prevádzku.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu skupinu detí z hľadiska úrazovosti. Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia, zamerané na zníženie počtu úrazov u detí ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Gestor:

ÚVZ SR, Odbor hygieny detí a mládeže a podpory zdravia obyvateľstva.

Riešiteľské pracoviská:

Všetky RÚVZ v SR

Anotácia:

Jedným zo závažných problémov, pred ktorým stojí v súčasnosti nielen zdravotníctva ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. WHO upozorňuje, že problematike úrazov nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Príčiny sú omnoho rôznorodejšie ako u dospelých a súvisia so stupňom telesného a duševného vývinu v jednotlivých vekových oblastiach, viažu sa na úroveň poznania a schopnosti detí, zákonitú zodpovednosť inej osoby, stupeň a kvalitu výchovy, úroveň rodinného prostredia, organizáciu voľného času a činnosti dieťaťa a kolektív a priateľov, s ktorými dieťa žije. Pre deti útleho veku je najrizikovejším prostredím domov, na druhom mieste sú to detské ihriská, tretie miesto patrí úrazom na ulici. Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov detí, resp. ich zákonných zástupcov.

Do súboru budú preto zaradené deti nasledovne:

- veková skupina 3-6 ročných detí : 2 triedy MŠ (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 15 detí, t.j. spolu 30 detí

- veková skupina 7-10 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa (1 mestská,1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí
- veková skupina 11- 14 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa (1 mestská,1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí

Na základe horeuvedeného by mal celkový počet respondentov predstavovať cca 5 400 detí.

Etapy riešenia:

I. rok 2008

- návrh projektu, vypracovanie jeho metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie k návrhu projektu, jeho schválenie

II. rok 2009

- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 3-6 ročných detí
- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7-10 ročných detí
- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 11-14 ročných detí
- priebežné napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov

III. rok 2010

- celkové vyhodnotenie projektu a príprava záverečnej správy, vypracovanie intervenčných opatrení, zameraných na zníženie detskej úrazovosti

Realizačné výstupy:

- záverečná správa z projektu
- intervenčné opatrenia, ktoré by mali viesť k zníženiu výskytu detských úrazov v rámci Slovenska

Trvanie projektu:

r. 2009 – 31.12. 2010

V rámci realizácie tohto projektu boli vybrané následovné predškolské a školské zariadenia v okrese Prešov:

Materská škola /mestská/ : MŠ Čapajevova ul. Prešov - kde bolo rozdaných 15 dotazníkov pre vekovú skupinu 3-6 ročných detí

Materská škola vidiecka: MŠ Drienov- kde sa zapojí tiež 15 detí vo 3-6 rokov

Základná škola mestská : ZŠ Májové námestie Prešov - zapojených 30 žiakov 7-10 ročných a 30 žiakov 11-14 ročných . V rovnakom počte sa zúčastnia projektu aj žiaci vidieckej ZŠ Drienov.

Vyplnené dotazníky budú zozberané do konca júna 2009 a údaje z nich získané sa budú priebežne zadávať do zaslanej masky v programe Excel a do 31.12.2009 budú zaslané na odbor HMDaPZO ÚVZ SR Bratislava.

4.3 Zneužívania návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľ:

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Gestor

Úrad vlády SR – Národné monitorovacie centrum – Generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogové závislosti, Národné monitorovacie centrum, VÚDPaP (Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie), ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného na oblasť závislostí- t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na herných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod.

Etapy riešenia projektu sú zamerané na:

- účasť na pracovných stretnutiach s partnermi Európskej únie v nadväznosti na minuloročné zahájenie twinningového projektu „ Význam partnerskej spolupráce pre NMCD (Národné monitorovacie centrum)
- vypracovanie metodiky pre zber údajov a celoslovenského prieskumu o alkohole , tabaku a drogách (TAD1, 2 a 3) u žiakov ZŠ a študentov SŠ, ako aj u učiteľov a koordinátorov prevencie
- zber dát v rámci realizácie celoslovenského prieskumu TAD 1, 2 a 3 na vybraných RÚVZ v SR
- príprava realizácie európskeho školského prieskumu o alkohole a drogách „ESPAD“
- pracovné stretnutia prispievateľov do Národnej správy o drogách na Slovensku

Realizačné výstupy

- Získanie výsledkov zneužívania návykových látok na základe realizácie opakovaných celoslovenských prieskumov na základných a stredných školách na Slovensku
- Sledovanie trendov zneužívania návykových látok u žiakov, študentov a učiteľov základných a stredných škôl
- Vytváranie intervenčných programov na školách, zameraných na prevenciu zneužívania návykových látok, vrátane zdravotnej výchovy v tejto oblasti (prednášky, letáky, plagáty, brožúry)
- Vyškolenie rovesníckych skupín na pôsobenie medzi mládežou
- Spolupráca pri rozpracovaní systému monitoringu a vyhodnocovania niektorých kľúčových indikátorov drogovej problematiky
- Spracovanie podkladov pre Národnú správu o drogách
- Podpora Národného programu boja proti drogám

Termín ukončenia

Priebežne podľa požiadaviek gestora

V apríli roku 2009 sa realizovala ďalšia etapa projektu “ESPAD- Európsky školský prieskum o alkohole a ostatných drogách u študentov vysokých škôl. Cieľom bolo dôkladnejšie zmapovať situáciu u študentov 8 ročných gymnázií , stredných škôl a učiteľov týchto škôl.

Účasť na projekte bola dobrovoľná, prieskum anonymný. Dotazník bol zameraný na zmapovanie postojov študentov vybraných škôl a ich učiteľov k fajčeniu, alkoholu a drogám.

Jednalo sa o nasledovné školy:

1/ Gymnázium Konštantínova 5, Prešov, kde sa do prieskumu zapojilo 77 študentov 8 ročného gymnázia / prima až tercia/ a 9 učiteľov.

2/ Súkromná hotelová akadémia, Volgogradská , Prešov. Do projektu sa zapojilo 78 študentov 1-5. ročníka a 9 učiteľov.

Spolu bolo do projektu zapojených 157 študentov vybraných stredných škôl v okrese Prešov. Vyplnené dotazníky s hláseniami za jednotlivé školy boli zaslané na ÚVZ SR Bratislava.

4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Cieľ:

Cieľom je zhodnotiť stav škôl s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia z hľadiska hygieny a preskúmať zdravotný stav týchto žiakov.

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Anotácia

Na realizáciu boli vybrané tie RÚVZ v SR, kde sa predpokladá vyššia koncentrácia žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia prevažne rómskej národnosti. Projekt sa bude riešiť dotazníkovou metódou a bude zameraný na dve oblasti:- hygienickú problematiku základných škôl (dotazník 1) a zhodnotenie zdravotného stavu žiakov (dotazník 2), kde bude do projektu zaradených 30 žiakov I. stupňa a 30 žiakov II. stupňa dvoch vybraných základných škôl.

Etapy riešenia

- Rok 2009/2010 - výber škôl, dotazníky, zadávanie získaných údajov

Termín ukončenia: 31.12.2010

Tento projekt sa plní celoštátne v rámci oddelení HDM . Doposiaľ bol vykonaný výber škôl s koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a to: ZŠ Tuhriná a ZŠ Svinia. V jeho plnení sa bude pokračovať v novom šk. roku 2009/2010.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Cieľ:

Zhodnotiť stravovacie zvyklosti u vybraných vekových skupín populácie detí SR vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a dorast. Dlhodobým cieľom projektu je hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál v jednej z citlivých skupín populácie, a to populácie detí SR.

Gestor:

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, UVZ SR,

Spolupracuje:

LF UK Bratislava, RUVZ Banská Bystrica, VUP Bratislava

Riešiteľské pracoviská:

Všetky RUVZ v SR

Súbor projektu:

Projekt je navrhovaný ako prierezová štúdia pre 4 vekové skupiny detí s reprezentatívnym zastúpením jednotlivých vekových skupín pre populáciu SR v pomernom zastúpení pohlaví. Za každý RUVZ sa náhodne vyberú dve školy – jedna mestská a jedna vidiecka(ak je počet detí nižší ako požaduje výber, je možné vybrať aj viac zariadení, dôležité je dodržať veľkosť súboru). Z každej školy sa vyberie z príslušnej vekovej skupiny 30 chlapcov a 30 dievčat, čiže z každého RUVZ bude vyšetrených v každom roku 120 detí príslušnej vekovej skupiny.

Zber a analýza údajov:

Monitorovanie stravovacích zvyklostí a individuálnej spotreby potravín je rozdelený na 4 roky :

II. etapa- rok 2009 veková skupina 4-6 roč.

III. etapa- rok 2010 veková skupina 7-10 roč.

IV. etapa- rok 2011 veková skupina 11-14 roč.

V. etapa - rok 2012 veková skupina 15-18 roč.

Do prieskumu boli zariadené dve materské školy -mestská: MŠ Jurkovičova ul.17, Prešov a vidiecka: MŠ Kapušany. Z každej MŠ bolo z príslušnej vekovej skupiny vybraných 30 chlapcov a 30 dievčat, dokopy je monitorovaných 120 detí. Na zber údajov sa použil spracovaný a overený frekvenčný dotazník, ktorý umožní zhodnotenie príjmu základných potravinových komodít a vybraných živín ako aj expozíciu cudzorodým látkam. Ďalšie údaje o výžive boli nadobudnuté frekvenčným dotazníkom / metódou 24 hodinovej retrospektívnej stravovacej anamnézy vyšetovaných detí/. Dotazníkovou metódou sa zisťoval i spôsob výživy rodičov vyšetovaných detí s cieľom zhodnotiť vplyv rodiny na stravovacie návyky. Zároveň sa v 17. kalendárnom týždni /20.4.-24.4.2009/ vo vybranom vidieckom a mestskom zariadení odoberali vzorky celotýždňová strava /10 vzoriek stráv/. Do vzorky boli zahrnuté aj nápoje podávané v materských školách počas celého dňa. Na základe získaných údajov sa v súčasnom období /júl-august/ bude vytvárať databáza v programe Excel a na analýzu údajov sa využije program Alimenta, ktorý bol nainštalovaný podľa zaslanej mustry na zadávanie údajov.

4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách**Cieľ:**

Cieľom projektu je na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej a populačnej úrovni. Úzka nadväznosť na úspešný projekt Primárna prevencia aterosklerózy v detskom veku, realizáciou

ktorého sme získali cenné dáta o životnom štýle a zdraví detskej populácie, nám dáva možnosť sledovať trendy a účinne intervenovať v spolupráci s pediatrickými ambulanciami na Slovensku.

Riešiteľské pracoviská ZD_ZR2 : vybrané RÚVZ

Hlavný riešiteľ a gestor projektu : RÚVZ Banská Bystrica
MUDr. Magdaléna Ďateľova, MPH (RÚVZ BB)

Fázy realizácie projektu pre rok 2009 :

I. fáza : Vypracovanie metodiky pre Poradňu zdravia pre deti, mládež a rodiny zabezpečenie odbornej spolupráce s pediatrickými ambulanciami a s oddeleniami klinickej biochémie
Porada riešiteľských tímov v rámci BB-kraj a SR

Termín : 30.3.2009

II. fáza : 1. Zozbieranie údajov z preventívnych prehliadok v pediatrických ambulanciách o hodnote TCH u populácie 11 a 17 ročných detí za rok 2008 a kontinuálne dozbievať za rok 2009 .

Termín : 31.12.2009

2. Výber detskej populácie vo veku 11 a 17 rokov vo vybratých RÚVZ v rámci krajov, pre účely nového skríningu v počte 800/kraj

3. Vyhodnotenie kohortových knižiek z roku 2001 a zhotovenie záznamovej knižky pre pediatrov s percentilovými grafmi s referenčnými hodnotami podľa antropometrického výskumu realizovaného v SR a odborne vyhodnoteného s ÚVZ SR.

Termín : 31.12.2009

III. fáza : Porovnanie rokov 2001 a 2008, určiť trendy. Termín : 31.12.2009

Fázy realizácie projektu pre ďalšie roky

IV. fáza : zozbieranie údajov o hladine TCH u detí vo veku 11 a 17 rokov z preventívnych prehliadok u pediatrov,

V. fáza : vkladanie údajov do databázy a vyhodnotenie za rok.

K 31.12. kalendárneho roku každé participujúce pracovisko odošle údaje na RÚVZ BB.

VI. fáza : práca v Poradni zdravia pre deti a rodiny

Termín : 31.12. 2010/ 2011/2012

Zber a analýza údajov:

Monitorovanie životného štýlu, hodnôt TCH a vybratých biochemických parametrov (TG, HDL, LDL, glukóza) a antropometrických údajov u detí vo veku 11 a 17 rokov budú kontinuálne s trvaním do konca roka 2012.

Na zber údajov sa použije spracovaný a overený skrínigový formulár, ktorý bol doplnený o dotazníkovú časť. Dotazník zahŕňa hlavné potravinové komodity, pričom sa bude zisťovať frekvencia, ako často vyšetovaná osoba danú potravinu konzumuje. Ďalšie údaje o výžive sa budú získavať aj metódou 24 hodinovej retrospektívnej stravovacej anamnézy, ktorá doplní informácie nadobudnuté skrínigovým formulárom s dotazníkom. Analýza spätného 24 hodinového potravinového príjmu umožní zhodnotiť príjem živín v jednotlivých vekových kategóriách chlapcov a dievčat. Táto metóda dovoľuje kvantifikovať zastúpenie jednotlivých potravinových komodít vo výžive a identifikovať hlavné potravinové zdroje jednotlivých živín. Získavať sa budú informácie o fyzickej aktivite detí. V skrínigovom formuláre budú zaznamenané údaje o rodinnej anamnéze dieťaťa a iných rizikách v rodine dieťaťa. Po

informovanom súhlase rodičov sa vyšetrí časť respondentov detí a ich rodičov na vybrané kardiometabolické rizikové faktory u príslušného pediatra v rámci preventívnej prehliadky a v poradni zdravia pre deti a rodiny.

- Skriningový formulár s dotazníkom bude vyplňovaný na pediatrickej ambulancii v rámci PP v deň odberu krvi za cieľom určenia hladiny TCH a TG u detí vo veku 11 a 17 rokov. Údaje budú priebežne zozbierané a vyhodnocované v každom kalendárnom roku odborom hygieny detí a mládeže.
- Retrospektívne doplnenie údajov o hladine TCH u detí, ktoré boli vo veku 11 rokov vyšetované v rámci celoslovenskej štúdie Primárna prevencia aterosklerózy v detskom veku, a dovíšili 17 rokov v roku 2007, bude zabezpečené po dohode s príslušným oddelením klinickej biochémie v mieste realizovaného skriningu v roku 2001.
- Databáza sa vytvorí v programe Epi - info a na analýzu údajov sa použije program Stata.

V rámci realizácie tohto projektu boli v spolupráci s prednostom detského oddelenia Detskej nemocnice Prešov MUDr. Kovaľom boli vybrané pediatrické ambulancie v rámci Prešovského kraja /okres Prešov, Sabinov, Poprad, Humenné/, ktoré sa budú na projekte podieľať. Do 31.12. 2009 bude projekt pokračovať vyšetrením detí a ich rodičov na vybrané kardiometabolické rizikové faktory u príslušného pediatra. Údaje z dotazníkov sa budú priebežne vkladať na jednotlivých RUVZ do databázy v programe EPI - info a databázy budú odovzdané na RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný imunizačný program SR (NIP SR)

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR, aplikácia očkovacích látok a odporúčaní na ich vykonávanie
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie v problematike imunizácie
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách obyvateľstva (Rómovia, migranti).

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukácie verejnosti v prevencii antivakcinačných postojov.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

ANOTÁCIA

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam, a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2009, vypracovaného v súlade so zákonom 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí platnou od 1.1.2009. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním a tým zlepšenie kvality života, pri dosiahnutí minimálne 95% zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej, okresnej a lokálnej úrovni. NIP SR sa v roku 2009 bude realizovať v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými programami, pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007 – 2013) a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008-2015.

Realizačné výstupy

- včasnosť a plynulosť pravidelného povinného očkovania
- zosúladenie pravidelného povinného očkovania s očkovaním v krajinách EÚ
- zavedenie povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám tromi dávkami konjugovanej pneumokokovej vakcíny
- aktualizácia očkovacieho kalendára vypustením preočkovania detí v 3. roku života trivakcínou proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu
- spracovanie výsledkov kontroly očkovania a analýza ochorení preventabilných očkovaním za rok 2009
- porovnanie trendu ochorení preventabilných očkovaním so získanými výsledkami administratívnej kontroly očkovania
- odstránenie rozdielov v zaočkovanosti na všetkých úrovniach, ktoré zabezpečí udržanie vysokej zaočkovanosti slovenskej populácie
- zaslanie výsledkov do medzinárodnej siete EUVACNET, do WHO, UNICEF a ECDC.
- publikovanie a oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti.

Realizačný výstup pre RÚVZ Prešov k 30.6.2009 :

Začiatkom roku 2009 bol pripravený imunizačný kalendár, ktorý upravuje očkovanie na rok 2009, v ktorom sú zmeny v očkovaní na základe odporúčaní imunizačnej skupiny v SR. Zaviedlo sa očkovanie dojčiat proti invazívnym pneumokokom a vynechané je preočkovanie detí v 3 roku života proti diftérii, tetanu a čiernemu kašľu.

Zvýšená pozornosť je venovaná ochoreniam preventabilným očkovaním. V prvom polroku roku 2009 boli hlásené sporadické ochorenia na čierny kašeľ u očkovaných osôb.

V druhom polroku roku 2009 bude realizovaná kontrola zaočkovanosti v okresoch Prešov a Sabinov, ako aj v Prešovskom kraji v zmysle odborného usmernenia ÚVZ SR v Bratislave.

Výsledky kontroly budú spracované za Slovenskú republiku na ÚVZ v Bratislave.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003–2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2008 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Realizačné výstupy

- analýza prenosných ochorení za rok 2009
- porovnanie výskytu prenosných ochorení v roku 2009 s výskytom v roku 2008 a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy
- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení zabezpečením:
 - včasnosti a vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
 - včasnosti a vysokej kvality hlásenia prenosných ochorení na všetkých úrovniach
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly prenosných ochorení
- monitorovania rezistencie mikroorganizmov na ATB

- hlásenie vybraných prenosných ochorení do medzinárodných sietí podľa požiadaviek ECDC a WHO
- zvýšením informovanosti zlepšiť a skvalitniť „individuálnu“ prevenciu obyvateľov v oblasti prenosných ochorení a tým zvýšiť ich schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami

Realizačný výstup pre RÚVZ Prešov k 30.6.2009:

V prvom polroku roku 2009 bola vykonávaná surveillance prenosných ochorení v okresoch Prešov a Sabinov na základe hlásení od ošetrojúcich lekárov a mikrobiologických laboratórií. Následne bola vykonávaná analýza ochorení za jednotlivé mesiace za okresy Prešov a Sabinov. Výsledky analýz a informácie pre ošetrojúcich lekárov sú pravidelne uverejňované na webovej stránke RÚVZ Prešov.

Pri vykonávaní protiepidemických opatrení a epidemiologickom vyšetrowaní jednotlivých prípadov ochorení zároveň prebiehala individuálna edukácia obyvateľstva v oblasti prenosných ochorení.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení
2. začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do siete EÚ

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a vytvorenie špecializovaných pracovných skupín.

Tie sa budú starať o vybrané skupiny prenosných ochorení a sledovať kvalitu hlásených údajov. Zodpovední za činnosť jednotlivých pracovných skupín budú určení epidemiológovia z vybraných RÚVZ.

Pre dosiahnutie cieľov je potrebné pripraviť a dodržiavať „Štandardné postupy pre manažment prípadov infekčných ochorení“, v záväznom právnom formáte pre verejné zdravotníctvo.

GESTOR

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľská pracoviská
RÚVZ v SR

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním nového informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje – centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania.

V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007 – 2013) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ

o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

REALIZAČNÉ VÝSTUPY

- aktualizácia údajov zverejňovaných na informačnom portáli:
 1. pre verejnosť
 2. pre iných odborníkov
 3. pre užívateľov
- dopĺňanie a udržiavanie centrálnej databázy:
 1. prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne
 2. prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne
 3. vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu
 4. systému rýchleho varovania
- využívanie manažérskeho informačného systému na rýchle a neštandardné analýzy údajov, zaškolenie dostatočného počtu pracovníkov zo všetkých odborov epidemiológie RÚVZ v SR
- deskriptívne, analytické a komparatívne výstupy z databáz
- skvalitňovanie informovanosti laickej i odbornej verejnosti o výskyte prenosných ochorení a možnostiach ich predchádzania.
- Uplatňovanie výstupov z analýz pri tvorbe odporúčaní a legislatívy uplatňovanej v prevencii a kontrole prenosných ochorení.

Realizačný výstup pre RÚVZ Prešov k 30.6.2009 :

V prvom polroku roku 2009 boli všetky prenosné ochorenia hlásené za okresy Prešov a Sabinov zadávané do Informačného systému prenosných ochorení EPIS.

V systéme Rýchleho varovania sú spracovávané týždenné hlásenia o ochoreniach za okresy Prešov a Sabinov a za Prešovský kraj. Informácie sú pravidelne hlásené v systéme EPIS do celoslovenského centra na ÚVZ v Bratislave.

Dve pracovníčky oddelenia epidemiológie sa zúčastnili školenia v centrálnom pracovisku pre EPIS – RÚVZ v Banskej Bystrici, kde boli prezentované zmeny v tomto programe.

Výstupy z informačného systému, mesačné analýzy slúžia na porovnávanie chorobnosti na prenosné ochorenia za jednotlivé mesiace v roku, informáciu o epidemiologickej situácii v okresoch Prešov a Sabinov pre zdravotníkov ako aj pre verejnosť.

Špeciálne analýzy, ktoré je možné vytvoriť v rámci systému EPIS boli na požiadanie poskytnuté pre potreby pracovníkov Zdravotníckej univerzity v Trnave, študentom rôznych vysokých škôl a primárovi detského oddelenia FNŠP v Prešove.

6.4. Nozokomiálne nákazy

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
- 2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymite so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti**
- 3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN**

4. predloženie návrhu na začlenenie výskytu NN medzi indikátory kvality poskytovania zdravotníckej starostlivosti

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup, dobrú medziodborovú spoluprácu odborníkov verejného zdravotníctva a zdravotníckej starostlivosti, zdokonalenie a rozpracovanie legislatívy v oblasti nemocničnej epidemiológie zdravotníckych zariadení, vytvorenie štandardných postupov hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk, vytvorenie štandardných čistiacich, dezinfekčných a sterilizačných postupov pre zdravotnícke pomôcky, zintenzívnenie edukačných pregraduálnych a postgraduálnych programov.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS) sú v súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a programom EÚ „Improving Patient Safety in Europe“ (IPSE). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach. Podobná situácia vzniká aj v zariadeniach pre starších obyvateľov (ÚSS, DD, apod.) a je ju potrebné riešiť.

Realizačné výstupy

- *analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za rok 2009*
- *porovnanie výskytu nozokomiálnych nákaz v roku 2009 s výskytom v roku 2008 a za posledných 5 rokov*
- *Skvalitnenie surveillance a kontroly nozokomiálnych nákaz zabezpečením:*
 - *vysokiej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov*
- *vysokiej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz*
- *zvýšenie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach*
- *štandardné postupy hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk*

Realizačný výstup pre RÚVZ Prešov k 30.6.2009 :

V prvom polroku roku 2009 boli pravidelne hlásené nozokomiálne nákazy zo zdravotníckych zariadení pôsobiacich v okresoch Prešov a Sabinov.

Jednotlivé nozokomiálne nákazy sú spracovávané v informačnom systéme EPIS a na základe ich závažnosti sú vykonávané protiepidemické opatrenia. V zdravotníckych zariadeniach sa vykonáva štátny zdravotný dozor so zameraním na výskyt nozokomiálnych nákaz.

V máji bolo zaznamenaných 8 hnačkových ochorení na Psychiatrickom odd.I. FNsP v Prešove nozokomiálneho charakteru. Etiologické agens sa nepodarilo zistiť. Jednalo sa pravdepodobne o ochorenia vírusového pôvodu.

V rámci národnej kampane na zvýšenie povedomia zdravotníkov a verejnosti v umývaní a dezinfekcii rúk bola táto iniciatíva zverejnená na webových stránkach RÚVZ v Prešove, informované boli miestne médiá, ako aj zdravotnícki pracovníci vo FNsP v Prešove.

Vo februári 2009 sa konalo zasadnutie Antiobiotickej komisie v rámci FNsP v Prešove, kde boli analyzované nozokomiálne nákazy hlásené v roku 2009, ako aj porovnanie s rokom 2008.

6.5. Surveillance neinfekčných ochorení

CIEĽ

1. prevencia chronických chorôb

2. znižovanie chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia a zlepšenie kvality života populácie
3. ochrana občanov pred ohrozeniami zdravia
4. presadzovanie štátnej zdravotnej politiky, ktorá vedie k zdravšiemu spôsobu života

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukáciu verejnosti v prevencii chronických ochorení.

GESTOR

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Chronické ochorenia sú závažným zdravotným, ekonomickým a sociálnym problémom najmä vo vyspelých krajinách. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013), na základe analýz výsledkov CINDI a doteraz realizovaných intervenčných programov (Slovensko bez tabaku, primárna prevencia hypertenzie, Zdravé deti v zdravých rodinách), ako aj individuálneho a skupinového poradenstva obyvateľov SR je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Osobitý dôraz EÚ kladie na zlepšenie zdravotného stavu a podporu zdravotného životného štýlu detí a mladých ľudí. Pre pohodu občanov je dôležité zvýšenie počtu rokov zdravého života, predchádzanie chorobám a podpora starnutia. Rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti chronických ochorení si vyžaduje zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

REALIZAČNÉ VÝSTUPY

- zlepšiť identifikáciu hlavných zdravotných ťažkostí našej populácie
- pomôcť pri určovaní nerovností v oblasti zdravia
- zvýšením informovanosti zlepšiť a skvalitniť „individuálnu“ prevenciu obyvateľov v oblasti chronických ochorení
-

Realizačný výstup pre RÚVZ v Prešove k 30.6.2009 :

V rámci oddelenia epidemiológie nie je vytvorené samostatné oddelenie na sledovanie neinfekčných ochorení.

Úlohy v tejto oblasti sú plnené na základe požiadaviek a v spolupráci s Oddelením zdravotnej výchovy a informatiky.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu.

Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

Realizačné výstupy

- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na pandémiu chrípky
- zlepšenie pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na krízové situácie
- príprava stratégie krízovej komunikácie
- príprava koordinovaného postupu v prípade pandémie chrípky alebo inej mimoriadnej epidemiologickej situácie

Realizačný výstup pre RÚVZ v Prešove k 30.6.2009 :

V rámci tejto úlohy bol 29.4.2009 aktualizovaný Krízový plán pre prípad pandémie chrípky pre Prešovský kraj. V súvislosti s objavením sa ochorenia na nový typ chrípky AH1N1 vo svete v dňoch 29.4.2009 a 6.5.2009 zasadal krízový štáb pandemického strediska pri Obvodnom úrade v Prešove. Európskou komisiou bol vyhlásený 5 stupeň pandemického ohrozenia, od 1.5.2009 pracovníci epidemiológie boli v pohotovosti. V priebehu mája boli všetci lekári prvého kontaktu v okresoch Prešov a Sabinov, FNŠP Prešov, pohotovostné služby, okresné stredisko záchranej zdravotnej služby OÚ v Prešove, lekár VÚC informovaní o vzniknutej situácii a povinnostiach, ktoré s tým súvisia. Pracovníci odd. epidemiológie zabezpečovali hlásenie v systéme rýchleho varovania, koordináciu odberov biologického materiálu na virologické vyšetrenie, hlásenie škôl o chorobnosti na ARO a hlásenie lekárni.

Dňa 1.5.2009 bola na RÚVZ v Prešove zriadená protiepidemická komisia.

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej Republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrenia odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov vyšetrením odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Enviromentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetrení odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa pokynov riaditeľa ÚVZ. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Výstupy

1. Udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR
2. Vyhlásenie globálnej eradikácie
3. Eradikácia umožní v budúcnosti zrušiť pravidelné povinné očkovanie a finančné prostriedky posunúť na iné očkovania

Realizačný výstup pre RÚVZ Prešov k 30.6.2009:

V prvom polroku roku 2009 sa realizovali odbery vzoriek odpadovej vody, ktoré boli zaslané na virologické vyšetrenie do RÚVZ v Košiciach. Odbery vzoriek vôd boli vykonávané v termínoch, ktoré vypracovalo virologické laboratórium RÚVZ v Košiciach. V priebehu prvého polroka 2009 boli odobraté 2 vzorky odpadovej vody. Zatiaľ máme k dispozícii negatívny výsledok prvej vzorky.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

Gestor

RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľská pracoviská

RÚVZ v sídlach krajov a všetkých RÚVZ Košického kraja

Cieľ

Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým a okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10 X náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV / AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS.

Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BzGA, nazvaný „Mitmach – Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj formou dotazníkov zistenie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí.

Potrebu realizovať tento projekt v čo najširšom meradle potvrdzujú aj najnovšie prieskumy Eurobarometru, v ktorom Slováci patria k národom s najslabšími informáciami v tejto problematike.

Výstupy

Zvýšiť úroveň informovanosti a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Realizačný výstup pre RÚVZ v Prešove k 30.6.2009 :

Projekt Hrou proti AIDS sa stretol s veľmi priaznivým ohlasom u študentov škôl, kde bol realizovaný.

V prvom polroku 2009 tento projekt v okresoch Prešov a Sabinov nebol vykonávaný, plánovaný je na druhý polrok roku 2009.

V prvom polroku 2009 tento projekt sa vykonával v iných RÚVZ Prešovského kraja.

V rámci prevencie HIV – AIDS je zriadená Poradňa a linka prevencie HIV – AIDS, kde sa vykonávajú aj anonymné odbery biologického materiálu na vyšetrenie HIV protilátok, ako jediné v rámci RÚVZ v Prešovskom kraji.

Taktiež sme boli zapojení do zisťovaní vedomostí a postojov k problematike AIDS v rámci európskeho projektu Sunflower, ktorý bude realizovaný na RÚVZ v Košiciach a bude sa zaoberať problematikou prevencie HIV/AIDS.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA

OLČ zabezpečilo v prvom polroku 2009 laboratórne vyšetrenie vzoriek pre terénne oddelenia RÚVZ v Prešov, Bardejov, Humenné, Svidník a Vranov v rámci nasledujúcich programov a projektov:

1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou

Monitorovanie kvality vody na kúpanie z rekreačnej nádrže Veľká Domaša zabezpečujú RÚVZ so sídlom vo Svidníku a Vranove nad Topľou. Monitorovanie kvality prírodného kúpaliska Delňa zabezpečuje RÚVZ so sídlom v Prešove. Od začiatku tohoročnej letnej sezóny bolo zatiaľ vyšetrených 22 vzoriek, z toho 19 vzoriek z Domaše a 3 vzorky z Delne. Vo vodách prírodných kúpalísk sú sledované ukazovatele podľa platného NV č.87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská. V doručených vzorkách spolu bolo stanovených 139 chemických ukazovateľov, 63 biologických a 84 mikrobiologických ukazovateľov.

1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou

V rámci tejto úlohy sme vykonávali stanovenie vybraných ukazovateľov v súlade s NV č.354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. RÚVZ, pre ktoré zabezpečujeme laboratórne vyšetrenie požadujú stanovenie ukazovateľov minimálneho a úplného rozboru. Minimálny rozbor predstavuje, v zmysle spomínaného NV, 13 mikrobiologických a biologických ukazovateľov a 12 fyzikálno – chemických ukazovateľov. Úplný rozbor pozostáva zo všetkých ukazovateľov kvality pitnej vody, ktoré sa uvádzajú v citovanom NV. Naše laboratórium chemických analýz vôd z určeného počtu 66 fyzikálno-chemických ukazovateľov stanovuje 39 ukazovateľov. V prvom polroku 2009 bolo v rámci tejto úlohy spolu vyšetrených 534 vzoriek vôd a v nich stanovených 8721 fyzikálno – chemických, 3738 biologických a 2670 mikrobiologických ukazovateľov.

3.1. Sledovanie dusitanov, dusičnanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

V prvom polroku 2009 bolo spolu vyšetrených 75 vzoriek detskej stravy, z toho v 65 vzorkách bolo požadované stanovenie dusitanov, dusičnanov, v 10 vzorkách bola sledovaná prítomnosť rezíduí organofosforových pesticídov, stanovenie mykotoxínov (ako suma aflatoxínov B₁, B₂, G₁, G₂) nebolo požadované.

Zo 65 vzoriek detskej stravy na stanovenie dusitanov a dusičnanov bolo 16 vzoriek na báze mrkvy a listovej zeleniny, 4 na báze ovocia, 14 vzoriek ovocno-zeleninových, 27 vzoriek mäsovo-zeleninových a 4 vzorky boli na mliečnej báze. Rezídua pesticídov sa stanovovali v 5 vzorkách na báze ovocia, v 1 vzorke na zmiešanej báze ovocia a zeleniny a v 4 vzorkách na báze mlieka.

Rozdelenie počtu spracovaných vzoriek v rámci tejto úlohy podľa jednotlivých okresov je uvedené v tabuľke č.1.

Rozdelenie vzoriek podľa zloženia a sledovaných ukazovateľov je uvedené v tabuľke č.2.

Tabuľka č.1: Vzorky detskej stravy - rozdelenie podľa RÚVZ a sledovaných ukazovateľov

RÚVZ	Počet vzoriek		
	Dusitany, dusičnany	Mykotoxíny*	Pesticídy
Bardejov	16	0	10
Humenné	27	0	0
Prešov	9	0	0
Svidník	6	0	0
Vranov	7	0	0
SPOLU	65	0	10

*Suma aflatoxínov (B₁, B₂, G₁, G₂)

Tabuľka č.2: Vzorky detskej stravy - rozdelenie podľa zloženia a sledovaných ukazovateľov

Základ (zloženie) detskej stravy	Počet vzoriek		
	Dusitany, dusičnany	Mykotoxíny*	Pesticídy
mrkva, listová zelenina	16	0	0
Ovocie	4	0	5
ovocie-zelenina	14	0	1
mäso-zelenina	27	0	0
Mlieko	4	0	4
SPOLU	65	0	10

3.3 Kontrola jodidácie kuchynskej soli

V prvom polroku bolo celkovo vyšetrených 111 vzoriek kuchynskej soli, v ktorých bolo stanovených 333 ukazovateľov.

Rozdelenie počtu vzoriek podľa jednotlivých okresov je uvedené v tabuľke č.3.

Tabuľka č.3: Vzorky kuchynskej soli - rozdelenie podľa RÚVZ

RÚVZ	Počet	
	Vzorky	Ukazovatele
Bardejov	19	57
Humenné	24	72
Prešov	28	84

Svidník	7	21
Vranov	33	99
SPOLU	111	333

7.1. Cyanobaktérie

Monitorovanie kvality vody na kúpanie z rekreačnej nádrže Veľká Domaša zabezpečujú RÚVZ so sídlom vo Svidníku a Vranove nad Topľou. Monitorovanie kvality prírodného kúpaliska Delňa zabezpečuje RÚVZ so sídlom v Prešove. Od začiatku tohoročnej letnej sezóny bolo zatiaľ vyšetrených 22 vzoriek, z toho 19 vzoriek z Domaše a 3 vzorky z Delne.

7.3. Minerálne a pramenité balené vody

Pre sledovanie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody boli stanovované chemické, biologické a mikrobiologické ukazovatele podľa prílohy č.1 k dvadsiatej ôsmej hlave tretej časti potravinového kódexu. Celkovo bolo prijatých 54 vzoriek, z toho v 51 vzorkách bolo stanovených 666 chemických ukazovateľov. V 54 vzorkách minerálnych vôd bolo stanovených 216 biologických a 270 mikrobiologických ukazovateľov.

7.5. Materské mlieko

Pre banku materského mlieka novorodeneckého oddelenia FNsP J. A. Reimana v Prešove bola sledovaná nutričná kvalita a mikrobiologické ukazovatele v materskom mlieku. V 14 vzorkách materského mlieka bolo stanovených 53 chemických ukazovateľov a v 30 vzorkách bolo stanovených 150 mikrobiologických ukazovateľov.

7.7. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

V priebehu polroka bolo vyšetrených 10 vzoriek, rozdelenie počtu vzoriek podľa jednotlivých okresov je uvedené v tabuľke č.1 a rozdelenie podľa zloženia detskej stravy je uvedené v tabuľke č.2. Sledované boli tieto organoforforové pesticídy: oxydemeton-methyl, omethoate, demeton-S-methyl, ethoprophos, cadusafos, terbufos, disulfoton, demeton-S-methyl sulfone.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „Materské centrá“

Oddelenie podpory zdravia kontaktovalo Materské centrá na území mesta Prešov a Lipany a dohodlo sa na spolupráci. Pracovníčky oddelenia podpory zdravia vykonávali edukácie k problematike škodlivosti fajčenia v rodinách, starostlivosť o dieťa z hľadiska stravovania a správnej výživy. V hodnotenom období sme realizovali aktivity pre MC Lipany /besedy/ a skrínig matiek - prevencie kardiovaskulárnych ochorení a následne edukácie k zdravému životnému štýlu v počte 5.

9.2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

V I. polroku 2009 sme nerealizovali aktivity pre seniorov, nakoľko ich činnosť (denné centrá) bola zameraná na iné problematiky. Uskutočnili sme zber dát k dotazníkovej štúdii projektu, ktorej autormi sú ÚVZ SR a RÚVZ Trenčín. Celkovo sme oslovili 480 respondentov.

9.3. „ Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Projekt plníme v základnej škole Sibírska v školskom klube pre vekovú skupinu pre 6 – 8 ročných v spolupráci s pedagógmi 2 krát v týždni počas školského roku 2008 - 2009 . V rámci tohto projektu boli vytvorené 3 skupiny podľa veku s počtom 73 žiakov. Okrem projektu sme problematiku stomatohygieny realizovali formou besied v ZŠ I. stupňa, v SOŠ dopravnej v meste Prešov a ZŠ v obciach Hrabkov, Bzenov, Lemešany, Jarovnice a Sedlice. Celkovo bolo realizovaných 16 besied s premietaním zdravotno-výchovného videofilmu a nácvikom techniky čistenia chrupu.

9.4. Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov

OPZ realizovalo projekt **Žime zdravo**, ktorého autorom bol odbor školstva, kultúry a športu v Prešove. Projekt sme zabezpečovali odbornými besedami v 12 základných školách v meste Prešov. II. etapa sa realizuje mimo škôl v Ekocentre Prešov s dôrazom na pohybovú aktivitu a prevenciu fajčenia a drogových závislostí. Celkový počet besied 147 .

Projekt **Príprava prvoroďčiek na materstvo a rodičovstvo v komunitách** – prípravná fáza projektu, ktorý bude prebiehať v Chminianskych Jakubovaniach a Varhaňovciach v spolupráci so ZP Apollo.

9.5. Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou

- **24. marec Svetový deň TBC** – distribúcia zdravotno-výchovných materiálov TBC do zdravotníckych zariadení – praktický lekári pre deti a mládež a praktický lekári pre dospelých v počte 66 letákov.
- **7. apríl Svetový deň zdravia** - besedy na základných školách v meste Prešov, ZŠ Hrabkov, Bzenov, V. Šariš na tému zdravý životný štýl – 12 aktivít. Aktivity boli realizované k Svetovému dňu zdravia, ale nie so zameraním na tému vyhlásenú WHO.
- **31. máj Svetový deň bez tabaku** – besedy v základných školách v meste Prešov / v počte 12/ a stredných školách /Stredné odborné školy - stavebná, dopravná, odevná, služieb/ - v počte 6, rozhovor pre STV 1, STV 2, TV JOJ, Korzár.
- **26. jún Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami** - uskutočnili sme besedy / gymnázium J.A.Raymana, SOŠ dopravná/ – počet aktivít 6 . Plníme úlohy v spolupráci s komisiou protispoločenskej činnosti OÚ Prešov. V I. polroku 2009 sme zrealizovali seminár pre pedagógov v Metodicko-pedagogickom centre pre koordinátorov prevencie drogových závislostí Prešovského a Košického kraja.

9.6. Program podpory zdravia znevýhodnených rómskych komunít

Tento program sa začal opäť plniť od marca 2009. V RÚVZ Prešov nenastali zmeny v personálnom obsadení komunitných pracovníkov v zdravotnej výchove. Tieto pracujú v komunitách Varhaňovce, Mirkovce, Jarovnice, Svinia, Chminianske Jakubovany a Kojatice.

Komunitné pracovníčky zdravotnej výchovy pracujú na príkaznú zmluvu. Za hodnotené obdobie ich činnosť bola zameraná na zabezpečovanie očkovania detí, preventívnych prehliadkach detí a dospelých, riešenie problémov so zdravotnými preukazmi, u chorých užívanie liekov. Za prioritnú úlohu považujeme ich priame pôsobenie v komunite pri edukácii s občanmi, spoluprácu s lekármi, MŠ a ZŠ v ich pôsobnosti, starostami obcí a komunitnými sociálnymi pracovníkmi. Nie vo všetkých spomínaných regiónoch je so všetkými spolupráca na dobrej úrovni. Za

hodnotené obdobie bolo sa v 18 komunitách v okrese Prešov a Sabinov realizovala deratizácia a desinsekcia firmou ASANARATES s.r.o. Košice. Táto činnosť bola veľmi dobre organizovaná a nenastali problémy v žiadnej komunite. V hodnotenom období komunitné pracovníčky zdravotnej výchovy a OPZ RÚVZ plnili úlohu – hodnotenie efektívnosti 2. etapy Programu, v zmysle uznesenia č. 609. z 10.9.2008. Pri tejto akcii sme sa stretli aj s odmietavým postojom dotazovaných a túto aktivitu hodnotili ako administratívny akt. Správy z deratizácie a desinsekcie, ako aj mesačné hlásenia o činnosti komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy boli podľa pokynov posielané ÚVZ SR. Za I. polrok 2009 sa uskutočnilo 3237 aktivít.

9.8. Národný program prevencie obezity

Program Prevencie obezity bol prijatý a plníme jeho úlohy hlavne v ZŠ, SOŠ – pre mladú generáciu. Za I. polrok 2009 bolo realizovaných 14 besied na tému Zdravá výživa a prevencia civilizačných ochorení. Úloha bola plnená aj prostredníctvom poradne zdravia a cez www stránku RÚVZ Prešov.

9.9 CINDI program SR

V I. polroku 2009 sa tento projekt plnil prostredníctvom poradne zdravia a nastavbových poradní – POF, Poradňa zdravej výživy a Poradňa prevencie HIV/AIDS. V Poradni zdravia bolo vyšetrených 324 klientov, z toho prvovýšetrených 240, počet výkonov 2998. V nastavbových poradniach bolo vyšetrených 124 klientov.

9.10. Školy podporujúce zdravie

Tento projekt plníme v jednotlivých školách ako rozvojový projekt Zdravie v školách. Zameriavame sa na prevenciu fajčenia a drogových závislostí, prevenciu obezity, civilizačných ochorení, zdravú výživu, stomatohygienu. V I. polroku 2009 bolo zrealizovaných 63 aktivít.

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Túto úlohu plníme v rámci primárnej prevencie propagovaním nefajčenia pre všetky skupiny obyvateľstva formou edukácie v školách pre žiakov a študentov, pedagógov, ako aj vykonávaním ŠZD. V súvislosti s prijatím zákona č. 87/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, RÚVZ v Prešove za hodnotené obdobie vykonalo 401 kontrol.

10.3. Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – Vyšetrenie oxidu uhľového vo vydychovanom vzduchu

Oddelenie podpory zdravia túto úlohu plnilo pri edukácii v školách, nielen pre mládež, ale aj pre učiteľov, v rámci vzdelávania prostredníctvom Metodicko-pedagogického centra v Prešove, ako aj pre verejnosť počas aktivít Zdravé pracoviská v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou v Prešove. Akcia bola realizovaná v Prešove a Poprade. Počet vyšetrených bolo 102.

10. KONTROLA TABAKU

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Túto úlohu plníme v rámci primárnej prevencie propagovaním nefajčenia pre všetky skupiny obyvateľstva formou edukácie v školách pre žiakov a študentov, pedagógov, ako aj vykonávaním ŠZD. V súvislosti s prijatím zákona č. 87/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, RÚVZ v Prešove za hodnotené obdobie vykonalo 401 kontrol.

10.3. Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – Vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu

Oddelenie podpory zdravia túto úlohu plnilo pri edukácii v školách, nielen pre mládež, ale aj pre učiteľov, v rámci vzdelávania prostredníctvom Metodicko-pedagogického centra v Prešove, ako aj pre verejnosť počas aktivít Zdravé pracoviská v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou v Prešove. Akcia bola realizovaná v Prešove a Poprade. Počet vyšetrených bolo 102.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Prievidzi**

ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III).

V rámci plnenia tejto úlohy bol vykonaný dozor nad dodržiavaním zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach to v obchodných reťazcoch, kultúrnych domoch, v kinách a pri poskytovaní služieb. Bolo vykonaných 46 previerok a neboli zistené porušovania zákona. K dátumu spracovania správy neboli prejednané žiadne priestupky. Na internetovej stránke úradu boli zverejnené telefónne čísla na nahlasovanie porušovania zákona. Správa bude podaná k 31.12. 2009

1.4. SYSTÉM INFORMOVANIA VEREJNOSTI S VYUŽITÍM INTERNETOVÝCH STRÁNOK ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

OHŽP:

V rámci úlohy bola pravidelne aktualizované informácie o kvalite pitnej vody a kvalite vody na kúpanie na internetovej stránke RÚVZ a využívané kontakty s OcÚ pri operatívnom informovaní obyvateľstva. Taktiež boli poskytované informácie regionálnym masmédiami.

OZIŠ:

Na webovej stránke RÚVZ Prievidza je verejnosť informovaná o :

- aktuálnej situácii v oblasti hygieny a epidemiológie (výskyt chrípky, kalendár očkovania, očkovanie pred cestou do zahraničia, vtáčia chrípka, ...)
- aktuálnej situácii vývoja znečistenia ovzdušia a stavu prízemného ozónu prostredníctvom stránky Slovenského hydrometeorologického ústavu, kvalite vody na kúpaliskách a kvalite pitnej vody
- službách obyvateľstvu, ktoré v okresoch Prievidza a Partizánske poskytujú Poradne zdravia a Protidrogová poradňa pri RÚVZ Prievidza
- diétnom systéme
- aktivitách oddelenia výchovy ku zdraviu (informácie, vyhodnotenia a odborné články)
- o voľných pracovných miestach v štátnej správe v RÚVZ Prievidza
- sadzobníku pre poskytovanie odborných a laboratórnych expertíz
- ...

V rámci zlepšenia zberu, analýzy, vykazovania a šírenia environmentálnych zdravotných informácií so zameraním najmä na vykonávanie Európskeho akčného plánu pre životné prostredie a zdravie sme zatiaľ zo strany gestorov úlohy nedostali žiadne informácie a pokyny na spolupodieľanie sa na príprave jednotného obsahu a formy zverejňovaných informácií a zavedení systému zverejňovania určených informácií.

1.6. MONITORING KVALITY VODY PRÍRODNÝCH KÚPACÍCH OBLASTÍ V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE EÚ

OHŽP:

V rámci plnenia boli vykonané odbery vzoriek rekreačných vôd z kúpalísk a krytých bazénov s celoročnou prevádzkou a odber vzoriek zo sezónnych kúpalísk pred uvedením do prevádzky. Kvalita vôd po chemickej stránke vyhovovala hygienickým požiadavkám. Boli zaznamenané mierne výkyvy v mikrobiologickej kvalite. V týchto prípadoch bolo nariadené vypustenie bazénov s následnou plošnou dezinfekciou. V sezónnych zariadeniach prebieha príprava na LTS 2009 a bolo vydané rozhodnutie na uvedenie do prevádzky kúpaliska Čajka Bojnice, kúpaliska Dúha Partizánske, boli odobraté vzorky z vonkajších bazénov v kúpeľoch Chalmová, plážového kúpaliska Bojnice a je podaná žiadosť na uvedenie do prevádzky bazéna Remata Handlová.

Správa o pripravenosti rekreačných zariadení na LTS 2009 pre nadriadený orgán bola spracovaná k 15.06.2009 a odoslaná cez informačný systém .

NRC TTA:

NRC pre TTA sa na úlohe podieľa mikrobiologickým a biologickým vyšetrením rekreačných vôd podľa Nariadenia vlády SR č.87/2008 Z. z.. Výsledky vyšetrení boli spracované formou protokolov o skúškach. Vyšetrených bolo 12 vzoriek.

1.7. ZHODNOTENIE POKLESU SPOTREBY PITNEJ VODY Z VEREJNÝCH VODOVODOV A ZDRAVOTNÝCH DÔSLEDKOV

Situácia sa oproti roku 2008 podstatne nezmenila. Možno konštatovať, že počet obyvateľov napojených na verejné vodovody v okresoch Prievidza a Partizánske je stabilizovaný, ale na základe údajov prevádzkovateľov vodovodov naďalej klesá spotreba pitnej vody. Z toho vyplýva, že možnosť získania kvalitnej pitnej vody pre obyvateľstvo existuje, nie je možné nikoho prinútiť ju aj používať. Z našej pozície je možné pôsobiť osvetovou činnosťou. Bolo konštatované, že nebola zatiaľ evidovaná epidémia, spôsobená používaním nekvalitnej pitnej vody v lokalitách napojených na verejné vodovody. Úloha bude plnená dotazníkovou formou pilotnou štúdiou na úrovni krajov. Po vyhodnotení pilotnej štúdie bude projekt rozbehnutý na RÚVZ.

1.8. MONITORING KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

OHŽP:

Úloha je plnená podľa plánu monitoringu schváleného hlavným hygienikom v roku 2003 a schváleného plánu odberu vzoriek. V I. polroku odobraté vzorky nevykazovali odchýlky od predpísaných hygienických limitov, na dozorovanom území nie sú výnimky z kvality, nebola potrebná regulácia dodávky pitnej vody, neboli zaznamenané závažné poruchy a výluky pri dodávke. Prevádzkovatelia vodovodov majú vypracované a schválené harmonogramy odberov pitných vôd a pravidelne odoberajú a predkladajú výsledky rozborov v zmysle platných právnych predpisov.

OZIŠ:

Hodnotiaca správa za rok 2007 z výsledkov monitorovania kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov v SR bola na internetovej stránke RÚVZ Prievidza publikovaná 22. 12. 2008.

NRC TTA:

NRC pre TTA sa na úlohe podieľa mikrobiologickým a biologickým vyšetrením pitných vôd podľa Nariadenia vlády SR č.354/2006 Z.z.. Vyšetrenia boli vykonávané na základe požiadaviek jednotlivých terénnych oddelení úradu, resp. ako objednávky platených služieb iných zákazníkov.

Výsledky vyšetrení boli spracované formou protokolov o skúškach. Vyšetrených bolo 545 vzoriek.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ má zavedenú evidenciu v programe ASTR, ktorý už v dnešnej dobe nevyhovuje požiadavkám na operatívnu evidenciu rizikových prác. Údaje o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce sú pravidelne aktualizované na základe návrhov zamestnávateľov podľa § 30 ods. 1, písm.e) (§ 31, ods. 6) zákona č. 355/2007 Z.z., alebo z vlastného podnetu na základe výsledkov štátneho zdravotného dozoru, objektivizácie rizík a posúdenia rizika. Podľa štandardných výstupov programu ASTR bolo v I. polroku 2009 v 3. a 4. kategórii rizikových prác v spádovom území RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach evidovaných celkom 6083 exponovaných zamestnancov, z toho 890 žien.

Počet exponovaných zamestnancov podľa jednotlivých okresov:

- v okrese Prievidza 5398 exponovaných osôb, z toho 741 žien,
- v okrese Partizánske 685 exponovaných osôb, z toho 149 žien.

V I. polroku 2009 bolo rozhodnutím regionálneho hygienika vydaných 35 rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác v okresoch Prievidza a Partizánske a 3 rozhodnutia o zrušení rizikových prác.

V riziku pevného aerosólu pracuje 2602 zamestnancov z toho 83 žien a v riziku chemických faktorov pracuje 882 zamestnancov z toho žien 190. Počas I. polroku 2009 bolo schválených 20 prevádzkových poriadkov v zmysle NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení NV SR č. 300/2007 Z.z. Pri chemických faktoroch a pevnom aerosóle došlo k poklesu exponovaných osôb vyhlásených v kategórii 3. a 4.

V riziku hluku pracuje 4229 zamestnancov z toho 481 žien. Počet zamestnancov pracujúcich v riziku hluku v kategórii 3. a 4. je už niekoľko rokov na rovnakej úrovni. Napriek vysokému počtu zamestnancov vyhlásených v riziku hluku nezaznamenávame vysoký výskyt počtu podozrení na profesionálne ochorenie poruchy sluchu z hluku – 4 nové podozrenia v I. polroku 2009. Z praxe ŠZD zisťujeme, že ide o dôsledok dobrého organizačného zabezpečenia na pracoviskách (cielené preventívne zdravotné prehliadky, používanie osobných ochranných pracovných pomôcok). Počas I. polroku 2009 bolo schválených 27 prevádzkových

poriadkov v zmysle NV SR č. 115/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku v znení NV SR č. 555/2006 Z.z..

V riziku vibrácií je vyhlásených 288 zamestnancov. V roku 2008 a následne i v prvom polroku 2009 bola vykonávaná objektivizácia faktora vibrácie pre jednotlivé profesie na HBP. Na základe objektivizácie bolo vydané nové rozhodnutie so značným poklesom počtu zamestnancov v riziku vibrácií v kategórii 3. a 4. V I.polroku 2009 bolo hlásených 14 podozrení na profesionálne ochorenie z vibrácií. Počas I.polroku 2009 bol schválený 1 prevádzkový poriadok v zmysle NV SR č.416/2005 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou vibráciám v znení NV SR 629/2005 Z.z..

Na pracoviskách dozorovaného regiónu sa priebežne vykonáva objektivizácia faktorov pracovného prostredia, na základe čoho sa aktualizuje databáza rizikových prác. Na záver môžeme konštatovať, že počet zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu v kategórii 3. a 4. oproti predchádzajúcemu hodnotenému obdobiu klesá.

Za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce neboli v sledovanom roku uložené sankčné opatrenia.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V rámci štátneho zdravotného dozoru sa pri previerkach zameriavame na uplatňovanie nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 300/2007 Z.z.. Bolo vykonaných 5 previerok, ktoré boli zamerané hlavne na zisťovanie používania a skladovania jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov, vypracovanie posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov, spôsob evidencie jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov, zabezpečenie odbornej spôsobilosti zamestnancov na prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami, poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie, zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti o zamestnancov a pod.

V I. polroku 2009 bolo vydané 1 rozhodnutie na manipuláciu a skladovanie veľmi jedovatých látok a prípravkov podľa § 13 ods.4 písm.i) zákona č.355/2007 Z.z.

Mimoriadne situácie a havárie sa v sledovanom období nevyskytli.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Uplatňovanie NV SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom v znení NV SR č.300/2007 Z.z. pri práci sme realizovali v nasledovných organizáciách: Novácke chemické závody (NCHZ), a.s., Nováky, NsP Prievidza a Slovenské elektrárne a.s., Elektráreň Nováky (ENO).

RÚVZ eviduje databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom, táto sa pravidelne aktualizuje na základe oznámení zamestnávateľa a objektivizácie expozície.

V prvom polroku 2009 pracuje v riziku karcinogénnych a mutagénnych faktorov 616 zamestnancov, z toho 107 žien a to nasledovne: vinylchlorid – 351, z toho 52 žien, propylénoxid – 28, etylénoxid – 74 z toho 29 žien, 1,2-dichlóretán – 16, trichlóretylén – 6, etylénoxid spoločne s propylénoxidom – 42, etylénoxid spoločne s vinylchloridom – 3, vinylchlorid spoločne s 1,2-dichlóretánom – 49, arzén – 26 a cytostatiká – 21 z toho 20 žien.

V priebehu roku 2008 prebehla objektivizácia faktorov v pracovnom prostredí NCHZ po tom, čo zamestnávateľ vykonal technické a organizačné opatrenia, na základe čoho došlo na začiatku roka 2009 k prehodnoteniu rizík, z čoho vyplynulo:

- preradenie zamestnancov exponovaných karcinogénnym a mutagénnym faktorom zo štvrtej kategórie do tretej kategórie prác,
- zníženie počtu zamestnancov zaradených do tretej kategórie rizika cca o 50%.

Organizačnými a technologickými opatreniami v ENO došlo k zníženiu počtu zamestnancov exponovaných arzénu zo 49 na 26.

V sledovanom období nebolo vydané žiadne rozhodnutie na činnosti spojené s výrobou, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku podľa § 13 ods.4 písm.j) zákona č.355/2007 Z.z.

V I.polroku 2009 boli vydané rozhodnutia pre činnosť s rizikom expozície pri odstraňovaní materiálov obsahujúcich azbest podľa § 13 ods.4 písm.k) zákona č.355/2007 Z.z. v nasledovných prevádzkach:

- Slovenské elektrárne a.s., závod Elektrárne Nováky – most potrubný z A do kanála, demontáž opláštenia – bočné steny a strecha, garáže objektu ENO B, demontáž opláštenia - strecha. Práce vykonal Termotechna a.s., Bratislava.
- Slovenské elektrárne a.s., závod Elektrárne Nováky – odstraňovanie azbestu zo stavby objektu zauhl'ovania – na dopravníkovom páse objekt T4AB ENO B bloky 1,2. Práce vykonal Termstav a.s., Bratislava.
- Slovenské elektrárne a.s., závod Elektrárne Nováky – oprava 6-tich kusov buniek chladiacej veže. Práce vykoná v mesiacoch október až november 2009 REKO Praha., organizačná zložka Žilina.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

Rizikové práce s rizikovým faktorom - psychická pracovná záťaž v dozorovaných okresoch neevidujeme.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ

V prvom polroku 2009 sme zaevidovali 35 nových žiadostí podozrenia chorôb z DNJZ. Medzi žiadosťami naďalej dominujú zamestnanci Hornonitrianskych baní Prievidza, a.s. (30%).

Prešetrili sme 146 žiadostí z predchádzajúceho obdobia. Počas tohto obdobia bolo hlásených 21 priznaní choroby z DNJZ. Jednalo sa o profesie baník-rubač, razič (12); šička (3); gumár-lisár (2); murár (1); ručná nakladačka papiera tlačových strojov (1); manipulačný robotník na nakládke a vykládke (1); operátorka pri výrobe autokáblových zväzkov (1).

Za obdobie I. polroku 2009 zaznamenávame naďalej pokles žiadostí o prešetrenie pracovných podmienok pri podozrení na chorobu z povolania z DNJZ oproti roku 2008 1,5-krát a oproti roku 2007 dokonca 6-krát.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V prvom polroku 2009 sme zaevidovali 2 žiadosti o prešetrenie podozrenia z choroby z povolania pod položkou 47 v súvislosti s ochorením chrbtice. Jednalo sa o nasledovné profesie: operátorka pri výrobe autokáblových zväzkov a rezačka látok v textilnom priemysle. Prešetrili sme 1 prípad podozrenia. Za sledované obdobie nebol hlásený žiadny prípad priznania choroby z povolania v súvislosti s ochorením chrbtice. V porovnaní s predchádzajúcimi obdobiami počet hlásení nenarastá a je v porovnaní s inými podozreniami na chorobu z povolania nízky. Z hľadiska profesií nepozorujeme žiadnu profesiu so zvýšeným počtom podozrení na toto ochorenie.

2.2 ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

V I. polroku 2009 bolo vykonaných 12 previerok. Štátny zdravotný dozor bol zameraný najmä na kontrolu administratívnych pracovísk v zmysle NV SR č.276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Jednalo sa o pracoviská, na ktorých zamestnanci pracujú so zobrazovacími jednotkami viac ako polovicu pracovnej zmeny. Previerky boli zamerané hlavne na používané zariadenia, ich umiestnenie, priestorové podmienky na pracoviskách, osvetlenie pracovného priestoru, na režim práce a odpočinku zamestnancov, vykonávanie lekárskeho preventívneho prehliadok a na informovanosť zamestnancov o zdravotných rizikách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Počas I. polroku 2009 bol schválený 1 prevádzkový poriadok v zmysle č.276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Na overenie dodržiavania požiadaviek legislatívy poskytovať informácie v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov sa používajú kontrolné listy informovanosti zamestnancov, ktoré budú vyhodnotené do konca roka 2009.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Oddelenie hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických prostriedkov RÚVZ Prievidza plní v roku 2009 tieto programy a projekty vyhlásené ÚVZ SR:

Číslo úlohy	Názov úlohy	Termín ukončenia
3.1.	Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti	30. december 2009
3.2.	Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie	30. december 2009
3.3.	Kontrola jodidácie kuchynskej soli	30. december 2009
3.4.	Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch	28.február 2010
3.5.	Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti	30. marec 2011

Úlohy a programy boli splnené nasledovne :

- 3.1. Úloha je plnená podľa harmonogramu a v stanovenom rozsahu. V odobratých vzorkách potravín pre dojčatá a malé deti boli dusitany a dusičnany stanovené v 5 vzorkách. Na stanovenie obsahu mykotoxínov a patulínu bolo odobratých 10 vzoriek dojčenskej a detskej výživy, ktoré boli zaslané do NRC RÚVZ Poprad. a 3 vzorky dojčenskej a detskej na stanovenie obsahu reziduí pesticídov v laboratóriách ÚVZ SR. Výsledky vzoriek na obsah dusičnanov a dusitanov vyhoveli kritériám zdravotnej nezávadnosti. Výsledky na obsah mykotoxínov, patulínu a reziduí pesticídov zatiaľ nie sú k dispozícii.
- 3.2. Úloha je plnená. Klinicko - somatické vyšetrenia boli vykonané a dotazníky na socio-ekonomické a stravovacie návyky boli získané od 20 respondentov z úlohou požadovaných 80 respondentov v určenom vekovom zastúpení stredne ťažko pracujúcich mužov a žien.
- 3.3. Úloha je plnená priebežne podľa harmonogramu. V stanovenom počte a rozsahu bolo vyšetrených 10 vzoriek, z ktorých bolo domácej výrobnej produkcie soli 5 vzoriek a z dovozu 5 vzoriek. Jedna vzorka dovozovej soli nevyhovela požiadavkám Potravinového kódexu SR pre zvýšený obsah KJ. V rámci plnenia tejto úlohy je sledované používanie jodidovanej soli pri výrobe pekárenských, mäsových, lahôdkových výrobkov a v potravinárskom výrobnom závode Nestlé Prievidza.
- 3.4. Plánované úlohy sú plnené podľa stanoveného harmonogramu. Za I.polrok 2009 bolo vyšetrených podľa harmonogramu 5 vzoriek určených kozmetických výrobkov. V apríli bola splnená úloha kontroly výrobkov na ochranu zdravia pred slnečným žiarením. Na vyšetrenie bolo odobratých 5 vzoriek opaľovacích krémov a olejov. V rámci ŠZD bolo vykonaných 48 inšpekcií kde boli kontrolované požadované ukazovatele označenia kozmetických prostriedkov, doklady o pôvode a prešetrovaný výskyt 30 nebezpečných kozmetických výrobkov hlásených v rýchlom výstražnom systéme RAPEX.
- 3.5. Úloha je plánovaná na budúci rok.

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY

V rámci monitoringu trvanlivosti veľkoobjemových balených vôd boli sledované 3 vzorky 18 l balení pitných vôd v distribučnej sieti, lebo plniareň v regióne nemáme.

Monitoring kvality spotrebiteľsky balených minerálnych a pramenitých vôd v distribučnej sieti bol vykonaný u 15 vzoriek.

7.4. RADIAČNE OŠETRENÉ POTRAVINY

Na kontrolu prítomnosti radiačne ošetrovaných potravín boli odobraté 2 vzorky potravín, 1 s obsahom tuku a 1 rastlinného pôvodu. Nálezy boli negatívne.

7.6. REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

V obchodnej sieti boli na monitoring podľa časového harmonogramu odobraté 3 vzorky dojčenskej a detskej výživy. Výsledky ešte nie sú k dispozícii.

7.8. GLUTÉN V DIÉTNYCH POTRAVINÁCH

Na analýzu potravín určených na bezlepkovú diétu boli v obchodnej sieti odobraté 2 vzorky na obsah gluténu podľa plánovaného časového harmonogramu.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod.

Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia, zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Databáza údajov bola realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa získali od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bude kódovaná číselným symbolom, resp. rodičia doplnia požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bude použitý program EXCEL.

Základný súbor detí bol vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli valídne. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bude súbor obsahovať deti ako z mestských, tak vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín.

Do súboru boli zaradené deti nasledovne:

- veková skupina 3-6 ročných detí : 2 triedy MŠ (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 15 detí, t.j. spolu 30 detí

- veková skupina 7-10 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa (1 mestská,1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí
- veková skupina 11- 14 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa (1 mestská,1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí

Na základe horeuvedeného sme u nás vyšetrili celkom 150 detí.

Etapy riešenia:

Trvanie projektu:

r. 2009 – 31.12. 2010

Termín ukončenia:

r. 2010

4.3 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

V nadväznosti na predchádzajúce celoeurópske školské prieskumy ESPAD sa v marci r. 2007 konalo ďalšie opakovanie prieskumu užívania legálnych a nelegálnych drog u študentov stredných škôl, 8-ročných gymnázií a žiakov 9. ročníkov základných škôl v Slovenskej republike. Koordinátorom prieskumov zostal aj naďalej doc. PhDr. Alojz Nociar, CSc., pracovník Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie a koordináciu prieskumu zabezpečoval aj odbor HDM ÚVZ SR. Išlo o štvrté opakovanie celoštátneho prieskumu, ktorý prebehol približne v rovnakom čase vo vyše 30 štátoch. Prieskum bol zameraný na oblasť závislosti – fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod. Na RÚVZ Prievidza nám boli zaslané dotazníky pre študentov spolu s tlačivami „Hlásenie za triedu“. IV. celoštátny prieskum prebiehal v období od 19.3.2007 do 23.3.2007. U nás bol zrealizovaný v okrese Prievidza v 2 stredných školách t.j. Združená stredná škola hotelových služieb a obchodu, Nábr. Kalinčiaka v Prievidzi v počte 277 dotazníkov a Združená stredná škola chemická Ul. Rastislavova v Novákoch v počte 257 dotazníkov. Prieskum bol anonymný. Každý žiak, resp. študent vložil vyplnený dotazník do obálky a zalepil. Pracovníci odd. HDM sa podieľali na tomto prieskume ako anketári, ktorí zozbierali dotazníky a podľa priložených inštrukcií ich zabalili jednotlivo podľa ročníkov a škôl s uvedením presnej adresy školy, ročníka a kraja spolu s vyplneným tlačivom „Hlásenie za triedu“. Takto označené skupiny dotazníkov boli zaslané na ÚVZ SR.

Úloha sa vykonáva na základe požiadaviek od koordinátora doc. PhDr. Alojza Nociara a hlavnej odborníčky OHDM MUDr. J.Novákovej.

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Cieľ:

Zhodnotiť stravovacie zvyklosti u vybraných vekových skupín populácie detí SR vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie

využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a dorast.

Dlhodobým cieľom projektu je hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál v jednej z citlivých skupín populácie, a to populácie detí SR.

Projekt je navrhovaný ako prierezová štúdia pre 4 vekové skupiny detí s reprezentatívnym zastúpením jednotlivých vekových skupín pre populáciu SR v pomernom zastúpení pohlaví.

Za každý RUVZ sa náhodne vyberú dve školy – jedna mestská a jedna vidiecka (ak je počet detí nižší ako požaduje výber, je možné vybrať aj viac zariadení, dôležité je dodržať veľkosť súboru). Z každej školy sa vyberie z príslušnej vekovej skupiny 30 chlapcov a 30 dievčat, čiže z každého RUVZ bude vyšetrených v každom roku 120 detí príslušnej vekovej skupiny.

Zber a analýza údajov:

Monitorovanie stravovacích zvyklostí a individuálnej spotreby potravín je rozdelený na 4 roky :

II. etapa- rok 2009 veková skupina 4-6 roč. (120 detí)

III. etapa- rok 2010 veková skupina 7-10 roč.

IV. etapa- rok 2011 veková skupina 11-14 roč.

V. etapa - rok 2012 veková skupina 15-18 roč.

Na zber údajov sa použije spracovaný a overený frekvenčný dotazník. Dotazník umožní zhodnotenie príjmu základných potravinových komodít a vybraných živín, ako aj expozíciu cudzorodým látkam u jednotlivých vyšetrených osôb.

Ďalšie údaje o výžive sa budú získavať aj metódou 24 hodinovej retrospektívnej stravovacej anamnézy, ktorá doplní informácie nadobudnuté frekvenčným dotazníkom. Získavať sa budú informácie o fyzickej aktivite detí dotazníkom 24 hod. fyzickej aktivity, zhodnotí sa vyváženosť energetického príjmu a výdaja.

Dotazníkovou metódou sa bude zisťovať i spôsob výživy rodičov vyšetrovaných detí s cieľom zhodnotiť vplyv rodiny na stravovacie návyky detí. Po informovanom súhlase rodičov sa vyšetrí časť respondentov detí a ich rodičov na vybrané kardiometabolické rizikové faktory v poradni zdravia (cca 50 detí a 50 dospelých) – bude aktuálne v IV. a V. etape riešenia.

Bolo vyšetrených 120 detí resp. vybraných náhodným výberom.

9.2. ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO

Cieľom uvedeného projektu je zmeniť súčasné vnímanie starnutia a postavenia seniorov v spoločnosti len ako problém sociálnej a ekonomickej záťaže spoločnosti.

Projekt je riešený ako prierezová štúdia pre štyri skupiny obyvateľstva. My sme sa na oddelení zamerali na skupinu žiakov ZŠ a SŠ. Celkovo bolo vyšetrených formou anonymného dotazníka 120 respondentov v dobe od 15.5. do 15.6.. 2009.

Údaje z dotazníkov sa budú vkladať do databázy a budú zaslané na RÚVZ v Trenčíne do 20.8.2009.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

V rámci výročnej správy RÚVZ za rok 2008 bola vypracovaná analýza plnenia imunizačného programu. Zabezpečili sme pravidelné informovanie očkujúcich lekárov o všetkých pripravovaných a už realizovaných zmenách týkajúcich sa očkovacieho kalendára a samotných vakcín prostredníctvom mesačného hlásenia.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa v dňoch 20. – 26. apríla 2009 sme zabezpečili publikovanie článkov s tematikou noviniek v očkovaní v lokálnych médiách MY Hornonitrianske noviny v okrese Prievidza a Trend v okrese Partizánske, boli urobené dve nástenky pre laickú verejnosť a dve pre zdravotníckych pracovníkov a problematike očkovania sme venovali aj materiál zverejnený na webovej stránke RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach.

V rámci surveillance a kontroly ochorení preventabilných očkovaním sme za prvý polrok mali nahlásené 2 nosičstvá HbsAg.

U suspektných preventabilných ochorení alebo u iných vybraných ochorení (tetanus, VHB, VHA, besnota, meningokoky, pneumokoky) kontrolujeme očkovanie priebežne.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

K 31.1.2009 sme vypracovali výročnú správu oddelenia epidemiológie za okresy Prievidza a Partizánske za rok 2008.

Vypracovali sme týždenné a mesačné analýzy výskytu prenosných ochorení, súčasťou mesačných analýz sú aj informácie pre lekárov o očkovaní, o aktuálnej epidemiologickej situácii u nás a vo svete a informácie o protiepidemických opatreniach.

Počas chrípkovej sezóny 2008 -2009 sme zabezpečili pravidelný sentinelový zber biologického materiálu od chorých a pri požiadaní sme zabezpečili jeho transport do NRC pre chrípku na ÚVZ SR v Bratislave. Počas sezóny boli odobraté 3 nasofaryngeálne výtery od detí a 7 nasofaryngeálnych výterov od dospelých, z toho bol izolovaný 3x vírus chrípky typu A/H3, 1x A bližšie neurčený a 1x vírus chrípky typu B. V rámci epidemického výskytu chrípky a CHPO bolo v okrese Prievidza zatvorených 10 ZŠ a 2 SŠ. Rozhodnutia boli vydané oddelením HDM.

K 30.6.2009 bolo hlásených 8 kontaktov s VHA, 1 ochorenie na VHC,

7 bezpríznakových nosičstiev VHC a 2 bezpríznakové nosičstvá VHB. Protiepidemické opatrenia v ohniskách nákazy boli v plnom rozsahu realizované. V súvislosti s diagnózou vírusová hepatitída nebolo vydané žiadne rozhodnutie.

Zaznamenali sme 3 epidémie akútnej gastroenteropatie zapríčinené vírusom Norwalk u pacientov neurologického oddelenia NsP Prievidza, kde ochorelo 8 osôb, z 37 exponovaných, na psychiatrickom oddelení NsP, kde ochorelo 11 osôb zo 78 exponovaných a v závodnom stravovacom zariadení NCHZ, kde ochorelo 81 osôb zo 681 exponovaných.

Protiepidemické opatrenia boli vo všetkých zariadeniach vykonané v plnom rozsahu. Bolo vydaných 7 rozhodnutí pre osoby vykonávajúce epidemiologicky závažnú činnosť chorých alebo v kontakte s chorými na hnačkové ochorenie. Bolo prešetrených 48 nahlásených pozitívnych hemokultúr, z ktorých 18 bolo uzatvorených ako sepsa.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Do elektronického hlásenia prenosných ochorení EPIS zaregistrovaní 19 obvodní lekári (10 pre dospelých a 9 pediatri) - aktívne hlásia chrípku 8 obvodní lekári (5 pre dospelých a 3 pediatri) a aktívne hlásia prenosné ochorenia 5 obvodní lekári (3 pre dospelých a 2 pediatri).

Zabezpečili sme informovanie verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ Prievidza.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

K 30.6.2009 bolo hlásených z nemocničných zariadení okresu 71 nozokomiálnych nákaz, z toho 10 prebehlo pod obrazom sepsy. Zaznamenali sme dvakrát zvýšený výskyt nozokomiálnych nákaz v rámci epidémií A 08.1 na neurologickom a psychiatrickom oddelení s počtom ochorení osem a jedenásť.

Kontrola hygienicko - epidemiologickeho režimu bola vykonaná v 23 zdravotníckych zariadeniach, z toho 14x na lôžkovom oddelení a 9x v odbornej ambulancii. Boli vydané 2 rozhodnutia na odstránenie zistených nedostatkov.

Fyzikálno - biologické testovanie sterilizačných prístrojov sme vykonali 137x.

Za pol roka sme prešetrili 49 multirezistentných kmeňov baktérií a 4 kmene MRSA.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERORIZMU

Nezaznamenali sme žiadnu mimoriadnu epidemiologickú situáciu.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V prvom polroku 2009 sme zabezpečili 3x odber odpadovej vody podľa harmonogramu NRC pre poliomyelitídu, s negatívnymi výsledkami.

V prvom polroku 2009 bolo hlásené 1 podozrenie na akútnu chabú obrnu. Vykonali sme analýzu situácie vo výskyte akútnych chabých obrn vo výročnej správe za rok 2008.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

Cieľ

Cieľom objektivizácie faktorov životných podmienok je zabezpečovať analýzy vzoriek životného a pracovného prostredia, požívateľín, predmetov bežného používania a biologického materiálu a merania fyzikálnych faktorov v životnom a pracovnom prostredí pre účely štátneho zdravotného dozoru a potravinového dozoru vykonávaného hygienickými odbormi.

7.1. CYANOBAKTÉRIE

Na prírodných kúpaliskách sa celoročne sleduje výskyt vodného kvetu. V prípade jeho výskytu, sa kvet odoberie aj s príslušnými vzorkami podľa dohodnutých pokynov a pošle sa na

d'alšiu analýzu do NRC pre ekotoxikológiu na ÚVZ SR v Bratislave. Za rok 2008 boli vyšetrené 2 vzorky. Nezachytili sme žiadny výskyt vodného kvetu na našich sledovaných lokalitách.

7.2. Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach

NRC pre TTA sa na úlohe podieľa vyšetrením améb vo vodovodných sieťach a bližšou identifikáciou améb zasielaných z iných RÚVZ podieľajúcich sa na úlohe. Vyšetrených bolo 14 vzoriek. Améby kultivovateľné pri 36 °C a 44°C boli neprítomné.

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY

Vzorky stolových a minerálnych vôd boli vyšetované mikrobiologicky a biologicky na základe požiadaviek Oddelenia hygieny výživy podľa platného Potravinového kódexu. Výsledky vyšetrení boli spracované formou protokolov o skúškach. Vyšetrených bolo 15 vzoriek.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

Riešiteľská pracoviská

PZ, OPZ, materské centrá Slniečko Prievidza, Nováčik Nováky, Lienka Handlová, Bocianik Partizánske, Drobčekovo Dolné Vestenice

Riešenie

1. „Urobme všetko preto, aby deti nezomierali“ a *Aby deti nezomierali* - distribúcia plagátov (...život deťom nekúpiš, prilbu áno) a skladačiek (Urobme všetko preto, aby deti nezomierali) a konzultácie vo všetkých materských centrách regiónu

Realizácia

priebežne

2. *Prednáška* v materskom centre Slniečko Prievidza pri príležitosti Európskeho týždňa imunizácie.

Súčasťou prednášky bola distribúcia zdravotno-výchovných materiálov podľa aktuálnej témy.

Realizácia

apríl

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Téma : „Seniori v rodine a spoločnosti“

Riešiteľské pracoviská

OPZ, PZ, HDM, kluby dôchodcov, domovy dôchodcov, penzióny pre dôchodcov, základné a stredné školy regiónu

Riešenie

Distribúcia a následný zber dotazníkov podľa odporúčania garantov projektu. Spracovanie dotazníkov do jednotnej mustry.

Realizácia

máj – júl

9.3. „ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“**Riešiteľské pracoviská**

PZ, MŠ Športová Prievidza

Riešenie

Ukončenie cyklu prednášok pre deti a kompletizácia dotazníkov od rodičov a pedagogických pracovníkov MŠ Športová Prievidza

Realizácia

január

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO**Riešitelia**

OPZ, PZ, MC Slniečko, RTV Prievidza

Riešenie

Svetový deň zdravia, Európsky týždeň imunizácie, Svetový deň bez tabaku, Medzinárodný deň boja proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi

- názorná propagácia a vývesky
- články na web-stránke úradu (venované jednotlivým dňom)
- spolupráca s médiami – RTV Prievidza – reportáž z prednášky na tému očkovanie v MC Slniečko
- výpožičnosť a projekcia videofilmov
- spolupráca s príslušnými klinickými odborníkmi
- účasť inštruktorky VZ ako členky na zasadnutiach Poradenského zboru pre prosociálnu, zdravotnú a environmentálnu výchovu (pri Regionálnom kultúrnom centre Prievidza)

Realizácia

priebežne, aktuálne podľa kalendára významných dní WHO

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKÁ

OPZ, PZ, základné školy

Riešenie

1. Diétny systém – distribúcia diét vrátane redukčných, receptúr, vzorových jedálnych lístkov, individuálne poradenstvo a poskytovanie konzultácií

Realizácia

priebežne

2. Prednášky na tému „Zdravá výživa, stravovací režim“ pre žiakov 1. – 4. a 5 – 9. ročníka ZŠ Zemianske Kostolany

Realizácia

február

3. výpožičnosť a projekcia zdravotno-výchovných videofilmov s tematikou zdravej výživy

Realizácia

Priebežne

4. názorná propagácia – vývesky, príspevky na internetovej stránke úradu

Realizácia

priebežne

9.9. CINDI program SR

Riešiteľské pracoviská

PZ, OPZ

Realizácia projektov v rámci programu CINDI:

Činnosť poradne zdravia zameraná na stanovenie individuálneho rizika srdcovo-cievnych ochorení u klientov a následné poradenstvo s poskytnutím edičných zdravotno-výchovných materiálov. V Poradni zdravia Prievidza bolo zrealizovaných celkovo 192 vyšetrení, z toho 180 na základnej poradni, 3 v poradni pre deti a mládež, 9 v poradni pre závislosti. V Poradni zdravia v Partizánskom sme zrealizovali celkovo 61 vyšetrení, z toho 12 v poradni zdravej výživy.

Realizácia

Priebežne

9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

1. Prednáška na tému „Vplyv drog na ľudský organizmus“ – žiaci 6. – 9. ročníka ZŠ Zemianske Kostolany

Realizácia

Marec

2. Prednáška na tému „Anorexia“ – s aktívnou účasťou žiakov formou tvorby posterov na danú tému. Žiaci 7. – 9. ročníka ZŠ Nováky.

Realizácia
apríl

3. Prednášky na tému „Vplyv fajčenia na zdravie“ - pre žiakov ZŠ Nováky

Realizácia
apríl

4. Vyšetrovanie pedagógov a nepedagogických zamestnancov školy prístrojom reflotron (stanovenie celkového cholesterolu), meranie krvného tlaku – celkovo 42 vyšetrení – ZŠ Nováky

Realizácia
apríl

5. spolupráca so školskými koordinátormi projektu škôl všetkých typov, výpožičnosť a projekcia videofilmov, distribúcia a zdravotno-výchovných materiálov

Realizácia
priebežne

6. „Deň zdravia“ Strednej odbornej školy Handlová – vyšetrovanie prístrojom reflotron, meranie krvného tlaku, vyšetrovanie tukomerom a smokerlyzerom pedagogických a nepedagogických zamestnancov školy a študentov školy

Realizácia
jún

10. KONTROLA TABAKU

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
10.3.	Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – Vyšetrenie oxidu uhľnatého vo vydychovanom vzduchu	ÚVZ SR
	PZ, OPZ	priebežne

10.2. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA AKCIE PRE VEREJNOSŤ – VYŠETRENIE OXIDU UHOĽNATÉHO VO VYDYCHOVANOM VZDUCHU

Riešitelia

OPZ, PZ, MÚ Partizánske, ZŠ Nováky, ZP Union, HBP Prievidza

Riešenie

V spolupráci s uvedenými organizáciami a podnikmi realizácia vyšetrení smokerlyzerom určená pre verejnosť, s následným poradenstvom.

Realizácia

priebežne

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Rimavskej Sobote**

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1 AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

Cieľ

Posilniť jeden zo základných determinantov zdravia populácie v SR, osobitne vo vzťahu k detskej populácii, realizovaním aktivít a programov z ktorých pozostáva tretia aktualizovaná verzia akčného plánu (NEHAP III).

Anotácia

Realizovanie NEHAP III má zabezpečiť kontinuitu procesu trvalej udržateľnosti environmentálneho zdravia obyvateľov SR v súlade s politikou EÚ a SZO v tejto oblasti a cieľov Európskeho akčného plánu pre životného prostredie a zdravie na roky 2004 - 2010, ktorý schválili všetky členské štáty v EÚ.

NEHAP III vymedzuje najaktuálnejšie problémy životného prostredia a zdravia obyvateľov SR v súčasnosti a určuje prioritné oblasti na riešenie v rokoch 2005-2010. Aktivity NEHAP III sú zamerané na nasledovné ciele:

- a) redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody,
- b) prevencia a redukcia zdravotných dôsledkov spôsobených nehodami a zraneniami detí,
- c) prevencia a zníženie respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečistením ovzdušia,
- d) zníženie rizika chorôb a invalidity detí spôsobenej expozíciou nebezpečných chemických látok (napr. ťažkým kovom) a biologickými činiteľom.

NEHAP III zahŕňa okrem vyššie uvedených problematiku bývania a zdravia, dopadov klimatických zmien na zdravie, vytvorenia informačného systému environmentálnych a zdravotných indikátorov.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.2 KOORDINÁCIA VÝSKUMNÝCH PROGRAMOV V OBLASTI ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA NA NÁRODNEJ ÚROVNI - ERA-NET V OBLASTI ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Cieľ

Cieľom projektu je priniesť expertom v oblasti financovania a plánovania dôležité informácie o programoch a projektoch realizovaných v oblasti životného prostredia a zdravia, vybudovať pevnú sieť spolupráce medzi rôznymi inštitúciami, skúmať výsledky a metódy v týchto inštitúciách, definovať prioritné oblasti pre výskum a adresovať ich prostredníctvom spoločných aktivít a medzinárodných výziev pre nové výskumné projekty.

Projekt bol schválený EK v rámci 7RP pod č.219337

Anotácia

Odhaduje sa, že okolo 20% ochorení v rozvinutých krajinách môže byť pripisovaných environmentálnym faktorom a závažnosť problémov je vnímaná u väčšiny Európanov. Hodnotenie zdravotných dopadov je založené hlavne na nedostatočnom množstve údajov a limitujúcich informácií vo vzťahu medzi expozíciou a zdravím. Preto je potrebné posilniť výskum v tejto oblasti a rozvíjať metódy a nástroje, ktoré budú zlepšovať porovnateľnosť údajov.

Členské štáty rozvíjajú zručnosti a expertízu použitím odlišných mechanizmov na financovanie výskumu v oblasti životného prostredia a zdravia.

Vedecké hranice vytvorené kompetenciami rôznych dotujúcich organizácií sú často prekážkou pri vzájomnej spolupráci. I keď ciele sú smerom k relevancii a účinnosti, výsledky zostávajú roztrieštené a neaktuálne pre podporu tvorby politických nástrojov. A preto výsledky zo štúdií ERA-ENVHEALTH budú viesť k návrhu koherentného zoznamu predložených prioritných oblastí, k implementácii spoločných aktivít a spoločných medzinárodných výziev (calls). ERA-ENVHEALTH prostredníctvom 19 participantov z 10 krajín prispeje k vybudovaniu spolupráce prostredníctvom rôznych organizácií v oblasti výskumu, environmentálneho a verejného zdravia.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.3 NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA (EHIS)

Cieľ

Cieľom tohto projektu je zaviesť informačný systém v oblasti životného prostredia a zdravia, ktorý je založený na zbere a spracovaní údajov o indikátoroch ako nástroja pre hodnotenie stavu environmentálneho zdravia na národnej aj regionálnej úrovni.

Anotácia

Informačný systém životného prostredia a zdravia (EHIS) je účinným nástrojom na podporu tvorby politiky, umožňuje nastavenie priorít na základe súboru dôkazov, zdokonaľuje prístup k informáciám a posilňuje komunikáciu s verejnosťou. Štvrtá ministerská konferencia o životnom prostredí a zdraví odporučila ďalšie aktivity na rozvoj systému, ktoré sú tiež dôležitými prvkami Európskeho programu verejného zdravotníctva a európskej stratégie životného prostredia a zdravia. Na základe skúseností z predchádzajúcich projektov (ENHIS, ENHIS2) a zahrnutia veľkého počtu krajín do tejto úlohy sa zistilo, že je potrebné takýto informačný systém rozvíjať aj naďalej, a to na príslušnej regionálnej úrovni členských krajín.

Tento projekt bude zahŕňať vývojové metódy a praktické skúsenosti z predchádzajúcich skúseností krajín, ktoré sa v rokoch 2004-2007 do vývoja informačného systému zapojili. Prostredníctvom aktívneho zapojenia sa Úradu verejného zdravotníctva SR a regionálnych úradov verejného zdravotníctva projekt prispeje k rozvoju trvalo udržateľného národného informačného systému ŽP a zdravia. V projekte sa budú sledovať indikátory, ktoré vznikli selekciou na základe dostupnosti požadovaných údajov v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.4 KVALITA VNÚTORNÉHO OVZDUŠIA V EURÓPSKYCH ŠKOLÁCH; PREVENCIA A REDUKCIA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

Hlavným cieľom úlohy/projektu je transfer vedomostí a poznatkov získaných z Taliansko-Maďarského pilotného projektu na prevenciu respiračných ochorení do 8 krajín v Európe s osobitným zameraním na detskú populáciu.

Anotácia

Táto úloha má podporiť implementáciu CEHAPE RPG 3 „Redukcia respiračných ochorení spôsobených vnútorným i vonkajším ovzduším v školách“. Úloha sa bude realizovať ako projekt. V rámci projektu bude vykonané hodnotenie expozície detí vystavených škodlivinám vo

vnútornom ovzduší škôl a hodnotenie vzťahov medzi kvalitou indoor v školách a respiračnými ochoreniami detí.

Projekt je vo fáze dokončovania designu, prípravy dotazníkov, upresňovania a špecifikácie sledovaných a vyšetrovaných škodlivín v školách, zjednocovania metodík laboratórnych vyšetrení. Doteraz sa uskutočnili dve pracovné stretnutia krajín (Taliansko, Maďarsko, Rakúsko, Slovensko, Srbsko a Čierna Hora, Albánsko, Bosna, Nórsko) zapojených do projektu v Budapešti, kde boli rozpracované zámery projektu, boli prezentované prístupy aplikované v jednotlivých krajinách, skúsenosti z podobných prieskumov a projektov. Tieto stretnutia slúžili na harmonizovanie spoločného postupu pri vykonávaní prieskumu na vytypovaných školách.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.5 MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Cieľ

Hlavným cieľom je sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných a umelých rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou a na základe získaných informácií usmerňovať štátny zdravotný dozor a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Osobitnú pozornosť venovať monitoringu prírodných lokalít, ktoré sú zaradené medzi vody vhodné na kúpanie a údaje o kvalite ich vody sú hodnotené aj Európskou komisiou.

Vedľajším cieľom je aktualizácia s doplnenie informačného a databázového systému na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa novej smernice č. 2006/7/ES.

Anotácia

Sledovanie kvality vody, vybavenosti a prevádzky rekreačných lokalít zohráva dôležitú úlohu v preventívnej ochrane zdravia ľudí, pretože pobyt na takýchto lokalitách môže mať priamy dopad na zdravie rekreatantov a vzhľadom na vysokú koncentráciu obyvateľov na týchto miestach v letnom období môže byť významný aj z hľadiska výskytu epidémií.

Požiadavky na kvalitu vody, v ktorej je kúpanie povolené ustanovuje zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení zákona č. 140/2008 Z.z., vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 72/2008 o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská (pre umelé kúpaliská) a nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská.

Na základe požiadaviek legislatívy a dlhodobého sledovania a zhodnotenia kvality vody v najviac využívaných prírodných lokalitách bolo Krajskými úradmi životného prostredia v roku 2005 navrhnutých a vyhlásených 39 prírodných kúpacích lokalít všeobecne záväznými vyhláškami za vody vhodné na kúpanie. V Správe Slovenskej republiky o kvalite vody na kúpanie sme povinní informovať Európsku úniu o kvalite vody na týchto lokalitách v zmysle požiadaviek európskej legislatívy. Do roku 2007 sme reportovali relevantné informácie podľa požiadaviek smernice č. 76/160/EHS, od roku 2008 reportujeme kvalitu vody podľa novej smernice č. 2006/7/ES o riadení kvality vody na kúpanie, ktorou sa zrušuje smernica 76/160/EHS.

Monitoring na prírodných kúpacích lokalitách bez prevádzkovateľa vykonávajú regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike z vlastných nákladov v pravidelných časových intervaloch v rozsahu a frekvencii, ktorá je určená v citovanom nariadení vlády. Minimálna frekvencia odberu vzoriek vody na kúpanie je 14 dní. Na prírodných lokalitách sa sleduje 27 ukazovateľov kvality vody, pričom monitoring je potrebné začať vykonávať 2 týždne pred vyhlásením kúpacej sezóny. V prípade prírodných lokalít s organizovanou rekreáciou (prírodných

a umelých) zabezpečuje sledovanie kvality vody prevádzkovateľ. Ten v plnom rozsahu zodpovedá aj za dodržiavanie ďalších povinností, stanovených platnými predpismi. Monitorovanie okrem toho, že zásadným spôsobom ovplyvňuje kvalitu a získavanie primárnych informácií, umožňuje sledovať trendy vývoja v kvalite vody na kúpanie a následne pristúpiť k opatreniam smerujúcim k celkovému zlepšovaniu úrovne rekreačných oblastí.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

- a) na začiatku letnej turistickej sezóny kontrolu pripravenosti zariadení a správu o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na LTS
- b) počas trvania LTS kontrolu rekreačných zariadení a odber vzoriek vôd na kúpanie podľa spracovaného harmonogramu odberov
- c) výsledky z kontroly kvality rekreačných vôd budú vkladané do Informačného systému o kvalite vôd na kúpanie - aktualizácia 1x za týždeň
- d) po ukončení LTS v mesiaci október vypracovanie záverečnej správy o výsledkoch sledovania kvality vody a prevádzky rekreačných lokalít v LTS
- e) priebežné informácie do médií

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Správa o pripravenosti rekreačných zariadení bola zaslaná v termíne 12.6.2009 cez informačný systém - Kvalita vody na kúpanie.

K 30.06.2009 sú dané do prevádzky prírodné kúpalisko ORMET - Teplý Vrch vrátane bazénu s toboganom. Rekreačná oblasť Kurinec - Zelená voda (VN Kurinec a 25 m bazén Kurinec) v roku 2009 nebude v prevádzke, ani sa nebude odoberať voda z vodnej nádrže na laboratórne vyšetrenie. Prírodné kúpalisko pri rekreačnom zariadení Drieňok bude dané do prevádzky k termínu 03.07.2009. K 30.06.2009 boli dané do prevádzky 4 umelé kúpaliská: Vodný svet Číž, Revúca, Klenovec a Hnúšťa.

Z dôvodu nespĺnenia opatrení uložených prevádzkovateľovi PK Tornaľa pri ukončení kúpacjej sezóny v roku 2008, k 30.06.2009 nebolo vydané rozhodnutie na prevádzkovanie plážového kúpaliska a ubytovacích chatiek v autokempingu. Do prevádzky bola daná len turistická ubytovňa a zariadenia na osobnú hygienu v časti autokempingu.

V jednotlivých rekreačných zariadeniach bolo vykonaných 12 kontrol na zistenie pripravenosti rekreačných zariadení a 2 kontroly počas prevádzky v letnej turistickej sezóne. V rámci monitoringu rekreačných vôd v prírodných kúpacích oblastiach bolo odobratých celkom 9 vzoriek., z toho 1 vzorka z VN Kurinec a 8 vzoriek na odberových miestach VN Teplý Vrch - RZ Drieňok a RZ Ormet. V rámci výkonu ŠZD boli odobraté 4 vzorky vody na laboratórne vyšetrenie z vodného sveta v Číži. Pri uvedení kúpaliska do prevádzky je prevádzkovateľ každého kúpaliska povinný predložiť laboratórne výsledky vody z bazéna.

Údaje z laboratórnych rozborov vzoriek vody prírodných a umelých kúpalísk boli vložené do informačného systému.

1.6 MONITORING A VYHODNOCOVANIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Cieľ

Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na základe získaných informácií usmerňovanie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR a nariadovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Anotácia

Sledovanie kvality pitnej vody patrí k prioritám odboru hygieny životného prostredia, pretože kvalita pitnej vody má významný vplyv na zdravie obyvateľstva.

Požiadavky na kvalitu vody určenú na ľudskú spotrebu ustanovuje zákon č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov a nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. V týchto legislatívnych predpisoch je implementovaná smernica Európskej únie 98/83/EC o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu.

Zo smernice EÚ vyplýva pre Slovenskú republiku povinnosť zberať údaje z monitoringu pitnej vody a od roku 2004 odovzdať každé tri roky správu o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu Európskej Komisii. Každý rok je publikovaná hodnotiaca národná správa z výsledkov monitorovania kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov, ktorá je spracovaná v programe VYDRA.

Monitorovanie kvality pitnej vody je dôležité aj zo zdravotného hľadiska, konzumovanie pitnej vody nevyhovujúcej kvality môže spôsobiť vážne poškodenie zdravia ľudí a zvýšený výskyt niektorých ochorení prenášaných vodou. Najčastejšími ukazovateľmi, v ktorých pitná voda nevyhovuje stanoveným limitom sú dusičnany, dusitany, arzén, koliformné baktérie, enterokoky a senzorické ukazovatele železo a mangán.

Monitorovanie kvality pitnej vody vykonávajú RÚVZ v SR. Odbery vykonávajú všetky RÚVZ v SR, vzorky sa vyšetrujú len v krajských RÚVZ, ktoré sú vybavené laboratóriami. Odbery vzoriek a ich presun je to náročný z dôvodu koordinácie medzi jednotlivými RÚVZ, pretože v laboratóriách sú vykonávané nielen analýzy pitnej vody, ale aj iných druhov vôd a analýzy potravín. Frekvencie odberu vzoriek sú stanovené v prílohe nariadenia vlády č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu a závisia od objemu vyrábanej alebo dodávanej pitnej vody.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

- a) monitoring kvality pitnej vody a štátny zdravotný dozor nad pitnou vodou v spádovom území okresov Rimavská Sobota a Revúca podľa spracovaného harmonogramu,
- b) spracovanie výsledkov kvality odobratých vzoriek v roku 2009 v programe VYDRA
- c) spracovanie výsledkov z verejných vodovodov (Klenovský, Behynský a Muránsky skupinový vodovod) pre správu do Európskej komisie
- d) ukladanie údajov do informačného systému - Kvalita pitnej vody
- e) priebežné informácie do médií a na internetovú stránku RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

V I. polroku 2009 bolo v rámci monitoringu pitných vôd odobratých v okresoch Rimavská Sobota a Revúca celkom 66 vzoriek vôd. Z celkového počtu bolo 24 vzoriek nevhodných, čo predstavuje 36,36 % nevhodnosť pre prekročovanie MH železa, pH, dusičnanov, farby, zákalu, voľného chlóru, enterokokov, koliformných baktérií, E. coli, kultivovateľných mikroorganizmy pri 37° C, živých organizmov a bezfarebných bičíkovcov.

V rámci výkonu ŠZD bolo odobratých celkom 14 vzoriek (Rimavská Seč, Budikovany, Bátka), z toho 12 vzoriek bolo nevhodných, čo predstavuje 87,71 % nevhodnosť pre prekročovanie MH zákalu, dusičnanov, farby, železa, koliformných baktérií, E. coli, kultivovateľných mikroorganizmy pri 37° C. Najvyššia nevhodnosť vzoriek je zo spotrebiska Rimavská Seč pre prekročenie hodnôt zákalu, farby a železa.

1.7 PHIME PROJEKT „PUBLIC HEALTH IMPACT OF LONG-TERM, LOW-LEVEL MIXED ELEMENT EXPOSURE IN SUSCEPTIBLE POPULATION STRATA“ - VPLYV DLHODOBEJ EXPOZÍCIE NÍZKYM KONCENTRÁCIÁM ZMESI KOVOV NA ZDRAVIE CITLIVÝCH POPULAČNÝCH SKUPÍN

Cieľ

Zhodnotiť expozíciu nízkym koncentráciám kovov - Pb, Hg, Cd u citlivých populačných skupín - detí a žien žijúcich vo vybraných oblastiach SR.

Anotácia

Projekt je súčasťou integrovaného projektu, ktorý je plnený v rámci VI. Rámcového programu EÚ. Integrovaný projekt je zameraný na hodnotenie expozície ľudí zo životného prostredia a vplyvu faktorov ŽP na zdravie (osteoporóza, kardiovaskulárne ochorenia, nádorové ochorenia, vplyv na neuro-veget. systém a ďalšie). Zahŕňa viaceré oblasti Európy, ale i iných častí sveta. Projektu sa zúčastňuje 31 odborných inštitúcií z 20-tich krajín sveta (štáty západnej a strednej Európy, Čína, USA, Bangladéš). Zahraničným gestorským pracoviskom je Lund Univerzita, Švédsko. Projekt, v ktorom je zapojená SR, je jeho súčasťou. Zameraný je na zhodnotenie expozície citlivých populačných skupín - detí a žien nízkym koncentráciám kovov - Pb, Cd, Hg). Expozícia bude hodnotená u detí žijúcich v priemyselnej oblasti - Rudňany, Krompachy, vidieckej oblasti - v okrese Brezno a v mestskej oblasti - Banská Bystrica a u žien žijúcich v mestskej oblasti. Expozícia bude hodnotená na základe vyšetrenia obsahu kovov v krvi vybraných respondentov - po 50 detí vo veku 7-10 rokov z každej z oblastí a 50 žien vo fertilnom veku. Stanovenia obsahu kovov budú robené v laboratóriách Lund univerzity, Švédsko. Potrebné údaje pre hodnotenie expozície budú získané dotazníkovými metódami - dotazník rodičov, detí, škôl, vybraných oblastí.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.8 PROJEKT LIFE+ PRE ĽUDSKÝ BIOMONITORING

Cieľ

Cieľom medzinárodného projektu je zharmonizovať v členských štátoch EÚ metodológiu pre ľudský biomonitring.

Anotácia

Prostredníctvom ľudského biomonitring a biomarkerov je možné zistiť expozíciu vybraným chemickým látkam a zistiť súvislosť medzi environmentálnym zdravím a ochoreniami. Medzinárodný projekt do ktorého sa zapojilo 18 členských krajín vrátane Slovenska¹ bude zameraný na zjednotenie metodiky v oblasti ľudského biomonitringu v štátoch Európskej únie. Študovanou populáciou budú deti v predpubertálnom veku (6-11 roční) a ženy (matky vo veku 20-45 rokov). Vyšetrovanými biomarkermi budú metylortuť stanovená z vlasov; kadmium a kotinín stanovené z moča a ftaláty. Minimálny počet odobratých vzoriek musí byť 240 t.j. 120 odobraných vzoriek od každej dvojice matka-dieťa.

Kadmium a metylortuť predstavujú riziko pre zdravie človeka, ďalšie dva biomarkery kotinín a ftaláty sa spájajú so zhoršeným stavom vnútorného ovzdušia.

Príprava a spracovanie návrhu pre projekt sa začne v roku 2009.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viesť evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

a) aktuálne údaje o

- počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch, viesť evidenciu rizikových prác v programe ASTR
- počte nových rizikových prác, zrušených pracovísk s rizikovými prácami, prehodnotených kategórií rizikových prác v danom roku
- počte a druhu sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce
- o počte pracovísk s vyhlásenými rizikovými prácami z podnetu orgánu verejného zdravotníctva
- osobitne sa zamerať na prehodnotenie rizikových prác vo faktore ionizujúce žiarenie v spolupráci s RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

b) sledovanie vývoja zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

K 30.6.2009 evidujeme spolu 53 firiem, u ktorých sú vyhlásené rizikové práce (okres Rimavská Sobota 32, okres Revúca 21 firiem) s počtom exponovaných pracovníkov 2 044 (okres Rimavská

Sobota 782, okres Revúca 1 262 pracovníkov). Prehľad firiem a počet zamestnancov s vyhlásenými rizikovými prácami je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Evidencia v ASTR k 30.6.2009

p.č.	okres Rimavská Sobota	počet *
1	AVIMED, s.r.o., Rimavská Sobota	3
2	BB-Staving, Ing.Borš, Rimavská Sobota	3
3	BPV, s.r.o., Hnúšť'a	15
4	Calmit, spol s.r.o. Bratislava, závod Tisovec	38
5	CSM Tisovec, a.s., Tisovec	180
6	Drevopa , s.r.o., Hačava	9
7	Gemernákup, a.s. Rimavská Sobota	24
8	Gemerská mliekárň, s.r.o., Rimavská Sobota	22
9	Genes, a.s., Hnúšť'a	26
10	Gravplast s.r.o. Rimavská Sobota	3
11	H.M.H. DREVOVÝROBA s.r.o. Kociha	12
12	INDECO s.r.o. Rimavská Sobota	2
13	Interstil slovakia k.s. Levice, prevádzka Tisovec	20
14	Kamenská Miriam, Rimavská Sobota	3
15	KK PLAST, s.r.o., R.Sobota	1
16	KSR - Kameňolomy SR, s.r.o., Zvolen, prevádzka Husiná	6
17	Mestské lesy Tisovec, s.r.o. Tisovec	2
18	Mikromex, a.s., Rimavská Sobota	3
19	Nemocnica s poliklinikou n.o., Hnúšť'a	44
20	Nemocnice a polikliniky n.o. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rim.Sobota	102
21	Parobek Ján, Klenovec	12
22	PÍLA-PALI Hruška Ivan, Klenovec	14
23	Prega spol. s.r.o., Klenovec	6
24	Radoma spol. s.r.o. R.Sobota	4
25	Retech spol s.r.o, Zvolen, prevádzka Rimavská Sobota	3
26	REVI s.r.o., Hnúšť'a	58
27	RW Tech Gum, a.s., Hnúšť'a	9
28	SLZ CHÉMIA a.s. Hnúšť'a	4
29	T-Gum Hnúšť'a s.r.o., Hnúšť'a	25
30	Talos s.r.o., Rimavská Sobota	9
31	TAURIS a.s., Rimavská Sobota	116
32	Trnavský Dušan, Kraskovo, prevádzka Hnúšť'a	4
	okres Revúca	
1	Aries 2, s.r.o. Tornaľa	68
2	Drevoexport , s.r.o. Revúca	4
3	Faško Cyril, Fabpax, Revúca	10
4	Fenix Group, s.r.o., Revúca	2
5	Hacsi Alexander, Tornaľa	2
6	HOLZ PRODUCT, s.r.o., Tornaľa	3

7	I.P.A. - Kovovýroba, s.r.o., Rimavská Sobota, prevádzka Tornaľa	19
8	JAAS - Hutka Jozef, Revúca	3
9	Kováč Ján, Tornaľa	7
10	Muránska Píla, s.r.o., Muráň	19
11	OLÚP, n.o., Muráň	33
12	Oralex - Oravcová Alena, Mokrú Lúka, prevádzka Revúca	7
13	Paľaš Julius, Ing., Utekáč, prevádzka Revúca	6
14	PM s.r.o. Hrabiny, Tisovec, prevádzka Hucín	2
15	Revúcka medicínsko-humanitná, n.o., Revúca	39
16	Revúcke koberce syntetické Revúca	63
17	Sklotex, Revúca s.r.o., Revúca	11
18	SLOVMAG a.s., Lubeník	419
19	SMZ a.s., Jelšava	501
20	Unicorn - ESK, s.r.o., Tornaľa	39
21	WOODWORLD s.r.o. Košice, prevádzka Jelšava	5

* počet pracovníkov zaradených do rizika

V porovnaní stavu zamestnancov na rizikových pracoviskách a počtu subjektov, u ktorých boli rizikové práce vyhlásené k 31.12.2008 možno konštatovať, že k 30.6.2009 došlo k nárastu počtu evidovaných subjektov o 1 a poklesu počtu zamestnancov o 11.

V I. polroku boli rizikové práce zrušené u subjektov :

- Agrotauris, s.r.o Rimavská Sobota (firma Agrotauris, s.r.o. Rimavská Sobota bola zrušená a jej nástupníckou organizáciou sa stala firma AGRORIS, s.r.o. Rimavská Sobota, u ktorej rizikové práce nebudú vyhlásené preto, že chemickú ochranu rastlín bude pre nástupnícku firmu zabezpečovať organizácia, ktorá nepatrí do územnej pôsobnosti RÚVZ Rimavská Sobota).
- Agrodružstvo S Revúca (po prehodnotení rizík a predložení žiadosti o zrušenie rizikových prác, nakoľko činnosti zodpovedajú činnostiam kategórie 2, došlo k zrušeniu rizikových prác).

Rozhodnutie o zaradení činností do rizikových prác „nové rizikové práce“ bolo vydané pre nasledovné subjekty:

- Ing. Julius Pálaš, Utekáč - triedenie a drvenie plastov (faktor hluk)
- PM, s.r.o. Tisovec, prevádzka Hucín - pozberová úprava obilnín, miešanie krmných zmesí (faktor hluk)
- SLZ Chémia, a.s. Hnúšťa - výroba cementačných práškov (faktor prach).

K prehodnoteniu rizikových prác došlo u subjektov :

- KK PLAST, s.r.o. Rimavská Sobota, kde po vykonaní opatrení a prehodnotení rizík došlo k zmene kategórie z 4 na 3 (faktor hluk)
- Gemerská mliekareň, s.r.o. Rimavská Sobota, došlo k zmene rozhodnutia v súvislosti s novou platnou legislatívou, výkonom objektivizácie faktorov pracovného prostredia a výkonom hodnotenia rizík na pracoviskách, k zmene v počte zamestnancov a kategóriách rizík nedošlo
- Aries 2, s.r.o. Tornaľa, u subjektu došlo k zmene rozhodnutia v súvislosti s novou platnou legislatívou, výkonom objektivizácie faktorov pracovného prostredia a výkonom hodnotenia rizík na pracoviskách, k zmene v počte zamestnancov a kategóriách rizík

nedošlo (len v 1 prípade bolo u profesie evidovanej v RP faktor hluk vyhlásené aj riziko pre faktor prach)

Na pracoviskách, u ktorých boli vyhlásené rizikové pracoviská k 30.6.2009, alebo došlo k prehodnoteniu rizikových pracovísk, bol vykonaný štátny zdravotný dozor.

Zároveň došlo k prehodnoteniu rizikových prác, faktor ionizujúce žiarenie u subjektu Nemocnice a polikliniky, n.o. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota z kategórie 3 do kategórie 2 (naposledy vydané rozhodnutie ešte nebolo zmenené, nakoľko na pracoviskách prebieha výkon štátneho zdravotného dozoru a organizácia dosiaľ nepredložila výsledky hodnotenia rizík pre ďalšie faktory, ktoré je potrebné predložiť ako súčasť žiadosti o vyhlásenie rizikových prác, resp. zmenu rozhodnutia o rizikových prácach).

Z vlastného podnetu rozhodnutie o vyhlásení rizikových prác nebolo vydané.

Subjektom s vyhlásenými rizikovými prácami sankcie uložené neboli.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi jedovatých látok a jedovatých látok a prípravkov a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

a) údaje o

- vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami pre zamestnancov firiem v regionálnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v R. Sobote
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie v regionálnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote
- vypracovaní posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov na pracoviskách, kde sa používajú JaVJLaP
- mimoriadnych situáciách a haváriách a ich dôsledkoch

b) evidenciu exponovaných zamestnancov, druhu používaných chemických látok, charaktere práce - type pracoviska

c) kontrolu osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu v prevádzkach

d) dosiahnutie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi jedovatým látkam a jedovatým látkam a prípravkom. Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

e) používanie kontrolných listov na pracoviskách počas výkonu ŠZD

Odpčet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

K 30.6.2009 evidujeme 47 pracovísk a 4 subjekty vykonávajúce DDD činnosť, v ktorých sa manipuluje s veľmi jedovatými látkami a prípravkami alebo jedovatými látkami a prípravkami (okres Rimavská Sobota 33, okres Revúca 14 pracovísk). V prevažnej miere sa jedná o pracoviská lekární (31) a laboratórií (12), v ostatných prípadoch o pracoviská s využitím jedovatých látok a prípravkov alebo veľmi jedovatých látok a prípravkov, v 1 prípade v chemickej ochrane rastlín, v 3 prípadoch v technologickom procese ako chladiace médium a okrem toho v zdravotníckych zariadeniach (nakol'ko ŠZD t. č. nebol ukončený, nie sú vedené v evidencii pracovísk). V porovnaní s rokom 2008 pribudla 1 prevádzka (lekárne) a došlo k zrušeniu 3 pracovísk (2 lekárne, 1 laboratórium).

Bolo vydané 1 rozhodnutie (v okrese Rimavská Sobota) na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami pre pracovisko laboratória za súčasného schválenia prevádzkového poriadku. Samostatným rozhodnutím bol schválený 1 prevádzkový poriadok taktiež pre pracovisko laboratória.

Vedie sa evidencia pracovísk, vydaných rozhodnutí a záznamov z výkonu štátneho zdravotného dozoru, ďalej sa vedie zoznam osôb, ktoré získali odbornú spôsobilosť, alebo overenie o odbornej spôsobilosti na prácu. V prevádzkach, v ktorých sa vykonal štátny zdravotný dozor, bol aktualizovaný počet zamestnancov exponovaných pri práci jedovatým alebo veľmi jedovatým látkam a prípravkom, v evidencii je 102 exponovaných zamestnancov (k 31.12.2008 bolo v evidencii 111 exponovaných zamestnancov). Redukcia počtu exponovaných zamestnancov nastala v dôsledku zrušenia 3 prevádzok, ako aj z dôvodu zníženia počtu exponovaných zamestnancov na jestvujúcich pracoviskách. Zoznam exponovaných osôb v dozorovaných nemocničných zariadeniach nie je úplný, nakol'ko sa u nich t.č. vykonáva štátny zdravotný dozor. Z uvedeného počtu evidovaných pracovísk bol vykonaný štátny zdravotný dozor na 4 pracoviskách (okrem nemocníc), pričom na všetkých pracoviskách vedúci zamestnanci vlastnili osvedčenie o odbornej spôsobilosti pre prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru zameraného na manipuláciu a skladovanie jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov v laboratóriách a lekárňach bolo zistené, že tieto sa používajú iba v minimálnych množstvách. Na kontrolovaných pracoviskách bolo skladovanie jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov v súlade s NV SR č. 355/2006 Z.z..

Priebežne sa vykonáva dozor na jednotlivých oddeleniach Nemocnice a polikliniky, n.o. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota, kde bolo zistené používanie formaldehydu s koncentráciou zodpovedajúcou jedovatým látkam, pričom zamestnanci nevlastnia osvedčenie o odbornej spôsobilosti pre prácu a nie je vyriešené vhodné skladovanie látok v súlade s NV SR č. 355/2006 Z.z.. Z uvedeného dôvodu bola organizácia zviazaná k plneniu si povinností vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z.z. a súvisiacich predpisov, vrátane riešenia odbornej spôsobilosti riadiacich zamestnancov.

Kontrola poľnohospodárskych subjektov v súvislosti s používaním JLaP v chemickej ochrane rastlín a prevádzkovateľov maloobchodných predajní v priebehu I. polroka 2009 nebola vykonaná, na základe doteraz vykonaných kontrol však môžeme konštatovať, že sa vyhýbajú používaniu jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov z dôvodu povinností vyplývajúcich z ich používania.

Pre územný obvod RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote bolo vydaných 9 osvedčení o odbornej spôsobilosti (7 pre okres Rimavská Sobota a 2 osvedčenia pre okres Revúca).

V okrese Rimavská Sobota a Revúca evidujeme 7 prevádzkovateľov vykonávajúcich DDD činnosť (4 v okrese Rimavská Sobota, 3 v okrese Revúca), z ktorých sa jedovaté látky a prípravky alebo veľmi jedovaté látky a prípravky používajú u 4.

V súvislosti s výkonom deratizácie v okrese Rimavská Sobota boli podané 3 oznámenia. Použité prípravky na reguláciu živočíšnych škodcov neboli klasifikované ako jedovaté, resp. veľmi jedovaté.

V priebehu I. polroka 2009 boli nahlásené 2 letecké postreky na výkon chemickej ochrany rastlín (napriek tomu, že táto povinnosť už neplatí, poľnohospodári tradične nahlasujú letecké postreky). V oboch prípadoch bol vykonaný letecký postrek prípravkami uvedenými v aktuálnom „Zozname a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“ vydaného na príslušný rok. Hlásenie o mimoriadnych situáciách a haváriách v okrese Rimavská Sobota a Revúca za I. polrok 2009 nebolo zaznamenané.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík, a možností účinnej prevencie.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

a) aktuálne údaje

- o počtoch zamestnancov vykonávajúcich práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika (osobitne rizikové práce) v jednotlivých organizáciách, okresoch - viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi

b) vyhľadávanie pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov

c) výkon ŠZD v evidovaných prevádzkach

d) evidovanie výkonu objektivizácie zamestnávateľmi

e) výkon ŠZD nad búracími prácami u stavieb, kde sa nachádza materiál obsahujúci azbest

f) vydávanie rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z.z.

g) vyhľadávanie pracovných procesov (búracie a stavebné činnosti) súvisiace s expozíciou zamestnancov azbestu

h) používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov a dosahovanie zvýšenie miery uvedomenia zdravotných rizík v súvislosti s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

K 30.6.2009 evidujeme 23 prevádzok, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci (okres Rimavská Sobota 14, okres Revúca 9 prevádzok). V porovnaní s rokom 2008 ich celkový počet sa znížil o 5 prevádzok (a 1 pracovisko v rámci Všeobecnej nemocnice v Rimavskej Sobote).

V okrese Rimavská Sobota k 30.6.2009 došlo k zníženiu celkového počtu pracovísk, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci o 5 pracovísk v 4 prevádzkach. Došlo k zrušeniu 1 prevádzky zaoberajúcej sa spracovaním tvrdého dreva (drevovýroby) a z evidencie boli vyradené 3 firmy, ktoré v predchádzajúcom roku vykonávali činnosti spojené s likvidáciou a odstraňovaním azbestu zo stavieb. U subjektu Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota došlo k zrušeniu anatomicko-patologického oddelenia k 1.6.2009 a tým k zníženiu počtu evidovaných pracovísk o 1 (pričom subjekt Všeobecná nemocnica zostal v evidencii). V okrese Revúca počet evidovaných prevádzok klesol o 1 prevádzku (gáter). ŠZD bol vykonaný v 5 z evidovaných prevádzok (viď nasledujúca tabuľka).

Prehľad evidovaných prevádzok uvádza nasledovná tabuľka:

Podnik Organizácia Spoločnosť	Chemický karcinogén, chem. mutagén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia / kateg. * podľa NV SR č. 356/2006 Z. z.	Počet exponovaných celkom / ženy		Výkon ŠZD v roku 2009
Nemocnice a polikliniky, n.o. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota					
operačné sály	formaldehyd	1.- dokázaný karcinogén podľa IARC	chirurgia 18 gynekológia 5 ORL 3 očné 10	10 5 3 10	Výkon ŠZD prebieha v celej prevádzke nemocnice
oddelenie centrálnej sterilizácie		1.- dokázaný karcinogén podľa IARC	6	6	
odd. rádioterap.	práca s cytostatikami	proces s r.ch.k 2	18	15	
Nemocnica s poliklinikou, n.o., Hnúšťa					
centrálna sterilizácia	formaldehyd	1. - dokázaný karcinogén podľa IARC	1	0	
AVIMED, s.r.o. R. Sobota	práca s cytostatikami	proces s r.ch.k 2	3	2	
T-GUM, s.r.o. Hnúšťa					
linka výroby zmesí	gumodex	2.	20	0	
	furalový extrakt	2.			
	sadze	1.			

laboratórium	dvojchroman draselný	2.	1	1	
SLZ Chémia, a.s. Hnúšťa					
prev. PROINDO výroba prostriedkov individuálnej ochrany, filtrov	sorbent - Cr ⁶ v zlúčeninách CrO ₃	proces s r.ch.k 2	mimo prevádzky		
laboratórium	dvojchróman draselný síran kobaltnatý oxid chrómový	2.	3	3	IV.09
výroba sorbentu	sorbent - Cr ⁶	proces s r.ch.k 2	mimo prevádzky		
SMZ, a.s. Jelšava, olejové hospodárstvo	PAU (ťažký vykurovací olej)	2.	4	0	III. a VI.09
	PAU (dieselové exhaláty)	2.	93	0	
OSBD R. Sobota, výmena kanaliz. potrubí	azbest	1.	2	0	VI.09
Detox, spol. s r.o., prevádzka R. Sobota, likvidácia odpadu		1.	4	0	-
Interstil Slovakia, k.s. Levice, prev. Tisovec, výroba drevených garníží	prach z tvrdého dreva (buk)	1.	14	4	-
Fagus-sil, spol. s r.o. R.Sobota, drevovýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	12	0	-
Machyniak Hrachovo, drevovýroba		1.	1	0	-
Ing. Petróczy-Expet Tisovec, drevovýroba		1.	3	0	-
Rimadrev, spol. s r.o. Rimavská Baňa, drevovýroba		1.	16	6	-
LESOPEST, s.r.o. Hnúšťa, ťažba dreva		1.	2	0	-

BB-Staving, Ing. Kamil Borš, R.Sobota, stolárska dielňa		1.	2	0	-
Prega, spol. s.r.o. Klenovec, drevozvýroba		1.	8	0	-
ORALEX- Oravcová, Revúca, drevozvýroba		1.	2	0	-
FABPAX-Cyril Faško, Revúca, drevozvýroba		1.	5	0	-
Mišanko-MIMI, Jelšava, drevozvýroba Nandráž		1.	2	0	V.09
FENIX GROUP, spol. s r.o., Revúca, výroba dreveného uhlia		1.	4	0	-
Drevoexport, spol. s r.o. Revúca, drevozvýroba		1.	5	2	-
GEMSTAV, spol. s r.o., Revúca, výroba laminátových podláh		1.	32	10	-
WOODWORLD s.r.o. Košice, prevádzka Jelšava		1.	13	0	-

- * kat. 1 - dokázaný karcinogén pre ľudí
kat. 2. - pravdepodobný karcinogén
proces s r.ch.k - proces s rizikom chemickej karcinogenity
- ** N - objektivizácia nevykonaná, resp. spotreba neudaná

Z celkového počtu prevádzok evidovaných v roku 2009 sa jedná o nasledovné druhy karcinogénov:

- chemický karcinogén formaldehyd
- prácu s cytostatikami
- prácu s cytostatikami a formaldehydom
- prácu s tvrdým drevom
- chemické karcinogény používané pri výrobe výrobkov z gumených
- šesťmocný chróm používaný pri výrobe prostriedkov individuálnej ochrany

- PAU obsiahnuté v ťažkom vykurovacom oleji
- chemický karcinogén azbest

V porovnaní s rokom 2008 došlo k poklesu počtu pracovníkov o 26, čo predstavuje pokles o 7,4%.

V priebehu I. polroka 2009 prebiehal štátny zdravotný dozor v lekárňach v dozorovanom regióne, u ktorých bolo zistené, že zamestnanci pri práci používajú aj karcinogénne látky (reagenčný aparát) a preto boli usmernení k tomu, aby požiadali o vydanie rozhodnutia podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z.

V priebehu I. polroka boli dotknuté vybrané subjekty (bytové družstvá, stavebné úrady, správcovia bytov a podobne) písomne informované o usmernení ÚVZ SR zo dňa 27.2.2009, ktoré sa týkalo odstraňovania odpadových a kanalizačných rúr s obsahom azbestových materiálov v bytových jadrách a budovách na bývanie.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci, pri výkone ŠZD.

Priebežne prehodnocovať psychickú pracovnú záťaž za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže u vybraných profesií.

Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác vo faktore psychická pracovná záťaž podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

- a) podľa požiadaviek z terénu hodnotenie psychickej pracovnej záťaže za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže
- b) hodnotenie podkladových materiálov (dotazníkové batérie) k návrhom zamestnávateľov na určenie rizikových prác s rizikom psychickej pracovnej záťaže
- c) v prípade potreby vyžiada stanovisko ÚVZ SR
- d) kópie rozhodnutí o určení rizikových prác zasiela na ÚVZ SR

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Ani v jednom prípade nebol predložený materiál alebo návrh zamestnávateľov k určení rizikových prác s faktorom psychická záťaž, rovnako neevidujeme rizikovú prácu s uvedeným faktorom.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhláška MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení.

Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť

hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě zabezpečí

- a) prešetrovanie podozrenia na choroby z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania
- b) evidovanie priznaných chorôb z povolania v položke 29
- c) sledovanie vývoju zmien (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- d) evidovanie profesií, u ktorých je ochorenie z DNJZ najčastejšie priznané ako choroba z povolania
- e) kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ zasiela na ÚVZ SR

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě:

V I. polroku bolo prešetrených 19 suspektných chorôb z povolania s položkou 29. Z toho v okrese Revúca sa jednalo o 18 prípadov a v okrese Rimavská Sobota o jeden prípad. 12 prípadov bolo prešetrených v závode SLOVMAG a.s. Lubeník, 5 prípadov v závode SMZ a.s. Jelšava, 1 prípad v organizácii Štátne lesy, Správa chovu koní so sídlom v Dobšinej, žrebčín Muráň a 1 prípad v závode GENES a.s. Mútnik-Hnúšťa. Ochorenia sa vyskytli v nasledovných profesiách :

SLOVMAG a.s., Lubeník

- formovač 1x
- obrábač kovov/brusič 1x
- lamač/pomocný lamač/baník 5x
- lisiar 1x
- lamač + drviaca linka 1x
- triedička suroviny 2x
- obsluha výklopníka 1x

SMZ a.s. Jelšava

- lamač 2x
- murár/šamotár 1x
- obsluha rýpadiel 1x
- vodič cestných motorových vozidiel 1x

Štátne lesy, Správa chovu koní so sídlom v Dobšinej, žrebčín Muráň

- chovateľ koní 1x

GENES a.s. Mútnik-Hnúšťa

- baník, lamač, strelmajster 1x

V I. polroku 2009 boli priznané choroby z povolania prešetrené v predchádzajúcich rokoch v závode SLOVMAG, a.s. Lubeník 6x a v Revúckej medicínsko-humanitnej n.o. Revúca 1x.

V spoločnosti SLOVMAG, a.s. sa jednalo o nasledovné profesie:

- lisiar 3
- lamač 1
- triedička suroviny 1
- banský údržbár 1

Z prípadov prešetrených v roku 2009 zatiaľ nebol žiadny priznaný.

V profesiách lamač, pomocný lamač, baník, lisiar, triedičky suroviny a obsluha banskej bezkoľajovej mechanizácie (rôzne typy prepravníkov, nakladačov) sú opakovane priznávané choroby z povolania.

Šetrenia suspektných chorôb z povolania sú zasielané na vedomie na ÚVZ SR.

2.1.6 Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhl. MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci a vyhl. MZ SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami, najmä na dodržiavanie limitov fyzickej záťaže a hmotnosti manipulovaných bremien, hodnotenie pracovných polôh pri výkone práce a ďalších prispievajúcich faktorov podieľajúcich sa na vzniku ochorení chrbtice.

Pri prešetrovaní podozrení na ochorenia chrbtice vo vzťahu k profesii zamestnanca overovať v terénnej praxi metodický postup, úzko spolupracovať s odborníkmi klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. Zistené ochorenia slúžia ako indikátor stavu pracovných podmienok a spôsobu výkonu práce a podnet na prijímanie účinných opatrení v prevencii vzniku takýchto ochorení u ďalších zamestnancov.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

Prešetrovanie podozrení na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

V I. polroku bol prešetrený jeden prípad podozrenia na profesionálne ochorenie chrbtice. Jednalo sa o diagnózu VAS LS v oblasti pri hernii disci intervertebralis medialis L5/S1/8mm (CT verifikované 2007). Prípad bol prešetrený u zamestnanca závodu SLOVMAG a.s. Lubeník v profesii formovač.

Pri šetrení sa postupovalo podľa osnovy pre POSUDZOVANIE A HODNOTENIE PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE VO VZŤAHU K OCHORENIAM CHRBTICE.

Prípad zatiaľ nebol uzavretý a doporučený k predloženiu na Regionálnom a celoslovenskom konzultačnom dni ku chorobám z povolania.

2.2 ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Cieľ

Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne).

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami, harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Zamerať sa najmä na umiestnenie ZJ, priestorové podmienky na pracoviskách so ZJ, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie a na režim práce a odpočinku zamestnancov.

Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overiť poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so ZJ zo strany zamestnávateľov.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

- a) výkon ŠZD na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami
- b) získavanie údajov

- o zamestnancoch vykonávajúcich prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny v jednotlivých okresoch (názov organizácie, počet zamestnancov, profesie, prevažujúca činnosť)
- o účasti zamestnancov na skríningovom vyšetrení očí a zraku pred zaradením na prácu so ZJ a v priebehu zamestnania (v prípade zrakových ťažkostí)
- o účasti zamestnancov na vyšetrení pohybového a nervového systému (v súvislosti s výkonom práce)

c) uvádzanie

- počtu previerok na pracoviskách so ZJ
- najčastejšie zistené nedostatky a uložené sankcie

d) používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Úloha sa v I. polroku neplnila, plnenie je naplánované na II. polrok 2009.

2.3 ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

Vzhľadom na to, že angažovanosť podnikov v tomto programe je dobrovoľná, najviac existujú PZS, ktoré zo zákona majú spolupracovať na znižovaní rizík, zlepšovaní pracovného prostredia a na intervenčných programoch, navrhujeme preformulovať celú úlohu tak, aby RÚVZ plnili funkciu metodickú, poradenskú a konzultačnú (usmerňovanie).

Cieľ

Na základe záverov analýzy zdravotného stavu, spôsobu života zamestnancov a výsledkov objektivizácie pracovného prostredia a pracovných podmienok vybraných organizácií určiť priority, vypracovať a realizovať intervenčné programy za účelom zlepšenia pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov.

Anotácia

Analyzovať riziká práce a pracovného prostredia spolu s objektivizáciou rizikových faktorov v pracovnom prostredí. Sledovať zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií pomocou objektívnych vyšetrení rizikových faktorov životného štýlu a pomocou dotazníka. Navrhovať a realizovať intervenčné aktivity zamerané na zlepšenie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov, ochranu a podporu zdravia zamestnancov.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2.4 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Cieľ

Sledovať príčinné súvislosti vzniku nádorových ochorení so zameraním na ochorenia a nádory pankreasu a pľúc.

2.4.1 *Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP) - pilotná štúdia*

Anotácia

Epidemiologická štúdia typu prípad - kontrola zameraná na objasnenie vplyvu faktorov životného prostredia, pracovného prostredia a životného štýlu na výskyt ochorení a nádorov pankreasu.

Práca bude zameraná na rizikové faktory životného štýlu (fajčenie, stravovacie zvyklosti, fyzická aktivita), osobnú a zdravotnú anamnézu, biologické rizikové faktory a pracovnú expozíciu.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2.4.2 *Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad - kontrola*

Anotácia

Epidemiologická štúdia typu prípad-kontrola nadväzuje na štúdiu realizovanú uvedenými riešiteľskými pracoviskami v rokoch 1998-2003. Štúdia je zameraná na preskúmanie najvýznamnejších ukazovateľov podmieňujúcich prežívanie a prognózu pacientov s nádormi pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému v krajinách Strednej a Východnej Európy. Práca bude zameraná na preskúmanie faktorov životného štýlu, zdravotných zvyklostí, terapeutických postupov, zamestnania, stravovacích zvyklostí a ich výsledného vplyvu na prežívanie pacientov s definovanými onkologickými ochoreniami.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2.5 PRACOVNÉ PODMIENKY AKO DETERMINANTY RODOVEJ NEROVNOSTI PRÁCE (Iniciatíva Spoločenstva EQUAL)

Cieľ

Priebežné uplatňovanie poznatkov z projektu Pracovné podmienky ako determinanty rodovej nerovnosti práce (Iniciatíva Spoločenstva EQUAL)

Overovanie a aplikovanie nových riešení a prístupov zameraných na elimináciu a odstraňovanie všetkých foriem diskriminácie a nerovnosti na trhu práce z rodového hľadiska. Optimalizácia pracovných podmienok zameraných na rovnosť príležitosti na trhu práce z rodového hľadiska. Systematické monitorovanie podmienok práce z rodového hľadiska a napomáhanie včlenenia tejto problematiky do riadiacich systémov organizácií.

Anotácia

Projekt je zameraný na cielené monitorovanie situácie žien a mužov na trhu práce, a to špecifickým terénnym výskumom pracovných podmienok z aspektu bezpečnosti a zdravia pri práci vo vybranej skupine zamestnávateľských subjektov a na analýzy rizík pri práci a chorôb z povolania z rodového hľadiska. Zámerom je doplniť nedostatočné informácie z hľadiska pracovných podmienok, identifikovať a overiť možnosti optimalizácie pracovných podmienok pre rovnaké uplatnenie sa žien a mužov v určitých profesiách a odvetviach hospodárstva.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

3.1 SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNŮV A PATULÍNU a REZÍDUÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Cieľ

Prostredníctvom trvalého monitoringu zisťovať hladinu kontaminácie dusičnanmi a dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom a rezíduami pesticídov v dojčenskej a detskej výžive s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka, hrozna a živočíšnych zložiek.

Anotácia

Monitoring predmetných kontaminantov vychádza z monitoringu a kontroly potravín, ktorý v súlade s cieľmi zabezpečenia potravinovej bezpečnosti EÚ podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín.

Uvedené kontaminanty predstavujú významné potenciálne riziko pre zdravie malých detí, z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

- a) Dusitany a dusičnany - odber 5 vzoriek ostatných potravín na výživu dojčiat a malých detí s obsahom mrkvy a listovej zeleniny (prioritne domáca výroba) z distribučnej siete a lekární v mesiaci marec
- b) Mykotoxíny a patulín - odber 5 vzoriek (2 patulín a 3 aflatoxín) potravín pre dojčatá a malé deti na báze ovocia (prioritne s obsahom hrozna a jablák na patulín) a ostatných potravín pre dojčatá a malé deti na báze obilia, diétne potraviny na osobitné medicínske účely určené špeciálne pre dojčatá z distribučnej siete a lekární v mesiaci jún
- c) Pesticídy - odber vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti na báze mlieka (1 vzorka) a na báze ovocia a zeleniny z distribučnej siete a lekární (1 vzorka) v mesiaci jún

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Dusitany a dusičnany - celkovo bolo odobratých 5 vzoriek potravín na výživu dojčiat a malých detí s obsahom mrkvy a listovej zeleniny, z toho 3 vzorky zo supermarketu LiDL v Rimavskej Sobote „Hamé“ (Hamánek - kura so zeleninou a zemiakmi, Hamánek - polievka s mrkvou a zemiakmi a Hamánek - morka so zeleninou a ryžou) a 2 vzorky z predajne potravín CBA na Sídlišku Rimava „OVKO“ (Kerotková a Karotková s marhuľami).

Ani v jednej z vyšetovaných vzoriek nebolo zistené prekročenie hodnoty dusičnanov, pre dusitany platí naďalej len monitoring.

Mykotoxíny a patulín - celkovo bolo odobratých zo supermarketu Billa v Rimavskej Sobote 5 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti na báze ovocia: 3 vzorky na stanovenie obsahu aflatoxínu B1 (NUTRILON obilno-mliečna kaša instantná piškótová, NUTRILON obilno-mliečna kaša jablčná a NUTRILON sušená mliečna kaša instantná ryžová) a 2 vzorky na stanovenie obsahu patulínu (HERO Sunárek s jablkami a HIPP jablká s hruškami), vzorky boli zaslané na analýzu na RÚVZ so sídlom v Poprade, výsledky analýz zatiaľ nie sú k dispozícii.

Pesticídy - celkovo boli odobraté v BILLE Rimavská Sobota 2 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti na báze mlieka a na báze ovocia a zeleniny (Sunarka sušená mliečna kaša sušená mliečna kaša jogurtová s lesným ovocím a Sunarka sušená mliečna kaša jogurtová s jahodami), vzorky boli zaslané na analýzu na ÚVZ SR, výsledky analýz zatiaľ nie sú k dispozícii.

3.2 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospeléj populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Anotácia

Výživa a správne stravovacie návyky môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov. V Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, a preto bol už v roku 1999 vládou SR prijatý „**Program ozdravenia výživy**“

obyvateľov SR“, ktorý bol aktualizovaný v roku 2008. Ciele na ozdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu „Zdravie 21. storočia“.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

80 stredne ťažko pracujúcich respondentov oboch pohlaví v rovnakom počte v 2 kategóriách (mladší muži a ženy od 19 -34 rokov a starší muži a staršie ženy od 35 do 54 rokov), ktorí vyplnia 1 - dňový jedálny lístok, dotazník o spotrebe potravín, dotazník o životospráve, klinicko-somatický dotazník a v Poradni zdravia budú vyšetrení na biochemické ukazovatele (cholesterol HDL a LDL, triglyceridy, glukóza) a bude im stanovený BMI a WHR.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Plnenie úlohy je v riešení počas celého roka 2009, v sledovanom období boli vyšetrení 13 respondenti, z toho 4 muži a 9 žien z prevádzky pekárne Lörincz v Rimavskej Sobote.

3.3 KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI a SATURÁCIE ORGANIZMU JÓDOM

Cieľ

Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli, vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

Anotácia

Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50-tych rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. V rámci Potravinového kódexu SR po 1. máji 2004 je ponechaná národná legislatíva pre fortifikáciu kuchynskej soli jódom. Sledovanie príjmu jódu z vybraných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme poukážu na stav saturácie jódom vybraných populačných skupín.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

Odber vzoriek kuchynskej soli (domácej a dovozovej), vrátane morskej soli a monitorovanie príjmu jódu z potravín (zistiťovanie druhu používania soli u výrobcov).

Počet vzoriek: 2 /dovozová a 1 mesačne (domáci pôvod)

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Celkovo bolo odobratých z distribučnej siete 18 vzoriek kuchynskej soli (z toho 12 dovozovej vrátane morskej soli a 6 domácej výroby) na stanovenie KJ a KJO_3 , správa o výsledku bola zaslaná na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici k ďalšiemu spracovaniu.

3.4 SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTKOV V KOZMETICÝCH VÝROBKOV

Cieľ

1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok,
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov,
3. zavedenie laboratórných metód na kontrolu vybraných regulovaných látok.

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie ľudí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

Spracovanie celoročnej správy za rok 2008.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Celoročná správa z výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami za rok 2008 bola spracovaná a zaslaná na ÚVZ SR v termíne do 15. januára 2009.

3.5 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Cieľ

1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov
3. kampaň zameraná na získanie správnych návykov na ochranu pokožky počas pobytu na slnku
4. kampaň na zníženie vzniku alergických reakcií v dôsledku používania „black hena“ dočasnej farby na pokožku

Anotácia: Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie detí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity. Kampane budú zamerané na upevnenie správnych návykov na dosiahnutie ochrany pokožky pred nežiaducimi účinkami UVA a UVB žiarenia a nepoužívanie, najmä v letnom období počas dovolení „black hena“ - dočasnej farby na pokožku z dôvodu stúpajúcej tendencie vzniku alergických reakcií.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

- a) odber 5 vzoriek kozmetických výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením určených pre deti a pre dospelých (z domácej produkcie a z dovozu) na stanovenie UV filtrov a mikrobiologických ukazovateľov (*Pseudomonas aeruginosa*, *Candida albicans*, *Staphylococcus aureus*, Celkový počet mikroorganizmov - CPM)
- b) odber 5 vzoriek rôznych druhov kozmetických výrobkov pre deti, ktoré majú deklarované konzervanty (z domácej produkcie a z dovozu) na stanovenie konzervačných látok a mikrobiologických ukazovateľov (*Pseudomonas aeruginosa*, *Candida albicans*, *Staphylococcus aureus*, Celkový počet mikroorganizmov - CPM)
- c) odber 5 vzoriek rôznych druhov kozmetických výrobkov pre deti bez konzervačných látok (z domácej produkcie a z dovozu) na stanovenie konzervačných látok a mikrobiologických ukazovateľov (*Pseudomonas aeruginosa*, *Candida albicans*, *Staphylococcus aureus*, Celkový počet mikroorganizmov - CPM).

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Celkovo bolo odobratých 5 vzoriek kozmetických výrobkov pre dospelých deklarujúcich UV filtre, všetky vzorky vyhoveli v stanovených ukazovateľoch (mikrobiologické a fyzikálno-chemické), v 1 prípade nebolo označenie kozmetického výrobku v súlade s usmernením hlavného hygienika SR č. OHVBPKV/68/2007/Ko zo dňa 28.06.2007 „Kontrola kozmetických výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením“, čo bolo odstúpené na doriešenie miestne príslušnému RÚVZ hlavného mesta SR so sídlom v Bratislave, t.j. v mieste sídla distribútora.

Čiastková správa bola spracovaná a zaslaná na ÚVZ SR v termíne do 30. júna 2009.

Celkovo bolo odobratých 5 vzoriek kozmetických výrobkov pre deti, ktoré majú deklarované konzervanty, vzorky boli zaslané na analýzu na RÚVZ so sídlom v Žiline, výsledky analýz zatiaľ nemáme k dispozícii.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 TRENDY V TELESNOM RASTE A VÝVINE SLOVENSKÝCH DETÍ A MLÁDEŽE

Cieľ

Na základe výsledkov pravidelne vykonávaných antropometrických meraní detí a mládeže vo veku od 0 do 18 rokov získať poznatky o rastovej akcelerácii a sekulárnom trende slovenskej mladej populácie.

Anotácia

Na základe zachovaných údajov z antropometrického prieskumu vykonaného v roku 1991 a zostavených percentilových tabuliek a grafov, určujúcich hraničné hodnoty BMI pre nadhmotnosť a obezitu, t.j. 90. a 97. percentil pre každú vekovú skupinu, zistiť percentuálne zastúpenie detskej populácie s nadhmotnosťou, resp. obezitou.

Na základe výsledkov antropometrických meraní zhodnotiť trendy v telesnom raste a vývine detí a mládeže.

Výsledky budú po spracovaní poskytnuté WHO, Regional Office for Europe, Nutrition and Food Security Programme, Dánsko pre účely porovnania výskytu nadhmotnosti a obezity u slovenských detí a mládeže vo veku od 7 – 18 rokov s ostatnými európskymi krajinami. Zároveň budú podkladom pre vypracovanie Národného programu prevencie nadhmotnosti a obezity v SR

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

4.2 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod.

Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia, zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Anotácia

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Ide o taký významný podiel na detskej úmrtnosti, ktorý bezpodmienečne vyžaduje ciele sledovanie a účinné preventívne pôsobenie v tejto oblasti.

U dieťaťa sa na úrazovom deji zúčastňujú osobitné vplyvy. Mechanizmy úrazu u detí sú iné ako u dospelých, dochádza k nim za takých okolností, ktoré sú charakteristické iba pre detský vek. Sú podmienené vývojovým štádiom dieťaťa a ich príčiny bezprostredne súvisia so stupňom telesného a duševného vývinu v jeho jednotlivých vekových obdobiach.

Príčiny detských úrazov sú omnoho rôznorodnejšie ako u dospelých osôb, viažu sa na úroveň poznania a schopností dieťaťa, na zákonitú zodpovednosť inej osoby, na stupeň a kvalitu výchovy, úroveň rodinného prostredia, organizáciu voľného času a činnosti dieťaťa a na kolektív i priateľov, s ktorými dieťa žije.

Úrazy sa môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja. Pre deti útleho a predškolského veku je najrizikovejším prostredím domov, teda miesto, ktoré by malo dieťa chrániť pred nebezpečenstvom okolitého sveta. Príčinou úrazov sú detská zvedavosť a nepozornosť, či nedbanlivosť rodičov. Na druhom mieste sa úrazy v tomto veku prihodia deťom na detskom ihrisku (kolízia s hracím náradím a zariadením, nesprávne využívanie ihriska, nevhodné správanie, poškodené zariadenia). Tretie miesto patrí úrazom na ulici (kolobežka, bicykel).

Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bude kódovaná číselným symbolom, resp. rodičia doplnia požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bude použitý program EXCEL. Na zbere údajov budú participovať pracovníci odborov hygieny detí a mládeže jednotlivých RÚVZ v SR.

Základný súbor detí bude vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli validné. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bude súbor obsahovať deti ako z mestských, tak vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

V súlade s metodikou je plánované projekt realizovať od 15.3.2009 do 20.4.2009 vo vidieckych a mestských zariadeniach pre deti a mládež a to:

- a) veková skupina 3 - 6 ročných detí z MŠ Hrachovo 15 detí v pomernom zastúpení pohlaví a MŠ Revúca - 15 detí v pomernom zastúpení pohlaví
- b) veková skupina 7-10 ročných detí zo ZŠ Hrachovo - 30 detí a ZŠ Revúca - 30 detí (15 chlapcov, 15 dievčat)
- c) veková skupina 11-14 ročných detí zo ZŠ Jesenské - 30 detí a ZŠ Tornaľa - 30 detí (15 chlapcov a 15 dievčat)
- d) tlač dotazníkov o úraze v počte 160 ks do 10.3.2009
- e) tvorba databázy v programe MS Excel do 1.9.2009, zaslanie na ÚVZ SR do 31.12.2009
- f) analýza údajov a vyhodnotenie na regionálnej úrovni do 31.12.2009
- g) záverečné spracovanie a návrh intervenčných opatrení zameraných na zníženie detskej úrazovosti v regionálnych podmienkach do 31.12.2010.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

V súlade s metodickým usmernením k plneniu tejto úlohy bol vykonaný dotazníkový prieskum na vybraných typoch škôl so zastúpením mesta a vidieka v celkovom počte 2 MŠ a 5 ZŠ. Konkrétne sa jednalo o MŠ Hrachovo a MŠ Revúca a ZŠ Hrachovo, Revúca, Jesenské, Lubeník a Tornaľa. U detí materských škôl boli získané vyplnené dotazníky o úraze v počte 30. Od detí mladšieho školského a staršieho školského veku boli získané dotazníky v počte 148. Celkovo dotazníkov zozbieraných a nahratých do databázy bolo 178. Databáza bude v termíne zaslaná gestorvi projektu na UVZ SR, tiež bude vykonaná analýza na lokálnej úrovni.

4.3 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí - t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

Realizáciu podľa požiadaviek a určených termínov gestorom projektu, v určených druhoch zariadení.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Projekt sa v hodnotenom období nerealizoval.

4.4 HYGIENICKÁ PROBLEMATIKA ŠKÔL A ZDRAVOTNÝ STAV ŽIAKOV ZO SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÁHO PROSTREDIA

Cieľ

Cieľom projektu je zmapovať hygienicko-komunálnu charakteristiku škôl s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a zmonitorovať aj zdravotný stav žiakov týchto škôl.

Anotácia

Potreba realizácie tohto projektu vyplynula z Uznesenia vlády SR č. 206 z 2. apríla 2008 k návrhu koncepcie výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania, v zmysle ktorého uložila vláda podpredsedovi vlády a ministrom školstva okrem iného v spolupráci s ministrom zdravotníctva zhodnotiť stav škôl s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia z hľadiska hygieny a zároveň preskúmať zdravotný stav týchto žiakov.

Nevyhovujúci životný štýl rómskeho etnika a s tým súvisiace problémy sú dlhodobo centrom pozornosti vládnych inštitúcií a zodpovedných orgánov.

Z predchádzajúcich prieskumov a projektov jednoznačne vyplynulo, že charakteristickým znakom rómskej komunity je najmä nízka vzdelanostná úroveň a nízka všeobecná gramotnosť, čo má priamy dopad na zdravotné uvedomenie a je príčinou nezáujmu o vlastné zdravie. Uvedené spolu s nízkym štandardom bývania, ekologickou rizikovosťou prostredia, nízkym štandardom osobnej a komunálnej hygieny a sťaženou dostupnosťou niektorých zariadení a služieb, má nepriaznivý vplyv na zdravotný stav znevýhodnenej rómskej komunity. Tieto projekty sa zameriavali a naďalej zameriavajú najmä na sústavnú a systematickú zdravotnú výchovu obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít, s cieľom zvýšenia zdravotného uvedomenia.

Predmetom navrhovaného projektu bude sledovanie vybraných ukazovateľov zdravotného stavu rómskych detí, ako aj zmapovanie hygienicko-komunálnej situácie na školách, ktoré títo žiaci vo vyššom počte navštevujú.

Projekt sa bude riešiť dotazníkovou formou. Predpokladá sa minimálna účasť cca 1200 respondentov na 2 základných školách vybraných príslušnými RÚVZ v SR.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

V podmienkach RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa bude projekt realizovať v súlade s metodikou a Uznesením vlády SR č. 206/2008 k návrhu koncepcie výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania.

- a) na 2 vybraných plneorganizovaných ZŠ s vyššou koncentráciou žiakov rómskeho pôvodu -ZŠ Dúžavská cesta a ZŠ Hostice - sa u 30 žiakov I. stupňa a 30 žiakov II. stupňa každej školy v pomernom zastúpení pohlaví zabezpečí zber údajov pomocou dotazníka o zdravotnom stave v termíne od 10.10.2009 do 10.12.2009.
- b) súčasne sa na oboch školách zabezpečí vyplňanie dotazníka o hygienicko-komunálnej charakteristike školy.
- c) tlač dotazníkov 2ks o charakteristike školy a 120 ks zdravotný stav sa zabezpečí v termíne do 1.10.2009
- d) tvorba databázy v programe MS Excel do 15.3.2010, zaslanie databázy na ÚVZ SR do 30.4.2010.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Podľa usmernenia gestora projekt sa bude realizovať v II. polroku 2009.

4.5 MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Cieľ

Zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež.

Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.

Anotácia

Konzumácia stravy, ktorá svojim množstvom a zložením nezodpovedá veku dieťaťa, jeho pohybovej aktivite, vedie k stúpajúcemu výskytu obezity a výrazne zvyšuje riziko kardiometabolických ochorení. Vychádzajúc z implementácie Európskej stratégie k danému problému boli vládou SR prijaté základné dokumenty ako Národný program starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008-2015 a Národný program prevencie obezity, ktorých časť sa dotýka aj výživy detí a ich fyzickej aktivity a u ktorých pre naplnenie stanovených cieľov je potrebné poznať východiskovú úroveň či už stravovacích zvyklostí alebo aj individuálnej spotreby potravín v citlivej časti populácie, ktoré za SR absentujú, resp. sú k dispozícii len z niektorých regiónov.

Realizácia projektu umožní poskytnúť reprezentatívne údaje do Európskej databázy o konzumácii potravín, ktorú vytvára EFSA so zámerom jej využitia pre hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u detí, umožní hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u detí SR. Vytvorí reálny základ pre ovplyvňovanie stravovacích zvyklostí v populačných skupinách detí na báze poradní zdravia a v rámci výkonu ŠZD v zariadeniach spoločného stravovania detí a mládeže.

Základom pre vytvorenie databázy bude dotazníková metóda, údaje sa budú čerpať z dotazníkov pre rodičov, deti a pedagógov. Časť údajov bude získaná laboratórnym rozborom vzoriek stráv

a stanovením nutričov a cudzorodých látok v preferovaných potravinových komoditách. Na spracovanie údajov sa využije softwarový produkt ALIMENTA verzia 4.3. E, ktorej základné databázy bude možné priebežne dopĺňať podľa laboratórnych zistení, na spracovanie dotazníkov stravovacích zvyklostí sa použije MS Excel a EPI INFO.

Veľkosť základného súboru bude tvoriť vzorka populácie získaná náhodným výberom v počte

vek. skup.	počet detí	vzorka	vzorka + 10%	počet pre výber
4-6	155 238	2329	2562	2600
7-10	229917	3449	3794	3800
11-14	272991	4095	4505	4600
15-18	317086	4756	5232	5300
Spolu	975232	14629	16092	16300

16 300 detí nasledovne v jednotlivých vekových skupinách podľa uvedenej tabuľky:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

V súlade s metodikou sa v roku 2009

- budú monitorovať stravovacie zvyklosti u 120 detí 4-6 ročných (60 chlapcov a 60 dievčat) pomocou dotazníkového prieskumu v 4 MŠ - 2 vidieckeho typu (MŠ Klenovec a MŠ Jesenské) a 2 mestského typu (MŠ ul. Daxnerova v Rimavskej Sobote a MŠ ul. Rožňavská v Rimavskej Sobote). Budú sa vyplňať v spolupráci s rodičmi a učiteľmi MŠ dotazník o stravovacích zvyklostiach, frekvenčný dotazník, 24 hodinová stravovacia anamnéza a 24 hod. pohybový režim u dieťaťa a dotazník výživových preferencií. V rámci dotazníka o stravovacích zvyklostiach sa zabezpečí aj meranie TK u detí a základné vybrané antropometrické údaje štandardnou metodikou. Dotazníkový prieskum sa vykoná v čase od 16.3.2009 do 30.6.2009 s výnimkou 24 hodinovej stravovacej a pohybovej anamnézy, ktorá sa vykoná v týždni od 20.4.2009 do 24.4.2009.
- odber vzoriek stráv sa zabezpečí len v 1 vidieckej MŠ a v 1 mestskej MŠ, pôjde o celodennú celotýždňovú vzorku stravy na energetickú, biologickú hodnotu, na obsah vybraných kovov, dusičnanov a kuchynskej soli.
- naviac sa budú samostatne odoberať aj nápoje na stanovenie farbív - spolu 10 vzoriek všetko od 20.4. do 24.4.2009 materiálne zabezpečenie:
- tlač dotazníkov 5x po 120 ks sa zabezpečí do 25.2.2009
- nákup umelohmotných odberových nádob v počte 15 kusov (10 ks 2l, 5ks 0,5l) do 15.4.2009
- Tvorba databázy v programe MS Excel sa vykoná do 30.9.2009. gestor do 31.12.2009 zabezpečí sumárnu analýzu za SR.

Odpčet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

K celoplošnému plneniu projektu bola vypracovaná a rozoslaná na jednotlivé RUVZ v rámci SR metodika, mustry na nahrávanie a manuál na spracovanie sady dotazníkov pre hodnotenie stavu výživy u vybraného súboru detí. Bola spracovaná samostatne metodika a software na hodnotenie pohybového režimu a spracovanie energetického výdaja u detí a zabezpečené spracovanie požadovaných počtov odobratých vzoriek jedál a nápojov v príslušných laboratóriách.

V súlade s metodikou sa v regióne nášho RUVZ uskutočnil zber údajov dotazníkovým prieskumom od 119 detí vo veku 4-6 rokov v pomernom zastúpení pohlavia a mesta a vidieka. Získané údaje z dotazníku stravovacích zvyklostí, pohybového režimu, výživových preferencií, 24 hodinovej stravovacej anamnézy a 24 hodinového pohybového režimu sa priebežne nahrávajú do databázy, doteraz spracovaných 48 sád dotazníkov. Vo vybraných zariadeniach (1 mestské a 1 vidiecke) sa odobralo 10 celodenných stráv na stanovenie energetickej a biologickej hodnoty a

tiež na cudzorodé látky, kovy a obsah kuchynskej soli. Samostatne sa odobrali 4 vzorky nápojov na stanovenie farbív.

4.6 ZDRAVÉ DETI V ZDRAVÝCH RODINÁCH

Cieľ

Na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej a populačnej úrovni.

Anotácia

Na základe zachovaných údajov z projektu Primárna prevencia aterosklerózy v detskom veku, ktorý bol realizovaný v roku 2001-2003 v rámci projektu CINDI - Zdravé deti v zdravých rodinách na celoslovenskej úrovni a zostavených percentilových tabuliek a grafov, určujúcich hraničné hodnoty pre hodnotu celkového cholesterolu, BMI a TK pre deti vo veku 11 a 17 rokov, bude prehĺbená spolupráca s pediatrickými ambulanciami a údaje z preventívnych prehliadok u týchto vekových kategórií budú priebežne zaznamenávané a sledované ich trendy.

Výsledky budú po spracovaní poskytnuté WHO, Regional Office for Europe pre účely medzinárodných porovnaní a pre aktualizáciu intervenčných opatrení v oblasti životného štýlu detí a mládeže v rámci poradenstva vykonávaného na RÚVZ .

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

V okrese Rimavská Sobota a Revúca podľa evidencie ambulancií všeobecných lekárov pre deti a dorast zabezpečiť hlásenie výsledkov skríningov vyšetovaných hladín cholesterolu, prípadne iných lipidových parametrov u 11 a 17 ročných detí a ponúknuť spoluprácu pri odbornom poradenstve pre rodiny detí na úpravu životného štýlu

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Pri plnení projektu sa zabezpečil zber údajov od pediatrov okresu Rimavská Sobota a Revúca o hodnotách celkového cholesterolu zo skríningových vyšetrení od 11 a 17 ročných detí vyšetrených v roku 2008 a kontinuálne v roku 2009. S vybranými pediatrami sa ďalej zabezpečil skríning detskej populácie pomocou určeného formuláru od 75 detí (38 mesto a 37 vidiek) určeného veku. Dvaja zamestnanci sa zúčastnili metodického dňa k plneniu projektu, ktorý organizoval gestor. Na základe poverenia gestorom sme vypracovali návrh manuálu na nefarmakologické ovplyvňovanie TK u detí a adolescentov pre využitie v primárnej prevencii a návrh manuálu na znižovanie a udržanie hmotnosti u detí a adolescentov, tak isto pre využitie v rámci intervenčných opatrení v populácii.

5. ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

5.1 VYHLADÁVANIE, INVENTARIZÁCIA A ODSTRANOVANIE NEPOUŽÍVANÝCH RÁDIOAKTÍVNYCH ŽIARIČOV A OPUSTENÝCH ŽIARIČOV

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a kontroly na pracoviskách s rádioaktívnymi žiaričmi a na pracoviskách, na ktorých sa najčastejšie vyskytujú opustené žiariče zistiť, identifikovať a následne zabezpečiť bezpečnú likvidáciu nepoužívaných žiaričov a opustených žiaričov.

Vytvorením podmienok na včasnú identifikáciu opustených žiaričov a dôsledným odstraňovaním nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov sa zníži riziko nelegálnej manipulácie s nimi, riziko ich teroristického zneužitia ako aj riziko neodôvodneného ožiarenia obyvateľov.

Pokračovanie v plnení úlohy je aktuálne aj v ďalších rokoch, pretože v súčasnej dobe dochádza približne k v 20- tich % k zmene majiteľov pracovísk, kde sa opustené žiariče vo zvýšenej miere môžu nachádzať.

Anotácia

Nepoužívané rádioaktívne žiariče a opustené rádioaktívne žiariče predstavujú potenciálny zdroj rizika ožiarenia obyvateľov vysokými dávkami so závažnými zdravotnými následkami. Kontrolami a monitoringom na pracoviskách kde sa vykonávajú činnosti vedúce k ožiareniu, na pracoviskách kde sa v minulosti vykonávali činnosti vedúce k ožiareniu vyhl'adávať nepoužívané žiariče a monitoringom a informovaním na pracoviskách kde sa s najčastejšie vyskytujú opustené žiariče podporovať opatrenia na včasnú identifikáciu opustených žiaričov v súlade so smernicou 2003/122/Euratom. Zabezpečiť informovanie a poučenie osôb, ktorým hrozí riziko ožiarenia. Zabezpečiť bezpečné odstránenie nepoužívaných a opustených rádioaktívnych žiaričov.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě nemá zriadené pracovisko

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie v problematike imunizácie
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách obyvateľstva (Rómovia, migranti).

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukácie verejnosti v prevencii antivakcinačných postojov.

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2009, vypracovaného v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí platnou od 1.1.2009. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej, okresnej a lokálnej úrovni. NIP SR sa v roku 2009 bude realizovať v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými programami, pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) , Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008-2015.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

Podľa odborného usmernenia ÚVZ SR

- a) včasnosť a plynulosť pravidelného povinného očkovania
- b) zavedenie povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám tromi dávkami konjugovanej pneumokokovej vakcíny
- c) informovanie očkujúcich lekárov o aktuálnom očkovacom kalendári (vypustenie preočkovania detí v 3. roku života trivakcínou proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu)
- d) administratívnu kontrolu očkovania k 31.8. v okresoch Rimavská Sobota a Revúca v mesiacoch september-október 2009 vrátane odstránenia rozdielov v zaočkovanosti populácie
- e) spracovanie výsledkov kontroly očkovania a analýzu ochorení preventabilných očkovaním za rok 2009
- f) porovnanie trendu ochorení preventabilných očkovaním so získanými výsledkami administratívnej kontroly očkovania
- g) publikovanie a oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti v printových médiách

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Na rok 2009 je k dispozícii schválený aktuálny očkovací kalendár.

Výskyt ochorení v populácii, ktoré podliehajú povinnému očkovaniu sme zaznamenali u VH B pod č. dg. B 16. (3 prípady z okresu Rimavská Sobota) a Z 22.5 (7 prípadov z okresu Rimavská Sobota), avšak nejednalo sa o prípady po očkovaní (výskyt bol zaznamenaný u neočkovanej dospeljej populácii). V roku 2009 neboli v prvom polroku hlásené prípady ochorenia na tuberkulózu pľúc.

V rámci aktivít Európskeho imunizačného týždňa v dňoch 20.-24.4.2009 odborní zamestnanci oddelenia epidemiológie vykonali nasledovné aktivity:

1. Článok o efektívnosti očkovania uverejnený pre laickú verejnosť v 2 regionálnych mestských novinách.
2. Článok o efektívnosti očkovania pre zdravotníckych pracovníkov a laickú verejnosť uverejnený na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.
3. Poskytnutie informácií o rôznych druhoch očkovania formou letákov pre laickú verejnosť a rómske komunity (očkovanie proti chrípke, proti vírusovej hepatitíde typu A,B kliešťovej encefalitíde, ľudskému papilomavírusu, očkovanie do cudziny, povinné očkovanie), zdravotníckych pracovníkov (očkovanie proti chrípke, pneumokokom, ľudskému papilomavírusu a rotavírusom).
4. Nástenka s témami: očkovanie proti chrípke, vírusovej hepatitíde typu A, B a kliešťovej encefalitíde umiestnená na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.
5. V rámci vakcinačnej poradne poskytnutie informácie laickej verejnosti aj zdravotníckym pracovníkom o očkovaní pred cestou do zahraničia.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2008 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

- a) analýzu prenosných ochorení za rok 2008 formou výročnej správy
- b) skvalitnenie surveillance prenosných ochorení zabezpečením:
 - včasnosti a vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
 - včasnosti a vysokej kvality hlásenia prenosných ochorení na všetkých úrovniach
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly prenosných ochorení
 - monitorovania rezistencie mikroorganizmov na ATB
- c) zvýšením informovanosti zlepšiť a skvalitniť „individuálnu“ prevenciu obyvateľov v oblasti prenosných ochorení a tým zvýšiť ich schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Prenosné ochorenia, ktoré podliehajú hláseniu boli monitorované priebežne s mesačnou analýzou v systéme EPIS. Importované nákazy prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako ani ochorenia vyvolané novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami sme hodnotenom období roku 2009 nezaznamenali.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení
2. začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do siete EÚ

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a vytvorenie špecializovaných pracovných skupín. Tie sa budú starať o vybrané skupiny prenosných ochorení a sledovať kvalitu hlásených údajov. Zodpovední za činnosť jednotlivých pracovných skupín budú určení epidemiológovia z vybraných RÚVZ.

Pre dosiahnutie cieľov je potrebné pripraviť a dodržiavať „Štandardné postupy pre manažment prípadov infekčných ochorení“ v záväznom právnom formáte pre verejné zdravotníctvo.

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním

všetkých možnosti, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

a) dopĺňanie a udržiavanie centrálnej databázy:

- prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne
- prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne
- vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu
- systému rýchleho varovania

b) využívanie manažérskeho informačného systému na rýchle a neštandardné analýzy údajov

c) skvalitňovanie informovanosti laickej i odbornej verejnosti o výskyte prenosných ochorení a možnostiach ich predchádzania

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Od 1.10.2006 celoplošne zavedený nový pc. program zameraný na monitorovanie výskytu prenosných ochorení podliehajúcich hláseniu - EPIS. Od začiatku roka 2007 monitorujeme výskyt všetkých prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz len prostredníctvom nového EPISU (údaje v predchádzajúcich programoch EPIS a ISHEM sa už nespracúvajú). Na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici boli dňa 23.2.2009 zaškolení 2 odborní pracovníci z oddelenia epidemiológie v aktuálnej problematike vyplňania nových údajov v informačnom systéme EPIS.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
2. rozšírenie prevenciu NN na princípe dobrovoľnosti a anonymite so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN
4. predloženie návrhu na začlenenie výskytu NN medzi indikátory kvality poskytovania zdravotníckej starostlivosti

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup, dobrú medziodborovú spoluprácu odborníkov verejného zdravotníctva a zdravotníckej starostlivosti, zdokonalenie a rozpracovanie legislatívy v oblasti nemocničnej epidemiológie zdravotníckych zariadení, vytvorenie štandardných postupov hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk, vytvorenie štandardných čistiacich, dezinfekčných a sterilizačných postupov pre zdravotnícke pomôcky, zintenzívnenie edukačných pregraduálnych a postgraduálnych programov.

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAİM, JIS) sú v súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a programom EÚ „Improving Patient Safety in Europe“ (IPSE). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľským lekárom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach. Podobná situácia vzniká aj v zariadeniach pre starších obyvateľov (ÚSS, DD, apod.) a je ju potrebné riešiť.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

6.5 SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. prevencia chronických chorôb
2. znižovanie chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia a zlepšenie kvality života populácie
3. ochrana občanov pred ohrozeniami zdravia
4. presadzovanie štátnej zdravotnej politiky, ktorá vedie k zdravšiemu spôsobu života

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukáciu verejnosti v prevencii chronických ochorení.

Anotácia

Chronické ochorenia sú závažným zdravotným, ekonomickým a sociálnym problémom najmä vo vyspelých krajinách. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013), na základe analýz výsledkov CINDI a doteraz realizovaných intervenčných programov (Slovensko bez tabaku, primárna prevencia hypertenzie, Zdravé deti v zdravých rodinách), ako aj individuálneho a skupinového poradenstva obyvateľov SR je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Osobitný dôraz EÚ kladie na zlepšenie zdravotného stavu a podporu zdravého životného štýlu detí a mladých ľudí. Pre pohodu občanov je dôležité zvýšenie počtu rokov zdravého života, predchádzanie chorobám a podpora starnutia. Rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti chronických ochorení si vyžaduje zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Jednotlivých programov a projektov zameraných na surveillance chronických ochorení sa oddelenie epidemiológie nášho RÚVZ v Rimavskej Sobote zúčastňuje len okrajovo, predovšetkým činnosťou v poradni zdravia, kde sa zameriava na hepatálnu poradňu. V prvom polroku 2009 navštívilo hepatálnu poradňu 28 klientov.

6.6 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami,
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh,
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu,
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb,
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

V prvej polovici roku 2009 sme zaznamenali mimoriadnu epidemiologickú situáciu vo výskyte: ALIMENTÁRNYCH OCHORENÍ - jednu epidémiu.

Jednalo sa o epidemický výskyt hnačkového ochorenia s dg. A 09. hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu v Domove dôchodcov v Tornali, kde z 224 exponovaných ochorelo 5 obyvateľov zariadenia a 3 osoby z personálu. V rámci protiepidemických opatrení bola nariadená ohnisková dezinfekcia a odber biologického materiálu u personálu zariadenia. Odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie bolo odobratých 15 sterov z prostredia zariadenia. Výsledky laboratórnych vyšetrení boli negatívne. Etiologický agens sa nepodarilo špecifikovať.

VÍRUSOVÝCH HEPATITÍD

Vírusová hepatitída typu A v okrese Revúca - dva epidemické výskyty.

V jednom prípade sa jednalo o rodinný výskyt 3 ochorení u manželov a ich syna z Revúcej.

V druhom prípade sme zaznamenali 13 ochorení z troch rodín z lokality s nízkym hygienickým štandardom z obce Sása a Ratková. V rámci protiepidemických opatrení bola vykonaná aktívna imunizácia u žiakov 9. triedy ZŠ v Ratkovej a nariadené mimoriadne očkovanie 1 až 18 ročných osôb z obce Sása a 1 až 6 ročných detí z Ratkovskej Lehoty.

Vírusová hepatitída typu B v okrese Rimavská Sobota - 3 sporadické ochorenia u dospelých neočkovanej populácie pod dg. B 16 a pod dg. Z 22.5 Nosič vírusovej hepatitídy 7 ochorení.
RESPIRAČNÝCH NÁKAZ - 3 klinické prípady nepotvrdenej chrípky na nový typ vírusu A H1N1 s pozitívnou cestovateľskou anamnézou (Veľká Británia).

6.7 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných surveillancie poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrenia odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov vyšetrením odpadových vôd sa začalo v rámci surveillancie poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillancie spočíva vo virologickom vyšetrení odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa pokynov riaditeľa ÚVZ. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

Odber vzoriek odpadových vôd na čistiarni odpadových vôd v meste Rimavská Sobota podľa harmonogramu odberov, spracovaného RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ich odvoz.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Sledovanie sa zabezpečuje odberom vzoriek na ČOV Rimavská Sobota. K 30.06.2009 boli odobraté 3 vzorky (17.2., 31.3., 26.5.) odpadových vôd v rámci cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov, výsledky boli negatívne.

6.8 PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľ

Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9.ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj formou dotazníkov zistenie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí.

Potrebu realizovať tento projekt v čo najširšom meradle potvrdzujú aj najnovšie prieskumy Eurobarometru, v ktorom Slováci patria k národom s najslabšími informáciami v tejto problematike.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

- a) vlastnú realizáciu projektu prostredníctvom odborných zamestnancov RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote
- b) dotazníkové spracovanie a vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov pred a po účasti na stretnutí
- c) zaslanie, spracovanie a vyhodnotenie výsledkov stretnutí na školách na RÚVZ so sídlom v Košiciach

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Úloha sa v hodnotenom období neplnila, v mesiaci október sa plánuje pokračovanie v projekte úradov verejného zdravotníctva v SR „Hrou proti AIDS“ organizovaného pre študentov základných a stredných škôl okresu Rimavská Sobota.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1 CYANOBAKTÉRIE

Cieľ

- monitorovanie výskytu cyanobaktériových vodných kvetov na vodárenských a rekreačných nádržkách
- zisťovanie toxicity a prítomnosti cyanotoxínov vo vodných kvetoch a vo vode
- zisťovanie korelácií medzi výskytom vodných kvetov a znečistením vody
- včasné varovanie obyvateľstva pred možnými zdravotnými rizikami
- návrhy na revitalizáciu lokalít ohrozených vodnými kvetmi

Anotácia

Identifikácia a kvantifikácia cyanobaktériových vodných kvetov a ich toxínov vo vodárenských nádržkách a na rekreačných vodných plochách s cieľom zníženia zdravotného rizika obyvateľstva pri zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou a pri kúpaní.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote je riešiteľským pracoviskom pri monitorovaní výskytu vodných kvetov - bude sa postupovať v súlade s etapami riešenia.

Na základe záverov z Krajskej porady odboru HŽPZ budú sledované cyanobaktérie a výskyt vodných kvetov na vodnej nádrži Klenovec, kde vzorky vody bude odberať Úrad verejného zdravotníctva v SR. Sledovanie cyanobaktérií a výskyt vodného kvetu vo VN Teplý Vrch bude sledovaný v rámci monitoringu rekreačných vôd - odber vzoriek zabezpečí RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote. RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR budú vykonávať laboratórne vyšetrenie odobratých vzoriek vody.

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

Cieľ

- vyvinúť nové metódy polymerázovej cyklickej reakcie (PCR) na identifikáciu patogénnych druhov legionel a améb,
- zistiť výskyt legionel a améb vo vodovodných sieťach a klimatizovaných priestoroch vo vybraných nebytových budovách a zdravotníckych zariadeniach a vo fontánach a na tobogánoch kúpalísk
- zhodnotiť súvislosti medzi výskytom legionel a améb v sledovaných objektoch,
- overiť účinnosť použitých postupov na elimináciu legionel a améb v distribučných systémoch vôd a v aerosóloch
- navrhnúť limity na hodnotenie výskytu legionel a améb vo vodách a ovzduší.

Anotácia

Zhodnotenie výskytu a asociácie legionel a améb vo vodách a aerosóloch vo vybraných zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a vodných stavbách oddychových zón. Získanie podkladov pre úpravu príslušnej legislatívy na preventívnu ochranu zdravia obyvateľstva.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY

Cieľ

- overenie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody pri skladovaní v predpísaných podmienkach
- overenie doby trvanlivosti minerálnych a pramenitých balených vôd,
- kontrola zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých balených vôd v obchodnej sieti

Anotácia

Potravinový dozor nad kvalitou minerálnych a pramenitých balených vôd pri ich plnení a pri skladovaní a predaji v obchodnej sieti.

Druhy vôd

Minerálne a pramenité balené vody tuzemské a z dovozu, perlivé aj neperlivé

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa podieľa na plnení úlohy zabezpečením odberov vzoriek vôd

a) spotrebiteľsky balené vody - 15 vzoriek z obchodnej siete a plniarne

b) veľkoobjemovo balené vody - water coolery - 2 vzorky z lekární alebo obchodných centier

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

K 30.06.2009 bolo z obchodnej siete odobratých 10 vzoriek spotrebiteľsky balených prírodných minerálnych vôd (z OC HYPERNOVA v Rimavskej Sobote - MAGNESIA prírodná minerálna voda perlivá, FATRA prírodná minerálna voda sýtená, BUDIŠ prírodná minerálna voda perlivá,

SALVATOR prírodná minerálna voda sytená a z prevádzky Billa v Rimavskej Sobote - Mitická perlivá, Mitická jemne perlivá, Baldovská jemne perlivá, Baldovská sytená, BUDIŠ perlivá a Gemerka sytená), ktoré boli zaslané na analýzu na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Podľa výsledkov všetkých 10 vzoriek v mikrobiologických, biologických a chemických ukazovateľoch vyhovelo Potravinovému kódexu SR.

Z lekárne Kamilka v Rimavskej Sobote a Lekárne Dr. Max KAUF LAND v Rimavskej Sobote boli odobraté 2 vzorky veľkoobjemovo balených vôd (Balená pitná voda Dolphin a balená pitná voda Bystrina), jedna vzorka bola v stanovených ukazovateľoch v súlade s Potravinovým kódexom SR, druhá vzorka (Bystrina) vyhovela len po chemickej stránke. V mikrobiologických ukazovateľoch bola vo vzorke spotrebiteľsky balenej vody Bystrina zistená prítomnosť Pseudomonas species v počte 4,8.10, uvedené zistenie bolo odstúpené na doriešenie miestne príslušnému RÚVZ v mieste sídla výrobcu.

7.4 RADIČNE OŠETRENÉ POTRAVINY

Cieľ

- monitoring radiačne ošetrených potravín s obsahom tuku v obchodnej sieti
- monitoring radiačne ošetrených potravín rastlinného pôvodu v obchodnej sieti
- ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrených potravín dovážaných z tretích krajín
- ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrených potravín vyrábaných v SR zo surovín dovážaných z tretích krajín
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou označovania použitia technológie ožiarenia potravín

Anotácia

Zapojenie do monitoringu krajín EU v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti potravinového dozoru nad radiačne ošetrenými potravinami v spotrebiteľskej sieti dovážané z tretích krajín a výrobky vyrobené v SR z dovezených surovín

Druhy potravín

Rôzne druhy nebalených orechov, hydínové mäso z dovozu z 3.krajín, morské živočíchy, syry z dovozu, koreniny a byliny, kakaový prášok, sušená zelenina, rôzne druhy čajov

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa podieľa na plnení úlohy zabezpečením odberov vzoriek

Odber 1 vzorky potraviny živočíšneho pôvodu (mäso alebo syry)

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Úloha v hodnotenom období sa neplnila.

7.5 MATERSKÉ MLIEKO

Cieľ

- sledovať nutričnú kvalitu materského mlieka monitorovaním biopozitívnych látok (obsahu bielkovín, tuku, sacharidov, fosforu, vápnika, železa a medi)
- zisťovať obsah chemických kontaminantov, t.j. bionegatívnych látok v mlieku ako odozvu na životné prostredie matiek (prítomnosť ťažkých kovov, polychlórovaných bifenylov a chlórovaných pesticídov)
- sledovať kvalitu nepasterizovaného mlieka ako odozvu na zdravotný stav matky a spôsob manipulácie s mliekom

- sledovať účinnosť pasterizácie materského mlieka porovnávaním mikrobiologickej kvality pred a po jeho pasterizácii
- zisťovať prítomnosť patogénnych mikroorganizmov v nepasterizovanom a pasterizovanom mlieku a stafylokokového enterotoxínu v pasterizovanom mlieku ako prevenciu proti ohrozeniu zdravia novorodencov podávaním kontaminovaného mlieka

Anotácia

Kvalita materského mlieka závisí od fyziológie matky, od kvality životného prostredia, jej stravovacích návykov, zodpovednosti pri manipulácii s mliekom a spôsobom úpravy a uchovávaní mlieka v laktáriu do jeho použitia. Predmetom riešenej problematiky je cieľná mikrobiologická a chemická kontrola materského mlieka zbieraného od dárkyň do laktária a po pasterizácii podávaného novorodencom.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.6 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Cieľ

- monitoring obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti,
- ochrana zdravia detskej populácie,
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive.

Anotácia

Participácia na monitoringu krajín EU v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti kontroly prítomnosti a obsahu rezíduí pesticídov v detskej a dojčenskej výžive a potravinový dozor nad kvalitou dojčenskej a detskej výživy z hľadiska obsahu rezíduí pesticídov v rôznych druhoch dojčenskej a detskej výživy na báze mlieka, ovocia, zeleniny a cereálií.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa podieľa na plnení úlohy zabezpečením odberov vzoriek

Pesticídy - odber vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti na báze mlieka (1 vzorka) a na báze ovocia a zeleniny z distribučnej siete a lekární (1 vzorka)

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Celkovo boli odobraté v BIILE Rimavská Sobota 2 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti na báze mlieka a na báze ovocia a zeleniny (Sunarka sušená mliečna kaša sušená mliečna kaša jogurtová s lesným ovocím a Sunarka sušená mliečna kaša jogurtová s jahodami), vzorky boli zaslané na analýzu na ÚVZ SR, výsledky analýz zatiaľ nie sú k dispozícii.

7.7 LOKÁLNA NEPOHODA V PRIESTOROCH S NÚTENÝM VETRANÍM A KLIMATIZÁCIOU

Cieľ

Overiť miestne pôsobenie jednotlivých fyzikálnych faktorov na pohodu. Vypracovať podklady na hodnotenie lokálnych účinkov prievanu a sálavého tepla na pracoviskách, najmä vo vnútorných priestoroch s núteným vetraním a s klimatizáciou, do metodiky merania a hodnotenia tepelno-vlhkostnej mikroklímy.

Anotácia projektu

1. Súčasný stav problematiky: Hygienická kontrola podmienok tepelno-vlhkostnej mikroklímy v pracovnom a v životnom prostredí sa v súčasnosti vykonáva meraním základných fyzikálnych faktorov – teploty vzduchu, relatívnej vlhkosti vzduchu, výslednej teploty guľového teplomera a rýchlosti prúdenia vzduchu, pričom hlavný dôraz sa kladie na charakteristiku celkového stavu prostredia. Vyhodnocuje sa, či prostredie zodpovedá optimálnym, dlhodobu únosným alebo krátkodobu únosným mikroklimatickým podmienkam. Menej pozornosti sa dosiaľ venovalo hodnoteniu lokálnej nepohody z prievanu, tepelnej radiácie a miestnych teplotných rozdielov. Na miestnu nepohodu sa často sťažujú zamestnanci s dlhodobým pobytom v priestoroch s núteným vetraním alebo s klimatizáciou.

2. Vedecké a odborné zameranie projektu: aplikovaný výskum účinkov celkovej a lokálnej nepohody bude vychádzať z merania vybraných charakteristických priestorov s núteným vetraním a s klimatizáciou. Základ pre meranie faktorov lokálneho diskomfortu bude tvoriť súčasné prístrojové vybavenie NRC, na meranie niektorých ďalších faktorov TVM podľa prevzatých európskych a medzinárodných noriem bude treba niektoré prístroje doplniť.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej nie je riešiteľským pracoviskom

7.8 GLUTÉN V DIÉTNYCH POTRAVINÁCH

Cieľ

- kontrola potravín určených na bezlepkovú diétu v obchodnej sieti,
- ochrana pacientov chorých na celiakiu pred použitím nevhodných potravín.

Anotácia

Kontrola zdravotnej bezpečnosti potravín určených pre bezlepkovú diétu pre pacientov s intoleranciou na glutén.

Druhy potravín

Rôzne druhy potravín na báze cereálií a pseudocereálií určených pre bezlepkovú diétu.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa podieľa na plnení úlohy zabezpečením odberov vzoriek

Odber 1 vzorky rôzneho druhu potravín označených ako vhodných pri diéte pre celiatikov (múka, cestoviny, pekárske výrobky) a kontrola označovania výrobkov.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Úloha v hodnotenom období sa neplnila.

7.9 TYPIZÁCIA PATOGÉNNYCH MIKROORGANIZMOV METÓDOU POLYMERÁZOVEJ REŤAZOVEJ REAKCIE

Cieľ

- uplatňovať metódu real-time PCR na kvantifikáciu *Legionella pneumophilla* z vodného prostredia a zaviesť metódu multiplex PCR na identifikáciu druhov rodu *Legionella*
- uplatňovať metódu multiplex PCR na genotypizáciu enterohemoragických *Escherichia coli*, zaviesť metódu PCR-REA pre *Campylobacter*, zaviesť metódu real-time PCR pre kvantifikáciu *Listeria monocytogenes*

Anotácia

V mikrobiologickej analýze vzoriek životného prostredia je dôležité rýchle a spoľahlivé odhalenie zdroja mikrobiálnej kontaminácie, prípadne jej šírenia. Typizačné metódy sa využívajú na sledovanie diverzity a distribúcie izolátov ako aj na sledovanie genetickej podobnosti alebo

odlišnosti bakteriálnych kmeňov izolovaných zo životného prostredia s kmeňmi izolovanými z klinického materiálu. Metóda polymerázovej reťazovej reakcie (PCR) orientovanej na sekvenciu virulencných génov s následným štiepením PCR produktu restriktázou II. typu (PCR-REA) je rýchla, jednoduchá a pomerne lacná genotypizačná metóda použiteľná na identifikáciu kmeňov v rámci bakteriálneho druhu.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej nie je riešiteľským pracoviskom

7.10 INFORMATIZÁCIA LABORATÓRNYCH ODBOROV

Cieľ

- informatizácia laboratórnej činnosti na jednotlivých odboroch
- automatický zber dát z laboratórií v jednotlivých úradoch,
- automatické spracovanie výstupov z laboratórií úradov,
- prenos údajov na odbory hygieny a epidemiológie v úradoch,
- výber potrebných dát a ich štatistické spracovanie,
- prenos údajov do centrálnej databázy ÚVZ SR,
- výber a prenos dát do iných rezortov a EU.

Anotácia

Jedným zo základných predpokladov na správne a efektívne fungovanie systému verejného zdravotníctva je prístup ku všetkým relevantným zdrojom dát, ktoré sa týkajú zdravotného stavu obyvateľstva (verejného zdravia) a dát a informácií o podmienkach, ktoré majú priamy alebo nepriamy vplyv na jeho zdravotný stav. Analýza týchto údajov ukáže oblasti, ktorým treba venovať maximálnu pozornosť. Medzi základné faktory, ktoré majú vplyv na zdravie verejnosti patria životné prostredie, pracovné prostredie, bezpečnosť pri práci, poľnohospodárstvo, živočíšna výroba, veterinárna starostlivosť, kvalita bývania, školstvo, socio-ekonomické faktory, genetické danosti, životný štýl, kvalita poskytovania zdravotnej starostlivosti, atď. Z uvedeného vyplýva, že faktory ovplyvňujúce zdravie verejnosti pokrývajú celé spektrum vplyvov a spadajú v postate do všetkých rezortov. Systém verejného zdravotníctva musí teda mať prístup do všetkých rezortov (zdroje informácií) a na druhej strane musí mať definované právomoci, aby bol schopný plniť svoje základné úlohy - ochrana a podpora zdravia.

Informačný systém ktorý by zabezpečoval takýto tok informácií musí byť plnený základnými dátami. Tieto získavajú okrem iných aj laboratóriá objektívizácie faktorov životného a pracovného prostredia. Preto je potrebné venovať pozornosť informatizácii priamo v laboratóriách a rozširovať ju na všetky oblasti činnosti úradov verejného zdravotníctva. Len tak môže byť systém živý a plniť určené ciele.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej nie je riešiteľským pracoviskom

7.11 STANOVENIE OXIDU KREMIČITÉHO V RESPIRABILNEJ FRAKCII AEROSÓLU

Cieľ

Na základe stanovenia obsahu oxidu kremičitého v respirabilnej frakcii pevného aerosólu u pracovníkov v prašných prevádzkach (kameňolomy, drviarne kameňa, bane) upozorniť na možné ohrozenie zdravia.

Anotácia

Pevný aerosól s obsahom oxidu kremičitého sa môže vyskytovať v kameňolomoch pri ťažbe a spracovaní kameniva na rôzne materiály ako piesky na murovanie, materiál pre obalovačky na

pokládku asfaltov alebo do cementární a pod. Tiež sa môže vyskytovať na banských pracoviskách v uhoľnom prachu.

Pevné aerosóly s obsahom oxidu kremičitého v respirabilnej frakcii majú fibrogénny účinok, vyvolávajú v pľúcach tvorbu väzivového tkaniva a spôsobujú ochorenie silikózu.

Úloha je zameraná na zmapovanie výskytu oxidu kremičitého v jednotlivých kameňolomoch na území SR. Tieto informácie môžu uľahčiť objektivizáciu pracovného prostredia nielen v kameňolomoch ale aj na ďalších prevádzkach využívajúcich tieto materiály.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej nie je riešiteľským pracoviskom

7.12 STANOVENIE PAU V OVZDUŠÍ A HYDROXYPYRÉNU V MOČI U PRACOVNÍKOV VYBRANÝCH PROFESIÍ

Cieľ

Sledovať hladinu PAU v pracovnom ovzduší a ich metabolitu hydroxypyreínu v moči pracovníkov vykonávajúcich prácu v prostredí, ktoré je zdrojom PAU, ako faktora ohrozujúceho zdravie. Súčasne slúži ako príprava pre rozšírený biomonitoring u ľudí v rámci celoeurópskeho programu „Biomonitoring záťaž ľudí faktormi z prostredia“ (HBM)

Gestor

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Anotácia

Polycyklické aromatické uhľovodíky, (PAU), predstavujú skupinu karcinogénnych a mutagénnych látok, ktoré sú predmetom záujmu mnohých štúdií. Sú produktom rôznych technologických procesov, procesov spaľovania ropných produktov, ale aj nesprávnej tepelnej úpravy potravín. Pri spomínaných výrobných procesoch sa PAU dostávajú do ovzdušia a pre exponovaných pracovníkov predstavujú riziko vzniku nádorových ochorení. Úloha je zameraná na sledovanie množstva PAU v pracovnom ovzduší pracovníkov vybraných profesií a metabolitu PAU hydroxypyreínu v moči týchto pracovníkov.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej nie je riešiteľským pracoviskom

7.13 STANOVENIE OLOVA V KRVI EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV

Cieľ

Sledovať hladinu olova v krvi ľudí vykonávajúcich profesie, pri ktorých prichádzajú do styku s olovom alebo jeho zlúčeninami.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Košiciach

Anotácia

V súčasnosti existuje ešte veľa výrobných činností, pri ktorých v menšej, alebo väčšej miere dochádza ku kontaktu pracovníkov s olovom alebo jeho zlúčeninami. Napr. výroba skla, výroba akumulátorov, spracovanie odpadu obsahujúceho olovo, glazúrovanie kachlí a pod.

Vzhľadom na toxicitu olova, jeho schopnosť kumulácie v tkanivách predstavuje značné riziko pre zdravie človeka. Preto je dôležité získať prehľad o jeho výskyte v krvi pracovníkov vybraných profesií.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej nie je riešiteľským pracoviskom

7.14 OBJEKTIVIZÁCIA ÚČINKOV ZDROJOV OPTICKÉHO ŽIARENIA V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

Cieľ

Objektivizácia podmienok bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov na pracoviskách, resp. zákazníkov v zariadeniach, v ktorých sa používajú zdroje koherentného a nekoherentného optického žiarenia (OŽ), meraním a výpočtom limitných hodnôt expozície v súlade s požiadavkami platných predpisov.

Anotácia projektu

Na ochranu zamestnancov pred umelým optickým žiarením platí v SR aproximačné nariadenie vlády SR č. 410/2006 Z. z., na ochranu osôb v životnom prostredí vyhláška MZ SR č. 539/2007 a pre soláriá vyhláška MZ SR č. 554/2007 Z. z. V týchto predpisoch sú stanovené limity expozície osôb optickému žiareniu, vyjadrené fyzikálnymi veličinami, ktoré sa musia merať vhodným prístrojovým vybavením. Výsledky meraní sa majú uplatniť na objektivizáciu miery rizika pre posudky o riziku.

Objektivizácia účinkov OŽ bude vychádzať z merania základných fyzikálnych veličín - ožiarenosti, žiary a dávky ožiarenia a ich porovnania s limitmi expozície. Prístroje, ktoré sú, resp. budú k dispozícii, dokážu indikovať množstvo žiarenia, jeho spektrálny (UV, VIS, IR) a časový (lasery) priebeh. Tým sa umožní

- hodnotenie miery rizika z odrazov žiarenia
- preveriť alebo určiť zaradenie lasera do príslušnej triedy
- zisťovanie zmien pomeru UVA/UVB v čase
- vplyv starnutia zdrojov na ich výkon z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia

Pôjde o pilotný projekt na prípravu metodických podkladov pre objektivizáciu OŽ v hygienickej praxi. Práca sčasti nahrádza aplikovaný výskum, ktorý v súčasnosti v hygiene chýba.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej nie je riešiteľským pracoviskom

7.15 STANOVENIE CHEMICKÝCH KONTAMINANTOV V PIESKU DETSKÝCH PIESKOVÍSK

Cieľ

- Zavedenie vhodných laboratórnych postupov na izoláciu a kvantifikáciu chemických kontaminantov (anorganických a organických) v piesku.
- Monitorovanie kontaminácie piesku detských pieskovísk vo vybraných lokalitách za účelom hodnotenia zdravotného rizika.

Anotácia

Piesok detských pieskovísk môže byť zdrojom mikrobiálnej, parazitárnej aj chemickej expozície detskej populácie predovšetkým predškolského veku.

Medzi najčastejšie chemické kontaminanty piesku patria toxické prvky (arzén, olovo, kadmium, ortuť, chróm, nikel, meď, zinok). Na stanovenie uvedených ukazovateľov sa využíva technika atómovej absorpčnej spektrometrie (FL-AAS alebo GTA-AAS) a polarografie. Ortuť sa stanovuje na ortuťovom analyzátore AMA.

Ďalším rizikovým faktorom sú organické polutanty s karcinogénnym účinkom, ako benzén a zmes polycyklických aromatických uhľovodíkov (PAU). Tieto ukazovatele sa stanovujú využitím chromatografických metód (GC-MS, GC-FID, HPLC-FLD).

Úloha je zameraná na monitorovanie vybraných chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk v určených lokalitách. Pri výbere lokalít sa zohľadňuje predpokladaná

environmentálna záťaž (priemysel, doprava...) a opakovanými odbermi vzoriek je sledovaný sezónny vplyv na koncentráciu chemických škodlivín v piesku.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej nie je riešiteľským pracoviskom

7.16 STANOVENIE MARKEROV EXPOZÍCIE TABAKOVÉMU DYMU V OVZDUŠÍ A V BIOLOGICKOM MATERIÁLI

Cieľ

- Sledovať koncentráciu markerov tabakového dymu vo vnútornom prostredí.
- Vykonať biomonitring exponovaných osôb (fajčiarov a pasívnych fajčiarov).

Anotácia

Tabakový dym je najčastejším karcinogénnym kontaminantom vnútorného prostredia budov. Je dokázané, že aj pasívne fajčenie zvyšuje riziko vzniku kardiovaskulárnych, nádorových ochorení a chorôb dýchacích ciest.

Úloha je zameraná na monitorovanie kontaminácie ovzdušia TD vo vybraných priestoroch a zároveň na sledovanie biomarkerov expozície TD u fajčiarov a nefajčiarov.

Markery tabakového dymu (TD) v ovzduší sa rozdeľujú na markery prchavej parnej fázy (nikotín, 3-etenylpyridín) a perzistujúcej pevnej fázy aerosólu (solanesol, FPM, UVPM a PM_{2,5}).

Biomonitoring expozície TD zahŕňa stanovenie koncentrácie kotinínu v moči, ako ukazovateľa aktuálnej expozície. Sledovanie koncentrácie nikotínu vo vlasoch je naopak vhodné na posúdenie dlhodobej expozície. Pre komplexný biomonitring expozície TD je užitočné sledovať koncentráciu niektorých nešpecifických markerov napr.: metabolitu benzénu (kyselina t,t-mukonová) a metabolitu pyrénu (1-hydroxypyren) v moči exponovaných.

Na stanovenie markerov TD v ovzduší a v biologickom materiáli sa využívajú chromatografické metódy ako HPLC-UV, HPLC-FLD a GC-MS.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej nie je riešiteľským pracoviskom

8. LEKÁRSKA MIKROBIOLOGIA

8.1 INDUKCIA PROTEKTÍVNEJ IMUNITY VOČI NADMIERU VARIABILNÉMU VÍRUSU CHRÍPKY JEHO KONZERVATÍVNymi ANTIGÉNMi

Cieľ

Jedným z cieľov je vyhodnotenie prítomnosti protilátok voči konzervatívnym antigénom vírusu chrípky v sérach pacientov, ktorí prekonali infekciu vírusom chrípky.

Anotácia

Indukcia protektívnej imunity voči konzervatívnym antigénom vírusu chrípky v sérach pacientov, ktorí prekonali chrípku spôsobenú vírusom chrípky typu A.

8.2 ANTIBAKTERIÁLNA REZISTENCIA KLINICKÝCH IZOLÁTOV SALMONEL

Cieľ

Cieľom projektu je zistiť výskyt rezistencie voči vybraným antibiotikám u klinických izolátov netýfusových sérovarov salmonel pochádzajúcich zo SR. Okrem multirezistentného sérovaru *S. Typhimurium* fágotypu DT104 monitorovať výskyt ďalších fágotypov, ako aj sérovarov rezistentných voči antibiotikám. Pozornosť bude venovaná výskytu β -laktamáz s rozšíreným

spektrum (ESBL) u jednotlivých sérovarov salmonel rezistentných voči penicilínom a cefalosporínom 3 resp. 4 generácie, ktoré doteraz neboli popísané v SR.

Anotácia

Významnou príčinou salmonelózy, jednou z najčastejších potravou prenášaných ochorení, sú netýfusové sérovary - predovšetkým *S. Enteritidis*, *S. Typhimurium*, *S. Infantis*, *S. Bovis morbificans*, *S. Agona*, *S. Kentucky* a iné. V poslednej dobe sa zaznamenal zvýšený výskyt multirezistentných sérovarov salmonel.

K najvýznamnejším patrí multirezistentný sérovar *S. Typhimurium* fágotyp DT104, ktorý sme identifikovali prvýkrát v roku 1997. U týchto sérovarov budeme zisťovať rozsah ich rezistencie voči antibiotikám, čím sa získajú prvé poznatky o distribúcii takýchto kmeňov salmonel na území SR. Použitím molekulárnych metód sa budú identifikovať jednotlivé gény rezistencie s cieľom získať nové poznatky o molekulových mechanizmoch transferu a diseminácie génov rezistencie voči antibiotikám. Mapovanie výskytu rôznych sérovarov salmonel v SR, vyznačujúcich sa rezistenciou voči antibiotikám a jej analýza metódami molekulárnej biológie umožní rozšíriť poznatky o výskyte a šírení genetických determinánt rezistencie u sledovaných kmeňov.

8.3 VPLYV CIRKULÁCIE COXSACKIEVÍRUSOV V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ NA INCIDENCIU JUVENILNÉHO DIABETESU (T1D) A EXPERIMENTÁLNY MODEL PATOGENÉZY INFEKČIE DIABETOGÉNNYM KMEŇOM (OKTÓBER 2005 - OKTÓBER 2008)

Cieľ

projekt ma dve časti (A a B)

Cieľom témy A projektu je štúdium priebehu perorálnej infekcie, ktorá, je prirodzenou formou infikovania u ľudí, Swiss Albino outbredných myší vírusom CVB4 E2, aby sa objasnili patogenéza infekcie diabetogénnym kmeňom vírusu na tomto experimentálnom modeli a získali sa poznatky o mechanizmoch, ktorými vírus ovplyvňuje Langerhansove ostrovčeky i poznatky o mechanizmoch účinku prirodzenej imunity buniek na ochranu resp. poškodzovanie týchto ostrovčekov uvedeným kmeňom vírusu.

Cieľom témy B projektu (pilotná štúdia) je porovnať incidencia juvenilného diabetu na Slovensku v mestských a vidieckych oblastiach s cieľom zodpovedať otázku, či je súvislosť medzi cirkuláciou vírusov v populácii, vekovo determinovanou expozíciou infekcií týmito vírusmi a výskytom T1D.

Anotácia

Diabetes mellitus typ 1 (T1D) je závažné chronické ochorenie so stúpajúcou celosvetovou incidenciou. V etiológii T1D sa uplatňuje tak individuálna genetická predispozícia ako aj rôzne environmentálne faktory, ako je strava, vírusy a iné. Coxsackievírusová (CV) infekcia sa zaradila medzi prepokladné environmentálne faktory v etiológii T1D. V myších experimentálnych modeloch CV vykazujú podobnú afinitu k bunkám a orgánom myší, ako je známa u ľudí a aj ochorenia, ktoré vyvolávajú CV u myší sú podobné ako ochorenia vyvolané týmito vírusmi u ľudí.

Cieľ

Použitím diabetogénnej varianty vírusu E2 na orálnu a intraperitoneálnu infekciu myší z porovnania rôznych parametrov získať poznatky o mechanizmoch, ktorými tento vírus poškodzuje ostrovčeky ako aj poznatky o mechanizmoch prirodzenej imunity, ktoré môžu poškodzovať alebo chrániť ostrovčeky pred infekciou týmto vírusom. A v pilotnej štúdii sledovať vplyv cirkulácie v populácii na incidencia detského T1D.

8.4 STRENGTHENING THE HUMAN RESOURCES AND IMPLEMENTATION OF THE EU METHODOLOGY FOR SURVEILLANCE OF HUMAN ENTEROVIRUSES IN THE SLOVAK REPUBLIC

Cieľ

Zlepšenie metód molekulárne- biologickej diagnostiky enterovírusov a ich aplikácia v diagnostike a surveillance enterovírusov, čo umožní rýchlu harmonizáciu situácie v rámci EÚ. V rámci projektu a v spolupráci s holandským partnerom sa budú na našom pracovisku školiť domáci účastníci v inovačných diagnostických postupoch a v legislatíve týkajúcej sa surveillance infekčných ochorení.

Anotácia

Projekt je zameraný na zlepšenie pracovných metód pre diagnostiku a surveillance ľudských enterovírusov (vrátane coxsackie a poliovírusov), používaných na Slovensku a ich harmonizáciu s praxou členských krajín EÚ, tak aby dosahovali požadované medzinárodné štandardy. Pre dosiahnutie tohto cieľa budú vykonané analytické práce vrátane školení odborných pracovníkov, dohľad a kontrola využívania získaných zručností realizovaná zahraničnými expertmi priamo na odborných pracoviskách v SR.

8.5 DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

Cieľom projektu bude diagnostika respiračných ochorení vírusového aj bakteriálneho pôvodu pomocou kultivačných, sérologických a molekulárno-biologických metód.

Anotácia

Metódou kultivácie vírusov na bunkových kultúrach a na kuracích embryách budeme vyšetřovať vírusy chrípky A a B.

Pomocou sérologických metód budeme vyšetřovať vírusy chrípky A a B, parachrípky 1,2,3; RSV, adenovírusy a baktérie ako Bordetella pertussis a parapertussis, Chlamydia pneumoniae a Mycoplasma pneumoniae.

Metódou bakteriálnej kultivácie sme pripravení vyšetřovať Bordetellu pertussis a parapertussis, hemofilové, streptokokové, stafylokokové a pneumokokové respiračné ochorenia.

Metódami molekulárnej biológie – PCR a RT-PCR budeme vyšetřovať vírusy chrípky A (vrátane vírusov H5N1 a H5N7) a B, parachrípky, RSV, adenovírusy a baktérie ako Bordetella pertussis a parapertussis, Chlamydia pneumoniae, Mycoplasma pneumoniae a Pneumocystis carinii. V blízkej budúcnosti pripravujeme diagnostiku vybraných ochorení aj metódou pulznej gélovej elektroforézy.

8.6 DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA HNAČKOVÝCH OCHORENÍ

Cieľ

Cieľom projektu je diferenciálna diagnostika hnačkových ochorení vírusového a bakteriálneho pôvodu pomocou kultivačných, sérologických a molekulárno-biologických metód.

Anotácia

Metódou kultivácie vírusov na bunkových kultúrach budeme vyšetřovať enterálne vírusy typu Coxsackie, Echo a Polio, s využitím imunohistochemických metód vyšetřujeme rotavírusy a adenovírusy.

Pomocou sérologických metód (vírusneutralizačným testom) budeme vyšetrovať enterálne vírusy Coxsackie a Polio

Metódou bakteriálnej kultivácie sme pripravení vyšetrovať salmonely, šigely a kamylobaktery.

Metódami molekulárnej biológie - PCR a RT-PCR budeme vyšetrovať adenovírusy, Norwalk-like vírusy, *Vibrio cholerae*, *Campylobacter jejuni*.

V blízkej budúcnosti pripravujeme typizáciu salmonel a kamylobakterov metódou pulznej gélovej elektroforézy.

8.7 DIAGNOSTIKA NAEGLERIA FOWLERI VO VODNOM PROSTREDÍ

Cieľ

Projekt zameraný na zisťovanie prítomnosti patogénneho druhu *Naegleria fowleri* vo vzorkách zo životného prostredia pomocou kultivačných a molekulárno-biologických metód.

Anotácia

Vyvinúť a zaviesť novú metódu polymerázovej reťazovej reakcie (RT-PCR) na identifikáciu patogénneho druhu *Naegleria fowleri* vo vodnom prostredí kúpalísk a vo vodovodných sieťach.

Metódou kultivácie environmentálnych vzoriek zisťovanie prítomnosti potencióálne patogénneho druhu *Naegleria fowleri*.

Overiť účinnosť použitých postupov na elimináciu améb v distribučných systémoch vôd.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nemá zriadené pracovisko, nie je riešiteľským pracoviskom

9. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA A PORADENSKÉ CENTRÁ

9.1 MATERSKÉ CENTRÁ

Cieľ

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov prostredníctvom výchovy a vzdelávania mladých matiek v oblasti zdravého životného štýlu.

Anotácia

Výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu. Edukáciou matiek ovplyvňujeme a meníme životný štýl celej rodiny. Vzdelaná mama ďalej vzdeláva celú svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa. Vzdelaná a zdravá rodina je základom pre prosperujúcu spoločnosť.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

V regióne je zriadené materské centrum „MC Štvorlístok“ v Revúcej (MC). Aktivity v rámci projektu budú realizované podľa požiadaviek MC.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

V hodnotenom období sa projekt nerealizoval.

9.2 „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Téma: „Seniori v rodine a v spoločnosti“

Cieľ

Zmeniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenia seniorov v spoločnosti len ako problém sociálnej a ekonomickej záťaže spoločnosti.

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie. Počet starých ľudí sa v priebehu prvej polovice 21. storočia zdvojnásobí. Prírastok počtu starších ľudí bude najväčší v najvyšších vekových skupinách. Ide o tzv. fenomén „dvojitého(vnútorneho) starnutie populácie“.

Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a aktivít upozorniť na problematiku starnutia, podporovať harmonické spolunažívanie všetkých generácií a propagovať aktívny prístup k životu v každom veku.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

Pokračovanie v realizácii projektu v súlade s požiadavkami a usmernením gestora. V mesiacoch apríl až jún bude zabezpečená realizácia dotazníkového prieskumu na regionálnej úrovni, následné odoslanie zozbieraných údajov gestorovi na spracovanie na národnej úrovni. Pre potreby regiónu budú regionálne dáta spracované aj na úrovni RÚVZ. V mesiaci október budú realizované zdravotno-výchovné a intervenčné aktivity pri príležitosti mesiaca úcty k starším.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

V mesiacoch apríl, máj bol realizovaný dotazníkový prieskum populácie so zameraním na vnímanie starnutia populácie a postavenie seniorov v spoločnosti. V rámci pôsobnosti RÚVZ bolo celkovo oslovených 240 respondentov z toho 30 žiakov základných škôl v meste, 30 žiakov základných škôl na vidieku, 30 študentov stredných škôl s maturitou, 30 študentov stredných škôl bez maturity, 60 respondentov z verejnosti - mladších vekových kategórií a 60 dôchodcov. V mesiaci júl-august bude prebiehať nahrávanie vyplnených dotazníkov v programe EPI INFO. Analýza a vyhodnotenie zozbieraných údajov sa bude realizovať celoplošne v rámci SR.

9.3 ZDRAVOTNOVÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU - STOMATOHYGIENA

Cieľ

Zlepšenie orálneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu orálneho zdravia aj v dospelosti.

Riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu, masového chronického ochorenia obyvateľov SR, je v realizácii širokej a systematickej prevencii zubných ochorení. Keďže sa preukázal vplyv kazivosti dočasných zubov na stálu dentitu, intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu je potrebné robiť už v útlom veku, u detí s dočasnou dentitou. Uvedený vek je optimálny aj z vývinovo-psychologického hľadiska, kedy si dieťa relatívne ľahko osvojuje nové návyky a spôsoby správania.

Anotácia

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie orálneho zdravia sú 3- ročné deti, ktoré navštevujú materské školy. Materské školy umožňujú súbežne pôsobiť na skupinu detí, čím sa zdravotno-edukačné pôsobenie umocňuje. Jeho obsahom má byť nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania orálnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu.

Ďalšou cieľovou skupinou, ku ktorej smerujú opatrenia na prevenciu orálnych ochorení sú rodičia detí a učiteľky materských škôl. Ide o kontaktné a z hľadiska dieťaťa kľúčové osoby, ktoré

formujú jeho postoje k zdraviu vo všeobecnosti, vytvárajú pre dieťa výživové podmienky relevantné k stomatologickému zdraviu, podmienky pre tvorbu návykov starostlivosti o chrup atď. Cieľom intervenčno-preventívnych aktivít pre rodičov a učiteľky MŠ je zvýšenie ich povedomia ohľadom významu orálneho zdravia (s dôrazom na prevenciu zubného kazu, nepodceňovanie stavu dočasného chrupu) a skvalitnenie ich informovanosti v oblastiach: správna stomatohygiena -fluoridácia -zdravé výživové zvyklosti.

Súčasťou pilotného projektu, ktorý sa rieši na RÚVZ so sídlom v Košiciach, je okrem vyššie uvedeného aj dotazníkový prieskum (realizovaný cez RÚVZ) a monitorovanie stavu orálneho zdravia detí predškolského veku, ktoré zabezpečujú stomatológovia spolupracujúci na projekte. Cieľom dotazníkového prieskumu, ktorého sa zúčastnia rodičia detí a učiteľky MŠ je získať informácie o úrovni starostlivosti o chrup, ako aj informácie o skladbe stravy, z hľadiska jej relevantnosti pre orálne zdravie. Získané údaje sa využijú pre konkretizáciu zdravotno-edukačného pôsobenia. Cieľom klinickej časti projektu je zhodnotiť súčasný stav v kazivosti chrupu detí a po ukončení intervenčno-edukačného pôsobenia (s odstupom dvoch rokov) posúdiť efektívnosť preventívnych opatrení.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

V roku 2009 sa bude pokračovať v súlade s metodickým usmernením gestora. Plánujeme zapojenie ďalších predškolských zariadení do projektu v celkovom počte 2, kde sa budú realizovať zdravotno-výchovné aktivity k danej problematike zamerané na edukáciu rodičov, detí a učiteľov.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Pokračuje sa v plnení projektu v súlade s požiadavkami gestora. Dvomi materským školám (MŠ Ožďany a Hatvaniho Rimavská Sobota) zapojeným do projektu sa zapožičalo DVD Lakomý syseľ ako pomôcka v rámci propagovania dôležitosti stomatohygieny u detí. Vyhodnotenie je určené do 30.11.2009.

9.4 PROJEKTY A ÚLOHY PODPORY ZDRAVIA REALIZOVANÉ NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI - DATABÁZA DOBRÝCH POSTUPOV

Cieľ

Získať prehľad o realizovaných regionálnych projektoch a úlohách podpory zdravia, vypracovať databázu dobrých postupov (príkladov dobrej praxe) a umožniť ich výmenu a ďalšie využitie v rámci siete regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR.

Anotácia

Na odboroch podpory zdravia regionálnych úradov VZ sa každoročne realizujú úlohy (intervenčné aktivity, štúdie, projekty), ktoré majú výlučne regionálny, resp. lokálny charakter. Vytvorenie databázy dobrých postupov zloženej zo stručných charakteristík realizovaných úloh umožní výmenu skúseností, zapojenie sa ďalších úradov do úloh a porovnanie výsledkov pri dodržiavaní rovnakých metodík a postupov.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

RÚVZ na požiadanie poskytne gestorovi úlohy potrebné údaje a informácie o realizovaných projektoch na regionálnej úrovni. Naďalej bude zabezpečené pokračovanie plnenia regionálneho projektu „Register a intervencia v rodinách chorých hospitalizovaných na cievne choroby mozgu“, pozostávajúce z dopĺňania databázy chorých hospitalizovaných na vybrané diagnózy (I 61, I 63, I 64, I 69) a následné vyšetrenie rodinných príslušníkov v PC pri RÚVZ.

Uvedený projekt je od roku 2007 zaradený do databázy inequalities.eu.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Úloha sa za hodnotené obdobie nerealizovala, gestor nepredložil požiadavku na zber projektov.

V rámci nášho RUVZ je realizovaný projekt „Register a intervencia v rodinách chorých hospitalizovaných na cievne choroby mozgu“, ktorý je od roku 2007 zaradený do databázy dobrých projektov inequalities.eu.

9.5 POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Cieľ

Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie. Prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia. Mobilizovať obyvateľstvo k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

Anotácia úlohy

Úloha je zameraná na uplatňovanie všetkých dostupných metód a foriem skupinového a hromadného pôsobenia na obyvateľstvo s využitím odborného-metodického usmerňovania pracovísk zdravotnej výchovy, ktoré majú iniciovať a organizovať zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO.

Predpokladom plnenia úlohy je okrem aktivít pracovníkov RÚVZ (prednášky a besedy, semináre, nástenky a panely, zážitkové podujatia, vlastná edičná činnosť, informácie prostredníctvom internetu, články a prezentácia v elektronických médiách) aj úzka spolupráca s príslušnými klinickými odborníkmi a médiami, ktoré môžu adekvátnou medializáciou daných zdravotných tém prispieť k vyššej úrovni informovanosti verejnosti. Dôležitou súčasťou zdravotno-výchovných aktivít sú výjazdové poradenstvo, tematické putovné výstavy, videofilmy. Vhodné je pri organizovaní podujatí, prezentovaní aktuálnych tém a pri šírení informácií spolupracovať aj s mimorezortnými partnermi - so školami, orgánmi štátnej správy a miestnej samosprávy, sociálnymi ústavmi, komunitami, záujmovými a spoločenskými organizáciami a s významnými zamestnávateľmi v regióne.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

Podľa usmernení gestora zdravotno-výchovnej aktivity v súlade s kalendárom výročných dní WHO, prioritne zamerané na zdravú výživu, prevenciu fajčenia a iné drogy, AIDS a svetový deň zdravia. Prioritne sa zameriame na propagáciu Svetových dní SZO (24.marec - Svetový deň tuberkulózy, 7.apríl - Svetový deň zdravia, 31.máj - Svetový deň bez tabaku, 14.jún - Svetový deň darcov krvi) v regionálnych printových médiách.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Pri príležitosti Svetového dňa TBC sme pripravili článok do regionálnej tlače, ktorý bol uverejnený v troch printových médiách a na dvoch internetových portáloch.

V rámci „Svetového dňa vody“ bol na oficiálnej stránke RÚVZ uverejnený materiál zameraný na problematiku pitnej vody, tiež bola v priestoroch RÚVZ vytvorená názorná propagácia s touto tematikou.

Pri príležitosti „Svetového dňa zdravia“- ktorého heslom pre rok 2009 bolo „Bezpečnosť nemocníc zdravotníckych zariadení v núdzových situáciách“ bol uverejnený článok v 4 regionálnych týždenníkoch a na 2 internetových portáloch regiónu.

V rámci „Svetového dňa bez tabaku“, ktorý sa niesol pod heslom „Varovania na tabakových výrobkoch“ bola na Hlavnom námestí v Rimavskej Sobote realizovaná akcia zameraná na motiváciu ľudí prestať fajčiť cestou stanovenia CO a karboxyhemoglobínu vo vydychovanom vzduchu u záujemcov prístrojom Smokerlyzer. Vyšetrenia sa zúčastnilo 21 záujemcov, fajčiarov aj nefajčiarov, hlavne mladšej vekovej kategórie. Pri tejto akcii boli poskytnuté pre širokú verejnosť rôzne propagačné materiály zamerané na problematiku fajčenia a tiež 2 vlastné letáky

„Prečo prestať fajčiť“ a „Tipy a rady pri odvykaní“, ktoré boli vytvorené pre túto akciu. Propagačný materiál nám poskytla aj f. Pfizer Slovensko. V rámci tohto dňa bolo zabezpečené celodenné poradenstvo v Poradni na odvykanie od fajčenia na RÚVZ. V regionálnej tlači a printových médiách vyšiel článok s tematikou varovaní na tabakových výrobkoch.

Z príležitosti „Medzinárodného dňa boja proti drogám“ sme zabezpečili pre všetky základné a stredné školy regiónu informácie ohľadne danej problematiky a upozornili na dôležitosť drogovej problematiky v krajine aj vo svete prostredníctvom odporúčenia webových stránok.

V mesiaci február v rámci zlepšenia informovanosti obyvateľov o aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie bola odvysielaná relácia v regionálnej televízii zameraná na „chrípku“. Ďalej v mesiaci jún boli pre širokú verejnosť prostredníctvom lekární distribuované zdravotno-výchovné materiály s názvom „Čo robiť počas horúčav“.

9.6 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 - 2015

Cieľ

Prostredníctvom Komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (KPZV) dosiahnuť významné zlepšenie zdravotného stavu populácie v rómskych komunitách cestou zlepšenia informovanosti, hygienických návykov, ako aj návykov súvisiacich s podporou a udržiavaním zdravia. Prostredníctvom KPZV zlepšiť akceptáciu zdravého životného štýlu a upevniť vnímanie zdravia ako hodnoty cieľovou skupinou projektu. Znížiť relatívny výskyt ochorení ktoré sa u cieľovej skupiny vyskytujú častejšie než u väčšinovej populácie.

Anotácia

I. etapa tohto programu realizovaná v rokoch (2007 - 2008) bola o. i. zameraná na monitoring zdravotného stavu rómskej populácie, v tejto etape pôjde o aktívnu intervenciu založenú na spolupráci medzi príslušnými RÚVZ a KPZV, ktorých bude na začiatku projektu celkove 30, neskôr sa bude ich počet rozširovať resp. priebežne meniť v závislosti od efektívnosti uskutočnených opatrení. Na základe zmapovania situácie uskutočnenej v predchádzajúcej fáze projektu, orientovať sa v snahe o zlepšenie stavu na tie atribúty zdravotného stavu Rómov, ktoré sa javia ako najnaliehavejšie. Pokračovať v systematickej elementárnej zdravotnej výchove formou primeranou vzdelanostnej úrovni cieľovej skupiny

Cieľovou skupinou budú obyvatelia vybraných segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít v rámci okresov, ktoré sa nachádzajú v spádovom území RÚVZ zapojených do Programu. Počet segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít sa bude rozširovať resp. meniť v závislosti od počtu KPZV a počtu RÚVZ zapojených do Programu, ktoré sa budú meniť v závislosti od efektívnosti získaných výsledkov, ako aj od počtu obyvateľov v rómskych osídleniach v rámci okresov.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě zabezpečí

Plnenie programu bude prebiehať podľa usmernenia gestora. RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě bude koordinovať činnosti prostredníctvom komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy, ktorí budú vykonávať zdravotno-výchovné aktivity v segregovaných a separovaných rómskych osídleniach regiónu.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě:

V rámci II. etapy realizácie Programu podpory zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku boli od 1.3.2009 na príkaznú zmluvu zamestnaní na RÚVZ traja komunitní pracovníci zdravotnej výchovy, z toho 1 koordinátor a 2 asistenti. V rámci svojej činnosti zabezpečujú šírenie zdravotnej osvedy v komunite priamo v segregovaných a separovaných rómskych osídleniach

a lokalitách okresov Rimavská Sobota a Revúca. Konkrétne zabezpečujú zdravotnú výchovu v lokalitách - Hnúšťa, Klenovec, Širkovce, Šimonove, Rimavská Seč a Muránska Dlhá Lúka.

Na základe mesačných správ komunitných pracovníkov bolo za hodnotené obdobie opakovane edukovaných spolu 890 ľudí. Edukácia prebieha priamo v rómskych osídleniach formou individuálnych rozhovorov a skupinových stretnutí - zameraná je na osobnú hygienu a starostlivosť o vlastné zdravie, manipuláciu s potravinami, hygienu výživy, reprodukčné a sexuálne zdravie, prevenciu šírenia infekčných a parazitárnych ochorení, životné prostredie, hygiena bývania, prevenciu úrazov a nehôd, zdravotnú starostlivosť a starostlivosť o dieťa. V letných mesiacoch sa plánuje venovať zvýšená pozornosť problematike pedikulózy - edukačné aktivity budú zamerané na zvýšenie informovanosti o pedikulóze a jej prevencii, na vysvetlenie správnej aplikácie prostriedkov na odstránenie parazitov a dodržiavanie hygienických návykov a hygieny bývania, ku ktorým sa v súčasnosti pripravujú edukačné materiály a názorné pomôcky. Naďalej KPZV spolupracujú s terénnymi sociálnymi pracovníkmi, s rómskymi asistentmi učiteľa a regionálnou kanceláriou Úradu splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity. Spolupracujú s detskými lekármi a zabezpečujú komunikáciu medzi lekármi a komunitou.

V mesiacoch apríl a jún 2009 prebehli II. etapy celoplošnej deratizácie a dezinfekcia vybraných rómskych osád regiónu súkromnou f. ASANARATES s.r.o., Košice. KPZV sa zúčastnili vstupnej inštruktáže k výkonu dezinfekcie a dezinfekcie, ktorá bola zameraná na bezproblémové, účinné a bezpečné vykonanie deratizačných a dezinfekčných prác v rómskych osadách. V regióne boli vybrané nasledovné rómske osady: v I. etape - rómska osada Klenovec, rómska osada Hucín, Chanava a Sídliisko Dúžavská cesta v Rimavskej Sobote, v II. etape rómska osada Klenovec, rómska osada Hucín a Sídliisko Dúžavská cesta v Rimavskej Sobote - kde bola vykonaná deratizácia a dezinfekcia. KPZV sa zúčastňovali aktívne pri týchto prácach spolupracovali so zamestnancami f. ASANARATES pri oslovovaní obyvateľov osád a zdravotno-výchovnej osвете.

9.7 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska - znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov - pohybovej inaktivity

Anotácia úlohy

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie minimálneho objemu a intenzity pohybovej aktivity, ktoré už môžu byť efektívne pri priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca s cieľom zvýšiť úroveň pohybovej aktivity dospeljej populácie SR aspoň na túto postačujúcu hranicu, vytvoriť u účastníkov súťaže návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu

Analýza údajov z účastníckych listov a výsledkov vyšetrení u účastníkov so záujmom o konzultáciu v „poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity“ metódami bioštatistiky.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

a) propagáciu súťaže na regionálnej úrovni cestou printových regionálnych médií a dostupnosť účastníckych listov pre širokú verejnosť so snahou zapojenia čo najvyššieho počtu účastníkov

b) v poradni zdravia v rámci kampane súťaže bude zabezpečené poskytnutie informácií o súťaži, motivácia klientov k zapojeniu sa do súťaže, celoročne sa bude pokračovať v propagácii pohybovej aktivity u dospelých populácie.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Projekt sa podľa usmernenia gestora bude realizovať v II. polroku 2009

9.8 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Cieľ

Cieľom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity. Sekundárnym efektom programu by malo byť, vo vzájomnej interakcii s preventívnymi programami, špecificky orientovanými na vybrané chronické ochorenia, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, ako aj zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Anotácia

Národný program je celospoločenskou iniciatívou, preto i jeho aktivity budú mať prierezový charakter, ako horizontálny, tak vertikálny. Úspešné dosiahnutie cieľov programu si vyžaduje celospoločenskú aktivitu, teda spoluprácu a zodpovednosť všetkých zainteresovaných sektorov, rezortov a zložiek spoločnosti, vrátane súkromného sektora, tretieho sektora, či samospráv. Na vytvorenie spoločenského prospešného systému, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminácii epidemického výskytu nadhmotnosti a obezity je potrebné zabezpečiť funkčný systém spolupráce praktických lekárov s poradenskými centrami ochrany a podpory zdravia v sieti regionálnych úradov VZ.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

Písomné oslovenie praktických lekárov pre dospelých, praktických lekárov pre deti a dorast na rozvoj spolupráce s Poradenskými centrami ochrany a podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote (PZaPC). Týka sa to hlavne odporúčania ich pacientov do PZaPC s cieľom vyšetrenia a individuálneho poradenstva ohľadom ozdravenia životosprávy. Ďalší postup bude zvolený na základe vydaného manuálu spolupráce medzi RÚVZ SR a s praktickými lekármi a usmernenia gestora.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Odborný zamestnanec nášho RUVZ bol zaradený do pracovnej skupiny pre spracovanie manuálu na udržanie a znižovanie hmotnosti u detí a adolescentov. Bola dohodnutá s praktickými lekármi pre deti a dorast a detskými kardiológmi spolupráca v rámci intervenčných opatrení v danej problematike a vzájomnej výmene informácií.

9.9 CINDI PROGRAM SR

skrining zdravotného stavu metódou CINDI programu —prierezová štúdia zdravotného stavu spojená s vyšetrovaním základných parametrov pre určenie zdravotného rizika chronických ochorení.

Cieľ

Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska - znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životossprávy.

Anotácia

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva / podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.

1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komún v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reaguje na potreby komún v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).

Intervencia v rámci programu CINDI:

Populačná stratégia (zameraná na populačné riziko) zahŕňa skupinové intervenčné aktivity (kurzy, prednášky, besedy, podujatia, hry, tvorivé dielne), mediálne kampane (TV, rozhlas, tlač, veľkoplošné panely, plagáty, internet) a súťaže (Prestaň a vyhraj, Vyzvi srdce k pohybu).

Individuálna stratégia (zameraná na individuálne riziko) zahŕňa vyhľadávanie zdravých osôb v riziku a chorých, nepodchytených v kuratíve, vyšetrenie a anamnéza, identifikácia individuálneho rizika, poradenstvo spojené s nefarmakologickou intervenciou v oblasti zmeny životného štýlu, manažment klienta v poradniach zdravia, v špecializovaných nadstavbových poradniach, zameraných na elimináciu jednotlivých rizikových faktorov, počas výjazdových akcií poradní zdravia do obcí, na pracoviská, školy, úrady a účasťou na výstavách, hromadných podujatiach.

Monitorovacie aktivity:

- Health monitor survey - sledovanie zvyklostí obyvateľstva SR ovplyvňujúcich zdravie
- Skríniny zdravotného stavu obyvateľstva v modelovej oblasti (okres Banská Bystrica, Brezno)
- Process evaluation survey - monitorovanie postojov obyvateľstva k vlastnému zdraviu a záujmu obyvateľstva o zmeny v životnom štýle
- Priebežné monitorovanie úmrtnostných pomerov v SR a v demonštračných oblastiach.

Anotácia štúdie zdravotného stavu.

Skríning zdravotného stavu sa vykonáva v 5-ročných intervaloch v modelovej oblasti pre program CINDI a to v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

Cieľ štúdie:

- Sledovať trend vývoja rizikových faktorov chronických ochorení a to tak biologických ako aj faktorov vyplývajúcich zo životného štýlu
- Hodnotiť efektivitu vykonávaných intervencií zameraných na ozdravenie životného štýlu obyvateľstva
- Modifikovať formy a cieľové skupiny intervenčných aktivít.

Cieľová populácia: obyvatelia okresu banská Bystrica a Brezno muži i ženy vo vekovej skupine 15 – 64 ročných.

Výber respondentov z „Evidencie obyvateľstva SR“ podľa zadaných kritérií (15-64 roční 1000 mužov a 1000 žien).

Oslovenie respondentov: Pozvanie vybraných respondentov sa vykoná listom, zaslaným poštou. Súčasťou oslovenia je aj žiadosť o informovaný písomný súhlas s účasťou a spracovaním osobných údajov. Pozvanie nezúčastnených sa bude opakovať 2. a 3. krát. Účasť na skríningu nie je honorovaná.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

- a) bude realizovať prednášky a besedy určené žiakom základných a stredných škôl v regióne a uverejní články v regionálnych printových médiách so zameraním na propagáciu zásad správneho životného štýlu.
- b) zapojí sa do realizácie súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“
- c) v rámci individuálnej stratégie v PZaPC sa bude pokračovať vo vyhľadávaní osôb v riziku, všetkým klientom bude poskytnuté individuálne poradenstvo v oblasti životného štýlu zamerané na elimináciu rizikových faktorov.
- d) naďalej sa budú realizovať výjazdové akcie do rôznych podnikov a organizácií v regióne

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Projekt sa plní priebežne v rámci činností poradenského centra ochrany a podpory zdravia. Za hodnotené obdobie bolo v základnej poradni vyšetrených celkovo 110 klientov z toho prvovýšetrených 71. Bolo vykonaných spolu 1 796 výkonov, čo sa týka meraní biochemických vyšetrení, antropometrických údajov, poradenstva zdravej výživy, poradenstva na odvykanie od fajčenia, poradenstva na optimalizáciu pohybovej aktivity, poradenstva ochrany a podpory zdravia pri práci a nefarmakologického ovplyvňovania tlaku krvi.

9.10 ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Cieľ

1. Vytváranie zdravého životného prostredia, jeho tvorba a ochrana
2. Racionálna životospráva, pitný režim, zdravý životný štýl
3. Podpora a ochrana zdravia, otužovanie, prevencia ochorení
4. Podpora pohybových aktivít a športu, rozvíjanie telesnej zdatnosti
5. Humanizácia a demokratizácia výchovno-vzdelávacieho procesu
6. Environmentálna a ekologická výchova a vzdelávanie, environmentálne zdravie
7. Zvyšovanie bezpečnosti pri práci, znižovanie rizika úrazov, prvá pomoc
8. Aktívne využívanie voľného času
9. Podpora duševného zdravia, výchova k manželstvu a rodičovstvu, sexuálne zdravie
10. Prevencia závislostí

Anotácia projektu:

V rámci venovania osobitnej pozornosti zdravotnej uvedomelosti detí a mládeže, ich emóciám, hodnotovej štruktúre, orientácii osobnosti, jej pohotovosti a schopnosti správať sa v rôznych

situáciách a vzťahoch sa akcent projektu posúva k budovaniu individuálnej zodpovednosti za vlastné zdravie u detí a mládeže. Týmto smerom je potom dôležité pôsobiť v príprave a ďalšom vzdelávaní učiteľov. Práca učiteľov sa následne orientuje najmä na vytvorenie aktívnej osobnosti vo vzťahu k zdraviu – aby získané poznatky a uvedomelosť mali svoj prejav v správaní a konaní v bežných životných situáciách, ako aj v celom živote vytvorením zdravého životného štýlu.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

- a) spoluprácu pri realizácii celoslovenskej súťaže esejí pre stredoškolákov „Zdravie mladých ľudí mojimi očami“ podľa požiadaviek gestora
- b) realizáciu zdravotno-výchovných aktivít v školách zapojených do siete škôl podporujúcich zdravie v nadväznosti na ciele a priority projektu

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Za hodnotené obdobie sme v rámci vzdelávacích zdravotno-výchovných aktivít zabezpečili 4 besedy a 2 prednášky na školách podporujúcich zdravie, zamerané na budovanie zodpovednosti za vlastné zdravie - konkrétne sa jednalo o besedu na tému „Zdravý životný štýl“ pre študentov Združenej strednej školy poľnohospodárskej a potravinárskej v Rimavskej Sobote, ktorá sa uskutočnila v Knižnici Mateja Hrebendu v Rimavskej Sobote a besedu na tému „Alkohol-skrytý nepriateľ“ spojenú s premietaním videofilmu s danou tematikou. Pre žiakov Základnej školy P.Dobšinského v Rimavskej Sobote boli organizované 2 besedy na tému „Alkohol - skrytý nepriateľ“ spojené tiež s premietaním filmu a 1 prednáška zameraná na prevenciu HIV/AIDS.

10. KONTROLA TABAKU

10.1 PRÍPRAVA A REALIZÁCIA SLEDOVANIA ÚČASTNÍKOV SÚŤAŽE PRESTAŇ A VYHRAJ 2008 PO ROKU OD UKONČENIA SÚŤAŽE FORMOU DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

Anotácia

Každý rok po organizovaní súťaže Prestaň a vyhraj sa realizuje Hodnotenie efektívnosti súťaže na základe výsledkov dotazníkového prieskumu vykonaného u náhodne vybraných respondentov súťaže.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

V rámci zabezpečenia úlohy RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote bude postupovať podľa požiadaviek gestora.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

V hodnotenom období sa projekt sa nerealizoval.

10.2 SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Anotácia

Sledovanie a následne hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov v praxi predstavuje jeden z dôležitých indikátorov merania jeho možností na ďalšie skvalitnenie cestou jeho novelizácie. Údaje o počte vykonaných kontrol a počte udelených pokút môžu viesť k novým návrhom, ktoré budú viesť k skvalitneniu kontroly zo strany poverených inštitúcií.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

V rámci výkonu ŠZD sa všetkými terénnymi oddeleniami RUVZ podľa kompetencií vymedzených zákonom na ochranu nefajčiarov budú vykonávať cielené previerky na dodržiavanie zákonných ustanovení, správy o počtoch kontrol, vrátane sankčných postihov sa v mesačných správach budú zasielať gestorovi úlohy.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Súčasťou výkonu štátneho zdravotného dozoru podľa druhu zariadení je aj kontrola dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov, prehľad výkonov sa sleduje a hodnotí v mesačných intervaloch, správy sa posielajú na ÚVZ SR. Celkový počet vykonaných kontrol za všetky oddelenia RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote 543, porušenie zákona nebolo zistené ani v jednom prípade.

10.3 PRÍPRAVA A REALIZÁCIA AKCIE PRE VEREJNOSŤ - VYŠETRENIE OXIDU UHOĽNATÉHO VO VYDYCHOVANOM VZDUCHU

Anotácia

Kampaň v rámci podpory nefajčenia je zameraná na fajčiarov v rámci celého Slovenska. Informačná a mediálna kampaň má za cieľ zvýšiť povedomie verejnosti o možnostiach zanechania fajčenia a ochrany nefajčiarov na verejných miestach.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

Akcia pre verejnosť vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu - sa bude realizovať podľa usmernenia gestora projektu v mesiacoch marec až november 2009.

Odpočet plnenia za RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote:

Uvedený projekt sa spojil s realizáciou aktivít k „Svetovému dňu bez tabaku“, ktorý sa niesol pod heslom „Varovania na tabakových výrobkoch“ kedy bola realizovaná akcia zameraná na motiváciu ľudí prestať fajčiť cestou stanovenia CO a karboxyhemoglobínu vo vydychovanom vzduchu u záujemcov prístrojom Smokerlyzer. Vyšetrenia sa zúčastnilo 21 záujemcov, fajčiarov aj nefajčiarov, hlavne mladšej vekovej kategórie. Pri tejto akcii boli poskytnuté pre širokú verejnosť rôzne propagačné materiály zamerané na problematiku fajčenia a tiež 2 vlastné letáky „Prečo prestať fajčiť“ a „Tipy a rady pri odvykaní“, ktoré boli vytvorené pre túto akciu. Propagačný materiál nám poskytla aj f. Pfizer Slovensko. V rámci tohto dňa bolo zabezpečené celodenné poradenstvo v Poradni na odvykanie od fajčenia na RÚVZ. V regionálnej tlači a printových médiách vyšiel článok s tematikou varovaní na tabakových výrobkoch.

10.4 PRÍPRAVA A REALIZÁCIE MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV PRESTAŇ A VYHRAJ 2010

Anotácia

Cieľom súťaže Prestaň a vyhraj je motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky.

Súťaž je vyhlasovaná každé dva roky, pretože rok po súťaži sa koná reprezentatívny prieskum medzi účastníkmi o stave ich fajčiarskej abstinencie.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote je riešiteľským pracoviskom

10.5 ŠKOLENIE ZDRAVOTNÍCKYCH PRACOVNÍKOV V OBLASTI POSKYTOVANIA KRÁTKEHO PORADENSTVA PRE KLIENTOV A PACIENTOV AKO PRESTAŇ FAJČIŤ

Anotácia

Projekt školenia zdravotníckych pracovníkov v krátkej intervencii ako prestať fajčiť je jedným z odporúčaných prostriedkov pomoci fajčiarom k zanechaniu fajčenia. V rámci tohto princípu SZO pripravila odporúčania na zanechanie fajčenia, kde jednou z tém je krátka intervencia poskytovaná zdravotníkmi. Vyškolení zdravotníci môžu prostredníctvom tohto projektu poskytovať kvalifikovanú pomoc.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote je riešiteľským pracoviskom

10.6 PRÍPRAVA A VYDANIE UČEBNÉHO TEXTU PRE ZDRAVOTNÍCKE ŠKOLY A UNIVERZITY SO ZAMERANÍM NA KONTROLU TABAKU VO VEREJNOM ZDRAVOTNÍCTVE**Anotácia**

Učebnica bude určená pre zdravotnícke fakulty s cieľom poskytnutia k predmetu Výchova k zdraviu alebo Podpora zdravia. Bude predstavovať základe poznatky o vzniku, rizikách aktívneho i pasívneho fajčenia. Súčasťou učebného textu bude aj časť o legislatíve, poradenstve a liečbe tabakovej závislosti.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote je riešiteľským pracoviskom

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Rožňave**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III.)

Cieľ : posilniť jeden zo základných determinantov zdravia populácie SR, osobitne vo vzťahu k detskej populácii, realizovaním aktivít a programov z ktorých pozostáva tretia aktualizovaná verzia akčného plánu (NEHAP III.).

Prioritné oblasti:

- akčný plán pre životné prostredie a zdravie detí – 4 regionálne prioritné ciele
- ľudský biomonitring
- informačný systém životného prostredia a zdravia (EHIS)
- styk s verejnosťou a organizáciami

Akčný plán pre životné prostredie a zdravie detí

Regionálny prioritný cieľ I.

- Zameranie sa na prevenciu a podstatné zníženie chorobnosti a úmrtnosti v dôsledku porúch tráviaceho ústrojenstva a ostatných zdravotných dopadov tak, aby sa zabezpečilo prijatie primeraných opatrení na zlepšenie prístupu k bezpečnej a cenovo prístupnej vode a primeranej hygieny pre všetky deti (CEHAPE, WHO)

1./ Zabezpečiť monitoring kvality pitnej vody a ŠZD nad hromadným zásobovaním obyvateľstva pitnou vodou, nad dodržiavaním povinností právnických aj fyzických osôb vyplývajúcich zo zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V 1. polroku bol vykonávaný odber vzoriek pitných vôd v rámci kontrolného a preverovacieho monitoringu pitnej vody v 29 obciach podľa schváleného harmonogramu.

V súvislosti s realizáciou *kontrolného monitoringu* bolo celkovo odobratých a vyšetrených 38 vzoriek pitných vôd. V súvislosti s realizáciou *preverovacieho monitoringu* bolo odobratých 9 vzoriek pitných vôd.

V 11-ich vzorkách, t.j. v 23,40 % z celkového počtu odobratých vzoriek v rámci monitoringu, boli zistené nadlimitné hodnoty *chemických ukazovateľov*: v 2-och prípadoch išlo o nadlimitné hodnoty železa v obci Betliar a meste Rožňava, v 2-och prípadoch bol zistený vo senzorický ukazovateľ – pach - v obciach Jablonov nad Turňou a Lipovník, v 1-om prípade bola zistená nadlimitná hodnota voľného chlóru a senzorického ukazovateľa – pach v obci Ardovo. V 2-prípadoch boli zistené podlimitné hodnoty vápnika, horčíka, vápnika a horčíka v obci Vlachovo a v meste Rožňava. V 3-och prípadoch boli zistené podlimitné hodnoty horčíka v obciach Plešivec, Rejdová, Vyšná Slaná a v 1-om prípade voľný chlór v obci Bretka.

V štyroch vzorkách, čo predstavuje 8,51 % z celkového počtu odobratých vzoriek v rámci monitoringu, boli zistené nadlimitné hodnoty *mikrobiologických ukazovateľov*: v meste Rožňava a v obci Ardovo – Koliformné baktérie, v obciach Bretka a Slavošovce – Kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C.

V 1-om prípade bola v obci Gemerská Poloma zistená nadlimitná hodnota *chemických a mikrobiologických ukazovateľov* súčasne – železité a mangánové baktérie, zákal a Fe.

Nariadeniu vlády SR č. 354/2006 Z.z. zodpovedajúca kvalita pitnej vody, dodávanej verejnými vodovodmi, bola zistená v 31 vzorkách, t.j. v 65,96 % z celkového počtu odobratých vzoriek v rámci monitoringu.

Výsledky monitoringu v 1. polroku 2009 potvrdzujú stagnujúcu kvalitu vody z hľadiska sledovaných chemických, ako aj mikrobiologických ukazovateľov, pričom mikrobiologické znehodnotenie je potrebné v prevažujúcej miere pripísať na vrub ľudskému faktoru, nakoľko prevádzkovatelia z technického hľadiska vytvorili podmienky pre zabezpečenie účinnej dezinfekcie pitnej vody. Prehľad je uvedený v tab. č. 1.2.

V rámci výkonu ŠZD bolo zistené, že v okrese Rožňava v 1. polroku 2009, v porovnaní s predchádzajúcim rokom, v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou k významným zmenám nedošlo. Do prevádzky bol uvedený nový verejný vodovod v obci Bohúňovo. Z celkového počtu 62 obcí okresu len v 50-ich je zabezpečená možnosť zásobovania obyvateľstva pitnou vodou z verejného vodovodu.

Pracovníci odd. HŽPaZ zabezpečovali odber vzoriek pitných vôd na základe vedením schváleného plánu odberu vzoriek pre všetky oddelenia úradu. Celkovo bolo odobratých 78 vzoriek pitných vôd (vrátane monitoringu).

V 21 vzorkách, t.j. v 26,92 % z celkového počtu odobratých vzoriek, bolo zistené prekročenie NV SR č. 354/2006 Z.z. stanovených limitných hodnôt sledovaných *chemických ukazovateľov*.

V 4 -och vzorkách, t.j. v 5,13 % z celkového počtu odobratých vzoriek, boli zistené nadlimitné hodnoty sledovaných *mikrobiologických ukazovateľov*.

Nadlimitné hodnoty sledovaných *biologických ukazovateľov* bol zistený v 2-och prípadoch.

Nadlimitné hodnoty *chemických a mikrobiologických ukazovateľov* súčasne boli zistené v 2-och vzorkách, t.j. v 2,56 % z celkového počtu odobratých vzoriek, v obciach: Gemerská Poloma a Čierna Lehota.

Nariadeniu vlády SR č. 354/2006 Z.z. zodpovedajúca kvalita vody bola preukázaná v 51 vzorkách, t.j. v 65,38 % z celkového množstva vzoriek pitných vôd odobratých z verejných vodovodov. Prehľad je uvedený v tab. č. 1.3.

Z vodovodov, zásobujúcich rôzne výrobné prevádzky, bolo v 1. polroku 2009 odobratých a analyzovaných celkovo 12 vzoriek.

V 1-ej vzorke bolo zistené prekročenie NV SR č. 354/2006 Z.z. stanovených limitných hodnôt sledovaných *chemických ukazovateľov*: v meste Rožňava voľný chlór, zákal a železo.

V 1-ej vzorke bola zistená nadlimitná hodnota sledovaných *mikrobiologických ukazovateľov*: v obci Rochovce Koliformné baktérie.

Nadlimitné hodnoty sledovaných *biologických ukazovateľov* resp. *chemických a mikrobiologických ukazovateľov* súčasne neboli zistené ani v jednom prípade.

Nariadeniu vlády SR č. 354/2006 Z.z. zodpovedajúca kvalita vody bola preukázaná v 10-ich vzorkách z celkového množstva vzoriek pitných vôd odobratých z individuálnych vodovodov. 2./ Sledovať účinnosť ochranných opatrení stanovených na ochranu zdrojov pitnej vody slúžiacich na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

V spolupráci s VVS, a.s., Košice, Závodom Rožňava, neboli v I. polroku 2009 realizované kontroly.

3./ Zabezpečiť, aby zdroje vody v obciach, voľne prístupné verejnosti - studne, pramene a pod. boli náležite označené.

Úloha bola plnená priebežne. Zdroje pitnej vody – studne s nevyhovujúcou kvalitou vody sú označené „ Nepitná voda “. Problémom však aj naďalej ostáva vandalizmus prejavujúci sa v odstraňovaní informačných tabuliek a zatieraní nápisov na kamenive.

4./ Zabezpečiť sledovanie kvality vôd na kúpanie v umelých bazénoch na kúpaliskách

V okrese evidujeme 5 umelých otvorených kúpalísk (1 neplavecký bazén, 4 plavecké bazény a 6 detských bazénov). V LTS 2009 v 1. polroku je v prevádzke 1 kúpalisko v meste Rožňava. Žiadosť o uvedenie do prevádzky požiadali 2 prevádzkovatelia, ale vzhľadom k tomu, že ešte nevedeli predložiť výsledky bazénovej vody nebolo im vydané rozhodnutie na prevádzkovanie kúpaliska. V rámci pripravenosti na LTS 2009 bola vykonaná 1 kontrola na kúpalisku v Rožňave, kde neboli zistené nedostatky.

5./ Zabezpečiť monitoring kvality pitnej vody a ŠZD nad hromadným zásobovaním obyvateľstva pitnou vodou, nad dodržiavaním povinností právnických a fyzických osôb vyplývajúcich zo zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 140/2008 Z.z.

Vid'. Regionálny prioritný cieľ I. – úloha č. 1

6./ Sledovať dopady na zdravie detskej populácie z poklesu spotreby pitnej vody u obyvateľov okresu – sledovaním chorobnosti na infekčné ochorenia (dopad zvyšovania ceny za pitnú vodu)

Chorobnosť na infekčné, resp. iné ochorenia u detskej populácie, ktoré by bolo možné dať do súvisu s nedostatkom pitnej vody, nebola zistená.

7./ Spolupracovať pri zdravotnej výchove detí a mládeže so zameraním na zvyšovanie informovanosti o potrebe konzumácie zdravotne bezchybnej pitnej vody.

Oddeleniu hygieny detí a mládeže boli ihneď po obdržaní z laboratórií RÚVZ so sídlom v Košiciach, ktoré zabezpečujú laboratórne činnosti pre RÚVZ so sídlom v Rožňave, odovzdávané výsledky analýz vzoriek pitných vôd odobratých zo školských a predškolských zariadení podľa schváleného harmonogramu a poskytované konzultácie k problematike pitnej vody priebežne podľa požiadaviek.

9./ Sledovať a iniciovať aktivity na zvyšovanie podielu obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov z celkového počtu obyvateľov miest a obcí.

V rámci výkonu ŠZD boli orgány samosprávy a vedúci pracovníci jednotlivých organizácií výrobného aj nevýrobného charakteru priebežne informovaní o pozitívnom vplyve vodárensky upravenej pitnej vody na zdravie obyvateľov na rozdiel od konzumácie pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov – studní neznámej kvality. Rovnaké informácie boli poskytované v rámci individuálnych konzultácií a pri účasti na rôznych komisionálnych jednaniach.

10./ Zabezpečiť monitorovanie ťažkých kovov a dusíkatých látok v podzemných vodách so zameraním na zníženie rizika ochorenia a poškodenia zdravia

Monitorovanie ťažkých kovov je realizované v rámci výkonu preverovacieho monitoringu. Nadlimitná hodnota nebola zistená ani v jednom prípade z 9-ich odobraných vzoriek.

Dusíkaté látky sú sledované v rámci kontrolného a preverovacieho monitoringu pitných vôd a v rámci ŠZD. U vzoriek odobratých z verejných vodovodov nebolo zistené prekročenie limitných hodnôt dusitanov a dusičnanov ustanovených NV SR č. 345/2006 Z.z..

U vzoriek odobratých z individuálnych vodovodov bolo zistené prekročenie limitnej hodnoty dusičnanov, a to v 2-och prípadoch v obciach Kružná a Slavec.

RÚVZ so sídlom v Rožňave nebolo hlásené ani jedno ochorenie, ktoré by bolo možné dať do súvislosti s nevyhovujúcou kvalitou pitnej vody dodávanej prostredníctvom verejných vodovodov.

Regionálny prioritný cieľ II.

- Zameranie na prevenciu a podstatné zníženie zdravotných dôsledkov z dôvodu nehôd a úrazov a pokračovanie v znižovaní chorobnosti v dôsledku nedostatočnej fyzickej aktivity a to podporovaním bezpečných, spoľahlivých a vhodných ľudských obydľí pre všetky deti
- Zameranie sa na celkovú úmrtnosť a chorobnosť detí a mládeže v dôsledku externých príčin (CEHAPE, WHO)

1./ Propagovať význam pohybovej aktivity pre zdravie detí, mládeže a dospelého obyvateľstva.

Význam pohybovej aktivity pre dospelé obyvateľstvo je pracovníkmi oddelenia HŽP propagovaný v rámci výkonu ŠZD v jednotlivých obciach a v spolupráci s Poradenským centrom ochrany a podpory zdravia pri RÚVZ.

2./ Minimalizovať negatívne vplyvy súvisiace s výstavbou dopravnej infraštruktúry na životné prostredie a zdravie obyvateľov.

V sledovanom období boli vydané 2 stanoviská k zámerom – Rýchlostná cesta R2 Gombasek – Včeláre a I/67 Gemerská Poloma – Stratená, preložka, ktoré neboli v rozpore s požiadavkami na ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia ustanovenými zák. č. 355/2007 Z. z., ale v záujme minimalizácie negatívnych vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov súvisiacich s výstavbou boli dané požiadavky na zohľadnenie v ďalšom stupni projektovej dokumentácie.

Regionálny prioritný cieľ III.

- Zameranie sa na prevenciu a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečisteným vzduchom vo vnútri aj vonku, čím sa prispeje k zníženiu frekvencie výskytu astmatických záchvatov a k životu detí v prostredí s čistým ovzduším
- Zameranie na zníženie chorobnosti a úmrtnosti z dôvodu akútnych aj chronických respiračných ochorení u detí a mládeže (CEHAPE, WHO)

1./ Zvyšovať uvedomenie obyvateľstva o významnosti a dôležitosti zdravého prostredia budov (článok v médiách, zdravotno-výchovný materiál)

Úloha sa plní vo viacerých rovinách. Kvalita vnútorného prostredia budov je sledovaná najmä pri posudzovaní zámerov či projektov, kedy v závažnejších prípadoch orgán verejného zdravotníctva požaduje predloženie výsledkov objektivizácie vplyvu stavby či celého areálu na životné prostredie, realizovanej oprávnenou firmou.

Ďalšie informácie o vplyve prostredia v budovách na zdravie sú poskytované najmä pri výkone ŠZD v jednotlivých výrobných aj nevýrobných prevádzkach, v zariadeniach slúžiacich na hromadné akcie, zariadeniach osobných služieb ako aj pri individuálnych konzultáciách či už s projektantmi alebo samotnými prevádzkovateľmi.

V I. polroku 2009 bolo vydaných 27 stanovísk podľa § 3 ods. 3 zák. č. 355/2007 Z.z., z toho v 1 prípade negatívne z dôvodu neriešenia vetrania vnútorných priestorov, 48 záväzných stanovísk - k územnému konaniu 31, ku kolaudácii 17 a 28 rozhodnutí o uvedení priestorov do prevádzky.

V rámci ŠZD bolo vykonaných 141 kontrol, z čoho v 15 zariadeniach, t.j. 10,64 %, boli zápisnične podchytené nariadenia opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. Kontrola ich plnenia bola vykonaná v 10 prípadoch – realizované. V ďalších doba plnenia ešte neuplynula.

V jednom prípade pri stavebnom konaní bola vznesená požiadavka na predloženie svetlotechnickej štúdie vplyvu novorealizovanej stavby na už jestvujúcu (prístavba penziónu Alfa v Rožňave).

2./ V rámci ŠZD dôsledne požadovať elimináciu alebo redukciiu na minimum tých zložiek prostredia obytných budov, ktoré sú známe ako ohrozujúce zdravie človeka

Celkove bolo v ubytovacích zariadeniach realizovaných 63 kontrol. V 7-ich prípadoch boli zápisnične podchytené termíny a spôsoby realizácie opatrení na odstránenie nedostatkov – poškodené a znečistené steny prevádzkových priestorov. Žiadne iné závažné nedostatky v tejto oblasti zistené neboli.

3./ Zabezpečiť v rámci ŠZD „Tvorbu zdravých budov“, ktoré redukujú príležitosť vzniku ochorení súvisiacich s pobytom v budove, alergických reakcií, astmatických atakov zapríčinených chemickými látkami, peľmi, plesňami, prachom a inými škodlivinami.

Plnenie tejto úlohy súvisí s plnením predchádzajúcej úlohy.

Celkove bolo vykonaných 289 kontrol (63 v ubytovacích zariadeniach, 22 v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, 2 v telovýchovných zariadeniach, 5 na kúpaliskách, 25 v zariadeniach občianskej vybavenosti, 1 v zariadení sociálnych služieb, 19 v domoch smútku). V 22 zariadeniach (7 v ubytovacích zariadeniach, 7 v kaderníctve, 4 vo fitness, 1 v kultúrnom dome a 3 v dome smútku) boli zápisnične podchytené termíny a spôsoby realizácie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov – poškodené a znečistené steny prevádzkových priestorov. Následne vykonanou kontrolou v 8-ich zariadeniach bolo potvrdené realizovanie nápravných opatrení, u ďalších termíny plynú.

4./ V rámci posudzovania nových investičných projektov venovať prioritnú pozornosť možnosti negatívneho dopadu na zdravie obyvateľstva s dôrazom na faktory podmieňujúce znečistenie vonkajšieho i vnútorného ovzdušia.

Úloha sa plní priebežne pri posudzovaní predložených návrhov na umiestnenie stavieb v rámci územného konania a návrhov na uvedenie stavieb, príp. ich častí, do užívania, ako aj pri vydávaní stanovísk k predloženým projektom pre stavebné konanie navrhovaných stavieb, resp. stavebné povolenie pre rekonštrukciu jestvujúcich stavieb. Prípravu podkladov pre

posudzovanie návrhov na umiestnenie stavieb, bez ohľadu na ich charakter, pre celý úrad zabezpečuje oddelenie HŽP.

5./ V rámci prípravy územných plánov dotknutých oblastí dôsledne zabezpečovať ochranu a udržiavanie plôch s klimatickými podmienkami vhodnými na liečenie.

Pri posudzovaní návrhov ÚPN resp. ich častí bolo zistené, že ani jeden návrh neobsahoval plochy, ktoré by boli vyčlenené ako plochy s vhodnými klimatickými podmienkami na liečenie. V okrese sú takéto potenciálne vhodné plochy len v k.ú. obcí Dedinky a Stratená a jaskynné priestory v lokalite jaskýň Gombasecká a Domica. Koncom roka 2008 bol uvedený do prevádzky Wellnes rekreačno-oddychového areálu v Domici.

Regionálny prioritný cieľ IV.

Zameranie na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia v dôsledku účinku nebezpečných chemických látok (napr. ťažkých kovov), fyzikálnych javov (napr. nadmerný hluk) a biologických látok, ako aj prácu v nebezpečnom prostredí v období tehotenstva, detstva a dospievania

- Zameranie sa na zníženie výskytu zhubnej a nezhubnej rakoviny kože v neskoršom veku a zároveň aj ostatných foriem rakoviny s pôvodom v detstve (CEHAPE, WHO).

1./ Zdravotno-výchovnú činnosť zamerať aj na šírenie informácií o škodlivých účinkoch slnečného UV žiarenia, najmä so zameraním na mladú generáciu

Úloha sa bude plniť v 2. polroku, vzhľadom na zahájenie LTS 2009 od 15.6.2009 a uvedení zostávajúcich kúpalísk do prevádzky.

2./ V spolupráci s odd. zdravotnej výchovy vyhotoviť zdravotno-výchovný materiál – leták o vplyve hluku na zdravie obyvateľstva a zabezpečiť jeho distribúciu.

Úloha sa bude plniť v 2. polroku

Ludský biomonitring

Cieľ:

- Zvýšenie kvality zdravia a životných podmienok obyvateľov znížením celkového znečistenia ovzdušia, vody, pôdy aj minimalizáciou tých znečisťujúcich látok, ktoré preukázateľne významne ovplyvňujú zdravie populácie.

- Zabezpečenie informovanosti obyvateľstva o reálnych rizikách zo znečistenia ovzdušia, vody, pôdy a možnej celkovej, lokálnej aj individuálnej ochrane.

1./ Aktualizovať prehľad hlavných zdrojov znečistenia životného prostredia v okrese Rožňava, identifikovať zdravotné riziká pochádzajúce zo znečisteného prostredia

Zdrojmi znečisťovania ovzdušia na území okresu Rožňava boli v 1. polroku 2009 len 2 prevádzky: lom a závod Vápenka Slavec spoločnosti Carmeuse Slovakia, s.r.o., Slavec a prevádzka výroby papiera a papierenských výrobkov v SHP Slavošovce a.s..

Na základe výsledkov diskontinuálneho merania, ktoré zabezpečuje akreditovaná spoločnosť Ekoterm s.r.o. Košice, je znečistenie ovzdušia vplyvom prevádzky na výrobu papiera a papierenských výrobkov minimálne.

K znečisteniu pôdy, podzemných i povrchových vôd v nemalej miere prispieva i skutočnosť, že podstatná časť obcí v okrese Rožňava nemá vybudovanú kanalizáciu. Odpadové vody sú odvádzané do žump, niektoré sú vypúšťané priamo do horninového podlažia, príp. miestnych vodných tokov, čo predstavuje riziko ovplyvnenia kvality predovšetkým individuálnych zdrojov pitnej vody – studní. Vzhľadom na skutočnosť, že 12 obcí nemá vybudovaný verejný vodovod pri čom v dvoch obciach – Pašková a Slavec bol vybudovaný verejný vodovod po kolaudácii zakonzervovaný, nakoľko nebol napojený žiaden odberateľ, obyvatelia týchto obcí využívajú na pitné účely vodu z vlastných studní, ktorá je neznámej kvality a predstavuje potenciálne riziko vzniku a šírenia prenosných ochorení a iných hromadne sa vyskytujúcich ochorení a porúch zdravia.

K znehodnocovaniu životného prostredia prašnosťou, ale aj hlukom z dopravy, dochádza predovšetkým v obytnej zóne situovanej pozdĺž hlavných dopravných komunikácií. Nakoľko RÚVZ so sídlom v Rožňave nie je technicky vybavený na objektivizáciu znečisťujúcich látok v ovzduší a ani samotné obce nedisponujú takýmito údajmi, nie sú k dispozícii podklady pre posúdenie miery rizika poškodenia zdravia obyvateľstva vplyvom týchto faktorov.

Jedným zo zdrojov znečisťovania životného prostredia sú aj nelegálne skládky odpadov.

V súvislosti so znečisťovaním životného prostredia a nevyhovujúcim spôsobom nakladania s odpadom boli RÚVZ doručené 2 podania :

- sťažnosť obyvateľky obce K. Teplica č. 46 o prešetrovanie znečisťovania vodného zdroja – vlastnej studne u susedky č. 47 odpadkami, výkalmi psov. Sťažnosť bola odstúpená Obci Kunová Teplica.
- prešetrovanie medializovanej kauzy utratenia psov v obci Krh. Podhradie v TN televízie Markíza – pri ktorom sa zistilo, že došlo k porušeniu ustanovení § 52 ods. 1 písm. a) zák. č. 355/2007 Z.z.. Obci bola uložená pokuta vo výške 165 €

2./ Navrhnuť opatrenia na zníženie rizík pochádzajúcich zo životného prostredia.

V rámci výkonu ŠZD, komisionálnych jednaní, realizácie zdravotno-výchovných aktivít, ako aj v rámci konzultácií k návrhom nových investičných projektov, boli účastníci upozorňovaní na možné riziká v súvislosti so znečisťovaním životného prostredia. Na predstaviteľov samosprávy a príslušných orgánov štátnej správy bolo apelované, aby riešeniu problémov v oblasti starostlivosti o životné prostredie a zabezpečovaniu zdravých životných podmienok venovali zvýšenú pozornosť.

Návrhy komplexného riešenia problémov v kritických oblastiach, predovšetkým v zásobovaní obyvateľov pitnou vodou, odvádzaní splaškových vôd, ako aj v odpadovom hospodárstve a oblasti starostlivosti o životné prostredie, boli predkladané v návrhoch územnoplánovacej dokumentácie jednotlivých obcí. V 1. polroku 2009 boli z hľadiska ochrany verejného zdravia posúdené celkovo 3 návrhy územnoplánovacej dokumentácie: 2x Plešivec (1x bolo vydané nesúhlasné ZS) a Hrhov.

3./ Dôsledne sledovať problematiku ochrany zdravia najmä v rámci územného plánovania z hľadiska uplatňovania zdravotno-hygienických požiadaviek v procese posudzovania územnoplánovacej dokumentácie investičných celkov, alebo ich častí na území okresu

a - v oblasti ochrany voľného ovzdušia

Oblasť ochrany voľného ovzdušia je sledovaná priebežne pri posudzovaní predložených návrhov na umiestnenie stavieb v rámci územného konania a návrhov na uvedenie stavieb, príp. ich častí, do užívania, ako aj pri vydávaní stanovísk k predloženým projektom pre stavebné konanie navrhovaných stavieb, resp. stavebné povolenie pre rekonštrukciu existujúcich stavieb. V rámci posudzovania projektovej dokumentácie je požadované predloženie hodnotenia vplyvov navrhovanej stavby, resp. činnosti, na životné prostredie, vrátane ovzdušia. U prevádzok, ktoré sú veľkými zdrojmi znečisťovania ovzdušia, sa vyžadujú expertízne posudky akreditovaných firiem, resp. odborníkov v predmetnej oblasti. V rámci posudzovania nových investičných projektov je venovaná prioritná pozornosť možnosti ich negatívneho dopadu na zdravie obyvateľstva, o. i. aj vplyvom faktorov podmieňujúcich znečisťovanie voľného ovzdušia. V I. polovici roku 2009 boli na posúdenie, z hľadiska ochrany verejného zdravia, predložené :

- zámer novostavby rýchlostnej cesty R2 v úseku Gombasek - Včeláre, ktorá je jedným z úsekov rýchlostnej cesty Diaľnica D1 - Trenčín - Prievidza - Žiar nad Hronom - Zvolen - Lučenec - Rimavská Sobota - Rožňava - Košice
- zámer preložky cesty I./67, Gemerská Poloma - Stratená ku ktorým boli vydané kladné stanoviská.

b - v oblasti zásobovania pitnou vodou

V hodnotenom období boli posúdené návrhy v rôznych štádiách prípravy stavieb v oblasti zásobovania pitnou vodou. V rámci kolaudačného konania boli vydané záväzné stanoviská k Rekonštrukcii vodovodnej siete I. stavba – Dobšiná a pre Vodovod – časť stavby Brzotín – Vodojem.

Súhlasným rozhodnutím bol do užívania uvedený nový verejný vodovod v obci Bohúňovo.

V rámci územného konania bolo vydané 1 záväzné stanovisko k rekonštrukcii vodovodu v meste Rožňava – Sídlisko pri kasárni.

Rozhodnutím boli schválené prevádzkové poriadky vodovodov prevádzkovaných VVS a.s Košice, závod Rožňava v 13 obciach: Ardovo, Bôrka, Brdárka, Čierna Lehota, Gočaltovo, Gočovo, Honce, Hrušov, Kečovo, Kunová Teplica, Lúčka a Silická Brezová.

c - v oblasti ochrany ovzdušia uzavretých priestorov

RÚVZ so sídlom v Rožňave nie je prístrojovo vybavený na objektivizáciu možného výskytu škodlivín v ovzduší. Cílené vyšetrenia ovzdušia taktiež neboli realizované, nakoľko nebolo hlásené žiadne ochorenie v príčinnej súvislosti medzi vznikom ochorenia a prípadným dlhodobým pobytom v nevhodných priestoroch budov.

d - v oblasti vytvárania zdravých životných podmienok ľudí v obytnom prostredí, t.j. sídliská, obytné domy, ubytovne, objekty občianskej vybavenosti, verejné priestranstvá, oddychové priestory a pod.

V zmysle platnej legislatívy na úseku verejného zdravotníctva v oblasti vytvárania zdravých životných podmienok ľudí v obytnom prostredí, v objektoch občianskej vybavenosti, na verejných priestranstvách a oddychových priestoroch, boli uplatnené hygienické požiadavky v rámci posudzovania územnoplánovacej dokumentácie (ďalej len „ÚPD“). Celkovo bolo v sledovanom období posúdených 31 podaní.

V dvoch prípadoch, k návrhom územných plánov obcí Plešivec a Hrhov, bolo vydané nesúhlasné záväzné stanoviská z dôvodu nesúladu predložených návrhov so zákonom NR SR č. 470/2005 Z. z. o pohrebníctve – osadenie budov v ochrannom pásme pohrebísk.

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. bolo vydaných 27 stanovísk, z toho 4 na hromadné akcie, ďalšie na vypúšťanie odpadových vôd, zberný dvor, dom smútku a obytné budovy – prevažne na zateplovanie.

Vydaných bolo 10 záväzných stanovísk k návrhom na zmenu v užívaní stavieb, spravidla rodinných domov na ubytovacie zariadenia. V 3-och prípadoch pri posudzovaní zmeny užívania stavby bolo vydané negatívne stanovisko. V jednom prípade z dôvodu nedostatočne dokladovaného vplyvu hlučnosti novonavrhovanej recyklačnej prevádzky elektroodpadu v Krasnohorskom Podhradí, v 2-och prípadoch k zriadeniu prevádzky starostlivosti o ľudské telo v zdravotníckom zariadení z dôvodu nevhodného dispozičného riešenia.

V rámci kolaudačného konania bolo vydaných 7 záväzných stanovísk.

V súvislosti s medializovanou kauzou utratených psov v Krásnohorskom Podhradí bola vykonaná kontrola, pri ktorej bolo zistené, že utratené zvieratá boli zasypané v jame neďaleko obytných domov. Na zvolanom zasadnutí boli prijaté opatrenia k zjednaniu nápravy – likvidácia utratených zvierat oprávnenou firmou. Obci bola uložená pokuta v sume 165 Eur.

e - v oblasti ochrany zdravia obyvateľstva pred možnými negatívnymi účinkami elmg. žiarenia

V rámci územného konania boli súhlasne posúdené 3 návrhy na umiestnenie zdrojov elektromagnetického žiarenia v obciach: Silická Jablonica, Štítник a Bohúňovo.

Z predložených výsledkov merania úrovne intenzity elektrického poľa vyplynulo, že zistená úroveň expozície obyvateľov elektromagnetickému poľu v životnom prostredí v súvislosti s prevádzkou predmetných zdrojov elektromagnetického žiarenia vo všetkých prípadoch bude zodpovedať požiadavkám ustanoveným Vyhláškou MZ SR č. 534/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na zdroje elektromagnetického žiarenia a na limity expozície obyvateľov elektromagnetickému žiareniu v životnom prostredí.

f - v oblasti ochrany zdravia obyvateľstva pred možnými negatívnymi účinkami hluku

Zhodnotenie vplyvu stavby na životné prostredie v tejto oblasti je požadované už pri predložení projektovej dokumentácie pri územnom konaní, kedy požadujeme predloženie hlukovej štúdie resp. výsledkov objektivizácie životného prostredia meraním hluku najneskôr pri uvedení do prevádzky.

V I. polroku bolo vydané 1 negatívne stanovisko pri posudzovaní zmeny užívania stavby z dôvodu nedostatočne dokladovaného vplyvu hlučnosti novonavrhovanej recyklačnej prevádzky elektroodpadu v Krásnohorskom Podhradí.

Po opakovanom predložení hlukovej štúdie (v prvom prípade nedostatočne vypracovaná) bolo vydané súhlasné stanovisko.

Na základe písomného podnetu bola riešená sťažnosť v obci Rožňavské Bystré na obťažovanie hlukom spôsobovaným susediacou prevádzkou pneuservisu. Nakoľko v čase ohliadky nebola zistená jeho opodstatnenosť, podanie bolo odstúpené na ďalšie vybavenie obecnej samosprávy. Taktiež bolo riešené podanie obyvateľky Plešivca na rušenie hlukom spôsobované signalizačným zariadením na železničnom priecestí. Nakoľko prevádzkovateľ znížil hladinu hluku, podľa vyjadrenia sťažovateľov, na únosnú mieru, konanie bolo zastavené.

g - v oblasti vytvárania možností realizácie pohybovej aktivity

V tejto oblasti boli kladne posúdené dva návrhy projektovej dokumentácie – Oddychový park Domic, areál jaskyne Domic, k.ú. Kečovo, Rekreačno – oddychový areál Domic - objekt SO 06 – Športové plochy, k.ú. Kečovo a bol uvedený do prevádzky Tenisový klub Betliar, Bar a bowling pri turistickej ubytovni Céder v Rožňave.

h - v oblasti vytvárania zdravých životných podmienok pre rekreačnú činnosť

V hodnotenom období boli súhlasným rozhodnutím uvedené do prevádzky Penzión Diana v Drnave, ubytovanie v súkromí Erika v Krh. Podhradí a z dôvodu zmeny prevádzkovateľa aj ubytovanie v súkromí u Luxa v Rožňave. 2 súhlasné záväzné stanoviská boli vydané na zmenu v užívaní stavby rodinného domu na účely turizmu. V mesiaci jún bolo uvedené do prevádzky kúpalisko v Rožňave so 4 bazénmi.

i - v oblasti pohrebníctva

V uvedenej oblasti k žiadnym hygienicky významným zmenám nedošlo. V hodnotenom období boli vydané: 2 rozhodnutia na uvedenie do užívania (chladiace zariadenie PS Pieta v RV a miestnosť na uloženie ľudských pozostatkov v NsP RV), 1 záv. stanovisko k územnému konaniu (prístavba prístreška k DS) a 1 stanovisko k stavebnému konaniu na rekonštrukciu DS. Za neplnenie povinností vyplývajúcich zo schváleného PP a porušenie ustanovení § 5 zák. č. 470/2005 Z.z. o pohrebníctve bola NsP v Rožňave uložená pokuta v sume 165 Eur, ktorá už bola zaplatená.

V rámci ŠZD bolo v predmetných prevádzkach vykonaných 23 kontrol, z čoho v 3 zariadeniach boli zápisnične uložené nápravné opatrenia s termínmi plnenia.

j - v oblasti osobných služieb

V oblasti osobných služieb nebol predložený v rámci územného konania ani jeden projekt. Vybavenie jednotlivých obcí prevádzkami osobných služieb bolo posudzované v rámci schvaľovania územnoplánovacej dokumentácie v obciach Ardovo, Dlhá Ves, Kečovo a Plešivec. Boli vydané dve negatívne stanoviská k návrhom na zmenu v užívaní časti stavby Zdravotného strediska v Jablonove nad Turňou na zariadenie starostlivosti o ľudské telo – prevádzka masáže a na zariadenie starostlivosti o ľudské telo – kadernícky salón.

Styk s verejnosťou a mimovládnyimi organizáciami

Cieľ:

- Sústavne zvyšovať verejné povedomie s cieľom aktívneho postoja verejnosti k environmentálnym problémom v záujme znižovania negatívnych dopadov životného prostredia na zdravie ľudí

Mesto Rožňava – odbor školstva, kultúry, mládeže a športu na základe plánu práce predmetovej komisie chémie zvolalo zasadnutie na ZŠ ul. Zeleného stromu v Rožňave, kde jedným z bodov programu bola „ Ochrana vody a ovzdušia a školské chemické pokusy v 8. a 9. ročníku v mesiaci apríl, kde bola prezentovaná prednáška s názvom „ Monitoring kvality pitnej vody na území okresu Rožňava ved. odd. HŽPaZ.

1./ Podľa požiadaviek zabezpečiť práva občana na slobodný prístup k informáciám v zmysle zákona NR SR č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám.

V 1.polroku 2009 bola podaná a vybavená celkovo 1 písomná žiadosť o poskytnutie informácií a údajov – zaslanie počtu schválených prevádzok solárií a o plánovaných kontrolách žiarenia v soláriách v okrese Rožňava.

1.3. NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA (EHIS)

Cieľ: zavedenie informačného systému v oblasti životného prostredia a zdravia, ktorý je založený na zbere a spracovaní údajov o indikátoroch ako nástroja pre hodnotenie stavu environmentálneho zdravia na národnej regionálnej úrovni.

1./ Zabezpečiť zber údajov o stave indikátorov životného prostredia a zdravia na úrovni regiónu podľa pokynov ÚVZ SR.

V 1. polroku 2009 neboli dané žiadne pokyny z ÚVZ SR k predmetnej úlohe.

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Cieľ:

- Sledovanie a hodnotenie kvality vody prírodných a umelých rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí
- Aktualizácia a doplnenie informačného a databázového systému na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa novej smernice č. 2006/7/ES.

1./ Sledovať a hodnotiť kvalitu vody rekreačných lokalít okresu, ich vybavenosť a prevádzku z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou.

Plnenie úlohy prechádza do 2.polroku 2009, nakoľko do prevádzky bolo uvedené len 1 kúpalisko v Rožňave a prírodné kúpalisko sa v okrese nenachádza.

2./ Aktualizovať a doplniť informačný a databázový systém na monitorovanie vôd určených na kúpanie.

Informačný a databázový systém na monitorovanie vôd určených na kúpanie sa priebežne dopĺňa a týždenne aktualizuje počas LTS.

3./ zabezpečiť informovanosť verejnosti o kvalite vody na kúpanie a prevádzke rekreačných lokalít v okrese počas LTS 2009 v zmysle pokynov ÚVZ SR.

Plnenie úlohy prebieha pravidelnou týždennou aktualizáciou údajov o výsledkoch analýz vzoriek vôd na kúpanie a výsledkoch ŠZD na kúpaliskách v LTS 2009 v termíne od 15.6.2009 do 15.9.2009 prostredníctvom programu informačného systému o kúpaliskách a kvalite vôd na kúpanie.

1.6. MONITORING A VYHODNOCOVANIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Cieľ:

Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

1./ Zabezpečiť monitorovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade s platnou legislatívou, usmerňovať výkon ŠZD nad pitnou vodou v okrese a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

Vyhodnotenie monitoringu je uvedené pri vyhodnotení plnenia úlohy č. 1 regionálny prioritný cieľ č. I. APPZ.

2./ Poskytovať informácie verejnosti o výsledkoch systematického sledovania kvality pitnej vody na internetovej stránke úradu.

Úloha sa plní prostredníctvom www stránky úradu pravidelnou týždennou aktualizáciou údajov o výsledkoch analýz vzoriek pitných vôd.

RÚVZ : Rožňava

Okres: Rožňava

Tab.č. 1.2: Prehľad kvality vody verejných vodovodov podľa výsledkov monitoringu

I. polrok 2009

P.č.	Názov vodovodu	Obec	Celkový počet vyšetrených vzoriek		Z toho závadných		Závadnosť vzoriek					
					Počet	%	Fyz.-chem.		Mikrobiol.		Biolog.	
			PM	KM			abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Rožňavský skupinový vodovod	Rožňava	1	6	3	42,86	2	28,57	1	14,29	-	-
		Betliar	-	1	1	100	1	100	-	-	-	-
		Gem.Poloma	-	1	1	100	1	100	-	-	1	100
2.	Ardovo	Ardovo	1	1	2	100	1	50	1	50	-	-
3.	Dedinky	Dedinky	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	- Dobš.Maša	- Dobš.Maša	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Skupin. vodovod Dlhá Ves - Kečovo	Dlhá Ves	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
		Kečovo	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
		Domica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Dobšiná	Dobšiná	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
7.	Gemer. Hôrka	Gem. Hôrka	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
8.	S.v. Gem.Panica - Bretka	Gem. Panica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Bretka	1	1	2	100	1	50	1	50	-	-
9.	Hrhov	Hrhov	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
10.	Jablonov n/Turň.	Jablonov n/T	-	1	1	100	1	100	-	-	-	-
11.	S.v. Kocel'ovce - Roštár	Kocel'ovce	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
		Roštár	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Krh. Podhradie	Krh.Podhr.	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
13.	Lipovník	Lipovník	-	1	1	100	1	100	-	-	-	-
14.	Nižná Slaná-obec	Niž.Slaná- o.	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	-závod	- z.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Pača	Pača	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
17.	Plešivec	Plešivec	1	1	1	50	1	50	-	-	-	-
18.	Rejdová	Rejdová	1	1	1	50	1	50	-	-	-	-
19.	Rozložná	Rozložná	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
20.	Silica	Silica	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
21.	Slavošovce	Slavošovce	-	3	1	33,33	-	-	1	33,33	-	-
22.	Stratená	Stratená	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
23.	Štítnik	Štítnik	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
24.	Vlachovo	Vlachovo	1	1	1	50	1	50	-	-	-	-
25.	Vyšná Slaná	Vyšná Slaná	1	-	1	100	1	100	-	-	-	-
Spolu:			9	38	16	34,04	12	25,53	4	8,51	1	2,13

S.v. – skupinový vodovod

PM - preverovací monitoring

KM - kontrolný monitoring

RÚVZ : Rožňava**Okres: Rožňava****Tab.č. 1.3: Prehľad kvality vody verejných vodovodov podľa výsledkov ŠZD****I. polrok 2009**

P.č.	Názov vodovodu	Obec	Celk. počet vyšetř. vzoriek	Z toho závadných		Závadnosť vzoriek					
				počet	%	Fyz.chem.		Mikrob.		Biolog.	
						abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Rožnavský skupinový vodovod	Rožňava	22	8	36,36	7	31,82	1	4,55	-	-
		Betliar	1	1	100	1	100	-	-	-	-
		Gem. Poloma	3	3	100	3	100	-	-	1	33,33
2.	Ardovo	Ardovo	4	4	100	3	75	1	25	-	-
3.	Bôrka	Bôrka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Brdárka	Brdárka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Čierna Lehota	Čierna Lehota	3	1	33,33	1	33,33	-	-	1	33,33
6.	Dedinky	Dedinky	1	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Ded.-Dob..Maša	Ded.-Dob..Maša	1	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Sk.v. Dlhá Ves - Kečovo	Dlhá Ves	1	-	-	-	-	-	-	-	-
		Kečovo	1	-	-	-	-	-	-	-	-
		Domica	1	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	Dobšiná	Dobšiná	1	-	-	-	-	-	-	-	
10.	Gemer. Hôrka	Gemer. Hôrka	2	-	-	-	-	-	-	-	
11.	Sk.v.Gem. Panica - Bretka	Gemer. Panica	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Bretka	5	2	40	1	20	1	20	-	-
12.	Gočaltovo	Gočaltovo	-	-	-	-	-	-	-	-	
13.	Gočovo	Gočovo	1	1	100	1	100	-	-	-	-
14.	Hanková	Hanková	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	Henckovce	Henckovce	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Honce	Honce	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17.	Hrhov	Hrhov	1	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	Hrušov	Hrušov	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19.	Jablonov n/Tur.	Jablonov n/Turň.	1	1	100	1	100	-	-	-	-
20.	Kobeliarovo	Kobeliarovo	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21.	Sk.v. Kocel'ovce - Roštár	Kocel'ovce	1	-	-	-	-	-	-	-	-
		Roštár	1	-	-	-	-	-	-	-	-
22.	Krh. Dlhá Lúka	Krh .Dlhá Lúka	1	-	-	-	-	-	-	-	-
23.	Krh. Podhradie	Krh. Podhradie	3	-	-	-	-	-	-	-	-

24.	Kunová Teplica	Kunová Teplica	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25.	Lipovník	Lipovník	1	1	100	1	100	-	-	-	-
26.	Lúčka	Lúčka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27.	Markuška	Markuška	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28.	Nižn. Slaná-obec	Nižn.Slaná - obec	2	-	-	-	-	-	-	-	-
29.	Nižn.Slaná-závod	Nižn.Slaná-závod	1	-	-	-	-	-	-	-	-
30.	Ochtiná	Ochtiná	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31.	Pača	Pača	2	-	-	-	-	-	-	-	-
32.	Pašková	Pašková	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33.	Petrovo	Petrovo	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34.	Plešivec	Plešivec	3	1	33,33	1	33,33	-	-	-	-
35.	Rejďová	Rejďová	2	1	50	1	50	-	-	-	-
36.	Rozložná	Rozložná	1	-	-	-	-	-	-	-	-
37.	Rudná	Rudná	-	-	-	-	-	-	-	-	-
38.	Silica	Silica	1	-	-	-	-	-	-	-	-
39.	Silická Brezová	Silická Brezová	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40.	Silická Jablonica	Silická Jablonica	-	-	-	-	-	-	-	-	-
41.	Slavec	Slavec	-	-	-	-	-	-	-	-	-
42.	Slavošovce	Slavošovce	3	1	33,33	-	-	1	33,33	-	-
43.	Stratená	Stratená	2	-	-	-	-	-	-	-	-
44.	Štítnik	Štítnik	2	-	-	-	-	-	-	-	-
45.	Vlachovo	Vlachovo	2	1	50	1	50	-	-	-	-
46.	Vyšná Slaná	Vyšná Slaná	1	1	100	1	100	-	-	-	-
Spolu:			78	27	34,62	23	29,49	4	5,13	2	2,56

Sk.v. – skupinový vodovod
PM - preverovací monitoring
KM - kontrolný monitoring

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Cieľ : Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia , pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať usmernenie ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

- aktualizovať zoznam závodov podľa ŠKEČ
- pokračovať v spolupráci pri zabezpečovaní ochrany zdravia pri práci s odborovými organizáciami a organizáciami zamestnancov
- pokračovať v spolupráci pri zabezpečovaní ochrany zdravia pri práci s pracovnými zdravotnými službami a orgánmi verejného zdravotníctva mimo rezortu MZ SR.
- Pokračovať v spolupráci s Národným inšpektorátom práce pri zabezpečovaní zdravých pracovných podmienok zamestnancov
- Pokračovať v spolupráci so Slovenskou inšpekciou životného prostredia pri integrovanom povoľovaní

Komentár: V prvom polroku 2009 sa kontinuálne pokračovalo v aktualizácii zoznamu závodov podľa ŠKEČ, a prerozdeleni sa subjekty podliehajúce ŠZD medzi odbornými zamestnancami. V rámci ŠZD sa podľa možnosti prizývali zástupcovia odborových organizácií a zástupcovia zamestnancov. Spolupráca s PZS sa realizuje najmä v súvislosti s prešetrovaním podozrení na chorobu z povolania. Z orgánov verejného zdravotníctva sa spolupracuje s MDPaT. Pripomienkoval sa návrh na zmeny v zák. č.124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov. S IP Košice sa pripravuje realizácia spoločnej kontroly v problematike činností súvisiacich s manipuláciou s materiálmi obsahujúcimi azbest. V Carmeuse Slovakia s.r.o., Slavec v spolupráci s inšpekciou životného prostredia sa sledoval proces výmeny EO na šachtovej peci vzhľadom na výmenu počas prevádzky šachtovej pece.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce

- Viest' evidenciu rizikových prác za príslušný okres a poskytovať pre republikového gestora podklady k ASTR
- prehodnotiť vyhlásené rizikové práce a po vydaní rozhodnutí vyžadovať dôsledné plnenie nápravných opatrení na znižovanie expozície rizikovým faktorom prehodnotenie vydaných rozhodnutí o rizikovej práci realizovať v zmysle požiadaviek vyplývajúcich z výstupu úlohy
 - prejednať návrh na vyhlásenie rizikových prác so štatut. zástupcom organizácie v rámci ústneho pojednávania
 - vypracovať a vydať nové rozhodnutie RÚVZ RV o rizikovej práci pre fyzické i právnické subjekty

- vyžadovať aktuálne posudky rizika na pracoviskách v jednotlivých organizáciách okresu
- kontrolovať aktuálnosť schválených prevádzkových poriadkov pre činnosti
- kontrolovať a metodicky usmerňovať požiadavku objektivizácie faktorov prostredia meraním
- kontrolovať plnenie nápravných opatrení / plán riadenia rizík / prijatých na ochranu zdravia zamestnancov.
- realizovať vyhodnotenie plnenia opatrení na obmedzovanie alebo odstránenie zdravotných rizík v súlade s §31 ods.7 písm. c/ zák.č.355/2007 Z.z. a v prípade neplnenia vyvodit' sankčné opatrenia
- usmerňovať organizácie v realizácii rekondičných pobytov pre pracovníkov
- kontrolovať činnosť PZS a získavať prehľad o stave realizácie pracovných zdravotných služieb v zmysle zák.č.124/2006 Z.z. a zák.č.355/2007 Z.z.
- spolupracovať s PZS pri riešení konkrétnych problematík v súvislosti s výskytom ochorení podmienených prácou
- sledovať vykonávanie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a na základe výsledkov metodicky usmerňovať zamestnávateľa v problematike zdravotnej spôsobilosti a systému zdravotného dohľadu
- zamerať sa na kontrolu fyzických osôb podnikateľov vykonávajúcich rizikóvu prácu a predložiť gestorovi úlohy návrh na systém kontroly a evidencie rizikových prác v tejto pracovne aktívnej skupine obyvateľstva

Komentár:

Priebežne sa aktualizuje databáza programu ASTR.

- **Počet prehodnotených rozhodnutí o rizikových prácach : 4**
- **Počet vydaných nových rozhodnutí o rizikových prácach : 3**
- **Počet zrušených rozhodnutí o rizikovej práci: 0**

Počet kontrol /ŠZD/ zameraných na posudky rizika a prevádzkové poriadky: **46**

Konštatujeme výrazný kvalitatívny nárast úrovne posudkov o riziku. V 2 prípadoch bolo zvolané jednanie s cieľom výkladu postupu pri hodnotení zdravotného rizika pri práci.

V uvedenom počte vykonaných kontrol sa získali aj aktuálne informácie o vykonávaní zdravotného dohľadu a dohľadu nad pracovnými podmienkami , pracovným prostredím a spôsobom výkonu pracovnej činnosti pracovnými zdravotnými službami. V rámci ŠZD sa venuje pozornosť intenzívnemu metodickému usmerňovaniu fyzických osôb podnikateľov a právnických osôb v problematike povinností zamestnávateľov na úseku ochrany zdravia pri práci. Bolo realizovaných 122 konzultácií v tejto problematike.

V okrese Rožňava v prvom polroku 2009 evidujeme. :

Tab.č.2.1

	POČET EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV					
	Počet celkom		3.kategória		4.kategória	
	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien
2009 / polrok	1363	139	1248	139	115	0

Tab.č.2.2

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese podľa prevažujúcej činnosti - v organizáciách

ODVETVIA EKONOMICKEJ ČINNOSTI		POČET EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV				
		Celkom rok 2008	Ženy 2008	rok	Celkom polrok 2009	Ženy polrok 2009
A	- poľnohosp.a poľov.+ súvis.služby,lesné.hosp. + ťažba dreva a pridruž. Služby	59	3		73	3
B	rybolov, chov a služby	-	-			
C	ťažba nerastných surovín ,ťažba a úprava rúd,ťažba a úprava nerud.surovín	364	12		30	0
D	spracovateľský priemysel	774	91		963	77
E	výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	148	3		166	3
F	Stavebníctvo	55	0		54	0
G	obchod,oprava mot.voz.,spotreb.tovar	15	0		15	0
H	Hotely	-	-		-	-
I	doprava a spoje	-	-		-	-
J	peňažníctvo a poisťov.	-	-		-	-
K	činn.v obl.nehnut., výskum a vývoj	-	-		-	-
L	verejná správa, obrana, povin.soc.poist.	-	-		-	-
M	Školstvo	-	-		-	-
N	zdravotníctvo,veter.a social.činnosti	112	103		59	56
O	ostat.verejné,soc.a osob.sluzby	5	0		3	0
S p o l u		1532	212		1363	139

Tab.č.2.3

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese podľa druhu a kategórie rizikových faktorov (I. stupeň triedenia)

FAKTOR	POČET EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV					
	Počet celkom		3.kategória		4.kategória	
	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien
Prach	359	49	336	49	23	0
Hluk	1189	65	1063	65	126	0
Vibrácie	50	0	12	0	38	0
Chemické látky	9	3	9	3	0	0
Chem. karcinogény	5	5	5	5	0	0
Ionizujúce žiarenie	30	0	30	0	0	0
Lasery	2	2	2	2	0	0
infekcie	27	26	27	26	0	0
JNDZ	0	0	0	0	0	0
Alergény	12	10	12	10	0	0
Nešpecifické faktory	166	3	166	3	0	0

Komentár: Vyhlásením konkurzu v SIDERIT s.r.o.Nižná Slaná došlo k pozastaveniu výrobnjej činnosti, čím sa znížil počet rizikových zamestnancov v okrese Rožňava o 333 zamestnancov.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov.

- vykonať fyzickú kontrolu poľnohosp. organizácií a cielené kontroly dodržiavania opatrení zakotvených v platnej legislatíve - NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení NV SR č. 300/2007 Z.z. v súvislosti so skladovaním a manipuláciou s nebezpečnými chemickými faktormi.
- aktualizovať pasportizáciu neupotrebených chem. prípravkov na ochranu rastlín
- vykonávať cielené kontroly ochrany zdravia pri manipulácii a skladovaní prípravkov na ochranu rastlín v maloobchodnej sieti
- vypracovať pasport aplikovaných prípravkov na ochranu rastlín v okrese Rožňava v poľnohospodárskych organizáciách v roku 2008
- vykonať kontroly organizácií zaoberajúcich sa distribúciou a predajom prípravkov na ochranu rastlín
- usmerňovať fyzické osoby oprávnené na podnikanie a právnické osoby v problematike spôsobilosti pre prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami
- získať konkrétne podklady o používaní prípravkov na ochranu rastlín samostatne hospodáriacimi roľníkmi a fyzickými osobami
- Spolupracovať s RÚVZ KE pri realizácii skúšok odbornej spôsobilosti pre prácu s JL , VJL a DDD činnosti

- Overiť informovanosť zamestnancov v organizáciách , kde sa vykonáva činnosť s JL , VJL a dezinfekčnými prostriedkami kontrolnými listami
- V spolupráci s HDM riešiť problematiku nebezpečných chemických faktorov v školských zariadeniach
- Pri kontrolnej činnosti sa zamerať na odbornú spôsobilosť na prácu s JL a VJL ako aj s DDD prípravkami
- Kontrolovať hlásnu povinnosť subjektov vykonávajúcich DDD činnosť v zariadeniach v územnej pôsobnosti príslušného orgánu a vyvodiť sankčné opatrenia v prípade porušenia platnej legislatívy
- Vykonať fyzickú kontrolu DDD činnosti
- Prešetrovať príčiny mimoriadnych situácií a havárií v dôsledku manipulácie s nebezpečnými chemickými faktormi a metodicky usmerňovať zamestnávateľov pri realizácii opatrení na ochranu zdravia zamestnancov

Komentár:

V poľnohospodárskych zariadeniach sa vykonalo 14 kontrol v rámci ŠZD. Kontrolná činnosť bola zameraná na aktualizáciu činnosti jednotlivých poľnohospodárskych subjektov a plnenie povinností zamestnávateľa pri ochrane zdravia vo vzťahu k práci. Investičná výstavba v poľnohospodárstve je zameraná najmä na rekonštrukciu a výstavbu priestorov na ustajnenie hospodárskych zvierat. Z EU fondov sa realizuje modernizácia strojového parku nákupom novej mechanizácie.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.

- usmerňovanie fyzických a právnických osôb pri aplikácii novej legislatívy : vykonávacích vyhlášok k zákonu, zák.355/2007 Z.z, NVSR č. 356/2006 Z.z o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci, č.253/2006 Z.z o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci
- cielene vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov
- objektivizovať expozíciu chem. karcinogénom zavedením nových meracích a hodnotiacich metód
- vytvoriť databázu organizácií a pracovísk, kde sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym látkam pri práci
- pravidelne vykonávať kontrolu v NsP Rožňava s cieľom získať podklady o podmienkach ochrany zdravia pracovníkov pri podávaní cytostatík
- cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu a prijímať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície pracovníkov a obyvateľstva
- Vyzvať správckové bytové družstvá a podniky k spolupráci v problematike odstraňovania bytových jadier v panelových bytových jednotkách
- Opätovne vyzvať jednotlivé stavebné úrady k spolupráci pri realizácii rekonštrukčných prác v súvislosti s búracími prácami predmetom ktorých sú aj materiály s obsahom azbestu
- Kontrolovať realizáciu investičnej akcie f. Silicon z hľadiska využívania technológie na spracovanie druhotnej suroviny s obsahom mikroazbestu
- Vypracovať a uverejniť v miestnej tlači článok o problematike azbestu ako aj o podmienkach práce s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami

Komentár:

- V prvom polroku 2009 nebol vydaný súhlas na manipuláciu a nakladanie s materiálom obsahujúcim azbest. Realizovalo sa pracovné jednanie so správcovskými bytovými družstvami a podnikmi v problematike odstraňovania kanalizačných rúr s obsahom azbestu v panelových bytových jednotkách. Pripravil sa prípis pre jednotlivé stavebné úrady k problematike oprávnenia na manipuláciu s materiálmi obsahujúcimi azbest.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

- Kontrolovať posudzovanie rizík psychickej záťaž pri práci a vyhlásiť rizikové práce z titulu nadmernej psychickej záťaž.
- Spolupracovať s ÚVZ SR v problematike a nahlasovať a konzultovať vyhlásenie psychickej záťaž ako zdravotného rizika.
- Zabezpečiť evidenciu rizika psychickej záťaž aj podľa prevažujúcej činnosti
- Sledovať trendy vývoja a zmien psychického zdravia populácie SR v produktívnom veku na základe štatistických údajov vybraných ukazovateľov psychického zdravia (ÚVZ SR) a usmerňovať v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení na konkrétnych pracoviskách.
- Vypracovať návrh pre ÚVZ SR k systému vyhlasovania zdravotného rizika psychickej záťaž pri práci so zameraním na jednotný pohľad v SR z hľadiska vybraných profesií

Komentár:

V prvom polroku bola práca zameraná najmä na kontrolu rizík pri práci. V prvom polroku boli predložené na posúdenie posudky o riziku týkajúce sa psychickej záťaž subjektami: ÚPSVaR Rožňava a LIDL SR v.o.s. Konzultovala sa na ÚVZSR možnosť zaradenia projektu pre hodnotenie psychickej záťaž v profesii učiteľ. Posudok o riziku psychickej a senzorickej záťaž bol vypracovaný v rámci PZS zriadenej RÚVZ so sídlom v Rožňave.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia

- Poskytovať odborné poradenstvo pre problematiku JNDZ na pracoviskách
- Spolupracovať s KPLaKT Košice pri znižovaní výskytu poškodení zdravia z JNDZ.
- Realizovať primárny zber dát v problematike JNDZ / položka 29 ChzP/ do celoslovenských databáz
- Požadovať úzku spoluprácu s NRC pre fyziológiu práce
- Do metodiky práce pri prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania zaviesť využívanie videotechniky
- Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ zasielať na ÚVZ SR.
- Sledovať trendy vývoja ochorení z DNJZ vo vzťahu k vykonávanej pracovnej činnosti

Komentár:

V položke 29 zoznamu chorôb z povolania sa prešetrovalo podozrenie na chorobu z povolania v 14 prípadoch. V položke 28 zoznamu chorôb z povolania v súvislosti JNDZ sa prešetrovalo podozrenie na chorobu z povolania v 9 prípadoch. Profesionálne súvislosť sa potvrdila v 6 prípadoch. Vyhodnotenie meraní lokálnej svalovej záťaž u profesie lokomotívar / SIDERIT s.r.o. N.Slaná / potvrdili podlimitnú svalovú záťaž. Pre hlavného odborníka v problematike PPL bola spracovaná analýza hlásených chorôb z povolania vo vzťahu k pracovným rizikám ako podklad pre ďalšie legislatívne kroky v problematike.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice.

- V rámci kontrolnej činnosti uplatňovať požiadavky vyplývajúce z platnej legislatívy – Vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci a Vyhláškou MZ SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami
- realizovať prešetrovania podozrení na chorobu z povolania v úzkej spolupráci s Klinikami pracovného lekárstva v SR
- pri prešetrovaní využívať platné metodiky práce v max. možnom rozsahu
- aktívne spolupracovať s gestorskými pracoviskami ako aj NRC pre fyziológiu práce
- aktívne sa zúčastňovať zasadaní RKD organizovaných FNLP KPL KE
- v spolupráci s Klinikou pracovného lekárstva v Košiciach pokračovať v cieľnom ovplyvňovaní výskytu chorôb z povolania najmä z titulu DNJZ.
- Usmernenie a konzultácie pre zamestnávateľov v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení

Komentár:

Cielene sa neprešetroval ani jeden prípad podozrenia na profesionálne poškodenie chrbtice. Ako súčasť zdravotných problémov bolo hodnotené zaťaženie chrbtice v prípade profesií šička, pomocný lamač. Aktívne sa zúčastňovalo Regionálnych konzultačných dní chorôb z povolania v Košiciach zvolávanej KPL aKT v mesačnej frekvencii.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Cieľ: Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne)

- Vyžadovať v rámci cieľných kontrol v ŠZD od zamestnávateľa podklady v zmysle požiadaviek ustanovených v NV SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami
- Pokračovať v cieľnej kontrolnej činnosti zameranej najmä na organizácie v rezorte peňažníctvo a poisťovníctvo, školstvo, ÚPSVaR ako aj ďalšie organizácie s významnou problematikou používania zobrazovacích jednotiek. Vyžadovať vypracovanie dokumentácie k posúdeniu senzorickej záťaže pri práci
- V rámci ŠZD sa zamerať najmä na umiestnenie ZJ, priestorové podmienky na pracoviskách so ZJ, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie a na režim práce a odpočinku zamestnancov
- Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overiť poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so ZJ zo strany zamestnávateľov
- Metodicky usmerňovať zamestnávateľov pri zabezpečovaní systému zdravotného dohľadu so zameraním na zrak, pohybový a nervový aparát v súvislosti s výkonom práce

Komentár:

Problematika bola súčasťou kontrolnej činnosti v rámci ŠZD v 15 prípadoch. V 5 prípadoch sa vykonalo metodické usmernenie pre zabezpečenie cieľného zdravotného

dohľadu pri práci so zobrazovacími jednotkami. Na ÚPSVaR v Rožňave sa prehodnotilo osvetlenie jednotlivých pracovísk a prijali sa nápravné opatrenia.

2.3. Zdravé pracoviská

Cieľ: Na základe záverov analýzy zdravotného stavu, spôsobu života zamestnancov a výsledkov objektivizácie pracovného prostredia a pracovných podmienok vybraných organizácií určiť priority, vypracovať a realizovať intervenčné programy za účelom zlepšenia pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov.

- V SCA Gemerská Hôrka pokračovať v realizácii intervenčných aktivít
- Realizovať kontrolné vyhodnotenie účinnosti intervenčných aktivít v SCA Gemerská Hôrka
- Pokračovať v realizácii protifajčiarskych aktivít v rámci závodu SCA G.Hôrka
- Aktívne propagovať projekt zdravé pracoviská na odbornej i verejnej úrovni
- vyhodnotiť časť projektu „ Životný štýl“ v Gemtex a.s. Rožňava a na základe analýzy vypracovať návrh intervenčných aktivít
- v programe EPI INFO spracovať spracovať dotazníky subjektívneho hodnotenia pracovných podmienok zamestnancami vyšetrenými v Gemtex a.s. v rámci projektu a na základe analýzy vypracovať návrh opatrení
- realizovať v predstavenstve a.s. prednášku s prezentáciou výsledkov analýz a prejednanie možných intervenčných aktivít v oblasti rizikových faktorov životného štýlu a opatrení na zlepšenie pracovných podmienok v spolupráci so zamestnávateľom a PZS

Komentár:

1/ Aktívne sa spolupracuje so zástupcami firmy SCA Gemerská Hôrka pri riešení ochrany zdravia zamestnancov pri práci v nadmernom hluku. Pripravil sa za metodologickej pomoci RÚVZ projekt Beethoven, cieľom ktorého je zníženie počtu rizikových zamestnancov v nadmernom hluku o 20%.

2/ V závode Gemtex a.s. Rožňava sa pokračuje v realizácii projektu podľa vypracovanej metodiky. V prvom polroku sa spracovali dotazníky v prostredí EPIINFO a uskutočnili sa jednania s vedením závodu o pokračovaní výjazdových vyšetrení Poradenských centier ako aj o realizácii časti projektu – pracovné podmienky a pracovné prostredie.

2.5. Pracovné podmienky ako determinant rodovej nerovnosti práce (Iniciatíva Spoločenstva EQUAL)

Cieľ

Priebežné uplatňovanie poznatkov z projektu Pracovné podmienky ako determinanty rodovej nerovnosti práce /Iniciatíva Spoločenstva EQUAL/. Overovanie a aplikovanie nových riešení a prístupov zameraných na elimináciu a odstraňovanie všetkých foriem diskriminácie a nerovnosti na trhu práce z rodového hľadiska. Optimalizácia pracovných podmienok zameraných na rovnosť príležitosti na trhu práce z rodového hľadiska. Systematické monitorovanie podmienok práce z rodového hľadiska a napomáhanie včlenenia tejto problematiky do riadiacich systémov organizácií.

- Zabezpečiť prezentáciu výsledkov riešenia projektu EQUAL v rámci seminára SLS v NsP sv. Barbory v Rožňave
- zvyšovať právne vedomie zamestnancov a zamestnávateľov v tejto oblasti so zameraním na uplatňovanie ustanovenia § 52 ods. 1 písm. g) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru upozorňovať zamestnávateľov na zohľadňovanie, zásad ochrany a podpory zdravia žien aj mužov samostatne vzhľadom na fyziologické rozdielnosti a kontrolovať aplikáciu eliminačných opatrení
- Poskytovať poradenstvo v rámci POPZP pre zamestnávateľov pri realizácii eliminačných opatrení vedúcich k rodovo neutrálnym podmienkam práce
- Aktívne sa zúčastniť pri príprave terénneho výskumu pri analýze zdravotných rizík z rodového hľadiska

Komentár:

V prvom polroku sa prezentovali výsledky riešenia projektu EQUAL na 2 odborných podujatiach:

5.2.2009 – SLS Rožňava, NsP s. Barbory v Rožňave, aktívna účasť, Mgr.Š.Roda – Pracovné podmienky ako determinant rodovej nerovnosti práce

21.5 – 22.5.2009 3. konferencia SAVEZ s medzinárodnou účasťou ZDRAVIE VO VŠETKÝCH POLITIKÁCH – Tele – dom Košice, aktívna účasť, Roda a kol.: Pracovné podmienky ako determinanty rodovej nerovnosti práce.

Terénny prieskum analýzy zdravotných rizík z rodového hľadiska bude predmetom činnosti v 2.polroku.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY A PBP

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.

Cieľ: Prostredníctvom trvalého monitoringu zisťovať hladinu kontaminácie dusičnanmi a dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom a rezíduami pesticídov v dojčenskej a detskej výžive s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka, hrozna a živočíšnych zložiek.

- podľa vypracovaného plánu odberu vzoriek a osnovy úlohy zabezpečiť odber vzoriek z distribučnej siete vrátane lekární

Odber vzoriek zabezpečili zamestnanci oddelenia hygieny výživy a PBP RÚVZ so sídlom v Rožňave podľa vypracovaného plánu odberu vzoriek a osnovy úlohy z distribučnej siete.

– odber vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom mrkvy a listovej zeleniny - kontrola množstva dusičnanov a dusitanov

Z distribučnej siete okresu Rožňava boli v období február – marec 2009 celkovo odobraté a laboratórne vyšetrené:

4 vzorky domáceho pôvodu

a to: výrobcu NOVOFRUCT Sk s.r.o., Komárňanská cesta 13, 940 43 Nové Zámky
(4 vzorky s obsahom mäsa a zeleniny)

9 vzoriek z dovozu

a to: výrobcu LINEA NIVNICE, a.s., U Dvora 190, 687 51 Nivnice, Česká Republika
(1 vzorka s obsahom ovocia a zeleniny),
výrobcu HAMÉ a.s., Babice
(1 vzorka s obsahom mäsa a zeleniny a 4 vzorky s obsahom zeleniny),
výrobcu NUTRICIA a.s., Na Pankráci 30, Praha 4
(2 vzorky s obsahom mäsa a zeleniny),
distribútora HERO SLOVAKIA s.r.o., Rastislavova 4, Nitra – Lazany
(1 vzorka s obsahom mäsa a zeleniny)

Vzorky boli laboratórne vyšetrené v Odbore mikrobiológie životného prostredia a Odbore mikrobiológie životného prostredia Odbor chemických analýz RÚVZ so sídlom v Košiciach .

Vyhodnotenie výsledkov: **1** laboratórne vyšetrená vzorka Bio Hamánek s brokolicí 125 g, výrobcu HAMÉ a.s., Babice **nebola v zhode** s Výnosom MP SR a MZ SR z 15. marca 2004 č. 608/3/2004-100, ktorým sa vydáva hlava PK SR upravujúca kontaminanty v potravinách v znení neskorších predpisov a Nariadením Komisie (ES) č. 1881/2006 z 19. decembra 2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách. Následným opakovaným laboratórnym vyšetrením **3** vzoriek potraviny na osobitné výživové účely boli zistené hodnoty, ktoré **neboli v zhode** s vyššie uvedenými všeobecne záväznými právnymi predpismi. Informácia s Rýchlym výstražným systémom pre potraviny a krmivá, Nariadenie (EK) č.: 178/2002 – čl. 50, Príloha 2a, fotokópiami Protokolov o skúškach a fotodokumentáciou bola zaslaná e-mailom dňa 18.3.2009 na adresu truskova@uvzsr.sk. **9** laboratórne vyšetrených vzoriek **bolo v zhode** so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

- odber vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom mlieka, jablka a hrozna – kontrola množstva patulínu a mykotoxínov

Odber 6 vzoriek je plánovaný v mesiaci september 2009.

- odber vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom mlieka, mäsa, zeleniny a ovocia – kontrola rezíduí pesticídov

Z distribučnej siete okresu Rožňava boli v mesiaci marec 2009 celkovo odobraté a laboratórne vyšetrené:

3 vzorky z dovozu

a to: výrobcu HAMÉ a.s., Babice
(1 vzorka s obsahom mäsa a zeleniny a 1 s obsahom zeleniny),
výrobcu NUTRICIA a.s., Na Pankráci 30, Praha 4
(1 vzorka s obsahom mäsa a zeleniny)

Vzorky boli laboratórne vyšetrené v Odbore mikrobiológie životného prostredia a Odbore mikrobiológie životného prostredia Odbor chemických analýz RÚVZ so sídlom v Košiciach.

Vyhodnotenie výsledkov: Laboratórne vyšetrené vzorky boli **v zhode** so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Odber 2 vzoriek je plánovaný v mesiaci august 2009.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie.

Cieľ: Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách..

- úlohu riešiť v súlade s prijatými postupmi
- zameranie sa na sledovanie príjmu jódu a kyseliny listovej v strave pomocou programu ALIMENTA

Úloha sa plní priebežne. Vyšetrených bolo 42 klientov, u ktorých boli sledované vybrané parametre a vyhodnotených bolo 42 jednodňových jedálnych lístkov.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli a saturácie organizmu jódom.

Cieľ: Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli, vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

- podľa plánu vykonať odber vzoriek kuchynskej soli z dovozu a z domáceho pôvodu na laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO_3 resp. J

Odber vzoriek kuchynskej soli z dovozu (vrátane morskej soli) a domáceho pôvodu vykonávali zamestnanci oddelenia hygieny výživy a PBP RÚVZ so sídlom v Rožňave podľa plánu odberu vzoriek potravín v rámci výkonu úradnej kontroly potravín v roku 2009. Vzorky sa odoberali priebežne v časovom období január – jún 2009 vždy 2 vzorky, z ktorých 1 vzorka bola z dovozu a 1 vzorka domáceho pôvodu.

Vzorky boli laboratórne vyšetrené v Odbore mikrobiológie životného prostredia a Odbore mikrobiológie životného prostredia Odbor chemických analýz RÚVZ so sídlom v Košiciach.

Z distribučnej siete okresu Rožňava bolo celkovo odobratých a laboratórne vyšetrených :

12 vzoriek, z toho **6** vzoriek domáceho pôvodu
6 vzoriek z dovozu

na množstvo **KJ, KJO_3** bolo laboratórne vyšetrených celkovo
12 vzoriek, z toho **6** vzoriek domáceho pôvodu
6 vzoriek z dovozu

senzoricky bolo vyšetrených
12 vzoriek, z toho **6** vzoriek domáceho pôvodu
6 vzoriek z dovozu

na množstvo **ferokyanidu draselného** bolo laboratórne vyšetrených celkovo

12 vzoriek, z toho 6 vzorky domáceho pôvodu
6 vzoriek z dovozu.

Všetky laboratórne vyšetrené vzorky jedlej soli v ukazovateľoch KJ, KJO₃, ferokyanid sú v zhode s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

- kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme

Kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme boli v roku 2008 v rámci pilotného programu riešene RÚVZ so sídlom v Košiciach.

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch.

Cieľ : 1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok,
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov,
3. zavedenie laboratórných metód na kontrolu vybraných regulovaných látok

Z distribučnej siete bolo celkovo odobratých a laboratórne vyšetrených 5 vzoriek kozmetických výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením **z dovozu** na chemické vyšetrenie UV filtrov a mikrobiologické vyšetrenie.

Vzorky boli laboratórne vyšetrené v Odbore hygienických laboratórií RÚVZ Bratislava, hlavné mesto SR, so sídlom v Bratislave.

Vyhodnotenie výsledkov: Laboratórne vyšetrené vzorky boli **v zhode** so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti.

Cieľ : 1. kontrola dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok,
2. dodržiavanie povinnosti označovania vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov,
3. kampaň zameraná na získanie správnych návykov na ochranu pokožky počas pobytu na slnku
4. kampaň na zníženie vzniku alergických reakcií v dôsledku používania „black hena,, dočasnej farby na pokožku

Podľa Usmernenia ÚVZ SR Bratislava na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2009 mal byť vykonaný v mesiaci február odber vzoriek dekoratívnej kozmetiky pre deti. Z dôvodu nedostupnosti uvedených vzoriek v obchodnej sieti regiónu Rožňava odber nebol vykonaný. Oznámenie bolo zaslané dňa 27.2.2009 e-mailom na adresu kohutova@uvzs.sk.

7.3. Minerálne a pramenité balené vody.

Cieľ :

- overenie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody pri skladovaní v predpísaných

- podmienkach
- overenie doby trvanlivosti minerálnych a pramenitých balených vôd
 - kontrola zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých balených vôd v obchodnej sieti.

V 1. polroku 2009 sa podľa plánu vykonávali kontroly skladovania minerálnych a pramenitých balených vôd, overovala sa ich doba trvanlivosti a vykonávala sa kontrola ich zdravotnej nezávadnosti v obchodnej sieti regiónu Rožňava.

Pri kontrole skladovania a doby trvanlivosti neboli zistené nedostatky. Vzorky boli odobraté z obchodnej siete.

Počet vyšetrených vzoriek:	15 domáceho pôvodu
Počet nevyhovujúcich vzoriek pre CH:	4
Počet nevyhovujúcich vzoriek pre M:	0
Počet senzoricke vyhovujúcich vyšetrených vzoriek:	10

Vzorky boli laboratórne vyšetrené v Odbore mikrobiológie životného prostredia a Odbore mikrobiológie životného prostredia Odbor chemických analýz RÚVZ so sídlom v Košiciach.

Vyhodnotenie výsledkov: V 1 laboratórne vyšetrenej vzorke Prírodná minerálna voda „Maštínská“ perlivá nízko mineralizovaná 0,001% sodíka, výrobcu AQUA GROUP spol. s r.o., 987 01 Maštinec 53, Slovenská republika boli zistené hodnoty **v rozpore** s deklaráciou na obale výrobku v ukazovateľoch dusičnany a dusitany a v ukazovateli dusitany bola zistená hodnota **v rozpore** s Výnosom MP SR a MZ SR z 9. decembra 2004 č. 16798/2004-OAP, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MP SR a MZ SR č. 608/9/2004-100, ktorým sa vydáva hlava PK SR upravujúca prírodnú minerálnu vodu, pramenitú vodu a balenú pitnú vodu. Následným opakovaným laboratórnym vyšetrením 3 vzoriek prírodnej minerálnej vody boli opakovane zistené hodnoty **v rozpore** s deklaráciou na obale výrobku v ukazovateľoch dusičnany a dusitany a v ukazovateli dusitany bola zistená hodnota **v rozpore** s Výnosom MP SR a MZ SR z 9. decembra 2004 č. 16798/2004-OAP, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MP SR a MZ SR č. 608/9/2004-100, ktorým sa vydáva hlava PK SR upravujúca prírodnú minerálnu vodu, pramenitú vodu a balenú pitnú vodu. Informácia s Rýchlym výstražným systémom pre potraviny a krmivá, Nariadenie (EK) č.: 178/2002 – čl. 50, Príloha 2a, fotokópiami Protokolov o skúškach a fotodokumentáciou bola zaslaná e-mailom dňa 23.2.2009 na adresu truskova@uvzsr.sk.

11 laboratórne vyšetrených vzoriek **bolo v zhode** so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

7.4. Radiačne ošetrené potraviny.

- monitoring radiačne ošetrených potravín s obsahom tuku v obchodnej sieti
- monitoring radiačne ošetrených potravín rastlinného pôvodu v obchodnej sieti
- ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrených potravín dovážaných z tretích krajín
- ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrených potravín vyrábaných v SR zo surovín dovážaných z tretích krajín
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou označovania, použitia technológie ožiarenia potravín.

Odber 1 vzorky je plánovaný v mesiaci september 2009.

7.6. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu.

Cieľ :

- monitoring obsahu rezíduí pesticídov pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti
- ochrana zdravia detskej populácie
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive.

Z distribučnej siete okresu Rožňava boli v mesiaci marec 2009 celkovo odobraté a laboratórne vyšetrené:

3 vzorky z dovozu

a to: výrobcu HAMÉ a.s., Babice

(1 vzorka s obsahom mäsa a zeleniny a 1 s obsahom zeleniny),

výrobcu NUTRICIA a.s., Na Pankráci 30, Praha 4

(1 vzorka s obsahom mäsa a zeleniny)

Vzorky boli laboratórne vyšetrené v Odbore mikrobiológie životného prostredia a Odbore mikrobiológie životného prostredia Odbor chemických analýz RÚVZ so sídlom v Košiciach.

Vyhodnotenie výsledkov: Laboratórne vyšetrené vzorky boli **v zhode** so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Odber 2 vzoriek je plánovaný v mesiaci august 2009.

7.8. Glutén v diétnych potravinách.

Cieľ :

- kontrola potravín určených na bezlepkovú diétu v obchodnej sieti
- ochrana pacientov chorých na celiakiu pred použitím nevhodných potravín

Odber 1 vzorky je plánovaný v mesiaci september 2009.

9.2. Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku alebo „Mám 65 + a teší ma, že žijem zdravo“.

Cieľ :

Zmeniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenia seniorov v spoločnosti len ako problém sociálnej a ekonomickej záťaže spoločnosti.

- záverečná správa

Úloha bola realizovaná dotazníkovou štúdiou ako prierezová štúdia pre štyri skupiny populácie s tematickým okruhom „Seniori v rodine a spoločnosti“. Uvedený projekt by mal ovplyvniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenie seniorov v spoločnosti.

9.8. Národný program prevencie obezity.

Cieľ :

Cieľom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity. Sekundárnym efektom by malo byť, vo vzájomnej interakcii s preventívnymi programami, špecificky orientovanými na vybrané chronické ochorenia, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, ako aj zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Poskytuje informácie občanom o zásadách správnej výživy, výživovej skladbe potravín, nových druhov potravín a o rizikách z nesprávnej skladby stravy s cieľom vybudovania zodpovedného postoja obyvateľov k vlastnému zdraviu a odstráneniu nesprávnych stravovacích návykov v rámci konzultácií v spolupráci s poradenským centrom ochrany a podpory zdravia.

9.9. CINDI program v SR

skrining zdravotného stavu metódou CINDI programu - prierezová štúdia zdravotného stavu spojená s vyšetrovaním základných parametrov pre určenie zdravotného rizika chronických ochorení.

Cieľ :

Dlhodobý a konečný cieľ programu: znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov SR - znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF), chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, zníži počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

V rámci CINDI programu sa vykonáva prierezová štúdia zdravotného stavu obyvateľov spojená s vyšetrovaním základných parametrov pre určenie zdravotného rizika chronických ochorení v spolupráci s poradenským centrom ochrany a podpory zdravia.

Prehľad o možnosti KJ, KJO3 a K4 Fe (CN)6 vo vzorkách jedlej soli z dovozu a z tuzemskej produkcie za rok 2009

OKR	OKRES	RÚVZ	KRAJ	VYROBOK	POVOD	VYROBCA	DOVOZCA	KJ-OBAL	KJO3-OBAL	DATUM MINIMÁLNEJ TRVANLIVOSTI	DATUM-ODBERU	KJ	KJO3	KJO3-ako-KJ	SPOLU-KJ	KFECN6	POLROK
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Maruška Varená jódovaná jedlá soľ s fluórom	tuzemská	Solivary a.s. Prešov	-	-	Jodič. dras. 15-35 mg/kg (ako KI)	07 01 11 1	26.1.2009	0,000	22,000	17,067	17,067	9,500	I. Polrok
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Gemma di Mare Morská jedlá soľ jódovaná	dovoz	Compagnia Italiana Sali S.p.A. Taliansko	Dukacso trade s.r.o., Parková 33, 821 05 Bratislava	max.35 mg/kg, min.15mg/kg	KIO ₃ po prepočte na KI	12.2010	26.1.2009	6,700	23,000	17,843	24,543	5,000	I. Polrok
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Solivary® Prrešovská soľ jódovaná Varená jódovaná jedlá soľ	tuzemská	Solivary a.s. Prešov	-	-	Jodič. dras. 15-35 mg/kg (ako KI)	270111-1	9.2.2009	0,000	28,000	21,722	21,722	9,930	I. Polrok
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Cis Gemma di Mare Morská jedlá soľ jodidovaná jemná	dovoz	Compagnia Italiana Sali S.p.A. Taliansko	Dukacso trade s.r.o., Trnavská 67 Bratislava	max.35 mg/kg, min.15mg/kg	KIO ₃ po prepočte na KI	22.09.2011 C	9.2.2009	0,000	21,000	16,292	16,292	5,000	I. Polrok
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Solivary® Prrešovská soľ jódovaná Varená jódovaná jedlá soľ	tuzemská	Solivary a.s. Prešov	-	-	Jodič. dras. 15-35 mg/kg (ako KI)	220111-3	16.3.2009	0,000	27,000	20,946	20,946	10,800	I. Polrok
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Balima® Varená jedlá soľ jódovaná, Soľ nad zlato!	dovoz	Krajina pôvodu: Bielorusko	Zabalené v baliarni Balima®, ul.Skladná 1, 075 01 Trebišov	Jodid draselný	Jodič. dras. 15-35 mg/kg (ako KI)	29 07 09	16.3.2009	0,000	15,000	11,637	11,637	5,000	I. Polrok
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Ciech Dywizja Sodowa Jedlá soľ vákuovaná jodidovaná 1 kg	dovoz	Ciech Dywizja Sodowa, ul.Fabryczna 4, 88-101 Inowroclaw	Martimex-Gama spol.s.r.o., ČA 1, Martin	-	Obsah KIO ₃ 15-35 mg/kg	18 11 2009 04:19 C3	6.4.2009	0,000	27,000	20,946	20,946	5,000	I. Polrok

RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Solivary® Prrešovská soľ jódovaná Varená jódovaná jedlá soľ	tuzemská	Solivary a.s. Prešov	-	-	Jodič. dras. 15- 35 mg/kg (ako KI)	22 01 11-3	6.4.2009	0,000	30,000	23,274	23,274	10,200	I. Polrok
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Solivary® Varená jódovaná jedlá soľ	tuzemská	Solivary a.s. Prešov	-	-	Jodič. dras. 15- 35 mg/kg (ako KI)	130311-1	11.5.2009	6,800	33,000	25,601	32,401	11,300	I. Polrok
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Cis Gemma di Mare Morská jedlá soľ jodidovaná jemná	dovoz	Compagnia Italiana Sali S.p.A. Taliansko	Dukacso trade s.r.o., Trnavská 67 Bratislava	max.35 mg/kg, min.15mg/kg	KIO ₃ po prepočte na KI	26.08.2011C	11.5.2009	0,000	25,000	19,395	19,395	5,000	I. Polrok
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Kamenná jedlá soľ jódovaná jemne mletá	dovoz	Solné mlýny, a.s., Sladkovského č.p. 234/47, 779 11 olomouc - Holice, Czech Republik	-	Obsahuje jód 15 - 35 mg/kg (ako KI)	-	L18052009	1.6.2009	0,000	35,000	27,153	27,153	0,000	I. Polrok
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Tesco value Varená jódovaná jedlá soľ	tuzemská	Solivary a.s. , ul. Košická č. 8, 080 32 Prešov, Vyrobené na Slovensku	-	-	Jodič. dras. 20- 35 mg/kg (ako KI)	120511-3	1.6.2009	0,000	34,000	26,377	26,377	10,300	I. Polrok

Vyhodnotenie úlohy "Kontrola jodidácie kuchynskej soli"

prehľad o obsahu KJ (KJ a KJO₃ ako KJ) vo vzorkách jedlej soli
odobratých zamestnancami RÚVZ so sídlom v Rožňave v roku 2009

Okres	Jedlá soľ	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty v mg/kg					
			< ako 15		15 - 35		> ako 35	
			počet	percento	počet	percento	počet	percento
Rožňava	T	6	0	0,00	6	100,00	0	0,00
	D	6	1	16,67	5	83,33	0	0,00
	Spolu	12	1	8,33	11	91,67	0	0,00

Vysvetlivky:

T = vzorky soli tuzemskej výroby

D = vzorky soli z
dovozu

Vyhodnotenie úlohy "Kontrola jodidácie kuchynskej soli"

prehľad o obsahu KJ (KJ a KJO₃ ako KJ) vo vzorkách jedlej soli odobratých zamestnancami RÚVZ so sídlom v Rožňave v roku 2009

Okres	Jedlá soľ	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty v mg/kg							
			< ako 15		15 - 25		25 - 35		> ako 35	
			počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Rožňava	T	6	0	0,00	4	66,67	2	33,33	0	0,00
	D	6	1	16,67	4	66,67	1	16,67	0	0,00
	Spolu	12	1	8,33	8	66,67	3	25,00	0	0,00

Vysvetlivky:

T = vzorky soli tuzemskej výroby

D = vzorky soli z dovozu

Vyhodnotenie úlohy "Kontrola jodidácie kuchynskej soli"

- prehľad o počte vzoriek jedlej soli, v ktorých bol stanovený obsah KJ a KJO₃ - rok 2009

Okres	Jedlá soľ	Počet vzoriek vyšetrených celkom	Počet vzoriek vyšetrených na KJ	Počet vzoriek vyšetrených na KJO ₃	Počet vzoriek vyšetrených na KJ a zároveň na KJO ₃
Rožňava	T	6	6	6	6
	D	6	6	6	6
	Spolu	12	12	12	12

Vysvetlivky:

T = vzorky soli tuzemskej výroby

D = vzorky soli z dovozu

Vyhodnotenie úlohy "Kontrola jodidácie kuchynskej soli"

- prehľad o minimálnej a maximálnej hodnote obsahu KJ a KJO₃ zistenej vo vzorkách jedlej soli odobratých zamestnancami RÚVZ so sídlom v Rožňave v roku 2009

Okres	Jedlá soľ	Počet vyšetrených vzoriek celkom	Minimálna hodnota KJ + KJO ₃ ako KJ	Maximálna hodnota KJ + KJO ₃ ako KJ	Priemerná hodnota KJ + KJO ₃ ako KJ
Rožňava	T	6	17,07	32,40	23,63
	D	6	11,64	27,15	19,99
	Spolu	12	11,64	32,40	21,81

Vysvetlivky:

T = vzorky soli tuzemskej výroby

D = vzorky soli z dovozu

Vyhodnotenie úlohy "Kontrola jodidácie kuchynskej soli"

Prehľad o obsahu KJ vo vzorkách jedlej soli
odobratých zamestnancami RÚVZ so sídlom v Rožňave v roku 2009

Okres	Jedlá soľ	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty v mg/kg					
			< ako 15		15 - 35		> ako 35	
			počet	percento	počet	percento	počet	percento
Rožňava	T	6	6	100,00	0	0,00	0	0,00
	D	6	6	100,00	0	0,00	0	0,00
	Spolu	12	12	100,00	0	0,00	0	0,00

Vysvetlivky:

T = vzorky soli tuzemskej výroby

D = vzorky soli z dovozu

Vyhodnotenie úlohy "Kontrola jodidácie kuchynskej soli"

prehľad o obsahu $KJ\text{O}_3$ vo vzorkách jedlej soli
odobratých zamestnancami RÚVZ so sídlom v Rožňave v roku 2009

Okres	Jedlá soľ	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty v mg/kg					
			< ako 15		15 - 35		> ako 35	
			počet	percento	počet	percento	počet	percento
Rožňava	T	6	0	0,00	6	100,00	0	0,00
	D	6	0	0,00	6	100,00	0	0,00
	Spolu	12	0	0,00	12	100,00	0	0,00

Vysvetlivky:

T = vzorky soli tuzemskej výroby

D = vzorky soli z dovozu

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je kompletne zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku vzhľadom na to, že v SR dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov. Výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

a/ realizovať dotazníkový prieskum vo vekovej skupine 3 – 6 ročných detí: 2 triedy MŠ (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 15 detí, t.j. spolu 30 detí

Dotazníkový prieskum bol realizovaný v Evanjelickej cirkevnej materskej škole a v Materskej škole v Čučme s počtom detí 30.

b/ realizovať dotazníkový prieskum vo vekovej skupine 7 – 10 ročných detí: 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí,

Bol vykonaný prieskum u 7 – 10 ročných detí na Základnej škole Pionierov 1 v Rožňave – 30 detí a na Základnej škole v Gemerskej Polome s počtom detí 30.

c/ realizovať dotazníkový prieskum vo vekovej skupine 11 – 14 ročných detí: 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí.

Na tých istých školách bol vykonaný dotazníkový prieskum u 11 – 14 ročných detí v počte 30 na každej škole.

d/ naplniť databázu získanými údajmi od respondentov

Priebežne sa zadávajú získané údaje od respondentov do databázy.

Spracované údaje budú v termíne zaslané na ÚVZ SR Bratislava ako gestorovi úlohy.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku - vybraté RÚVZ v SR.

RÚVZ so sídlom v Rožňave nebol vybratý do celoslovenského prieskumu ESPAD na Slovensku.

4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Cieľom projektu je zmapovať hygienicko-komunálnu charakteristiku škôl s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a zmonitorovať aj zdravotný stav žiakov týchto škôl.

Potreba realizácie tohto projektu vyplynula z Uznesenia vlády SR č. 206 z 2. apríla 2008 k návrhu koncepcie výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov.

Predmetom navrhovaného projektu bude sledovanie vybraných ukazovateľov zdravotného stavu rómskych detí, ako aj zmapovanie hygienicko-komunálnej situácie v školách, ktoré títo žiaci vo vyššom počte navštevujú. Projekt sa bude riešiť dotazníkovou formou na 2 základných školách

a/ po obdržaní metodiky, vrátane dotazníkov a prípravy masky v programe EXCEL z ÚVZ SR Bratislava v II. polroku 2009 bude vykonaný zber údajov od respondentov na dvoch vybraných základných školách a bude zmapovaná hygienicko-komunálna charakteristika škôl

Na realizáciu projektu boli vybraté také školské zariadenia, v ktorých je prevažná väčšina detí zo sociálne znevýhodneného prostredia a to ZŠ Krásnohorské Podhradie a ZŠ Dobšiná.

4. 5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Cieľ:

Cieľom projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu OVD a pohybového režimu.

Základom pre vytvorenie databázy bude dotazníková metóda, údaje sa budú čerpať z dotazníkov rodičov, detí a pedagógov. Časť údajov bude získaná laboratórnym rozborom stráv a stanovením nutričných a cudzorodých látok v preferovaných potravinových komoditách. Na spracovanie údajov sa využije softwarový produkt ALIMENTA verzia 4.3E. Na spracovanie dotazníkov stravovacích zvyklostí sa použije EXCEL alebo EPI INFO. Základný súbor bude tvoriť vzorka populácie – detí vo vekovej skupine od 4 do 18 rokov.

a/ realizovať dotazníkový prieskum stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 4 – 6 ročných

Dotazníkový prieskum bol realizovaný na dvoch materských školách a to MŠ Štítnická v Rožňave a MŠ Krásnohorské Podhradie. Do súboru bolo vybratých 30 chlapcov a 30 dievčat z každej materskej školy. Na zber údajov bol použitý frekvenčný dotazník, ktorý zahŕňal hlavné potravinové komodity, ako často vyšetovaná osoba danú potravinu konzumuje, spolu s veľkosťou jednej porcie. Ďalšie údaje boli získavané o výžive metódou 24 hodinovej retrospektívnej stravovacej anamnézy a 24 hodinový pohybový režim, ako i spôsob výživy rodičov vyšetovaných detí s cieľom zhodnotiť vplyv rodiny na stravovacie návyky detí.

b/ vyšetriť vzorky stravy a vybrané druhy potravinových komodít

Vo vybraných zariadeniach bol vykonaný odber vzoriek stráv (desiata, obed, olovrant) v 17. kalendárnom týždni. Spolu bolo odobratých 10 vzoriek celotýždennej stravy. V odobratých vzorkách bolo vyšetrené hodnoty:

- energetická hodnota
- bielkoviny
- tuky
- sacharidy
- chlorid sodný
- olovo
- kadmium
- ortuť
- dusičnany.

Samostatne sa denne odoberali nápoje (čaj, sirupová voda a pod.) na stanovenie farbív v počte 10 vzoriek. Odobraté vzorky boli doručené do laboratória RÚVZ so sídlom v Košiciach, kde bol vykonaný laboratórny rozbor vybraných potravinových komodít.

c/ získané údaje zadávať do databázy

T. č. sa získané údaje zadávajú do databázy podľa pokynov gestora, t. j. RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě.

d/ vyhodnotiť získané údaje a spracovať správu

Do určeného termínu, t. j. 30. 09. kalendárneho roka budú zaslané na RÚVZ Rimavská Sobota za účelom ďalšieho spracovania.

4.6 Zdravé deti v zdravých rodinách – II. etapa

a/ na odporúčanie krajského koordinátora, ktorý vykoná výber populácie – detí,

nadviazať kontakt s vybranými pediatrickými ambulanciami v rámci okresu

V okrese Rožňava projekt Zdravé deti v zdravých rodinách bol prejednaný s príslušnými praktickými lekármi pre deti a dorast. Vybraní pediatri sú ochotní s nami spolupracovať a od septembra budú vyplňať skriningový formulár, kde budú zaznamenávať dobu kojenia dieťaťa, pohlavie, antropometrické parametre, celkový cholesterol a v prípade, keď bude zvýšená hodnota cholesterolu, urobí sa reskrining a vyšetrí sa aj HDL, LDL, mastné kyseliny a glukóza v krvi. V ďalšej časti dotazníka budú zaznamenávať tlak krvi a rodinnú anamnézu. Tretiu časť tvorí dotazník, ktorý sa týka bývania, stravovania, užívania návykových látok, fajčenia a pohybovej aktivity. Vyplnené skriningové formuláre budú pribežne zasielať na RÚVZ so sídlom v Rožňave na spracovanie.

Databáza s vyplnenými údajmi bude zaslaná na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici za účelom ďalšieho spracovania.

Okrem programov a projektov určených pre oddelenie hygieny detí a mládeže RÚVZ realizovali sme dotazníkovú štúdiu „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“ s tematickým okruhom „**Seniori v rodine a v spoločnosti**“. Cieľom uvedeného projektu bolo zmeniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenia seniorov v spoločnosti.

Projekt bol navrhovaný ako prierezová štúdia pre 4 skupiny populácie. Oddelenie hygieny detí a mládeže sa zúčastnilo realizácie projektu a vykonalo dotazníkové šetrenie u žiakov 9. ročníkov na Základnej škole Zlatá v Rožňave a Základnej škole Gemerská 1 v Plešivci, u žiakov 3. a 4. ročníka s maturitou na Strednej priemyselnej škole stavebnej v Rožňave a bez maturity na Strednej odbornej škole Hviezdoslavova 5 v Rožňave v celkovom počte 120.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný imunizačný program

Cieľom Imunizačného programu je rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, monitorovanie situácie v oblasti imunizácie, zhromažďovanie údajov a monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním, zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie v problematike imunizácie, odstránenie rozdielov v zaočkovaní v rizikových skupinách.

V prvom polroku roku 2009 boli realizované nasledovné aktivity:

- očkujúcim lekárom bol doručený očkovací kalendár pravidelného povinného očkovania detí, ktoré sa vykonáva proti 10 prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typ B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám.

Očkovací kalendár bol vypracovaný v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. a vyhláškou MZ SR č. 385/2008, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení a ktorá nadobudla účinnosť 1.1.2009.

Očkovací kalendár je pre verejnosť uverejnený na webovej stránke RÚVZ Rožňava.

- očkujúcim lekárom bola zaslaná informácia o usmernení sekcie zdravia MZ SR ku kategorizácii a k indikačným obmedzeniam vakcín Infanrix Polio a Prevenar
- očkujúci lekári boli písomne požiadaní o zapojenie sa do aktivít v rámci Európskeho imunizačného týždňa (20.4.-26.4.2009). Na zvýšenie povedomia a dôležitosti očkovania populácie použili edukačný materiál a letáky, ktoré obdržali z RÚVZ (Prečo vznikol EIW,

Význam pravidelného povinného očkovania detí, Pravidelné povinné očkovanie a jeho výsledky v okrese Rožňava, Prečo očkovať, Pneumokokova vakcína môže zachrániť život).

Do realizácie EIW vedúca odd. epidemiológie zapojila aj komunitné pracovníčky pracujúce na RÚVZ Rožňava v rámci Programu podpory zdravia pre znevýhodnenú komunitu žijúcu v segregovaných a separovaných rómskych osadách. Odborne ich usmernila na realizovanie aktivít v teréne a odovzdala edukačný materiál zameraný na vysvetľovanie nevyhnutnosti očkovania každého jedinca, predovšetkým dieťaťa, ako aj o dôležitosti preočkovania dospelých osôb proti tetanu.

Na webovej stránke RÚVZ Rožňava boli uverejnené články EIW a Informácia o význame očkovania.

Správa o aktivitách bola podaná ÚVZ SR v požadovanom termíne.

- priebežne boli kontrolované výkazy mesačných výkonov o očkovaní na jednotlivých ambulanciách, ktoré z jednotlivých pracovísk posielajú po skončení daného mesiaca na disketách z počítačovej evidencie očkovacích výkonov resp. v písomnej forme na RÚVZ. Neboli zistené závažné nedostatky vo včasnosti podania resp. dodržiavania intervalov medzi jednotlivými dávkami očkovacích látok. Námatkové previerky boli na 6 pracoviskách.

- v hodnotenom období nebolo hlásené ochorenie resp. podozrenie proti ktorému sa vykonáva špecifická profylaxia, rovnako nebola hlásená postvakcinačná reakcia.

Záver: úloha sa priebežne plní

6.2. Surveillance infekčných chorôb

Cieľom úlohy je znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných chorôb, skvalitnenie surveillance prenosných ochorení a edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

V epidemiologickej praxi na okresnej úrovni využívame mikrobiologickú diagnostiku na stanovenie etiológie ochorení z oddelenia klinickej mikrobiológie NsP sv. Barbory Rožňava a klinickej mikrobiológie RÚVZ Košice. Možno konštatovať, že v hodnotenom období došlo k zlepšeniu spolupráce pri vyšetrovaní markerov na VHA klinickou mikrobiológiou v Rožňave, čo ovplyvnilo možnosť včasného vykonania príslušných protiepidemických opatrení v teréne.

Neznamenali sme zlepšenie hlásenia prenosných ochorení, ktoré sa očakávalo po zavedení nového EPISu, pretože lekári primárneho kontaktu pre deti a dorast a pre dospelých v ambulanciách naďalej nemajú zavedený internet. Napriek opakovaným podnetom na zavedenie hlásenia elektronickou formou lekári sa odvolávajú na vyhlášku MZ SR č. 585/2008, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení, ktorá umožňuje okrem elektronickej formy hlásenie telefonicky, faxom alebo iným vhodným spôsobom.

Pri procese šírenia prenosných ochorení sa uplatňuje často aj skutočnosť, s ktorou sa opakovane stretávame v ohnisku nákazy. Osoba s ľahším klinickým obrazom nepredpokladá, že trpí prenosným ochorením, lekára vyhľadá pri odznievaní akútneho štádia ochorenia a tým umožňuje šírenie nákazy.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení sme zabezpečovali prostredníctvom využívania masovokomunikačných prostriedkov (Korzár, SME, Rožňavské listy, infotext, web stránka RÚVZ Rožňava), kde boli uverejnené články - Objavila sa žltáčka typu A, Vírusová hepatitída typu A, Epidemiologická situácia vo výskyte VHA v okrese Rožňava, Umývanie a dezinfekcia rúk, Epidemiologická situácia o výskyt chrípky v okrese.

Na webovej stránke RÚVZ je uverejnená adresa na informačný portál programu EPIS – www.epis.sk, kde si občania môžu prečítať o prenosných chorobách a opatreniach proti nim. V ohniskách nákaz sme venovali pozornosť individuálnej prevencii obyvateľov, kde sme o príslušnej nákaze edukovali osoby podozrivé z nákazy a zabezpečovali príslušné protiepidemické opatrenia.

Realizácia surveillance infekčných ochorení sa vykonávala priebežne a umožnila hodnotiť aktuálnu epidemiologickú situáciu, o ktorej sme po uplynutí kalendárneho mesiaca predkladali analytickú správu RÚVZ KE, RPaVS RV, lekárovi vojenského útvaru v RV, riaditeľom zdrav. zariadení na území okresu, všetkým praktickým lekárom pre deti, dorast a dospelých.

V prvom polroku 2009 v skupine alimentárnych nákaz boli okrem sporadických ochorení zistené epidemické výskyty:

- protrahovaný epidemický výskyt VHA od roku 2008 bol zaznamenaný v Dobšinej, kde v roku 2009 ochorelo 6 osôb. Šírenie ochorení bolo podmienené priamym a nepriamym kontaktom, nedodržiavaním osobnej hygieny, oneskoreným vyhľadáním lekára pacientom.
- lokálna epidémia VHA na OA v Rožňave, v ktorej ochorelo 6 osôb. Prameň nákazy a faktor prenosu prípadov zostal neobjasnený, ďalšie ochorenia sa šírili kontaktom.
- rodinná epidémia v Čoltove, kde prameňom nákazy bol chorý a epidemiologicky zisteným faktorom bola konzumácia tepelne neupravenej stravy, ktorú chorý pripravoval pred objavením sa príznakov
- protrahovaná epidémia akútnych gastroenteropatií zapríčinených vírusom Norwalk bola zistená v Psychiatrickej liečebni Plešivec, v ktorej ochorelo 24 osôb (19 pacientov, 5 zamestnancov). Prameň nákazy prvých ochorení zostal neobjasnený, ďalšie sa pravdepodobne šírili kontaktom.

V skupine respiračných nákaz pokračoval priaznivý trend výskytu ochorení preventabilných očkovaním. Aj v tejto skupine sme zaznamenali epidemický výskyt varicelly, ku ktorému došlo v obci Gemerská Poloma a lokálny epidemický výskyt varicelly v ZŠ Pionierov Rožňava.

V ostatných skupinách nákaz situácia bol priaznivá. Zaznamenané boli sporadické ochorenia a ojedinele rodinné výskyty.

Celkovo bolo hlásených 526 prenosných ochorení.

V hodnotenom období na prenosné ochorenie zomrelo 7 mesačné dieťa. Jednalo sa neuroinfekciu – zápal mozgových blán spôsobený pneumokokom. Dieťa nebolo zatiaľ očkované proti pneumokokom (nezodpovedalo vekom).

Záver: úloha sa priebežne plní

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Informačný systém EPIS sme využívali na individuálne hlásenie, na hlásenie akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení a na systém rýchleho varovania.

Na oddelení sme v informačnom systéme zabezpečovali systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach v okrese. Dokumentovali sme všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Do centrálnej databázy boli hlásené individuálne prípady prenosných ochorení, hromadné hlásenia chrípky, akútnych respiračných ochorení.

Výstupy programu EPIS využívame na týždňové analýzy ARO a pravidelné mesačné analýzy výskytu prenosných chorôb v okrese.

Vykonáva sa týždenné monitorovanie akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení. Do 17. kal. týždňa (chrípková sezóna) výsledky týždenného

monitorovania boli zavesené na webovej stránke RÚVZ z dôvodu informovanosti širokej verejnosti o situácii v okrese.

Systémom rýchleho varovania boli hlásené sporadické výskyty vírusových hepatítid typu A, bakteriálny zápal mozgových blán a 4 vyššie uvedené epidemické výskyty (úloha č. 6.2.).

Záver: úloha sa priebežne plní

6.4. Nozokomiálne nákazy

Cieľom úlohy je zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach.

Do realizácie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS okres Rožňava (nemocnica) nie je zapojená (dobrovoľnosť zapojenia).

V prvom polroku 2009 zo zdravotníckych zariadení v okrese Rožňava z NsP sv. Barbory Rožňava, Psychiatrickej liečebne S.Bluma Plešivec a FMC dialyzačné služby Rožňava bolo hlásených 27 nemocničných nákaz. NsP hlásila 3 nákazy, z toho 2 respiračného charakteru a 1 črevnú nákazu, PL 20 nozokomiálnych nákaz, z toho 19 črevných a 1 kožnú nákazu, dialyzačné služby hlásili 4 sporadické sepsy.

Epidemiológ sa zúčastnil 3 zasadnutí komisie pre sledovanie a analýzu nozokomiálnych nákaz (1x NsP, 2x PL). V PL bola zvolaná komisia v súvislosti s výskytom akútnych gastroenterítid, na ktorej boli prijaté opatrenia za účelom zabránenia šírenia infekcie v liečebni. Na ďalších zasadnutiach boli analyzované hlásené sporadické nákazy, hodnotené opatrenia a prejednávané nedostatky zistené v zariadeniach pri kontrole hygienicko-epidemiologického režimu pracovníkmi odd. epid. na jednotlivých odd..

Ako súčasť kontrol hyg.-epid. režimu v štátnych a neštátnych zariadeniach sme odobrali 192 vzoriek zo sterilného materiálu, pozitivita bola zistená u 6,7%, čo je oproti minulému roku zlepšenie o 3,2%. Najčastejšie bol izolovaný Staph. sp., aeróbne sporuláty a Stap. haemolyticus. Z prostredia bolo odobratých 98 vzoriek, pozitivita bola zistená u 6,1%, čo je oproti minulému roku pokles o 3%. V prostredí sa najčastejšie vyskytovala gram. pozitívna mikroflóra – Staph. haemolyticus. Po dezinfekcii bolo odobratých 17 vzoriek, všetky boli vyhovujúce. V porovnaní s minulým rokom (5,7%) zaznamenaný pokles.

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme u prevádzkovateľov zdravotníckych zariadení preverili výsledky kontrol sterilizačnej techniky pomocou bioindikátorov. V NsP bolo prekontrolované testovanie všetkých používaných sterilizačných prístrojov. Možno konštatovať, že prístroje sú kontrolované biologickými testami podľa veku sterilizačného prístroja. Výsledky kontrol potvrdili funkčnosť sterilizačnej techniky. V neštátnych zdravotníckych zariadeniach bola preverená len časť sterilizačnej techniky – 17, u 16 bioindikátorová kontrola zodpovedala veku prístroja – vyhovovali. V jednom prípade termín testovania nebol dodržaný, prevádzkovateľ počas kontroly v prítomnosti pracovníkov RÚVZ požiadal telefonicky akreditované pracovisko na kontrolu sterilizačnej techniky o vykonanie biologickej skúšky, pracovisko súhlasilo skúšku vykonať do 7 dní.

Štátny zdravotný dozor v zdravotníckych zariadeniach sme vykonali na 50 pracoviskách.

V národnej kampani organizovanej na zvýšenie compliance hygieny a dezinfekcie rúk v zdravotníctve epidemiológ prejednal s povereným zástupcom generálneho riaditeľa NsP sv. Barbory Rožňava, a.s. a námestníčkou pre OS Psychiatrickej liečebne S. Bluma Plešivec zabezpečenie aktivít v nimi riadených zdrav. zariadeniach. Doporučil využiť k edukácii prezentáciu o problematike dezinfekcie rúk z webovej stránky RÚVZ Trenčín (s ich

súhlasom) a leták „Umývajte si ruky – zachrániš život“ RÚVZ Rožňava a názorné letáky techniky umývania a dezinfekcie rúk. Pracovníci odd. epidemiológie edukačný materiál a názorné letáky doručili a zároveň oboznámili s kampaňou zdravotníckych pracovníkov na odborných ambulanciách – chirurgických, gynekologických, krčných, urologickej, dialyzačnom pracovisku, RDG.

Na celookresnej konferencii dňa ošetrovateľstva vystúpili s prednáškou Význam dezinfekcie rúk v prevencii NN a na celookresnej odbornej schôdzi regionálnej komory sestier a pôrodných asistentiek s prednáškou Prevencia NN.

Záver: úloha sa plní v zmysle plánu práce

6.5. Surveillance chronických ochorení – úlohu plní odd. zdravotnej výchovy

Úloha č. 6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Cieľom úlohy je ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami .

Epidemiologická a laboratórna surveillance humánnej chrípky bola zabezpečená. V prvom polroku boli odobraté 4 nazofaryngeálne výtery, z toho v 1 prípade bol potvrdený pokusom o izoláciu na bunkových kultúrach vírusu *Influenzae typ B /Malaysia /2506/2004/like* (február 2009) a priamym dôkazom antigénov testom *directigen Flu B* – pozit.

V súvislosti s výskytom prasacej chrípky u ľudí v USA a Mexiku 28.4.2009 požiadal hlavný hygienik upozorniť sentinelových lekárov aby posilnili epidemiologickú surveillance ARO a pokračovali v odbere biologického materiálu od chorých, upozorniť praktických lekárov na nutnosť zisťovania cestovateľskej anamnézy chorých s príznakmi ARO. V súvislosti s uvedeným boli telefonicky oboznámení všetci dotknutí a písomná informácia o prasacej chrípke u ľudí ako aj opatrenia pre 5. fázu pandemickej pripravenosti bola zaslaná riaditeľstvu NsP, všetkým obvodným lekárom, prednostovi ObÚ a lekárovi KSK.

Na LSPP pre deti a dospelých, detské odd., interné odd. osobne bol odovzdaný návod na odber biologického materiálu, sprievodný lístok k biologickému materiálu, harmonogram služieb RÚVZ ako aj informácia o prasacej chrípke u ľudí, hlásenie chrípky a ARO, hlásenie ochorenia prasacej chrípky resp. podozrenia.

V súvislosti so surveillance opatrení pre fázu 5 bol vypracovaný rozpis služieb pracovníkov odd. epidemiológie na mesiac máj, jún 2009 a zaslaný na ÚVZ SR a LSPP pre dospelých, deti, interné a detské odd.. Pohotovostné služby zabezpečujeme 24 hod. počas pracovných dní, sviatkov a víkendu. Počas služieb kontrolujeme EPIS, systém rýchleho varovania, www stránky ÚVZ SR, MZ SR. Hlásenie o výskyte novej chrípky A (H1N1) do systému rýchleho varovania v EPIS zasielame raz za deň s popisom situácie k 12.00 hod.. Podávame aj negatívne hlásenia.

Na zabránenie zavlečenia ochorení a v prípade zavlečenia zabezpečovanie príslušných opatrení na obmedzenie šírenia nákazy sme vydali informácie o prasacej chrípke – zabezpečenie opatrení:

- pre laickú verejnosť základné informácie cez infotext
- pre cestovateľov prostredníctvom cestovných kancelárií v okrese
- pre všetky obce a mestá , ZŠ, stredné školy v okrese
- pre lekárne (monitoring spotreby liekov)
- usmernenie na presadzovanie správnej respiračnej etikety bolo zaslané lôžkovým zdravotníckym zariadeniam, domovu dôchodcov a sociálnych služieb, domovom sociálnych služieb a domu humanity SČK

- pre lekárov 1. kontaktu bolo zaslané metodické usmernenie na zisťovanie epidemiologickej a cestovateľskej anamnézy ako aj na presadzovanie správnej respiračnej etikety
- pre laickú verejnosť informácie o prasacej chrípke v hodnotenom kal. týždni za okres Rožňava uverejňujeme na webovej stránke RÚVZ

Na ÚVZ SR okrem vyššie uvedeného harmonogramu rozpisu služieb v súvislosti s ich požiadavkami bola e-mailom zaslaná:

- tabuľka o počte vyšetrených, izolovaných chorých a odobratých vzorkách
- potreba OOPP a antivirotik
- nahlásenie počtu osôb vo výjazdových skupinách a počtu reprofilizovaných lôžok v NsP sv. Barbory Rožňava

V rámci surveillance lekári 1. kontaktu zahlásili 5 osôb s pozitívnou cestovateľskou anamnézou. V spolupráci s pracovníkmi odd. epidemiológie boli odobraté na virologické vyšetrenie nazofaryngeálne výtery a odber krvi. K dnešnému dňu vyšetrenie rýchlotestom všetkých podozrivých - bolo negatívne na nový typ chrípky. V 4 prípadoch vyšetrenia ukončené, z toho v 3 negatívne a v jednom prípade bol potvrdený v NRC pre chrípku ÚVZ SR Bratislava metódou rRT-PCR vírus chrípky A (humánna chrípka), novel flu vírus bol negat..

Záver: úloha sa priebežne plní

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Cieľom je monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie Vaccine Derived Polio Viruses.

Priebežne sme zabezpečovali plnenie úloh vyplývajúcich z Akčného plánu na udržanie stavu bez poliomyelitídy v SR.

Vykonávala sa surveillance akútnych chabých obrn u detí do 15 rokov veku. Z detského a neurologického odd. ako aj z infekčnej ambulancie sme dostali v každom kal. týždni hlásenie o ochorení resp. podozrení. V sledovanom období obdržali sme negatívne hlásenia. V zmysle harmonogramu RÚVZ Košice sme zabezpečili odber vzoriek z vonkajšieho prostredia – odpadové vody za účelom zisťovania cirkulácie poliovírusov. Boli odobraté 2 vzorky, prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov nebola zistená.

Záver: úloha sa priebežne plní

6.8. Prevencia HIV/AIDS

Cieľom úlohy je aby mladí ľudia účasťou na projekte získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcie, sexuálnom správaní, formovaní prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom s HIV a chorým na AIDS.

Projekt primárnej prevencie HIV/AIDS „Hrou proti AIDS“ sme v hodnotenom období nerealizovali, vzhľadom k tomu, že tzv. výukové sety – panely kolujú v rámci kraja.

V hodnotenom období navštívili poradňu AIDS 2 muži a 1 žena. Bolo im poskytnuté odborné poradenstvo, odobratá krv na vyšetrenie protilátok. Výsledky u všetkých 3 boli negatívne.

Záver: plnenie úlohy v texte

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. Materské centrá

Úloha sa plní priebežne.

V okrese Rožňava je v súčasnosti v prevádzke jedno materské centrum – Meduška, ktoré sa nachádza na sídlisku Juh v Rožňave. Kontakt bol nadviazaný v mesiaci február 2009. Materské centrum je v prevádzke trikrát týždenne a priemerne ho navštevuje 10 matiek s deťmi. Pre matky boli distribuované zdravotno-výchovné materiály a matky zároveň prejavili záujem o cyklus prednášok z oblasti zdravého životného štýlu a z oblasti prevencie úrazov a ochorení. Tieto aktivity budú realizované v druhom polroku 2009.

V mesiaci február 2009 bol opakovane nadviazaný kontakt s Centrom voľného času pre deti a mládež v Dobšinej. V rámci krúžkovej činnosti je jeden deň v týždni vyhradený pre krúžok, na ktorom sa stretáva priemerne 10 matiek s deťmi, ktoré sú na materskej dovolenke. V marci boli pre tieto matky poskytnuté služby všeobecného PCOPZ formou výjazdu. Túto možnosť využilo 11 osôb. Riaditeľke CVČ bola navrhnutá spolupráca pri výchove a vzdelávaní matiek v oblasti zdravého životného štýlu formou edukačno-intervenčného cyklu prednášok. Riaditeľka CVČ zatiaľ neprejavila záujem.

Na výchovu a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu sa využíva najmä zdravotno-výchovný materiál – letáky vlastnej réžie, ktoré sa distribuujú na oddelenie gynekologicko-pôrodníckeho a do gynekologických resp. prenatálnych poradní. Na webovej stránke RÚVZ v Rožňave sa priebežne uverejňujú krátke informácie o zdravom životnom štýle.

9.2. Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku alebo “Mám 65 + a teší ma, že žijem zdravo“.

Úloha sa plní priebežne.

V prvom polroku 2009 sa uskutočnili 4 výjazdy všeobecného PCOPZ do 4 obcí a bolo vyšetrených 57 seniorov.

V mesiaci máj a jún sa v rámci projektu „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku alebo “Mám 65 + a teší ma, že žijem zdravo“ vykonala dotazníková štúdia na tému „Seniori v rodine a v spoločnosti“. Dotazníková štúdia bola realizovaná v štyroch skupinách populácie. Prvú skupinu tvorilo 60 žiakov ZŠ 9. ročníka, druhú skupinu tvorilo 30 študentov 3.-4. ročníka stredných škôl s maturitou a 30 študentov stredných škôl bez maturity, tretiu skupinu tvorilo 60 respondentov z radov verejnosti a 60 seniorov vo veku nad 65 rokov tvorilo štvrtú skupinu. Vyhodnotenie štúdie bude vykonané v druhom polroku 2009.

9.3. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Úloha sa bude plniť v druhom polroku 2009.

9.4. Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov.

Úloha sa zatiaľ neplní.

9.5. Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou

Úloha sa plní priebežne.

Podľa vypracovaného plánu zdravotno-výchovných aktivít sa zabezpečuje realizácia úlohy. K 30.6. 2009 boli realizované aktivity pre príležitosti 9 významných dní (Svetový deň rakoviny, Svetový deň vody, Svetový deň tuberkulózy, Svetový deň zdravia, Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci, Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň životného prostredia, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi). Pri realizácii úlohy sa uplatňujú všetky dostupné metódy a formy zdravotno-výchovného pôsobenia a to najmä skupinové a hromadné metódy – besedy a prednášky pre cieľové skupiny obyvateľstva v okrese Rožňava, články v regionálnych novinách, infotext káblovej televízie, internetová stránka RÚVZ Rožňava, internetové stránky miest, obcí, základných a stredných škôl v okrese, využitie zdravotno-výchovných videokaziet, nástieniek umiestnených vo vstupnej hale RÚVZ Rožňava, panelová putovná výstava „DROGY NIE“, ktorá je vyhotovená pracovníkmi oddelenia podpory zdravia (inštaluje sa do škôl a školských zariadení v okrese, do vstupnej haly kúpaliska v Rožňave), pútač „DROGY NIE SÚ DETSKÁ HRA“ je umiestnený v priestoroch pobočky VŠZP v Rožňave.

V apríli 2009 pri príležitosti „Svetového dňa zdravia“ využilo možnosť vyšetrenia vo všeobecnom PCOPZ v priebehu „Týždňa otvorených dverí všeobecného PCOPZ“ 9 klientov.

V máji 2009 sa pri príležitosti „Svetového dňa bez tabaku“ realizovala akcia pre verejnosť v priestoroch polikliniky NsP sv. Barbory v Rožňave a.s., na ktorej sa u fajčiarov prístrojom SMOKERLYZER vyšetroval CO₂ vo vydychovanom vzduchu. U klientov bol stanovený stupeň závislosti na nikotíne na základe Fagerstromovho dotazníka s následnou intervenciou lekára. Príležitosť využilo 22 fajčiarov.

V prvom polroku 2009 bolo celkovo realizovaných 67 zdravotno-výchovných aktivít k témam a termínom odporúčaných SZO.

9.6. Program podpory zdravia znevýhodnených rómskych komunít

Úloha sa v roku 2009 realizuje od 1. marca 2009 na základe vypracovaného a schváleného „Programu podpory zdravia znevýhodnenej rómskej komunity na Slovensku na roky 2009 – 2015“. Gestorom programu je ÚVZ SR. Činnosť a úlohy komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (ďalej len KPZV) sa zabezpečujú v zmysle metodického usmernenia ÚVZ SR k realizácii programu.

V okrese Rožňava sa od 1. marca 2009 do 30. apríla 2009 program realizoval prostredníctvom troch KPZV v piatich rómskych osídleniach (Krásnohorské Podhradie – 680 obyvateľov, Slavošovce – 170 obyvateľov, Roštár – 240 obyvateľov, Slavec 110 obyvateľov, Dobšiná – 423 obyvateľov). 30. apríla 2009 došlo k odvolaniu príkaznej zmluvy u jedného KPZV, preto sa do 15. júna 2009 na plnení programu podieľali dvaja KPZV v štyroch rómskych osídleniach. V rómskom osídlení v Slavci bola činnosť ukončená 30. apríla 2009.

Od 15. júna 2009 túto činnosť znovu vykonávajú traja KPZV v piatich rómskych osídleniach (okrem vyššie uvedených osídlení sa činnosť začala vykonávať v rómskom osídlení v Rejdovej – 280 obyvateľov). Boli zabezpečené administratívne, technické a organizačné opatrenia pre realizáciu programu aj v tomto rómskom osídlení. Starosta Obecného úradu v Rejdovej a vedenie ZŠ v Rejdovej boli listom regionálnej hygieničky vyzvaní k spolupráci pri realizácii programu a oboznámení s programom. Príslušní zdravotnícki pracovníci (praktickí lekári pre dospelých, praktickí lekári pre deti a dorast) boli oboznámení o zaradení rómskeho osídlenia v Rejdovej do programu prostredníctvom KPZV.

V apríli 2009 sa vykonalo hodnotenie indikátorov v rámci „Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015“. V rámci hodnotenia sa údaje získavali od zástupcov samospráv, škôl, zdravotníckych zariadení, komunitných centier KPZV a vyplnená muštra bola zaslaná na ÚVZ SR.

V máji 2009 zahájili KPZV cieľnú zdravotnú osvetu vo vybraných rómskych osídleniach (Kobeliarovo, Rejdová, Krásnohorské Podhradie, Roštár), ktorá sa týkala vykonania deratizácie a dezinfekcie pracovnou skupinou firmy ASANARATES s.r.o. 1. etapa samotnej deratizácie bola realizovaná 25.5.2009 a druhá etapa 29.6.2009. Táto akcia bola vykonaná v spolupráci s pracovníkmi oddelenia PPL.

V mesiaci jún sa pripravili podklady a vypracoval sa plán pre monitoring zdravotného stavu a životného štýlu na vzorke 100 respondentov (60 respondentov v rómskom osídlení v Krásnohorskom Podhradí a 40 respondentov v rómskom osídlení v Rejdovej), ktorý sa bude realizovať v priebehu júla a augusta 2009.

Činnosť KPZV je okrem vybraných rómskych osídlení orientovaná aj na školy a školské zariadenia, ktoré navštevujú deti z týchto rómskych osídlení.

KPZV týždenne a mesačne predkladajú správu o činnosti vedúcej oddelenia podpory zdravia a vyhotovujú týždenný plán práce.

9.7. „Vyzvi srdce k pohybu“

Úloha sa bude realizovať v mesiaci september 2009.

9.8. Národný program prevencie obezity

Národný program prevencie obezity je rozpracovaný pre RÚVZ Rožňava resp. aj pre oddelenie podpory zdravia.

V prvom polroku 2009 sa zdravotno-výchovné aktivity zamerali na zvýšenie povedomia obyvateľstva v oblasti životného štýlu a zdravej výživy.

Zdravotno-výchovné aktivity v rámci prevencie obezity sa zamerali aj na edukáciu obyvateľstva o rizikových faktoroch srdcovo-cievnych ochorení a nádorových ochorení s cieľom zníženia výskytu neinfekčných ochorení v populácii – článok v regionálnych novinách, v káblovej televízii, na webovej stránke RÚVZ, distribúcia edukačných materiálov vyhotovených odbornými pracovníkmi oddelenia podpory zdravia, názorná propagácia – formou nástenky umiestnenej vo vstupnej hale RÚVZ.

Prostredníctvom všeobecného PCOPZ sa sledovala prevalencia najzávažnejších rizikových faktorov neinfekčných ochorení a to spôsob stravovania, pohybová aktivita, stres, fajčenie, obezita, hypertenzia u klientov, ktorí navštívili všeobecné PCOPZ. Jednalo sa o 319 obyvateľov okresu, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo a zdravotno-výchovné materiály so zameraním na udržanie optimálnej telesnej hmotnosti, zdravú výživu a pohybovú aktivitu. Klientom s nadhmotnosťou a s obezitou bola doporučená návšteva špecializovaného poradenského centra správnej výživy a úpravy hmotnosti.

Realizovali sa zdravotno-výchovné akcie zamerané na rozvoj a propagáciu pohybovej aktivity obyvateľstva.

Nadalej sa vykonávali skupinové aktivity na zvyšovanie pohybovej aktivity obyvateľstva. Raz týždenne od 15⁰⁰–16⁰⁰ hod. sa usporadúvajú aktivity v priestoroch RÚVZ. K dispozícii je miestnosť o ploche 82 m², šatňa a zariadenia pre osobnú hygienu. Pohybových aktivít sa zúčastnilo 255 záujemcov z radov dospelých a zabezpečuje ich externý rehabilitačný pracovník.

Na rozvoj a propagáciu pohybu obyvateľstva bolo oddelením podpory zdravia realizovaných 104 zdravotno-výchovných aktivít.

Pre zamestnancov RÚVZ Rožňava sú na rozšírenie a zintenzívnenie pohybovej aktivity a na kompenzáciu duševného a pracovného zaťaženia vytvorené podmienky na pohybovú činnosť. Je vyčlenená osobitná miestnosť s cvičiacim náradím, ktoré je možné denne využívať. V priebehu 1. polroka 2009 bola využitá 47- krát.

9.9. CINDI program SR

V rámci CINDI programu SR boli aktivity zamerané na znižovanie rizikových faktorov životného štýlu obyvateľov. Naďalej sa realizovali individuálne a skupinové intervencie vo všeobecnom a špecializovaných PCOPZ.

V prvom polroku 2009 navštívilo všeobecné PCOPZ 319 klientov, z toho 59 (18,5%) mužov a 260 (81,5%) žien. Vo všeobecnom PCOPZ sa monitorujú prioritné rizikové faktory životného štýlu klienta a poskytuje sa cielené poradenstvo podľa zhodnotenia zdravotného stavu.

V rámci zvyšovania pohybovej aktivity sa pre obyvateľov naďalej usporadúva v priestoroch RÚVZ jedenkrát týždenne relaxačné cvičenie, ktoré zabezpečuje externý rehabilitačný pracovník. Pohybovej aktivity sa doteraz zúčastnilo 255 zúčastníkov z radov dospelých.

Všeobecné PCOPZ poskytlo poradensko-konzultačnú resp. intervenčno-výchovnú službu 574 klientom (zahrnuté aj relaxačné cvičenia).

Vykonala sa intervencia na optimalizáciu rizikových faktorov životného štýlu obyvateľstva prostredníctvom výjazdov pracovníkov PCOPZ na vybrané pracoviská, do miest a obcí v okrese Rožňava. V prvom polroku 2009 bolo uskutočnených 17 výjazdov do 14 zariadení s počtom vyšetrených klientov 238.

Úlohy a ciele CINDI programu sa propagovali v masovo-komunikačných prostriedkoch (5 článkov v regionálnych novinách, 5 informácií v infotexte mestskej káblovej televízie, 5 článkov na webovej stránke RÚVZ, e-mailom odoslaných 5 článkov do 62 miest a obcí, 5 článkov do 26 základných škôl a do 9 stredných škôl) a prostredníctvom zdravotno-výchovného materiálu (12 druhov).

Naďalej sa realizovali kurzy samomerania krvného tlaku u 39 klientov, ktoré viedli odborné pracovníčky oddelenia podpory zdravia.

10. KONTROLA TABAKU

10.2 Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Úlohu plníme priebežne. Do 30.06.2009 bolo pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Rožňave vykonaných v rámci ŠZD 348 kontrol, pri ktorých neboli zistené porušenia ustanovení zákona 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov.

10.3. Príprava a realizácia akcie pre verejnosť - vyšetrenie oxidu uhľnatého Vo vydychovanom vzduchu

V máji 2009 bola pri príležitosti „Svetového dňa bez tabaku“ v priestoroch NsP sv. Barbory v Rožňave realizovaná akcia pre verejnosť, na ktorej sa u fajčiarov vyšetroval CO₂ vo vydychovanom vzduchu prístrojom SMOKERLYZER. Príležitosť využilo 22 fajčiarov, z toho 13 mužov a 9 žien. Priemerný vek vyšetrených klientov bol 37,5 rokov, najmladší mal 18 rokov a najstarší 61 rokov. Na základe Fagerstromovho dotazníka bol u klientov stanovený stupeň závislosti na nikotíne. Z analýzy údajov vyplynulo, že 15 klientov patrí medzi silných

fajčiarov a 7 medzi slabých fajčiarov. Všetkým bola doporučená návšteva špecializovaného poradenského centra prevencie a odvykania od fajčenia na RÚVZ v Rožňave.

10.4. Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov Prestaň a vyhraj 2010

Úloha sa zatiaľ neplní.

Termín realizácie úlohy je rok 2010.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Senici**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
1.1.	Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
	RÚVZ v SR	priebežne
1.2.	Koordinácia národných programov výskumu v oblasti environmentálneho zdravia – ERA-NET	ÚVZ SR
	EK, SZÚ Bratislava	31.8. 2012
1.3.	Národný Informačný systém životného prostredia a zdravia EHIS	ÚVZ SR
	RÚVZ SR na regionálnej úrovni	30.6.2010
1.4.	Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení	ÚVZ SR
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ hl. m. SR so sídlom v Bratislave	December 2009
1.5.	Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	2009 a trvale
1.6.	Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	2009 a trvale
1.7.	PHIME projekt „Public health impact of long-term, low-level mixed element exposure in susceptible population strata“ – Vplyv dlhodobej expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Spišskej Novej Vsi	Rok 2010
1.8.	Projekt LIFE+ pre ľudský biomonitoring	ÚVZ SR
	vybrané RÚVZ v SR	31.12.2012

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Cieľ

Posilniť jeden zo základných determinantov zdravia populácie v SR, osobitne vo vzťahu k detskej populácii, realizovaním aktivít a programov z ktorých pozostáva tretia aktualizovaná verzia akčného plánu (NEHAP III).

Anotácia

Realizovanie NEHAP III má zabezpečiť kontinuitu procesu trvalej udržateľnosti environmentálneho zdravia obyvateľov SR v súlade s politikou EÚ a SZO v tejto oblasti a cieľov Európskeho akčného plánu pre životného prostredie a zdravie na roky 2004 – 2010, ktorý schválili všetky členské štáty v EÚ.

NEHAP III vymedzuje najaktuálnejšie problémy životného prostredia a zdravia obyvateľov SR v súčasnosti a určuje prioritné oblasti na riešenie v rokoch 2005-2010. Aktivity NEHAP III sú zamerané na nasledovné ciele:

- a) redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody,
- b) prevencia a redukcia zdravotných dôsledkov spôsobených nehodami a zraneniami detí,
- c) prevencia a zníženie respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečistením ovzdušia,
- d) zníženie rizika chorôb a invalidity detí spôsobenej expozíciami nebezpečných chemických látok (napr. ťažkým kovom) a biologickými činiteľom.

NEHAP III zahŕňa okrem vyššie uvedených problematiku bývania a zdravia, dopadov klimatických zmien na zdravie, vytvorenia informačného systému environmentálnych a zdravotných indikátorov.

Etapy riešenia

Sú špecifikované v dokumente NEHAP III, ktorý vláda SR schválila v januári 2006, uznesením vlády č.24/2006

Konkrétny výstup

Zavedenie registra úrazovosti detí v SR, informačné materiály pre odbornú i laickú verejnosť o zámeroch a cieľoch NEHAP III, správy a hodnotenia dosiahnutého pokroku a ich poskytovanie verejnosti

Termín ukončenia

Ukončenie jednotlivých etáp: podľa jednotlivých úloh uvedených v NEHAP III.

Odpočet plnenia:

- na plnení úlohy sa podieľa oddelenia HŽP a Zdravie v spolupráci s oddelením HDM priebežne a podľa požiadaviek gestora úlohy. Smerom k verejnosti sa zameriavame najmä na

informovanosť o najaktuálnejších problémoch životného prostredia a zdravia, problematiku bývania a zdravia a dopad klimatických zmien na zdravie.

1.2. KOORDINÁCIA VÝSKUMNÝCH PROGRAMOV V OBLASTI ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA NA NÁRODNEJ ÚROVNI – ERA-NET V OBLASTI ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE

- nepodielame sa

1.3. NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA (EHIS)

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR a RÚVZ SR

Cieľ

Cieľom tohto projektu je zaviesť informačný systém v oblasti životného prostredia a zdravia, ktorý je založený na zbere a spracovaní údajov o indikátoroch ako nástroja pre hodnotenie stavu environmentálneho zdravia na národnej aj regionálnej úrovni.

Anotácia

Informačný systém životného prostredia a zdravia (EHIS) je účinným nástrojom na podporu tvorby politiky, umožňuje nastavenie priorít na základe súboru dôkazov, zdokonaľuje prístup k informáciám a posilňuje komunikáciu s verejnosťou. Štvrtá ministerská konferencia o životnom prostredí a zdraví odporučila ďalšie aktivity na rozvoj systému, ktoré sú tiež dôležitými prvkami Európskeho programu verejného zdravotníctva a európskej stratégie životného prostredia a zdravia. Na základe skúseností z predchádzajúcich projektov (ENHIS, ENHIS2) a zahrnutia veľkého počtu krajín do tejto úlohy sa zistilo, že je potrebné takýto informačný systém rozvíjať aj naďalej, a to na príslušnej regionálnej úrovni členských krajín. Tento projekt bude zahŕňať vývojové metódy a praktické skúsenosti z predchádzajúcich skúseností krajín, ktoré sa v rokoch 2004-2007 do vývoja informačného systému zapojili. Prostredníctvom aktívneho zapojenia sa Úradu verejného zdravotníctva SR a regionálnych úradov verejného zdravotníctva projekt prispeje k rozvoju trvalo udržateľného národného informačného systému ŽP a zdravia. V projekte sa budú sledovať indikátory, ktoré vznikli selekciou na základe dostupnosti požadovaných údajov v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky.

Etapy riešenia: 15.7.2008 – 30.6.2010

Tento projekt by mal nadviazať na predchádzajúce aktivity z medzinárodného projektu ENHIS2.

V prvej fáze projektu bude prebiehať overenie relevantnosti údajov o stave životného prostredia a zdravia. Súbor predbežne vytipovaných indikátorov v rámci jednotlivých regionálnych prioritných cieľov CEHAPE (viď príloha č.1) sa po štúdiu uskutočniteľnosti môže pozmeniť v súlade s dostupnosťou údajov v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky. Údaje potrebné pre rozhodovanie v oblasti životného prostredia a zdravia sú získavané z viacerých rezortov. Patrí sem najmä Ministerstvo zdravotníctva SR, Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo pôdohospodárstva SR a iné. Harmonické spojenie údajov životného prostredia a zdravia predstavuje dlhoročnú prácu, pričom jedným

z nástrojov na ich vytvorenie je zostavenie indikátorov životného prostredia a zdravia a zber údajov na základe týchto indikátorov. Jednou z prvotných úloh patrí zostavenie pracovnej skupiny na zavedenie informačného systému životného prostredia a zdravia na národnej úrovni, v ktorej by mali participovať predovšetkým zástupcovia z regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike v sídlach krajoch. Spôsob zberu údajov na regionálnej úrovni bude v súlade s metodikou zberu údajov na medzinárodnej úrovni. Popis metodika zberu údajov je uvedená na webovej stránke http://www.enhis.org/object_binary/o2800_Guidelines_indicator_methodology_V3_unedited_Version.pdf. Zdrojom údajov budú databázy NCZI (Národného centra zdravotníckych informácií), ŠÚ SR (Štatistického úradu Slovenskej republiky), SAŽP (Slovenskej agentúry životného prostredia) a iné databázy.

V ďalšej fáze projektu sa budú pripravovať hodnotiace správy o stave jednotlivých indikátorov životného prostredia a zdravia z údajov zozbieraných z databáz (údaje o stave životného prostredia, údaje o zdravotnom stave obyvateľov v jednotlivých regiónoch, ...) a v niektorých sledovaných ukazovateľoch bude pozostávať aj z hodnotenia dopadov na zdravie.

V poslednej fáze projektu sa vytvorí samostatný prístup do informačného systému, kde budú dostupné údaje zo všetkých hodnotiacich správ v oblasti životného prostredia a zdravia na regionálnej úrovni. Budú prístupné všetkým regionálnym úradom verejného zdravotníctva, expertom na tejto úrovni, ako aj verejnosti.

Výstupy

Výstupom projektu by malo byť vybudovanie informačného systému na národnej úrovni, ktorý zabezpečí porovnateľné údaje z oblasti životného prostredia a zdravia na regionálnej úrovni. Súbor indikátorov potrebných na vybudovanie informačného systému sa môže počas priebehu projektu variabilne meniť, v závislosti od dostupnosti údajov na regionálnej úrovni a kvality údajov potrebných na vyhodnotenie situácie v jednotlivých regionálnych prioritných cieľoch CEHAPE.

Systém umožní účinné prepojenie jednotlivých odborníkov v danej oblasti, čím sa zlepši možnosť získania podkladov pre kvalitný rozhodovací proces v danej oblasti. Zhromažďovanie, integrácia a pravidelné publikovanie bude vytvárať podklad pre kvalifikované rozhodovanie v oblasti životného prostredia a zdravia.

Termín ukončenia

30.6.2010

Odpočít plnenia :

- na plnení úlohy sa zúčastňujeme podľa požiadaviek gestora úlohy:
v súčasnej dobe prevláda zber údajov v rámci monitoringu pitných vôd a monitoringu vôd na kúpanie (prírodné a umelé kúpaliská).

1.4. KVALITA VNÚTORNÉHO OVZDUŠIA V EURÓPSKYCH ŠKOLÁCH; PREVENCIA A REDUKCIA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

- nepodielame sa

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Cieľ

Hlavným cieľom je sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných a umelých rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou a na základe získaných

informácií usmerňovať štátny zdravotný dozor a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Osobitnú pozornosť venovať monitoringu prírodných lokalít, ktoré sú zaradené medzi vody vhodné na kúpanie a údaje o kvalite ich vody sú hodnotené aj Európskou komisiou.

Vedľajším cieľom je aktualizácia s doplnenie informačného a databázového systému na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa novej smernice č. 2006/7/ES.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Anotácia

Sledovanie kvality vody, vybavenosti a prevádzky rekreačných lokalít zohráva dôležitú úlohu v preventívnej ochrane zdravia ľudí, pretože pobyt na takýchto lokalitách môže mať priamy dopad na zdravie rekreatantov a vzhľadom na vysokú koncentráciu obyvateľov na týchto miestach v letnom období môže byť významný aj z hľadiska výskytu epidémií.

Požiadavky na kvalitu vody, v ktorej je kúpanie povolené ustanovuje zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení zákona č. 140/2008 Z.z., vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 72/2008 o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská (pre umelé kúpaliská) a nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská.

Na základe požiadaviek legislatívy a dlhodobého sledovania a zhodnotenia kvality vody v najviac využívaných prírodných lokalitách bolo Krajskými úradmi životného prostredia v roku 2005 navrhnutých a vyhlásených 39 prírodných kúpacích lokalít všeobecne záväznými vyhláškami za vody vhodné na kúpanie. V Správe Slovenskej republiky o kvalite vody na kúpanie sme povinní informovať Európsku úniu o kvalite vody na týchto lokalitách v zmysle požiadaviek európskej legislatívy. Do roku 2007 sme reportovali relevantné informácie podľa požiadaviek smernice č. 76/160/EHS, od roku 2008 reportujeme kvalitu vody podľa novej smernice č. 2006/7/ES o riadení kvality vody na kúpanie, ktorou sa zrušuje smernica 76/160/EHS.

Monitoring na prírodných kúpacích lokalitách bez prevádzkovateľa vykonávajú regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike z vlastných nákladov v pravidelných časových intervaloch v rozsahu a frekvencii, ktorá je určená v citovanom nariadení vlády. Minimálna frekvencia odberu vzoriek vody na kúpanie je 14 dní. Na prírodných lokalitách sa sleduje 27 ukazovateľov kvality vody, pričom monitoring je potrebné začať vykonávať 2 týždne pred vyhlásením kúpacjej sezóny. V prípade prírodných lokalít s organizovanou rekreáciou (prírodných a umelých) zabezpečuje sledovanie kvality vody prevádzkovateľ. Ten v plnom rozsahu zodpovedá aj za dodržiavanie ďalších povinností, stanovených platnými predpismi. Monitorovanie okrem toho, že zásadným spôsobom ovplyvňuje kvalitu a získavanie primárnych informácií, umožňuje sledovať trendy vývoja v kvalite vody na kúpanie a následne pristúpiť k opatreniam smerujúcim k celkovému zlepšovaniu úrovne rekreačných oblastí.

Etapy riešenia
Trvalé

Výstupy

Výsledky z monitoringu kvality vôd vhodných na kúpanie sú zhromažďované a vyhodnocované ÚVZ SR. ÚVZ SR vypracováva každoročne:

- pred začiatkom letnej turistickej sezóny metodické usmernenie pre spoluriešiteľské pracoviská pre postup pri riešení v príslušnom roku,
- na začiatku letnej turistickej sezóny správu o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na LTS,
- po ukončení LTS správu o výsledkoch sledovania kvality vody a prevádzky rekreačných lokalít v LTS,
- v decembri Správa Slovenskej republiky o kvalite vody na kúpanie pre Európsku komisiu, ktorú predkladá Slovenská agentúra životného prostredia, ako inštitúcia zodpovedná za reporting voči Európskej komisii,
- v marci nasledujúceho roku výročnú správu za uplynulý rok,
- priebežne informácie na internetovú stránku – do IS o kúpaliskách a vode na kúpanie
- priebežne informácie do médií

Odpočet plnenia:

- monitoring kvality vôd na kúpanie sa vykonáva v súlade s platnou legislatívou na dvoch prírodných kúpacích lokalitách a to v Šaštíne-Strážoch-Gazarke a Kunovskej priehrade. K 30.06.2009 bolo odobratých 6 vzoriek na laboratórne vyšetrenie. Umelé kúpaliská sa monitorujú v mestách Senica, Skalica a Holíč. Pred započatím kúpacej sezóny bolo odobratých 6 vzoriek vôd z bazénov.

Prírodné kúpaliská sa monitorujú v 14 dňových intervaloch od 15.06. do 15.09.2009.

Súčasne sa výsledky laboratórnych rozborov pravidelne aktualizujú v informačnom a databázovom systéme s cieľom plnenia požiadaviek smernice ES ako aj informovania verejnosti.

1.6. MONITORING A VYHODNOCOVANIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Cieľ

Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na základe získaných informácií usmerňovanie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Sledovanie kvality pitnej vody patrí k prioritám odboru hygieny životného prostredia, pretože kvalita pitnej vody má významný vplyv na zdravie obyvateľstva.

Požiadavky na kvalitu vody určenú na ľudskú spotrebu ustanovuje zákon č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov a nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. V týchto legislatívnych

predpisoch je implementovaná smernica Európskej únie 98/83/EC o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu.

Zo smernice EÚ vyplýva pre Slovenskú republiku povinnosť zberať údaje z monitoringu pitnej vody a od roku 2004 odovzdať každé tri roky správu o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu Európskej Komisii. Každý rok je publikovaná hodnotiaca národná správa z výsledkov monitorovania kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov, ktorá je spracovaná v programe VYDRA.

Monitorovanie kvality pitnej vody je dôležité aj zo zdravotného hľadiska, konzumovanie pitnej vody nevyhovujúcej kvality môže spôsobiť vážne poškodenie zdravia ľudí a zvýšený výskyt niektorých ochorení prenášaných vodou. Najčastejšími ukazovateľmi, v ktorých pitná voda nevyhovuje stanoveným limitom sú dusičnany, dusitany, arzén, koliformné baktérie, enterokoky a senzorické ukazovatele železo a mangán.

Monitorovanie kvality pitnej vody vykonávajú RÚVZ v SR. Odbery vykonávajú všetky RÚVZ v SR, vzorky sa vyšetrujú len v krajských RÚVZ, ktoré sú vybavené laboratóriami. Odbery vzoriek a ich presun je to náročný z dôvodu koordinácie medzi jednotlivými RÚVZ, pretože v laboratóriách sú vykonávané nielen analýzy pitnej vody, ale aj iných druhov vôd a analýzy potravín. Frekvencie odberu vzoriek sú stanovené v prílohe nariadenia vlády č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu a závisia od objemu vyrábanej alebo dodávanej pitnej vody.

Etapy riešenia

Trvalé

Výstupy

Na základe výsledkov z monitoringu kvality pitnej vody Úrad verejného zdravotníctva SR vypracúva

- každoročne výročnú správu z monitoringu kvality pitnej vody a štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR,
- každé tri roky správu Slovenskej republiky o kvalite pitnej vody pre Európsku Komisiu, ktorú predkladá SAŽP ako inštitúcia zodpovedná za reporting pre EK,
- priebežné informácie do médií a na internetovú stránku ÚVZ SR.

Národné referenčné centrum pre pitnú vodu vypracúva a publikuje

- každoročne hodnotiacu národnú správu z výsledkov monitorovania kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov, ktorá je uverejnená aj na stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach.

Všetky RÚVZ v SR

- publikovanie výročnej správy a informácií o monitoringu pitnej vody na webových stránkach jednotlivých RÚVZ.

Odpočet plnenia:

- monitorovanie kvality pitnej vody v okresoch Senica a Skalica sa zabezpečuje na 54 odberových miestach verejných vodovodov. V súvislosti s touto úlohou bolo k 30.06.2009 odobratých na laboratórne vyšetrenie 57 vzoriek vody. Všetky vzorky boli vyhovujúcej kvality.

1.7. PHIME PROJEKT „PUBLIC HEALTH IMPACT OF LONG-TERM, LOW-LEVEL MIXED ELEMENT EXPOSURE IN SUSCEPTIBLE POPULATION STRATA“ – VPLYV DLHODOBEJ EXPOZÍCIE NÍZKYM KONCENTRÁCIÁM ZMESI KOVOV NA ZDRAVIE CITLIVÝCH POPULAČNÝCH SKUPÍN.

- nepodielame sa

1.8. PROJEKT LIFE+ PRE ĽUDSKÝ BIOMONITORING

- nepodielame sa

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
2.1.	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RIEŠITELSKÉ PRACOVISKO	
	RÚVZ v SR	
2.2.	Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	
2.3.	Zdravé pracoviská	ÚVZ SR
	RÚVZ so sídlom v Bratislava hl. m. SR, Nitre, Martine, Banskej Bystrici, Rožňave, Trenčíne, Zvolene, Poprade, Žiari nad Hronom, Košiciach	
2.4.	Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
2.4.1.	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Trenčíne, Martine, Žiline	
2.4.2.	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Nitre, Bratislave hl. m. SR	
2.5.	Pracovné podmienky ako determinanty rodovej nerovnosti práce (Iniciatíva Spoločenstva EQUAL)	
	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Košiciach, Rožňave, Bratislave hl. m. SR	

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

Gestor

ÚVZ SR (úlohy č. 2.1.1., 2.1.3., 2.1.4.,2.1.5.)

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (úlohy č. 2.1.2.,2.1.3.,2.1.6.)

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

rok 2008 a ďalšie roky

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viesť evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje o

- počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch, regiónoch a v SR podľa štandardných výstupov programu ASTR
- počte nových rizikových prác v danom roku
- počte a druhu sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Sledovať vývoj zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

Odpočet plnenia:

V rámci plnenia tejto úlohy sme v prvom polroku 2009 vydali 11 rozhodnutí o rizikových prácach, v 2 organizáciách boli rizikové práce prehodnotené na základe žiadostí firiem. V 4 firmách boli rizikové práce zrušené, novo vyhlásené rizikové práce neboli.

V súčasnej dobe evidujeme v okrese Senica 1049 zamestnancov v riziku, z toho 352 žien. Prevládajúcim faktorom je hluk s počtom exponovaných zamestnancov 932, z toho 310 žien. V okrese Skalica evidujeme 2637 zamestnancov, z toho 389 žien. Prevládajúcim rizikovým faktorom je hluk s počtom exponovaných zamestnancov 2545, z toho 328 žien.

V rámci tejto úlohy bolo vyplnených 37 dotazníkov H o informovanosti zamestnancov.

Situáciu v počte exponovaných zamestnancov rizikovými faktormi sledujeme, ale prognózovanie nie je jednoznačné, nakoľko niektoré prevádzky s vyhlásenými rizikovými prácami svoju prevádzku obmedzili, resp. zastavili z dôvodu ekonomickej krízy.

2. 1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi jedovatých látok a jedovatých látok a prípravkov a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Realizačné výstupy

Získavať údaje o

- vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie
- mimoriadnych situáciách a haváriách a ich dôsledkoch.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi jedovatým látkam a jedovatým látkam a prípravkom. Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Odpočet plnenia:

V rámci plnenia tejto úlohy sa zameriavame na uplatňovanie legislatívnych úprav Nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z.z o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci.

V priebehu prvého polroka 2009 sme v rámci výkonu ŠZD vykonali 21 previerok ukončených záznamom, v 1 prípade išlo o novú prevádzku. V 7 prípadoch boli prejednané zistené nedostatky a uložené pokyny na ich odstránenie. Bolo vydaných 6 rozhodnutí o odsúhlasení prevádzkového poriadku pre prácu s chemickými faktormi.

V rámci tejto úlohy bolo vyplnených 34 dotazníkov C o informovanosti zamestnancov. V prvom polroku 2009 sme nezaznamenali žiadnu mimoriadnu situáciu ani haváriu spôsobenú nesprávnym použitím jedovatých látok. Problémom ostáva naďalej hodnotenie rizík jedovatých a veľmi jedovatých látok. Menšie problémy sa vyskytli pri vypracovaní prevádzkových poriadkov.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík. a možností účinnej prevencie.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje

- o počtoch zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika v jednotlivých organizáciách, okresoch, regiónoch a v SR
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- o jednotlivých organizáciách, v ktorých sa pracuje s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi a kde sa vyskytujú pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu. Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov. Sledovanie výskytu azbestových stien, ktoré sa používali pri montovaní bytových jadier v panelových bytových jednotkách a požiadať o spoluprácu správcov týchto bytov s príslušným orgánom verejného zdravotníctva pri búracích prácach.

Odpočet plnenia:

Uplatňovanie požiadaviek Nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z, ktorým sa mení nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci a Nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci realizujeme prostredníctvom výkonu ŠZD. V okresoch Senica a Skalica evidujeme menšie firmy, ktoré prevažne spracovávajú tvrdé drevo a NsP Skalica, v ktorej sa aplikujú cytostatiká. Evidujeme jednu organizáciu, ktorá má oprávnenie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

V rámci výkonu ŠZD bolo zistené, že fyzické osoby oprávnené na podnikanie a právnické osoby, ktoré prevádzkujú pneuservisy používajú pri opravách pneumatík skupinu lepidiel, ktoré sú podľa NV SR č. 356/2006 Z.z. zaradené do kategórie 2 ako pravdepodobný karcinogén. Uvedené lepidlá obsahujú trichlóretylén.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

- nepodieľame sa

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhl. MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení.

Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

Realizačné výstupy

- Zber celoslovenských údajov do databáz (vedených od r. 1995)
 - a) rizikové práce - faktor DNJZ
 - b) podozrenia na choroby z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania (zdroj Národné centrum zdravotníckych informácií – ďalej NCZI)
 - c) prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29
 - d) priznané choroby z povolania v položke 29 (zdroj NCZI)
- Sledovať vývoj zmien (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- Evidovať profesie, u ktorých je ochorenie z DNJZ najčastejšie priznané ako choroba z povolania
- Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ zasielať na ÚVZ SR.

Odpočet plnenia:

V prvom polroku 2009 sme prešetrovali 1 podozrenie na chorobu z povolania položka č. 29 zoznamu chorôb z povolania, ktoré bolo aj potvrdené.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhl. MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci a vyhl. MZ SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami, najmä na dodržiavanie limitov fyzickej záťaže a hmotnosti manipulovaných bremien, hodnotenie pracovných polôh pri výkone práce a ďalších prispievajúcich faktorov podieľajúcich sa na vzniku ochorení chrbtice.

Pri prešetrovaní podozrení na ochorenia chrbtice vo vzťahu k profesii zamestnanca overovať v terénnej praxi metodický postup, úzko spolupracovať s odborníkmi klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. Zistené ochorenia slúžia ako indikátor stavu pracovných podmienok a spôsobu výkonu práce a podnet na prijímanie účinných opatrení v prevencii vzniku takýchto ochorení u ďalších zamestnancov.

Realizačné výstupy

- Evidovať profesie, u ktorých sa ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin vyskytujú najčastejšie
- Vytvoriť databázu celoslovenských údajov
 - a) podozrenia na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin (zdroj NCZI)
 - b) prešetrovanie podozrení na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin
 - c) priznané profesionálne ochorenia chrbtice v položke 47 zoznamu chorôb z povolania (zdroj NCZI)
- Zbierať a sumarizovať odborné podklady z domácich a zahraničných zdrojov
- Usmernenia a konzultácie pre zamestnávateľov v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení

Odpočet plnenia:

V prvom polroku 2009 sme neprešetrovali ani jedno podozrenie na chorobu z povolania.

2.2. ZNÍŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Cieľ

Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne).

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami, harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Zamerať sa najmä na umiestnenie ZJ, priestorové podmienky na pracoviskách so ZJ, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie a na režim práce a odpočinku zamestnancov.

Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overiť poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so ZJ zo strany zamestnávateľov.

Etapy riešenia

rok 2008 a ďalšie roky

Realizačné výstupy

Získavať údaje o

- zamestnancoch vykonávajúcich prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny v jednotlivých okresoch, regiónoch a v SR (názov organizácie, počet zamestnancov, profesie, prevažujúca činnosť)
- účasti zamestnancov na skriningovom vyšetrení očí a zraku pred zaradením na prácu so ZJ a v priebehu zamestnania (v prípade zrakových ťažkostí)
- účasti zamestnancov na vyšetrení pohybového a nervového systému (v súvislosti s výkonom práce)

Uvádzať

- počet previerok na pracoviskách so ZJ
- najčastejšie zistené nedostatky a uložené sankcie

Odpočet plnenia:

V priebehu prvého polroku roku 2009 sme vykonávali kontrolu práce so zobrazovacími jednotkami v rámci bežného výkonu ŠZD a bolo vyplnených 25 dotazníkov Z o informovanosti zamestnancov.

2.3. ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

- nepodielame sa

2.4. PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

- nepodielame sa

2.6. PRACOVNÉ PODMIENKY AKO DETERMINANTY RODOVEJ NEROVNOSTI PRÁCE (Iniciatíva Spoločenstva EQUAL)

- nepodielame sa

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
3.1.	Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti	ÚVZ SR
	RIEŠITELSKÉ PRACOVISKO RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	TERMÍN UKONČENIA 30. december 2009
3.2.	Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	30. december 2009
3.3.	Kontrola jodidácie kuchynskej soli	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	30. december 2009
3.4.	Sledovanie regulovaných látok v kozmetických	ÚVZ SR

	výrobkoch	
	RÚVZ v SR	28. február 2009
3.5.	Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	30. marec 2011

3.1. SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍNU a REZÍDUÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Cieľ

Prostredníctvom trvalého monitoringu zisťovať hladinu kontaminácie dusičnanmi a dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom a rezíduami pesticídov v dojčenskej a detskej výžive s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka, hrozna a živočíšnych zložiek.

Gestor

ÚVZ SR (odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov)

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR zabezpečí laboratórne vyšetrenie na rezíduá pesticídov, RÚVZ so sídlom v Poprade zabezpečí laboratórne vyšetrenie na mykotoxíny a patulín, určené laboratória RÚVZ v SR zabezpečia vyšetrenia na dusičnany a dusitany.

Anotácia

Monitoring predmetných kontaminantov vychádza z monitoringu a kontroly potravín, ktorý v súlade s cieľmi zabezpečenia potravinovej bezpečnosti EU podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín.

Uvedené kontaminanty predstavujú významné potenciálne riziko pre zdravie malých detí, z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

Etapy riešenia

- 1.etapa: február – november 2009 odber vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom:
 - mrkvy, listovej zeleniny (kontrola množstva dusičnanov a dusitanov), počet vzoriek: 10 ročne každé RÚVZ podľa prijatého harmonogramu viacročného národného plánu pre úradnú kontrolu,
 - mlieka, jablka, hrozna (kontrola množstva patulínu a mykotoxínov), počet vzoriek: 15 vzoriek mesačne určené RÚVZ podľa prijatého harmonogramu viacročného národného plánu pre úradnú kontrolu,
 - mlieka, mäsa, zeleniny, ovocia a cerálií (kontrola rezíduí pesticídov) 10 vzoriek určené RÚVZ podľa prijatého harmonogramu viacročného národného plánu pre úradnú kontrolu,
 - miesta odberu: distribučná sieť, vrátane lekární (vzorky z dovozu i z domácej výroby),
- 2.etapa: 30. december 2009 sumarizácia výsledkov; príprava dielčích správ,
- 3.etapa: 30. január 2010 príprava záverečnej správy (v rámci výročnej správy úradov verejného zdravotníctva).

Realizačné výstupy

- výsledky a správu postúpiť ako súčasť „Národnej správy z úradnej kontroly potravín v SR za rok 2009“ na EK prostredníctvom kontaktného bodu MP SR.

Ukončenie úlohy

30. december 2009

30. január 2010 príprava záverečnej správy

Odpočet plnenia:

Úloha je plnená priebežne v zmysle harmonogramu odberu.

Dojčenská a detská výživa na kontrolu obsahu dusitanov a dusičnanov boli odobraté 2 vzorky, na kontrolu množstva patulínu a mykotoxínu bolo odobratých 8 vzoriek (7+1),

Na kontrolu reziduí pesticídov boli odobraté 2 vzorky. Dielčia správa spracúvaná nebola, sumarizácia výsledkov v záverečnej správe.

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR – pracoviská hygieny výživy

Anotácia

Výživa a správne stravovacie návyky môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov. V Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, a preto bol už v roku 1999 vládou SR prijatý „**Program ozdravenia výživy obyvateľov SR**“, ktorý bol aktualizovaný v roku 2008. Ciele na ozdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu „Zdravie 21. storočia“.

Etapy riešenia

I. a II. etapa – riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi (február – december 2009)

III. etapa – správa a výstupy úlohy (15. marec 2009).

Realizačné výstupy

- pokračovanie v monitorovaní výživového stavu jednotlivých vybraných vekových skupín dospelaj populácie,
- pokračovanie v monitorovaní regionálnych odlišností v stravovacích zvyklostiach a štruktúre stravy,
- sledovanie a porovnanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách,
- sledovanie spotreby potravín podľa druhov v sledovaných populačných skupinách,
- sledovanie príjmu vybraných výživových ukazovateľov, vrátane príjmu jódu a kyseliny listovej prostredníctvom stravovacích zvyklostí v sledovaných populačných skupinách,

- vývoj výživového stavu v sledovaných populačných skupinách,
- vytvorenie relevantných podkladov pre regulovanie regionálnej a celoštátnej výživovej politiky u obyvateľov SR.

Ukončenie úlohy

30. december 2009

Odpočet plnenia:

K 30.06.2009 úloha zatiaľ realizovaná nebola

3.3. KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI a SATURÁCIE ORGANIZMU JÓDOM

Cieľ

Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli, vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. V rámci Potravinového kódexu SR po 1. máji 2004 je ponechaná národná legislatíva pre fortifikáciu kuchynskej soli jódom. Sledovanie príjmu jódu z vybraných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme poukážu na stav saturácie jódom vybraných populačných skupín.

Etapy riešenia

- I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli z dovozu (vrátane morskej soli) a domáceho pôvodu a ich laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃ (morská soľ),
 - počet vzoriek: 3 vzorky (2 dovoz, 1 domáci pôvod),
 - časové obdobie: január - december 2009
- II. etapa – kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme
 - časové obdobie: január – december 2009
- III. etapa – porovnanie úlohy so spotrebou potravín ovplyvňujúcich využívanie jódu ľudským organizmom.

Realizačné výstupy

- údaje z monitoringu porovnať s trendom vývoja ochorení z nedostatku jódu u obyvateľov v SR (správa ako súčasť výročnej správy).

Ukončenie úlohy

30. december 2009

Odpočet plnenia:

Úloha je realizovaná priebežne podľa harmonogramu. Zatiaľ bolo odobratých spolu 16 vzoriek kuchynskej soli z celkového plánovaného počtu 36 vzoriek.

3.4. SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTKOV V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Cieľ

1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok,
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov,
3. zavedenie laboratórnych metód na kontrolu vybraných regulovaných látok.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ v SR

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie ľudí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

Etapy riešenia

- I. etapa: január 2007 - december 2007 - zber a analýzy vzoriek, zavedenie laboratórnych metód na dôkaz a stanovenie vybraných regulovaných látok,
- II. etapa: január 2008 – december 2008 – zber a analýzy vzoriek, vyhodnotenie
- III. etapa 28. február 2009 príprava záverečnej správy

Výstupy

Záverečná správa s prijatím opatrení a riešení na nasledujúce obdobie

Ukončenie úlohy

10. december 2008

28. február 2009 príprava záverečnej správy

Odpočet plnenia:

Úloha je plnená priebežne, podľa usmernenia na zabezpečenie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami pre rok 2009. Na základe uvedeného materiálu bol podľa určených úloh a v súlade s harmonogramom odberu vykonávaný odber vzoriek kozmetických výrobkov. Odobratých bolo zatiaľ 8 vzoriek kozmetických výrobkov.

3.5. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Cieľ

1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok

2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov
3. kampaň zameraná na získanie správnych návykov na ochranu pokožky počas pobytu na slnku
4. kampaň na zníženie vzniku alergických reakcií v dôsledku používania „black hena“ dočasnej farby na pokožku

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
ÚVZ SR , RÚVZ v SR

Anotácia: Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie detí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity. Kampane budú zamerané na upevnenie správnych návykov na dosiahnutie ochrany pokožky pred nežiaducimi účinkami UVA a UVB žiarenia a nepoužívanie, najmä v letnom období počas dovolení „black hena“ - dočasnej farby na pokožku z dôvodu stúpajúcej tendencie vzniku alergických reakcií.

Etapy riešenia:

- I. etapa: január 2009 - december 2010 - zber a analýzy vzoriek
- II. etapa: leto 2009 – kampane
- III. etapa: 30. marec 2011 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy
30. marec 2011

Záverečná správa
30. marec 2011

Odpočet plnenia:
Úloha je plnená priebežne.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
4.1.	Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže	ÚVZ SR, ÚH LF UK Bratislava
	ÚVZ SR	Rok 2010
4.2.	Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR	rok 2010
4.3.	Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku	ÚV SR, Národné monitorovacie centrum, VÚDPaP, ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Priebežne podľa požiadaviek gestora
4.4.	Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2010
4.5.	Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote ÚVZ SR
	Všetky RÚVZ v SR	Rok 2013
4.6.	Zdravé deti v zdravých rodinách	RÚVZ Banská Bystrica ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2012

4.1. TRENDY V TELESNOM RASTE A VÝVINE SLOVENSKÝCH DETÍ A MLÁDEŽE

- nepodielame sa

4.2. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod.

Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia, zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Gestor:

ÚVZ SR, Odbor hygieny detí a mládeže a podpory zdravia obyvateľstva

Riešiteľské pracoviská:

Všetky RÚVZ v SR

Anotácia:

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Ide o taký významný podiel na detskej úmrtnosti, ktorý bezpodmienečne vyžaduje ciele sledovanie a účinné preventívne pôsobenie v tejto oblasti.

U dieťaťa sa na úrazovom deji zúčastňujú osobitné vplyvy. Mechanizmy úrazu u detí sú iné ako u dospelých, dochádza k nim za takých okolností, ktoré sú charakteristické iba pre detský vek. Sú podmienené vývojovým štádiom dieťaťa a ich príčiny bezprostredne súvisia so stupňom telesného a duševného vývinu v jeho jednotlivých vekových obdobiach.

Príčiny detských úrazov sú omnoho rôznorodejšie ako u dospelých osôb, viažu sa na úroveň poznania a schopností dieťaťa, na zákonitú zodpovednosť inej osoby, na stupeň a kvalitu výchovy, úroveň rodinného prostredia, organizáciu voľného času a činnosti dieťaťa a na kolektív i priateľov, s ktorými dieťa žije.

Úrazy sa môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja. Pre deti útleho a predškolského veku je najrizikovejším prostredím domov, teda miesto, ktoré by malo dieťa chrániť pred nebezpečenstvom okolitého sveta. Príčinou úrazov sú detská zvedavosť a nepozornosť, či nedbanlivosť rodičov. Na druhom mieste sa úrazy v tomto veku prihodujú deťom na detskom ihrisku (kolízia s hracím náradím a zariadením, nesprávne využívanie ihriska, nevhodné správanie, poškodené zariadenia). Tretie miesto patrí úrazom na ulici (kolobežka, bicykel).

Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bude kódovaná číselným symbolom, resp. rodičia doplnia požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bude použitý program EXCEL. Na zbere údajov budú participovať pracovníci odborov hygieny detí a mládeže jednotlivých RÚVZ v SR.

Základný súbor detí bude vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli valídne. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bude súbor obsahovať deti ako z mestských, tak vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín.

Do súboru budú preto zaradené deti nasledovne:

- veková skupina 3-6 ročných detí : 2 triedy MŠ (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 15 detí, t.j. spolu 30 detí
- veková skupina 7-10 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí

- veková skupina 11- 14 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa (1 mestská,1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí

Na základe horeuvedeného by mal celkový počet respondentov predstavovať cca 5 400 detí.

Etapy riešenia:

I. rok 2008

- návrh projektu, vypracovanie jeho metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie k návrhu projektu, jeho schválenie

II. rok 2009

- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 3-6 ročných detí
- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7-10 ročných detí
- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 11-14 ročných detí
- priebežné napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov

III. rok 2010

- celkové vyhodnotenie projektu a príprava záverečnej správy, vypracovanie intervenčných opatrení, zameraných na zníženie detskej úrazovosti

Realizačné výstupy:

- záverečná správa z projektu
- získané údaje budú slúžiť ako podklady pre zhodnotenie činnosti v rámci riešenia projektu NEHAP/CEHAP a nie pre účely vytvorenia registra detských úrazov v rámci SR
- intervenčné opatrenia, ktoré by mali viesť k zníženiu výskytu detských úrazov v rámci Slovenska

Trvanie projektu:

r. 2009 – 31.12. 2010

Termín ukončenia:

r. 2010

Odpočet plnenia:

Projekt sa plní priebežne. Bol vykonaný dotazníkový prieskum (153 detí z materských a základných škôl) a výsledky boli zaslané gestorovi projektu.

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTKO (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

- nepodieľame sa

4.4. HYGIENICKÁ PROBLEMATIKA ŠKÔL A ZDRAVOTNÝ STAV ŽIAKOV ZO SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÁHO PROSTREDIA

- nepodieľame sa

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Cieľ :

Zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež.

Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.

Gestor:

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, UVZ SR,

Spolupracuje:

LF UK Bratislava, RUVZ Banská Bystrica, VUP Bratislava

Riešiteľské pracoviská:

Všetky RUVZ v SR

Anotácia:

Konzumácia stravy, ktorá svojim množstvom a zložením nezodpovedá veku dieťaťa, jeho pohybovej aktivite, vedie k stúpajúcemu výskytu obezity a výrazne zvyšuje riziko kardiometabolických ochorení. Vychádzajúc z implementácie Európskej stratégie k danému problému boli vládou SR prijaté základné dokumenty ako Národný program starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008-2015 a Národný program prevencie obezity, ktorých časť sa týka aj výživy detí a ich fyzickej aktivity a u ktorých pre naplnenie stanovených cieľov je potrebné poznať východiskovú úroveň či už stravovacích zvyklostí alebo aj individuálnej spotreby potravín v citlivej časti populácie, ktoré za SR absentujú, resp. sú k dispozícii len z niektorých regiónov.

Realizácia projektu umožní poskytnúť reprezentatívne údaje do Európskej databázy o konzumácii potravín, ktorú vytvára EFSA so zámerom jej využitia pre hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u detí, umožní hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u detí SR. Vytvorí reálny základ pre ovplyvňovanie stravovacích zvyklostí v populačných skupinách detí na báze poradní zdravia a v rámci výkonu ŠZD v zariadeniach spoločného stravovania detí a mládeže.

Základom pre vytvorenie databázy bude dotazníková metóda, údaje sa budú čerpať z dotazníkov pre rodičov, deti a pedagógov. Časť údajov bude získaná laboratórnym rozborom vzoriek stráv a stanovením nutričov a cudzorodých látok v preferovaných potravinových komoditách. Na spracovanie údajov sa využije softwarový produkt ALIMENTA verzia 4.3. E, ktorej základné databázy bude možné priebežne dopĺňať podľa laboratórnych zistení, na spracovanie dotazníkov stravovacích zvyklostí sa použije MS Excel a EPI INFO.

Veľkosť základného súboru bude tvoriť vzorka populácie získaná náhodným výberom v počte 16 300 detí nasledovne v jednotlivých vekových skupinách podľa uvedenej tabuľky:

vek. skup.	počet detí	vzorka	vzorka + 10%	počet pre výber
4-6	155 238	2329	2562	2600
7-10	229917	3449	3794	3800
11-14	272991	4095	4505	4600
15-18	317086	4756	5232	5300
Spolu	975232	14629	16092	16300

Etapy riešenia:

I. rok 2008

- návrh projektu, príprava metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie, schválenie projektu,

II. rok 2009

- celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 4-6 ročných
- priebežná tvorba databázy
- vyšetrenie vzoriek stráv a vybraných potravinových komodít
- prvé hodnotenie, spracovanie správy

III. rok 2010

- celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 7 - 10 ročných
- priebežná tvorba databázy
- vyšetrenie vzoriek stráv a vybraných potravinových komodít
- prvé hodnotenie, spracovanie správy

IV. rok 2011

- celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 11 - 14 ročných
- priebežná tvorba databázy
- vyšetrenie vzoriek stráv a vybraných potravinových komodít
- prvé hodnotenie, spracovanie správy

V. rok 2012

- celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 15 - 18 ročných
- priebežná tvorba databázy
- vyšetrenie vzoriek stráv a vybraných potravinových komodít
- prvé hodnotenie, spracovanie správy

VI. rok 2013

- ukončenie zberu a sumarizácia údajov individuálnej spotreby potravín pre hodnotenie expozície vybraným škodlivinám
- celkové vyhodnotenie stravovacích a pohybových zvyklostí detí a mládeže,

Realizačné výstupy

- záverečná správa
- spracovanie návrhu opatrení a podporných programov pre bezpečné stravovanie detí a mládeže, pripraviť manuál činnosti PZ pre deti a mládež

Trvanie projektu:

22.5.2008 – 31.12.2013

Odpočet plnenia:

Projekt sa plní priebežne. Bol vykonaný dotazníkový prieskum, antropometrické vyšetrenia detí a odbery vzoriek celodennej stravy a nápojov (120 detí vo veku 4-6 rokov).

4.6. ZDRAVÉ DETI V ZDRAVÝCH RODINÁCH

Cieľ

Na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej a populačnej úrovni.

Gestor

RÚVZ Banská Bystrica
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

Vybraté RÚVZ v SR

Anotácia

Na základe zachovaných údajov z projektu Primárna prevencia aterosklerózy v detskom veku, ktorý bol realizovaný v roku 2001 – 2003 v rámci projektu CINDI- Zdravé deti v zdravých rodinách na celoslovenskej úrovni a zostavených percentilových tabuliek a grafov, určujúcich hraničné hodnoty pre hodnotu celkového cholesterolu, BMI a TK pre deti vo veku 11 a 17 rokov, bude prehĺbená spolupráca s pediatrickými ambulanciami a údaje z preventívnych prehliadok u týchto vekových kategórií budú priebežne zaznamenávané a sledované ich trendy.

Výsledky budú po spracovaní poskytnuté WHO, Regional Office for Europe pre účely medzinárodných porovnaní a pre aktualizáciu intervenčných opatrení v oblasti životného štýlu detí a mládeže v rámci poradenstva vykonávaného na RÚVZ .

Etapy riešenia projektu budú zamerané na :

1. rozšírenie spolupráce s pediatrickými ambulanciami a sledovanie výskytu hypercholesterolémie a hypocholesterolémie u detí vo veku 11 a 17 rokov
2. sledovanie rastového vývoja detí od narodenia a životného štýlu ich rodičov
3. metodiku poradenstva pre deti a mládež
4. publikáciu výsledkov v odbornej literatúre
5. vypracovanie návrhu záznamovej knižky pre pediatra, ktorá bude obsahovať referenčné percentilové grafy pre BMI, výšku, váhu dieťaťa a údaje o životnom štýle rodičov a detí

Realizačné výstupy

- na základe spracovania výsledkov údajov o hladine celkového cholesterolu TK a BMI u detí vo veku 11 a 17 rokov z roku 2001 porovnať získané údaje a určiť trendy
- využitie získaných výsledkov pri ochrane a podpore zdravia detí
- pripraviť po metodologickej a odbornej stránke túto časť realizácie projektu

Termín ukončenia

rok 2012

Odpočet plnenia:

Projekt sa plní priebežne. Bola nadviazaná spolupráca so všeobecnými lekármi pre deti a dorast a s Oddeleniami klinickej biochémie Polikliniky Senica a Nemocnice Skalica. Zozbierali sme údaje o hodnotách celkového cholesterolu u detí, ktoré boli vo veku 11 rokov v roku 2001 vyšetrované v rámci celoslovenskej štúdie Primárna prevencia aterosklerózy v detskom veku, a dovŕšili 17 rokov v roku 2007 a zaslali RÚVZ Banská Bystrica. Celkovo bolo 21 všeobecným lekárom pre deti a dorast rozposlaných 630 skriningových formulárov.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
6.1.	Národný imunizačný program SR	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
	RÚVZ v SR	priebežne
6.2.	Surveillance infekčných chorôb	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.3.	Informačný systém prenosných ochorení	ÚVZ SR RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.4.	Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS – IPSE.	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	priebežne
6.5.	Surveillance chronických ochorení	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	Priebežne
6.6.	Mimoriadne epidemiologické situácie	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.7.	Environmentálna surveillance a sledovanie VDPV	ÚVZ SR
	RÚVZ v B. Bystrica, Košice	Priebežne
6.8.	Prevencia HIV/AIDS	RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v sídlach krajov, všetky RÚVZ košického kraja	december 2011

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie v problematike imunizácie

5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách obyvateľstva (Rómovia, migranti).

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukácie verejnosti v prevencii antivakcinačných postojov.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľská pracoviská
RÚVZ v SR

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2009, vypracovaného v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí platnou od 1.1.2009. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej, okresnej a lokálnej úrovni. NIP SR sa v roku 2009 bude realizovať v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými programami, pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) , Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008-2015.

Etapy riešenia

Realizácia vlastného očkovania:

Vlastné očkovanie si vyžaduje funkčný zdravotnícky systém, výkon je daný očkovacou schémou a trendom sú kombinované vakcíny.

Časové obdobie: priebežne

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2009:

V roku 2009 budú realizované nasledovné zmeny očkovacieho kalendára:

- **zavedenie pravidelného povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám v súlade s odporúčaním SZO a v súlade s praxou členských štátov EÚ. Cieľom je zníženie výskytu závažných infekcií u najmladších detí vyvolaných pneumokokmi, redukcia úmrtnosti, pokles potreby hospitalizácie a zníženie nákladov na antibiotickú liečbu v dôsledku závažných pneumokokových infekcií.**
- **vynechanie prvého preočkovania detí v 3. roku života proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu, nakoľko z imunologického hľadiska ide o zbytočné preočkovanie v krátkom časovom odstupe po základnom očkovaní tromi dávkami v 1. roku života.**

Časové obdobie: priebežne

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Základným predpokladom pre tieto činnosti je kvalitný monitoring, hodnotenie a laboratórna diagnostika ochorení preventabilných očkovaním. Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškolenie zdravotníckeho personálu, ako aj vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.

Časové obdobie: priebežne

Manažment očkovania:

Základnými predpokladmi pre manažment v očkovaní je jeho legislatívne zabezpečenie, vypracovanie odborných usmernení v súvislosti s novou vyhláškou, inštruktáž a tréning pracovníkov RÚVZ, dobrá evidencia (záznamy) o očkovaní, chladovom reťazci a hospodárení s vakcínami.

Časové obdobie: priebežne

Kontrola očkovania v SR:

Postupovať podľa odborného usmernenia na kontrolu očkovania a kritériá vyhodnotenia administratívnej kontroly.

Časové obdobie: priebežne

Vlastná administratívna kontrola očkovania v SR.

Časové obdobie: september – október 2009

Spracovanie a vyhodnotenie získaných údajov s následnými nápravnými opatreniami na lokálnej, okresnej, krajskej a celoslovenskej úrovni.

Časové obdobie: november 2009 – február 2010

Realizačné výstupy

- včasnosť a plynulosť pravidelného povinného očkovania
- zosúladienie pravidelného povinného očkovania s očkovaním v krajinách EÚ
- zavedenie povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám tromi dávkami konjugovanej pneumokokovej vakcíny
- aktualizácia očkovacieho kalendára vypustením preočkovania detí v 3. roku života trivakcínou proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu
- spracovanie výsledkov kontroly očkovania a analýza ochorení preventabilných očkovaním za rok 2009
- porovnanie trendu ochorení preventabilných očkovaním so získanými výsledkami administratívnej kontroly očkovania
- odstránenie rozdielov v zaočkovanosti na všetkých úrovniach, ktoré zabezpečí udržanie vysokej zaočkovanosti slovenskej populácie
- zaslanie výsledkov do medzinárodnej siete EUVACNET, do WHO, UNICEF a ECDC .
- publikovanie a oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti .

Odpočet plnenia:

Kontrola imunizácie u ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami SZO a krajinami EÚ. Kontrola očkovania prebehne k 31.8.2009.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillancie prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2008 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Etapy riešenia

Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

Zlepšením laboratórnej spolupráce na národnej, krajskej a okresnej úrovni sa zaručí vyššia kvalita diagnostických možností a ich využitia v epidemiologickej praxi, čo v konečnom dôsledku významne ovplyvní epidemiologickú situáciu a zvýši schopnosť vysporiadať sa s prenosnými chorobami.

Časové obdobie: priebežne

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

Vyžaduje si veľmi úzku spoluprácu s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj spoluprácu s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavne prenosné ochorenia a laboratóriami, ktoré zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku. Významné zlepšenie v tejto oblasti očakávame od zavedenia elektronického hlásenia prenosných ochorení terénnymi lekármi. Súčasťou plnenia tejto úlohy je aj propagácia využívania on-line

hlásenia prostredníctvom internetu do existujúceho epidemiologického informačného systému EPIS.

Časové obdobie: priebežne

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

Základným predpokladom pre túto činnosť je kvalitný monitoring, hodnotenie a zavedenie laboratórnej diagnostiky v rámci surveillance nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ktoré vznikajú vplyvom ekosystémového narušenia. Jedná sa o nové patogénny, známe choroby, pri ktorých sa zistili noví pôvodcovia alebo došlo u nich k vývojovým zmenám, znovuobjavené staré patogény, rozvoj virulentných foriem (modifikácia klinických a epidemiologických znakov, zmeny na úrovni pôvodcov nákazy, zmeny reakcie hostiteľského organizmu). Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškoľovanie zdravotníckeho personálu, ako aj veľmi úzku spoluprácu s mikrobiológmi, infektológmi a lekármi primárneho kontaktu. Dôležitú úlohu zohrá aj využívanie systému rýchleho varovania ECDC a WHO a rozširovanie týchto informácií cestou portálu epidemiologického informačného systému EPIS.

Časové obdobie: priebežne

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov:

Skvalitnenie dohľadu nad utečeneckými tábormi a strediskami, zrýchlenie prijímania preventívnych a represívnych opatrení vrátane očkovania v úzkej spolupráci s MV SR.

Časové obdobie: priebežne

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Vstupný portál programu EPIS sprostredkuje širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Predpokladom využívania tohto nového zdroja informácií je jeho reklama cestou všetkých RÚVZ v SR ako aj centrálnou prostredníctvom médií.

Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy

- analýza prenosných ochorení za rok 2009
- porovnanie výskytu prenosných ochorení v roku 2009 s výskytom v roku 2008 a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy
- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení zabezpečením:
 - včasnosti a vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
 - včasnosti a vysokej kvality hlásenia prenosných ochorení na všetkých úrovniach
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly prenosných ochorení
 - monitorovania rezistencie mikroorganizmov na ATB
- hlásenie vybraných prenosných ochorení do medzinárodných sietí podľa požiadaviek ECDC a WHO
- zvýšením informovanosti zlepšiť a skvalitniť „individuálnu“ prevenciu obyvateľov v oblasti prenosných ochorení a tým zvýšiť ich schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami

Odpočít plnenia:

Úloha sa vykonáva priebežne v spolupráci s lekármi prvého kontaktu a odbornými lekármi. Zvýšil sa počet hlásení infekčných ochorení, chrípky a chrípke podobných ochorení. Boli prešetrené 2 nozokomiálne nákazy na dvoch oddeleniach a bolo vykonaných 7 kontrol v rámci ŠZD na oddeleniach NsP Skalica. V okrese Senica bola vykonaná kontrola funkčnej schopnosti 7 sterilizačných prístrojov. V Dialyzačnom stredisku GENE A Senica 30 vzoriek na kontrolu dezinfekcie a vykonané 3 kontroly v rámci ŠZD. V okrese Skalica bola vykonaná kontrola funkčnej schopnosti 14 prístrojov a odobratých bolo odobratých 68 vzoriek na kontrolu dezinfekcie a 10 vzoriek na kontrolu sterility. V rámci uvedenia do prevádzky bolo vydaných 7 rozhodnutí vrátane schválenia prevádzkového poriadku v okrese Senica a 6 kontrol v rámci ŠZD u poskytovateľov zdravotníckej starostlivosti. V okrese Skalica bolo vydané 10 rozhodnutí v rámci uvedenia do prevádzky a 1 kontrola ŠZD. Na portále RÚVZ Senica boli publikované články o akútnych respiračných ochoreniach, výskyte prenosných ochorení v okrese Senica a Skalica, rady pre cestovateľov – očkovaní do zahraničia, doporučené schémy očkovania pre deti a dospelých, materiály ku kampani EU a WHO: Dezinfekcia rúk 5.máj. V rámci imunizačného týždňa European Immunization Week- EIW 20.-26.4.2009 v regionálnej tlači a na webových stránkach miest Senica, Skalica a Holíč, ako aj na stránkach RUVZ Senica boli prezentované články o význame očkovania a nových očkovacích látkach. V spolupráci s VÚC Trnava sa uskutočnil seminár pre poskytovateľov zdravotníckej starostlivosti zameraný na význam hlásenia ARO, chrípky a chrípke podobných ochorení do informačného systému EPIS. V rámci seminárov RÚVZ Senica bola pripravená a odprednášaná prezentácia s témou „Hygiena rúk“.

V oblasti prenosných ochorení a problematiky očkovania bolo poskytnutých 25 konzultácií. V regionálnej tlači bol v mesiaci apríl uverejnený články o nutnosti vykonávania celoplošnej deratizácie v mestách a obciach okresu Senica a Skalica.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení
2. začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do siete EÚ

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a vytvorenie špecializovaných pracovných skupín. Tie sa budú starať o vybrané skupiny prenosných ochorení a sledovať kvalitu hlásených údajov. Zodpovední za činnosť jednotlivých pracovných skupín budú určení epidemiológovia z vybraných RÚVZ.

Pre dosiahnutie cieľov je potrebné pripraviť a dodržiavať „Štandardné postupy pre manažment prípadov infekčných ochorení“ v záväznom právnom formáte pre verejné zdravotníctvo.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním

všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

Etapy riešenia

Kontrola kvality údajov v EPISe :

Zodpovední: určené pracovné skupiny

Časové obdobie: priebežne Časové obdobie: priebežne

Odborné usmernenia pre prácu v ohniskách vybraných infekčných ochorení:

Vypracovanie odborných usmernení pre prácu v ohniskách výskytu vybraných prenosných ochorení v záväznom legislatívnom formáte. Vytvoriť pracovnú skupinu, určiť recenzenta a zabezpečiť publikovanie materiálu.

Časové obdobie: 31. 12. 2009

Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí:

Zodpovedné osoby za vybrané nákazy pripravili zoznam položiek povinne hlásených do sietí, ktoré boli zohľadnené pri tvorbe programu. Tieto je potrebné ďalej aktívne sledovať, reagovať na nové požiadavky sietí a tieto implementovať do položiek programu EPIS.

Časové obdobie: priebežne

Manažment epidémií:

Manažujú sa epidémie nadregionálneho rozsahu s pridelovaním jedného hesla, ku ktorému sa priradujú príslušné prípady z iných regiónov.

Za pridelovanie kódov epidémií zodpovedá ÚVZ SR.

Časové obdobie: priebežne

Manažment kontaktov a ohnisk:

Dokumentujú sa všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Údaje slúžia pre posúdenie objemu práce v ohnisku/ohniskách, ako aj pre zadministrovanie opatrení.

Časové obdobie: priebežne.

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY- „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.

Časové obdobie : priebežne.

Realizačné výstupy

- aktualizácia údajov zverejňovaných na informačnom portáli :

1. pre verejnosť
2. pre iných odborníkov

- 3. pre užívateľov
- dopĺňanie a udržiavanie centrálnej databázy:
 - 1. prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne
 - 2. prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne
 - 3. vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu
 - 4. systému rýchleho varovania
- využívanie manažérskeho informačného systému na rýchle a neštandardné analýzy údajov, zaškolenie dostatočného počtu pracovníkov zo všetkých odborov epidemiológie RÚVZ v SR
- deskriptívne, analytické a komparatívne výstupy z databáz
- skvalitňovanie informovanosti laickej i odbornej verejnosti o výskyte prenosných ochorení a možnostiach ich predchádzania.
- uplatňovanie výstupov z analýz pri tvorbe odporúčaní a legislatívy uplatňovanej v prevencii a kontrole prenosných ochorení.

Odpočet plnenia:

Údaje o prenosných ochoreniach sú vkladané do informačného systému EPIS priebežne. V sledovanom období bolo v okrese Senica vložených do systému 169 údajov a v okrese Skalica 153 údajov z hlásení prenosných ochorení. Bolo vykonaných 92 epidemiologických vyšetrení v ohnisku nákazy a vydaných 68. Rozhodnutí v okrese Senica, 103 vyšetrení v okrese Skalica a vydaných 30 rozhodnutí – lekársky dohľad.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

- nepodielame sa

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

- nepodielame sa

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami,
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh,
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu,
4. skvalitniť pripravenosť na pandémie chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb,
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa

prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

Etapy riešenia

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Príprava plánov, rozvoj stratégií a postupov pre stanovenie, testovanie, hodnotenie a revidovanie nepredvídaných udalostí na národnej úrovni, krajských, okresných a miestnych úrovniach, a ich súčinnosť v rámci našej krajiny, ale i medzi členskými štátmi EÚ. Tieto úlohy zabezpečujúce vysokú ochranu zdravia obyvateľov je možné plniť len v prípade monitoringu, zabezpečenia včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a pri získavaní a využívaní spoľahlivých informácií.

Časové obdobie: priebežne

Pandemická pripravenosť:

Plánovanie všeobecnej pripravenosti na očakávanú pandémiu chrípky a činností súvisiacich s prevenciou sezónnej chrípky, vrátane krízovej komunikácie a materiálneho zabezpečenia (antivirotiká, vakcíny, potrebný zdravotnícky materiál). Dôležitým nástrojom na všetkých úrovniach je informovanosť o ohrození zdravia obyvateľov, príslušných epidemiologických opatreniach a sociálno-ekonomickom dopade pandémie.

Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy

- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na pandémiu chrípky
- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na krízové situácie
- príprava stratégie krízovej komunikácie
- príprava koordinovaného postup v prípade pandémie chrípky alebo inej mimoriadnej epidemiologickej situácie

Odpočet plnenia:

Nebola zaznamenaná žiadna mimoriadna epidemiologická situácia a zaznamenaný výskyt chrípky typu A (H1N1).

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných surveillancie poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrenia odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov vyšetrením odpadových vôd sa začalo v rámci surveillancie poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillancie spočíva vo virologickom vyšetrení odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa pokynov riaditeľa ÚVZ. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Etapy riešenia

I. etapa: Organizačné zabezpečenie. Príprava harmonogramu odberov.
Časové obdobie : január – február 2009:

II. etapa

Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonávajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov riaditeľa ÚVZ SR vypracovaných NRC ÚVZ SR. Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách.

Časové obdobie: marec – november 2009

III. etapa

Vyhodnotenie výsledkov za rok 2009 a ich porovnanie s predchádzajúcim obdobím.

Výstupy

1. Udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR.
2. Vyhlásenie globálnej eradikácie.
3. Eradikácia umožní v budúcnosti zrušiť pravidelné povinné očkovanie a finančné prostriedky posunúť na iné očkovania.

Odpočet plnenia:

Podľa celoslovenského harmonogramu v rámci surveillancie poliomyelitídy bolo vykonaných 8 odberov odpadových vôd z ČOV v mestách Senica a Skalica.

Všetky obraté vzorky z dvoch odberových miest mali negatívny výsledok.

V sledovanom období neboli hlásené žiadne akút. chabé parézy

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Gestor
RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v sídlach krajov a všetky RÚVZ košického kraja

Cieľ

Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9.ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj formou dotazníkov zistenie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí.

Potrebu realizovať tento projekt v čo najširšom meradle potvrdzujú aj najnovšie prieskumy Eurobarometru, v ktorom Slováci patria k národom s najslabšími informáciami v tejto problematike.

Etapy riešenia

Projekt sa uskutoční v rokoch 2007 – 2011 (5 rokov)

Každoročne sa zabezpečí:

- v mesiacoch január - február vypracovanie metodického postupu na riešenie projektu v danom roku a zaslanie riešiteľským pracoviskám – RÚVZ Košice
- marec - vypracovanie špeciálneho dotazníka na vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov pred a po účasti na jednotlivých stretnutiach – RÚVZ Košice
- marec - november vlastná realizácia projektu na RÚVZ Košického kraja
- dotazníkové spracovanie a vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov pred a po účasti na stretnutí - RÚVZ Košického kraja
- december - zaslanie, spracovanie a vyhodnotenie výsledkov stretnutí na školách na RÚVZ Košice
- december - zaslanie, spracovanie a vyhodnotenie výsledkov dotazníkov na RÚVZ Košice
- RÚVZ Košice predloží záverečnú správu na ÚVZ SR

Výstupy

Zvýšiť úroveň informovanosti a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Termín ukončenia

December 2011

Odpočet plnenia:

Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“ sa bude realizovať v druhom polroku 2009.

9. PODPORA ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
9.1.	„Materské centrá“	ÚVZ SR
	RIESITEĽSKÉ PRACOVISKO	
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.2.	„Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.3.	„Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského vek – stomatohygiena“	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach, Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie UPJŠ LF a FN L. Pasteura Košice
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.4.	Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov.	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.5.	Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou.	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.6.	Program podpory zdravia znevýhodnených rómskych komunít	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	
9.7.	„Quit and win“ (párny kalendárny rok)	ÚVZ SR
	„Vyzvi srdce k pohybu“ (nepárny kalendárny rok)	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	

9.8.	Národný program prevencie obezity	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	
9.9.	CINDI program SR	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	
9.10.	Školy podporujúce zdravia	ÚVZ SR, MŠ SR
	ÚVZ SR	

9.1. MATERSKÉ CENTRÁ

- nepodielame sa

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Téma: „Seniori v rodine a v spoločnosti“.

Cieľ

Zmeniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenia seniorov v spoločnosti len ako problém sociálnej a ekonomickej záťaže spoločnosti.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ Trenčín

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, vybrané ZŠ a SŠ v SR.

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie. Počet starých ľudí sa v priebehu prvej polovice 21. storočia zdvojnásobí. Prírastok počtu starších ľudí bude najväčší v najvyšších vekových skupinách. Ide o tzv. fenomén „dvojitého(vnútorého) starnutie populácie“.

Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a aktivít upozorniť na problematiku starnutia, podporovať harmonické spolunažívanie všetkých generácií a propagovať aktívny prístup k životu v každom veku.

Etapy riešenia

1. Monitorovanie zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia starších ľudí. Táto etapa bola plánovaná už pri vzniku projektu Mám 65+.

Monitoring doplniť o subjektívne hodnotenie vlastného zdravia, sociálneho postavenia v rodine a v spoločnosti.

2. Vnímanie staroby v spoločnosti- predovšetkým mladou generáciou a rodinnými príslušníkmi seniorov.

Február - marec 2009 - zostavenie dotazníkov pre seniorov, pre mladú generáciu, rodinných príslušníkov seniorov

Apríl – jún 2009 – realizácia dotazníkového prieskumu na RÚVZ v SR

Júl – september 2009 – analýza a štatistické vyhodnotenie zozbieraných údajov na národnej úrovni

Október 2009 – záverečná správa

Október – mesiac úcty k starším – organizačne zabezpečiť napr. „Pochod všetkých generácií“ s rozmanitými sprievodnými spoločenskými aktivitami – zdravotno výchovnými, intervenčnými, športovými, kultúrnymi v spolupráci s partnerskými organizáciami a dobrovoľníkmi podľa špecifických podmienok príslušného regiónu určené pre seniorov, ich rodiny a mladšie vekové skupiny.

Kampaňovitá medializácia aktivít na rôznych úrovniach a v rôznych komunikačných prostriedkoch.

Realizačné výstupy

1. Zistenie zdravotného stavu, zdravotného uvedomenia a subjektívneho hodnotenia vlastného zdravia staršími ľuďmi.
2. Získanie prehľadu o vnímaní sociálneho postavenia seniorov v spoločnosti samotnými seniormi, ich rodinnými príslušníkmi a mladou generáciou.
3. Prezentácia výsledkov na regionálnej a národnej úrovni.
4. Rozmanité aktivity v mesiaci úcty k starším – zdravotno výchovné, športovo – kultúrne a pod.

Odpočet plnenia :

Realizácia dotazníkového prieskumu RÚVZ Senica k 30.06.2009 – spracovaných 100 dotazníkov z celkového počtu 240 dotazníkov.

9.3. „ZDRAVOTNOVÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU - STOMATOHYGIENA“

- nepodielame sa

9.4. PROJEKTY A ÚLOHY PODPORY ZDRAVIA REALIZOVANÉ NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI – DATABÁZA DOBRÝCH POSTUPOV.

Cieľ

Získať prehľad o realizovaných regionálnych projektoch a úlohách podpory zdravia, vypracovať databázu dobrých postupov (príkladov dobrej praxe) a umožniť ich výmenu a ďalšie využitie v rámci siete regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach.

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Na odboroch podpory zdravia regionálnych úradov VZ sa každoročne realizujú úlohy (intervenčné aktivity, štúdie, projekty), ktoré majú výlučne regionálny, resp. lokálny charakter. Vytvorenie databázy dobrých postupov zloženej zo stručných charakteristík realizovaných úloh umožní výmenu skúseností, zapojenie sa ďalších úradov do úloh a porovnanie výsledkov pri dodržiavaní rovnakých metodík a postupov.

Etapy riešenia

1. Príprava a predloženie návrhov na spôsob zberu a výmenu projektov a úloh podpory zdravia realizovaných na regionálnej úrovni
 - vypracovanie požiadaviek na štruktúru a obsahovú náplň charakteristík projektov a úloh podpory zdravia
 - vypracovanie požiadaviek na zaradenie projektov a úloh podpory zdravia do databázy dobrých postupovI. polrok 2009
2. Zber projektov a úloh podpory zdravia realizovaných na regionálnej úrovni a ich zaraďovanie do databázy dobrých postupov na základe vypracovaných požiadaviek
III. štvrťrok 2009
3. Výmena databázy dobrých postupov v rámci siete regionálnych úradov verejného zdravotníctva
IV. štvrťrok 2009

Realizačné výstupy

Funkčný systém zberu a výmeny projektov a úloh realizovaných na regionálnej úrovni v rámci siete regionálnych úradov verejného zdravotníctva

Odpočet plnenia :

1. Na prázdniny bezpečne VI. – projekt pre žiakov ZŠ v meste Senica zameraný na preventívne kultúrne, spoločenské a športové aktivity, zvýšenie záujmu detí a mládeže o seba samého , o svoju telesnú kondíciu , okolie a svoju bezpečnosť a zvýšenie ich právneho povedomia – počet žiakov 150, termín - jún 2009
2. Chráňme sa pred drogovým nebezpečenstvom XIII. – I. časť workshopy - projekt podporený z Protidrogového fondu zameraný na prevenciu drogových závislostí, realizácia workshopov pre rodičov a pedagógov SŠ v meste Senica - termín – september 2009 – odpočet plnenia december 2009
3. Chráňme sa pred drogovým nebezpečenstvom XIII. – II. časť - projekt podporený z Protidrogového fondu zameraný na prevenciu drogových závislostí, realizácia pre koordinátorov prevencie drogových závislostí pedagógov , študentov , kultúrnych a osvetových zamestnancov , pre odbornú i laickú verejnosť - termín – november odpočet plnenia december 2009
4. Zadrž kým je čas – regionálny projekt určený ZŠ a SŠ s problematikou prevencie fajčenia – počet prednášok 4 pre 171 žiakov
5. Výtvarné súťaže , výstavy a prezentácie :
 - Prečo som na svete rád/a – výstava výtvarných prác s protidrogovou tematikou – termín - jún 2009
 - Kto nás chráni - výstava výtvarných prác s tematikou prevencie kriminality , úrazovosti a rizikových situácií – prebieha do 15.07.2009

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Cieľ:

Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie. Prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia. Mobilizovať obyvateľstvo k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

Gestor

RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia úlohy

Úloha je zameraná na uplatňovanie všetkých dostupných metód a foriem skupinového a hromadného pôsobenia na obyvateľstvo s využitím odborného-metodického usmerňovania pracovísk zdravotnej výchovy, ktoré majú iniciovať a organizovať zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO.

Predpokladom plnenia úlohy je okrem aktivít pracovníkov RÚVZ (prednášky a besedy, semináre, nástenky a panely, zážitkové podujatia, vlastná edičná činnosť, informácie prostredníctvom internetu, články a prezentácia v elektronických médiách) aj úzka spolupráca s príslušnými klinickými odborníkmi a médiami, ktoré môžu adekvátnou medializáciou daných zdravotných tém prispieť k vyššej úrovni informovanosti verejnosti. Dôležitou súčasťou zdravotno-výchovných aktivít sú výjazdové poradenstvo, tematické putovné výstavy, videofilmy. Vhodné je pri organizovaní podujatí, prezentovaní aktuálnych tém a pri šírení informácií spolupracovať aj s mimorezortnými partnermi – so školami, orgánmi štátnej správy a miestnej samosprávy, sociálnymi ústavmi, komunitami, záujmovými a spoločenskými organizáciami a s významnými zamestnávateľmi v regióne.

Etapy riešenia

Táto úloha je pre svoju aktuálnosť plnená bez časového obmedzenia s priebežným vyhodnotením jej prínosu 1x do roka v súlade s odporúčanými termínmi.

Gestor zabezpečí každoročne včasnú distribúciu aktuálnych tém k významným dňom, pokiaľ budú vyhlásené svetovou zdravotníckou organizáciou, riešiteľské pracoviská zabezpečia príslušné aktivity k jednotlivým významným dňom a termínom a vypracujú hodnotiace správy o ich realizácii.

Realizačný výstup

Všetky uvedené aktivity majú motivovať obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravia - mobilizovať ľudí k zvýšenej zodpovednosti za vlastné zdravie.

Odpočet plnenia :

7. apríl - Svetový deň zdravia

31. máj – Svetový deň bez tabaku

26.jún – Medzinárodný deň boja proti drogám

- bolo uskutočnených 80 výkonov , 3 články v médiách, 1 vystúpenie v TV Sen a 2 propagačné materiály

9.6. PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

- nepodielame sa

9.7. VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelej populácie

- neprebíha

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

-nepodielame sa

9.9. CINDI PROGRAM SR

skrining zdravotného stavu metódou CINDI programu – prierezová štúdia zdravotného stavu spojená s vyšetrovaním základných parametrov pre určenie zdravotného rizika chronických ochorení.

Cieľ

Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská

všetky RÚVZ v SR.

Anotácia

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva / podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.

1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komunit v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reaguje na potreby komunit v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba

koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).

Intervencia v rámci programu CINDI:

Populačná stratégia (zameraná na populačné riziko) zahŕňa skupinové intervenčné aktivity (kurzy, prednášky, besedy, podujatia, hry, tvorivé dielne), mediálne kampane (TV, rozhlas, tlač, veľkoplošné panely, plagáty, internet) a súťaže (Prestaň a vyhraj, Vyzvi srdce k pohybu). Individuálna stratégia (zameraná na individuálne riziko) zahŕňa vyhľadávanie zdravých osôb v riziku a chorých, nepodchytených v kuratívne, vyšetrenie a anamnéza, identifikácia individuálneho rizika, poradenstvo spojené s nefarmakologickou intervenciou v oblasti zmeny životného štýlu, manažment klienta v poradniach zdravia, v špecializovaných nadstavbových poradniach, zameraných na elimináciu jednotlivých rizikových faktorov, počas výjazdových akcií poradní zdravia do obcí, na pracoviská, školy, úrady a účasťou na výstavách, hromadných podujatiach.

Monitorovacie aktivity:

- Health monitor survey - sledovanie zvyklostí obyvateľstva SR ovplyvňujúcich zdravie
- Skríniny zdravotného stavu obyvateľstva v modelovej oblasti (okres Banská Bystrica, Brezno)
- Process evaluation survey - monitorovanie postojov obyvateľstva k vlastnému zdraviu a záujmu obyvateľstva o zmeny v životnom štýle
- Prieběžné monitorovanie úmrtnostných pomerov v SR a v demonštračných oblastiach.

Anotácia štúdie zdravotného stavu.

Skríning zdravotného stavu sa vykonáva v 5-ročných intervaloch v modelovej oblasti pre program CINDI a to v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

Cieľ štúdie:

- Sledovať trend vývoja rizikových faktorov chronických ochorení a to tak biologických ako aj faktorov vyplývajúcich zo životného štýlu
- Hodnotiť efektivitu vykonávaných intervencií zameraných na ozdravenie životného štýlu obyvateľstva
- Modifikovať formy a cieľové skupiny intervenčných aktivít. .

Cieľová populácia: obyvatelia okresu Banská Bystrica a Brezno muži i ženy vo vekovej skupine 15 – 64 ročných.

Výber respondentov z „Evidencie obyvateľstva SR“ podľa zadaných kritérií (15-64 roční 1000 mužov a 1000 žien).

Oslovenie respondentov: Pozvanie vybraných respondentov sa vykoná listom, zaslaným poštou. Súčasťou oslovenia je aj žiadosť o informovaný písomný súhlas s účasťou a spracovaním osobných údajov. Pozvanie nezúčastnených sa bude opakovať 2. a 3. krát. Účasť na skríningu nie je honorovaná.

Odpočet plnenia :

V I. polroku 2009 navštívilo Poradňu zdravia 92 klientov a Poradňu odvykania od fajčenia 9 klientov .

9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

- nepodielame sa

10. KONTROLA TABAKU

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
10.1.	Príprava a realizácia sledovania účastníkov súťaže Prestaň a vyhraj 2008 po roku od ukončenia súťaže formou dotazníkového prieskumu.	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ, sponzori	
10.2.	Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR, SOI, ŠVPS SR, inšpekcia práce, ZMOS	
10.3.	Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – Vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ, sponzori	
10.4.	Príprava a realizácie medzinárodnej súťaže pre fajčiarov Prestaň a vyhraj 2010.	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ, sponzori	
10.5.	Školenie zdravotníckych pracovníkov v oblasti poskytovania krátkého poradenstva pre klientov a pacientov ako prestať fajčiť.	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, Slovenská zdravotnícka univerzita, Slovenská lekárska spoločnosť	
10.6.	Príprava a vydanie učebného textu pre zdravotníckej školy a univerzity so zameraním na kontrolu tabaku vo verejnom zdravotníctve.	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, Slovenská zdravotnícka univerzita	

10.1. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA SLEDOVANIA ÚČASTNÍKOV SÚŤAŽE PRESTAŇ A VYHRAJ 2008 PO ROKU OD UKONČENIA SÚŤAŽE FORMOU DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU.

- nepodielame sa

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

- nepodielame sa

10.3. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA AKCIE PRE VEREJNOSŤ – VYŠETRENIE OXIDU UHOĽNATÉHO VO VYDYCHOVANOM VZDUCHU

- nepodielame sa

10.4. PRÍPRAVA A REALIZÁCIE MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV PRESTAŇ A VYHRAJ 2010

- nepodielame sa

10.5. ŠKOLENIE ZDRAVOTNÍCKYCH PRACOVNÍKOV V OBLASTI POSKYTOVANIA KRÁTKEHO PORADENSTVA PRE KLIENTOV A PACIENTOV AKO PRESTAŇ FAJČIŤ.

- nepodielame sa

10.6. PRÍPRAVA A VYDANIE UČEBNÉHO TEXTU PRE ZDRAVOTNÍCKE ŠKOLY A UNIVERZITY SO ZAMERANÍM NA KONTROLU TABAKU VO VEREJNOM ZDRAVOTNÍCTVE.

- nepodielame sa

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Spišskej Novej Vsi**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

Úloha sa plní predovšetkým v sledovaní kvality pitnej vody, hlavne v rómskych osadách, ako aj v prameňoch Národného parku Slovenský raj.

V rámci projektu PHIME sa sleduje expozícia detskej populácie ťažkým kovom (Pb, Cd, Hg v krvi detí) a zberom údajov o kvalite vonkajšieho ovzdušia v sledovanej oblasti mesta Krompachy.

Pracovníci oddelenia pravidelne zadávajú údaje do informačného systému Voda na kúpanie podľa pokynov ÚVZ SR.

1.2 Koordinácia výskumných programov v oblasti životného prostredia a zdravia na národnej úrovni – ERA-NET v oblasti životné prostredie a zdravie

Riešiteľské pracoviská nie sú učené, gestorom úlohy je ÚVZ SR.

1.3 Národný informačný systém životného prostredia a zdravia (EHIS)

V priebehu 1. polroka 2009 neboli dané požiadavky ÚVZ SR na plnenie predmetnej úlohy.

1.4 Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách, prevencia a redukcia respiračných ochorení

Riešiteľským pracoviskom úlohy je RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a RÚVZ hl. mesta so sídlom v Bratislave.

1.5 Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

Pracovníci oddelenia podľa pokynov ÚVZ SR pravidelne zadávajú údaje do informačného systému Voda na kúpanie.

Umelé kúpaliská

Štátny zdravotný dozor a odber vzoriek vody na zisťovanie ich kvality sa vykonáva na kúpaliskách v Spišskej Novej Vsi a v Krompachoch a na letnom kúpalisku v Spišskej Novej Vsi. Vo vzorkách odobratých pracovníkmi Regionálneho úradu verejného zdravotníctva a tiež vo vzorkách predložených prevádzkovateľom boli sledované ukazovatele v súlade s platnou legislatívou.

Prírodné kúpaliská

Štátny zdravotný dozor a odber vzoriek vody na zisťovanie ich kvality sa vykonáva z vodnej nádrže Ružín I – západná časť, ktorá sa nachádza v okrese Gelnica. Nádrž je využívaná obyvateľmi okresu a blízkeho okolia na kúpanie aj napriek tomu, že kúpanie v tejto časti nádrže nie je povolené. V blízkosti nie je možnosť kúpania a v okrese Gelnica nie sú kúpaliská pre verejnosť. Rekreačná oblasť Ružín I. - západná časť nebola vyhlásená ako kúpacia oblasť pre nevyhovujúcu kvalitu vody v pritekajúcich riekach – Hornád a Hnilec. Odber vzoriek vody je doplnený o sledovanie banských jazier Gelnica – Thurzov a pri obci Úhorná. Uvedené jazerá nie sú vyhlásené ako kúpacie oblasti a sporadicky sa využívajú na kúpanie.

Odbery vzoriek vôd sú zabezpečené na 4 odberných miestach vo vodnej nádrži: v areáli vodného lyžovania, v lokalite chaty „Pod skalou“, na Hnileckom ramene a na Hornádskom ramene a z banského jazera Gelnica – Thurzov a z banského jazera Úhorná.

V mesiaci júni bolo odobratých celkom 6 vzoriek vôd na určených odberných miestach. Na odberných miestach v oboch ramenách a v jazere Úhorná a Gelnica – Thurzov boli zvýšené hodnoty celkového fosforu, vo vzorke z Hnileckého ramena bolo nízke nasýtenie vody kyslíkom a v jazere Úhorná bola prekročená medzná hodnota fekálnych streptokokov.

Základné parametre vodnej nádrže Ružín I sú nezmenené a v uplynulom období nedošlo k žiadnym zmenám – ubytovacie kapacity, zmeny v zásobovaní vodou a pod. Vodná nádrž okrem individuálnej chatovej rekreácie a vodnolyžiarskych športov je prevažne využívaná rybármi s divokým stanovaním. Na prítokoch neboli realizované žiadne nové ČOV. V obciach Margecany a Jaklovce (obce najbližšie k vodnej nádrži) boli uvedené ČOV do trvalej prevádzky.

V 1. polroku 2009 neboli hlásené prenosné ochorenia súvisiace s využívaním vodných plôch.

1.6 Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

V priebehu I. polroka 2009 bolo pracovníkmi oddelenia hygieny životného prostredia na spotrebisku odobratých celkom 109 vzoriek pitných vôd – z toho bolo 70 vzoriek z verejných vodovodov, 7 vzoriek z cigánskych osád, 19 vzoriek z prameňov na území Národného parku Slovenský raj, iné – 13 (platené služby, poľnohospodárske družstvá).

Laboratórny rozbor vzoriek vykonáva laboratórium Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade, niektoré špeciálne ukazovatele sú stanovované v laboratóriu Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach.

V zásobovaní obyvateľov okresov Spišská Nová Ves a Gelnica pitnou vodou z verejných vodovodov nedošlo v priebehu 1. polroka roka 2009 k výraznejším zmenám. Negatívne možno hodnotiť pretrvávajúci trend odpájania časti obyvateľov v okrese Gelnica aj Spišská Nová Ves z rozvodov verejných vodovodov a návrat k individuálnym zdrojom pitnej vody. Táto skupina obyvateľov rieši zásobovanie pitnou vodou donáškou vody z rôznych prameňov, resp. z vlastných individuálnych studní.

V okrese Spišská Nová Ves je 6 obcí, ktoré nemajú verejný vodovod (Betlanovce, Bystrany, Hincovce, Vítkovce, Kaľava, Kolinovce).

V okrese Gelnica má možnosť napojenia na verejný vodovod 13 obcí. Je 7 obcí, ktoré nemajú verejný vodovod (Helcmanovce, Henclová, Hrišovce, Kluknava, Richnava, Úhorná a Závadka).

Zmeny v riešení dezinfekcie vody na verejných vodovodoch neboli zaznamenané. Používa sa plynný chlór a chlórnan sodný.

V ochranných pásmach vodných zdrojov stále pretrvávajú nedostatky v dodržiavaní režimu hospodárenia zisťované pri kontrolných obhliadkach vodohospodárskeho orgánu i správcu toku. Prevažne ide o približovanie dreva priamo po potoku, čím dochádza k nadmernému zákalu a znehodnoteniu kvality surovej vody.

Vodovody prevádzkované obcami s počtom obyvateľov nad 5000 sa v regióne Spišská Nová Ves a Gelnica nenachádzajú. Výnimky z nezodpovedajúcej kvality pitnej vody neboli vydané, v priebehu 1. polroka 2009 neboli hlásené žiadne ochorenia v súvislosti s pitnou vodou.

1.7 PHIME projekt „Public health impact of long – term, low - level mixed element exposure in susceptible population strata“ – vplyv dlhodobej expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín

V rámci projektu PHIME sa sleduje expozícia detskej populácie ťažkým kovom (Pb, Cd, Hg v krvi detí) a zberom údajov o kvalite vonkajšieho ovzdušia v sledovanej oblasti mesta Krompachy.

1.8. Projekt LIFE + pre ľudský monitoring

Riešiteľským pracoviskom sú vybrané RÚVZ v SR.

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

V priebehu 1. polroka 2009 bolo vykonaných 42 kontrola v zariadeniach, podliehajúcich ŠZD oddelenia HŽP. Neboli zistené žiadne porušenia zákona.

Úlohy vyplývajúce z problematiky územného obvodu

Sledovanie kvality vody v prameňoch na území Národného parku Slovenský raj

V roku 2009 bolo odobratých 19 vzoriek vôd z 19 prameňov nachádzajúcich sa vedľa najnavštevovanejších turistických trás na území Národného parku Slovenský raj, a to Prielom Hornádu – Breznovica, Čierna dolina – Sokol, Zejmarská vyvieracia (Roklina) – Geravy, Hrabušice ATC Podlesok – vrt oproti rešturácii Koliba, Hrabušice ATC Podlesok – prameň pri parkovisku, Sokolský prameň – Čingov, Grófska studňa – Košiarny briežok, Pod lanovkou – Novoveská Huta, Kráľov prameň – Novoveská Huta, Klauzy – Slovenský raj, Bikšova lúka – Slovenský raj, Skromná studnička – Košiarny briežok, Suchá Belá – Slovenský raj, Kysel – Slovenský raj, Prameň sv. Bruna – Kláštorisko, Cesta medzi Kláštoriskom a Podleskom – Kláštorisko, prameň – potok Lesnica, prameň Stratenská Píla, prameň pod Gačovskými skalami – Dedinky.

Z uvedeného počtu bolo 10 vzoriek závadných

- Prameň Čierna dolina - Sokol,
- Skromná studnička – Košiarny briežok,
- Prameň Klauzy,
- Prameň Zejmarská dolina,
- Prameň – Potok Lesnica,
- Bikšova lúka – Slovenský raj,
- Cesta medzi Kláštoriskom a Podleskom,
- Prameň sv. Bruna – Kláštorisko,
- Kráľov prameň – Novoveská Huta,
- Suchá Belá.

Výsledky kvality vody boli oznámené Správe Národného parku Slovenský raj, obecným úradom a hlavným prevádzkovateľom ubytovacích a stravovacích zariadení s požiadavkou na oznámenie na informačných tabuliach.

Odborne spolupracovať s obecnými úradmi pri riešení problematiky v zásobovaní rómskych osád pitnou vodou

V rómskych osadách – Richnava, Spišské Vlasy, Vítkovce, Markušovce, Žehra, Nálepko, Rudňany bolo odobratých celkom 7 vzoriek vôd zo studní, prameňov a verejného vodovodu, ktoré slúžia na hromadné zásobovanie pitnou vodou. Závažnosť vzoriek je vysoká – 57,1 %. Zo 4 vzoriek vôd odobratých z verejných vodovodov boli 2 vzorky závažné v mikrobiologických ukazovateľoch - koliformné baktérie (E.coli, Enterokoky). Z 3 vzoriek odobratých z prameňov a studní boli 2 vzorky závažné, v závažných vzorkách boli prekročené limity mikrobiologických ukazovateľov – Escherichia coli, koliformné baktérie – Klebsiella oxytoca a Pantonea, Enterokoky, v 2 vzorkách boli prekročené aj limity chemických ukazovateľov – Dusičnany, nízke pH. Pri riešení zložitej situácie v zásobovaní rómskych osád pitnou vodou sú vykonávané krátkodobé aj dlhodobé opatrenia. Pre oblasť Richnava sa pripravuje výstavba vodojemu a rozvodnej siete. V osade Spišská Nová Ves Hájik je realizovaná permanentná dezinfekcia vo verejnej studni. Pre oblasť Bystrany je vo fáze spracovania projektová dokumentácia na predĺženie siete Spišského skupinového vodovodu Spišský Hrušov – Kropachy. Pre oblasť Dobrá Vôľa, časť Spišské Vlasy je spracovaná projektová dokumentácia napojenia na vodovod Žehra.

Nedostatky sú zisťované v udržiavaní a funkčnosti verejných studní. Odstraňovanie týchto nedostatkov je veľmi zdĺhavé a v rómskych osadách často neefektívne.

Negatívne je potrebné hodnotiť opakované zničenie uzatvárania na studni a zásahy do prevádzky chlórovacího zariadenia. Okolie studní je znečisťované, nie je možné vytvorenie ochranného pásma. Pretrvávajú ničenie stavebnej úpravy studní a čerpacích zariadení.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác v programovom vybavení ASTR sa priebežne aktualizuje. V prvom polroku 2009 bolo prehodnotených 25 firiem z výskytom rizikových prác a bolo vypracovaných 25 nových rozhodnutí. Zrušené boli riziká na 2 pracoviskách a to z dôvodu zaradenia práce do 2. kategórie rizika v súvislosti s novou objektivizáciou faktorov prostredia a zrušením chemickej ochrany rastlín na poľnohospodárskom družstve. Vykonáva sa hodnotenie protokolov z objektivizácie faktorov pracovného prostredia a navrhuje sa zaradenie prác do rizika. Za prvý polrok boli predložené protokoly z 8 firiem.

Nové riziká boli vyhlásené v 4 spoločnostiach a 3 SZČO.

Pri výkone ŠZD sa kontroluje vykonávanie preventívnych lekárskeho prehliadok, vypracovanie a schválenie prevádzkových poriadkov a zisťuje sa informovanosť zamestnancov o rizikách. Preventívna lekárska starostlivosť je vykonávaná prostredníctvom PZS a zmluvnými lekármi v meste Kropachy a Gelnica (PZS ProCare). V prípade zaradenia prác do 1. a 2. kategórie rizika sú preventívne lekárske prehliadky vykonávané praktickými lekármi. V regióne Spišská Nová Ves podľa zistených podkladov vykonávajú činnosť PZS v rozhodujúcich firmách 3 spoločnosti a to spoločnosť ProCare, s.r.o. Bratislava Stredisko Košice, Medison, s.r.o. Košice a PaLS Prešov. PZS ProCare otvorila v Spišskej Novej Vsi ambulanciu na vykonávanie preventívnych lekárskeho prehliadok. Spoločnosti zabezpečujú objektivizáciu faktorov pracovného prostredia, posúdenie rizika, vypracovanie prevádzkových poriadkov. Kvalita predkladaných protokolov je rôzna, v niektorých prípadoch je potrebné

protokol vrátiť na dopracovanie. Prevážne sú zisťované chyby v dokumentovaní skutočnej expozície zamestnanca rizikovému faktoru a s tým súvisiaci prepočet.

Počet pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom je oproti roku 2008 približne na rovnakej úrovni. Celkový počet evidovaných pracovníkov je 3139 z toho je 503 žien. Oproti minulému roku ide o pokles o 194 pracovníkov a pokles o 17 žien. Pokles bol spôsobený výsledkami novej objektivizácie faktorov pracovného prostredia a zhodnotením rizika pracovnými zdravotnými službami.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V sledovanom období bolo vykonaných 5 previerok na pracoviskách s používaním veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov, vykonané boli 2 školenia pracovníkov s chemickými látkami a prípravkami zaradených v obchode, školách, chemickej ochrane rastlín v poľnohospodárstve, na laboratórnych pracoviskách. Preverených bolo 16 pracovísk s nakladaním s nebezpečnými odpadmi. V dvoch prípadoch bol posúdený plán práce na vykonávanie činnosti pri aplikácii chemických prípravkov na ničenie burín na brehoch vodných tokov v obytnej zóne miest a sídiel - Spišská Nová Ves, Krompachy, Rudňany, Slovinky a Richnava. Na výkon celoplošnej akcie na reguláciu živočíšnych škodcov bolo dané vyjadrenie pre mesto Krompachy.

Pri výkone ŠZD v poľnohospodárskych spoločnostiach sa zisťuje len ojedinelá aplikácia chemických prípravkov klasifikovaných ako jedovaté látky a prípravky. Veľmi jedovaté látky a prípravky sa nepoužívajú.

Veľmi jedovaté látky a prípravky sa používajú v spoločnosti SEZ, a.s. Krompachy v prevádzke povrchovej úpravy kovov (galvanizovňa). Povolenie na odber veľmi jedovatých a jedovatých látok bolo spoločnosti vydané.

V regióne profesionálne využívajú prípravky na ničenie škodcov 3 firmy. Za sledované obdobie bolo hlásených 11 akcií na reguláciu živočíšnych škodcov (uloženie nástrah v rómnskych osadách okresu Spišská Nová Ves a Gelnica a v ich okolí, predajnej sieti TESCO, predajniach CBA a COOP. Plynovanie sa uskutočnilo v obilnom sile MPC Spišská Nová Ves.

Na nakladanie s chemickými faktormi a na nakladanie s nebezpečnými odpadmi bolo doposiaľ vypracovaných 26 rozhodnutí k prevádzkovým poriadkom.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Pri výkone ŠZD na pracoviskách s výskytom chemických látok je zisťovaná prítomnosť látok zaradených medzi karcinogénne a mutagénne faktory. Azbestové materiály sú zisťované najmä na objektoch určených na prestavbu a rekonštrukciu resp. pri odstraňovaní stavieb.

V súčasnom období sa vykonáva pracovná činnosť pri výmene kanalizačných potrubí v jadrách bytových domov, ktoré sú z materiálov obsahujúcich azbest. Pracovnú činnosť vykonávajú 2 firmy s oprávnením ÚVZ SR a so schváleným plánom práce. Činnosť je vykonávaná pracovníkmi Bytového družstva Spišská Nová Ves a Správy domov Gelnica. Odpad je likvidovaný špecializovanými spoločnosťami na skládke nebezpečných odpadov v Žákovciach resp. na skládke v Košiciach.

Správa domov Gelnica v prvom polroku odstránila azbestocementovú krytinu z dvoch rodinných domov v obci Jaklovce. Spoločnosť RONAR Košice ukončili rekonštrukciu elektrickej stanice v Krompachoch – výmena kábelových lávok z azbestových materiálov.

Karcinogénne a mutagénne látky sú zisťované pri výkone ŠZD. Evidujú sa v NsP Spišská Nová Ves – oddelenie POCO a pri spracovaní bukového a dubového dreva v dvoch drevoprevádzkach, kde predmetná činnosť tvorí asi 5 % spracovaného materiálu.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

V prvom polroku nebola úloha riešená.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Počet požiadaviek prešetrenia podozrení na chorobu z povolania z DJNZ sa zvyšuje. V prvom polroku bolo prešetrených 15 podozrení na choroby z povolania z toho bolo 9 podozrení na DJNZ a vibrácie (v 7 prípadoch len DJNZ). Prešetrujú sa predovšetkým podozrenia v profesii pílič s reťazovou motorovou pílou (SZČO), tunelár, operátor pri montáži, šička, upratovačka a opravár poľnohospodárskych strojov - zvarač. V profesii tunelár ide o starú záťaž - lámač z bývalých Železorných baní Spišská Nová Ves. V profesii pílič ide o pôvodného zamestnanca v š.p. Lesy SR. Profesia operátor pri montáži bola posudzovaná v súlade s vyhláškou č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci. Z hodnotenia vyplýva, že počet vykonaných pohybov za minútu bol nižší ako limitná hodnota.

Za sledované obdobie boli priznané 4 choroby z povolania.

Kópie prešetrení chorôb z povolania sú zasielané na ÚVZ SR.

2.1.6 Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Za prvý polrok neboli hlásené podozrenia na možné ochorenie chrbtice.

2.2 Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

V prvom polroku sa úloha neplnila.

Programy 2.3 až 2.5 nie sú na RÚVZ v Spišskej Novej Vsi plnené.

10. Kontrola tabaku

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

V 1. polroku 2009 bolo vykonaných 68 kontrol na sledovanie a následne hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov v praxi. Počet priestupkov a správnych deliktov ... 0.

Úlohy vyplývajúce z problematiky okresu:

Pri výkone ŠZD sú aktívne vyhľadávané fyzické osoby pracujúce ako SZČO. Pri plnení úlohy sa spolupracuje s PZS – Pro Care, ambulancia Spišská Nová Ves a s praktickým lekárom NZZ v obci Nálepko, PZS Medison a PaLS Prešov. Zástupcovia sa zúčastňujú prešetrenia podozrení na choroby z povolania.

Začínajúci podnikatelia sú na RÚVZ Spišská Nová Ves informovaní o zdravotno hygienických požiadavkách a platných legislatívnych úpravách. Vzdelávacie aktivity inštitútov vzdelávania a spoločnosti B.I.C Spišská Nová Ves sa v roku 2009 zatiaľ neuskutočnili.

Projekt PHIME

Na oddelení PPL sa pokračuje v doplnení dielčej časti - charakteristika sledovanej oblasti – Krompachy z hľadiska geomorfológie, zastúpenie priemyslu, výskytu škodlivých faktorov v ovzduší, zásobovaní pitnou vodou, demografické údaje a zamestnanosť obyvateľstva. Vyhľadávajú sa archívne materiály – podklady o plnení predchádzajúcich projektoch z oblasti Krompachy.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY , BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

č. 3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

- etapa: február – november 2009 odber vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom:
- mrkvy, listovej zeleniny (kontrola množstva dusičnanov a dusitanov), v 1. polroku 2009 bol vykonaný odber 10 vzoriek výrobkov z uvedenej skupiny podľa prijatého harmonogramu (počet nevyhovujúcich vz. ... 0).
- mlieka, jablka, hrozna (kontrola množstva patulínu a mykotoxínov), odber vzoriek výrobkov z uvedenej skupiny bude vykonaný v 2. polroku 2009 podľa prijatého harmonogramu,
- mlieka, mäsa, zeleniny, ovocia (kontrola reziduí pesticídov) odber vzoriek výrobkov z uvedenej skupiny bude vykonaný v 2. polroku 2009 podľa prijatého harmonogramu.

Úloha je plnená podľa prijatého harmonogramu.

č. 3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

I. a II. etapa – riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi (február – december 2009)

V 1 polroku 2009 je úloha plnená v spolupráci s Poradenským centrom RÚVZ v Sp. Novej Vsi. Sledovanie sa v roku 2009 uskutočňuje u vybraných populačných skupín obyvateľstva u mužov a žien pre stredne ťažkú prácu v celkovom počte klientov 80 za rok.

V 1. polroku 2009 sa sledovanie uskutočnilo u 55 klientov.

Úloha je plnená podľa prijatého harmonogramu.

č. 3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli z dovozu (vrátane morskej soli) a domáceho pôvodu a ich laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃, resp. J (morská soľ), počet vzoriek: 3 vzorky (2 dovoz, 1 domáci pôvod), časové obdobie: január - december 2009

II. etapa - kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme, časové obdobie: január – december 2009

V 1. polroku 2009 bol vykonaný odber a vyšetrenie 15 vzoriek kuchynskej soli (počet nevyhovujúcich vz. ... 0).

II Etapa – kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme sa bude realizovať podľa pokynov gestorského pracoviska.

Úloha je plnená podľa prijatého harmonogramu.

č. 3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

III. Etapa 28.február 2009 príprava záverečnej správy.

V roku 2008 bola úloha ukončená, vyhodnotenie úlohy bolo zaslané ÚVZ SR v termíne do 15. januára 2009.

Úloha bola splnená podľa prijatého harmonogramu.

č. 3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok.

Dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov.

I. etapa - január 2009 - december 2010 - zber a analýzy vzoriek

V 1. polroku 2009 bolo odobratých a testovaných 5 vzoriek kozmetických výrobkov (počet nevyhovujúcich vz. ... 0).

Úloha je plnená podľa prijatého harmonogramu.

V roku 2009 sa odd. HV a PBU podieľa na plnení úloh, alebo plní nasledovné ďalšie úlohy:

7. Objektivizácia faktorov prostredia /BŽP, MŽP, CHA, FF/

č. 7.3. Minerálne a pramenité balené vody

Monitoring kvality čerstvo naplnených tuzemských balených vôd a preverenie ich doby trvanlivosti – 2009.

Monitoring kvality vody tuzemských a dovážaných vôd v obchodnej sieti – 2009.

V 1. polroku 2009 bol vykonaný monitoring kvality tuzemských a dovážaných vôd prostredníctvom odberu a vyšetrenia 10 vzoriek vôd podľa prijatého harmonogramu (počet nevyhovujúcich vz. ... 0).

Úloha je plnená podľa prijatého harmonogramu.

č. 7.4. Radiačne ošetrované potraviny

Monitoring radiačne ošetrovaných potravín s obsahom tuku v obchodnej sieti.

Monitoring radiačne ošetrovaných potravín rastlinného pôvodu v obchodnej sieti.

Plnenie úlohy je podľa prijatého harmonogramu plánované v II. polroku 2009.

č. 7.6. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Monitoring obsahu reziduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti.

Ochrana zdravia detskej populácie.

Plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou obsahu reziduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive.

Plnenie úlohy je podľa prijatého harmonogramu plánované v II. polroku 2009.

č. 7.8. Glutén v diétnych potravinách

Kontrola potravín určených na bezlepkovú diétu v obchodnej sieti.

Ochrana pacientov chorých na celiakiu pred použitím nevhodných potravín.

Plnenie úlohy je podľa prijatého harmonogramu plánované v II. polroku 2009.

10. Kontrola tabaku

č. 10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Etapy

Január – december 2009 – zber informácií o počte kontrol a výške pokút.

September 2009 vyhodnotenie databázy hlásení o počet priestupkov a správnych deliktov na úseku porušenia zákona o ochrane nefajčiarov.

V 1. polroku 2009 bolo vykonaných 101 kontrol na sledovanie a následne hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov v praxi. Počet priestupkov a správnych deliktov ... 0.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

Úloha: Sledovanie mikrobiologických ukazovateľov a parazitov vo vyšetrovaných vzorkách piesku z verejných pieskovísk a pri zariadeniach MŠ. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo z pieskovísk pri predškolských zariadeniach v oboch okresoch, kde evidujeme celkom 77 pieskovísk, z toho sa aktívne využíva 70, bolo odobratých 2 vzoriek piesku za účelom mikrobiálnych indikátorov znečistenia piesku pieskovísk určených na hranie detí. Z verejných pieskovísk /88/ bolo odobratých 3 vzoriek piesku za účelom mikrobiálnych indikátorov znečistenia piesku pieskovísk určených na hranie detí. Na poradách riaditeľov boli opakovane poučení o dôležitosti zachovania pieskovísk za dodržiavania podmienok údržby a možných rizikách pre deti v prípade ich zanedbania. Zároveň prebieha schvaľovanie prevádzkových poriadkov so zapracovaným usmernením resp. návod na údržbu pieskoviska a ostatných herných plôch.

1.8. MONITORING KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Úloha: Sledovanie kvality pitnej vody v prevádzkach pre deti a mládež s individuálnym zásobovaním. Plnenie: Po upozornení prevádzkovateľov školských zariadení zásobovaných pitnou vodou z individuálnych vodných zdrojov sú priebežne nimi zasielané výsledky

laboratórných rozborov, ktoré sú evidované do prehľadu. I na ďalej je táto problematika zakomponovaná do PP ako prílohová časť – starostlivosť o vodný zdroj.

1.9. PHIME PROJEKT „PUBLIC HEALTH IMPACT OF LONG-TERM, LOW-LEVEL MIXED ELEMENT EXPOSURE IN SUSCEPTIBLE POPULATION STRATA“ – VPLYV DLHODOBEJ EXPOZÍCIE NÍZKYM KONCENTRÁCIÁM ZMESI KOVOV NA ZDRAVIE CITLIVÝCH POPULAČNÝCH SKUPÍN.

V I. polroku 2009 neboli gestorom zaslané požiadavky.

4.2. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. Plnenie: Základný súbor detí bol vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli validné. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bol súbor s deťmi z mestských aj vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín gestorom projektu.

V termíne do 23.03.2009 bo vykonaný na základe predošlých kritérií výber predškolských a školských zariadení s následným kontaktovaním a informovaním riaditeľov vybraných zariadení a to v stanovenom termíne do 25.3.2009. V termíne do 09.04.2009 bola vykonaná príprava podkladov a tlač, odovzdanie dotazníkov a zber dotazníkov.

Zakladanie do databázy bude realizované v druhom polroku a najneskôr do 31.12.2009.

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Gestorom neboli zaslané požiadavky. Zároveň sa tento projekt plní na odd. Podpory zdravia a zároveň RÚVZ plní regionálny projekt – Monitoring životného štýlu u stredoškolskej mládeže.

4.4. HYGIENICKÁ PROBLEMATIKA ŠKÔL A ZDRAVOTNÝ STAV ŽIAKOV ZO SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÁHO PROSTREDIA

Cieľom projektu je zmapovať hygienicko-komunálnu charakteristiku škôl s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a zmonitorovať aj zdravotný stav žiakov týchto škôl.

Plnenie: Plnenie je naplánované v II. polroku 2009.

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Cieľ : Zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané

informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež.

Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.

Plnenie: V termíne do 28.02.2009 bol vykonaný výber zariadení po konzultácií so zriaďovateľmi predškolských zariadení, ktoré boli následne do konca marca informované o ďalšom priebehu projektu a výbere respondentov. Zároveň boli dohodnuté termíny a množstvá odobraných vzoriek stravy s vedúcim laboratória v RÚVZ v Poprade. V termíne do 03.04.2009 bola vykonaná príprava podkladov a ich tlač v potrebnom množstve. V rámci spolupráce s rodičmi boli uskutočnené rodičovské stretnutia za účelom vyplňania jednotlivých dotazníkov.

V 17. kalendárnom týždni t.j. od 22.04 – 26.04.2009 boli zrealizované odbery celodennej stravy a nápojov poskytovanej školskej jedálni a zároveň v poslednom tomto týždňa bol vykonaný zber dotazníkov v danom predškolskom zariadení.

Zakladanie získaných údajov do databázy vrátane ich odoslania gestorovi sa bude realizovať priebežne najneskôr do 31.12.2009

9.6. PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Spolupráca, poskytovanie a výmena informácií s komunitnými pracovníkmi zdravotnej výchovy (KPZV) priebežne podľa požiadaviek oboch strán.

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Podporovať rozvoj školského stravovania tak, aby vyhovovalo zásadám zdravej výživy –

- Metodické usmerňovanie vedúcich školských ZSS pri výkone ŠZD formou konzultácie jedálnych lístkov, a usmerňovanie na poradách s riaditeľmi predškolských a školských zariadení,
- Sledovanie jedálnych lístkov z vybraných škôl, zadávanie údajov do vlastnej databázy, vyhodnocovanie lístkov s ohľadom na sezónnosť, metodické usmernenie formou seminára v spolupráci s metodičkami pre stravovanie,
- Spolupráca so školskými úradmi prostredníctvom metodikov pre školské stravovanie,

Zlepšenie postoja detí k ovociu a zelenine prostredníctvom akcií tzv. zeleninový resp. šalátový deň – v I. polroku 2009 boli v rámci tohto projektu na 2 základných školách organizované tzv. ovocno - zeleninové dni. V školských jedálniach boli pripravené rôzne ovocné a zeleninové šaláty, ktoré boli ponúkané formou švédskych stolov, pričom žiaci mali možnosť voľného výberu z ponúkaných šalátov. K dispozícii boli aj letáky, ktorých obsahom boli recepty na prípravu takýchto druhov šalátov.

Podporovať konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov v rámci školského stravovania: Zvýšenie zapojenia škôl do mliečného programu resp. predaja mliečnych výrobkov, metodické vedenie vedúcich školských ZSS pri výkone ŠZD – na poradách vedúcich Šj je táto problematika preberaná. Mliečny program sa naďalej realizuje na väčších školách. V rámci spštenia sú na školách umiestnené na dostupných miestach automaty, ktoré ponúkajú ochutené mlieka.

Podporovať pitný režim s preferovaním zdravotne vyhovujúcich nápojov:

Problematika pitného režimu je preberaná na porade riaditeľiek podrobnejšie je problematika spracovaná v novom prevádzkovom poriadku. Pri výkone ŠZD je kontrolované zabezpečenie pitného režimu v školských a predškolských zariadeniach.

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Kontrola dodržiavania zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov v zariadeniach pre deti a mládež: v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bola kontrola fajčenia vykonaná v 37 zariadeniach /32 SNV,5 GL/.

4. Podporovať pitný režim s preferovaním zdravotne vyhovujúcich nápojov:

Problematika pitného režimu je preberaná na porade riaditeľov MŠ a ZŠ, podrobnejšie je problematika spracovaná v novom prevádzkovom poriadku. Pri výkone ŠZD je kontrolované zabezpečenie pitného režimu v školských a predškolských zariadeniach. Zároveň bolo vykonané v rámci prednáškovvej činnosti o výžive poučenie o potrebe dodržiavania pitného režimu a o význame vody pre detský organizmus.

5. Podporovať napĺňania bodov vládneho programu boja proti drogám a drogovým závislostiam - Kontrola dodržiavania zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v zariadeniach pre deti a mládež v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bola kontrola fajčenia vykonaná v 37 zariadeniach /32 SNV,5 GL/.

V regióne realizujeme od r. 1999 rovesnícky, tzv. **peer projekt „Mladí ľudia a život“**, ktorý je určený na prípravu mladých ľudí – študentov 1. ročníkov stredných škôl pre prevenčnú prácu formou besied a diskusných stretnutí v rovesníckom prostredí. V rámci projektu študenti na základe výberu absolvujú sériu odborných výcvikov s dôrazom na sociálno – psychologické zručnosti a zážitkové metódy ako aj odborný obsah rôznych tém zo života dospelujúcej mládeže z nasledovných oblastí - primárna prevencia nikotinizmu a alkoholizmu, zdravý životný štýl, infekcia HIV/AIDS, **drogy**, partnerské vzťahy, láska, sexualita a antikoncepcia, duševné zdravie a prvá pomoc.

6. Podporovať zdravie a vytvárať zdravé sociálne a životné prostredie pre najmladšiu generáciu.

priebežne sa sledujú zdravé podmienky pri výkone štátneho zdravotného dozoru v predškolských zariadeniach a usmerňujeme pedagógov k vytváraniu primeraných podmienok na fyziologický rozvoj osobnosti dieťaťa a k vypestovaniu zdravých stravovacích návykov detí.

7. Prevencia chybného držania tela u školských detí.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sa vykonáva sledovanie dodržiavania podmienok pri sedení žiakov a kontrola stavu školského sedacieho nábytku. Sledujeme v poslednom období aj zlepšenie a obnovu sedacieho nábytku formou výmeny za nové v materských školách.

8. Podporovať zdravie a vytvárať zdravé sociálne a životné prostredie pre žiakov

Úlohy:

1. Podporovať napĺňania bodov vládneho Programu boja proti drogám a drogovým závislostiam v regióne RÚVZ Spišská Nová Ves

2. Vykonávať realizáciu celoslovenských a celoeurópskych epidemiologických prieskumov zameraných na zistenie situácie ohľadom zneužívania návykových látok u žiakov a študentov, ako aj učiteľov základných, stredných a vysokých škôl s cieľom zmapovania trendov v tejto oblasti v regióne RÚVZ Sp. Nová Ves

V sledovanom období – v roku 2009 - sa pracovníci odd. HDaM nepodieľali na plnení tohto typu projektov. Odd. podpory zdravia realizuje intervencie v zmysle výsledkov projektu „Monitoring životného štýlu stredoškolskej mládeže v SR“.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program

V rámci metodického usmerňovania v imunizačnom programe praktických lekárov pre deti a dorast a praktických lekárov pre dospelých, boli všetci písomne oboznámení so zmenami a úpravami v povinnom základnom očkovaní platnom na rok 2009 a bol im zaslaný aktuálny očkovací kalendár.

Zabezpečili sme písomné usmernenie a informovanie lekárov primárneho kontaktu:

- o nadobudnutí účinnosti Vyhl. MZ SR č. 585/2008 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení od 1.1.2009
- o spôsobe hradenia očkovacej látky proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam – Prevenar zdravotnými poisťovňami u detí s nedokončenou schémou základného očkovania proti pneumokokom
- o zverejnení výsledkov kontroly očkovania v SR k 31.8.2008 na webovej stránke ÚVZ SR
- o prebiehajúcom EIW v roku 2009, o jeho zameraní a cieľoch, ktoré by mohli v rámci svojej preventívnej činnosti využiť na propagáciu očkovania medzi svojimi pacientmi a na zlepšenie ich informovanosti o možnostiach očkovania.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli vykonávané aktivity na propagáciu očkovania:

- najväčší dôraz sme kládli na propagáciu očkovania v sociálne neprispôsobivých skupinách obyvateľstva, hlavne u rómskej populácie. Vykonali sme 5 metodických návštev v pediatrických obvodoch s vysokým podielom rómskych detí, kde sme taktiež na základe výsledkov kontroly očkovania z roku 2008 zaznamenali najväčšie nedostatky a nižšie percento zaočkovanosti (osada Závadka, Richnava, Nálepko, Spišská Nová Ves – Potočná ulica a Smižany). Na základe získaných informácií od pediatrov sme navštívili rodičov detí, ktorí opakovane nedodržia intervaly očkovania. Títo boli poučení a upozornení na povinnosť dať zaočkovať svoje deti a tak ich chrániť pred možnými infekciami. Bol im rozdán informačný leták vypracovaný oddelením epidemiológie .
- v príprave na aktivity k EIT boli komunitné pracovníčky vedúcou odd. epidemiológie RÚVZ Spišská Nová Ves usmernené v problematike očkovania, oboznámené s aktuálnym očkovacím kalendárom a efektivitou povinného očkovania, boli im poskytnuté propagačné materiály a letáky vypracované oddelením epidemiológie.
- v regionálnej TV Reduta bola 8.4.2009 odvysielaná informácia k EIT 2009 a do teletextu bol poskytnutý článok „Význam a prospech očkovania“.
- na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi boli zverejnené informácie o prebiehajúcom Európskom imunizačnom týždni, zverejnený bol aj informačný leták o očkovaní určený pre laickú verejnosť.
- komunitné asistentky zdravotnej výchovy RÚVZ Spišská Nová Ves priebežne aktívne vyhľadávajú a pozývajú rómskych rodičov s deťmi na očkovanie a preventívnu prehliadku, čo tvorí podstatnú časť ich celoročnej činnosti. Súčasne sa zameriavajú na osvetu očkovania, aktívne spolupracujú s pediatrami, ktorí im pripravujú zoznamy detí,

ktoré je potrebné v najbližšom období zaočkovať. V priebehu Európskeho imunizačného týždňa bola 23.4.2009 natočená reportáž o vyššie spomínanej činnosti komunitných pracovníčok a ich spolupráce s pediatrom v rómskej osade Rudňany, ktorá bola odvysielaná v TV JOJ.

- v rámci osvetu boli odprednášané v komunitných centrách a rómskych osadách Rudňany, Smižany, Betlanovce, Hrabušice, Letanovce, Spišské Tomášovce, Arnutovce komunitnými asistentkami prednášky a besedy na tému „Význam očkovania“, určené pre rómskych rodičov. Boli pripravené informačné tabule v komunitných centrách Rudňany, Hrabušice, Letanovce s materiálmi k propagácii očkovania
- zorganizovali sme seminár spojený s besedou pre odborných pracovníkov RÚVZ na tému „Očkovanie, podpora očkovania, nové právne predpisy k výkonu očkovania“, zamerali sme sa hlavne na zmeny, ktoré sa týkajú očkovania osôb, ktoré sú profesionálne vystavené zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz, oboznámili sme pracovníkov s postojom epidemiológov k antivakcinačným aktivitám.
- v priestoroch RÚVZ bol pripravený informačný panel a nástenka o prebiehajúcom Európskom imunizačnom týždni, jeho význame a cieľoch, určený pre zdravotníckych pracovníkov i laickú verejnosť, ako aj informácie o jednotlivých druhoch očkovania. Dňa 9.6.2009 sme sa zúčastnili XII. ročníka Východoslovenského vakcinačného dňa v Košiciach.

Z ochorení ovplyvniteľných očkovaním bolo hlásených:

- 24 podozrení na pertussis, epidemiologickým šetrením v spolupráci s ošetrojúcimi lekármi a na základe opakovanej a rozšírenej diagnostiky, ani jedno podozrenie nebolo potvrdené
- 13 podozrení na akútne hepatitídy typu A, z toho bola v 9 prípadoch diagnóza laboratórne potvrdená
- 2 ochorenia na akútne hepatitídy typu B
- 14 ochorení na TBC

V prvom polroku 2009 sme vykonali taktiež metodické návštevy a priebežnú kontrolu o stave zaočovanosti zdravotníckych pracovníkov proti VHB na jednotlivých odborných ambulanciách a v sociálnych zariadeniach okresov Spišská Nová Ves a Gelnica, ako aj kontrolu stavu zaočovanosti obyvateľov jednotlivých sociálnych zariadení proti VHB, chrípke, pneumokokovým invazívnym ochoreniam.

Priebežne vykonávame aj kontrolu očkovania detí, narodených HBsAg pozitívnym matkám. V prvom polroku 2009 evidujeme narodenie 29 detí HBsAg pozitívnym matkám.

6.2 Surveillance infekčných chorôb

Znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení, ktorými sa dosiahne zlepšenie kvality života jednotlivca aj spoločnosti je cieľ, ku ktorému smeruje celé obsahové zameranie práce na oddelení epidemiológie.

Dôsledné a podrobné vykonávanie opatrení na likvidáciu ohnísk prenosných chorôb, doplnené opakovanou edukáciou obyvateľstva zameranou na dodržiavanie prísnych zásad osobnej hygieny osôb podozrivých z nákazy, ako významnej súčasti opatrení na likvidáciu možných ciest prenosu pôvodcu nákazy, zdôrazňovanie konkrétnych rizikových faktorov, ktoré umožňujú prenos pôvodcu infekcie, veľmi intenzívna a každodenná spolupráca s mikrobiológmi, úzke pracovné vzťahy medzi epidemiológmi, trvalý kontakt s praktickými lekármi, odborné vzdelávanie a štúdium nových poznatkov, je súbor činností, ktorý postupne prispeje ku skvalitneniu a vysokej úrovni surveillance prenosných ochorení.

Písomne sú lekári primárneho kontaktu a zdravotnícke zariadenia informovaní o výskyte prenosných ochorení za každý mesiac v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica a taktiež boli písomne upozornení na povinnosť hlásenia výskytu prenosných ochorení.

V prvom polroku 2009 sme zaznamenali 2 epidémie infekčných ochorení, obidve v mesiaci január, v obidvoch prípadoch bolo vykonané epidemiologické šetrenie aj v spolupráci s oddelením hygieny výživy a zabezpečené zaslanie biologického materiálu od chorých na virologické vyšetrenie do NRC Bratislava.

- v prvej epidémii sme zaznamenali 13 prípadov ochorenia s laboratórne potvrdeným etiologickým agens – vírus Norwalk. Išlo o epidemický výskyt ochorenia na akútnu gastroenteritídu u 12 obyvateľov a 1 zamestnanca Domova dôchodcov v Spišskej Novej Vsi v čase od 23.1.2009 do 26.1.2009. Klinický priebeh: stolice zelenožlté, vodnaté 4-6x cez deň, zvracanie, bez teploty, ústup ťažkostí do 48 hodín.
- v druhom prípade od 1.1.2009 do 5.1.2009 ochorelo 13 obyvateľov Domova dôchodcov v Nálepkove. Klinický priebeh: hnačky zelené, vodnaté 5-9 x cez deň, vracania, dehydratácia, zvýšená teplota len v jednom prípade. V 10 prípadoch bola potrebná hospitalizácia kvôli dehydratácii. Klinické príznaky ustúpili do 48 hodín. Z výterov kultivačne E.coli, stolica na vírusy - pozitívny nález vírus Norwalk.

V období od januára do júna 2009 bolo RÚVZ Spišská Nová Ves hlásených 831 prenosných chorôb, z nich v okr. Spišská Nová Ves 737 chorôb a v okr. Gelnica 94 chorôb, spracovaných bolo 156 ohnísk, bolo vydaných 163 rozhodnutí o nariadení opatrení na predchádzanie vzniku a šírenia prenosného ochorenia. Aktívne bolo vyhladaných 637 kontaktov chorých, lekársky dohľad bol nariadený 279 osobám, antibiotická profylaxia 31 osobám a aktívna imunizácia bola nariadená 219 osobám.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Realizácia úloh vyplývajúca zo zavedenia nového programu EPIS bezprostredne naväzuje na úlohu 6.2. Čo možno najpodrobnejšie údaje získané pri vykonávaní opatrení v ohnisku prenosného ochorenia sú podkladom pre využitie informačného systému na zhromažďovanie údajov, ich spracovanie a analýzu, s cieľom monitorovať zdravie obyvateľstva a informovať o jeho kvalite.

Úspešné zvládnutie nového informačného systému znamená získať pre program EPIS, pri vykonávaní opatrení zameraných na likvidáciu ohnísk prenosných chorôb, čo najviac konkrétnych údajov o pôvodcoch nákazy a cestách prenosu s cieľom postupne znižovať počet neznámych a neobjasnených údajov a informácií. Našou snahou je pracovať s programom EPIS tak dôkladne, aby bolo potrebné vykonať čo najmenej opravných zmien.

Do programu EPIS sú pravidelne vkladané jednotlivé prenosné ochorenia podľa hlásení od ošetrojúcich lekárov, v prvom polroku 2009 bolo do informačného systému zadaných:

- 831 hlásených prenosných ochorení
- 2 epidémie
- 71 hlásení do SRV

V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení,

Dve odborné pracovníčky oddelenia epidemiológie sa vo februári 2009 zúčastnili na pracovnom stretnutí v Banskej Bystrici, kde boli prezentované postupy na rozšírené zadávanie údajov a informácií do EPIS-u o jednotlivých hlásených prenosných ochoreniach.

V programe Excel máme vytvorenú databázu nosičov HBsAg, ktorú neustále aktualizujeme a dopĺňame, čím sme získali prehľadný register s možnosťou jednoduchého vyhľadávania na základe rôznych výberových kritérií. V prvom polroku 2009 pribudlo 12 nových nosičov HBsAg, 11 v okrese Spišská Nová Ves a jeden v okrese Gelnica.

6.4 Nozokomiálne nákazy

V rámci štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach bolo realizovaných 46 kontrol dodržiavania hygienicko – epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky. Odobratých bolo spolu 478 sterov z prostredia – z ktorých v 15,5% bola zistená bakteriálna kontaminácia. Na kontrolu sterility predmetov bolo odobratých 137 vzoriek sterilného materiálu – všetky výsledky boli vyhovujúce. Účinnosť dezinfekčných roztokov bola kontrolovaná z 24 vzoriek odobratých dezinfekčných prostriedkov, pričom v 1 prípade sa zistila neúčinnosť dezinfekčného roztoku. Kontrola sterilizačnej techniky bola vykonaná v 47 prípadoch, z toho bolo otestovaných 14 parných a 33 horúcovzdušných sterilizátorov, kde výsledky potvrdili účinnosť prebiehajúcej sterilizácie. V rámci sledovania výskytu nozokomiálnych nákaz bolo hlásených 10 nozokomiálnych nákaz – 1 na chirurgickom, 1 na gynekologickom, 3 na internom, 3 na neurologickom a 2 nozokomiálne nákazy na oddelení patologických novorodencov.

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS – IPSE

Uvedenú úlohu sme začali plniť v minulom roku, keď sme do projektu zapojili Nemocnicu s poliklinikou v Spišskej Novej Vsi, oddelenie OAIM. Na oddelenie OAIM boli odovzdané dotazníky, za účelom vyplňovania potrebných údajov o výskyte nozokomiálnych infekcií u pacientov, ktorí boli na tomto oddelení hospitalizovaní. Je určený kontaktný lekár oddelenia, s ktorým oddelenie epidemiológie spolupracuje pri vyplňovaní dotazníkov a pri zadávaní údajov do programu.

6.5 Surveillance chronických ochorení

Uvedenú úlohu plní oddelenie výchovy k zdraviu.

6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie vrátane bioterorizmu

V súvislosti s výskytom prasacej chrípky dňa 27. 4. 2009, Svetová zdravotnícka organizácia vyhlásila na odporúčanie Krízovej komisie 4. fázu a 29.4.2009 5.fázu pandemickej pripravenosti. Pri RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi bola zriadená regionálna protiepidemická komisia na čele s jej predsedom – Regionálnym hygienikom, bol pripravený štatút a rokovací poriadok regionálnej protiepidemickej komisie, menovacie dekréty pre jednotlivých členov komisie.

V apríli 2009 boli vykonané tieto opatrenia:

- boli upozornení /telefonicky, písomne a aj osobne/ všetci lekári primárneho kontaktu, aby posilnili surveillance akútnych respiračných ochorení a chrípky a chrípke podobných ochorení a aj naďalej /mimo chrípkovej sezóny/ pokračovali v odbere biologického materiálu od chorých na akútne respiračné ochorenia a chrípku a chrípke podobné ochorenia
- boli upozornení na nutnosť zisťovania cestovateľskej anamnézy chorých, s príznakmi akútnych respiračných ochorení
- na internetovú stránku RÚVZ Spišská Nová Ves boli umiestnené informácie o aktuálnej situácii vo výskyte prasacej chrípky /novel flu virus/, ktoré sa priebežne aktualizujú
- boli zabezpečené pohotovostné služby odborných pracovníkov RÚVZ (odd. epidemiológie) 24 hodín denne počas pracovných dní, sviatkov a víkendov prostredníctvom mobilných telefónov a internetu

- pracovník kontroluje EPIS (epidemiologický informačný systém prenosných ochorení) a hlási aktuálnu epidemiologickú situáciu do systému rýchleho varovania, sleduje www-stránky ÚVZ SR, MZ SR, ECDC, WHO
- zabezpečuje sa týždenné hlásenie chrípky
- venuje sa pozornosť a okamžite na príslušný RÚVZ oddelenie epidemiológie (určené telefónne číslo, počas víkendu službukonajúcemu pracovníkovi RÚVZ) sa hlási zvýšená návštevnosť pohotovostných lekárskejších služieb, ochorenia s neobvykle ťažkým priebehom ARO, ochorenia u osôb prichádzajúcich zo zahraničia – telefonicky kontaktovaná LSPP v Spišskej Novej Vsi, Gelnici a Krompachoch, RZP a RLP v Spišskej Novej Vsi a Krompachoch.
- zabezpečuje sa hlásenie chrípky ARO z pohotovostných lekárskejších služieb, infekčných a detských oddelení jednotlivých nemocníc počas víkendu – vždy v pondelok ráno za predchádzajúce víkendové dni
- zabezpečuje sa okamžité hlásenie z pohotovostných lekárskejších služieb, infekčných a detských oddelení jednotlivých nemocníc (ev. ďalších nemocničných oddelení) v prípade podozrenie z prasacej chrípky alebo nákazy okamžite na určené telefónne číslo (službukonajúcemu pracovníkovi RÚVZ). Hlásia sa prípady zodpovedajúce definícii ochorenia vyvolaného vírusom prasacej chrípky A (H1N1) - (S-OIV = Swine-origin Influenza A H1N1 virus) - ROZHODNUTIE KOMISIE z 30. apríla 2009, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2002/253/ES, ktorým sa stanovujú definície ochorení pre oznamovanie prenosných chorôb do siete Spoločenstva na základe rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 2119/98/ES
- overil sa stav, dostupnosť a zabezpečenie zásobovania osobnými ochrannými pomôckami pre jednotlivých pracovníkov RÚVZ

V máji 2009 boli vykonané tieto opatrenia:

- MUDr. Elena Gajdošová – regionálny hygienik – účasť na zasadnutí Pandemickej komisie Obvodného úradu v Spišskej Novej Vsi
- monitoruje sa v spolupráci s riaditeľmi škôl (materských, základných, stredných, tiež detské jasle) absenciu v školských a predškolských zariadeniach). Riaditelia jednotlivých zariadení hlásia týždenne (vo štvrtok alebo v piatok ráno) na príslušný RÚVZ (určené telefónne číslo) situáciu vo výskyte absencie za sledovaný týždeň, v prípade náhleho zvýšenia okamžite.
- bol pripravený a zaslaný prípis pre Nemocnice v okrese Spišská Nová Ves a Gelnica s prílohami s požiadavkou overiť stav, dostupnosť a zabezpečenie zásobovania osobnými ochrannými pomôckami pre zdravotníckych pracovníkov jednotlivých zdravotníckych zariadení a taktiež overiť pandemické plány zdravotníckych zariadení nemocníc
- zintenzívnila sa epidemiologická a virologická surveillance.
- aktívne sa spolupracuje s NRC pre chrípku (ÚVZ SR), virologickým laboratóriom RÚVZ Košice.
- elektronickou poštou bolo zaslané obecným úradom kópia Rozhodnutia HH SR o nariadení opatrení za účelom zabránenia zavlečenia chrípkového vírusu A (H1N1/ na územie SR, s tým aby bolo vyvesené na verejne dostupnom mieste pre všetkých občanov
- písomne bolo zaslané mesačné hlásenie o výskyte prenosných ochorení za mesiac apríl nemocniciam a všetkým lekárom primárneho kontaktu v okrese Spišská Nová Ves a Gelnica, boli im zaslané v kópii:

Rozhodnutie hlavného hygienika č. OPL/3778/2009 zo dňa 30.4.2009

Rozpracované opatrenia pre 5.fázu pandémie chrípky A /H1N1/

Rozhodnutie komisie Európskych spoločenstiev z 30.4.2009

Návod na odber materiálu na virologické vyšetrenie a kontakty na virologické laboratória

- zároveň boli dôrazne požiadaní pre potrebu aktuálnej informovanosti bezodkladného plnenia nariadených opatrení v teréne o urýchlenné nahlásenie e-mailovej adresy pre elektronickú komunikáciu
 - 12.5.2009 bola zvolaná na podnet regionálnej hygieničky, za účelom zabezpečenia koordinácie a spolupráce členov komisie pri zabezpečovaní protiepidemických opatrení v súvislosti s vyhlásením 5.fázy pandemickej pripravenosti podľa Pandemického plánu SR pri výskyte chrípky A/H1N1/ „NOVEL FLU VIRUS“ vo svete.
- Dňa 11.6.2009 vyhlásila WHO 6. fázu pandemickej pripravenosti, na základe aktuálnej epidemiologickej situácie na území SR, plnia sa aj naďalej platné opatrenia, ktoré boli prijaté v 5. fáze.
- na základe plnenia úlohy vyplývajúcej zo zasadnutia Pandemickej komisie vlády SR bol na ÚVZ SR zaslaný aktuálny počet osôb vo výjazdovej skupine RÚVZ Spišská Nová Ves a tabuľky s počtom lôžok určených na reprofilizáciu v prípade mimoriadnej situácie /pandémia chrípky/ na jednotlivých oddeleniach 3 nemocníc
 - v rámci prijatých opatrení bolo vykonané epidemiologické šetrenie 4 nahlásených prípadov podozrení na výskyt „novel flu“ chrípky, na základe vyšetrenia biologického materiálu od podozrivých osôb nebolo toto ochorenie potvrdené

6.7 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy

Odpadové vody z mesta Spišská Nová Ves sú vyšetrované podľa harmonogramu RÚVZ Košice na prítomnosť poliovírusov a iných enterovírusov. Z odobratých vzoriek odpadovej vody všetky boli negatívne.

Za hodnotené obdobie nebolo hlásené podozrenie na akútnu chabú obrnu u dieťaťa do 15 rokov.

6.8 Prevencia HIV/AIDS

Cielené preventívne programy realizuje oddelenie výchovy k zdraviu. Na odd. epidemiológie sa vykonávajú opatrenia proti šíreniu ochorenia v ohnisku hlásených HIV/AIDS

10.2 Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

V priebehu 1. polroka 2009 bolo vykonaných 46 kontrol v zariadeniach, podliehajúcich ŠZD oddelenia epidemiológie. Neboli zistené žiadne porušenia zákona.

9. PODPORA ZDRAVIA

3.2 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Úlohu realizujeme prostredníctvom základnej Poradne zdravia v spolupráci s oddelením Hygieny výživy a predmetov bežného užívania. Vhodných klientov do tejto úlohy oslovujeme aj počas zdravotno – výchovných aktivít v terénnych podmienkach a pozývame ich do Poradne zdravia na biochemické a antropometrické merania ako aj konzultácie k zdravému životnému štýlu. Súčasťou vyšetrení a konzultácií je aj vyplňanie dotazníkov zameraných na sledovanie výživového stavu vrátane jednoduchého jedálneho lístka.

Za prvý polrok 2009 sme z celkového počtu 80 plánovaných osôb zaradených do prieskumu zmonitorovali 55 klientov u oboch pohlaví v dvoch vekových kategóriách od 19 –34 rokov a 35 – 54 rokov. Doposiaľ absolvovalo vyšetrenie a odber ako aj vyplnenie potrebných

dotazníkov 9 žien a 13 mužov vo vekovej kategórii 19-34 ročných a 13 žien a 20 mužov v kategórii 35 – 54 ročných. Celkovo nám treba v druhom polroku v rámci sledovania výživového stavu ešte doplniť 25 klientov.

Mnohí klienti na základe našich zistení a odporúčaní navštívili našu Poradňu aj opakovane, niektorí z nich absolvovali aj záťažové ergometrické testy v rámci Poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity, kde sme im odporúčali vhodnú pohybovú aktivitu.

Úloha č. 6.8 (EPIDEMIOLOGIA)

Prevenia HIV/AIDS

Túto úlohu budeme realizovať v spolupráci s oddelením Epidemiológie a staršími skúsenými peer aktivistami, ktorí sú organizovaní v Centre voľného času Spišská Nová Ves pri peer klube. V prvom polroku sme nemali doposiaľ k dispozícii k realizácii úlohy potrebné panely v rámci projektu „Hrou proti AIDS“, ktoré sú potrebné k realizácii týchto aktivít pre žiakov základných škôl a študentov stredných škôl. Panely budeme mať k dispozícii podľa harmonogramu v mesiacoch október – november 2009 a počas týchto mesiacov naplánujeme v spolupráci s mestskými školami intervenčné aktivity pre 300 žiakov a študentov zo 6 škôl. Besedy a diskusné fóra v oblasti prevencie infekcie HIV a ochorenia AIDS realizujeme aj bez používania panelov v rámci rovesníckych, tzv. peer aktivít určených pre žiakov základných a študentov stredných škôl, v rámci regionálneho projektu „Mladí ľudia a život“.

9. PODPORA ZDRAVIA

Úloha č. 9.1

Materské centrá

Za prvý polrok 2009 sme úlohu nemohli realizovať, nakoľko Materské centrum „Dietka“ v Spišskej Novej Vsi nepokračovalo vo svojej činnosti, pretože nemá k tomu zriadené vhodné priestory.

Aktivity v rámci „Klubu matiek“ pri Centre voľného času v Spišskej Novej Vsi sú plánované v druhom polroku 2009, nakoľko v prvom polroku mal klub v harmonograme naplánovanú činnosť CVC a Mestským úradom. Naše aktivity budú zamerané na zdravý životný štýl matiek a detí s dôrazom na racionálnu stravu, pitný režim, stomatohygienu, pohybovú aktivitu a prvú pomoc pri úrazoch detí.

Úloha č. 9.2

Žiť zdravší a kvalitnejší život aj v staršom veku, alebo Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo

Pre cieľovú skupinu seniorov sme pokračovali v aktivitách z predchádzajúceho roka 2008, ktoré boli zamerané na prednáškovú činnosť ako aj kurzy cvičenia zamerané na prevenciu osteoporózy.

V prvom polroku 2009 sme v rámci spolupráce s Jednotou dôchodcov Slovenska v Spišskej Novej Vsi a v Krompachoch zrealizovali prednášky a besedy na témy: Zdravá výživa a kvasinkové infekcie v seniorskom veku, Ústna hygiena, Pitný režim a minerálne vody, Hypertenzia a jej prevencia, Fajčenie a zdravie, Prevencia obezity, Stres ako súčasť života.

Aktivity boli určené pre seniorov Domova dôchodcov a členov Jednoty dôchodcov v Spišskej Novej Vsi a Krompachoch, členov klubu dôchodcov Lipa a Zväzu zdravotne postihnutých. V rámci týchto aktivít spolupracujeme s vyškolenými dôchodcami, ktorí

okrem iného realizujú pre členov aj pohybové aktivity formou turistických vychádzok do prírody.

Počas mesiacov február – máj sa na RÚVZ v Spišskej Novej Vsi realizovali 4 kurzy cvičenia pre záujemkyne – seniorky zamerané na prevenciu osteoporózy, správne dýchanie a držanie tela. Niektoré z nich využili aj služby Poradne zdravia.

Úloha č. 9.3

Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

V rámci realizácie tejto úlohy sa pokračovalo v zdravotno – výchovných aktivitách na 2 materských školách – MŠ Ružová ul. Smižany a MŠ Lipová ul. Spišská Nová Ves v skupine 50 detí formou premietania nových video filmov s problematikou hygieny ústnej dutiny a správneho čistenia zúbkov s názvami „Maškrtná veverička“, „Neposlušný medvedík“ a „Prečo vlk šušlal“ a „Správne čistenie zubov“.

Tieto aktivity sme rozšírili na ďalšie Materské školy – MŠ Šoltésová ul., MŠ Nejedlého ul., MŠ Hviezdoslavova ul. v Spišskej Novej Vsi a MŠ Komenského ul. v Smižanoch.

Na uvedených materských školách sme efektívne využívali pre deti model zúbkov, na ktorom sme názorne oddemonštrovali celý postup správneho čistenia zúbkov.

S pedagogickými pracovníčkami boli vykonané konzultácie k problematike stomatohygieny a kontroly správnosti zubných kefiek a pást u detí predškolského veku ako aj zdravej výživy a pitného režimu.

Úloha č. 9.4

Programy, projekty a úlohy realizované na regionálnej alebo lokálnej úrovni – databáza dobrých postupov

Oddelenie Podpory zdravia naďalej realizovalo v roku 2009 celkom 3 regionálne projekty :

1. „**POHODA – hľadá sa zdravie školáka s pozitívnym stresom**“, ktorý je určený pre žiakov 8. a 9. ročníkov ZŠ

V rámci projektu bola vykonaná v roku 2008 dotazníková akcia vo všetkých 26 ZŠ okresu Spišská Nová Ves a 11 ZŠ v okrese Gelnica u 82% deviatakov so zameraním na stres a duševné zdravie. Celkom bolo otestovaných 1360 žiakov zo 78 tried. Pre všetkých účastníkov boli vykonané besedy na tému „Stres – prvá pomoc pri náhlom strese“.

V priebehu 1. polroka 2009 bolo ukončené analytické spracovanie tabuľkovej a grafickej časti dotazníkovej akcie za okres Spišská Nová Ves a Gelnica. V súčasnosti sa dáta spracovávajú štatisticky a pred ukončením je aj textová časť analytickej správy.

Výsledky ukončenia pilotnej štúdie k predmetnému projektu boli prezentované na krajskom odbornom seminári v Košiciach, na odbornom seminári RÚVZ Spišská Nová Ves a sú k dispozícii na našej webovej stránke. Z výsledkov z 1. časti pilotnej štúdie bol vyhotovený poster na RÚVZ SNV.

V rámci intervenčnej časti projektu sa vykonávajú prednášky a besedy pre žiakov 9. ročníkov ZŠ na témy : „Zvládni svoj stres“ a „Stres ako rizikový faktor ohrozujúci zdravie človeka“.

2. „**Poradme si navzájom ako byť dobrým rodičom**“ pre cieľovú skupinu rodičov a pedagógov

Na oddelení sa realizuje aj ďalší regionálny projekt „Poradíme si navzájom ako byť dobrým rodičom“, ktorý bol vypracovaný v roku 2007. Odbornou garantkou tohto projektu je taktiež psychologička Doc. PhDr. Eva Šimová, CSc. .

Podľa našich vlastných výsledkov z analýz projektu „ Monitoring životného štýlu stredoškolskej mládeže“ vyplynula potreba zdravotno-výchovných aktivít zameraných na podporu rodiny a všetkých fáz rodinného cyklu pre vytváranie podmienok, aby rodina vlastnými silami dokázala úspešne plniť svoje funkcie. Preto sme sa zamerali na oslovovanie predovšetkým rodičov adolescentov a to v spolupráci so školami a školskými úradmi.

V roku 2008 bola spracovaná informačná publikácia vo forme dvoch brožúriek pod názvom : 1.časť : „Pár slov o rodine...“, a 2.časť: „Pár slov o výchove...“, ktorá bola distribuovaná pre pedagogických pracovníkov na školách. Obsah brožúr je zverejnený aj na webovej stránke RÚVZ Spišská Nová Ves.

V priebehu prvého polroka 2009 bola k spolupráci na projekte oslovená Slovenská rada rodičovských združení so sídlom v Spišskej Novej Vsi. Ako možné oblasti a forma spolupráce boli navrhnuté aktivity - možnosť prezentácie brožurky pre rodičov na ich web stránke, vzdelávanie pedagogických pracovníkov a rodičov na školách v okresoch Spišskej Novej Vsi, Levoča a Poprad ako aj účasť na konferencii o rodine v Spišskej Kapitule.

- 3. Peer projekt „Mladí ľudia a život“**, ktorý je obsahovo zameraný na rôzne oblasti životného štýlu mladých ľudí (HIV/AIDS, iné sexuálne prenosné ochorenia a urológia, sexualita a partnerské vzťahy, gynekológia antikoncepcia, fajčenie, alkohol a drogy, životný štýl, duševné zdravie a prvá pomoc) s aktívnym zapojením peer aktivistov

V regióne realizujeme od r. 1999 rovesnícky, tzv. peer projekt „Mladí ľudia a život“, ktorý je určený na prípravu mladých ľudí – študentov 1. ročníkov stredných škôl pre prevenčnú prácu formou besied a diskusných stretnutí v rovesníckom prostredí. V rámci projektu študenti na základe výberu absolvujú sériu odborných výcvikov s dôrazom na sociálno – psychologické zručnosti a zážitkové metódy ako aj odborný obsah rôznych tém zo života dospelujúcej mládeže z nasledovných oblastí - primárna prevencia nikotinizmu a alkoholizmu, zdravý životný štýl, infekcia HIV/AIDS, iné sexuálne prenosné ochorenia a urológia, drogy, partnerské vzťahy, láska, sexualita a antikoncepcia, duševné zdravie a prvá pomoc.

Od r. 2003 sme v spolupráci s Mestom Spišská Nová Ves, strednými školami a OZ „Mladí ľudia a život“ uskutočnili pri príležitosti Svetového dňa HIV/AIDS už 6 ročníkov 3- dňového workshopu „Mladí ľudia a život“, ktorý je určený pre študentov stredných škôl a jeho priebeh je rozdelený do odbornej (10 rôznych tém zo života mladých ľudí), športovej (floorbalový turnaj pre chlapcov a dievčatá) a kultúrno - spoločenskej časti (sviečkový pochod, koncert, spoločenský večer a prezentácia divadelných scénok všetkých zúčastnených skupín).

Za obdobie prvého polroka 2009 sme zrealizovali v spolupráci s peer klubom pri CVC Spišská Nová Ves 3 odborné výcviky pre novú skupinu peer aktivistov, ktorí sa aktívne zúčastnili posledného 6. ročníka workshopu „Mladí ľudia a život“ v novembri 2008. Peer aktivisti zrealizovali 41 besied na témy „Životný štýl mladých ľudí“, „Sexualita, láska a antikoncepcia“, „Fajčenie , alkohol a prevencia“, „Drogy - primárna prevencia a prvá pomoc“, HIV/AIDS a sexuálne prenosné ochorenia“ ako aj „Duševné zdravie a stres“ . Besedy boli určené žiakom 9. ročníkov základných škôl a študentom 1. a 2. ročníkov stredných škôl v Spišskej Novej Vsi, Krompachoch a Gelnici.

Besedy mali u cieľovej skupiny pozitívny ohlas a stretli sa s veľkou podporou riaditeľov a koordinátorov primárnej prevencie základných a stredných škôl. Počas týchto aktivít bolo vykonaných viac ako 40 konzultácií zameraných na termíny a obsah besied.

Úloha č. 9.5

Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou

Tieto aktivity sú zamerané na zdravotno – výchovné akcie pre obyvateľstvo s prioritným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO.

Svetový deň TBC sme spropagovali na základných a stredných školách ako aj obecných a mestských úradoch v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica. Na RÚVZ sme zhotovili aj panel k uvedenej téme. Regionálnym médiám sme poskytli k téme TBC článok a podklady k teletextu.

Pri príležitosti Svetového dňa vody sme prostredníctvom regionálnych médií zverejnili článok o význame pitného režimu pre zdravie. Pre TV Redutu bol poskytnutý materiál do teletextu. V priestoroch pred poradňou zdravia bol zhotovený informačný panel s problematikou vody a minerálnej vody.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme v priestoroch Vlastivedného múzea Spiša zrealizovali pre obyvateľov mesta 2 – dňové dni zdravia, v rámci ktorých sme vykonali 43 záujemcom antropometrické merania, merania krvného tlaku a obsahu tuku ako aj biochemické merania celkového a ochranného cholesterolu. Zároveň sme týmto klientom poskytli aj individuálne konzultácie a poradenstvo k zmene životného štýlu. Návštevníkom sme poskytli aj osvetový materiál k rôznym zdravotným témam – pohyb, výživa, cholesterol a krvný tlak.

K týmto aktivitám sme poskytli interviu pre regionálnu TV Redutu a akcia bola zverejnená aj v regionálnych periodikách. V priestoroch RÚVZ bol zhotovený panel „Životná energia vo vzťahu k štýlu života“.

Na podnet vedenia firmy Embraco sme pre zamestnancov uskutočnili seminár na tému „Rizikové faktory životného štýlu a možnosti ich pozitívneho ovplyvnenia“.

K Svetovému dňu nefajčenia sme v spolupráci s Mestom Spišská Nová Ves a Gymnáziom na Javorovej ulici zrealizovali pre študentov stredných škôl seminár k problematike fajčenia a odvykania a pre širokú verejnosť akciu „Vymeň cigaretu za vitamín“. Súčasťou akcie bola aj realizácia ankety u dobrovoľníkov – fajčiarov, ktorí boli ochotní zhasiť cigaretu a vymeniť ju za vitamíny ponúknuté študentmi z Gymnázia. Celkom bolo oslovených viac než 100 fajčiarov v uliciach mesta, ktorým boli poskytnuté letáky s výhodami nefajčenia ako aj radami ako sa stať nefajčiarom. K akcii boli poskytnuté interviu pre TV Redutu a informácie boli zverejnené aj v regionálnej tlači. V rámci tohto dňa sme realizovali pre oslovených záujemcov aj merania oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu s prístrojom Smokerlyzer.

V rámci Svetového dňa životného prostredia sme zrealizovali v spolupráci so Zelenou školou - ZŠ Kožuchova ul. a Vlastivedným Múzeom Spiša osvetovú akciu pre širokú verejnosť „Ochraňuj si životné prostredie“. Letáky z vlastnej tvorby ponúkali ľuďom v centre mesta žiaci 4. ročníka uvedenej školy. Na panely, ktorý bol umiestnený pred Vlastivedným múzeom ako aj na ponúkaných letákoch boli zvýraznené problémy znečisťovania vody, pôdy a ovzdušia.

K Svetovému dňu pohybu sme zorganizovali v spolupráci s peer klubom pri Centre voľného času pre študentov stredných škôl 2. ročník florbalového turnaja o putovný pohár primátora

mesta. Pohybové aktivity boli súčasťou projektu „Mladí ľudia a život“. Účastníkom sme zdôraznili význam pravidelnej pohybovej aktivity v prevencii srdcovo – cievnych a metabolických ochorení. Záujemcom sme poskytli možnosť testovania telesnej zdatnosti a konzultácie k optimálnej pohybovej aktivite v pohybovej poradni.

K Svetovému dňu boja proti drogám zrealizovali peer aktivisti na 1 základnej a 4 stredných školách pre svojich rovesníkov v rámci projektu „Mladí ľudia a život“ 16 besied na tému „Nikotín, alkohol a iné drogové závislosti“ s využitím rôznych zážitkových metód .

Pre žiakov pre žiakov 4. ročníkov mestských základných škôl a seniorov mesta Spišská Nová Ves a Krompachy sme vykonali 18 besied a prednášok na tému „Prevencia drogových závislostí – fajčenie, alkohol a drogy“.

K tomuto dňu sme zorganizovali a odborne viedli 2 semináre pre žiakov 8. ročníkov základnej školy v Smižanoch na tému „Vyber si zdravý štýl a nie drogy“ s aktívnym zapojením žiakov pri riešení modelových situácií rôznych životných príbehov mladých ľudí.

Na RÚVZ bol pre verejnosť zhotovený panel „Závislosti“ s obrazovou a textovou časťou k jednotlivým druhom drog, vrátane príznakov pri užívaní a predávkovaní drogami. Na panely je aj návod ako postupovať pri riešení problému konzumácie drog a vzniku drogovej závislosti.

Úloha č. 9.6

Program podpory zdravia znevýhodnených rómskych komunít

Úloha sa plní v rámci Programu podpory zdravia pre znevýhodnené komunity žijúce v segregovaných a separovaných rómskych osídleniach, ktorú realizuje náš RÚVZ od marca 2007 prostredníctvom 3 komunitných asistentiek zdravotnej výchovy.

V rámci programu sa monitoroval v spolupráci s komunitnými asistentkami v r. 2007 životný štýl a zdravotný stav rómskej populácie v rôznych obciach okresu Spišská Nová Ves a Gelnica. U 202 mužov a žien sme zrealizovali v terénnych podmienkach antropometrické a biochemické vyšetrenia, merania krvného tlaku a obsahu tuku v tele. Výsledky boli spracované a odoslané gestorovi úlohy - ÚVZ SR Bratislava.

Od mesiaca marec 2009 sa pokračuje v realizácii programu pre rómske komunity v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica. Komunitné asistentky realizujú aktivity v oblasti podpory zdravia zamerané na zvýšenie zdravotného povedomia v oblasti povinného očkovania, zdravotného poistenia ako aj zvýšenia návštev u všeobecného lekára, stomatológa, detského lekára, gynekológa a iných odborných lekárov za účelom prevencie a liečby. V školách vykonávajú pre rómske deti a mládež prednášky a besedy obsahovo zamerané na výchovu k partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu ako aj primárnu prevenciu fajčenia, alkoholizmu a drogových závislostí ako aj infekcie HIV/AIDS a iných sexuálne prenosných ochorení. U menších detí sa vykonáva výchova k starostlivosti o ľudské telo a chrup a v prípade potreby aj odvrátenie.

V rómskych osadách sú aktivity zamerané na prednáškovú činnosť v Komunitných centrách so zameraním na rôzne témy – životospráva, hygiena bývania, uskladňovanie potravín, najčastejšie ochorenia u detí a dospelých, prevencia infekčných ochorení, očkovanie, likvidácia komunálneho odpadu a udržiavanie čistoty a poriadku v okolí obydlí a zdrojov pitnej vody.

V tejto súvislosti komunitné asistentky nadviazali spoluprácu so starostami Obecných úradov, riaditeľmi základných a osobitných škôl ako aj detskými lekármi a všeobecnými lekármi pre dospelých.

Za prvý polrok 2009 pracovali v 12 obciach (Rudňany, Markušovce, Arnutovce, Nálepko, Spišské Tomášovce, Bystrany, Hrabušice, Betlanovce, Arnutovce, Letanovce, Závadka, Smižany), kde vykonali viac ako 50 prednášok v školách a Komunitných centrách pre deti, školskú mládež a dospelú populáciu.

Zároveň realizovali v uvedených obciach aj monitorovanie indikátorov zdravotného uvedomenia a komunikácie, v rámci ktorého oslovovali zástupcov obce, škôl ako aj pediatrov, lekárov prvého kontaktu a špecialistov (gynekológov, urológov a RZP lekárov). Údaje z monitoringu boli zaslané na spracovanie na ÚVZ SR Bratislava. Druhá fáza prieskumu sa bude realizovať v 2 polroku 2009 po cielených zdravotno – výchovných intervenciách.

V 9 obciach okresu Spišská Nová Ves a 2 obciach okresu Gelnica v spolupráci s odbornou pracovníčkou oddelenia Epidemiológie a firmou ASANARATES s.r.o. so sídlom v Košiciach aktívne pomáhali v oblasti osvetu a prípravy obyvateľstva formou priamej komunikácie a rozdávania letákov pri realizácii deratizačných, dezinfekčných a dezinfekčných prác v dvoch na seba naväzujúcich etapách.

Navštívili viac ako 150 rodín za účelom šírenia osvetu v súvislosti s povinným očkovaním a preventívnymi lekáorskými prehliadkami. V školách a rodinách vykonávali odlišovanie s použitím sprayov zn. Difusil, zakúpených z prostriedkov RÚVZ Spišská Nová Ves a určených na program. Deťom a rodičom poskytli zároveň poradenstvo v prevencii a liečbe tohto infekčného ochorenia. Celkom uskutočnili viac ako 150 metodických návštev na školách, obecných úradoch a zdravotníckych ambulanciách.

Úloha č. 9.7

„Quit and win“

„Vyzvi srdce k pohybu“

Tento nepárny kalendárny rok bude realizovaná úloha „Vyzvi srdce k pohybu“. Jej plnenie bolo presunuté gestorom úlohy – RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici na jesenné mesiace. Súťaž bude mať formu kampane, v rámci ktorej bude oslovená prostredníctvom médií široká verejnosť k zvýšeniu pohybových aktivít s možnosťou návštevy Poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity.

Úloha č. 9.8

Národný program prevencie obezity

Realizácia Národného programu prevencie obezity spočívala v rôznych zdravotno – výchovných aktivitách určených pre deti, mládež, dospelú populáciu a seniorov formou prednášok, besied a diskusií obsahovo zameraných na zdravú výživu, pohybovú aktivitu ako aj individuálne konzultácie a poradenstvo pre klientov poradne zdravia a Poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity.

Činnosť Poradenského centra ochrany a podpory zdravia sme opakovane propagovali prostredníctvom regionálnych médií. Nadviazali sme spoluprácu s odbornými lekármi z odboru interná medicína a funkčná diagnostika.

V pohybovej poradni realizujeme pilotnú štúdiu „Vybrané ukazovatele zdravia a testovanie telesnej zdatnosti športujúcej a nešportujúcej mládeže stredných škôl“. V rámci štúdie sa uskutočňuje zber dát o životospráve študentov formou dotazníka, meranie antropometrických ukazovateľov, krvného tlaku, spirometrických hodnôt a skladby tela ako aj vyšetovanie biochemických ukazovateľov z kapilárnej krvi. U 85 zúčastnených respondentov prebieha podľa harmonogramu aj testovanie telesnej zdatnosti formou záťažového ergometrického vyšetrenia. Pri individuálnych konzultáciách kladieme dôraz na správnu hmotnosť a prevenciu obezity.

Pre žiakov základných škôl bolo vykonaných 8 prednášok a besied na tému „Obezita a jej prevencia“ s akcentom na dostatočnú pohybovú aktivitu a racionálnu výživu.

V rámci týchto intervenčných aktivít boli zrealizované pre 3 skupiny seniorov skupinové diskusie o význame pohybu a zdravej výživy ako prevencie nadváhy a obezity.

Úloha č. 9.9 CINDI program SR

Túto úlohu plníme v spolupráci s úsekom riaditeľa v rámci aktivít Poradenského centra zdravotnej výchovy a podpory zdravia. Pri Regionálnom úrade verejného zdravotníctva v Spišskej Novej Vsi máme zriadenú základnú poradňu zdravia, poradňu pre optimalizáciu pohybovej aktivity a na základe konzultácií a odporúčaní zo základnej poradne poskytujeme klientom aj poradenstvo v oblasti odvykania od fajčenia v poradni pre odvykanie od fajčenia. Poradenstvo v oblasti zdravej výživy a pitného režimu poskytujeme klientom v rámci základnej poradne zdravia.

V základnej poradni zdravia vykonávame antropometrické merania (hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov, výpočet BMI a WHR indexov), meranie krvného tlaku a percentuálneho obsahu tuku v tele ako aj biochemické vyšetrenia celkového a ochranného cholesterolu, triglyceridov a glykémie na prístroji Reflotron. Podľa indikácii realizujeme pre klientov poradní meranie zloženia tela, obsahu tuku a aktívnej hmoty prístrojmi OMRON.

Údaje v základnej poradni spracovávame v Teste zdravého srdca. Klientom poskytujeme poradenstvo k zmene životného štýlu a pozitívneho ovplyvnenia rizikových faktorov s dôrazom na srdcovo – cievne ochorenia, metabolické a onkologické ochorenia, nadváhu, obezitu a nefarmakologické ovplyvnenie krvného tlaku.

Za obdobie od 1.1. – 30.6.2009 navštívilo základnú poradňu zdravia celkom 223 klientov, z toho 111 žien a 112 mužov. Prvé vyšetrenie absolvovalo 165 klientov, z toho 80 žien a 85 mužov a kontrolne vyšetrených bolo v prvom polroku 58 klientov, z toho 31 žien a 27 mužov.

Merania a konzultácie vykonávame podľa dohody aj v rámci spolupráce s rôznymi firmami a inštitúciami pre uzavreté skupiny klientov v terénnych podmienkach ako aj pri príležitosti Svetového dňa zdravia, kde sú tieto merania s obmedzeným rozsahom určené pre širokú verejnosť.

V rámci týchto výjazdov sme vyšetřili v spolupráci s poisťovňou Dôvera vo firme NOVES 16 zamestnancov a 17 pracovníkov z Mestskej polície Spišská Nová Ves. Počas dni zdravia sme poskytli služby a poradenstvo 43 občanom mesta Spišská Nová Ves.

Vyšetřenia v Poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity na základe odporúčaní z poradne zdravia absolvovalo v prvom polroku 103 záujemcov, z toho 46 žien a 57 mužov. 80 klientov bolo vyšetřených a otestovaných prvý krát a 23 absolvovali kontrolné vyšetřenie. Všetkým boli realizované ergometrické záťažové testy telesnej zdatnosti s následným počítačovým spracovaním výsledkov meraní a poskytnuté individuálne konzultácie k optimalizácii pohybovej aktivity.

V poradni pre odvykanie od fajčenia sme poskytli v prvom polroku individuálne konzultácie pre 6 záujemcov, ktorým sme vykonali vstupné vyšetřenia Smokerlyzerom a Spirometrom a odporúčali najvhodnejší spôsob zvládnutia nikotínovej závislosti.

Úloha č. 9.10

Školy podporujúce zdravie

Aktivity boli realizované v prvom polroku pre žiakov základných škôl Kožuchova ul. – Zelená škola, Lipová ul., Komenského Smižany, ZŠ Hrušov a ZŠ Gelnica zapojených do projektu Školy podporujúce zdravie.

Celkom bolo vykonaných 46 besied a prednášok. Témy boli zamerané na zdravú výživu a pitný režim, stomatohygienu, prevenciu nikotinizmu, alkoholizmu a drogových závislostí, prevenciu nadváhy a obezity, pohybovú aktivitu, stres, HIV a iné sexuálne prenosné infekcie. V ZŠ Hrušov pre žiakov 9. ročníkov bola zrealizovaná anketa „Únava“ so zameraním na stres.

Pre žiakov a pedagógov ZŠ Gelnica bol uskutočnený seminár na tému „Rizikové faktory životného štýlu“.

V rámci enviromentálnej a ekologickej výchovy a vzdelávania – enviromentálne zdravie sme sa zúčastnili aktivít počas „Dňa zeme“, ktorý organizovala ZŠ Kožuchova ul. – Zelená škola Spišská Nová Ves.

10. KONTROLA TABAKU

Úloha č. 10.1

Príprava a realizácia sledovania účastníkov súťaže Prestaň a vyhraj 2008 po roku od ukončenia súťaže formou dotazníkového prieskumu.

Prieskum a sledovanie účastníkov súťaže Prestaň a vyhraj 2008 po roku od ukončenia realizuje ÚVZ SR Bratislava, nakoľko boli prihlášky od účastníkov v jednotlivých regiónoch zasielané priamo do tohto úradu.

Úloha č. 10.2

Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií vykonávajú iné oddelenia RÚVZ Spišská Nová Ves – Epidemiológie, Hygieny výživy, Hygieny detí a mládeže, Hygieny životného prostredia a Preventívneho pracovného lekárstva.

V rámci preventívnych aktivít na školách a úradoch upozorňujeme kompetentných pracovníkov na dôslednosť dodržiavania Zákona o ochrane nefajčiarov.

Úloha č. 10.3

Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku sme zrealizovali terénnu akciu Poradne pre odvykanie od fajčenia spojenú s meraním oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu. V rámci súčasne realizovanej akcie „Vymeň cigaretu za vitamín“ v spolupráci so študentmi z Gymnázia na Javorovej ul. v Spišskej Novej Vsi bolo oslovených k vyšetreniu viac ako 100 náhodných fajčiarov. Tretina z nich bola ochotná podrobiť sa dychovému vyšetreniu za účelom stanovenia koncentrácie oxidu uhoľnatého. Všetci účastníci dostali letáky z vlastnej edičnej tvorby, kde boli odborné rady k odvykaniu od fajčenia a potrebným zmenám životného štýlu.

Úloha č. 10.4

Príprava realizácie medzinárodnej súťaže pre fajčiarov Prestaň a vyhraj 2010

Príprava realizácie súťaže na regionálnej úrovni je v štádiu rokovaní. Samotná súťaž pre motivovaných fajčiarov sa bude realizovať v máji 2010.

Úloha č. 10.5

Školenie zdravotníckych pracovníkov v oblasti poskytovania krátkoho poradenstva pre klientov a pacientov ako prestať fajčiť

Úloha je plnená na centrálnej úrovni. Riešiteľom sú ÚVZ SR Bratislava, Slovenská zdravotnícka univerzita a Slovenská lekárska spoločnosť.

Úloha č. 10.6

Príprava a vydanie učebného textu pre zdravotnícke školy a univerzity so zameraním na kontrolu tabaku vo verejnom zdravotníctve

Úloha je plnená na centrálnej úrovni. Riešiteľom sú ÚVZ SR Bratislava a Slovenská zdravotnícka univerzita.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Starej Ľubovni**

A. RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bol zapojený do následovných programov a projektov:

A.1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

Za hodnotené obdobie boli realizované aktivity 1. cieľa NEHAP III, v rámci výkonu ŠZD nad hromadným zásobovaním obyvateľstva pitnou vodou a monitorovania kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov v súlade s platnou legislatívou podľa stanoveného rozsahu a frekvencie laboratórnych rozborov.

V súvislosti s pitnou vodou u individuálneho zásobovania boli realizované aktivity v rámci svetového dňa vody (odborné poradenstvo v oblasti otázok zdravotnej bezpečnosti pitnej vody zo zdrojov využívaných na individuálne a hromadné zásobovanie pitnou vodou, úprava pitnej vody, ochrana vodných zdrojov, zdravotné riziká z vody, význam vody pre zdravie človeka a pod.). Akcia sa stretla s veľkým ohlasom verejnosti, ktorá prejavila záujem o problematiku pitnej vody.

V rámci ŠZD podľa platnej legislatívy bola mimoriadna pozornosť venovaná vode na kúpanie v bazénoch umelých kúpalísk s celoročnou a sezónnou prevádzkou (LTS 2009). Za hodnotené obdobie neboli zaznamenané žiadne hromadné ochorenia, pri ktorých by bola preukázaná ako cesta prenosu voda z verejného vodovodu resp. voda na kúpanie na umelých kúpaliskách.

Cieľom realizovaných aktivít bolo prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľstva, predovšetkým detskej populácie.

1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

Monitoring kvality vody na kúpanie na prírodných kúpacích lokalitách nebol zabezpečený.

V okrese Stará Ľubovňa sa prírodné lokality s organizovanou rekreáciou nenachádzajú.

Výkon ŠZD nad vodou na kúpanie v bazénoch s celoročnou prevádzkou a v bazénoch so sezónnou prevádzkou (Termálne kúpalisko Izabela vo Vyšných Ružbachoch) bol zabezpečený v súlade so zák. č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyhláškou MZ SR č. 72/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská a pokynov ÚVZ SR pre výkon ŠZD nad vodou na kúpanie v LTS 2009.

Prevádzka Termálneho kúpaliska Izabela vo Vyšných Ružbachoch s plánovanou kúpacou sezónou (19.6.2009 – 30.8.2009) bola povolená rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva na základe komplexnej kontroly pripravenosti areálu, stavu bazénov a zariadení na začiatok sezóny.

Správa o pripravenosti umelého kúpaliska na LTS 2009 bola v požadovanom termíne zaslaná cez IS o kvalite vody na kúpanie. Aktualizovanie údajov počas LTS prebieha len prostredníctvom IS podľa pokynov ÚVZ SR k výkonu ŠZD nad vodou na kúpanie.

V bazénoch s celoročnou prevádzkou bolo zabezpečené sledovanie kvality vody na kúpanie z prostriedkov prevádzkovateľov prostredníctvom RÚVZ (platená služba) v rozsahu a frekvencii stanovených platnou legislatívou.

Za hodnotené obdobie bolo vyšetrených 11 vzoriek vôd, z ktorých všetky vzorky boli vyhovujúce v zdravotne významných ukazovateľoch (mikrobiologické a biologické ukazovatele). V 8 vzorkách boli prekročené MH v ukazovateľoch (voľný chlór 3-x, viazaný chlór 6-x). Hygienická situácia v bazénoch s celoročnou prevádzkou je vyhovujúca.

Údaje o kvalite vody boli priebežne vkladané prostredníctvom IS.

V súvislosti s kúpaním návštevníkov v bazénoch nebol zaznamenaný žiadny hromadný výskyt ochorení.

Aktuálne údaje o kvalite vody na kúpanie a informácie o stave sledovaných bazénov sú obyvateľstvu sprístupnené na web. stránke RÚVZ a IS vody na kúpanie (www.uvzsr.sk)

1.6. Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ.

Hlavným cieľom monitoringu bolo sledovanie kvality pitnej vody v rozvodnej sieti verejných vodovodov podľa spracovaného rozsahu laboratórnych rozborov a frekvencií vyšetrení vzoriek pitnej vody v súlade so zák. č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zák. č. 355/2007 Z.z.) a NV SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. (ďalej len NV SR č. 354/2006 Z.z.).

Podľa spracovaného plánu monitoringu bolo v I. polroku 2009 vyšetrených 35 vzoriek vôd v rámci kontrolného monitoringu. Výsledky laboratórnych vyšetrení vzoriek vôd z preverovacieho monitoringu neboli RÚVZ doručené (odobratých 6 vzoriek vôd).

Z celkového počtu 35 vyšetrených vzoriek, bolo v 6-tich vzorkách zistené prekročenie limitných hodnôt ukazovateľov podľa NV SR č. 354/2006 Z.z., čo predstavuje 17,14 %-nú závadnosť. Najvyššia závadnosť – 8,57 % bola spôsobená mikrobiologickými ukazovateľmi. V 2 vzorkách bolo zistené prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli voľný chlór a železo – 5,71 % závadných vzoriek a v 2 vzorkách bolo zistené prekročenie MH ukazovateľov – živé organizmy a abiosestón (5,71 % závadných vzoriek).

Vzorky vody boli vyšetrované v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Poprade.

Údaje o kvalite pitnej vody sa priebežne zadávali do programového systému VYDRA a sú zverejnené na web. stránke RÚVZ. O kvalite pitnej vody bola verejnosť informovaná aj prostredníctvom regionálnej tlače.

Z dôvodu nedodržania požiadaviek na kvalitu pitnej vody vo verejnom vodovode v meste Podolíne, bola prevádzkovateľovi vodovodu - PVPS, a.s. Poprad uložená pokuta podľa § 57 ods. 47 písm. a/ zák. č. 355/2007 Z.z. vo výške 500,00 €/15063,00 Sk.

Za hodnotené obdobie neboli zaznamenané žiadne infekčné ochorenia prenosné vodou z verejných vodovodov.

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík /rizikové práce/

Pracovníci odd. PPL v sledovanom období v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonali kontroly v 4 podnikoch zamerané na rizikové profesie.

V 32 /v r. 2008 – 30/ podnikoch evidujeme 353 /v r. 2008 – 220/ exponovaných osôb t.j. zamestnancov i živnostníkov rizikovým faktorom, z toho 8 /v r. 2008 – 7/ žien. Prehodnotené boli rizikové práce vo EUROKOVE v.d. Orlov. Určené boli rizikové práce vo fi KL CONSTRUCT s.r.o. v Plavnici-Táborisko, Ing. Daniel Dujava – Kovovýroba, Stará Ľubovňa a vo fi PL PROFY s.r.o. Orlov po vykonaní objektivizácii pracovného prostredia. Objektivizácia pracovného prostredia sa vykonáva vo fi LEVALOV s.r.o. Nová Ľubovňa, ktorá prevzala Gátrovú pílu Urbariátu v Novej Ľubovni, vo fi EUROKS s.r.o. Stará Ľubovňa a vo fi LINTEL s.r.o. v Podolínci. Zrušené boli rizikové práce vo fi Agrostav v.o.d .

Pri prehodnocovaní rizikových profesií sme sa zameriavali hlavne na kontrolu rozhodnutí vydaných v uplynulých rokoch a na prevádzky na, ktorých bolo zistené možné riziko. Pri výkone ŠZD bolo preverované dodržiavanie zásad bezpečnej práce, zmeny vo výrobnom procese v súvislosti s pracovným prostredím, pridelovanie a používanie osobných ochranných prostriedkov a zabezpečovanie preventívnych lekárskech prehliadok. Zvýšil sa

počet väčších firiem resp. právnických a fyzických subjektov, ktoré majú uzatvorenú zmluvu s PZS a preventívne prehliadky sa vykonávajú v ambulancii PZS.

Tam kde bolo potrebné vykonať merania fyzikálnych i chemických faktorov boli pracoviská dávané do skúšobnej prevádzky resp. do ďalšej skúšobnej prevádzky nakoľko podniky nedokázali v krátkom časovom úseku – pol roka zabezpečiť objektivizáciu pracovných priestorov. Jednalo sa hlavne o nové kovovýroby a gátrové pily.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov.

V rámci štátneho zdravotného dozoru kontroly boli zamerané na skladovanie, evidenciu a manipuláciu s chemickými látkami na ochranu rastlín, ako i s nebezpečnými, jedovatými a veľmi jedovatými chemickými látkami a prípravkami. Celkovo bolo vykonaných 5 kontrol v poľnohospodárskych podnikoch.

Pri uvádzaní nových pracovných priestorov do prevádzky vyžadujeme zároveň i posúdenie prevádzkového poriadku, ktorý obsahuje okrem iného hodnotenie rizika, havarijný plán a zásady prvej pomoci pri práci s chemickými látkami. Posúdených bolo 18 prevádzkových poriadkov.

Priamo na poli poľnohospodárskych podnikov boli vykonané 2 námatkové kontroly. V marci 2009 Regionálna poľnohospodárska a potravinárska komora realizovala kurz pre pracovníkov vykonávajúcich ochranu rastlín, na ktorom participovali i odborní pracovníci RÚVZ. Bolo vyškolených celkom 28 pracovníkov vykonávajúcich postrekové práce.

V rámci zdravotnej výchovy a prevencie bolo vykonaných 21 konzultácií týkajúcich sa podmienok pre získanie osvedčenia pre odbornú spôsobilosť na prácu s jedmi, predaja agrochemikálii, skladovania a manipulácie s nimi, vypracovania prevádzkového poriadku a pod..

V priebehu sledovaného obdobia neboli hlásené priemyslové otravy ani podozrenia na choroby z povolania v súvislosti s prácou s jedmi. Neboli hlásené žiadne havarijné situácie.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.

Buková a dubová drevná hmota sa používa v minimálnom rozsahu pri výrobe nábytku v stolárskych dielňach, hlavne ako spojovacie časti.

V sledovanom období neboli vykonávané stavebné práce, pri ktorých by sa búrali steny a rozoberali strešné krytiny z azbestu.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaž.

Úloha sa realizuje priebežne v rámci štátneho zdravotného dozoru. Doposiaľ nebola prehodnocovaná psychická pracovná záťaž. Žiadne práce v okrese Stará Ľubovňa nie sú zaradené do kategórie rizika z hľadiska nadmernej psychickej záťaž.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia /DNJZ/.

Pracovníci v sledovanom období neprešetrovali podozrenie na profesionálne ochorenie z DNJZ .

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice.

Zatiaľ sme neprešetrovali podozrenie na chorobu z povolania s osobitným zameraním na ochorenie chrbtice z profesionálnych príčin.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Počas sledovaného obdobia problematika bola súčasťou kontrol v rámci ŠZD, zároveň boli získavané údaje pomocou dotazníkov informovanosti zamestnancov /40 respondentov na 3 pracoviskách/. Pri výkone ŠZD neboli zistené žiadne závažnejšie nedostatky.

Nadalej budeme pokračovať vo vykonávaní previerok na jednotlivých pracoviskách firiem, kde pracovníci vykonávajú práce so zobrazovacími jednotkami viac ako polovicu pracovnej doby.

2.3. Zdravé pracoviská.

Aktívne sa spolupracuje so zástupcami firmy MKEM s.r.o. Stará Ľubovňa pri riešení ochrany zdravia zamestnancov pri práci. V rámci realizácie aktivít v priebehu 1.polroka 2009 sme vypracovanú vlastnú edícia – „Svetový deň darcov krvi“ zaslali pre pracovníkov firmy MKEM v Starej Ľubovni, kde sme ich vyzvali k darcovstvu krvi a zároveň upriamili ich pozornosť na podmienky darovania krvi. Do firmy sú distribuované spracované zdravotno-výchovné letáky pri príležitosti európskych a svetových dní a kampaní.

Od roku 2007 Oddelenie podpory zdravia zahájilo realizáciu regionálneho projektu „Zdravé pracovisko“. Do projektu bola zaradená prevádzka MKEM v Starej Ľubovni. V rámci realizácie aktivít v priebehu 1.polroka 2009 sme vypracovanú *vlastnú edíciu* – „Svetový deň darcov krvi“ zaslali pre pracovníkov firmy MKEM v Starej Ľubovni, kde sme ich vyzvali k darcovstvu krvi a zároveň upriamili ich pozornosť na podmienky darovania krvi.

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Úloha sa plní sa podľa viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín RÚVZ so sídlom V Starej Ľubovni, pravidelne podľa harmonogramu je odobratý stanovený počet vzoriek.:

apríl odber 5 vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom:

- mrkvy, listovej zeleniny (kontrola množstva dusičnanov a dusitanov), počet vzoriek: 5 odobratých - úloha splnená

jún – na mliečnom základe (mikrobiologické riziko) - 10 vzoriek

- miesta odberu: distribučná sieť, vrátane lekární (vzorky z dovozu i domácej výroby),

Výstupy : odd. HVBP a KV odobralo 15 vzoriek v období od 1.1.2009 -31.06.2009, z ktorých bola 1 závadná / NUTRILON – ryžová/.

3.2 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie

Úloha sa plní priebežne , prostredníctvom monitoringu a intervencie je vplyv na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospeljej populácie so zameraním na stredne ťažkú prácu, vyplňujú sa pripravené dotazníky pre vybrané ciele skupiny. Doposiaľ bolo takto vyšetrených 23 respondentov z celkového počtu 80 respondentov za rok.

V súvislosti s realizáciou tohto projektu sme v 1.polroku 2009 oslovili 37 klientov, u ktorých sme zabezpečili vyplnenie Klinicko – somatometrického dotazníka s jednodňovým jedálnym lístkom, poskytli vyšetrenia klientovi v Poradni zdravia a zabezpečili vyplnenie záznamového listu pre biochemické vyšetrenie a prostredníctvom zdravotno-výchovných intervencií sme vplývali na zlepšenie stravovacích návykov u týchto vybraných skupín populácie so zameraním sa na stredne ťažkú prácu.

3.3 Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Úloha je realizovaná v pravidelnom intervale, každý mesiac v roku sú odobraté 2 vzorky kuchynskej soli z domácej ale aj zahraničnej produkcie a zabezpečuje sa monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu so ľudského organizmu. Monitoring obsahu jódu pretrváva od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50-tych rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR.

Spolu bolo odobratých 12 vzoriek, pričom 4 vzorky boli z dovozu a sú v súlade s platnou legislatívou.

3.4 Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Riešenie úlohy postupuje podľa harmonogramu odberu vzoriek, ktorý bol vydaný ÚVZ SR na rok 2008. Vo februári neboli odobraté 2 vzorky – dekoratívnej kozmetiky pre deti a bábiky, nakoľko sa v našom okrese tieto výrobky nenachádzali. V apríli 2009 bolo odobratých 5 vzoriek detských zubných pást, na chemické vyšetrenie dietylenglykol a flour, ktoré vyhovovali. V júni bolo odobratých 5 vzoriek detskej kozmetiky na vyšetrenie konzervačných látok, výsledky doposiaľ nie sú k dispozícii.

Počas uvedeného boli pravidelne v mesačných intervaloch realizované kontroly označovania 16 a kontroly dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov 77.

3.5 Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Realizácia úlohy je zameraná na kontrolu požadovanej dokumentácie u výrobcov a dovozcov detskej kozmetiky, monitoring dodržiavania požiadaviek pri hodnotení bezpečnosti vybraných kozmetických výrobkov a monitoring dodržiavania zákazu testovania kozmetických výrobkov na zvieratách. Povinnosťou každého výrobcu a dovozcu kozmetických výrobkov je uviesť na trh iba bezpečné výrobky. Na zabezpečenie tejto požiadavky sa musia dodržiavať ustanovenia právnych predpisov v tejto oblasti, vyrábať v zmysle správnej výrobných praxe a pre potreby štátneho zdravotného dozoru predložiť na požiadanie dokumentáciu týkajúcu sa najmä hodnotenia bezpečnosti kozmetického výrobku, možných nepriaznivých účinkov na zdravie ľudí a vykonávaných testoch na zvieratách.

4. 2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Do realizácie projektu bola v okrese Stará Ľubovňa oslovená a následne aj zaradená ZŠ Za vodou v Starej Ľubovni ako mestská škola a ZŠ Hniezdne ako vidiecka škola. Samotný zber údajov formou dotazníka bol realizovaný v období od 5.-10.6.2009 u 15 detí vekovej skupiny 3-6 ročných v mestskej i vidieckej materskej škole (spolu 30 dotazníkov), u 30 detí vekovej skupiny 7-10 ročných v mestskej i vidieckej základnej škole (spolu 60 dotazníkov) a u 30 detí vekovej skupiny 11-14 ročných v mestskej i vidieckej základnej škole (spolu 60 dotazníkov). Celkovo bolo deťmi a žiakmi vyplnených 150 dotazníkov, 75 dotazníkov v meste a 75 dotazníkov na vidieku.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Na plnení tejto úlohy sa oddelenie HDaM pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v období január – jún 2009 nepodieľalo, nakoľko nebola predložená požiadavka gestora na realizáciu celoslovenského prieskumu zameraného na zistenie situácie ohľadom zneužívania návykových látok u žiakov a študentov, ako aj učiteľov základných, stredných a vysokých škôl s cieľom zmapovania trendov v tejto oblasti v pôsobnosti okresu Stará Ľubovňa.

4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Na plnení tohto projektu sa oddelenie HDaM bude podľa etáp riešenia podieľať v druhom polroku 2009.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

V súvislosti s realizáciou uvedeného projektu v okrese Stará Ľubovňa sme oslovili a zaradili do realizácie projektu jednu vidiecku – MŠ Nová Ľubovňa a jednu mestskú materskú školu – MŠ Ul. Vsetínska v Starej Ľubovni. Kvôli nedostatočnej veľkosti súboru vidieckej materskej školy sme pristúpili k zaradeniu do realizácie projektu aj vidieckej materskej školy v Jakubanoch. Vo vybraných MŠ sme v období od apríla do júna 2009 formou osobných a telefonických konzultácií dohodli spoluprácu, podmienky zberu dát formou dotazníkového prieskumu, informovaný súhlas rodičov, odber vzoriek stráv (desiata, obed, olovrant) a nápojov v originálnom balení alebo stanovenom množstve v 17.kalendárnom týždni a realizáciu antropometrických meraní a tlaku krvi u detí. Celkovo sme poskytli 7 osobných a 9 telefonických konzultácií počas realizácie projektu.

V 17. kalendárnom týždni sme zabezpečili odber celkovo 10 vzoriek stravy (desiata, obed, olovrant) a 10 nápojov z vybranej mestskej a vidieckej materskej školy. Tieto vzorky stravy a nápojov sme distribuovali do laboratórií pri RÚVZ so sídlom v Poprade, kde bol zabezpečený laboratórny rozbor podľa vopred dohodnutých požiadaviek.

Samotný zber údajov formou dotazníka prebiehal v období od 16.3 do 30.6. 2009, kde boli vyplnené a zozbierané dotazníky a boli uskutočnené merania antropometrie a tlaku krvi u 60 detí (30 chlapcov, 30 dievčat) v MŠ Ul. Vsetínska v Starej Ľubovni, v MŠ Nová Ľubovňa u 43 detí (16 chlapcov, 27 dievčat) a v MŠ Jakubany u 17 detí (14 chlapcov, 3 dievčatá). Zber údajov formou dotazníkov „24 – Hodinový jedálniček dieťaťa“ a „Fyzická aktivita/24 hodín“ bol vykonaný v 17. kalendárnom týždni (20.4.-24.4.2009). Vyplňanie dotazníkov bolo zabezpečené v súčinnosti so zákonným zástupcom dieťaťa – rodičom, ktorý zároveň podpísal a odovzdal informovaný súhlas zákonného zástupcu dieťaťa - rodiča. V súčasnosti sa údaje z dotazníkov zadávajú do mustry.

6.1. Národný imunizačný program (NIP)

Plnenie NIP je na území okresu na veľmi dobrej úrovni. Situácia v oblasti imunizácie je monitorovaná. V priebehu sledovaného obdobia sme mali hlásené 1 ochorenie preventabilné očkovaním (1 x lab. potvrdené – pertussis u 8 ročného dieťaťa riadne očkovaného).

V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované zdravotno-výchovné aktivity:

- 13 prednášok; z toho 9 x pre laickú verejnosť (MŠ, ZŠ, SŠ), 4 x pre rómske komunity (témy: Chrápka a očkovanie; Povinné očkovanie, Kliešťová encefalitída a očkovanie, Prevencia chrípky a pneumokokových ochorení, Efektivita očkovania a vývoj prenosných ochorení v SR),
- 1 článok v printových médiách (regionálna tlač) pod názvom „Zabúdajú na očkovanie?“,
- spracovaný informačný materiál o EIW a význame očkovania pre laickú verejnosť (leták č. 1) a pre zdravotníckych pracovníkov (leták č. 2); nástenka a informačný materiál venované EIW boli zhotovené a umiestnené v priestoroch RÚVZ,
- na odd. epidemiológie RÚVZ bola k dispozícii vakcinačná poradňa,
- na stránke RÚVZ bola uverejnená informácia o EIW a význame očkovania,

- v rámci iných aktivít bola uverejnená informácia o EIW a význame očkovania na videotexte regionálnej televízie, zabezpečená fotodokumentácia z 3 podujatí, 1 x výjazdová poradňa zdravia, 1 x osobná konzultácia, zabezpečená distribúcia 3 z-v materiálov.

Správa o aktivitách bola v termíne odoslaná na ÚVZ SR.

Kontrola očkovania bude vykonaná k 31.8.2009 (v zmysle usmernenia ÚVZ SR).

Nariadené a realizované bolo povinné očkovanie osôb, ktoré sú vystavené zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz v obci Jakubany a rómskych osadách Čirč a Šarišské Jastrabie v súvislosti so zvýšeným výskytom ochorení na VHA v týchto obciach.

Závažnejšie nedostatky vo výkone očkovania neboli zistené, postvákcináčnej reakcie neboli hlásené.

PZS sú v oblasti plnenia NIP pravidelne usmerňovaní formou metodických listov v priebehu celého roka, v prípade potreby je na základe vzájomnej konzultácie očkujúceho lekára a epidemiológa vypracovaný individuálny plán očkovania.

Široká verejnosť je o aktivitách v oblasti plnenia NIP informovaná prostredníctvom regionálnych novín a web stránky RÚVZ.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

Evidencia a analýza prenosných ochorení sa vykonávala prostredníctvom informačného systému prenosných ochorení (EPIS).

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení (výskyt, prevencia, grafy, mapy a iné) je zabezpečené prostredníctvom:

- programu EPIS (vstupný portál pre verejnosť)
- webová stránka RÚVZ SL (týždenná aktualizácia akútnych resp. ochorení, mesačná analýza prenosných ochorení)
- zdravotno-výchovné aktivity (24 prednášok, 14 informácií v printových médiách, 3 v tv reláciách, 26 letákov, 2 názorné propagácie, 3x informačný materiál, 20x telef. poradňa, 52x web, 1 x prieskum vedomostí).

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Úloha sa plnila na podľa pokynov gestora a členov špecializovaných pracovných skupín, dokumentované boli všetky prenosné ochorenia s príslušnými protiepidemickými opatreniami v ohnisku nákazy, kontakty s prenosným ochorením, výsledky lab. vyšetrení, nariadené opatrenia apod.

V hodnotenom období bol počet spracovaných a do systému vložených:

- 476 prípadov prenosných ochorení
- 54 spracovaných ohnísk
- 1272 kontaktov s pren. ochorením chránených očkovaním
- 91 vydaných rozhodnutí s nariadenými opatreniami a ďalších 114 opatrení uložených na mieste
- 1 epidémia hnačkových ochorení so 17 chorými (spoločné etiol. agens ani faktor prenosu neboli zistené),
- rodinný výskyt VHA v Podolínci, Čirči, Šar. Jastrabí, zvýšený výskyt v obci Jakubany a sporadické ochorenia v Lomničke a Starej Ľubovni.

Informačný systém prenosných ochorení je maximálne (denne) využívaný na evidenciu a hlásenie prenosných ochorení, na analýzy a grafické spracovanie vývoja prenosných ochorení.

6.4. Nozokomiálne nákazy

Plnenie úlohy na úrovni okresu je v štádiu hlásenia, evidencie, získavania dokumentácie, šetrenia a analýzy výskytu NN (zber hlásení - 1 x týždenne, analýza NN - 1 x

mesačne). Komisia NN zasadala v 1. polroku 2009 1x, kde boli analyzované príčiny vzniku NN a zásady dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky. V rámci okresu bolo v sledovanom období hlásených a analyzovaných 11 NN.

V rámci ŠZD bolo celkovo odobratých a vyšetrených 266 sterov z prostredia a 244 sterov zo sterilného materiálu.

Z 85 evidovaných sterilizačných prístrojov bolo otestovaných 38 prístrojov. Opakované kontroly boli vykonané 7 x.

6.5. Surveillance chronických ochorení

V priebehu polroka boli realizované zdravotno-výchovné aktivity pri príležitosti svetových dní.

Na plnení tejto úlohy sa prevažne podieľalo OPZ.

Realizácia projektov v rámci programu CINDI

V 1. polroku 2009 sme realizovali individuálne poradenstvo formou výjazdov pracovníkov Poradne zdravia na ZŠ v Plavči a na OR PZ v Starej Ľubovni. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania.

Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Celkovo sme vyšetřili v ZŠ Plaveč 11 klientov a na OR PZ v Starej Ľubovni 7 klientov. Dvaja klienti ZŠ Plaveč a 6 klienti OR PZ v Starej Ľubovni boli odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetřenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

V mesiaci máj 2009 bol preverený havarijný plán pre prípad výskytu mimoriadnej situácie a pandemický plán. Pri RÚVZ sú zriadené zásahové skupiny, pre ktoré sú v prípade potreby k dispozícii príslušné OOPP.

V okrese bola situácia monitorovaná a priebežne, v súlade s Plánom opatrení pre prípad pandémie chrípky v Slovenskej republike boli plnené opatrenia pre fázu 5 a fázu 6 pandemického obdobia (podľa SZO).

Aktivity vykonané v r. 2009 v súlade s plánom opatrení pre prípad pandémie chrípky a v súvislosti so šírením Novel (prasacej) chrípky vo svete :

- kontrola „Plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky“ pre okres Stará Ľubovňa
- kontrola zloženia zásahových skupín a zaočkovanosti proti sezónnej chrípke
- kontrola stavu OOPP pre členov zásahových skupín
- doplnenie zásob OOPP (rúška, ochranné rukavice)
- kontrola vyčlenených priestorov pre skladovanie mobilizačných zásob (antivirotík, rúšok, masiek, respirátorov)
- činnosť odborných zamestnancov RÚVZ je naďalej zameraná na plnenie úloh v oblasti ochrany a podpory zdravia populácie okresu (opatrenia zamerané na predchádzanie, spomalenie až zastavenie šírenia prenosných, resp. hromadne sa vyskytujúcich ochorení)

- usmernenie zdravotníckych pracovníkov v prípade ošetrovania osoby podozrivej z nákazy alebo podozrivej z ochorenia a postup pri odbere biologického materiálu
- usmernenie zariadení pre deti a mládež na území okresu
- zvolané zasadnutie regionálnej protiepidemickej komisie

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Úloha sa realizovala podľa pokynu ÚVZ SR a rozpisu RÚVZ so sídlom v Košiciach. V sledovanom období boli odobraté 3 vzorky odpadových vôd pred ich vyústením do ČOV v meste Stará Ľubovňa (laboratórne vyšetrenia – negat.)

Priebežne (1 x týždenne) sa monitoruje výskyt akútnych chabých obrn (ACHO), v sledovanom období nebola hlásená žiadna ACHO.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

Na úrovni okresu sa plní úloha realizovaním zdravotno-výchovných aktivít v školských zariadeniach zameraných na prevenciu AIDS. Prednáškovou činnosťou za súčasného využitia audiovizuálnej techniky a formou diskusie mladých ľudí s odborníkmi sa postupne dosahuje zmena postojov mládeže k tejto infekcii a iným pohlavne prenosným ochoreniam. V priebehu 1. polroka 2009 boli realizované 4 prednášky pre žiakov ZŠ a 1 prieskumná z-v aktivita zameraná na overenie vedomostí o AIDS u žiakov vybranej SŠ na území okresu. Do prieskumu sa zapojilo celkom 53 žiakov.

9.2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

V 1. polroku 2009 sme sa na realizácii uvedeného projektu podieľali v spolupráci s Okresnou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku v Starej Ľubovni. V spolupráci s Jednotou dôchodcov Slovenska, pobočkou v Starej Ľubovni, sme dohodli spoluprácu pri príprave akcie pod názvom III. Športové hry členov JDS, ktoré sa uskutočnia v priebehu leta 2009 a RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni zabezpečí pre účastníkov akcie meranie TK, merania antropometrických ukazovateľov (výška, váha, pás, boky – BMI, WHR), meranie percenta telesného tuku, meranie CO s následným poradenstvom a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. V rámci realizácie projektu boli poskytnuté 2 osobné konzultácie a distribúcia zv materiálov.

V súvislosti s témou „Seniori v rodine a v spoločnosti“ sme sa v období máj - jún 2009 podieľali na realizácii prierezovej štúdie u štyroch skupín populácie: u žiakov 9.ročníkov ZŠ v meste a na vidieku, študentov SŠ s maturitou a bez maturity, verejnosti (podnik, firma, banka, RÚVZ) a u seniorov (JDS, kluby dôchodcov/ inštitucionálne zariadenia – DD, penzióny a pod.). Každú cieľovú skupinu populácie sme vopred oslovili a následne sme zabezpečili zber údajov formou zaslaných dotazníkov. Dotazníkový prieskum bol realizovaný na ZŠ v Plavči a ZŠ Plavnica (30 dotazníkov), v ZŠ Ul. Komenského v Starej Ľubovni (30 dotazníkov), SOŠ technická v Starej Ľubovni (30 dotazníkov študentov s maturitou, 9 dotazníkov u študentov bez maturity), SOŠ sv. Klementa Hofbauera v Podolínci (21 dotazníkov u študentov bez maturity), JDS (30 dotazníkov), DD a DSS v Starej Ľubovni (30 dotazníkov), RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, Sociálna poisťovňa pobočka Stará Ľubovňa, VŠZP pobočka v Starej Ľubovni, ZŠ ul. Komenského v Starej Ľubovni (60 dotazníkov). Celkom bolo vyplnených a zozbieraných 240 dotazníkov a v rámci zabezpečenia realizácie dotazníkového prieskumu sme uskutočnili 3 osobné a 14 telefonických konzultácií. V súčasnosti prebieha pracovníkmi OPZ zadávanie údajov z dotazníka do mustry.

9.3. „Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“

Na plnení tejto úlohy sa OPZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v období január – jún 2009 nepodieľalo, nakoľko nebola predložená požiadavka k aktivitám projekt realizujúcich škôlok .

9.5. Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

V roku 2009 sme pri príležitosti Svetového dňa rakoviny - /4.2.2009/ vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali ambulanciám praktických lekárov pre deti a dorast a praktickým lekárom pre dospelých v okrese Stará Ľubovňa (celkom 37). Na [www.stránke](#) RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň vody a taktiež aj názornou propagáciou formou nástenky v priestoroch RÚVZ.

Pri príležitosti Svetového dňa vody - /22.3.2009/ sme spracovali leták pod názvom „Svetový deň vody“, ktorý sme distribuovali pri edukačných aktivitách. V súvislosti so svetovým dňom vody sme uskutočnili besedu pre žiakov ZŠ Ul. Komenského v Starej Ľubovni a odpremietali videofilm.

V súvislosti so **Svetovým dňom tuberkulózy - /24.3.2009/** sme uskutočnili pre žiakov ZŠ Ľubotín prednášky o škodlivosti fajčenia, zabezpečili sme im distribúciu zv a propagačného materiálu a meranie hladiny CO v pľúcach a v krvi pomocou prístroja CO monitor. Tieto merania využilo celkom 46 detí. Pri príležitosti svetového dňa TBC sme zároveň realizovali vyšetrenia výjazdovou poradňou zdravia, kde sme 13 klientom OR PZ v Starej Ľubovni poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania.

Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. ôsmi klienti boli odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Tento svetový deň bol propagovaný aj nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Pri príležitosti **Svetového dňa zdravia - /7.4.2009/** a v súvislosti s **Dňom otvorených dverí v Poradni zdravia pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň zdravia“ a vlastnú edíciu o ponúkaných aktivitách Poradne zdravia a možnosti navštívenia Poradenského centra zdravia, pričom jednotlivým klientom a záujemcom sme poskytli možnosť využitia ponúkaných služieb Poradne zdravia. Vlastnú edíciu „Svetový deň zdravia“ a leták o ponúkaných aktivitách sme zaslali ambulanciám praktických lekárov pre deti a dorast a praktickým lekárom pre dospelých v okrese Stará Ľubovňa (celkom 35) . O plánovaných a ponúkaných aktivitách sme širokú verejnosť informovali aj na [www.stránke](#) RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Dňa 7. apríla 2009 sme počas Dňa otvorených dverí (DOD) privítali v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni študentov SOŠ technickej v Starej Ľubovni. Študenti tejto školy boli vo vstupných priestoroch RÚVZ privítaní vedúcou OPZ a následne absolvovali exkurziu v Poradni zdravia, kde im bola prezentovaná činnosť PCZ a demonštrované jednotlivé štandardné merania. Jednotlivým záujemcom z radov škôl sme poskytli 21 študentom meranie tlaku krvi a 18 študentom meranie hladiny CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora.

V súvislosti so Svetovým dňom zdravia sme zároveň realizovali vyšetrenia výjazdovou poradňou zdravia na OR PZ v Starej Ľubovni , kde sme 7 klientom poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné.

V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Štyria klienti boli odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov.

Svetový deň zdravia, ktorý sa tohto roku niesol pod názvom „**Zdravotnícke zariadenia v krízových situáciách**“, bol propagovaný aj nástenkou v priestoroch RÚVZ.

Pre žiakov ZŠ Jakubany boli zabezpečené 2 besedy na tému „Zdravá výživa“ a odpremietané 4 zdravotno-výchovné videofilmy s uvedenou problematikou.

Európsky imunizačný týždeň - /20.-26.4.2009/ V súvislosti s EIT poskytli pracovníci OPZ RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni 1 telefonickú konzultáciu, uskutočnili 5 prednášok pod názvom „Chrípka a očkovanie“ na všetkých 5 MŠ v meste Stará Ľubovňa a spracovali sme vlastnú edíciu o realizovaných edukačných aktivitách vo forme fotodokumentácie. Taktiež bola spracovaná vlastná edícia pod názvom „Európsky imunizačný týždeň“, ktorú sme následne distribuovali na všetky MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa (celkom 54 zariadení). EIT bol propagovaný aj formou nástenky na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V súvislosti s EIT sme zároveň realizovali vyšetrenia výjazdovou poradňou zdravia na OR PZ v Starej Ľubovni , kde sme 5 klientom poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Dvaja klienti boli odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov.

V súvislosti so **Svetovým dňom bezpečnosti a zdravia pri práci - /28.4.2009/** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci“ a „Deň otvorených dverí“, ktorú sme distribuovali vybraným stredným školám v Starej Ľubovni a klientom, ktorí navštívili Poradňu zdravia v súvislosti s Dňom otvorených dverí. Deň otvorených dverí v Poradenskom centre zdravia využili a nechali sa vyšetriť 6 klienti. Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci bol propagovaný aj formou nástenky a www.stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Pri príležitosti **Svetového dňa – pohybom ku zdraviu - /10.5.2009/** sme spracovali vlastnú edíciu – leták pod názvom „Svetový deň – pohybom ku zdraviu , ktorú sme distribuovali MŠ,

ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa. Opäť bol svetový deň propagovaný formou nástenky a [www.stranky](http://www.stranky.ruvz.sk) RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Pri tejto príležitosti sme vyšetrili výjazdovou Poradňou zdravia 12 zamestnancov OR PZ v Podolínci a vyšetreným klientom sme poskytli odborné poradenstvo a zv a propagačný materiál.

Pri príležitosti **Svetového dňa bez tabaku - /31.5.2009/** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň bez tabaku“, ktorý sme distribuovali do MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa a ambulanciám praktických lekárov pre deti a dorast a praktickým lekárom pre dospelých v okrese Stará Ľubovňa (celkom 40 zariadení). Na ZŠ v Jakubanoch sme uskutočnili prednášku pod názvom „Duševné zdravie“ a zabezpečili sme distribúciu zdravotno-výchovného materiálu. O realizovaní jednotlivých aktivít bola spracovaná fotodokumentácia a článok, ktorý bol uverejnený na [www.stránke](http://www.stranke.ruvz.sk) RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Svetový deň bez tabaku bol propagovaný aj formou nástenky na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V súvislosti so Svetovým dňom bez tabaku uskutočnil RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni dňa 29.5.2009 (piatok) v spolupráci s Územným spolkom SČK – BJ – SL, pracovisko Stará Ľubovňa aktivitu pod názvom „Vymeň cigaretu za jablko“. Akcia prebiehala dňa 29. mája 2009 v meste Stará Ľubovňa za účasti Družstiev prvej pomoci mladých z Gymnázia T. Vansovej v Starej Ľubovni. Ich úloha spočívala v oslovovaní okoloidúcich fajčiarov a v ponúknutí jablka výmenou za cigaretu. Okrem jablka mali možnosť oslovení získať aj letáčik s problematikou zameranou na prevenciu fajčenia a informácie o ponúkaných službách na stanovišti zdravia vo vstupných priestoroch Mestského úradu. Mladí zdravotníci pôsobili vo dvojiciach v jednotlivých častiach mesta Stará Ľubovňa – na pešej zóne, na sídlisku Západ, v priestoroch Ľubovnianskej knižnice, nákupného centra Družba, v priestoroch Ľubovnianskej nemocnice, n. o., autobusovej stanice, Okresného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, Obvodného úradu a následne aj na námestí mesta Stará Ľubovňa.

Mladým študentom z Družstva prvej pomoci mladých sa podarilo osloviť na jednotlivých stanovištiach celkom 92 fajčiarov a vyzbierať tak 92 cigariet

Odborní zamestnanci RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v rámci sprievodných aktivít k Svetovému dňu bez tabaku poskytovali na stanovišti zdravia vo vstupných priestoroch Mestského úradu v Starej Ľubovni meranie hladiny CO v pľúcach a v krvi pomocou prístroja CO monitor a meranie tlaku krvi. Každému vyšetrenému klientovi bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti odvykania od fajčenia, prevencie hypertenzie a následne bol odovzdaný výsledok vyšetrenia a zdravotno-výchovný materiál s uvedenou problematikou. Tieto služby využilo celkovo 47 klientov.

Svetový deň životného prostredia - /5.6.2009 bol propagovaný formou názornej propagácie v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a formou vlastnej edície na [www.stránke](http://www.stranke.ruvz.sk) RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. V súvislosti so svetovým dňom životného prostredia sme spracovali vlastnú edíciu a distribuovali sme ju MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa.

Svetový deň darcov krvi - /19.6.2009/ - bol propagovaný vlastnou edíciou pod názvom „Svetový deň darcov krvi“ a následnou distribúciou letáku všetkým mestám, obciam a lekárniam v okrese Stará Ľubovňa. Uvedený svetový deň bol prezentovaný na [www.stránke](http://www.stranke.ruvz.sk) RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a formou názornej propagácie v priestoroch RÚVZ.

V rámci **Medzinárodného dňa proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami - /26.6.2009/** sme uskutočnili prednášku pod názvom „Fajčenie“ v ZŠ Plaveč a distribuovali zv materiál. Pri príležitosti tohto svetového dňa bola spracovaná vlastná edícia pod názvom „Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami“, ktorý sme distribuovali jednotlivým MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa.

Žiakom ZŠ ul. Za vodou v Starej Ľubovni bolo poskytnuté v rámci stanovišťa výjazdovej poradne zdravia meranie tlaku krvi, ktoré využili 3 klienti a meranie CO monitorom, ktoré využilo 29 žiakov 7. a 8. ročníka tejto školy. Na stanovišti zdravia vo vstupných priestoroch

RÚVZ využilo meranie tlaku krvi 15 klientov a meranie CO monitorom 15 klientov. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Tento svetový deň bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

24.3.2009 Svetový deň TBC – V súvislosti s uvedeným svetovým dňom sme zabezpečili pre žiakov ZŠ v Ľubotíne prednášku na tému „Vstupné drogy“ a zabezpečili sme distribúciu z materiálu k aktuálnej problematike.

7.4.2009 Svetový deň zdravia - Pri tejto príležitosti sme pre žiakov ZŠ Ul. Komenského v Starej Ľubovni zabezpečili prednášku pod názvom „Fajčenie“ a distribuovali sme k uvedenej problematike zdravotno-výchovný materiál. Pre detí, žiakov, rodičov a pedagógov ZŠ s MŠ v Ľubotíne sme uskutočnili prednášku pod názvom „Zdravá výživa“, distribuovali sme z materiálu a zúčastnili sme sa na ochutnávke zdravých jedál, ktorá bola pripravená v spolupráci s ŠJ a ŠK pri ZŠ s MŠ v Ľubotíne.

31.máj 2009 Svetový deň bez tabaku – Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku sme na ZŠ v Jakubanoch uskutočnili prednášku o Duševnom zdraví a zabezpečili distribúciu z materiálu.

26.6.2009 - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog – V súvislosti s medzinárodným dňom sme uskutočnili pre žiakov ZŠ v Plavči prednášku pod názvom „Fajčenie“ a distribuovali sme žiakom z materiálu o škodlivosti a dopade fajčenia na zdravie jedinca. Zároveň odborní zamestnanci oddelenia Hygieny detí a mládeže pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni uskutočnili pri tejto príležitosti v období od 23.6. do 30.6.2009 v zariadeniach pre detí a mládež kontroly zamerané na dodržiavanie ust. zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov. Pri týchto kontrolách boli spísané aj záznamy z výkonu kontroly. Zamestnanci **oddelenia HDaM** uskutočnili v uvedenom období celkovo **21 kontrol** a v každej kontrolovanej prevádzke, resp. zariadení boli odovzdané „**Piktogramy so zdravotným a bezpečnostným označením**“.

V rámci Svetového dňa bezpečnosti a zdravia pri práci bol realizovaný Deň otvorených dverí spojený s poradenstvom. Počas jedného týždňa z príležitosti Medzinárodného dňa zneužívania drog zameraného na kontrolu dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov bolo vykonaných 20 kontrol. Celkom bolo vykonaných 179 kontrol na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

9.6. Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009-2015

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bol do realizácie 2.etapy Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít zapojený od 1. marca 2009. Do 2. etapy realizácie Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít nenastúpila koordinátorka komunitných pracovníkov Mgr. Pavlovská Soňa z dôvodu začatia výkonu práce v novom zamestnaní. RÚVZ v Starej Ľubovni v tejto súvislosti pristúpilo k obsadeniu miesta komunitného pracovníka - koordinátora Bc. Konkol'ovou Regínou na základe osobného pohovoru. Po mesačnom výkone prác Bc. Konkol'ová Regína odstúpila od príkaznej zmluvy udaním dôvodu začatia výkonu práce v novom zamestnaní.

Na pozíciu komunitného pracovníka – asistenta bola na 2.etapu realizácie programu prijatá Červeňáková Judita na základe osobného pohovoru, ktorá týmto nahradila. Pompoú Zdenku.

Komunitný pracovník -asistent a koordinátorka nastúpili na realizáciu programu dňa 1.3.2009. V tento deň sa zúčastnili stretnutia s povereným gestorom Oddelenia podpory zdravia, na ktorom boli oboznámení s cieľmi, obsahom a očakávanými výstupmi Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít a zároveň podpísali príkaznú zmluvu na realizáciu 2. etapy Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít.

V prvom marcovom týždni absolvovali 4-dňový adaptačný program na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, počas ktorého im odborní pracovníci RÚVZ zabezpečili vzdelávacie prednášky PPZZRK- cieľ, obsah, očakávané výstupy (RNDr. Salamonová), PPZZRK- odborné zameranie programu, náplň práce komunitných pracovníkov v oblasti zdravotnej výchovy (RNDr. Salamonová), osobná hygiena, starostlivosť o vlastné zdravie (Mgr. Pekárová), manipulácia s potravinami, hygiena výživy (Pokrivčaková), životné prostredie, hygiena bývania (RNDr. Kolcun), školenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (RNDr. Kolcun), starostlivosť o dieťa (Mgr. Pekárová), zdravotná starostlivosť, preventívne prehliadky (RNDr. Salamonová), reprodukčné a sexuálne zdravie (MVDr. Kolcunová), prevencia proti šíreniu infekčných ochorení (MVDr. Kolcunová), prevencia proti šíreniu parazitárnych ochorení (MVDr. Kolcunová), práca s PC (Ing. Slivko), prevencia úrazov a nehôd (RNDr. Salamonová), prevencia drogovej závislosti (RNDr. Salamonová), formy a metódy v zdravotnej výchove (RNDr. Salamonová), PPZZRK- týždenné a mesačné správy (RNDr. Salamonová).

Celkom bolo pracovníkmi RÚVZ odprednášaných **16 prednášok**. K jednotlivým prednáškam boli pre asistenta a koordinátora distribuované aj zdravotno-výchovné a propagačné materiály. V priebehu mesiaca marec 2009 uskutočnili komunitní pracovníci spoločne osobné stretnutia **so starostami 6 obcí** (Jakubany, Čirč, Šarišské Jastrabie, Kyjov, Kolačkov, Lomnička), **s vedením 7 ZŠ, MŠ a ŠZŠ** (ZŠ a ŠZŠ Jakubany, ZŠ Kolačkov, ZŠ s MŠ Lomnička, ZŠ a MŠ Ľubotín, ZŠ s MŠ Čirč, ZŠ s MŠ Kyjov, ZŠ Podsadek), **s pracovníkmi 4 komunitných centier** (Kolačkov, Podsadek, Šarišské Jastrabie, Ľubotín), **s lekármi 6 ambulancií praktických lekárov** (Stará Ľubovňa – 3 ambulancie, Ľubotín - 2 ambulancie, Jakubany), **s lekármi 9 ambulancií pre deti a dorast** (Podolínec - 2 ambulancie, Kolačkov, Stará Ľubovňa – 4 ambulancie, Ľubotín, Jakubany) a **9 osád** (Jakubany, Kolačkov, Podsadek, Lomnička, Šarišské Jastrabie, Kyjov, Ľubotín, Ul. Továrenská Stará Ľubovňa, Čirč).

Pri týchto spoločných stretnutiach komunitní pracovníci opäť predstavili program, jeho ciele a dohodli spôsob a formy ďalšej spolupráce. Po úvodných spoločných stretnutiach začali asistenti vykonávať jednotlivé činnosti v teréne samostatne, pričom každému z nich boli pridelené rómske osady – Bc. Konkoľová obce Kolačkov, Lomnička, Jakubany, Ul. Továrenská v Starej Ľubovni a Červeňáková Judita obce Ľubotín, Čirč, Kyjov, Šarišské Jastrabie a osada Podsadek v Starej Ľubovni. V mesiaci apríl nahradila Bc. Konkoľová Regínu pani Kyselová a obsadila pracovnú pozíciu komunitný pracovník – koordinátor.

Počas marca – júna 2009 v rámci realizácie 2. etapy **Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít** uskutočnili komunitné pracovníčky celkovo **24 prednášok**, ktorými edukovali 341 detí a mládeže. Zabezpečili **4 besedy**, ktorými edukovali 18 detí, mládež a dospelých a odpremietali v rámci besied **6 videokaziet**.

Pri osobných konzultáciách edukovali obyvateľov rómskych osád a v súvislosti s prácou v teréne pracovali formou osobných konzultácií s predstaviteľmi samosprávy, vedením škôl ako aj s pedagógmi, lekármi a pracovníkmi komunitných centier.

Celkovo v období od marca do júna 2009 poskytli 529 osobných konzultácií. V uvedenom období zároveň zabezpečili meranie TK 516 klientom, zabezpečili distribúciu zdravotno-výchovného materiálu 83 klientom. V rámci návštev v rodine poskytli individuálne poradenstvo 3 klientom.

V rámci spolupráce s praktickými lekármi pre deti a dorast a praktickými lekármi pre dospelých absolvovali komunitné pracovníčky celkovo 89 návštev, pri ktorých zabezpečili predstavenie programu, zisťovali stav zaočkovania, kontrolu dochádzky na očkovanie, zabezpečili odovzdanie predvolaní, prípadne opakovaných výziev na očkovanie, na povinnú kontrolu a na preventívnu prehliadku, realizovali zber dát v rámci hodnotenia indikátorov PPZZRK. Absolvovali zároveň 54 návštev na OÚ v súvislosti s predstavením programu a realizácie plánovaných aktivít, zberu dát v rámci hodnotenia indikátorov

PPZZRK a ohlásení výkonu v rámci 1. a 2. etapy DDD prác. V rámci spolupráce s vedením jednotlivých škôl uskutočnili 30 návštev, ktoré boli zamerané na predstavenie programu, realizáciu edukačných a zdravotno-výchovných aktivít, zber dát v rámci hodnotenia indikátorov PPZZRK. Počas pôsobenia v osadách spolupracovali s terénnymi sociálnymi pracovníkmi a uskutočnili celkovo 45 návštev, ktoré sa týkali aj zberu dát v rámci hodnotenia indikátorov PPZZRK ale aj informovanosť v súvislosti s výkonom 1. a 2. etapy DDD prác vo vybraných osadách s rómskym obyvateľstvom.

Na základe odovzdaných predvolaní 331 osobám na očkovanie, 57 osobám na preventívnu prehliadku, 75 osobám na odber krvi, 14 osobám do detskej poradne sa dostavilo na podnet komunitných pracovníkov na preventívnu prehliadku 37 osôb, na očkovanie 183 osôb a na odber krvi 16 osôb, do detskej poradne 8 osôb, na povinnú kontrolu 3 osoby a 3 osoby na liečbu choroby u lekára. Na podnet KP boli u 5 klientov vybavené zdravotné preukazy.

Pri príležitosti Európskeho imunizačného týždňa (20. - 26.4.2009) bola komunitnou pracovníčkou – asistentkou zabezpečená účasť rómskych matiek na prednáške v Šarišskom Jastrabí na obecnom úrade na tému „Očkovanie“ a zabezpečila fotodokumentáciu o realizovaných edukačných aktivitách. Komunitnou pracovníčkou – koordinátorkou boli zabezpečené v tejto súvislosti 2 prednášky na tému „Zdravá životospráva“ na ZŠ v Kolačkove.

V priebehu mesiaca apríl 2009 prebiehala realizácia Hodnotenia indikátorov PPZZRK v okrese Stará Ľubovňa v osadách, v ktorých pôsobia KPZV-A a KPZV-K v rámci svojej terénnej práce: Stará Ľubovňa – Podsadek, Stará Ľubovňa – ul. Továrenská, Kolačkov, Jakubany, Lomnička, Ľubotín, Kyjov, Šarišské Jastrabie, Čirč.

Celkovo bolo KPZV-K pôsobiacou v 4 osadách (Jakubany, Lomnička, SL-Továrenská, Lomnička) oslovených nezávisle od seba 43 hodnotiteľov (43 formulárov č. 1 a 43 formulárov č.2) a KPZV-A pôsobiacou v 5 osadách (Kyjov, Ľubotín, Čirč, Podsadek, Šarišské Jastrabie) oslovených nezávisle od seba 67 hodnotiteľov (67 formulárov č. 1 a 67 formulárov č.2). V rámci realizácie monitoringu zabezpečili 50 osobných konzultácií a 4 riadené rozhovory. Zozbierané údaje z Formulárov č.1 a č. 2 získanými v súvislosti s realizáciou Hodnotenia indikátorov Programu podpory zdravia znevýhodnenej rómskej komunity boli KPZV-A a KPZV-K vkladané do mustry a v stanovenom termíne zaslané na ÚVZ SR v Bratislave.

V máji 2009 sa KPZV-A a KPZV-K podieľali v spolupráci s firmou ASANARATES, s.r.o. Košice a povereným pracovníkom OPZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni na realizácii 1. etapy DDD prác vo vybraných osadách s rómskym obyvateľstvom v okrese Stará Ľubovňa. Komunitní pracovníci zdravotnej výchovy počas realizácie prác zabezpečovali edukáciu rómskych občanov ohľadom dôležitosti a závažnosti výkonu DDD s prihliadnutím na vytváranie zdravších a lepších životných podmienok, a to likvidáciou hlodavcov a epidemiologicky závažného – nežiaduceho hmyzu v týchto osadách. Taktiež ich upozorňovali, že sa nesmú dotýkať uložených náhrad a ani uhynutých hlodavcov.

Celkovo uskutočnili 189 osobných konzultácií. O priebehu realizácie 1.etapy DDD prác bola zaslaná podrobná správa s fotodokumentáciou na ÚVZ SR v Bratislave.

Od 13. do 15.mája 2009 sa KPZV-A a KPZV-K podieľali v spolupráci s firmou ASANARATES, s.r.o. Košice a povereným pracovníkom OPZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni na realizácii 1. etapy DDD prác vo vybraných osadách s rómskym obyvateľstvom v okrese Stará Ľubovňa. Komunitní pracovníci zdravotnej výchovy počas realizácie prác zabezpečovali edukáciu rómskych občanov ohľadom dôležitosti a závažnosti výkonu DDD s prihliadnutím na vytváranie zdravších a lepších životných podmienok, a to likvidáciou hlodavcov a epidemiologicky závažného – nežiaduceho hmyzu v týchto osadách. Taktiež ich upozorňovali, že sa nesmú dotýkať uložených náhrad a ani uhynutých hlodavcov. Celkovo

uskutočnili 189 osobných konzultácií. O priebehu realizácie 1.etapy DDD prác bola dňa 15.5.2009 zaslaná podrobná správa s fotodokumentáciou na ÚVZ SR v Bratislave.

Od 17. do 19. júna 2009 sa KPZV-A a KPZV-K podieľali v spolupráci s firmou ASANARATES, s.r.o. Košice a povereným pracovníkom OPZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni na realizácii 2 etapy DDD prác vo vybraných osadách s rómskym obyvateľstvom v okrese Stará Ľubovňa. Komunitní pracovníci zdravotnej výchovy počas realizácie prác zabezpečovali edukáciu rómskych občanov ohľadom dôležitosti a závažnosti výkonu DDD s prihliadnutím na vytváranie zdravších a lepších životných podmienok, a to likvidáciou hlodavcov a epidemiologicky závažného – nežiaduceho hmyzu v týchto osadách.

Taktiež ich upozorňovali, že sa nesmú dotýkať uložených náhrad a ani uhynutých hlodavcov. Zároveň bolo poukázané na význam a dôležitosť výkonu 2.etapy DDD prác. Celkovo uskutočnili 186 osobných konzultácií. O priebehu realizácie 2. etapy DDD prác bola dňa 22.6.2009 zaslaná podrobná správa s fotodokumentáciou na ÚVZ SR v Bratislave.

Prácu komunitného pracovníka - asistenta a komunitného pracovníka - koordinátora počas realizácie programu v období marec – jún 2009 možno hodnotiť pozitívne, o čom svedčia uskutočnené aktivity ale aj pozitívne ohlasy adresované komunitným pracovníkom v teréne. S pozitívnym ohlasom sa stretli najmä u lekárov pre deti a dorast, v zariadeniach pre deti a mládež ale aj u samotnej znevýhodnenej komunity žijúcej v osadách. Negatívny dopad bol zaznamenaný v súvislosti so zrušením pracovného miesta jedného komunitného pracovníka – asistenta, čím došlo k navýšeniu rozsahu práce u KPZV-A a KPZV-K. Rozsah práce, ktorú vykonávali 2 KPZV- A a 1 KPZV-K, teraz musia zabezpečiť 1 KPZV-A a 1 KPZV-K.

9.7. „Vyzvi srdce k pohybu“ – Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Pri príležitosti Svetového dňa – pohybov ku zdraviu - /10.5.2009/ sme spracovali vlastnú edíciu – leták pod názvom „Svetový deň – pohybov ku zdraviu , ktorú sme distribuovali MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa. Tento svetový deň bol propagovaný formou nástenky a [www.stranky](http://www.stranky.ruvz.sk) RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Pri príležitosti Svetového dňa pohybov ku zdraviu sme realizovali vyšetrenia výjazdovou poradňou zdravia na OR PZ v Podolínci, kde sme 12 klientom poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Šiesti klienti boli odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov.

Samotná propagácia, mediálna prezentácia a samotná realizácia aktivít kampane „Vyzvi srdce k pohybu 2009“ bola gestorom presunutá na mesiac september 2009.

9.8. Národný program prevencie obezity

Na plnení tejto úlohy sa OPZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v období január – jún 2009 nepodieľalo. Realizácia naplánovaných aktivít bude prebiehať v 2. polroku 2009.

9.9. CINDI program SR

V 1.polroku 2009 sme poskytli služby celkom 246 klientom v rámci činnosti PCZ. Základnú poradňu navštívilo v 1.polroku 2009 spolu 171 klientov, ktorých vyšetrujeme podľa štandardných postupov vyšetrenia klienta v základnej poradni.

Možnosť návštevy PZV využilo v 1.polroku 2009 celkom 37 klientov, ktorým sa poskytlo individuálne poradenstvo hodnotením stravovacích zvyklostí, najčastejšie analýzou jednodňového jedálneho lístka, spracovaného v počítačovom programe Alimenta, a ktorý je východiskom pre intervenciu. Individuálne poradenstvo v POF využili v 1.polroku 2009 spolu 3 klienti. V oblasti ochrany zdravia pri práci sme v 1.polroku 2009 poskytli služby v rámci POPZP 19 klientom. V 1.polroku 2009 sme prostredníctvom anonymnej telefónnej linky poskytovali občanom okresu možnosť získania odborných informácií súvisiacich s rizikom prenosu, priebehom infekcie a vyšetrením so zameraním najmä na otázky prevencie HIV/AIDS. Celkovo sme poskytli 14 konzultácií. V rámci anonymnej telefónnej linky zameranej na prevenciu odvykania od fajčenia boli poskytnuté 2 konzultácie.

V rámci výjazdovej poradne pri významných dňoch podľa WHO a iných zv aktivítach sme v 1.polroku 2009 klientom poskytovali vyšetrenie biochemických parametrov, antropometrických ukazovateľov, meranie TK, vyšetrenie tukomerom, CO monitorom, anamnézu, poradenstvo. Celkom sme uskutočnili 10 aktivít, pri ktorých bolo vyšetrených 94 klientov. Meranie TK v tomto roku mimo základnej a výjazdovej poradne sme vykonali pri 11 aktivitách 183 klientom. S praktickými a odbornými lekármi vzájomne spolupracujeme pri odporúčaní klientov z Poradne zdravia do ich ambulancie starostlivosti. V 1.polroku 2009 sme takto odporúčali 81 klientov PZ. Samozrejme aj títo lekári odporúčajú k nám svojich pacientov do základnej poradne alebo do nadstavbových poradní napr. POF, PZV.

9.10. Školy podporujúce zdravie

Do projektu Školy podporujúce zdravie je v okrese Stará Ľubovňa zapojených 6 materských škôl /Podolíneček, Malý Lipník, Nová Ľubovňa, Kamienka, Tatranská SL, Vsetínska SL/, 8 ZŠ /ZŠ Za vodou, ZŠ Levočská, ZŠ Komenského Stará Ľubovňa, ZŠ Šarišské Jastrabie, Jakubany, Kamienka, Malý Lipník, Podsadok/, 1 ŠZŠ Levočská Stará Ľubovňa a 3 SŠ /Obchodná akadémia, SOŠ Jarmočná Stará Ľubovňa, Gymnázium T. Vansovej Stará Ľubovňa/. Oproti roku 2008 nedošlo k zmene počtu škôl podporujúcich zdravie.

K jednotlivým projektom poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými koordinátormi. Zdravotno-výchovné pôsobenie realizujeme v oblasti zdravého životného štýlu, správneho držania tela, prevencie drogovej závislosti, v oblasti podpory nefajčenia a abstinencie, zvýšenia pohybovej aktivity pre žiakov, pedagógov a rodičov formou prednášok, besied, praktických demonštrácií. Zapožičiavame a premietame videokazety, distribuujeme zdravotno-výchovný a propagačný materiál, telefonické a osobné konzultácie, meranie tlaku krvi a CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora.

V 1.polroku 2009 sme v týchto školách uskutočnili 1 prednášku, 5 besied, poskytli 14 telefonických a 6 osobných konzultácií, premietli 5 videofilmov v rámci edukačných aktivít.. Poskytli sme meranie tlaku krvi pri dvoch aktivitách 24 zamestnancom škôl a meranie CO monitorom pri 4 aktivitách 70 žiakom.

V rámci projektu ŠPZ sme uskutočnili vyšetrenia výjazdovou poradňou zdravia, kde sme 8 klientom SOŠ Jarmočná v Starej Ľubovni – pedagógom a zamestnancom školy poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie

zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. Ak bol klient pravidelným fajčiarom ponúkla sa mu miniintervencia. Ak sa u klienta zistila nezdravá skladba stravy, poskytli sme mu miniintervenciu o základných princípoch stravovania. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára (celkom 6 klienti). Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov.

Na začiatku školského roka týmto MŠ, ZŠ, SZŠ a SŠ zasielame Ponukový list oddelenia podpory zdravia a zoznam videokaziet, ktorý im napomáha pri výbere a plánovaní aktivít.

Pri príležitosti významných dní vyhlásených SZO realizujeme zväčša pôsobenie a rôzne aktivity.

V týchto školách podporujúcich zdravie sme zvlášť iniciovali v 1. polroku Svetový deň pohybu ku zdraviu, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň životného prostredia a Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog. V rámci týchto aktivít sme zasielali výzvy, vlastnú edíciu a podporovali realizáciu mnohých iných zväčša aktivít.

Na všetkých zdravie podporujúcich MŠ sa realizuje pitný režim, zdravá výživa, ktorú sa v spolupráci s rodičmi darí presadzovať komplexnejšie. Zúčastňujeme sa pravidelne rodičovských združení, ktoré vždy končia ochutnávkou určitého druhu zdravej výživy /šaláty, nátierky, jednohubky, zdravé sladkosti, ovocie/.

Na plnení tohto projektu sa zamestnanci HDaM podieľali formou odborného usmerňovania jednotlivých škôl pri zapojení sa do projektu a jednak priamo pri plnení stanovených úloh. Do projektu „**Školy podporujúce zdravie**“ je v okrese Stará Ľubovňa zapojených 6 materských škôl (Podolíneček, Malý Lipník, Nová Ľubovňa, Kamienka, Tatranská Stará Ľubovňa a Ul. Vsetínska Stará Ľubovňa), 9 základných škôl (ZŠ Za vodou, ZŠ Levočská, ZŠ Komenského, SZŠ Levočská Stará Ľubovňa, ZŠ Šarišské Jastrabie, ZŠ Jakubany, ZŠ Kamienka, ZŠ Malý Lipník a ZŠ Podsadek) a 3 stredné školy (Obchodná akadémia, SOŠ Ul. Jarmočná a Gymnázium T. Vansovej Stará Ľubovňa).

V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa nezmenil počet škôl zapojených do projektu „Školy podporujúce zdravie“.

V školách zapojených do projektu sa vykonáva zvýšený štátny zdravotný dozor, v rámci ktorého sa sledovali podmienky výchovno-vzdelávacieho procesu, úroveň a kvalita školského spoločného stravovania. Vo všetkých materských školách v okrese sa realizuje pitný režim a spolupracuje sa pri výchove a náuke pripravovať zdravé jedlá. V oblasti zdravej výživy sa zaraďuje deťom materských škôl pravidelné podávanie ovocia.

V 1. polroku 2009 boli na ZŠ Ul. Komenského v Starej Ľubovni odobraté vzorky hotových pokrmov v rámci Úradnej kontroly potravín.

Zdravotno-výchovné pôsobenie sa realizuje v oblasti zdravého životného štýlu, prevencie drogovej závislosti, v oblasti podpory nefajčenia, zdravých stravovacích návykov a zdravej výživy. V priebehu 1. polroku 2009 sme uskutočnili v rámci rodičovského združenia pre rodičov žiakov ZŠ Ul. Komenského v Starej Ľubovni prednášku na tému Prevencia drogovej závislosti a pre deti tejto školy sme odprednášali prednášku s problematikou Fajčenia a jeho škodlivého dopadu na zdravie jedinca. Pri uvedených edukačných aktivitách sme distribuovali zväčša a propagačného materiálu k tejto problematike. V súvislosti s dohodnutím týchto aktivít sme poskytli jednu osobnú konzultáciu.

Na ZŠ Ul. Levočská v Starej Ľubovni sme pre žiakov 9. ročníkov uskutočnili 2 prednášky o Zdravej výžive a distribuovali sme im zväčša a propagačný materiál s touto problematikou.

V oblasti ochrany a podpory zdravia sa už od roku 1999 realizuje na školách školský mliečny program. V školskom roku 2009/2010 z týchto ŠPZ bolo do mliečneho programu zapojených 5 základných škôl (Kamienka, Šarišské Jastrabie, ZŠ ul. Za vodou, ZŠ ul. Komenského, ZŠ ul. Levočská v Starej Ľubovni) v okrese s počtom žiakov 727. V oblasti zdravej výživy zaraďuje sa podávanie šalátov zo surovej zeleniny a ovocia.

Oddelenie Hygieny detí a mládeže uskutočnilo vo februári 2009 školenie koordinátorov prevencie drogovej závislosti okresu Stará Ľubovňa. V súvislosti s realizovaným školením bola odprednášaná problematika Drogovej scény a morálky u žiakov ZŠ okresu Stará Ľubovňa. Účastníkom školenia bol distribuovaný zv a propagačný materiál.

V súvislosti so stúpajúcim výskytom chrípky v regióne Stará Ľubovňa sme spracovali vlastnú edíciu „Ako sa chrániť proti chrípke“, ktorú sme následne distribuovali na všetky školy podporujúce zdravie v okrese Stará Ľubovňa.

Januári 2009 sme v tejto súvislosti zaslali na všetky školy podporujúce zdravie aj Predbežné protiepidemické opatrenia v súvislosti s výskytom chrípky.

V súvislosti s výskytom Novel chrípky sme na všetky školy podporujúce zdravie v okrese Stará Ľubovňa zaslali upozornenie, ako sa chrániť proti tomuto ochoreniu a aké preventívne opatrenia je potrebné zabezpečiť a v júni 2009 sme distribuovali týmto školám aj Opatrenia pre fázu 6 pandemického plánu.

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Odborní zamestnanci RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v období január – jún 2009 vykonali celkovo 540 kontrol zameraných na dodržiavanie ustanovení zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 465/2005 Z. z. V rámci uvedených kontrol nebola žiadna pokuta uložená v blokovom konaní ani pokuta na základe priestupkového konania.

Uvedené kontroly boli zapracované do Hlásenia o počte vykonaných kontrol za Január 2009, do Hlásenia o počte vykonaných kontrol za Február 2009, do Hlásenia o počte vykonaných kontrol za Marec 2009, do Hlásenia o počte vykonaných kontrol za Apríl 2009, do Hlásenia o počte vykonaných kontrol za Máj 2009 a do Hlásenia o počte vykonaných kontrol za Jún 2009 za RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a boli zaslané na ÚVZ SR v Bratislave dňa 30.1.2009, 27.2.2009, 31.3.2009, 30.4.2009, 29.5.2009 a 30.6.2009.

Odborní zamestnanci jednotlivých oddelení pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v priebehu 26. a 27. kalendárneho týždňa uskutočnili kontroly zamerané na dodržiavanie ust. zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov.

Pri týchto kontrolách, ktoré boli zamerané na dodržiavanie ust. zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov boli spísané aj záznamy z výkonu kontroly. Zamestnanci **oddelenia PPL** uskutočnili v priebehu dňa 23.-26.6.2009 celkovo **21 kontrol**, zamestnanci **oddelenia HŽP** uskutočnili v priebehu dní 24.-26.6.2009 celkovo **20 kontrol**, zamestnanci **oddelenia HV** uskutočnili v priebehu dní 29.-30.6.2009 celkovo **10 kontrol**, zamestnanci **oddelenia HDaM** uskutočnili v priebehu dní 23.-29.6.2009 celkovo **21 kontrol**, zamestnanci **oddelenia Epidemiológie** uskutočnili v priebehu dní 24.-26.6.2009 celkovo **17 kontrol**. Celkovo bolo zamestnancami jednotlivých oddelení pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v priebehu 26. a 27. kalendárneho týždňa vykonaných **89 kontrol**.

V každej kontrolovanej prevádzke, resp. zariadení bola odovzdaná vlastná edícia „**Piktogram so zákazom fajčenia a bezpečnostným a zdravotným označením**“.

Odborní zamestnanci oddelenia HDaM v období 1. polroka 2009 vykonali celkovo **110 kontrol** v základných školách, materských školách, stredných školách, školských stravovacích zariadeniach, v bufetoch v rámci školských zariadení zameraných na

dodržiavanie ust. zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov. V rámci uvedených kontrol nebola uložená žiadna bloková pokuta a ani riešený žiaden priestupok pokarhaním.

Uvedené kontroly boli zasielané na OPZ, boli zapracované do Hlásenia o počte vykonaných kontrol za RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni za mesiac Január, Február, Marec, Apríl, Máj, Jún 2009 a následne v mesačných intervaloch zaslané na ÚVZ SR v Bratislave.

V súvislosti s realizáciou kontrol dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov sme formou vlastnej edície spracovali vzor záznamu z výkonu kontroly dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov.

10.3. Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu

V súvislosti so zabezpečením kampane na podporu nefajčenia sme uskutočnili informačnú kampaň na verejnom mieste – Stanovišti zdravia v priestoroch Ľubovnianskej knižnice, kde sme klientom poskytovali meranie hladiny CO v pľúcach a v krvi pomocou prístroja CO monitor, meranie tlaku krvi a následné poradenstvo o možnosti zanechania fajčenia a ochrany nefajčiarov na verejných miestach. Uvedené služby využilo 22 klientov, ktorí absolvovali merania CO monitorom a 28 klientov si nechalo odmerať tlak krvi. Všetkým klientom, ktorí využili služby na stanovišti zdravia sme poskytli zdravotno-výchovný a propagačný materiál.

V júni 2009 sme uskutočnili opätovne informačnú kampaň pre zamestnancov a pedagógov ZŠ v Šarišskom Jastrabí, kde tieto služby využili 7 klienti, ktorí si nechali odmerať hladinu CO v pľúcach a v krvi CO monitorom a následne im bolo poskytnuté poradenstvo o možnosti zanechania fajčenia a ochrany nefajčiarov na verejných miestach a zdravotno-výchovný materiál,

B. Riešia sa aj tieto domáce projekty na regionálnej úrovni :

DOMÁCE PROGRAMY A PROJEKTY RÚVZ SO SÍDLOM V STAREJ ĽUBOVNI

1. „Adamko hravo - zdravo“

Do projektu „Adamko, hravo-zdravo“ sú v okrese Stará Ľubovňa zapojené MŠ Kamienka, MŠ Nová Ľubovňa, MŠ a ZŠ Podolíneec.

Jednotlivým projekt realizujúcim školám poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými koordinátormi.

V súvislosti s realizáciou projektu „Adamko hravo - zdravo“ sme uskutočnili na ZŠ v Podolínci 2 prednášky pod názvom Stomatohygiena s využitím mimickej bábky Adamka a pre deti sme zároveň zabezpečili zdravotno-výchovný materiál s tematikou stomatohygieny. Pri príprave aktivít sme poskytli 2 telefonické konzultácie.

2. „Rozhovory pod lampou“

Ľubovnianskou knižnicou v Starej Ľubovni sme v rámci spolupráce boli oslovení pre opakovanú spoluprácu na realizácii aktivít v súvislosti s uvedeným projektom. Samotná realizácia projektu začína v septembri 2009.

3. „Zdravé mestá“

Odborní zamestnanci oddelenia podpory zdravia v rámci realizácie projektu Zdravé mesto spolupracovali s garantom projektu pri MÚ v Starej Ľubovni pri príprave Stanovišťa zdravia pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku.

Pre obyvateľov zdravého mesta sme zvlášť iniciovali v 1. polroku 2009 Svetový deň bez tabaku a Svetový deň darcov krvi. V rámci týchto aktivít sme zasielali výzvy, vlastnú edíciu a podporovali realizáciu zväz aktivít.

4. „Životné podmienky a zdravie obyvateľov rómskych osád v okrese Stará Ľubovňa“

Na plnení tejto úlohy sa OPZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v období január – jún 2009 nepodieľalo, nakoľko je realizácia naplánovaná na 2. polrok 2009,

5. Školský mliečny program

Školský mliečny program, ktorého výkon a organizácia boli usmernené metodickým pokynom MŠ SR č. 1227/1999 – 4 zo dňa 30.7.1999 sa v našom okrese realizuje.

Oproti školskému roku 2007/2008 došlo k miernemu vzostupu zapojenia škôl do školského mliečneho programu. V školskom roku 2008/2009 je do programu zapojených 13 školských jedální pri ZŠ s MŠ z celkového počtu 29 (zariadenia tohto druhu) a 3 školské jedálne pri ZŠ z celkového počtu 5 (zariadenia tohto druhu). Záujem o mliečne desiaty malo celkovo 2129 žiakov. Dôvodom tohto významného vzostupu je prejavovaný záujem školopovinných detí o konzumáciu mlieka.

V rámci programu boli žiakom podávané nasledovné výrobky: tekuté mlieko s predĺženou trvanlivosťou v objeme 0,25 l, mliečne výrobky vo forme ochutených kyslomliečnych výrobkov, ovocné jogurty. Dodávateľom výrobkov je Mliekárň Kežmarok, Mliekárň Sabinov, firma DANONE.

Z poznatkov zistených pri výkone štátneho zdravotného dozoru vyplýva, že realizácia školského mliečneho programu aj napriek snahe vedúcich školských jedální o jeho zabezpečenie je závislá od iných faktorov, ktoré sú ťažko ovplyvniteľné. Na realizácii uvedeného programu sa podieľame ako riešiteľ.

6. Cílené prieskumy zamerané na problematiku spoločného stravovania detí a mládeže v nadväznosti na súčasné ekonomické podmienky

Hlavným cieľom tejto úlohy bolo získať podklady pre zhodnotenie kvality podávaných jedál a pestrosti zostavovaných jedálnych lístkov vo vybraných zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež.

V rámci plnenia tejto úlohy sme v roku 2009 pokračovali v tomto prieskume na vidieckej škole - v školskej jedálni pri ZŠ s MŠ v Plavnici a mestskej škole - v školskej jedálni pri Škole sv. Cyrila a Metoda v Starej Ľubovni zabezpečili odber vzoriek stravy náhodným spôsobom od žiaka a súčasne aj navážku podľa rozpisu na laboratórne vyšetrenie energetických a nutričných hodnôt. Počas 1. polroka 2009 sme zatiaľ odobrali celkovo 8 vzoriek stravy, 4 vzorky v školskej jedálni pri ZŠ s MŠ v Plavnici (2 navážky, 2 náhodné od stravníka) a 4 vzorky stravy v školskej jedálni pri Škole sv. Cyrila a Metoda v Starej Ľubovni (2 navážky, 2 náhodné od stravníka). Do realizácie uvedenej úlohy sme riaditeľov týchto škôl informovali písomne zaslanou informáciou.

Po odobratí všetkých naplánovaných vzoriek stravy v priebehu roka 2009 laboratórne výsledky energetickej hodnoty stravy odobratej v školskej jedálni pri ZŠ s MŠ v Plavnici a v školskej jedálni pri Škole sv. Cyrila a Metoda v Starej Ľubovni spracujeme a porovnáme s inventórnou metódou a s OVD pre danú vekovú kategóriu. Záverečné vyhodnotenie výsledkov laboratórných rozborov stravy zašleme aj riaditeľom vybraných škôl.

7. Elektronizácia a revitalizácia zariadení školského stravovania“

V rámci spolupráce so ZŠ s MŠ Ľubotín sme sa v 1. polroku 2009 podieľali na realizácii projektu „Elektronizácia a revitalizácia zariadení školského stravovania“, v rámci ktorého

sme uskutočnili prednášku pre detí, žiakov, rodičov a pedagógov ZŠ s MŠ v Ľubotíne pod názvom „Pitný režim“ a zabezpečili sme distribúciu zv materiálu s uvedenou problematikou.

V súvislosti s realizáciou uvedeného projektu sme uskutočnili 2 telefonické konzultácie zamerané na realizáciu plánovaných aktivít a zúčastnili sme sa na ochutnávke zdravie podporujúcich nápojov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Svidníku**

Názov programu : Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR
(NEHAP III) .

- 1. Číslo :** 1. 1
- 2. Gestor:** Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
- 3. Termín ukončenia:** neudaný
- 4. Riešiteľská organizácia:** RÚVZ so sídlom vo Svidníku
Sovietskych hrdinov 456/ 79, Svidník
- 5. Zodpovedné oddelenie:** Oddelenie hygieny životného prostredia
- 6. Spolu riešitelia:** Obvodný úrad životného prostredia Stropkov, mestá
a obce v spádovom území okresov Svidník a Stropkov.
- 7. Laboratórna spolupráca:** -
- 8. Cieľ :** Zlepšovaním jednotlivých zložiek životného prostredia
zlepšiť, podporiť a rozvíjať zdravie obyvateľov.
- 9. Popis /metodika /postupu práce:**
Odbery vzoriek vôd z verejnej vodovodnej siete podľa pokynov ÚVZ SR a v súlade s NV SR č. 354/2006 Z. z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. Odbery a hodnotenie vzoriek vôd z prírodných kúpacích oblastí sa vykonávajú v súlade so smernicou Rady 76/160/EHS a NV SR č. 87/2008 Z.z o požiadavkách na prírodné kúpaliská ako aj podľa pokynov hlavného hygienika SR k zabezpečeniu monitoringu výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie pre LTS 2009.

10. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

V okrese Svidník a Stropkov evidujeme 63 vodovodov - 42 v okrese Svidník a 21 v okrese Stropkov. V roku 2009 bol uvedený do prevádzky 1 vodovod v obci Valkovce, v okrese Svidník. V rámci monitoringu bolo odobratých bolo 74 vzoriek, z toho v rámci preverovacieho monitoringu 15 vzoriek a v rámci kontrolného 49 vzoriek. Z celkového počtu odobratých vzoriek 11 vzoriek nevyhovelo po mikrobiologickej stránke /najčastejšie boli prekročené limity v ukazovateľoch kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C a 22 °C, koliformné baktérie/.

V tomto roku nebol zaznamenaný výskyt prenosných ochorení, pri ktorých faktorom prenosu by mohla byť pitná voda dodávaná z verejného vodovodu.

RÚVZ so sídlom vo Svidníku monitoruje prírodné kúpaliská v rekreačnej oblasti Veľká Domaša – lokalita Valkov a Tíšava. Odber vzoriek vôd sa realizuje v dvojtýždňových intervaloch. Počas tejto kúpackej sezóny boli odobraté po 4 vzorky z každého prírodného kúpaliska. Odber vykonáva RÚVZ so sídlom vo Svidníku na základe objednávky prevádzkovateľa prírodného kúpaliska Valkov – Obce Bžany a prevádzkovateľa prírodného kúpaliska Tíšava - Rekreačného strediska oddychu vodného športu s.r.o. Prešov. Pred kúpacou sezónou boli vzorky vody odobraté v rámci ŠZD. Laboratórne analýzy z odobratých vzoriek vôd vykonávalo laboratórium na RÚVZ so sídlom v Prešove. Všetky vzorky vody vyhovovali požiadavkám na kvalitu vody na kúpanie podľa NV SR č. 87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská. Výskyt vodného kvetu v RO Veľká Domaša nebol zistený. Správy o pripravenosti prírodných kúpalísk bola spracovaná v IS pre vody na kúpanie. Správy o LTS boli aktualizované v IS pre vody na kúpanie každý štvrtok podľa pokynov hlavného hygienika SR

11. Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

Informácie o LTS v okrese Svidník a Stropkov boli pravidelne aktualizované v IS pre vody na kúpanie a na webovej stránke RÚVZ Svidník.

12. Čerpanie finančných prostriedkov:

Financovanie z rozpočtu RÚVZ.

Názov programu : Národný Informačný systém životného prostredia a zdravia EHIS

1. Číslo :	1. 3
2. Gestor:	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
3. Termín ukončenia:	2010
4. Riešiteľská organizácia:	RÚVZ so sídlom vo Svidníku
Sovietskych hrdinov 456/ 79, Svidník
5. Zodpovedné oddelenie:	Oddelenie hygieny životného prostredia
6. Spolu riešitelia:	
7. Laboratórna spolupráca:	
8. Cieľ :	Cieľom tohto projektu je zaviesť informačný systém v oblasti životného prostredia a zdravia, ktorý je založený na zbere a spracovaní údajov o indikátoroch ako nástroja pre hodnotenie stavu environmentálneho zdravia na národnej aj regionálnej úrovni.

9. Popis /metodika /postupu práce:

V roku 2007 sa zaviedol do prevádzky Informačný systém o kvalite vody na kúpanie, ktorý predstavuje prostredie pre podporu procesu hodnotenia a kontroly kvality vôd vhodných na kúpanie. Pozostáva zo súboru funkcií zabezpečujúcich správu informácií o kúpaliskách, monitorovaní kvality vôd, tvorbu a vyhodnocovanie správ o priebehu letnej turistickej sezóny. Systém umožňuje publikovanie informácií pre širokú verejnosť. Do systému boli vložené všetky povinné pasportné údaje o kúpacích oblastiach a výsledky monitoringu kvality vody z jednotlivých prírodných kúpacích oblastí. IS pre vody na kúpanie je aktualizovaný podľa pokynov hlavného hygienika SR.

Názov programu : Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

1. Číslo :	1. 5
2. Gestor:	Úrad verejného zdravotníctva SR
3. Termín ukončenia:	neudany
4. Riešiteľská organizácia:	RÚVZ so sídlom vo Svidníku
Sovietskych hrdinov 456/ 79, Svidník
5. Zodpovedné oddelenie:	Odd. hygieny životného prostredia
6. Spolu riešitelia :	Obec Bžany
Rekreačné stredisko oddychu a vodného športu s.r.o.
Prešov
7. Laboratórna spolupráca:	RÚVZ so sídlom v Prešove

8. Cieľ : Kontrola kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, informovanie verejnosti.

9. Popis /metodika /postupu práce:

Odbery a hodnotenie vzoriek vôd z prírodných kúpacích oblastí bol vykonávaný v súlade so smernicou Rady 76/160/EHS a s NV SR č. 87/2008 Z.z o požiadavkách na prírodné kúpaliská ako aj podľa pokynov hlavného hygienika SR k zabezpečeniu monitoringu výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie pre LTS 2009.

10. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

RÚVZ so sídlom vo Svidníku monitoruje prírodné kúpaliská v rekreačnej oblasti Veľká Domaša – lokalita Valkov a Tíšava. Odber vzoriek vôd sa realizuje v dvojtýždňových intervaloch. Počas tejto kúpacej sezóny boli odobraté po 4 vzorky z každého prírodného kúpaliska. Odber vykonáva RÚVZ so sídlom vo Svidníku na základe objednávky prevádzkovateľa prírodného kúpaliska Valkov – Obce Bžany a prevádzkovateľa prírodného kúpaliska Tíšava - Rekreačného strediska oddychu vodného športu s.r.o. Prešov. Pred kúpacou sezónou boli vzorky vody odobraté v rámci ŠZD. Laboratórne analýzy z odobratých vzoriek vôd vykonávalo laboratórium na RÚVZ so sídlom v Prešove. Všetky vzorky vody vyhovovali požiadavkám na kvalitu vody na kúpanie podľa NV SR č. 87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská. Výskyt vodného kvetu v RO Veľká Domaša nebol zistený. Správy o pripravenosti prírodných kúpalísk bola spracovaná v IS pre vody na kúpanie. Správy o LTS boli aktualizované v IS pre vody na kúpanie každý štvrtok podľa pokynov hlavného hygienika SR

11. Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

Informácie o LTS v okrese Svidník a Stropkov boli pravidelne aktualizované v IS pre vody na kúpanie a na webovej stránke RÚVZ Svidník.

Názov programu: Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

1. Číslo :	1. 6
2. Gestor:	Úrad verejného zdravotníctva SR
3. Termín ukončenia:	neudaný
4. Riešiteľská organizácia:	RÚVZ so sídlom vo Svidníku
Sovietskych hrdinov 456/ 79, Svidník
5. Zodpovedné oddelenie:	Odd. hygieny životného prostredia
6. Spolu riešitelia :	Východoslovenská vodárenská spoločnosť Košice, závod Svidník a závod Bardejov, obce prevádzkujúce verejné vodovody v okrese Svidník a v okrese Stropkov.
7. Laboratórna spolupráca:	RÚVZ so sídlom Prešove

8. Cieľ :

Kontrola kvality pitnej vody na spotrebisku dodávanej z verejných vodovodov v súlade s platnou legislatívou, informovanie verejnosti.

9. Popis /metodika /postupu práce:

Odbery vzoriek vôd dodávanej z verejnej vodovodnej siete na spotrebisku, rozsah sledovaných ukazovateľov kvality pitných vôd sa zabezpečuje podľa pokynov ÚVZ SR

a v súlade s NV SR č. 354/2006 Z. z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu.

10. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

V okrese Svidník a Stropkov evidujeme 63 vodovodov - 42 v okrese Svidník a 21 v okrese Stropkov. V roku 2009 bol uvedený do prevádzky 1 vodovod v obci Valkovce, v okrese Svidník. V rámci monitoringu bolo odobratých bolo 74 vzoriek, z toho v rámci preverovacieho monitoringu 15 vzoriek a v rámci kontrolného 49 vzoriek. Z celkového počtu odobratých vzoriek 11 vzoriek nevyhovelo po mikrobiologickej stránke /najčastejšie boli prekročené limity v ukazovateľoch kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C a 22 °C, koliformné baktérie/.

V tomto roku nebol zaznamenaný výskyt prenosných ochorení, pri ktorých faktorom prenosu by mohla byť pitná voda dodávaná z verejného vodovodu.

11 . Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

Informácie o kvalite pitnej vody v okrese Svidník a Stropkov sú aktualizované na webovej stránke RÚVZ Svidník

12. Čerpanie finančných prostriedkov:

Financovanie z rozpočtu RÚVZ.

Spracovala: Mgr. Helena Hrebeňáková

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V dozorovaných okresoch evidujeme k 30.06.2009 v programe ASTR 289 zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu zaradenú do 3. a 4. kategórie z hľadiska zdravotných rizík, a to v 8 organizáciach okresu Svidník a 11 organizáciach okresu Stropkov. Evidencia v programe sa pravidelne aktualizuje - na základe návrhu zamestnávateľov a predložených výsledkov meraní sa vyhlasovali nové rizikové práce, kde boli zamestnanci zaradení do kategórie rizika v súlade s Vyhláškou MZ SR č.448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch

práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach na zaradenie prác do kategórií.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom vo Svidníku vydalo podľa § 13 ods.4 písm.m) zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov 2 rozhodnutia na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác, a to 1 rozhodnutie v okrese Svidník a 1 rozhodnutie v okrese Stropkov. V 1 organizácii v meste Stropkov sme pristúpili k zrušeniu rizikových prác - dodržanie limitných hodnôt pri opakovanom meraní. Je potrebné podotknúť, že výstupy z programu ASTR už nevyhovujú súčasnej legislatíve.

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru sa kontrolovalo aj vykonávanie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov, pravidelná objektivizácia faktorov pracovného prostredia a vypracovanie prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku.

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Svidník a Stropkov – podľa druhu a kategórie rizikových faktorov:

Faktor	počet exponovaných zamestnancov					
	2007		2008		k 30.6.2009	
<i>názov</i>	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Prach	153	2	104	6	67	6
Hluk	259	26	286	36	255	36
Chemické faktory	69	24	21	1	17	1
Karcinogénne a mutagénne faktory	3	3	3	3	3	3
Faktory spôsobujúce vznik prof. kožných ochor.	19	1	10	0	9	0
Ionizujúce žiarenie	18	9	18	10	18	10
Biologické faktory	4	4	4	4	4	4
Zát'az teplotom a chladom	6	0	0	0	0	0
Spolu	298	40	318	50	289	50

K 30.06.2009 je v riziku v spádových okresoch evidovaných:

- v okrese Svidník 106 zamestnancov, z toho 21 žien
- v okrese Stropkov 183 zamestnancov, z toho 29 žien.

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa výstupov z programu ASTR má klesajúcu tendenciu. K jeho poklesu prispela aj ekonomická situácia, došlo k zrušeniu firiem. Najzávažnejším škodlivým faktorom v pracovnom prostredí je nadmerný hluk, ktorým je exponovaných 78 zamestnancov v okrese Svidník a 177 zamestnancov v okrese Stropkov. Ďalšie najčastejšie sa vyskytujúce škodlivé faktory práce a pracovného prostredia sú prach,

ionizujúce žiarenie, faktory spôsobujúce vznik prof. kožných ochorení, chemické faktory. Najväčší pokles evidujeme v rizikovom faktore pevné aerosoly-prach.

Zamestnávateľom, ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce, neboli v I. poroku 2009 uložené sankcie na neplnenie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

K 30.06.2009 zamestnanci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva vykonali 31 previerok v okrese Svidník a Stropkov v rámci štátneho zdravotného dozoru, kde sa zameriavali na uplatňovanie Nariadenia vlády SR č.355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení NV SR č.300/2007 Z.z.. Previerky boli vykonané v predajniach záhradkárskych potrieb, v drogériách, kvetinárstvách a poľnohospodárskych objektoch. Na uvedených prevádzkach sa predávajú výrobky, ktorých účinné látky nie sú špecifikované ako jedovaté resp. veľmi jedovaté látky a v poľnohospodárskych objektoch-v rastlinnej výrobe sa sledovalo používanie prípravkov na ochranu rastlín, ich skladové priestory, príp. vykonávanie postrekových prác a osvedčenie o odbornej spôsobilosti na prácu s jedmi. Súčasne boli predkladané prevádzkové poriadky na schválenie, vzhľadom na množstvá používaných prípravkov na chemickú ochranu rastlín, dobu expozície a spôsob manipulácie boli zaradené do 2. kategórie. V niektorých prípadoch boli zistené nedostatočne vypracované prevádzkové poriadky, t.j. chýbajúce posudky o riziku. Uvedené nedostatky sa riešili určením termínov na ich odstránenie.

V organizáciách, firmách, v ktorých zamestnanci prichádzajú do kontaktu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami sa v súčasnosti znížil, takéto látky sa vyskytujú iba zriedkavo, a to v podnikoch, kde si to výrobný proces vyžaduje.

DDD činnosť v okresoch vykonávajú na vyžiadanie firmy z iných okresov, orgánu verejného zdravotníctva boli k 30.06.2009 doručené 2 oznámenia o začatí DDD činnosti – deratizácia a dezinfekcia v obchodnom reťazci TESCO.

K 30.06.2009 neboli zamestnancami odd.PPL riešené žiadne mimoriadne situácie a havárie.

Mieru poznania zdravotných rizík zamestnancov z expozície chemickým faktorom sme overovali formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov. Vo väčšine prípadov boli kladne hodnotené oboznámenia sa s prevádzkovým poriadkom na pracovisku, poskytovaní osobných ochranných pracovných prostriedkov ako aj oboznámení s výsledkami meraní chemických škodlivín na pracoviskách, kde sú zamestnanci exponovaní pri výrobných, technologických postupoch chemickým faktorom.

Nebezpečné chemické látky a prípravky podľa NV SR č. 355/2006 Z. z. v znení NV SR č. 300/2007 Z. z. NV SR č. 356/2006 Z. z. v znení NV SR č. 301/2007 Z. z. NV SR č. 253/2006 Z. z.	Počet súhlas / nesúhlas	
	RÚVZ	ÚVZ SR
Schválenie prevádzkového poriadku	17	
Oznámenia o začatí regulácie živočíšnych škodcov podľa § 52 ods. 4 zák. č. 355/2007 Z. z.	2	-

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom vo Svidníku vydalo podľa § 13 ods.4 písm.b) zák. č. 355/2007 Z. z. 17 rozhodnutí na schválenie prevádzkových poriadkov, kde v niektorých prípadoch účastníci konania súčasne s uvedením priestorov do prevádzky predkladali a žiadali aj o súhlas k schváleniu prevádzkového poriadku.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Aj v I. polroku 2009 evidujeme v organizácii Nemocnica arm. generála L. Svobodu, n.o. Svidník-onkologická ambulancia zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi – cytostatiká.

V I. polroku sme štátny zdravotný dozor zamerali aj na kontrolu dodoržievania povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z Nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. Previerky boli vykonané v zdravotníckom zariadení, drevospracujúcich prevádzkach. Zamestnávatelia takýchto zariadení nám predkladajú protokoly z merania prašnosti v pracovnom prostredí vykonané subjektami, ktoré majú povolenie ÚVZ SR. V 1 prípade, kde boli vyhlásené rizikové práce v 4. kategórii rizika (prachu z tvrdého dreva – dub, buk) boli opakovane vykonané merania RÚVZ so sídlom v Prešove, odbor laboratórných činností, no aj napriek zníženiu objemu výroby došlo k prekročeniu limitných hodnôt. V súčasnosti firma prerušila prevádzku.

Ak sa v projektoch stavieb – rekonštrukcie uvádzajú materiály obsahujúce azbest, postupuje sa a nariaďujú sa účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva podľa Nariadenia vlády SR č.253/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci.

V I. polroku 2009 nás nepožiadala žiadna firma o súhlas na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

Databáza organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity:

Organizácia	Chemický karcinogén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia* podľa NV SR č. 356/2006 Z. z. v znení NV SR č. 301/2007 Z. z.
Nemocnica arm. generála L.Svobodu, n.o. Svidník – onkologická ambulancia	cytostatiká	Proces s rizikom chemickej karcinogenity
Legno-export s.r.o. Beňadikovce	prach z tvrdého dreva	karcinogén kategórie 1

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

Psychickú pracovnú záťaž nemáme na žiadnom pracovisku vyhlásenú a zaradenú do kategórie rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaž.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednoranného zaťaženia

K 30.06.2009 boli NsP Prešov, oddelenie pracovného lekárstva a klinickej toxikológie hlásené 2 podozrenia na chorobu z povolania z položky 29 „Zoznamu“ .

Prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29 v rokoch 2000-k 30.06.2009:

Rok	Organizácia	Profesia
K 30.06.2009	Fulimex Plus s.r.o. Breznica Lisovňa plastov Veľkrop	piliar robotníčka
2008	MOTYKA Stropkov MIJA Oľšavka AGROSTAV Stropkov Detský domov Svidník	robotníčka murár údržbár, vodič kuchárka
2007	TESLA a.s. Stropkov	robotníčka
2006	KOVO SIPOX a.s. Stropkov TESLA a.s. Stropkov	zámočník robotníčka
2005	KOVO SIPOX a.s. Stropkov Potravínárske strojárne Svidník, a.s. Svidník	robotník klampiar
2004	ALFASTAV, Stropkov LIGE Kuková	zámočník robotník
2003	-	-
2002	Lesy SR, š.p., OZ Bardejov, LS Giraltovce	piliar
2001	LS Stropkov GIRA Giraltovce LS Giraltovce	lesný robotník klampiar piliar
2000	TESLA a.s. Stropkov	robotník

Prešetrenia z položky č.29 sa vykonávajú od roku 2000. Počet prešetrených prípadov má kolísavú tendenciu, no v posledných rokoch vidieť nárast prípadov.

Pri prešetrovaní podozrenia na CHZP najväčším problémom je získať potrebné podklady z firiem, v ktorej prešetrovaný pracoval a ktorá už ukončila svoju činnosť. Údaje sa získavajú len od prešetrovanej osoby a tým nie je možné overiť ich pravdivosť. Ďalším problémom je poskytovanie rozdielnych údajov od zamestnávateľa a od prešetrovaného, v takom prípade len veľmi ťažko môžeme vysloviť jednoznačný názor na priamu súvislosť medzi ochorením a vykonávanou prácou.

Kópie z prešetrení boli zaslané na Úrad verejného zdravotníctva SR Bratislava.

V dozorovaných okresoch nemáme vyhlásené rizikové práce z hľadiska dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

K 30.06.2009 zamestnanci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva neprešetrovali žiadne podozrenia na ochorenie chrbtice.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Cieľ

Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne)

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme sledovali pracovné podmienky a režim práce a odpočinku zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami, ktorí vykonávajú prácu so zobrazovacími jednotkami prevážnu časť pracovnej zmeny t.j. viac ako 4 hodiny denne a plnenie povinností vyplývajúcich pre zamestnávateľov z Nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Úloha sa plnila v mesiaci jún (a naďalej pretrváva), sledovalo sa administratívnych zamestnancov firmy Potravinárske strojárne Svidník, a.s.. Celkové zhodnotenie úlohy bude v II. polroku 2009.

Zároveň boli vykonané previerky aj v zariadeniach – kancelárie, internetové miestnosti (aj v súvislosti s podaním žiadosti), kde zamestnanci vykonávajú prácu so zobrazovacími jednotkami prevážnu časť pracovnej zmeny. Išlo celkovo o 36 zariadení.

Spracovala : Ing. Slávka Vasilenková

č. 3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Cieľ

Prostredníctvom trvalého monitoringu zisťovať hladinu kontaminácie dusičnanmi a dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom a rezíduami pesticídov v dojčenskej a detskej výžive s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka, hrozna a živočíšnych zložiek.

Anotácia

Monitoring predmetných kontaminantov vychádza z monitoringu a kontroly potravín, ktorý v súlade s cieľmi zabezpečenia potravinovej bezpečnosti EU podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín.

Uvedené kontaminanty predstavujú významné potenciálne riziko pre zdravie malých detí, z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

1. etapa: február – november 2009 odber vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom:
 - mrkvy, listovej zeleniny (**kontrola množstva dusičnanov a dusitanov**), počet vzoriek: **5 vzoriek** ročne podľa prijatého harmonogramu,
 - mlieka, jablka, hrozna (**kontrola množstva patulínu a mykotoxínov**), počet vzoriek: **5 vzoriek** podľa prijatého harmonogramu,
 - mlieka, mäsa, zeleniny, ovocia (**kontrola reziduí pesticídov**) **1 vzorka**, podľa prijatého harmonogramu
 - miesta odberu: distribučná sieť, vrátane lekární (vzorky z dovozu i domácej výroby),
2. etapa: 30. december 2009 sumarizácia výsledkov; príprava dielčích správ,
3. etapa: 30. január 2010 príprava záverečnej správy (v rámci výročnej správy úradov verejného zdravotníctva).

Zodpovedný: MVDr. Kveta Kurucová, MPH
Úlohu plnia: Anna Pustá, Renáta Tyčová, Emília Krifková
Termín: priebežne v roku 2009, podľa termínov etáp ako sú uvedené.

Plnenie stanovenej úlohy:

K 30.6.2009 bolo odobratých celkovo 6 vzoriek detskej výživy na kontrolu množstva dusičnanov a dusitanov / hodnoty neboli prekročené /. Odber ďalších vzoriek je naplánovaný v mesiaci september

č. 3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospeléj populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Anotácia

Výživa a správne stravovacie návyky môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov. V Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, a preto bol už v roku 1999 vládou SR prijatý „Program ozdravenia výživy obyvateľov SR“. Ciele na ozdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu „Zdravie 21. storočia“.

Etapy riešenia

I. a II. etapa – riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi (február – december 2009)
III. etapa – správa a výstupy úlohy (15. marec 2010).

V roku 2009 bude úloha plnená v spolupráci s Poradenským centrom RÚVZ vo Svidníku. Sledovanie sa uskutoční u vybraných populačných skupín obyvateľstva u mužov a žien pre stredne ťažkú prácu v celkovom počte klientov 80, z toho ženy v dvoch vekových kategóriách (20 + 20 klientov) a muži v dvoch stanovených vekových kategóriách (20 + 20 klientov). Získané údaje budú odd. HV spracované do požadovanej formy a zaslané gestorskému pracovisku na RÚVZ Poprad na ďalšie spracovanie. Pre sledovanie výživových faktorov bude použitý 1-dňový jedálny lístok, na spracovanie dát bude použitý software – Alimenta v nadstavbovej verzii.

Zodpovedný: MVDr. Kveta Kurucová, MPH
Úlohu plnia: Anna Pustá, Renáta Tyčová, Emília Krifková, Jana Ufnárová, Mgr. Edita Podaná
Termín: priebežne v roku 2009, podľa termínov etáp ako sú uvedené.

Plnenie stanovenej úlohy:

K 30.6.2009 úloha čiastočne splnená. Celkovo bolo vyšetrených 88 klientov, avšak nie sú zadané všetky údaje do programu Alimenta.

č. 3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Cieľ

Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli, vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

Anotácia

Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50-tych rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. V rámci Potravinového kódexu SR po 1. máji 2004 je ponechaná národná legislatíva pre fortifikáciu kuchynskej soli jódom. Sledovanie príjmu jódu z vybraných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme poukážu na stav saturácie jódom vybraných populačných skupín.

Etapy riešenia

- I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli z dovozu (vrátane morskej soli) a domáceho pôvodu a ich laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO_3 , resp. J (morská soľ),
 - počet vzoriek: **3 vzorky** (2 dovoz, 1 domáci pôvod),
 - časové obdobie: január - december 2009
- II. etapa – kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme
 - časové obdobie: január – december 2009

V roku 2009 bude vykonaný odber a vyšetrenie 15 vzoriek kuchynskej soli, z toho 5 vzoriek z dovozu a 10 vzoriek domáceho pôvodu.

II Etapa – kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme sa bude realizovať podľa pokynov gestorského pracoviska.

Zodpovedný: MVDr. Kveta Kurucová, MPH

Úlohu plnia: Anna Pustá, Renáta Tyčová, Emília Krifková

Termín: priebežne v roku 2009, podľa termínov etáp ako sú uvedené.

Plnenie stanovenej úlohy:

K30.6.2009 bolo odobratých 5 vzoriek z toho 1 vzorka z dovozu. Hodnoty neboli prekročené.

č. 3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Cieľ

1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok,
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov,
3. zavedenie laboratórnych metód na kontrolu vybraných regulovaných látok.

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie ľudí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

Etapy riešenia

- I. etapa: január 2007 - december 2007 - zber a analýzy vzoriek, zavedenie laboratórnych metód na dôkaz a stanovenie vybraných regulovaných látok,
II. etapa: január 2008 – december 2008 – zber a analýzy vzoriek, vyhodnotenie
III. Etapa: 28.február 2009 príprava záverečnej správy.

V roku 2008 bola **úloha ukončená**, vyhodnotenie úlohy zaslané ÚVZ SR v termíne do 15. januára 2009.

č. 3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

Cieľ

1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov
3. kampaň zameraná na získanie správnych návykov na ochranu pokožky počas pobytu na slnku
4. kampaň na zníženie vzniku alergických reakcií v dôsledku používania „black hena“ dočasnej farby na pokožku

Anotácia: Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie detí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

Kampane budú zamerané na upevnenie správnych návykov na dosiahnutie ochrany pokožky pred nežiaducimi účinkami UVA a UVB žiarenia a nepoužívanie, najmä v letnom období počas dovoleník „black hena“ - dočasnej farby na pokožku z dôvodu stúpajúcej tendencie vzniku alergických reakcií.

Etapy riešenia:

- etapa: január 2009 - december 2010 - **zber a analýzy vzoriek**
- etapa: leto 2009 – **kampane**
- III. etapa: 30. marec 2011 - záverečná správa**

Ukončenie úlohy 30. marec 2011. Záverečná správa 30. marec 2011

Zodpovedný: MVDr. Kveta Kurucová, MPH

Úlohu plnia: Anna Pustá, Renáta Tyčová, Emília Krifková

Termín: priebežne v roku 2009, podľa termínov etáp ako sú uvedené

Plnenie stanovenej úlohy:

K 30.6.2009 bolo odobratých 5 vzoriek /zubné pasty pre deti/ a 2 vzorky farby na vlasy, všetky boli vyhovujúce.

Spracovala: MVDr. Kveta Kurucová, MPH

1. Názov projektu : „Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku“.

2. Číslo projektu: 4. 2

3. Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Svidníku
Sov. hrdinov 79, Svidník

4. Zodpovedný gestor: Odd. hygieny detí a mládeže

5. Spoluriešitelia: Vedenie materských a základných škôl okresu
Svidník a Stropkov

6. Laboratórna spolupráca: -

7. Cieľ :

Jedná sa o celoslovenský projekt, ktorého cieľom bolo komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v SR. Získané údaje budú slúžiť na vypracovanie účinných intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí.

8. Popis /metodika /postupu práce:

Riešiteľskými pracoviskami boli odd. hygieny detí a mládeže všetkých RÚVZ v SR. Prieskum sa realizoval formou dotazníkov, ktoré vyplňali rodičia resp. zákonní zástupcovia detí. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bol prieskum určený pre mestské, ale aj vidiecke zariadenia pre deti a mládež. V zmysle anotácie boli do súboru zahrnuté deti predškolského veku vo vekovej kategórii 3-6 rokov /po 15 detí z mestskej a vidieckej MŠ/ a deti školského veku vo vekovej kategórii 7-10 rokov a 11-14 rokov / v oboch vekových kategóriách po 30 žiakov z mestskej a vidieckej školy/.

9. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

V regióne Svidník a Stropkov boli do súboru zapojené: mestská MŠ Ul Gen. Svobodu vo Svidníku /15 detí/ a vidiecka MŠ v obci Havaj /12 detí/. Zo základných škôl bola do projektu vybratá Spojená škola vo Svidníku, ktorej organizačnou zložkou je aj základná škola /spolu 48 žiakov/ a Základná škola v obci Bukovce /spolu 60 žiakov/. Celkový súbor tvorilo 135 respondentov. Získané údaje z dotazníkov budú počítačovo spracované v programe EXCEL a zaslané gestorovi - ÚVZ SR k celkovému vyhodnoteniu.

10. Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

Oddelenie HDaM vo Svidníku uskutočnilo pre deti zúčastnených MŠ a ZŠ besedy, zamerané na prevenciu detských úrazov a poskytlo brožúrky Detského fondu Slovenskej republiky pod názvom: “Urobme všetko, aby deti nezomierali“.

11. Realizačný výstup /podrobne popísať spôsob a termín realizácie s upresnením , čo považuje navrhovateľ za prínos pre zlepšenie zdravia obyvateľstva/.

Úrazom detí je možné predchádzať zodpovedným prístupom dospelých, vytváraním bezpečných domácností; používaním detských autosedačiek, ochranných prilieb a chráničov pri športoch, dopravnou výchovou a pod.. V zmysle anotácie je realizácia projektu naplánovaná na 3 roky /do r. 2010/. Odd. HDaM plánuje vyhodnotiť projekt aj na regionálnej úrovni.

12. Čerpanie finančných prostriedkov:

Nesledovalo sa.

- 1. Názov projektu :** „Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál“.
- 2. Číslo projektu:** 4. 5
- 3. Riešiteľská organizácia:** Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Svidníku
Sov. hrdinov 79, Svidník
- 4. Zodpovedný gestor:** Odd. hygieny detí a mládeže
- 5. Spoluriešitelia:** Vedenie materských škôl okresu Svidník a Stropkov
- 6. Laboratórna spolupráca:** -
- 7. Cieľ :**

Cieľom celoslovenského projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti u vybraných vekových skupín populácie detí SR vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Dlhodobým cieľom projektu bude hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál v jednej z citlivých skupín populácie, a to populácie detí SR.

8. Popis /metodika /postupu práce:

Gestorom projektu je RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě a ÚVZ SR, riešiteľskými pracoviskami RÚVZ v SR. Projekt je navrhnutý ako prierezová štúdia pre 4 vekové skupiny detí s reprezentatívnym zastúpením jednotlivých vekových skupín pre populáciu SR v pomernom zastúpení pohlaví. Monitorovanie stravovacích zvyklostí a individuálnej spotreby potravín je rozdelený do piatich etáp, a to do r. 2012, pričom každý rok je do súboru zahrnutá iná veková kategória detí a mládeže. V roku 2009 je prieskum zameraný na vekovú kategóriu 4-6 ročných detí. V rámci projektu sa náhodne vyberú dve školy – jedna mestská a jedna vidiecka /ak je počet detí v zariadení nižší ako požaduje výber, je možné vybrať aj viac zariadení; dôležité je dodržať veľkosť súboru/. Z každej školy /mestskej aj vidieckej/ sa vyberie z príslušnej vekovej skupiny detí 30 chlapcov a 30 dievčat, čiže celkový súbor z každého RÚVZ má tvoriť 120 detí príslušnej vekovej skupiny. Pred realizáciou dotazníkového sledovania a merania detí sa vyžiada od rodičov/zákonných zástupcov dieťaťa/informovaný súhlas. Na zber údajov sa použije frekvenčný dotazník /za účelom zistenia frekvencie konzumácie potravinových komodít s priemernou veľkosťou jednej porcie/, dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa a dotazník o výživových preferenciách. U každého dieťaťa sa zároveň vykoná antropometrické meranie /telesná výška, hmotnosť, obvod pása, obvod bokov/ a zistia sa hodnoty krvného tlaku. V 17. kalendárnom týždni sa prostredníctvom dotazníkov zistí od rodičov 24 hodinová stravovacia anamnéza a 24 hodinový pohybový režim, na základe ktorých sa posúdi vyváženosť energetického príjmu a výdaja. Súčasne sa vo vybranej mestskej aj vidieckej škole odoberie celotýždňová strava – desiata, obed, olovrant /5+5 vzoriek/, pričom do vzorky sa berú aj podávané nápoje v priebehu dňa za účelom laboratórneho rozboru a stanovenia energetickej hodnoty stravy, B,T,C, NaCl, Pb, Cd, Hg, Cu, Ca, vitamínu C a dusičnanov. Samostatne sa denne odoberú nápoje /5+5 vzoriek/ na stanovenie farbív /čaj, sirupová voda a pod./ v originálnom balení alebo v množstve 300 ml. Získané údaje budú spracované počítačovo – pomocou programu Alimenta ver.4.3 E a muštra v programe Excel. Databázy budú zaslané gestorovi projektu k celoslovenskému vyhodnoteniu.

9. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

V regióne Svidník a Stropkov boli do projektu zapojené 2 materské školy v meste Svidník / Ul. Generála Svobodu a Ľudovíta Štúra, kde dotazníky vyplnilo 59 respondentov / rodičov 4-6 ročných detí/. Na vidieku bolo z dôvodu zachovania veľkosti súboru a pomerného zastúpenia pohlaví do prieskumu zahrnutých 6 materských škôl / Duplin, Tisinec, Kručov Bokša, Sitníky a Lomné/, kde dotazníky vyplnilo taktiež 59 respondentov. Celkový súbor tvorilo 118 detí, z toho 59 chlapcov a 59 dievčat vo vekovej kategórii 4-6 rokov. U všetkých detí boli v súlade s anotáciou zisťované antropometrické ukazovatele po predchádzajúcom informovanom súhlase rodičov. Na zhodnotenie príjmu živín a expozíciu cudzorodým látkam bola v 17. kalendárnom týždni odobratá celotýždňová strava z 1 mestskej a 1 vidieckej MŠ /spolu 10 vzoriek/ a samostatne nápoje v rámci pitného režimu na stanovenie syntetických farbív /spolu 10 vzoriek/ Získané výsledky budú počítačovo spracované počas letných prázdnin 2009.

10. Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

Neboli realizované.

11. Realizačný výstup /podrobne popísať spôsob a termín realizácie s upresnením , čo považuje navrhovateľ za prínos pre zlepšenie zdravia obyvateľstva/.

Informácie získané v rámci celoslovenského projektu bude možné využiť pri poradenských aktivitách, zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v poradni zdravia pre deti a mládež, ako aj v rámci zdravotno-výchovných edukačných aktivít.

13. Čerpanie finančných prostriedkov:

Nesledovalo sa.

1. Názov projektu : „Dotazníkový prieskum o drogách u stredoškolskej mládeže v okrese Svidník“.

2. Číslo projektu: 4.3

3. Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Svidníku
Sov. hrdinov 79, Svidník

4. Zodpovedný gestor: Odd. hygieny detí a mládeže

5. Spoluriešitelia: Vedenie stredných škôl okresu Svidník

6. Laboratórna spolupráca: -

7. Cieľ :

Cieľom projektu bolo zmapovať situáciu v užívaní legálnych a nelegálnych drog u stredoškolskej mládeže v okrese Svidník

8. Popis /metodika /postupu práce:

Prieskum sa realizoval formou anonymného dotazníka, zostaveného z 22 otázok. Otázky boli zamerané na prostredie, z ktorého študenti pochádzajú, na obdobie prvého kontaktu s drogou, dôvody, prečo siahajú po drogách, na zistenie, či majú študenti dostatok informácií o i nepriaznivých účinkoch drog a pod.

9. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

Do prieskumu boli vybratí 17-násť roční študenti

stredných škôl okresu Svidník /Gymnázium DH, SOŠ-odevná – obe vo Svidníku a SOŠ v Giraltovciach. Celkový súbor tvorilo 149 respondentov.

10. Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

Neboli realizované.

11. Realizačný výstup /podrobne popísať spôsob a termín realizácie s upresnením , čo považuje navrhovateľ za prínos pre zlepšenie zdravia obyvateľstva/.

Získané výsledky boli štatisticky spracované a vyhodnotené, niektoré zaujímavé odpovede študentov boli zostavené do tabuliek a grafov. Celkové vyhodnotenie bude prezentované v koncoročnom odpočte

14. Čerpanie finančných prostriedkov:

Nesledovalo sa.

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník

Gestor: Epidemiológia

Spoluriešitelia: poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

Popis výsledkov:

Lekári vykonávajúci očkovanie v okresoch Svidník a Stropkov boli priebežne odborne usmerňovaní o všetkých zmenách v očkovačom kalendári v súlade s obdržanými odbornými usmerneniami MZ SR.

V rámci mesačných hlásení je zdravotnícky personál pravidelne informovaný o všetkých mimoriadne vzniknutých ochoreniach vo svete prostredníctvom metodických usmernení. V čase vyhlásenia 5. a 6. fázy pandémie chrípky boli praktickí lekári odborne usmerňovaní o zabezpečení opatrení.

Počas celého roka sa monitoruje výskyt ochorení preventabilných očkovaním. V hodnotenom období sa v okrese Stropkov vyskytli 3 ochorenia na TBC u dospelých osôb. Z ostatných nákaz preventabilných očkovaním sme nezaznamenali ani jedno ochorenie.

V priebehu Európskeho imunizačného týždňa boli vykonané tieto aktivity: verejnosť bola informovaná o Európskom imunizačnom týždni /ďalej EIW/ prostredníctvom mestskej televízie vo Svidníku a Stropkove, v regionálnych novinách Dukla, Podduklianske novinky a Spektrum bol uverejnený článok o EIW - zdôraznení významu očkovania, praktickí lekári pre deti a dorast, praktickí lekári pre dospelých a zdravotnícke zariadenia boli informovaní o prebiehajúcom EIW, na webových stránkach RÚVZ Svidník boli uverejnené informácie o EIW, materským škôlkam sme poskytli informačný materiál o prebiehajúcom EIW, možnostiach očkovania detí a očkovací kalendár, na nástenkách na RÚVZ boli umiestnené informačné materiály o EIW, očkovaní a možnostiach očkovania pred cestou do zahraničia.

Propagácia očkovania a výchova obyvateľstva prebiehala formou uverejňovania článkov v miestnej tlači a na web stránkach nášho úradu, kde sú aktualizované novinky v oblasti vakcinácie.

Vedie sa evidencia kontaktov s VHB, HBsAg a zdravotníckych pracovníkov a kontroluje sa priebežne zaočkovanosť proti VHB.

Kontrola očkovania bude vykonaná v septembri 2009 na všetkých ambulanciách pre deti a dorast v okrese Svidník a Stropkov.

Vypracovala: MUDr. Ingrid Senajová, MPH

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník

Gestor: Epidemiológia
Spoluriešitelia: *poskytovatelia zdravotnej starostlivosti*

Popis výsledkov:

V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení v okresoch Svidník a Stropkov. Lekári prvého kontaktu, infektológ, veterinári sú spätne informovaní.

Akútne respiračné a chrípkové ochorenia sú pravidelne týždenne spracovávané za okresy Svidník a Stropkov. V čase chrípkovej epidémie bola verejnosť v miestnej tlači informovaná o aktuálnej situácii, rovnako ako aj o prenosných ochoreniach.

Surveillance zoonóz v okresoch Svidník a Stropkov sa vykonáva v spolupráci s RVPS.

V regionálnych týždenníkoch boli uverejnené 4 články – chrípka, európsky imunizačný týždeň a aktuálny stav vo výskyte ARO.

K 30.6.2009 bolo spracovaných 40 ohnisk infekčných ochorení, kde boli vykonané protiepidemické opatrenia a spolu bolo hlásených do EPIS-u 210 ochorení.

Analyzovaná bola chrípková sezóna 2008/2009, ktorá vrcholila a nadobudla epidemický charakter v okrese Svidník a Stropkov v 4. – 7. kalendárnom týždni.

Vypracovala: MUDr. Ingrid Senajová, MPH

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník

Gestor: Epidemiológia

Spoluriešitelia: *poskytovatelia zdravotnej starostlivosti*

Popis výsledkov:

Do programu EPIS sú pravidelne vkladané jednotlivé prenosné ochorenia podľa hlásení od ošetrojúcich lekárov. V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení.

Epidemické výskyty:

Okres Svidník

1. Materská škôlka - norovírus

V mesiaci máj 2009 sme zaznamenali norovírusovú epidémiu v materskej škôlke v meste Svidník, kde ochorelo 12 detí a 2 dospelí. Dňa 27.5.2009 hlásila lekárka z DO Nemocnice Svidník hospitalizáciu troch detí s hnačkami, zvracaním a zvýšenou TT. Pri epidemiologickom vyšetrení dňa 27.5.09 bolo zistené, že sa jedná o ochorenie detí navštevujúcich 1 MŠ vo Svidníku z jednej triedy 2-3 ročných detí. Deti ochoreli 26.5.2009 v popoludňajších hodinách. V škôlke bolo zistené, že je zatiaľ chorých celkovo 7 detí, štyri sú v domácej starostlivosti, 3 hospitalizované na detskom oddelení. Prvé príznaky ochorenia u prvého dieťaťa boli 25.5.2009. Ostatné ochoreli 26.-27.5.2009. Ochorenia prebiehali pod klinickým obrazom – nauzea, zvracanie, riedke stolice, subfebrilie, bolesti brucha. Z pracovníkov MŠ nikto neochorel. Pri následnom šetrení bolo zistené, že ochorelo ďalších 5 detí a 2 dospelí. Z toho 4 deti boli z uvedenej skupiny a 1 dieťa bolo na návšteve u jedného z týchto chorých detí, pričom ochoreli aj jeho rodičia. Klinický obraz bol podobný – zvracania, subfebrilie a u niektorých hnačky. Príznaky odznali do 24 h. Spolu ochorelo 12 detí a 2 dospelí. Pravdepodobným faktorom prenosu bolo prvé choré dieťa, ktoré ochorelo už 25.5.2009. Ostatné ochoreli 26.-27.5.2009. TR bol negatívny. Z NRC pre enterovírusy bol potvrdený výsledok virologického vyšetrenia stolice Norovírus – pozit., Astrovírus, Adenovírus a Rotavírus - negat.

2. Krajná Poľana – VHA

Prvé ochorenie bolo zistené 18.6.2009. Ďalšie dve ochorenia na VHA boli hlásené v epidemiologickej súvislosti s ochorením hláseným ako sporadické ochorenie 19.6.2009 z obce Krajná Poľana. Z 5-člennej rodiny ochoreli 3 osoby: 1 dieťa a 2 dospelé osoby. Dve ochorenia boli zistené pri vykonávaní lekárskeho dohľadu. Boli potvrdené serologicky.

Okres Stropkov

Dňa 25.2.2009 hlásilo Laboratórium klinickej mikrobiológie Stropkov, jeden prípad ochorenia na salmonelu u klienta Domova sociálnych služieb v Stropkove. Epidemiologickým šetrením dňa 26.2.2009 v DSS Stropkov bolo zistené: zo 119 exponovaných /100 klientov, 14 opatrovať a 5 zdrav. asistentiek/ dňa 18.2.2009 ochoreli 4 klienti z jednej izby. Priebeh ochorenia s výraznými hnačkami, zvracaním, bez teplôt a bolesti brucha trval cca 2 dni. Faktor prenosu neznámy. 19.2.2009 boli odobraté TR a u jedného klienta kultivačne potvrdená Salmonella infantis, traja boli potvrdení na základe klinických príznakov, ošetrojúcim lekárom zahajená ATB liečba. Odobraté boli TR u ošetrojúceho personálu zariadenia, výsledky boli negatívne. Vzorky stravy na kultivačné vyšetrenie boli negatívne.

Do systému EPIS spolu bolo hlásených 209 ochorení. V okrese Svidník bolo spracovaných 33 ohnisk prenosných ochorení, najviac bolo u norovírusovej gastroenteritídy 13, u salmonelóz 10, u ostatných diagnóz od 1- 2 ohniska. V ohniskách bolo prijatých 106 opatrení. Najviac opatrení bolo u norovírusovej gastroenteritídy – 62. Celkovo bolo chránených 129 osôb, najviac u kontaktov s VHA – 84.

V okrese Stropkov bolo 7 ohnisk, 6 ohnisk u salmonelóz. Nariadených bolo 27 protiepidemických opatrení, z toho 26 u salmonelóz. Chránených bolo 18 osôb.

Vykonáva sa epidemiologické vyšetrenie nosičov s pozitívnym HBsAg so zabezpečením očkovania rodinných príslušníkov.

Vypracovala: MUDr. Ingrid Senajová, MPH

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79

Svidník

Gestor: Epidemiológia

Spoluriešitelia: **poskytovatelia zdravotnej starostlivosti**

Popis výsledkov:

Úloha sa plní priebežne v spolupráci zdravotníckymi zariadeniami. Pravidelne v mesačných intervaloch sa vykonáva analýza NN v spolupráci pri ich vyhľadávaní s mikrobiológmi, infektológom. Pri zvýšenom výskyte sa prijímajú protiepidemické opatrenia na jednotlivých oddeleniach nemocnice.

K 30.6.2009 na uvedenie priestorov do prevádzky bolo vykonaných 9 previerok. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali 95 previerok, pri ktorých bolo odobratých 226 sterov z prostredia, 2 dezinfekčné roztoky. Otestovaných bolo 6 HS sterilizátorov a 4 autoklávy na neštátnych zdravotníckych ambulanciách. V Nemocnici Svidník n.o., na základe objednávky boli otestované 2 autoklávy – 1x mesačne, 1 formaldehydový sterilizátor 1x mesačne a vyšetrených 24 vzoriek sterilného materiálu na oddelení centrálnej sterilizácie, 9 HS - 1x mesačne na operačných a zákrokových sálach, 6 HS – 2 ročne na ambulanciách a oddeleniach, 1 autokláv – 2x ročne na ambulancii a 1 bazénová voda – 1x mesačne.

Z Nemocnice Svidník, n. o. boli hlásené 3 NN. Nemocnica Stropkov, n. o. nehlásila NN.

V rámci kampane zameranej na hygienu a dezinfekciu rúk boli spracované letáky a plagáty pre zdravotnícku verejnosť. Realizovaná bola prednáška pre vrchné sestry nemocnice venovaná dôležitosti a správnosti dezinfekcie rúk

Vypracovala: MUDr. Ingrid Senajová, MPH
Vo Svidníku dňa 3.7.2009

6.5. Surveillance chronických ochorení

Cieľ

1. prevencia chronických chorôb
2. znižovanie chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia a zlepšenie kvality života populácie
3. ochrana občanov pred ohrozeniami zdravia
4. presadzovanie štátnej zdravotnej politiky, ktorá vedie k zdravšiemu spôsobu života

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukáciu verejnosti v prevencii chronických ochorení.

- Realizácia kampane Vyzvi srdce k pohybu.

Ide o celonárodnú medzinárodne koordinovanú kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelej populácie. Doposiaľ sme neobdržali žiadne informácie týkajúce sa realizácie tejto kampane.

- Zdravotný stav minoritnej populácie.

V roku 2005 a 2006 sme začali realizovať projekt „Výživa, životný štýl a rizikové faktory SCCH u Rómov v okrese Svidník a Stropkov“. Celkovo sme vyšetrili 142 klientov, u ktorých sme sledovali biochemické a antropometrické ukazovatele. Súčasťou projektu bol aj dotazníkový prieskum zameraný na výživu a stravovanie, aktivity, psychosociálne faktory a bývanie. V roku 2007 bol projekt vyhodnotený a prezentovaný na seminári RÚVZ vo

Svidníku. V mesiaci september 2008 bol prezentovaný na vysokoškolskom seminári RÚVZ v Prešove. V II. polroku 2009 plánujeme v pokračovaní uvedeného projektu.

- Realizácia projektov v rámci programu CINDI.

Vyhodnotenie programu CINDI je v projekte č. 9.9 - CINDI program SR.

- Spoluúčasť na projekte „Obezita“.

Pri poradenskom centre je zriadená poradňa na optimalizáciu pohybovej aktivity a redukcie nadváhy. Klientom sa poskytuje individuálne a skupinové poradenstvo, ako aj vyšetrenie telesnej skladby prístrojom Bodystat. Klienti majú možnosť zúčastniť sa aj pohybových kurzov, ktoré realizujeme v pohybovom centre zriadenom pri poradni zdravia. V I. polroku 2009 sa týchto kurzov zúčastnilo 135 klientov. Prevencii obezity sa venujeme aj v rámci prednášok o zdravom životnom štýle, kde okrem iného zúčastneným meriame aj množstvo podkožného tuku prístrojom Omron.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERRORIZMU

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník

Gestor: Epidemiológia

Spoluriešitelia: poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

Popis výsledkov:

Na RÚVZ so sídlom vo Svidníku bol v roku 2009 spracovaný štatút regionálnej protiepidemickej komisie, aktualizovaný havarijný plán na vykonanie mimoriadnych opatrení v okresoch Svidník a Stropkov v prípade zvýšeného výskytu prenosných ochorení, prípadne pri nebezpečenstve ich zavlečenia.

V spolupráci so zdravotníckymi zariadeniami v okresoch Svidník a Stropkov boli zabezpečené opatrenia pri vyhlásení 6. fázy pandémie chrípky.

Starostovia okresu Stropkov boli na odbornom stretnutí informovaní o vývoji „prasacej“ chrípky vo svete a na Slovensku – opatreniach obcí.

Po obdržaní aktuálnych usmernení zo strany ÚVZ SR sú zdravotnícki pracovníci pravidelne informovaní o mimoriadnych epidemiologických situáciách, rovnako ako aj obyvateľstvo.

Vypracovala: MUDr. Ingrid Senajová, MPH

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník

Gestor: Epidemiológia

Spoluriešitelia: **poskytovatelia zdravotnej starostlivosti**

Popis výsledkov:

V priebehu roku 2009 boli odoberané odpadové vody z čističky odpadových vôd vo Svidníku podľa vypracovaného harmonogramu zaslaného z RÚVZ Košice.

Výsledky virologických vyšetrení odpadových vôd na prítomnosť divých poliovírusov v odpadových vodách boli negatívne.

Nebolo hlásené ani jedno podozrenie na ACHO.

Vypracovala: MUDr. Ingrid Senajová, MPH

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník

Gestor: Epidemiológia

Spoluriešitelia: **odd. HDM, odd. PCZVPZ, študenti základných a stredných škôl**

Popis výsledkov:

Projekt „Hrou proti AIDS“ sa bude na RÚVZ so sídlom vo Svidníku realizovať v mesiacoch október – november 2009.

Vypracovala: MUDr. Ingrid Senajová, MPH

č. 7.3. Minerálne a pramenité balené vody

Cieľ

- overenie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody pri skladovaní v predpísaných podmienkach
- overenie doby trvanlivosti minerálnych a pramenitých balených vôd,
- kontrola zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých balených vôd v obchodnej sieti

Anotácia

Potravinový dozor nad kvalitou minerálnych a pramenitých balených vôd pri ich plnení a pri skladovaní a predaji v obchodnej sieti.

Druhy vôd

Minerálne a pramenité balené vody tuzemské a z dovozu, perlivé aj neperlivé

Etapy riešenia

1. monitoring kvality čerstvo naplnených tuzemských balených vôd a preverenie ich doby trvanlivosti - 2009
2. monitoring kvality vody tuzemských a dovážaných vôd v obchodnej sieti - 2009
3. vyhodnotenie – december 2009

V roku 2009, v mesiacoch február - márc 2009 bude vykonaný monitoring kvality tuzemských a dovážaných vôd prostredníctvom odberu a vyšetrenia 15 vzoriek vôd podľa prijatého harmonogramu.

Zodpovedný: MVDr. Kveta Kurucová, MPH

Úlohu plnia: Anna Pustá, Renáta Tyčová, Emília Krifková

Termín: priebežne v roku 2009, podľa termínov etáp ako sú uvedené.

Plnenie stanovenej úlohy:

K 30.6.2009 úloha splnená. Bolo odobratých 15 vzoriek / z toho 13 vzoriek minerálne vody a 2 vzorky stolové balené pitné vody/, všetky boli vyhovujúce.

č. 7.4. Radiačne ošetrované potraviny

Cieľ

1. monitoring radiačne ošetrovaných potravín s obsahom tuku v obchodnej sieti
2. monitoring radiačne ošetrovaných potravín rastlinného pôvodu v obchodnej sieti
3. ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrovaných potravín dovážaných z tretích krajín
4. ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrovaných potravín vyrábaných v SR zo surovín dovážaných z tretích krajín
5. plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou označovania použitia technológie ožiarenia potravín

Anotácia

Zapojenie do monitoringu krajín EU v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti potravinového dozoru nad radiačne ošetrovanými potravinami v spotrebiteľskej sieti dovážané z tretích krajín a výrobky vyrobené v SR z dovezených surovín.

Druhy potravín

Rôzne druhy nebalených orechov, hydínové mäso z dovozu z 3.krajín, morské živočíchy, syry z dovozu, koreniny a byliny, kakaový prášok, sušená zelenina, rôzne druhy čajov

Etapy riešenia

Etapy riešenia

1. zber a analýzy vzoriek radiačne ošetrovaných potravín s obsahom tuku z obchodnej siete: **január - december 2009**
2. zber a analýzy vzoriek radiačne ošetrovaných potravín rastlinného pôvodu bez obsahu tuku; akreditácia novej metódy: **január - december 2009**
3. zber a analýzy vzoriek radiačne ošetrovaných potravín s obsahom tuku a ostatných potravín rastlinného pôvodu z obchodnej siete; vyhodnotenie výsledkov monitoringu: **január - december 2010**

V roku 2009 odd. HV a PBU Svidník **nemá** podľa prijatého harmonogramu naplánovaný žiadny odber vzoriek, len v prípade mimoriadnej udalosti.

Zodpovedný: MVDr. Kveta Kurucová, MPH

Úlohu plnia: Anna Pustá, Renáta Tyčová, Emília Krifková

Termín: priebežne v roku 2009, podľa termínov etáp ako sú uvedené.

č. 7.6. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Cieľ

6. monitoring obsahu reziduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti,
7. ochrana zdravia detskej populácie,
8. plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou obsahu reziduí
9. pesticídov v dojčenskej a detskej výžive.

Anotácia

Participácia na monitoringu krajín EU v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti potravinového dozoru nad kvalitou dojčenskej a detskej výživy z hľadiska obsahu reziduí pesticídov na rôznych druhoch dojčenskej a detskej výživy na báze mlieka, ovocia, zeleniny a cereálií.

Etapy riešenia

Etapy riešenia

1. etapa: Zber a analýzy 80 vzoriek potravín pre dojčenskú a detskú výživu z obchodnej siete prostredníctvom RÚVZ na obsah α -HCH, β -HCH, γ -HCH, dieldrinu, HCB, endrinu; heptachlóru, aldrinu, DDT,DDD,DDE, metoxychlóru, α - β -endosulfánu, disulfotonu, fensulfothionu, omethoatu, dimethoatu, terbufosu, cadufosu, demeto- S-methylu, demethon S-methyl sulfonu, oxydemethon-methylu, ethoprophosu, fipronilu, nitrofeny, propinebu, propylenthiourei, fentinu, haloxyfopu, chlórpyriphosu, chlórpyriphos-metylu, diazinónu, dimethoátu – **január – september 2009**
2. etapa: Zavedenie nových metód HPLC/MS/MS, GC/MS/MS a GC na stanovenie a ďalších druhov pesticídov v detskej výžive: **január – december 2009**
3. etapa: Akreditácia metód na stanovenie nových druhov pesticídov: **jún 2009**
4. etapa: Zber a analýzy 10 vzoriek dojčenskej a detskej výživy na obsah 46 druhov pesticídov zavedenými a akreditovanými metódami v rámci monitoringu EU podľa SANCO dokumentu č. 1556/2008: **január – december 2009**

V roku 2009 /september/ bude vykonaný odber a vyšetrenie 1 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti na báze mlieka, obilia, alebo zeleniny, alebo na báze zeleniny a ovocia, podľa prijatého harmonogramu.

Zodpovedný: MVDr. Kveta Kurucová, MPH

Úlohu plnia: Anna Pustá, Renáta Tyčová, Emília Krifková

Termín: priebežne v roku 2009, podľa termínov etáp ako sú uvedené.

Plnenie stanovenej úlohy:

K 30.6.2009 úloha nesplnená- odber je naplánovaný v mesiaci september 2009.

9.2. Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Eliminovať sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí. Využiť aktivitu vzájomne prospešnú aktivitu seniorov pre zdravie.

Tento projekt priebežne realizujeme v Domove dôchodcov a Domove sociálnych služieb vo Svidníku.

9.3. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Cieľ

Zlepšenie stavu chrupu obyvateľov Slovenska.

Neuspokojivý stav chrupu našich detí a obyvateľov SR je nevyhnutným krokom k posunu prevencie zameranej na predchádzanie zubných ochorení na prioritné miesto vo verejnom zdravotníctve.

Zavedenie preventívnych opatrení tak skoro ako je to vhodné načasovaným obdobím pre zachovanie trvalých zubov v zdravom stave. V tomto období je možné pôsobiť na deti v malých skupinkách za účelom prevencie kazivosti zubov, ako aj upevnenia návyku na pravidelnú, každodennú starostlivosť o chrup a ústnu dutinu.

- Tento projekt realizujeme od roku 2006 v MŠ v okresoch Svidník a Stropkov. Vzhľadom na dobrú odozvu v ňom pokračujeme aj naďalej. Raz v mesiaci navštevujeme MŠ, kde im podávame základné informácie o stomatohygieni, správnej výžive, opakovane nacvičujeme správnu techniku čistenia zubov.

Pre tento rok boli vybrané materské školy, a to v Kračúnovciach, v Giraltovcich, v Duplíne a v Turanoch nad Ondavou.

9.4. Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni

- Na regionálnej úrovni realizujeme tieto projekty:

- Telesná zdatnosť žiakov stredných škôl a učilíšť v okrese Svidník a Stropkov

- Výživa, životný štýl a rizikové faktory SCCH u Rómov v okrese Svidník a Stropkov

Informácia o regionálnych projektoch je v bode domáce programy a projekty.

9.5. Aktivity pri príležitosti významných dní.

- Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme v spolupráci s Podduklianskym osvetovým strediskom vo Svidníku zrealizovali 6 prednášok a besied na tému zdravý životný štýl, kde sme žiakom 8. ročníkov ZŠ okrem iného vykonali meranie % podkožného tuku prístrojom Omron a taktiež sme im umožnili vyšetrenie prístrojom Smokerlyzer, čím sa zisťuje obsah CO v pľúcach a COHb v krvi fajčiara. Ďalšie 2 aktivity boli zrealizované pre študentov Gymnázia v Giraltovcich. Pre žiakov I. stupňa ZŠ vo Svidníku sme usporiadali stretnutie v priestoroch RÚVZ, zamerané taktiež na zdravý životný štýl.

- V rámci Svetového dňa bez tabaku sme pre verejnosť zrealizovali Deň otvorených dverí v poradni zdravia, kde sa im poskytlo poradenstvo a vyšetrenie pomocou prístroja Smokerlyzer. Taktiež sa uskutočnili 2 odborné semináre v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Stropkove a Medzilaborciach pre koordinátorov protidrogovej prevencie pre základné a stredné školy. Na týchto stretnutiach sme zúčastnených informovali o zdravotných rizikách fajčenia a o platnej legislatíve v uvedenej oblasti, ale aj o zmenách zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

9.7. Vyzvi srdce k pohybu

Cieľ

Projekt je v súlade s čiastkovým plnením cieľa č. 8 „Do r. 2020 v celom regióne zredukovať na čo najnižšiu úroveň morbiditu, invalidizáciu a predčasnú mortalitu na chronické neinfekčné ochorenia“ v rámci programu SZO „Zdravie 21. storočia“.

Podobné kampane sa realizujú vo viacerých krajinách plniacich CINDI program /Poľsko, Rumunsko, Česká republika, Slovinsko, Rusko, Malta a iné/

Doposiaľ sme neobdržali žiadne informácie týkajúce sa realizácie tejto kampane.

9.8. Národný program prevencie obezity

Pri poradenskom centre je zriadená poradňa na optimalizáciu pohybovej aktivity a redukcie nadváhy. Klientom sa poskytuje individuálne a skupinové poradenstvo, ako aj vyšetrenie telesnej skladby prístrojom Bodystat. Klienti majú možnosť zúčastniť sa aj pohybových kurzov, ktoré realizujeme v pohybovom centre zriadenom pri poradni zdravia. V I. polroku 2009 sa týchto kurzov zúčastnilo 135 klientov. Prevencii obezity sa venujeme aj v rámci prednášok o zdravom životnom štýle, kde okrem iného zúčastneným meriame aj množstvo podkožného tuku prístrojom Omron.

9.9. CINDI program SR

Cieľ

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov detskej obezity na školách. Zahŕňa výskum, vývoj, testovanie a vyhodnocovanie európskeho systému determinantov detskej obezity na školách, tvorbu metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorbu koordinačných nástrojov a pod..

- Činnosť a rozsah vyšetrení v základnej poradni, poradni zdravej výživy /PZV/, poradni optimalizácie pohybovej aktivity /POPA/ a redukcie nadváhy, poradni na odvykanie od fajčenia /POF/, a poradni nefarmakologického ovplyvňovania TK sa oproti minulému roku nezmenili.

Všeobecné poradenstvo sa poskytuje v dňoch utorok a štvrtok od 8.00 do 12.00 hod., PZV v utorok a vo štvrtok, POF v stredu a podľa dohodnutého termínu s klientom, POPA v pondelok, utorok, štvrtok a piatok.

V prvom polroku 2009 sme v poradni zdravia vyšetřili 309 klientov. V rámci výjazdov poradne zdravia sme vyšetřili 20 zamestnancov Materskej školy na ul. Matice slovenskej v Stropkove, 22 zamestnancov firmy Plasty v Stropkove, 66 zamestnancov firmy Stroptel v Stropkove a 38 účastníkov celoslovenskej súťaže Slovenského Červeného kríža uskutočnenej vo Svidníku.

Informovanie obyvateľstva o činnosti poradne zdravia a medializácia aktuálnych tém v oblasti ochrany a podpory zdravia bola realizovaná v regionálnych novinách Dukla, Podduklianske novinky, Spektrum, na Infokanále mesta Svidník a Stropkov, na internetovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva vo Svidníku a internetovej stránke mesta Svidník.

9.10. Školy podporujúce zdravie

- Do projektu je zaradených 7 materských škôl, 7 základných škôl a 2 stredné školy. Na týchto školách realizujeme zdravotno-výchovné aktivity v priebehu celého školského roku. Ide o prednášky, besedy, premietanie videofilmov, organizovanie súťaží, distribúciu zdravotno-výchovného materiálu a pod.

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií.

Anotácia

Sledovanie a následne hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov v praxi predstavuje jeden z dôležitých indikátorov merania jeho možností na ďalšie skvalitnenie cestou jeho novelizácie. Údaje o počte vykonaných kontrol a počte udelených pokút môžu viesť k novým návrhom, ktoré budú viesť k skvalitneniu kontroly zo strany poverených inštitúcií.

- V I. polroku 2009 bolo vykonaných 286 kontrol zameraných na dodržiavanie zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V priebehu uvedených kontrol nebolo zistené žiadne porušenie zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a neboli uložené žiadne sankcie.

10.3. Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – vyšetrenie oxidu uhľnatého vo vydychovanom vzduchu

- V rámci podpory nefajčenia sme vykonali akcie zamerané na zlepšenie zdravotného povedomia o škodlivosti fajčenia, možnostiach jeho zanechania, ako aj o ochrane nefajčiarov na verejných miestach.

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku sme pre verejnosť zrealizovali Deň otvorených dverí v poradni zdravia, kde sme poskytli poradenstvo a vyšetrenie pomocou prístroja Smokerlyzer. V spolupráci s Podduklianskym osvetovým strediskom vo Svidníku sme zrealizovali 6 prednášok a besied na tému zdravý životný štýl, kde sme žiakom 8. ročníkov ZŠ okrem iného umožnili vyšetrenie prístrojom Smokerlyzer, čím sa zisťuje obsah CO v pľúcach a COHb v krvi fajčiara. Taktiež sa uskutočnili 2 odborné semináre v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Stropkove a Medzilaborciach pre koordinátorov antidrogovej prevencie pre základné a stredné školy. Na týchto stretnutiach sme zúčastnených informovali o zdravotných rizikách fajčenia a o platnej legislatíve v uvedenej oblasti, ale aj o zmenách zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V mesiaci jún sa uskutočnila celoslovenská súťaž SČK vo Svidníku. Okrem biochemického vyšetrenia, merania krvného tlaku a poradenstva mali súťažiaci a verejnosť záujem o vyšetrenie množstva CO v pľúcach pomocou prístroja Smokerlyzer.

Programy a projekty realizované na regionálnej úrovni

Regionálna úloha: Pramene – sledovanie kvality vody z prameňov, ktoré obyvatelia hromadne využívajú na pitné účely

- 1. Riešiteľ:** RÚVZ so sídlom vo Svidníku
Sovietskych hrdinov 456/ 79, Svidník
Odd. hygieny životného prostredia
- 2. Termín ukončenia:** neudaný
- 3. Laboratórna spolupráca:** RÚVZ so sídlom v Prešove
- 4. Cieľ :** Sledovanie kvality vody z prameňov v okrese Svidník a Stropkov, ktoré obyvatelia hromadne využívajú na pitné účely.
- 5. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:**

V roku 2009 bolo v okrese Svidník odobratých 7 vzoriek vôd z prameňov a to v obciach Radoma, Dubová, Vyšný Orlík /prameň pri lese, smer Kečkovce/, Šarišský Štiavnik a 3 pramene v okrese Svidník – Čierna hora a Pod cerkvou a Záhradkárka oblasť. V okrese Stropkov boli odobraté 4 vzorky a to v obciach Gribov, Staškovce, Bukovce a Stropkov – Sítники.

Pramene v obci Šarišský Štiavnik, Dubová, Radoma, Gribov, Staškovce sú zaradené medzi minerálne pramene. Minerálny prameň v obci Šarišský Štiavnik je na základe Referenčného centra pre ochranu a rozvoj prírodných liečebných kúpeľov a prírodných liečivých a minerálnych stolových vôd v SR možné zaradiť medzi vody stredne mineralizované, hydrogénuhličitanovo-sodné. Nachádza sa v areáli detskej ozdravnice. Ďalší

prameň minerálnej vody sa nachádza vpravo od štátnej cesty Dubová – Cigla. Vede k nemu poľná spevnená cesta v dĺžke cca 150 m. Minerálna voda v obci Dubová je v okolí známa, je často využívaná občanmi, má chuť málo slanej kyselky. Prameň minerálnej vody sa nachádza aj asi 20 m od štátnej cesty medzi obcami Radoma a Šarišský Štiavnik. Je intenzívne využívaný okoloidúcimi motoristami ako aj obyvateľmi okolitých obcí na pitné účely. Voda sa odoberá ručnou pumpou. Odtok je voľne na terén, preto okolie prameňa je rozbahnené.

V okrese Stropkov sa prameň minerálnej vody sa nachádza asi 1,5 km na západ od obce Gribov /smerom na Olšavku/. Prameň je 30 m od okraja lesa v rokli v betónovej skruži, hĺbky asi 40 cm s odtokom do potôčika. Voda je sírna /vajcovka/. Medzi minerálne pramene je zaradený aj prameň so sírnou vodou v obci Staškovce. Prameň je obrastený krovím, neupravený, málo využívaný. Voda voľne steká na terén.

Nakoľko sa jedná o minerálne pramene sledovali sme v týchto prameňoch mikrobiologické a biologické ukazovatele.

Vo vzorke vody - prameň Šarišský Štiavnik bola prekročená najvyššia medzná hodnota /t.j. hodnota ktorej prekročením stráca pitná voda vyhovujúcu kvalitu v ukazovateli ktorého hodnota bola prekročená/ v ukazovateli koliformné baktérie a enterokoky. Koliformné baktérie boli prekročené aj v prameni Dubová. V prameni Radoma bola prekročená hodnota v ukazovateli abiosestón. Voda z prameňov Staškovce a Gribov spĺňala požiadavky na kvalitu pitnej vody vo všetkých sledovaných mikrobiologický a biologických ukazovateľoch.

V prameňoch zo Svidníka, Vyšného Orlíka a Bukoviec sme okrem mikrobiologických a biologických ukazovateľov a sledovali aj ukazovatele fyzikálno-chemické. Voda odobratá z prameňov Svidník – Čierna Hora, Záhradkárska oblasť, Vyšný Orlík spĺňala požiadavky na kvalitu pitnej vody vo všetkých sledovaných ukazovateľoch. V prameni Svidník – Pod cerkvou boli prekročené koliformné baktérie. Vo vode z prameňov Bukovce a Stropkov - Sítinik boli prekročené koliformné baktérie, Escherichia coli, kultivovateľné mikroorganizmy pri 22 a 37 °C.

Regionálna úloha: Hygienická úroveň kvality poskytovaných služieb v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo v meste Svidník

- 1. Riešiteľ:** RÚVZ so sídlom vo Svidníku
Sovietskych hrdinov 456/ 79, Svidník
Odd. hygieny životného prostredia
- 2. Termín ukončenia:** neudaný
- 3. Laboratórna spolupráca:** RÚVZ so sídlom v Prešove
- 4. Cieľ:** zistiť dodržiavanie prevádzkového režimu v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo v meste Svidník –
kaderníctvach, kozmetikách, pedikúrach, manikúrach,
masážnych salónoch

5. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

Kontrolná činnosť v rámci ŠZD je zameraná na dodržiavanie zásad hygieny pri obsluhu zákazníka so zreteľom na ustanovenia schválených prevádzkových poriadkov. Dozor je zameraný hlavne na sterilizáciu pracovných nástrojov, dezinfekciu plôch a prac. pomôcok, ochranu nekrytých častí tela, skladovanie a manipulácia s čistou a použitou bielizňou, manipulácia s produkovaným tuhým a biologickým odpadom, dodržiavanie pracovným podmienok personálu /šatne, umyvárne, WC a pod./, zákaz fajčenia v prevádzke. V rámci

dozoru sa zariadenia sledujú i z hľadiska ich mikrobiálneho znečistenia a to odberom sterov z pracovného prostredia, pracovných nástrojov, čistej bielizne – uteráky, pláštinky. Stery sa odoberajú počas prevádzky. Nakoľko pre RÚVZ máme stanovený týždenný limit odberu sterov v 2009 boli stery odobraté iba z 2 prevádzok kozmetiky, 2 prevádzok kaderníctva a 1 pedikúry. V jednom prípade bol izolovaný *Staphylococcus aureus* z lampy. Z ostatných sterov neboli izolované patogénne alebo podmienené patogénne mikroorganizmy. Z výsledkov odobratých sterov môžeme konštatovať, že dezinfekcia je účinná.

V prevádzkach zariadení starostlivosti o ľudské telo v meste Svidník neboli zistené nedostatky v porušovaní hygienických zásad prevádzkového režimu, za ktoré by boli uložené blokové pokuty.

Regionálna úloha: Analýza zdravotného stavu a vplyv práce a pracovných podmienok pracovníkov chránených dielni

Uvedený projekt sa riešil vo fy JAK-DUP, Stropkov a vo firme ALKORION spol. s r.o. Svidník. Respondenti – osoby so zdravotným postihnutím vyplňovali štyri typy dotazníkov (dotazník hodnotenia senzorickej záťaže pri práci z hľadiska charakteristík práce a pracovného prostredia, dotazník na hodnotenie neurotických tendencií N-5, dotazník na hodnotenie psychickej pracovnej záťaže podľa charakteristík subjektívnej odozvy zamestnancov na záťaž (Meister) a hodnotenie psychickej pracovnej záťaže podľa charakteristík práce a pracovného prostredia) - ani v jednom prípade hodnotením nevyšiel tretí, resp. štvrtý stupeň, ktoré sú kritériami nadmernej psychickej pracovnej záťaže.

Respondenti obidvoch firiem sa podrobili vyšetreniu rizikových faktorov životného štýlu – v Poradni zdravia bol vykonaný odber krvi na vyšetrenie cholesterolu, glukózy, triglyceridov a HDL-cholesterolu. Zároveň vyplnili aj ďalšie typy dotazníkov, a to na psychickú záťaž, dotazník na životosprávu a pohybovú aktivitu.

Vyhodnotenie:

ALKORION spol. s r.o. Svidník - prevádzka zameraná na výrobu sklenených šatónov

- meranie hluku v pracovnom prostredí vykonané oprávneným subjektom

horná akčná hodnota expozície ***bola prekročená***

(podľa prílohy č.1 k NV SR č.448/2007 Z. z. zaradenie do 4.kategórie rizika-faktor hluk)

- na pracovisku boli vyhlásené rizikové práce

- dohľad nad zdravím a pracovnými podmienkami zabezpečuje PZS

Podľa posledných informácií od zamestnávateľa fy ALKORION spol. s r.o. Svidník k 15.06.2009 ukončila svoju podnikateľskú činnosť.

JAK-DUP, Stropkov - prevádzka zameraná na výrobu lán, šnúrok (do 19 zamestnancov)

- meranie hluku v pracovnom prostredí vykonané oprávneným subjektom

horná akčná hodnota expozície ***nebola prekročená***

dolná akčná hodnota ***bola prekročená*** u zamestnancov pracujúcich v 4-hod. zmene

(podľa prílohy č.1 k NV SR č.448/2007 Z. z. zaradenie do 2.kategórie rizika-faktor hluk)

Vo firme JAK-DUP, Stropkov sa vyšetreniu rizikových faktorov životného štýlu podrobilo 11 zamestnancov. U 5 z nich boli zistené zvýšené hodnoty cholesterolu, u 7 zvýšené hodnoty triglyceridov a u 5 zvýšené hodnoty glukózy. Na základe výsledkov im bola odporúčaná zmena stravovacích návykov, resp. návšteva obvodného lekára.

Pri hodnotení dotazníkov o spotrebe potravín sme zistili, že v skupine mužov a žien prevláda bežná strava. V spotrebe potravín pretrvávajú nízka spotreba nízkotučných a kyslomliečnych výrobkov. Z dotazníkov o pohybovej aktivite a životospráve sme zistili, že pohybu sa prevážna časť respondentov nevenuje vôbec, pričom uviedli ako dôvod nedostatok času. Pri hodnotení výživových faktorov bol zistený nedostatočný príjem vitamínu C, nedostatočný príjem vlákniny.

Vyhodnotenie v grafickej forme bude spracované v II. polroku 2009

Regionálna úloha: Telesná zdatnosť žiakov stredných škôl a učilíšť v okrese Svidník a Stropkov

- V tomto roku plánujeme realizovať 13. ročník tejto súťaže. V mesiacoch september – október sa budú realizovať školské kolá, v mesiaci november plánujeme zrealizovať okresné kolo v spolupráci so Strednou zdravotníckou školou milosrdného Samaritána vo Svidníku.

Regionálna úloha: Výživa, životný štýl a rizikové faktory SCCH u Rómov v okrese Svidník a Stropkov

V roku 2005 a 2006 sme začali realizovať projekt „Výživa, životný štýl a rizikové faktory SCCH u Rómov v okrese Svidník a Stropkov“. Celkovo sme vyšetrili 142 klientov, u ktorých sme sledovali biochemické a antropometrické ukazovatele. Súčasťou projektu bol aj dotazníkový prieskum zameraný na výživu a stravovanie, aktivity, psychosociálne faktory a bývanie. V roku 2007 bol projekt vyhodnotený a prezentovaný na seminári RÚVZ vo Svidníku. V mesiaci september 2008 bol prezentovaný na vysokoškolskom seminári RÚVZ v Prešove.

V II. polroku 2009 plánujeme v pokračovaní uvedeného projektu.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trebišove**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP III)

V rámci akčného plánu pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III je implementovaný akčný plán pre prostredie a zdravie detí (CEHAPE) a jeho 4 regionálne ciele. V rámci týchto cieľov sú plnené aktivity zamerané okrem iných na zavedenie monitoringu kvality vôd na kúpanie v prírodných a rekreačných vodách (umelé kúpaliská). Od roku 2008 je do činnosti RÚVZ zavedený funkčný softvérový produkt Voda na kúpanie. Údaje o kúpaliskách sú priebežne doplňované do Informačného systému o kvalite vody na kúpanie.

1.5 Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

Na webovej stránke odboru HŽP sú zverejňované údaje o náplni činnosti odboru, súvisiace právne predpisy a aktuálne informácie o priebehu LTS na kúpaliskách v okrese. Súčasťou stránky je odkaz, ktorý presmeruje záujemcu na Informačný systém o kvalite vody na kúpanie ÚVZ SR, kde získa podrobnejšie informácie o stave na jednotlivých kúpaliskách.

1.6 Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

Úloha sa plní priebežne podľa harmonogramu odberov vzoriek pitnej vody, u kompletných rozborov podľa harmonogramu laboratórií RÚVZ Košice. V I. polroku 2009 bolo v rámci monitoringu odobratých 22 vzoriek pitnej vody na analýzu podľa minimálneho rozsahu a 4 vzoriek pitnej vody na úplný rozbor (Trebišov – sieť, sídlisko SEVER, Sečovce – sieť, potraviny - Milk Agro, ÚV Borša – upravená voda, Kráľovský Chlmec – sieť, obchodný dom COOP Jednota). Kvalita vody vyhovovala požiadavkám Nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z.z.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V priebehu roka 2009 sme v rámci štátneho zdravotného dozoru prehodnocovali a upresňovali počty pracovníkov na rizikových pracoviskách nášho okresu – celkom to bolo 35 previerok.

Zrušili sme rizikové práce vo firme JAS – Export Sobrance s.r.o., Bardejov, prevádzka – Šijacia dielňa Parchovany v riziku JNDZ 3. kategórie u 20 pracovníkov (všetky ženy), z dôvodu zániku prevádzky.

V priebehu prvého polroka 2009 sme v našom okrese nevyhlasovali žiadne nové rizikové práce.

V prvom polroku 2009 evidujeme **celkom 392 pracovníkov** vykonávajúcich rizikové práce (z toho **128 žien**), čo je oproti roku 2008 pokles o 45 pracovníkov, z toho u žien o 28.

Z **jednotlivých rizikových faktorov**, ktorým sú vystavení pracovníci vykonávajúci rizikové práce **pokles** nastal v riziku prachu o 14 pracovníkov (z toho 8 žien) a u chemických látok o 11 pracovníkov (0 žien).

Nárast pracovníkov nebol u žiadneho rizikového faktora.

Súhrne údaje o rizikových prácach a exponovaných pracovníkoch v roku 2009 za náš okres priebežne zadávame do programu ASTR.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V roku 2009 pracovníci oddelenia PPL vykonali 30 previerok v prevádzkach okresu, v ktorých sa manipuluje s jedovatými a veľmi jedovatými chemickými látkami a prípravkami. V poľnohospodárskych podnikoch sme vykonali 11 previerok (používanie agrochemikálií na ochranu rastlín), 15 previerok v predajniach, v ktorých sortimente sa nachádzajú aj agrochemikálie patriace medzi jedovaté látky a prípravky a 4 previerky u samostatne hospodariacich roľníkov (odborná spôsobilosť pre prácu s jedmi, skladovanie agrochemikálií, prevádzkové poriadky, posudky o riziku).

Zároveň sme vydali 2 rozhodnutia, ktorými sme schválili 2 prevádzkové poriadky v 2 predajniach, v ktorých sortimente predaja sú aj chemické látky.

Do 5 náhodne vybraných firiem (5 poľnohospodárskych podnikov) v našom okrese sme rozдали 14 dotazníkov informovanosti zamestnancov, ktorí sú exponovaní jedovatým a veľmi jedovatým látkam a prípravkom.

Z vyplnených dotazníkov informovanosti zamestnancov vyplýva, že väčšia časť pracovníkov je dostatočne informovaná o vplyve nebezpečných chemických látok a prípravkov na zdravie pracovníkov, s ktorými prichádzajú do styku pri práci. Tieto informácie získavajú od zamestnávateľa na pravidelných školeniach. Pracovníci sú dostatočne vybavení osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V okrese Trebišov v roku 2009 evidujeme **2 rizikové pracoviská**, na ktorých sa pracuje s **chemickými karcinogénmi**, s celkovým počtom exponovaných **24 pracovníkov, z toho 21 žien**. Jedná sa o **onkologické oddelenie NsP a.s. Trebišov** s celkovým počtom exponovaných 22 pracovníkov, z toho 19 žien a **onkologickú ambulanciu NsP Trebišov** s celkovým počtom exponovaných 2 pracovníkov, z toho 2 ženy.

Na oboch pracoviskách sa pacientom podávajú chemoterapeutické prípravky v tabelárnej i v injekčnej forme. **K 30. 6. 2009** bolo na týchto pracoviskách vykonaných **1 230 liečebných kúr cytostatikami**. Z toho na oddelení bolo podaných 786 a ambulantne 444 cytostatík.

Na týchto pracoviskách sme vykonali kontrolu pracovných podmienok a kontrolu vykonávania lekárskeho prehliadok u pracovníkov tohto pracoviska. Všetci pracovníci tohto oddelenia (celkom 24) sa zúčastňujú preventívnych lekárskeho prehliadok priebežne u lekára v NsP a.s. Trebišov. Taktiež sa pracovníci zúčastnili začiatkom roka 2009 školenia, ktoré vykonala technik OBP a vrchná sestra. Vrchná sestra vedie register exponovaných pracovníkov na oddelení, ktorí sú v riziku chemických karcinogénov a taktiež evidenciu podávania cytostatík.

Opatrenia na ochranu zdravia, zníženie a minimalizáciu expozície pracovníkov oddelenia pri práci s karcinogénmi spočíva v príprave chemoterapeutických prípravkov v digestore a dôslednom používaní osobných ochranných pracovných pomôcok, ich pravidelnom čistení a zúčastňovaní sa pracovníkov na pravidelnom školení.

V roku 2009 sme pokračovali v previerkach drevospracujúcich pracovísk. V okrese evidujeme celkom 39 drevospracujúcich prevádzok, z toho je 14 píl – gátrov. V roku 2009 vznikla 1 nová drevospracujúca prevádzka (živnostník Jozef Skyba – stolárstvo Veľké Ozorovce – výroba drobných upomienkových predmetov z dreva).

V menších prevádzkach, ktoré predstavujú väčšinu z týchto drevospracujúcich prevádzok (stolárstva, výroba nábytku na zákazku) sa používajú prevažne drevotriekové materiály a drevo z tvrdých drevín (buk, dub) sa nepoužíva resp. iba v malých množstvách, aj to prevažne vo vlhkom stave a tak vznik respirabilného prachu pri tejto činnosti je minimálny.

V roku 2009 neboli v našom okrese hlásené ani vykonané žiadne odborné sanácie budov s obsahom azbestových materiálov.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

Túto úlohu naše oddelenie PPL v roku 2008 zatiaľ neplnilo.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Oddelenie PPL v prvom polroku 2009 prešetřilo 4 podozrenia na chorobu z povolania z DNJZ. Vo všetkých prípadoch išlo o zamestnancov firmy JAS-Export s.r.o. Sobrance, prevádzka Parchovany, kde pracovníčky pracovali ako šičky zvrškov obuvi. K 1. januáru 2009 bola táto prevádzka zrušená.

Vo všetkých štyroch prípadoch sme vyslovili názor, že ochorenie pacientov je v priamej v príčinnej súvislosti s vykonávanou prácou.

Z kliniky pracovného lekářtva v Košiciach nám bola hlásené 2 choroby z povolania – v 1 prípade choroba z povolania z DNJZ a v 1 prípade choroba z povolania spôsobená vibráciami, s odporúčaním preradenia zamestnancov na iné pracovisko trvale, mimo rizika DNJZ a vibrácií.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V roku 2009 sme neprešetrovali žiadne podozrenie, alebo iné poškodenie zdravia so zameraním na ochorenie chrbtice.

V okrese Trebišov sme náhodne vybrali 2 obchodné reťazce - Terno Trebišov a Bala Sečovce a 1 pekáreň Tofako Sečovce, v ktorých sme rozdali 23 dotazníkov, týkajúcich sa spokojnosti zamestnancov pri výkone svojej profesie, pri ktorej zamestnanci vykonávajú ručnú manipuláciu s bremenami (doplňovanie tovarov zo skladu do regálov).

Z vyplnených dotazníkov vyplýva, že zamestnávateľa vytvárajú pre svojich zamestnancov vhodné pracovné podmienky na pracovisku a stále sa ich snaží zlepšovať asi u 50 % svojich zamestnancov, pričom druhá polovica respondentov uviedla resp. nevedela jednoznačne odpovedať, či sa zamestnávateľ umožňuje svojim pracovníkom podieľať na tvorbe a zlepšení pracovných podmienok na danom pracovisku. Z dotazníka subjektívneho hodnotenia záťaž a zdravotných ťažkostí pohybového aparátu pri práci zamestnanci uviedli, že pri práci sú najviac zaťažované tieto časti podpornopohybového aparátu: šija, chrbát a kríž.

Vyhodnotenie dotazníkov je iba orientačné, nakoľko respondenti nevyplnili dotazníky dôsledne (neúplne – vyplnená iba časť dotazníka).

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Cieľ

Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne).

V prvom polroku 2009 sme vykonali 2 previerky v našom okrese, kde prevláda práca pri počítači a zároveň sme rozdali 10 dotazníkov informovanosti zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami vo VÚB a.s., pobočka Sečovce a Slovenska sporiteľňa a.s., pobočka Čierna nad Tisou, kde pracovníci vykonávajú profesiu bankového poradcu pri poradenskej činnosti klientom.

Z vyplnených dotazníkov vyplýva, že preverované pracovisko vyhovuje požiadavkám NV 276/2006 o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.

- Sledovanie obsahu dusičnanov a dusitanov v potravinách pre dojčatá a malé deti – spolu bolo odobratých 10 vzoriek potravín na báze mrkvy a listovej zeleniny z toho 3 z domácej produkcie a 7 z dovozu, obsah dusičnanov bol vyhovujúci, pre dusitany platí len monitoring
- V mesiaci jún boli odobraté dve vzorky potravín pre dojčatá a malé deti s obsahom mlieka na kontrolu reziduí pesticídov a kongenéro PCB. Výsledky k dnešnému dňu nie sú k dispozícii. Viac vyšetrených vzoriek boli v sledovaných ukazovateľoch vyhovujúce. Všetky vzorky boli odobraté podľa vypracovaného harmonogramu.
- Pre stanovenie mykotoxínov a patulínu budú podľa harmonogramu odobraté a zaslané na vyšetrenie až v druhom polroku 2009.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie

Tento projekt je plnený v spolupráci s oddelením podpory zdravia. Cieľová skupina pre tento projekt je stredne ťažká práca v zmysle OVD SR pre ženy a mužov v dvoch vekových kategóriách 19-34 rokov a 35 a viac rokov po 20 respondentov. Spolu je sledovaných 80 respondentov. Jednodenné jedálne lístky sú spracovávané a vyhodnotené v programe ALIMENTA. Tabuľky so spracovanými údajmi

- dotazník o spotrebe potravín
- dotazník o pohybovej aktivite a životospráve
- sledovanie vybraných výživových faktorov
- somatometrický dotazník a biochemické vyšetrenie

budú k 31.12.2009 zaslané na RÚVZ so sídlom v Košiciach

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

V rámci plnenia úlohy bolo spolu odobratých 12 vzoriek kuchynskej soli z toho 6 vzoriek domácej produkcie a 6 z dovozu. Vyšetrené vzorky v sledovaných ukazovateľoch boli vyhovujúce.

V baliarni Balima s.r.o. je balená iba soľ „Varená jedlá soľ jodovaná“, dátum minimálnej trvanlivosti 6 mesiacov, ktorej krajinou pôvodu je Bielorusko. V baliarni nie je pridávaná žiadna látka. V zložení dovážanej soli je udávaná ako prídavná látka KJ, v menšom množstve KJO₃ a protihrudkujúca látka ferokyanid draselný.

Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Výsledky cielených sledovaní – v zmysle zabezpečenia štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2009 bolo podľa vypracovaného plánu v prvom polroku 2009 odobratých 8 vzoriek kozmetických výrobkov na sledovanie vybraných regulovaných látok v určených kozmetických výrobkoch.

V mesiaci február 2009 boli odobraté 3 vzorky lakov na nechty a zaslané na stanovenie obsahu akrylamidu. Vzorky v chemickom ukazovateli vyhoveľi požiadavkám uvedeným v prílohe č. 6 Nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z.z..

V júni 2009 boli odobraté kozmetické výrobky pre deti, ktoré boli zaslané na RÚVZ Žilina na stanovenie, obsah konzervačných látok a vyšetrované mikrobiologické ukazovatele. Výsledky k dnešnému dňu nie sú k dispozícii.

3.5. Výskyt zdravotne nebezpečných kozmetických výrobkov

V prvom polroku r. 2009 bolo 9 hlásení z ÚVZ SR prostredníctvom informačného systému Spoločenstva RAPEX nad kozmetickými výrobkami o výskyte zdravotne nebezpečných kozmetických výrobkov, pri ktorých bolo vykonaných 147 kontrol.

Pri kontrole hlásení výskyt týchto výrobkov v našom regióne nebol zistený. Zistené skutočnosti boli oznámené v 8 správach na ÚVZ SR. Posledné hlásenie je v štádiu riešenia.

Ďalšia činnosť oddelenia HV :

7.3 Minerálne, pramenité a balené pitné vody

Keďže v okrese Trebišov nemáme plniareň minerálnej vody, pramenitej vody a balenej pitnej vody sú odoberané vzorky z obchodnej siete.

K prvému polroku bolo odobratých podľa vypracovaného harmonogramu 14 minerálnych, pramenitých a balených pitných vôd, z toho 12 z domácej produkcie a 2 z dovozu, ktoré v sledovaných ukazovateľoch boli vyhodnotené ako vyhovujúce.

7.4 Radiačne ošetrované potraviny

Táto úloha podľa vypracovaného plánu bude plnená v druhom polroku 2009.

7.6 Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

K stanoveniu pesticídov boli odobraté 2 vzorky dojčenskej a detskej výživy a zaslané do laboratória RÚVU Košice. K dnešnému dňu výsledky nie sú k dispozícii.

7.8 Glutén v diétnych potravinách

Úloha bude plnená v druhom polroku 2009 podľa vypracovaného harmonogramu.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ:

Komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod.

Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia, zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Etapy riešenia:

I. rok 2008

- **návrh projektu, vypracovanie jeho metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie k návrhu projektu, jeho schválenie**

II. rok 2009

- **realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 3-6 ročných detí**
- **realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7-10 ročných detí**
- **realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 11-14 ročných detí**
- **priebežné napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov**

III. rok 2010

- **celkové vyhodnotenie projektu a príprava záverečnej správy, vypracovanie intervenčných opatrení, zameraných na zníženie detskej úrazovosti**

T.: 2010, kontrola 2x do roka, k 30.6.2009 a k 31.12.2009

Zodpovedný: vedúca oddelenia hygieny detí a mládeže

Vyhodnotenie:

Projekt sa plní podľa požiadaviek gestora.

- Bola realizovaná druhá etapa projektu – realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 3-6 ročných detí, 7-10 ročných detí a 11-14 ročných detí.
- Databáza údajov bola realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje boli získané od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bola kódovaná číselným symbolom, resp. rodičia doplnia požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. /daje budú spracované v programe EXCEL. Zber údajov zabezpečili pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže.
- Základný súbor detí bol vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli validné. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, súbor obsahuje deti z mestských, tak vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín.

- Na základe metodických usmernení bol vykonaný dotazníkový prieskum u 150 respondentov. Dotazník vyplnili žiaci I. a II. stupňa základnej školy z vidieka (ZŠ Michal'any) a žiaci I. a II. stupňa základnej školy mestskej (ZŠ Komenského Trebišov). Dotazník vyplnilo 30 detí materských škôl, z vidieka (MŠ Michal'any) a 1 mestská materská škola (MŠ Komenského Trebišov). V súčasnosti prebieha sumarizácia údajov.

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metódikou.

T.: priebežne podľa požiadaviek gestora, kontrola 2x do roka, k 30.6.2009 a k 31.12.2009

Z: ved. odd. hygieny detí a mládeže

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Cieľ :

Zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež.

Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.

Trvanie projektu: 22.5.2008 – 31.12.2013

T.: priebežne, kontrola 2x do roka, k 30.6.2009 a k 31.12.2009

Zodpovedný: vedúca oddelenia hygieny detí a mládeže

Vyhodnotenie:

Projekt sa plní podľa požiadaviek gestora.

- Bol realizovaný dotazníkový prieskum stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 4-6 ročných a vytvorená priebežná tvorba databáza u 120 detí materských škôl v meste aj na vidieku.
- Bolo odobratých a vyšetrených 10 vzoriek celodennej stravy a 10 vzoriek pitného režimu a vybraných potravinových komodít.
- Údaje boli získané zo 120 dotazníkov pre rodičov, deti a pedagógov. Každá odpoveď bola kódovaná číselným symbolom. Časť údajov bola získaná laboratórnym

rozborom vzoriek stráv a stanovením nutrientov a cudzorodých látok v preferovaných potravinových komoditách.

- Získané údaje budú následne spracované v softwarovom produkte ALIMENTA verzia 4.3. E, ktorej základné databázy bude možné priebežne dopĺňať podľa laboratórnych zistení, na spracovanie dotazníkov stravovacích zvyklostí sa použije MS Excel a EPI INFO.

4.6. ZDRAVÉ DETI V ZDRAVÝCH RODINÁCH

Cieľ

Na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej a populačnej úrovni.

Etapy riešenia projektu budú zamerané na :

1. rozšírenie spolupráce s pediatrickými ambulanciami a sledovanie výskytu hypercholesterolémie a hypocholesterolémie u detí vo veku 11 a 17 rokov
2. sledovanie rastového vývoja detí od narodenia a životného štýlu ich rodičov
3. metodiku poradenstva pre deti a mládež
4. publikáciu výsledkov v odbornej literatúre
5. vypracovanie návrhu záznamovej knižky pre pediatra, ktorá bude obsahovať referenčné percentilové grafy pre BMI, výšku, váhu dieťaťa a údaje o životnom štýle rodičov a detí

Realizačné výstupy

- na základe spracovania výsledkov údajov o hladine celkového cholesterolu TK a BMI u detí vo veku 11 a 17 rokov z roku 2001 porovnať získané údaje a určiť trendy
- využitie získaných výsledkov pri ochrane a podpore zdravia detí
- pripraviť po metodickej a odbornej stránke túto časť realizácie projektu

Termín ukončenia : rok 2012

T.: priebežne, kontrola 2x do roka, k 30.6.2009 a k 31.12.2009

Zodpovedný: vedúca oddelenia hygieny detí a mládeže

Vyhodnotenie:

Projekt sa plní podľa požiadaviek gestora.

ĎALŠIE ÚLOHY ODD. HDM

1/ Štátny zdravotný dozor

Cieľ

Cieľom štátneho zdravotného dozoru na úseku hygieny detí a mládeže je získať poznatky cielene zamerané na sledovanie zdravotného stavu a životných a pracovných podmienok detí a mládeže. Tieto poznatky sa využívajú v primárnej prevencii a následne v oblasti výchovy detí a mládeže ku zdraviu.

1. Vykonávať v školských a predškolských zariadeniach zvýšený štátny zdravotný dozor individuálnych vodných zdrojov.

- Zabezpečiť laboratórnu kontrolu vody z vodných zdrojov podľa harmonogramu
- Odborne usmerňovať prevádzkovateľov vodných zdrojov pri zabezpečení dezinfekcie a PHO.

T.: priebežne, kontrola 2x do roka, k 30.6.2009 a k 31.12.2009

Zodpovedný: vedúca oddelenia hygieny detí a mládeže

Vyhodnotenie:

Úloha sa plní priebežne podľa vypracovaného harmonogramu. Laboratórnu kontrolu vzoriek vody zabezpečuje RÚVZ Košice, preto počet vzoriek je limitovaný. Celkove bolo vyšetrených 10 vzoriek, z individuálnych vodných zdrojov školských stravovacích zariadení, v ktorých sa voda používa na prípravu, výrobu a výdaj pokrmov. Najčastejšie sa vyskytujúcim ukazovateľom mikrobiálnej závadnosti v 6 vzorkách bol nadlimitný počet koliformných baktérií. V 5 vzorkách vody bola zistená chemická závadnosť pre nadlimitné hodnoty dusičnanov (najvyššie hodnoty 104,6 mg/l).

2. Vykonávať v školských a predškolských zariadeniach zvýšený štátny zdravotný dozor detských ihrísk.

- Zabezpečiť laboratórnu kontrolu pôdy pieskovísk podľa harmonogramu
- Odborne usmerňovať prevádzkovateľov pieskovísk pri zabezpečení dodržiavaní prevádzkových poriadkov pieskovísk.

T.: priebežne, kontrola 2x do roka, k 30.6.2009 a k 31.12.2009

Zodpovedný: vedúca oddelenia hygieny detí a mládeže

Vyhodnotenie:

Úloha sa plní priebežne podľa vypracovaného harmonogramu. Laboratórnu kontrolu vzoriek piesku zabezpečuje RÚVZ Košice, počet vzoriek je preto limitovaný. Celkove bolo odobratých 8 vzoriek piesku. Vzorky vyhovovali hygienickým požiadavkám.

3. Vykonávať zvýšený štátny zdravotný dozor nad dojčeneckou a detskou výživou v lôžkových zdravotníckych zariadeniach.

T.: priebežne, kontrola 2x do roka, k 30.6.2009 a k 31.12.2009

Zodpovedný: vedúca oddelenia hygieny detí a mládeže

Vyhodnotenie:

Úloha sa plní podľa vypracovaného harmonogramu.

4. Podporovať realizáciu školského mliečneho programu na základných školách.

T.: priebežne, kontrola 2x do roka, k 30.6.2009 a k 31.12.2009

Zodpovedný: vedúca oddelenia hygieny detí a mládeže

Úloha sa plní podľa vypracovaného harmonogramu.

5. Monitorovať účinnosť zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach pre deti a mládež.

T.: priebežne, kontrola 2x do roka, k 30.6.2009 a k 31.12.2009

Zodpovedný: vedúca oddelenia hygieny detí a mládeže

Vyhodnotenie:

Úloha sa plní podľa vypracovaného harmonogramu. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných 49 kontrol. Nebolo zistené porušenie zák.č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov.

6. V spolupráci s pediatriami sledovať výskyt dusičnanovej methemoglobinémie dojčiat v regióne.

- zabezpečiť odber a vyšetrenie NO₃ vo vode a v pokrmoch

T.: priebežne, kontrola 2x do roka, k 30.6.2009 a k 31.12.2009

Zodpovedný: vedúca oddelenia hygieny detí a mládeže

Vyhodnotenie:

Úloha sa plní. V sledovanom období nebol hlásený žiadny prípad výskytu dusičnanovej methemoglobinémie u dojčiat.

7. Poskytovať konzultácie a metodicky usmerňovať zriaďovateľov a prevádzkovateľov zariadení pre deti a mládež.

T.: priebežne, kontrola 2x do roka, k 30.6.2009 a k 31.12.2009

Zodpovedný: vedúca oddelenia hygieny detí a mládeže

Vyhodnotenie:

Úloha sa plní priebežne .

2/ Úradná kontrola potravín

1. Monitorovať mikrobiologické kritéria procesu výroby lahôdkárenských výrobkov v školských bufetoch.

- **Zabezpečiť odber a vyšetrenie vzoriek podľa harmonogramu**

T.: priebežne, kontrola 2x do roka, k 30.6.2009 a k 31.12.2009

Zodpovedný: vedúca oddelenia hygieny detí a mládeže

Vyhodnotenie:

Úloha sa plní priebežne podľa vypracovaného harmonogramu. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru postupujeme v úzkej súčinnosti so štandardným postupom činnosti oddelenia hygieny výživy.

2. Monitorovať mikrobiologické kritéria procesu výroby pokrmov v školských stravovacích zariadeniach pre deti a mládež.

- **Zabezpečiť odber a vyšetrenie pokrmov na laboratórnu kontrolu podľa harmonogramu**

T.: priebežne, kontrola 2x do roka, k 30.6.2009 a k 31.12.2009

Zodpovedný: vedúca oddelenia hygieny detí a mládeže

Vyhodnotenie:

Úloha sa plní priebežne podľa vypracovaného harmonogramu. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru postupujeme v úzkej súčinnosti so štandardným postupom činnosti oddelenia hygieny výživy.

3/ Preventívna ochrana a opatrenia chrániace deti a mládež pred negatívnymi javmi

1. Projekt SZO „Školy podporujúce zdravie“.

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav učiteľov, žiakov a ich rodičov

Projekt je pre svoju aktuálnosť plnený bez časového obmedzenia.

- Monitorovanie a hodnotenie realizácie projektu v jednotlivých školách.
- Organizovanie aktivít v školách podporujúcich zdravie k významným dňom WHO, spoločných podujatí na zvýšenie zdravotného uvedomenia organizovaných Regionálnym úradom verejného zdravotníctva
- Rozširovať spoluprácu s rodičmi, štátnou správou i samosprávou a s projektmi NPPZ, najmä CINDI a Zdravé deti v zdravých rodinách.

T.: priebežne, kontrola 2x do roka, k 30.6.2009 a k 31.12.2009

Zodpovední: ved. oddelenia HDM

Vyhodnotenie:

Projekt sa plní priebežne.

2. Program ozdravenia výživy

Cieľ

Usmerňovanie správnej výživy obyvateľov s cieľom zlepšenia a podpory zdravia verejnosti.

Projekt je pre svoju aktuálnosť plnený bez časového obmedzenia.

- informovanie a usmerňovanie žiakov, pedagógov, vedúcich školských stravovní a prevádzkovateľov školských bufetov o zásadách správnej výživy pri vytváraní zdravých stravovacích návykov
- zmena postoja obyvateľstva k vlastnému zdraviu
- poskytovanie konzultácií a odborných prednášok o správnej výžive detí a mladistvých
- Poskytovanie získaných poznatkov vedeniu materských škôl na ďalšie využitie vo výchovnom procese detí predškolského veku.

T.: priebežne, kontrola 2x do roka, k 30.6.2009 a k 31.12.2009

Zabezpečujú oddelenia : HDM, HV a PZ

Vyhodnotenie:

Projekt sa plní priebežne v spolupráci s oddelením hygieny výživy a podpory zdravia .

3. Projekt: Zdravé materské školy

Cieľ

Podporovať zdravie a vytvárať zdravé sociálne a životné prostredie pre najmladšiu generáciu.

- Vykonávanie priamej intervencie v zmysle prevencie pasívneho spôsobu života, pôsobenia rizikových faktorov súvisiacich so stresom a pod.
- Projekt je pre svoju aktuálnosť plnený bez časového obmedzenia.
- Odborná pomoc pri teoretickej a praktickej výchove k primárnej prevencii neinfekčných ochorení
- Sledovanie úrovne a kvality školského stravovania, usmerňovanie pracovníkov stravovacích zariadení pri vytváraní zdravých stravovacích návykov.
- Poskytovanie získaných poznatkov vedeniu materských škôl na ďalšie využitie vo výchovnom procese detí predškolského veku.

T.: priebežne, kontrola 2x do roka, k 30.6.2009 a k 31.12.2009

Z: vedúca oddelenia hygieny detí a mládeže

Vyhodnotenie:

Projekt sa plní priebežne.

4. Projekt „ ADAMKO – hravo, zdravo.

Cieľ

Skvalitnenie života detí a rodiny kreatívnym akceptovaním zásad podpory a rozvoja zdravia, v prepojení so zásadami výchovy prosociálnej a enviromentálnej.

Projekt je pre svoju aktuálnosť plnený bez časového obmedzenia.

T.: priebežne, kontrola 2x do roka, k 30.6.2009 a k 31.12.2009

Z: vedúca oddelenia hygieny detí a mládeže

Vyhodnotenie:

Projekt sa plní priebežne. Koordinujeme a usmerňujeme jednotlivé materské a základné školy pri plnení a realizácii aktivít zameraných na podporu zdravia detí vo veku od 5 do 8 rokov prostredníctvom mimickej bábky ADAMKO.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

1. Plánovanie očkovacích látok:

Očkovacie látky sú objednávané prostredníctvom obvodných pediatrov.

2. Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2009

- Zabezpečený bol pravidelný zber údajov o zaočkovaných deťoch zo všetkých detských ambulancií v okrese.

- Zabezpečené bolo *metodické usmerňovanie* príslušných NZZ pre deti a dorast a NZZ pre dospelých v okrese Trebišov.

- V mesiaci január bol aktualizovaný očkovací kalendár pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých v roku 2009: ◦ NZZ pre deti a dorast: 27
◦ NZZ pre dospelých: 43
- V mesiaci február bolo zaslané usmernenie pre zdravotnícke zariadenia o kategorizácii vakcíny Infanrix POLIO a DTQ: ◦ NZZ pre deti a dorast: 25

- V rámci *Európskeho imunizačného týždňa (EIT)* boli vykonané aktivity na propagáciu očkovanja:

- Článok na webovej stránke RÚVZ Trebišov – Prečo očkovať
- Propagácia Európskeho imunizačného týždňa - na webovej stránke RÚVZ Trebišov
- Usmernenie pre lekárov prvého kontaktu o Európskom imunizačnom týždni, s letákmi o význame očkovanja a aktivitách EIT: ◦ NZZ pre deti a dorast: 25
◦ NZZ pre dospelých: 43
- Beseda o význame očkovanja - s praktickými lekármi pre deti a dorast v Trebišove a Kráľovskom Chlmci
- Besedy o význame povinného očkovanja u detí, očkovanja proti chrípke, proti pneumokokovým infekciám v spolupráci s rómskymi komunitnými pracovníkmi pre marginalizované obyvateľstvo – Sečovce
- Článok v regionálnom týždenníku Slovo Zemplína o význame očkovanja – Prečo očkovať
- Informácia pre materské škôlky v okrese Trebišov o aktivitách EIT s letákmi – Prečo očkovať a očkovanie proti pneumokokom – MŠ v okrese: 72
- Informačný panel o EIT – RÚVZ Trebišov

- V rámci *vakcinačnej poradne* bola priebežne poskytovaná poradenská a bezplatná konzultačná činnosť v problematike imunizácie:

- poskytnutých bolo **10** konzultácií o očkovaní do zahraničia,
- poskytnutých bolo **34** konzultácií o očkovaní pre lekárov prvého kontaktu v okrese Trebišov.

3. Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním

Táto úloha je vykonávaná priebežne. Kontrola očkovanja bude vykonaná v septembri 2009.

V skupine ochorení preventabilných očkovaním boli hlásené:

- 4 ochorenia na *pertussis* u detí riadne očkovaných proti pertussis
- 1 ochorenie na *meningokokovú meningitídu*
- 1 ochorenie na *pneumokokovú meningitídu*
- 1 *akútna vírusová hepatitída typu B* a 5 *chronických vírusových hepatítid typu B*.

4. Manažment očkovanja

Zabezpečený bol pravidelný zber údajov o zaočkovaných deťoch zo všetkých detských ambulancií v okrese. Chladový reťazec na ambulanciách bude kontrolovaný v druhom polroku 2009.

5. Kontrola očkovania v SR

- V priebehu mesiaca jún 2009 boli vykonané kontroly opatrení, ktoré boli nariadené pri kontrole očkovania k 31.8.2008. Boli vykonané **2 kontroly** opatrení. Doočkované boli všetky deti vo vybraných obvodoch.

- V priebehu mesiaca február a marec 2009 bolo vykonaných:

- **27** kontrol očkovania proti VHB u zdravotníkov v ambulantných NZZ
- **13** kontrol očkovania proti VHB u zdravotníkov v lôžkových NZZ
- **28** kontrol očkovania proti VHB u kontaktov nosičov HBsAg
- **11** kontrol očkovania v USS proti chrípke v sezóne 2008/2009

6. Vedenie evidencie očkovania pracovníkov zdravotníckych zariadení

V priebehu mesiaca február a marec 2009 bolo vykonaných:

- **27** kontrol očkovania proti VHB u zdravotníkov v ambulantných NZZ
- **13** kontrol očkovania proti VHB u zdravotníkov v lôžkových NZZ

7. Odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách obyvateľstva (Rómovia, migranti)

V spolupráci so starostom bola vykonaná 1 beseda s rómskymi asistentmi v Sečovciach.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

1. Zlepšenie laboratórnej spolupráce

- Laboratórna spolupráca na okresnej úrovni je dobrá. Invazívne kmene H. influenzae typu B neboli vykultivované. Vykultivovaný bol 1 invazívny kmeň *N. meningitidis – séro skupina C*, 1 invazívny kmeň *Streptococcus pneumoniae*, oba kmene vyvolali purulentné meningitídy.

- Pravidelne je vykonávaná *analýza polyrezistentných kmeňov*. Zo **7 kmeňov**, ktoré boli vykultivované z hemokultúr, neboli potvrdené multirezistené kmene. Pri ostatných nozokomiálnych nákazach (mimo septikémií) tiež nebol potvrdený multirezistený kmeň.

2. Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení

Úloha je plnená priebežne. Zlepšila sa spolupráca s dermatovenerológmi pri hlásení prenosných chorôb, vrátane pohlavných chorôb. RÚVZ pomáha pri vyhľadávaní kontaktov pohlavných ochorení, najmä detí. Zlepšenie nastalo pri hlásení nozokomiálnych nákaz z traumatologického oddelenia NsP Trebišov a.s.

3. Spolupráca na zabránení šíreniu ochorení prenosných zo zvierat na ľudí s RVPS

Mesačne je zasielaná analýza o epidemiologickej situácii v okrese Trebišov pre RVPS.

4. Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení

- Priebežne sa vykonáva *epidemiologické vyšetrenie v ohniskách nákaz* v závislosti na epidemiologickej situácii vo výskyte prenosných ochorení:

- V systéme EPIS bolo vykázaných **451 ochorení**, spracovaných bolo **252 ohnisk**

- Spracovaná bola *mesačná analýza* prenosných ochorení v okrese Trebišov - je zabezpečená spätná informovanosť RÚVZ v Košiciach, v Banskej Bystrici, lekárov prvého kontaktu, mikrobiológov, infektológov, RVPS a obyvateľstva, písomne aj na webovej stránke RÚVZ Trebišov.

- *Systém rýchleho varovania (SRV)* – vložených bolo **205 informácií** o mimoriadnych epidemiologických situáciách v okrese Trebišov.

- V skupine *ochorení preventabilných očkovaním* boli hlásené:

- 4 ochorenia na *pertussis* u detí riadne očkovaných proti *pertussis*
- 1 ochorenie na *meningokokovú meningitídu*
- 1 ochorenie na *pneumokokovú meningitídu*
- 1 *akútna vírusová hepatitída typu B* a 5 *chronických vírusových hepatítid typu B*.

- Priebežne sa vykonávala *surveillance hemokultúr*, s následným epidemiologickým vyšetrením na príslušnom oddelení. V priebehu roka bolo vyšetrených **7 septikémií**, ktoré boli hlásené do systému EPIS.

- *Analýza chrípkovej situácie* v okrese Trebišov:

- 6 x mesačná bola vykonaná analýza situácie v okrese Trebišov, v Európe, ochorení na vtáčiu chrípku vo svete. Uverejnená je na webovej stránke RÚVZ Trebišov.
- 26 x týždenne bolo spracovanie hlásení o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení, po vyhlásení 5. stupňa pandémie chrípky sú tieto údaje uverejnené na webovej stránke RÚVZ Trebišov
- V mesiaci marec 2009 bolo vykonaných **11 kontrol** očkovania proti chrípke v ÚSS v okrese Trebišov.
- Zvolaná bola 2 x protiepidemická komisia v okrese Trebišov v súvislosti s vyhlásením 5. a 6. stupňa pandémie chrípky.
- V priebehu mesiaca máj a jún boli metodicky usmerňovaní lekári prvého kontaktu a všetky lôžkové zdravotnícke zariadenia v okrese Trebišov o zabezpečení opatrení v súvislosti s výskytom „prasacej chrípky“ typu A (H1N1) vo svete a 6. stupňom pandémie chrípky.
- Aktualizované boli pandemické plány RÚVZ Trebišov a lôžkových zdravotníckych zariadení v okrese Trebišov.

- Spolupracovalo sa na odberoch materiálu na chrípku so sentinelovými lekármi v okrese. V prvom polroku 2009 bolo odobratých 5 odberov na virologické vyšetrenie. Všetky boli negatívne.

- Vykonávala sa *enviromentálna surveillance poliomyelitídy*

- V priebehu roka boli odobraté 3 vzorky odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov v meste Sečovce.
- V priebehu roka boli odobraté 3 vzorky odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov v meste Trebišov.
- Všetky odobraté vzorky sú s negatívnymi výsledkami.

5. Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov

Kontrola očkovania v UT v Sečovciach bude v priebehu druhého polroka.

6. Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

- Na webovej stránke RÚVZ Trebišov je zabezpečená informovanosť obyvateľstva o prenosných ochoreniach v okrese Trebišov a počte ochorení na chrípku v okrese.

- Uverejnené boli články v regionálnom týždenníku Slovo Zemplína: Prečo očkovať.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

1. Vytvorenie špecializovaných pracovných skupín

Úloha je plnená priebežne.

2. Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí

Do systému EPIS sa vkladajú údaje podľa zoznamu položiek povinne hlásených do sietí od januára 2007.

- Systém rýchleho varovania (SRV) – vložených bolo **205 informácií** o mimoriadnych epidemiologických situáciách v okrese Trebišov.

- Chrápka - 26 x týždenne spracovanie hlásení o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení

3. Manažment epidémií

Analyzované boli 2 epidémie, ktoré boli hlásené do systému EPIS.

- Rodinná epidémia A02.0 – Zatin, exponovaných bolo 9 osôb, 5 osôb bolo chorých, z nich u 3 bola potvrdená *S. enteritidis*, ako faktor prenosu bol uvedený krémeš pripravovaný z domácich vajíčok.
- Epidémia A 09 – Trebišov a.s., exponovaných bolo 9 osôb, chorých bolo 6 pacientov, ako pravdepodobným faktorom prenosu bolo kuracie mäso, uskladnené mimo chladničky.

4. Manažment kontaktov a ohnísk

Do systému EPIS bolo spolu **hlásených 451 ochorení**:

- Potvrdené prípady: 118
- Pravdepodobné prípady: 14
- Možné prípady: 287
- Nosiči: 25
- 7 ochorení bolo nepotvrdených

5. Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY – „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.

Po absolvovaní školenia o zadávaní údajov do systému ECDC – TESSY (február 2009 – Banská Bystrica) sú tieto údaje zadávané priebežne do systému EPIS.

Tabuľka č. 1 PRENOSNÉ OCHORENIA V OKRESE Trebišov
rozdelenie podľa diagnóz – do 1.7. 2009

Diagnóza	Absolútny počet ochorení
A 020	41
A029	7
A030	1
A031	2
A033	2
A040	4
A045	1
A080	7
A082	4
A09	157
A150	6
A151	3
A152	1
A160	3
A165	1

Diagnóza	Absolútny počet ochorení
A370	3
A390	1
A410	1
A415	6
A46	10
A480	1
A513	1
A540	2
A692	1
A879	2
B019	46
B029	63
B169	1
B178	2
B181	5

Diagnóza	Absolútny počet ochorení
B199	2
B270	14
B86	7
G001	1
G049	1
J041	2
J151	1
J155	1
J156	1
MO12	1
T813	2
Z203	1
Z225	25
SPOLU	444

Spracovaných bolo **252 ohnísk prenosných ochorení**, v ktorých boli vykonané protiepidemické opatrenia. V ohniskách bolo vydaných **742 opatrení pre ohniská** (6 druhov opatrení – dezinfekcia (252), sprísnenie hyg.- epid. režimu, vyhľadanie podozrivých z nákazy, zdravotná výchova (150), vyhľadanie podozrivých z ochorenia). Najviac opatrení bolo nariadených v ohniskách alimentárnych nákaz – 584 pre 116 osôb, (z toho počtu v ohniskách salmonelóz – bolo nariadených 160 opatrení pre 80 kontaktov).

Vo všetkých ohniskách bolo vyšetrených **205 kontaktov** a vykonaných bolo **402 návštev v ohnisku**.

Rozdelenie ochorení podľa charakteru ochorenia:

- Epidémie (spomínané vyššie)
- Rodinný výskyt: A 02.0 – 6 x 2 prípady, 1 x 3 prípady, 1 x 4 prípady
- Importované ochorenia: nebolo hlásené
- Profesionálne ochorenia: 1 x plynová gangréna u poľnohospodára
- Úmrtie na infekčné ochorenia: nebolo hlásené
- Choroba z povolania: nebolo hlásené

Analýza jednotlivých ohnísk:

- Pri **vírusových hepatitídach** bolo vyšetovaných 28 kontaktov. *117 kontaktom* bola doporučená profylaxia očkovacou látkou proti VHA, *24 kontaktom* bol nariadený

lekársky dohľad. Vydaných bolo 22 rozhodnutí pre opatrenia v ohniskách vírusových hepatítid.

- Vykonaných bolo 25 návštev ohnisk HbsAg nosičov, 54 kontaktov bolo odoslaných na vyšetrenie k obvodným lekárom. Výsledky vyšetrení: HBsAg pozit.: 2 kontakty, anti HBs pozit.: 7, HBsAg, anti HBs negat: 14, ostatné kontakty sa vyšetrujú. Očkovaných bolo proti VHB 14 dospelých kontaktov, 32 detí bolo očkovaných v rámci povinného očkovania – spolu 46 kontaktov je chránených proti VHB.
- Pri **alimentárnych nákazách** bolo najviac vyšetrovaných 80 kontaktov pri salmonelózach. 3 kontaktom bol nariadený lekársky dohľad, 1 kontaktu zvýšený zdravotný dozor. Vydané boli 4 rozhodnutia pre vyradenie zo zamestnania.

Do systému EPIS nehlásil k 30.6.2009 žiaden lekár z okresu Trebišov prenosné ochorenie. Na spolupráci z jednotlivými lekármi sa bude oddelenie epidemiológie v priebehu roku 2009 intenzívnejšie podieľať.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

1. Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS

Na úlohe sa bude pracovať podľa pokynov ÚVZ SR.

2. Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

- RÚVZ v Trebišove, oddelenie epidemiológie zorganizovalo pre zdravotné sestry chirurgického oddelenia a OAIM v NsP Trebišov a.s. prednášky: máj 2008 – Dezinfekcia rúk v zdravotníckej praxi – prednášky boli realizované v rámci kampane Dezinfekcia rúk.
- V rámci kampane Dezinfekcia rúk boli v máji 2009 pripravené a distribuované letáky o dezinfekcii a umývaní rúk pre zdravotníkov a pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

3. Surveillance nozokomiálnych nákaz

Za obdobie od 1.1.2009 do 30.6.2009 bolo vykonaných 14 previerok v lôžkových zdravotníckych zariadeniach, odobratých bolo 20 vzoriek sterilného materiálu a 230 sterov z prostredia. V súvislosti s výskytom nozokomiálnych nákaz na oddeleniach boli vykonané 2 previerky v NsP Trebišov a.s. – pri ktorých boli uložené opatrenia v minulom roku.

V neštátnych ambulantných zdravotníckych zariadeniach (NZZ) bolo vykonaných 57 previerok.

Otestovaných bolo spolu 73 sterilizátorov a 43 autoklávov centrálnych sterilizácií a v ambulantných NZZ.

Hlásenie výskytu nozokomiálnych nákaz:

- NsP Trebišov, a.s. - 8 NN
- Dialýza Logman a.s. Trebišov - 1 NN

Tabuľka č. 2

**NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY PODĽA ODDELENIA V OKRESE TREBIŠOV
Rok 2009**

Diagnóza/oddelenie	Patologických novorodencov	OAIM	Gyneko-logicko – pôrodn.	Trauma - tologické	Dialýza	Spolu
G 04.9	1	0	0	0	0	1
J 04.1	0	2	0	0	0	2
J 15.1	0	1	0	0	0	1
J 15.5.	0	1	0	0	0	1
J 15.6	0	1	0	0	0	1
T 81.3	0	0	1	1	0	2
A 41.0	0	0	0	0	1	1
SPOLU	1	5	1	1	1	9

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

1. Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioteroristické útoky)

- V roku 2009 bol aktualizovaný plán pre mimoriadne udalosti, aj spojovací poriadok.
- Bol prekontrolovaný stav OOPP pre pracovníkov RÚVZ, ktorí v prípade výskytu vtáčej chrípky a ľudskej chrípky budú zasahovať v ohniskách nákaz.

2. Pandemická pripravenosť

V súvislosti s vyhlásením WHO o 5. stupni pandémie chrípky (apríl 2009) boli vykonané aktivity:

- 26 x týždenne bolo spracovanie hlásení o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení, po vyhlásení 5. stupňa pandémie chrípky sú tieto údaje uverejnené na webovej stránke RÚVZ Trebišov
- Zvolaná bola 2 x protiepidemická komisia v okrese Trebišov v súvislosti s vyhlásením 5. a 6. stupňa pandémie chrípky.
- V priebehu mesiaca máj a jún boli metodicky usmerňovaní lekári prvého kontaktu a všetky lôžkové zdravotnícke zariadenia v okrese Trebišov o zabezpečení opatrení v súvislosti s výskytom „prasacej chrípky“ typu A (H1N1) vo svete a 6. stupňom pandémie chrípky.
- Aktualizované boli pandemické plány RÚVZ Trebišov a lôžkových zdravotníckych zariadení v okrese Trebišov.

- Spolupracovalo sa na odberoch materiálu na chrípku so sentinelovými lekármi v okrese. V prvom polroku 2009 bolo odobratých 5 odberov na virologické vyšetrenie na ľudský typ chrípky. Všetky boli negatívne.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

- V priebehu roka boli odobraté 3 vzorky odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov v meste Sečovce.
- V priebehu roka boli odobraté 3 vzorky odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov v meste Trebišov.
- Všetky odobraté vzorky sú s negatívnymi výsledkami.

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Projekt Hrou proti AIDS bude realizovaný v priebehu druhého polroka 2009.

V rámci činnosti poradne HIV/AIDS bola odborná konzultácia poskytnutá v 2 prípadoch.

K 30.6.2009 bola uskutočnená 1 prednáška o AIDS pre Reedukačný ústav v Bačkove.

C: Ďalšia činnosť :

1. Eliminácia kongenitálneho syfilisu

V spolupráci s dermatovenerologickým oddelením v NsP Trebišov a.s. bolo realizované aktívne vyhľadávanie 2 detí matiek, ktoré boli liečené na syfilis a zabezpečené ich vyšetrenie a následná liečba.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

Cieľ

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov prostredníctvom výchovy a vzdelávania mladých matiek v oblasti zdravého životného štýlu.

Plnenie

Edukačno – intervenčný cyklus prednášok o zdravom životnom štýle detí aj dospelých je realizovaný v *materskom centre Sedmokráska v Trebišove*, ktoré je zriadené *Slovenským červeným krížom*. S vedením materských centra SČK je dohodnutý cyklus prednášok. Prednášky majú formu dialógu, kde sa matkám odpovedá na ich konkrétne aktuálne problémy a otázky v danej téme. Poskytuje sa im aj textové informačný letáčky alebo brožúry, spracované podľa tém zaradených do cyklu prednášok pre Materské centrá.

Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove je samostatná časť venovaná Materskému centru.

V rámci cyklu prednášok v materskom centre sa striedame s pediatričkou s témami aj pre budúce mamičky, ktoré sa tak niekoľko týždňov pred pôrodom majú možnosť naučiť ako sa postarať o dieťa.

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Eliminovať sociálnu izoláciu, ktorá ma negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí. Využiť aktivitu vzájomne prospešnú aktivitu seniorov pre zdravie.

Plnenie

Témy pre seniorov sú obsiahnuté v našich besedách realizovaných v kluboch dôchodcov podľa ich požiadaviek, alebo na schôdzach miestnych spolkov SČK, kde sú pozývaní starší obyvatelia. Besedy bývajú spojené aj s meraním krvného tlaku prípadne podľa podmienok aj s mobilnou poradňou zdravia.

V prvom polroku 2009 bol realizovaný dotazníkový prieskum „**SENIORI V RODINE A V SPOLOČNOSTI**“, v gescii ÚVZ SR a RÚVZ Trenčín.

V súčasnom období prebieha zadávanie zistených údajov do PC k následnej analýze.

9.3. „ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

Cieľ

Zlepšenie stavu chrupu obyvateľov Slovenska.

Neuspokojivý stavu chrupu našich detí a obyvateľov SR je nevyhnutným krokom k posunu prevencie zameranej na predchádzanie zubných ochorení na prioritné miesto vo verejnom zdravotníctve.

Projekt je zameraný na cieľovú skupinu 4 – 6 ročných detí materských škôl a ich rodičov, na zlepšenie vedomostí a stomatohygienických návykov u nich. V tomto období je možné pôsobiť na deti v malých skupinkách za účelom prevencie kazivosti zubov, ako aj upevnenia návyku na pravidelnú, každodennú starostlivosť o chrup a ústnu dutinu.

Plnenie

Pre realizáciu daného projektu boli vybraté materské školy – jedna mestská v Trebišove, dve MŠ vidiecke (Vojčice, Streda nad Bodrogom). V týchto MŠ v spolupráci s vedením týchto zariadení bol projekt realizovaný v mysle usmernení ÚVZ SR a použité boli materiály a pomôcky zaslané z ÚVZ SR. (Pracovné zošity, omalovánky, videokazeta – kreslená rozprávka, DVD, makety zubov a ďalšie pomôcky.)

Zdravotno-výchovné pôsobenie na týchto MŠ bolo spojené s praktickým nácvikom správnej stomatohygiény.

Edukačné materiály v podobe článkov a letákov boli dané aj rodičom týchto detí.

Videokazetu využívame aj v ďalších kolektívoch detí predškolského veku podľa požiadaviek aj ostatných MŠ. Sú veľmi dobre prijímané.

V období prvého polroku 2009 boli realizované 4 besedy s deťmi vo vybraných MŠ v intenciách tohto projektu.

9.4. PLNENIE HARMONOGRAMU REALIZAČNÝCH PROJEKTOV NPPZ 2004 – 2006

RÚVZ so sídlom v Trebišove už od roku 1992 realizuje **Program CINDI – Slovensko**. V rokoch 1998 a 2003 bol uskutočnený aj v okrese Trebišov skrining zdravotného stavu obyvateľstva okres Trebišov (a následne analyzovaný) podľa intencií tohto medzinárodného projektu.

Mimo tieto roky plynulo prebieha v rámci **poradenského centra** práca s klientmi, kde sú individuálni klienti vyšetrovaní podľa metodiky. Vyhodnocovanie získaných údajov je realizované v počítačovom programe Test zdravé srdce. Okrem týchto individuálnych aktivít sú realizované aj skupinové a populačné aktivity na ovplyvnenie životného štýlu obyvateľstva okresu Trebišov, a tým zníženiu chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia, ktoré sú zakotvené v programe CINDI .

Za obdobie prvého polroka 2009 bolo prvovýšetrených **113 klientov**, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo podľa zistených výsledkov. V rámci vyšetrení týchto klientov bolo uskutočnených **1393 odborných výkonov**.

9.5. AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ (Týždeň boja proti drogám, Medzinárodný deň srdca, Svetový deň duševného zdravia, Medzinárodný deň starších ľudí, atď.)

Plnenie

Informovanie verejnosti v dostatočnom časovom predstihu v okresnom týždenníku Slovo Zemplína, Košický Korzár, Zemplín extra, na internetovej stránke nášho úradu - zverejňované články podľa aktuálnej hyg.epid. problematiky, pri príležitosti dní vyhlásených SZO a k otázkam zdravého životného štýlu.

Sú pripravované a realizované zdravotno-výchovné aktivity v spolupráci s SČK, nadáciami, obecnými úradmi, školami (dni otvorených dverí, besedy, workshopy, atď.)

Oddelenie podpory zdravia distribuovalo zdravotno-výchovné materiály – v sieti lekární, základných a stredných škôl podľa spracovanej problematiky a na využitie v realizovaných kampaniach.

Boli realizované dotazníkové prieskumy týkajúce sa zdravotného povedomia najmä u detí a mládeže, ktorých výsledky boli využité pri následných intervenčných zdravotno-výchovných aktivitách a vyhodnocované v rámci realizovaných úloh, projektov a programov aj regionálneho rozsahu.

Za hodnotené obdobie 1. polroka 2009 bolo spolu zrealizovaných 131 ZV aktivít, 5 spracovaných článkov do médií, a vytvorené dva druhy propagačných materiálov.

9.6. „ZDRAVOTNÝ STAV A ÚMRTNOSŤ ŠPECIÁLNEJ SKUPINY OBYVATEĽSTVA (RÓMOV)“

Cieľ

Zmapovať zdravotný stav a úmrtnosť rómskeho obyvateľstva vo vybraných regiónoch SR.

Plnenie

RÚVZ so sídlom v Trebišove nebol zapojený do tohto projektu.

9.7. „VYZVI SRDCE K POHYBU“ - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity

Plnenie

- v hodnotenom období sa táto kampaň nerealizovala

9.8.

NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE CHRONICKÝCH SRDCOVO-CIEVNÝCH OCHORENÍ

NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIA ONKOLOGICKÝCH OCHORENÍ

NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIA NADVÁHY A OBEZITY

NÁRODNÁ PLATFORMA BUDOvania KAPACITY V PODPORE ZDRAVIA V SR

Cieľ

Vytvorenie národnej a regionálnych stratégií na prevenciu chronických ochorení, a to na základe rozpracovania Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky. V prioritě č. 4 akcentuje tento dokument problematiku verejného zdravia a činnosti smerujúce k jeho ochrane a podpore.

Plnenie

Tieto národné programy budú realizované aj v RÚVZ so sídlom v Trebišove po schválení jednotlivých programov vládou a následnom usmernení ÚVZ SR.

10. KONTROLA TABAKU

10.3. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Sledovanie a následne hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov v praxi predstavuje jeden z dôležitých indikátorov merania jeho možností na ďalšie skvalitnenie cestou jeho novelizácie. Údaje o počte vykonaných kontrol a počte udelených pokút môžu viesť k novým návrhom, ktoré budú viesť k skvalitneniu kontroly zo strany poverených inštitúcií.

Plnenie

Súčasťou previerok nami dozorovaných zariadení v rámci ŠZD je sledované a hodnotené aj dodržiavanie príslušných ustanovení Zákona o ochrane nefajčiarov, v prípade zistenie nedostatkov sú uložené nápravné opatrenia.

1x mesačne bola aj v období 1. polroka 2009 vypracovávaná a zasielaná správa v zmysle požiadaviek ÚVZ SR.

10.5. ŠKOLENIE KOORDINÁTOROV PREVENČIE V PREVENČII UŽÍVANIA TABAKOVÝCH VÝROBKOV

Školenia odborných pracovníkov, ktorí pracujú s deťmi a mládežou predstavujú jeden z najúčinnjších nástrojov predchádzania užívaniu tabaku u detí a mládeže.

Plnenie

Školenia, ktoré organizoval ÚVZ SR pre lektorov – pracovníkov poradenských centier v danej problematike sa zúčastnila aj pracovníčka tunajšieho úradu, ktorá následne získala aj certifikát.

Úloh vyplývajúcich z realizácie následných etáp sa zúčastníme podľa usmernení gestora.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trenčíne**

1. Odbor hygieny životného prostredia a zdravia

1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok na odbore HŽPaZ zahŕňa základné informácie o pracovníkoch odboru s číslami kontaktov, náplň činnosti oddelenia, forma podávaných žiadostí a predpísané doklady k žiadostiam podľa § 13 zák. č. 355/2007 Z.z., informácie o kvalite pitnej vody a hodnotách dusičnanov vo verejných vodovodoch, informácie o prevádzkovateľoch verejných vodovodov, kvalite vody na kúpanie, kvalite kyseliek, zoznam odborne spôsobilých osôb a iné aktuálne informácie.

1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

V okrese Nové Mesto nad Váhom sa nachádza 1 vodný útvar vyhlásený za vodu vhodnú na kúpanie v zmysle § 8 zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. vodný zákon a v zmysle všeobecne záväznej vyhlášky Krajského úradu ŽP v Trenčíne č.2/2005 zo dňa 5.5.2005, ktorou sa vyhlasujú vody vhodné na kúpanie a určujú povrchové vody vhodné pre život a reprodukciu rýb. Touto vyhláškou boli vyhlásené odkryté podzemné vody v lokalite Zelená voda v k.ú. Nové Mesto nad Váhom (vymedzená časť odkrytých povrchových vôd s rozlohou ako je uvedené v prílohe č. 1 citovanej vyhlášky), ako vodný útvar vhodný na kúpanie - *štrkovisko (časť) Zelená voda – Nové Mesto nad Váhom*. Monitoring kvality vody bude počas letnej turistickej sezóny (LTS) 2009 vykonávaný na dvoch plážoviskách:

Pláž Perla

Pláž Bolt

Už v prebiehajúcej LTS 2009 bolo odobratých na laboratórnu analýzu 6 vzoriek vody na kúpanie (3 z každého plážoviska). Vzorky vody vykazujú vyhovujúcu kvalitu a nebolo nutné vyhlasovať zákaz kúpania.

Okrem uvedeného vyhláseného prírodného kúpaliska RÚVZ v Trenčíne vykonáva počas LTS monitoring vôd na kúpanie aj na niektorých vodných útvaroch, ktoré sú využívané väčším počtom kúpajúcich v letných mesiacoch, avšak kúpanie je neorganizované:

Stará Turá – lokalita VN Dubník

Stará Myjava – lokalita VN Stará Myjava

Brezová – lokalita VN Brezová

Bánovce nad Bebravou – lokalita VN Prusy

Horná Streda - štrkovisko

Na každej lokalite sú naplánované odbery vzoriek vôd (2 vzorky počas LTS na každej lokalite v mesiacoch júl, august).

Zistené skutočnosti prírodných kúpaliskách a sledovaných vodných útvaroch sú priebežne uverejňované na webovej stránke www.ruvztn.sk, v prípade nevyhovujúcej kvality bude verejnosť informovaná aj prostredníctvom médií a mestskými a obecnými zastupiteľstvami v danej lokalite.

1.7. Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov

Projekt bol ukončený UVZ SR.

1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

RÚVZ v Trenčíne ma vypracovaný harmonogram monitoringu kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou (zák. č. 355/2007 Z.z., NV SR č. 354/2006 Z.z.). Harmonogram je vypracovaný na dva roky a priebežne dopĺňaný o nové skutočnosti (nové verejné vodovody, prípojky a pod.). V rámci spádovej oblasti (okresy Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Myjava, Bánovce nad Bebravou) je v súčasnosti podľa aktuálnych pomerov zásobovania pitnou vodou (distribúcia pitnej vody, zásobovanie z viacerých zdrojov do spotrebisku, počet zásobovaných obyvateľov v spotrebisku a pod.) stanovených 145 stálych odberových miest u spotrebiteľa. V prvom polroku 2009 bolo odobratých celkovo na laboratórnu analýzu 201 vzoriek v rámci kontrolného monitoringu a 55 vzoriek v rámci preverovacieho monitoringu.

V spádovej oblasti RÚVZ v Trenčíne nie sú v súčasnosti orgánom verejného zdravotníctva udelené výnimky na požívanie vody ktorá by nespĺňala hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík /rizikové práce/

Odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie RÚVZ so sídlom v Trenčíne vo svojom dozorovanom území eviduje podľa prevažujúcej činnosti najvyšší počet exponovaných zamestnancov v priemyselnej oblasti. Druhou najexponovanejšou činnosťou v týchto okresoch je poľnohospodárstvo, ďalej poľovníctvo a lesné hospodárstvo. Podľa druhu a kategórie rizika, najviac zamestnancov evidujeme v riziku hluku, na druhom mieste je riziko chemických škodlivín - prach.

Do 30.06.2009 sme vykonali 276 štátnych zdravotných dozorov ukončených záznamom so zameraním na zisťovanie stavu pracovného prostredia, vyhlasovali sme rizikové práce, prešetrovali sme pracovné podmienky vo vzťahu k hláseným podozreniam na choroby z povolania, kde sme zároveň zvolávali jednania v zmysle usmernenia MZ SR k ochoreniam z DNJZ. Vydali sme 310 rozhodnutí a 70 záväzných stanovísk.

Do 30. 6. 2009 boli vyhlásené rizikové práce v 57 organizáciách, z toho 11 v okrese Trenčín, 14 v Novom Meste nad Váhom, 12 v okrese Myjava a 14 v Bánovciach nad Bebravou.

Zrušené rizikové práce boli v 2 organizáciách, v 7 organizáciách boli vyhlásené nové rizikové práce. Za účelom odstránenia nedostatkov zistených pri ŠZD sme uložili celkovo 10 pokynov.

V rámci kontroly pracovných podmienok sme dotazníkovou formou zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku

- chemických faktorov v 11 firmách
- hluku v 7 firmách
- biologických faktorov v 1 organizácii
- práce so ZJ v 5 firmách
- psychickej záťaže v 2 firmách

V spolupráci s inšpektormi bezpečnosti pri práci sme sa zúčastnili nasledovných kontrol:

- spoločná previerka s Inšpektorátom práce v Trenčíne, ktorá bola zameraná na manipuláciu s materiálmi obsahujúcimi azbest v priestoroch Poľnohospodárskeho družstva Bošáca.
- účasť na koordinačnej porade zvolanej SIŽP-IŽP Bratislava, stále pracovisko Nitra vo vybranom podniku Progas Logistik, spol. s r.o., Bánovce nad Bebravou

2.1.2. Znižovanie miery zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V 15 organizáciách bol vykonaný ŠZD zameraný na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Bolo vydaných **11** rozhodnutí k skladovaniu a manipulácii s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Vydali sme **24** rozhodnutí k schváleniu Prevádzkových poriadkov pre prácu s chemickými faktormi.

V rámci kontroly pracovných podmienok sme dotazníkovou formou zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku chemických faktorov v **11** firmách

V prvom polroku 2009 sme zvolali dve zasadnutia komisie a boli preskúšaní 2 žiadatelia. Na základe dĺžky praxe sme vydali bez vyskúšania pred komisiou **23** osvedčení.

Šesť organizácií oznámilo vykonávanie dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Vydali sme šesť rozhodnutí k odstraňovaniu azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb pre nasledovné oprávnené organizácie:

- 2 x Plastic People, s.r.o., Bratislava
- 2 x Termstav a.s., Bratislava
- O.K.-Plus s.r.o., Bratislava
- Kovomat Slovakia, s.r.o., Žilina

Zaznamenali sme dva podnety na neoprávnenú manipuláciu s materiálmi obsahujúcimi azbest. Prvý podnet bol na PD Bošáca – neodborné nakladanie s azbestocementovou krytinou zo strechy objektu senníka na hospodárskom dvore družstva.

Druhý podnet bol na fyzickú osobu oprávnenú na podnikanie Peter Fero-FERO, Veľké Bierovce, ktorý zateploval obytný dom v Trenčíne a pritom zamestnanci osekávali madzipanelové medzery, ktoré boli z izolačného materiálu obsahujúceho azbest.

Obidva podnety boli opodstatnené, lebo realizátori uvedených prác nakladali s azbestom bez oprávnenia na odstraňovanie azbestocementových materiálov obsahujúcich azbest, ktoré vydáva ÚVZ SR v Bratislava. V oboch prípadoch bola udelená pokuta.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

V našom regióne sme v prvom polroku 2009 nezaznamenali podnety zo strany zamestnancov na zvýšenie psychickú záťaž pri práci a neboli nám doručené návrhy na vyhlásenie rizikových prác v kategórii psychickej záťaž pri práci, ani neboli predložené protokoly z výsledkov hodnotení tohto druhu záťaž.

Kontroly zamerané na sledovanie psychickej pracovnej záťaž boli vykonané v 2 podnikoch. Súčasťou kontroly bolo dotazníkové zisťovanie informovanosti zamestnancov. Z profesií sme

sa zamerali najmä na programátorov, referentky, asistentov, koordinátorov a zdravotníckych zamestnancov. Spolu bolo vyplnených 24 dotazníkov.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne (okresy Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou, Myjava) boli v prvom polroku 2009 prešetrené 2 podozrenia na chorobu z povolania z DNJZ. 1 prípad v okrese Myjava (syndróm canalis carpi bilat. praecip. l. dx.) a 1 prípad v okrese Bánovce nad Bebravou (chron.entezopatia rad.humeri l.dx.).

U všetkých chorôb z povolania bolo zvolané jednanie s príslušnými štatutárnymi zástupcami organizáciami a boli prejednané pracovné podmienky a návrhy na elimináciu alebo zníženie výskytu týchto ochorení.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V prvom polroku 2009 sme vykonali previerku zameranú na prácu s bremenami v záujme prevencie ochorení oporno-pohybovej sústavy v 1 spoločnosti, v prevádzke bolo rozdanych 13 dotazníkov informovanosti pre zamestnancov, ktorí pracujú s bremenami.

Prešetrovanie podozrení na choroby z povolania – ochorenia chrbtice

V roku 2009 nám neboli doručené žiadosti o prešetrenie – hygienický prieskum pracoviska, týkajúce sa ochorenia chrbtice.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali previerky zamerané na plnenie požiadaviek NV SR č.276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami spojené s dotazníkovým zisťovaním informovanosti zamestnancov.

Spomínané kontroly boli vykonané v 5 firmách, celkovo bolo rozdanych 39 dotazníkov.

Z profesií sme sa zamerali najmä na referentov, sekretárky, mamažérov, nákupcov, asistentky, konštruktérov a technológov. Jedná sa o zamestnancov, ktorí so ZJ pracujú polovicu alebo viac ako polovicu pracovnej doby.

2.3. Zdravé pracoviská

V rámci projektu „Zdravé pracoviská“, sme v spolupráci so zamestnancami odboru ochrany a podpory zdravia v prvom polroku 2009 vykonali hodnotenia pracovného prostredia a vyšetrenia v podniku Merina a.s. Trenčín.

Firma začala svoju činnosť začiatkom minulého storočia, jednalo sa o spracovanie –tkanie vlákien z ovčieho rúna. V jednotlivých prevádzkach - v tkáčovni, skárni, pri dopriadaní, farbení, vyšívaní sme evidovali rizikové faktory – huk, prach. Mesiac po ukončení našich vyšetrení Merina a.s. Trenčín svoju činnosť ukončila.

Vyšetrenia v rámci projektu „Prevencia srdcovo-cievnych ochorení“ sme vykonali vo februári u 46 zamestnancov, z toho 43 žien, s priemerným vekom 45 rokov. Išlo o výrobných zamestnancov aj o administratívu.

Pre zamestnancov bolo priamo v podniku zabezpečené :

- meranie antropometrických parametrov – hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov, BMI, WHR, meranie % tuku v tele a biochemických parametrov - hladina celkového cholesterolu
- meranie tlaku krvi
- realizácia dotazníkov: zamestnanie a kvalita života a jeho vyhodnotenie
- priamo na mieste vyhodnotenie a individuálne poradenstvo.

Výsledky objektívnych vyšetrení

Cholesterol

Normálne hodnoty cholesterolu (do 5 mmol/l) malo 52,2,7% vyšetrených osôb, hraničné hodnoty nad 5,0 – 6,49 malo 43,5 vyšetrených osôb, u 4,3% vyšetrených bol cholesterol vyšší ako 6,5

Krvný tlak

Normálne hodnoty krvného tlaku malo 89,1% vyšetrených, vyššie hodnoty (nad 140/90) boli zistené u 10,9 % respondentov

Triglyceridy

Normálne hodnoty triglyceridov malo 63 % vyšetrených, 37 % vyšetrených malo vyšetrené hodnoty vyššie ako 1,7.

Glukóza

Normálne hodnoty glukózy malo 95,7 % vyšetrených, 4,3 % vyšetrených malo vyšetrené hodnoty vyššie ako 6,0.

2.4. Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

2.4.1. Epidemiologická štúdia nádory a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP) – pilotná štúdia

RÚVZ so sídlom v Trenčíne je jedným z riešiteľských pracovísk pilotnej štúdie ESNAP, pričom gestorom je RÚVZ v Banskej Bystrici. Štúdia bola v našom regióne schválená etickou komisiou RÚVZ Trenčín, FN Trenčína Trenčianskeho samosprávneho kraja. Štúdia prebieha formou case/control study a ku každému prípadu je vybraná kontrola so zameraním na osobnú a zdravotnú anamnézu, biologické rizikové faktory a pracovnú anamnézu a rizikové faktory životného štýlu. Jej cieľom je objasniť etiologickú súvislosť medzi chronickou pankreatitídou a rakovinou pankreasu, zhodnotiť úlohu možných rizikových faktorov životného štýlu a prostredia, osobnej a rodinnej anamnézy, a zisťovať možné súvislosti medzi pracovnou expozíciou chemickým faktorom a rakovinou pankreasu. Údaje sú zisťované dotazníkom a na analýzu sa odoberajú vzorky biologického materiálu v spolupráci s IARC. Napriek pozastaveniu financovania projektu sa naďalej podieľame na tejto štúdii, v prvom polroku 2009 bola vyhladaná 1 kontrola k prípadu z roka 2008 podľa stanovených kritérií.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍNU a REZÍDUÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Vzorky odoberané podľa plánu – celkovo bolo odobratých 64 vzoriek – všetky vyhovovali v sledovaných ukazovateľoch.

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V sledovanom období bolo vyšetrených 47 respondentov. Analýza za rok 2009 bude uverejnené vo Výročnej správe RÚVZ Trenčín a v záverečnom vyhodnotení programu.

3.3 KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Podľa plánu odobratých 11 vzoriek – nebolo zistené prekročenie limitných hodnôt.

3.4. SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTOK V KOZMETICÝCH VÝROBKOCH

Podľa plánu odberu vzoriek bolo odobratých 5 vzoriek rôznych druhov zubných pást na stanovenie fluoridov. Laboratórnu analýzu vykonal RÚVZ v Žiline. Taktiež sa vykonáva kontrola označovania. Výsledky analýz sa v čiastkových správach zasielajú na ÚVZ SR. Úloha je plnená priebežne, neboli zistené nedostatky v označovaní ani v sledovaných ukazovateľoch.

3.5. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Bezpečnosť kozmetických výrobkov je sledovaná chemickými a mikrobiologickými analýzami a kontrolou označovania (9 vzoriek). Taktiež sa vykonáva ŠZD na základe hlásení zo systému RAPEX o nebezpečných kozmetických výrobkoch vo veľkoskladoch a v distribučnej sieti, následne sú zasielané na ÚVZ SR hlásenia o výsledkoch vykonaných kontrol vo veci zistenia výskytu, predaja a uvádzania do obehu predmetných výrobkoch. Sledovanie bezpečnosti sa vykonáva priebežne, celkovo bolo vykonaných 104 kontrol.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia, zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Do súboru boli zaradené deti nasledovne:

- veková skupina 3-6 ročných detí : 2 triedy MŠ (1 mestská,1 vidiecka) po 15 detí, t.j. spolu 30 detí
- veková skupina 7-10 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa (1 mestská,1 vidiecka) po 30 detí, t.j. spolu 60 detí
- veková skupina 11- 14 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa (1 mestská,1 vidiecka) po 30 detí, t.j. spolu 60 detí

V mesiaci apríl 2009 bol pracovníčkami oddelenia HDM realizovaný zber údajov pomocou dotazníkovej metódy u všetkých vekových skupín súboru. Získané údaje sú priebežne zadávané do pripravenej masky. V termíne do 31.12.2009 budú zaslané na odbor HMDaPZO ÚVZ SR na spracovanie a vyhodnotenie údajov.

4.3 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Oddelenie hygieny detí a mládeže podľa požiadaviek gestora úlohy vykonalo v mesiaci apríl 2009 zber dát v rámci Projektu TAD 1,2 a 3 (Tabak, alkohol a drogy u žiakov základných a študentov stredných škôl a ich učiteľov). Správa o zhodnotení realizácie prieskumu bola zaslaná na ÚVZ SR listom č. B/2009/02143-006 zo dňa 30.04.2009. Anonymného prieskumu sa zúčastnilo 173 respondentov 2 stredných a 1 základnej školy na území mesta Trenčín.

Lokálny projekt:

V nadväznosti na napĺňanie bodov vládneho Programu boja proti drogám a drogovým závislostiam (Úloha č. 5 Programového vyhlásenia vlády SR na úseku verejného zdravotníctva) oddelenie hygieny detí a mládeže v spolupráci s oddelením chemických analýz, oddelením podpory zdravia pokračuje v roku 2009 v realizácii lokálneho projektu „*Sledovanie kotinínu – metabolitu nikotínu v moči školákov (vek 12 – 15 roční).*“ Ďalšia etapa – zber biol. materiálu a laboratórne analýzy bude realizovaná v mesiacoch október a november.

Ďalšie aktivity:

- K termínu odpočtu oddelenie hygieny detí a mládeže v zariadeniach pre deti a mládež vykonalo 136 kontrol na preverenie uplatňovania ustanovení zákona NR SR č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Všetky preverené zariadenia pre deti a mládež dodržiavajú ustanovenia zákona č.377/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov .

4.5 MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Cieľom projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti u vybraných vekových skupín populácie detí SR vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a dorast. Dlhodobým cieľom projektu je hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál v jednej z citlivých skupín populácie, a to populácie detí SR. Projekt je prierezová štúdia pre 4 vekové skupiny detí s reprezentatívnym zastúpením jednotlivých vekových skupín pre populáciu SR v pomernom zastúpení pohlaví.

Pracovníčkami oddelenia Hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Trenčíne boli náhodne vybrané dve školské zariadenia – jedno mestské MŠ Legionárska ul. v Trenčíne a jedno vidiecke MŠ Trenčianska Turná. Z každého zariadenia bolo zaradených do monitoringu 30 chlapcov a 30 dievčat z vekovej skupiny 4 – 6 ročných. Zber údajov bol realizovaný nasledovne:

- Dotazníkový prieskum „Dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa“ a „Frekvenčný dotazník“ bol zrealizovaný v jednotnom čase a to od 16.3. do 30. 6. 2009. Vypĺňanie vo vekovej skupine detí predškolského veku bolo zabezpečené so zákonným zástupcom dieťaťa.
 - 24 hodinová stravovacia anamnéza a 24 hod. pohybový režim sa vykonal v 17. kalendárnom týždni (20.4.-24.4.2009).
 - Odber vzoriek stráv (desiata, obed, olovrant) sa zrealizoval v 17. kalendárnom týždni v MŠ Legionárska ul. v Trenčíne a MŠ Trenčianska Turná. Odobratá bola celotýždňová strava - spolu 10 vzoriek stráv na stanovenie energetickej hodnoty, B,T,C, NaCl, Pb, Cd, Hg, dusičnanov. Samostatne sa denne odobrali nápoje v množstve 300 ml na stanovenie farbív.
- Údaje z dotazníkov sa priebežne vkladajú do databázy a budú zaslané na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote v termíne do 30.9. 2009. Sumárna analýza sa vykoná na RÚVZ Rimavská Sobota a Banská Bystrica.

Lokálny projekt:

Oddelenie hygieny detí a mládeže pripravuje v roku 2009 podklady k vypracovaniu lokálneho projektu „*Dúhová pyramída.*“.

4.6 ZDRAVÉ DETI V ZDRAVÝCH RODINÁCH

Cieľom projektu je na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej a populačnej úrovni. Etapy riešenia projektu sú zamerané na rozšírenie spolupráce s pediatrickými ambulanciami a sledovanie výskytu hypercholesterolémie a hypocholesterolémie u detí vo veku 11 a 17 rokov v regióne RÚVZ Trenčín, sledovanie rastového vývoja detí od narodenia a životného štýlu ich rodičov, metodiku poradenstva pre deti a mládež, publikáciu výsledkov v odbornej literatúre za región Trenčín, vypracovanie návrhu záznamovej knižky pre pediatra, ktorá bude obsahovať referenčné percentilové grafy pre BMI, výšku, váhu dieťaťa a údaje o životnom štýle rodičov a detí

V mesiaci apríl prebehlo nadviazanie spolupráce s krajským pediatrom, výber pediatrických ambulancií v rámci Trenčianskeho kraja. Priebežne pracujeme na získavaní údajov, ktoré budú zadávané do pripravenej databázy a odoslané na RÚVZ Banská Bystrica na spracovanie.

Ostatné aktivity:

V rámci plnenia programov, projektov a úloh oddelenie hygieny detí a mládeže úzko spolupracuje s oddelením podpory zdravia pri realizácii „výchovy ku zdraviu“ v školských zariadeniach. Šírenie informácií zabezpečujeme prostredníctvom webovej stránky.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM

Súvisiace aktivity:

Usmerňovanie lekárov prvého kontaktu v oblasti povinného i odporúčaného očkovania.
Zaslanie informácie o očkovačom kalendári v SR na r. 2009 všetkým lekárom prvého kontaktu.

Zaslanie informácie o zmenách v kategorizácii liekov týkajúcich sa očkovacích látok pri každej novej kategorizácii všetkým očkujúcim lekárom prvého kontaktu .

Priebežné poskytovanie konzultácií v oblasti očkovania pred cestou do zahraničia pre lekárov a laickej verejnosti.

Vykonanie aktivít v rámci Európskeho imunizačného týždňa: vytvorenie informačného panelu v RÚVZ Trenčín, vytvorenie článku na web stránke úradu , zriadenie informačných stánkov na výstavách Zdravý životný štýl - EXPO, Trenčín a Medipharm, EXPO, Trenčín so zameraním na význam a možnosti očkovania pre odbornú i laickú verejnosť.

Vyšetrenie všetkých pravdepodobných diagnóz ochorení imunizačného programu a zabezpečenie laboratórnej diagnostiky ochorení.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

- prvý štvrtrok 2009 vykonaná analýza prenosných ochorení za rok 2008 regiónu RÚVZ Trenčín a Trenčianskeho kraja, v rámci ktorej bola analyzovaná epidemiologická situácia za posledných 5 rokov, a boli zanalyzované dlhodobé trendy. Podrobná analýza je uvedená vo výročnej správe.

Surveillance infekčných ochorení je vykonávaná sústavne, v prípade výskytu ochorení imunizačného programu sa zabezpečuje laboratórna verifikácia diagnózy v našom regióne tak ako v celej SR.

- počas chrípkovej sezóny informovanie členov protiepidemickej komisie a ostatné dotknuté organizácie o aktuálnej situácii prostredníctvom e – mailovej pošty a aktuálne informácie o epidemiologickej situácii vo výskyte ARO a CHPO, mesačné analýzy a prenosných ochorení, zverejňovanie informácií o aktuálne sa vyskytujúcich ochoreniach na webovej stránke úradu a v NIS FN Trenčín. Pri spracovávaní analýz je využívaný systém EPIS.

Na web stránke RÚVZ boli uverejnené informácie o výskyte chrípky vyvolanej novým vírusom typ A H1N1 a edukačné materiály pre odbornú aj laickú verejnosť, akým spôsobom je možné predchádzať tomuto ochoreniu, bol taktiež vytvorený priamy link na web stránku ÚVZ SR pre možnosť rýchleho prístupu k denne aktualizovaným správam o výskyte na Slovensku a vo svete.

Bola ustanovená protiepidemická komisia pri RÚVZ v Trenčíne .

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Program EPIS sa využíva pre hlásenie vybraných ochorení do SRV – pričom v súčasnosti sa využíva aj pre hlásenie epidemiologickej situácie vo výskyte chrípky typu A H1N1 a prípadných podozrení na ochorenie. Systém EPIS využíva 5 lekárov prvého kontaktu.

Pracovníci RÚVZ so sídlom v Trenčíne sú pod vedením krajského odborníka pre epidemiológiu zodpovední za činnosť pracovnej skupiny pre nozokomiálne nákazy. Na pracovisku sa vykonáva kontrola kvality zadávania hlásení nemocničných nákaz za celú SR.

6.4. SURVEILLANCE VYBRANÝCH NOZOKOMIÁLNYCH NÁKAZ V PROGRAME EÚ HELICS-IPSE

SR participuje na programe HELICS. RÚVZ v Trenčíne je celoslovenským gestorm programu HELICS – MUDr. Mária Štefkovičová, PhD., MPH – národným koordinátorom.

Informácie o programe a možnostiach zapojenia boli prezentované počas Tematického kurzu o nových poznatkoch v epidemiológii infekčných chorôb v Bratislave.

Bola vypracovaná analýza údajov zapojených JIS na Slovensku za obdobie rokov 2005-2007. V súčasnosti sú na zapojených pracoviskách zbierané údaje za rok 2008.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Realizácia projektu Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl: Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu – vyhodnotenie vid'. vyššie projekt č. 2.4.

Realizácia kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ - vyhodnotenie vid'. nižšie projekt č. 9.5.

Realizácia „Národného programu prevencie obezity“ - vyhodnotenie vid'. nižšie č. 9.6.

Realizácia projektov v rámci programu CINDI - vyhodnotenie vid'. nižšie projekt č. 9.7.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Po vyhlásení jednotlivých fáz pandemickej pripravenosti boli prijaté na RÚVZ opatrenia – monitoring situácie vo výskyte ARO a CHPO, 24 hodinová pohotovosť pracovníkov odboru epidemiológie, informovanie poskytovateľov zdravotnej starostlivosti o opatreniach pri vyšetrovaní a ošetrovaní pacienta s podozrením na ochorenie vyvolané novým vírusom chrípky A H1N1 a všetkých protiepidemických opatreniach, informovanie členov krízových štábov pri ObÚ a členov RPK o aktuálnej situácii a prípadných nových prijatých opatreniach.

Bol aktualizovaný spojovací poriadok krajského pandemického plánu vrátane krízovej komunikácie a preverenia systému materiálneho zabezpečenia (antivirotiká, potrebný zdravotnícky materiál) na úrovni okresov a kraja .

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V spádovom území regiónu RÚVZ Trenčín odoberáme vzorky odpadovej vody systematicky z čističky odpadových vôd v Trenčíne a odpadovej vody z DD pre maloletých bez sprievodu - Horné Orechové podľa stanoveného harmonogramu odberov.

Plnili sa aj ďalšie úlohy pre udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR:

- Epidemiologické vyšetrenie každej aseptickéj meningitídy a hlásenej ACHP
- Kontrola očkovania proti poliomyelitíde

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

▪ **Poradňa prevencie HIV/AIDS**

na RÚVZ so sídlom v Trenčíne je v rámci odboru epidemiológie poradňa prevencie infekcie HIV/AIDS, v rámci ktorej je poskytované pred a potestové poradenstvo vrátane odberu krvi na detekciu protilátok anti HIV u osôb, ktoré o to požiadajú. Problematika HIV/AIDS je zaradovaná do všetkých školiacich akcií pre verejnosť realizovaných RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

▪ **Projekt „Hrou proti AIDS“ sme realizovali:**

V dvoch školách v 11 školách a osвета bola vykonaná u 460 žiakov. Trenčíne (5 ZŠ, 1 SŠ), v štyroch ZŠ v Bánovciach nad Bebravou a v jednom domove mládeže v Myjave.

Ostatné lokálne projekty a spoluúčasť na projektoch:

- a) V I. polroku 2009 bola vyhodnotená ďalšia etapa projektu Trenčianskeho samosprávneho kraja, na ktorom participujeme: Očkovanie chronicky chorého a staršieho obyvateľstva proti pneumokokovým invazívnym nákazám. Podľa údajov získaných od lekárov bolo v Trenčianskom kraji zaočkovaných v tejto sezóne 6106 pacientov t.j. 2,12 % obyvateľov. V rizikovej skupine 65 ročných a starších bolo zaočkovaných 4340 osôb, čo je 6,72 % osôb v tejto vekovej skupine. Za sledované obdobie 2004 – 2008 bolo v Trenčianskom kraji zaočkovaných 35 647 obyvateľov t.j. 8,49 %, v skupine 65 ročných a starších bolo zaočkovaných 20 135 t.j. 26,37 %.
- b) Spoluúčasť na projekte SZU v Bratislave: Prevencia infekcií v zdravotníckych zariadeniach : Analýza biofilmu z nozokomiálnych bakteriálnych kmeňov, ako základ pre prevenciu infekcií v zdravotníckych zariadeniach pod vedením prof. Čižnára – pokračujeme v zbere izolovaných kmeňov gramnegatívnych nozokomiálnych patogénov od pacientov, zo zdravotníckych pomôcok a z prostredia nemocničných oddelení pre potreby výskumnej úlohy.
- c) Spoluúčasť na projekte Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu, ktorý je opísaný v časti 2.4.
- d) V projekte Surveillance rotavírusových infekcií v detskej populácii spádového územia FN Trenčín boli retrospektívne vyhladané prípady RVGE u detí hospitalizovaných na detskom oddelení FN Trenčín od r. 2000 a spracované údaje získané prospektívnym sledovaním od roku 2006. Zistili sme, že 2,7 % detí hospitalizovaných na detskej klinike FN Trenčín bolo s diagnózou RVGE, čo je ročná chorobnosť - priemerne 25,3/100 000 obyvateľov spádového územia nemocnice. Z celkového počtu prípadov bolo 85,4 % prípadov do 5 rokov veku. Z nich bolo 72,8% komunitných a 27,2 % nozokomiálnych.. Ďalšie spracovanie projektu spadá do II. polroku 2009.
- e) Ďalším lokálnym projektom je – Zvyšovanie povedomia študentov stredných škôl v prevencii rakoviny krčka maternice aj v tomto roku bol projekt realizovaný v spoluprái so SOŠ zdravotníckou v Trenčíne. V tejto fáze sme pokračovali edukáciou formou prednášok a besied s cieľom ozrejmiť riziká vzniku ochorenia a možnosti účinnej prevencie a v ďalšej fáze zistiť účinnosť osvetu dotazníkovou metódou. Spracovanie dotazníkov, analýza výsledkov a vypracovanie záverov spadá do druhého polroku 2009.
- f) Zapojenie do projektu sledovania ochorení spôsobených Clostridium difficile pod gestorstvom pracoviska SZU v Bratislave vedeného prof. Čižnárom.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1. CYANOBAKTÉRIE

Na sledovaných prírodných kúpacích lokalitách v priebehu prvého polroka r. 2009 nebol zistený výskyt vodného kvetu.

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY

Úloha je realizáciou potravinového dozoru nad kvalitou minerálnych a pramenitých balených vôd, tuzemských i z dovozu, perlivých i neperlivých, pri ich plnení a pri skladovaní v predaji v obchodnej sieti. Rozsah vyšetřovaných ukazovateľov vychádza z požiadaviek 28. hlavy Potravinového kódexu SR a z aktuálnych požiadaviek interného zákazníka.

Za prvý polrok 2009 bolo v súvislosti s riešením tejto úlohy chemicky vyšetrených 52 vzoriek minerálnych a pramenitých vôd, mikrobiologicky vyšetrených 62 vzoriek a biologicky 51 vzoriek balených pitných vôd.

7.10. INFORMATIZÁCIA LABORATÓRNYCH ODBOROV

T.č. je zabezpečená a fungujúca informatizácia laboratórnej činnosti prostredníctvom programu „Vydra“, čím sú sprístupnené údaje laboratórnej činnosti (chemické, biologické a mikrobiologické analýzy vzoriek vôd) príslušnému oddeleniu. V procese reakreditácie sa program Vydra rozšíril o potrebné údaje tak, aby výsledný protokol z programu spĺňal požiadavky normy STN 17025:2005. Od r. 2008 funguje v L RÚVZ nainštalovaný administratívny systém ASU, ktorým sa zabezpečuje presná evidencia dokumentácie súvisiacej s činnosťou laboratórií.

7.15. STANOVENIE CHEMICKÝCH KONTAMINANTOV V PIESKU DETSKÝCH PIESKOVÍSK

Úloha je zameraná na monitorovanie kontaminácie piesku detských pieskovísk vo vybraných lokalitách chemickými anorganickými kontaminantami (toxickými prvkami -arzen, olovo, kadmium, ortuť, chróm, nikel, meď, zinok) a inými organickými kontaminantami. Na stanovenie uvedených toxických prvkov bolo v priebehu I. polroka 2009 odobratých a vyšetrených 8 vzoriek piesku z detských pieskovísk..

7.16. STANOVENIE MARKEROV EXPOZÍCIE TABAKOVÉMU DYMU V OVZDUŠÍ A V BIOLOGICKOM MATERIÁLI

V rámci plnenia tejto úlohy bola vykonaná technická príprava a rozpracovanie metódy na stanovenie kotinínu, boli stanovené validačné charakteristiky. V spolupráci s RÚVZ Banská Bystrica boli zrealizované 2 medzilaboratórne testy s 9 vyšetrenými vzorkami, ktorých výsledky priniesli nové a dôležité poznatky predovšetkým o selektivite rôznych anal.metód. Koncentrácia kotinínu ako ukazovateľa aktuálnej expozície bola stanovená v 1 vzorke moča.

Podiel L RÚVZ na úlohách iných oddelení

Spolupráca s oddelením hygieny životného prostredia

1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou.

L RÚVZ sa podieľa na plnení tejto úlohy analýzami vzoriek vôd z prírodných kúpalísk a tiež vzoriek vôd umelých kúpalísk-bazénov). Ukazovatele v nich sa stanovujú podľa požiadaviek daných Nariadením vlády č. 87/2008 o požiadavkách na prírodné kúpaliská, Vyhláškou č. 72/2008 o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská a podľa aktuálnych požiadaviek oddelenia HŽP – nášho interného zákazníka.

Za prvý polrok r. 2009 bolo vyšetrených celkom 6 vzoriek vôd prírodných kúpacích oblastí a 258 umelých kúpalísk.

1.6. Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou.

Laboratórna zložka vykonáva vyšetrenia kvality vody určenej na ľudskú spotrebu podľa požiadaviek, ktoré ustanovuje Nariadenie vlády 354/2006.

V období 01.01.-30.06. roku 2009 bolo v súvislosti s monitoringom kvality pitnej vody na spotrebisku vyšetrených 410 vzoriek.

Spolupráca s oddelením preventívneho pracovného lekárstva

Objektivizáciou pracovných podmienok v pracovnom prostredí sú merania hluku, nebezpečných chemických škodlivín a taktiež biologických faktorov - biologické expozičné testy .

Za prvý polrok r. 2009 bolo v súvislosti s objektivizáciou pracovných podmienok v pracovnom prostredí vyšetrených 202 vzoriek -chemické škodliviny a pevný aerosól, 68 vzoriek -biologické expozičné testy a 142 vzoriek -hluk.

Spolupráca s oddelením hygieny výživy

OCHFA ŽaPP participuje na úlohe **č.ú. 3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov , mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti** stanovením obsahu cudzorodých dusíkatých látok NO₂ a NO₃.

V rámci úlohy **č.ú. 3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli** vykonávame laboratórne vyšetrenia kuchynskej soli, vrátane morskej soli, zamerané na obsah KI a KIO₃, a tiež na obsah protihrudkujúcej zložky, feroxyanidu draselného.

Za prvý polrok r. 2009 v súvislosti s riešením týchto úloh bol v jedlej soli vyšetrený obsah KI a KIO₃ v 36 vzorkách, obsah feroxyanidu draselného v 20 vzorkách. Obsah dusitanov a dusičnanov bol stanovený v 57 vzorkách potravín pre dojčatá a malé deti.

V dojčenskej výžive v priebehu prvého polroku r. 2008 nebola zistená prítomnosť plesní, ktorá by vyžadovala následné stanovenie mykotoxínov na špecializovanom pracovisku.

Spolupráca s oddelením hygieny detí a mládeže

V rámci **ú. č. 4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál** laboratória RÚVZ zabezpečujú analýzy vzoriek stravy zamerané na stanovenie nutrientov a cudzorodých látok v preferovaných potravinových komoditách. V etape riešenia tejto úlohy zameranej na deti vekovej skupiny 4-6 ročných bolo vyšetrených celkom 30 vzoriek stravy na obsah nutrientov a 30 vzoriek vybraných potravinových komodít na cudzorodé látky.

ŠPECIALIZÁCIA ODBORNÝCH ČINNOSTÍ ČINNOSŤ ŠPECIALIZOVANÝCH PRACOVÍSK

Okruhom špecializovanej činnosti v oblasti objektivizácie faktorov prostredia pre oddelenie chemických analýz Laboratórii RÚVZ TN je analýza biologického materiálu (moč) na obsah: kotinínu, kyselín hipurovej, metylhipurových, mandľovej. Uvedené ukazovatele boli v prvom polroku roku 2009 vyšetované spolu v 59 vzorkách biologického materiálu.

Oddelenie mikrobiológie a biológie životného prostredia sa spolupodieľa na výkone špecializovaných činností pre Oddelenie hygieny výživy a Oddelenie epidemiológie:

- „Riadenie zdravotného rizika z potravín“

vyšetrovanie prítomnosti a počtu mikroorganizmov a zasielanie izolátov na stanovenie toxínov podľa Potravinového kódexu a Nariadenia komisie ES 2073/2005

V prvom polroku roku 2009 bolo celkovo vyšetrených 1197 vzoriek potravín. V 5 vzorkách bola stanovená prítomnosť *Listeria monocytogenes*, v 5 vzorkách bola izolovaná *Salmonella* (*S. stanley*, *S. enteritidis*, *S. infantis*), v 1 vzorke *Campylobacter jejuni* a v 12 vzorkách *Staphylococcus aureus*.

- **„Minerálne vody, pramenité vody a balená pitná voda“**

laboratórne vyšetovanie mikrobiologických a biologických ukazovateľov podľa 28. hlavy Potravinového kódexu (min. a pramenité vody) a Nar. vlády 354/2006 (balené pitné vody). Zabezpečujeme vyšetrenie všetkých ukazovateľov, špecializovaná činnosť je v súlade s č.ú. 7.3 Minerálne a pramenité vody

- **„Zariadenia spoločného stravovania a epidemiologicky rizikové činnosti výroby a manipulácie s potravinami a pokrmami“**

vyšetovanie vzoriek zo zariadení spoločného stravovania ako podklad pre vytváranie a koordinovanie opatrení súvisiacich s výrobou, manipuláciou a podávaním pokrmov a nápojov a potravín v epidemiologicky rizikových prevádzkach.

Zo zariadení spoločného stravovania bolo mikrobiologicky vyšetrených za prvý polrok roku 2009 86 vzoriek stravy, z ktorej bol 1 x izolovaný *Staphylococcus aureus* a 190 vzoriek sterov, z ktorých bolo 1 x izolované *Clostridium sp.* a 2 x *Bacillus cereus*.

- **„Obaly a predmety prichádzajúce do styku s potravinami“**

mikrobiologické vyšetovanie obalov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami V prvom polroku roku 2009 bolo vyšetrených 10 vzoriek obalov.

- **„Mykotoxíny a patulín v potravinách“**

vyšetovanie vzoriek na prítomnosť plesní a v následnosti podľa požiadaviek zákazníka (OHV) zaslanie vzoriek na stanovenie mykotoxínov.

V dojčenskej výžive v období 01.01.-30.06. roku 2009 nebola zistená prítomnosť plesní, ktorá by vyžadovala následné stanovenie mykotoxínov na špecializovanom pracovisku.

„Nozokomiálne nákazy“

na predchádzanie nozokomiálnym nákazám vyšetrujeme vzorky prostredia, vzorky materiálu na kontrolu sterility, bioindikátory na kontrolu správnej funkcie sterilizačných prístrojov a stanovujeme účinnosť dezinfekčných prostriedkov na bakteriálne kmene.

Stery z nemocničného prostredia a kontrola sterility v prvom polroku roku 2009 boli vyšetrené v 1402 vzorkách, 18- krát bol vyizolovaný *Pseudomonas aeruginosa* a 23 – krát *Staphylococcus aureus*, 18-krát *Clostridium perfringens* a 2x *Klebsiella pneumoniae*. Správna funkcia sterilizačných prístrojov bola overená u horúcovzdušných sterilizátorov bioindikátorom *Bacillus atrophaeus* (700 vzoriek) a u parných sterilizátorov bioindikátorom *Geobacillus stearothermophilus* (412 vzoriek).

9. PODPORA ZDRAVIA

9.2. ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO

RÚVZ Trenčín ako jeden z gestorov úlohy sa podieľa na plnení úloh projektu „Seniori v rodine a v spoločnosti“. Cieľom uvedeného projektu je zmeniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenie seniorov v spoločnosti.

- marec – zostavenie dotazníkov pre seniorov, pre mladú generáciu a rodinných príslušníkov seniorov realizovala Dr. V.Dobiášová a G.Provazníková
- OPZ od 15. mája uskutočňuje zber údajov do dotazníka pre štyri skupiny populácie, celkovo 480 respondentov. Databáza sa vytvorí v programe EPI INFO.
- OPZ pôsobilo pre obyvateľov DOS Trenčín na tému „Zdravý spôsob života v staršom veku“.

- Akadémia 3. veku - Dr.Dobiášová ako členka organizačného výboru Akadémie 3. veku sa zúčastnila na ukončení školského roku 2008/09 pri odovzdávaní vysvedčení absolventom už 23. ročníka akadémie.

9.3. ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

V realizácii projektu sme pokračovali na ZŠ a v MŠ (Motešice,, Myjava, Bošáca, Nová Dubnica, Opatová n/V, Nové Mesto n/v, Lúka, Trenčianske Bohuslavice, Chocholná a v Centre voľného času).

9.5 POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ.

7. apríl Svetový deň zdravia

– sme propagovali na celoslovenskej výstave „Zdravý životný štýl“ s intervenčnými aktivitami pre odbornú ale aj laickú verejnosť.

Lokálny projekt ZDRAVÝ ŽIVOTNÝ ŠTÝL harmónia tela a ducha.

V dňoch 1.– 4. 4.2009 pracovníci RÚVZ Trenčín na EXPO CENTER a.s. výstave „Zdravý životný štýl,, prezentovali aktivity poradne zdravia. Súčasťou boli preventívne vyšetrenia: meranie CO u fajčiarov – 51x, stanovenie % telesného tuku – 402 x, vyšetrenie cholesterolu – 330, meranie krvného tlaku – 405. Zároveň sme poskytli odborné poradenstvo a zdravotno-výchovný materiál.

Súčasťou výstavy bola vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou „Ošetrovatelstvo a zdravie III.“, „Pohyb a zdravie VI.“. Pod záštitou riaditeľa ÚVZ SR sa konala i I. odborná konferencia „Surveillance chronických chorôb“, na ktorej MUDr. Dobiášová predniesla tému „Význam vzdelávania zdravotníckych pracovníkov pre podporu zdravia“. RÚVZ Trenčín sa aktívne zúčastnilo aj pri organizovaní tohto celoslovenského odborného podujatia.

31. máj Svetový deň bez tabaku

Pri tejto príležitosti OPZ uskutočnilo zdravotno-výchovnú aktivitu v PLK Trenčín, kde bola pripravená názorná propagácia upozorňujúca na škodlivosť fajčenia, zároveň sme návštevníkom PLK a verejnosti ponúkli meranie CO vo výdychu u fajčiarov, spirometriu a odborné poradenstvo. K dispozícii bol i zdravotno-výchovný materiál. Rozhovory s fajčiarmi, bývalými fajčiarmi a pracovníčkou OPZ boli týždeň vysielané v regionálnej TV Trenčín.

Svetový deň AIDS - projekt „Hrou proti AIDS“

Projekt „Hrou proti AIDS“ je súčasťou Národného programu podpory zdravia ako aj Národného programu prevencie HIV/AIDS.

Cieľom je dosiahnuť také vedomosti a správanie mladých ľudí, aby sa dokázali chrániť pred infekciou HIV/AIDS, ako aj ostatnými infekciami prenášanými sexuálnym stykom a pred nežiadúcou graviditou.

Interaktívne pôsobenie „Hrou proti AIDS“ sme realizovali na 11 školách (Myjava – domov mládeže, ZŠ Bánovce n/B – 3x, na ul. Školská. ul. Partizánska a Duklianska, ZŠ Rybany, SPŠ stavebná Trenčín, ZŠ Bezručova, a 4 x ZŠ Novomeského Trenčín/. Výchova v prevencii AIDS a pohlavne prenosných ochorení v tomto období bola uskutočnená pre 460 žiakov.

9.7. VYZVI SRDCE K POHYBU

– termín riešenia bol gestorom projektu RÚVZ B.Bystrica stanovený na jeseň roku 2009

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Lokálny projekt „OBEZITA=OCHORENIE“

Projekt realizujeme v dvoch základných školách – mestskej a vidieckej u 11 ročných detí.

Doposiaľ sme realizovali dve etapy:

1. máj - príprava sady dotazníkov pre deti, rodičov, pedagógov
2. jún - zber údajov

9.9 CINDI PROGRAM SR

V rámci programu sme sa snažili znižovať celkovú úmrtnosť populácie trenčianskeho kraja, predovšetkým úmrtnosť na choroby srdcovo- cievne, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 roku veku a predĺžiť strednú dĺžku života u mužov i žien realizáciou vyšetrení srdcovo- cievných ochorení s následným odborným poradenstvom zameraným na elimináciu ovplyvniteľných rizikových faktorov.

Celkový počet vyšetrených klientov od 1.1.2009 do 30.6.2009: 628 klientov

Z toho počet prvovyšetrených klientov: 446 klientov

Počet vyšetrení celkového cholesterolu 442 , triglyceridov 70, glukózy 131, HDL 115, tlak krvi 612,

% vyšetrenia tuku:502. Všetkým vyšetreným klientom bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na prevenciu srdcovo – cievných ochorení.

9.10 ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Bolo vykonaných 85 prednášok na školách všetkých typov o zdravom životnom štýle zamerané na predošlé zmienené projekty.

Dr. Dobiášová na konferencii pedagogických pracovníkov Trenčianskeho kraja na tému „Zdravie v školách“, konanej 3.4.2009 na EXPO CENTER a.s. Trenčín predniesla výsledky vyšetrení pedagogických pracovníkov, ktoré vykonalo naše oddelenie v priebehu 5 rokov.

10. KONTROLA TABAKU

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Na základe listu CKTA/3046/2008 prijatého dňa 06.03..2008 vo veci zabezpečenia výkonu kontroly dodržiavania zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a podávania hlásenia o vykonanej kontrole fajčenia ku koncu kalendárnych mesiacov roka 2009 bolo vykonaných v I. polroku 2009 920 kontrol (HV-164, HDM-136, HŽP-301, PPL-236, EPID.-83). V 5 prípadoch (HV) bolo udelené sankčné opatrenie pokarhaním.

10.3. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA AKCIE PRE VEREJNOSŤ – VYŠETRENIE OXIDU UHOĽNATÉHO VO VYDYCHOVANOM VZDUCHU

Porada k plánovanej kampani na úrovni RÚVZ v SR sa zatiaľ neuskutočnila, informácie neboli dané ani podmienky kampane. Kampaň však prebieha až do novembra 2009.

Vyšetrenie CO vo vydychovanom vzduchu sme realizovali dňa 28.5.2009 z príležitosti 31. mája Svetového dňa bez tabaku. Pri tejto príležitosti OPZ uskutočnilo zdravotno-výchovnú aktivitu v PLK Trenčín, kde bola pripravená názorná propagácia upozorňujúca na škodlivosť fajčenia, zároveň sme návštevníkom PLK a verejnosti ponúkli meranie CO vo výdychu u fajčiarov, spirometriu a odborné poradenstvo. K dispozícii bol i zdravotno-výchovný materiál. Rozhovory s fajčiarimi, bývalými fajčiarimi a pracovníčkou OPZ boli týždeň vysielané v regionálnej TV Trenčín.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Topolčanoch**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

- v rámci regionálneho prioritného cieľa I vykonávame monitorovanie kvality vody na kúpanie vo Vodnej nádrži Duchonka, ktorá síce nebola Krajským úradom životného prostredia v Nitre vyhlásená ako voda na kúpanie ale v letnej sezóne ju využíva väčšie množstvo ľudí. Ide o hradenú vodnú nádrž viacúčelovú (rozloha 13,9 ha), s neorganizovanou formou rekreácie. Kvalitu vody na kúpanie budeme sledovať podľa Pokynov na zabezpečenie monitoringu a výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie pre LTS 2009 a v rozsahu podľa nariadenia vlády SR č. 87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská. Pred začiatkom sezóny boli odobraté 3 vzorky vody z troch odberových miest (malá pláž, veľká pláž, hrádzny múr). Podľa výsledkov analýzy fyzikálno-chemických ukazovateľov, vzorky vody nevyhovovali požiadavkám na vodu na kúpanie podľa NV č. 87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská v ukazovateľoch farba, fenoly a priehľadnosť. Po mikrobiologickej stránke vzorky vody vyhovovali požiadavkám na vodu na kúpanie. V blízkosti nádrže sú osadené informačné tabule o zákaze kúpania a nevhodnosti vody na kúpanie.
- v rámci regionálneho prioritného cieľa III - v rámci aktivít na podporu nefajčenia sme vykonávali kontrolu dodržiavania zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Od 1.1.2009 zamestnanci HŽP a Z vykonali 64 kontrol (v telovýchovno-športových zariadeniach, v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v úradných budovách, v zdravotníckych zariadeniach, v zariadeniach sociálnej starostlivosti, v predajniach). Nebolo zistené porušenie zákona o ochrane nefajčiarov.
- v rámci redukcie ochorení a úmrtnosti detí spôsobenej gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody sme na úseku HŽP venovali zvýšenú pozornosť tzv. kojeneckým vodám – v obciach kde nie je k dispozícii verejný vodovod bolo bezplatne zabezpečované vyšetrenie vôd na dusíkaté látky, vyšetrená bola 1 vzorka tzv. kojeneckej vody. Pri vodárenských zdrojoch určených na hromadné zásobovanie obyvateľov okresu Topoľčany pitnou vodou je obsah dusičnanov pod limitnými hodnotami pre dojčatá (údaje za rok 2008). V rámci aktivít k Svetovému dňu vody sme zabezpečovali orientačné vyšetrenie vôd z individuálnych vodných zdrojov na vyšetrenie obsahu dusičnanov Nitrotestom – vyšetrených bolo spolu 14 vzoriek vôd, vyplnených bolo 14 dotazníkov, ktoré nám zaslal ÚVZ SR. Z vyšetrených voriek vôd všetky prekračovali medznú hodnotu obsahu dusičnanov.

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

- monitorovanie kvality vody na kúpanie zabezpečujeme vo Vodnej nádrži Duchonka, ktorá síce nebola Krajským úradom životného prostredia v Nitre vyhlásená ako voda na kúpanie ale v letnej sezóne ju využíva väčšie množstvo ľudí. Ide o hradenú vodnú nádrž viacúčelovú (rozloha 13,9 ha), s neorganizovanou formou rekreácie. Kvalitu vody na kúpanie budeme sledovať podľa Pokynov na zabezpečenie monitoringu a výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie pre LTS 2009 a v rozsahu podľa nariadenia

vlády SR č. 87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská. Pred začiatkom sezóny boli odobraté 3 vzorky vody z troch odberových miest (malá pláž, veľká pláž, hrádzny múr). Podľa výsledkov analýzy fyzikálno-chemických ukazovateľov, vzorky vody nevyhovovali požiadavkám na vodu na kúpanie podľa NV č. 87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská v ukazovateľoch farba, fenoly a priehľadnosť. Po mikrobiologickej stránke vzorky vody vyhovovali požiadavkám na vodu na kúpanie. V blízkosti nádrže sú osadené informačné tabule o zákaze kúpania a nevhodnosti vody na kúpanie.

- V rámci umelých kúpalísk sa sleduje kvalita vody v 2 bazénoch na Krytej plavárni v Topoľčanoch (celoročná prevádzka) a na Letnom kúpalisku v Topoľčanoch (4 bazény - sezónna prevádzka). Údaje z monitoringu sú pravidelne spracovávané v IS Voda na kúpanie. Na Krytej plavárni v Topoľčanoch bol vyšetrených 18 vzoriek vody, na Letnom kúpalisku v Topoľčanoch 6 vzoriek vody. Voda v bazénoch uvedených zariadení vyhovovala požiadavkám na kvalitu vody na kúpanie podľa vyhlášky MZ SR č. 72/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpalisko až na mierne prekročené hodnoty voľného a viazaného chlóru.

1.6. MONITORING A VYHODNOCOVANIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

- monitoring kvality pitnej vody je v okrese Topoľčany vykonávaný podľa plánu monitoringu spracovaného podľa NV SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu
- v rámci monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch v okrese Topoľčany bolo k hodnotenému obdobiu spolu odobratých a vyhodnotených 54 vzoriek vôd. Z uvedeného počtu bolo v rámci preverovacieho monitoringu vyšetrených 14 vzoriek vôd, v rámci kontrolného monitoringu 40 vzoriek vôd. Z celkového počtu vôd vyšetrených v rámci monitoringu nebola závadná ani jedna vzorka (hodnotenie sa vykonalo podľa NV SR č. 354/2006 Z. z.).

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V rámci tejto úlohy získavame aktuálne údaje o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, vedieme evidenciu rizikových prác za náš okres, prehodnocujeme vydané rozhodnutia o určení rizikových prác podľa platnej legislatívy. Bolo vydaných 18 rozhodnutí, z toho bolo 3 na zrušenie rizikových prác.

V súčasnosti vedenie evidenciu rizikových prác v 77 organizáciách okresu Topoľčany. Celkový počet pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom je 1379 z toho 212 žien.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V rámci úlohy znižovania zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov sledujeme zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a jedovatými látkami a prípravkami, bolo posúdených a schválených 13 prevádzkových poriadkov. Úrad dostal 5 oznámení o začatí DDD činnosti.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V rámci úlohy znižovania rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu sme uplatňovaním príslušnej legislatívy vyhľadávali pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov hlavne u spracovateľov tvrdého dreva. Riešili sme inštaláciu novej technológie v spoločnosti Elektrokarbon a.s. Topoľčany (PAU) a to Nárazový mlyn 315 UPY Alpine a rozšírenie inštalácie elektrických pecí o tretiu pec na výskumné účely.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

V I. polroku 2009 nebola táto problematika riešená v organizáciách okresu. Organizácie nepredložili na posúdenie návrhy na vyhlásenie psychickej pracovnej záťaže ako rizikového faktora.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženie

V I. polroku 2009 neboli šetrené podozrenia na chorobu z povolania v súvisi s DNJZ.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Vid' hodnotenie v bode 2.1.5.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

V I. polroku 2009 nebola úloha realizovaná.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍNU, REZIDUÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Uvedenú úlohu riešime v plnom rozsahu, pričom nám laboratórnu analýzu zabezpečujú vybrané akreditované laboratórne pracoviská v rámci sietí RÚVZ v SR.

Pokiaľ ide o sledovanie dusičnanov a dusitanov v detskej výžive za rok 1.polrok 2009 sme na laboratórnu analýzu odobrali 3 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti, analýzy realizovalo akreditované pracovisko RÚVZ so sídlom v Nitre. Ani v jednej z analyzovaných vzoriek neboli prekročené najvyššie prípustne množstvá. V ukazovateli „dusitany“ hovoríme iba o monitorovaní.

V prípade sledovania mykotoxínov a patulínu bolo odobratých 6 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti. Analýzy zabezpečuje RÚVZ so sídlom v Poprade. Toho času však nedisponujeme s výsledkami laboratórných analýz.

V prípade sledovania reziduí pesticídov sme v mesiaci apríl, podľa harmonogramu, odobrali päť vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti a zaslali na laboratórnu analýzu na ÚVZ SR. Výsledky toho času nemáme ešte k dispozícii.

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V plnení projektu pokračujeme podľa materiálov zaslaných gestorom projektu (RÚVZ so sídlom v Poprade). Na riešenie projektu spolupracujeme s oddelením podpory zdravia. Cieľové skupiny sú stredne ťažko pracujúci muži, ženy v dvoch vekových štruktúrach (produktívny vek). Za prvý polrok 2009 už máme k dispozícii materiály od všetkých 80 probandov. Dotazníky ako výsledky biochemických vyšetrení a meraní parciálne spracúvame do tabuľkových sumárov tak, aby sme kompletnú správu za rok 2009 za Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topoľčanoch mohli zaslať na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach, kde sa spracováva správa za NR kraj.

3.3. KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI A SATURÁCIE ORGANIZMU JÓDOM

Uvedenú úlohu plníme podľa harmonogramu, ktorý, ako vyplynulo z plánu úradných kontrola na rok 2009, je upravený na 2 vzorky mesačne z vytypovaných odberových miest. Pomer dovoz a domáca produkcia je cca 1:1. Do dnešného dňa bolo odobratých 12 vzoriek soli. Limit jodidu draselného bol prekročený iba v jednej vzorke soli z dovozu. Podlimitné hodnoty jodidu draselného zistené neboli. Množstvo ferokyanidu vo vyšetovaných vzorkách prekročený nebol.

3.4. SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTOK V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

V prípade plnenia tejto úlohy vychádzame z usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2009.

V rámci uvedeného usmernenia v roku 2009 zabezpečujeme 3 etapy, pričom na prvý polrok 2009 bola plnená jedna etapa:

1. Dôkaz a stanovenie ultrafialových filtrov v kozmetických výrobkoch na ochranu pred slnečným žiarením (laboratórnu analýzu zabezpečovalo akreditované pracovisko RÚVZ Bratislava, hlavné mesto SR).

V rámci uvedenej etapy sme sledovali chemické parametre a označovanie kozmetických výrobkov podľa nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov.

V prvej etape sme posielali na analýzu 5 vzoriek kozmetických výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením. Hodnotenie etapy je termínované do 30 júna 2009.

3.5. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

V prípade tejto úlohy sa budeme zameriavať na kontrolu vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch – kontrolou ich označovania v zložení na obale a formou kaptaní zameraných na získanie správnych návykov na ochranu pokožky počas pobytu na slnku a zníženia vzniku alergických reakcií v dôsledku používania „black hena“ dočasnej farby na pokožku (zverejnenie informácií na webovej stránke úradu, na výveskách atď.).

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2. „MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU“

Cieľom tohto projektu je kompletné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku. Na základe získaných údajov budú vypracované intervenčné opatrenia zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov. Do projektu boli zapojené 2 triedy MŠ – 1 mestská MŠ ul. Tribečská I. Topoľčany a 1 vidiecka MŠ Ludanice po 15 detí, spolu 30 detí o vekovej skupine 3 – 6 ročných detí, 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa, 1 mestská ZŠ ul. Gogoľova Topoľčany a 1 vidiecka ZŠ Ludanice po 30 detí, spolu 60 detí, o vekovej skupine 7 – 10 ročných detí a 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa, 1 mestská ZŠ ul. Gogoľova Topoľčany a 1 vidiecka ZŠ Ludanice po 30 detí, spolu 60 detí, o vekovej skupine 11 – 14 ročných detí.

Získané údaje z dotazníkov sa naplňajú do pripravenej masky v programe excel a budú v stanovenom termíne do 31.12.2009 zaslané gestorovi projektu ÚVZSR v Bratislave.

4.5. „MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL“

Cieľom projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti u vybraných vekových skupín populácie detí SR vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Dlhodobým cieľom projektu je hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál populácie detí SR. Jedná sa o II. etapu monitorovania stravovacích zvyklostí detí, o vekovej kategórii 4 – 6 rokov. Do projektu boli zapojené deti z vidieckych MŠ Radošina a MŠ Bojná a deti z mestských MŠ na ul. Lipovej Topoľčany a MŠ ul. Tribečská II. Topoľčany, o počte 35 detí MŠ Radošina, 25 detí MŠ Bojná, 29 detí MŠ ul. Lipová Topoľčany a 31 detí z MŠ ul. Tribečská II. Topoľčany. Jedná sa o dotazníkové prieskumy: „Dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa“, „Frekvenčný dotazník“, „24 hodinová stravovacia anamnéza“ a „24

hodinový pohybový režim “. Dotazníky na základe súhlasu dotknutej osoby sú anonymné a vyplňané rodičmi detí, príp. ich zákonnými zástupcami na základe ústnych inštrukcií riaditeľiek dotknutých MŠ získaných od pracovníkov oddelenia HDM. Súčasťou dotazníku o stravovacích návykoch dieťaťa vo všetkých MŠ zapojených do projektu boli pracovníkmi oddelenia HDM vykonané antropometrické merania / hmotnosť, výška, obvod pásu, obvod bokov, tlak krvi / TKs, TKd /. Ďalšou súčasťou projektu bol odber celotýždňovej stravy. Odber celotýždňovej stravy sa uskutočnil vo vidieckej ŠJ pri ZŠ s MŠ Radošina a v mestskej ŠJ pri MŠ ul. Lipova Topoľčany na požadované hodnoty – energetická hodnota, B,T,C, NaCl, Pb, Cd, Hg dusičnany a odber nápojov v uvedených ŠJ na stanovenie farbív. Získané údaje z dotazníkov sa postupne vkladajú do databáz a budú zaslané v termíne do 30.09.2009 gestorovi projektu – RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.

4.6. ZDRAVÉ DETI V ZDRAVÝCH RODINÁCH

Prostredníctvom detí sme sa snažili následne ovplyvniť jednotlivých členov ich rodín, ktorí boli pozývaní do poradne pre deti a rodiny. Poradňu navštevujú rodiny, v ktorých sme na základe laboratórneho vyšetrenia metabolizmu tukov zachytili rizikových jedincov. Tieto rodiny sme stratifikovali podľa stupňa rizika, aby sme následne usmernili ich individuálnu zdravotno-výchovnú intervenciu. Každá zásadná zmena životného štýlu má nesporne svoj význam, i keď výsledky môžu byť viditeľné s odstupom rokov. Kontrolné biochemické vyšetrenie sme vykonali 4-om členom sledovaných rodín v poradni zdravia pre deti a rodiny .

Deti v týchto rodinách boli vyšetrené pediatriami v rámci projektu Zdravé deti v zdravých rodinách, pri opakovaných vyšetreniach boli u nich zachytené vyššie hodnoty cholesterolu ako je doporučená norma v príslušnej vekovej kategórii. Rodičov týchto detí sme pozvali na našu poradňu. Všetkým členom rodín, ktorí poradňu navštívili sme urobili kompletne vyšetrenie parametrov lipidového metabolizmu, zhodnotili riziko KVCH a ponúkli im zdravotno-výchovné poradenstvo a spoluprácu.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Realizácia vlastného očkovania:

Vlastné očkovanie si vyžaduje funkčný zdravotnícky systém, výkon je daný očkovacou schémou a trendom sú kombinované vakcíny.

Vyhodnotenie: očkovanie prebieha podľa očkovacieho kalendára platného pre rok 2009.

V mesiaci apríl prebiehal v SR, resp. v EÚ „Európsky imunizačný týždeň“, v rámci ktorého sme pripravili tieto akcie:

1. v týždenníku „MY“ pre región Topoľčany – Bánovce n/B. – Partizánske bol uverejnený článok pod názvom „Počas imunizačného týždňa sa možno dozvedieť všetko o očkovaní“.
2. na vývesnej tabuli v centre mesta Topoľčany, v budove RÚVZ a v Nemocnici Topoľčany n.o. bol rozsiahly článok s názvom „Európsky imunizačný týždeň 20. – 26.4.2009“ zameraný na zvýšenie povedomia o dôležitosti očkovania
3. na internetovej stránke RÚVZ Topoľčany bol uverejnený ten istý článok

4. osobne sme distribuovali písomný materiál zameraný na zvýšenie povedomia verejnosti po všetkých ambulanciách lekárov prvého kontaktu v okrese Topoľčany
5. osobne sme formou dialógov apelovali na lekárov a náhodných návštevníkov v ambulanciách
6. telefonické konzultácie

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2009:

V roku 2009 sú realizované nasledovné zmeny očkovacieho kalendára:

- zavedenie pravidelného povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám v súlade s odporúčaním SZO a v súlade s praxou členských štátov EÚ. Cieľom je zníženie výskytu závažných infekcií u najmladších detí vyvolaných pneumokokmi, redukcia úmrtnosti, pokles potreby hospitalizácie a zníženie nákladov na antibiotickú liečbu v dôsledku závažných pneumokokových infekcií.
- vynechanie prvého preočkovania detí v 3. roku života proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu, nakoľko z imunologického hľadiska ide o zbytočné preočkovanie v krátkom časovom odstupe po základnom očkovaní tromi dávkami v 1. roku života.

Vyhodnotenie: úloha bola plnená podľa pokynov ÚVZ SR. Od začiatku roku 2009 sa zaviedlo očkovanie detí proti pneumokokovým invazívnym infekciám.

V roku 2009 sa vynechalo prečkovanie detí v 3. roku života podľa platnej očkovacej schémy.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Základným predpokladom pre tieto činnosti je kvalitný monitoring, hodnotenie a laboratórna diagnostika ochorení preventabilných očkovaním. Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškoľovanie zdravotníckeho personálu, ako aj vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.

Vyhodnotenie: k 30.06.2009 bolo hlásené jedno ochorenie na pertussis u 12 - ročného dievčaťa kompletne očkovaného (základné očkovanie + 2x preočkovanie, naposledy v roku 2002) proti pertussis, nebolo hospitalizované, ochorenie zostalo epidemiologicky neobjasnené. Opatrenia v rodine vykonané neboli, nakoľko ochorenie bolo hlásené až po **uplynutí maximálnej** inkubačnej doby, avšak pediater odobral materiál na vyšetrenie pertussis jednému súrodencovi.

Okrem toho bolo hlásené aj jedno ochorenie na VHB u 22 ročného neočkovaného muža.

V epidemiologickej anamnéze pacienta bolo zistené rizikové správanie - užívanie drog - šnupanie pervitínu.

Kontrola očkovania v SR:

Vykonanie administratívnej kontroly očkovania vo všetkých ambulanciách pre deti a dorast v okrese Topoľčany (celkom 21), prípadne i v ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých.

Vyhodnotenie: úloha bude plnená podľa pokynov ÚVZ SR až v 2. polroku 2009.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

Zlepšením laboratórnej spolupráce na okresnej úrovni sa zaručí vyššia kvalita diagnostických možností a ich využitia v epidemiologickej praxi, čo v konečnom dôsledku významne ovplyvní epidemiologickú situáciu a zvýši schopnosť vysporiadať sa s prenosnými chorobami.

Vyhodnotenie: spolupracujeme s laboratóriami nielen v okrese Topoľčany (laboratórium klinickej mikrobiológie Nemocnica Topoľčany n.o., biochemické laboratórium Nemocnica Topoľčany n.o, súkromné biochemické laboratórium LABMED, súkromné laboratórium klinickej mikrobiológie HPL), ale i s oddelením klinickej mikrobiológie FN Nitra, s referenčným laboratóriom pre chrípku v ÚVZ SR Bratislava, v prípade potreby i s inými (laboratórium pri ŠVÚ Košice, súkromné veterinárne laboratórium Bratislava).

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

Vyžaduje si veľmi úzku spoluprácu s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj spoluprácu s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavne prenosné ochorenia a laboratóriami, ktoré zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku. Významné zlepšenie v tejto oblasti očakávame od zavedenia elektronického hlásenia prenosných ochorení terénnymi lekármi. Súčasťou plnenia tejto úlohy je aj propagácia využívania on-line hlásenia prostredníctvom internetu do existujúceho epidemiologického informačného systému EPIS.

Vyhodnotenie: osobnými a telefonickými konzultáciami podľa potreby a písomnými informáciami spolupracujeme minimálne 1x mesačne s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast a ostatnými odbornými lekármi. Opakovane všetkých lekárov upozorňujeme na výhody využívania epidemiologického informačného systému EPIS, avšak nakoľko ambulancie nie sú vybavené počítačovou technikou a internetom on.line hlásenie odmietajú, hlavne staršie vekové kategórie lekárov.

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

Základným predpokladom pre túto činnosť je kvalitný monitoring, hodnotenie a zavedenie laboratórnej diagnostiky v rámci surveillance nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ktoré vznikajú vplyvom ekosystémového narušenia. Jedná sa o nové patogénny, známe choroby, pri ktorých sa zistili noví pôvodcovia alebo došlo u nich k vývojovým zmenám, znovuobjavené staré patogénny, rozvoj virulentných foriem (modifikácia klinických a epidemiologických znakov, zmeny na úrovni pôvodcov nákazy, zmeny reakcie hostiteľského organizmu). Táto činnosť si vyžaduje veľmi úzku spoluprácu s mikrobiológmi, infektológmi a lekármi primárneho kontaktu. Dôležitú úlohu zohráva aj využívanie systému rýchleho varovania ECDC a WHO a rozširovanie týchto informácií cestou portálu epidemiologického informačného systému EPIS.

Vyhodnotenie: k 30.06.2009 nebolo hlásené takéto ochorenie ani podozrenie z ochorenia. Využívanie systému rýchleho varovania ECDC, WHO a rozširovanie týchto informácií cestou portálu epidemiologického informačného systému EPIS je v maximálnej možnej miere

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Vstupný portál nového programu EPIS sprostredkuje širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Predpokladom využívania tohto nového zdroja informácií je jeho prístupnosť na webovej stránke RÚVZ Topoľčany.

Vyhodnotenie: úloha bola splnená, portál programu EPIS je prístupný aj pre odbornú a laickú verejnosť. Na používanie programu EPIS sú opakovane upozorňovaní všetci lekári prvého kontaktu pre dospelých a deti a dorast, odborná a laická verejnosť prostredníctvom web stránok RÚVZ Topoľčany.

- analýza prenosných ochorení k 30.06.2009
- porovnanie výskytu prenosných ochorení v roku 2009 s výskytom v roku 2008
- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení zabezpečením:
 - včasnosti a vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
 - včasnosti a vysokej kvality hlásenia prenosných ochorení na všetkých úrovniach
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly prenosných ochorení
 - monitorovania rezistencie mikroorganizmov na ATB
- zvýšením informovanosti zlepšiť a skvalitniť „individuálnu“ prevenciu obyvateľov v oblasti prenosných ochorení a tým zvýšiť ich schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami

Vyhodnotenie:

- k 30.06.2009 sme spolu vykazovali v informačnom programe EPIS spolu 334 ochorení a 19.821 akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení

- z celkového počtu vykazovaných ochorení bolo 19 salmonelových enteritíd, z toho jedno bezpríznakové nosičstvo, 24 ostatných hnačkových ochorení, 39 rotavírusových hnačkových ochorení, 1 adenovírusové hnačkové ochorenie, 4 lymských borelióz, 170 ochorení na varicellu, 1 herpetický ekzém, 30 herpes zoster, 4 šarlachy, 4 erysipelas, 3 mononukleózy, 1 akútnu VHB, 2 svraby, 3 ohrozenia besnotou, 4 ochorení na sepsu (všetky NN), 1 streptokokovú meningitídu, 1 nešpecifikovanú vírusovú infekciu CNS, 1 toxoplazmózu,

- v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2008 sa znížil v tomto roku počet salmonelových enteritíd a tak isto i iných hnačkových ochorení, ale v tomto roku sa takmer 10 – násobne zvýšil počet hlásených ochorení na varicellu a mali sme hlásených i viac ochorení na ARO a chrípke podobných ochorení za rovnaké obdobie takmer o jednu tretinu. Ostatné ochorenia sa vyskytovali sporadicky.

- počas zvýšeného výskytu akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení boli informovaní obyvatelia formou letákov na vývesných paneloch v meste Topoľčany, na webových stránkach RÚVZ Topoľčany, v regionálnej tlači, počas zdravotno-výchovných akcií oddelenia podpory zdravia formou letákov a propagačných materiálov, v mesačných hláseniach pre lekárov okresu, informačných paneloch na RÚVZ Topoľčany.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, podávanie správ o epidemiologickej situácii v okrese Topoľčany a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

Vyhodnotenie: úloha je priebežne plnená. Informačný systém EPIS sa využíva v plnej miere na monitorovanie výskytu infekčných ochorení v okrese Topoľčany, ale i v celej SR prostredníctvom Systému rýchleho varovania. O epidemiologickej situácii v okrese 1x mesačne podávame správy na RÚVZ Banská Bystrica, okolitým RÚVZ, všetkým RÚVZ v nitrianskom kraji, vedeniu Nemocnice Topoľčany n.o. a všetkým lekárom prvého kontaktu v okrese.

Manažment kontaktov a ohnisk:

Dokumentovať všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko.

Vyhodnotenie: úloha je priebežne plnená, opatrenia v ohniskách nákazy sa zdokumentujú v liste epidemiologického vyšetrenia a v programe EPIS, prípadne v zázname o návšteve ohniska.

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY- „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.

- dopĺňanie a udržiavanie centrálnej databázy:

1. prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne
2. prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne
3. vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu
4. systému rýchleho varovania

- využívanie manažérskeho informačného systému na rýchle a neštandardné analýzy údajov, zaškolenie dostatočného počtu pracovníkov zo všetkých odborov epidemiológie RÚVZ v SR

- skvalitňovanie informovanosti laickej i odbornej verejnosti o výskyte prenosných ochorení a možnostiach ich predchádzania.

- uplatňovanie výstupov z analýz pri tvorbe odporúčaní a legislatívy uplatňovanej v prevencii a kontrole prenosných ochorení.

Vyhodnotenie: úloha je priebežne plnená, pracovníčka oddelenia epidemiológie sa zúčastnila školenia hlásenia prenosných ochorení do systému TESSY na RÚVZ Banská Bystrica, do programu EPIS sa vkladajú ďalšie údaje, ktoré vyžaduje systém TESSY.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Sledovanie výskytu nozokomiálnych nákaz, implementácia nových poznatkov o dezinfekčných prostriedkoch a sterilizačných postupoch do hygienicko-epidemiologického režimu jednotlivých zdravotníckych zariadení.

Vyhodnotenie: výkon štátneho zdravotného dozoru vykonával v okrese Topoľčany nad týmito zdravotníckymi zariadeniami:

lôžkové zdravotnícke zariadenia: 1–Nemocnica Topoľčany n.o., 14 oddelení s počtom lôžok 391.

V spádovom území okresu Topoľčany evidujeme spolu 194 neštátnych zdravotníckych zariadení. Štátny zdravotný dozor bol zameraný na mikrobiálny monitoring oddelení a kontrolu prevádzkových poriadkov a vykonal sa na týchto oddeleniach: gynekologicko-pôrodnícke, DKO, OAIM, urologické a oddelenie jednodňovej chirurgie. Spolu bolo odobratých 156 vzoriek zo sterilného materiálu, z prostredia, z rúk personálu, z odevu personálu a dezinfekčných roztokov. K 30.06.2008 bolo vykonaných 55 kontrol funkčnej schopnosti sterilizačných prístrojov.

Všetky vzorky boli vyšetrované v akreditovanom laboratórnom pracovisku RÚVZ Nitra.

Za sledované obdobie z Nemocnice Topoľčany n.o. bolo nahlásených 23 nozokomiálnych infekcií.

Dňa 5.5.2009 sa SR zapojila do národnej kampane „Dezinfekcia rúk“ do ktorej sa zapojilo aj oddelenie epidemiológie RÚVZ Topoľčany – apelovali sme na zvýšenie hygieny a dezinfekcie rúk zdravotníckych pracovníkov v Nemocnici Topoľčany n.o. a ostatných zdravotníckych zariadení v okrese Topoľčany formou propagačných materiálov a osobnými pohovormi.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Pandemická pripravenosť:

Aktualizácia Plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky (vrátane vtácej chrípky). Informovanosť o ohrození zdravia obyvateľov, príslušných epidemiologických opatreniach a sociálno-ekonomickom dopade pandémie.

Vyhodnotenie: plán opatrení je dopĺňaný podľa potreby.

Dňa 30.04.2009 vyhlásila WHO fázu 5.1.1 „Pandemického plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky“ a Hlavný hygienik SR nariadil opatrenia, vrátane nepretržitých 24 hodinových služieb pracovníkov oddelení epidemiológie, ktoré RÚVZ Topoľčany vykonáva a dopĺňa podľa aktualizovaných nariadení z ÚVZ SR.

Od 11.06.2009 vyhlásila Svetová zdravotnícka organizácia (SZO) Pandemickú fázu č. 6, najvyšší stupeň pandémie, ktorý je charakterizovaný epidémiami roztrúsenými v komunitách v najmenej jednej krajine iného SZO regiónu okrem počiatočného vypuknutia epidémií v Severnej Amerike (Mexiko, USA). Vyhlásenie zvýšeného stupňa pandémie sa nezakladalo na vážnosti ochorenia spôsobeného novým vírusom chrípky, ale na základe počtu nových prípadov hlásených vo svete. Pandémia má momentálne miernu formu.

Vzhľadom na aktuálnu epidemiologickú situáciu v súlade s Pandemickým plánom opatrení pre prípad pandémie chrípky v Slovenskej republike (zo dňa 2. 6. 2008, schválený

Pandemickou komisiou vlády SR č. 15404/2008) zostávajú naďalej v platnosti opatrenia, ktoré boli prijaté pre fázu 5. 1. pandemického obdobia (podľa SZO):

Na RÚVZ Topoľčany bola zriadená regionálna protiepidemická komisia, ktorá vykonáva svoju činnosť podľa vypracovaného štatútu a ktorá v prípade vyhlásenia mimoriadnej situácie sa stáva súčasťou krízového štábu.

- Je zabezpečená realizácia všeobecných protiepidemických opatrení v súlade s odporúčaniami SZO, EK a ECDC.
- Je zabezpečená zintenzívnená epidemiologická a virologická surveillance.
- Sú zabezpečené pohotovostné služby odborných pracovníkov RÚVZ (odd. epidemiológie) 24 hodín denne počas pracovných dní, sviatkov a víkendu.
- Je zabezpečené aktívne vyhľadávanie chorých ošetrojúcimi lekármi prostredníctvom zisťovania cestovateľskej a epidemiologickej anamnézy.
- Je zabezpečené týždenné hlásenie chrípky, chrípke podobných ochorení (CHPO) a akútnych respiračných ochorení (ARO) ako aj hlásenie z pohotovostných lekárskejších služieb, infekčných a detských oddelení jednotlivých nemocníc počas víkendu.
- Venuje sa pozornosť zvýšenej návštevnosti pohotovostných lekárskejších služieb, ochoreniam s neobvykle ťažkým priebehom ARO, ochoreniam u osôb prichádzajúcim zo zahraničia.
- Je zabezpečené okamžité hlásenie z pohotovostných lekárskejších služieb, infekčných a detských oddelení jednotlivých nemocníc (ev. ďalších nemocničných oddelení) v prípade podozrenie z novej chrípky A(H1N1).
- Monitoruje sa spotreba liekov proti nádche, kašľu a prechladnutiu prostredníctvom lekární.
- V spolupráci s riaditeľmi škôl (materských, základných, stredných, tiež detské jasle) sa monitoruje absencia v školských a predškolských zariadeniach.
- V spolupráci s nemocnicami sa sleduje a hlási počet hospitalizovaných s ochorením na chrípku, ARO, ARO s ťažkými priebehmi, ochorením zodpovedajúcim definícii ochorenia vyvolaného vírusom novej chrípky A (H1N1).
- Je zabezpečená informovanosť osôb prichádzajúcich a odchádzajúcich do krajiny (krajín) výskytu o príznakoch ochorenia, vrátane pokynov ako sa zachovať v prípade ich objavenia a prenose nákazy.

K 30.06.2009 bolo z okresu Topoľčany vyšetrených 6 osôb podozrivých z nákazy NFW s pozitívnou cestovateľskou anamnézou, všetky výsledky boli negatívne.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Vykonanie odberov každý druhý mesiac podľa platných pokynov riaditeľa ÚVZ SR vypracovaných NRC ÚVZ SR.

Vyhodnotenie: v rámci plnenia tejto úlohy boli k 30.06.2009 odobraté vzorky odpadovej vody v ČOV Topoľčany podľa vopred stanoveného harmonogramu ÚVZ SR Bratislava a to: 25.02.2009, 15.04.2009 a 20.05.2009. Vzorky odpadových vôd boli vyšetrené vo virologickom laboratóriu Bratislava s negatívnym výsledkom.

Počas sledovaného obdobia nebolo hlásené žiadne podozrenie ani ochorenie na poliomyelitídu.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.2., ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65 + A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO “

Od mája 2009 realizujeme projekt formou dotazníkov. Do projektu sa aktívne zapojilo 30 deviatakov z vidieka, 30 deviatakov z mesta, 30 absolventov stredných škôl s maturitou a 30 absolventov strednej školy bez maturity, 60 obyvateľov priemerného veku, 30 dôchodcov nad 65 rokov, bývajúcich v domove dôchodcov a 30 dôchodcov, bývajúcich vo vlastnom dome alebo byte.

9.4. PROJEKTY A ÚLOHY PODPORY ZDRAVIA REALIZOVANÉ NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI – DATABÁZA DOBRÝCH POSTUPOV

Za prvý polrok 2009 sme realizovali nasledovné programy :

Zdravé deti v zdravých rodinách
Sledovanie výživového stavu obyvateľstva
Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo
Sledovanie výživového stavu vybraných skupín populácie

V spolupráci s odd. hygieny výživy spolupracujeme na uvedenom projekte. Vyšetřili sme 83 klientov - biochemické parametre – celkový cholesterol, HDL - cholesterol, LDL - cholesterol, glykémiiu, triglyceridy, antropometrické parametre a ich zhodnotením spolu s anamnestickými údajmi z dotazníka sme u nich určili riziko kardiovaskulárneho ochorenia. Klienti boli zaradení do databázy poradne zdravej výživy. V indikovaných prípadoch sme doporučili ďalšie sledovanie a vyšetřenia v poradni zdravia. Výsledky sú podkladom pre cieleňú štátnu zdravotnú politiku a vytvorenie predpokladov primárnej prevencie.

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SVETOVOU ZDRAVOTNÍCKOU ORGANIZÁCIU.

/Týždeň boja proti drogám, Medzinárodný deň srdca, Svetový deň duševného zdravia, Medzinárodný deň starších ľudí,..../

22. marec 2009 – SVETOVÝ DEŇ VODY

Panel a informácie na výveske v meste k aktuálnej téme – význam vody pre organizmus, pitný režim, riziká znečistenia vodných zdrojov pre ľudí, ochrana vodných zdrojov.

7. apríl 2009 - SVETOVÝ DEŇ ZDRAVIA

17.4.2007 – v rámci Svetového dňa zdravia sme v spolupráci s Ligou proti rakovine, pobočka Topoľčany, pripravili na námestí v Topoľčanoch v miestnej galérii, Deň zdravia – Deň narcisov - meranie TK, telesného tuku, antropometrické merania, poradenstvo a distribúciu zdravotno - výchovného materiálu. Vyšetřených 76 ľudí. Zároveň sme uverejnili článok na internetovej stránke RÚVZ a pripravili informačný panel v priestoroch RÚVZ.

31. máj 2009 – SVETOVÝ DEŇ BEZ TABAKU

V mestskej výveske, na paneloch v RÚVZ, a na internete sme informovali obyvateľov o tomto významnom dni. Zároveň sa na túto tému uskutočnilo 5 prednášok pre žiakov 7. a 8. ročníka základných škôl v Topolčanoch. Dňa 29. mája sme k tomuto dňu uskutočnili v priestoroch RÚVZ deň otvorených dverí, na ktorom sme klientom zdôrazňovali zdravotné riziká fajčenia. Túto možnosť využilo 6 klientov.

Jún 2009 – MESIAC OLYMPIZMU, ŠPORTU A ZÁBAVY

V rámci „Mesiaca olympizmu, športu a zábavy“ sa naša organizácia aktívne zapojila nasledovnou aktivitou : „Metodický deň“, ktorý zorganizoval Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Prievidzi. Na športovom dni sa zúčastnili zamestnanci RÚVZ Prievidza, RÚVZ Žiar nad Hronom, RÚVZ Trenčín, RÚVZ Považská Bystrica. Športovci súťažili v nasledovných športových disciplínach: streľba zo vzduchovky, hod granátom na cieľ, mix volejbal a bowling.

V regionálnom týždenníku a na internetovej stránke RÚVZ sme zverejnili články:

Hrozí nám epidémia prasacej chrípky?

Svetový deň mlieka

Deň otvorených dverí - fajčenie

Poradne zdravia

Svetový deň tuberkulózy

Nebezpečný úpal

Svetový deň bez tabaku – 31. máj

Čo Vám Poradňa zdravia ponúka

Ako si strážiť cholesterol

Prednášková činnosť:

Fajčenie	žiakov..... 2	ZŠ Krnča..... 50
Riziká fajčenia.....	žiakov..... 5	prednášky ZŠ Hollého ul.....146
Zdravá výživa	zamestnancov..18	prednášok SAMSUNG Galanta.....1800
Zdravá výživa	študentov..... 1	prednášok Gymnázium Topolčany.....21
Zdravá výživa.....	žiakov..... 4	prednáška ZŠ Hollého ul.....112
Nadváha a obezita.....	zamestnancov... 1	prednášky RÚVZ Topolčany.....14
Nefarmakologické	ovplyvnenie hypertenzie..RÚVZ	prednáška Topolčany.14
Nefarmakologické	ovplyvnenie hypertenzie..Klub	prednáška dôchodcov....24
	seniorov..... 1	

9.9. CINDI program SR

Realizujeme programy na ochranu a podporu zdravia a zameriavame sa na zdravý spôsob života, ktorý významne ovplyvňuje rozvoj rizikových faktorov chronických ochorení a ich biologických indikátorov.

Do 30.6. 2009 sme v poradni zdravia vyšetrili 256 klientov – biochemické vyšetrenia Reflotronom, meranie TK, antropometrické merania. Klientom sme podľa aktuálneho stavu a realizovaných vyšetrení určili skóre rizika KVCH, v indikovaných prípadoch sme odporúčali ďalšie sledovanie a kontrolne vyšetrenie v Poradni zdravia.

V teréne za štandardných podmienok sme komplexne vyšetrili 166 klientov.

Iné :

V marci 2009 sme sa zapojili do realizácie medzinárodného **projektu SUNFLOWER**, zaoberajúceho sa problematikou HIV/AIDS. Spolupráca spočívala vo vyplnení priloženého dotazníka, ktorý sme vyplnený zaslali na RÚVZ Košice.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trnave**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
1.1.	Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
	RÚVZ v SR	priebežne
1.2.	Koordinácia národných programov výskumu v oblasti environmentálneho zdravia – ERA-NET	ÚVZ SR
	EK, SZÚ Bratislava	31.8. 2012
1.3.	Národný Informačný systém životného prostredia a zdravia EHIS	ÚVZ SR
	RÚVZ SR na regionálnej úrovni	30.6.2010
1.4.	Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení	ÚVZ SR
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ hl. m. SR so sídlom v Bratislave	December 2009
1.5.	Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	2009 a trvale
1.6.	Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	2009 a trvale
1.7.	PHIME projekt „Public health impact of long-term, low-level mixed element exposure in susceptible population strata“ – Vplyv dlhodobej expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Spišskej Novej Vsi	Rok 2010
1.8.	Projekt LIFE+ pre ľudský biomonitoring	ÚVZ SR
	vybrané RÚVZ v SR	31.12.2012

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

Anotácia

Realizovanie NEHAP III má zabezpečiť kontinuitu procesu trvalej udržateľnosti environmentálneho zdravia obyvateľov SR v súlade s politikou EÚ a SZO v tejto oblasti a cieľov Európskeho akčného plánu pre životného prostredia a zdravie na roky 2004 – 2010, ktorý schválili všetky členské štáty v EÚ.

NEHAP III vymedzuje najaktuálnejšie problémy životného prostredia a zdravia obyvateľov SR v súčasnosti a určuje prioritné oblasti na riešenie v rokoch 2005-2010. Aktivity NEHAP III sú zamerané na nasledovné ciele:

- a) redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody,
- b) prevencia a redukcia zdravotných dôsledkov spôsobených nehodami a zraneniami detí,
- c) prevencia a zníženie respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečistením ovzdušia,
- d) zníženie rizika chorôb a invalidity detí spôsobenej expozíciami nebezpečných chemických látok (napr. ťažkým kovom) a biologickými činiteľom.

NEHAP III zahŕňa okrem vyššie uvedených problematiku bývania a zdravia, dopadov klimatických zmien na zdravie, vytvorenia informačného systému environmentálnych a zdravotných indikátorov.

V tejto oblasti sa nevykonávali žiadne aktivity.

1.2. KOORDINÁCIA VÝSKUMNÝCH PROGRAMOV V OBLASTI ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA NA NÁRODNEJ ÚROVNI – ERA-NET V OBLASTI ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE

Anotácia

Odhaduje sa, že okolo 20% ochorení v rozvinutých krajinách môže byť pripisovaných environmentálnym faktorom a závažnosť problémov je vnímaná u väčšiny Európanov. Hodnotenie zdravotných dopadov je založené hlavne na nedostatočnom množstve údajov a limitujúcich informácií vo vzťahu medzi expozíciou a zdravím. Preto je potrebné posilniť výskum v tejto oblasti a rozvíjať metódy a nástroje, ktoré budú zlepšovať porovnateľnosť údajov. Členské štáty rozvíjajú zručnosti a expertízu použitím odlišných mechanizmov na financovanie výskumu v oblasti životného prostredia a zdravia.

Vedecké hranice vytvorené kompetenciami rôznych dotujúcich organizácií sú často prekážkou pri vzájomnej spolupráci. I keď ciele sú smerom k relevancii a účinnosti, výsledky zostávajú roztrieštené a neaktuálne pre podporu tvorby politických nástrojov. A preto výsledky zo štúdií ERA-ENVHEALTH budú viesť k návrhu koherentného zoznamu predložených prioritných oblastí, k implementácii spoločných aktivít a spoločných medzinárodných výziev (calls). ERA-ENVHEALTH prostredníctvom 19 participantov z 10 krajín prispeje k vybudovaniu spolupráce prostredníctvom rôznych organizácií v oblasti výskumu, environmentálneho a verejného zdravia.

Neparticipujeme na riešení projektu.

1.3. NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA (EHIS)

Anotácia

Informačný systém životného prostredia a zdravia (EHIS) je účinným nástrojom na podporu tvorby politiky, umožňuje nastavenie priorit na základe súboru dôkazov, zdokonaľuje prístup k informáciám a posilňuje komunikáciu s verejnosťou. Štvrtá ministerská konferencia o životnom prostredí a zdraví odporučila ďalšie aktivity na rozvoj systému, ktoré sú tiež dôležitými prvkami Európskeho programu verejného zdravotníctva a európskej stratégie životného prostredia a zdravia. Na základe skúseností z predchádzajúcich projektov (ENHIS, ENHIS2) a zahrnutia veľkého počtu krajín do tejto úlohy sa zistilo, že je potrebné takýto informačný systém rozvíjať aj naďalej, a to na príslušnej regionálnej úrovni členských krajín. Tento projekt bude zahŕňať vývojové metódy a praktické skúsenosti z predchádzajúcich skúseností krajín, ktoré sa v rokoch 2004-2007 do vývoja informačného systému zapojili. Prostredníctvom aktívneho zapojenia sa Úradu verejného zdravotníctva SR a regionálnych úradov verejného zdravotníctva projekt prispeje k rozvoju trvalo udržateľného národného informačného systému ŽP a zdravia. V projekte sa budú sledovať indikátory, ktoré vznikli selekciou na základe dostupnosti požadovaných údajov v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky.

Za oddelenie HŽP sú pravidelne zverejňované aktuálne informácie o prebiehajúcich aktivitách. Prioritnými oblasťami sú aktuality v kúpacej sezóne, informácie k svetovému dnu vody, a pod.

1.4. KVALITA VNÚTORNÉHO OVZDUŠIA V EURÓPSKÝCH ŠKOLÁCH; PREVENCIA A REDUKCIA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

Anotácia

Táto úloha má podporiť implementáciu CEHAPE RPG 3 „Redukcia respiračných ochorení spôsobených vnútorným i vonkajším ovzduším v školách“. Úloha sa bude realizovať ako projekt. V rámci projektu bude vykonané hodnotenie expozície detí vystavených škodlivinám vo vnútornom ovzduší škôl a hodnotenie vzťahov medzi kvalitou indoor v školách a respiračnými ochoreniami detí.

Projekt je vo fáze dokončovania designu, prípravy dotazníkov, upresňovania a špecifikácie sledovaných a vyšetrovaných škodlivín v školách, zjednocovania metodík laboratórnych vyšetrení. Doteraz sa uskutočnili dve pracovné stretnutia krajín (Taliansko, Maďarsko, Rakúsko, Slovensko, Srbsko a Čierna Hora, Albánsko, Bosna, Nórsko) zapojených do projektu v Budapešti, kde boli rozpracované zámery projektu, boli prezentované prístupy aplikované v jednotlivých krajinách, skúsenosti z podobných prieskumov a projektov. Tieto stretnutia slúžili na harmonizovanie spoločného postupu pri vykonávaní prieskumu na vytypovaných školách.

Na plnení úlohy sa nepodieľame nakoľko nie sme riešiteľským pracoviskom.

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Anotácia

Sledovanie kvality vody, vybavenosti a prevádzky rekreačných lokalít zohráva dôležitú úlohu v preventívnej ochrane zdravia ľudí, pretože pobyt na takýchto lokalitách môže mať priamy dopad na zdravie rekreatantov a vzhľadom na vysokú koncentráciu obyvateľov na týchto miestach v letnom období môže byť významný aj z hľadiska výskytu epidémií.

Požiadavky na kvalitu vody, v ktorej je kúpanie povolené ustanovuje zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení zákona č. 140/2008 Z.z., vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 72/2008 o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská (pre umelé kúpaliská) a nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská.

Na základe požiadaviek legislatívy a dlhodobého sledovania a zhodnotenia kvality vody v najviac využívaných prírodných lokalitách bolo Krajskými úradmi životného prostredia v roku 2005 navrhnutých a vyhlásených 39 prírodných kúpacích lokalít všeobecne záväznými vyhláškami za vody vhodné na kúpanie. V Správe Slovenskej republiky o kvalite vody na kúpanie sme povinní informovať Európsku úniu o kvalite vody na týchto lokalitách v zmysle požiadaviek európskej legislatívy. Do roku 2007 sme reportovali relevantné informácie podľa požiadaviek smernice č. 76/160/EHS, od roku 2008 reportujeme kvalitu vody podľa novej smernice č. 2006/7/ES o riadení kvality vody na kúpanie, ktorou sa zrušuje smernica 76/160/EHS.

Monitoring na prírodných kúpacích lokalitách bez prevádzkovateľa vykonávajú regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike z vlastných nákladov v pravidelných časových intervaloch v rozsahu a frekvencii, ktorá je určená v citovanom nariadení vlády. Minimálna frekvencia odberu vzoriek vody na kúpanie je 14 dní. Na prírodných lokalitách sa sleduje 27 ukazovateľov kvality vody, pričom monitoring je potrebné začať vykonávať 2 týždne pred vyhlásením kúpacej sezóny. V prípade prírodných lokalít s organizovanou rekreáciou (prírodných a umelých) zabezpečuje sledovanie kvality vody prevádzkovateľ. Ten v plnom rozsahu zodpovedá aj za dodržiavanie ďalších povinností, stanovených platnými predpismi. Monitorovanie okrem toho, že zásadným spôsobom ovplyvňuje kvalitu a získavanie primárnych informácií, umožňuje sledovať trendy vývoja v kvalite vody na kúpanie a následne pristúpiť k opatreniam smerujúcim k celkovému zlepšovaniu úrovne rekreačných oblastí.

V kúpacej sezóne roku 2009 v okrese Trnava, Piešťany a Hlohovec nie sú v prevádzke žiadne prírodné lokality, resp. doteraz kontrolované kúpacie oblasti nemajú prevádzkovateľa a neboli vyhlásené za kúpacie oblasti.

Pri kontrole začiatku prevádzky umelých kúpalísk bol hodnotený technický stav bazénov, kvality vody ktorou sa naplňajú bazény, prevádzkový poriadok a celková vybavenosť areálov. K termínu 12.06.2009 bola vykonaná kontrola v 4 zariadeniach kúpaliska a vydané rozhodnutie k začatiu prevádzky pre 4 kúpaliská (kúpalisko Castiglione Trnava, EVA Piešťany, kúpalisko Cífer – Pác, kúpalisko Zámocká záhrada Hlohovec). Ďalší 2 prevádzkovatelia požiadali o otvorenie prevádzky. V týchto zariadeniach sa priebežne vykonáva kontrola podľa pripravenosti kúpaliska.

1.6. MONITORING A VYHODNOCOVANIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Anotácia

Sledovanie kvality pitnej vody patrí k prioritám odboru hygieny životného prostredia, pretože kvalita pitnej vody má významný vplyv na zdravie obyvateľstva.

Požiadavky na kvalitu vody určenú na ľudskú spotrebu ustanovuje zákon č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov a nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. V týchto legislatívnych predpisoch je implementovaná smernica Európskej únie 98/83/EC o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu.

Zo smernice EÚ vyplýva pre Slovenskú republiku povinnosť zberať údaje z monitoringu pitnej vody a od roku 2004 odovzdať každé tri roky správu o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu Európskej Komisii. Každý rok je publikovaná hodnotiaca národná správa z výsledkov monitorovania kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov, ktorá je spracovaná v programe VYDRA.

Monitorovanie kvality pitnej vody je dôležité aj zo zdravotného hľadiska, konzumovanie pitnej vody nevyhovujúcej kvality môže spôsobiť vážne poškodenie zdravia ľudí a zvýšený výskyt niektorých ochorení prenášaných vodou. Najčastejšími ukazovateľmi, v ktorých pitná voda nevyhovuje stanoveným limitom sú dusičnany, dusitany, arzén, koliformné baktérie, enterokoky a senzorkické ukazovatele železo a mangán.

Monitorovanie kvality pitnej vody vykonávajú RÚVZ v SR. Odbery vykonávajú všetky RÚVZ v SR, vzorky sa vyšetrujú len v krajských RÚVZ, ktoré sú vybavené laboratóriami. Odbery vzoriek a ich presun je to náročný z dôvodu koordinácie medzi jednotlivými RÚVZ, pretože v laboratóriách sú vykonávané nielen analýzy pitnej vody, ale aj iných druhov vôd a analýzy potravín. Frekvencie odberu vzoriek sú stanovené v prílohe nariadenia vlády č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu a závisia od objemu vyrábanej alebo dodávanej pitnej vody.

Monitoring kvality pitnej vody v spotrebisku sa vykonáva podľa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu a usmernenia ÚVZ SR. K 1. Polroku 2009 bolo celkovo vykonaných 50 odberov v rámci PM a 26 odberov v rámci KM. V rámci ŠZD bolo vykonaných celkovo 52 odberov. Výsledky analýz sú evidované v databáze systému VYDRA.

1.7. PHIME PROJEKT „PUBLIC HEALTH IMPACT OF LONG-TERM, LOW-LEVEL MIXED ELEMENT EXPOSURE IN SUSCEPTIBLE POPULATION STRATA“ – VPLYV DLHODOBEJ EXPOZÍCIE NÍZKYM KONCENTRÁCIÁM ZMESI KOVOV NA ZDRAVIE CITLIVÝCH POPULAČNÝCH SKUPÍN.

Anotácia

Projekt je súčasťou integrovaného projektu, ktorý je plnený v rámci VI. Rámcového programu EÚ. Integrovaný projekt je zameraný na hodnotenie expozície ľudí zo životného

prostredia a vplyvu faktorov ŽP na zdravie (osteoporóza, kardiovaskulárne ochorenia, nádorové ochorenia, vplyv na neuro-veget. systém a ďalšie). Zahŕňa viaceré oblasti Európy, ale i iných častí sveta. Projektu sa zúčastňuje 31 odborných inštitúcií z 20-tich krajín sveta (štáty západnej a strednej Európy, Čína, USA, Bangladéš). Zahraničným gestorským pracoviskom je Lund Univerzita, Švédsko. Projekt, v ktorom je zapojená SR, je jeho súčasťou. Zameraný je na zhodnotenie expozície citlivých populačných skupín – detí a žien nízkym koncentráciám kovov – Pb, Cd, Hg). Expozícia bude hodnotená u detí žijúcich v priemyselnej oblasti – Rudňany, Krompachy, vidieckej oblasti – v okrese Brezno a v mestskej oblasti – Banská Bystrica a u žien žijúcich v mestskej oblasti. Expozícia bude hodnotená na základe vyšetrenia obsahu kovov v krvi vybraných respondentov – po 50 detí vo veku 7-10 rokov z každej z oblastí a 50 žien vo fertilnom veku. Stanovenia obsahu kovov budú robené v laboratóriách Lund univerzity, Švédsko. Potrebné údaje pre hodnotenie expozície budú získané dotazníkovými metódami – dotazník rodičov, detí, škôl, vybraných oblastí.

Na plnení úlohy sme sa nepodieľali nakoľko nie sme riešiteľským pracoviskom.

1.8. PROJEKT LIFE + PRE ĽUDSKÝ BIOMONITORING

Anotácia

Prostredníctvom ľudského biomonitring a biomarkerov je možné zistiť expozíciu vybraným chemickým látkam a zistiť súvislosť medzi environmentálnym zdravím a ochoreniami. Medzinárodný projekt do ktorého sa zapojilo 18 členských krajín vrátane Slovenska¹ bude zameraný na zjednotenie metodiky v oblasti ľudského biomonitringu v štátoch Európskej únie. Študovanou populáciou budú deti v predpubertálnom veku (6-11 roční) a ženy (matky vo veku 20-45 rokov). Vyšetrovanými biomarkermi budú metylortuť stanovená z vlasov; kadmium a kotinín stanovené z moča a ftaláty. Minimálny počet odobratých vzoriek musí byť 240 t.j. 120 odobraných vzoriek od každej dvojice matka-dieťa.

Kadmium a metylortuť predstavujú riziko pre zdravie človeka, ďalšie dva biomarkery kotinín a ftaláty sa spájajú so zhoršeným stavom vnútorného ovzdušia.

Príprava a spracovanie návrhu pre projekt sa začne v roku 2009.

Na plnení úlohy sme sa nepodieľali.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
2.1.	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO RÚVZ v SR	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
2.2.	Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami RÚVZ v SR	ÚVZ SR
2.3.	Zdravé pracoviská RÚVZ so sídlom v Bratislava hl. m. SR, Nitre, Martine, Banskej Bystrici, Rožňave, Trenčíne, Zvolene, Poprade, Žiari nad Hronom, Košiciach	ÚVZ SR
2.4.	Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
2.4.1.	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Trenčíne, Martine, Žiline	
2.4.2.	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Nitre, Bratislave hl. m. SR	
2.5.	Pracovné podmienky ako determinanty rodovej nerovnosti práce (Iniciatíva Spoločenstva EQUAL) ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Košiciach, Rožňave, Bratislave hl. m. SR	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viesť evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa nariadenia vlády SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii pracovných činností a o náležitostiach návrhu na zaradenie pracovných činností do kategórií z hľadiska zdravotných rizík. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení

rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovanie výsledkov a intervaly preventívnych lekárskech prehliadok a zaradenie pracovníkov do pracovného procesu na základe výsledkov preventívnych lekárskech prehliadok.

Evidenciu rizikových prác vedieme za región (okresy Trnava, Piešťany, Hlohovec) pomocou programu ASTR, do ktorého pravidelne zadávame údaje o nových pracoviskách s vyhlásenými RP, počte zamestnancov, rizikových faktoroch atď.

V rámci ŠZD sledujeme pracovné podmienky zamestnancov, objektivizáciu rizikových faktorov, používanie OOPP, realizáciu opatrení na zníženie rizika, výsledky a intervaly preventívnych lekárskech prehliadok a pod. Upozorňujeme zamestnávateľov hlavne na potrebu prehodnotenia pracovných činností zaradených do 4. ktg rizika, resp. na realizáciu potrebných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce 4. ktg.

V termíne od 01.01.2009 – 30.06.2009 sme vykonali 49 previerok v rámci ŠZD, bolo vydaných 15 nových rozhodnutí o zaradení pracovných činností do rizikových prác, 6 bolo zrušených, prehodnotených bolo 17.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Zabezpečiť poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi jedovatých látok a jedovatých látok a prípravkov a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

V prvom polroku 2009 sme vykonali celkovo 69 previerok zameraných na činnosť podľa NV SR 355/2006 Z.z. v organizáciách, kde sa používajú nebezpečné chemické faktory. Previerky boli vykonané v priemyselných podnikoch – 25, v poľnohospodárskych organizáciách - 10, v lekárňach - 2, v predajniach - 12, na nakladanie s NO - 20. Pri previerkach sa sledovalo skladovanie nebezpečných chemických látok a prípravkov, odborná spôsobilosť pracovníkov, spôsob evidencie jedov, vypracovanie prevádzkových poriadkov, podmienky predaja, používanie OOPP, spôsob nakladania s nebezpečnými odpadmi.

Bolo vydaných 6 povolení na používanie veľmi jedovatých látok a prípravkov a 14 povolení na nakladanie s nebezpečnými odpadmi.

Osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu alebo obchodovanie s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami boli vydané po preskúšaní pre 5 žiadateľov, bez skúšok pre 49 žiadateľov.

Pre zamestnávateľov i zamestnancov sme poskytovali konzultácie, týkajúce sa práce s nebezpečnými chemickými faktormi.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s expozíciou chemickým faktorom (NV SR č. 355/2006 Z.z.)	P o č e t
Celkový počet previerok	69
Kontrolné listy	10

1.1.3

Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. v znení NV SR č. 301/2007 o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

V rámci ŠZD vyhľadávame pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov a zamestnávateľov upozorňujeme na povinnosť mať tieto postupy posúdené orgánom verejného zdravotníctva. Bolo vydaných 11 súhlasných rozhodnutí na manipuláciu s chemickými karcinogénmi a mutagénmi, z toho bolo vydaných 7 rozhodnutí na manipuláciu s azbestom pri búraní stavieb. V rámci ŠZD a na základe žiadostí bolo v 1. polroku roku 2009 vykonaných 9 previerok pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Pri ŠZD kontrolujeme zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri manipulácii s chemickými karcinogénmi a mutagénmi v zmysle príslušných nariadení vlády SR. Vedeeme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s expozíciou chemickým karcinogénom a mutagénom vrátane azbestu (NV SR č. 356/2006 Z.z. , v znení NV SR č. 301/2007 Z.z. a NV SR č. 253/2006 Z.z.)	P o č e t
Celkový počet previerok	9
Kontrolné listy	18

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády SR č. 359/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred nepriaznivými účinkami nadmernej fyzickej, psychickej a senzorickej záťaže pri práci, pri výkone ŠZD.

Priebežne prehodnocovať psychickú pracovnú záťaž za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže u vybraných profesií.

Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác vo faktore psychická pracovná záťaž podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií.

Vykonalí sme kontrolu uložených opatrení za účelom eliminácie psychickej pracovnej záťaže 3. kategórie u vedúceho výpočtového strediska Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Keďže opatrenia boli vykonané a sú dodržiavané, psychická pracovná záťaž u danej pracovnej pozície bola znížená a vyradená z rizikových prác.

Riešili sme dve žiadosti o uvedenie pracovných priestorov pracovných a dopravných psychologov do prevádzky. V oboch prípadoch boli priestory vyhovujúce pre daný typ práce. Ďalej sme riešili žiadosť o zaradenie niekoľkých pracovných pozícií spoločnosti Slovenské elektrárne a.s., Jaslovské Bohunice do kategórie rizikových prác. Po podrobnom preskúmaní povahy navrhovaných pracovných pozícií a hodnotenia psychickej pracovnej záťaže od PZS Novapharm, zaradili sme všetkých šesť pracovných pozícií do 3. kategórie rizikových prác. Iné rizikové práce z hľadiska psychickej pracovnej záťaže na RÚVZ so sídlom v Trnave neevidujeme.

Na základe výsledkov prieskumu informovanosti o vplyve psychickej pracovnej záťaže na pedagogických pracovníkov z roku 2007, z ktorého vyplynula potreba objektivizácie tohto faktora pre ochranu a podporu zdravia pedagógov, sme zaslali výzvy na predloženie hodnotenia psychickej pracovnej záťaže pracovných pozícií „pedagogický pracovník – učiteľ I. stupňa, učiteľ II. stupňa ZŠ“ vybraným základným školám v regióne (celkový počet 23 ZŠ) s termínom do konca augusta 2009.

V zmysle §11 písm. n) zákona č.355/2007 Z.z. sme sa rozhodli monitorovať problémy so spánkom u pracovníkov vrcholového manažmentu vo vzťahu k životným a pracovným podmienkam. V súčasnosti prebieha fáza oslovovania manažérov a zberu údajov. S každým manažérom, ktorý súhlasí s účasťou na tomto prieskume, je dohodnuté individuálne stretnutie, počas ktorého vyplní dotazníky a test. Výsledky sú v tejto fáze spracovávané individuálne a zaslané respondentovi elektronickou poštou. Celkové výsledky sa budú vyhodnocovať a spracovávať po zozbieraní vytýčeného množstva dát (30 respondentov). Zatiaľ sme oslovili celkovo 12 manažérov, s ôsmimi z nich prebehlo stretnutie a sú zozbierané dáta, so zvyšnými štyrmi je stretnutie naplánované na letné obdobie. V oslovovaní k účasti na prieskume pokračujeme, do konca kalendárneho roka 2009 by mala byť zozbieraná väčšina dát.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s psychickou záťažou (NV SR č. 542/2007 Z.z.)	P o č e t
Celkový počet previerok	1
Kontrolné listy	0

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženie

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhl. MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení.

Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

V prvom polroku 2009 sme prešetrovali 2 podozrenia na vznik choroby z povolania z DNJZ. V prvom prípade išlo o radiálnu epikondylitídu u výrobnjej pracovníčky v automobilovom priemysle a v druhom prípade o sy canalis carpi l.dx. ľahkého stupňa, sy bolestivého ramena vľavo a radiálna epikondylitída u montážneho robotníka elektromotorov. U montážneho robotníka elektromotorov predpokladáme súvis medzi jeho pracovnou činnosťou zapájajúca a ochoreniami epikondylitis radialis humeri l. dx. a sy canalis carpi l. dx.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhl. MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci a vyhl. MZ SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami, najmä na dodržiavanie limitov fyzickej záťaže a hmotnosti manipulovaných bremien, hodnotenie pracovných polôh pri výkone práce a ďalších prispievajúcich faktorov podieľajúcich sa na vzniku ochorení chrbtice.

Pri prešetrovaní podozrení na ochorenia chrbtice vo vzťahu k profesii zamestnanca overovať v terénnej praxi metodický postup, úzko spolupracovať s odborníkmi klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. Zistené ochorenia slúžia ako indikátor stavu pracovných podmienok a spôsobu výkonu práce a podnet na prijímanie účinných opatrení v prevencii vzniku takýchto ochorení u ďalších zamestnancov.

V sledovanom období sme neprešetrovali ani jedno podozrenie na ochorenia chrbtice vo vzťahu k profesii.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami, harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Zamerať sa najmä na umiestnenie ZJ, priestorové podmienky na pracoviskách so ZJ, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie a na režim práce a odpočinku zamestnancov.

Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overiť poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so ZJ zo strany zamestnávateľov.

Cielené previerky zamerané na uplatňovanie NV SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami sme v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonali v organizácii Faurecia Slovakia s.r.o., Priemyselná 1 v Hlohovci na pracovisku Office - hlavná kancelária.

Na tomto pracovisku pracuje spolu 44 zamestnancov, z toho 29 žien.

Na základe previerky môžeme konštatovať, že pracovné miesta spĺňali optimálne podmienky vybavenia a usporiadania pracoviska z hľadiska požiadaviek uvedených v NV SR č. 276/2006 Z.z. U zamestnancov pracujúcich so zobrazovacími jednotkami neboli zatiaľ zaznamenané zmeny zdravotného stavu v súvislosti s vykonávaním uvedenej práce.

Všetci zamestnanci dostali Dotazník informovanosti zamestnancov zameraný na prácu so zobrazovacími jednotkami.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (NV SR č. 276/2006 Z.z.)	P o č e t
Celkový počet previerok	1
Kontrolné listy	44

2.3. ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

Anotácia

Analyzovať riziká práce a pracovného prostredia spolu s objektivizáciou rizikových faktorov v pracovnom prostredí. Sledovať zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií pomocou objektívnych vyšetrení rizikových faktorov životného štýlu a pomocou dotazníka. Navrhovať a realizovať intervenčné aktivity zamerané na zlepšenie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov, ochranu a podporu zdravia zamestnancov.

Nakoľko nie sme riešiteľské pracovisko neboli realizované žiadne úlohy.

2.4. PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

2.4.1 *Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP) – pilotná štúdia*

Anotácia

Epidemiologická štúdia typu prípad – kontrola zameraná na objasnenie vplyvu faktorov životného prostredia, pracovného prostredia a životného štýlu na výskyt ochorení a nádorov pankreasu. Práca bude zameraná na rizikové faktory životného štýlu (fajčenie, stravovacie zvyklosti, fyzická aktivita), osobnú a zdravotnú anamnézu, biologické rizikové faktory a pracovnú expozíciu.

Nakoľko nie sme riešiteľské pracovisko neboli realizované žiadne úlohy.

2.4.2. *Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad-kontrola*

Anotácia

Epidemiologická štúdia typu prípad-kontrola nadväzuje na štúdiu realizovanú uvedenými riešiteľskými pracoviskami v rokoch 1998 – 2003. Štúdia je zameraná na preskúmanie najvýznamnejších ukazovateľov podmieňujúcich prežívanie a prognózu pacientov s nádormi pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému v krajinách Strednej a Východnej Európy. Práca bude zameraná na preskúmanie faktorov životného štýlu, zdravotných zvyklostí, terapeutických postupov, zamestnania, stravovacích zvyklostí a ich výsledného vplyvu na prežívanie pacientov s definovanými onkologickými ochoreniami.

Nakoľko nie sme riešiteľské pracovisko neboli realizované žiadne úlohy.

2.5. PRACOVNÉ PODMIENKY AKO DETERMINANTY RODOVEJ NEROVNOSTI PRÁCE (Iniciatíva Spoločenstva EQUAL)

Anotácia

Projekt je zameraný na ciele monitorovanie situácie žien a mužov na trhu práce, a to špecifickým terénnym výskumom pracovných podmienok z aspektu bezpečnosti a zdravia pri práci vo vybranej skupine zamestnávateľských subjektov a na analýzy rizík pri práci a chorôb z povolania z rodového hľadiska. Zámerom je doplniť nedostatočné informácie z hľadiska pracovných podmienok, identifikovať a overiť možnosti optimalizácie pracovných podmienok pre rovnaké uplatnenie sa žien a mužov v určitých profesiách a odvetviach hospodárstva.

Nakoľko nie sme riešiteľské pracovisko neboli realizované žiadne úlohy.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
3.1.	Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. december 2009
3.2.	Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	30. december 2009
3.3.	Kontrola jodidácie kuchynskej soli	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	30. december 2009
3.4.	Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	28. február 2009
3.5.	Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	30. marec 2011

3.1. SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍNU A REZIDUÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Anotácia

Monitoring predmetných kontaminantov vychádza z monitoringu a kontroly potravín, ktorý v súlade s cieľmi zabezpečenia potravinovej bezpečnosti EU podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín.

Uvedené kontaminanty predstavujú významné potenciálne riziko pre zdravie malých detí, z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

Na vyšetrenie prítomnosti mykotoxínov – Patulín, Aflatoxín B₁, vzorky potravín pre malé deti boli odobraté na vyšetrenie podľa plánu úradnej kontroly v SR a zaslané na RÚVZ v Poprade v počte 9. Vzorky vyhovovali požiadavkám legislatívy. Na vyšetrenie reziduí pesticídov boli odobrané 4 vzorky a zaslané na ÚVZ SR. Výsledky neboli zatiaľ doručené (odber máj 2009). Na vyšetrenie dusičnanov a dusitanov bolo odobraných 11 vzoriek ostatných potravín na výživu dojčiat a malých detí s obsahom mrkvy a listovej zeleniny

z lekární a distribučnej siete. Hodnoty dusičnanov boli zodpovedajúce nariadeniu ES. Hodnota dusičnanov bola menej ako LOD 15,10 mg/kg. Hodnota dusitanov menej ako LOD 15,96 mg/kg,

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Anotácia

Výživa a správne stravovacie návyky môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov. V Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, a preto bol už v roku 1999 vládou SR prijatý „**Program ozdravenia výživy obyvateľov SR**“, ktorý bol aktualizovaný v roku 2008. Ciele na ozdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu „Zdravie 21. storočia“.

Pokračovanie projektu - Sledovanie výživového stavu vybraných skupín obyvateľstva, v prvom polroku bolo vyšetrovaných 8 klientov, ostatné sa bude realizovať v druhom polroku 2009. V rámci úlohy bolo počas Dní zdravia v Trnave v júni 2009 záujemcovia usmerňovaní o racionálnej výžive, o zmene stravovacích návykov a životného štýlu.

3.3. KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Anotácia

Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. V rámci Potravinového kódexu SR po 1. máji 2004 je ponechaná národná legislatíva pre fortifikáciu kuchynskej soli jódom. Sledovanie príjmu jódu z vybraných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme poukážu na stav saturácie jódom vybraných populačných skupín.

Na zisťovanie obsahu KI, KIO₃ a ferokyanidu bolo odobraných 10 vzoriek kuchynskej soli, z toho 4 vzoriek z domácej produkcie a z 6 vzoriek dovozu. Vzorky soli zodpovedali obsahom KI, KIO₃ a ferokyanidu v sledovaných parametroch požiadavkám PK SR.

3.4. SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTOK V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie ľudí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

Podľa plánu kontroly boli odobrané vzorky kozmetických výrobkov a zaslané na vyšetrovanie na RÚVZ hl. mesta v Bratislave a Popradu. Spolu bolo odobratých 9 vzoriek kozmetických výrobkov, samostatne na mikrobiologické a chemické vyšetrenie. 4 vzorky detskej dekoratívnej kozmetiky vzorky a 5 vzoriek výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením boli laboratórne už vyšetrené a vyhovovali požiadavkám nariadenia vlády č.

658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky. O výsledkoch vyšetrenia bola po realizácii čiastkovej úlohy zaslaná písomná správa na ÚVZ SR Bratislava.

3.5. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie detí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity. Kampane budú zamerané na upevnenie správnych návykov na dosiahnutie ochrany pokožky pred nežiaducimi účinkami UVA a UVB žiarenia a nepoužívanie, najmä v letnom období počas dovoleníek „black hena“ - dočasnej farby na pokožku z dôvodu stúpajúcej tendencie vzniku alergických reakcií.

Na úlohe sme sa nepodieľali.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
4.1.	Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže	ÚVZ SR, ÚH LF UK Bratislava
	ÚVZ SR	Rok 2010
4.2.	Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR	rok 2010
4.3.	Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku	ÚV SR, Národné monitorovacie centrum, VÚDPaP, ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Priebežne podľa požiadaviek gestora
4.4.	Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2010
4.5.	Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote ÚVZ SR
	Všetky RÚVZ v SR	Rok 2013

4.6.	Zdravé deti v zdravých rodinách	RÚVZ Banská Bystrica ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2012

4.1. TRENDY V TELESNOM RASTE A VÝVINE SLOVENSKÝCH DETÍ A MLÁDEŽE

Anotácia

Na základe zachovaných údajov z antropometrického prieskumu vykonaného v roku 1991 a zostavených percentilových tabuliek a grafov, určujúcich hraničné hodnoty BMI pre nadhmotnosť a obezitu, t.j. 90. a 97. percentil pre každú vekovú skupinu, zistiť percentuálne zastúpenie detskej populácie s nadhmotnosťou, resp. obezitou.

Na základe výsledkov antropometrických meraní zhodnotiť trendy v telesnom raste a vývine detí a mládeže.

Výsledky budú po spracovaní poskytnuté WHO, Regional Office for Europe, Nutrition and Food Security Programme, Dánsko pre účely porovnania výskytu nadhmotnosti a obezity u slovenských detí a mládeže vo veku od 7 – 18 rokov s ostatnými európskymi krajinami. Zároveň budú podkladom pre vypracovanie Národného programu prevencie nadhmotnosti a obezity v SR.

Na úlohe sme sa nepodieľali.

4.2. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Anotácia:

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Ide o taký významný podiel na detskej úmrtnosti, ktorý bezpodmienečne vyžaduje ciele sledovanie a účinné preventívne pôsobenie v tejto oblasti.

U dieťaťa sa na úrazovom deji zúčastňujú osobitné vplyvy. Mechanizmy úrazu u detí sú iné ako u dospelých, dochádza k nim za takých okolností, ktoré sú charakteristické iba pre detský vek. Sú podmienené vývojovým štádiom dieťaťa a ich príčiny bezprostredne súvisia so stupňom telesného a duševného vývinu v jeho jednotlivých vekových obdobiach.

Príčiny detských úrazov sú omnoho rôznorodnejšie ako u dospelých osôb, viažu sa na úroveň poznania a schopností dieťaťa, na zákonitú zodpovednosť inej osoby, na stupeň a kvalitu výchovy, úroveň rodinného prostredia, organizáciu voľného času a činnosti dieťaťa a na kolektív i priateľov, s ktorými dieťa žije.

Úrazy sa môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja. Pre deti útleho a predškolského veku je najrizikovejším prostredím domov, teda miesto, ktoré by malo dieťa chrániť pred nebezpečenstvom okolitého sveta. Príčinou úrazov sú detská zvedavosť a nepozornosť, či nedbanlivosť rodičov. Na druhom mieste sa úrazy v tomto veku prihodujú deťom na detskom ihrisku (kolízia s hracím náradím a zariadením, nesprávne využívanie ihriska, nevhodné správanie, poškodené zariadenia). Tretie miesto patrí úrazom na ulici (kolobežka, bicykel).

Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bude kódovaná číselným symbolom, resp. rodičia doplnia požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bude použitý program EXCEL. Na zbere údajov budú participovať pracovníci odborov hygieny detí a mládeže jednotlivých RÚVZ v SR.

Základný súbor detí bude vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli validné. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bude súbor obsahovať deti ako z mestských, tak vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín.

V súčasnosti je úloha v štádiu riešenia. Dotazníky boli distribuované do predškolských a školských zariadení podľa rozpisu a vybraných vekových kategórií. Po vyplnení boli dotazníky zozbierané. Projekt sa zrealizoval u 150 detí. Návratnosť dotazníkov bola 100%. V súčasnosti sa údaje získané od respondentov nahrávajú do databázy.

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod.

V mesiaci apríl 2009 sme zrealizovali pilotný projekt prieskumu užívania legálnych a nelegálnych drog u žiakov základných a študentov stredných škôl a ich učiteľov (TAD 1, 2, 3). Realizoval sa formou anonymných dotazníkov. Dotazník spolu vyplnilo 124 žiakov a 18 študentov. Obálky za jednotlivé ročníky a obálky od učiteľov boli po skončení zberu údajov zaslané na odbor HDM ÚVZ SR.

4.4. HYGIENICKÁ PROBLEMATIKA ŠKÔL A ZDRAVOTNÝ STAV ŽIAKOV ZO SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÁHO PROSTREDIA

Anotácia:

Potreba realizácie tohto projektu vyplynula z Uznesenia vlády SR č. 206 z 2. apríla 2008 k návrhu koncepcie výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania, v zmysle ktorého uložila vláda podpredsedovi vlády a ministrom školstva okrem iného v spolupráci s ministrom zdravotníctva zhodnotiť stav škôl s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia z hľadiska hygieny a zároveň preskúmať zdravotný stav týchto žiakov.

Nevyhovujúci životný štýl rómskeho etnika a s tým súvisiace problémy sú dlhodobo centrom pozornosti vládnych inštitúcií a zodpovedných orgánov.

Z predchádzajúcich prieskumov a projektov jednoznačne vyplynulo, že charakteristickým znakom rómskej komunity je najmä nízka vzdelanostná úroveň a nízka všeobecná gramotnosť, čo má priamy dopad na zdravotné uvedomenie a je príčinou nezájmu o vlastné zdravie. Uvedené spolu s nízkym štandardom bývania, ekologickou rizikovosťou prostredia, nízkym štandardom osobnej a komunálnej hygieny a sťaženou dostupnosťou niektorých zariadení a služieb, má nepriaznivý vplyv na zdravotný stav znevýhodnenej rómskej komunity. Tieto projekty sa zamerali a naďalej zamierajú najmä na sústavnú

a systematickú zdravotnú výchovu obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít, s cieľom zvýšenia zdravotného uvedomenia.

Predmetom navrhovaného projektu bude sledovanie vybraných ukazovateľov zdravotného stavu rómskych detí, ako aj zmapovanie hygienicko-komunálnej situácie na školách, ktoré títo žiaci vo vyššom počte navštevujú.

Projekt sa bude riešiť dotazníkovou formou. Predpokladá sa minimálna účasť cca 1200 respondentov na 2 základných školách vybraných príslušnými RÚVZ v SR.

Na úlohe sme sa nepodieľali nakoľko nie sme riešiteľským pracoviskom..

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Anotácia:

Konzumácia stravy, ktorá svojim množstvom a zložením nezodpovedá veku dieťaťa, jeho pohybovej aktivite, vedie k stúpajúcemu výskytu obezity a výrazne zvyšuje riziko kardiometabolických ochorení. Vychádzajúc z implementácie Európskej stratégie k danému problému boli vládou SR prijaté základné dokumenty ako Národný program starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008-2015 a Národný program prevencie obezity, ktorých časť sa dotýka aj výživy detí a ich fyzickej aktivity a u ktorých pre naplnenie stanovených cieľov je potrebné poznať východiskovú úroveň či už stravovacích zvyklostí alebo aj individuálnej spotreby potravín v citlivej časti populácie, ktoré za SR absentujú, resp. sú k dispozícii len z niektorých regiónov.

Realizácia projektu umožní poskytnúť reprezentatívne údaje do Európskej databázy o konzumácii potravín, ktorú vytvára EFSA so zámerom jej využitia pre hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u detí, umožní hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u detí SR. Vytvorí reálny základ pre ovplyvňovanie stravovacích zvyklostí v populačných skupinách detí na báze poradní zdravia a v rámci výkonu ŠZD v zariadeniach spoločného stravovania detí a mládeže.

Základom pre vytvorenie databázy bude dotazníková metóda, údaje sa budú čerpať z dotazníkov pre rodičov, detí a pedagógov. Časť údajov bude získaná laboratórnym rozborom vzoriek stráv a stanovením nutričov a cudzorodých látok v preferovaných potravinových komoditách. Na spracovanie údajov sa využije softwarový produkt ALIMENTA verzia 4.3. E, ktorej základné databázy bude možné priebežne dopĺňať podľa laboratórných zistení, na spracovanie dotazníkov stravovacích zvyklostí sa použije MS Excel a EPI INFO.

Úloha je v štádiu riešenia. Dotazníkový prieskum je už ukončený, dotazníky sme z 2 MŠ zozbierali. V 17. kalendárnom týždni sa uskutočnil odber stráv (desiata, obed, olovrant) vo vybranom vidieckom a mestskom zariadení – celotýždňová strava spolu 10 vzoriek. V rámci projektu sme zisťovali aj hmotnosť, výšku, obvod pásu, obvod bokov a TK u detí zapojených do projektu. V súčasnosti sa získané údaje vkladajú do databázy.

4.6. ZDRAVÉ DETI V ZDRAVÝCH RODINÁCH

Anotácia

Na základe zachovaných údajov z projektu Primárna prevencia aterosklerózy v detskom veku, ktorý bol realizovaný v roku 2001 – 2003 v rámci projektu CINDI- Zdravé deti v zdravých rodinách na celoslovenskej úrovni a zostavených percentilových tabuliek a grafov, určujúcich hraničné hodnoty pre hodnotu celkového cholesterolu, BMI a TK pre deti vo veku 11 a 17 rokov, bude prehĺbená spolupráca s pediatrickými ambulanciami a údaje z preventívnych prehliadok u týchto vekových kategórií budú priebežne zaznamenávané a sledované ich trendy.

Výsledky budú po spracovaní poskytnuté WHO, Regional Office for Europe pre účely medzinárodných porovnaní a pre aktualizáciu intervenčných opatrení v oblasti životného štýlu detí a mládeže v rámci poradenstva vykonávaného na RÚVZ .

Úloha je v štádiu riešenia. Skriningové formuláre boli zaslané všetkým pediatrom v okrese Trnava, Hlohovec a Piešťany. Nadviazali sme spoluprácu s oddelením klinickej biochémie a v súčasnosti prebieha retrospektívny zber údajov o hladine TCH u detí, ktoré boli vo veku 11 rokov vyšetřované v rámci celoslovenskej štúdie Primárna prevencia aterosklerózy v detskom veku a dovŕšili 17 rokov v roku 2007.

5. ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
5.1.	Vyhľadávanie, inventarizácia a odstraňovanie nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a opustených žiaričov	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKÁ	TERMÍN UKONČENIA
	ÚVZ SR, RÚVZ hl. m. SR Bratislavy, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, v Košiciach a v Nitre	Január 2010

5.1. VYHĽADÁVANIE, INVENTARIZÁCIA A ODSTRAŇOVANIE NEPOUŽÍVANÝCH RÁDIOAKTÍVNYCH ŽIARIČOV A OPUSTENÝCH ŽIARIČOV

Anotácia

Nepoužívané rádioaktívne žiariče a opustené rádioaktívne žiariče predstavujú potenciálny zdroj rizika ožiarenia obyvateľov vysokými dávkami so závažnými zdravotnými následkami. Kontrolami a monitoringom na pracoviskách kde sa vykonávajú činnosti vedúce k ožiareniu, na pracoviskách kde sa v minulosti vykonávali činnosti vedúce k ožiareniu vyhľadávať nepoužívané žiariče a monitoringom a informovaním na pracoviskách kde sa s najčastejšie vyskytujú opustené žiariče podporovať opatrenia na včasnú identifikáciu opustených žiaričov v súlade so smernicou 2003/122/Euratom. Zabezpečiť informovanie a poučenie osôb, ktorým

hrozí riziko ožiarenia. Zabezpečiť bezpečné odstránenie nepoužívaných a opustených rádioaktívnych žiaričov.

Nakoľko nie sme riešiteľské pracovisko, nepodielali sme sa na plnení žiadnej úlohy.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
6.1.	Národný imunizačný program SR	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
	RÚVZ v SR	priebežne
6.2.	Surveillance infekčných chorôb	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.3.	Informačný systém prenosných ochorení	ÚVZ SR RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.4.	Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS – IPSE.	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	priebežne
6.5.	Surveillance chronických ochorení	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	Priebežne
6.6.	Mimoriadne epidemiologické situácie	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.7.	Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV	ÚVZ SR
	RÚVZ v B. Bystrica, Košice	Priebežne
6.8.	Prevenia HIV/AIDS	RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v sídlach krajov, všetky RÚVZ košického kraja	december 2011

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2009, vypracovaného v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí platnou od 1.1.2009. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej, okresnej a lokálnej úrovni. NIP SR sa v roku 2009 bude realizovať v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými programami, pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) , Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008-2015.

Etapy riešenia

Realizácia vlastného očkovania:

Vlastné očkovanie si vyžaduje funkčný zdravotnícky systém, výkon je daný očkovacou schémou a trendom sú kombinované vakcíny.

Časové obdobie: priebežne

Očkujúcim lekárom bol písomne zaslaný očkovací kalendár. Priebežne /denne boli vykonávané konzultácie ohľadom očkovania detskej i dospeléj populácie. Boli zistené výpadky vakcín : Dultavax, Imovax DiTe a DTCCOQ. Na doočkovanie 6 – ročných detí očkovaných základne acelulárnou vakcínou proti pertussis bola určená vakcína INFANRIX , ktorú sponzorsky ponúkla fy Glaxo. Nahlásenie počtu nezaočkovaných detí z tohto ročníka sa zrealizovalo cestou hl. odborníčky MUDr. Šimkovičovej. Zostal nedoriešený problém uskladnenia tejto vakcíny a jej následnej distribúcie očkujúcim lekárom, nakoľko vakcína nie je od 1.7. zakategorizovaná a teda lekárne ju nemôžu prevziať.

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2009:

V roku 2009 budú realizované nasledovné zmeny očkovacieho kalendára:

- zavedenie pravidelného povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám v súlade s odporúčaním SZO a v súlade s praxou členských štátov EÚ. Cieľom je zníženie výskytu závažných infekcií u najmladších detí vyvolaných pneumokokmi, redukcia úmrtnosti, pokles potreby hospitalizácie a zníženie nákladov na antibiotickú liečbu v dôsledku závažných pneumokokových infekcií.
- vynechanie prvého preočkovania detí v 3. roku života proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu, nakoľko z imunologického hľadiska ide o zbytočné preočkovanie v krátkom časovom odstupe po základnom očkovaní tromi dávkami v 1. roku života.

Časové obdobie: priebežne

Realizuje sa priebežne cestou VLDD.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Základným predpokladom pre tieto činnosti je kvalitný monitoring, hodnotenie a laboratórna diagnostika ochorení preventabilných očkovaním. Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškoloňovanie zdravotníckeho personálu, ako aj vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.

Časové obdobie: priebežne

Manažment očkovania:

Základnými predpokladmi pre manažment v očkovaní je jeho legislatívne zabezpečenie, vypracovanie odborných usmernení v súvislosti s novou vyhláškou, inštruktáž a tréning pracovníkov RÚVZ, dobrá evidencia (záznamy) o očkovaní, chladovom reťazci a hospodárení s vakcínami.

Časové obdobie: priebežne

Kontrola očkovania v SR:

Postupovať podľa odborného usmernenia na kontrolu očkovania a kritériá vyhodnotenia administratívnej kontroly.

Časové obdobie: priebežne

Vlastná administratívna kontrola očkovania v SR.

Časové obdobie: september – október 2009

Spracovanie a vyhodnotenie získaných údajov s následnými nápravnými opatreniami na lokálnej, okresnej, krajskej a celoslovenskej úrovni.

Časové obdobie: november 2009 – február 2010

Realizačné výstupy

- včasnosť a plynulosť pravidelného povinného očkovania
- zosúladienie pravidelného povinného očkovania s očkovaním v krajinách EÚ
- zavedenie povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám tromi dávkami konjugovanej pneumokokovej vakcíny
- aktualizácia očkovacieho kalendára vypustením preočkovania detí v 3. roku života trivakcínou proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu
- spracovanie výsledkov kontroly očkovania a analýza ochorení preventabilných očkovaním za rok 2009
- porovnanie trendu ochorení preventabilných očkovaním so získanými výsledkami administratívnej kontroly očkovania
- odstránenie rozdielov v zaočkovanosti na všetkých úrovniach, ktoré zabezpečí udržanie vysokej zaočkovanosti slovenskej populácie
- zaslanie výsledkov do medzinárodnej siete EUVACNET, do WHO, UNICEF a ECDC .
- publikovanie a oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti .

Príprava kontroly očkovania k 31.8.2009 sa začne realizovať v priebehu mesiacov júl/august.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2008 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom príchovcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Etapy riešenia

Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

Zlepšením laboratórnej spolupráce na národnej, krajskej a okresnej úrovni sa zaručí vyššia kvalita diagnostických možností a ich využitia v epidemiologickej praxi, čo v konečnom dôsledku významne ovplyvní epidemiologickú situáciu a zvýši schopnosť vysporiadať sa s prenosnými chorobami.

Časové obdobie: priebežne

Laboratórium OKM NAW Piešťany, NZZ laboratória vo FN Trnava ako i Laboratoria, s.r.o. Piešťany boli upozornené na povinnosť hlásenia všetkých laboratórnych výsledkov prenosných ochorení v zmysle Prílohy č. 7 k zákonu č. 355/2007 Z.z.

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

Vyžaduje si veľmi úzku spoluprácu s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj spoluprácu s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavne prenosné ochorenia a laboratóriami, ktoré zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku. Významné zlepšenie v tejto oblasti očakávame od zavedenia elektronického hlásenia prenosných ochorení terénnymi lekármi. Súčasťou plnenia tejto úlohy je aj propagácia využívania on-line hlásenia prostredníctvom internetu do existujúceho epidemiologického informačného systému EPIS.

Časové obdobie: priebežne

V priebehu I. polroka 2009 bolo zrealizovaných 34 kontrol plnenia hlásnej povinnosti na ambulanciách VLD a VLDD okresov Trnava, Piešťany a Hlohovec, zistené nedostatky boli ihneď odstránené. Vyhodnotenie plnenia hlásnej povinnosti ARO a CHPO za sezónu

2008/2009 bolo v písomnej forme zaslané všetkým všeobecným lekárom v spádovej oblasti RÚVZ Trnava.

Na Odbor epidemiológie bolo nahlásených 1988 cestou lekárov prvého kontaktu, mikrobiologickými laboratóriami, odbornými lekármi a spádovými nemocničnými zariadeniami . Epidemiologicky vyšetrených bolo 146 ohnísk prenosných ochorení. V prvom polroku boli zaevidované 2 epidémie v okrese Trnava . s celkovým počtom 38 prípadov ochorení. V rámci zabezpečenia protiepidemických opatrení bolo v rámci karanténnych opatrení vydaných celkom 157 rozhodnutí pre kontaktné osoby z toho bolo 153 lekárskech dohľadov a 4 karantény, ústavným zdravotníckym zariadeniam a iným zariadeniam bolo vydaných 13 rozhodnutí na zabezpečenie protiepidemických opatrení. . V rámci informovania lekárov a iných zdravotníckych pracovníkov bolo vydaných celkom 6 odborných stanovísk.

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

Základným predpokladom pre túto činnosť je kvalitný monitoring, hodnotenie a zavedenie laboratórnej diagnostiky v rámci surveillance nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ktoré vznikajú vplyvom ekosystémového narušenia. Jedná sa o nové patogénny, známe choroby, pri ktorých sa zistili noví pôvodcovia alebo došlo u nich k vývojovým zmenám, znovuobjavené staré patogény, rozvoj virulentných foriem (modifikácia klinických a epidemiologických znakov, zmeny na úrovni pôvodcov nákazy, zmeny reakcie hostiteľského organizmu). Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškoloňovanie zdravotníckeho personálu, ako aj veľmi úzku spoluprácu s mikrobiológmi, infektológmi a lekármi primárneho kontaktu. Dôležitú úlohu zohrá aj využívanie systému rýchleho varovania ECDC a WHO a rozširovanie týchto informácií cestou portálu epidemiologického informačného systému EPIS.

Časové obdobie: priebežne

V záujme zabezpečenia rýchlych protiepidemických opatrení boli vyžiadané od všetkých všeobecných lekárov v spádových okresoch, infekčnej kliniky FN Trnava a laboratórií OKM e-mailové adresy, na ktoré sa im budú priebežne posielat' informácie o epidemiologickej situácii. Pravidelne v piatok sú telefonicky evidované aj negatívne hlásenia o výskyte ACHO na detských oddeleniach a Infekčnej klinike. Pri výskyte prípadu ochorenia zaklasifikovaného ako pravdepodobný alebo potvrdený je podaná informácia do SRV EPIS.

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov:

Skvalitnenie dohľadu nad utečeneckými tábormi a strediskami, zrýchlenie prijímania preventívnych a represívnych opatrení vrátane očkovania v úzkej spolupráci s MV SR.

Časové obdobie: priebežne

V spádovej oblasti RÚVZ Trnava nemáme utečenecké tábory.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľ'stva v problematike prenosných ochorení

Vstupný portál programu EPIS sprostredkuje širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Predpokladom využívania tohto nového zdroja informácií je jeho reklama cestou všetkých RÚVZ v SR ako aj centrálnou prostredníctvom médií.

Časové obdobie: priebežne

Propagácia využívania programu EPIS sa realizuje priebežne pri kontrolách hlásnej povinnosti v rámci ŠZD na ambulanciách všeobecných lekárov – v súčasnosti je prihlásených do programu EPIS viac ako 30 lekárov, avšak pravidelne aktívne hlási prenosné ochorenia a chrípku len 1/3 z nich.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

Etapy riešenia

Kontrola kvality údajov v EPISe :

Zodpovední: určené pracovné skupiny

Časové obdobie: priebežne Časové obdobie: priebežne

Odborné usmernenia pre prácu v ohniskách vybraných infekčných ochorení:

Vypracovanie odborných usmernení pre prácu v ohniskách výskytu vybraných prenosných ochorení v záväznom legislatívnom formáte. Vytvoriť pracovnú skupinu, určiť recenzenta a zabezpečiť publikovanie materiálu.

Časové obdobie: 31. 12. 2009

Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí:

Zodpovedné osoby za vybrané nákazy pripravili zoznam položiek povinne hlásených do sietí, ktoré boli zohľadnené pri tvorbe programu. Tieto je potrebné ďalej aktívne sledovať, reagovať na nové požiadavky sietí a tieto implementovať do položiek programu EPIS.

Časové obdobie: priebežne

Manažment epidémií:

Manažujú sa epidémie nadregionálneho rozsahu s pridelovaním jedného hesla, ku ktorému sa priradujú príslušné prípady z iných regiónov.

Za pridelovanie kódov epidémií zodpovedá ÚVZ SR.

Časové obdobie: priebežne

Manažment kontaktov a ohnísk:

Dokumentujú sa všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Údaje slúžia pre posúdenie objemu práce v ohnisku/ohniskách, ako aj pre zadministrovanie opatrení.

Časové obdobie: priebežne.

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY- „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.

Časové obdobie : priebežne.

Na oddelení infekčnej epidemiológie ako i na oddelení nozokomiálnych nákaz sa táto úloha priebežne realizuje – kontrolu údajov vykonávajú vedúce oddelení.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS) sú v súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a programom EÚ „Improving Patient Safety in Europe“ (IPSE). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach. Podobná situácia vzniká aj v zariadeniach pre starších obyvateľov (ÚSS, DD, apod.) a je ju potrebné riešiť.

Etapy riešenia

Realizácia surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS:

Realizácia HELICS vo vybraných nemocniciach v SR na báze dobrovoľnosti a anonymity sa uskutočnilo v priebehu rokov 2005-2006. Program sa realizuje na oddeleniach anesteziológie a resuscitácie a jednotkách intenzívnej starostlivosti. Na základe výsledkov analýzy prijať príslušné opatrenia a postupy. V roku 2009 sa počíta so zapojením ďalších nemocníc.

Časové obdobie: priebežne (zapojenie ďalších nemocníc do programu HELICS).

RÚVZ so sídlom v Trnave – odbor epidemiológie a KAIM FN Trnava sú aktívne zapojené do projektu HELICS – spracovávanie dotazníkov a prácu s programom vykonáva PhDr. Marková a MUDr.Kollárová

Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN:

V rámci postgraduálneho doškolenia zdravotníckych pracovníkov spolupracovať so SZU a lekáorskými fakultami v implementácii moderných foriem vzdelávania v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz.

Časové obdobie: priebežne

PhDr. Marková sa zúčastnila Tématického kurzu v epidemiológii ako aktívna prednášateľka. V rámci Týždňa hygieny rúk pripravila edukačný materiál pre jednotlivé oddelenia FN Trnava a NAW Piešťany. V spolupráci s FVZ TU sa v rámci praktických cvičení s poslucháčmi preberá problematika prevencie nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Anotácia

Chronické ochorenia sú závažným zdravotným, ekonomickým a sociálnym problémom najmä vo vyspelých krajinách. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013), na základe analýz výsledkov CINDI a doteraz realizovaných intervenčných programov (Slovensko bez tabaku, primárna prevencia hypertenzie, Zdravé deti v zdravých rodinách), ako aj individuálneho a skupinového poradenstva obyvateľov SR je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Osobitný dôraz EÚ kladie na zlepšenie zdravotného stavu a podporu zdravého životného štýlu detí a mladých ľudí. Pre pohodu občanov je dôležité zvýšenie počtu rokov zdravého života, predchádzanie chorobám a podpora starnutia. Rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti chronických ochorení si vyžaduje zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Etapy riešenia

Ukončenie príprav a vykonanie skríningu v 2 okresoch SR:

Výber respondentov z evidencie obyvateľstva, aktualizácia dotazníkov, tlač dotazníkov, zabezpečenie odberových súprav, diagnostických setov, inštruktáž intervierov a lekárov vykonávajúcich vyšetrenia.

Časové obdobie: prvý štvrťrok 2009

Realizácia projektov v rámci programu CINDI:

V jednotlivých projektoch sa dôraz kladie na skupinové poradenstvo na pracoviskách a komunitách žijúcich na vidieku. Realizácia individuálneho a skupinového poradenstva formou výjazdov pracovníkov Poradní zdravia.

Časové obdobie: priebežne

Spoluúčasť na projekte „Obezita“:

Pracovníci poradenských centier budú vykonávať intervenčné aktivity určené cieľovej populácii, na rôznych úrovniach (všeobecná populácia, osoby v riziku, osoby s nadhmotnosťou a a obezitou).

Časové obdobie: priebežne

Spoluúčasť na Národnom kardiovaskulárnom programe

- príprava vlastného programu a konkrétnych aktivít
- vykonávanie intervencií

Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy

- zlepšiť identifikácie hlavných zdravotných ťažkostí našej populácie
- pomôcť pri určovaní nerovností v oblasti zdravia
- zvýšením informovanosti zlepšiť a skvalitniť „individuálnu“ prevenciu obyvateľov v oblasti chronických ochorení

Nepodielali sme sa na plnení žiadnej úlohy.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

Etapy riešenia

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Príprava plánov, rozvoj stratégií a postupov pre stanovenie, testovanie, hodnotenie a revidovanie nepredvídaných udalostí na národnej úrovni, krajských, okresných a miestnych úrovniach, a ich súčinnosť v rámci našej krajiny, ale i medzi členskými štátmi EÚ. Tieto úlohy zabezpečujúce vysokú ochranu zdravia obyvateľov je možné plniť len v prípade monitoringu, zabezpečenia včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a pri získavaní a využívaní spoľahlivých informácií.

Časové obdobie: priebežne

Pandemická pripravenosť:

Plánovanie všeobecnej pripravenosti na očakávanú pandémiu chrípky a činností súvisiacich s prevenciou sezónnej chrípky, vrátane krízovej komunikácie a materiálneho zabezpečenia (antivirotiká, vakcíny, potrebný zdravotnícky materiál). Dôležitým nástrojom na všetkých úrovniach je informovanosť o ohrození zdravia obyvateľov, príslušných epidemiologických opatreniach a sociálno-ekonomickom dopade pandémie.

Časové obdobie: priebežne

Odbor epidemiológie má vypracovaný Podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky, z ktorého sa postupne čerpali informácie podľa vyhlasovania jednotlivých stupňov pandémie WHO. Od 26.4.2009 je zabezpečená 24.- hodinová pohotovosť lekára na mobilnom telefonickej čísele 0905 9030 53 . Do 1.7.2009 bolo nahlásených 23 podozrení z nákazy o osôb s pozitívnou cestovateľskou anamnézou. Dňa 22.6.2009 bol na RÚVZ v Trnave zaevidovaný prvý pozitívny prípad ochorenia na nový chrípkový vírus AH1N1 , ktorý bol v rámci SR 4. potvrdeným prípadom tohto ochorenia. Lekársky dohľad bol vydaný 26 kontaktným osobám. Opatrenia v lietadle sa nevykonávali, nakoľko ochorenie sa u letušky prejavilo až po príchode domov. Vykonáva sa denný monitoring medzinárodnej epidemiologickej situácie vo výskyte tohto ochorenia na stránkach ECDC a CDC. Úzko spolupracujeme s NRC pre chrípku ÚVZ SR v Bratislave , s Infekčnou klinikou FN Trnava, sentinelovými lekármi , LSPP a so všetkými lekármi prvého kontaktu. Podozrivé prípady ochorení sú ihneď hlásené do SRV EPIS.

V rámci pandemickej pripravenosti boli odprezentované 3 prednášky pre Krajský krízový štáb, pre pracovníkov krízového riadenia v Trnavskom kraji a na VÚC pre všeobecných lekárov Trnavského kraja. Boli podané informácie pre verejnosť do regionálnych médií.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných surveillancie poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov vyšetrovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillancie poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillancie spočíva vo virologickom vyšetrovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa pokynov riaditeľa ÚVZ. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Etapy riešenia

I. etapa: Organizačné zabezpečenie. Príprava harmonogramu odberov.

Časové obdobie : január – február 2009:

Vzorky odpadových vôd sú odoberané podľa časového harmonogramu ÚVZ SR. V mesiaci jún bol z odpadovej vody ČOV v Zelenči potvrdený poliovírus typ 3. Intratypovou diferenciáciou kmeňa v Helsinkách bolo potvrdené, že ide o vakcinálny kmeň.

Aktívne sledujeme výskyt ACHO na detských, infekčných a neurologických oddeleniach v ústavných zdravotníckych zariadeniach okresov Trnava, Piešťany a Hlohovec.

II. etapa

Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov riaditeľa ÚVZ SR vypracovaných NRC ÚVZ SR Sledovanie

cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách.

Časové obdobie: marec – november 2009

III. etapa

Vyhodnotenie výsledkov za rok 2009 a ich porovnanie s predchádzajúcim obdobím.

Výstupy

1. Udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR.
2. Vyhlásenie globálnej eradikácie.
3. Eradikácia umožní v budúcnosti zrušiť pravidelné povinné očkovanie a finančné prostriedky posunúť na iné očkovania.

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj formou dotazníkov zistenie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí.

Potrebu realizovať tento projekt v čo najširšom meradle potvrdzujú aj najnovšie prieskumy Eurobarometru, v ktorom Slováci patria k národom s najslabšími informáciami v tejto problematike.

Úloha Hrou proti AIDS sa v rámci RÚVZ Trnava rieši na OZV. Na Odbore epidemiológie sa vyšetrujú konfirmačne pozitívne prípady infekcií HIV. OE poskytuje informácie o výskyte HIV pozitívnych prípadov v SR, ktoré dostáva z NRC na spádové RÚVZ.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
7.1.	Cyanobaktérie	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	
	ÚVZ SR, RÚVZ so spádovým územím s výskytom vybraných lokalít	
7.2.	Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.3.	Minerálne a pramenité balené vody	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
7.4.	<i>Radiačne ošetrované potraviny</i>	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
7.5.	Materské mlieko	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.6.	Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
7.7.	Lokálna nepohoda v priestoroch s núteným vetraním a klimatizáciou	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.8.	Glutén v diétnych potravinách	ÚVZ SR
	ÚVZ v SR	
7.9.	Typizácia patogénnych mikroorganizmov metódu polymerázovej reťazovej reakcie	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.10.	Informatizácia laboratórnych odborov	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR, dodávateľ informačného systému	
7.11.	Stanovenie oxidu kremičitého v respirabilnej frakcii aerosólu	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Košiciach	

7.12.	Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrénu v moči u pracovníkov vybraných profesií	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v Banskej Bystrici a v Košiciach	
7.13.	Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov	RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Košiciach, ÚVZ SR	
7.14.	Objektívizácia účinkov zdrojov optického žiarenia v pracovnom a životnom prostredí	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
7.15.	Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici	
7.16.	Stanovenie markerov expozície tabakovému dymu v ovzduší a v biologickom materiáli	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici	

7.1. CYANOBAKTÉRIE

Anotácia

Identifikácia a kvantifikácia cyanobaktériových vodných kvetov a ich toxínov vo vodárenských nádržiach a na rekreačných vodných plochách s cieľom zníženia zdravotného rizika obyvateľstva pri zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou a pri kúpaní.

Na plnení úlohy sme sa podieľali biologickým vyšetrením vzoriek vôd z prírodných kúpalísk, za obdobie I. polroka 2009 bolo vyšetrených 8 vzoriek vôd z prírodných kúpalísk.

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY

Anotácia

Potravinový dozor nad kvalitou minerálnych a pramenitých balených vôd pri ich plnení a pri skladovaní a predaji v obchodnej sieti.

Na plnení úlohy sme sa podieľali vyšetrením vzoriek balených vôd v mikrobiologických a chemických ukazovateľoch, za I. polrok 2009 bolo vyšetrených 51 vzoriek.

Na ostatných úlohách v rámci objektívizácie faktorov prostredia sa nepodieľame z dôvodu nedostatočného prístrojového vybavenia alebo nie sme zaradený ako riešiteľské pracovisko.

Laboratória pri RÚVZ Trnava sa však podieľajú aj na plnení nasledovných úloh:

1.6. Monitoring kvality prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ.

Na plnení tejto úlohy sme sa podieľali vyšetrením vzoriek rekreačných vôd v mikrobiologických, biologických a chemických ukazovateľoch. Za I. polrok 2009 bolo vyšetrených 8 vzoriek.

1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou.

Na plnení tejto úlohy sme sa podieľali vyšetrením vzoriek pitných vôd v mikrobiologických, biologických a chemických ukazovateľoch, za I. polrok 2009 bolo vyšetrených 367 vzoriek.

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.

Na plnení úlohy sme sa podieľali vyšetrením vzoriek potravín na obsah dusičnanov a dusitanov za I. polrok bolo vyšetrených 61 vzoriek.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli.

Na plnení úlohy sme sa zúčastnili vyšetrením vzoriek kuchynskej soli na obsah jodidu a jodičnanu draselného za I. polrok 2009 bolo vyšetrených 61 vzoriek.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Na plnení úlohy sme sa podieľali vyšetrením vzoriek hotovej stravy na obsah cukrov, tukov, bielkovín, energetickú hodnotu, prítomnosť syntetických farbív, dusičnanov, Cd, Pb, a Hg, za I. polrok 2009 bolo vyšetrených 40 vzoriek.

6.4. Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS – IPSE.

Na plnení úlohy sme sa podieľali mikrobiologickým vyšetrením vzoriek sterov z prostredia zdravotníckych zariadení a sterility materiálov a inštrumentárnej techniky používanej v zdravotníckych zariadeniach, za I. polrok 2009 bolo vyšetrených 1552 vzoriek.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie.

Epidemiologické vyšetrenie dispenzarizovaných nosičov toxinogénnych kmeňov Staphylococcus aureus u zdravotníckeho personálu a u potravinárov.

Na plnení úlohy sme sa podieľali Mikrobiologickým vyšetrením vzoriek kmeňov Staphylococcus aureus, za I. polrok 2009 bolo vyšetrených 1552 vzoriek.

6.8. Prevencia HIV/AIDS.

Na plnení úlohy sme sa podieľali vyšetrovaním vzoriek protilátok HIV v krvi respondentov, za I. polrok 2009 bolo vyšetrených 13 vzoriek.

8. LEKÁRSKA MIKROBIOLOGIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
8.1.	Indukcia protektívnej imunity voči nadmieru variabilnému vírusu chrípky jeho konzervatívnymi antigénmi	Agentúra pre vedu a výskum
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	
	Virologický ústav SAV, ÚVZ SR	
8.2.	Antibakteriálna rezistencia klinických izolátov salmonel	Slovenská zdravotnícka univerzita
	Slovenská zdravotnícka univerzita, ÚVZ SR	
8.3.	Vplyv cirkulácie coxsackievírusov v životnom prostredí na incidenciu juvenilného diabetesu (T1D) a experimentálny model patogenézy infekcie diabetogénnym kmeňom (Október 2005 - Október 2008)	Slovenská zdravotnícka univerzita
	Slovenská zdravotnícka univerzita, ÚVZ SR	
8.4.	Strengthening the Human Resources and Implementation of the EU Methodology for Surveillance of Human Enteroviruses in the Slovak Republic	Slovenská zdravotnícka univerzita
	MZ SR, Medicínske centrum Radboud Univerzity Nijmegen v Holandsku, Národný inštitút pre verejné zdravie a životné prostredie v Holandsku, Ministerstvo zdravia, sociálnych vecí a športu v Holandsku, Slovenská zdravotnícka univerzita, ÚVZ SR	
8.5	Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, odbor lekárskej mikrobiológie Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ BB, RÚVZ KE	
8.6	Diferenciálna diagnostika hnačkových ochorení	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, odbor lekárskej mikrobiológie Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ BB, RÚVZ KE	

8.7	Diagnostika <i>Naegleria fowleri</i> vo vodnom prostredí	RÚVZ so sídlom
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, odbor lekárskej mikrobiológie	v Banskej Bystrici

Nakoľko nie sme riešiteľské pracovisko, nepodielali sme sa na plnení žiadnej úlohy.

9. PODPORA ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
9.1.	„Materské centrá“	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.2.	„Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.3.	„Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského vek – stomatohygiena“	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach, Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie UPJŠ LF a FN L. Pasteura Košice
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.4.	Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov.	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.5.	Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou.	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.6.	Program podpory zdravia znevýhodnených rómskych komunít	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	
9.7.	„Quit and win“ (párny kalendárny rok)	ÚVZ SR
	„Vyzvi srdce k pohybu“ (nepárny kalendárny rok)	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	

9.8.	Národný program prevencie obezity ÚVZ SR a RÚVZ v SR	ÚVZ SR
9.9.	CINDI program SR ÚVZ SR a RÚVZ v SR	ÚVZ SR a RÚVZ so sídлом v Banskej Bystrici
9.10.	Školy podporujúce zdravie ÚVZ SR	ÚVZ SR, MŠ SR

9.1. MATERSKÉ CENTRÁ

Anotácia:

Výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu. Edukáciou matiek ovplyvňujeme a meníme životný štýl celej rodiny. Vzdelaná mama ďalej vzdeláva celú svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa. Vzdelaná a zdravá rodina je základom pre prosperujúcu spoločnosť.

Do tohto projektu sme sa zapojili edukačno-intervenčnými prednáškami o zdravom životnom štýle detí aj dospelých, zásadách poskytovania prvej pomoci, ktoré boli odprednášané v Materskom centre Trnava formou dialógu. Okrem toho sme distribuovali informačné letáčky o zdravom životnom štýle. Informácie o zdravom životnom štýle sú tiež prezentované na webových stránkach RÚVZ. Spolupracujeme pri realizácii kurzov pre budúce mamičky, ktoré spočívajú v prednáškových blokoch (životospráva, výživa, kojenie, hygiena dieťaťa, úrazy, vhodné hračky, pohybová aktivita,...).

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie. Počet starých ľudí sa v priebehu prvej polovice 21. storočia zdvojnásobí. Prírastok počtu starších ľudí bude najväčší v najvyšších vekových skupinách. Ide o tzv. fenomén „dvojitého(vnútrošného) starnutie populácie“.

Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a aktivít upozorniť na problematiku starnutia, podporovať harmonické spolunažívanie všetkých generácií a propagovať aktívny prístup k životu v každom veku.

Projekt sme realizovali v spolupráci s Krajskou Jednotou dôchodcov Slovenska Trnava pre 6 účastníkov podľa vypracovaného časového a obsahového harmonogramu. Projekt rieši otázky životosprávy v staršom veku, zdravotné problémy a psychologické aspekty starnutia a tiež sociálne zabezpečenie pre občanov v staršom veku. Absolventi projektu dostali osvedčenia o spôsobilosti ďalšieho vzdelávania svojich rovesníkov.

Začali sme realizovať dotazníkovú štúdiu na tému: „Seniori v rodine a v spoločnosti“ u žiakov základných škôl, stredných škôl, verejnosti a seniorov v počte 480 respondentov.

9.3. „ZDRAVOTNOVÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU - STOMATOHYGIENA“

Anotácia

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie orálneho zdravia sú 3 – 6 ročné deti, ktoré navštevujú materské školy. Materské školy umožňujú súbežne pôsobiť na skupinu detí, čím sa zdravotno-edukačné pôsobenie umocňuje. Jeho obsahom má byť nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania orálnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu.

Ďalšou cieľovou skupinou, ku ktorej smerujú opatrenia na prevenciu orálnych ochorení sú rodičia detí a učiteľky materských škôl. Ide o kontaktné a z hľadiska dieťaťa a kľúčové osoby, ktoré formujú jeho postoje k zdraviu vo všeobecnosti, vytvárajú pre dieťa výživové podmienky relevantné k stomatologickému zdraviu, podmienky pre tvorbu návykov starostlivosti o chrup atď. Cieľom intervenčno-preventívnych aktivít pre rodičov a učiteľky MŠ je zvýšenie ich povedomia ohľadom významu orálneho zdravia (s dôrazom na prevenciu zubného kazu, nepodceňovanie stavu dočasného chrupu) a skvalitnenie ich informovanosti v oblastiach: správna stomatohygiena – fluoridácia – zdravé výživové zvyklosti.

Súčasťou pilotného projektu, ktorý sa rieši na RÚVZ so sídlom v Košiciach, je okrem vyššie uvedeného aj dotazníkový prieskum (realizovaný cez RÚVZ) a monitorovanie stavu orálneho zdravia detí predškolského veku, ktoré zabezpečujú stomatológovia spolupracujúci na projekte. Cieľom dotazníkového prieskumu, ktorého sa zúčastnia rodičia detí a učiteľky MŠ je získať informácie o úrovni starostlivosti o chrup, ako aj informácie o skladbe stravy, z hľadiska jej relevantnosti pre orálne zdravie. Získané údaje sa využijú pre konkretizáciu zdravotno-edukačného pôsobenia. Cieľom klinickej časti projektu je zhodnotiť súčasný stav v kazivosti chrupu detí a po ukončení intervenčno-edukačného pôsobenia (s odstupom dvoch rokov) posúdiť efektívnosť preventívnych opatrení.

Intervenčné aktivity v tejto oblasti sme uskutočňovali na materských školách formou praktického nácviku správnej stomatohygieny. Naučené zručnosti sme u detí fixovali pomocou vizuálneho obrazu – vo forme maľovanky. Pre rodičov a učiteľov sme zabezpečili edukačné materiály vo forme letákov. Tento projekt sme realizovali v súčinnosti s projektom Adamko – hravo, zdravo a tiež v rámci prednáškovej činnosti o zdravom životnom štýle.

V rámci tohto projektu sme začali s distribúciou DVD – „Lakomý sysel“ pri edukácii detí predškolského veku.

9.4. PROJEKTY A ÚLOHY PODPORY ZDRAVIA REALIZOVANÉ NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI – DATABÁZA DOBRÝCH POSTUPOV.

Anotácia

Na odboroch podpory zdravia regionálnych úradov VZ sa každoročne realizujú úlohy (intervenčné aktivity, štúdie, projekty), ktoré majú výlučne regionálny, resp. lokálny charakter. Vytvorenie databázy dobrých postupov zloženej zo stručných charakteristík realizovaných úloh umožní výmenu skúseností, zapojenie sa ďalších úradov do úloh a porovnanie výsledkov pri dodržiavaní rovnakých metodík a postupov.

V rámci regionálnych projektov a úloh podpory zdravia v spolupráci s mestskými a obecnými úradmi sme sa zapojili do nasledovných aktivít:

- *Projekt – Zdravé mestá*

Tento projekt sme realizovali formou Dní zdravia v meste Hlohovec, Trnava Skalica a dní zdravia vybraných obciach v regióne s cieľom vypracovania databázy dobrých postupov a ich výmeny a ďalšie využitie v rámci siete RÚVZ v SR.

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Anotácia

Úloha je zameraná na uplatňovanie všetkých dostupných metód a foriem skupinového a hromadného pôsobenia na obyvateľstvo s využitím odborného-metodického usmerňovania pracovníkov zdravotnej výchovy, ktoré majú iniciovať a organizovať zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO.

Predpokladom plnenia úlohy je okrem aktivít pracovníkov RÚVZ (prednášky a besedy, semináre, nástenky a panely, zážitkové podujatia, vlastná edičná činnosť, informácie prostredníctvom internetu, články a prezentácia v elektronických médiách) aj úzka spolupráca s príslušnými klinickými odborníkmi a médiami, ktoré môžu adekvátnou medializáciou daných zdravotných tém prispieť k vyššej úrovni informovanosti verejnosti. Dôležitou súčasťou zdravotno-výchovných aktivít sú výjazdové poradenstvo, tematické putovné výstavy, videofilmy. Vhodné je pri organizovaní podujatí, prezentovaní aktuálnych tém a pri šírení informácií spolupracovať aj s mimorezortnými partnermi – so školami, orgánmi štátnej správy a miestnej samosprávy, sociálnymi ústavmi, komunitami, záujmovými a spoločenskými organizáciami a s významnými zamestnávateľmi v regióne.

Túto úlohu sme plnili formou skupinového a hromadného pôsobenia na obyvateľstvo, využívajúc všetky formy zdravotno-výchovného pôsobenia v úzkej spolupráci s médiami.

24. marec - Svetový deň TBC - distribúciou zdravotno-výchovného materiálu v spolupráci s NZZ- odbornou pľúcnou ambulanciou sme zabezpečili propagáciu tohto dňa pre širokú verejnosť.

2. apríl - Deň narcisov – pre širokú verejnosť v spolupráci s Ligou proti rakovine sme realizovali konzultácie v oblasti zdravého životného štýlu a prevencie nádorových ochorení a poskytovali zdravotno-výchovný materiál

7. apríl - Svetový deň zdravia – pod vyhláseným heslom sme realizovali v poradni zdravia vyšetrenia a poradenstvo k správne životnému štýlu pre verejnosť. Na základných školách, v Trnavskom materskom centre, v Centre voľného času Kalokagatia sme realizovali prednášky s besedami na tému: „Zdravý životný štýl“. Propagácia v masmédiách, prostredníctvom plagátov a vhodným zdravotno-výchovným materiálom.

10. máj - Svetový deň pohybu - sme zabezpečili poradenstvo o telesnej aktivite, prednášky s besedami, panelové výstavy, letáky, propagácia cestou regionálnej tlače.

31. máj - Svetový deň bez tabaku – sme realizovali prednášky s besedami, poskytli poradenstvo, informácie do tlače, na webové stránky, panelové výstavy, letáky. Spropagovali sme Národný program kontroly tabaku.

26. jún - Medzinárodný deň boja proti drogám a obchodovaniu s nimi – v rámci tohto dňa resp. týždňa sme akcie zamerali na prevenciu zneužívania drog v mestách, na školách formou prezentácií výstav, workshopov a prednášok s besedami. Zabezpečili sme propagáciu v regionálnej tlači s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu Zapojili sme sa v spolupráci s políciou do akcie: „Deň polície“.

9.6. PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Anotácia

I. etapa tohto programu realizovaná v rokoch (2007 - 2008) bola o. i. zameraná na monitoring zdravotného stavu rómskej populácie, v tejto etape pôjde o aktívnu intervenciu založenú na spolupráci medzi príslušnými RÚVZ a KPZV, ktorých bude na začiatku projektu celkove 30, neskôr sa bude ich počet rozširovať resp. priebežne meniť v závislosti od efektívnosti uskutočnených opatrení. Na základe zmapovania situácie uskutočnenej v predchádzajúcej fáze projektu, orientovať sa v snahe o zlepšenie stavu na tie atribúty zdravotného stavu Rómov, ktoré sa javia ako najnaliehavejšie. Pokračovať v systematickej elementárnej zdravotnej výchove formou primeranou vzdelanostnej úrovni cieľovej skupiny Cieľovou skupinou budú obyvatelia vybraných segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít v rámci okresov, ktoré sa nachádzajú v spádovom území RÚVZ zapojených do Programu. Počet segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít sa bude rozširovať resp. meniť v závislosti od počtu KPZV a počtu RÚVZ zapojených do Programu, ktoré sa budú meniť v závislosti od efektívnosti získaných výsledkov, ako aj od počtu obyvateľov v rómskych osídleniach v rámci okresov.

Tento program sme plnili v spolupráci s Komunitným centrom v Trnave v oblasti zdravotno-výchovných aktivít – prednáškami k aktuálnym problematikám s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

9.7. VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Anotácia

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie minimálneho objemu a intenzity pohybovej aktivity, ktoré už môžu byť efektívne pri priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca s cieľom zvýšiť úroveň pohybovej aktivity dospelaj populácie SR aspoň na túto postačujúcu hranicu, vytvoríť u účastníkov súťaže návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu Analýza údajov z účastníckych listov a výsledkov vyšetrení u účastníkov so záujmom o konzultáciu v „poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity“ metódami bioštatistiky.

Projekt budeme realizovať v druhom polroku v rámci činnosti poradne o pohybovej aktivite s cieľom zlepšiť zdravotný stav obyvateľov – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov - pohybovej inaktivity.

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Anotácia

Národný program je celospoločenskou iniciatívou, preto i jeho aktivity budú mať prierezový charakter, ako horizontálny, tak vertikálny. Úspešné dosiahnutie cieľov programu si vyžaduje celospoločenskú aktivitu, teda spoluprácu a zodpovednosť všetkých zainteresovaných sektorov, rezortov a zložiek spoločnosti, vrátane súkromného sektora, tretieho sektora, či samospráv. Na vytvorenie spoločenského prospešného systému, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminácii epidemického výskytu nadhmotnosti a obezity je potrebné zabezpečiť funkčný systém spolupráce praktických lekárov s poradenskými centrami ochrany a podpory zdravia v sieti regionálnych úradov VZ.

Úlohu sme plnili v poradenskom centre podpory zdravia monitorovaním zdravotného stavu a potrieb komún v oblasti zdravia v nasledovných projektoch a poradniach:

Plnenie harmonogramu trvalých projektov:

- *Zdravé mestá*
- *Školy podporujúce zdravie*
- *Zdravé pracoviská*

V rámci týchto projektov ako spoluorganizátori v spolupráci s mestskými úradmi a školskými správami sme sa zapojili do nasledovných aktivít:

Zdravé mestá

„Deň zdravia mesta Hlohovec“.

Základná poradňa zdravia poskytla minimálne spektrum vyšetrení, ktoré orientačne určili hladinu individuálneho rizika klienta a umožnili odporúčať optimálne zmeny životného štýlu. Spolu bolo poskytnuté poradenstvo 197 klientom. Vyšetrenie klientov a individuálne poradenstvo poskytované klientom v ostatných poradniach (odvykania od fajčenia a prevencie drogových závislostí, o telesnej aktivite, na podporu psychického zdravia a prevencie infekcie HIV/AIDS) prebiehalo v XII. ročníku Dňa zdravia na vyššej kvalitatívnej úrovni, rozšírili sme počet vyšetřovaných ukazovateľov a výkonov.

Deň zdravia a jeho hlavný cieľ podporiť u obyvateľov záujem o vlastné zdravie bol spropagovaný v masmédiách a formou plagátov.

Okrem poradenstva veľmi pozitívne ovplyvnila vedomie obyvateľov k aktívnej ochrane a podpore svojho zdravia distribúcia zdravotno-výchovného materiálu (28 titulov v počte 1 560 ks).

„Dni zdravia Trnava“.

RÚVZ – odbor podpory zdravia bol na uvedenej akcii jeden z hlavných účastníkov a spoluorganizátorov Mestského úradu v Trnave.

V základnej poradni na podporu zdravia bolo vyšetřených 313 ľudí. Vyšetřeniu predchádzalo vyplnenie dotazníka Testu zdravé srdce. Vypísaným dotazníkom absolvuje klient vyšetřenie skladajúce sa z overenia rodinnej, osobnej anamnézy, zhodnotenia stravovacích zvyklostí, úrovne pohybovej aktivity. Spektrum bolo doplnené zhodnotením aktuálnych biochemických a antropometrických vyšetření.

Klientom následne poskytol lekár pohovor formou komplexného individuálneho poradenstva a odporučil optimálne a primerané zmeny v spôsobe životného štýlu zamerané na zlepšenie zdravia prirodzeným nefarmakologickým spôsobom.

Poradenstvo odvykania od fajčenia – bolo poskytnuté 21 klientom. Spektrum vyšetrení bolo doplnené analýzou vydychovaného vzduchu prístrojom MICRO CO.

Poradenstvo na podporu psychického zdravia – bolo poskytnuté 19 klientom.

Po zhodnotení dotazníka životnej pohody bol pohovor zameraný na zvýšenie kvality života, zlepšenie životného štýlu, podporu psychického zdravia a zvládania stresových situácií.

Poradenstvo o telesnej aktivite – bolo poskytnuté 52 klientom, predchádzalo mu meranie percentuálneho množstva telesného tuku prístrojom OMRON BF 300.

Poradňa prevencie infekcie HIV/AIDS poskytla skupinové poradenstvo v počte 12 klientov, informáciu o činnosti poradne, možnosti využitia telefonickej Linky pomoci AIDS a vyšetrenia krvi na protilátky HIV.

Poradenstvo v oblasti zdravej výživy bolo poskytnuté 313 klientom.

Poradenstvo prevencie drogových závislostí – bolo poskytnuté 11 klientom.

Charakter životného prostredia a životného štýlu sme overovali formou dotazníka o životnom prostredí a životnom štýle. Tento dotazník nám vyplnilo 208 klientov.

Test zdravé srdce nám vyplnilo 278 klientov (mimo TZS bolo vyšetrených 35 klientov).

Zdravotno-výchovnú činnosť v zmysle prevencie ochorení, ochrany a podpory zdravia sme uskutočňovali aj formou distribuovaní zdravotno-výchovného materiálu (letáky, brožúrky).

Poskytli sme 73 titulov zdravotno-výchovného materiálu v celkovom počte – 1958 ks.

Školy podporujúce zdravie

V súčasnom období sa do projektu „Školy podporujúce zdravie“ zapojili v okresných mestách materské školy, základné školy, stredné a učňovské školy.

„Deň zdravej školy“ - ZŠ s MŠ Trnava-Modranka

Po dohode s riaditeľkou školy sme realizovali žiadosť o zabezpečenie Dňa zdravia na uvedenej škole. Počas tohto dňa sme výjazdom poradne zdravia vyšetrili 27 klientov, ktorým vyhodnotením v Teste zdravé srdce sme stanovili rizikové faktory ovplyvňujúce zdravý životný štýl. Každému klientovi bolo poskytnuté individuálne poradenstvo v oblasti racionálnej výživy, nefarmakologického ovplyvňovanie vysokého TK, prevencie nadváhy a obezity, pohybovej aktivity ako i odvykania od fajčenia a zvládania stresu.

Vedenie školy vyslovilo poďakovanie všetkým pracovníkom odboru podpory zdravia, ktorí sa zúčastnili na uvedenej akcii.

„Deň zdravej školy“ - ZŠ s MŠ Chtelnica

Pri príležitosti Dňa zdravia pracovníci odboru podpory zdravia zabezpečili prednášky s besedami na témy: zdravý životný štýl, výchova k partnerstvu a rodičovstvu, drogy a prevencia HIV/AIDS. U detí predškolského veku bol realizovaný projekt Adamko, hravo, zdravo a projekt Stomatohygiény.

„Deň zdravej školy“ - ZŠ s MŠ Dobrá Voda

Pri príležitosti Dňa zdravia pracovníci odboru podpory zdravia zabezpečili meranie % množstva telesného tuku, krvného tlaku u pedagogických pracovníkov s poradenstvom k správne životnému štýlu a prednášky s besedami na témy: zdravý životný štýl, výchova k partnerstvu a rodičovstvu, drogy a prevencia HIV/AIDS. U detí predškolského veku bol realizovaný projekt Adamko, hravo, zdravo a projekt Stomatohygiény.

Zdravé pracoviská

V rámci tohto projektu uskutočňujeme sledovanie výživového stavu pracovníkov vybraných podnikov. Uskutočnili sme vyšetrenia pracovníkov programom TZS s individuálnym poradenstvom:

- Materiálno-technologická fakulta v Trnave
- Hypermarket MAX Skalica
- Matador Vráble
- Matador Nitra
- BOGE Trnava

Národný program prevencie obezity plníme v PCZ v nasledovných poradniach:

- základná poradňa na podporu zdravia (poradňa zdravej výživy)
- poradenstvo o telesnej aktivite
- poradenstvo v oblasti používania zdravotno-výchovných metodík a postupov pre orgány, organizácie, inštitúcie, hnutia, svojpomocné skupiny, kluby, školy a iné.

Základná poradňa na podporu zdravia:

Poradňa je určená všetkým obyvateľom spádového územia, ktorí prejavia záujem o svoje zdravie. Odhaľuje individuálne riziká vzniku chronických neinfekčných ochorení poskytovaním spektra vyšetrení:

- anamnestické vyšetrenia
- antropometrické vyšetrenia (BMI, WHR)
- biochemické vyšetrenia na prístroji Reflotrón (celkový cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza)
- somatické vyšetrenie, štandardné merania TK
- hodnota percentuálneho množstva telesného tuku (tukomer Omron BF 300)
- Na základe analýz zistených údajov odporúčame optimálne zmeny okamžitou intervenciou:
- vo výžive a spotrebe alkoholu
- vo fyzickej aktivite
- zvládanie stresu
- vo fajčiarskych návykoch
- nefarmakologickom ovplyvňovaní TK

Výsledok našej intervencie posudzujeme pri následnej kontrole. Pri pretrvávaní rizík odporúčame návštevu ďalších poradní v našom poradenskom centre, prípadne návštevu lekára.

Počet návštev klientov v poradni zdravia za prvý polrok 2009 bol 2183, čo činilo 10055 výkonov, mimo TZS bolo vyšetrených 35 klientov.

Poradňa zdravej výživy:

Poradenstvo je zamerané racionálnou výživou a pyramídou zdravej výživy na prevenciu nadváhy a obezity. Poradenstvo bolo poskytnuté 678 klientom.

Poradenstvo v oblasti používania zdravotno-výchovných metodík a postupov pre orgány, organizácie, inštitúcie, hnutia, svojpomocné skupiny, kluby, školy, TU a iné:

Na oddelení výchovy obyvateľstva k zdraviu ako i v poradenskom centre podpory zdravia sme realizovali a vyhodnocovali praktickú výučbu študentov Trnavskej univerzity z odboru verejného zdravotníctva. Konzultačnú a poradenskú činnosť sme poskytovali študentom

stredných a vysokých škôl pri vypracovávaní diplomových, bakalárskych a iných prác. Konzultácie v používaní zdravotno-výchovných metódik sme poskytli Centru voľného času v Trnave a v Hlohovci, Mestskému kultúrnemu stredisku Piešťany a Hlohovec, Trnavskému osvetovému stredisku, základným školám v Trnave a klubom dôchodcov.

V rámci ochrany a podpory zdravia sme poskytovali pre širokú verejnosť informácie o správnom životnom štýle, o prevencii drogových závislostí, infekcie HIV.

Poradenstvo o telesnej aktivite:

V poradni o telesnej aktivite vykonávame odborné poradenstvo v oblasti pohybovej aktivity s možnosťou pohybu na stacionárnom bicykli. Pohybovú poradňu navštevujú klienti poradne zdravia s nadváhou, nedostatkom pohybovej aktivity a vysokými percentuálnymi hodnotami telesného tuku. Niektorí klienti prichádzajú priamo do poradne. Pri intervencii je nutné individuálne posúdenie zdravotného stavu komplexne s ďalšími rizikovými faktormi. Poradenstvo bolo poskytnuté 246 klientom. Zo základnej poradne bolo doporučených 138. Merania telesného tuku prístrojom OMRON boli písomne a graficky spracované.

9.9. CINDI PROGRAM SR

Anotácia

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva / podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.

1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komún v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reaguje na potreby komún v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity intervencií, tvorba metódik a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).

Intervencia v rámci programu CINDI:

Populačná stratégia (zameraná na populačné riziko) zahŕňa skupinové intervenčné aktivity (kurzy, prednášky, besedy, podujatia, hry, tvorivé dielne), mediálne kampane (TV, rozhlas, tlač, veľkoplošné panely, plagáty, internet) a súťaže (Prestaň a vyhraj, Vyzvi srdce k pohybu). Individuálna stratégia (zameraná na individuálne riziko) zahŕňa vyhľadávanie zdravých osôb v riziku a chorých, nepodchytených v kuratíve, vyšetrenie a anamnéza, identifikácia individuálneho rizika, poradenstvo spojené s nefarmakologickou intervenciou v oblasti zmeny životného štýlu, manažment klienta v poradniach zdravia, v špecializovaných nadstavbových poradniach, zameraných na elimináciu jednotlivých rizikových faktorov, počas výjazdových akcií poradní zdravia do obcí, na pracoviská, školy, úrady a účasťou na výstavách, hromadných podujatiach.

Zdravotno-výchovnú činnosť bola zameraná na zníženie chorobnosti a úmrtnosti na vybrané skupiny civilizačných ochorení a zníženie prevalencie osôb s rizikovým životným štýlom. Cestou činnosti centra podpory zdravia zdravotno-výchovná intervencia bude realizovaná individuálnou, skupinovú a mediálnou formou poradenskej činnosti so zameraním na správnu výživu, prevenciu fajčenia, požívanie alkoholu, nedostatočnú pohybovú aktivitu, hypertenziu, stres a zmenu životného štýlu. Ťažiskom poradenskej činnosti okrem individuálneho poradenstva bolo poskytnúť základné informácie o zdravotnom stave a poradenstvo čo najväčšiemu počtu klientov, čo bolo realizované výjazdmi základnej poradne zdravia a realizáciou ostatného poradenstva v spolupráci so školami, závodmi, sociálnymi zariadeniami a mestskými úradmi.

9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Anotácia

V rámci venovania osobitnej pozornosti zdravotnej uvedomelosti detí a mládeže, ich emóciám, hodnotovej štruktúre, orientácii osobnosti, jej pohotovosti a schopnosti správať sa v rôznych situáciách a vzťahoch sa akcent projektu posúva k budovaniu individuálnej zodpovednosti za vlastné zdravie u detí a mládeže. Týmto smerom je potom dôležité pôsobiť v príprave a ďalšom vzdelávaní učiteľov. Práca učiteľov sa následne orientuje najmä na vytvorenie aktívnej osobnosti vo vzťahu k zdraviu – aby získané poznatky a uvedomelosť mali svoj prejav v správaní a konaní v bežných životných situáciách, ako aj v celom živote vytvorením zdravého životného štýlu.

V rámci tohto projektu ako spoluorganizátori v spolupráci s mestskými úradmi a školskými správami sme sa zúčastnili „Dní zdravia“ v jednotlivých školách regiónu, ktoré boli zamerané na poskytovanie zdravotno-výchovných informácií v oblasti racionálnej životosprávy, pitného režimu, pohybovej aktivity, aktívneho využívania voľného času, podporu duševného zdravia, výchovu k manželstvu a rodičovstvu, správneho životného štýlu, prevencie drogových závislostí a odvykania od fajčenia. Počas týchto dní sme poskytovali individuálne poradenstvo, antropometrické vyšetrenia, biochemické vyšetrenia, analýzu vydychovaného vzduchu prístrojom MICRO CO a meranie % množstva telesného tuku. Údaje boli vyhodnotené a spracované počítačovým programom Test zdravé srdce. Spracovaním a vyhodnotením dotazníka životného štýlu sme naviazali bližší kontakt a spoluprácu so žiakmi a pedagógmi vo vytváraní správneho životného štýlu. Počet prednášok na školách prvý polrok: 54.

10. KONTROLA TABAKU

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
10.1.	Príprava a realizácia sledovania účastníkov súťaže Prestaň a vyhraj 2008 po roku od ukončenia súťaže formou dotazníkového prieskumu. ÚVZ SR, RÚVZ, sponzori	ÚVZ SR
10.2.	Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií ÚVZ SR, RÚVZ v SR, SOI, ŠVPS SR, inšpekcia práce, ZMOS	ÚVZ SR
10.3.	Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – Vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu ÚVZ SR, RÚVZ, sponzori	ÚVZ SR
10.4.	Príprava a realizácie medzinárodnej súťaže pre fajčiarov Prestaň a vyhraj 2010. ÚVZ SR, RÚVZ, sponzori	ÚVZ SR
10.5.	Školenie zdravotníckych pracovníkov v oblasti poskytovania krátkoho poradenstva pre klientov a pacientov ako prestať fajčiť. ÚVZ SR, Slovenská zdravotnícka univerzita, Slovenská lekárska spoločnosť	ÚVZ SR
10.6.	Príprava a vydanie učebného textu pre zdravotníckej školy a univerzity so zameraním na kontrolu tabaku vo verejnom zdravotníctve. ÚVZ SR, Slovenská zdravotnícka univerzita	ÚVZ SR

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Anotácia

Sledovanie a následne hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov v praxi predstavuje jeden z dôležitých indikátorov merania jeho možností na ďalšie skvalitnenie cestou jeho novelizácie. Údaje o počte vykonaných kontrol a počte udelených pokút môžu viesť k novým návrhom, ktoré budú viesť k skvalitneniu kontroly zo strany poverených inštitúcií.

V mesiaci jún 2009 bola vykonaná cielená kontrola zameraná na dodržiavanie novelizovaného zákona o ochrane nefajčiarov v obchodných centrách v zmysle usmernenia ÚVZ SR, v rámci kontroly boli preverené 4 obchodné centrá a vykonaných 13 kontrol. Všetci prevádzkovatelia boli upozornení na dodržiavanie zákona. Pri výkone kontroly v rámci ŠZD sa priebežne kontroluje dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov a mesačne sa podávajú hlásenia na ÚVZ SR o výkone kontroly a uložených sankciách za celý úrad.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Veľkom Krtíši**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III)

a) redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody

Odpočet plnenia úlohy

Pri riešení úlohy môžeme vychádzať z existujúcich informácií a postupne ich rozvíjať podľa súčasného stavu. Dusičnany sú v našom okrese najčastejšie nedodrжанým ukazovateľom s najvyššou medznou hodnotou v pitnej vode, čo sa týka individuálnych studní zásobujúcich 14 702 obyvateľov, ale aj dvoch malých vodovodov v obciach Malá a Veľká Čalomija zásobujúcich 854 obyvateľov. Známym a preukázaným zdravotným rizikom je v tejto súvislosti vznik (kojeneckej) methemoglobínémie. Problematikou zdravotného rizika z dusičnanov v pitnej vode, vrátane methemoglobínémie sme sa na našom ŠZÚ intenzívne zaoberali v rokoch 1996-1998, keď bolo vyšetrených 327 vzoriek pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov, ktoré boli používané na prípravu dojčenskej mliečnej výživy. Všetky prípady vyšetrení vody boli vykonané pri narodení detí a bola zistená 81,6% mikrobiologická závadnosť a 69,1% chemická závadnosť pitnej vody, ktorá mala byť použitá na prípravu kojeneckej výživy. V predchádzajúcom roku bol zmapovaný výskyt kojeneckej alimentárnej methemoglobínémie v našom okrese v rokoch 1994-2006 a bol porovnaný s výskytom kojeneckej methemoglobínémie v ČR. **V I. polroku 2009 nebol** zaznamenaný výskyt kojeneckej alimentárnej methemoglobínémie. Veľkým prínosom pri plnení tejto je zahájenie výstavby vodovodu na zásobovanie Poipia pitnou vodou. Avšak zlá sociálna situácia rodín, ktoré nemajú dostatok finančných prostriedkov na zaplatenie pitnej vody, nízka vzdelanostná úroveň niektorých občanov a existujúce studne /pitné vody s vysokým obsahom dusičnanov,/ predpokladá aj výskyt kojeneckej alimentárnej methemoglobínémie. RÚVZ pokračuje v osвете, ktorá dosiahla v tomto smere značný úspech, ale nedá sa s ňou prestať, pretože prípad methemoglobínémie sa môže stále vyskytnúť a aj keď bude ojedinelý, môže mať tragické následky

1.3. Národný informačný systém životného prostredia a zdravia (EHIS)

Odpočet plnenia úlohy

Zaviesť informačný systém o indikátoroch životného prostredia a zosúladiť metodiku zberu údajov na regionálnej úrovni s metodikou zberu na medzinárodnej úrovni, Výsledky kontroly vôd na kúpanie vykonané prevádzkovateľmi kúpalísk a výsledky ŠZD nad kvalitou vôd na kúpanie uverejňovať na Informačnom systéme pre vody na kúpanie. Začiatkom roku 2009 bola zatiaľ iba na www stránke RÚVZ aktualizovaná informácia o kvalite pitnej vody v okrese V.Krtíš podľa výsledkov rozborov v roku 2008. Od 15.6.2009 prostredníctvom Informačného systému pre vody na kúpanie informujeme verejnosť o priebehu LTS 2009 na jednotlivých kúpaliskách s aktualizáciou informácii každý týždeň do ukončenia LTS.

1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou.

Odpočet plnenia úlohy

Monitoring kvality vôd na kúpanie RÚVZ V.Krtíš nevykonával, nakoľko na jeho území sa nenachádza prírodná kúpacia oblasť. V prvom polroku 2009 bol vykonávaný ŠZD nad vodami na kúpanie z umelých kúpalísk, v rámci ktorého bolo odobratých 7 vzoriek bazénových vôd na mikrobiologický a fyzikálno-chemický rozbor. Výsledky ŠZD sú v dobrej korelácii s výsledkami predkladanými prevádzkovateľmi jednotlivých kúpalísk.

1.6. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ.

Odpočet plnenia úlohy

RÚVZ vo V.Krtíši monitoruje kvalitu pitnej vody na spotrebisku na všetkých verejných vodovodoch v okrese. Úloha sa realizuje v spolupráci s laboratóriami RÚVZ v Banskej Bystrici. V priebehu I.polroku 2009 bolo odobratých 30 vzoriek vôd na kontrolný monitoring a 6 vzoriek vody na preverovací monitoring. V rámci ŠZD boli vyšetrené 4 vzorky pitných vôd z verejných vodovodov.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.2 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Odpočet plnenia úlohy:

V prvom polroku boli vydané dve rozhodnutia, ktorými boli vyhlásené rizikové práce a to v spoločnostiach AMARANTE s.r.o. Kiarov - výroba eurookien a FORVIN s.r.o. Vinica - výroba plastových okien a dverí. V oboch prípadoch sa jedná o expozíciu rizikovému faktoru hlučnosť so zaradením do 3. a 4. kategórie. V spoločnosti Amarante, kde sa vyrábajú eurookná z tvrdého dreva z tropických oblastí - eukalyptus, červený smrek, dub, borovica bolo vykonané meranie za účelom objektivizácie zdravotného rizika z pevného aerosólu, pričom nameraná a vypočítaná celozmenová koncentrácia prekročovala najvyšší prípustný expozičný limit a pracovná činnosť bola vyhlásená v 3. kategórii s rizikovým faktorom prach. V rámci výkonu ŠZD bolo zistené že, v spoločnosti VITRI s.r.o. Veľký Krtíš-výroba žiarovkových päťíc došlo k rozšíreniu technológie výroby o nových 5 liniek. Zamestnávateľovi bolo uložené prehodnotiť pracovné prostredie, vykonať novú objektivizáciu rizikových faktorov. Jedná sa najmä o hlučnosť z chodu strojov a sálavé teplo. Výrobná hala je predimenzovaná umiestnením strojov a zvýšeným počtom zamestnancov, čím došlo aj k zhoršeniu mikroklímy pracovného prostredia najmä zo sálavého tepla od pecí na tavenie skla. Zmeny v technológii výroby sme v rámci výkonu ŠZD zaznamenali aj v prevádzkach LIAZ s.r.o. Veľký Krtíš-výroba náhradných dielov na automobily, IKE s.r.o. Pôtor-výroba autoplachiet a montáž markíz a KONKYS s.r.o. Závada-výroba autoplachiet a potlač. Vo všetkých prípadoch bolo uložené vykonanie nových meraní. Do prevádzky bolo uvedených niekoľko nových výrobných objektov s vysokou pravdepodobnosťou existencie rizikových faktorov. Jedná sa o nové drevospracujúce prevádzky a to Drevovýroba Marian Trnka TRNKA-TUR Veľký Krtíš a spoločnosť MEDEA BROCKER vo Veľkom Krtíši /hlučnosť

a prach/. Spoločnosť TECHNOGYM E.E. Bratislava, priemyselný park Malý Krtíš –výroba fitness zariadení otvorila prevádzku Inwestfinanzierung s novou zväračkou a čalunickou dielňou /hluk, chemické faktory/. Ďalšiu prevádzku na výrobu elektromotorov otvorila spoločnosť SISME SLOVAKIA, s.r.o. Bratislava v priemyselnom parku Malý Krtíš. Ako zdraviu škodlivé faktory pracovného prostredia tu vystupujú chemické faktory na pracovisku impregnácie statorov a hluk zo zvärania. Samotná impregnácia sa bude vykonávať v uzavretom, odsávanom zariadení tunelového tvaru s otvormi len na vstupe dopravníka. V spoločnosti TECHNOGYM E.E. priemyselný park Malý Krtíš došlo tiež k rozšíreniu výroby prístavbou novej lakovne. Zo strany uvedených zamestnávateľov je tu primárny záujem minimalizácie škodlivých faktorov zavádzaním novej pokrokovej technológie a vytvorením zdravého pracovného prostredia pre zamestnancov. Zamestnávateľom bolo uložené vykonať objektivizáciu pracovného prostredia a rozhodnutia boli z uvedeného dôvodu vydané na obdobie skúšobných prevádzok.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Odpočet plnenia úlohy:

Previerky boli zamerané na ochranu zdravia zamestnancov v prevádzkach, kde dochádza k akejkoľvek manipulácii s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Jedná sa predovšetkým o poľnohospodárske spoločnosti, ktoré používajú tieto látky na ochranu rastlín a likvidáciu škodcov a tiež predajne poľnohospodárskych potrieb, ktoré okrem iného tovaru zabezpečujú aj predaj látok na ochranu rastlín, ktoré sú klasifikované ako jedovaté a veľmi jedovaté chemické látky a prípravky. Zamestnávatelia majú vypracovaný a schválený prevádzkový poriadok podľa NV SR č.355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci a sú pravidelne preškoľovaní o ochrane a bezpečnosti zdravia pri práci.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Odpočet plnenia úlohy:

Previerky sme vykonávali na základe existujúcej databázy v ktorej vedieme evidenciu organizácií v ktorých existuje zdravotné riziko z karcinogénnych a mutagénnych faktorov. Jedná sa predovšetkým o drevospracujúce prevádzky, ktorých výroba je založená na práci s tvrdým drevom. Tieto prevádzky majú vypracovaný prevádzkový poriadok a posudok o riziku. Pracovníci sú informovaní o karcinogénnych vlastnostiach prachu z tvrdého dreva a o dôležitosti používania OOPP na ochranu dýchacích ciest. Evidencia zamestnancov pracujúcich s karcinogénnymi faktormi nie je všade vedená podľa legislatívnej úpravy. Zamestnancom aj zamestnávateľom poskytujeme poradenské služby a konzultácie s dôrazom na uvedomovanie si nebezpečenstva týchto látok a dôležitosti spolupôsobenia pri vlastnej ochrane zdravia.

Je evidované 1 pracovisko s dvoma pracovníčkami, ktoré sú exponované chemickým karcinogénom – cytostatikám na onkologickej ambulancii - Oncomedical s.r.o. vo Veľkom Krtíši. Cytostatiká sa podávajú ambulantne infúznou formou.

Spoločnosť EUSTREAM, a.s. Bratislava, Kompresorová stanica 3 Veľké Zlievce, vykonala rekonštrukciu areálu spoločnosti pri ktorej sa demontovala azbestocementová zvuková izolácia. Činnosti spojené s odstraňovaním azbestu na stavbe vykonala spoločnosť Kovomat Slovakia s.r.o. Dolný Val, Žilina, ktorá má oprávnenie na odstraňovanie azbestocementových

materiálov. Výkon prác bol pod odborným dohľadom a bola zabezpečené komplexné opatrenia na ochranu zdravia.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Odpočet plnenia úlohy:

RÚVZ vo Veľkom Krtíši sa do úlohy nezapojil z dôvodu, že na území okresu nie sú zaradené pracoviská do kategórie rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženie

Odpočet plnenia úlohy:

V prvom polroku r. 2009 sme na oddelení PPL vykonali šetrenie 3 prípadov podozrenia na profesionálne poškodenie zdravia z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia. Vo všetkých prípadoch išlo o ochorenia horných končatín. Šetrenie pracovných podmienok sa vykonávalo priamo na pracovisku za prítomnosti zamestnávateľa, zamestnanca a odborných pracovníkov OPPL - RÚVZ Veľký Krtíš.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Odpočet plnenia úlohy:

Za sledované obdobie neboli oddeleniu PPL pracoviskami klinického pracovného lekárstva nahlásené podozrenia na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Odpočet plnenia úlohy:

Na prácu so zobrazovacími jednotkami sa zameriavame pri výkone každého ŠZD. Pri otváraní nových prevádzok si okrem iného vždy všímame aj umiestnenie a usporiadanie pracovných miest so ZJ, priestorové podmienky, osvetlenie, mikroklimatické podmienky na pracovisku. Zamestnanci aj zamestnávateľia nemajú dostatočné množstvo potrebných odborných informácií o prácach so zobrazovacími jednotkami a naše usmernenia sa stretávajú s veľkou ústretovosťou. I keď priestorové podmienky pracoviska sú vyhovujúce, usporiadanie a umiestnenie pracovných miest so ZJ nie je správne vzhľadom k osvetleniu, ergonomické parametre pracovných stolov a sedadiel nie sú prispôbené konkrétnym potrebám zamestnancov. V prvom polroku sme vykonali 35 kontrol so zameraním na prácu so zobrazovacími jednotkami. Najväčšie nedostatky boli zistené v spoločnosti LIAZ s.r.o., výrobná prevádzka vo Veľkom Krtíši, kde zamestnanci pracujú prevažnú časť pracovnej zmeny na monitoroch, ktoré sú zastaralé, požiadavky na pracovné miesta, sedadlá a stoly nezodpovedajú základným požiadavkám v zmysle nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. U zamestnancov nebolo vykonané posúdenie zdravotnej spúšobnosti na prácu so ZJ. Spoločnosti boli v rámci zistených nedostatkov uložené termínované opatrenia na ich odstránenie.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.

Podľa podrobného plánu odberu vzoriek potravín v rámci výkonu úradnej kontroly potravín v roku 2009 pre okres Veľký Krtíš zabezpečíme odber vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom mrkvy alebo listovej zeleniny na vyšetrenie množstva dusičnanov a dusitanov v mesiaci október 2009. Odber vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom mlieka, jablka, hrozna na kontrolu množstva patulínu a mykotoxínov zabezpečíme v mesiaci júl 2009.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie.

Pri plnení projektu bolo doposiaľ oslovených 41 respondentov, pokračuje sa v monitorovaní výživového stavu v štyroch vekových kategóriách ,v dvoch vekových kategóriách muži a v dvoch vekových kategóriách ženy, z ohľadom na ich pracovné zaťaženie / stredne ťažká práca/. Osloveným respondentom bola odobratá krv na stanovenie parametrov lipoproteínového metabolizmu, vyplnili jednoduchý jedálny lístok, dotazníky na spracovanie somatometrických a biochemických údajov a dotazník životosprávy. Získané údaje sú spracovávané v programe ALIMENTA – nadstavbovej verzii. V spolupráci s poradňou zdravia apelujeme na zásady zdravej výživy a správne stravovacie návyky.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

V priebehu roka 2009 sme sa tak ako každoročne podieľali na plnení uvedenej úlohy, v rámci ktorej bolo odobratých doposiaľ v okrese Veľký Krtíš 18 vzoriek soli na chemické analýzy, z toho 6 vzoriek tuzemskej a 12 vzoriek soli z dovozu.

Všetky odobraté vzorky boli vyšetrené na KJ a KJO₃ a vzorky morskej soli, v počte 5, boli vyšetrené i na ferokyanid draselný.

Vyplnúc z výsledných vypočítaných hodnôt a na základe výsledkov laboratórnych rozborov, 5 vzoriek kuchynskej soli **BALIMA – varená jedlá soľ jódovaná, soľ nad zlato**, krajina pôvodu Bielorusko, balené - Balima Trebišov, deklarované / KJ –Obal 15-35 mg/kg /, odobratých v distribučnej sieti s rôznym dátumom výroby a v rôznych predajniach, má hodnoty nižšie ako 15 mg/kg.

Pri odbere vzoriek sme si všímali neporušenosť obalu a správne označovanie, správne skladovanie a vystavovanie soli, a tiež doby spotreby u jednotlivých druhov solí.

Na obale vzorky **Varenej jedlej soli s jódom a fluórom**, výrobcu Solné mlyny a.s. Olomouc nebol pri odbere uvádzaný dátum spotreby soli, len dátum výroby.

Laboratórne rozbor 3 vzoriek soli odobraných v júni nám zatiaľ neboli doručené z laboratória.

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch.

Na základe usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2009 a plánu odberu vzoriek sme v uskutočnili odber vzoriek týchto výrobkov:

V mesiaci **apríl** odber 5 vzoriek výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením a výrobky, ktoré deklarujú prítomnosť UV filtrov. Konkrétne sme v rámci tejto úlohy odobrali:

- 1. NIVEA SUN – Mlieko na opaľovanie s betakaroténom OF**, výrobca Beiersdorf AG, SRN/Nemecko, distribútor pre SR: Beiersdorf Slovakia s.r.o., Riznerova 5, Bratislava
- 2. GARNIER – AMBRE SOLAIRE** – ochranné mlieko hydratačné, nízka ochrana OF 10
- 3. SUNDANCE – Mlieko na opaľovanie, OF 15**, distribútor dm drogerie markt, s.r.o., Na Pántoch 18, 83106 Bratislava
- 4. ASTRID – Mlieko na opaľovanie, OF 6**, výrobca Astrid Cosmetics, a.s., U Pruhonu 10, 17004 Praha 7, ČR
- 5. Dermacol – vodeodolné mlieko na opaľovanie SPF 10**, výrobca Dermacol a.s., Výtvarná 4, Praha 6, ČR

Vzorky boli odoslané a analyzované v laboratóriu v Bratislave. Výsledky analýz vyhovovali požiadavkám legislatívy .

V mesiaci **jún** odber 5 vzoriek kozmetických výrobkov pre deti na mikrobiologický rozbor : sledované ukazovatele - CPM, Pseudomonas aeruginosa, Candida albicans, Staphylococcus aureus a na chemický rozbor : deklarované konzervanty v kozmetických výrobkoch pre deti.

1.HIPP BABY detský krém na tvár a telo s hodnotným mandľovým olejom - vyrobené vo Švajčiarsku, dovozca do SR : HiPP Slovakia s.r.o., Nám. SNP 7, 911 01 Trenčín, odobraté v predajni drogerie – dm drogerie markt, s.r.o., Nemocničná 12, Veľký Krtíš

2.Johnson's baby soothing naturals – intenzívny hydratačný krém

Distribútor pre SR : Johnson & Johnson, s.r.o., Plynárenská 7/B, 824 78 Bratislava 26, SR, odobraté v predajni drogerie – dm drogerie markt, s.r.o., Nemocničná 12, Veľký Krtíš

3.Johnson's baby soothing naturals – krém proti zavareninám

Distribútor pre SR : Johnson & Johnson, s.r.o., Plynárenská 7/B, 824 78 Bratislava 26, SR, odobraté v predajni drogerie – dm drogerie markt, s.r.o., Nemocničná 12, Veľký Krtíš

4.NIVEA Baby nutri sensitive – výživný krém

Výrobca : Beiersdorf AG, Hamburg, Nemecko, distribútor : Beiersdorf Slovakia, s.r.o., Riznerova 5, Bratislava 1, odobraté v predajni drogerie : Koral TAT s.r.o., Nám. A.H.Škultétyho 8, Veľký Krtíš

5.BATOLE – detský krém

Výrobca : ALPA a.s., Hornomestská 378, 594 25 Veľké Meziříčí, ČR, distribútor pre SR : Tukový priemysel Nitra, spol. s r.o., Nitra SR, odobraté v predajni drogerie : Koral TAT s.r.o., Nám.A.H.Škultétyho 8, Veľký Krtíš

Výsledky rozborov z laboratórií nám zatiaľ neboli doručené.

Podľa plánu odberu vzoriek sme mali v mesiaci február odobrať 3 vzorky dekoratívnej kozmetiky pre deti a bábiky a zaslať do laboratórií pri RÚVZ Poprad na mikrobiologické vyšetrenie, stanovenie ťažkých kovov a deklarovaných konzervantov. V čase výkonu štátneho zdravotného dozoru sa predmetné výrobky na trhu v distribučnej sieti okresu Veľký Krtíš nenachádzali a nebolo možné zabezpečiť plánovaný odber.

Pri odberoch vzoriek bola uskutočnená kontrola v rámci ŠZD zameraná na sledovanie podmienok predaja a skladovania kozmetických výrobkov , správnosť ich označovania a tiež dátumy minimálnej trvanlivosti.

3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Na tejto úlohe sa náš RÚVZ nepodieľal.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

V kalendárnom roku 2009 pre Odbor hygieny detí a mládeže v rámci plnenia Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike boli určené nasledovné úlohy:

Úloha č. 4.1. – Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy je ÚVZ SR. V kalendárnom roku 2009 RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši neboli na realizáciu projektu určené úlohy zo strany ÚVZ SR.

Úloha č. 4.2. – Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy je ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR.

V rámci plnenia úlohy boli do vybraných materských škôl /mestská a vidiecka/ a základných škôl /I. a II. stupeň mestskej a vidieckej ZŠ/ rozdistribuované dotazníky určené na vyplnenie. Informácie získané z dotazníkov budú zadané do databázy a zaslané ÚVZ SR k vyhodnoteniu.

Úloha č. 4.3. – Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy je ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR. V kalendárnom roku 2009 RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši neboli na realizáciu projektu určené úlohy zo strany ÚVZ SR.

Úloha č. 4.4. – Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy je ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR. RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši nebolo zaradené medzi vybrané RÚVZ v SR.

Úloha č. 4.5. – Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy sú všetky RÚVZ v SR.

Podľa usmernenia gestora projektu bola úloha realizovaná v 17. kalendárnom týždni. Pre vybrané materské školy boli rozdistribuované dotazníky na vyplnenie a následne boli pozbierané odbornou pracovníčkou oddelenia HDM. V jednej mestskej a jednej vidieckej materskej škole bola odobratá celotýždňová strava a zaslaná na laboratórny rozbor na stanovenie energetickej hodnoty a na vybrané chemické ukazovatele. Samostatne boli odobraté aj podávané nápoje na stanovenie farbív. Získané údaje z dotazníkov budú zadané do mistry a zaslané na ďalšie spracovanie gestorovi projektu na vyhodnotenie.

Úloha č. 4.6. – Zdravé deti v zdravých rodinách.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy je ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR.

Úloha je plnená priebežne. Praktickým lekárom pre deti a dorast v okrese Veľký Krtíš boli zaslané dotazníky – skrínigové formuláre určené na vyplnenie u vybranej populácie 11 a 17 ročných detí. Skrínigový formulár bude vyplňovaný v rámci preventívnej prehliadky. Po vyplnení dotazníkov údaje uvedené v dotazníkoch budú vkladané do databázy v programe Epi – info a zaslané gestorovi projektu na vyhodnotenie.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národní imunizační program

Vzhledem na dlouhodobost projektu a pevně stanovené termíny kontrol se v průběhu prvního pololetí na projektu nepracovalo. Kontrola očkování bude vykonána v měsících september – október 2009.

6.2. Surveillance infekčních onemocnění

Odborní pracovníci oddělení epidemiologie se pravidelně zúčastňovali šetření v ohniskách nákazy. V průběhu prvního pololetí vykonali celkem 33 terénních šetření v ohniskách nákazy, z toho 20 v ohniskách salmonelózy, 2 v ohniskách šigelózy, 1 v ohnisku rotavirusových infekcí, 2 v ohniskách kontaktu nebo ohrožení besnotou a 2 v souvislosti s pozitivní cestovatel'skou anamnézou nové chřipky typu A(H1N1). Ve VŠNsP ve Velkém Krtíně bylo šetřeno 6 nešpecifikovaných virových črevných infekcí. V rámci sledování HER v zdravotnických zařízeních bylo odebráno 110 sterov mikrobiální čistoty. Podle vopřed určeného harmonogramu se sledovali vzorky odpadových vod z ČOV města Velký Krtín a z ČOV Opatovská Nová Ves.

6.3. Informační systém přenosných onemocnění

S informačním systémem se pracuje pravidelně denně a to zadáváním přenosných onemocnění, sleduje se systém rychlého varování a týždenne se zadávají údaje o výskytu akutních respiračních onemocnění a chřipky podobných onemocnění.

6.4. Nozokomiální nákazy

Oddělení epidemiologie bylo nahlášených 6 nozokomiálních nákaz z VŠNsP V. Krtín a to na odděleních OAIM (2), chirurgickom (2), detskom (1) a oddělení ODCH (1).

6.5. Surveillance chronických onemocnění

Oddělení epidemiologie spolupracovalo s ostatními odděleními RÚVZ při řešení a realizaci úloh podpory zdraví a a to přednáškami a článkami do regionálních novin.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Oddělení epidemiologie za sledované období nezaznamenalo výskyt mimoriadnych epidemiologických situácií.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

V našem regioně nemáme zřízené ani jedno materské centrum, preto sa edukáciu matiek snažíme realizovať prostredníctvom iných projektov a aktivít, napr. v projekte „Chcem byť dobrou matkou“ alebo distribúciou vhodných zdravotno-výchovných materiálov na gynekologické a detské ambulancie.

9.2. „ŽITÍ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Tento projekt plníme s členmi klubu důchodcov v našem meste. Přístrojom Reflotron bola vyšetrená hladina cholesterolu, glukózy a triglyceridov v krvi, odmeraný TK, P a % TT

(28). Záujem o vyšetrenie Reflotronom prejavili aj klienti z Domova dôchodcov vo V. Krtíši a členovia Jednoty dôchodcov z obcí okresu V. Krtíš. V mesiacoch máj a jún realizujeme dotazníkovú štúdiu projektu 9.2. na tému: SENIORI V RODINE A SPOLOČNOSTI ,podľa pokynov z RUVZ Trenčín. Oslovili sme 240 respondentov ,rozdelených do štyroch skupín populácie :

- Žiaci ZŠ 9.ročník-mesto,vidiek
- Študenti SŠ – s maturitou ,bez maturity
- Verejnosť
- Seniori- KD,DD

V súčasnosti kódujeme vyplnené dotazníky a zadávame do programu EPI INFO.

9.3. „ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

Projekt bol realizovaný na I. stupni ZŠ vo V. Krtíši ,druhé ročníky/ 50/. V mesiaci máj 2009 sme obdržali novú inštruktážnu kreslenú DVD rozprávku „Lakomý sysel“. Rozprávky a filmy s tematikou stomatohygieny boli premietnuté aj v rámci Dní otvorených dverí na našom RÚVZ, ako aj v rámci prednáškovej činnosti pre žiakov ZŠ v okrese V. Krtíš.

9.4.AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ

Svetový deň zdravia – propagácia v priestoroch RÚVZ a prostredníctvom mestského rozhlasu

- vyšetovanie Reflotronom v mestskej knižnici (20)
- rozdávanie zdravotno-výchovných materiálov v uliciach mesta v spolupráci s III. ZŠ Veľký Krtíš (ŠPPZ)

Svetový deň bez tabaku - propagácia u zamestnancov RÚVZ

- informačné tabule a nástenky v priestoroch RÚVZ
- tejto problematike boli venované aj prednášky na ZŠ v okrese V. Krtíš

Svetový deň tuberkulózy - informačné tabule v priestoroch RÚVZ V.Krtíš

Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi

- prednášky na II.st.ZŠ v okrese V. Krtíš/4/
- rozdávanie ZV materiálov pre žiakov ZŠ V.Krtíš
- informačné tabule a nástenky v priestoroch RÚVZ

Svetový deň vody - informačné tabule a nástenky v priestoroch RÚVZ

9.5. „VYZVI SRDCE K POHYBU“ - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Do projektu sa v čase jeho konania pravidelne zapájame. Tohto roku je podujatie plánované na mesiac september.

9.6. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Prednášky o prevencii obezity sme pravidelne vykonávali v školských a predškolských zariadeniach okresu.

9.7. CINDI PROGRAM SR

Po vytvorení integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov detskej obezity na školách budeme postupovať podľa pokynov UVZ SR.

9.8. INICIOVAŤ A ORGANIZOVAŤ ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ AKCIE PRE OBYVATEĽOV S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Túto úlohu sme v prevažnej miere riešili v rámci aktivít pri príležitosti významných dní.

10. KONTROLA TABAKU

10.3. QUITLINE-TELEFONICKÉ PORADENSTVO PRI ODVYKANÍ OD FAJČENIA

Informáciu o existencii telefonického poradenstva pri odvykaní od fajčenia je zverejnená na našej webovej stránke a v regionálnych médiách. V prípade záujmu o uvedenú problematiku sme poskytli informácie v základnej poradni zdravia.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Vranove nad Topľou**

Oddelenie hygieny výživy:

Číslo úlohy: **3.1.**

Názov úlohy: **Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.**

Cieľ úlohy: Prostredníctvom monitoringu zistiť hladinu kontaminácie dusičnanmi a dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom v dojčenskej a detskej výžive s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka a hrozna a živočíšnych zložiek.

Ku dňu 30.6. 2009 sme v rámci plnenia tejto úlohy odobrali z distribučnej siete okresu Vranov nad Topľou 9 vzoriek dojčenskej a detskej výživy, z toho 6 vzoriek domácej a 3 vzoriek zahraničnej produkcie na obsah dusitanov, dusičnanov a dusičnanu sodného vyjadreného ako NO_3^- . Dusičnany a dusitany boli vyšetrené v 7 vzorkách.

Všetky odobraté a vyšetrené vzorky dojčenskej a detskej výživy vyhoveli hygienickým požiadavkám PK SR.

V rámci plnenia usmernenia viacročného národného plánu úradnej kontroly vzorky na vyšetrenie Aflatoxínu B₁ a rezíduí pesticídov sú plánované v mesiacoch september – október 2009.

Číslo úlohy: **3.2.**

Názov úlohy: **Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie.**

Cieľ úlohy: Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospeléj populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

V roku 2009 v spolupráci s poradňou zdravia plníme projekt „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie“.

Ku dňu 30.6.2009 bolo vyšetrených 40 respondentov rozdelených na stredne ťažko pracujúce ženy a mužov, kde sa veková kategória pohybovala od 19 - 34 rokov a 35 - 60 rokov.

Každý klient obdržal a vyplnil 1-dňový jedálny lístok a dotazník o životospráve a pohybovej aktivite.

V poradni zdravia sa zhodnotilo kardiovaskulárne riziko po vyplnení záznamového listu pre biochemické vyšetrenie. V klinicko-somatickom dotazníku sa vyhodnotila – váha, výška, BMI, WHR a krvný tlak.

Po spracovaní získaných údajov sa tieto následne vyhodnotia.

Číslo úlohy: **3.3.**

Názov úlohy: **Kontrola jodidácie kuchynskej soli a saturácie organizmu jódom.**

Cieľ úlohy: Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu.

Ku dňu 30.6.2009 sme v RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou odobrali 18 vzoriek kuchynskej soli z distribučnej siete na laboratórny rozbor. Z toho bolo 6 vzoriek domácej produkcie a 12 vzoriek zahraničnej produkcie. Ani v jednej vzorke nebol prekročený obsah jódu, jodičnanu draselného, ferokyanidu draselného a jodičnanu draselného vyjadreného ako KJ.

Číslo úlohy: **3.4.**

Názov úlohy: **Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch.**

Cieľ úlohy:

1. kontrola dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov
3. zavedenie laboratórnych metód na kontrolu vybraných regulovaných látok.

Výkon ŠZD nad kozmetickými výrobkami je vykonávaný v zmysle zák. NR SR č. 355/2007 Z.z. podľa jednotnej osnovy a plánov kontroly priebežne počas celého roka.

V rámci ŠZD bolo k 30.6.2009 odobratých 10 vzoriek kozmetických výrobkov, z toho 2 vzorka domácej produkcie a 8 vzoriek zahraničnej produkcie. Z uvedeného počtu boli 5 vzorky odobraté na stanovenie prítomnosti UV filtrov v kozmetických výrobkoch pre dospelých. Laboratórne rozbor vyhoveli zdravotným požiadavkám.

Na stanovenie konzervačných látok v kozmetických výrobkoch pre deti boli odobraté 5 vzorky, laboratórne rozbor ešte nie sú známe.

Nedostatky pri odbere kozmetických výrobkov v predajniach neboli zisťované. Výrobcu kozmetických výrobkov v okrese Vranov nad Topľou nemáme.

V rámci systému RAPEX sme mali 8 hlásení, na základe ktorých sme zisťovali, či nebezpečné výrobky, ktoré boli nájdené v niektorom z členských štátov EÚ nie sú uvádzané do obehu v okrese Vranov nad Topľou. Jednalo sa o 40 druhov kozmetických výrobkov. Žiaden z hlásených výrobkov sa v okrese Vranov nad Topľou nenašiel.

Sťažnosti na kozmetické výrobky sme v našom okrese nemali.

Číslo úlohy: **7.3.**

Názov úlohy: **Minerálne a pramenité balené vody.**

Cieľ úlohy:

1. overenie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody pri skladovaní v prepísaných podmienkach
2. overenie doby trvanlivosti minerálnych a pramenitých balených vôd
3. kontrola zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých balených vôd v obchodnej sieti

Druhy vôd: minerálne a pramenité balené vody tuzemské a z dovozu, perlivé aj neperlivé.

Ku dňu 30.6.2009 nebola odobratá ani jedná vzorka minerálnych a pramenitých balených vôd.

Pri kontrolách skladovania minerálnych a pramenitých balených vôd a pri kontrolách overovania doby trvanlivosti neboli zistené porušenia.

Číslo úlohy: **7.4.**

Názov úlohy: **Radiačne ošetrované potraviny.***Cieľ úlohy:*

1. monitoring radiačne ošetrovaných potravín s obsahom tuku v obchodnej sieti
2. monitoring radiačne ošetrovaných potravín rastlinného pôvodu v obchodnej sieti
3. ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrovaných potravín dovážaných z tretích krajín
4. ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrovaných potravín vyrábaných v SR zo surovín dovážaných z tretích krajín
5. plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou označovania použitia technológie ožiarovania potravín

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou bolo z plnenia tejto úlohy vynechan

Číslo úlohy: **7.6.**

Názov úlohy: **Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu.**

Cieľ úlohy:

1. monitoring obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti
2. ochrana zdravia detskej populácie
3. plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive.

V rámci plnenia usmernenia viacročného národného plánu úradnej kontroly vzorky potravín pre dojčenskú a detskú výživu je stanovený na mesiac september 2009.

Číslo úlohy: **7.8.**

Názov úlohy: **Glutén v diétnych potravinách.**

Cieľ úlohy:

1. kontrola potravín určených na bezlepkovú diétu v obchodnej sieti
2. ochrana pacientov chorých na celiakiu pred použitím nevhodných potravín.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou bolo z plnenia tejto úlohy vynechané.

Oddelenie hygieny detí a mládeže:

Číslo úlohy 4.1.

Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže.

Nerealizuje sa

Číslo úlohy 4.2.

Monitoring úrazovosti u detí predškolského veku.

Cieľ: Komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, tj. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod.

Plnenie úlohy:

S riešením tejto úlohy sme začali v júni 2009. Údaje o úrazoch boli získavané od rodičov detí dotazníkovou metódou. Do súboru bolo zaradených 30 detí vekovej skupiny 3-6 ročných (po 15 detí v jednej vidieckej MŠ a 15 detí v jednej mestskej MŠ), 60 detí vekovej skupiny 7-10 ročných (po 30 detí v jednej vidieckej ZŠ a 30 detí v jednej mestskej ZŠ) a 60 detí vekovej skupiny 11-14 ročných (po 30 detí v jednej vidieckej ZŠ a 30 detí v jednej mestskej ZŠ). Zozbierané dotazníky budú do databázy zadané do konca tohoto roka.

Číslo úlohy 4.3.

Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.

V rámci plnenia tejto úlohy je činnosť zameraná hlavne na ovplyvňovanie osvojovania si týchto tém u stredoškolskej mládeže prostredníctvom predášok a besied.

Číslo úlohy 4.4.

Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Nerealizuje sa.

Číslo úlohy 4.5.

Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expoície vybratých rizík spojených s konzumáciou jedál.

Cieľ: Zhodnotenie stravovacích zvyklostí u vybraných vekových skupín populácie detí SR vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu.

Plnenie úlohy:

Projekt bol navrhnutý ako prierezová štúdia pre 4 vekové skupiny detí s reprezentatívnym zastúpením jednotlivých vekových skupín, v pomernom zastúpení pohlaví. Boli vybrané dve MŠ (jedna mestská – MŠ Vranov n/T, Sídl. II a jedna vidiecká – MŠ Sačurov, ktorá bola doplnená deťmi MŠ Sečovská Polianka z dôvodu dodržania požiadaviek na vek a pohlavie detí). Do projektu bolo spolu zapojených 120 detí.

Úloha bola realizovaná v dvoch formách:

I. forma: dotazníková

II. forma: samotný odber celodennej stravy zo školských stravovní

Vyplňovanie dotazníkov a zisťovanie antropometrických údajov detí bolo vykonávané pracovníkmi oddelenia HDaM za spolupráce s rodičmi a učiteľmi v mesiacoch apríl a máj. Celodenná strava bola odoberaná a odvážaná do laboratória RÚVZ v Prešove. T.č. sa získané údaje a laboratórne výsledky zadávajú do databázy.

Číslo úlohy: 4.6

Zdravé deti v zdravých rodinách

Nerealizuje sa

Číslo úlohy 9.3.

Zdravotno - výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – „Monitorovanie zdravotného stavu orálneho zdravia. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku.

Cieľ: Zlepšenie orálneho zdravia u detí predškolského veku.

Plnenie úlohy:

Do realizácie tohto projektu bola zaradená jedna MŠ okresu – MŠ Banské.

V mesiaci máj 2009 bolo pracovníkmi oddelenia HDaM uskutočnené pracovné stretnutie so zameraním na získanie informácií o realizácii projektu v podmienkach materskej školy Banské.

Pri previerkách predškolských zariadení v rámci výkonu ŠZD sú pracovníkmi oddelenia HDaM pravidelne kontrolované osvojovania si hygienických návykov detí (a to hlavne deti predškolského veku) v stomatohygiene a podmienky na ich realizáciu (teplá voda v umývarkách detí, zabezpečenie kefiiek, pást a pohárov).

Programy a projekty (okrem vyhlásených ÚVZ SR):

1. Školský mliečny program.

Cieľ: Zvýšenie spotreby mlieka a mliečnych výrobkov na základných a stredných školách.

Plnenie úlohy:

Poznatky získané v rámci ŠZD v súvislosti so školským mliečnym programom ako (dodržiavanie dátumu minimálnej trvanlivosti, odborná spôsobilosť pracovníkov manipulujúcich s mliekom, vyhradenie chladiarenských zariadení na skladovanie mlieka, priestory, kde sa uskutočňuje predaj, resp. podávanie mlieka, druh podávaného mlieka z hľadiska dátumu minimálnej trvanlivosti, problémy s likvidáciou odpadu, neporušenosť obalov, plynulosť dodávky mlieka atď.), neboli v rozpore s ustanoveniami zákona č. 355/2007 Z. z. a jeho vykonávacích predpisov. Jediným negatívom bola zvýšená záťaž na pracovníčky školských jedální, ktoré zabezpečujú predaj mlieka žiakom.

Pozitívne môžeme hodnotiť to že, **stúpa počet škôl a žiakov zapojených do školského mliečného programu.**

2. Prevencia dusičnanovej methemoglobínémie.

Cieľ: Zisťovanie kvality vody s ohľadom na obsah dusičnanov.

Plnenie úlohy:

Z dôvodu prevencie dusičnanovej methemoglobínémie je formou letákov distribuovaných na pôrodníckom oddelení a pravidelným oboznamovaním pediatrov ponúknutá možnosť bezplatného vyšetrenia vzorky pitnej vody zo studne, z ktorej sa kojenecká strava pripravuje. Túto ponuku využilo v našom okrese od 01.01.2009 do 30.06.2009 6 mamičiek. Vyšetrené vzorky **neboli** v 5 prípadoch zdravotne bezpečné pre prípravu dojčeneckej stravy.

3. Sledovanie úrazovosti u 0 – 19 ročných.

Cieľ: Budovanie a vytváranie bezpečného prostredia pre detí.

Plnenie úlohy:

Pri ŠZD základných a materských škôl sa pracovníci oddelenia pravidelne zúčastňujú na realizácii tohoto projektu pri kontrole možných rizík úrazovosti (kontrola stavu vybavenosti školských vonkajších plôch – detských preliezačiek, hojdačiek, pieskovísk, vybavenia telocvičien telocvičným náradím, kontrolou ochranných krytov topných telies, stavom školského nábytku, zabezpečenia zmiešavacích batérií v umývarkach detí).

V meste sa dozoruje jedno dopravné ihrisko detí základných škôl, zamerané na odborné zaškolenie žiakov základom dopravnej výchovy.

V rámci realizácie tejto úlohy bolo vykonaných 14 previerok vonkajších plôch a vnútorného vybavenia materských škôl, 3 previerky telocvičien a 6 previerok základných škôl.

4. Sledovanie výživovej a energetickej hodnoty hotových jedál v školských stravovacích zariadeniach.

Cieľ: Monitorovať výživovú a energetickú hodnotu hotových jedál v školských stravovacích zariadeniach. Dosiahnuť ozdravenie výživy a tým účinnejšie predchádzať výskytu viacerých, tzv. civilizačných ochorení, najmä srdcovo-cievnych a niektorých nádorových so závažnými celospoločenskými a ľudskými dopadmi. Podporovať vytváranie podmienok na to, aby spoločné stravovanie detí a mládeže mohlo plniť svoje funkcie, čo bude mať v konečnom dôsledku pozitívny dopad na zdravie.

Plnenie úlohy:

V I. polroku boli odobraté 4 vzorky hotových pokrmov na celkovú energetickú hodnotu stravy.

Oddelenie hygieny životného prostredia:

Č. úlohy 1.1

Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III)

V rámci akčného plánu sa plnil I. cieľ a to **monitoring kvality vody na kúpanie a monitoring kvality pitnej vody v spotrebisku.**

V rámci monitoringu kvality vody na kúpanie bolo odobratých a vyhodnotených 10 vzoriek vôd z 5 rekreačných stredísk v RO Veľká Domaša (2 odbery).

Laboratórne analýzy preukázali, že **kvalita vody na kúpanie na rekreačných strediskách spĺňa požiadavky uvedené v prílohe č.1 NV SR č. 87/2008 Z.z.** Neboli prekročené medzné hodnoty sledovaných ukazovateľov.

V rámci monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch bolo odobratých 41 vzoriek vôd. **Kvalita vody spĺňala požiadavky NV SR č. 354/2006 Z.z.**

Č. úlohy 1.4

Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

Internetová stránka RÚVZ (odd. hygieny životného prostredia), slúži na informovanie verejnosti o aktuálnych výsledkoch kvality vody na kúpanie, kvality pitnej vody, kvality vody v mineralizovaných prameňoch o prípadných zmenách, poskytuje informácie o záplavách (v súvislosti s vykonávaním dezinfekcie individuálnych vodných zdrojov v zaplavených oblastiach) a pod.

Č. úlohy 1.6

Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EU

Sledovanie kvality vody (monitoring prírodných kúpacích oblastí) sa vykonáva v súlade s požiadavkami platnej legislatívy zák. NR SR č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a NV SR č. 87/2008 o a požiadavkách na prírodné kúpaliská vodu na kúpanie a jej kontrolu).

V okrese Vranov nad Topľou sa i naďalej v letnom období monitoruje kvalita vody vo VN Veľká Domaša, **na strediskách Nová Kelča – pláž, Nová Kelča – polostrov KRYM, Holčíkovce, Poľany a Dobrá.** Odbery vzoriek boli vykonané v dňoch 22.06.2009 a 10. 06. 2009. Vyšetrené vzorky vody zodpovedali požiadavkám platnej legislatívy.

Č. úlohy 1.7

Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dosledkov.

V I. polroku 2009 táto úloha nebola realizovaná, nakoľko z ÚVZ SR neboli do domácností a na RÚVZ distribuované dotazníky s otázkami o spotrebe vody.

Č. úlohy 1.8

Monitoring kvality pitnej vody v spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

Kvalita vody v sieti verejných vodovodov (v spotrebisku) sa sleduje v súlade s požiadavkami NV SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu.

K 30.06.2009 bolo odobratých:

- **41 vzoriek** z verejných vodovodov z toho
- **26 vzoriek v rámci kontrolného monitoringu,**
- **15 vzoriek v rámci preverovacieho monitoringu,**
- **7 vzoriek** z verejných studní,
- **12 vzoriek** z prameňov mineralizovanej vody
- **6 vzoriek** z podzemných prameňov pitnej vody na území mesta Vranov nad

Topľou.

Kvalitu vody zo siete verejných vodovodov v okrese Vranov nad Topľou v I. polroku 2009 hodnotíme ako stabilne dobrú.

Regionálne projekty:

V roku 2009 bolo vyhodnotených plnenia regionálneho projektu – monitoring kvality pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov v obciach, kde nie je doposiaľ naplánovaná výstavba verejného vodovodu.

Vyhodnotenie činnosti oddelenia HŽPaZ za I. polrok 2009

Počet podaní: 298

Počet zariadení ŠZD: 434

Počet kontrol: 207

Počet opatrení: 16

Odborné stanoviská (expertízy): 13

Počet odobratých vzoriek: 70

Pitné vody: 60

Vody na kúpanie: 10

Rozh.-RÚVZ: 32

Záväzné stanoviská: 51

Prerušenie konania: 2

Posudok k exhumácii: 0

Sankcie: 0

Oddelenie epidemiológie:

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie

2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie v problematike imunizácie
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách obyvateľstva (Rómovia, migranti).

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukácie verejnosti v prevencii antivakcinačných postojov.

Riešiteľské pracoviská RÚVZ v SR

Etapy riešenia

1. Realizácia vlastného očkovania:

Vlastné očkovanie si vyžaduje funkčný zdravotnícky systém, výkon je daný očkovačou schémou a trendom sú kombinované vakcíny.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie:

Plní sa priebežne – kontrola zo strany RÚVZ sa vykonáva formou kontroly zasielaných výpisov o vykonaných očkovačích úkonoch očkujúcimi lekármi – písomná forma, resp. elektronická forme..

2. Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2009:

V roku 2009 budú realizované nasledovné zmeny očkovačieho kalendára:

- zavedenie pravidelného povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám v súlade s odporúčaním SZO a v súlade s praxou členských štátov EÚ. Cieľom je zníženie výskytu závažných infekcií u najmladších detí vyvolaných pneumokokmi.
- vynechanie prvého preočkovania detí v 3. roku života proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu

Vyhodnotenie:

Očkovanie proti pneumokokovým infekciám bolo zaradené do pravidelného povinného očkovania detí. Kontrola sa vykoná v II. polroku roka 2009.

Po nadobudnutí účinnosti vyhlášky MZ SR č. 585/2008 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení očkujúci lekári zaviedli túto zmenu (vynechanie preočkovania 3 ročných detí) očkovania do praxe.

3. Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Úloha:

- vykonávanie monitoringu ochorení preventabilných očkovaním,

- zabezpečenie vzdelávania a doškoľovania zdravotníckeho personálu v otázkach vakcinácie s dôrazom na vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.

Vyhodnotenie:

V zmysle vyššie uvedených úloh boli lekári vykonávajúci vakcináciu informovaní o všetkých zmenách týkajúcich sa vakcinácie, očkovacom kalendári, antivakcinačnom týždni EIW (články do novín, leták, informačné tabule, osobné konzultácie s lekármi, s rodičmi, vysvetľovanie dôležitosti očkovania rodičom detí a pod.)

4. Manažment očkovania:

Úlohy

- zabezpečenie kontroly vykonávania očkovania, dodržiavania termínov očkovania podľa očkovacieho kalendára s vypracovaním záznamu o očkovaní,
- zabezpečenie mesačnej kontroly očkovania formou písomných, resp. E-mailových oznamovaní počtu zaočkovaných osôb na jednotlivých zdravotných obvodoch a ich pravidelnom vyhodnocovaní,
- v prípade zistenia nedostatkov v očkovaní zabezpečiť ich promptné odstránenie

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie

Plní sa priebežne. Lekári vykonávajúci vakcináciu zasielajú mesačné vyhodnotenie vakcinačných aktivít. Zároveň upozorňujú na výpadok niektorých druhov vakcín (napr. Imovax D.T. adult), preto sa niektoré termíny očkovania odsúvajú na neskoršie obdobie.

5. Kontrola očkovania v SR:

- vykonať kontrolu očkovania v ročníkoch narodenia určených ÚVZSR k stanovenému termínu
- vyhodnotiť očkovanie a v prípade zistenia nedostatkov ich vyriešiť s kompetentnými orgánmi

Časové obdobie: september – október 2009

Vyhodnotenie

Kontrola sa vykoná v stanovených termínoch - september – október 2009

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
 2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení
 3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení
- Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Etapy riešenia

1. Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

- udržiavať spolu prácu s OKM, ktorá je v súčasnosti na dobrej úrovni a spolupracovať aj s ďalšími laboratóriami OKM, ktoré vykonávajú vyšetrenia pre lekárov okresu Vranov nad Topľou (Ružomberok, Snina, Stropkov a pod.)

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie

Spolupráca s OKM vo Vranove n/T aj v Ružomberku, Stropkove je na veľmi dobrej úrovni. Pozitívne výsledky sú hlásené telefonicky ihneď po diagnostikovaní etiologického agens a následne aj písomne

2. Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

- úzkou spoluprácou s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavné prenosné ochorenia a laboratóriami, ktoré zabezpečujú laboratórnu diagnostiku;
- zavedenie elektronického hlásenia prenosných ochorení terénymi lekármi;
- propagovaním vyžívania on-line hlásenia prostredníctvom internetu do EPIS

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie

Hlásenie prenosných ochorení je na dobrej úrovni. Pozitívne výsledky z OKM sú hlásené okamžite telefonicky a následne aj písomnou formou na RÚVZ. Hlásenie prenosných ochorení E-mailovou poštou využívajú len lôžkové oddelenia Vranovskej nemocnice, n.o. Väčšina ambulancií praktických lekárov pre dospelých aj pre deti a dorast nepracujú s počítačmi a preto hlásenie do EPIS pre nich neprichádza do úvahy.

3. Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

- vykonávať kvalitný monitoring v rámci surveillance nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ktoré vznikajú vplyvom ekosystémového narušenia,
- spolupracovať so SLS pri Vranovskej nemocnici, n.o. pri priebežnom vzdelávaní a doškoloňovaní zdravotníckeho personálu,,
- zabezpečiť veľmi úzku spoluprácu s mikrobiológmi, infektológmi a lekármi primárneho kontaktu pri zistení nových patogénov, známych chorobách, pri ktorých sa zistili noví pôvodcovia, alebo došlo u nich k vývojovým zmenám,, pri znovu objavení sa starých patogénov a pod.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie:

Plní sa priebežne; „staronové“ ochorenia v uplynulom polroku sme nemali hlásené. Pri každom výskyte prenosného ochorenia v zdravotníckom zariadení sú primári oddelení písomne a personál oddelení aj osobným rozhovorom, vedení k správneému vykonávaniu

protiepidemických opatrení vrátane dekontaminácie, dodržiavaniu bariérového ošetrovateľského režimu, izolácii pacientov a pod.

Lekári okresu boli písomne informovaní o epidémiách spôsobených Norwalk vírusmi. Podobne sú lekári upozorňovaní aj na výskyt ROTA vírusových ochorení, ktorých výskyt sa zvyšuje, na výskyt enterovírusových meningitíd, ktoré sa vyskytli v predchádzajúcom roku a pod..

4. Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

- cestou regionálnych médií sprostredkovať širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Upozorniť na vstupný portál programu EPIS ako nového zdroja informácií o prenosných ochoreniach.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie:

Na webovej stránke RÚVZ sú pravidelne uverejňované informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii v jednotlivých mesiacoch a veľmi dobrá je spolupráca s miestnymi novinami „Vranovské noviny a „Vranovské novinky“, ktoré uverejňujú aktuálnu situáciu vo výskyte prenosných ochorení, prípadne aj ďalšie informácie o prenosných ochoreniach a ochrane proti ich šíreniu (chrípka, ochorenia ovplyvniteľné očkovaním, alimentárne nákazy, pandémie chrípky a pod.)

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillancie a kontroly infekčných ochorení
2. začlenenie našej surveillancie infekčných ochorení do siete EÚ

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a vytvorenie špecializovaných pracovných skupín. Tie sa budú starať o vybrané skupiny prenosných ochorení a sledovať kvalitu hlásených údajov. Zodpovední za činnosť jednotlivých pracovných skupín budú určení epidemiológovia z vybraných RÚVZ.

Pre dosiahnutie cieľov je potrebné pripraviť a dodržiavať „Štandardné postupy pre manažment prípadov infekčných ochorení“ v záväznom právnom formáte pre verejné zdravotníctvo.

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

1. **Kontrola kvality údajov v EPISe** – zodpovední: určené pracovné skupiny
2. **Odborné usmernenia pre prácu v ohniskách vybraných infekčných ochorení: plnenie- ÚVZ SR** - vytvoriť pracovnú skupinu – termín 31.12.2009

3. **Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EU a jednotlivých EU sietí; plní ÚVZ SR**
4. **Manažment epidémií – manažujú sa epidémie nadregionálneho rozsahu – plní ÚVZ SR**
5. **Manažment kontaktov a ohnisk – dokumentujú sa všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko – plnenie: RÚVZ eviduje všetky opatrenia v EPIS**

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Etapy riešenia

1. Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS:

Pilotné zavedenie HELICS vo vybraných nemocniciach v SR na báze dobrovoľnosti a anonymity sa uskutočnilo v priebehu rokov 2005-2006. Program sa začal realizovať na oddeleniach anesteziológie a resuscitácie a jednotkách intenzívnej starostlivosti. Na základe výsledkov analýzy budú prijaté príslušné opatrenia a postupy. V roku 2008 sa počíta so zapojením ďalších nemocníc.

RÚVZ Vranov nad Topľou neplní

2. Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN:

V rámci postgraduálneho doškolovania zdravotníckych pracovníkov spolupracovať so SZU a lekáorskými fakultami v implementácii moderných foriem vzdelávania v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz. Netýka sa RÚVZ Vranov nad Topľou.

1. Úlohy pre RÚVZ Vranov n/T

- vykonať analýzu výskytu nozokomiálnych nákaz (NN) za rok 2008
- porovnať výskyt NN v roku 2008 s výskytom v roku 2007 a za posledných 5 rokov
- skvalitniť surveillance a kontroly NN zabezpečením:
 - vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov v spolupráci s OKM
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz zaktivizovaním činnosti komisie pre evidenciu a analýzu NN
 - zvýšenie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach zabezpečením kontroly dekontaminačných postupov a verifikáciou mikrobiologickej kontroly prostredia, sterility, dezinfekcie podľa harmonogramu odd. epidemiológie RÚVZ.

Časové obdobie: priebežne

Zodpovední: za úlohy 1.,2. ÚVZ SR

Vyhodnotenie:

Vyhodnotenie za rok 2008 sa vykonalo vo výročnej správe za rok 2008. Za rok 2009 sa vyhodnotí na konci roka 2009

V máji t.r. v rámci vzdelávania zdravotníckych pracovníkov bola vykonaná školiaca akcia pre zdravotné sestry zameraná na prevenciu nozokomiálnych nákaz vysvetlením

vyhlášky č.553/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. prevencia chronických chorôb
2. znižovanie chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia a zlepšenie kvality života populácie
3. ochrana občanov pred ohrozeniami zdravia
4. presadzovanie štátnej zdravotnej politiky, ktorá vedie k zdravšiemu spôsobu života

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukáciu verejnosti v prevencii chronických ochorení.

Vyhodnotenie

V RÚVZ Vranov nad Topľou úlohu rieši Oddelenie podpory zdravia

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami,
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh,
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu,
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb,
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

1. Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Príprava plánov, rozvoj stratégií a postupov pre stanovenie, testovanie, hodnotenie a revidovanie nepredvídaných udalostí na národnej úrovni, krajských, okresných a miestnych úrovniach, a ich súčinnosť v rámci našej krajiny a členskými štátmi EÚ.

Časové obdobie: máj 2008

2. Pandemická pripravenosť:

- zlepšiť všeobecnú pripravenosť RÚVZ Vranov nad Topľou na pandémiu chrípky
- pripraviť koordinovaný postup v prípade pandémie chrípky alebo inej mimoriadnej epidemiologickej situácie, podľa pokynov ÚVZ SR

Vyhodnotenie:

Po vyhlásení 5. stupňa pandémie chrípky NOVEL FLU A (H1/N1) vypracovalo ÚVZ SR „pokyny na zabezpečenie opatrení pri vyhlásení 5. a 6.fázy pandémie chrípky“, ktoré boli na úrovni okresu rozpracované a doručené na všetky zdravotnícke pracoviská okresu; podľa nich sa v okrese Vranov nad Topľou postupuje.

V prvom polroku bol hlásený 1 prípad podozrenia z ochorenia na „prasaciu“ chrípku u pacienta s pozitívnou cestovateľskou anamnézou – kamionista, s negatívnym rýchlotestom na chrípku a ešte s neukončeným vyšetrením v NRC v Bratislave.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV**Cieľ**

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Etapy riešenia

I. etapa: Organizačné zabezpečenie. Príprava harmonogramu odberov.

Časové obdobie : január – február 2009:

Zodpovedný: ÚVZ SR

II. etapa

Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov riaditeľa ÚVZ SR vypracovaných NRC ÚVZ SR. Sledovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách.

Časové obdobie: marec – november 2009

Zodpovedný: ÚVZ SR

III. etapa

Vyhodnotenie výsledkov za rok 2009 a ich porovnanie s predchádzajúcim obdobím.

Vyhodnotenie:

RÚVZ Vranov nad Topľou plní úlohu – odoberá vzorky odpadových vôd na zistenie cirkulácie vírusu poliomyelitídy podľa harmonogramu, ktorý spracoval RÚVZ Košice (odber bol vykonaný 11.3.2009, 6.5.2009, 24.6.2009). Vyšetrenie ešte nie je ukončené.

V roku 2008 boli z odpadových vôd izolované: v júli ECHOVÍRUS 25, v októbri ECHOVÍRUS. Tieto izolácie korešpondovali s výskytom aseptických meningitíd a s izoláciou rovnakých etiologických agens od chorých.

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v sídlach krajov a všetky RÚVZ košického kraja

Plnenie v RÚVZ Vranov nad Topľou:

- poradenstvo pre obyvateľov okresu v Poradni HIV/AIDS,
- zdravotná výchova obyvateľstva, najmä mládeže, v otázkach HIV/AIDS formou besied, prednášok, v médiách.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie

Individuálnymi osobnými rozhovormi s mladými ľuďmi – študentmi a prednáškami zakomponovanými do školení z hygienického minima sa zdôrazňuje riziko prenosu AIDS a opatrenia na zabránenie ich šírenia.

V marci t.r. bol vyšetrený na HIV/AIDS jeden pacient, ktorý prišiel do „Poradne HIV/AIDS s obavami z ochorenia na AIDS. Serologickým vyšetrením sa HIV pozitivita nepotvrdila.

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva:

Úlohy:

1. Zabezpečiť znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce (hluk, vibrácie, nebezpečné chemické faktory, karcinogénne a mutagénne faktory, azbest, biologické faktory, dlhodobé nadmerné a jednostranné zaťaženie, psychická pracovná záťaž), najmä zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce.

K 30.6. 2009 bolo v okrese Vranov nad Topľou evidovaných 33 organizácií, ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V prvom polroku 2009 bol vykonaný štátny zdravotný dozor na 16 pracoviskách s výskytom rizikových prác. Na základe návrhov zamestnávateľov bolo **vydaných 7 rozhodnutí na vyradenie prác z rizika.**

Z rizika boli vyradené práce na strediskách ochrany rastlín v poľnohospodárskych družstvách: ROD Seč Polianka, RD Dlhé Klčovo, PD Nižný Hrušov, PD Vranov - Hencovská Hencovce a Agrodružstvo Medzianky, kde bolo riziko poškodenia zdravia chemickými faktormi výrazne znížené. Poľnohospodárske družstvá používajú prípravky bez obsahu toxických látok a objednávajú si len také množstvá, ktoré sa spotrebujú bez dlhšieho skladovania.

Z rizika boli taktiež vyradené práce v pracovni Vranovskej nemocnice, n. o., Vranov nad Topľou. Riziko infekcie TBC obsluhy pracovne z možného kontaminovaného prádla z ambulancie TaPCH bolo odstránené tým, že sa prádlo dezinfikuje už na ambulancii a do pracovne sa privezie dezinfikované.

V autoservise Š - Autoservis, Čemernianska Vranov nad Topľou bolo zmenou sortimentu používaných farieb a lakov znížené riziko poškodenia zdravia chemickými faktormi a dermatotropnými látkami. Na základe výsledkov objektivizácie boli práce vyradené z rizika.

Z evidencie rizikových prác budú vyradené práce v spoločnosti Bukóza Preglejška a.s. Hencovce, ktorá v priebehu prvého polroka 2009 zanikla. V kategórii rizika 3 tu bolo prachu a hluku exponovaných 189 zamestnancov.

Na zaradenie prác do rizika bolo vydané **1 rozhodnutie** pre Lesy SR š.p., odštepny závod Biomasa Levice, závod Vranov nad Topľou, pre expozíciu hluku - 3 kategória prác.

V prvom polroku bol vykonaný štátny zdravotný dozor na pracoviskách s výskytom rizikových prác v spoločnostiach: Drevovýroba ORMIA, Vranov nad Topľou, Poľnohospodársko obchodné družstvo Vehec, ZEOCEM a.s. Bystré, Bukocil s.r.o. Skrabské, JACONEL, s.r.o., Hanušovce n/T, Š – Autoservis, s.r.o. Vranov nad Topľou.

Organizácie, ktorých zamestnanci vykonávajú práce evidované v kategórii rizika 3 a 4, majú zmluvne zabezpečený dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci prostredníctvom PZS.

Za účelom hodnotenia rizika poškodenia zdravia pri práci zamestnancov bola vykonaná objektivizácia škodlivých faktorov v pracovnom prostredí. Predložených bolo 12 protokolov, 1 o meraní imisii hluku, 1 protokol o meraní vibrácií, 6 protokolov o meraní chemických škodlivých faktorov a prachu a 5 z biologických expozičných testov u zamestnancov lakovní autoservisov.

Štátny zdravotný dozor v roku 2009 je zameraný na kontrolu textilných pracovísk. Za sledované obdobie boli vykonané kontroly na 9 pracoviskách: IMMEA, s.r.o., Hanušovce nad Topľou, VTF Color s.r.o., Vranov nad Topľou, Vzorodev Hanušovce nad Topľou, Bambino výroba detského textilu Rafajovce, WIEMA s.r.o., Žalobín, PEVA – šitie zvrškov obuvi, Jasenovce, BACON s.r.o. Vyšný Žipov, M.I.S. Slovakia, Vranov nad Topľou, BeoCare s.r.o., Vranov nad Topľou.

Objektivizácia škodlivých faktorov bola realizovaná v M.I.S. Slovakia, Vranov nad Topľou. Boli predložené protokoly o meraní koncentrácie pevného aerosólu. Povolené limity koncentrácie textilného prachu v pracovnom ovzduší boli dodržané. Namerané koncentrácie boli výrazne nižšie ako limit.

V máji bola monitorovaná situácia v zabezpečení znižovania zdravotných rizík v autoservisoch, najmä tam, kde sa vykonáva povrchová úprava karosérií v striekacích kabínach. Previerky boli vykonané v 5 autoservisoch. Lakovačom v autoservisoch boli odobrané vzorky močov na biologické expozičné testy. Limity metabolitov v moči boli dodržané.

2. Navrhovať a realizovať intervenčné aktivity zamerané na ochranu a podporu zdravia zamestnancov (Zdravé pracoviská)

Do riešenia úlohy: „Zdravé pracoviská“ sa RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou zapojil v roku 2008. Ako „zdravé pracovisko“ bola vytypovaná kovovýroba KOVO Hudák spol. s r.o., Čaklov. Spoločnosť vyrába zárubne, lešenie pre stavebný priemysel, brzdové valce pre automobilový priemysel, náhradné diely pre malotraktory, spojovací materiál pre podlahové rošty a bočnice.

Výrobný proces pri výrobe zárubní, lešení a profilov prebieha v priestoroch výrobné haly a v lisovni. Polotovary vo forme zvitkov plechov sa spracovávajú delením a ohýbaním na tvárniacej linke. Ďalšie výrobky sa zhotovujú lisovaním na lisovacej linke. Plech sa strihá a delí na tabuľových nožniciach a pásových pílach, následne sa upravuje na ohraňovacích lisoch, prípadne sa vrta. Výroba ďalej pokračuje zostavením, stehovaním a zváraním dielcov

do požadovaného výrobku v zvaracích boxoch. Nasleduje očistenie zvarov sekáčom, kladivom a podľa potreby aj obrusovanie ručnou flexibrúskou.

Výroba brzdových valcov prebieha v kovoobrábacej dielni. Polotovar sa postupne obrába na frézach, sústruhoch, obrážačke, vyvítavačke a brúskach. Montáž drobných výrobkov sa vykonáva v montážnej dielni.

Spoločnosť zamestnáva 44 pracovníkov, z toho 15 v profesii zámočník, 9 v profesii zámočník zvarač, 4 v profesii kovoobrábač a 2 lakovník. Zámočníci a kovoobrábači sú počas práce exponovaní hluku. Imisie hluku boli merané v decembri 2008. Na základe výsledkov objektivizácie boli prijaté technické a organizačné opatrenia na níženie imisí hluku. Nové merania budú vykonané v II. polroku 2009. Taktiež sa plánuje s objektivizáciou expozície pevnému aerosólu zo zvarovania a pevného aerosólu z brúsenia. Bude potrebné objektivizovať aj vibrácie prenášané na ruky pri práci s ručnou flexibrúskou.

Dohľad nad pracovným prostredím a preventívnu lekársku starostlivosť o zamestnancov zabezpečuje od 1.1.2009 PZS.

V rámci Európskej kampane „Zdravé pracoviská – hodnotenie rizík“ a v rámci „Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci“ pripravujú oddelenia PPL a Poradne zdravia RÚVZ pre zamestnancov kovovýroby spoločnú zdravotno-výchovnú konzultáciu.

3. Zabezpečiť efektívny štátny zdravotný dozor v oblasti ochrany zdravia pri práci zameraný na kontrolu plnenia povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Zvýšiť rozsah špecializovaných odborných činností zameraných na prioritné oblasti ochrany zdravia pri práci.

Osobitne sa zamerať na kontrolu ustanovení:

NV č. 269/2006 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na osvetlenie pri práci.

Plnenie:

Požiadavky na osvetlenie pri práci sú pravidelne kontrolované v rámci preventívneho dozoru pri záväzných stanoviskách k územnému konaniu, ku kolaudácii stavby a k uvedeniu do prevádzky pracovných priestorov.

NV č. 351/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia a bezpečnosti pred účinkami optického žiarenia pri práci

Plnenie:

V posudkovej činnosti sme sa v I. polroku nestretli s pracoviskom s laserovým (optickým) žiarením.

NV č. 247/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci.

Plnenie:

Vo februári 2009 bol pre textilnú výrobu M.I.S. Slovakia s.r.o. Vranov nad Topľou vydaný pokyn na zabezpečenie dodržania prípustnej teploty vo výrobných halách počas mimoriadne teplých dní v letnom období. Kontrola pokynu je plánovaná v júli 2009.

V štádiu riešenia je záťaž chladom v pracovnom prostredí textilnej výroby VTF Color, s.r.o., Vranov n.T., kde v rámci ŠZD boli v decembri 2008 a v januári 2009 zistené v pracovnom ovzduší výrobnej haly nižšie teploty, ako stanovujú osobitné predpisy. Technické opatrenia na zabezpečenie tepelnej pohody budú skontrolované v II. polroku.

NV č. 359/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred nepriaznivými účinkami nadmernej fyzickej, psychickej a senzorickej záťaže pri práci

Plnenie :

Za sledované obdobie nebolo kontrolované.

4. Zabezpečiť efektívny odborný dozor nad výkonom činnosti pracovnej zdravotnej služby zahŕňajúcim dohľad nad pracovnými podmienkami a nad zdravím zamestnancov v súvislosti s prácou.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v rámci štátneho zdravotného dozoru poskytuje informácie o povinnostiach zamestnávateľov (**zák. č. 140/2008 Z. z. , ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci**), určiť dostatočný počet odborných zamestnancov na vykonávanie pracovnej zdravotnej služby alebo zmluvne dohodnúť vykonávanie pracovnej zdravotnej služby.

Plnenie:

V rámci výkonu ŠZD na pracoviskách sme zisťovali zabezpečovanie zdravotného dohľadu u zamestnávateľov pracovnou zdravotnou službou..

Zisťujeme, že zamestnávatelia si PZS zabezpečujú dodávateľským spôsobom - tímom PZS (na základe oprávnenia ÚVZ SR).

Túto povinnosť majú splnenú zamestnávatelia, ktorých zamestnanci vykonávajú rizikovú prácu 3. a 4. kategórie. Posudzovanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na vykonávanie rizikovej práce vykonávajú lekári pracovnej zdravotnej služby.

Oddelenie podpory zdravia:

9.1 „Materské centrá“

V prvom polroku sme sa aktivitám v Materskom centre ešte nevenovali.

9.2 „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teším sa, že žijem zdravo“

Vzhľadom na starnutie populácie v Európe sme venovali pozornosť aj podpore zdravia v skupine seniorov aj v tomto polroku. Naďalej sme pokračovali v monitoringu zdravotného stavu starších ľudí ako bolo plánované v 1. etape uvedeného projektu Mám 65 + a teším sa, že žijem zdravo.

S cieľom vzdelávania seniorov v podpore zdravia sme absolvovali niekoľko besied a vyšetrení pri výjazdoch v teréne. Besedy sa niesli v znamení želaných tém (KVOCH, DM, hypertenzia, osteoporóza, úrazy v starobe a pod. V niektorých Kluboch a iných občianskych združeniach seniorov sme vyšetrovali cholesterol, glykémiu a TK. Merania TK sme spojili s kurzami samomerania TK.

- 11.02.2009 – Klub seniorov Dlhé Klíčovo (vyš. 22 seniorov + cieleňé poradenstvo). Stretnutie sme zorganizovali v spolupráci s HZOS.
- 16.02.2009 – Klub seniorov Hencovce (vyš. 16 seniorov)
- 24.02.2009 – beseda o civilizačných ochoreniach a vyš. 20 klientov v produktívnom a posproduktívnom veku na obecnom úrade vo Vechci. Stretnutie zorganizovala miestna organizácia SČK.
- 15.05.2009 – Klub dôchodcov Nižný Hrušov (vyš. 21 seniorov) + individuálne poradenstvo
- 20.05.2009 – Klub seniorov Žalobín (vyš. 21 seniorov) + krátka beseda o sekundárnej prevencii pri srdcovievnych ochoreniach a hypertenzii

V rámci 2. etapy uvedeného projektu sme začali s realizáciou dotazníkovej štúdie. Téma štúdie je „Seniori v rodine a spoločnosti“ do súboru, ktorý tvoria 4 skupiny populácie, sme pojali:

- žiakov 9.ročička –mesto – zo ZŠ na Sídlišku II. vo Vranove nad Topľou (30)
- žiakov 9. ročníka –vidiek zo ZŠ Bystré (30)
- verejnost' – podnik, firma, RÚVZ - oslovili sme respondentov mladších vekových kategórii s rôznym pracovným zaradením (muži, ženy)
- seniori – bývajúci doma – z Klubu dôchodcov RO (30)
- seniori – bývajúci v inštitucionálnych zariadeniach – oslovili sme respondentov z Domu seniorov Vranov nad Topľou
- študenti SŠ bez maturity - študenti ZSŠ A. Dubčeka
- študenti SŠ s maturitou – študenti ZSŠ A. Dubčeka

Veľkosť súboru spolu tvorí 240 respondentov. Zadávanie údajov do mustry dotazníka ukončíme do 20.augusta. Dotazníky budú spracované v programe EPI- INFO a sumárna analýza sa vykoná na RÚVZ Trenčín, ktorý je gestorom projektu.

Cieľom projektu je zmonitorovať, ako vnímajú postavenie seniorov v spoločnosti iné generácie. Prípadne zmeniť postoj spoločnosti ako k skupine, ktorá je sociálnou a ekonomickou záťažou.

9.5 Populačná stratégia – Aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

V rámci tejto úlohy sa snažíme zlepšiť informovanosť obyvateľstva o aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie.

1. v zdravotno - výchovných aktivitách
2. vo výjazdovom poradenstve

Aktivity organizujeme bez časového obmedzenia, ale s intenzívnejšou kumuláciou v termínoch odporúčaných SZO.

Svetový deň zdravia

V roku 2009 sa primárnou témou tohto dňa stala téma : Bezpečnosť nemocníc a zdravotníckych zariadení v núdzových situáciách.

- k danej téme sme uverejnili **článok** v novinách s rovnocenným názvom
- vyhotovili sme nástenku v budovách RÚVZ
- zorganizovali sme besedu o zdravom životnom štýle + výjazdové poradenstvo s vyšetrením 26 klientov v ZSS A. Dubčeka vo Vranove nad Topľou
- článok v novinách o činnosti v PZ + krátka štatistika za rok 2008 pod názvom „ Sme zdraví alebo chorí“ ?
- vyšetrenie RF srdcocievnych ochorení profesnej skupiny učiteľov v Špeciálnej ZŠ internátnej vo Vranove nad Topľou (27)
- výjazdové poradenstvo pre učiteľov ZS Kamenná Poruba (12 klientov)
- vyšetrenie personálu v MŠ na Sídlisku II. (15 klientov)

Deň narcisov

Článok v regionálnej tlači s názvom „Povedzte to kvetom“ !

Svetový deň bez tabaku

Témou tohtoročného dňa bez tabaku bolo :“ Varovania na tabakových výrobkoch“. Vzhľadom na to, že SR patrí medzi prvých 13 štátov, ktoré ratifikovali dohodu o kontrole tabaku v rámci „ Rámcového dohovoru“ – považujeme prevenciu fajčenia za jednu z priorit.

K tomuto dňu sme zorganizovali rôzne aktivity:

- seminár koordinátorov pre odvykanie od drogových závislostí, kde odznela prednáška na tému : Fajčenie a chronické ochorenia pľúc + výjazdové poradenstvo s reflotrónom (vyšetřili sme 16 účastníkov seminára)
- článok v novinách pod názvom „ Fajčím, fajčíš, fajčíme ...“.
- vyšetřenie personálu MŠ, ZŠ a Obecný úrad Čičava a pracovníkov na aktivačných prácach

9.6 Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 -2015

RÚVZ vo Vranove nad Topľou sa do plnenia 2. etapy uvedeného programu zapojilo až tohto roku. Cieľom programu je zvýšenie zdravotného uvedomenia, osvojenie si návykov zdravého životného štýlu a zvýšenie zodpovednosti za vlastné zdravie obyvateľov rómskych

osád. Výber KPZV sme zrealizovali na základe výberového konania a svoju pracovnú činnosť začal 01.04.2009 cirkuláciou na jednotlivých oddeleniach RÚVZ.

V súčasnosti sa venuje samostatnej práci v teréne prevažne v rómskom osídlení pre obci Čičava, podľa navrhnutého obsahového zamerania. Zároveň zabezpečuje komunikáciu medzi lekármi a občanmi aj iných komunít v regióne, hlavne pri problémoch s očkovaním. Šíri základnú osvetu, zabezpečuje informovanosť komunity o prevencii.

V apríli tohto roku sa zúčastnil vstupnej inštruktáže na ÚVZ SR v Bratislave o vykonávaní deratizačných a dezinfekčných prác v rómskych osadách. V dňoch 4.05.2009 – 7.05.2009 zabezpečil realizáciu 1. etapy deratizácie vo vybratých segregovaných rómskych osídleniach regiónu Vranov nad Topľou.

V rámci monitoringu zdravotného stavu obyvateľov rómskych osád, zabezpečil vyšetrenie v komunite Čičava (34 klientov).

9.7 „Vyzvi srdce k pohybu“

Náplňou programu je motivácia ľudí k pravidelnej pohybovej aktivite ako jedného z dôležitých determinantov zdravia.

V tomto roku prebehne už 3. ročník celonárodnej medzinárodne koordinovanej súťaže, ktorej koordinátorom je RÚVZ Banská Bystrica. Termín súťaže je presunutý až na september.

9.9 CINDI program SR

CINDI:

V programe CINDI sme sa zamerali na monitoring a evidenciu biologických rizikových faktorov (cholesterol, glykémia, triglyceridy, HDL a LDL - frakcie cholesterolu, výpočet aterogénnych indexov, BMI a TK). Preventívne vyšetrenie sme poskytovali celej populácii, bez vekového obmedzenia a rajónnej príslušnosti. K starostlivosti o svoje zdravie sme verejnosť mobilizovali rôznymi spôsobmi masmediálnej komunikácie, edičnými materiálmi, aj osobne.

Okrem klientov, ktorí navštívili našu poradňu, sme počet vyšetrených zvýšili výjazdmi v teréne, kde sme rizikových klientov vyhľadávali aktívne.

V sledovanom období sme realizovali	417 vyšetrení
Prvý krát vyšetrených klientov	182
Kontrolne vyšetrených klientov	235

V celkovej návštevnosti tvorili najpočetnejšiu skupinu 45-54 roční klienti. Prevahu mali **ženy 282**, pred **mužmi 135**. Najpočetnejšiu skupinu v kontrolných vyšetreniach tvorili 55-64 roční klienti. Z prvovýšetrených boli najpočetnejší v skupine 45-54 roční klienti.

V teréne sme absolvovali 12 výjazdov, pri ktorých sme vyšetrili 229 klientov. I keď sme každému klientovi vyhodnotili globálne riziko civilizačných ochorení individuálne, zaujímavý je aj celkový prehľad výsledkov jednotlivých rizikových faktorov nových klientov v sledovanom období.

Wyšetřovaný ukazovateľ	Výsledky normálne %	Výsledky hraničné %	Výsledky kritické %
cholesterol	61,0	33,0	5,0
glykémia	79,8	10,0	10,0
triglyceridy	67,3	12,2	20,4
rizikový index I.	53,0	-	47,0
rizikový index II.	49,0	-	51,0
BMI	32,2	33,3	34,5
WHR	64,4	-	35,5
HDL cholesterol	53,0	-	47,0
TK/S	35,9	31,5	32,5
TK/D	30,9	25,9	43,1

Z tabuľky vyplýva, že 38% klientov potrebuje úpravu stravovacích zvyklostí pre normalizáciu cholesterolu, 20% klientov pre úpravu hladiny cukru. Takmer 34,46 % klientov malo BMI v pásme obezity. Klientov s patologickými hodnotami (32 s hyperglykémiou, 30 s hyperlipidémiou a 26 s hypertenziou) sme odoslali na odborné vyšetrenie a liečbu.

Po komplexnom vyhodnotení rizika, Poradňa doporučuje klientom diétne usmernenie kontrolné vyšetrenie, najskôr po troch mesiacoch.

Tak zistíme účinnosť intervenčného pôsobenia na klientov v otázkach výživy a nefarmakologického znižovania TK. Niektorí klienti nás v sledovanom období navštívili aj 3 krát.

Intervenciu v rámci programu vykonávame dvojakou formou:

- **populačnou stratégiou:** články, besedy, súťaže

Články : Sme zdraví, alebo chorí ?

Nemocnice a zdravotnícke zariadenia v krízovej situácií

Povedzte to kvetom !

Fajčím, fajčíš, fajčíme

- **individuálna stratégia :** výjazdové poradne v teréne . V sledovanom období sme absolvovali 12 výjazdov , pri ktorých sme vyšetřili 203 klientov.

Kontrola tabaku:

Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov Prestaň a vyhraj 2010. V zmysle zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov sme vykonali 46 kontrol. Neudelili sme žiadnu sankciu..

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Zvolene**

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

Zber údajov o kvalite pitnej vody, o zdravotných dôsledkoch spôsobených nehodami a zraneniami detí a o respiračných ochoreniach u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečistením ovzdušia.

Vzhľadom k tomu, že uvedené úlohy sú zamerané na detskú populáciu- spolupráca s oddelením hygieny detí a mládeže

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

V spádovom území RÚVZ so sídlom vo Zvolene nie sú vyhlásené prírodné kúpacie oblasti.

RÚVZ so sídlom vo Zvolene sa zameria na kvalitu vody na kúpanie umelých kúpalísk v súlade s platnou legislatívou a na výkon ŠZD cieleného na kontrolu zariadení z hľadiska vybavenia prevádzky, dodržiavania ustanovení platnej legislatívy, zásad vypracovaných a schválených prevádzkových poriadkov, vrátane ukladania opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. V spádovom území RÚVZ so sídlom vo Zvolene je celkovo 29 bazénov s celoročnou prevádzkou a 24 bazénov so sezónnou prevádzkou. Kontrolu kvality vody na kúpanie zabezpečuje prevádzkovateľ a v pravidelných intervaloch predkladá výsledky kontroly kvality vody na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene. Kontrola kvality vody na kúpanie sa vykonáva aj v rámci ŠZD odberom vzoriek vody na kúpanie a následnou analýzou v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. V prípade nevyhovujúcej kvality vody na kúpanie, vydá orgán verejného zdravotníctva zákaz používania vody na kúpanie a nariadi vykonať nápravné opatrenia.

V Informačnom systéme o kvalite vody na kúpanie sú pravidelne dopĺňané aktuálne informácie (registrácia nových kúpalísk, registrácia vzoriek, priebeh LTS a pod.)

- úloha má dlhodobý charakter

1.6. MONITORING A VYHODNOTENIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

RÚVZ so sídlom vo Zvolene vykonáva monitoring kvality pitnej vody počas celého roka a to plnením Harmonogramu odberu vzoriek pitných vôd, vypracovaného podľa NV SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. V spádovom území RÚVZ so sídlom vo Zvolene je celkovo 61 verejných vodovodov, z toho 28 v správe obecných úradov. K 30.06.2009 bolo celkovo odobraných a vyšetrených 201 vzoriek pitnej vody, z toho 163 minimálnych rozborov a 38 úplných rozborov.

Aktuálne informácie o kvalite pitnej vody (aktuálne zákazy dodávky pitnej vody) sú uverejňované na našej webovej stránke.

Pri kompletizácii údajov pre správu o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu pre EÚ spolupracujeme s ÚVZ SR.

- úloha má dlhodobý charakter

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

- Počet exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese
 - Zvolen: 410 z toho 124 žien
 - Detva: 291 z toho 29 žien
 - Krupina: 425 z toho 54 žien
 - Celkom: 1126 z toho 207 žien**

- Počet nových rizikových prác v okrese:
 - Zvolen: 4
 - Detva: 0
 - Krupina: 0
 - Celkom: 4**

- Počet zrušených rizikových prác v okrese:
 - Zvolen: 2
 - Detva: 2
 - Krupina: 1
 - Celkom: 5**

V okrese Zvolen bola vyhlásená riziková práca z titulu hluku, 3. kat. - Bučina DDD, spol. s r.o., Lučenecká cesta 21, Zvolen, z titulu hluku a pevných aerosólov, 3. kat. - Doprastav, a.s., Technický a skúšobný servis -oblastné laboratórium Zvolen, z titulu prachu, 3. kat. - EUROVIA- Kameňolomy s.r.o., Košice- výrobné stredisko Sekier, Zvolen a COOP JEDNOTA Krupina, SD Krupina – prevádzková jednotka 96-994 Pekáreň Záhonok Zvolen

V okrese Detva nedošlo k zvýšeniu počtu rizikových prác a počtu zamestnancov.

V okrese Krupina nebola vyhlásená riziková práca.

V okrese Zvolen bola zrušená riziková práca v Agrodružstve Dubovan, Dubové, pracovisko- chemická ochrana rastlín, agrochemikálie, 3. kat., DRU a.s., Strážska cesta 6, Zvolen, pracovisko -obsluha miešačky, prach, 3. kat.

V okrese Detva bola zrušená riziková práca v spoločnosti Agrochov Poľana, s.r.o., Zvolen - prevádzka Vígľaš Pstruša, pracovisko chemická ochrana rastlín, agrochemikálie, 3. kat., Priemysel kameňa a.s., Lučenec – lom Stožok, rizikový faktor prach a hluk 3. kat. v profesii obsluha drviacej linky a hluk 4. kat. v profesii strelmajster.

V okrese Krupina riziková práca bola zrušená v spoločnosti SELIKO Slovakia s.r.o., Krupina, pracovisko – stáčareň hotových výrobkov, rizikový faktor hluk 3. a 4. kat. v profesii obsluha strojov na výrobu nápojov.

V sledovanom období neboli uložené sankcie zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Kontroly na rizikových pracoviskách boli vykonané Družstvo AGRA Litava, so sídlom v Mýtnej, prevádzka Litava, RD Bzovík, Štátny veterinárny podnik Zvolen, Priemysel kameňa a.s., Lučenec – lom Stožok, LIND MOBILER SLOVAKIA s.r.o. Krupina, Poľnohospodárske družstvo Detvianska Huta, družstvo, Detvianska Huta, PPS Group a.s.,

Detva, MRAMOR spol. s r.o., Krupina, Kameňolomy SR – lom Tepličky, KÚPELE SLIAČ, a.s., Sliach.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov

Vykonané preverky zamerané na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s toxickými látkami a prípravkami:

- 8 previerok: RD Bzovík, Družstvo AGRA Litava, so sídlom v Mýtnej, prevádzka Litava, AGROCHOV s.r.o., Bebrava Krupina, Agrochov Poľana Vígl'aš, PD Hontianske Moravce, PD Očová, AGROSLATINA, družstvo Zvolenská Slatina, SLOVSEED spol. s.r.o. Zvolen- prevádzka Dolný Badín.
- 3 preverky boli vykonané v maloobchodných predajniach: JUDr. Štefan SCHNELLY, Zvolen, Elena Kaľamárová, K-MIX, Krivec I., Hriňová, Kvetinárstvo Dudince – Pavel Gombík.
- 1 preverka v Záhradníctve Dudince, časť Merovce – Pavel Gombík.

Mimoriadne situácie a havárie sa nevyskytli.

Schválené prevádzkové poriadky na družstve - SLOVSEED spol. s.r.o. Zvolen- prevádzka Dolný Badín, v maloobchodných predajniach záhradníctvo a kvetinárstvo JUDr. Štefan SCHNELLY, Zvolen, Elena Kaľamárová, K-MIX, Krivec I., Hriňová.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Neevidujeme rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi. Ako práce s expozíciou karcinogénom sme identifikovali prácu s cytostatikami v NsP – Vaše ZDRAVIE n.o., Zvolen a prácu s rôznymi druhmi tvrdého dreva.

Organizácia	Chemický karcinogén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia podľa NV SR č. 356/2006 Z.z. v znení NV SR č. 301/2007 Z.z.	Počet exponovaných spolu /žien	Množstvo spotrebovaných látok /rok**
NsP - VAŠE ZDRAVIE n.o., Zvolen	Cytostatiká (odd.pneumológie a fyziológie, geriatrické)	1	15/15	Perorálne – 180 tablet Injekčne - 0

- práce s rôznymi druhmi tvrdého dreva – v sledovanom období bol vykonaný štátny zdravotný dozor v spoločnosti AS TRADE Krupina, spol. s.r.o., Báčovce 34, Hontianske Tesáre, Píla Fagus s.r.o., Devičie, Stolárstvo Grňa Dúbravy.
- vývojový trend je neporovnateľný s predchádzajúcimi rokmi, v dôsledku útlmu výroby v drevospracujúcom priemysle, dochádza k znižovaniu počtu zamestnancov.
- v sledovanom období práca s azbestom sa prehodnocovala v spoločnosti DREVOKOV Krupina s.r.o., Krupina – likvidácia materiálov obsahujúcich azbest pri odstraňovaní stavieb v areály firmy Lind Mobler Slovakia, s.r.o., Krupina, PROSERVIS Strážske, s.r.o., Strážske – odstraňovanie stavebných materiálov obsahujúcich azbest v bytovom dome Bystrický rad, Zvolen.

2.1.4. Znižovanie psychickej záťaž

V sledovanom období sa psychická záťaž neprehodnocovala.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného preťaženia

V štádiu šetrenia je 1 podozrenie na ochorenie z povolania u profesie - dojička PD Senohrad.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenie zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice.

V sledovanom období sa neprešetrovalo podozrenie na iné poškodenie zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (podľa NV SR č. 276/2006 Z. z.)

	Počet
Previerka (ukončená záznamom)	2
Kontrolné listy	48
Pokyny pre odstránenie nedostatkov	0
Sankčné opatrenia	0

V sledovanom období boli vykonané kontroly zamerané na prácu so zobrazovacími jednotkami v spoločnosti WITTUR s.r.o. Krupina u profesií: vedúci výroby, kontrolór, teamleiter, tímový vedúci, inžinier výroby a v spoločnosti Technická univerzita vo Zvolene u profesií: programátor, informatik, technik. Práca so zobrazovacími jednotkami spĺňala všetky požadované kritériá.

Zamestnancom boli poskytnuté kontrolné listy informovanosti v počte 48 kusov, pomocou ktorých sme overovali poskytovanie informácií v oblasti ochrany zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami zo strany zamestnávateľa. Preventívne lekárske prehliadky vo vzťahu k práci sú zabezpečované prostredníctvom PZS.

2.3. Zdravé pracoviská

Spoločnosť Mramor s.r.o., Krupina má zmluvne zabezpečenú pracovnú zdravotnú službu – Salus – EC, s.r.o. Študentská 17, Zvolen od 31.12.2007. Audit pracovných priestorov, pracovného prostredia, spôsobu a podmienok práce vykonala spoločnosť v marci tohto roku. Hodnotenú bolo riziko hluku na vyhlásených rizikových pracoviskách. Avšak hodnotenie nemohlo byť ukončené, keďže nie sú k dispozícii merania hluku vykonané podľa súčasnej platnej legislatívy. Merania boli plánované na 1. polrok 2009. Preventívne lekárske prehliadky vo vzťahu k práci pre zamestnancov vykonávajúci prácu 3. a 4. kat. bude zabezpečovať zmluvný partner spoločnosti Salus – EC, s.r.o., MUDr. Vlasta Virecová.

Pracovné prostredie a podmienky práce sa oproti predchádzajúcej kontrole nezmenili. Sú zabezpečené minimálne bezpečnostné a zdravotné požiadavky na pracoviskách. Väčšina pracovných operácií sa vykonáva pod vodnou clonou, takže k vývinu prašnosti nedochádza. Zamestnancom sú pridelené OOPP podľa interného predpisu. V pracovných priestoroch je zákaz fajčenia. Školenie zamestnancov v oblasti prvej pomoci nebolo uskutočnené. Školenia a informovanosť zamestnancov v súvislosti s dodržiavaním bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vykonáva bezpečnostno-technická služba Pavel Zatl'kov – BEZA, Krupina. Vstupné zdravotné prehliadky absolvovali všetci zamestnanci v pracovnom pomere. Vykonali ich zmluvní praktickí lekári jednotlivých zamestnancov. Lekárničky prvej pomoci sú umiestnené v kanceláriách majstrov. V súvislosti s vykonávaním práce sa nevyskytli ochorenia z povolania. Pracovné úrazy sa vyskytujú s ohľadom na charakter práce priebežne. Na pracoviskách je možné zdravotné riziko hluku, vibrácií prenášaných na ruky a na celé telo, chemických faktorov, práca so zobrazovacími jednotkami a bremená.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

ČÚ: 3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.

Úloha sa plní priebežne podľa ročného plánu úradnej kontroly potravín rozpracovaného na podmienky RÚVZ so sídlom vo Zvolene. Ukončenie úlohy je až v novembri 2009. Do 30.6.2009 sme zatiaľ neodoberali vzorky, nakoľko podľa plánu máme odobrať 5 vzoriek potravín na výživu dojčiat a malých detí v júli a v októbri.

ČÚ. 3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie.

Úloha je dlhodobá priebežne sa plní. V tomto roku sa pokračuje v úlohe so zameraním na stredne ťažkú prácu. Do toho času t.j. do 30.6.2009 sme v kategórii mladších žien vyšetrili 4 ženy, v kategórii staršie ženy 18 žien, v kategórii mladší muži 14 mužov a v kategórii starší muži 20 mužov.

ČÚ. 3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli.

Úloha je dlhodobá, priebežne sa plní. Do 30.6.2009 sme odoberali 12 vzoriek kuchynskej soli.

ČÚ. 3.4 Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Úloha sa plní priebežne podľa celoslovenského harmonogramu odberu vzoriek kozmetických výrobkov. Do 30.6.2009 sme odoberali 5 vzoriek výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením, pričom všetky výrobky zodpovedali požiadavkám NV SR č. 658/2005 Z.z..

ČÚ. 3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Nakoľko v našom spádovom území sa nenachádza výrobca kozmetických výrobkov a nie je evidovaný žiadny dovozca kozmetických výrobkov, preto nie sme zapojený do riešenia tejto úlohy.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Úloha č. 4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je zmapovanie úrazovosti u detí predškolského veku a školského veku a to druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus poranenia, prognóza, najexponovanejšia veková skupina z hľadiska úrazu a pod. Do projektu je zapojených 150 detí okresu Zvolen a to konkrétne :

- vo vekovej skupine 3-6 ročných 15 detí z mestskej materskej školy – MŠ Imatra Zvolen a 15 detí z vidieckej materskej školy MŠ Vígl'aš,
- vo vekovej skupine 7 – 10 ročných 30 detí I. stupňa z mestskej základnej školy ZŠ Jilemnického 2 Zvolen a 30 detí z I. stupňa vidieckej základnej školy – ZŠ Vígl'aš,
- vo vekovej skupine 11 – 14 ročných 30 detí I. stupňa z mestskej základnej školy ZŠ Jilemnického 2 Zvolen a 30 detí z II. stupňa vidieckej základnej školy – ZŠ Vígl'aš

Dotazníkový prieskum sme vykonali v predškolských zariadeniach a na základných školách počas mesiaca máj a jún v šk. r. 2008/09. Získané údaje budeme zadávať do pripravenej masky v programe excel počas letných prázdnin.

Úloha č. 4.3. Zneužívanie návykových látok / alkohol, tabak, drogy / u detí a mládeže na Slovensku

Počas školského roka sme zrealizovali prednášky pre žiakov základných a stredných škôl okresov Zvolen, Detva a Krupina zamerané na správny životný štýl, riziká a škodlivosť návykových látok, vyšetrenie žiakov a študentov na prístroji smokerlyzér.

Pri príležitosti „Svetového dňa bez tabaku“, ktorého sa zúčastnili prvé ročníky študentov Strednej odbornej školy technickej zo Zvolena sme sa cielene v spolupráci s poradňou na odvykanie fajčenia zamerali na problematiku zneužívania návykových látok u mládeže formou prednášok, na vyšetrenie CO₂ vo vydychovanom vzduchu u študentov.

Úloha č. 4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

V roku 2009 prebieha I. etapa predmetného projektu zameraná na dotazníkový prieskum stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 4-6 ročných. Do projektu sme zapojili 60 detí z mestskej materskej školy – MŠ Hrnčiarska Zvolen a 60 detí z vidieckych materských škôl MŠ Zvolenská Slatina a MŠ Lieskovec. Zber údajov sme vykonali prostredníctvom dotazníkov: Dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa, Frekvenčný dotazník , 24 hodinový jedálničiek dieťaťa, Výživové preferencie , 24 pohybový režim . V 17.KT sme vykonali odber celotýždňovej stravy – desiata, obed, olovrant v MŠ Hrnčiarska Zvolen a v MŠ Lieskovec spolu 10 vzoriek vrátane nápojov na laboratórne vyšetrenie energetickej hodnoty, bielkovín, tukov, cukrov, NaCl ,Pb, Cd,Hg, dusičnany. Odobrali sme 10 vzoriek nápojov na stanovenie farbív. T.č. sa priebežne zadávajú údaje z dotazníkov do databázy v programe MS Excel, EPI INFO, Alimenta .

Úloha č. 4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

Cieľom projektu je na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej a populačnej úrovni v spolupráci s pediatrickými ambulanciami. Do projektu je zapojených 10 praktických lekárov pre deti a dorast z okresov Zvolen a Krupina , ktorí do konca roka 2009 vyšetria 38 11-ročných mestských detí a 37 11-ročných detí z vidieckych sídiel a 17 17-ročných mestských detí a 17 17-ročných z vidieckych sídiel. Vyšetrenia sú vykonávané v rámci

preventívnej prehliadky detí a zamerané na vybrané kardiometabolické rizikové faktory, ktorých súčasťou je odber krvi za cieľom určenia hladiny celkového cholesterolu, HDL, LDL cholesterolu, triglyceridov a glykémie a vyplnenie skriningového formulára.

Úloha : Monitorovanie zdravotného stavu orálneho zdravia, zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku

Projekt je zameraný na vekovú skupinu 4 – 6 ročných detí , ich rodičov a pedagógov, na zlepšenie vedomostí a stomatohygienických návykov u nich.

Projekt ÚVZ SR sme realizovali v materských školách okresu Zvolen – MŠ Tehelná Zvolen, MŠ Imatra Zvolen, MŠ Budča, MŠ Zvolenská Slatina, MŠ Dobrá Niva.

Deti zapojené do projektu ovládajú správnu techniku čistenia zubov teoreticky i prakticky, základné vedomosti z oblasti stomatohygiény, ako aj používanie dentálnych pomôcok.

V tomto roku bola zapojená do projektu Materská škola Borovianska Zvolen.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

Realizácia vlastného očkovania.

Zabezpečili sme distribúciu očkovacieho kalendára pre povinné pravidelné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určitý vek (platnosť od 1.1.2009). Dbáme na dodržiavanie očkovacej schémy (termínov) očkovania u lekárov prvého kontaktu. Radíme pri kontraindikáciách a posúvaní termínov z dôvodu dočasných a trvalých kontraindikácií. Cieľom je redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním. Ďalej dosiahnuť minimálne 95% zaočkovanosť v našom regióne.

Zabezpečiť realizáciu zmeny očkovacieho kalendára pre rok 2009

- dohliadali sme na včasnosť a plynulosť zavedenia pravidelného povinného očkovania proti pneumokokovým invazívnym infekciám.
- dohliadali sme na vynechanie prvého preočkovania detí v 3 roku života proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním

Priebežne sme sa podieľali na vzdelávaní zdravotníckeho personálu v jednotlivých detských ambulanciách a v ambulanciách pre dospelých. Prostredníctvom médií – články v regionálnych novinách (Zvolenské noviny, MY Žurnál, Detviansky aperitív, Hont, internetovej stránky Mestských úradov Zvolen, Detva a Krupina, internetovej stránky základných, stredných a vysokých škôl) sme zdôrazňovali význam očkovania pre deti a dospelých. V Európskom imunizačnom týždni sa okrem prevencie očkovania, ktoré chráni život a zdravie sme sa zamerali aj na antivakcinačné aktivity.

Manažment očkovania

Na základe novej Vyhlášky 585/2008 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení sme vypracovávali odborné usmernenia pre lekárov prvého kontaktu. Vykonali sme inštruktáž pracovníkov odd. epidemiológie v súvislosti s novou Vyhláškou a jej aplikáciu do praxe (evidencia o očkovaní v zdravotných záznamoch, sledovanie chladového reťazca, hospodárenie s vakcínami).

Kontrola očkovania v regióne Zvolen

Organizačne sme zabezpečili prípravu ku kontrole očkovania v okresoch Zvolen, Detva a Krupina u praktických lekárov pre deti a dorast.

Vykonanie kontroly zaočkovanosti v okrese Zvolen: DA Poliklinika /5x/, DA Sekier /2x/, DA Zvolen – Západ /3x/, DA Budča, DA Sliač /2x/, DA Zvolenská Slatina, DA Dobrá Niva, DA Pliešovce, DA Očová. Plánovaný termín kontroly 1.9. – 15.9.2009.

Vykonanie kontroly zaočkovanosti v okrese Detva: DA Detva /4x/, DA Hriňová /2x/.
Plánovaný termín kontroly 14.9.-29. 9.2009

Vykonanie kontroly zaočkovanosti v okrese Krupina: DA Krupina /3x/, DA Dudince /1x/.
Plánovaný termín kontroly 30.9.-10.10.2009

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHOROB

Zlepšiť laboratórnu spoluprácu.

Zlepšením laboratórnej spolupráce v našom regióne a v regióne Banská Bystrica došlo k priaznivému ovplyvneniu epidemiologickej situácie a zvýšila sa schopnosť včas zahájiť príslušné protiepidemické opatrenia pri jednotlivých s prenosných ochorení.

Zlepšiť hlásenie prenosných ochorení.

Opakovane sme informovali lekárov prvého kontaktu a ďalších zdravotníckych pracovníkov, o povinnosti zo zákona hlásiť výskyt infekčných ochorení. O možnosti získania informácií o výskyte infekčných ochorení v našom regióne cestou otvoreného portálu programu EPIS. Propagujeme využívanie on-line hlásenia prostredníctvom internetu do existujúceho epidemiologickeho informačného systému EPIS.

Analyzovať riziká hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení.

Pracovník odd. epidemiológie absolvoval školiacu akciu SZU Bratislava zameranú na problematiku nových a staronových infekčných ochorení a na opatrenia pri ich vzniku a šírení. Pre možnosť rizika vzniku horeuvedených infekčných ochorení vrátane laboratórnej diagnostiky máme spracovaný havarijný plán so Zoznamom členov koordinačnej komisie, Zoznam monitorovacej skupiny RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a Zoznam členov výjazdovej skupiny oddelenia epidemiológie RÚVZ Zvolen. s kontaktnými adresami a telefonickými číslami. Máme veľmi úzku spoluprácu s pracovníkmi odd. mikrobiológie NsP Zvolen, mikrobiologickým odborom RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, taktiež s lekármi prvého kontaktu a infektológmi z Banskej Bystrice.

Zlepšiť informovanosť a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

Lekárov prvého kontaktu informujeme o epidemiologickej situácii prostredníctvom mesačníkov o výskyte infekčných chorôb v regióne Zvolen, ďalej o možnosti získania informácií prostredníctvom otvoreného Portálu EPIS o prenosných ochoreniach a o ich výskyte v SR. Verejnosť informujeme prostredníctvom médií (okresných novín), internetových stránok, o možnostiach predchádzania infekčným ochoreniam hlavne očkovaním, ale i ďalšími preventívnymi opatreniami.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Vyhľadávať všetky relevantné údaje podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí.

U vybraných nákaz sme aktívne sledovali zoznamy položiek povinne hlásených do sietí. Tieto sme implementovali do položiek programu EPIS.

Manažment epidémií.

V prvom polroku 2009 sme nezaevidovali žiadnu epidémiu.

Manažment kontaktov a ohnísk.

Hodnotenie I. polrok 2009

Spracované a vložené prípady do systému – potvrdené + pravdepodobné				73
	Zvolen	Detva	Krupina	Spolu:
Počet spracovaných ohnísk	38	3	5	46
Počet chránených kontaktov očkovaním	4	0	0	4
Počet chránených kontaktov inak	69	2	0	71
Opatrenia prijaté rozhodnutím	13	0	0	13
Opatrenia prijaté pokynom na mieste	103	9	6	118
Zoznam epidémií	0	0	0	0
Počet lekárov hlásiacich cez internet EPIS	0	0	0	0

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Zaviest' surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS

Prípisom RÚVZ so sídlom vo Zvolene sme upozornili zdravotnícke zariadenia – lôžkové okresov Zvolen, Detva a Krupina na plnenie platnej legislatívy pre zdravotnícke zariadenia vrátane Vyhlášky č. 553/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia.

V rámci kontrol ŠZD sa vykonávalo aktivizovanie hlásenia nemocničných nákaz.

Na NN komisii pri NsP Vaše zdravie n. o. Zvolen bol predložený Projekt HELICS pre surveillance NN, taktiež program HELICS bol predložený v NsP Krupina.

Implementovať moderné formy vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

Pracovníci oddelenia epidemiológie sa v I. polroku 2008 zúčastnili na odborných konferenciách poriadaných SEA (Prevencia nozokomiálnych nákaz Kúpele Brusno, apríl 2008), Spolkom lekárov pri NsP Vaše zdravie n. o. Zvolen. Poznatky zo vzdelávania v prevencii NN sú predkladané zdravotníckym pracovníkom aj pri kontrolách ŠZD v ambulantných a lôžkových zdravotníckych zariadeniach.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Realizovať kampaň „Prestaň a vyhraj“

V roku 2009 sa kampaň nekoná. Pripravujeme sa na jej uskutočnenie v roku 2010.

Realizácia projektov v rámci programu CINDI

Pracovník odd. epidemiológie vedie poradňu na odvykanie fajčenia. Poradňa dosahuje 20% úspešnosti, čo znamená že po roku zanechá fajčenie 20% klientov. Je to európsky priemer.

S odd. podpory zdravia je tesná spolupráca v získavaní nových klientov – fajčiarov, taktiež v zdravotno-výchovnej činnosti.

Spoluúčasť na projekte „Obezita“

V rámci vyšetrení klientov v poradni zdravia sa vykonávajú intervenčné aktivity u klientov so zistenou nadváhou alebo obezitou. Poskytne sa im odborné poradenstvo k rizikovým faktorom. Zdravotnou výchovou zameranou na správne stravovacie návyky v rodine predchádzame nárastu chronických neinfekčných ochorení v populácii SR.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERORIZMU

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioteroristické útoky) vrátane pandémie chrípky

RÚVZ Zvolen má vypracovaný havarijný plán mimoriadnych opatrení pre región Zvolen pri hromadnom výskyte nákaz. Obsahuje okrem opatrení havarijného plánu aj opatrenia na predchádzanie vzniku a šírenia ochorení spôsobených vysokopatogénnymi vírusmi, ďalej zabezpečenie činnosti pre likvidáciu následkov použitia bojových biologických prostriedkov. Havarijný plán obsahuje postupy pri možnom vzniku pandémie chrípky. Sentineloví lekári odoberajú biologický materiál pri chrípke a chrípke podobných ochoreniach.

Pandemická pripravenosť.

V prípade pandémie chrípky máme k dispozícii vypracovaný Havarijný plán mimoriadnych opatrení na predchádzanie vzniku a šírenia ochorení spôsobených vysokopatogénnymi vírusmi vtácej chrípky u vtákov, hydiny, prípadne iných zvierat a v prípade pandémie humánne a vtácej chrípky. Ďalej krízový plán pre prípad pandémie chrípky v okresoch Zvolen, Detva, Krupina. Použijeme taktiež „ Podrobný plán opatrení pre prípad výskytu vtácej chrípky a pandémie ľudskej chrípky v Banskobystrickom samosprávnom kraji. Dňa 2.6.2009 sa uskutočnilo spoločné stretnutie pracovníkov Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Zvolen s pracovníkmi RÚVZ Zvolen pre koordinovaný postup v prípade pandémie chrípky alebo inej epidemiologickej situácie. Od 30.4.2009 RÚVZ Zvolen má nepretržitú 24 hodinovú pohotovosť z dôvodu fáze 6 pandemickej pripravenosti. Pracovníci sú vybavení osobnými ochrannými pomôckami v prípade výjazdu do ohniska nákazy. Plníme pokyny ÚVZ SR zo dňa 30.4.2009 – Opatrenia fáza 5 – I pandemickej pripravenosti. Pre starostov obcí v regióne Zvolen v spolupráci s odborom krízového riadenia Obvodného úradu Zvolen bola odprednášaná téma – opatrenia pri výskyte prasacej chrípky – pandémie.

6.7. ENVIROMENTIÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Vykonávame odbery odpadovej vody z ČOV Zvolen – Pustý Hrad pre sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov. Zabezpečujeme transport odpadovej vody do Virologického laboratória v Banskej Bystrici. Odber odpadovej vody podľa harmonogramu RÚVZ Banská Bystrica. Doposiaľ boli všetky laboratórne vyšetrenia negatívne.

9. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1 Materské centrá

Oslovili sme regionálnu koordinátorku materských centier pani Katarínu Žarnovičanovú zo Zlatých Moraviec. Informovala nás o existencii materských centier v regióne Zvolen, Detva Krupina.

V Dominikánskom kláštore vo Zvolene sme oslovili MC Rodinka – koordinátorka pani Katarína Harazinová nás informovala, že MC bolo v januári 2009 uzavreté, svoju činnosť malo obnoviť od februára 2009. Zaslali sme MC náš návrh aktivít, MC neprejavilo záujem o spoluprácu. Toto MC sa orientuje najmä na vlastné aktivity.

MC Kubko Detva od leta 2008 nefunguje. MC Mravček v Hriňovej je v Únii MC, pracuje v provizórnych podmienkach. Svoje aktivity smeruje na svojpomocnú obnovu

detského ihriska, výchovu k poslušnosti alebo slobodnej vôli, Deň otcov, vystúpenie Detského folklórneho súboru Malíček na festivale Deti pod Poľanou v Hriňovej boli aktivity, o ktoré prejavili záujem.

V okrese Krupina nie je vytvorené MC.

9.2 Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo

Podieľame sa na realizácii dotazníkovej štúdie projektu 9.2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“. Zabezpečili sme vyplnenie a spracovávanie 240 dotazníkov prierezovej štúdie – prieskum o postojoch verejnosti rôznych vekových skupín ku starším ľuďom..

Kluby dôchodcov v spádovom území RÚVZ Zvolen prejavujú záujem najmä o meranie biochemických parametrov krvi. Vo februári 2009 sme vyšetrili 24 dôchodcov v KD Litava, poskytli sme podľa potreby individuálne poradenstvo o zdravom životnom štýle.

V marci 2009 odznela prednáška „Výživa vo vyššom veku“ pre seniorov v KD na Štefánikovej ulici vo Zvolene, ktorú sa zúčastnilo 25 dôchodcov. V júni 2009 sme sa aktívne zúčastnili i na Dni seniorov na Pustom hrade vo Zvolene. Vyšetřili a poradili sme 45 účastníkom tohto podujatia.

9.3 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Plnenie tejto úlohy zabezpečuje oddelenie hygieny detí a mládeže pri RÚVZ Zvolen. V predškolských zariadeniach spádovej oblasti sa uskutočnili prednášky spojené s názornou ukázkou techniky čistenia zubov, nácvikom správnej techniky čistenia zubov, zapožičiavaním videofilmov s danou problematikou.

9.4 Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov

V spolupráci s Regecentrom vo Zvolene realizujeme na lokálnej úrovni projekt „Úprava telesnej hmotnosti a jej vplyv na zdravie“. Záujemcovia z radov verejnosti, ktorí sa sami dobrovoľne rozhodli urobiť niečo so svojou hmotnosťou a teda aj so svojim zdravím sa zúčastňujú trojmesačného kurzu, ktorého súčasťou je pravidelné cvičenie trikrát týždenne pod vedením odbodných cvičiteľov, prednášky na tém súvisiace so správnym stravovaním, zdravým životným štýlom. Vyšetřili sme opakovane, na začiatku a po ukončení kurzu, 45 klientov s nadváhou a obezitou so zameraním na antropometrické a biochemické parametre jednotlivcov.

9.5 Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou

7. 4. Svetový deň zdravia

V tomto roku sme akcie pri príležitosti Svetového dňa zdravia oraganizovali ako dni zdravia obcí a miest v spádovej oblasti. V 1. polroku 2009 sa uskutočnili 3 dni zdravia: Hontianske Moravce, Krupina a Sliach.

10.5. Svetový deň - Pohybom ku zdraviu

V spolupráci s Regecentrom zvolen aktívne spolupracujeme na realizácii lokálneho projektu „Úprava telesnej hmotnosti a jej vplyv na zdravie“. Vyšetřili sme 45 klientov s nadváhou.

Pre zamestnancov RÚVZ Zvolen prebieha kampaň „Schody ako výzva“- nepoužívanie výťahu v práci, pešia chôdza na 3. poschodie. Zamestnanci využili možnosť monitorovania funkcie pľúc spirometrom.

Časť zamestnancov využíva priestory telocvične na RÚVZ Zvolen v rámci individuálnych cvičení.

31.5. Svetový deň bez tabaku

Prednášky na tému „Fajčenie a jeho negatívne dôsledky pre zdravie“ na základných a stredných školách v regióne Zvolen zabezpečuje MUDr. Peter Reinhardt.

Aktívne spolupracujeme s Protidrogovou komisiou pri MsÚ Zvolen.

Mesto Zvolen zorganizovalo Detskú konferenciu venovanú prevencii fajčenia, drog a iných návykových látok. Približne 300 detí malo možnosť oboznámiť sa i aktívne sa dať vyšetriť prístrojom smokerlyzer. Rozhovor pre rádio Regina poskytol MUDr. Peter Reinhardt.

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku sa dňa 29.5.2009 uskutočnila akcia pre študentov stredných škôl. MUDr. Reinhardt prístrojom smokerlyzer vyšetřil 22 študentov, z ktorých 13 boli fajčiari.

5.6. Svetový deň životného prostredia

V spolupráci s oddelením hygieny životného prostredia RÚVZ Zvolen bol uverejnený príspevok na aktuálnu tému uverejnený na web stránkach RÚVZ Zvolen.

14.6. Svetový deň darcov krvi

Aktívne sme sa zúčastnili na územnom kole súťaže Družstiev prvej pomoci mladých SČK, ktorý organizovala pobočka SČK Zvolen. Súťaže sa zúčastnilo 50 študentov

26.6. Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog

Okrem aktívnej spolupráce s Protidrogovou komisiou pri MsÚ Zvolen MUDr. Peter Reinhardt zabezpečil prednášky na základných a stredných školách v regióne Zvolen.

9.6 Program podpory zdravia znevýhodnených rómskych komunít

RÚVZ so sídlom vo Zvolene nebol do riešenia tejto úlohy zaradený.

9.7 Vyzvi srdce k pohybu

3. ročník realizácie tejto kampane bol z technických dôvodov preložený na 14. september až 19. november 2009.

9.8 Národný program prevencie obezity

Prevenciu neinfekčných chronických ochorení i obezity uskutočňujeme pri skrínigových vyšetreniach klientov v poradni zdravia.

Všeobecne sa zameriavame na vyhľadávanie osôb v riziku, osoby s nadhmotnosťou a osoby s obezitou. Formou individuálneho poradenstva zameraného na vyrovnaný energetický príjem a výdaj, pravidelnú pohybovú aktivitu a psychickú pohodu motivujeme klientov poradne k splneniu vytýčeného cieľa.

Od marca 2009 motivujeme zamestnancov RÚVZ Zvolen k zvýšenej pohybovej aktivite. Prebieha kampaň „Schody ako výzva“- nepoužívanie výťahu v práci, pešia chôdza na 3. poschodie. Zamestnanci využili aj možnosť monitorovania funkcie pľúc spirometrom.

Časť zamestnancov využíva priestory telocvične v RÚVZ Zvolen v rámci individuálnych cvičení.

S oddelením hygieny výživy spolupracujeme na realizácii projektu Sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR. V prvom polroku 2009 sme vyšetrili 60 respondentov a podieľame sa i na dotazníkovom spracovávaní projektu.

9.9 CINDI program SR

K 30.6.2009 bolo v poradni zdravia vyšetrených spolu 540 klientov. Sledujeme a vyšetrujeme všetky vekové kategórie občanov so zameraním na predchádzanie chronickým neinfekčným ochoreniam - vysoký krvný tlak, nadváha, obezita, cukrovka, onkologické ochorenia. Mnohí obyvatelia regiónu majú tendenciu k nezdravému životnému štýlu s prevahou sedavého spôsobu života a s tým súvisiacou nadváhou a obezitou. V ambulancii poradne zdravia a aj na výjazdoch poradne zdravia sa vyšetruje glukóza, cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy, meria sa krvný tlak, zisťuje sa zloženie ľudského organizmu so zameraním na určenia množstva tuku, robia sa antropometrické merania, výberovo sa robí meranie spirometrom a smokerlyzerom.

V 1. polroku roku 2009 boli v rámci programu CINDI vyšetrení zamestnanci nasledujúcich organizácií:

JOLL, s.r.o. Detva, Zvolenskej teplárenskej a.s., Zvolen, Reštaurácie Centrum Zvolen, Dopravno-manipulačného strediska TU Zvolen, Prvej dopravno-mechanizačnej spoločnosti s.r.o. MAN Zvolen, Školského lesného podniku TU Zvolen, Mestského úradu Dudince, ZŠ Slatinské Lazy, IX. ZŠ Zvolen

Počas roka aktívne spolupracujeme na Dňoch zdravia v jednotlivých obciach a mestách regiónu. V 1. polroku roku 2009 sa uskutočnili dni zdravia: Deň zdravia Obce Hontianske Moravce, Deň zdravia Mesta Krupina a Deň zdravia Mesta Sliač.

Opakovane zisťujeme poruchy lipidového metabolizmu, nadváhu, obezitu, vysoký krvný tlak. Jednou z priorít CINDI programu je aj zvýšenie pohybovej aktivity populácie. RÚVZ Zvolen zabezpečil cvičenie pre ženy v produktívnom a poproduktívnom veku. Cvičia dve skupiny – jedna pohybovo-dychové cvičenia pre ženy, druhá cvičenie kalanetiky. Cvičení v oboch skupinách sa jedenkrát týždenne zúčastňovalo asi po 15 žien.

9.10 Školy podporujúce zdravie

Tento projekt v RÚVZ Zvolen rieši oddelenie hygieny detí a mládeže. Jeho hlavnou úlohou je v rámci primárnej prevencie zvyšovať zdravotné uvedomenie nielen detí predškolského a školského veku, ale aj učiteľov, rodičov a viesť ich k zdravému spôsobu života a kladnému postojú k vlastnému zdraviu.

V okrese Zvolen je zapojených do projektu 11 materských škôl a 6 základných škôl, v okrese Detva 5 materských škôl a 7 základných škôl, v okrese Krupina 1 materská škola a 6 základných škôl.

V materských a základných školách zapojených do projektu Školy podporujúce zdravie sa vykonáva:

- štátny zdravotný dozor, v rámci ktorého sme usmerňovali riaditeľov škôl pri vytváraní ozdravných opatrení na školách na základe sledovania podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu, pracovného miesta žiaka, správneho držania tela žiakov, pohybovej aktivity, spoločného stravovania, ochrany duševného zdravia, prevenciou pred úrazmi, návykovými látkami a pod.

- presadzovali sme nutnosť zmeny spôsobu života, zdravý životný štýl detí a celej rodiny a vytváranie pocitu zodpovednosti za vlastné zdravie u detí, rodičov a učiteľov

realizovaním prednášok pre žiakov základných škôl okresu Zvolen, Detva a Krupina zamerané na zdravý životný štýl, prevenciu úrazovosti detí, infekčných a neinfekčných ochorení

- konzultácie individuálne, skupinové s riaditeľmi, s pedagógmi ohľadom zdravých životných a pracovných podmienok v zariadeniach pre deti a mládež
- v MŠ Imatra Zvolen, MŠ Tehelná Zvolen, MŠ Budča, MŠ Dobrá Niva, MŠ Zvolenská Slatina bol realizovaný projekt „Monitorovanie stavu orálneho zdravia v materských školách - stomatohygiena“
- v MŠ Tehelná Zvolen, MŠ Dobrá Niva, MŠ Zvolenská Slatina je realizovaný projekt „Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál“. Tento projekt rieši oddelenie hygieny detí a mládeže. Oddelenie podpory zdravia spolupracovalo pri meraniach.

10. KONTROLA TABAKU

10.1. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA SLEDOVANIA ÚČASTNÍKOV SÚŤAŽE PRESTAŇ A VYHRAJ 2008 PO ROKU OD UKONČENIA SÚŤAŽE FORMOU DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU.

V regióne Zvolen boli rozdane dotazníky pre súťaž Prestaň a vyhraj. Žiaden klient nezaslal k nám späť prihlášku.

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Mesačne vyhodnocujeme hlásenia o počte vykonaných kontrol v rámci ŠZD a o počte udelených pokút v rámci dodržiavania zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov.

Počet vykonaných kontrol za mesiac január – jún: 392

Počet uložených pokút v blokovom konaní a výška pokuty: 0

Počet priestupkov riešených pokarhaním: 0

10.3. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA AKCIE PRE VEREJNOSŤ – VYŠETRENIE OXIDU UHOĽNATÉHO VO VYDYCHOVANOM VZDUCHU.

Dňa 29.mája 2009 ku Svetovému dňu bez tabaku bolo vyšetrených 22 študentov stredných škôl na obsah kysličníka uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu. Počet fajčiarov 13! Taktiež v obci Hontianske Moravce sme vyšetrovali občanov na obsah kysličníka uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu. Počet vyšetrených 12 z toho 9 fajčiarov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Žiari nad Hronom**

1. Oddelenie hygieny životného prostredia

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Cieľ

Posilniť jeden zo základných determinantov zdravia populácie v SR, osobitne vo vzťahu k detskej populácii, realizovaním aktivít a programov z ktorých pozostáva tretia aktualizovaná verzia akčného plánu (NEHAP III).

NEHAP III vymedzuje najaktuálnejšie problémy životného prostredia a zdravia obyvateľov SR v súčasnosti a určuje prioritné oblasti na riešenie v rokoch 2005-2010. Aktivity NEHAP III sú zamerané na nasledovné ciele:

- a) redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody,
- b) prevencia a redukcia zdravotných dôsledkov spôsobených nehodami a zraneniami detí,
- c) prevencia a zníženie respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečistením ovzdušia,
- d) zníženie rizika chorôb a invalidity detí spôsobenej expozíciami nebezpečných chemických látok (napr. ťažkým kovem) a biologickými činiteľom.

NEHAP III zahŕňa okrem vyššie uvedených problematiku bývania a zdravia, dopadov klimatických zmien na zdravie, vytvorenia informačného systému environmentálnych a zdravotných indikátorov.

Vyhodnotenie

Sú určení gestori jednotlivých úloh v Akčnom pláne pre prostredie a zdravie a vybrané RÚVZ v SR, ktoré sa budú na riešení niektorých úloh podieľať. U niektorých úloh sa vykonáva ešte len prieskum, vyberajú sa riešitelia a spolupracujúce subjekty, prebieha výber indikátorov a pod.

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom v rámci svojich možností vykonáva aktivity na plnenie cieľov NEHAP III. Participuje na plnení regionálneho prioritného cieľa I a to vykonávaním monitoringu kvality pitnej vody z verejných vodovodov, výkonom štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním obyvateľov pitnou vodou, sledovaním vlastných vodných zdrojov u obyvateľov, ktorí o laboratórnu analýzu požiadajú, výkonom ŠZD na verejných studniach a vykonávaním monitoringu kvality vôd na kúpanie. Ďalej je to participácia v rámci svojich možností na plnení regionálneho prioritného cieľa III: Ochrana zdravia obyvateľstva cestou eliminácie alebo redukcie na minimum tých zložiek prostredia obytných budov, ktoré sú známe ako ohrozujúce zdravie človeka, tvorba zdravých budov, ktoré redukujú vznik ochorení súvisiacich s pobytom v budove, alergických reakcií, astmatických atakov zapríčinených chemickými látkami, peľmi, plesňami, prachom a inými škodlivinami, zvyšovanie uvedomenia obyvateľstva o významnosti a dôležitosti zdravého prostredia budov – vykonávanie dozoru nad dodržiavaním podmienok (tepelná – vlhkosťná mikroklíma, vetranie a vykurovanie, osvetlenie, preslnenie) v bytových priestoroch ľudí v zariadeniach podliehajúcich výkonu ŠZD, spolupráca s orgánmi miestnej samosprávy

a s inými organizáciami štátnej správy pri riešení problémov bývania. Regionálny prioritný cieľ IV: Zameranie na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia v dôsledku účinku nebezpečných chemických látok (napr. ťažkých kovov), fyzikálnych javov (napr. nadmerný hluk) a biologických látok – odd. HŽP posudzuje možnú expozíciu obyvateľstva hluku pri navrhovaní všetkých druhov stavieb v rámci vydania záväzného stanoviska na územné konanie stavby, prerokováva konanie rôznych hromadných akcií aj v súvislosti s ochranou obyvateľstva pred hlukom.

1.3. NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA (EHIS)

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR a RÚVZ SR

Cieľ
Cieľom tohto projektu je zaviesť informačný systém v oblasti životného prostredia a zdravia, ktorý je založený na zbere a spracovaní údajov o indikátoroch ako nástroja pre hodnotenie stavu environmentálneho zdravia na národnej aj regionálnej úrovni.

Vyhodnotenie
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom sa na plnení uvedeného projektu bude podieľať po prvej fáze projektu, keď už budú známe indikátory, ktoré sa budú vkladať a sledovať v IS a bude oslovený na spoluprácu.

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Cieľ
Hlavným cieľom je sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných a umelých rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou a na základe získaných informácií usmerňovať štátny zdravotný dozor a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Osobitnú pozornosť venovať monitoringu prírodných lokalít, ktoré sú zaradené medzi vody vhodné na kúpanie a údaje o kvalite ich vody sú hodnotené aj Európskou komisiou.

Vedľajším cieľom je aktualizácia a doplnenie informačného a databázového systému na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa novej smernice č. 2006/7/ES.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Vyhodnotenie
Prírodné kúpacie oblasti:

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom v roku 2009 monitoruje kvalitu vody v týchto prírodných kúpacích oblastiach: okres Žarnovica – Dolno Hodrušské jazero, okres Banská Štiavnica – Veľké Richňavské, Počúvadlianske, Vindšachtské jazero a Veľké Kolpašské jazero. Na Veľkom Kolpašskom jazere bola ukončená rekonštrukcia a jazero sa plní vodou.

Tieto jazerá boli Všeobecne záväznou vyhláškou Krajského úradu životného prostredia v Banskej Bystrici č. 6/2005 z 18.05.2005 vyhlásené za vody vhodné na kúpanie.

Bol vypracovaný program monitorovania uvedených vôd vhodných na kúpanie, podľa tohto programu v priebehu LTS 2009 bude vykonaných 8 odberov vzoriek vôd z každého jazera. Program monitorovania je nasledovný:

Prírodná kúpacia oblasť s vodou vhodnou na kúpanie	Program monitorovania kvality vôd vhodných na kúpanie počas LTS 2009							
	02.06.2009	16.06.2009	30.06.2009	14.07.2009	28.07.2009	11.08.2009	25.08.2009	08.09.2009
Dolno Hodrušské jazero	02.06.2009	16.06.2009	30.06.2009	14.07.2009	28.07.2009	11.08.2009	25.08.2009	08.09.2009
Vindšachtské jazero	02.06.2009	16.06.2009	30.06.2009	14.07.2009	28.07.2009	11.08.2009	25.08.2009	08.09.2009
Počúvadlianske jazero	02.06.2009	16.06.2009	30.06.2009	14.07.2009	28.07.2009	11.08.2009	25.08.2009	08.09.2009
Veľké Richňavské jazero	02.06.2009	16.06.2009	30.06.2009	14.07.2009	28.07.2009	11.08.2009	25.08.2009	08.09.2009
Veľké Kolpašské jazero	02.06.2009	16.06.2009	30.06.2009	14.07.2009	28.07.2009	11.08.2009	25.08.2009	08.09.2009

Bude zabezpečená požiadavka, aby bol odber vzoriek vykonaný najneskôr do 4 dní odo dňa určeného v programe monitorovania.

Prvý odber vzoriek vôd sa uskutočnil 02.06.2009. Kvalita vody vo vyšetrených mikrobiologických, biologických a fyzikálno - chemických ukazovateľoch vyhovovala požiadavkám platnej legislatívy. Ďalšie odbery sú plánované v intervale 1x za 2 týždne podľa požiadaviek platnej legislatívy. Monitoring kvality vody bude zabezpečovaný podľa ukazovateľov uvedených v NV SR č. 87/2008 Z. z. a podľa Pokynov na zabezpečenie monitoringu a výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie OHŽP – 3945/2009 zo dňa 18.05.2009.

Prírodné kúpacie oblasti s vodou vhodnou na kúpanie sú dlhodobo bez prevádzkovateľov, prebieha tu neorganizovaná rekreácia a ani v tomto období nedošlo k výraznejším zmenám. Úroveň vybavenosti rekreačných areálov je nevyhovujúca, nie sú riešené parkovacie plochy, vstupy do vody, chýbajú vyhovujúce WC, prezliekacie kabínky, sprchy a pod. Príslušné obecné úrady zabezpečujú uskladňovanie a likvidáciu komunálneho odpadu. V areáloch budú rozmiestnené odpadkové koše a veľkokapacitné kontajnery. Zatiaľ neboli rozmiestnené ekologické WC tak, ako v minulých rokoch.

Jedenkrát počas LTS 2009 budú odobraté vzorky vôd z ďalších prírodných kúpacích oblastí, ktoré ale nie sú vyhlásené za vody vhodné na kúpanie: Hodruša Hámre – Kopanice, Banská

Štiavnica - Klinger, Štiavnické Bane – Evičkinô jazero, Banská Belá – Belianske jazero a Nová Baňa - Tajch. Týchto päť vodných plôch je s neorganizovanou rekreáciou a príležitostne sú využívané na kúpanie. Odbery vzoriek vôd sa uskutočnia podľa Pokynov na zabezpečenie monitoringu a výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie OHŽP – 3945/2009 zo dňa 18.05.2009.

Termálne a netermálne kúpaliská:

V spádovej oblasti RÚVZ Žiar nad Hronom sa nachádzajú tri termálne kúpaliská: Vodný raj Vyhne, TK Sklené Teplice, TK Katarína Kremnica a tri netermálne kúpaliská: Plážové kúpalisko Žiar nad Hronom, Nová Baňa a Hodruša - Hámre.

Vodný raj Vyhne s. r. o. prevádzkuje od 22.05.2009 vonkajšie bazény Vodného raja Vyhne. Bola vykonaná obhliadka areálu kúpaliska pracovníkmi RÚVZ. Je v platnosti rozhodnutie RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom č. spisu 2964/2008 zo dňa 30.06.2008 o povolení prevádzky Vodného raja do 30.06.2009. Krajský úrad životného prostredia vydal rozhodnutie len na skúšobnú prevádzku. V predstihu požiada prevádzkovateľ Vodného raja o vydanie nového rozhodnutia na uvedenie kúpaliska do prevádzky. V prevádzke sú detský, rekreačný, plavecký 25 m, neplavecký, tobogánový a výplavový bazén. Kontrolou kvality vody z jednotlivých bazénov bolo zistené, že kvalita vody vyhovovala požiadavkám vyhl. MZ SR č. 72/2008 Z. z. Prevádzkovateľ si kontrolu kvality vody zabezpečuje formou objednávky na RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom, laboratórne analýzy vykonáva RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Len odbery pred otvorením sezónne prevádzkovaných bazénov zo dňa 18.05.2009 boli vykonané akreditovanými skúšobnými laboratóriami ANALPO, s. r. o., Zvolen. Kapacita Vodného raja bola určená na 912 návštevníkov.

Prevádzkovateľom TK Sklené Teplice je Obec Sklené Teplice. Kúpalisko je v prevádzke od 23.05.2009, bolo vydané súhlasné rozhodnutie RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom k uvedeniu kúpaliska do prevádzky počas LTS 2009. Pred otvorením kúpaliska bola vykonaná obhliadka priestorov kúpaliska a boli vykonané odbery vzoriek vôd z termálneho zdroja, z rekreačného, detského a sedacieho bazéna za účelom zistenia kvality vody. Prevádzkovateľ predložil laboratórne rozbory kvality vody, kvalita vody z termálneho zdroja a bazénov bola vyhovujúca. Nedostatkom je, že dezinfekcia bazénových vôd sa na kúpalisku zabezpečuje provizórne mechanickým rozlievaním dezinfekčného prostriedku chlórnanu sodného do bazénov. Obec plánuje vyriešiť situáciu s nevyhovujúcim spôsobom dezinfekcie bazénových vôd, zatiaľ k zmene nedošlo. Kontrolu kvality vody si prevádzkovateľ zabezpečuje formou objednávky na RÚVZ Žiar nad Hronom, laboratórne analýzy vykonávajú laboratória RÚVZ Banská Bystrica. Kapacita kúpaliska je 300 návštevníkov. Pozitívom je, že boli rekonštruované šatne kúpaliska, pôvodné murované šatne boli vymenené za uzamykateľné šatňové kabínky, z ktorých jedna je prístupná osobám s obmedzenou schopnosťou pohybu. Návštevníci majú k dispozícii aj nové uzamykateľné šatňové skrinky, čo na kúpalisku chýbalo. Bol vybudovaný nový bufet pre návštevníkov kúpaliska. Staré betónové plochy boli vydláždené novou zámkovou dlažbou.

TK Katarína v Kremnici aj v tomto roku prevádzkuje firma DAMIT s. r. o. z Terchovej. Bolo vydané súhlasné rozhodnutie RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom zo dňa 03.06.2009 k uvedeniu Termálneho kúpaliska – detského a rekreačného bazéna do prevádzky. Pred otvorením kúpaliska bola vykonaná obhliadka areálu kúpaliska a boli predložené výsledky kvality vody z termálneho zdroja, z detského a rekreačného bazéna. Kontrolu kvality vody si zabezpečuje prevádzkovateľ u akreditovaných laboratórií BEL/NOVAMANN International s.r.o. Skúšobné laboratórium GEL, s. r. o., Ul. Robotnícka č. 820/36 Turčianske Teplice. Došlo k vylepšeniu priestorov kúpaliska. Sprchy a záchody pre mužov v hornom objekte boli rekonštruované, boli osadené nové zariadenie predmety (sprchy, umývadlá záchody), steny

majú nový keramický obklad a na podlahe je nová keramická dlažba. Zároveň budú tieto priestory vykurované novým podlahovým vykurovaním. Šatne v hornom objekte sú vybavené novými uzamykateľnými šatňovými kabínkami a novými uzamykateľnými skrinkami na odloženie odevov návštevníkov. Je potrebné ešte pripraviť plavecký a sedací bazén na prevádzku počas LTS 2009, prevádzkovateľ požiada písomne o uvedenie plaveckého a sedacieho bazéna do prevádzky počas LTS 2009 samostatnou žiadosťou. Kapacita kúpaliska je 2 000 návštevníkov.

Plážové kúpalisko v Žiari nad Hronom budú počas LTS 2009 prevádzkovať Technické služby Žiar nad Hronom, spol. s r. o. Bolo vydané súhlasné rozhodnutie RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom zo dňa 02.06.2009 k prevádzke plaveckého a neplaveckého bazéna počas LTS 2009. Bola vykonaná obhliadka areálu kúpaliska a boli odobraté vzorky vôd z plaveckého a neplaveckého bazéna. Kvalita vody bola vyhovujúca. Prevádzkovateľ si kontrolu kvality vody zabezpečuje formou objednávky na RÚVZ Žiar nad Hronom, laboratórne analýzy vykonávajú laboratória RÚVZ Banská Bystrica. Kapacita kúpaliska je 2 000 návštevníkov. O uvedenie detského bazéna do prevádzky počas LTS 2009 požiada prevádzkovateľ samostatnou žiadosťou. V detskom bazéne prebieha rekonštrukcia, povrch bazéna je opravený a bude potiahnutý laminátovou fóliou. V bazéne sa vybuduje v jeho strede fontána a jeden chrlič vody. Bazén bude mať svoju úpravňu s pieskovým filtrom, vyrovnávacou nádržou a automatickým dávkovaním chlórnanu sodného.

Prevádzkovateľ netermálneho kúpaliska v Hodruši - Hámroch obec Hodruša – Hámre a prevádzkovateľ kúpaliska v Novej Bani mesto Nová Baňa už oznámili, že ani v tomto roku nebudú kúpaliská v prevádzke. Na kúpaliskách je potrebné vykonať rekonštrukciu, na ktorú zatiaľ nie sú finančné prostriedky.

K uvedeniu jednotlivých kúpalísk do prevádzky počas LTS 2009 boli vydané rozhodnutia RÚVZ Žiar nad Hronom na základe žiadostí jednotlivých prevádzkovateľov a na základe vyhovujúcej kvality vody z jednotlivých bazénov. K žiadostiam prikladajú prevádzkovatelia na posúdenie prevádzkové poriadky kúpalísk. Kontrola kvality vody bude zabezpečovaná podľa požiadaviek vyhl. MZ SR č. 72/2008 Z. z.

1.6. MONITORING A VYHODNOCOVANIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Cieľ

Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na základe získaných informácií usmerňovanie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Vyhodnotenie

V rámci ŠZD bolo vykonaných za I. polrok 2009 19 kontrol verejných vodovodov.

Zabezpečujú sa pravidelne odbery vzoriek vôd na laboratórne vyšetrenie z verejných vodovodov v stanovených intervaloch. Za I. polrok 2009 bolo odobratých 126 vzoriek vôd, z toho v okrese Žiar nad Hronom bolo odobratých 62 vzoriek vôd, v okrese Žarnovica 38

vzoriek vôd a v okrese Banská Štiavnica 26 vzoriek vôd. Na úrovni štatutárnych zástupcov prevádzkovateľov verejných vodovodov bola prejednaná kvalita vody za rok 2008 a boli prijaté potrebné opatrenia. Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že najzávažnejším problémom kvality vody je mikrobiologická závadnosť v okrese Žiar nad Hronom a Žarnovica. Vo verejných vodovodoch sa nevyskytli nadlimitné hodnoty dusitanov a dusičnanov.

Závažnejšie nedostatky v dezinfekcii vody boli riešené opatrením RÚVZ Žiar nad Hronom na odstránenie zistených nedostatkov a to v 11 prípadoch. V okrese Žiar nad Hronom – v 6 prípadoch a v okrese Žarnovica – v 5 prípadoch. Opatrenie - zákaz používať vodu na pitie a varenie v obci Štiavnické Bane, okres Banská Štiavnica, je stále v platnosti. Nedostatky v kvalite vody, aj keď bol vo vode zistený voľný chlór boli riešené podnetom na odstránenie zistených nedostatkov a to v 10 prípadoch. V okrese Žiar nad Hronom – 6, v okrese Banská Štiavnica – 1 a v okrese Žarnovica 3.

Nedostatok vody v I. polroku 2009 sa prejavil na verejnom vodovode Kunešov a Veľká Lehota.

Výsledky terénnych zistení vrátane výsledkov laboratórnych skúšok pitnej vody sa archivujú a vyhodnocujú jednotným programom VYDRA.

O kvalite pitnej vody je verejnosť informovaná prostredníctvom internetu na webovej stránke RÚVZ Žiar nad Hronom www.ruvzzh.sk.

Kvalita vody za I. polrok 2009 na spotrebiskách verejných vodovodov v rámci monitoringu bola nasledovná:

Okres Žiar nad Hronom: mikrobiologická závadnosť – 20,97 %, biologická závadnosť – 1,61 %, celková závadnosť – 20,97 %. Celkový počet odobratých vzoriek 62, voľný chlór nebol zistený v 16 vzorkách, t. j. 25,81 %. Počet zásobovaných obyvateľov pitnou vodou je 43 817, t.j. 92,18 %.

Okres Žarnovica: mikrobiologická závadnosť – 18,42 %, biologická závadnosť – 2,63 %, celková závadnosť – 18,42 %. Celkový počet odobratých vzoriek 38, voľný chlór nebol zistený v 11 vzorkách, t. j. 28,94 %. Počet zásobovaných obyvateľov pitnou vodou je 24 204, t.j. 88,99 %.

Okres Banská Štiavnica: mikrobiologická závadnosť – 7,69 %, biologická závadnosť – 3,85 %, celková závadnosť – 7,69 %. Celkový počet odobratých vzoriek 26, voľný chlór nebol zistený v 7 vzorkách, t. j. 26,92 %. Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou 15 938, t. j. 93,45 %.

Dezinfekcia pitnej vody sa na verejných vodovodoch vykonáva dezinfekčným prostriedkom chlórnanom sodným a plynným chlórnom dávkovacím čerpadlom. Pri pravidelných odberoch vzoriek vôd sa na jednotlivých spotrebiskách verejných vodovodov kontroluje voľný chlór automatickým analyzátorom HACH CHLORINE. Za I. polrok 2009 bol voľný chlór zistený v 92 vzorkách, v 34 vzorkách nebol zistený. V prípade nezistenia voľného chlóru na spotrebisku verejného vodovodu sú okamžite prevádzkovateľovi verejného vodovodu nariadené opatrenia na zabezpečenie kontinuálnej a účinnej dezinfekcie.

1.8. PROJEKT LIFE+ PRE ĽUDSKÝ BIOMONITORING

Cieľ

Cieľom medzinárodného projektu je zharmonizovať v členských štátoch EÚ metodológiu pre ľudský biomonitoring.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

Vybrané RÚVZ v SR

Prostredníctvom ľudského biomonitoringu a biomarkerov je možné zistiť expozíciu vybraným chemickým látkam a zistiť súvislosť medzi environmentálnym zdravím a ochoreniami. Medzinárodný projekt, do ktorého sa zapojilo 18 členských krajín vrátane Slovenska,¹ bude zameraný na zjednotenie metodiky v oblasti ľudského biomonitoringu v štátoch Európskej únie. Študovanou populáciou budú deti v predpubertálnom veku (6-11 roční) a ženy (matky vo veku 20-45 rokov). Vyšetrovanými biomarkermi budú metylortuť stanovená z vlasov; kadmium a kotinín stanovené z moča a ftaláty. Minimálny počet odobratých vzoriek musí byť 240 t.j. 120 odobraných vzoriek od každej dvojice matka-dieťa.

Kadmium a metylortuť predstavujú riziko pre zdravie človeka, ďalšie dva biomarkery kotinín a ftaláty sa spájajú so zhoršeným stavom vnútorného ovzdušia.

Etapy riešenia

- I. Príprava pilotného projektu
- II. Realizácia výberu respondentov a odber vzoriek
- III. Realizácia chemických analýz odobratých vzoriek
- IV. Analýza výsledkov
- V. Publikovanie výsledkov (workshop, odborná konferencia)

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom sa bude podieľať na plnení projektu po oslovení na spoluprácu pri odbere vzoriek.

Na základe odporúčaní sme sa zapojili aj do projektu 7.1 Cyanobaktérie, ktorý plní odbor objektivizácie faktorov prostredia v ÚVZ SR Bratislava.

7.1. CYANOBAKTÉRIE

Cieľ

- monitorovanie výskytu cyanobaktériových vodných kvetov na vodárenských a rekreačných nádržiach
- zisťovanie toxicity a prítomnosti cyanotoxínov vo vodných kvetoch a vo vode
- zisťovanie korelácií medzi výskytom vodných kvetov a znečistením vody
- včasné varovanie obyvateľstva pred možnými zdravotnými rizikami
- návrhy na revitalizáciu lokalít ohrozených vodnými kvetmi

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so spádovým územím s výskytom vybraných lokalít

Identifikácia a kvantifikácia cyanobaktériových vodných kvetov a ich toxínov vo vodárenských nádržiach a na rekreačných vodných plochách s cieľom zníženia zdravotného rizika obyvateľstva pri zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou a pri kúpaní.

Lokality:

Vodárenské nádrže: Hriňová, Klenovec, Bukovec, Turček, Malinec, Starina, Nová Bystrica, Rekreačné nádrže: Ružiná, Kanianka, Zelená voda - Nové Mesto nad Váhom, Šaštín - Stráže,

Veľká Domaša, Štiavnické jazera, Zemplínska Šírava, Liptovská Mara, Jazero Vinné, Senec, Kuchajda, Veľký Draždiak, Zlaté piesky, Ivánka pri Dunaji, Jazero v Košiciach, Kunov, Malé Leváre, Plavecký Štvrtok.

Etapy riešenia

1. prieskum terénu – máj 2009
2. monitoring – máj - október 2009
3. vyhodnotenie, závery - december 2009

Výstupy

1. Hlásenia o výskyte vodných kvetov a informácie v masmédiách
2. Správa o zhodnotení kvality vody v súvislosti s vodnými kvetmi
3. Hodnotenie jednotlivých vodných telies z hľadiska ich ďalšieho využívania na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou a na rekreáciu.

Vyhodnotenie

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom sa v tomto polroku zapojil do plnenia uvedenej úlohy ako spoluriešiteľ tým, že pravidelne, raz za dva týždne, vykonáva odbery vzoriek vôd z 5 vyhlásených vôd vhodných na kúpanie. Do 30.06.2009 bolo odobratých 15 vzoriek vôd, ktoré boli vyšetrené v RÚVZ Banská Bystrica. V prípade prekročenej hodnoty cyanobaktérií a výskytu vodného kvetu, budú odobraté vzorky vody a vodného kvetu zaslané na vyšetrenie ekotoxicity do laboratórií BŽP v ÚVZ SR Bratislava.

7.2. LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

Cieľ

- vyvinúť nové metódy polymerázovej cyklickej reakcie (PCR) na identifikáciu patogénnych druhov legionel a améb,
- zistiť výskyt legionel a améb vo vodovodných sieťach a klimatizovaných priestoroch vo vybraných nebytových budovách a zdravotníckych zariadeniach a vo fontánach a na tobogánoch kúpalísk
- zhodnotiť súvislosti medzi výskytom legionel a améb v sledovaných objektoch,
- overiť účinnosť použitých postupov na elimináciu legionel a améb v distribučných systémoch vôd a v aerosóloch
- navrhnúť limity na hodnotenie výskytu legionel a améb vo vodách a ovzduší.

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Nitre, RÚVZ so sídlom v Prievidzi

Anotácia

Zhodnotenie výskytu a asociácie legionel a améb vo vodách a aerosóloch vo vybraných zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a vodných stavbách oddychových zón. Získanie podkladov pre úpravu príslušnej legislatívy na preventívnu ochranu zdravia obyvateľstva.

Etapy riešenia

1. vývoj nových metód - 2009
2. monitoring - 2009
3. vyhodnotenie – marec 2010

Výstupy

- Postupy metód na identifikáciu patogénnych druhov legionel a améb
- Správa o výskyte legionel a améb vo vodách a ovzduší sledovaných nebytových budov a budov zdravotníckych zariadení,
- Správa o výsledkoch sledovania výskytu legionel a améb vo vodnom prostredí fontán a tobogánov na kúpaliskách,
- Návrh správnej stratégie na elimináciu zdravotných rizík z kolonizácie vodných systémov a ovzdušia legionelami a amébami,
- Návrhy na úpravu príslušnej legislatívy.

Vyhodnotenie

Na základe úloh z pracovného stretnutia vedúcich oddelení HŽP RÚVZ v sídle Banskobystrického kraja sa RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom zapojí ako spoluriešiteľ do tejto úlohy tým, že bude odoberať vzorky vody z celoročne prevádzkovaného z výplavového bazéna Vodný raj Vyhne dvakrát v roku 2009. Vzorky vody budú vyšetrené v ukazovateli legionely a améby v RÚVZ Banská Bystrica.

2. Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Prehľadujeme evidenciu rizikových prác za príslušné okresy nášho regiónu podľa vyhlášky MZ SR č.448/2007 Z. z. a súčasne aktualizujeme vydané rozhodnutia o určení rizikových prác. Celkom bolo vydaných 28 rozhodnutí, 8 z uvedeného počtu sú zrušené rozhodnutia (ukončenie činnosti, vyradenie motorových vozidiel a pod.). 19 rozhodnutí o určení rizikových prác 3.a 4. kategórie sú už existujúce právne subjekty, ktoré prehľadovali platné rozhodnutie z dôvodu technických opatrení, organizačných opatrení, na základe výsledkov meraní a posúdením rizík pracovnou zdravotnou službou. 1 rozhodnutie o určení rizikových prác 3. kategórie bolo vyhlásené novému právnomu subjektu. V rámci ŠZD sme v prvom polroku 2009 vykonali 123 kontrol u tých zamestnávateľov kde sú vyhlásené rizikové práce. Úloha sa plní priebežne.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V rámci ŠZD sme sa zamerali na kontrolu zabezpečenia ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s veľmi jedovatými látkami. Boli vydané tri rozhodnutia na manipuláciu s týmito látkami. Zaznamenali sme vo všeobecnosti pokles v používaní týchto látok.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Vydali sme 2 rozhodnutia na likvidáciu azbestu pre Kovomat Slovakia s.r.o., ktorý likvidoval azbestocementový materiál v spoločnosti Dalkia Industry Žiar nad Hronom pre Jewel s.r.o., Kátlovce vykoná demontážne práce AZC krytiny na objekte strechy kotolne kultúrneho domu v Žarnovici. Obe uvedené firmy majú osvedčenie ÚVZ SR na vykonanie uvedených prác a ich zamestnanci, ktorí tieto práce vykonávajú boli do pracovného procesu zaradení na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V I. polroku 2009 boli na RÚVZ Žiar nad Hronom doručené 2 žiadanky na podozrenie na chorobu z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania a na základe toho sme vykonali 2 šetrenia pre vypracovanie hygienických prieskumov pracovnej anamnézy v súvislosti s podozrením na chorobu z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ). Jedno prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania v položke 29 bolo vykonané v spoločnosti Azex s.r.o. Janova Lehota u pracovníka v poľnohospodárstve (okres Žiar nad Hronom) a druhé prešetrenie bolo vykonané v spoločnosti Sapa Profily, a.s., u profesie hutný lisiar (okres Žiar nad Hronom). Z vyslovených podozrení, po prešetrení boli vypracované a následne odoslané hygienické prieskumy na príslušné ambulantly resp. klinické oddelenie pracovného lekárstva a toxikológie.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Pri kontrolách, ktoré pravidelne vykonávame v rámci ŠZD, môžeme konštatovať, že u zamestnávateľov došlo k výmenám PC techniky, zastaralé monitory sú vymieňané za LCD monitory, zlepšujú sa aj priestorové podmienky pracovísk (výmena kancelárskych stolov, stoličiek). V rámci 8 kontrol ŠZD sme nezistili žiadne závažné nedostatky, ktoré by sa boli týkali priestorových podmienok, denného a umelého osvetlenia, mikroklimatických podmienok. Respondenti vyplnili 41 kontrolných listov informovanosti pracujúcich so zobrazovacou jednotkou. Úloha sa plní priebežne.

2.3. ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

V rámci projektu Zdravé pracoviská sa analyzujú rizikové faktory, sledujeme zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií. V spolupráci so zamestnávateľom (PZS) hodnotíme výsledky objektívnych meraní faktorov práce a pracovného prostredia. V súčasnosti prebiehajú merania v pracovnom prostredí v spoločnosti Slovalco a.s. a v spoločnosti KnaufInsulation s.r.o., úloha sa plní priebežne.

3. Oddelenie hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

3.1. SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍNU a REZÍDUÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Cieľ

Prostredníctvom trvalého monitoringu zisťovať hladinu kontaminácie dusičnanmi a dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom a rezíduami pesticídov v dojčenskej a detskej výžive s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka, hrozna a živočíšnych zložiek.

Gestor

ÚVZ SR (odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov)

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR zabezpečí laboratórne vyšetrenie na rezíduá pesticídov, RÚVZ so sídlom v Poprade zabezpečí laboratórne vyšetrenie na mykotoxíny a patulín, určené laboratória RÚVZ v SR zabezpečia vyšetrenia na dusičnany a dusitaný.

Anotácia

Monitoring predmetných kontaminantov vychádza z monitoringu a kontroly potravín, ktorý v súlade s cieľmi zabezpečenia potravinovej bezpečnosti EU podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín.

Uvedené kontaminanty predstavujú významné potenciálne riziko pre zdravie malých detí, z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

Etapy riešenia

- 1.etapa: február – november 2009 odber vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom:
 - mrkvy, listovej zeleniny (kontrola množstva dusičnanov a dusitanov), počet vzoriek: 5 vzoriek, odber uskutočnený v októbri 2009, podľa prijatého harmonogramu viacročného národného plánu pre úradnú kontrolu,
 - mlieka, jablka, hrozna (kontrola množstva patulínu a mykotoxínov), počet vzoriek: 5 vzoriek (3 vzorky patulín, 2 vzorky aflatoxín), odber uskutočnený v júli 2009, podľa prijatého harmonogramu viacročného národného plánu pre úradnú kontrolu,
 - mlieka, mäsa, zeleniny, ovocia a cereálií (kontrola rezíduí pesticídov): 2 vzorky (1 na báze mlieka, 1 na báze obilia), podľa prijatého harmonogramu viacročného národného plánu pre úradnú kontrolu,
 - miesta odberu: distribučná sieť, vrátane lekární (vzorky z dovozu i z domácej výroby),
- 2.etapa: 30. december 2009 sumarizácia výsledkov; príprava dielčích správ,
- 3.etapa: 30. január 2010 príprava záverečnej správy (v rámci výročnej správy úradov verejného zdravotníctva).

Vyhodnotenie

Sledovanie dusitanov, dusičnanov, mykotoxínov a patulínu

- úloha bude realizovaná v 2. polroku 2009.

Sledovanie rezíduí pesticídov

V júni 2009 boli odobraté 2 vzorky dojčenskej a detskej výživy na laboratórny rozbor. Zaslané boli do laboratória ÚVZ SR. Výsledky zatiaľ neboli doručené.

Realizačné výstupy

- výsledky a správu postúpiť ako súčasť „Národnej správy z úradnej kontroly potravín v SR za rok 2009“ na EK prostredníctvom kontaktného bodu MP SR.

Ukončenie úlohy

30. december 2009

30. január 2010 príprava záverečnej správy

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Výživa a správne stravovacie návyky môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov. V Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, a preto bol už v roku 1999 vládou SR prijatý „Program ozdravenia výživy obyvateľov SR“, ktorý bol aktualizovaný v roku 2008. Ciele na ozdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu „Zdravie 21. storočia“.

Etapy riešenia

I. a II. etapa – riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi (február – december 2009)

III. etapa – správa a výstupy úlohy (15. marec 2009).

Vyhodnotenie

Opis postupov riešenia (metodika): dotazníková forma získavania údajov o respondentoch, odbery krvi, merania na prístroji Reflotron pre vyhodnotenie biochemických ukazovateľov lipoproteínového metabolizmu, klinicko – somatický dotazník, 24 hodinový jedálny lístok, dotazník o životospráve.

Každý klient obdržal 24 hodinový jedálny lístok, dotazník o životospráve, bol stanovený BMI, odmeraný TK syst., TK diast., WHR, váha, výška a pod. Údaje z jedálnych lístkov sú spracovávané v programe ALIMENTA. Výsledkom spracovania jedálnych lístkov je výpočet energetickej a biologickej výživovej hodnoty vybraných skonzumovaných jedál a porovnanie so stanovenými odporúčanými dennými výživovými dávkami zvoleného trávnika. Namerané hodnoty z odobratej krvi na prístroji Reflotron sa vyhodnocujú podľa kritérií pre hodnotenie výsledkov skríningu CINDI.

Úloha je vykonávaná priebežne, do 30.06.2008 bolo vyšetrených 42 žien, ktoré zároveň odovzdali dotazníky. Počítačovo budú spracované v 2. polroku 2009.

Realizačné výstupy

- pokračovanie v monitorovaní výživového stavu jednotlivých vybraných vekových skupín dospelaj populácie,
- pokračovanie v monitorovaní regionálnych odlišností v stravovacích zvyklostiach a štruktúre stravy,
- sledovanie a porovnanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách,
- sledovanie spotreby potravín podľa druhov v sledovaných populačných skupinách,
- sledovanie príjmu vybraných výživových ukazovateľov, vrátane príjmu jódu a kyseliny listovej prostredníctvom stravovacích zvyklostí v sledovaných populačných skupinách,
- vývoj výživového stavu v sledovaných populačných skupinách,

- vytvorenie relevantných podkladov pre regulovanie regionálnej a celoštátnej výživovej politiky u obyvateľov SR.

Ukončenie úlohy

30. december 2009

3.3. KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI a SATURÁCIE ORGANIZMU JÓDOM

Cieľ

Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli, vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. V rámci Potravinového kódexu SR po1. máji 2004 je ponechaná národná legislatíva pre fortifikáciu kuchynskej soli jódom. Sledovanie príjmu jódu z vybraných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme poukážu na stav saturácie jódom vybraných populačných skupín.

Etapy riešenia

- I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli z dovozu (vrátane morskej soli) a domáceho pôvodu a ich laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO_3 (morská soľ),
 - počet vzoriek: 3 vzorky (2 dovoz, 1 domáci pôvod),
 - časové obdobie: január - december 2009
- II. etapa – kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme
 - časové obdobie: január – december 2009
- III. etapa – porovnanie úlohy so spotrebou potravín ovplyvňujúcich využívanie jódu ľudským organizmom.

Vyhodnotenie

V spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom bolo odobratých 18 vzoriek kuchynskej soli, z toho 8 vzoriek domácej a 10 vzoriek zahraničnej produkcie. Protokoly o laboratórnom vyšetrení troch vzoriek zatiaľ neboli doručené.

U všetkých vyšetrených vzoriek bol stanovený obsah jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného.

Podľa požiadaviek Potravinového kódexu SR obsah jodidu draselného a jodičnanu draselného v kuchynskej soli je stanovený na 15 – 35 mg/kg.

Laboratórnym rozborom bolo zistené, že štyri vzorky nevyhovujú hore uvedenej požiadavke Potravinového kódexu SR z dôvodu podlimitnej hodnoty obsahu jodidu a jodičnanu draselného zistených u dvoch vzoriek zahraničnej a dvoch vzoriek domácej produkcie. Najvyššie prípustné množstvo ferokyanidu draselného stanovené v Potravinovom kódexe SR (20 mg/kg) nebolo prekročené. Údaje o odobratých vzorkách boli spracované v tabuľkách.

Vyhodnotenie úlohy HV č. 3.3.

Kontrola jodidácie kuchynskej soli

- prehľad o obsahu KJ (KJ a KJO₃ ako KJ) vo vzorkách jedlej soli odobratých pracovníkmi ŠZÚ Žiar nad Hronom v 1. polroku 2009

Okres	Jedlá soľ	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty v mg/kg					
			< ako 15		15 - 35		> ako 35	
			počet	percento	počet	percento	počet	percento
Žiar nad Hronom	T	5	2	40,00	3	60,00	0	0,00
	D	7	1	14,29	6	85,71	0	0,00
Žarnovica	T	0	0	-	0	-	0	-
	D	0	0	-	0	-	0	-
Banská Štiavnica	T	1	0	0,00	1	100,00	0	0,00
	D	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00
SPOLU	T	6	2	33,33	4	66,67	0	0,00
	D	9	2	22,22	7	77,78	0	0,00
	Spolu	15	4	26,67	11	73,33	0	0,00

Vysvetlivky:

T = vzorky soli tuzemskej výroby

D = vzorky soli z dovozu

Vyhodnotenie úlohy HV č. 3.3.
 Kontrola jodidácie kuchynskej soli
 - prehľad o obsahu KJ vo vzorkách jedlej soli
 odobratých pracovníkmi ŠZÚ Žiar nad Hronom v 1. polroku 2009

Okres	Jedlá soľ	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty v mg/kg					
			< ako 15		15 - 35		> ako 35	
			počet	percento	počet	percento	počet	percento
Žiar nad Hronom	T	5	4	80,00	1	20,00	0	0,00
	D	7	7	100,00	0	0,00	0	0,00
Žarnovica	T	0		-	0	-	0	-
	D	0		-	0	-	0	-
Banská Štiavnica	T	1	1	100,00	0	0,00	0	0,00
	D	2	2	100,00	0	0,00	0	0,00
SPOLU	T	6	5	83,33	1	16,67	0	0,00
	D	9	9	100,00	0	0,00	0	0,00
	Spolu	15	14	93,33	1	6,67	0	0,00

Vysvetlivky:

T = vzorky soli tuzemskej výroby

D = vzorky soli z dovozu

Vyhodnotenie úlohy HV č. 3.3.
 Kontrola jodidácie kuchynskej soli
 - prehľad o obsahu KJO₃ vo vzorkách jedlej soli
 odobratých pracovníkmi ŠZÚ Žiar nad Hronom v 1. polroku 2009

Okres	Jedlá soľ	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty v mg/kg					
			< ako 15		15 - 35		> ako 35	
			počet	%	počet	%	počet	%
Žiar nad Hronom	T	5	1	20,00	4	80,00	0	0,00
	D	7	1	14,29	6	85,71	0	0,00
Žarnovica	T	0	0	-	0	-	0	-
	D	0	0	-	0	-	0	-
Banská Štiavnica	T	1	0	0,00	1	100,00	0	0,00
	D	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00
SPOLU	T	6	1	16,67	5	83,33	0	0,00
	D	9	2	22,22	7	77,78	0	0,00
	Spolu	15	3	20,00	12	80,00	0	0,00

Vysvetlivky:

T = vzorky soli tuzemskej výroby

D = vzorky soli z dovozu

Realizačné výstupy

- údaje z monitoringu porovnať s trendom vývoja ochorení z nedostatku jódu u obyvateľov v SR (správa ako súčasť výročnej správy).

Ukončenie úlohy

30. december 2009

3.4.SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTKO V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Cieľ

1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok,
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov,
3. zavedenie laboratórnych metód na kontrolu vybraných regulovaných látok.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie ľudí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

Etapy riešenia

- I. etapa: január 2007 - december 2007 - zber a analýzy vzoriek, zavedenie laboratórnych metód na dôkaz a stanovenie vybraných regulovaných látok,
- II. etapa: január 2008 – december 2008 – zber a analýzy vzoriek, vyhodnotenie
- III. etapa: 28. február 2009 príprava záverečnej správy

Výstupy

Záverečná správa s prijatím opatrení a riešení na nasledujúce obdobie.

Ukončenie úlohy

10. december 2008

Výročná správa o výkone štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami vypracovaná RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom za rok 2008 bola zaslaná na ÚVZ Slovenskej republiky dňa 15.01.2009.

28. február 2009 príprava záverečnej správy (ÚVZ SR)

3.5. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Cieľ

1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov
3. kampaň zameraná na získanie správnych návykov na ochranu pokožky počas pobytu na slnku
4. kampaň na zníženie vzniku alergických reakcií v dôsledku používania „black hena“ dočasnej farby na pokožku

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

ÚVZ SR , RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie detí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity. Kampane budú zamerané na upevnenie správnych návykov na dosiahnutie ochrany pokožky pred nežiaducimi účinkami UVA a UVB žiarenia a nepoužívanie, najmä v letnom období počas dovoleníek „black hena“ - dočasnej farby na pokožku z dôvodu stúpajúcej tendencie vzniku alergických reakcií.

Etapy riešenia

- I. etapa: január 2009 - december 2010 - zber a analýzy vzoriek
- II. etapa: leto 2009 – kampane
- III. etapa: 30. marec 2011 - záverečná správa

Vyhodnotenie

1. úloha

Odbornými zamestnancami RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom bolo podľa harmonogramu odberu vzoriek pre rok 2009 odobratých päť vzoriek kozmetických výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením (ASTRID mlieko na opaľovanie, SAHARA mlieko na opaľovanie, NUBIAN olej na opaľovanie, NUBIAN mlieko na opaľovanie, ASTRID olej na opaľovanie). Vzorky kozmetických výrobkov boli odobraté v maloobchodnej sieti. Zasláné boli na laboratórny rozbor do RÚVZ hlavného mesta SR v Bratislave, so zameraním na mikrobiologické vyšetrenie (*Pseudomonas aeruginosa*, *Candida albicans*, *Staphylococcus aureus*) a chemické vyšetrenie (Butyl Methoxydibenzoylmethane, Octyl Methoxycinnamate). Laboratórnym rozborom bolo zistené, že najvyššie prípustné koncentrácie povolených ultrafialových filtrov (oktylmetoxycinamát, 2-fenylbenzimidazol-5-sulfónová kyselina, butylmetoxydibenzoyl metán, 4-metylbenzilidengáfor, oxybenzón) v kozmetických výrobkoch stanovené v prílohe č. 7 k nariadeniu vlády č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky, v znení neskorších predpisov neboli prekročené.

Vyhodnotením laboratórnych výsledkov bolo zistené, že odobraté vzorky kozmetických prostriedkov vyhovujú po stránke mikrobiologickej požiadavkám odporúčaní Európskej komisie a príručky COLIPA.

2. úloha

V mesiaci jún 2009 bolo odobratých päť vzoriek kozmetických výrobkov určených pre deti. Laboratórne vyšetrenie bude zamerané na mikrobiologické vyšetrenie a obsah konzervačných látok. Výsledky

Ďalšie úlohy budú realizované v 2. polroku 2009.

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

30. marec 2011

Záverečná správa

30. marec 2011

4.Oddelenie hygieny detí a mládeže

4.2. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod.

Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia, zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Gestor

ÚVZ SR, Odbor hygieny detí a mládeže a podpory zdravia obyvateľstva

Riešiteľské pracoviská

Všetky RÚVZ v SR

Anotácia

Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bude kódovaná číselným symbolom, resp. rodičia doplnia požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bude použitý program EXCEL.

Do súboru boli zaradené deti nasledovne:

- veková skupina 3-6 ročných detí : 2 triedy MŠ (1 mestská,1 vidiecka) cca po 15 detí, t.j. spolu 28 detí
- veková skupina 7-14 ročných detí : (1 mestská,1 vidiecka) po 61 detí, t.j. spolu 122 detí

Etapy riešenia

I. polrok 2009

- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 3-6 ročných detí
- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7-10 ročných detí
- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 11-14 ročných detí
- údaje zo 150 dotazníkov boli vložené do programu EXCEL a budú odoslané gestorovi projektu na ďalšie spracovanie

Trvanie projektu

r. 2009 – 31.12. 2010

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Cieľ

Zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež.

Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.

Gestor

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, UVZ SR,

Riešiteľské pracoviská

Všetky RUVZ v SR

Anotácia

Projekt je navrhovaný ako prierezová štúdia pre 4 vekové skupiny detí s reprezentatívnym zastúpením. V II. etape projektu – rok 2009 bude monitorovaná veková skupina 4 – 6 ročných detí s celkovým počtom 120 detí z jednej mestskej a jednej vidieckej materskej školy.

Základom pre vytvorenie databázy bude dotazníková metóda, údaje sa budú čerpať z dotazníkov pre rodičov, deti a pedagógov. Časť údajov bude získaná laboratórnym rozborom vzoriek stráv a stanovením nutrientov a cudzorodých látok v preferovaných potravinových komoditách. Na spracovanie údajov sa využije softwarový produkt ALIMENTA verzia 4.3. E, ktorej základné databázy bude možné priebežne dopĺňať podľa laboratórných zistení, na spracovanie dotazníkov stravovacích zvyklostí sa použije MS Excel a EPI INFO.

Etapy riešenia

I. polrok 2009

- Do projektu bolo zapojených 10 materských škôl, z toho 7 mestských a 3 vidiecke.
- Realizácia dotazníkového prieskumu stravovacích zvyklostí, 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 4-6 ročných detí vybraného súboru. Dotazníky (5 dotazníkov pre každé dieťa) boli prostredníctvom pedagogických pracovníkov odoslané rodičom vybranej skupiny 120 detí.
- V 17. kalendárnom týždni bol vykonaný odber vzoriek celotýždňovej stravy (desiata, obed, olovrant) v dvoch vybraných materských školách (mestská – MŠ Ul. Dr. Jánskeho č. 8 Žiar nad Hronom, vidiecka – MŠ Hliník nad Hronom). Odobraté vzorky stráv (10 vzoriek celodenných stráv a 10 vzoriek nápojov na stanovenie farbív) boli uchovávané pri teplote do 5 °C na RÚVZ a v dvoch určených dňoch boli doručené do laboratórií RÚVZ Banská Bystrica.
- V mesiaci máj 2009 boli vykonané antropometrické merania u 117 detí (dotazníky od 3 detí sa nevrátili vyplnené) – výška, hmotnosť, obvod pásu, obvod bokov. Merania krvného tlaku zabezpečovala pracovníčka oddelenia podpory zdravia RÚVZ Žiar nad Hronom.

V termíne do 30.9.2009 majú byť do programu Excel vložené údaje - cca 500 údajov od každého zo 117 sledovaných detí.

Výpočet energetickej a nutričnej hodnoty celodennej stravy u 117 sledovaných detí bude vykonaný v programe ALIMENTA, získané výsledky budú vložené do programu Excel.

Termín ukončenia II. etapy projektu

30.9.2009

6. Oddelenie epidemiológie

6. 1. Národný imunizačný program SR

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR, aplikácia očkovacích látok a odporúčaní na ich vykonávanie
3. zhromažďovanie údajov a monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie v problematike imunizácie
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách obyvateľstva (Rómovia, migranti)

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti jedenástim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým inváznym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým nákazám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2009, vypracovaného v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, vyhláškou MZ SR 585/2008, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95% zaočkovanosti na celoslovenskej úrovni. NIP SR v roku 2009 bude v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými programami, Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015.

Vyhodnotenie

V roku 2009 neboli všeobecnými lekármi pre deti a dorast spádových okresov RÚVZ hlásené žiadne ochorenia a ani podozrenia na ochorenia preventabilné očkovaním.

V jednom prípade bola diagnostikovaná chronická vírusová hepatitída typu B u dospelého muža kompletne očkovaného Twinrixom v rokoch 2000/2001.

V apríli 2009 v rámci „Európskeho imunizačného týždňa“ (EIT) bol realizovaný odborný seminár pre pediatrov ambulantných aj lôžkových zdravotníckych zariadení, boli vykonané

jednotlivé aktivity zamerané na zvýšenie povedomia laickej verejnosti o význame očkovania v zmysle základného práva každého dieťaťa na očkovanie ako aj o jeho efektívite a odpoveď na rozvíjajúce sa antivakcinačné aktivity. Prostredníctvom všeobecných lekárov pre deti a dorast boli vyvinuté aktivity na zvýšenie zaočkovanosti sociálne neprispôsobivých skupín populácie. Všetky aktivity v rámci EIT boli realizované formou článku v regionálnej tlači, relácie v regionálnej televízii, oznamom v Mestskom rozhlase, zverejnenie informácií na webovej stránke, informačné vývesné tabule v priestoroch RÚVZ, bolo vypracovaných 11 letákov zameraných k jednotlivým druhom povinného pravidelného očkovania detí v SR a 1 leták na informácie o Európskom imunizačnom týždni.

Počas I. polroka boli vykonané kontroly vo vybraných ambulanciách lekárov prvého kontaktu zamerané na zásoby očkovacej látky, ich skladovanie a evidenciu očkovania. Skladovanie očkovacích látok vo všetkých ambulanciách lekárov vykonávajúcich očkovanie je zabezpečené chladničkami vyhradenými len na tento účel. Kontrola teploty v chladničkách s písomnou evidenciou sa vykonáva denne. Dokumentácia očkovaných je vedená na dobrej úrovni. Zoznamy zaočkovaných detí sú v písomnej forme mesačne zasielané na RÚVZ v Žiari nad Hronom. Vo výkone očkovania ani v skladovaní vakcín kontrolovaných ambulancií neboli zistené nedostatky.

Praktickí lekári boli včas a priebežne informovaní o platnom očkovacom kalendári na rok 2009, o očkovaní proti pneumokokovým infekciám – doočkovanie ročníkov narodenia 2008, o vyhláske MZ SR 585/2008 a o všetkých zmenách týkajúcich sa očkovaní a to formou odborných usmernení MZ SR a ÚVZ SR, ako aj prostredníctvom informácií z ÚVZ SR.

Lekárka oddelenia sa zúčastnila odborného seminára pre pediatrov spádového územia s prezentáciou „Zásady pre výkon očkovania“.

Etapy riešenia a realizačné výstupy

- informovanosť lekárov prvého kontaktu ako aj ostatných zdravotníckych pracovníkov o platnom očkovacom kalendári a o zmenách v očkovaní podľa usmernení ÚVZ SR a o dosiahnutej zaočkovanosti v spádových okresoch RÚVZ a v celej SR
- priebežná kontrola uskladnenie a zásob očkovacích látok vo vybraných ambulanciách praktických lekárov v I. polroku 2009, všetkých ambulancií všeobecných lekárov pre deti a dorast a vybraných ambulancií všeobecných lekárov pre dospelých pri administratívnej kontrole očkovania v II. polroku 2009
- administratívna kontrola očkovania zo zdravotnej dokumentácie očkovaných podliehajúcich kontrole v ambulanciách praktických lekárov podľa usmernenia ÚVZ SR k 31.08.2009
- spracovanie výsledkov kontroly a vyhodnotenie zaočkovanosti v spádových okresoch a vypracovanie správy z kontroly očkovania
- informovanie laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti

6. 2. Surveillance infekčných chorôb

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým aj sociálnym. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2005 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie obyvateľstva importovanými nákazami ako aj ochoreniami vyvolanými novými a staronovými patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovanie údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlad s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesta bydliska.

Vyhodnotenie

Analýza epidemiologickej situácie vo výskyte infekčných ochorení v I. polroku 2009 a porovnanie s výskytom v I. polroku 2008:

V polroku 2009 bolo vykázaných celkovo 428 prenosných ochorení vrátane nozokomiálnych nákaz (61 NN), v I. polroku 2008 to bolo 390 ochorení (53 NN).

V skupine alimentárnych nákaz sa vyskytlo v spádových okresoch RÚVZ 31 ochorení na salmonelózu, 2 vylučovania salmonel bez klinických príznakov, lokalizovaná salmonelová infekcia a ani iné špecifikované salmonelové infekcie neboli zaznamenané.. Oproti polroku 2008 došlo k miernemu poklesu vo výskyte ochorení (37 prípadov).

Epidémia na salmonelózu sa nevyskytla.

Na bacilárnu dyzentériu nebolo v sledovanom období hlásené ani jedno ochorenie.

Výskyt infekcie enteropatogénnymi E. coli bol zaznamenaný len v 3 prípadoch (v polroku 2008 21 ochorení), kampylobaktériová infekcia v 14 prípadoch, (v I. polroku 2008 0 výskyt), a 1 x iné bakteriálne črevné infekcie .

Výskyt rotavírusovej enteritídy bol zaznamenaný u 36 chorých, z nich x 9 NN (v polroku 2008 u 20 chorých, z nich 3 NN) a v 10 prípadoch bola zaznamenaná adenovírusová enteritída, 1x NN.

Hnačkové ochorenie pravdepodobne infekčného pôvodu nebolo zaznamenané (minulý polrok 12 ochorení).

Bakteriálne otravy potravinami sa nevyskytli.

V skupine vírusových hepatítid sa hepatitída typu A nevyskytla, minulý polrok bolo vykázaných 15 ochorení.

Akútna hepatitída typu B sa nevyskytla., nosičstvo HBsAg bolo zaznamenané v jednom prípade, akútna VHC bola zaznamenaná u jedného pacienta, chronická VHB v 10 prípadoch (minulý polrok v jednom prípade) z nich jedno ochorenie vzniklo po kompletom očkovaní Twinrixom v rokoch 2000/2001, chronická hepatitída typu C v 13 prípadoch (minulý polrok

v 5 prípadoch). Priamym kontaktom VHB a nosiča HBsAg bolo zahájené očkovanie proti VHB.

Vírusová hepatitída typu A, B a C sa u zdravotníkov nevyskytla.

V skupine respiračných nákaz sa nevyskytlo žiadne ochorenie na morbilli, rubeolu, pertussis, parapertussis alebo nešpecifický divý kašeľ.

Na pľúcnu tuberkulózu bolo hlásených 6 ochorení, v polroku 2008 to boli 3 ochorenia.

Na varicellu bolo hlásených 197 ochorení, na herpes zoster 5 ochorení.

Zo streptokokových nákaz nebolo zaznamenané ani 1 ochorenie.

Ochorenia na chrípku a chrípke podobné ochorenia sú hlásené pravidelne v týždenných intervaloch. V chrípkovej sezóne, alebo pri podozrení na chrípkové ochorenie aj mimo sezóny, sentineloví lekári odoberajú biologický materiál na verifikáciu chrípky, ktorá bola v našom regióne v chrípkovej sezóne 2008/2009 v I. polroku 2009 verifikovaná v 22 prípadoch

V skupine neuroinfekcií bolo zaznamenané jedno ochorenie na nešpecifikovanú vírusovú meningitídu.

V skupine zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou bolo zaznamenaných 5 ochorení na Lymesku borreliózu, čo je takmer rovnaký počet ako minulý polrok, 2 x artritída pri LB a 6 osôb bolo v kontakte alebo v ohrození besným alebo neznámym zvierateľom. U všetkých epidemiologicky vyšetrených ochorení boli vykonané protiepidemické opatrenia.

V skupine nákaz kože a slizníc sa nevyskytlo žiadne ochorenie na tetanus a plynovú flegmónu a iné diagnózy ochorení neboli hlásené.

V skupine pohlavných ochorení bolo hlásené iba 1 ochorenie na urogenitálnu trichomonózu.

V skupine iných infekcií – nezaradených boli vykazované 3 septikémie nie nozokomiálneho charakteru, 3 ochorenia na infekčnú mononukleózu, 1x bartonelóza, a 4 x enterobiózu.

Pacienti s ochorením vyžadujúcim izoláciu boli zväčša hospitalizovaní na infekčnom oddelení, postexpozičná vakcinácia proti besnote bola vykonaná ambulantne v infektologickej ambulancii v Banskej Bystrici.

V I. polroku 2009 boli pri výkone epidemiologickej závažnej činnosti vydané rozhodnutím regionálneho hygienika 2 karanténne opatrenia pri črevných nákazách a 3 pri vírusovej hepatitíde typu B.

Kontakty HBsAg pozitívnych osôb boli imunizované a kontakty chorých na všetky diagnostikované vírusové hepatitídy boli počas inkubačného času pod zvýšeným lekárskeym dohľadom.

Etapy riešenia

- aktívna a úzka spolupráca s oddeleniami klinickej mikrobiológie a klinickej biochémie, aktívne vyhľadávanie infekčných ochorení prostredníctvom týchto oddelení
- úzka spolupráca s lekármi primárneho kontaktu, infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavne prenosné ochorenia a inými odbornými lekármi
- denné využívanie SRV na okamžité hlásenie mimoriadnej epidemiologickej situácie a informovanosti
- informovanie zdravotníckej aj laickej verejnosti v oblasti infekčných ochorení, zvyšovanie edukácie obyvateľstva prostredníctvom regionálnych médií

Realizačné výstupy

- články v regionálnej tlači o aktuálnej situácii ako aj pri epidemickom výskyte prenosných ochorení
- vykonanie analýzy prenosných ochorení za I. polrok 2009
- porovnanie výskytu v roku 2009 s rokom 2007 – spracovanie vo výročnej správe

- monitorovanie a kontrola prenosných ochorení
- monitorovanie rezistencie mikroorganizmov na ATB v spolupráci s OKM – priebežne sa vykonáva, OKM hlási vykultivované polyrezistentné kmene
- zabezpečenie včasnosti hlásenia prenosných ochorení
- cestou informovanosti populácie o prenosných ochoreniach zlepšiť ich prevenciu – priebežne sa vykonáva osobne a prostredníctvom médií

6. 3. Informačný systém prenosných ochorení

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení
2. začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do siete EÚ

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním nového informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje – centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

Vyhodnotenie

Za prvý polrok 2009 bolo spracovaných a do systému vložených:

- 428 prípadov, z nich 189 bolo potvrdených, 224 možných, pravdepodobných 8 a 7nosičov
- 172 spracovaných ohnísk

Vykonané opatrenia

➤ v ohniskách:

- dezinfekcia 153 x
- zdravotná výchova 155 x
- vyhľadanie podozrivých z nákazy 144 x
- vyhľadanie podozrivých z ochorenia 8 x
- informovanie zainteresovaných 170 x
- vyšetrenie zvierat 0 x
- sprísnenie HER 139 x

➤ u pacientov:

- vyšetrenie na mieste 176 x
- odber materiálu všeobecným alebo odborným lekárom 174 x
- odporúčenie na hlásenie u lekára 7 x

- lekársky dohľad 0 x
 - zvýšený zdravotný dozor 0 x
 - profylaxia očkovaním 7 x
 - profylaxia ATB 0 x
- u kontaktov:
- vyšetrenie na mieste 177 x
 - odber materiálu všeobecným alebo odborným lekárom 32 x
 - odporučenie na hlásenie u lekára 62 x
 - lekársky dohľad 3
 - zvýšený zdravotný dozor 2 x
 - písomné odporučenie k vyšetreniu a profylaxii očkovaním 12 x, a to 11 x pre kontakty VHB a 1 x pre kontakty nosiča HBsAg
 - profylaxia očkovaním 18 x

6. 4. Nozokomiálne nákazy

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymite so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN
4. predloženie návrhu na začlenenie výskytu medzi indikátory kvality poskytovania zdravotníckej starostlivosti

Gestor

RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillancie a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS) sú v súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a programom EÚ „Improving Patient Safety in Europe“ (IPSE). Skvalitnením surveillancie a kontroly NN, kontroly hygienicko – epidemiologického režimu (HER) a bariérovej ošetrovateľskej techniky (BOT), manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľom, ako poskytovateľom údajov o NN, je možné významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach. Podobná situácia vzniká aj v zariadeniach pre starších obyvateľov (ÚSS, DD, apod.) a je ju potrebné riešiť.

Vyhodnotenie

ŠZD s mikrobiálnym monitoringom bol v roku 2009 vykonaný v 2 nemocniciach regiónu s lôžkovými oddeleniami v Banskej Štiavnici a v Žiari nad Hronom. V Banskej Štiavnici bola vykonaná kontrola na OAIM, v operačnom trakte, oddelení dlhodobochorých, gynekologicko – pôrodnickom, jednodňovej chirurgii a Domu ošetrovateľskej starostlivosti. V Žiari nad Hronom na OAIM, gynekologicko – pôrodnickom, gynekologickej a operačnej sále, neurologickom, pľúcnom a internom. V týchto zariadeniach bol na 4 vybraných lôžkových oddeleniach vykonaný kompletný ŠZD aj s kontrolou bariérovej ošetrovateľskej techniky. Na gynekologicko – pôrodnickom oddelení v Banskej Štiavnici bola vykonaná kontrola uložených opatrení v roku 2008. Mikrobiálny monitoring bol vykonaný aj v NZZ Dialýza a DSS Ladomerská Vieska.

Pri previerkach zdravotníckych zariadení a DSS bolo v I. polroku 2009 odobratých 300 sterov z prostredia na kontrolu dezinfekcie a 92 sterov a odberov materiálov na kontrolu sterility. Pri kontrolách sa sledovali postupy BOT, hlavne pri invazívnych zákrokoch, zásobovanie dezinfekčných prostriedkov (DP), postup dekontaminácie, výkon dezinfekcie – škála použitých DP, riedenie a ich účinnosť, harmonogram striedania DP, výkon sterilizácie, vedenie evidencie vykonávanej sterilizácie a manipulácia so sterilným materiálom, zber, skladovanie a likvidácia nebezpečného odpadu. Pri kontrolách bol kladený dôraz na dekontamináciu rúk zdravotníckych pracovníkov, ako aj na používanie jednorázových gumených rukavíc pri odbere biologického materiálu a manipulácii s pacientmi. V dôsledku výskytu nozokomiálnych septikémií bola na všetkých kontrolovaných oddeleniach sledovaná BOT so zameraním na dôslednú dezinfekciu kože pacientov.

Na odstránenie zistených nedostatkov v hygienicko – epidemiologickom režime boli uložené opatrenia na mieste, ktorých termín splnenia bol prerokovaný s vedeniami nemocnice.

Účinnosť sterilizačnej techniky bola prekontrolovaná u 107 sterilizátorov lôžkových a ambulantných zdravotníckych zariadeniach (90 STE a 17 AUT). Kontrola bola uskutočnená v termínoch ustanovujúcich vyhláškou MZ SR 553/2007 pri ŠZD sterilizačnej techniky. V jednom prípade bol vydaný zákaz činnosti sterilizátora pre pozitívne výsledky z kontroly účinnosti biologickými indikátormi.

V spolupráci s pracovníčkou HŽP bol vykonaný ŠZD v zdravotníckych zariadeniach (lôžkové oddelenia aj neštátne zdravotnícke zariadenia ambulantného typu) na základe žiadostí o vydanie rozhodnutia na uvedenie priestorov zdravotníckych zariadení do prevádzky a to v 9 prípadoch. Zároveň boli schválené aj prevádzkové poriadky.

Zdravotnícki pracovníci v lôžkových aj ambulantných zdravotníckych zariadeniach boli vedení v problematike nozokomiálnych nákaz, sterility a dezinfekcie predmetov a prostredia. Vedúca oddelenia sa zúčastnila na niektorých prevádzkových schôdzach lôžkových oddelení, kde hlavným bodom bola problematika NN.

Komisia pre nozokomiálne nákazy zasadala vo Všeobecnej nemocnici v Žiari nad Hronom, kde bola úzka spolupráca s manažmentom pri riešení nozokomiálnych nákaz a vypracovávaní zásad HER a BOT.

Hlásna služba nemocničných nákaz bola na lepšej úrovni ako v I. polroku 2008 – vykonaný vnútorný audit - Všeobecná nemocnica v Žiari nad Hronom začala elektronicky hlásiť NN prostredníctvom nimi vytvoreného programu a . Napriek tomu nezodpovedala skutočnému stavu. Pri týchto nozokomiálnych nákazách sú sledované jednotlivé etiologické agensy, polyrezistentné kmene a ich rezistencia na antibiotiká.

V prvom polroku 2009 bolo zaznamenaných v spádových nemocniciach 61 nozokomiálnych nákaz a to, 11 črevných, 10 septikémií, 10 infekcií HDC, 12 x infekcia DDC, 9 x infekcia močového mechúra po katetrizácii, 6 x infekcia chirurgickej rany, 1 x popôrodná infekcia močovopohlavných orgánov, 1 x infekcia rany a 1 x nákaza kože a slizníc – flebitída PHK.

Lekárka epidemiologického oddelenia sa zúčastnila odbornej konferencie „Nemocničné nákazy, súčasnosť, prevencia“ a podujatia VIII. Červenkové dni preventívnej medicíny“, na obidvoch s aktívnou účasťou v problematike nemocničných nákaz.

Etapy riešenia

- spolupráca s lekármi zodpovednými za hlásenie NN
- spolupráca s oddelením klinickej mikrobiológie, hlásenie polyrezistentných kmeňov a nebezpečných nozokomiálnych kmeňov
- spolupráca s manažérom ošetrovateľskej kvality pri a zdravotníckymi pracovníkmi pri kontrolách štandardných postupov HER oddelení a BOT
- mikrobiálny monitoring bol vykonávaný podľa harmonogramu v spolupráci s RÚVZ v Banskej Bystrici
- zdravotnícke zariadenia v spádových okresoch neboli zapojené do programu HELICS na surveillance vybraných NN
- zdravotnícki pracovníci boli vedení v problematike NN pri kontrolách jednotlivých oddelení, ale aj na prevádzkových zasadnutiach
- ŠZD v lôžkových a ambulantných zariadeniach v spádových ZZ bol vykonávaný podľa harmonogramu
- priebežné monitorovanie a aktívne vyhľadávanie závažných nozokomiálnych nákaz

Realizačné výstupy

- analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za I. polrok 2009
- rozbor nozokomiálnych nákaz v Komisii pre NN so zameraním na závažné NN vyvolané polyrezistentnými kmeňmi
- monitorovanie a kontrola NN
- zlepšenie hlásnej služby
- kontrola štandardných postupov pri ošetrovaní pacientov a HER
- kontrolou HER a BOT v zdravotníckych zariadeniach zníženie výskytu NN

6.5 Surveillance chronických ochorení

Cieľ

- *prevencia chronických chorôb*
- znižovanie chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia a zlepšenie kvality života populácie
- ochrana občanov pred ohrozeniami zdravia presadzovanie štátnej zdravotnej politiky, ktorá, vedie k zdravšiemu spôsobu života

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukáciu verejnosti v prevencii chronických ochorení.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Chronické ochorenia sú závažným zdravotným, ekonomickým a sociálnym problémom najmä vo vyspelých krajinách. V súlade s pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom

Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013), na základe analýz výsledkov CINDI a doteraz realizovaných intervenčných programov (Slovensko bez tabaku, primárna prevencia hypertenzie, Zdravé deti v zdravých rodinách), ako aj individuálneho a skupinového poradenstva obyvateľov SR je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Osobitný dôraz EÚ kladie na zlepšenie zdravotného stavu a podporu zdravého životného štýlu detí a mladých ľudí. Pre pohodu občanov je dôležité zvýšenie počtu rokov zdravého života, predchádzanie chorobám a podpora starnutia. Rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti chronických ochorení si vyžaduje zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Realizácia projektov v rámci programu CINDI:

V jednotlivých projektoch sa dôraz kladie na skupinové poradenstvo na pracoviskách a komunitách žijúcich na vidieku. Realizácia individuálneho a skupinového poradenstva formou výjazdov pracovníkov Poradní zdravia.

Časové obdobie: priebežne

Poradenské centrum podpory zdravia

Základná poradňa zdravia

Pracovníci Poradne zdravia (oddelenie epidemiológie a podpory zdravia) vyšetrili v I. polroku 2009 327 klientov (91 mužov a 236 žien). Z uvedeného počtu bolo prvýkrát vyšetrených 160 klientov (55 mužov, 105 žien), opakovane bolo vyšetrených 167 klientov (36 mužov, 131 žien). Spolu bolo vykonaných 335 vyšetrení.

Z horeuvedeného počtu bolo 205 klientov vyšetrených pri výjazdovej aktivite PZ. Pri výjazde v teréne v rámci plnenia projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospelých populácie SR“, gestorom ktorého je oddelenie výživy, pri dodržaní metodiky podmienok a práce v základnej poradni zdravia, bolo vyšetrených počas 2 výjazdov 42 klientov z firmy Svetro v Banskej Štiavnici, okres Banská Štiavnica. V rámci výjazdových aktivít boli vyšetrení za dodržania podmienok a práce v PZ učitelia a študenti z 5 škôl (SOŠ v Žiari nad Hronom, Internátneho SOU pre sluchovo postihnutých v Kremnici, Stredná združená škola služieb, Gymnázium v Žiari nad Hronom, Gymnázium v Banskej Štiavnici), kde bolo vyšetrených spolu 163 klientov, z toho 64 študentov.

Test zdravého srdca je paušálne robený všetkým klientom, či pri stabilnej alebo mobilnej PZ, vrátane opakovaných návštev, riziko KVCH bolo vyhodnotené u 309 klientov.

Vyšetrených bolo celkovo na cholesterol 331 klientov, na cukor 321 klientov, triglyceridy 328 klientov, HDL cholesterol 318 klientov, % tuku prístrojom OMRON 255 klientom.

V základnej poradni zdravia bola odporučená návšteva LPS v 12 prípadoch pre novozistené alebo vysoké nefyziologické hodnoty sledovaných rizikových faktorov.

V spolupráci s oddelením hygieny výživy sme realizovali, okrem uvedených výjazdových aktivít spojených s biochemickým, antropometrickým vyšetrením a ostatných vyšetrení v rámci plnenia projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospelých populácie SR“, riadené vyplňanie dotazníkov, odborné poradenstvo a po obdržaní výsledkov z údajov dotazníka aj individuálne poradenstvo a intervenciu na základe zistených hodnôt.

Nadstavbové poradne

POPA – vykonáva sa 2 formami. Skupinová forma činnosti tejto poradne je vykonávaná v priestoroch telocvične II. ZŠ Štefánika 17 a pravidelne ju v prvom polroku 2009 navštívilo 52 evidovaných cvičení. Cvičenie prebieha 2x týždenne pod vedením kvalifikovanej cvičiteľky.

Individuálna forma poradenstva a pohybovej aktivity prebieha vo vyčlenených priestoroch pre POPA na RÚVZ v ZH, ktorú v I. polroku 2009 navštívili v pravidelných intervaloch 3 klienti, ktorí sa pravidelne podrobujú testom na hodnotenie telesnej zdatnosti. 17 klientom bolo poskytnuté odborné poradenstvo spojené s konzultáciami, antropometrickým meraním, meraním TK a pod. Spolu bolo evidovaných 170 návštev.

POFA – individuálne poradenstvo v I. polroku 2009 bolo poskytnuté 2 záujemcom..

Počas 3 stretnutí boli vykonané 3 merania Smokerlyzerom, 3 merania krvného tlaku a 3 merania prístrojom Spirometer.

Poradňu nefarmakologického ovplyvňovania krvného tlaku- navštívilo 24 klientov, počet meraní krvného tlaku 37 a 3 klientom bola odporučená LPS.

Realizácia kampane „Quit and win“ („Prestaň a vyhraj“) (párny kalendárny rok) a kampaň „Vyzvi srdce k pohybu“ (nepárny kalendárny rok)

V I. polroku 2009 sa kampaň „Vyzvi srdce k pohybu“ nerealizovala

Spoluúčasť na projekte „Obezita“(9.8):

Jedným z hlavných cieľov preventívnych intervencií základnej poradne zdravia je aj odborné poradenstvo v oblasti znižovania nadváhy. Z celkového počtu klientov (327), ktorým bol vyhodnotený BMI index boli jeho zvýšené hodnoty zaznamenané v 45,75%. A to u 70,9% žien a u mužov 29,1%. 151 klientom (107 žien, 44 mužov) bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu stravovacích návykov, zdravú výživu a zvýšenie pohybovej aktivity. Klientom bola odporučená možnosť návštevy nadstavbových poradní (Poradňa zdravej výživy a Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity). Spolupráca s praktickými lekármi sa postupne rozvíja. V 2 prípadoch boli na návštevu poradne zdravia a nadstavbovú poradňu zdravej výživy a znižovania nadváhy odporučení klienti od praktických lekárov.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie, ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu

zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDE a EK.

Vyhodnotenie

Rýchla a koordinovaná reakcia na zdravotné hrozby:

V apríli 2009 bol regionálnym hygienikom schválený štatút a rokovací poriadok Regionálnej protiepidemickej komisie (RPK) RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom a tiež boli vydané menovacie dekréty pre členov komisie. V júni bolo prvé zasadnutie RPK, na ktorom boli všetci členovia oboznámení so štatútom a rokovacím poriadkom ako aj s aktualizovanými Havarijnými plánmi, Pandemickým plánom a aktuálnou situáciou vo výskyte chrípky typ A (H1N1).

V polroku 2009 v spádových regiónoch nebolo potrebné riešiť mimoriadnu situáciu hrozby úmyselného vypustenia biologických a chemických látok.

Denne sa využíva hlásenie v systéme rýchleho varovania.

Kapacity na zvládnutie pandémie chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb

Koncom apríla 2009 boli všeobecní lekári pre deti a dorast a dospelých, primári interných, pľúcneho, detského oddelenia a LSPP spádových okresov telefonicky, osobne a písomne informovaní pracovníkmi oddelenia epidemiológie RÚVZ v Žiari nad Hronom o charakteristike ochorenia na nový chrípkový vírus, o spôsobe prenosu a zároveň boli požiadaní o zabezpečenie protiepidemických opatrení pri podozrení na ochorenie a okamžité hlásenie podozrivých prípadov na RÚVZ. Priebežne im boli zasielané usmernenia o definícii ochorenia, jeho výskyte a odbere vzoriek.

Dňa 30.4.2009 z ÚVZ SR v Bratislave boli RÚVZ v SR doručené materiály s rozpracovanými opatreniami pre fázu 5.1 Pandemického plánu aj so zabezpečením 24 hodinovej služby s kontinuálnym monitorovaním epidemiologickej situácie v našich spádových okresoch, v SR a vo svete. Materiály sú zapracované v Príkaze č. 1/2009 regionálneho hygienika na zabezpečenie opatrení pre fázu 5.1 „Pandemického plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky“ v spádovom území RÚVZ Žiar nad Hronom. Zároveň boli aktualizované Pandemické plány spádových okresov.

Začiatkom mája bolo zvolané mimoriadne zasadnutie vybraných členov Krízového štábu obvodného úradu (KŠ ObÚ) Žiar nad Hronom na odporúčenie regionálneho hygienika RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom. Zasadnutie sa konalo z dôvodu výskytu nového chrípkového vírusu „NOVEL FLU VIRUS“ [prasacia chrípka – A (H1N1)] a zabezpečenia základných protiepidemických opatrení pri podozrení na ochorenie.

Pre podozrenie na chrípku typ A (H1N1) – cestovateľská anamnéza a klinické príznaky - boli v prvom polroku odobraté od štyroch pacientov nazofaryngeálne výtery a 1 x vzorka krvi. V jednom prípade bolo ochorenie potvrdené NRC v Bratislave. Pacient bol izolovaný v domácom prostredí, antivirotiká neužíval.

Hlásenie výskytu ochorení na chrípku a chrípke podobné ochorenie sa v programe EPIS uskutočňuje každý pracovný týždeň počas celého roka.

Hlásenie akútnych respiračných ochorení prebieha počas celého roka, lekári sú upozornení, že v prípade podozrenia na chrípku odoberú biologický materiál, dopravenie na RÚVZ v Banskej Bystrici zabezpečí RÚVZ v Žiari nad Hronom.

V chrípkovej sezóne, alebo pri podozrení na chrípkové ochorenie aj mimo sezóny, sentineloví lekári odoberajú biologický materiál na verifikáciu chrípky, ktorá bola v našom regióne v chrípkovej sezóne 2008/2009 v I. polroku 2009 verifikovaná v 22 prípadoch.

Pravidelne sú kontrolované expiračné časy OOPP, v prípade prekročenia expiračného času je možné doobjednať účinné ochranné pomôcky.

Zdravotnícka aj laická verejnosť bola informovaná o očkovaní proti sezónnej chrípke prostredníctvom odborných seminárov, regionálnej televízie a regionálnych printových médií a webovej stránke.

Etapy riešenia

- v prípade mimoriadnej situácie zvolenie zasadnutia RPK
- priebežná spolupráca s krízovým štábom CO, v prípade potreby iniciovanie zvolania Pandemickej komisie
- aktualizácia Havarijných plánov, kontaktov a Pandemického plánu
- kontinuálne monitorovanie a hlásenie akútnych respiračných ochorení so zameraním na chrípku a chrípke podobné ochorenia
- v chrípkovej sezóne zabezpečiť informovanosť zdravotníckej aj laickej verejnosti o epidemiologických opatreniach a samotnej chorobnosti
- priebežná kontrola OOPP vyčlenených pre zásah pri výskyte vtácej chrípky

Realizačné výstupy

- založenia a schválenie štatútu a rokovacieho poriadku Regionálnej protiepidemickej komisie (RPK) RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom
- zasadnutie RPK
- aktualizované Havarijné plány a Pandemický plán
- aktívna spolupráca s krízovým štábom CO
- aktívna spolupráca so zdravotníkmi pracovníkmi lôžkových aj ambulantných zložiek
- informovanosť praktických lekárov k očkovaniu proti chrípke v chrípkovej sezóne 2009/2010 podľa usmernení ÚVZ SR a laickej verejnosti prostredníctvom médií a besied
- v prípade výskytu mimoriadnej epidemiologickej situácie okamžité hlásenie v systéme rýchleho varovania

6. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV v SR

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine derived Polio Viruses).

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v SR je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov

vyšetrovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970. Enviromentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetrovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa pokynov riaditeľa ÚVZ SR. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Vyhodnotenie

V polroku 2009, tak ako po minulé roky, bol vykonaný odber odpadovej vody z odberovej lokality v Žiari nad Hronom v mieste vyústenia odpadovej vody do čističky odpadových vôd podľa časového harmonogramu vypracovaného RÚVZ v Banskej Bystrici, Odpadová voda bola doručená po odbere do laboratórií RÚVZ Banská Bystrica. Všetky výsledky vyšetrení boli negatívne.

V prvom polroku 2009 nebolo zaznamenané ochorenie na akútnu chabú obrnu (ACHO).

Etapy riešenia

- odbery odpadovej vody podľa časového harmonogramu
- monitorovanie výskytu ochorení ACHO, prípadne ich aktívne vyhľadávanie

Realizačné výstupy

Plnenie úlohy je zamerané na udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Gestor

RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Cieľ

Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9.ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách

budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj formou dotazníkov zistenie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí.

Potrebu realizovať tento projekt v čo najširšom meradle potvrdzujú aj najnovšie prieskumy Eurobarometru, v ktorom Slováci patria k národom s najslabšími informáciami v tejto problematike.

Vyhodnotenie

V I. polroku 2009 boli vložené do programu údaje z dotazníkov vyplnených v roku 2008 a uskutočnil sa len jeden cyklus pre 30 pracovníkov RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom v priestoroch RÚVZ. Cyklus bol zrealizovaný pre záujem pracovníkov oboznámiť sa s týmto projektom.

Cykly na školách budú realizované v II. polroku 2009.

Etapy riešenia

Na plnenie projektu sa v roku 2009 zabezpečí:

- v mesiaci marec vypracovanie harmonogramu jednotlivých cyklov na školách a oslovenie riaditeľov škôl, realizácia september – november 2009
- realizácia projektu pre cieľové skupiny Žiarskeho okresu bude vykonávaná v priestoroch RÚVZ v Žiari nad Hronom, v ostatných okresoch výjazdom

9. Oddelenie podpory zdravia

9.1, „Materské centrá“

Cieľ

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov prostredníctvom výchovy a vzdelávania mladých matiek v oblasti zdravého životného štýlu.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu. Edukáciou matiek ovplyvňujeme a meníme životný štýl celej rodiny. Vzdelaná mama ďalej vzdeláva svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa. Vzdelaná a zdravá rodina je základom pre prosperujúcu spoločnosť.

Realizácia úlohy a výstupy:

1. Ponuka prednášok o zdravom životnom štýle detí aj dospelých v už existujúcich materských centrách (Mravenisko, Gašparko, Materské centrum pre naše matky). S vedením každého centra sa dohodne cyklus prednášok s frekvenciou približne 1x do mesiaca. Prednášky budú interaktívne, s veľkým priestorom pre otázky matiek a diskusiu, je dôležité dať im priestor pre konfrontáciu svojich poznatkov s odborníkmi. V niektorých prípadoch bude k prednáške vypracovaný aj informačný leták, jednoduchým spôsobom popisujúci hlavné pre matky relevantné poznatky (napr. hlavné zásady prevencie detských úrazov, algoritmus správneho čistenia zubov, zásady zdravej výživy pre dieťa, atď.).

2. Ponuka kurzov pre budúce mamičky v období niekoľkých týždňov predchádzajúcich pôrodu, ktoré by im umožnili získať vopred adekvátne informácie o starostlivosti o dieťa a jeho zdravie. Základné okruhy poskytovaných informácií:

- a) Výživa v prvých troch rokoch života: dojčenie, význam podávania mlieka medzi prvým a tretím rokom života.
- b) Zásady správneho stravovania detí podľa vekových skupín.
- c) Hygiena detí, stomatohygiena, sladkosti u detí.
- d) Úskalia výchovy detí (zdravá rodina – zdravé dieťa).
- e) Úrazy malých detí.
- f) Ako vyberať vhodné hračky a hry pre dieťa podľa veku.
- g) Seberealizácia ženy na materskej dovolenke (šťastná mama – šťastné dieťa).
- h) Pohybová aktivita.
- i) Kardiovaskulárna a onkologická prevencia.
- j) Typické ochorenia detí v predškolskom veku.
- k) Duševné zdravie a duševná hygiena u detí.

V okrese Žiar nad Hronom je v prevádzke 1 Materské centrum „Mravenisko“, v okrese Žarnovica „Gašparko“ a v Banskej Štiavnici „Materské centrum pre naše matky“. Oddelenie podpory zdravia nadviazalo kontakt s pracovníkmi uvedených centier, zatiaľ, tak ako po uplynulých rokoch, sa však nepodarilo nadviazať aktívnu spoluprácu. O prednášky alebo zdravotno-výchovný materiál neprejavili záujem. Prednáškovú činnosť majú zabezpečenú prostredníctvom praktických lekárov pre deti a dorast, stomatológov z nášho okresu, ktorí im podľa našich zistení prednášajú tematické okruhy, ktoré sú zahrnuté v bodoch 1 – 11.

9.2 „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Téma: „Seniori v rodine a v spoločnosti“.

Cieľ

Zmeniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenia seniorov v spoločnosti len ako problém sociálnej a ekonomickej záťaže spoločnosti.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ Trenčín

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v Žiari nad Hronom, Jednota dôchodcov v regiónoch RÚVZ ZH, vybrané ZŠ a SŠ v Žiari nad Hronom.

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie. Počet starých ľudí sa v priebehu prvej polovice 21. storočia zdvojnásobí. Prírastok počtu starších ľudí bude najväčší v najvyšších vekových skupinách. Ide o tzv. fenomén „dvojitého(vnútorého) starnutia populácie“.

Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a aktivít upozorniť na problematiku starnutia, podporovať harmonické spolunažívanie všetkých generácií a propagovať aktívny prístup k životu v každom veku.

Etapy riešenia

1. Monitorovanie zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia starších ľudí. Táto etapa bola plánovaná už pri vzniku projektu Mám 65+.

Monitoring doplniť o subjektívne hodnotenie vlastného zdravia, sociálneho postavenia v rodine a v spoločnosti.

2. Vnímanie staroby v spoločnosti- predovšetkým mladou generáciou a rodinnými príslušníkmi seniorov.

Apríl – jún 2009 – realizácia dotazníkového prieskumu na RÚVZ v Žiari nad Hronom po dodaní zostavených dotazníkov pre seniorov, pre mladú generáciu, rodinných príslušníkov seniorov na RÚVZ ZH.

Október – mesiac úcty k starším – organizačne zabezpečiť napr. „Pochod všetkých generácií“ s rozmanitými sprievodnými spoločenskými aktivitami – zdravotno - výchovnými, intervenčnými, športovými, kultúrnymi v spolupráci s partnerskými organizáciami a dobrovoľníkmi podľa špecifických podmienok príslušného regiónu určené pre seniorov, ich rodiny a mladšie vekové skupiny.

Kampaňovitá medializácia aktivít na rôznych úrovniach a v rôznych regionálnych komunikačných prostriedkoch.

Realizačné výstupy

1. Zistenie zdravotného stavu, zdravotného uvedomenia a subjektívneho hodnotenia vlastného zdravia staršími ľuďmi.

2. Získanie prehľadu o vnímaní sociálneho postavenia seniorov v spoločnosti samotnými seniormi, ich rodinnými príslušníkmi a mladou generáciou.

3. Prezentácia výsledkov na regionálnej úrovni

4. Rozmanité aktivity v mesiaci úcty k starším – zdravotno-výchovné, športovo – kultúrne a pod.

Oddelenie podpory zdravia v súlade s metodickým usmernením ÚVZ SR v Bratislave z 13. a 14. septembra 2005 začalo 04.11.2005 v okrese Žarnovica realizovať projekt „Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“. V okrese Žiar nad Hronom sa po dohode s JDS program začal realizovať 23.02.2006.

Kurz navštevovalo 12 osôb zo Žiaru nad Hronom a 8 zo Žarnovice, každý účastník dostal Osvedčenie o absolvovaní kurzu.

V I. polroku 2009 nebol organizovaný ďalší kurz. Účastníci kurzu z roku 2006 aktívne pokračujú vo svojich aktivitách, organizujú rôzne spoločensko-zábavné podujatia, odborné podujatia, na ktorých sa aktívne podieľajú a informujú ostatných členov o nových poznatkoch. Aktívny kontakt s pracovníkmi oddelenia podpory zdravia pretrváva naďalej.

Dotazníkový prieskum na RÚVZ v Žiari nad Hronom nebol realizovaný.

Jeho realizácia mala byť zahájená po dodaní zostavených dotazníkov pre seniorov, pre mladú generáciu, rodinných príslušníkov seniorov na RÚVZ ZH, čo nebolo do tohto času zabezpečené.

Zdravie seniorov je, takisto ako u ostatných vekových skupín, prioritou v prevencii kardiovaskulárnych ochorení nielen pri činnosti poradenského centra podpory zdravia, ale aj činnosti oddelenia podpory zdravia. Pracovníci oddelenia podpory zdravia úzko spolupracujú s Jednotami dôchodcov v regióne, Zväzom diabetikov.

V základnej poradni zdravia bolo poskytnuté odborné poradenstvo a vyšetrenie biochemických a antropometrických ukazovateľov, krvného tlaku 100 klientom nad 55 rokov (30,6% klientely PZ). 26 klientom nad 55 rokov sa pravidelne poskytuje možnosť odborného poradenstva pre optimalizáciu pohybovej aktivity (2 klienti pri individuálnej forme PA a 24 klienti využívajú skupinovú formu v telocvični II. ZŠ pod vedením kvalifikovanej cvičiteľky

2x do týždňa (49,06% z celkového počtu cvičencov). 6 klientom starším ako 55 rokov bolo poskytnuté poradenstvo v nefarmakologickom ovplyvňovaní krvného tlaku.

9.3 „ZDRAVOTNO -VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU–STOMATOHYGIENA“

Ciel'

Zlepšenie orálneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu orálneho zdravia aj v dospelosti.

Riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu, masového chronického ochorenia obyvateľov SR, je v realizácii širokej a systematickej prevencii zubných ochorení. Keďže sa preukázal vplyv kazivosti dočasných zubov na stálu dentitu, intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu je potrebné robiť už v útlom veku, u detí s dočasnou dentitou. Uvedený vek je optimálny aj z vývinovo-psychologického hľadiska, kedy si dieťa relatívne ľahko osvojuje nové návyky a spôsoby správania.

Gestori

ÚVZ SR, RÚVZ Košice, Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie UPJŠ LF a FN L. Pasteura Košice

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v Žiari nad Hronom

Anotácia

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie orálneho zdravia sú 3 – 6 ročné deti, ktoré navštevujú materské školy. Materské školy umožňujú súbežne pôsobiť na skupinu detí, čím sa zdravotno-edukačné pôsobenie umocňuje. Jeho obsahom má byť nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania orálnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu.

Ďalšou cieľovou skupinou, ku ktorej smerujú opatrenia na prevenciu orálnych ochorení sú rodičia detí a učiteľky materských škôl. Ide o kontaktné a z hľadiska dieťaťa a kľúčové osoby, ktoré formujú jeho postoje k zdraviu vo všeobecnosti, vytvárajú pre dieťa výživové podmienky relevantné k stomatologickému zdraviu, podmienky pre tvorbu návykov starostlivosti o chrup atď. Cieľom intervenčno-preventívnych aktivít pre rodičov a učiteľky MŠ je zvýšenie ich povedomia ohľadom významu orálneho zdravia (s dôrazom na prevenciu zubného kazu, nepodceňovanie stavu dočasného chrupu) a skvalitnenie ich informovanosti v oblastiach: správna stomatohygiena – fluoridácia – zdravé výživové zvyklosti.

Etapy riešenia

1. Intervenčné, zdravotno-edukačné pôsobenie u detí v materských školách, spojené s nácvikom správnej techniky umývania zubov, upevňovania návykov celodenného udržiavania orálnej hygieny, rozvíjania kladných postojov k prehliadke a ošetrovaniu zubov. Pri formovaní zručností, návykov, postojov detí sa budú využívať metódy: zážitkové učenie, interaktívne hry, rôzne zdravotno-výchovné materiály.
2. Intervenčné, zdravotno-edukačné pôsobenie na rodičov a učiteľky MŠ, prostredníctvom besied, odporúčaní, usmernení, informačných letákov.

Realizačné výstupy

Edukačné materiály v podobe článkov, letákov pre rodičov a učiteľky MŠ.

Využitie masovokomunikačných prostriedkov na informovanie verejnosti o význame orálneho zdravia a realizácii projektu na prevenciu orálnych ochorení u detí predškolského veku.

Termín: 2009 a ďalšie roky

V I. polroku 2009 pokračovala nadviazaná spolupráca s MŠ Žarnovica. Ako názornú pomôcku pri ukážke správneho umývania zúbkov sme použili zapožičaný dentálny model z CVČ. Malí škôlkári sa aktívne zapojili a sami na modeli ukázali, ako si umývajú zúbky doma.

Pri práci bol používaný aj pracovný list znázorňujúci zdravý a chorý zub a poukázali sme na to, že aj správna výživa pri starostlivosti o zúbky je veľmi dôležitá.

Súčasťou bolo aj premietnutie rozprávok s prioritnou ideou, že starostlivosť o zúbky je naozaj dôležitá a nemali by na zúbky zabúdať. Tým, že sa učia starať sa o svoje zúbky, buduje sa v ich podvedomí aj kladný postoj k celkovému zdraviu.

V školskom roku 2008/2009 zorganizovalo Oddelenie podpory zdravia – RÚVZ v Žiari nad Hronom v spolupráci s CVČ v Žiari nad Hronom „Minikvíz – Prevencia sa nás týka“, pre žiakov 5. ročníkov ZŠ, ktorého súčasťou bola okrem iných tematických okruhov aj stomatohygiena.

V II. polroku plánujeme zakúpiť vlastný dentálny model využijúc ponuku gestora projektu.

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Cieľ:

Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie. Prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia. Mobilizovať obyvateľstvo k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

Gestor

RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v Žiari nad Hronom

Anotácia úlohy

Úloha je zameraná na uplatňovanie všetkých dostupných metód a foriem skupinového a hromadného pôsobenia na obyvateľstvo s využitím odborného-metodického usmerňovania pracovísk zdravotnej výchovy, ktoré majú iniciovať a organizovať zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO.

Predpokladom plnenia úlohy je okrem aktivít pracovníkov RÚVZ (prednášky a besedy, semináre, nástenky a panely, zážitkové podujatia, vlastná edičná činnosť, informácie prostredníctvom internetu, články a prezentácia v elektronických médiách) aj úzka spolupráca s príslušnými klinickými odborníkmi a médiami, ktoré môžu adekvátnou medializáciou daných zdravotných tém prispieť k vyššej úrovni informovanosti verejnosti. Dôležitou súčasťou zdravotno-výchovných aktivít sú výjazdové poradenstvo, tematické putovné výstavy, videofilmy. Vhodné je pri organizovaní podujatí, prezentovaní aktuálnych tém a pri šírení informácií spolupracovať aj s mimorezortnými partnermi – so školami, orgánmi štátnej správy a miestnej samosprávy, sociálnymi ústavmi, komunitami, záujmovými a spoločenskými organizáciami a s významnými zamestnávateľmi v regióne.

Etapy riešenia

Táto úloha je pre svoju aktuálnosť plnená bez časového obmedzenia s priebežným vyhodnotením jej prínosu 1x do roka v súlade s odporúčanými termínmi.

Gestor zabezpečí každoročne včasnú distribúciu aktuálnych tém k významným dňom, pokiaľ budú vyhlásené svetovou zdravotníckou organizáciou, riešiteľské pracoviská zabezpečia príslušné aktivity k jednotlivým významným dňom a termínom a vypracujú hodnotiace správy o ich realizácii.

Realizačný výstup

Všetky uvedené aktivity majú motivovať obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravia - mobilizovať ľudí k zvýšenej zodpovednosti za vlastné zdravie.

Termín: 2009, priebežne s vyhodnotením 1x ročne

Informácie o zdraví, jeho podpore, rozvoji a udržaní sú priebežne poskytované na prednáškach, pri besedách, konzultáciách, prostredníctvom tlačeného zdravotno-výchovného materiálu rôznych foriem, článkami v regionálnej tlači v 3 okresoch spádového regiónu RÚVZ ZH, regionálnej ATV a prostredníctvom webovej stránky RÚVZ. V oblasti podpory zdravia sú informácie rozdelené do 26 okruhov, ktoré obsahujú články, aktuálne informácie, ponuky služieb súvisiacich so zlepšovaním verejného zdravia a dokumentov. Pri príležitosti svetových dní sú tieto aktivity zintenzívnené aj o realizáciu aktivít spojených s aktuálnou témou a prípadne s realizáciou práce v teréne. V 8 regionálnych novinách sú zverejňované články s aktuálnou problematikou a pri príprave a realizácii hromadných akcií sú informácie pre obyvateľov zverejňované prostredníctvom mestského rozhlasu.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia pracovníci základnej poradne zdravia (z oddelenia epidemiológie a podpory zdravia) okrem prednášok, besied, distribúcie zdravotno-výchovného materiálu, zrealizovali 3 výjazdy základnej poradne zdravia do 2 stredných odborných škôl a 1 ZŠ. Odborné poradenstvo spojené s vyšetrením biochemických, antropometrických ukazovateľov a meranie krvného tlaku, celkového telesného tuku bolo poskytnuté 49 študentom a 17 dospelým.

„Deň zdravia“, organizovaného MsÚ v Žiari nad Hronom pod záštitou primátora mesta sa konal 29. mája 2009.

RÚVZ ZH – pracovníci Poradne zdravia a Oddelenia podpory zdravia v rámci spolupráce s MsÚ, CVČ a MsKC pri realizácii akcie „Deň zdravia“, ktorá sa konala na námestí MS v Žiari nad Hronom zabezpečili poskytnutie individuálneho odborného poradenstva v oblasti prevencie srdcovo-cievnych ochorení pre obyvateľov mesta všetkých vekových kategórií. 4 pracovníci OPZ a PZ boli prítomní na námestí od 8,30 hod do 18,15 hod.

Pri poskytovaní individuálneho odborného poradenstva okrem vyšetrení nižšie uvedenými prístrojmi boli klienti zároveň informovaní o význame činnosti poradní zdravia pri RÚVZ ZH. Klientom bolo umožnené objednanie sa na vyšetrenie v PZ, čo aj niektorí využili. Zároveň boli poskytované zdravotno-výchovné informačné materiály.

Na srdcovo-cievne ochorenia okrem rizikových faktorov, ako sú krvné lipidy, cukor, nízky „ochranný“ HDL-cholesterol a „zlý“ LDL-cholesterol vplývajú aj ďalšie rizikové faktory ako sú napríklad vysoký krvný tlak, obezita, zlé stravovacie návyky, nízka pohybová aktivita, stres, aktívne a pasívne fajčenie, drogy, alkohol a pod. Na tieto rizikové faktory sme sa orientovali nielen poradenstvom, distribúciou zdravotno-výchovného materiálu, ale aj možnosťou objektivizácie niektorých rizikových faktorov meraním uvedenými prístrojmi. Významnú časť poradenstva tvorilo aj poradenstvo v prevencii fajčenia, fajčiarom boli nielen merané hladiny CO v dychu a %COHb v krvi, ale bola im ponúknutá možnosť návštevy nadstavbovej poradne na odvykanie od fajčenia a iných závislostí, ktorá je v prevádzke pri RÚVZ v ZH. Klienti, u ktorých bola konštatovaná nižšia fyzická aktivita boli informovaní

o možnosti návštevy skupinovej alebo individuálnej formy poradne na optimalizáciu pohybovej aktivity pri RÚVZ ZH.

Prístroje použité pri akcii:

- a) OMRON (meranie celkového telesného tuku) ,
- b) SMOKERLYZER (meranie oxidu uhoľnatého v dychu a %COHb v krvi),
- c) tlakomer – meranie krvného tlaku,
- d) váha – meranie hmotnosti,

31. máj 2009- Svetový deň bez tabaku sa v roku 2009 nesie pod heslom: „Varovania na tabakových výrobkoch.“

Jeho prostredníctvom chce SZO upozorniť na ich závažnosť s cieľom väčšej informovanosti spotrebiteľov.

Aj propagácii Svetového dňa bez tabaku, bol venovaný „Deň zdravia“, konaný 29.5.2009 na Námestí MS v Žiari nad Hronom. V tento deň bola realizovaná úloha „Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – vyšetrenie CO vo vydychovanom vzduchu“ Počet vyšetrení prístrojom Smokerlyzer je uvedený v tabuľke. Okrem doleuvedených vytlačených a distribuovaných zdravotno-výchovných materiálov boli aktuálne informácie a články zverejnené na webovej stránke

Vytlačený a distribuovaný zdravotnovýchovný materiál:

Druh materiálu	Názov z.v. materiálu	ks
samolepky	Striga ciga	210
	Nezabudol si dnes? (ústna hygiena)	120
	Cigareta a smrčka	120
záložky	Mám mlieko rád	50
	Kód zdravého života	100
	Cigareta nie!	50
Letáky	Alkohol	40
	Pasívne fajčenie	40
	Fajčenie skladačka	80
	Drogy	40
	Alkoholizmus	40
	Aké sú výhody fajčiara, keď sa rozhodne prestať fajčiť	40
	Prečítaj si pred letom	20

Admin. materiál	Kartičky klientom	110
spolu		5110

Merania prístrojmi	Počet meraní
TK	107
Smokerlyzer	73
Omron (tukomer)	155
Spolu	335

Oddelenie podpory zdravia aktívne spolupracovalo pri tvorbe a distribúcii materiálu ku Kampani „ Save Lives: Clean your Hands“ (Umývajte ruky-zachrániš život) a pri realizácii Európskeho imunizačného týždňa s oddelením epidemiológie.

V I. polroku 2009 bolo realizovaných 280 prednášok a besied (140 prednášok a 140 besied) pre deti a mládež pre 3063 účastníkov a 1 prednáška a 1 beseda pre 8 dospelých poslucháčov. Z toho 12 venovaných problematike fajčenia (324 účastníkov), 51 problematike drogových závislostí a alkoholu (1065 účastníkov).

I. polrok 2009		počet prednášok	počet hodín	počet účastníkov	počet besied
deti a mládež	BS	11	12	212	11
	ZC	32	32	561	32
	ZH	97	98	2290	97
	Spolu región	140	142	3063	140
dospelí	BS	0	0	0	0
	ZC	1	3	8	1
	ZH	0	0	0	0
	Spolu región	1	3	8	1

Využívanie zdravotno-výchovných edičných materiálov

I. polrok 2009	Počet	Deti a mládež	Iné cieľové skupiny
Distribúcia počet adresátov	130	0	130
Vlastná edícia počet titulov	16	2	14
Hromadné oznamovacie prostriedky - internet	5	0	5

Prevádzkovanie systému zdravotných informácií

Prostredníctvom webovej stránky boli zverejňované aktuálne informácie k vyhláseným svetovým dňom (Svetový deň zdravia, Svetový deň bez tabaku :„Varovania na tabakových výrobkoch“, kampaniam ako napr. Save Lives: Clean your Hands“ (Umývajte ruky-zachrániš život), Európsky imunizačný týždeň.

Svetový deň bez tabaku - prostredníctvom webovej stránky boli zverejnené informácie, články s predmetnou tematikou . Ďalej boli na webovej stránke uverejnené aktuality k svetovým dňom, články (Chránme si svoj najväčší poklad), zoznam videofilmov so zdravotno-výchovnou tematikou, základné témy prednášok oddelenia podpory zdravia, spolupráca s ÚS SČK v Žiari nad Hronom , prílohou sú aj fotografické snímky z priebehu akcií (napr. Minikvíz, spolupráca s SČK).

Do 8 regionálnych novín sú distribuované a zverejňované články s aktuálnou problematikou a pri príprave a realizácii hromadných akcií sú informácie pre obyvateľov zverejňované prostredníctvom mestského rozhlasu.

Bolo pripravených 16 vlastných edícií s aktuálnymi tematickými okruhmi, zapožičaných bolo 13 videofilmov.

Podpora hlavných stratégií Spoločenstva týkajúcich sa návykových látok

Deti a mládež sú prioritnými skupinami, ktorým sú určené aktivity oddelenia podpory zdravia. Našou dominujúcou snahou je poskytnúť im informácie, na základe ktorých by zdravie a zdravý spôsob života mali mať prioritné postavenie v ich hodnotovom rebríčku.

Pri zdravotno-výchovnom pôsobení na mládež poskytujeme informácie o rizikových faktoroch a ich väzbe na zdravie, najmä o návykových látkach a nesprávnom stravovaní.

Aktívne sme spolupracovali s Centrom voľného času v Žiari nad Hronom: V školskom roku 2008/2009 zorganizovalo Oddelenie podpory zdravia – RÚVZ v Žiari nad Hronom v spolupráci s CVC v Žiari nad Hronom „Minikvíz – Prevencia sa nás týka“.

Cieľom tohto súťažno-vzdelávacieho programu bolo hrovou formou zoznámiť žiakov piateho ročníka základných škôl s rôznymi oblasťami prevencie a v záverečnom teste si overiť ich získané vedomosti kvízovou formou v trojmesačných cykloch.

Každá žiarska škola vyslala do minikvízu dve trojčlenné družstvá – 24 detí. Deti si overili získané vedomosti o stomatohygiene, drogách, alkohole a záverečné stretnutie sa nieslo v znamení zdravého životného štýlu. Počet účastníkov 483.

Absolútnym víťazom	ZŠ, Jilemnického 2, ZH
2. miesto	ZŠ a MŠ Š.Moyses, ZH
3. miesto	ZŠ, Ul. Dr. Janského 2, ZH

Deti víťazných družstiev boli odmenené drobnými darčekom a zaujímavými knihami a všetky ostatné deti za snahu a účasť dostali perá. Na kúpu cien do súťaží prispel MÚ v Žiari nad Hronom,

Fotografie, výsledky a záverečná správa boli uverejnené na www.ruvzzh.sk.

Pri realizácii kampane pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku, pri realizácii hlavnej úlohy „Príprava a realizácia akcie pre verejnosť“ – vyšetrenie oxidu uhoľnatého v dychu a %COHb v krvi bolo vyšetrených 73 záujemcov prístrojmi Smokerlyzer. V rámci protifajčiarskych aktivít oddelenia bolo vykonaných spolu 207 meraní prístrojom Smokerlyzer. Problematike fajčenia bolo venovaných 12 prednášok a 12 besied pre 334 účastníkov, problematike drogových závislostí a alkoholu 51 prednášok pre 1065 účastníkov.

V oblasti predchádzania abúzu alkoholu a drog sme vykonali 51 aktivít.

Integračné prístupy k životnému štýlu a sexuálnemu a reprodukčnému zdraviu

V oblasti výživy a telesnej aktivity

Uvedomujúc si úlohu zdravej výživy pri podpore zdravia venujeme tejto oblasti náležitú pozornosť. V I. polroku 2009 sme v oblasti zdravej výživy vykonali 151 aktivít, 4 prednášky, 4 besedy a 143 konzultácií. Aktivity boli adresované deťom a mládeži so zameraním na poskytnutie vedecky overených poznatkov v oblasti zdravej výživy, súčasťou každej aktivity zameranej na správny spôsob života je propagovanie primeranej telesnej aktivity. Zdravému životnému štýlu bolo venovaných 44 aktivít (22 prednášok a 22 besied).

V priebehu I. polroku pracovníčky OPZ vykonali 777 meraní krvného tlaku a 405 meraní celkového tuku prístrojom OMRON .

V oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia

		ZH	ZC	BS
Rodičovstvo a partnerstvo - sexuálna výchova	prednáška	25	6	8
	beseda	25	6	8
	konzultácie	0	0	0
	spolu	50	12	16

Činnosti súvisiace s HIV/AIDS

		ZH	ZC	BS
Rodičovstvo a partnerstvo - pohlavné choroby, HIV/AIDS	prednáška	8	1	0
	beseda	8	1	0

	konzultácie	0	0	0
	spolu	16	2	0

Prednášok a besied v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia sa zúčastnilo 716 mladých poslucháčov. Prednášok a besied s témou pohlavné choroby, HIV/AIDS sa zúčastnilo 145 mladých poslucháčov.

V oblasti duševného zdravia

Na úrade nemáme vytvorené podmienky na poskytovanie poradenstva, vykonáva sa len vo všeobecnej rovine pre klientov základnej Poradne zdravia.

Prevenia chorôb a prevencia zranení

Prevenii chorôb súvisiacich so spôsobom života a prevencii zranení venujeme pozornosť pri besedách a prednáškach, pri príprave zdravotno-výchovného materiálu (bezpečnosť na cestách, pri hrách, pri práci) pre deti, mládež i dospelých.

Aktívne sa podieľame na preverovaní vedomostí a zručností v prevencii úrazov a v poskytovaní prvej pomoci pri kontrolách vodičov dopravných prostriedkov v spolupráci s dopravnou políciou a ČK.

Každoročne spolupracujeme s SČK a inými organizáciami :

- Nová Baňa – IRS,SČK.HZZ – maskovanie hromadná havária,
- obvodné kolo ZH,
- obvodné kolo Žarnovica,
- územné kolo ZŠ ZH,
- stredné školy – územné kolo ZH.

S CVČ okrem uvedenej aktivity sa každoročne zúčastňujeme letného tábora „Hravá prevencia“.

Spolupráca s oddelením HDM na projekte – Výživový stav detí:

1. Meranie TK detičkám:
2. MŠ Žiar nad Hronom – 52 účastníkov
3. MŠ Banská Štiavnica – 15 účastníkov
4. MŠ Nová Baňa – 20 účastníkov
5. MŠ Hliník nad Hronom – 18 účastníkov

Výjazdové aktivity – Poradňa zdravia:

Gymnázium Banská Štiavnica – 29 účastníkov

Združená stredná škola Žiar nad Hronom – 28 účastníkov

Základná škola pre nepočujúcich Kremnica – 11 účastníkov

Združená stredná škola hotelových služieb a obchodu – 30 účastníkov

Stredná škola pre nepočujúcich Kremnica – 15 účastníkov

Svetro Banská Štiavnica – 43 účastníkov

Gymnázium Žiar nad Hronom – 27 účastníkov

Združená stredná škola Žiar nad Hronom – 10 účastníkov

Združená stredná škola Žiar nad Hronom – 15 účastníkov

Spolu: 208 klientov (meranie TK, OMRON, antropometria, Smokerlyzer a i.)

9.7. VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelej populácie

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity

Gestor

CINDI program SR a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v Žiari nad Hronom

Anotácia úlohy

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie minimálneho objemu a intenzity pohybovej aktivity, ktoré už môžu byť efektívne pri priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca s cieľom zvýšiť úroveň pohybovej aktivity dospeléj populácie SR aspoň na túto postačujúcu hranicu, vytvoriť u účastníkov súťaže návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu

Analýza údajov z účastníckych listov a výsledkov vyšetrení u účastníkov so záujmom o konzultáciu v „poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity“ metódami bioštatistiky.

Etapy riešenia

Plnenie úlohy bez časového obmedzenia, kampaň bude realizovaná 1x za 2 roky v jarnom období v rozsahu 15 týždňov, spracované a vyhodnotené výsledky pomôžu skvalitniť a modifikovať prístup a metódy v nasledujúcej kampani. V ďalších ročníkoch budeme môcť hodnotiť aj efektivitu u účastníkov opakovane zapojených do kampane.

Konkrétny výstup

Rozsiahla zdravotno-výchovná kampaň vo všetkých médiách, motivácia ľudí k pravidelnej pohybovej aktivite, dáta o úrovni pohybovej aktivity vo voľnom čase pred kampaňou a počas nej, získané spracovaním účastníckych listov.

Zhodnotenie efektivity - odraz vykonávanej pohybovej aktivity počas kampane na subjektívny pocit zdravia a telesnú hmotnosť účastníkov.

Etapy riešenia kampane 2008-2009

1. Spracovanie projektu a príprava účastníckych listov modifikovaných podľa skúseností z druhého ročníka 2007

Termín: 30. november 2008

Zodpovedný: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

2. Oslovenie mediálnych partnerov so žiadosťou o poskytnutie priestoru pre propagáciu významu pohybovej aktivity pre zdravie

Termín: december 2008

Zodpovedný: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ v Žiari nad Hronom a ÚVZ SR

3. Oslovenie sponzorov súťaže pre ceny, ktoré budú v súťaži víťazom udelené pre propagáciu súťaže

Termín: december 2008

Zodpovedný: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

4. Oslovovanie podporovateľov kampane a regionálnych partnerov pre uskutočnenie sprievodných podujatí a regionálnej propagácie pohybu pre zdravie a súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“ a regionálnych sponzorov

Termín: december 2008- máj 2009

Zodpovedný: RÚVZ v Žiari nad Hronom a ÚVZSR

5. Uskutočnenie tlačovej konferencie a pracovného seminára pre všetky RÚVZ v SR, s cieľom oboznámiť ich s metodológiou súťaže, rozdať propagačné materiály, iniciovať posilňovanie súťaže na regionálnej úrovni a cestou regionálnych médií

Termín: 2.marcový týždeň 2009

Miesto: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Zodpovedný: Gestor - RÚVZ Banská Bystrica

6. Koordinácia priebehu súťaže, priebežná ďalšia propagácia, ukázkové podujatia spojené s mediálnou prezentáciou súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“ pri príležitosti 10.5. – Svetového dňa pohybu pre zdravie, vedenie evidencie zúčastnených, poskytovanie poradenstva v optimalizácii pohybovej aktivity záujemcom

Termín: marec, apríl, máj, jún 2009, priebežne

Zodpovední: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ v Žiari nad Hronom

7. Ukončenie súťaže, vyhodnotenie, príprava slávnostného žrebovania víťazov a odovzdávanie cien, spojené s tlačovou konferenciou

Zodpovedný: gestor – RÚVZ Banská Bystrica

Termín : september 2009

V I. polroku 2009 nebola realizovaná.

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Cieľ

Cieľom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity. Sekundárnym efektom programu by malo byť, vo vzájomnej interakcii s preventívnymi programami, špecificky orientovanými na vybrané chronické ochorenia, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, ako aj zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Gestor

UVZ SR

Riešiteľské pracoviská

UVZ SR, RÚVZ v Žiari nad Hronom

Anotácia

Národný program je celospoločenskou iniciatívou, preto i jeho aktivity budú mať prierezový charakter, ako horizontálny, tak vertikálny. Úspešné dosiahnutie cieľov programu si vyžaduje celospoločenskú aktivitu, teda spoluprácu a zodpovednosť všetkých zainteresovaných sektorov, rezortov a zložiek spoločnosti, vrátane súkromného sektora, tretieho sektora, či samospráv. Na vytvorenie spoločenského prospešného systému, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminácii epidemického výskytu nadhmotnosti a obezity je potrebné zabezpečiť funkčný systém spolupráce praktických lekárov s poradenskými centrami ochrany a podpory zdravia v sieti regionálnych úradov VZ.

Etapy riešenia

1. Oslovenie praktických lekárov pre dospelých, praktických lekárov pre deti a dorast na rozvoj spolupráce s Poradenskými centrami ochrany a podpory zdravia RÚVZ v Žiari nad Hronom v oblasti plnenia Národného programu prevencie obezity
2. Vytvorenie partnerstiev a zlepšenie komunikácie a spolupráce medzi poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti a orgánmi verejného zdravotníctva (najmä využitie systémových a legislatívnych nástrojov)
3. Oslovenie mediálnych partnerov so žiadosťou o poskytnutie priestoru pre propagáciu Poradni zdravia pri RÚVZ (ich pracovnou činnosťou a dôležitosťou prevencie ochorení súvisiacich aj s obezitou)

Realizačné výstupy

Efektívny výkon primárnej prevencie praktickými lekármi vrátane odporúčania ich pacientov do poradenských centier ochrany a podpory zdravia v RÚVZ.

Termín: 2009 a ďalšie roky

Jedným z hlavných cieľov preventívnych intervencií základnej poradne zdravia je aj odborné poradenstvo v oblasti znižovania nadváhy. Z celkového počtu klientov (327), ktorým bol vyhodnotený BMI index boli jeho zvýšené hodnoty zaznamenané v 45,75%. A to u 70,9% žien a u mužov 29,1%. 151 klientom (107 žien, 44 mužov) bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu stravovacích návykov, zdravú výživu a zvýšenie pohybovej aktivity. Klientom bola odporučená možnosť návštevy nadstavbových poradní (Poradňa zdravej výživy a znižovania nadváhy a Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity). Spolupráca s praktickými lekármi sa postupne rozvíja. V 2 prípadoch boli na návštevu poradne zdravia a nadstavbovú poradňu zdravej výživy a znižovania nadváhy odporučení klienti od praktických lekárov.

Oblasti výživy a telesnej aktivity pri podpore zdravia oddelenie podpory zdravia venuje náležitú pozornosť. V I. polroku 2009 v oblasti zdravej výživy pracovníčky OPZ vykonali 151 aktivít, 4 prednášky, 4 besedy a 143 konzultácií. Aktivity boli adresované deťom a mládeži so zameraním na poskytnutie vedecky overených poznatkov v oblasti zdravej výživy, súčasťou každej aktivity zameranej na správny spôsob života je propagovanie primeranej telesnej aktivity. Zdravému životnému štýlu bolo venovaných 44 aktivít (22 prednášok a 22 besied) a na pohybovú aktivitu bolo zameraných 40 konzultácií.

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Gestor

ÚVZ SR

Riešitelia

ÚVZ SR, RÚVZ v Žiari nad Hronom, SOI, ŠVPS SR, inšpekcia práce, ZMOS.

Anotácia

Sledovanie a následne hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov v praxi predstavuje jeden z dôležitých indikátorov merania jeho možností na ďalšie skvalitnenie cestou jeho novelizácie. Údaje o počte vykonaných kontrol a počte udelených pokút môžu viesť k novým návrhom, ktoré budú viesť k skvalitneniu kontroly zo strany poverených inštitúcií.

Etapy

- január – december 2009 – zber informácií o počte kontrol a výške pokút

- september 2009 vyhodnotenie databázy hlásení o počet priestupkov a správnych deliktov na úseku porušenia zákona o ochrane nefajčiarov.

Výstupy

Záver a odporúčania k neskoršej novelizácii zákonov na ochranu nefajčiarov.

Termín: 2009, mesačné hlásenie o vykonaných kontrolách fajčenia

Ukončenie:

december 2009

V súlade s prípisom ÚVZ SR zn.: CKTA/3046/2008 zo dňa 26.2.2008 a CKTA/3202/2009 zo dňa 3.4.2009, doručeným na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom (ďalej len RÚVZ) dňa 03.03.2008 a 17.4.2009 boli mesačne zasielané hlásenia o vykonaných kontrolách fajčenia na stanovených verejných miestach v zmysle zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v súvislosti s prijatím zákona č.87/2009 Z.z, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 377/2004 Z.z., v spádovom území pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom.

V I. polroku 2009 bolo vykonaných spolu 319 kontrol fajčenia, z toho oddelenie HŽP 59, oddelenie HV 143, oddelenie HDM 44, oddelenie PPL 64 a oddelenie epidemiológie 9 kontrol.

Pri kontrolách nebolo ani v jednom prípade zistené porušenie ustanovenia zákona a z toho dôvodu:

- nebola uložená pokuta v blokovom konaní ani v jednom prípade
- nebolo začaté priestupkové konanie
- nebolo potrebné riešiť žiadny priestupok pokarhaní

10.3. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA AKCIE PRE VEREJNOSŤ – VYŠETRENIE OXIDU UHOĽNATÉHO VO VYDYCHOVANOM VZDUCHU

Gestor

ÚVZ SR

Riešitelia

ÚVZ SR, RÚVZ v Žiari nad Hronom, sponzori

Anotácia

Kampaň v rámci podpory nefajčenia je zameraná na fajčiarov v rámci celého Slovenska. Informačná a mediálna kampaň má za cieľ zvýšiť povedomie verejnosti o možnostiach zanechania fajčenia a ochrany nefajčiarov na verejných miestach.

Etapy

- január – február 2009 – získavanie partnerov do kampane spoločne s medializáciou vybraných tém.
- február 2009 – porada na úrovni RÚVZ, kde sa bude informovať o hlavných plánoch, podmienkach kampane, aby sa mohla vykonávať na každom RÚVZ.
- marec – november 2009 – prebiehajúca kampaň

Výstupy

Zlepšenie zdravotného povedomia o škodlivosti fajčenia a možnostiach jeho zanechania.

Termín: od marca, po ukončení porady na úrovni RÚVZ

Ukončenie:

december 2009

Pri realizácii kampane – „Svetový deň bez tabaku“ a plnení hlavnej úlohy – „Príprava a realizácia akcie pre verejnosť“ – vyšetrenie oxidu uhoľnatého v dychu a % COHb v krvi, bolo vyšetrených 73 záujemcov z radov verejnosti prístrojmi Smokerlyzer. Akcia bola organizovaná v spolupráci s MsÚ v Žiari nad Hronom dňa 29.5.2009 na Námestí MS počas „Dňa zdravia“, ktorú sa konal v spolupráci RÚVZ s MsÚ, CVČ a MsKC v Žiari nad Hronom.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Žiline**

1. Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia RÚVZ Žilina

1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

Plánované úlohy v rámci RUVZ Žilina:

1. V súvislosti s nárastom dopravy v Žiline premerať hlučnosť v areáli škôl za protihlukovými stenami, sledovať hlučnosť na vyšších podlažiach škôl a tým preverovať účinnosť hlukových stien

- a) premerať základnú školu Hliny VII v súvislosti s dobudovaním diaľničného privádzača Rajec – Žilina – Rajec (Rajecká cesta, kolaudácia cesty bude v roku 2009)
 - b) premerať hlučnosť za protihlukovou stenou na Učilišti Sv. Jozefa robotníka na Saleziánskej ul.
 - c) premerať hlučnosť za protihlukovou stenou, Bilingválne gymnázium, Hliny IV
 - d) premerať hlučnosť v Materskej škole, ul. Juraja Závodskeho v Žiline-Závodí
 - e) premerať hlučnosť za protihlukovou stenou na ul. Košickej v Žiline (Základná škola sv. Gorazda na sídlisku Vlčince)
 - f) premerať hlučnosť za protihlukovou stenou v mestskej časti Strážov, pred materskou školou
- U všetkých sa okrem hlučnosti premerajú aj častice PM₁₀, ktoré sú v meste Žilina podľa monitoringu SHMÚ problémom.

Vyhodnotenie úlohy č.1/:

- a) meranie hlučnosti v areáli Základnej školy Hliny VII nebolo zrealizované z dôvodu predčasného užívania stavby -novovybudovanej Rajeckej cesty, po dobudovaní všetkých stavebných objektov a odstránení nedorobkov bude cesta skolaudovaná a daná do trvalého užívania (predpokl. termín 10/2009),
- b) ďalšia protihluková stena je v realizácii, preto meranie za PS v areáli Učilišťa Sv. Jozefa robotníka na Saleziánskej ulici sa urobí po dobudovaní celej protihlukovej steny,
- c) urobilo sa opakované meranie hlučnosti za protihlukovou stenou v areáli Bilingválneho gymnázia v dopoludňajších hodinách. Pred fasádou školy na úrovni 3.NP bola posudzovaná hodnota A zvuku cez deň: $L_{R,Aeq,12h}=73,5$ dB V učebni na 3.NP bola posudzovaná hodnota A zvuku počas používania triedy $L_{R,Aeq,5,5h}=58,3$ dB. V zmysle platnej legislatívy je pred fasádou školy prípustná hodnota A zvuku $L_{R,Aeq,12h}=50,0$ dB a vo vnútornom prostredí budvy učebni počas používania $L_{R,Aeq,}=40,0$ dB. Obidve hodnoty sú prekročené.

Body d)-f) sa nerealizovali pre zlé poveternostné podmienky a presúvajú sa do 2. polroka.

2/ posilniť prevenciu expozície hlučnosti v životnom prostredí prostredníctvom mapovania environmentálneho hlučnosti

- a) premerať hlučnosť na jednotlivých sídliskách mesta Žilina a v centrách cestovného ruchu v okresoch Žilina a Bytča
- b) Premeranie dopravného hlučnosti na ulici Obvodovej na sídlisku Solinky v spoluprácu so Žilinskou Univerzitou v Žiline v súvislosti s dokončením výstavby ďalších polyfunkčných objektov a smerovaním dopravného napojenia na Rajecké Teplice cez kruhovú križovatku pri OC Metro.
- c) Údaje z meracích protokolov budú slúžiť ako podklad pre vypracovanie seminárnej práce.

Vyhodnotenie úlohy č.2./:

- a) sa presúva na 2. polrok,
- b) meranie na Obvodovej ulici v Žiline -sídlisko Solinky sa zrealizovalo 22.04.2009. Posudzovaná hodnota A zvuku cez deň bola: $L_{R,Aeq,12h}=63,0$ dB, počas merania v čase od 6,00-7,00 hod. prešlo po príľahlej komunikácii 496 automobilov, v čase od 9,00-10,00 hod. prešlo 559 vozidiel a v čase od 10,00-11,00 hod. prešlo 576 vozidiel, posudzovaná hodnota A zvuku cez večer bola: $L_{R,Aeq,4h}=60,6$ dB, počas merania v čase od 18,00-19,00

hod. prešlo po príľahlej komunikácii 486 automobilov, posudzovaná hodnota A zvuku v noci bola: $L_{R,Aeq,8h}=55,5$ dB, počas merania v čase od 22,00-23,00 hod. prešlo po príľahlej komunikácii 151 automobilov a v čase od 5,00-6,00 hod. Prešlo 242 automobilov. Nakoľko ide o komunikáciu, ktorá je v prevádzke viac ako 10 rokov je možno v zmysle platnej legislatívy uplatniť korekciu +10 dB a potom posudzované hodnoty A zvuku vyhovujú platnej legislatíve ($L_{R,Aeq,12h}=70,0$ dB, $L_{R,Aeq4h}=70,0$ dB, $L_{R,Aeq,8h}=60,0$ dB),

c) sa presúva na 2.polrok..

3/ realizovať opatrenia na predchádzanie ochoreniam, ktoré súvisia s užívaním pitnej vody z

individuálnych vodných zdrojov, kde nie je verejný vodovod

a) od roku 2008 do roku 2010 budeme vyšetrovať kvalitu vody v obciach, kde nie je verejný vodovod: Veľká Čierna, Štiavnik, Lutiše, Petrovice a následne v spolupráci s obvodnými lekármi zisťovať dôsledky novej nevyhovujúcej kvality pitnej vody u detí. V zmysle NV SR č.354/2006 Zb. ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu vykonáme rozšírené analýzy odobraných vôd.

b) vykonáme analýzu mikroklimatických podmienok v 3 zariadeniach, ktoré navštevujú deti, v čase premietania detských programov.

Vyhodnotenie úlohy č.3/:

a) V mesiaci marec bolo odobratých 6 vzoriek vody na minimálnu analýzu z individuálnych studní zásobujúcich obecný úrad a rodinné domy v obci Veľká Čierna, ktorá je bez verejného vodovodu. Kvalita vody bola dokladovaná v rámci ŠZD a požiadavky obecného úradu na získanie podporného stanoviska na získanie fondov z EÚ na vybudovanie vodovodu. Tri vyšetrené vzorky nevyhovovali platnej legislatíve vo fyz.-chem. analýze, 2 v mikrobiologickej a fyzikálno-chemickej analýze. Tri vzorky vyhovovali Nariadeniu vlády č. 354/2007 Z.z.

V marci 2009 na podnet obyvateľa bytového domu v Štiavniku odobratá a vyšetrená vzorka vody na minimálnu analýzu z vodovodného výpustu v jeho byte. Správcom bytového domu je Obec Štiavnik. Vyšetrená vzorka vody bez prítomnosti voľného chlóru nevyhovovala NV č. 354/2007 Z.z. v mikrobiologickej analýze. Po vykonaní opatrení bol vykonaný kontrolný odber vzorky vody, ktorý vyhovoval prítomnosťou voľného chlóru aj v mikrobiologickej analýze. Na základe splnení krátkodobých opatrení a predloženia vyhovujúcej kvality vody bolo konanie zo strany úradu zastavené. Riešenie tejto úlohy pretrváva.

b) V tomto roku sme doposiaľ vykonali merania v Sále – Dom odborov, Nám. Ľ. Štúra č.1, 010 01 Žilina, v čase pred začiatkom detského predstavenia, počas predstavenia a po predstavení. Výsledky meraní sú v súčasnosti v štádiu laboratórnych analýz. Do konca tohto roku máme v pláne ešte ďalšie takéto zariadenia. V závere roka vyhodnotíme všetky zariadenia.

1.5 Monitoring kvality vody na kúpanie v súlade s platnou legislatívou

RÚVZ Žilina nemá vyhlásenú v okrese Žilina a Bytča žiadnu prírodnú rekreačnú lokalitu, preto sa budeme zaoberať umelými vonkajšími kúpaliskami počas LTS 2009, súčasťou ktorých je 1 správa o pripravenosti na LTS a 2. správa je o ukončení sledovania po ukončení LTS 2009.

a) odobrať vzorky vody na kvalitu vody v zmysle Vyhlášky MZ SR č.72/2008 Z.z. O podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská. Vzorky bazénovej vody boli odobraté na laboratórnu analýzu z bazénov v týchto zariadeniach: 5 TK Veronika Rajec, TK Laura Raj. Teplice, TK Stráňavy, MKP Žilina – vonkajšie bazény, Kúpalisko Bytča.

Ďalšie vonkajšie netermálne bazény v počte 4, využívané počas letnej turistickej sezóny a CR: VT Varín-neplavecký bazén, VT Nižné Kamence, Belá – bazén, Chata Kunerad – bazén, Penzión Krištof, Terchová -bazén.

b), c) sledovať kvalitu vody v umelých bazénoch vnútorných počas celého roka 2009, sa sleduje v celkovo 15 zariadeniach.
d) seminárna práca na RÚVZ Žilina „Vyhodnotenie kvality vody na kúpanie počas LTS 2009“ bude vypracovaná.

e) bude odobratá vzorka vody z Vodného diela v Žiline.

f) RÚVZ Žilina, odd.HŽP odoberie bazénové vody na základe celoročných objednávok prevádzkovateľov.

Vyhodnotenie úlohy č.1.5/:

a), b), c) V tomto prvom polroku 2009 sme doposiaľ vykonali v týchto zariadeniach /vonkajšie a vnútorné bazény, vane/ spolu 39 hygienických kontrol so spísaním záznamov a odobrali sme 41 vzoriek bazénových vôd na laboratórnu analýzu a 8 vzoriek pitných vôd na minimálnu analýzu .

d) seminárna práca na RÚVZ Žilina „Vyhodnotenie kvality vody na kúpanie počas LTS 2009“ bude vypracovaná a prednesená v auguste 2009

e) v II. polroku 2009 bude odobratá vzorka vody z Vodného diela v Žiline.

f) počas I. polroka 2009 bolo odobratých 41 vzoriek bazénových vôd na základe celoročných objednávok prevádzkovateľov. Odbery a vyšetrenia budú realizované aj počas II. polroka 2009.

1.6 Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

a) v roku 2009 bude zaslaná správa z monitoringu kvality pitnej vody a ŠZD nad pitnou vodou SR na ÚVZ SR,

b) priebežne budú zasielané informácie do médií a na internetovú stránku

c) oddelenie HŽP odoberie v zmysle harmonogramu o monitoringu cca 166 vôd

d) v rámci Svetového dňa vody budeme poskytovať len poradenstvo.

Vyhodnotenie úlohy č. 1.6/:

a) začiatkom roka 2009 sme pripravili a zaslali na ÚVZ SR správu, v ktorej sme zhodnotili kvalitu vody určenú na ľudskú spotrebu za roky 2004-2007 pre EK.

Pripomienkovali sme zoznam vodovodov – odberových miest pre IS pitná voda.

b) priebežne boli zasielané informácie do médií a na internetovú stránku

c) v rámci monitoringu pitných vôd sme v I. polroku odobrali spolu 86 vzoriek, z toho 74 vzoriek bolo odobraných v rámci kontrolného monitoringu, 12 vzoriek v rámci preverovacieho monitoringu.

Zaznamenali sme len miernu mikrobiologickú závadnosť, ktorá bola po konzultáciách s prevádzkovateľom vodovodnej siete ihneď odstránená.

d) V rámci Svetového dňa vody sme vyšetrili 72 vzoriek vody z individuálnych zdrojov v ukazovateli dusičnany, poskytovali sme poradenstvo a vyplnili sme 6 dotazníkov pre ÚVZ SR.

10.2 Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

a) odd. HŽP bude pri každom výkone ŠZD kontrolovať dodržiavanie zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení novely zákona č. 465/2005 Z.z., ktoré bude ukončené záznamom.

Vyhodnotenie úlohy č. 10.2/:

V rámci výkonu PHD a ŠZD vykonávame kontrolu dodržiavania zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení novely zákona č. 465/2005 Z.z. V I. polroku 2009 sme vykonali celkovo 237 kontrol, neboli uložené sankcie.

Zahraničné programy a projekty odd. HŽP nerieši.

Iné domáce programy a projekty:

1/ v spolupráci so Žilinskou univerzitou v Žiline sledovať záťaž hlukovú a imisiami (No_x, prachové častice) na parkoviskách pri obchodných centrách, porovnať s meraniami z predchádzajúcich rokov

- V spolupráci so Žilinskou univerzitou v Žiline sa zrealizovalo meranie hluku na Obvodovej ulici na Sídlišku Solinky v Žiline, kde pracovníci a študenti ŽU zabezpečili odpočet áut po Obvodovej ulici.. Parkoviská pri obchodných centrách sa nemerajú z dôvodu výstavby bytových domov pri OC Dubeň a na parkovisku pri Hypertescu sa dostavuje časť Hypertesca..

2/ zapojili sme sa do projektu ÚVZ SR č. 7.2. Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach v rozsahu: legionely vo fontánach, krytých bazénoch pre verejnosť, hoteloch alebo školách, v liečebných kúpeľoch, rehabilitačných zariadeniach.

3/ zapojili sme sa do testovania IS pre pitnú vodu, ktoré sa uskutoční v mesiacoch júl-august 2009.

Na oddelenie HŽP bolo podaných 11 podnetov, žiadostí o informácie, upozornení, ktoré boli doručené na náš úrad písomnou poštou, alebo elektronickou poštou. Tieto podnety sa týkali ochrany životného a obytného prostredia, hluku z dopravy, a iné. Z tohto počtu boli 2 podnety anonymné. Všetky sme vybavili, alebo boli odstúpené v rámci kompetencii na iné úrady a spoločnosti /Obecné úrady, mestské úrady, Okresný úrad ŽP/.

V rámci ďalšej činnosti odd. HŽP:

Za prvý polrok roku 2009 sme vydali 249 rozhodnutí, 206 záväzných stanovísk, 611 iných stanovísk, odborných vyjadrení a posudkov a vykonali 243 kontrol v zariadeniach spadajúcich pod ŠZD.

V súvislosti so zmenou legislatívy bol preskúšaný 1 záujemca na overenie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebiska. Bolo vydané 1 osvedčenie na prevádzkovanie pohrebnej služby. Jednej pohrebnej službe bolo vydané rozhodnutie o uvedení priestorov do prevádzky a schválení prevádzkového poriadku. Pripomienkovali sme novelu zákona o pohrebníctve.

V zariadeniach starostlivosti o ľudské telo v okresoch Žilina a Bytča bolo vykonaných 63 kontrol, z toho v rámci 6 kontrol v zariadeniach pedikúry boli odobraté stery na mikrobiologickú analýzu. Sankcie neboli uplatnené. Pracovníčky odd. HŽP ako členky komisie sa zúčastňovali na skúškach odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologickej závažných činností pracovníkov a prevádzkovateľov týchto zariadení. Pripomienkovali sme návrh odborného usmernenia na jednotný postup pri výkone ŠZD, katalóg služieb a vzorový prevádzkový poriadok.

Čo sa týka cestovného ruchu k 30.06.2009 evidujeme 176 zariadení v spádovej oblasti okresov Žilina a Bytča, 4 ATC so sezónnou a 1 s celoročnou prevádzkou. Na základe oznámenia prevádzkovateľov evidujeme 6 zrušených zariadení a 2 v dlhodobej rekonštrukcii. Do t.č. sme vykonali 25 kontrol, pri ktorých sme neuložili nápravné opatrenia, vydali sme 10 rozhodnutí k prevádzke nových zariadení príp. k zmene prevádzkovateľa, uskutočnili sme 11 odberov pitných vôd z vlastných zdrojov, príp. z bazénov relaxačných centier pri týchto zariadeniach. V 2 prípadoch došlo k zastaveniu konania.

2.Odbor preventívneho pracovného lekárstva

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1.Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Na oddelení sa vedie evidencia rizikových prác a aktuálne a priebežne sa výsledky z kontrol zadávajú do programu ASTR. V rámci ŠZD sa prehodnocujú vydané rozhodnutia na rizikové práce, v prípade 4. kategórie sa vystavujú nové prehodnotené rozhodnutia na vyhlasovanie rizikových prác. Prehodnocujú sa podklady slúžiace k vyhlasovaniu rizikových prác (posudky o riziku, objektivizácia faktorov pracovného prostredia, technické a technologické opatrenia vykonané zo strany zamestnávateľa, akékoľvek zmeny, ktoré nám zamestnávateľa v súvislosti s rizikovými pracoviskami oznamujú a pod.). Pri každej kontrole sa sledujú výsledky a intervaly LPP vo vzťahu k práci, či zamestnávateľ plní povinnosti, ktoré mu vyplývajú z platnej legislatívy v súvislosti s vyhlásenými rizikovými prácami.

Pri výkone ŠZD upresňujeme počty exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce.

V kategórii 3. a 4. rizikových prác je zaradených za **okres Žilina: 151 subjektov**, v 1. ½ roku 2009 v okrese Žilina nebolo zrušené žiadne rozhodnutie z titulu rizikových prác.

V kategórii 3. a 4. rizikových prác je zaradených za **okres Bytča: 41 subjektov**, v 1. ½ roku 2009 v okrese Bytča boli zrušené 2 rozhodnutia z titulu rizikových prác. Jednom prípade išlo o zrušenie prevádzky a v druhom prípade (faktor - ionizujúce žiarenie) pracovisko bolo premerané a protokol o meraní potvrdil, že nie je prekročená limitná hodnota.

Počet nových rizikových prác v roku 1. ½ 2009 vzrástol o 23 subjektov.

Neboli uložené žiadne pokuty za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na rizikových pracoviskách. V prípade zistených nedostatkov boli uložené opatrenia, ktoré boli termínované, prešetrené a skontrolované. O výsledkoch kontrol sú záznamy. Vo všetkých uvedených prípadoch zamestnávateľa splnili si svoju povinnosť, ktorá im vyplývala z legislatívy a nariadené nedostatky v stanovenom čase odstránili.

V prípade vylepšenia pracovných podmienok, technológií, alebo ak sa jednalo o zmenu vo vykonávanej činnosti na pracoviskách s rizikovými prácami, nás zamestnávateľa písomne upovedomujú a zároveň prikladajú protokoly o objektivizácii týchto pracovných priestorov. Na základe vyhovujúcich parametrov faktorov pracovného prostredia dokladovaných protokolmi, sú jednotlivé rizikové práce prehodnocované a prípadne rušené.

Kontroly sú vykonávané aj za spolupráce pracovníkov príslušnej PZS. Tiež, PZS sú informované o náležitostiach požadovaných od zamestnávateľov.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov:

V rámci ŠZD sú kontrolované zdravotné podmienky u zamestnancov pracujúcich pri výrobe, skladovaní, predaji a manipulácii s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Sú požadované protokoly o objektivizácii pracovného prostredia, v ktorom sa manipuluje s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami a na základe vyhodnotených protokolov sa erudovane pristupuje k jednotlivým pracoviskám a zamestnancom. Tiež sa požadujú a kontrolujú adekvátne OOPP a či sa vykonávajú ciele LPP. Pri uvádzaní nových priestorov do prevádzky s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami požadujeme všetky náležitosti vyplývajúce z platnej legislatívy, vrátane predloženia na schválenie prevádzkových poriadkov a zároveň sú upozorní, že sú povinní spĺňať požiadavky na odbornú spôsobilosť pre manipuláciu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami.

Súčasťou ŠZD je aj kontrola uskladnenia a spôsobu likvidácie obalov z jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov. Zamestnávateľa sú pravidelne informovaní o nebezpečenstvách z manipulácie s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami formou školení, skúšok, prípisov a záznamami. Tiež, zamestnávateľ, ktorí manipuluje s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami, musí predkladať orgánu na ochranu verejného zdravotníctva uzatvorené zmluvy s oprávnenými organizáciami na likvidáciu

uvedených látok a prípravkov. Poľnohospodárske pracoviská boli listom upozornení na manipuláciu s nebezpečnými chemickými faktormi a zároveň požiadaní o poskytnutie informácií týkajúcich sa manipulácie s nebezpečnými chemickými látkami pri ochrane rastlín.

Preskúšaných žiadateľov a vydaných osvedčení 31 (osvedčenia vydané na základe skúšky, osvedčenia vydané z titulu vykonávanej praxe 17) pre prácu s VJ a J látkami a prípravkami bolo za 1. ½ rok 2009.

Osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie (DDD činnosť) neboli vydané. Legislatívne táto činnosť prislúcha RÚVZ Banská Bystrica.

V našom regióne nebola v roku 2008 zaznamenaná žiadna mimoriadna situácia ani havária.

V rámci ŠZD boli zamestnancom predkladané kontrolné listy informovanosti zamestnancov a na RÚVZ zhodnocované.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu:

Pri uvádzaní priestorov do prevádzky, šetrení chorôb z povolania, prípadne iného charakteru ŠZD (kontrola a vyhlasovanie rizikových prác) sme sa stretávali s prácami, pri ktorých sa manipuluje s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami. Zamestnávateľ musel predložiť posudok o riziku vrátane objektivizácie faktorov pracovného prostredia a musel predložiť orgánu na ochranu verejného zdravia na schválenie prevádzkového poriadok. Tiež, zamestnávateľ musel spĺňať požiadavky, ktoré pre neho vyplývajú z NV SR 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci.

Pracoviská s rizikovými prácami s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi:

- NsP (odd. Onkológia a rádioterapia, Hematológia, Genetika, Urológia),
- Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou,
- Drevárska prevádzka 5 mužov (InteRRezba, s.r.o., práca s tvrdým drevom),
- Doprastav (práce pri výrobe živičných zmesí – benzo- a - pyrén))

Trend vývoja prác s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami je skôr uspokojivý, zamestnávatelia sa snažia tieto látky čo najviac nahrádzať menej škodlivými látkami a činnosť sa snažia plne-automatizovať. Tiež, zamestnávatelia vedomí si svojich povinností, ktoré im vyplývajú z legislatívy, sa snažia zamestnancov manipulujúcich s týmito látkami, čo najvhodnejšie chrániť technickými vymoženosťami a špeciálnymi OOPP.

V 1. ½ roku 2009 žiadna firma nepožiadala o súhlas na búracie práce a manipuláciu s azbestom.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž:

Vo firmách sa vykonávala priebežná kontrola rizikových prác so psychickou pracovnou záťažou. Pri tom sa poskytovali zamestnancom kontrolné listy informovanosti zamestnancov s psychickou pracovnou záťažou, hodnotila sa psychická pracovná záťaž (či sa zmenil charakter práce od vtedy, ako bola práca vyhlásená, spisovali sa jednotlivé úkony, popisovali sa časové snímky, prehodnocovali sa pracoviská v zmysle NV SR 542/2007 Z.z. a pod). Jednotlivé vyplnené dotazníky boli aj zaslané na ÚVZ SR do Bratislavy pani RNDr. Zámečnikovej na odborné posúdenie. Jednotlivé zdravotnícke zariadenia nás listom žiadali o prehodnotenie rizikových prác s faktorom psychická pracovná záťaž. V prípade zmien v kategórii rizikových prác, bol zamestnávateľ upozornený, že podľa § 5 vyhlášky č. 542/2007 Z.z., hodnotenie psychickej pracovnej záťaž zabezpečuje zamestnávateľ prostredníctvom lekára PZS so špecializáciou v odbore pracovné lekárstvo alebo klinické pracovné lekárstvo a klinická toxikológia, alebo preventívne pracovné lekárstvo a

toxikológia, alebo služby zdravia pri práci, alebo prostredníctvom iného zdravotníckeho pracovníka v tíme PZS, ktorým je psychológ s praxou najmenej 3 roky v odbore pracovná a organizačná psychológia alebo preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia, alebo klinické pracovné lekárstvo a toxikológia. Tiež, zamestnávateľ je povinný predložiť výsledky hodnotenia na posúdenie príslušnému orgánu na ochranu verejného zdravia. Určené rizikové práce sú evidované a kategorizované podľa prevažujúcej činnosti.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia:

Prešetrovanie chorôb z povolania sa vykonáva erudovane, pedantne sa zaznamenáva pracovná i mimopracovná anamnéza, získané informácie sa zapisujú za prítomnosti zamestnávateľa aj pacienta do úradných záznamov. Táto činnosť sa vykonáva aj za prítomnosti príslušnej PZS. Z jednotlivých šetrení je vyhotovená aj foto-dokumentácia.

U chorôb z povolania s faktorom DNJZ v regióne jednoznačne narastajú. Zisťujeme nedostatky vo vstupných a výstupných lekárskech prehliadkach, ktoré sú rozhodujúce pri šetrení chorôb.

V rámci šetrenia chorôb z povolania automaticky vykonávame a ŠZD, pri ktorom sa vo väčšine zisťujú zo strany zamestnávateľa nedostatky. Tie sa riešia a prešetrovanie chorôb sa tým prolonguje.

Rizikové práce s faktorom DNJZ neboli vyhlásené. Bola vyhlásená riziková práca s faktorom fyzickou záťažou pri práci u robotníkov v automobilovom priemysle a u zamestnancov v zdravotníctve.

Prešetrených bolo 12 návrhov na podozrenie choroby z povolania, z toho 7 DNJZ prevažne pri profesii robotník (práca pri píle, v elektrovýrobe, v automobilovom priemysle, práca na žeriave, práca pri šití autopoťahov), 2 návrhy s Dg. Ekzém, 1 návrh s Dg. boreliovej infekcie s pozit. IgG, 1 návrh s chorobou chrbtice, 1 návrh s laryngotracheitídou.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice:

V roku 2008 sme sa zamerali na podchytenie prác so zameraním na poškodenie chrbtice a to hlavne ľudí pracujúcich v automobilovom priemysle, kde je práca vo vynútenej polohe, postojacky, limitovaná časom a zároveň náročná na presnosť. V tejto štúdií sa pokračovalo aj v roku 2009. Pri výkone ŠZD riešime aj iné sektory priemyslu so zameraním na fyzickú záťaž, prácu s bremenami a ergonómiu. Boli rozdane dotazníka u robotníkov pracujúcich v stavebníctve, ktoré nám dajú dielčí výsledok ohľadom fyzickej záťaže a ergonómie pri práci.

Výskyt **choroby z povolania so zameraním na ochorenia chrbtice** bola 1.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Pri každom výkone ŠZD, keď sa stretne s prácou so zobrazovacími jednotkami dávame zamestnancom kontrolné listy informovanosti zamestnancov so ZJ, zhodnotíme ich pracovnú činnosť, pracovné miesta, postavenie stola, stoličky, monitoru k telu zamestnanca, osvetlenie pracovnej miestnosti a pýtame sa na osôb relaxácie očí a chrbtice počas práce, ktorá prevyšuje pol pracovnej doby so ZJ. Tiež sledujeme, či sú vykonávané LPP so zameraním na zrak. Práca so zobrazovacou jednotkou je nevyhnutnou súčasťou skoro každej firmy resp. subjektu.

Zistené výsledky aj nedostatky evidujeme a spracovávame. Pri šetrení zisťujeme, že zamestnávateľ neupozorňuje svojich zamestnancov o správnej polohe tela (ergonómii) k stolu, správnom nastavení stoličky, umiestnenie monitoru na pracovnom stole, o správnom osvetlení miestnosti a monitoru. Tiež, zamestnanci nevyužívajú krátkodobé relaxácie horných končatín, chrbtice aj cviky so zrakom.

3. Oddelenie hygieny výživy

- **Zabezpečiť na všetkých úrovniach v súlade s novou legislatívou nezávislý a objektívny výkon štátneho zdravotného dozoru a potravinového dozoru.**

Odpočet: Počet registrovaných zariadení, počet kontrol :

- počet registrovaných prevádzok spolu: **513**
- počet vykonaných kontrol v rámci ŠZD : **283**
- počet vykonaných kontrol v rámci ÚK : **95**
- počet odobratých vzoriek - potraviny : **127** nevyhovuje: **9**
- počet odobratých vzoriek pitnej vody: **verejný vodovod 4** nevyhovuje: **0**
individuálne zdroje 14 nevyhovuje: **3**
- uložené blokové pokuty (podľa zákona 355/2007 Z.z.): **3** v celkovej sume: **33,-€**
- uložené blokové pokuty (podľa zákona 372/1990 Z.z.): **8** v celkovej sume: **264,- €**
- pokuta rozhodnutím (podľa zákona 355/2007 Z.z.) : **11** v celkovej sume: **2 762,- €**
- zákaz činností, prevádzky (podľa § 12 ods.2 písm. m) zákona 355/2007) : **0**
- počet pokynov (podľa § 6 ods.3 písm. i) zákona 355/2007) : **3**
- počet opatrení (podľa § 55 ods.1 písm. f) zákona 355/2007) : **3**
- počet rozhodnutí : **72**
- počet záväzných stanovísk : **4**

- **Program ozdravenia výživy obyvateľov SR. Plniť opatrenia vyplývajúce z programu za rezort zdravotníctva. (uznesenie vlády SR č. 556 zo dňa 20.06.2001, úloha B.2)**

Projekt: „ Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospelých populácie“

Odpočet: V priebehu I. polroka r. 2009 bolo vyšetrených 30 klientov v sledovanej skupine stredne ťažká práca, zároveň bola poskytnutá konzultácia o zdravom životnom štýle.

3. Zabezpečiť skvalitnenie poradenských činností zameraných na

- zmeny stravovacích zvyklostí obyvateľov
- zmeny postoja občanov k vlastnému zdraviu
- informovanie občanov o zásadách správnej výživy, výživovej skladbe potravín , nových druhov potravín a rizikách vyplývajúcich z nesprávnej výživy

Odpočet: realizované v rámci činnosti poradne správnej výživy, ale aj konzultácii s prevádzkovateľmi ZSS k uplatňovaniu zásad správnej výrobných praxe. V priebehu roku 2009 bolo pre prevádzkovateľov v ZSS poskytnutých **65 konzultácií.**

3.1. Sledovanie dusičnanov, dusitanov, mykotoxínov, patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

V rámci úradnej kontroly potravín v zmysle harmonogramu odberu vzoriek boli odobrané a vyšetrené vzorky dojčenskej výživy v ukazovateľoch :

dusičnany a dusitany : **6** vzoriek dojčenskej výživy (február : 2 vzorky, apríl : 2 vzorky, jún : 2 vzorky).

PCB (polychlórované bifenyly) – **1** vzorka dojčenskej výživy (apríl)

Vzorky dojčenskej výživy boli vyšetrované v akreditovanom laboratóriu RÚVZ so sídlom v Žiline, po vyšetrení vyhovovali platnej legislatíve.

3.1.2. Kontrola obsahu akrylamidu v potravinách

V mesiaci marec 2009 boli odobraté **2** vzorky hotovej stravy – hranolky. Úloha patrí do skupiny monitorovacích úloh.

3.3 Kontrola jodidácie kuchynskej soli

V prvom polroku 2009 bolo odobratých a vyšetrených **18** vzoriek kuchynskej soli, vzorky vyhovovali platnej legislatíve. Cieľom úlohy je monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli na zabezpečovanie kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu. V rámci platnej legislatívy je povinná fortifikácia kuchynskej soli jódom. Gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Košiciach.

3.4 Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

V súlade s plánom úloh výkonu štátneho zdravotného dozoru v zmysle zákona č. 355/2007 Zz. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a v zmysle usmernenia na výkon štátneho zdravotného dozoru pre kozmetické výrobky boli v prvom polroku 2009 realizované tieto úlohy :

Laky na nechty – sledovaná látka - Akrylamid

Zubné pasty pre deti a dospelých – sledovaná látka - Fluór

Konzervačné látky v kozmetických výrobkoch pre deti – deklarované konzervanty + mikrobiológia

Bolo odobraných **14** vzoriek kozmetických výrobkov, 9 vzoriek vyhovuje po vyšetrení platnej legislatíve, 5 vzoriek je v štádiu vyšetovania. Zároveň boli v prevádzkach vykonané kontroly zamerané na označovanie výrobkov, osobnú a prevádzkovú hygienu, dokumentáciu.

3.5 Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Úrad verejného zdravotníctva v Bratislave postupuje na Regionálne úrady verejného zdravotníctva hlásenia zo systému RAPEX o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkoch, ktorých výskyt sa sleduje v distribučnej sieti. V prvom polroku 2009 bolo zisťovaných **41** nebezpečných kozmetických výrobkov. Výskyt nebezpečných kozmetických výrobkov v našom regióne nebol zistený.

5. Podporovať legislatívne normy s úpravou negatívnych a pozitívnych faktorov vo výžive.

Odpočet: aktívne spolupracujeme na pripomienkovom konaní pri príprave legislatívy, v rámci výkonu ŠZD pracovníci oboznamujú prevádzkovateľov ZSS o aplikácii poznatkov racionálneho stravovania.

6. Zabezpečovať výkon potravinového dozoru nad zdravotnou bezpečnosťou epidemiologicky rizikových potravín, s osobitým zreteľom na kontrolu dodržiavania mikrobiologických kritérií a systémov správnej výrobnéj praxe so zameraním na ZSS.

Odpočet: Úloha je realizovaná priebežne, prevádzkovatelia ZSS sú v rámci výkonu ŠZD a PD oboznamovaní s nutnosťou aplikácie správnej výrobnéj praxe a pravidelného monitoringu vybraných CCP.

Epidemiologicky rizikové potraviny:

- I. Lahôdkarské výrobky
Počet plánovaných vzoriek na prvý polrok 2009: **30**
počet odobratých vzoriek: **37**, z toho **9** nevyhovuje
- II. Cukrárske výrobky
Počet plánovaných vzoriek na prvý polrok 2009: **15**
počet odobratých vzoriek: **18**
- III. Zmrzlina

Počet plánovaných vzoriek na prvý polrok 2009: **15**

počet odobratých vzoriek: **8**

Hotové pokrmy zo ZSS

Počet plánovaných vzoriek na prvý polrok 2009: **20**

počet odobratých vzoriek: **20**,

Ostatné potraviny v ZSS

Počet plánovaných vzoriek na prvý polrok 2009: **47**

počet odobratých vzoriek: **40**

Vyšetrenie *Listeria monocytogenes*

Počet plánovaných vzoriek na prvý polrok 2009: **5**

počet odobratých vzoriek: **5**

Vyšetrenie *Vibrio parahaemolyticus*

Počet plánovaných vzoriek na prvý polrok 2009: **1**

počet odobratých vzoriek: **1**

7.3 Minerálne a pramenité vody

V prvom polroku 2009 bolo odobraných a vyšetrených **14** vzoriek minerálnych a pramenitých vôd. 9 vzoriek po laboratórnom vyšetrení vyhovuje platnej legislatíve, 5 vzoriek (odobraných v mesiaci jún) je v štádiu vyšetovania.

Cieľom úlohy je overovanie kvality minerálnej a pramenitej vody pri výrobe, skladovaní a v distribučnej sieti.

7.6. Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Uvedená úloha sa bude v rámci vypracovaného harmonogramu na odber vzoriek plniť v mesiaci júl.

Cieľom úlohy je monitoring obsahu reziduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti a ochrana zdravia detskej populácie.

Monitoring sa vykonáva v rámci dohovoru s krajinami EÚ v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti potravinového dozoru.

8. Presadzovanie preventívnych opatrení v oblasti znižovania zdrojov kontaminácie potravinového reťazca cudzorodými látkami ako sú dusičnany a dusitany, dioxíny a dioxinom podobné polychlóvané bifenyly, reziduá pesticídov, ťažké kovy, mikotoxíny so zreteľom na epidemiologicky rizikové potraviny.

Odpočet: priebežne sú odoberané vzorky na zisťovanie kontaminantov v potravinách

Kadmium. Druh potravín: Huby , oriešky. Oddelenie FV odoberie 2 vzorky (orechy) podľa plánovaného harmonogramu v mesiaci august.

Ochratoxin A – 1 vzorka – koreniny, plán september

9. Aplikovať spoločné EU princípy pre výkon úradnej kontroly nad potravinami v rámci viacročných národných plánov kontroly podľa požiadaviek čl. 43 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 882/2004 z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách v zmysle kompetencií vyplývajúcich zo zákona č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov.

Odpočet: pracovníci pravidelne sledujú domácu legislatívu týkajúcu sa potravinového práva a zároveň v rámci svojej práce využívajú legislatívu EÚ, ide hlavne o jednotlivé hlavy Potravinového kódexu. Problematika , ktorá nie je uvedená v národnej legislatíve sa rieši v zmysle legislatívy EÚ. Zároveň prevádzkovatelia ZSS sú upozorňovaní na nové predpisy a pri kontrolnej činnosti zamestnanci kontrolujú ich uplatňovanie v praxi.

10. Zabezpečovať úlohy v oblasti ochrany zdravia obyvateľstva pri hlásení zdravotne škodlivých potravín a kozmetických výrobkov prostredníctvom informačných systémov Spoločenstva, ako sú Rýchly výstražný systém nad potravinami a krmovinami v SR a RAPEX nad kozmetickými výrobkami.

Odpočet: v rámci RÚVZ je zabezpečený systém hlásení zdravotne škodlivých potravín, v prípade výskytu kontaktujeme prevádzkovateľov registrovaných zariadení osobne alebo telefonicky o výskyte zdravotne škodlivej potravy a postupe na jej likvidáciu.

Uplatňovať a rozpracovať informačné systémy v sieti úradov verejného zdravotníctva v oblasti potravinového dozoru a štátneho zdravotného dozoru nad výrobou, manipuláciou a uvádzaním do obehu potravín.

Odpočet: kontroly a činnosť oddelenia sú priebežne zadávané do informačného systému ISUVZ vytvoreného spoločne pre SR.

Uplatňovať a rozpracovať informačné systémy v sieti úradov verejného zdravotníctva v oblasti sledovania spotreby potravín a pozitívnych a negatívnych faktorov výživy v závislosti na stravovacích návykoch obyvateľstva SR.

Odpočet: V rámci oddelenia je využívaný program ALIMENTA 4.3e. pre spracovanie jedálnych lístkov klientov v rámci projektu sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR i v rámci poradenskej činnosti Poradne zdravia.

Mimoriadne úlohy

1. Kontrola rýchleho občerstvenia v motorech a na benzínových čerpadlách.

Kontrola bola zameraná na vydávanie teplých pokrmov, kontrola vstupných surovín, chladiaci reťazec, dátum spotreby surovín, kontrola celkovej hygieny, manipulácia s odpadom, hygienické zariadenia pre personál a pre hostí, kontrola odbornej a zdravotnej spôsobilosti, odber vzoriek.

Počet vykonaných kontrol v rýchlom občerstvení na ČS: **1**

Počet kontrol prípravy a manipulácie s teplými pokrmami, vrátane pokrmov rýchleho občerstvenia v motorech: **14**

počet opatrení uložených rozhodnutím : **0**

počet uložených blokovaných pokút: **1/33,- €**

O úlohe bola podaná samostatná správa.

2. Kontrola zariadení zimnej turistickej sezóny

Kontrola bola zameraná na vydávanie teplých pokrmov, kontrola vstupných surovín, chladiaci reťazec, dátum spotreby surovín, kontrola celkovej hygieny, manipulácia s odpadom, hygienické zariadenia pre personál a pre hostí, kontrola odbornej a zdravotnej spôsobilosti, odber vzoriek.

Odpočet : kontroly vykonané v mesiacoch január – február 2009

Počet kontrol: **24**

počet skontrolovaných zariadení: **21**

počet uložených blokovaných pokút: **0**

počet uložených sankcií/celková suma : **1/200,- €**

O úlohe bola podaná samostatná správa.

3. Mimoriadna kontrola hygienických požiadaviek v ZSS pred začatím LTS 2009 v spolupráci so SOI

Kontrola bola zameraná na kontrolu hygienických požiadaviek zariadení pre osobnú hygienu stravníkov, kontrolu dokladov , prevádzkový poriadok a jeho dodržiavanie

Odpočet : kontroly vykonané v mesiacoch jún 2009

Počet kontrol: **18**

počet skontrolovaných zariadení: **18**
počet uložených blokových pokút: **2/33,- €**
O úlohe bola podaná samostatná správa.

4. Audit v potravinových prevádzkach

V prvom polroku bol vykonaný audit podľa článku 4 (6) nariadenia (ES) číslo 882/2004 EP a ER v 5 prevádzkach ZSS podľa plánu výkonov auditov na rok 2009.

E. Politika kontroly tabaku a fajčenia

- **Sledovať a hodnotiť výkon kontroly zákona o ochrane nefajčiarov.**

Cieľ: znižovanie vplyvu negatívnych faktorov na zdravie obyvateľstva

Odpočet: Úloha sa plnila v priebehu prvého polroka 2009, v ZSS bolo zrealizovaných 197 kontrol na dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z.z. na ochranu nefajčiarov. O vykonávaní kontrol sú podávané pravidelné mesačné hlásenia. Sankčné opatrenia neboli uložené.

4. Oddelenie hygieny detí a mládeže

Projekt č. 4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Ide o projekt, ktorého cieľom je komplexné zmapovanie úrazovosti detí predškolského a školského veku, t.j. druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognóza a pod. V roku 2009 sú do projektu zahrnuté predškolské zariadenia – 2 zariadenia v rámci okresu Žilina a Bytča – jedno zariadenie na vidieku a jedno zariadenie v meste. Pracovníci odd. HDM rozdali 30 dotazníkov k uvedenej problematike. Projekt bude pokračovať i v druhom polroku 2009.

Projekt č. 4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V prvom polroku 2009 sa odd. HDM zapojilo do riešenia uvedeného projektu. Dotazníky boli rozdane v štyroch školách – v dvoch ZŠ a v dvoch SŠ. Spolu bolo rozdanych a vyplnených 185 dotazníkov. Dotazníky boli v termíne zaslané na ÚVZ SR do Bratislavy.

Projekt č. 4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál.

Cieľom je zhodnotiť zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. V roku 2009 je riešená veková skupina 4 – 6 ročných detí. V okrese Žilina sú vyšetrované deti v dvoch MŠ – jedna vidiecka a jedna mestská. Spolu bude vyšetrovaných 120 detí.

Projekt č. 4.6 Zdravé deti v zdravých rodinách

Ide o 2. etapu riešenia projektu. Do projektu budú zapojené RÚVZ v sídle Žilinského kraja a ide o spoluprácu s pediatriami a vyšetrovanie detí a mládeže 11 a 17 ročných a získanie poznatkov o ich životnom štýle a zdraví. Úloha trvá do konca roku 2009.

2. Domáce programy a projekty RÚVZ so sídlom v Žiline

V roku 2009 rieši oddelenie HDM tieto úlohy:

Monitoring vnútorného ovzdušia sedimentačnou metódou v predškolských a školských zariadeniach v okrese Žilina a Bytča

Analýza stravovania detí predškolského a školského veku v okrese Žilina a Bytča

Monitoring stavu pieskovísk v okrese Žilina a Bytča

3. Zahraničné programy a projekty oddelenie HDM v súčasnosti nerieši

5. Odbor epidemiológie

6.1. Národný imunizačný program SR - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

Na úrovni imunizačného programu sa aktuálne vykonáva monitoring, vyhodnocovanie a zabezpečenie vyššej úrovne zaočkovanosti. Uskutočnenie - telefonické konzultácie, osobný kontakt s klientom resp. lekárom, semináre pre lekárov. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ambulantných zariadeniach sa vykonáva v zmysle platnej legislatívy v súlade s návrhom záznamu o výkone ŠZD z ÚVZ SR Bratislava.

Telefonické konzultácie /očkovanie, aktuálna epidemiologická situácia / vykonané 42x pre lekárov, 23 x klienti. Celkový počet pediatrických obvodov v územnom obvode RÚVZ so sídlom v Žiline je 42, z toho okres Bytča: 6 obvodov, okres Žilina : 36 obvodov. V okresoch sa nevyskytli obvody so zaočkovanosťou nižšou ako 90%. Výkon očkovania ako aj jeho dokumentácia je v súlade so Zákon NR SR č. 355/2007 Z. z. Pre priaznivú epidemiologickú situáciu sme nemuseli prikrčiť k mimoriadnemu očkovaniu. Azylové zariadenie na území regiónu nemáme.

6.2. Surveillance infekčných chorôb - riešiteľské pracoviská RÚVZ v SR :

Surveillance infekčných chorôb je riešená formou preventívnych programov a aktivít, ktoré zahŕňajú poradenskú činnosť v problematike, napr. AIDS, vírusových hepatítid, v problematike vakcinácie, dezinfekcie, očkovania cestovateľov. Uskutočnenie : telefonicky resp. osobným kontaktom s klientom a lekárom. Počet konzultácií osobne s klientom v problematike AIDS : 83x, telefonicky : 32x, e-mailom : 6x, počet vyšetrených osôb cez ambulanciu odboru epidemiológie : 32, z toho muži : 28, ženy : 4, anonym : 12x. Medzinárodný certifikát HIV vydaný : 12 tím osobám.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR:

Vykonáva sa plnením projektu PHARE : Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení v SR, programom EPIS pri zabezpečení komunikácie so sieťami EÚ a SZO. Týka sa všetkých diagnóz prenosných ochorení. Spolu vykonaných krajských správ (SRV) 25x t. j. za 25 kalendárnych týždňov.

6.4. Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR:

Surveillance nozokomiálnych nákaz vykonávame v zmysle Vyhlášky MZ SR č.553/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia a v súlade s návrhom záznamu o výkone ŠZD z ÚVZ SR. Spolu vykonaných 32 kontrol v NsP Žilina na oddeleniach. Oddelenie centrálnej sterilizácie NsP Žilina monitorované 1x štvrťročne komplexnou previerkou, pričom mesačne sa kontroluje funkčnosť sterilizačnej techniky vzorkovým systémom a biologickou kontrolou.

6.5. Surveillance chronických ochorení - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

Plnenie má súvislosť s úlohou č. 6.2. a č. 6.3.

6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

K problematike sú vypracované havarijné - pandemické plány na úrovni regiónov i kraja aktualizované 1x/rok. V súčasnosti je zabezpečený pracovný výkon pre mimoriadnu situáciu vo výskyte novej chrípky v zmysle pokynov WHO a ÚVZ SR.

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV - prac. RÚVZ v SR

Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov v odpadových vodách podľa harmonogramu Virologického pracoviska RÚVZ Banská Bystrica sme vykonali 3x odberom vody v ČOV D. Hričov - negatívny výsledok 3x.

6.8. Prevencia HIV / AIDS - projekt :

Na projekte sa učastní v prvom polroku 2009 iba RÚVZ so sídlom v Žiline, ide o netradičný spôsob získavania vedomostí dotknutých študentov v oblasti prevencie HIV,.

Počet výkonov na projekte : 2, t.j. Výkon projektu pre : Diagnostické centrum Lietavská Lúčka dna 20.4.2009 pre 27 dievčat ústavu a pre ZŠ Rosina dna 7.4.2009 pre 14 žiakov deviateho ročníka.

Projekt prináša zmenu pasívneho prístupu žiakov k téme na aktívny štýl, prvýkrát mali respondenti možnosť zúčastniť sa besedy, kde neplnili len pasívnu úlohu ale naopak plnením rôznych úloh na piatich stanovištiach hravou formou získavali informácie a zaujímali postoj k téme AIDS.

2.4. príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl :

Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP) - pilotná štúdia.

V prvom polroku 2009 RÚVZ so sídlom v Žiline - odbor epidemiológie pokračoval v štúdií : *Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP) - pilotná štúdia.* Pripravili sme informáciu pre zainteresovaných lekárov a SZP oddelenia chirurgického a interného NsP Žilina, zabezpečený je odber, spracovanie a uchovávanie biologického materiálu a vzoriek tkaniva pankreasu.

Vyhodnotenie : Z počtu 8 hlásených hospitalizovaných pacientov s diagnózou chronická pankreatitída / pacienti Interného oddelenia NsP Žilina/, sme získali a spracovali 8 pacientov – prípady a 2 osoby sme získali ako kontroly ku dvom prípadom. Spolu výkonov : 10

6. Odbor laboratórnych analýz

č.1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III.)

Úloha č.1

Na základe výberu škôl terénymi oddeleniami HŽP a HDM preukázať účinnosť protihlukových stien

- v súvislosti s nárastom dopravy premerať hluk v areáli škôl za protihlukovými stenami a v triedach na rôznych poschodiach s cieľom preveriť účinnosť protihlukových stien.
- vo vybraných areáloch školských zariadení, ktoré nie sú chránené protihlukovými stenami a bol tam výrazný nárast dopravy, sledovať hladiny hluku v uvedených zariadeniach

Meranie osvetlenia vo vybraných školských zariadeniach

Plnenie:

RÚVZ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Žilina	23	54	452

Úloha č.2

V spolupráci s terénnym oddelením HŽP premerať hluk vo vybraných lokalitách sídlisk Žiliny a v rekreačných oblastiach

Plnenie:

RÚVZ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Žilina	17	42	304

Úloha č.3

Sledovať ukazovateľ trihalometany (1,2 – dichlormetan, tetrachlormetan, chloroform), ako vedľajší produkt dezinfekcie chlórdioxidom v pitnej vode zo Starých Bystríc vo verejnom vododvode, tiež v pitnej vode z iných zdrojov a v správe iných prevádzkovateľov ako SEVAK,a.s. Žilina

Plnenie:

RÚVZ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Žilina	13	572	1 052
Dolný Kubín	13	628	1 488
Čadca	18	820	1 622
Martin	12	612	1 207
Liptovský Mikuláš	43	2 025	3 557
Spolu	99	4 657	8 926

Úloha č.4

Monitorovanie kvality pitných vôd a vôd na kúpanie v zmysle platnej legislatívy s rozšírením ukazovateľov – selén, antimón a striebro

Plnenie:

Ukazovateľ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Selén	95	95	183
Antimón	96	96	180
Striebro	32	32	58

2. Odbor preventívneho pracovného lekárstva

Úloha č.2.1

Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia

- na základe požiadaviek terénnych oddelení vykonávať odbery stanovenia a hodnotenia fyzikálnych a chemických faktorov v prevádzkach

Plnenie:

- na základe požiadaviek terénnych oddelení PPL RÚVZ Žilinského kraja boli vykonané nasledovné odbery vo vytypovaných prevádzkach:

Stanovený faktor	Počet vzoriek	Počet analýz	Počet ukazovateľov
hluk	21	59	617
Tepelnovlhkostná mikroklima	137	180	180
Pevné aerósoľy + chemické faktory	9	15	49
Spolu	167	254	849

Úloha č.2.4

Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl
Projekt SYNERGY sa realizuje v spolupráci s medzinárodnou agentúrou pre výskum rakoviny v Lyone a univerzitou v Utrechte

Plnenie:

Zmapovanie počtu dostupných údajov v meraní pracovného ovzdušia pre vybrané chemické faktory (chróm,nikel.PAU – osobné,stacionárne) od r.1997-2009

Stanovený faktor	Počet vzoriek	Počet analýz
Chróm	238	476
Nikel	51	102
PAU	17	34
Spolu	306	612

Úloha č.2.6

Spoločný medziodborový program biomonitoring zaťaženia ľudí faktormi prostredia

- možnosť sledovať metabolity chemických látok v moči exponovaných zamestnancov (kys.hipurová, kys.metylhipurové, kys.mandľová, kys.trichloroctová) v moči

Plnenie:

Stanovený biologický faktor	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Kyselina metylhipurová	5	15	30

3. Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

Úloha č.3.1

Sledovanie dusičnanov a dusitanov a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.

Plnenie:

<i>Ukazovateľ</i>	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Dusičnany	33	33	43
Dusitany	33	33	43

Úloha č.3.2

Stanovenie akrylamidu vo vybraných druhoch potravín

Plnenie:

<i>Ukazovateľ</i>	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Akrylamid	11	11	22

Úloha č.3.3

Kontrola jodidácie kuchynskej soli.

Plnenie:

<i>Ukazovateľ</i>	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Jodid draselný	68	68	136
Jodičnan draselný	68	68	136
Ferokyanid draselný	62	62	124

Úloha č.3.4

Sledovanie nasledujúcich ukazovateľov v kozmetických výrobkoch

- konzervačných látok - kys, salicylová, benzoová, chlorbutanol
- akrylamidu, fluoridov

Plnenie:

<i>Ukazovateľ</i>	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Kyselina benzoová	50	50	106
Kyselina salicylová	50	50	106
Chlorbutanol	48	48	96
Akrylamid	24	24	48
Fluoridy	25	25	31

Mikrobiologické ukazovatele v kozmetických výrobkoch	
Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
50	200

7. Vykonávať objektizáciu faktorov prostredia (OLA)

Úloha č.7.2

Legionely v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach

Plnenie:

Mikrobiológia	
Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
3	3

Úloha č.7.3

Sledovanie mikrobiologických a chemických ukazovateľov vo vzorkách minerálnych a pramenitých balených vôd.

Plnenie:

Mikrobiológia		Chémia	
Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
99	1 107	73	1 140

Úloha č.7.6

Sledovanie vzoriek materských mliek (PCB)

Plnenie:

Neboli dodané vzorky materských mliek.

Úloha č.7.7

Vo vybraných vzorkách potravín pre dojčenskú a detskú výživu sledovať rezídua pesticídov

Plnenie:

Neboli dodané vzorky.

Úloha č.7.8

Sledovať vo vybraných priestoroch s núteným vetraním a klimatizáciou – mikrobiologické ukazovatele – sedimentačnou metódou a tepelnú vlhkosťnú mikroklimu

Plnenie:

Mikrobiologické ukazovatele		Tepelno-vlhkostná mikroklimu	
Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
25	100	5	15

Úloha č.7.10

Aktívne zapojenie sa do informatizácie laboratórnych odborov

Plnenie:

- úloha bude plnené v celoslovenskom rozsahu

Úloha č.7.12

Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyreínu v moči u pracovníkov vybraných profesií

Plnenie:

Ukazovateľ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
PAU	2	8	16

Úloha č.7.15

Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk

Plnenie:

Mikrobiologické ukazovatele		Chémia	
Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
65	260	26	442

7. Oddelenie podpory zdravia

9.1. Materské centrá

Odpočet:

pripravili sme plán aktivít na II.polrok 2009 so zameraním na oblasť zdravej výživy, prevenciu fajčiarskej závislosti a zásady stomatohygieny u detí predškolského a školského veku.

9.2. Žit' zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo

v mesiacoch máj a jún 2009 sme sa zapojili do celoslovenskej dotazníkovej štúdie „Seniori v rodine a spoločnosti“, ktorej cieľom je zmeniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenia seniorov v spoločnosti. Do projektu je zapojených do t.č. 400 respondentov z plánovaných 480 /seniori, verejnosť, žiaci, študenti/. Dotazníky sme začali už spracovávať v programe EPI INFO a pokračovať budeme v mesiacoch júl a august. Sumárnu analýzu potom vykoná RÚVZ Trenčín a ÚVZ SR Bratislava.

9.3. Zdravotno - výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Odpočet:

aktivity v tejto oblasti sme naplánovali na II.polrok 2009 a budeme ich realizovať v školských a predškolských zariadeniach /ZŠ Rosina, Trnové, 3 MŠ/, Spojená škola J.M.Hurbana 36, Žilina so žiakmi s mentálnym postihnutím, Nadácia „Áno pre život“ s chráneným bývaním pre matky s deťmi.

9.4. Aktivity pri príležitosti významných dní

Odpočet:

Zdravotno-výchovné aktivity sa týkali tém a termínov odporúčaných Svetovou zdravotníckou organizáciou (SZO) a tiež tém s ďalšou preventívnou a zdravotno – výchovnou problematikou podľa kalendára SZO, svetové a medzinárodné dni. Prezentáciu aktuálnych tém a informácií sme zabezpečili prostredníctvom informačných panelov v spolupráci s Poliklinikou KRANKAS, ŽILPO NsP Žilina, SZŠ a SPŠ poľnohospodárska a našej web stránky. Celkom bolo pripravených 7 informačných panelov v priestoroch uvedených zariadení.

S Poliklinikou KRANKAS Žilina sme pripravili pri príležitosti dňa detí výstavu detských výtvarných prác na tému „Netradičné formy prevencie a ochrany zdravia“.

7. apríl – Svetový deň zdravia

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Apollo pripravili a zrealizovali „Deň zdravia“ v závode Elektrovod Žilina. Účastníkom akcie /celkom 74/ sme merali cholesterol, KT a BMI + poskytli sme krátku konzultáciu k životnému štýlu.

1.máj – Svetový deň bez tabaku

K „Svetovému dňu bez tabaku“ sme na dvoch odborných školách SZŠ a SPŠ poľnohospodárska zorganizovali aktivity zamerané na meranie CO vo vydychovanom vzduchu u študentov I.,II., a III. Ročníka. Študenti pri meraniach vyplnili Fagerstromov dotazník závislosti a mali možnosť na informačných paneloch získať ďalšie informácie o škodlivosti fajčenia. Meraní sa zúčastnilo celkom 70 študentov.

2 prednášky na tému „Fajčenie a civilizačné ochorenia“ boli odprednášané pre študentov Súkromnej základnej školy a gymnázia v Žiline - 2x 25 poslucháčov

14.jún – Svetový deň darcov krvi -V rámci Svetového dňa darcov krvi sme spolupracovali s SČK a s Národnou transfúznou stanicou pri NsP Žilina, kde bola darcom krvi poskytnutá individuálna konzultácia spojená s meraním krvného tlaku a celkového cholesterolu . Akcie sa zúčastnilo 67 darcov krvi.

9.5. „VYZVI SRDCE K POHYBU“ - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Všetky aktivity projektu sú posunuté na jeseň 2009. Dôvodom sú zmeny hlavných sponzorov projektu.

9.6. Národný program prevencie obezity A NADVÁHY

Odpočet:

Prednášky na tému „Riziká výživy a obezita“ boli odprednášané pre študentov Súkromnej školy a gymnázia v Žiline – 2x 25 poslucháčov.

9.8. Iniciovat' a organizovat' zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

Odpočet:

Vykonané zdravotno-výchovné aktivity sú uvedené vo väčšine v bode 9.4. / aktivity pri príležitosti významných dní WHO/.

Významnou tohtoročnou aktivitou v činnosti poradne je spolupráca s firmou Walmark s.r.o., Žilina na príprave aktuálneho propagačného letáku pre poradne zdravia, ktorý sme začali pripravovať v máji 2009. Do t.č. je pripravený návrh v textovej forme.

Rovnako dôležitá v I. polroku 2009 bola pre nás spolupráca so zdravotnými poisťovňami/5x/, zdravotníckymi zariadeniami/4x/, základnými a strednými školami /6x/, nadáciami /2x/. Pokračovať v nej budeme aj v II. polroku.